РОДИННА ЛЇТОПИСЬ.

Я Ж І МІЙ ДІМ СЛУЖИТИ МЕМ ГОСПОДЕВІ.

Кн. Ісуса Навина 24, 15.

НОВОЖЕНЦЇ.

Як церква корить ся Христу, так і жінки своїм чоловікам у всьому. Чоловіки, любіть своїх жінок, як і Христос полюбив церкву, і себе видав за неї.

Еф. 5, 24, 25.

Імя, день і місце, де родив ся муж:

....

....

....

Імя, день і місце, де родилась жінка:

....

....

....

ВІНЧАННЄ

Рік і день вінчання ....

Імя вінчаючого ....

Місце вінчання ....

....

РОДИТЕЛЇ НОВОЖЕНЦЇВ.

Спогадай но давні давна, подумай про лїта від роду до роду; розпитай у батька твого, і він звістить тобі, в людей старих твоїх, і вони розкажуть тобі.

5 Кн. Мойсея 32, 7.

ДІТИ.

Пустіть діток приходити до мене й не бороніть їм; таких бо царство Боже.

Лука 18, 16.

ДІТИ.

І ви, батьки, не роздразнюйте дітей своїх, а зрощуйте їх у науці і напоминанню Господньому.

Еф. 6, 4.

—« ПОМЕРШІ. »—

Блаженні мертві, що в Господеві вмирають від нині. Так глаголе Дух, щоб впокоїлись від трудів своїх; діла ж їх ідуть слїдом за ними.

Одкриттє 14, 13.

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

ПОМЕРШІ.

Я воскресення і життє. Хто вірує в мене, коли й умре, жити ме.

Йоан 11, 25.

ИНЬШІ ВАЖНІ РОДИННІ СПОМИНИ.

Відкрий Господеві дорогу твою, і вповай на Него, і Він допоможе.

Псальма 37, 5.

СЬВЯТЕ ПИСЬМО

СТАРОГО І НОВОГО ЗАВІТУ.

МОВОЮ РУСЬКО-УКРАЇНСЬКОЮ.

У ВІДНЇ.

ВИДАНЭ БРИТАНСЬКОГО І ЗАГРАНИЧНЬОГО БІБЛІЙНОГО ТОВАРИСТВА.

1912.

ПЕРЕКЛАД

П. О. КУЛЇША, І. С. ЛЕВЩЬКОГО і ПУЛЮЯ.

З друкарні Адолфа Гольцгаузена у Відні.

ЗМІСТ СТАРОГО ЗАВІТУ.

	гол.	стр.
Перва книга Мойсея *	50	1
Друга книга Мойсея *	40	55
Третя книга Мойсея *	27	97
Четверта книга Мойсея *	36	128
Пята книга Мойсея *	34	171
Книга Ісуса Навина *	24	207
Книга Суддів *	21	233
Книга Рути **	4	257
Перва книга Самуїлова *	31	260
Друга книга Самуїлова *	24	293
Перва книга Царів *	22	321
Друга книга Царів *	25	353
Перша книга Паралипоменон **	29	383
Друга книга Паралипоменон **	36	412
Книга Ездри **	10	447
Книга Неемії **	13	457
Книга Естери **	9	471
Книга Йова *	42	479
Псалтир ***	150	506
Книга Приповісток Соломонових	31	570
Книга Екклезіаста	12	494
Пісня Пісень *	8	601
Книга пророка Ісаії *	66	605
Книга пророка Еремії *	52	656
Книга Плач Еремії *	5	712
Книга пророка Езекиїла *	48	717
Книга пророка Даниїла **	12	768
Книга пророка Осії *	14	733
Книга пророка Иоіла *	3	790
Книга пророка Амоса *	9	793
Книга пророка Авдія *	1	799
Книга пророка Йони *	4	800
Книга пророка Михея *	7	802
Книга пророка Наума *	3	806
Книга пророка Аввакума *	3	808
Книга пророка Софонії *	3	810
Книга пророка Аггея *	2	812
Книга пророка Захарії *	14	814
Книга пророка Малахія *	4	822

* Переклад П. О. Куліша, ** переклад І. С. Левіцького,

*** переклад Дра І. Пулюя.

ПЕРВА КНИГА МОЙСЕЯ.

ГОЛОВА 1.

У початку сотворив Бог небо та землю.

2. Земля ж була пуста і пустошня, і темрява лежала над безоднею; і дух Божий ширяв понад водами.

3. І рече Бог: Настань, сьвіте! І настав сьвіт.

4. І бачив Бог сьвіт, що воно добре; та й розлучив сьвіт із темрявою.

5. І назве Бог сьвіт день, а темряву назве ніч. І був вечір, і був ранок; день первий.

6. І рече Бог: Нехай проміж водами постане твердь, і розлучає води з водами! І сталось тако.

7. І сотворив Бог твердь; і розлучив Бог воду, що була під твердею, із водою, що була понад твердею.

8. І назве Бог твердь небо. І був вечір, і був ранок; день другий.

9. І рече Бог: Зберись, водо, що попід небом, ув одно місце, і появися суходоле. І сталось тако.

10. І назве Бог суходіл земля, а згромадженє вод назве море. І бачив Бог, що добре.

11. І рече Бог: Нехай проростить земля биллє травне, зело з насіннями і дерево плодовите, плодюще по свойму родові, щоб його насіннє було в йому. І сталось тако.

12. І вивела земля биллє травне, зело з насіннями і дерево плодовите, плодюще по свойму родові, що його насіння було в йому по свойму родові. І бачив Бог, що добре.

13. І був вечір, і був ранок; день трейтїй.

14. І рече Бог: Постаньте сьвітила, на тверді небесній розлучати день із ніччю, і бувайте знаменнями на ознаку впливочасу і днїв і років.

15. І бувши сьвітилами на тверді небесній, сьвітїте по землї. І сталось тако.

16. І сотворив Бог два сьвітила великі: сьвітило велике правити днем, і сьвітило менше правити ніччю, і зорі.

17. І поставив їх Бог на тверді небесній сьвітити на землю.

18. І правити днем і ніччю, і розлучати сьвіт із темрявою. І бачив Бог, що добре.

19. І був вечір, і був ранок; день четвертий.

20. І рече Бог: Заграйте, води, душами живими, і полинь, птаство, над землею попід небесною твердю.

21. І сотворив Бог чудища великі і усяку душу живу повзючу, що заграла ними вода, по родові їх, і всяке птаство пернате. І бачив Бог, що добре.

22. І благословив їх Бог, і глаголе: Плодїтеся і множтеся і сповняйте воду в морях, і птаство нехай множиться на землї.

23. І був вечір, і був ранок; день пятий.

24. І рече Бог: Виведи, земле, душу живу по роду їх, четвероного і повзюче і дикого зьвіра, по родові їх. І сталось так.

25. І сотворив Бог зьвірє земне по родові їх, і скотину по родові й усе повзюче по родові їх. І бачив Бог, що добре.

26. І рече Бог: Сотворимо чоловіка в наш образ і в подобу, і нехай панує над рибою морською, і над птаством небесним, і над скотиною, і над усяким диким зьвірєм, і над усяким гадом, що лазить по землї.

27. І сотворив Бог чоловіка в свій образ, ув образ Божий сотворив його, як чоловіка і жінку сотворив їх.
28. І благословив їх Бог, і рече до них Бог: Плодітеся і намножуйтесь, і сповнюйте землю і підневолюйте її, і пануйте над рибою морською і над птаством небесним і над усім зьвірєм, що гасає по землї.
29. І рече Бог: Оце ж дав я вам усяке зело з насїннями, яке нї росте на землї, та й усяке дерево, що має в собі плід родющий насїннє; се нехай вам на харч.
30. І всякому зьвірові земному, і всякому птаству небесному, і всьому повзючому по землї, усякій душі живій, призначив я всяку траву й зело на харч. І сталось тако.
31. І бачив Бог, що все, що сотворив, було вельми добре. І був вечір, і був ранок; день шестий.

ГОЛОВА 2.

Так докіньчено небеса й землю з усїм войнством їх.
2. І докіньчив Бог шестого дня дїло своє, що сотворив; і почив на семий день від усього дїла, що сотворив.
3. І благословив Бог день семий, і зъясував його сьвятим: того бо дня спочив од усїх дїл своїх, які вчинив і зробив.
4. Се початок настання небес і землї, як сотворено їх, того часу, як сотворив Господь землю і небо,
5. Не було ще на землї нїякої рослини на полях, і не росло ще нїяке зело на полях; бо Господь Бог не повелїв іще дощувати на землю, і не було ще там людей порати землю.
6. Виходила ж імла з землї і напувала всю верховину на суходолї.
7. І создав Господь Бог чоловіка з землї польової, і вдихнув йому в ноздрі живе диханнє. І став чоловік душею живою.
8. І насадив Бог сад у Едемі на востоцї, та й осадив там чоловіка, що создав.
9. І зростив Господь Бог усяке дерево із землї, принадне на погляд і смашне плодом своїм, і дерево жизьняне посеред саду, і дерево познавання добра й зла.
10. І ріка виходить із Едему на поливаннє саду, а потім розлучається чотирма течіями.
11. Імя первої Пизон; ся обтекає всю Гавила землю, де знаходять золото.
12. А золото в тїй землї предобре. Там знаходять і бедола-смолу і камінь оникс.
13. А друга річка зветься Гигон; ся обтекає всю Куш землю.
14. А трейтя зветься Гиддекель; се та річка, що йде на схід соньця від Ассура. А четверта річка, се Евфрат.
15. І взяв Господь Бог чоловіка та й осадив його в Едемському саду порати його і доглядати.
16. І заповідав Господь Бог чоловікові, глаголючи: З усякого древа в саду-раї можна тобі по вподобі їсти.
17. З того ж дерева, що дає знаттє доброго й лихого, з того не важитимешся їсти, ато вмреш певно того ж дня, як скоштуєш із його.
18. І рече Господь Бог: Не добре чоловікові бути самому; сотворимо йому таку поміч, щоб до пари була йому.
19. І сотворив Господь Бог із землї всякого зьвіря польового і всяке птаство небесне, і привів їх до чоловіка побачити, як він зватиме їх, і як нї назвав би чоловік їх живі душі, так щоби мусїли вони зватись.
20. І подавав чоловік назви всякій скотинї, і птаству небесному, і всякому польовому зьвірові, та про чоловіка не знайшлось такої помочі, щоб до пари була йому.
21. І попустив Господь Бог твердому сну обняти чоловіка, і як заснув, узяв одно з його ребер, та й затулив його місце тїлом.
22. І создав Господь Бог женщину з ребра, що взяв од чоловіка, та й привів її до чоловіка.
23. І каже чоловік: Се ж кість од костей моїх і тїло від тїла мого. Мусить вона зватись людина; бо її взято з чоловіка.
24. Тим оставить чоловік отця свого й матїр свою та й прилїпиться до жони своєї, і будуть удвох тїлом одним.

25. І були обоє нагі, чоловік і жона його, і не соромились.

ГОЛОВА 3.

Змій же був хитріщий над усякого польового зьвіра, що Господь Бог создав. І каже він жіньці: Чи справді Бог сказав: Не мусите їсти ні з якого дерева райського? І каже жінка змієві: З усякого дерева райського їсти мемо,

2. З плоду ж дерева, що серед раю, рече Бог, не їжте з його, анї доторкати метесь до нього, ато помрете.

3. І каже змій жіньці: Ні бо, не помрете.

4. А се Бог знає, що скоро попоїсте з нього, відкриються вам очі, і будете як боги, знающі добре й лукаве.

5. І вбачала жінка, що добре дерево на їду, і принадне очима дивитись і надило тим, щоб усе знати; і взяла плоду з його та й скоштувала, і дала чоловікові свойму з собою, і скоштували.

6. І відкрились їм обом очі, і схаменулись вони, що були нагі; і позшивали листя смоковне, та й поробили пояси.

7. І почули глас Господа Бога ходячого в раї по прохолоді, і поховались чоловік і жінка його від лиця Господа Бога посеред райського дерева.

8. І покликне Господь Бог до чоловіка, і рече йому: Де єси?

9. І каже він: Голос почув я твій у саду та й злякавсь, тим що наг, та й сховавсь.

10. І рече він: Хто зъясував тобі, що наг єси? Хиба скоштував з того древа, що заповідав я тобі з одного сього не їсти?

11. І каже чоловік: Жінка, що дав єси бути зо мною, вона дала менї з дерева, я й попоїв.

12. І рече Господь Бог жіньції: Що ти вкоїла? І каже жінка: Змій спокусив мене, я й скоштувала.

13. І рече Господь Бог змієві: За те, що вдіяв таке, проклят єси між усїма скотами, і між усїм зьвірем польовим. Лазити меш поповза, човгати меш на грудях твоїх і на череві ходити меш, і їсти меш землю по всї дні життя твого.

14. І положу ворогуваннє між тобою й жінкою і між насїннєм твоїм і насїннєм її, воно рощавлювати ме тобі голову, ти ж упивати мешся йому в пяту.

15. А жінці рече: Наготую тобі муки в вагонїннях твоїх; мучившись роджати меш дїти, а до мужа твого поривати ме тебе, він же панувати ме над тобою.

16. І чоловікові рече: Що послухав єси гласу жени твоєї та попоїв з того дерева, що заповідав я сього єдиного не їсти, проклята земля задля тебе; в печалї і тузї харчувати мешся з неї по всї днї живота твого.

17. Тернину да осет родитиме вона тобі, і їстимеш польове зело.

18. У поту лиця твого їстимеш хлїб твій, аж покіль вернешся в землю, що з неї й узято тебе. Земля бо єси і землею візьмешся.

19. І дав чоловік жіньції своїй імя Ева: бо вона мати всїх живих.

20. І поробив Господь Бог чоловікові й жіньції його одежу із шкір та й зодїг їх.

21. І рече Господь Бог: Оце і чоловік став як один ізміж нас, зрозумівши добре й лукаве, і тепер колиб не простїг руку свою, та не взяв із древа животового, да не попоїв, і не став жити во вік.

22. І вислав його Господь Бог із саду Едену порати землю, що з неї й узятий.

23. І вигнав чоловіка. І поставив на востоцї за садом Еденом херовимів з поломяними голими мечами обертасами стерегти дорогу до животового древа.

ГОЛОВА 4.

Ізнав чоловік Еву, жінку свою, і завагонївши вона, вродила Каїна і промовила: Придбала я людину з Божої ласки.

2. Потім уродила брата його, Абеля. І був Абель вівчар, Каїн же пахарь.

3. І сталось по якомусь часї, що Каїн приносив Господеві жертву з польового вроджаю.

4. Абель же приносив принос од перваків овечих ситеньких. І спо-

глянув Господь на Абеля і на дар його;
5. На Каїна ж і на його жертву не споглянув. І взливея Каїн, і змарнів.
6. І рече Господь Каїнові: Чого ти злишся, і чого змарнів?
7. Коли чиниш добре, дак і лице весело позирає; коли ж чиниш не добре, дак на тебе гріх чигає в порозї, щоб одоліти; ти ж мусиш панувати над ним.
8. Озветься ж Каїн до Абеля, брата свого: Ходїмо в поле. І як були вони в полї, напав Каїн на брата свого Абеля та й убив його.
9. І рече Господь Каїнові: Де твій брат? А він каже: Не знаю. Хиба я сторож брата мого?
10. І рече: Що вкоїв єси? Слухай, се голосить кров брата твого до мене з землї.
11. Оце ж проклят єси прогоном із землї, що роззявила уста свої пити кров брата твого з руки твоєї.
12. Як порати меш землю, не давати ме вже з сього часу вона тобі ніякої користї. Волоцюгою й утїкачем будеш на землї.
13. І відказав Каїн Господеві: Не перебути менї того, що наробив провиною моєю.
14. Женеш оце мене з землї, і від лиця твого ховати мусь, і буду волоцюгою й утїкачем на землї і, хто зустріне мене, той і вбє мене.
15. І рече йому Бог: Тим же то, хто б убив Каїна, на того впаде помста всемеро.
16. І положив Господь знак на Каїнї, щоб не вбивав його, хто зустріне його. І зійшов Каїн од обличчя Господнього, і пробував у Нод-землї, на востоцї 'д Едену.
17. І взнав Каїн жінку свою, і завагонїла вона, і вродила Геноха. Він же збудував місто в імя сина свого Геноха.
18. Генохові же породивсь Ірад, а Ірад появив Мегуяеля, а Мегуяель появив Ламеха.
19. І взяв собі Ламех дві жінки: одна на ймя була Ада, а друга на ймя була Зилла.
20. І вродила Ада Ябаля. Сей був батько тих, що живуть шатрами і держять скотину.
21. А брат його на імя був Юбаль. Сей був батько охочих до гусель та до сопілки.
22. Зилла ж і та вродила Тубаль-Каїна, праотця всїх тих, що кують мідь і залїзо. Сестра ж Тубаль-Каїнова Ноема.
23. І каже Ламех жінкам своїм: Ой Зилло й Адо, коханї жінки Ламешихи! Слухайте, що я скажу вам, чуйте слово певне. Коли б за болючу рану вбив я чоловіка, коли б за синяк одвдячив парубкові смертю, —
24. Кара б сталась за Каїна в семеро хто вбив би, за Ламеха ж у сїмдесять і сїм раз би сталась.
25. І взнав Адам жінку свою знов, і вродила вона сина і дала йому імя Сет: Воскресив бо каже, менї Бог потомство замість Абеля, що вбив Каїн.
26. І Сетові те ж появлено сина і назве він імя йому Енос. Тодї почали призивати імя Господнє.

ГОЛОВА 5.

Се книга роду Адамового: У той день, як сотворив Бог чоловіка, в образ Божий сотворив його.
2. Мужа і жену сотворив їх, і благословив їх і нарече назву їм людина в той день, як сотворив їх.
3. Поживши ж Адам двісьтї і трийцять год, появив сина в свій вид і в свій образ і дав імя йому Сет.
4. Віку Адамового пісдя того, як появив Сета, було вісїм сот год, і появив сини й дочки.
5. А всього віку Адамового було девять сот і трийцять год, і вмер.
6. Як було ж Сетові сто і пять год, появив Еноса.
7. Як родився ж Енос, жив іще Сет вісїм сот і сїм год, і появив сини і дочки.
8. А всього віку Сетового було девять сот і дванайцять год, і вмер.
9. Як було ж Еносові девятьдесять год, появив Кенана.
10. І прожив Енос, появивши Кенана, вісїм сот і пятнайцять год, і появив сини і дочки.

11. А всього віку Еносового девятьсот і пять год, і вмер.

12. Як було ж Кенанові сімдесять год, появив Магалалеля.

13. І прожив Кенан появивши Магалалеля вісім сот і сорок год, і появив сини і дочки.

14. А всього віку Кенанового було девятьсот і десять год, і вмер.

15. І прожив Магалалель шісьдесять і пять год, і появив Яреда.

16. І прожив Магалалель появивши Яреда вісім сот і трийцять год, і появив сини і дочки.

17. А всього віку Магалалелевого було вісім сот і девятьдесять і пять і вмер.

18. І прожив Яред сто і шісьдесять і два годи, і появив Геноха.

19. І прожив Яред, появивши Геноха, вісім сот год, і появив сини і дочки.

20. А всього віку Яредового було девятьсот і шісьдесять і два годи, і вмер.

21. І прожив Генох шісьдесять і пять год, і появив Метусалу.

22. І ходив Генох з Богом, появивши Метусалу, три ста год, і появив сини і дочки.

23. А всього віку Генохового було триста і шісьдесять і пять год.

24. І ходив Генох з Богом, і не стало його: бо взяв його Бог.

25. І прожив Метусала сто і вісім десять год, і появив Ламеха.

26. І прожив Метусала появивши Ламеха сім сот і вісімдесять і два годи, і появив сини і дочки.

27. А всього віку Метусалового було девятьсот і шісьдесять і девять, і вмер.

28. І прожив Ламех сто і вісімдесять і два годи, і появив сина.

29. І дав йому імя Нояг, каже бо: Сей розважати ме нас у праці нашій та в знемозі рук наших, як поратимем землю, що прокляв Господь Бог.

30. І жив Ламех появивши Нояга пятьсот і девятьдесять і пять год, і появив сини і дочки.

31. А всього віку Ламехового було сім сот і сімдесять і сім год, і вмер.

32. Як було ж Ноягові пятьсот год віку, появив Сема, Хама і Яфета.

ГОЛОВА 6.

Як почали ж люде намножуватись на землї та понароджувалось дочок у їх,

2. Тоді сини Божі, бачивши, що в синів чоловічих дочки хороші, брали їх за жінок, хто котору вподобав.

3. І рече Господь: Не буде мій дух переважувати в людинї до віку, бо вона тіло; дак нехай віку людського буде сто і двайцять год.

4. Були тоді на землї велетьнї, та й навпосьлї, як сини Божі горнулись до дочок чоловічих, а вони їм роджали. Се ті потужники, що з давнїх давен бували високо вславлені.

5. Як же побачив Бог, що ледарство людське було велике на землї, а люде дбають повсячасно тількі про лихе,

6. Дак жалкував Господь, що сотворив чоловіка на землї, тай журився тяжко.

7. І рече Бог: Вигублю чоловіка, що із землї, як чоловіка, так і скотину, і лазюче і летюче: бо взяла мене досада, що посоздавав їх.

8. Нояг же здобувся на ласку в Господа.

9. Оце ж Ноягова й постань. Нояг був праведний чоловяга, без гріха між сучасниками своїми. Нояг ходив з Богом.

10. І появив Нояг три сини: Сема, Хама і Яфета.

11. Земля ж попсувалась перед Богом, і сповнилась насильством земля.

12. І споглянув Бог на землю, аж вона зопсувалась: бо зопсувало всяке тїло свою путь на землї.

13. І рече Бог Ноягові: Конець усякому тїлу прийшов перед мене: бо землю сповнено насильством од них. Оце ж хочу їх викоренити з землї.

14. Зроби собі ковчег із соснового дерева; гнїзда поробиш у ковчезї та й посмолиш його з середини і надвору смолою.

15. А зробиш ковчег тако: трох сот локот завдовжки ковчег, і пятьдесять локот завширшки, а трийцять локот заввишки.

16. Просьвіт зробиш у ковчезї і зведеш його в локіть угорі; двері ж

у ковчезї зробиш із боку, а житла у два і у три поверхи робити меш.

17. Я ж оце наведу потоп, воду на землю, щоб вигубити всяке тїло, що є в її живий дух попід небесами, і все, що є на землї, повиздихає.

18. І поставлю заповіт (умову) з тобою: Ввійдеш у ковчег ти і синове твої і жена твоя і жени синів твоїх з тобою.

19. І од усякого живого і од усякого тїла по двоє од усїх уведеш у ковчег, щоб живими остались з тобою; самець і самиця будуть.

20. Од усього птаства по роду, і од усякої скотини по роду, і од усього лазючого, що човгає по землї по роду їх; двоє од усякого ввійдуть у ковчег до тебе, щоб зостались живими. Ти ж возьми всякої харчі собі, щоб мали ви що їсти.

21. І вчинив Нояг усе, що заповідав йому Господь, і притьма так учинив.

ГОЛОВА 7.

І рече Бог до Нояга: Увійди сам і ввесь дом твій у ковчег; бо тебе вбачав я праведним передо мною в сьому родї.

2. Від усякої ж скотини чистої введи до себе по семеро, самця і самицю, від скотини ж нечистої по парі, самця і самицю,

3. І від птаства небесного по семеро, самця і самицю, щоб насїннє живе перехувати по всїй землї.

4. Ще бо сїм день, і дощувати му на землю сорок день і сорок ночей, та й вигублю з лиця землї всяке живе, що сотворив.

5. І вчинив Нояг усе, що заповідав йому Господь Бог.

6. Ноягові ж було шістьсот год, як стався потоп водний на землї.

7. І ввійшов Нояг, і сини його, і жінка його, і жінки синів його з ними у ковчег задля води потопньої.

8. І з чистої скотини і з скотини нечистої і з птаства і з усього лазючого поповза по землї,

9. По парі ввійшло до Нояга в ковчег, самець і самиця, як заповідав Бог Ноягові.

10. І сталось по семи днях, що вода потопня поняла землю.

11. В шести сотьньому роцї Ноягового віку, другого місяця, на сїмнайцятий день місяця, того ж дня, порозверзались усї жерела великої безоднї, і хляби (вікна) небесні повідчинялись.

12. І лило на землю сорок день і сорок ночей.

13. Того дня ввійшов Нояг, Сем, Хам і Яфет, сини Ноягові, і жінка Ноягова і троє жінок синів його з ним у ковчег;

14. Вони і усяка животина по свойму роду, і всяка скотина по кодлу, і усяке лазюче поповза, що човгає по землї по кодлу свойму, і всяке птаство пернате.

15. Поввіходили до Нояга у ковчег по парі усякого тїла, що в йому є живий дух.

16. І входячі були самець і самиця од усякого тїла, як заповідав йому Бог. І зачинив Господь Бог ковчег ізнадвору.

17. І затоплювало землю сорок день, і прибувало води, і підіймало ковчег у гору над землею.

18. І впотужнювалась вода, і прибувала велико на землї, і носився ковчег по водї.

19. І впотужнювалась вода на землї несказанно, і поняла всї високі гори, по під небесами.

20. Прибула понад ними вода на пятнайцять локот, і поняла всї високі гори.

21. І повиздихало всяке тїло, що двигалось по землї, і з птаства і з скотини, і з зьвіра, і з усякого лазючого поповза по землї і всяка людина.

22. Усе, в чого було диханнє і все, що було на сусї, повиздихало.

23. І погинуло все живе, що було на земному лицї, погинуло, і людина і скотина і лазюче поповза, і птаство небесне, і вигублено все те на землї, і зоставсь Нояг один да те, що було з ним у ковчезї.

24. І впотужнювалась вода на землї сто і пятдесять день.

ГОЛОВА 8.

І спогадав Бог Нояга і все живе і всяку скотину з ним у ковчезї, і навів Бог вітра на землю, і перестало дощувати.

2. І позамикались жерела в безодні і хляби небесні, і зупинився дощ із неба.

3. І вертались води з землї без перестанї, і як уплило сто і пятдесять день, стала вода посякати.

4. І зупинився ковчег у сьомому місяцї, на сїмнайцятий день місяця, на горі Арарацькій.

5. І вбувало води більше та більше до десятого місяця, а в десятому місяцї на первий день місяця стало видко верхи по горах.

6. І сталось по сорока днях, що відчинив Нояг вікно в ковчезї, що був зробив.

7. І випустив крука, і лїтав той сюди й сюди, закіль посякла вода на землї.

8. Опісля випустив голубицю від себе, щоб довідатись, чи вода спала з земного виду.

9. Та не знайшла голубиця відпочинку нозї своїй, та й вернулась до його в ковчег: бо вода поняла вид усієї землї. І простіг він руку тай узяв її до себе в ковчег.

10. І пождав ще других сїм день, та ізнов послав голубицю з ковчега.

11. І прилетїла голубка надвечір до його, колиж се — оливний листок у неї в дзьобочку. І дознавсь Нояг, що вода уступила з виду земного.

12. І зождав іще других сїм день, та й послав знов голубицю, і не вернулась уже до його тодї.

13. І сталось у шістьсот первому роцї на первий день первого місяця, що посякла вода на землї. І зняв тодї Нояг кришу в ковчезї, і споглянув, аж се — вид земний уже сухий,

14. А в другому місяцї на двайцять сьомий день місяця земля стужавіла.

15. І рече Господь Бог Ноягові, глаголючи:

16. Вийди з ковчега сам і жона твоя і сини твої, і жени синів твоїх з тобою.

17. І всяку животину, що з тобою і всяке тїло від птаства і від скотини і з усякого лазючого поповза по землї повиводь із собою; і плодїтесь і намножуйтесь на землї.

18. І вийшов Нояг і сини його, і жінка його, і синів його жінки з ним.

19. Усяка животина, всяке лазюче поповза по кодлах своїх повиходило з ковчега.

20. І спорудив Нояг жертівника Господеві, і взяв з усякої чистої животини і з усякої чистої птицї та й приніс у всепаленнє на жертівник.

21. І понюхав Господь любих пахощів, і рече: Не проклинати му вже більше землї за чоловіка; бо надих людського серця злющий з молодощів його; і не вигублювати му вже більш усього живого, як учинив.

22. Покіль земля землею, сїйба й жнива, холоднеча й спека, лїто й весна, день і ніч не перестануть.

ГОЛОВА 9.

І благословив Бог Нояга і сини його, і рече їм: Бувайте плодющі і намножуйтесь і залюднюйте землю.

2. І страх і ляк перед вами нехай находить на всяку животину земну, і на всяке птаство небесне, і на все лазюче по землї, і на всяку рибу морську. На поталу вам подав я їх.

3. Усяке двигуще, що живе на землї, буде ваша їда; як зело травяне подаю вам усе.

4. Тілько мясива з його кровю, душею, щоб не їли.

5. Крові бо вашої, душ ваших, вимагатиму, на всякій животинї мститимусь за неї і допевнятимусь душі людської від руки чоловіка, від руки брата його.

6. Хто пролле кров людську, того кров теж проливати ме чоловік: бо в образ Божий сотворив Бог чоловіка.

7. Ви ж розплоджуйтесь і намножуйтесь, буяйте по землї і множтесь по їй.

8. І рече Бог Ноягові та синам його з ним, глаголючи:

9. Ось я поставляю заповіт мій з вами і з вашим потомством по вас.

10. І з усякою душею живою, що з вами, з птаством і скотиною, і з усїм живим на землї, що з вами буде, з усїма, що повиходили з ковчега.

11. І постановлю заповіт мій з вами: що ніяке тіло не вимре вже од потопньої води, і не буде вже потопу водного, щоб спустошити всю землю.

12. І рече Господь Бог Ноягові: Ось вам знаменнє заповіту, що я дав між мною і вами і між усякою живою душею, яка єсть з вами в роди вічні:

13. Райдугу мою покладаю в хмарі, щоб вона була знаменом заповіту між мною і землею.

14. І станеться, як наведу хмари понад землею, що зъявиться веселка моя в хмарі.

15. І спогадаю заповіт мій, що постав між мною і вами, і між усякою живою душею в усякому тілї: що не буде вже води потопньої на погибель усякому тїлу.

16. А буде райдуга моя в хмарі, і дивитись му на її, щоб спогадати заповіт вічний між Богом і землею, і між усякою живою душею і всяким тїлом, яке єсть на землї.

17. І рече Бог Ноягові: Се знаменнє вмови, що постановив я проміж мною і усяким тїлом, яке єсть на землї.

18. Сини ж Ноягові, що повиходили з ковчега, були: Сем, Хам і Яфет. Хам же був отець Канаанів.

19. Троє сих сини Ноягові, і від них порозсївались люде по всїй землї.

20. І почав Нояг бути ратаєм на землї і насадив виноград.

21. І пив вино, та й упився і лежав обнаживши ся у наметї свойму.

22. І побачив Хам, отець Канаанів, наготу батька свого, і вийшовши геть оповідав обом братам своїм.

23. І взявши Сем та Яфет гуню, накинули її на плечі собі та й ійшли дивлячись назад, і прикрили наготу батька свого, а лиця їх дивились назад, і наготи батькової не бачили вони.

24. Отверезився ж Нояг од хмелю свого, та й довідався, що вчинив йому підстарший син його,

25. І рече: Ой щоб же ти долї не мав, Канаане! Рабом що найнисшим служити меш браттї.

26. Хвала Господеві! Се Бог мого Сема. А ти, Канаане, рабом у них будеш.

27. Розшируй Яфета і дай йому, Боже, седїти у Сема, у брата в наметї, а ти, Канаане, рабом у них будеш.

28. І пожив Нояг по потопі триста і пятдесять год;

29. І було всїх днїв Ноягових років деватьсот пятьдесять, і вмер.

ГОЛОВА 10.

Се ж постань синів Ноягових, Сема, Хама та Яфета, і понароджувались їм сини по потопі.

2. Сини Яфетові: Гомер та Магог, та Мадай, та Яван да Тубал, та Месех, да Тирас.

3. А сини Гомерові: Аскеназ та Рифат та Тогарма.

4. А сини Яванові: Елиса, да Тарсис, Киттим та Доданим.

5. Від сих розселились люде в країнах невірних, по землях своїх, по мовах своїх, по родинах своїх, по племенах своїх.

6. А сини Хамові: Куш та Мизраїм, да Фут, да Канаан.

7. А сини Кушові: Себа та Гавила, да Сабта, да Рахма, да Сабтека; а сини Рахмові: Шеба та Дедан.

8. І появив Куш Нимрода. Сей почав бути велетнем на землї.

9. Сей був велетень ловець перед Господом; тим і мовляли: як Нимрод, велетень ловець перед Господом.

10. Царюваннє ж його роспростерлось на Бабилон, і Ерех, і Аккад, і Калне у Синеар землї.

11. Із тієї землї вийшов Ассур, та й збудовав Ниневу і Регобод-Ір, і Калаг,

12. І Резен між Ниневою і Калагом; було то місто велике.

13. Від Мизраїма родились Людій, Анамій, Легавій і Нафтухій,

14. І Патрусїй, Каслутїй, від котрих пійшли Филистимцї, да Кафторій.

15. Від Канаана ж родились Зидон, його перворідень, та Хет,

16. Євусій, та Аморій, та Гергасїй,

17. Та Гевій, да Аркей, да Синей,

18. Та Арвадїй, та Земарій, да Гаматїй; а потім розродились родини Канаанські.

19. А займище Кананеїв сягало від Сидону до Герару, до Гази, до Содому і Гоморри й Адами й Зевоіму аж до Лаши.

20. Се сини Хамові по їх родинах, і мовах, і землях, і племіннях.

21. І Семові, праотцеві всїх дїтей Еберових, братові Яфетовому старшому, понароджувались сини.

22. Сини Семові: Елам, та Ассур, та Арфаксад, та Люд, та й Арам.

23. А сини Арамові: Уз да Хул, да Гетер, да Маш.

24. Арфаксад же появив Салу, а Сала появив Ебера.

25. А Еберові вроджено два сини; одного звали Фалек, бо за його життя земля була подїлена, а брата його на імя звали Йоктан.

26. А Йоктан появив Алмодада та Шалефа, та Газармавета да Єраха,

27. Та Гадорама, та Узала, та Диклу,

28. Та Обаля, та Абимавеля, та Шеву,

29. Та Офира, та Гавилу, та Йовава. Всї 'ці сини Йоктанові.

30. А поосїдали вони від Мешари до Сефари гори, що на схід сонця.

31. Се сини Семові по їх родинах, мовах, по їх займищах, по їх народовинах.

32. Се роди синів Ноягових по їх своящтвах, по їх племіннях; і від них порозходились народи по землї після потопу.

ГОЛОВА 11.

І була вся земля мова одна і слово одно.

2. І сталось, як мандрували вони від схід сонця, що знайшли подїлле в Синеяр землї, та й осїлись там.

3. І мовляли одно 'дному: Нумо лишень робити цеглу та випалювати. І була в їх цегла за камінь а земляна смола за вапну.

4. І мовляли: Нумо споруджувати місто із баштою, щоб її верх був до небес, і зробімо собі память, щоб не розпорошитись нам по всїй землї.

5. І зійшов Господь побачити город і башту, що споруджували сини чоловічі.

6. І рече Господь: Оце ж рід один, мова одна в усїх, а се тількі почин їх заходу коло працї; і тепер нїщо їх не зупинить нї від чого, що задумали зробити.

7. Зійдемо ж униз та помішаємо їх мову, щоб не розуміли одно 'дного.

8. І розсїяв їх ізвідти Господь по лицю всієї землї; і покинули споруджувати город і башту.

9. Тим проложено йому імя Бабель: бо там помішав Господь мову всієї землї, і звідти розсїяв їх Господь по лицю всієї землї.

10. А се постань Семова. Було Семові сто лїт, як появив Арфаксада, у другому роцї по потопі.

11. І пожив Сем після того, як появив Арфаксада, пятсот год, і появив сини й дочки, та й умер.

12. І пожив Арфаксад трийцять і пять год, і появив Селу.

13. А пожив Арфаксад після того, як появив Селу, чотири ста і три роки, та й появив сини й дочки.

14. І пожив Села трийцять год, і появив Ебера.

15. А пожив Села після того, як появив Ебера, чотири ста і три роки, і появив сини й дочки.

16. І пожив Ебер трийцять і чотири годи і появив Пелега.

17. А пожив Ебер після того, як появив Пелега, чотири ста і трийцять год, і появив сини й дочки.

18. І пожив Пелег трийцять год, і появив Регува.

19. А пожив Пелег після того, як появив Регува, двістї і девять год, і появив сини й дочки.

20. І пожив Регу трийцять і два роки, і появив Серуга.

21. А пожив Регу після того, як появив Серуга, двістї і сїм год, і появив сини й дочки.

22. І пожив Серуг трийцять год, і появив Нагора.

23. А пожив Серуг після того, як появив Нагора, двістї год, і появив сини й дочки.

24. І пожив Нагор двайцять і девять год, і появив Тару.

25. А пожив Нагор після того, як появив Тару, сотню і девятнайцять год, і появив сини й дочки.

26. І пожив Тара сїмдесять год, і появив Аврама, Нагора й Гарана.

27. А се постань Тарина. Тара появив Аврама, Нагора і Гарана; Гаран же появив Лота.

28. І вмер Гаран перш отця свого

Тари в землї рідній своїй, в Урі Халдейському.

29. І побрали собі Аврам і Нагор жінок. Імя Аврамовій жінцї було Сара; імя ж Нагоровій жінцї було Милка Гаранівна, дочка батька Милки й батька Іски.

30. Сара ж була неплідна, не мала дїтей.

31. І взяв Тара Аврама да Лота, сина Гаранового, сина свого сина, да невістку свою Сару, сина свого Аврама жінку, та й вивів їх із Ура Халдейського, щоб йти в землю Ханаанську, і прийшли в Гаран та й осїлись там.

32. А віку Тариного було двістї і пять год, і вмер Тара в Гаранї.

ГОЛОВА 12.

І рече Господь Аврамові: Зійди з землї твоєї і від роду твого і з домівки отця твого у ту землю, що тобі покажу.

2. І зроблю тебе народом великим, і благословлю тебе і звеличу імя твоє, і будеш благословен.

3. І благословлю благословляючих тебе, а кленучих тебе проклену. І благословляться в тобі всї племіння землї.

4. І пійшов Аврам, як глаголав йому Господь, і йшов із ним Лот. Аврамові ж було сїмдесять год, як ізійшов із Гарану.

5. І взяв Аврам Сару, жінку свою, да Лота, сина брата свого, і все майно своє, яке нажили в Гаранї, і всякі душі, що здобули в Гаранї, та й зійшли геть, щоб йти в землю Ханаанську. І прийшли в Канаан землю.

6. І пройшов Аврам землю до врочища Сихема, до дубрави Море̇, Кананеї ж тодї жили в тїй землї.

7. І явивсь тодї Господь Аврамові, і рече йому: Потомкам твоїм надїлю землю сю. І спорудив там він жертівника Господеві, що явивсь йому.

8. І двинув звідти в гори, на восток ід Бетелю, і напяв намет свій на захід сонця від Бетеля, а від Гая на востоцї, і спорудив там жертівника Господеві, і призвав імя Господнє.

9. І подававсь Аврам усе далїй та далїй, простуючи на полуднє.

10. І сталась голоднеча в тїй землї, і спустивсь Аврам у Египет на пробуваннє таменькі, бо тяжка була вона в тїй землї.

11. Сталося ж, як наближавсь до входу в Египет, рече він Сарі, жінцї своїй: Оце ж я знаю, що ти молодиця гарна.

12. От, як Египтяне тебе побачять, дак і казати муть: Се жінка його, та й убють мене, тебе ж оставлять живою.

13. Кажи ж, що ти менї сестра, щоб добре менї було задля тебе.

14. І сталось, як прийшов Аврам у Египет, от і вбачали Египтяне, що жінка його була молодиця гарна дуже.

15. І як побачили її врядовики Фараонові, дак вихваляли перед Фараоном, і взято молодицю в палати Фараонові.

16. І з Аврамом обійшовся він добре задля неї, і надїлено його вівцями й волами, ослами й рабами, рабинями й ослицями й верблюдами.

17. Та вдарив Господь Фараона й дом його тяжкими язвами задля Сари, жінки Аврамової.

18. І прикликав Фараон Аврама та й каже: Що се вдїяв єси менї? Чом не сказав єси менї, що вона жінка тобі?

19. Про що певнив єси: Вона сестра менї? Я й узяв її собі за жінку. Тепер же ось тобі жінка твоя; возьми її та й йди собі.

20. І повелїв Фараон людям своїм, щоб випроводили його й жінку його і усе, що було його.

ГОЛОВА 13.

Ізійшов же Аврам геть із Египту з жінкою своєю й усїм, що мав, і Лот із ним, на полуднє.

2. І був Аврам богатий вельми на скотину, на срібло й на золото.

3. І ходив мандрівками своїми все далїй і далїй із полуденньої землї до Бетеля, аж до того місця, де був його намет перше між Бетелем та Гаєм,

4. На те врочище, де спорудив жертівника вперве. І призвав там Аврам імя Господнє.

5. І в Лота, що ходив з Аврамом, були й вівцї і товар і намети.

6. І не вміщала їх земля, щоб їм жити вкупі; бо майно їх було велике, так що не можна було жити вкупі.

7. І була звяга між чабанами скоту Аврамового і між чабанами скоту Лотового. Канаанеї ж і Ферезії тоді жили на землї тїй.

8. Рече ж Аврам Лотові: Нехай не буде звяги між мною й тобою і між чабанами моїми та чабанами твоїми: бо ми брати.

9. Хиба ж не вся земля перед тобою? Відлучись від мене: коли ти наліво, я направо; коли ж ти направо, я наліво.

10. І звівши Лот очі свої, побачив усю околицю Йорданську, що перше нїж зруйнував Господь Содому й Гоморру, вся до Сигора наповнена була водою, як сад Господень і як земля Египецька,

11. І вибрав собі Лот усю околицю Йорданську, і відійшов Лот ід востоку, і розлучився кожен із братом своїм.

12. Аврам осївся в землї Канаанській, а Лот осївся в городах околишнїх, і двинув з наметом своїм до Содому.

13. Люде ж Содомські та були злющі й грішні перед Господом вельми.

14. Господь же рече Аврамові після того, як Лот розлучивсь із ним: Позирни очима твоїми, та поглянь од місця, де ти тепер, ід півночі, ід полудню, ід востоку, ід заходу.

15. Бо всю землю, що ти вбачаєш, тобі оддам, і потомкам твоїм навіки.

16. І вчиню потомки твої, як пісок земляний; коли хто зможе злїчити пісок земляний, то й потомки твої злїчить.

17. Уставши, пройди землю в довжину і в ширину її; бо тобі оддам її.

18. І відселившись Аврам, прийшов та й осївсь коло Мамрієвого дуба, що був у Гебронї, та й спорудив там жертівника Господеві.

ГОЛОВА 14.

Сталося ж за часів Амрафела царя Синеярського, і Арійоха, царя Еллазарського, Кедорлаймера, царя Еламського, і Тидала, царя Гоїмського,

2. Що вчинили вони рать із Берою, царем Содомським, і з Бирсою, царем Гоморським, і з Синабом, царем Адамським, і з Семебером, царем Зебоїмським, і з царем Белїйським, се єсть Сигорським.

3. Всї вони змовились ізійтись на Сиддим-долинї, се єсть теперенькі Море Солоне.

4. Дванайцять год були вони підневолені Кедорлайомерові, а в чотирнайцятому роцї відступили.

5. І прийшли в чотирнайцятому роцї Кедорлайомер і царі, що були з ним, та й побили Рефаїмів ув Астарот Карнаїмі, а Сусїїв у Гамі, а Еміїв на Кириятаїм-долинї,

6. А Горіїв на їх Сеїр-горах, до Ель-Парана, що лежить на захід сонця від пустинї.

7. І повернули звідти та й дойшли до Ен-Мишпата, се Кадес, і звоювали всю землю Амалекиїв та Аморіїв, що жили у Газазон-Тамарі.

8. Вийшов же царь Содомський, і царь Гоморський, і царь Адмейський, і царь Зебоїмський, і царь Белїйський чи Сигорський, та й постали проти них на Сиддим-долинї:

9. Проти Кедорлайомера, царя Еламського, та Тидала, царя Гоїмського, та Амрафела, царя Синеярського, та Арійоха, царя Еллазарського, чотири царі проти пятёх,

10. На Сиддим же долинї та було багацько ям. І побігли царі Содомський та Гоморський та й попадали туди, а тї, що зістались, побігли в гори.

11. І позабирали вони все добро Содомське й Гоморське й усї харчі їх та й пійшли звідти.

12. І взяли Лота, сина брата Аврамового, що жив у Содомі, та й рушили звідти.

13. Аж ось прийшов один, що втїк, та й сказав Аврамові Євреєві, що жив коло дубів Мамрія Аморієнка, брата Єсколового та Анерового, сї ж були союзники Аврамові.

14. Чуючи ж Аврам, що його небожа зайнято в полонь, уоружив своїх сьвідомих кметїв, що породились у його в господї, три сотнї і восімнайцятеро, та й двинув нагоньця до Дану.

15. І розділивсь, він і його кметї,
на купи, та й напав на їх у ночі
і побив їх, і вганяв за ними аж до
Хоби, що лежить на північ од Дамаска.

16. І вернув усе майно їх, і Лота,
небожа свого, вернув і майно його,
і жінок і кметї.

17. Вийшов же царь Содомський на
зустріч йому, після того як вернувсь,
подужавши Кедорлайомера й царів,
що були з ним, на Саве-долину, се долина Царська.

18. А Мелхиседек, царь Салемський,
виніс хлїб і вино; був же він сьвященник Бога вишнього.

19. І благословив його, і рече: Благословен ти, Авраме, від всевишнього
Бога, Владики неба і землї!

20. І благословен Бог всевишнїй,
що подав тобі у руки ворогів твоїх
запеклих! Аврам дав йому десятую
часть із всього.

21. Каже ж і царь Содомський Аврамові: Оддай менї кметї, майно ж возьми собі.

22. Рече ж Аврам до царя Содомського: Здіймаю руку мою до Господа
Бога вишнього, що сотворив небо й
землю:

23. І нитки й ременя обувнього не
возьму з усього твого, щоб не сказав:
Я збогатив Аврама.

24. Нічогісінько менї, опріч єдино,
що поїли кметї мої та кромі частини
мужів, що ходили зо мною: Анер, Єшколь і Мамрій нехай беруть свою
частину.

ГОЛОВА 15.

Після того, як се сталось, було слово Господнє до Аврама у видїнню: Не бійсь, Авраме; я тобі щит,
нагорода твоя велика буде вельми.

2. Рече ж Аврам: Владико Господе,
що менї даси? одпускаюсь я бездїтен,
а наслїдник моєї худоби сей Дамашчанець Елиєзер.

3. І рече Аврам: Не дав єси менї потомства, дак раб моєї господи наслїдник мій буде.

4. І знов слово Господнє було до
його і глаголе: Не буде він твоїм наслїдником, а той хто вийде з тебе, той
буде наслїдник тобі.

5. І вивів його з намета і рече: Позирни на небо та злїчи зорі, коли
зможеш злїчити їх. І рече: Такі будуть потомки твої.

6. І поняв Аврам віри Господеві, і
він полїчив йому те за праведність.

7. Рече ж до його: Я Господь, що вивів тебе із Ура Халдейського, щоб оддати тобі землю сю в наслїддє, наслїдствовати.

8. І рече: Владико Господе, почому
знати му, що наслїдити му її?

9. Рече ж до його: Возьми менї телицю трилїтню, та козу трилїтню, та
барана трохлїтка, та горлицю, та голубеня.

10. Узяв же він усе те та й порозтинав пополам, і положив їх противолично одну частину до другої, а птиць
не розтинав.

11. Злетїлося ж птаство на труп
розтятий; Аврам же зганяв його.

12. А як заходило соньце твердий
сон обняв Аврама, і страх у темряві
великий напав на його.

13. І речено було до Аврама: Знаючи знай, що переселятись буде потомство в землю не свою, і підневолять
його, і тїснити муть його чотири ста
лїт.

14. Народові ж тому, що йому будуть підневолені, дам присуд я, а потім ізийдуть геть із майном великим.

15. Ти ж одійдеш до отців твоїх з
упокоєм, і поховають тебе в старощах добрих.

16. У четвертому ж родї вернуться
сюди; не сповнились бо гріхи Аморіїв і досї.

17. Як же було соньце на западї та
згусла темрява тодї, наче піч задимувала, і поломя огняне пройшло між
розтятими частинами.

18. У той день завітував Господь
з Аврамом завіт, глаголючи: Потомству твойму дам землю сю від ріки
Египецької до ріки великої, ріки Евфрата:

19. Кеніїв, і Кенесіїв, і Кедмоніїв,

20. І Хетіїв, і Ферезіїв, і Рефаїв,

21. І Аморіїв, і Кананеїв, і Гергесіїв, і Ебусеїв

ГОЛОВА 16.

Сара ж Аврамова жінка, да не роджала йому. Була ж у неї рабиня Египтянка на імя Агара.

2. І рече Сара до Аврама: Се зачинив мене Господь, щоб не роджати; дак увійди до рабині моєї, щоб у мене були діти від неї. І послухав Аврам гласу Сарного.

3. І взяла Сара, Аврамова жена, Агару, рабиню свою Египтянку, після того, як Аврам седів осадою десять років у землї Канаанській, та й оддала її за жінку мужові свойму Аврамові.

4. І ввійшов до Агари, і завагоніла. Як же почулась вона, що завагоніла, почала зневажати господиню свою.

5. І рече Сара до Аврама: Зневага менї від тебе. Вона ж почуваючись вагітною, зневажає мене. Суди Бог між мною й тобою.

6. Рече ж Аврам до Сари: Ось рабиня твоя в руках у тебе. Твори їй по твоїй вподобі.

7. Узялась тодї жорстко за неї Сара, і зійшла та з очей у неї. І знайшов її ангел Господень коло криниці в пустині, по дорозї в Сур.

8. І рече: Агаро, Сарина рабине, звідкіля прийшла єси і куди хочеш йти? І каже: Зійшла з очей Сари, господині моєї.

9. Рече ж їй ангел Господень: Вернись до господинї твоєї та покорися під руку її.

10. Рече ж їй ангел Господень: Намножу я потомство твоє безліч.

11. І рече їй ангел Господень: Оце ходиш важкою, і вродиш сина, і даси йому імя Ізмаель; бо Господь почув тїсноту твою.

12. Сей буде дикий чоловік. Рука його проти всякого чоловіка, і всякого чоловіка рука проти його, і седїти ме він у всїх родичів своїх на шиї.

13. І дала вона імя Господеві, що глаголав до неї: Бог бачений. Бо казала: Я бачила того, хто явивсь менї.

14. Тим прозвано криницю ту: „Криницею Живого, що мене бачить." Се між Кадесом і Баредом.

15. І вродила Агара Аврамові сина, і дав Аврам імя синові, що вродила йому Агара, Ізмаель.

16. Аврамові ж було вісїмдесять і шість год віку, як Агара вродила Авраму Ізмаеля.

ГОЛОВА 17.

А як було Аврамові девятьдесять і девять год віку, явивсь Господь Аврамові, і рече йому: Я Бог всемогущий. Ходи передо мною і бувай щирий і праведен.

2. І вчиню заповіт мій проміж мною й тобою, і намножу тобі потомків безліч.

3. І впав Аврам ниць на лице своє, і рече йому Бог і глаголе:

4. Се я, що вчинив заповіт мій з тобою, що будеш ти праотець купи народів.

5. І не зватимуть уже тебе на імя Аврам, а буде імя твоє Авраам, бо я вчинив тебе отцем купи народів.

6. І зрощу тебе вельми велико і вчиню тебе народами, і царі виходити муть із тебе.

7. І поставлю мій заповіт між мною й тобою, і потомками твоїми по тобі в їх родах про віковічний заповіт, щоб менї бути Богом тобі і потомкам твоїм по тобі.

8. І дам тобі і потомству твойму по тобі землю, що в нїй тепер чужениця єси, всю Канаан землю на віковічню державу, і буду їх Богом.

9. І рече Бог Авраамові: Ти ж заповіт мій певнити меш, ти й потомки твої по тобі в їх роди.

10. Ось заповіт, що ви певнити мете між мною й вами й потомством твоїм по тобі. Усяке хлопя між вами мусить бути обрізано.

11. Обрізувати метеся ж ви на тїлї вашої передньої шкірки, і се буде ознакою заповіту між мною й вами.

12. І в вісїм день віку мусить бути кожне хлопя обрізане проміж вами з роду в рід, і той хто родивсь у господї, і той, кого куплено за гроші, що не з твого роду.

13. Хто родивсь у твоїй господї і кого куплено за гроші, повинен бути обрізаний; і сим робом заповіт мій буде на вашому тїлї про заповіт віковічний.

14. А необрізаний музького полу, такий що тіло його передньої шкірки необрізане, такого викоренити з народу його; він поламав заповіт мій.

15. І рече Бог Авраамові далїй: Жену твою Сару не мусиш уже звати на імя Сара, а Сарра буде імя її.

16. І благословлю її, і дам тобі сина від неї, і буде вона народами, царі в народів із неї будуть.

17. І впав Авраам ниць і осьміхнувсь; і рече в думцї своїй: Столїтьнёму б то появити сина? І як би то Сарра девятьдесятолїтна да вродила?

18. Рече ж Авраам до Бога: Нехай хоч Ізмаель живе перед тобою.

19. Рече ж Бог до Авраама: Стеменно, Сарра жена твоя вродить сина тобі, і наречеш імя йому Ізаак, і поставлю завіт мій із ним про завіт вічнїй із потомством його по йому.

20. Тай про Ізмаеля вислухав я тебе, і ось благословлю його і вирощу його і намножу його велико: дванайцять князів появить, і дам йому бути народом великим.

21. Завіт же мій поставлю з Ізааком, що тобі вродить Сарра о 'цїй самій добі, в лїто друге.

22. Скінчив же Бог слово до його, і знявся Бог од Авраама.

23. І взяв Авраам Ізмаеля, сина свого, і всю доморослу челядь свою, і всїх куплених за гроші, і ввесь музький пол зміж людей господи Авраамової, тай пообрізував крайню плоть їх того самого дня, як промовив йому Бог.

24. Авраамові ж було девятьдесять і девять год, як обрізано крайню плоть йому.

25. А Ізмаелеві, синові його, було тринайцять літ, як обрізано крайню плоть його.

26. Того ж самого дня обрізано Авраама й сина його Ізмаеля.

27. І з ним обрізані були всї чоловіки в господї в його, і ті що понароджувались у домівцї в його, і понакуповувані за срібло в інороднїх народів.

ГОЛОВА 18.

Явився ж йому Бог коло дубравини Мамре, як седів він перед дверима наметовими о полуднї.

2. Споглянувши ж очима своїми, бачить, стоїть перед ним троє чоловіків; побачивши їх метнеться зустріч їм од наметових дверей своїх, тай поклонився до землї.

3. І рече: Господе! коли я знайшов ласку в очах твоїх, не мини раба твого.

4. Нехай принесуть води та помиють ноги вам, та прохолодїтесь під деревом.

5. Я ж принесу наїдку, щоб ви попоїли, а потім і верстати мете свою путь, що звернули з неї до раба вашого.

6. І метнеться Авраам у шатро до Сарри, тай каже їй: Заміси хутенько три сита пшенишного борошна та спечи коржів.

7. І метнеться Авраам до корів, та й узяв телятко ніжне й добре, і оддав його слузї, а той скоренько впорав його.

8. І взяв сиру й молока да телятко, що наготовив, та й поставив перед ними; сам же стояв під деревом, як вони їли.

9. І промовили до його: Де Сарра, жена твоя? Ось у шатрі.

10. Рече ж один: Вернусь оце до тебе через год о сїй добі, і вродить сина Сарра, жена твоя. Сарра ж почула під наметовими дверми позад його.

11. Авраам же і Сарра були старі, повбивались у лїта, і перестало в Сарри звичайне жіноцьке.

12. Осьміхнулася ж Сарра сама собі, думаючи: Оце б то звянувши та здобутись на таку втїху? Пан же мій старенький.

13. І рече Господь Авраамові: Чого всьміхнулась Сарра сама собі, говорючи: Чи справдї ж бо менї вродити? я же собі стара вже.

14. Хиба є що неможливе у Бога? О сїй добі вернусь до тебе через год, і буде в Сарри син.

15. Сарра ж і не призналась, говорючи: Я не сьміялась. Бо вона злякалась. І рече їй: Нї бо, сьміялась.

16. Піднявшися ж ізвідти чоловіки, повернули на Содом. Авраам же йшов із ними, провєдючи їх.

17. Господь же рече: Чи втаю від Авраама, раба мого, що я творю?

18. Та ж Авраам буде народом великим, і потужним, і благословляться в йому всї народи земнїї.

19. Знаю бо, що накаже синам своїм і господї своїй по собі, щоб хранили путї Господнї, творючи правду і суд, щоб справдив на Авраамові Господь усьо, що глаголав до його.

20. Рече ж Господь: Квилять велико до мене про Содом та Гоморру, і гріхи їх тяжкі вельми.

21. Зійду ж та позирну, чи так воно діється, як до мене голосять, чи нї, щоб знати.

22. І повернулись ізвідти чоловіки до Содому, Авраам же ще стояв перед Господом.

23. І приступить Авраам ближче й рече: Дак оце ти хочеш погубити й безвинних із винуватими?

24. Може там знайдеться пятьдесять безвинних у городї. Чи то ж схочеш ти й їх погубити, і не помилуєш усього міста задля пятидесятьох, коли там будуть?

25. Нї бо, не чини по глаголу сему, щоб убити праведника з нечестивим, і щоб у тебе було праведнику так, як нечестивому. Нї бо нї! Судячи суд у сїй землї, як тобі не вчинити правди?

26. Рече ж Господь: Коли буде в Содомі пятьдесять праведників у городї, помилую ввесь город і все місто задля їх.

27. І рече відказуючи Авраам: Оце завзявсь я промовляти до Господа мого, я ж земля і порох.

28. Коли ж поменьшає праведників до сорока й пяти, чи вже ж бо погубиш через пятьох увесь город? І рече: Не погублю, коли знайду тамо сорок і пять.

29. І завзявсь іще промовляти до його та й каже: Коли ж знайдеться таменьки сорок? І рече: не погублю й ради сорока.

30. Що ж Господе, коли промовлю: А як знайдеться таменьки тільки трийцять? І рече: Не погублю й тридесятьох ради.

31. І промовив: Оце ж наваживсь говорити до Господа: Коли ж знайдеться таменьки двайцятеро? І рече: Не погублю, коли знайдеться тамо двайцять.

32. І каже: Що ж, Господе, коли промовлю ще раз: Коли ж знайдеться таменьки десятеро? І рече: Не погублю і десятьох ради.

33. Одійшов же Господь, переставши глаголати до Авраама. І вернувсь Авраам на місце своє.

ГОЛОВА 19.

Прийшли ж обидва ангели в Содом у вечорі. Лот же седїв коло царини Содомської. Побачивши ж Лот, устав на зустріч їм, тай поклонився лицем до землї.

2. І рече: Оце ж, панове, заверніть у домівку раба вашого та спочиньте і ноги собі помийте, а як обутріє, верстати мете путь свою. Вони ж рекли: Нї ночуватимемо на улицї.

3. І примусив їх, і ввійшли в господу його. І вчинив їм учту, і опрісноків напік їм, і попоїли.

4. Перед облягами ж обступили дом городяне Содомські, від молодика, тай до дїда, увесь народ укупі з усїх кутків.

5. І гукали Лотові, і казали до його: Де люде, що ввійшли до тебе на ніч? Виведи їх до нас, розпізнаємо їх.

6. Вийшов же до них Лот на рундук, і зачинив двері за собою.

7. Каже ж до них: Нї, браттє! Не чинїте бо ледарства!

8. Є в мене дві дочцї, що не взнали мужа; виведу їх до вас, і робіть їм що любо вам, тільки людям сим не чинїте обиди; увійшли бо під стелю дому мого.

9. Вони ж кажуть йому: Геть із відсї! Прийшов сюди жити, та хочеш і суд судити. Ось ми ж навчимо тебе, ще лучче, нїж їх. І насильствовали чоловіка того, Лота, вельми, і підступили розбити двері.

10. Та простягли мужі руки й утягли Лота до себе в будівлю, а двері в будівлї засунули.

11. На людей же, що були під дверима в будинку вдарили сліпотою, від мала тай до велика, і марно шукали вони дверей.

12. Промовили ж мужі до Лота: Чи єсть у тебе тута зятї або сини твої або дочки твої? Або коли хто инший

єсть у тебе в городї, всїх виведи із міста сього!

13. Бо ми погубимо се місто; бо знявсь угору лемент про його перед Господом, і послав нас Господь вигубити його.

14. Вийшов же Лот і промовив до зятїв своїх, що побрали дочки його, і рече: Підіймайтесь та виходьте з міста сього; бо погубляє Господь город. Та здавалось, що жартує перед зятьми своїми.

15. Як же зачервонїв ранок, принукали ангели Лота, глаголючи: Уставай, бери жену твою й двох дочок твоїх, що при тобі, та одходь, щоб і тобі не погибнути з беззаконними городянами.

16. І стуманїв він, і взяли ангели за руку його, і за руку жінку його, і за руки двох дочок його; бо пощадив їх Господь, тай вивели їх, і поставили за городом.

17. І як повиводили їх геть, рече: Спасай твою душу. Не озирайсь, і не зупиняйся нїде в усїй околицї сїй. У гори втїкай, щоб і тобі не згинути.

18. Рече ж до них Лот: Благаю тебе, пане!

19. Що знайшов раб твій ласку в очах твоїх, і велика милость твоя, що показав до мене, що вирятував душу мою, я ж не здолїю рятуватись у горах, щоб не наздогнала мене лиха година, та не вмерти менї.

20. А, споглянь городок сей близько, побіжу я туди; він маленький, дак і душа моя сохраниться.

21. І рече йому: Оце ж я зглянусь на тебе і в сьому, що не погублю городка, що про його мовляв еси.

22. Хапайся ж рятуватись тамо; не можу бо чинити нїчого, докіль увійдеш туди. Тим і проложено містечку тому прізвище Сигор.

23. Сонце зійшло вже над землю, як Лот увійшов у Сигор.

24. І бурхонув Господь на Содом та Гоморру сїркою та поломєм од Господа з небес,

25. І перевертав городи сї і всю околицю, і всїх осадників городських, і все, що росло з землї.

26. І озирнулась жінка його позад його, та й обернулась у стовпа соляного.

27. Устав же Авраам у ранцї, пійшов на місце, де стояв перед Господом.

28. І позирнув на Содом і Гоморру, і на околицю, аж се здіймається дим од землї, як дим із печі.

29. І було, як руйновав Бог в украї-нї тій городи, спогадав Бог Авраама, і вислав Лота з руйновища, як руйновав городи, що жив у них Лот.

30. Зійшов же Лот із Сигори, та й осївсь на горі сам і дві дочки його; боявся бо жити в Сигорі, та й оселивсь у печері сам і дочки його з ним.

31. Озветься ж старша до меньшої: Панотець наш старий собі, і нема нїкого на землї, щоб увійшов до нас всьогосьвітнїм звичаєм.

32. Ходи сюди лишень, упиймо вином панотця нашого, та переспимо з ним, та й переховаємо рід від панотця нашого.

33. Упоїли ж отця свого вином тієї ночі, і ввійшовши старша, переспала з отцем своїм тієї ночі. І не постеріг він, як вона переспала, і як устала.

34. Було ж у ранцї, що каже старша меньшій: Оце ж переспала я вчора з панотцем нашим. Упоїмо його вином і сієї ночі, а ти ввійшовши, переспи з ним, та й переховаймо від панотця нашого рід наш.

35. Упоїли ж і тієї ночі отця свого вином, і ввійшовши меньша, переспала з отцем своїм. І не постеріг він, як переспала, і як устала.

36. І завагонїли обидві дочки Лотові тодї від отця свого.

37. І вродила старша сина, і дала імя йому Моав. Се праотець Моавіїв по сей день.

38. Уродила ж і меньша сина, і дала імя йому: Бен-Аммій. Се праотець Аммонїів по сей день.

ГОЛОВА 20.

І відкочував Авраам ізвідти до землї полуденньої, та й оселивсь між Кадесом і Суром, і якийсь час пробував у Герарі.

2. Про жінку ж свою Сарру казав Авраам, що сестра вона менї. Абимелех же, царь Герарський, післав та й взяв Сарру.

3. І прийшов Бог до Абимелеха в ночї вві снї, і рече йому: Оце ти вмреш

за сю молодицю, що взяв еси; вона ж мужня жена.

4. Абимелех же не приторкнувсь до її, та й каже: Господе, чи то ж погубиш безвинний рід?

5. Хиба ж не сам він казав мені: Вона сестра мені? І вона мені казала: Він брат мені. У чистоті серця мого і в безвинності рук моїх учинив я се.

6. Рече ж йому Бог у сні: І я знаю, що в чистоті серця твого і в безвинності рук твоїх учинив еси се, тим і впинив тебе від гріха проти мене, і не попустив тебе коснутись її.

7. Тепер же оддай жену мужу, бо він пророк, і помолиться за тебе, і жити меш. Як же не віддаси, дак знай, що вмреш сам і все твоє.

8. І встав рано вранці Абимелех і призвав усї кметї свої, та й промовив усї словеса сії в уші їх, і полякались усї люде вельми.

9. І призвав Абимелех Авраама, та й промовив до його: Що вдіяв еси менї? І чим провинив я тобі, що навів еси на мене й царство моє гріх великий? Діло таке, що нїхто не чинив, укоїв еси менї:

10. І промовив Абимелех до Авраама: Що в тебе було на думцї, як чинив еси таке?

11. Рече ж Авраам: Думав бо, що нема благочестя на місцї сьому, і вбють мене задля жени моєї.

12. Отже справдї вона сестра менї по панотцеві, а не по панїматцї, та стала менї женою.

13. І було, як вивів мене Бог із отецької домівки моєї, кажу їй: Ось яку правду чинити меш менї: у всякому містї, куди прийдемо, там кажи про мене, що се брат мій.

14. Узав же Абимелех вівцї і бички, і раби й рабинї, та й дав Авраамові, і віддав йому Сарру.

15. І промовив Абимелех Авраамові: Оце земля моя перед тобою; де б тобі нї було до вподоби, оселяйся.

16. До Сарри ж промовив: Оце дав я братові твойму тисячу срібняків, се буде тобі чесна намітка до лиця твого, і про все, що було з тобою і з усїма твоїми, в усьому будеш оправдана.

17. Помолився ж Авраам Богу, і вигоїв Бог Абимелеха, і жену його, і рабинї його, і почали роджати.

18. Бо позамикав був Господь усяку утробу в домівцї в Абимелеха задля Сарри, жінки Авраамової.

ГОЛОВА 21.

І одвідав Господь Сарру, так як рече, і сотворив Господь Саррі так, як глаголав.

2. І завагонївши Сарра, вродила Авраамові сина в старощах того часу, як і глаголав йому Господь.

3. І дав Авраам імя синові свойму, що вродивсь йому, що вродила йому Сарра, Ізаак.

4. Обрізав же Авраам Ізаака, сина свого, у восьмий день, так як заповідав йому Бог.

5. Авраамові ж було сто год віку, як родивсь йому син його Ізаак.

6. Рече ж Сарра: Сьміх менї сотворив Господь; хто бо почує, сьміятиметься з мене.

7. І рече: Хто б то сповістив Авраамові, що молоком своїм годувати ме дитину Сарра? Бо в старостї його я родила сина.

8. І росло хлопятко, і відлучено його. І зробив Авраам бенкет великий того дня, як одлучено Ізаака.

9. Як побачила Сарра, що син Агари, Египтянки, насьміхається з Ізаака,

10. Каже Авраамові: Прожени сю рабиню й сина її; не наслїдувати ме бо син рабинї сієї з моїм сином Ізааком.

11. Тяжко ж було чути слово се вельми Авраамові про сина його.

12. І рече Бог Авраамові: Нехай не буде тяжке тобі слово про хлопця і про рабиню. У всёму, що рече тобі Сарра, слухай гласу її; бо в Ізаацї наречеться тобі потомство.

13. Сина ж рабинї сієї народом великим сотворю його; бо насїннє твоє він.

14. Устав же Авраам у ранцї, і взяв хлїба та бурдюк води та й оддав Агарі, і положив за плечима в неї хлопця, та й одпустив її. Вона ж одійшовши заблудила в Бейер-Себа пустинї.

15. Не стало ж води в бурдюцї, і покинь вона хлопця під ялиною.

16. Відойшовши ж сїла навпроти

його віддалеки, як би дострелити з лу-
ка; каже бо: Нехай не бачу смерти
дитини моеї. І седіла навпроти його,
та й заголосила.
17. Почув же Бог плач хлопячий,
і кликне ангел Божий Агару з небес,
і рече: Що тобі, Агаро? Не турбуй-
ся; почув бо Бог плач хлопячий з міс-
ця, де воно тепер.
18. Устань, та возьми хлопя і держи
на руці твоїй; народом бо великим
сотворю його.
19. І відкрив Бог очі їй, і побачила
криницю з водою, і пійшла й налила
бурдюк води, та й напоїла хлопя.
20. І був Бог з хлопчиком, і виріс
та й оселивсь у степу і був стрілець-
лучник.
21. І оселивсь у Фаран-степу, і взяла
йому мати його жінку із землї Еги-
пецької.
22. Сталося ж того часу, що про-
мовив Абимелех та Пихоль, гетьман
війська його, до Авраама, говорючи:
Бог з тобою в усьому, що дієш.
23. Оце ж клянись менї Богом, що
не зрадиш мене, нї дітей моїх, нї
внуків моїх, а по правдї, як прихилен
був я до тебе, так і ти будеш до мене,
і до землї, де пробуваєш.
24. І рече Авраам: Кленусь.
25. І докоряв Авраам Абимелеха, за
колодязь водяний, що відняли раби
Абимелехові.
26. І каже йому Абимелех: Не знаю,
хто вчинив тобі дїло таке, нї ти менї
не оповідав єси, нї я чував, тільки
сьогоднї.
27. І вилучив Авраам сїм овечок, да
товару, та й дав Абимелехові, і вчи-
нили вони обидва умову.
28. І поставив Авраам семеро ягниць
овечих із отари окроме.
29. І каже Абимелех Авраамові: Що
се за семеро ягниць, що поставив єси
окроме?
30. І рече Авраам: Що семеро сих
ягниць візьмеш у мене, нехай будуть
менї сьвідоцтвом, що я викопав ко-
лодязь сей.
31. Того й проложено прізвище міс-
цеві тому: Бейер-Себа, колодязь клять-
би; бо там клялись обидва.
32. І вчинили вони вмову коло коло-
дязя клятьби. Піднявся ж Абимелех та
Пихоль, гетьман війска його, та й вер-
нулись у землю Филистимську.
33. І посадив Авраам тамариску, і
призвав там імя Господа Бога вічного.
34. Пробував же Авраам у землї
Филистимській час довгий.

ГОЛОВА 22.

І було по сих речах, що Бог споку-
шував Авраама, і рече йому: Авра-
аме, Аврааме! І каже: Ось я!
2. І рече: Возьми сина твого, єдиного
твого, що його возлюбив єси, Ізаака,
та йди в Морія землю, та й принеси
його там у всепаленнє-жертву на од-
ній горі, що тобі речу.
3. І встав Авраам рано вранцї та
й осїдлав осла свого, та взяв два па-
рубки в собою, та Ізаака сина свого,
та наколов дров на всеспаленнє, та
й рушив до врочища, що про його
рече йому Бог.
4. На третїй же день позирнув Авра-
ам очима своїми, та й побачив те вро-
чище здалеку.
5. І каже Авраам слугам своїм: Се-
дїте тутеньки з ослом, я ж із сином
пійдемо аж он туди, та поклонившись
і вернемось до вас.
6. Узяв же Авраам дрова на всепа-
леннє, та й положив на Ізаака, сина
свого; взяв же в руки й огонь і жер-
тівного ножа, та й пійшли обидва
вкупі.
7. Каже ж Ізаак до Авраама, батька
свого: Панотче! Він же каже: Що
тобі, синку? Каже ж: Ось огонь і дро-
ва, а де ж овеча на всепаленнє?
8. Каже ж Авраам: Бог обмислить
собі ягня на всепаленнє. І йшли собі
обоє вкупі.
9. Прийшли на врочище, що рече
йому Бог, і зробив там Авраам жер-
тівника, і розложив дрова, і звязавши
Ізаака, сина свого, положив його на
жертївнику зверху на дровах.
10. І простїг Авраам руку свою, щоб
узяти ножа заколоти сина свого.
11. Аж озветься до його ангел Го-
сподень і рече: Аврааме, Аврааме!
Він же каже: Ось я.
12. І рече: Не возложи руки твоєї
на хлопя, а нїчогісїнько не чини йо-
му; тепер бо взнав я, що боїшся ти

Бога, і не пощадив єси сина твого
возлюбленого мене ради.
13. І позирнувши Авраам очима сво-
їми побачив, що баран із заду завяз
рогами в гущині. І пійшов Авраам і
взяв барана і приніс його на всеспа-
леннє замість Ізаака сина свого.
14. І приложив Авраам прізвище
врочищу тому Єгова-Уре, Господь ба-
чить, як і по сей день говорять: На
горі Господа побачять.
15. І озветься ангел Господень до
Авраама вдруге з небес,
16. Глаголючи: Мною самим клявсь
я — се Господнє слово — за те, що
вчинив єси таку річ, і не пощадив
єси сина свого возлюбленого мене
ради.
17. Велико благословлю тебе, і на-
множу твій рід як зорі небесні, і як
пісок узкрай моря, і внаслїдує потом-
ство твоє царини ворогів своїх.
18. І благословляться в потомстві
твойму всї народи землї, тим що по-
слухав єси голосу мого.
19. Вернувся ж Авраам до слуг своїх
і рушили вони й пійшли вкупі до Бе-
йер-Себи, і вселивсь Авраам коло ко-
лодязя клятьби.
20. Сталося ж по сїх речах, що зъя-
совано Абраамові словами: Ось і Милка
і вона вродила сини братові тво-
йму Нахорові,
21. Уза, перворідня його, та Буса,
брата його, та Кемуїла, отця Арамова,
22. Та Хеседа, та Газа, та Пидаса,
та Ідлафа, та Батуїла.
23. Батуїл же появив Ребеку. Сих
восьмерох уродила Милка Нахорові,
братові Авраамовому.
24. І наложниця його, на імя Реюма,
ся вродила Тебаха та Гахама та
Тегаса та Маяха.

ГОЛОВА 23.

Було ж віку Сарриного сто і двай-
цять і сїм год. Се года живота Сар-
риного.
2. І вмерла Сарра в Кирят-Арбі. Се
Геброн в Канаан землї. Прийшов
же Авраам плакати по Саррі да пад-
кувати.
3. І встав Авраам од мерця свого,
і рече синам Хетовим:
4. Пересельник і чужениця я в вас!
Дайте ж менї в наслїддє гробовище
між вами, щоб менї поховати мерця
мого від мене.
5. Відказали ж Авраамові сини Хе-
тові говорючи:
6. Нї, добродію! Князь від Бога ти
єси в нас; вибравши гробовище з на-
ших, поховай мерця твого. Нїхто бо
з нас не заборонить гробовища свого
тобі, щоб тобі поховати мерця твого
таменьки.
7. Устав же Авраам і вклонився зе-
млякам, синам Хетовим.
8. І каже до них Авраам і промовив:
Коли вам по души, щоб менї поховати
мертве моє від мене, послухайте мене,
і мовляйте про мене Ефронові Зога-
ренкові.
9. І нехай поступиться менї печерою
Махпеловою, що конець поля його.
За повну цїну нехай поступиться
менї нею в наслїднє гробовище між
вами.
10. Ефрон же седів посеред синів
Хетових. Відказуючи ж Ефрон Хетї-
янин Авраамові каже так, що чули
його сини Хетові і всї, що повихо-
дили до міської царини.
11. Нї, добродїю! Вислухай мене. Те
поле оддаю тобі й печеру, що на йому,
перед очима синів народу мого оддаю
тобі; поховай мерця твого.
12. І поклонивсь Авраам перед зем-
ляками,
13. І каже Ефронові в слухи перед
усїма земляками: Вислухай ти мене!
Гроші за ниву возьми в мене; і похо-
ваю мертве моє таменьки.
14. Відказав же Ефрон Авраамові:
15. Нї, добродїю! Землї тут за чотирі
ста секлїв срібла; та що воно між
мною й тобою? Ти ж поховай мерця
твого.
16. І послухав Авраам Ефрона, та й
одважив Авраам Ефронові срібло,
скільки він казав в слухи перед си-
нами Хетовими, чотирі ста секлїв срі-
бла ходячого в купцїв.
17. І стало поле Ефронове в Мах-
пелщинї, що навпроти Мамрійщини,
поле й печера на йому з усїма дере-
вами на полї, що було в усїх межах
своїх, забезпечене,
18. Авраамові в наслїдню державу

перед синами Хетовими й перед усіма, що приходили до міської царини.

19. І після того поховав Авраам Сарру, жінку свою, в печері Махпелевого поля, навпроти Мамрійщини. Се Геброн у Канаан землї.

20. Так дісталось Авраамові від синів Хетових поле й печера на йому в наслїдню державу на гробовище.

ГОЛОВА 24.

Авраам же був старий, у лїтах приклонних, і Господь благословив Авраама в усьому.

2. І каже Авраам рабові свойму, найстаршому в господі в його, що правив усїм достатком його: Ось положи руку твою під стегно моє.

3. І заклену тебе Господом, Богом небесним і Богом земним, що не візьмеш синові мойму жени з дочок Канаанських, що між ними живу.

4. А тільки в землю мою, де я родивсь, пійдеш і до роду мого, та й візьмеш жену синові мойму Ізаакові відти.

5. Каже ж до його раб: Коли б то не схотїла йти молодиця слїдом за мною в землю сю, чи вернути сина твого в землю, що з неї вийшов єси?

6. Каже ж до його Авраам: Остерегайся вертати сина мого туди.

7. Господь, Бог неба й Бог землї, що вивів мене з господи панотця мого із землї, що в нїй родився, той що глаголав менї, і що клявся менї глаголючи: Тобі оддам землю сю й насїнню твойму, той пошле ангела свого перед тобою, дак і візьмеш жену синові мойму Ізаакові звідти.

8. Коли ж би не схотїла молодиця пійти за тобою, чист будеш од заклятгя мого; тільки сина мого не вертай туди.

9. І положив раб руку свою під стегно Авраамові, панові свойму, та й клявсь йому про сю річ.

10. І взяв раб десятеро верблюдів з між верблюд пана свого і з усякого добра в господаря свого, та й пійшов, бо всї добра господаря його були в його руцї, та знявсь і пійшов у Месопотамію, у Нахорів город.

11. І поставив верблюди під городом навколїшки коло колодязя водяного надвечір, як виходять жінки брати воду.

12. І каже: Господе, Боже пана мого Авраама, погоди менї сьогоднї і сотвори милость панові мойму Авраамові.

13. Оце я став коло колодязя водяного, дочки ж міських людей виходити муть брати воду.

14. І нехай буде дївчина, що їй скажу: Нахили водоносного глека твого напитись менї, і промовить менї: Пий, я й верблюди твої понаповаю, нехай вона буде та, що наготовив рабові твойму Ізаакові, і по сьому відатиму, що сотворив єси милость панові мойму, Авраамові.

15. І сталось, перш нїж він промовив, аж ось Ребека й виходить, що родилась Бетуїлові, Милчиному синові, жінки Нахорової, брата ж Авраамового, і держачи водоноса на плечі свойму.

16. Дївиця ж була дуже вродлива, дївувала ще, нїхто не взнав її. Вийшовши ж до колодязя, сповнила водоноса свого та й їйде вгору.

17. Побіг же раб на вперейми, та й каже: Дай менї напитись з водоноса твого.

18. Вона ж каже: Пий, добродїю. І хутенько зняла водоноса на руку, та й дала йому напитись до схочу.

19. І напоївши каже: І верблюдам твоїм наливати му докіль понапиваються.

20. І хутенько спорожнила водоноса в пійло та й метнулась ізнов до колодязя черпнути води та й улила верблюдам усїм.

21. Чоловік же придивлявся до неї мовчки, щоб зрозуміти, чи погодив Бог у дорозї йому, чи нї.

22. Сталося ж, як перестали всї верблюди пити, узяв чоловік каблучку золоту, вагою в пів секля, та дві запинки на руки їй, у десять секлїв ваги.

23. І поспитав її та й каже: Чия єси дочка? Скажи менї, чи єсть у панотця твого в госпóдї місце про нас на ночлїги?

24. Вона ж каже йому: Дочка я Бетуїлова, сина Милчаного, що його вродила Нахорові.

25. І каже йому: І соломи й харчі
в нас доволї, і місце є про ночлїги.
26. І дякуючи Господу чоловік по-
клонивсь,
27. І каже: Благословен Господь,
Бог пана мого Авраама, що не оста-
вив без милостї своєї й правди пана
мого, і менї погодив Господь прибути
в домівку брата пана мого.
28. І побігла дївиця і з'ясувала в го-
сподї матері своїй сї речі.
29. Ребецї ж доводивсь братом на
імя Лабан. І метнеться Лабан до чо-
ловіка до колодязя.
30. І сталось, як побачив каблучку
й запинки на руках у сестри своєї, і
як почув слова Ребечині, сестри своєї,
що каже: Так мовляв менї чоловік,
дак прийшов Лабан до чоловіка, аж він
стоїть при верблюдах коло колодязя.
31. І каже: Увійди, благословенний
од Господа. Чого стоїш ізнадвору? Я
ж наготовив господу й місце про вер-
блюди.
32. І ввійшов чоловік у господу, і по-
розсїдлував верблюди, і дав Лабан
соломи й сїна верблюдам і води по-
мити ноги йому і людям, що були з ним.
33. І поставив перед ними наїдки.
Він же каже: Не їсти му, поки не ви-
повню мого посольства. І каже: Го-
вори.
34. І говорить він: Раб Авраамів я.
35. Господь же благословив пана
мого велико, і зробивсь він великим;
і дав йому товар і отари, і срібло й
золото, і раби і рабинї, і верблюди
й осли.
36. І вродила Сарра, жона пана мого,
сина панові мойму, як була стара,
і оддав йому все, що мав.
37. І закляв мене пан мій говорючи:
Не візьмеш ти жени синові мойму
зміж дочок Кананейських, що я седжу
в їх землї,
38. А в госпо́ду панотця мого пійдеш
і до роду мого, і візьмеш мойму синові
жону звідти.
39. Сказав же я панові мойму: А мо-
же не схоче молодиця зі мною йти.
40. Каже тодї менї: Господь, що пе-
ред ним ходжу, пошле ангела свого
з тобою, і погодить у дорозї твоїй,
і візьмеш ти жену синові мойму з мо-
го роду, і з дому панотця мого.
41. Тодї будеш чист од заклинання
мого; коли бо дійдеш до родини моєї,
і не дадуть тобі, будеш чист од закли-
нання мого.
42. І прийшовши сьогоднї до коло-
дязя, казав я: Господе, Боже пана мого
Авраама, коли погодив єси в дорозї
моїй, що її оце верстаю,
43. Ось я став коло колодязя водного,
і дочки городянські виходять брати
воду, і коли буде дївиця, що їй про-
мовлю: Дай менї напитись із водоноса
твого трохи води,
44. І скаже менї: І ти пий, і верблю-
дам твоїм вільлю, нехай ся буде же-
на, що наготовив Господь мого пана
синові.
45. І перш, нїж я промовив у серцї
мойму, вже Ребека йшла з водоносом
на плечі, і спустилась вона до коло-
дязя, і набрала води. І сказав я їй:
Дай, будь ласко, напитись менї.
46. І хутенько зняла вона водоноса
свого із себе на руку, та й каже: Пий,
і верблюди твої понаповаю. От я на-
пивсь і верблюди мої понаповала.
47. І поспитав її, і промовив: Чия
дочка єси, повідай менї. Вона ж ка-
же: Дочка я Бетуїла Нахоренка, що
вродила йому Милка. І дав я їй ка-
блучку і запинки на руки її.
48. І дякуючи поклонивсь Господу,
і благословив Господа Бога пана мо-
го, Авраама, що погодив менї в до-
розї праведній, узяти дочку в брата
панового синові його.
49. Оце ж, коли ви сотворите ми-
лость і правду до пана мого, повідайте
менї, щоб я повернувсь або праворуч,
або лїворуч.
50. Відказуючи ж Лабан та Бетуїл
сказали: Від Господа прийшло се дїло.
Не зможемо тобі сказати проти нї
лихого, нї доброго.
51. Ось, Ребека перед тобою, возьми
її та й піди, і нехай буде вона жоною
синові пана твого, яко же глаголав
Господь.
52. І сталось, як почув раб Авраамів
словеса сї, поклонився до землї Го-
споду.
53. І повносив раб сосуди золоті і срі-
бляні, і суккнї, та оддав Ребецї, і подав
гостинцї братові її й матері її.
54. І їли й пили, і він і чоловіки, що

були з ним, та опочили, і повставали в ранці, і каже: Відпустїте мене до пана мого.

55. Промовили ж браттє її й мати її: Нехай пробуде дївиця з нами з десяток день, а потім і пійде.

56. Він же каже до них: Не держіте мене. Господь погодив у дорозї менї; мушу йти до пана мого.

57. Вони ж сказали: Прикличмо дївицю, та й спитаймо її з уст її.

58. І прикликали Ребеку, і казали їй: Чи пійдеш з чоловіком сим? Вона ж каже: Пійду.

59. І відпустили Ребеку, сестру свою, і мамку її, і раба Авраамового, і хто з ним були.

60. І благословили Ребеку, і промовили до неї: Нехай же родяться від тебе, сестро наша, тисячі тисяч, і потомство твоє нехай підгортає під себе царини ворогів твоїх!

61. Уставши ж Ребека й рабинї її посїдали на верблюди, та й пішли з чоловіком. І взяв раб Ребеку, та й пішов.

62. Ізаак же прийшов з Бейер-Лахай-Рої; жив бо він у землї полуденній.

63. Вийшов же над вечір Ізаак на поле, розігнати думки. І позирне очима своїми, та й бачить, ідуть верблюда.

64. І позирнувши Ребека очима своїми, побачила Ізаака та й ізскочила з верблюда.

65. І каже рабові: Хто сей чоловік, що йде по полю на зустріч нам? Каже ж раб: Се пан мій; вона узявши намітку, закуталась.

66. І повідав раб Ізаакові все, що вчинив.

67. Увійшов же Ізаак у намет матері своєї, і взяв Ребеку, і стала йому жінкою, і влюбив її, і втїшивсь Ізаак по Саррі, матері своїй.

ГОЛОВА 25.

Узяв же Авраам ізнов жену, на імя Хеттура.

2. Вродила ж вона йому Зимрана, Йоксана, та Медана, та Мадияна, та Ішбака, та Шуаха.

3. Йоксан же появив Себу та Дедана. Сини ж Деданові були Ассурим, та Летусим, та Леюмим.

4. Сини ж Мадиянові були: Єфа, та Єфер, та Ганох, та Абида, та Єльдага. Всї цї були сини Хеттурині.

5. Оддав же Авраам усе, що мав Ізаакові.

6. Синам же наложниць своїх, що були в Авраама, дав Авраам подарунки, і відпустив їх од Ізаака, сина свого, ще за живота свого, на схід соньця, у землю восточню.

7. Се ж лїта віку Авраамового, що прожив: сто і сїмдесять і пять років.

8. І ослабши вмер Авраам у старощах добрих, старим, повним лїт, і прилучився до людей своїх.

9. І поховали його Ізаак та Ізмаїль, два сини його, в печері Макпеловій, на полї Єфрона Зогаренка, Хетиянина, що проти Мамре,

10. На полї тому, що купив Авраам у синів Хетових. Там поховали Аврaама й Сарру, жену його.

11. Сталося ж по смертї Авраамовій, благословив Бог Ізаака, і вселивсь Ізаак при колодязї Бейер-Лахай-Рої.

12. Се ж постань Ізмаїля, сина Авраамового, що вродила Агара Египтянка, рабиня Саррина, Авраамові.

13. І се йменння синів Ізмаїлевих по родоводам їх: первенець Ізмаїлів Набайот та Кедар, та Адбеєль, та Мивсам.

14. Та Мисма, та Дума, та Масса,

15. Та Хадад, та Тема, та Єтур, та Нафис, та Кедма.

16. Се сини Ізмаїлеві, а се йменння їх по шатрах їх, і селах їх: дванайцять князїв по колїнах їх.

17. А се лїта живота Ізмаїлевого: сто і трийцять і сїм лїт. І ослабши вмер, і прилучивсь до роду свого.

18. Вселився ж від Гавили до Сура, що проти Египту, як ідеш до Ассуру. Перед лицем усїх братів своїх вселився.

19. А се постань Ізаака, сина Авраамового. Авраам появив Ізаака.

20. Було ж Ізаакові сорок лїт, як узяв Ребеку, дочку Бетуїла, Арамянина з Мезопотамиї, сестру Лабана, Арамянина, собі за жінку.

21. Моливсь Ізаак Господеві про жену свою, бо неплідна була. Послухав же його Бог, і завагонїла Ребека, жінка його.

22. Борикалися ж младенцї в їй, і каже: Коли так менї має бути, про що

менї се? І пійшла поспитати Господа,

23. І рече їй Господь: Два народи в тебе в чреві; два народи будуть, як породиш, воюватись. Візьме гору старший, та підстаршому він буде послугом служити.

24. І сповнилися днї родити їй, аж се були близнята в утробі її.

25. Вийшов же син перворожденець червоний, увесь наче кожа косматий; і дала імя йому Езав.

26. А потім вийшов брат його; рука ж його держалась за пяту Езавову, і дала імя йому Яков. Ізаакові ж було шістьдесять літ, як родила їх Ребека.

27. Повиростали ж молодоки, і був Езав чоловік умілий ловити, степовий. Яков же був чоловік тихий, що седів у домівцї.

28. І влюбив Ізаак Езава; бо ловитва його була по смаку йому. Ребека ж любила Якова.

29. Зварив же Яков кулешику, і прийшов Езав з поля знеможений.

30. І каже Езав Якову: Нагодуй мене вареним сочивом сим червоним; бо я знемігся. Тим і дано прізвище йому Єдом*.

31. І каже Яков Езавові: Продай менї зараз первеньство своє.

32. Каже ж Езав: Ох! мушу вмерти; про що ж менї се первеньство?

33. І каже Яков йому: Клянись менї зараз і клявсь йому. І продав Езав Якову первеньство своє.

34. Яков же дав Езавові хлїба й вариво сочевицї. Попоїв же й напивсь, і вставши пійшов геть. І зневажив Езав первеньство своє.

ГОЛОВА 26.

Був же голод у тій землї, опріч голоду прежнього за часів Авраамових. Пійшов же Ізаак геть до Абимелеха, царя Филистимського, в Герар.

2. Явився ж йому Господь і рече: Не ходи в Египет, вселися у землї, що про неї тобі скажу.

3. І пробувай у тій землї, і буду з тобою, і благословлю тебе; тобі бо й насїнню твойму оддам усї цї землї, і поновлю клятву мою, що нею клявсь Авраамові, отцеві твойму.

4. І намножу насїннє твоє, як зорі небесні, і оддам насїнню твойму всї оцї землї, і благословляться через насїннє твоє всї народи земнії:

5. За те що послухав отець твій Авраам гласу мого, і держав заповідї мої, і повелїння мої, і встанови мої й закони мої.

6. Вселився ж Ізаак у Герарі.

7. І питали люде займища того про жінку його, і каже: Сестра менї вона; боявся бо казати, що се жінка моя, щоб не вбили його чоловіки займища того, Ребеки ради; була бо вродлива.

8. Сталося ж, як він був довгий час там, що позирнув Абимелех царь Герарський у вікно, побачив, що Ізаак жартує з Ребекою, жінкою своєю.

9. Прикликав же Абимелех Ізаака та й каже: Чи справдї ж бо вона жінка твоя? Як же се ти казав: Вона сестра менї. Каже ж йому Ізаак: Затим казав, щоб не вмерти задля неї.

10. Каже ж Абимелех: Що се вдїяв єси нам? Мало що не побув хто з могo народу з жінкою твоєю, то й навів би єси на нас незнаний гріх.

11. Заповідав же Абимелех усїм людям своїм, говорючи: Усякого, хто прикоснеться до мужа сього, або до жони його, скарають смертю.

12. Сїяв же Ізаак у землї тій, і здобувсь того лїта на вроджай сторицею; благословив бо Господь його.

13. І пійшов угору чоловік, і все більший був та більший, аж поки зробивсь великим вельми.

14. Був бо в його статок отарний, і статок товарний, і велика купа рабів; позавидували ж йому Филистимцї.

15. І всї колодязї, що повикопували раби батьківські, за живота Авраама, батька його, засипали землею.

16. Каже ж Абимелех Ізаакові: Іди від нас; бо потужнїщий зробивсь єси од нас вельми.

17. І зійшов звідти Ізаак, та й зупинивсь у Герар долинї, і вселився там.

18. І повідкопував ізнов Ізаак водяні колодязї, що повикопували були раби Авраамові, батькові, і що позасипали були Филистимцї по смертї Авраамовій, та й попрозивав їх прізвищами, що попроложував був їм отець його.

---

* Червоний.

19. І копали раби Ізаакові, та й
знайшли там колодязь води живої.
20. І сварились пастухи Герарські
з пастухами Ізааковими говорючи:
Наша се вода. І прозвав колодязь той:
Есек — сварка; сварились бо з ним.
21. Відойшовши ж звідти Ізаак, ви-
копав колодязь другий, сварилися ж
і за той, і проложив і йому прізвище:
Ситна — ворожнета.
22. Відойшовши ж ізвідти, викопав
ще колодязь, і не сварилися за сей;
і проложив йому прізвище: Рехобот
— просторонь, говорючи: Роспросто-
рив Господь займище наше, щоб ми
розмножились у сій землї.
23. Піднявся ж ізвідти до Бейер-
Себи, колодязя клятьби.
24. І явивсь йому тієї ночі Господь,
і рече: Я Бог Авраама, отця твого.
Не бійся, бо я з тобою, і благословлю
тебе, і намножу насїннє твоє задля
Авраама, раба мого.
25. І спорудив там жертївника, і при-
звав імя Господнє, і напяв там намета
свого. Викопали ж там раби Ізаакові
колодязь.
26. І Абимелех прийшов до його
з Герару, і Ахусат, порадник його,
і Пихоль, гетьман війська його.
27. І каже їм Ізаак: Чого прийшли до
мене? Ви ж зненавиділи мене, і відо-
слали мене від себе.
28. Вони ж промовили: Бачивши
побачили ми, що Господь був з тобою,
та й кажемо: Нехай же буде клятьба
між нами й між тобою, і заповідаймо
з тобою заповіт,
29. Щоб не робив нам лиха, як ми
не чіпали тебе, і як ми робили тобі
тільки добро, і відпустили тебе з ми-
ром; і тепер благословен ти від Го-
спода.
30. І справив їм пир, і їли вони й
пили.
31. І вставши вранцї, клявся один
одному; і відпустив їх Ізаак, і пійшли
від його з миром.
32. Сталося ж того дня, що прийшов-
ши раби Ізаакові повідали йому про
колодязь, що викопали, і казали йо-
му: Знайшли воду.
33. І прозвав його Себа, клятьба.
Тим назва й міста того Бейер-Себа,
колодязь клятьби, по сей день.
34. Було ж Ізаакові сорок лїт, і взяв
він жінку собі Юдиту, дочку Бейе-
рія Хетиянина, та Басмату, дочку
Єлона Хетиянина.
35. І були вони важкою печаллю Іза-
акові й Ребецї.

ГОЛОВА 27.

І сталося, що як був Ізаак старий, і
притупились очі в його, та й недо-
бачав, покликав Езава, сина свого
старшого та й каже йому: Сину мій!
І каже: Ось я!
2. І говорить Ізаак: Оце я старий
уже, і не знаю коли скінчусь.
3. Дак возьми знаряддє твоє, сагай-
дака твого й лука, та пійди в дике
поле, та влови менї влову.
4. І вготуй менї наїдку такого, як я
люблю, та й принеси менї, щоб моя
душа благословила тебе, покіль не
вмер.
5. Ребека ж чула, як Ізаак говорив
до Езава, сина свого. Пійшов же Езав
у дике поле, вловити влову та при-
нести.
6. Озветься ж Ребека до Якова, сина
свого меньшого: Оце я чула, як отець
твій озвавсь до Езава, брата твого,
промовивши:
7. Принеси менї влову, та вготуй
менї наїдку, щоб я попоїв, та благо-
словив тебе перед Господом, покіль
не вмер.
8. Тим же то, синку, послухай го-
лосу мого, що заповідаю тобі.
9. Пійди лишень в отару, та піймай
менї звідти двойко мякеньких та до-
брих, і зроблю я смашний наїдок от-
цеві твойму, такий як він любить.
10. І внесеш отцеві твойму, щоб він
попоїв, і щоб тебе благословив, покіль
не вмер.
11. Каже ж Яков Ребецї, матері сво-
їй: Та ж Езав брат мій, чоловік во-
лохатий, я ж чоловік гладенький.
12. Може, полапає мене панотець,
і зроблюсь перед ним мантїєм, і наведу
на себе клятьбу а не благословеннє.
13. Рече ж йому мати: На менї
клятьба твоя, синку; тілько послухай
голосу мого, та йди, і піймай менї.
14. Пійшов же, піймав, і приніс мате-
рі; і вготовила мати смашний наїдок,
який любив отець його.

15. І взявши Ребека одежу Езавову добру, сина свого старшого, що була у неї в схованції, одягла нею Якова, сина свого меньшого.
16. А смушками козлячими пообгортала руки і наге тїло на шиї в його.
17. І дала смашний наїдок і хлїба, що вготовила, в руки Яковові, синові свойму.
18. І вніс отцеві свойму, і каже: Панотче! Він же рече: Ось я! Хто єси ти, синку?
19. І каже Яков отцеві: Я Езав, первенець твій. Зробив, як мовляв менї єси. Устань, сядь і попоїж мого влову, щоб мене благословила душа твоя.
20. Рече ж Ізаак синові свойму: Що воно? Як хутко споткав єси, синку! Він же каже: Се тим, що послав Господь, Бог мій, перед мене.
21. Рече ж Ізаак Яковові: Приступи до мене, облапаю тебе, синку, чи ти єси справдї син мій Езав, чи нї.
22. Приступив же Яков до Ізаака, отця свого, і він облапав його, і рече: Голос — голос Яковів, руки ж — руки Езавові.
23. І не впізнав його; були бо руки його, як руки Езавові, брата його, волохатї; от і благословив його.
24. І рече: Чи справдї бо ти єси син мій Езав? Він же каже: Я.
25. І рече: Подай менї сюди. Попоїм улову твого, синку, щоб тебе благословила душа моя. І подав йому, і попоїв; і приніс йому вино, і випив.
26. І рече йому Ізаак, отець його: Приступи ж, та поцїлуй мене, синку.
27. І приступивши поцїлував його. І нюхав запах одежі його, і благословив його, і рече: Се запах сина мого, як запах ниви, що благословив її Господь.
28. Дай же тобі, Боже, буйну росу з неба, і дай тобі, Боже, землю благодатню! Роди тобі, Боже, зерно й виногрони!
29. Нехай тобі хмарі служать службу вірну, і перед тобою шию гнуть народи! Мусиш бути паном, і над братом рідним, над усіма дїтьми матері твоєї. Проклят буде той, хто тебе проклинає, і благословенний, хто благословляє!
30. І сталось воно, скоро перестав Ізаак благословляти Якова, і ледві Яков вийшов од Ізаака, батька свого, аж Езав, брат його, прийшов до дому з ловитви.
31. Уготовив же й той наїдку, та й приніс отцеві свойму, і каже батькові: Нехай тато встане та попоїсть улову сина свого, щоб мене благословляла душа твоя.
32. І рече йому Ізаак, отець його: Хто ж єси ти? Він же каже: Я син твій, первенець твій Езав.
33. Злякався ж Ізаак ляком великим вельми, і рече: Хто ж той, що вловив менї влову, і приніс менї, і попоїв я в сього перш, нїж прийшов ти, і благословив його? І буде благословен.
34. Почувши ж Езав отецькі слова, заголосив голосом великим, і гірким тяжко, та й каже: Благослови ж і мене, панотче!
35. Рече ж йому: Підійшов твій брат лестиво, та й узяв благословеннє твоє.
36. І каже: По правдї дано йому імя Яков; бо підійшов під мене, се вже вдруге, і первеньство моє взяв у мене, і благословеннє моє тепер одняв. І каже Езав отцеві свойму: Чи то ж не приховав єси й менї благословення, панотче?
37. Відказав же Ізаак, і рече Езавові: Що ж? Паном зробив я його тобі, а все браттє його поробив рабами йому, хлїбом і вином забезпечив його. Тобі ж тепер що зробити, синку?
38. Озвався ж Езав до батька свого: Хиба ж одно благословеннє в тебе, панотче? Благослови ж і мене, панотченьку! Та й знов заплакав Езав.
39. Відказав же Ізаак, отець його, і рече йому: Знай же, що твою осаду тук земний вбезпечить, прохолодою ж твоєю з неба роси будуть.
40. Житимеш з меча важкого в послузї у брата. Станеться ж ізнов, ти будеш самовладьнїм паном, і ненавидну кормигу з гамалика скинеш.
41. І зненавидів Езав Якова за благословеннє, що ним благословив його батько його. Каже ж Езав у серцї свойму: Днї плачу по батькові надходять; тодї вбю Якова, брата мого.
42. Переказано ж Ребецї слова Езавові, сина її старшого, і пославши

прикликала Якова, сина свого меньшого, та й каже йому: Ось Езав, твій брат, погрожує тобі вбити тебе.

43. Тепер же, синку, послухай голосу мого, і вставши біжи до Лабана, брата мого, в Гаран.

44. І поживи з ним кілька днів, докіль одвернеться ярость і гнів у брата твого від тебе,

45. І забуде він, що йому вдіяв єси. Тоді пославши возьму тебе звідти. Чого ж менї втеряти вас обох ув один день?

46. Рече ж Ребека до Ізаака: Тяжко менї жити на сьвітї через Хетіївен. Як візьме Яков за себе Хетіївну, таку, як вони в оцій землї, дак про що менї й на сьвітї жити?

ГОЛОВА 28.

Прикликав же Ізаак Якова, та й благословив його, і заповідав йому, говорючи: Не мусиш узяти за себе жени з Канаанських дочок.

2. Устань, та й одбіжи в Мезопотамію, в Падан-Арам, в господу Бетуїлову, в батьківщину матері твоєї, та й возьми собі звідти жену з дочок Лабанових, брата матері твоєї.

3. Бог же мій нехай тебе благословить і намножить, щоб ти був купою народів.

4. І нехай тобі дасть благословеннє Авраамове і насїнню твойму по тобі, щоб одержав у наслїддє землю, де пробуваєш, що оддав Бог Авраамові.

5. Послав же Ізаак Якова, і зійшов він у Падан-Арам, у Мезопотамію, до Лабана Бетуйленка, Араміянина, до брата Ребеки, матері Якова та Езава.

6. Бачивши ж Езав, що благословив Ізаак Якова і послав у Мезопотамію, в Падан-Арам, щоб узяти собі звідти жінку, і що благословляючи його заповідав йому говорючи: Не мусиш брати жени з дочок Канаанських,

7. І що послухав Яков отця свого й матері своєї, та й пійшов у Падан-Арам, у Мезопотамію:

8. І бачивши Езав, що не вподобав дочок Канаанських Ізаак, отець його,

9. Пійшов собі Езав до Ізмаїла, та й узяв Магалату, дочку Ізмаїла, сина Авраамового, сестру Небайотову, до жінок своїх.

10. І зійшов геть Яков від Бейер-Себи, від колодязя клятьби, та й помандрував у Гаран.

11. І приблудивсь до одного врочища, та й обночувавсь там, зайшло бо соньце. І взяв між камінньєм каменя на тому врочищі, та й положив його собі в голови, та лїг спати на місцї тому.

12. І бачив сон, і се драбину поставлено на землї, верховина ж її сягає до небес, і ангели Божі возходять і низходять по нїй.

13. Господь же стоїть на їй і рече: Я Господь Бог Авраамів, отця твого, і Бог Ізааків. Земля, що на їй лежиш, тобі оддам її і насїнню твойму.

14. І буде насїннє твоє, як пісок земний і розпросторишся на захід соньця, і на схід соньця, і на північ, і на полуднє, і благословляться в тобі всї коліна землї, і у насїннї твойму.

15. І се я з тобою й оберегати му тебе на всякій дорозї, що нею пійдеш, і верну тебе в 'цю землю; бо не покину тебе, докіль сотворю все, що глаголав тобі.

16. І прокинувсь Яков од сну свого, і каже: Певно єсть Господь на врочищі сьому, а я й не знав.

17. І злякавсь, і каже: Яке страшне врочище се! Не що інше воно як дом Божий, а се ворота небесні.

18. І встав Яков рано в ранцї, і взяв каменя, що положив там у голови собі, та й поставив його стовпа, та й злив олїй на верховину його.

19. І прозвав Яков урочище то Бетель; прежне прізвище городу було Луз.

20. І обрік Яков себе оброком, говорючи: Коли Бог буде зо мною, і сохранить мене в дорозї, що 'це верстаю, і дасть менї хлїб на їду й одежу на одїг,

21. І верне мене здорового в господу панотцеву, тодї буде Господь менї Богом.

22. І камінь сей, що поставив стовпа, буде в мене дом Божий, і з усього, що менї даси, десятину давати му тобі.

ГОЛОВА 29.

І вставши Яков на ноги, пійшов у землю восточню.

2. Дивиться, коли ж колодязь на степу, і було там три отарі овець, що полягали коло його. З того бо колодязя наповано стада. Над усьтєм же колодязьним лежав камінь великий.

3. І скуплювались там усї стада, і одвалювано каменя від усьтя колодязного, і наповано вівцї, та й знов навалювано каменя на усьтє колодязне на місцї свойму.

4. Рече ж їм Яков: Браттє, звідки ви? Вони ж кажуть: Ми з Гарану.

5. Рече ж їм: Чи знаєте Лабана Нагоренка? Вони ж кажуть: Знаємо.

6. Рече ж їм: Чи жив, здоров? Вони ж кажуть: Жив і здоров. Ось і Рахеля, дочка його, йде з вівцями.

7. І рече Яков: Ще дня багацько, не пора скуплювати докупи скотину. Понаповайте вівцї, та йдіть, пасїте.

8. Вони ж кажуть: Не зможемо, доки усї отарі скупляться докупи, та одвалять каменя з колодязного усьтя; тодї й понаповаємо вівцї.

9. Ще ж він говорив до них, аж ось Рахеля пригналась із отецькими вівцями; вона бо доглядала їх.

10. І сталось, як зуздрів Яков Рахелю, дочку Лабанову, брата матері своєї, приступив Яков, одвалив каменя від усьтя колодязного, та й напоїв вівцї Лабанові, брата материного.

11. І поцїлував Яков Рахелю, та й заплакав у голос.

12. І повідав Рахелї, що він брат отця її, і що він син Ребечин. І побігши вона, повідала панотцеві свойму сї речі.

13. Сталось ж, як почув Лабан вістї про Якова, побіг зустріч йому, і обнявши його цїлував, і ввів його в господу свою, і повідав Лабанові всї речі сї.

14. І каже йому Лабан: Справдї від костей моїх і від тїла мого єси ти. І пробув з ним днів місяць.

15. Каже ж Лабан Яковові: Що брат менї доводишся, чи то ж мусиш робити на мене дармо? Скажи менї, яка тобі плата.

16. У Лабана ж та було дві дочцї: старша на імя Лея, меньша ж Рахеля.

17. Лея недуговала очима, Рахеля ж була високого зросту, й принадна видом вельми.

18. Уподобав же Яков Рахелю, і каже: Парубкувати му в тебе сїм год за Рахелю, дочку твою меньшу.

19. Каже ж йому Лабан: Лучче менї тобі оддати її, нїж мусїв би другому мужеві. Живи зо мною.

20. І парубкував Яков за Рахелю сїм років, і здались вони йому, наче кілька днїв, тим що любив її.

21. Каже ж тодї Яков Лабанові: Дай менї жену мою; бо сповнивсь речінець мій, щоб увійти до неї.

22. Зібрав же Лабан усїх мужів громадських і зробив учту.

23. І сталось у вечорі, що взяв він Лею, дочку свою, та й увів до Якова. І ввійшов до неї Яков.

24. Дав же Лабан Леї, дочцї своїй, Зелфу, рабиню свою за служебку.

25. Сталося ж у раньцї, дивиться, се була Лея. І каже Яков Лабанові: Що се ти вдїяв менї? Чи не задля Рахелї ж парубкував я в тебе? Про що ж так ошукав єси мене?

26. Відказав же Лабан: Неможна так чинити в нашій землї, видавати меньшу перше старшої.

27. Скіньчай же тиждень сей; я дам тобі й ту за роботу, що робити меш на мене ще сїм других лїт.

28. Учинив же Яков так, та й скіньчив тиждень з сією; і дав йому Лабан Рахелю, дочку свою, за жінку.

29. Дав же Лабан Рахелї дочцї своїй Баллу, рабиню свою, за служебку.

30. І ввійшов до Рахелї, влюбив же Рахелю більш нїж Лею. І парубкував у його других сїм років.

31. Бачив же Господь, що ненавидна була Лея, відчинив утробу їй: Рахеля ж була неплідна.

32. І завагонїла Лея, і вродила сина, і дала йому імя Рубен, говорючи: Певно зглянувся Господь на моє горе. Тепер же любити ме мене чоловік мій.

33. І завагонїла знов, і вродила сина і каже: Що почув Господь, яка я ненавидна, тим дав менї й сього сина. І дала йому імя: Симеон.

34. І завагонїла знов, і вродила сина і каже: Тепер же буде мій чоловік прихилен до мене; породила бо йому

три сини. Тим дала йому імя: Левій.
35. І завагоніла знов, і вродила сина, і каже: Теперь дякувати му Господеві. Задля того дала йому імя: Юда. Та й перестала роджати.

ГОЛОВА 30.

Вбачаючи ж Рахеля, що не вродила Яковові ніякої дитини, завидувала Рахеля сестрі своїй, та й каже Яковові: Дай менї дїток, ато вмру.
2. Загорівся ж Яков гнївом на Рахелю, і каже: Хиба я тобі замість Бога, що не дав тобі утробного плоду?
3. Каже ж вона: Ось раба моя Балла; увійди до неї та нехай уродить на колїна мої, щоб і в мене були дїтки від неї.
4. І оддала йому Баллу, рабиню свою за жінку, і ввійшов до неї Яков.
5. І завагоніла Балла, та й уродила Яковові сина.
6. І рече Рахеля: Бог судив менї, і послухав голосу мого, і дав менї сина. Тим і дала йому імя: Дан.
7. І завагоніла знов Балла, рабиня Рахелина, й уродила сина другого Яковові.
8. І рече Рахеля: Великою боротьбою боролась я з сестрою моєю, та й перемогла. Тим і дала йому імя: Нафталїй.
9. Вбачала ж Лея, що перестала роджати, і взяла Зелфу, рабу свою, та й оддала її Яковові за жінку.
10. І вродила Зелфа, рабиня Леїна, Яковові сина.
11. І рече Лея: Пощастило менї! І дала йому імя: Гад.
12. І вродила Зелфа, рабиня Леїна, Яковові сина другого.
13. І каже Лея: Щасна я; бо дочки зватимуть мене блаженною. І дала йому імя: Ассер.
14. І пійшов Рубен під пшеничнї жнива, та й знайшов любовні яблука на полї, та й приніс їх до Леї, матері своєї. Каже ж Рахеля до Леї: Дай менї любовних яблук сина твого!
15. Рече ж вона їй: Хиба се мала річ, що взяла єси мужа мого? Чи й любовні яблука сина мого віднїмеш? Каже ж Рахеля: Дак нехай переночує з тобою сьогоднї за любовні яблука сина твого.
16. Прийшов же Яков з поля в вечорі, і вийшла Лея зустріч йому, і каже: Мусиш увійти до мене; найняла бо я справдї тебе за любовні яблука сина мого. І переночував він з нею тієї ночи.
17. І послухав Бог Леї, і завагоніла вона, і вродила Яковові сина пятого.
18. І каже Лея: Дав менї Бог плату мою; бо оддала рабиню мою мужеві мойму. І дала йому імя: Іссахар.
19. І завагоніла знов Лея, і вродила сина шестого Яковові.
20. І каже Лея: Подарував менї Бог гостинця гарного, поважити ме мене муж мій; уродила бо йому шестьох синів. І дала імя йому: Себулон.
21. А потім уродила дочку, і дала імя їй: Дина.
22. І зглянувся Бог на Рахелю, і почув її Бог, і відчинив утробу їй.
23. І завагонївши вродила сина, і каже: Одняв Бог докір мій.
24. І дала імя йому: Йосиф, говорючи: Дай менї, Господе, й другого сина.
25. Сталося ж, як уродила Рахеля Йосифа, каже Яков Лабанові: Відпусти мене, нехай іду в домівку мою й на вкраїну мою.
26. Віддай жени й діти мої, що за них парубкував тобі; ти знаєш роботу, що робив тобі.
27. Каже йому Лабан: Коли б знайшов я ласку в тебе! Вбачаю бо, що благословив мене Господь задля тебе.
28. І каже: Визнач плату свою в мене, я й дам тобі.
29. Каже йому: Ти знаєш, як я парубкував у тебе, і якою твоя скотина зробилась у мене.
30. Мало бо що було в тебе до мене, та й наросло багацько, і благословив тебе Господь з приходу мого. Тепер же коли менї дбати й про власну господу?
31. І каже: Що мушу тобі дати? Каже ж Яков: Не давай менї нїчогісінько, аби вчинив, що скажу, знов пасти му вівцї твої й доглядати му.
32. Пройду я через усю отару твою сьогоднї, а й вилучу все переполасе й крапасте, і все чорне між вівцями, й усе переполасе й крапасте між козами, і се буде моя плата.
33. Так моя правда говорити ме за мене завтрашнього дня, як прийдеш давати плату мою. Усе непереполасе

й не крапасте між козами і не чорне між вівцями, мусить уважатись у мене за вкрадене.

34. Каже ж йому Лабан: Добре, нехай буде по слову твойму.

35. І повилучував того ж дня козли переполасі й крапасті, і усе, що мало біле в себе і все, що чорне між вівцями, та й пооддавав в руки синам своїм.

36. І поставив три дні ходи між собою й Яковом. Яков же пас остальні вівці Лабанові.

37. Узяв же Яков собі по ціпку зеленому тополевому, лісковому й каштановому, та й помережив білими мережками, і лупля́чи повиявлював біле, що було на ціпках.

38. І клав ціпки, що помережив, у напувальні корита та в водяні ринви, як приходили отарі до водопійла, щоб вагоніли на водопійлі.

39. І вагоніли отарі перед ціпками, та й котились ягнятами й козенятами переполасими й крапастими.

40. Ягнята ж вилучав Яков і ставляв отарі лицем до переполасого і чорного в отарі Лабановій, й держав свої отарі окроме, і не ставляв укупі з Лабановими.

41. І сталося, як вагоніла лучча скотина, Яков клав ціпки перед очима в скоту в корита, щоб вагоніли між ціпками.

42. Як же гуляла скотина слабовита, не клав туди ціпків; тим робом слабовите було Лабанові, а лучче Яковові.

43. І збогатився чоловік безліч, і було в його скотини много, і раби, і рабині, і верблюди, й осли.

ГОЛОВА 31.

Перечув же Яков слова синів Лабанових, що мовляли: Узяв Яков усе, що було в батька нашого, і з того, що було в батька нашого, вбивсь у всю славу його.

2. І дививсь Яков на лице Лабанове, аж воно до його не таке, як перше.

3. Каже ж Господь Яковові: Вертайсь на батьківщину твою, і до роду твого, і буду з тобою.

4. Послав же Яков, і покликав Лею й Рахелю на поле, де були стада.

5. І каже їм: Бачу я лице батька вашого, що не таке до мене, як перше; Бог же панотця мого був зо мною.

6. Ї самі знаєте, що всьою снагою моєю працював я батькові вашому.

7. Батько ж ваш ошукав мене, і переміняв плату мою десять раз; та не попустив йому Бог ушкодити менї.

8. Як скаже було так: Пестрі будуть плата твоя; тодї котяться вівцї всї пестрими; як же скаже: Крапасті будуть плата твоя, тодї котяться всї вівцї крапастими.

9. Так одняв Бог усю скотину в батька вашого й дав менї.

10. І сталось того часу, як вівцї гуляли, зняв я очі мої й бачив уві снї: се, которі барани і козли спинались на вівцї й кози, були переполасі крапасті й рябі.

11. І рече менї ангел Божий уві снї: Якове! Я ж кажу: Ось я!

12. І рече: Споглянь лишень очима твоїми, та подивись: усї барани й козли, що спинаються на вівцї й кози, переполасі, пестрі й крапасті; вбачав бо я все, що Лабан тобі витворяє.

13. Я Бог з Бетеля, де намастив єси стовпа і обрікся єси менї словом. Тепер же встань, ізійди з сієї країни, та вертайсь на країну рідну.

14. І відказуючи Рахеля й Лея, сказали йому: Хиба є тутеньки нам частина й наслїддє в господї, в батька нашого?

15. Хиба ж не за чужениць уважає нас він? Попродав бо нас і зажер срібло наше.

16. Бо все багатирство й слава, що відняв Бог у батька нашого, наше й дїток наших. Оце ж тепереньки все, що Бог рече, чини.

17. Зьнявся ж Яков, і посадив сини свої і жени на верблюди.

18. І позабирав усю скотину свою й усї добутки, що здобув у Падам-Арамі в Месопотамії, щоб вертатись до Ісаака, батька свого в Канаан землю.

19. Як же відлучився Лабан стригти вівцї свої, покрала Рахеля ідоли в батька свого;

20. І викрався Яков несподївано Лабанові, Араміянинові, не сповістивши його про втеки.

21. І втїк сам з усїм своїм, і перебрів

через річку й простував у Галаад гори.

22. Переказано ж Лабанові на третій день, що Яков утік.

23. І взявши сини й браттє своє з собою, здоганяв його семиденним погоном, та й наздогнав його на Галаад горах.

24. Прийшов же Бог до Лабана Араміянина ночною добою вві снї, і рече йому: Остерегайся звязуватись із Яковом.

25. І наздогнав Лабан Якова. Яков же поставив намети свої на горі, і Лабан отаборив браттє своє на Галаад горах.

26. Каже ж Лабан Яковові: Що вкоїв єси? Про що викравсь єси потай мене, та позавозив дочки мої мов бранки?

27. Чого втїкав єси потай мене, та викравсь від мене, не сповістивши мене? Відпустив би тебе з покликами й пісьнями, з тимпанами й гуслями.

28. І не дозволив єси менї цїлувати внуки мої й дочки мої. Се ж учинив єси по дурному, вдїявши таке.

29. Тепер би мав я силу покарати тебе, та Бог отця твого вчора вночі рече до мене, словами: Остерегайся звязуватись із Яковом.

30. Нехай би ти пійшов геть тому, що тяжко зажуривсь по госпóдї отця твого, про що ж украв єси боги мої?

31. Відказав же Яков і рече до Лабана: Бо злякався, думаючи, що поодіймаєш дочки твої в мене і усе моє,

32. У кого ж ізнайдеш боги твої, той не жити ме на сьвітї. Перед нашою браттєю познавай, що твоє в мене, та й бери собі. Не знав же Яков, що Рахеля покрала боги.

33. Увійшовши ж Лабан у Яковів намет і в Леїну кущу, і в кущу двох рабинь, не знайшов. Увійшов же й у намет Рахелин.

34. Рахеля ж узяла ідоли, та й підложила під верблюдове сїдло, та й сїла на них. І обшарив Лабан усю кущу, та й не знайшов.

35. І каже батькові свойму: Не гнївись, панотченьку, що не можу встати перед тобою; бо звичайне женське в мене. Шукав же він та й не знайшов ідолів.

36. Прогнївився ж Яков і звязавсь у сварку з Лабаном: Яка провина моя? Який гріх мій, що вганяв єси так гаряче за мною?

37. Переглянув єси всї речі домові в мене, що ж ізнайшов єси з усїх річей дому твого? Поклади тутеньки перед браттєю твоєю й браттєю моєю, щоб розсудили між обома нами.

38. Двайцять років оце вже я з тобою. Вівцї твої й кози твої не звергали, і баранів із отари твоєї не їв я.

39. Зьвіроїдини не приніс до тебе; із мого ніс я втрату сю; з мого власного вимагав єси, чи вхоплено в день, чи в ночі.

40. У день бо пекла мене спека, в ночі морозила холоднеча, і сон утїкав од очу в мене.

41. Так пробував я двайцять років у твоїй господї. Парубкував я чотирнайцять років задля двох дочок твоїх і шість років за вівцї твої, ти ж переміняв плату мою десять раз.

42. Коли б не Бог отця мого, Бог Авраамів, та не страх Ізааків був ізо мною, певно тепер в порожнї випустив би єси мене. Бідуваннє моє й працю рук моїх побачив Бог і докорив тебе вчора в ночі.

43. Відказав же Лабан, і каже до Якова: Дочки, мої дочки, і дїти, мої дїти, і скотина, моя скотина, і все, що видиш, то моє; що ж можу я заподїяти сим дочкам моїм або дїтям, що вони породили?

44. Оце ж нумо чинити умову, я й ти, і нехай він буде за сьвідка між мною й тобою.

45. І взявши Яков каменя, поставив його на спомин.

46. Каже ж Яков до браттї своєї: Назбирайте каміння. І назбирали каміння й зробили могилу, і трапезували там на могилї.

47. І прозвав його Лабан Егар-Сагадута; Яков же прозвав його Галлед.

48. Каже ж Лабан до Якова: Ся могила, се сьвідок між мною й тобою. Тим і прізвище дано могилї Галлед.

49. І Мизпа від того, що Лабан сказав: Нехай вартує Господь між мною й тобою, як ми розійдемось різно одни з одним.

50. Коли зневажати меш дочок моїх

або візьмеш над мої дочки жен, не
чоловік буде між нами, ні! Бог сьві-
док між мною й тобою.
51. І каже Лабан Яковові: Дивись
на сю могилу і дивись на стовпа, що
я поставив між мною й тобою.
52. Ся могила сьвідок і сей стовп
сьвідок, що не перейду за сю могилу
до тебе, і ти не перейдеш за сю могилу
і за сього стовпа до мене на шкоду.
53. Бог Авраамів і Бог Нахорів, Бог
їх отця, суди між нами. І клявсь Яков
страхом отця свого Ізаака.
54. І приніс Яков жертву на горі,
і покликав браттє своє до вживання
хліба солї, і вживали хліб сіль, та й
обночувались на горі.
55. Уставши ж Лабан рано в ранцї,
цїлував сини й дочки свої і благосло-
вив їх, і рушив у дорогу, і вернувсь
на займище своє.

ГОЛОВА 32.

І Яков те ж верстав путь свою, і зу-
стьріли його ангели Божі.
2. Каже ж тодї Яков, зуздрївши їх:
Се Божий полк, урочище те Маганаїм.
3. Послав же Яков посли поперед со-
бою до Езава, брата свого в Сеїр зе-
млю, в Едом поле;
4. І наказав їм, говорючи: Takeнькі
мовляйте панові мойму Езавові: Так
говорить раб твій Яков: У Лабана
пробував я та й загаявсь там і досї.
5. І придбав я воли й осли, і вівцї,
і раби, й рабинї, і посилаю тепер тобі
панові мойму, звістку, щоб запобігти
ласки твоєї в очах твоїх.
6. І вернулись посли до Якова, гово-
рючи: Ходили ми до брата твого Еза-
ва, і се він сам іде на зустріч тобі,
і чотири ста чоловіка з ним.
7. Злякався ж Яков вельми, і був у
турботї; і подїлив людей, що були
з ним, і вівцї, й воли, й верблюди на
два коші.
8. І каже сам собі: Як наступить
Езав на один кіш і побє його, тодї дру-
гий кіш пійде втеком.
9. Каже ж Яков: Боже отця мого
Авраама й отця мого Ізаака, Господе,
ти що заповідав менї: Вертайсь у рі-
дну землю твою та до родини твоєї,
і я таланити му тобі,
10. Не заробив я ніже всїх тих благ
і всієї вірностї тієї, що виявив єси ра-
бові твойму; з палицею бо сією пе-
ребрів я сю Йордань, а тепер виріс
у два коші.
11. Визволь мене, благаю тебе, з рук
брата мого, з рук Езава! Боюсь бо,
щоб не прийшов та не вбив мене, ма-
тері із дїтками.
12. Ти ж глаголав єси: Благо тобі
сотворю, і вчиню імя твоє яко пісок
морський, що не злїчити його задля
многостї.
13. І переночував там тієї ночі. І
взяв із того, що прийшло йому в руки,
гостинця Езавові, братові свойму.
14. Кіз двістї, а козлів двайцятеро,
овечок двістї, а баранів двайцятеро,
15. Верблюдиць дїйних двайцятеро
з їх жеребятами, та корів сорок, та
бугаїв десятеро, ослиць двайцятеро,
і десяток ослів.
16. І приручив їх рабам своїм, усяке
стадо окроме, і звелїв рабам своїм: Го-
нїтесь бридьма через річку, та чинїте
прогалину між стадом і стадом.
17. І звелїв первому, говорючи: Як
тебе зустьріне брат мій Езав, та спи-
тає в тебе говорючи: Чий єси, і куди
йдеш, і чиє се перед тобою?
18. Кажи: Раба твого Якова. Се по-
дарунок панові мойму Езавові. Ось
він і сам позад нас.
19. І звелїв другому й третьому, й
усїм, що гнались із стадами. Сими
словами мовляйте Езавові, як зустьрі-
нете його,
20. І кажіть: Ось раб твій Яков і
йде за нами. Бо каже сам собі: Вга-
мую його подарунками, що йдуть по-
перед мене, а потім побачу лице його.
Може прийме мене.
21. Так ійшли дарунки поперед йо-
го. Сам же переночував ту ніч у коші.
22. Уставши ж тієї ночі, узяв обидві
жени свої, і обидві рабинї, й одинай-
цятеро синів своїх, і перейшов бридь-
ма брід Ябок.
23. І взяв їх, і перебрів річку, і пе-
ревів усе, що мав.
24. Остався ж Яков один, і боровсь
із ним хтось, аж покіль обутьріло;
25. Вбачаючи ж, що не подужа його,
ударив його по стегну, по суставу, і
потерпів у Якова стегенний сустав, як
боровсь із ним.

26. І каже той: Пусти мене; бо вже день зоріє. Яков же каже: Не пущу; мусиш благословити мене.
27. Рече ж йому: Як на імя тебе? Він же каже: Яков.
28. І рече йому: Від тепер буде тобі імя не Яков, а Ізраїль; ти бо з Богом боровсь і над людьми брати меш гору.
29. І поспитав Яков його, і каже: Повідай менї, як на імя тебе звати? Про що питаєш, яке моє імя? І благословив його там.
30. І приложив Яков тому врочищу прізвище: Пенуель, бачив бо я Бога лицем до лиця, тай вирятувалась душа моя.
31. Засяло ж йому соньце, як прийшов за Пенуель; він же кульгав на стегно.
32. Тим же то й тепер не їдять сини Ізраїлеві жили, що на составі бедра, тому, що боровшийся зрушив жилу на составі бедра Якова.

ГОЛОВА 33.

Споглянувши ж Яков очима своїми, постеріг, се ж Езав, брат його, йде, і чотири ста чоловіка з ним. І розділив дїток Леї, Рахелї і двох рабинь.
2. І поставив обидві рабинї зпереду, Лею ж і дїти її позаду, а Рахелю в Йосифом, дальш усїх, на посьлїдку.
3. Сам же прийшов перше них, і вклонивсь до землї сїм раз, перше нїм приступив до брата свого.
4. І прибіг Езав зустріч йому, і обняв його, та й припав йому на шию, і поцїлував його; і плакали обидва.
5. І спогляне Езав, і побачив жени й дїти, й каже: Що ж сї в тебе? Він же каже: Дїти, що дарував Бог рабові твому.
6. І приступили рабинї й дїти їх, і вклонились.
7. І приступила Лея те ж із дїтьми своїми й уклонились; потім же приступив Йосиф і Рахеля й уклонились.
8. І каже Езав: Про що ж у тебе всї цї полки, що я з ними зустрівся? Він же каже: Щоб ізнайшов раб твій милість ув очах в мого пана.
9. Каже ж Езав: У мене доволї, брате, держи своє про себе самого.
10. І каже Яков: Коли знайшов я ласку в очах твоїх, прийми гостинцї з руки моєї тому, що побачив я лице твоє, як би хто побачив лице Боже, і що був єси прихилен до мене.
11. Прийми благословеннє моє, що я приніс тобі, бо мене Бог благословив, і всього доволї в мене. І присилував його, і взяв він.
12. І каже: Рушаймо в дорогу. Я пійду по переду.
13. Каже ж йому: Пан мій знає, що дїтки в мене маленькі, а вівцї й корови кітні й тїльні; як же пожену їх один день, занапащу всю скотину.
14. Нехай пан мій іде попереду раба свого, я ж пійду повагом, дивлячись по сназї худоби, що йти ме передо мною, і як пійде дїтвора, поки прийду до пана мого в Сеїр.
15. І каже Езав: Оставлю ж із тобою кілька людей моїх. Він же каже: Про що воно? Аби знайшов я ласку в очах пана мого.
16. Вернувся ж Езав того дня на свою путь у Сеїр.
17. А Яков мандрував далїй у Суккот і побудовав собі домівку, а скотинї своїй поробив кущі. Тим і проложено прізвище врочищу тому Суккот.
18. І дойшов щасливо Яков до городу Сихему, що в Канаан землї, вернувшись із Мезопотамії, та й отаборився перед городом.
19. І купив частину поля, де отаборивсь, у синів Геммора, отця Сихемового, за сто срібняків.
20. І поставив там жертівника, та й призвав імя Господа Бога Ізраїлевого.

ГОЛОВА 34.

Вийшла ж Дина, дочка Леїна, що вродила Яковові, спізнатись із дочками тієї країни.
2. І побачив її Сихем, син Геммора, Евеяненка, князя тієї країни, та й взяв її, і лїг із нею, і насилував.
3. І прихилилась душа його до Дини, дочки Якова, і влюбив дївицю, й промовляв до неї прихильно.
4. Каже ж Сихем до Геммора, батька свого, говорючи. Возьми менї дївицю сю за жену.
5. Яков же чув, що збезчестив Геммо-

ренко Дину дочку його, сини ж його
та були з його скотиною в полї, і мов-
чав Яков аж покіль прийшли вони.
6. Вийшов же Геммор, отець Сихе-
мів до Якова на поговорку з ним.
7. Сини ж Яковові поприходили з по-
ля, і, почувши про се, досадували вони
і були в великому жалю, що він зро-
бив безум ув Ізраїлї, лїгши з дочкою
Яковововю, чого не годилось чинити
аж надто.
8. І розмовляв із ними Геммор гово-
рючи: Сихемові, синові мойму, порив-
вало душу до вашої дочки. Оддайте ж
її за жену йому.
9. І своячтесь із нами; дочок своїх
давайте нам, а дочок наших беріте
собі.
10. І сїдайте осадами з нами, і наша
країна буде перед вами. Сїдайте оса-
дами й торгуйте і здобувайтесь на
добро в їй.
11. Каже ж ото Сихем до батька й
до братів її: Дайте менї знайти ласку
в очах ваших, і що ви скажете менї,
дам.
12. Вимагайте над звичай віно й по-
дарунки; дам, скількі скажете менї,
аби оддали дївицю заміж.
13. Відказали ж сини Яковові Си-
хемозі та Гемморові, батькові його,
зрадливо; а мовляли так тим, що він
осоромив Дину, сестру їх.
14. От і кажуть їм: Неможлива се
річ оддати сестру нашу такому, що
необрізаний; се ж бо докір нам був
би;
15. Тїлько тодї поєднаємось і осяде-
мось із вами, коли будете такі, як ми,
і обріжете ввесь музький пол.
16. І оддавати мемо наші дочки вам,
і брати мемо ваших дочок собі, і се-
дїти мем осадами з вами, і зроби-
мось одним народом.
17. Коли ж не послухаєте нас, тодї
візьмемо дочку нашу та й підемо
собі.
18. І вподобав слова їх Геммор та
Сихем Гемморенко.
19. І не гаявсь молодик зробити се,
закоханий бо був у Якововій дочцї,
а поважали його над усю родину в от-
ця його.
20. Прийшов же Геммор та Сихем
Гемморенко до царини міста їх, і роз-
мовляли з мужами громадськими, го-
ворючи:
21. Люде сї в ладу з нами, тим нехай
сїдають осадами в нас на країнї, да й
торгують у їй; бо наша країна просто-
ра геть про них. Берімо дочок їх собі
і оддаваймо дочок наших їм.
22. Тїлько тодї згоджуються з нами,
щоб осїстись із нами і єдинитись із
нами, коли все музьке між нами та
буде обрізане, як вони обрізані.
23. І стада їх, і майно їх, всяка ско-
тина їх хиба не наші? Оце ж по-
єднаймось із ними, дак і осядуться
з нами.
24. І послухали Геммора та Сихема
Гемморенка всї, що виходили за ца-
рину міську, і пообрізувалось усе
музьке між ними.
25. Сталося ж на третїй день, як не-
дугували вони, два сини Яковові, Си-
меон та Левій, брати Динині, взяли
кожен меча свого, та ввійшли в город,
та й повбивали все музьке.
26. Геммора ж та Сихема Гемморен-
ка постинали мечом, і взяли Дину з
господи Сихемової, та й пійшли геть.
27. Сини ж Яковові ввійшли до по-
битих, та й розграбили город; бо
в йому обезчещено Дину, сестру їх.
28. І вівцї їх, і товарину їх, і осли
й усе, що було в містї, і все, що було
на полї, позабирали.
29. А все майно їх, і всю малечу їх,
і жінок їх позаймали в полонь, і по-
жакували все, що було в городї по
господах.
30. Каже ж Яков до Симеона і Ле-
вія: Ненавидним зробили ви мене се-
ред осадників сієї країни, серед Ка-
нааніїв і Ферезіїв; я ж малий лїчбою,
так вони скупляться до купи проти ме-
не, та й убють мене, і я загину, і вся
родина моя.
31. Вони ж кажуть: Хиба він за ле-
дащицю вважав сестру нашу?

ГОЛОВА 35.

Рече ж Бог до Якова: Уставши, пі-
диймайсь до Бетеля, та й осядься
тамо, і сотвори там жертівника Богу,
що явився тобі, як утїкав єси од Езава,
брата твого.
2. Каже ж Яков домові своему й усїм,

що були з ним. Повикидайте боги чужі, які є в кого з вас, та й очищайтесь і поперемінюйте одіж свою.

3. Та вставаймо й підіймаймось у Бетель, та поставимо там жертівника Богу, що послухав мене в день бідування мого, та й був зо мною в дорозї, що верстав я.

4. І видали Яковові богів чужих, що були в руках їх, і сережки, що були в ушу їх, і сховав їх Яков під дубом, що під Сихемом.

5. І помандрували вони, і був страх Божий на містах круг їх, і не вганяли за синами Яковови́ми.

6. Прийшов же Яков у Луз, що в Канаан землї, се єсть Бетель, він і ввесь люд його, що були з ним.

7. І поставив там жертівника; і проложив тому врочищу прізвище Ель-Бетель, там бо явивсь йому Бог, як утїкав од Езава, брата свого.

8. Умерла ж Дебора, мамка Ребечина, і поховали її під дубом і проложили йому прізвище Аллон-Бакут, дуб голосїння.

9. Явився ж Бог Яковові знов, як прийшов із Мезопотамиї, і благословив його.

10. І рече йому Бог: Імя твоє не звати меться вже Яков, нї! Ізраїль буде імя твоє. І дав йому прізвище Ізраїль.

11. Рече ж йому Бог: Я Бог всемогущий. Бувай плодющий і намножуйся. Народи і купа народів будуть із тебе, і царі з чересел твоїх вийдуть.

12. І землю, що дав Авраамові й Ізаакові, тобі віддам, і насїнню твойму по тобі дам землю сю.

13. Знявся ж Бог від його, від урочища, де розмовляв із ним.

14. І поставив Яков стовпа на врочищі, де він розмовляв із ним, стовпа камяного та й злив на його ливною жертвою, і злив олії на його.

15. І проложив Яков прізвище врочищу тому, де розмовляв із ним Бог, Бетель.

16. І рушили вони з Бетеля, і було вже не далеко до Евфрата і настигла Рахелю родільня мука, і мала вона породи важкі.

17. Сталося ж, як вона мала важкі породи, каже їй баба сповитуха: Крепись; бо й се буде в тебе син.

18. Сталося ж, як покидала її душа, умірала бо, дала йому імя Бенонї, болюча дитина, отець же дав йому імя Бенямин, щасна дитина.

19. Умерла ж Рахеля, і поховано її на шляху до Евфрата, се єсть Бетлегем.

20. І поставив Яков стовпа над гробом її. Се стовп на Рахелиному гробу по сей день.

21. Помандрував же Ізраїль і напяв намета свого за Мигдаль-Едером.

22. Сталося ж, як осївсь Ізраїль на тій країнї, прийшов Рубен та й лїг із Билгою, батьковою наложницею. І дочувсь про се Ізраїль. Було ж синів у Якова дванайцятеро.

23. Синове Леїні: Рубен, первенець Яковів, та Симеон, та Левій, та Юда, та Іссахар, та Зебулон.

24. Синове Рахелині: Йосиф та Бенямин.

25. Синове Балли, рабинї Рахелиної: Дан та Нефталїй.

26. Синове Зелфи, рабинї Рахелиної: Гад і Ассер. Се синове Яковові, що понароджувались йому в Мезопотамиї.

27. Прийшов же Яков до Ізаака, отця свого, в Мамрійщину, в Киріят-Арбу, се Геброн, де пробував Авраам та Ізаак.

28. Було ж Ізаакові сто і вісїмдесять год.

29. І розлучивсь Ізаак із душею й умер, і прилучивсь до роду свого, старий, нажившись на сьвітї. І поховали його Езав та Яков, синове його.

ГОЛОВА 36.

Се ж родопись Езавова, він же Едом.

2. Езав побрав собі жени із дочок Канаанських, Аду дочку Єлона Хетяненка, та Оголибаму, дочку Ани, сина Зибеона Евеяненка.

3. Та Басмату Ізмайлову, сестру Небайотову.

4. Ада ж уродила Езавові Єлифаса; Басмата вродила Регуїла.

5. Оголибама ж уродила Єгуса та Єглома та Корага. Се сини Езавові, що народились йому в Канаан землї.

6. І позабирав Езав жени свої, та сини свої, та дочки свої, і всї раби

в госпбдї своїй, і скотину свою, й усе
підуючне своє, і всї статки свої, що
придбав у Канаан землї, та й поман-
дрував Езав з Канаан землї, від брата
свого Якова, у Сеїр землю.
7. Були бо майна їх більші над те,
щоб кочувати вкупі, і країна, де про-
бували вони, не зносила їх задля ско-
тини їх.
8. Осївся ж Езав на Сеїр горах; Езав,
він же Едом.
9. Се ж родопись Езава, праотця Е-
домеїв на Сеїр горах.
10. Ось іммення в синів Езавових:
Єлифас, син Басмати, жінки Езавової.
11. У Єлифаса ж були синове: Те-
ман, Омар, Зефо, Гаєтам та Кенас.
12. Тимна ж була наложниця Єли-
фаса, Езавенка, і вродила Єлифасові
Амалека. Се синове Ади, жони Еза-
вової.
13. І ось синове Рагуїла: Нахат і Се-
рах, Шамма і Миза. Се синове Бас-
мати, жони Езавової.
14. А се були синове Оголибами,
дочки Ани, сина Зибеона, жінки Еза-
вової. Вродила вона Езавові Єгуса та
Єглома та Корага.
15. Се були дуки в синів Езавових.
Синове Єлифаса, первеньця Езаво-
вого: дука Теман, дука Омар, дука
Зефа, дука Кенас,
16. Дука Кораг, дука Гатам, дука
Гайфас, дука Амалек. Се дуки Єлифа-
сові в Едом землї. Се сини Адині.
17. А се сини Рагуїла Езавенка: дука
Нахат, дука Серах, дука Шамма, дука
Миза. Се дуки Рагуїлові в Едом землї.
Се синове Басмати Езавихи.
18. Се ж синове Оголибами Езавихи:
Дука Єгус, дука Єглом, дука Кораг.
Се дуки Оголибами, дочки Ани, жін-
ки Езавової.
19. Се сини Езава, і се дуки їх. Він
Едом.
20. Се ж сини Сеїра Горієнка, що
седїли осадами в тій країнї Лотан, та
Собаль, та Зибеон, та Ана.
21. Та Дишон, та Єзер, та Дишан. Се
дуки Горійські в синів Сеїрових в Е-
дом землї.
22. А синове Лотанові були: Горій та
Гемам, а сестра Лотанова: Тимна.
23. А се синове Собальові: Алван,
Манагат, та Ебаль, Сефо та Онам.
24. А се синове Зибеонові: Ая та
Ана. Се той Ана, що знайшов гарячі
жерела в степу, пасучи осли Зибео-
нові, батьківські.
25. А се синове Анині: Дишон і Ого-
либама, дочка Анина.
26. Се ж синове Дишонові: Гемдан,
та Єшдан, та Ітран, та Керан.
27. Се ж синове Єзерові: Билган, та
Саван, та Акан.
28. Сеж синове Дишанові: Уз та А-
ран.
29. Се ж дуки в Горіїв: дука Ло-
шан, дука Собаль, дука Зибеон, дука
Ана;
30. Дука Дишон, дука Єзер, дука Ди-
шан. Се дуки в Горіїв після дуків їх
у Сеїр землї.
31. А се царі, що царювали в Едом
землї, перш нїж царював там який
царь в Ізраїлї.
32. Царював у Едомі Бела Бейорен-
ко; прозивався ж город його Дин-
хаба.
33. Умер же Бела, і царював намість
його Йобаб Серахенко із Бозри.
34. Умер же Йобаб, і царював на-
місто його Гусам із Теман землї.
35. Умер же Гусам, і царював на-
місто його Гадад Бедаденко, що побив
Мидіянїїв на полї Моаб, а город його
прозивавсь Авит.
36. Умер же Гадад, і царював намість
його Самла із Мазреки.
37. Умер же Самла, і царював на-
місто його Савул із Рехобота над рі-
кою.
38. Умер же Савул, і царював на-
місто його Бааль-Ганан Ахборенко.
39. Умер же Бааль-Ганан Ахборенко,
і царював намість його Гадар; город
же його прозивали Пакгу, а жінку
його Мегетабеела, дочка Матреда, до-
чки Мезагаба.
40. А се йменя дуків Езавових по
родинах їх, по врочищах їх, по прі-
звищах їх: Дука Тимна, дука Алва,
дука Єтет.
41. Дука Оголибама, дука Єла, дука
Пинон.
42. Дука Кенас, дука Теман, дука
Мибзар,
43. Дука Магдієль, дука Ірам. Се
дуки в Едомі, по оселях їх, по врочи-
щах їх. Се Езав, прайотець Едомів.

ГОЛОВА 37.

Осївся ж Яков на країнї, де пробував отець його Ізаак, у Канаан землї.

2. Се ж родопись Якова: Як було Йосифові сїмнайцять років, пас він вівцї з браттєм своїм, та був ще недолїтком між синами Балли та Зелфи, жен отця свого. І доводив Йосиф речі їх ледачі до панотця свого.

3. Яков же любив Йосифа над усї сини свої; бо родивсь у старощах його, і справив йому одїж квіччасту, рукавчату.

4. Вбачаючи ж браттє його, що любить його батько над усї сини свої, зненавидїли його, і тяжко їм було промовляти до його мирно.

5. Бачив же Йосиф сон і росказав браттї своїй.

6. І каже їм: Послухайте лишень сна сього, що я бачив.

7. Здавалось бо, нїби вяжемо снопи серед поля; аж ось встав мій сніп, да й стоїть: ваші ж, бачся, снопи постали навкруги, та й уклонились мойму снопові.

8. Сказали йому браттє його: Чи то ж бо справдї царювати меш над нами. Та й зненавидїли його ще й надто за сни його і за слова його.

9. Побачив же сон другий, та й повідав його браттю свойму, і каже: Ось бачив ще сон, і здавалось, нїби соньце й місяць й одинайцятеро зір уклонились менї.

10. І росказав отцеві свойму й браттю свойму. І докорив йому панотець його, каже йому: Що се за сон такий тобі приснивсь? Чи то ж бо се прийдемо, я й мати твоя й браттє твоє, вклонитись тобі до землї?

11. Позавидували ж йому браттє його, панотець же його завважив слово се.

12. І погнались брати його з отцькими вівцями в Сихем.

13. І каже Ізраїль до Йосифа: Чи не пасуть браттє твоє в Сихемі? Іди навідайся до них. Каже ж йому: Готов!

14. Каже ж йому: Іди, синку, та наглянь, чи все гаразд у браття твого, чи все гаразд між вівцями, і принеси вістку. Та й послав його з Геброн долини, і прийшов у Сихем.

15. І стьрів його чоловік якийся, аж він блукає по полю. Питає ж його чоловік: Чого шукаєш?

16. Він же каже: Браття мого шукаю. Повідай, де пасуть.

17. Каже ж йому чоловік: Погнались ізвідсї; чув бо, як мовляли: Поженимось у Дотан. І пійшов Йосиф слїдом за браттєм своїм, і зустьрів їх у Дотанї.

18. Загледїли ж його оддалеки, перш нїж наближивсь до них, і змовились на його, щоб убити його.

19. Каже ж брат до брата: От сновидець той іїде.

20. Нумо вбємо його та вкиньмо в який колодязь, та й казати мемо: Зьвір лютий пожер його; от і побачимо, що станеться з тих снів його.

21. Чуючи ж се Рубен, одняв його з рук у їх, та й каже: Не губімо душі.

22. Каже ж Рубен: Не проливайте крові, а вкиньте в степовий колодязь, руки ж не кладїть на його; се, щоб визволити його з рук у них, та й оддати панотцеві.

23. І сталось, як прийшов Йосиф до браття свого, стягли з Йосифа одїж його квіччасту рукавчату, що була на йому.

24. І взяли його, та й укинули в колодязь; колодязь же сухий був, води не було.

25. І сїли попоїсти, коли ж глянуть, ідуть подорожнї Ізмайлитяне від Галааду з верблюдами своїми, везучи бурштин, бальзам та ладан в Египет.

26. Каже ж Юда до браття свого: Що за користь, як убємо брата нашого та й потаїмо кров його.

27. Ходїмо, продаймо його Ізмайлитянам; руки ж наші не будуть на йому, бо він брат наш і тїло наше. І вдовольнились браттє його.

28. І йшли мимо купцї Мидіяньскі; і витягли вони Йосифа з колодязя, і продали Йосифа Ізмайлитянам за двайцять срібняків; і поведено Йосифа в Египет.

29. Вернувся ж Рубен до колодязя, аж Йосифа нема в колодязї, і розірвав одїж свою.

30. І прийшов до браттї своєї й каже: Хлопця нема, а я, куди менї тепереньки йти?

31. Узяли ж вони одежу Йосифову, і закололи кізлика, та й помазали одежу кровю;

32. І послали одежину квітчасту рукавчату, і принесено її до батька, і казали: Се ми знайшли; познавай, чи се одежа сина твого, чи нї.

33. І впізнав, і каже: Одежа сина мого! Зьвір лютий іззїв його, зьвір ухопив Йосифа.

34. І розірвав Яков одїж свою, і нагорнув на чересла свої веретище, і плакав по синові свойму днї многі.

35. Посходилися ж усї його синове й дочки розважати його, та не слухав розважання говорючи: Пійду до сина мого сумуючи на той сьвіт у землю. Так убивався по йому батько його.

36. Мидіянії ж продали Йосифа в Египтї Потифарові, дворянину Фараоновому, гетьманові прибічників його.

ГОЛОВА 38.

І сталось того часу, Юда відлучивсь од браття свого, та й присусідивсь до одного Адуламця, на прізвище Гіра.

2. І побачив там дочку одного Канаанця, його імя Шуа, і взяв і ввійшов до неї.

3. І завагонївши вродила вона сина, і дала йому імя Гер.

4. І завагонївши знов, уродила сина, і дала йому імя Онан.

5. І завагонївши знов уродила ще сина, і дала йому імя Села. І був Юда у Кезїбі, як вона роджала.

6. І взяв Юда жінку Герові, первенцеві свойму, на імя Тамара.

7. Був же Гер первенець Юдин, ледачий ув очу в Господа, і вбив його Господь.

8. Каже ж Юда Онанові: Увійди до братової жінки, та оженись із нею, яко дївер, і возстав сїмя братові твойму.

9. Знав же Онан, що не йому буде насїннє, і як увіходив до братової жінки, проливав сїмє на землю, щоб не дати насїння братові свойму.

10. Ледарство ж погань було в очу в Бога, що він коїв; тим убив і сього.

11. Каже Юда Тамарі, невістцї своїй: Седи вдовою в отецькій господї, докіль великий буде Села, син мій. Каже бо сам собі: Колиб і сей не вмер, як брати його. І пійшла Тамара й седіла в отецькій госпóдї.

12. Як уплило ж доволї часу, померла Шуанова дочка, жінка Юдина. Віджурившись після того Юда, пійшов до овечих стригачів своїх, сам і приятель його Гіра Адуламець, у Тімну.

13. І сповістили невістку його Тамару говорючи: Он свекір твій їйде в Тімну стригти вівцї свої.

14. Вона ж, поскидавши вдовицьку одежу з себе, окрилась наміткою, та заквітчалась, і сїла в Енаїмській царинї, що при дорозї в Тімну, знавши, що вже дорослий Села, та її не дано йому за жінку.

15. І побачивши Юда, подумав, що се блудниця; окрила бо лице собі, і не впізнав її.

16. Завернув же до неї з манівця, та й каже їй: Попусти менї ввійти до тебе. Не впізнав бо, що се невістка йому. Вона ж каже: Що менї даси, як увійдеш до мене?

17. Він же каже: Пошлю тобі кізлика з отари. Вона ж каже: А чи даси менї залог докіль пришлеш?

18. Він же каже: Який залог тобі дати? Вона каже: Перстень з печаткою твоєю, твій пояс, та палицю, що в руцї в тебе. І дав їй, та й увійшов до неї, і завагонїла від його.

19. І встала та й пійшла, і скинула намітку з себе, і вдяглась ув одїж удовицьку.

20. Послав же Юда кізлика через руки приятеля свого Адуламця, узяти залог од молодицї, та не знайшов її.

21. Поспитав же в міських людей, та й каже: Де блудниця, що седіла під Енамом при дорозї? І мовляли вони: Не було тутеньки нїякої блудницї.

22. І вернувся до Юди та й каже: Не знайшов, і люде міські кажуть: Не було тутеньки нїякої блудницї.

23. Каже ж Юда: Нехай візьме собі, аби не сьміялись із нас; бо я послав кізлика, ти ж не знайшов.

24. І сталось через три місяцї, повідано Юдї: Зблудила Тамара, невістка

твоя, і вже завагоніла від блуду. Каже ж Юда: Виведіт її, нехай спалять.

25. Вона ж, як її ведено, послала до свекра свого говорючи: Від того чоловіка, чиє оце, я завагоніла. І каже: Познавай, чий се перстень з печаткою, пояс і палиця.

26. Упізнав же Юда, та й каже: Оправдалась Тамара лучче мене; бо не оддав я її за Селу, сина мого. І не взнав її вже більше.

27. Сталося ж, як роджала, що були близнята в утробі її.

28. Сталося ж, як роджала, висунуло ручку, і взявши баба-сповитуха, перевязала ручку йому червоною ниткою, говорючи: Се вийшло перве.

29. І сталось, як потягло назад ручку, дивись, вийшов брат його. Вона ж каже: Як се ти прорвавсь? І дала йому імя Перез.

30. А потім вийшов брат його, і в його на ручці була червона нитка. І дала імя йому Серах.

ГОЛОВА 39.

Йосифа ж приведено в Египет, і купив його Потифар, дворянин Фараонів, гетьман вартовиків його, Египтянин, із рук Ізмайлитян, що привели його туди.

2. І був Господь із Йосифом, так що у всьому йому таланило, і жив у дому в свого пана, Египтянина.

3. Бачив же пан його, що Господь із ним, і що нї робить, Господь щастить руцї його.

4. І знайшов Йосиф ласку в очах його, і вслуговував йому, і той поставив його над усїм домом своїм, і все, що мав, оддав у руки його.

5. І сталось того часу, як поставив його над домом своїм і над усїм майном своїм, Господь благословив Египтянина задля Йосифа, і було благословеннє Господнє на всьому, що мав у господї і в полї.

6. І передав усе, що мав, Йосифові, і не знав нїчогісїнько в свойму майнї, опріч хлїба, що їв. І був Йосиф гарний станом і вродливий видом вельми.

7. І сталось по сих речах, що жона пана його накинула оком Йосифа, та й каже: Лязь ізо мною.

8. Він же не схотїв, і каже свого пана жонї: Дивись, пан мій не знає за мною нїчогісїнько в дому свойму, і все, що має, віддав у руки мої.

9. І нїкого нема над мене в дому сьому, і невдержано від мене нїчого, опріч тебе; бо ти жона йому єси. Як же вчиню ледарство велике се й гріх перед Богом?

10. І сталось, як вона підмовляла Йосифа день у день, не послухав її, щоб лягти з нею й жити з нею.

11. І сталось одного такого дня, що ввійшов Йосиф у будинок справляти справи свої, і не було нїкого з домовників у серединї.

12. І вхопила його за одежу говорючи: Лягай зо мною. І покинув одежу свою в руках її, та й утїк геть.

13. І сталось, як побачила, що покинув одїж свою в руках її, та втїк геть,

14. Гукнула на домовників, та й каже їм: Бачте, увів до нас Єврея, щоб насьміявсь із нас. Увійшов до мене, та й хотїв лягти зо мною, так я закричала голосно.

15. І сталось, як почув, що я зняла крик та загукала, покинув одїж свою в мене, да метнувсь на втеки.

16. І положила одїж його коло себе, докіль прийде пан його до дому.

17. І повідала йому такими словами: Прийшов до мене парубок Єврей, що ввів єси до нас, посьміятись із мене.

18. І сталось, як зняла голос, та закричала, він покинув одїж свою, та й побіг втеком.

19. І сталось, як почув пан його слова жони своєї, що каже до його: От яким робом пійшов парубок твій, запалав гнївом,

20. І взяв Йосифа пан, вкинув його в темницю, туди, де вязники цареві сидїли в неволї, і пробував там у темницї.

21. Но Господь був з Йосифом і змилосердивсь до його, і дав йому ласку в очу доглядника темничнього.

22. І віддав доглядник темничний в руки Йосифові всїх позакиданих у темницю, і все, що там роблять, роблено за його порядкуваннєм.

23. Доглядник же темничний не дозиравсь нї до чого під його руками; бо Господь був із ним, і що він чинив, у всьому Господь помагав йому.

ГОЛОВА 40.

Сталося ж по сих речах, провинив дука винарський в царя Египецького, і дука пекарський панові своïму, цареві Египецькому.

2. І розгнївився Фараон на обох дворян своïх, на дуку винарського й на дуку пекарського.

3. І повкидав ïх у темницю в домі гетьмана вартовиків, у те місце, куди вкинуто Йосифа.

4. І приручив ïх доглядник темничний Йосифові, і служив ïм, і пробували вони довгий час у темниці.

5. І бачили обидва сни ув одну ніч, і кожен угадував свій сон по свойому, дука винарський і дука пекарський царя Египецького, що седіли в темниці.

6. Увійде ж до них Йосиф у ранці і бачить, вони посуміли.

7. І поспитав дуків Фараонових, що були з ним у темниці в пана свого: Чого ви дивитесь так сумовито сьогодні?

8. Вони ж кажуть йому: Сон снився нам, а вгадника йому нема. Каже ж ïм Йосиф: Чи не від Бога ж угадуваннє? Ось, роскажіте лишень мені.

9. І повідав дука винарський сон свій Йосифові, та й каже: У сні мойму, бачся, виноградний кущ передомною.

10. У виноградного ж куща три вітки, і неначе процьвів, і виросли сьпілі грони.

11. А чаша Фараонова в руці в мене. І взяв я грону, і видавив у чашу, та й подав чашу в руки Фараонові.

12. І каже йому Йосиф: От проти чого се снилось. Три грони, се три дні.

13. Через три дні підійме Фараон голову твою, та й верне тебе на місце твоє; і подавати меш Фараонові чашу до рук його прежнім звичаєм, як був єси його винарем.

14. Спогадай же на мене, як добре тобі буде і змилосердись до мене, та й нагадай про мене Фараонові, та й визволь мене з твердинї сієї.

15. Мене ж бо вкрадено з краïни Єврейськоï; і тутеньки нічого лихого не вкоïв я, що б мене вкинути в темницю.

16. І вбачав дука пекарь, що гаразд угадує, та й, каже Йосифові: А мені снилось, бачся, три кошики хліба на голові в мене.

17. І в верхньому кошику всякий хліб до в подоби Фараонові, да птаство небесне росклювало все з кошика на голові в мене.

18. Відказав же Йосиф кажучи: От проти чого снилось. Три кошики, се три дні.

19. Через три дні підійме в гору від тебе Фараон голову твою, і повісить на дереві тебе, і поïсть птаство небесне тіло твоє з тебе.

20. Сталося ж на третій день, припав день родження Фараонового, і він справив пир усім дворянам своïм, і підняв угору голову дуці винареві свойму і дуці пекареві свойму, посеред своïх дворян.

21. І поставив дуку винарського на місце його знов, щоб подавав той чашу до рук Фараонових,

22. Дуку ж пекаря велів повісити на дереві; як віщував Йосиф ïм.

23. Однак не спогадав дука винар царський Йосифа, байдуже про його.

ГОЛОВА 41.

Сталося ж у конці двох повних літ, Фараон бачив сон. Бачся, стояв він при ріці.

2. І се, ніби з річки, вийшло семеро корів гарних і ситих, та й пасуться в лузі.

3. Аж ось і других семеро корів вийшло поганих на вид і худих, да й стоять коло тих корів на річному березі.

4. І пожерли семеро корови погані сімох корів гарних і ситих. І прокинувсь Фараон.

5. І заснув, і снилось йому в друге: бачся семеро колосків жита виходило з одного стебла, товстих і повних.

6. А ж ось других семеро колосків, тоненьких і висушених східним вітром, виросло за ними.

7. І пожерли семеро колоски тоненькі і вітром спалені семеро колосків товстих та повних. Прокинеться ж Фараон, аж то сон.

8. І сталось у ранці, стрівожився дух його, і пославши скликав усіх віщунів Египецьких і всіх мудрагелів

тамошнїх. І росказав їм Фараон сон свій, та й не було нїкого, щоб умів його витолкувати Фараонові.

9. Озветься ж дука винарський до Фараона: Мушу спогадати кривду мою.

10. Розгнївився Фараон на раби своï та й укинув нас у темницю в дому гетьмана вартовницького, мене та дуку пекарського.

11. І бачили ми сон обидва тієї ночі, я й він, кожному проти иншого снилось.

12. Був же там із нами молодик Єврей, раб гетьманьский вартовницький; і росказали ми йому, і виложив нам наші сни, кожному виложив сон його.

13. Сталося ж, як виложив нам, так і справдилось: мене вернено на моє дуківство, а того повішено.

14. Пославши ж Фараон, прикликав Йосифа. І виведено його негайно з хурдиги. І остригся він і перемінив одїж на собі, і прийшов до Фараона.

15. Каже ж Фараон Йосифові: Бачив я сон, а хто б витолкував, такого нема; я ж чув про тебе, кажуть, що, чувши сни, вмієш толкувати.

16. Відказуючи ж Фараонові Йосиф каже: Не я, нї! Бог дасть Фараонові відповідь упокійну.

17. Каже ж Фараон Йосифові: Снилось менї: бачся, стою на березї річному.

18. Аж се — із ріки вийшло семеро корів гарних і ситих, та й пасуться в лузї.

19. Аж се — других семеро вийшло слїдом за ними, сухі і дуже погані видом і худі тїлом такі, що й не бачив я по всїй землї Египецькій.

20. І пожерли семеро корови погані сїмох корів ситих.

21. І як вони пожерли їх, не знати було, що вони ввійшли в утробу їх, і вид їх був такий самий, як і перш. Прокинувся я та й знов заснув.

22. І бачив я вві снї мойму, неначе семеро колосків виросло з одного стебла повних і добрих.

23. Другі ж семеро колосків тоненьких и спалених вітром виросли слїдом за ними.

24. І пожерли семеро засохлі колоски і спалені вітром сїмох колосків добрих і повних. І росказав я віщунам, та не було нїкого, щоб менї те з'ясувати.

25. І каже Йосиф Фараонові: Сон Фараонів один: що Бог творити ме, показав Фараонові.

26. Семеро коров гарних — сїм років, і семеро колосся доброго — сїм років; сон один.

27. І семеро коров худих і поганих, що вийшло за ними, сїм років, і семеро порожних колосків, спалених східним вітром, се буде сїм років голодних.

28. Оце воно, що я сказав Фараонові: Що хоче Бог творити, він показав Фараонові.

29. Дивись, оце настануть сїм лїт великого врожаю по всїй Египецькій землї.

30. Прийде ж і сїм лїт голодних за ними; і забудуть про наддостаток в Египецькій землї, і погубить землю сю голоднеча.

31. І не знати муть уроджаю в землї сїй від голоднечі тієї, що йде за ним; тяжка бо буде вельми.

32. Приснився ж сон Фараонові двічі про те, що се постане від Бога, і незабаром приведе Бог се в дїло.

33. Тим нехай Фараон вигледить чоловіка мудрого й зугадного, та й поставить його над Египецькою землею.

34. Нехай се вчинить Фараон і поставить доглядника по землї, і нехай одбирає пятину в Египецькій землї у сїм роках уроджайних.

35. І нехай громадять усяку харч за сїм добрих лїт, що настають, і нехай ссипають пшеницю під руку Фараонові, і нехай харчі приховують по городах.

36. І буде харч прихована про запас землї на сїм років голодних, що настануть у землї Египецькій, щоб земля не погибла в голоднечу.

37. Угодно ж се було в очу Фараонові і в очу всїх дворян його.

38. І каже Фараон дворянам своїм: Чи можна ж нам ізнайти чоловіка такого, щоб на йому та був дух Божий?

39. Каже ж Фараон Йосифові: Після того, як Бог показав тобі се все,

нема нікого такого зугадного й мудрого, як ти.

40. Ти сам будеш над моїм домом, і слухати ме слова твого все царство моє; тілько престолом я більший над тебе буду.

41. Промовив же Фараон до Йосифа: Се поставляю тебе над усїєю землею Египецькою.

42. І знявши Фараон перстеня з руки своєї, надїв його на руку Йосифові, і вдїг його в шати білі, і возложив ланьцух золотий йому на шию.

43. І посадив його на колесницю свою другу, і вигукувано перед ним: Навколїшки! Сим робом поставив його над усїєю землею Египецькою.

44. Промовив же Фараон до Йосифа: Я Фараон, та без тебе не махне й рукою і не поступить ногою нїхто в землї Египецькій.

45. І дав Фараон імя Йосифові Зафнат Панеях*, і дав йому за жену Аснату, дочку Потифера, сьвященника Онського**. І знявсь Йосиф над Египтом.

46. І було Йосифові трийцять лїт, як він став перед Фараоном, царем Египецьким. І вийшов Йосиф од Фараона та й пройшов по всїй землї Египецькій.

47. Земля ж зародила сїм год урожаєм, наче жменями.

48. І назбирав усякої харчі за сїм год, яка була на землї Египецькій, та й поприховував харч по городах. Харчі з поля, навкруги города, поприховував у тому ж городї.

49. І назбирав Йосиф пшениції, мов би піску морського, багато вельми, що погубив і лїки; було бо безлїч.

50. В Йосифа ж родилось два сини до настання семи год голодних, що вродила йому Асната, дочка Потифара, сьвященника Онського.

51. Дав же Йосиф імя первому Манассїй: Менї бо, рече, дав Бог забути всю недолю мою й усе в господї панотцевій.

52. Імя ж другому нарік Ефрем; бо зробив мене плодющим Бог у землї бідування мого.

* Египецьке слово: Спаситель сьвіта.
** По египецьки Ан, старе імя міста Гелїополїс, недалеко від теперішного Каїро.

53. Минуло ж сїм років урожайних, що були в землї Египецькій.

54. І почали голодних сїм год наставати по слову Йосифовому. І був голод по всїй землї; у всїй же землї Египецькій був хлїб.

55. Як же заголодала й земля Египецька, заквилили люде до Фараона про хлїб. Каже ж Фараон усїм Египтянам: Ідїте до Йосифа, і, що скаже вам, чинїте.

56. А голоднеча придавила ввесь сьвіт. Поодчиняв же Йосиф усї житницї, та й продавав хлїб усїм Египтянам.

57. Кинулись тодї всї землї до Йосифа в Египет; бо всюди панував страшний голод.

ГОЛОВА 42.

Бачивши ж Яков, що є на продаж хлїб у Египтї, каже синам своїм: Чого позираєте один на одного?

2. Я ж чув, що є хлїб в Египтї. Рушайте туди, та купіте таменьки хлїба, щоб нам жити, не повмірати.

3. Рушило браттє Йосифове, десятеро братів, куповати хлїба, в Египет:

4. Бенямина ж, брата Йосифового, не відпустив Яков із браттєм його, каже бо: Коли б не сталась йому в дорозї пригода!

5. Поприходили ж синове Яковові куповати хлїба з приходнїми, була бо голоднеча в Канаан землї.

6. Йосиф же правив землею; він і продавав усїм землянам. Поприходивши ж брати Йосифові вклонились йому лицем до землї.

7. Побачивши Йосиф браттє своє впізнав, та почужив їх, і говорив до них жорстоко, і каже їм: Звідкіля прийшли? Вони ж кажуть: Із Канаан землї, купити хлїба.

8. Упізнав же Йосиф браттє своє, вони ж не впізнали його.

9. І спогадав Йосиф сни свої, що снились про їх, і каже їм: Ви пронири! Прийшли вишпіонувати проходи в землї сїй.

10. Вони ж кажуть: Нї, пане добродїю! раби твої прибули купити харчі собі!

11. Всї ми синове одного чоловіка, вірняки. Раби твої, не підглядники.

12. Каже ж їм: Нї! Перевідати прийшли проходи в землю сю.

13. Вони ж кажуть: Дванайцятеро нас братів, рабів твоїх, у Канаан землї. Меньший тепереньки з отцем нашим, а одного немає.

14. Каже ж їм Йосиф: Се ж воно й є те, що я сказав вам: ви пронири.

15. Ось чим оправдитесь: Бодай так був жив Фараон! Не вийдете звідсї, коли брат ваш меньший не прийде сюди.

16. Пошлїть одного зміж вас, і нехай приведе брата вашого; а вас держати муть у вязницї, докіль справдяться ваші слова: чи в вас є правда, чи нї. Як же нї, бодай так був жив Фараон, ви пронири.

17. І віддав їх під варту на три днї.

18. Каже ж їм третього дня: От що вчинїте, так останетесь живі; бо я собі людина богобоязлива.

19. Коли ви певняки, нехай один з між братів седить у неволї, де вас вартують, а ви йдїть, вистачити хліб вашій семї, в вашу господу.

20. А брата вашого меньшого приведїте до мене, так і правдиві будуть ваші слова, і не загинете. І вчинили так.

21. І каже одно одному: Ой справдї ми провинили братові нашому тим, що занедбали скорботу душі його, як благав нас, та й не послухали! Тим прийшла на нас така печаль.

22. Відказуючи ж Рубен, каже їм: Хиба ж я не казав вам: Не согрішайте на дитинї! Та не послухали. Оце кров його жадається від нас.

23. Вони ж не відали, що їх розуміє Йосиф; бо промовляв до них через товкмача.

24. Та й одвернувшись од них, сплакав Йосиф, і прийшовши знов до них розмовляв із ними та, взявши Симеона від них, звязав його перед віччу в них.

25. Повелїв же Йосиф понасипати торби їх пашнею, та й вернути кожному гроші в його торбину, та й обмислити їх живностю на дорогу. І сталось так.

26. І навючивши пашню на осли свої, рушили звідти.

27. Розвязавши один торбину свою, щоб усипати оброку ослам своїм на попасї, побачив гроші свої; бо вони були зверху, в устї мішковому.

28. І каже браттю свойму: вернено менї гроші; ось вони в торбі моїй. І охляло серце в їх, і потороплїли, говорючи одно одному: Що се вдїяв нам Бог?

29. І прийшли до Якова, отця свого, в Канаан землю, і оповідали все, що сталось їм, і казали:

30. Промовляв до нас господар землї тієї жорстоко, і вважав нас за розглядників його землї.

31. Ми ж йому казали: Певняки ми, не розглядники.

32. Дванайцятеро братів нас синів отецьких; одного нема, меньший же з панотцем нашим тепереньки в Канаан землї.

33. Каже ж нам господар землї тієї: От із чого я взнаю, що ви певняки. Брата одного покиньте в мене, і забирайте куплений хліб, задля голоду в домівцї вашій, та й рушайте.

34. І приведїте до мене брата вашого меньшого; тодї знати му, що не розглядники ви а вірняки. І брата вашого тодї оддам вам, і можете орудувати в нашій землї.

35. І сталось, як спорожняли торби свої, диво, узлик із грошима в кожного в торбі його. І бачивши узлики грошей своїх, і самі і їх отець полякались.

36. Каже ж їм Яков, отець їх: Зробили ви мене бездїтним. Нема Йосифа, нема й Симеона; чи то ж і Бенямина візьмете? Це все на мене!

37. Каже ж Рубен отцеві свойму: Убий два сини мої, коли не приведу його до тебе. Приручи його менї; я приведу його до тебе.

38. Він же рече: Не пійде син мій з вами; бо його брат умер, а сей один остався. Як станеться йому пригода в дорозї, що верстаєте, дак зведете смутком моє сиве волоссє в землю на той сьвіт.

ГОЛОВА 43.

Голоднеча ж налягла тяжко на землю.

2. І сталось, як поїли хліб, що при-

везли з Египту, каже їм отець їх: Знов ідїте й купіте нам хлїба трохи.

3. Каже ж йому Юда: Клятьбою клявся нам господар Египецький: Не побачите лиця мого, коли брат ваш меньший не прийде з вами.

4. Так як пошлеш брата нашого з нами, пійдемо й купимо тобі пашнї.

5. Коли ж не пошлеш брата нашого з нами, не пійдемо; муж бо громадський промовив до нас: Не бачити мете лиця мого, коли брата вашого не буде з вами.

6. Каже ж Ізраїль: Про що ви заподіяли зло менї, повідавши мужові, що в вас іще є брат?

7. Вони ж кажуть: Допитом допитувавсь у нас громадський муж і про нашу родину: Чи ще жив ваш панотець? Чи маєте ще брата? І ми оповідали йому по розуму слова сього. Чи то ж ми знали, що скаже нам: Приведїте брата вашого?

8. Каже ж Юда до Ізраїля, панотця свого: Відпусти хлопця зо мною, так знїмемось і пійдемо, щоб живими бути, не повмирати й самим і малечі нашій.

9. Я сам буду йому зарукою; з рук моїх вимагати меш його. Коли не приведу його до тебе, й не поставлю його перед тобою, нехай буду грішен перед тобою непрощено довіку.

10. Бо коли б ми не гаялись, певно б уже звернулись двічі.

11. Каже ж їм отець їх Ізраїль: Коли так воно є, чинїте по свойму. Понабирайте ж того, що родить у нас найлуччого в торби, та й везїте громадському мужеві тому гостинця: трохи бальзаму та трохи виноградного меду, траганту та ладану, і пистацок, оріхів і мигдалю.

12. А грошей возьміть удвоє з собою; а ті гроші, що познаходили в торбах ваших, везїть назад з собою. Може, то недогляд.

13. І брата свого возьміть, і знявшись ідїть ізнов до громадського мужа.

14. Бог же Всемогущий нехай дасть вам ласку в очу громадського мужа, щоб одпустив брата вашого Бенямина. А коли менї вже бути бездїтним, то буду бездїтним.

15. Узявши ж мужі гостиньця та грошей удвоє з собою та Бенямина, знялись, та й прийшли в Египет, і стали перед Йосифом.

16. Побачив же їх Йосиф і Бенямина, брата свого, і каже старшому над його господою: Уведи людей в будинок, та заколи що й уготуй; ізо мною бо трапезувати муть люде о полуднї.

17. Зробив же чоловік, як звелїв Йосиф, і ввів людей у будинок Йосифів.

18. І полякались люде, що введено їх у будинок Йосифів, і мовляли: Задля грошей, що були у торбах наших, уводять нас, щоб знайти причину проти нас, і напасти на нас, та й позабирати в раби нас, і осли наші.

19. Приступивши ж до старшого над господою Йосифовою, розмовляли з ним у царинї будинковій

20. Так: Пане добродїю, благаємо тебе: поприходили ми спершу купити пашнї.

21. Сталося ж, як зупинились на попас, та порозвязували торби свої, аж се гроші кожного в торбинї його, в устї. Ті гроші вертаємо по вазї тепереньки руками нашими.

22. А гроші другі привезли з собою купити харчі. Не відаємо, хто вложив гроші нам у торби.

23. Каже ж їм: Мир вам! Не лякайтесь. Бог ваш і Бог отця вашого дав вам скарб у ваші торби, а гроші ваші в мене. І привів до них Симеона.

24. І приніс води їм пообмивати ноги, і дав пашї ослам їх.

25. Наготовили ж вони гостиньця, докіль прийде Йосиф о полуднї; чули бо, що там обідати муть.

26. І прийшов Йосиф до дому, і принесли йому гостиньця, що наготовили, та й уклонились йому лицем до долївки.

27. І поспитав у них про їх здоровлє, і каже: Чи здужає панотець ваш старенький, що мовляли? Чи ще жив?

28. Вони ж кажуть: В доброму здоровї раб твій, отець наш; іще жив. І понахиляли голови, та й уклонились до долївки.

29. І споглянув очима своїми, і побачив Бенямина, брата свого єдиноматерного, і спитав: Чи се брат ваш

найменьший, що про його казали мені? І каже: Бог нехай милує тебе, дитино!

30. Замішався і з упинивсь Йосиф; поривало бо душу його до брата його, і шукав, де сплакнути; і увійшовши у ложницю, заплакав там.

31. І вмивши лице, вийшов, перемігся й каже: Подавайте хліб сіль!

32. І подано йому окроме, а тим окроме, і Египтянам, що з ним обідали. Не можуть бо Египтяне їсти з Євреями; гидують бо тим Египтяне.

33. Посїли ж проти його, первенець по родовому праву свойму, а наймолодший по недоліцтву свойму; і дивувались вони один одному.

34. І посилались їм частки сперед його; більша ж була частина Беняминова над усї частки впятеро. Пили вони й попивали із ним у веселості.

ГОЛОВА 44.

І повелїв Йосиф старшому над господою його говорючи: Посповнюй людям торби пашнею, скільки винесуть, і повкладай кожному гроші в усьтє торби його зверху.

2. А чашу мою срібну вложи в торбу меньшому і гроші його за пашню. І зроблено по слову Йосифовому.

3. День заднився, людей одпущено, самих і ослят їх.

4. Вийшовши вони з городу, не відойшли ще далеко, як повелїв Йосиф домозверхникові свойму: Гой! уставай, та вганяй слїдом за людьми; наздожени їх і скажи: Так се ви платите злом за добро?

5. Та ж се кубок, що пє з його пан мій; він же й ворожбу ворожить по йому. Зло вдїяли ви таке заподїявши.

6. Наздогнавши ж їх, каже по наказу сьому.

7. Вони ж йому: Про що говорить пан добродїй слова такі? Не таківські раби твої, не зроблять по слову сьому.

8. Ми ж тобі ті гроші, що познаходили в торбах у себе, вернули з Канаан землї: Як же б украли з дому в пана твого срібло чи золото?

9. У кого з рабів твоїх воно знайдеться, тому смерть, а ми будемо рабами панові нашому.

10. Він же каже: Нехай же й се, як мовляли, так буде. У кого воно знайдеться, нехай буде мій раб, ви ж чисті будете.

11. І метнулись, і скинув кожен торбу свою на землю, і розвязав кожен торбу свою.

12. І шукав, від старшого почавши, докіль дойшов до меньшого, та й знайшов чашу в торбі Беняминовій.

13. І пороздирали одїж свою, і навючивши кожен осла свого, вернулись у город.

14. Увійшов же Юда й браттє його до Йосифа в будинок, він же був там, та й попадали перед ним на долївку.

15. Каже ж їм Йосиф: Що се за дїло ви вдїяли? Хиба не відаєте, що нема такого ворожбита, як я?

16. Каже ж Юда: Що відкажемо панові добродїєві мойму, що промовимо? Або чим оправдуватись нам? Бог ізнайшов кривду в рабів твоїх. Оце ж ми раби панові добродїєві нашому, і ми й він, у кого знайшлась чаша.

17. І каже він: Таку річ не менї вчинити. Той, у кого знайшовся кубок, буде менї раб; ви ж ідїте до панотця вашого не зайняті в неволю.

18. Приступивши ж до його Юда, каже: Благаю й молю тебе, пане добродїю, дозволь рабові твойму промовити слова в уші пана добродїя свого, і не прогнївись на раба твого; ти ж бо єси з Фараоном рівен.

19. Пане добродїю! Питав єси в рабів твоїх словами: чи маєте отця або брата?

20. І промовили ми панові добродїєві: Є в нас отець старенький і хлопя старощів його, а брат його вмер, він же один остався у матері своєї, і панотець улюбив його.

21. Ти ж мовляв рабам твоїм: Приведїте до мене, щоб я споглянув на його.

22. І відказали ми панові добродїєві: Неможлива річ хлопцеві покинути панотця свого;; коли ж покинув би панотця свого, умер би.

23. Ти ж промовив єси до рабів твоїх: Як не прийде брат меньший ваш, більш не бачити мете лиця мого.

24. Сталося ж, як прийшли ми до раба твого, панотця нашого, повідали

ми йому слова пана добродія нашого.

25. Каже ж нам панотець наш: Ідіть, ізнов та купіте трохи збіжа.

26. Ми ж відказали: Не можлива річ іити! Коли ж брат наш меньший піиде з нами, підемо; бо шкода вбачати нам у вічі мужа громадського того, як брат наш меньший та не буде з нами.

27. Каже ж раб твій, панотець наш, до нас: Ви знаєте, що двох уродила менї жена моя.

28. І один пійшов од мене, і казав я: Певно розірвано його на шматтє, та й не бачив його й досї.

29. Коли ж оце візьмете й сього від мене, і станеться йому пригода, зведете старощі мої в смутку на той сьвіт.

30. Тим же то, як пійду я до раба твого, панотця мого, та хлопця не буде з нами? Душа ж бо його та звязана з душею малого,

31. Так станеться таке, що як побачить, що нема хлопця з нами, то певно й раби твої зведуть сиве волоссє раба твого, панотця нашого, смутком в землю.

32. Бо раб твій зробивсь порукою мойму панотцеві за хлопця, і ясив: Коли не приведу його до тебе, так нехай буду непрощений тобі до віку.

33. Тим же то буду тепереньки замість хлопця тобі рабом, а хлопець нехай іде з браттєм своїм.

34. Як бо менї йти до панотця, хлопця ж не буде зо мною? Не мушу вбачати лихої години, що побє панотця мого.

ГОЛОВА 45.

І не здолїв більш перемогати себе перед усїма, що стояли навкруги, і закричав: Геть усї від мене! І не зісталось нікого при Йосифі, як признававсь браттю свойму.

2. І заплакав у голос, і почули Египтяне й уся господа Фараонова.

3. І каже Йосиф браттю свойму: Я Йосиф! Чи жив іще панотець мій? І не здолїли брати відказати йому; стрівожились бо перед ним.

4. Каже ж Йосиф браттю свойму: Приступіте до мене. І приступили. І каже: Я Йосиф, брат ваш, що продали ви в Египет.

5. Тепер же не сумуйте, і не вдавайтесь у тугу, що продали мене сюди; про те бо, щоб ми були живі, послав мене Бог перед вами.

6. Се ж бо вже друге лїто голодує земля, а ще пять років осталось, що не буде нї оранки нї жнив.

7. І послав мене Бог поперед вами переховати вам останок на землї, і ратувати ваші душі великим поратунком.

8. Оце ж не ви послали мене сюди, а Бог, і зробив мене отцем Фараонові, і паном усього його дому, і зверхником усієї землї Египецької.

9. Ідіте ж хутко до панотця мого, і промовте йому. От що говорить син твій Йосиф: Бог зробив мене паном усього Египту; йди ж до мене, не гайся.

10. І осядешся в Гозен землї, і будеш поблизу в мене, ти й дїти твої, і твоїх дїтей дїти, і вівцї твої, й воли твої, і все твоє.

11. І харчувати му тебе; ще бо пять год буде голодних на землї, ато дійшов би до злиднів і ти і дом твій і все твоє.

12. Оце ж очі ваші бачили й очі Беняминові, брата мого, що се уста мої промовляють до вас.

13. Возвістїте панотцеві мойму про всю славу мою в Египтї і про все, що ви бачили, та хутенько приведїте панотця мого сюди.

14. І впавши на шию Беняминові, братові свойму, плакавсь над ним; і Бенямин плакавсь на шиї в його.

15. І цїлуючи все браттє своє, плакавсь над ними, а потім промовляли до його брати його.

16. І пронеслась чутка про се до господи Фараонової: Поприходили браттє Йосифове! І любо се було Фараонові й дворянам його.

17. Озветься ж Фараон до Йосифа: Скажи браттю твойму. От що вчиніте: Понавючуйте скотину свою та йдїть у Канаан землю,

18. І, взявши батька вашого й родину вашу, прибувайте до мене; дам вам що найлучче в землї Египецькій, і живити метесь плодами землї.

19. Ти ж повели їм узяти колесницї з Египецької землї про дїтей ваших,

і жен ваших, і взявши батька вашого
прибувайте;
20. І не жалуйте домівок ваших;
всї бо Египецькі блага вам будуть.
21. І вчинили так діти Ізрайлеві,
і дав їм Йосиф колесниці по слову Фа-
раоновому, і дав їм харчі на дорогу.
22. І дав усім їм на переміну одежі
на дорогу, Беняминові ж дав триста
секлїв срібла і пять одежин на пе-
реміну.
23. А панотця свого він обіслав тим
же робом і дав: десять ослів з уюками
всїх благ Египецьких, і десять ослиць,
вюкованих пашнею та хлїбом, і наїд-
ками панотцеві свойму на дорогу.
24. Так відпустив своє браттє, і ру-
шили; і каже їм: Гледїть, незаїдай-
тесь у дорозї.
25. І вийшли з Египту, і прийшли
в Канаан землю до Якова, батька
свого.
26. І оповідали йому говорючи:
Ще жив Йосиф, і він господарує над
усією землю Египецькою. І зомлїло
серце Яковове, не звірявся бо їм.
27. Но переказували йому всї сло-
ва Йосифові, що промовляв до них,
і як побачив колесниці, що послав
Йосиф по його, тодї ожив дух Яковів,
отця їх.
28. І каже Ізраїль: Буде з мене! Йо-
сиф, син мій, іще жив! Пійду, побачу
його перш нїж уміратн менї.

ГОЛОВА 46.

І рушив Ізраїль з усім своїм, і прий-
шов до Бейер-Саби, і приніс жер-
тву Богові отця свого Ізаака.
2. І рече Бог до Ізраїля в привиддях
ночних, і рече: Якове! Якове! Він же
озвавсь: Чую!
3. І рече: Я Бог, Бог отцїв твоїх. Не
опасуйся спуститись у Египет; на-
родом бо великим сотворю тебе там.
4. Я сам із тобою спущусь у Египет,
і я ж возведу тебе, і Йосиф положить
руку свою на очі твої.
5. І рушив Яков од Бейер-Саби, і по-
везли сини Ізраїлеві панотця свого
і малечу свою, і жени свої на коле-
сницях, що послав Фараон по його.
6. І позабирали статки свої й усе
майно, що надбали в Канаан землї,
і прибули в Египет Яков і все насїннє
його з ним.
7. Сини свої і сини синів своїх, доч-
ки свої і дочки синів своїх, і все на-
сїннє своє привів у Египет із собою.
8. Се ж імена синів Ізрайлевих, що
поприходили в Египет: Яков та сини
його; первенець Яковів: Рубен.
9. Синове ж Рубенові: Ганох та Пал-
луй, Хезрон та Кармій.
10. Синове ж Симеонові: Ємуїл і Я-
мин та Огад та Яхин та Зогар та Са-
вул, син Канаанки.
11. Синове ж Левієві: Герсон, Кагат
та Мерарій.
12. Сини ж Юдові: Гер та Онан та
Села та Перез та Серах; повмира-
ли ж Гер та Онан у Канаан землї.
А синове Перезові були: Гезрон та
Гамуль.
13. Синове ж Іссахарові: Тоса та
Пува та Йов та Симрон.
14. Синове ж Зебулонові: Серед та
Елон та Яхлеїль.
15. Се Леїні синове, що вродила Яко-
вові в Падан-Арамі, та Дину, дочку
його. Усїх душ синів його і дочок його
трийцять і три душі.
16. Синове ж Гадові: Зифйон та Гаг-
гій, Суній та Єзбон, Єрій та Ародій
та Арелій.
17. Синове ж Ассерові: Імна та Іш-
ва та Ішвій та Берія, та Сераха, сестра
їх. Синове ж Берієві: Гебер та Мал-
кієль.
18. Се сини Зелфи, що дав Лабан Леї,
дочці своїй, що вродила їх Яковові
шіснайцятеро душ.
19. Синове ж Рахелї, жони Якково-
вої: Йосиф та Бенямин.
20. І родились Йосифові в Египець-
кій землї: Манассій та Єфраїм, що
вродила йому Асната, дочка Потифа-
ра, сьвященника Онського.
21. Синове ж Беняминові: Бела та
Бехер та Асбель, Гера та Нааман,
Єхій та Рош, Мушим та Гушим та
Ард.
22. Се синове Рахелині, що вродила
їх Яковові, всїх, душ чотирнайця-
теро.
23. Синове ж Данові: Гусим.
24. Синове ж Нафталієві: Яхзеель
та Гуній та Єзер та Силлем.
25. Се синове Білжині, що дав її Ла-

бан Рахелї, дочцї своїй, і вродила їх
Яковові всього сїм душ сих.
26. Усїх же душ, що поприходили
з Яковом в Египет, і що повиходили
з чересел його, опріч жінок синів Я-
ковових, всїх душ шістьдесять і шість.
27. Синове Йосифові, що понароджу-
вались йому в Египтї, дві душі. А
всїх душ дому Яковового, що прий-
шли з Яковом у Египет, душ сїмде-
сять.
28. Юду ж послав перед собою до
Йосифа направляти лице його до Го-
сену. Як прибули ж вони в Госен зе-
млю,
29. Запріг Йосиф колесницю свою,
і поїхав назустріч Ізраїлеві, панот-
цеві свойму в Госен, і побачив його,
і впав йому на шию, і плакався пла-
чем великим.
30. І каже Ізраїль до Йосифа: Те-
пер хоч і вмерти, бо побачив лице
твоє; жив єси!
31. І каже Йосиф свойму браттю та
всему домові панотця свого: Поїду,
сповіщу Фараона, і скажу йому: брат-
тє моє, та дом панотця мого, що бу-
ли в Канаан землї, прибули до мене.
32. Вони ж чабани собі; їх ремество
було випасувати скотину, і попригa-
нялись із вівцями й товариною і з усїм
статком своїм.
33. Як же покличе вас Фараон,
і скаже вам: Яке ваше ремество?
34. Кажіте: Чабани єсьмо, раби твої,
змалку та й по сей день, і ми й бать-
ки наші, щоб вам осїстись у Госен
землї. Чабанами ж бо гидують Егип-
тяне.

ГОЛОВА 47.

І прибув Йосиф і спосвістив Фара-
она й каже: Панотець мій і браттє
моє, з вівцями й товариною й з усїм
статком своїм, прибули із Канаан зе-
млї, і се вони в Госен землї.
2. Та й із браття свого взяв пятеро
чоловіка, та й поставив їх перед Фа-
раоном.
3. І промовив Фараон до браття Йо-
сифового: Яке ремество ваше? Вони
ж відказали Фараонові: Чабани, раби
твої, ми й батьки наші змалку та й
по сей день.
4. Мовляли вони й надто Фараонові:
Перебувати в землї попригaнялись;
нема бо пасовища вівцям у рабів тво-
їх; опанував бо голод Канаан землю.
Тепереньки ж благаємо, дозволь осе-
литись у Госен землї.
5. І промовив Фараон Йосифові:
Отець твій і браттє твоє прибули до
тебе. Се земля Египецька перед то-
бою. На щонайлуччій землї осели
отця твого і браттє твоє.
6. Нехай селяться в Госен землї;
і коли знаєш яких людей спосібних
між ними, так настанови їх доглядни-
ками над скотиною моєю.
7. І привів Йосиф отця свого, та й
поставив його перед Фараоном. І бла-
гословив Яков Фараона.
8. І промовив Фараон до Якова:
Скільки років життя твого?
9. І каже Яков Фараонові: Життя
мого на сьвітї сто і трийцять лїт.
Малі й важкї були лїта життя мого,
не досягли до лїт життя отцїв моїх
на сьвітї.
10. І благословивши Яков Фараона,
вийшов зперед Фараона.
11. І поселив Йосиф панотця свого й
браттє своє, і дав їм державу в землї
Египецькій, на луччій землї, в Раєм-
зес землї, як повелїв Фараон.
12. І надїляв Йосиф отця свого й
браттє своє й усю родину хлїбом, по
лїчбі дїтей.
13. Хлїба ж не стало по всїй землї,
голод бо тяжкій був; омлївала й Еги-
пецька земля й Канаан земля з голо-
днечі.
14. І позбирав Йосиф усї грошi, які
знайшлись у землї Египецькій і в Ка-
наан землї, за хлїб, що куповали
люде; і повносив Йосиф усї грошi
в палати Фараонові.
15. І як повитрачувано всї гроші
в землї Египецькій і в Канаан землї,
поприходили тодї всї Египтяне до Йо-
сифа говорючи: Дай нам хлїба! Чому
бо вмірати нам перед віччу в тебе?
Кінець бо вже нашим грошам.
16. І каже їм Йосиф: Так пригоньте
скотину вашу, я й давати му вам
хлїба за скотину, коли кінець вашій
грошві.
17. І стали приганятись із скотом
до Йосифа, і давав їм хлїба Йосиф за
конї, й за вівцї, й за воли, і за осли;

і прохарчував хлїбом їх за всю скотину їх у тому роцї.

18. І минув той год, і поприходили до його на другий год і мовляли до його: Не таїти мемо від пана добродїя нашого, що наші гроші повитрачувались, а наша скотина в нашого пана добродїя. Не зісталось перед віччу в пана добродїя нашого вже нїчого, як тільки тїло наше та земля наша.

19. Чи то ж нам гинути перед очима в тебе, і нам, і нашій землї? Купуй нас і землю нашу за хлїб, і будемо самі й земля наша рабами Фараонові. Давай нам тільки насїння на засів, та й живі будемо, не помремо, і земля не спустїє.

20. І поскуплював Йосиф землю Египецьку Фараонові; попродали бо Египтяне землю свою Фараонові через те, що голод опанував їх. І земля стала Фараоновою.

21. А людей попереселяв він у городи з одного кінця Египту та й до другого.

22. Тільки землї сьвященників не поскуплював, одержали бо сьвященники свій пай од Фараона і жили з того паю, що давав їм Фараон; тим і не попродали вони землї своєї.

23. І каже Йосиф усім Египтянам: Оце купив я вас і землю вашу Фараонові. От вам насїннє, возьміте і засївайте землю.

24. А з урожаю давати мете пятину Фараонові, чотирі ж пятини будуть вам на засів землї, та про малечу вашу.

25. І казали: Вирятував єси нас од смертї; дай же нам ізнайти ласку в очу в тебе, пане добродїю, щоб нам бути рабами Фараонові.

26. І поставив їм Йосиф устав аж по сей день, пятину з землї давати Фараонові. Тільки земля священників не зробилась Фараоновою.

27. І пробував Ізраїль у землї Египецькій, у Госен землї, і мали вони в їй наслїдню державу, і були плодющі й намножувались велико.

28. І пожив Яков у землї Египецькій сімнайцять років, а було днїв Якового життя сто і сорок і сїм років.

29. І прийшла година Ізраїлеві вмерти. І прикликав сина свого Йосифа і каже йому: Коли знайшов я ласку в очах твоїх, підложи руку твою під стегно моє, що сотвориш надо мною милость і правду. Не ховай мене в Египтї!

30. Нї! хочу лежати з отцями моїми, і винесеш мене з Египту, та й поховаєш мене в гробовищї їх. Він же каже: Сотворю по слову твойму.

31. І каже: Кленись менї! І поклявсь йому: І приклонився Ізраїль на підголовку постелї своєї.

ГОЛОВА 48.

І сталося після річей сих, що повідано Йосифові: Панотець твій знемагає. І взявши два сини свої, Манассію та Ефраїма, вибрався в дорогу.

2. І повідано Яковові: Син твій Йосиф іде до тебе. І вкрепившись Ізраїль сїв на постелї.

3. І каже Яков до Йосифа: Бог мій явивсь менї в Лусї, в Канаан землї, і благословив мене.

4. І рече менї: Се я вирощу тебе і намножу тебе, і сотворю тебе купою народів, і дам тобі землю сю і насїнню твойму по тобі у державу віковічню.

5. Тепер же два сини твої, що вродились тобі в землї Египецькій, перше мого прибуття до тебе в Египет, мої вони: Ефраїм та Манассій; як Рубен і Симеон будуть мої.

6. Сини, що появиш по сих, будуть уже твої, і називати муться по прізвищам браття твого в наслїддї свойму жеребовому.

7. Я ж, як ійшов із Падан-Арама, умерла Рахеля, мати твоя, в Канаан землї в дорозї до Ефрата, се Бетлегем.

8. Побачивши ж Ізраїль сини Йосифові, каже: Хто се?

9. І каже Йосиф панотцеві свойму: Се мої сини, що Бог дав менї тутеньки. І каже Яков: Приведи їх до мене, щоб їх благословити.

10. Очі ж Ізраїлеві тяжко бачили від старощів і не зміг розгледїти.

11. І каже Ізраїль до Йосифа: Не думав я вбачати лице твоє, аж ось Бог показав менї і насїннє твоє.

12. І вивів їх Йосиф із між колїн його, та й уклонивсь йому лицем до землї.

13. І взявши Йосиф два сини свої, Єфраїма в правицю, проти лївиці Ізраїлевої, Манассію ж у лївицю, проти правиці Ізраїлевої, наблизив їх до його.

14. І простягнув Ізраїль правицю і положив на голову Ефраїмову, — був же він молодший — а лївицю на голову Манассієву; положив руки на вхрест, був бо Манассій первенець.

15. І благословив Йосифа, і каже: Бог, що перед ним ходили отцї мої, Авраам та Ізаак, Бог, що годував мене змалечку та й до сього дня,

16. Ангел, що вирятував мене з усякого лиха, нехай благословить хлопята сї, і прозветься в них прізвище моє і прізвище отцїв моїх, Авраама та Ізаака, і нехай виростуть у множество многе на землї.

17. І побачив Йосиф, що положив панотець його руку правицю свою на голову Ефраїмову, і не гаразд йому здалось воно, і прийняв Йосиф руку панотцеву, щоб з голови Ефраїмової перенести на голову Манассієву.

18. І каже Йосиф панотцеві свойму: Не тако, панотченьку! Сей бо первенець; положи руку твою правицю на голову йому.

19. І не схотїв отець його, і каже: Знаю, синку. І він буде народом, і він буде великий; но брат його молодший більший над його буде, і насїннє його буде купою народів.

20. І благословив їх того ж дня, і каже: Тобою благословляти ме Ізраїль говорючи: Зроби тебе Боже рівнею Ефраїмові й Манассієві! І поставив Ефраїма перше Манассія.

21. І каже Ізраїль Йосифові: Се я вміраю; но Бог буде з вами, і верне вас із нов у землю отцїв ваших. Я ж тобі над брати надїлив країну, що одняв я в Аморія моїм мечом і моїм луком.

ГОЛОВА 49.

І прикликав Яков сини свої і каже:

2. Ой синове Якова! Скуптеся докупи, та послухайте, що скаже вам отець Ізраїль.

3. Ти, мій первенче, Рубене, сило моя перва! Ти й поважен, ти й потужен, всїх ти переважив,

4. Та филюєшся водою, задню пасти будеш; лїг бо на отецьке ложе, ложе ти зневажив, і зневажив і споганив батькову постелю!

5. Симеоне й ти Левію! Браттє ви між браттєм, та сестра знаряддє в зрадї кривдї стала.

6. Не ввійду я в вашу раду, поки й тху тихого, і до змови не пристану серцем чистим, чесним. Бо вони людей в завзяттї мучили, вбивали, в безумі свойму терзали навіть і скотину.

7. Проклинаю їх нелюдське дике їх завзяттє; їх в Ізраїлї розсїю, звергну у Якові.

8. Юда! Тебе возхвалить рідне браттє ревно, і вклонятись тобі будуть батька твого дїти.

9. Юда левчук голодний; ситим будеш, синку, і хижацтвом пійдеш в гору; левом опочинеш: Мов той лев заляжеш спати, страшен, як левиця; хто зосьмілиться збудити, сон його стрівожить?

10. В Юди не похитнеться берло між колїньми, докіль мир постане в людях, чяаннє в народах.

11. В виноградї він привяже знїжене ослятко, у найкращому, ослицї мазану дитину. У винї одежу виправ, платтє у червонім.

12. Од вина потуманїли ясні очі в його, од молока побілїли в його ситі зуби.

13. Зебулон седить над морем, судна знай вітає; його слуги пробувати будуть і в Сидонї.

14. Іссахар — осел костлявий між двома хлївами.

15. Бачить, що в землї родющій люба річ спочити; і на паньщинї гне спину під тягар, працює.

16. Дан свій люд судити буде, рід свій в Якові.

17. Дан лежати на дорозї гадиною буде. Вкусить він коня за ногу, скине й їздеця він; навпаки впаде злякавшись, у сїдлї не всидить.

18. На твою вповаю поміч, Господе, мій Боже!

19. Гад — напре на його військо, він побє потужне.

20. Ассер у життї роскішнім їсти ме хлїб з туком, ласощі царські усїм він вистачати буде.

21. Нафталїй гілле розкине пишним дубом.

22. Йосиф же, се вітка добра з дерева, що родить над криницею, да й стеле яблука по муру.

23. Нацїлялись в його з лука, стрелили, та лук свій

24. Він удержав у потузї. Руцї не послабли.

25. Всемогущий благодатно, синку, тебе кропить з неба гарними дощами, із землї годує.

26. Ті ж бо всї благословення, що дознав отець твій, взяли гору над горами, вічними холмами. Ой нехай же на голову всї Йосифові зійдуть і на тїмє осяйного князя між братами!

27. Бенямин, се в нас вовцюга, наситу не знає; в ранцї — він жере поживу, в вечір — здобич дїлить.

28. Усе це дванайцятеро поколїнь Ізрайлевих, і се промовив до них отець і благословив їх кожного, по благословенню його благословив їх.

29. І заповідав їм, і каже їм: Я пригорнусь до народу мого. Поховайте мене з отцями моїми в печері, що на полї Ефроновому Гетієвому,

30. В печері, що на полї Макпелевому, що перед Мамрійщиною в Канаан землї, що купив Авраам у Ефрона Гетія у державу на гробовище.

31. Там поховано Авраама й Сарру, жону його; там поховано Ізаака й Ребеку, жену його, і там поховав я Лею.

32. Куплене поле й печера на йому в синів Гетових.

33. І переставши Яков чинити заповіт синам своїм, простягнув нозї свої на постелї і розлучивсь із душею, та й пригорнувсь до народу свого.

ГОЛОВА 50.

І впав Йосиф на лице панотцеві свойму, плакав по йому і цїлував його.

2. І повелїв Йосиф слугам — лїкарям своїм бальзамувати панотця свого, і набальзамували лїкарі Ізраїля.

3. І сповнилось йому сорок день, бо стілько день лїчять про тих, що набальзамовали, і плакавсь по йому Египет сїмдесять день.

4. Як же минули плакальні днї, каже Йосиф домові Фараоновому і промовив: Коли знайшов я ласку в вас ув очу, прошу вас, промовте в слух Фараонові слово таке:

5. Панотець мій закляв мене говорючи: Се я вміраю. У гробовищі мойму, що купив я в Канаан землї, там поховай мене. Так оце благаю тебе, пусти мене йти, та поховати панотця мого, і вернусь.

6. І каже Фараон: Іди й поховай отця твого по слову клятьби твоєї:

7. І пійшов Йосиф ховати батька свого, і пiднялись із ним усї дворяне Фараонові, дуки господи його й усї дуки землї Египецької,

8. І ввесь дом Йосифів і його батька дом, тільки малеча їх, та вівцї їх, да товарина їх, позоставались у Госен землї.

9. І пiднялись із ними й колесницї й комонник, була громада велика вельми.

10. І прийшли аж до току Атадового, що по тім боцї Йорданї, і ридали там риданнєм великим і тяжким вельми. І зробив там голосїннє панотцеві свойму семиденне.

11. І бачили осадники Канаанські, похорон коло току Атадового й мовляли: Гіркі сї поминки Египтянів! Тим і проложено врочищу тому прізвище Авель-Мизраїм, по тім боцї Йорданї.

12. І вчинили йому так синове його, як він заповідав.

13. Бо взяли його синове його в землю Канаанську, та й поховали його в печері на Макпелевому полї, що купив Авраам з полем у державу на гробовище у Ефрона Гетя проти Мамрійщини.

14. І вернувсь Йосиф у Египет сам і браттє його і всї що пiднялись із ним ховати батька його.

15. Бачивши ж браттє Йосифове, що помер отець їх, мовляли: Може, зненавидить нас Йосиф, і віддячить нам за все зло, що заподїяли йому.

16. І послали посли до Йосифа говорючи: Панотець заповідав перед смертю своєю так:

17. Ось як промовте до Йосифа: Прости братам твоїм переступ їх

і гріх їх, що вони тобі заподіяли зло. Благаємо ж тебе, прости переступ рабам Бога батька твого. І плакавсь Йосиф, як промовляли вони до його.

18. І прийшли до його самі брати його, і впавши перед його лицем, промовляли: Се — ми раби в тебе.

19. І каже до них Йосиф: Не лякайтесь; хиба я замісь Бога?

20. Хоч ви змовлялись проти мене, та Бог те обернув на добре, щоб так було, як тепер, і вирятувалось много людей у голоднечу.

21. Тим же то не лякайтесь тепер. Я годувати му й вас і малечу вашу. І втішив їх і промовляв до них прихильно.

22. І пробував Йосиф в Египті сам і батька його діти. І пожив Йосиф сто і десять років.

23. І вбачав Йосиф Ефраїмові діти до третього роду; сини ж Махирова, сина Манассієвого, роджались на коліна Йосифові.

24. І каже Йосиф браттю свойму говорючи: Я вміраю, Бог же навідається до вас і виведе вас із землї сієї в землю, що про неї клявся отцям нашим Авраамові, Ізаакові й Яковові.

25. І закляв Йосиф сини Ізраїлеві, говорючи: Бог певно навідається до вас, а ви винесіть і кості мої звідсї з вами.

26. І скіньчивсь Йосиф бувши літ ста і десяти, і набальзамували вони його, та й положили його в трумну в Египті.

ДРУГА КНИГА МОЙСЕЯ.

ГОЛОВА 1.

Се ймена в синів Ізраїлевих, що поприходили в Египет вкупі з Яковом. Кожен з усїм домом своїм прийшов.

2. Рубен, Симеон, Левій, Юда,

3. Іссахар, Зебулон та Бенямин,

4. Дан та Нефталїй, Гад та Ассер.

5. Було ж усїх душ, що повиходили з чересел Яковових, сїмдесять душ. Йосиф же був в Египтї.

6. І вмер Йосиф, і всї брати його, і весь той рід.

7. Ізраилитяне ж та були плодющі, і розростались і намножувались, і впотужнювались переважливо, і сповнилась ними земля.

8. Устав же царь новий над Египтом, що не знав Йосифа.

9. І каже народові свойму: Та се ж нарід Ізраїльський більший і потужніщий над нас.

10. Нумо перехитрувати їх, ато намножаться і як випаде нам війна, так пристануть і вони до ворогів і бити муть на нас, та й вийдуть із нашої землї.

11. І поставлено над ними приставників в роботі, щоб їх мучили паньщиною своєю; і збудували вони харчові городи Фараонові: Питом і Раємзес.

12. Но що більш мучили їх, то все більш намножувались вони і вбивались у силу. І стало потїсно Египтянам од Ізраилитян.

13. І приневолювали Египтяне Ізраилитян аж надто до роботи.

14. І гірко було їм жити в тяжкій неволї, на глинищах та цегельнях, та й у всякій польовій роботї, що приганяли їх до неї під пригоном.

15. І каже царь Египецький бабам сповитухам Єврейським, одна була на імя Сифра, друга на імя Пуя,

16. І каже: Як бабувати мете в Єврейських жінок, дак придивляйтесь: коли син, убивайте, а дочка, нехай живе.

17. Та побоялись баби сповитухи Бога, і не чинили так, як повелїв їм царь Египецький, а лишали при життю хлопяток.

18. І прикликав царь Египецький баби сповитухи, та й каже їм: Про що ви таке чините й лишаєте живих хлопяток?

19. І кажуть баби сповитухи Фараонові: Бо Єврейки не такі, як Еги-

птянки: молодиці вони моторні; нім прийде баба, вони родять.

20. І допомагав Бог бабам сповитухам, і намножувались люде й употужнювались велико.

21. А за те, що боялись баби сповитухи Бога, погоджував їм Бог у домівках.

22. І повелїв Фараон усьому народові свойму словами: Усякого сина, що народиться в Євреїв, кидайте в ріку, а всяку дочку доглядайте.

ГОЛОВА 2.

І був чоловік із дому Левієвого, і взяв собі жінку Левіївну.

2. І завагонїла й уродила сина; бачивши ж, яке воно гарне, таїлась із ним три місяцї.

3. А як не в моготу було вже таїтись, зробила йому скринечку з рогожини, та обмазала її мазюкою, осмолила смолою, та й поставила між осет уз беріг ріки.

4. І наглядала сестра віддалеки, щоб знати, що станеться йому.

5. І спустилась дочка Фараонова купатись у ріцї, а її рабинї приходили уз ріку берегом. І вгледївши скриньку проміж осетом, послала рабиню й узяла її.

6. Відтуливши ж, бачить немовляточко в скриньцї, плачуще хлопятко. І змилосердилась дочка Фараонова, і каже: Се з Євревняток.

7. Каже тодї сестра хлопчикова дочцї Фараоновій: Побіжу я, покличу тобі мамку з Єврейок, щоб згодувала тобі хлопятко!

8. І каже їй дочка Фараонова: Біжи! І побігла дївчинка і кликнула хлопчикову матїр.

9. І каже їй дочка Фараонова: Возьми немовлятко, та згодуй менї його; я ж дам тобі плату.

10. І знялось на ноги хлопятко, і привела його до дочки Фараонової, і був у її за сина. І дала йому імя Мойсей; бо, каже, з води взяла його.

11. І стало з того часу, як Мойсей був уже дорослий, що вийшов до браття свого, та й дививсь на їх тягарі, та й побачив, як Египтянин бє Еврея зміж братів його.

12. Озирнувшися ж сюди й туди, і не вбачаючи нїкого, убив Египтянина та й сховав його в піску.

13. І вийшов другого дня, аж се двоє Євреїв бються; він і каже тому, хто скривдив: Про що нївечиш товарища?

14. Він же каже: Хто тебе настановив старшим і суддею над нами? Хиба задумав убити й мене тим робом, як убив Египтянина. І злякався Мойсей і каже сам собі: Чи не виявилась лишень справа?

15. І дознався Фараон про сю справу, та й шукав приключки, щоб убити Мойсея. І втїк Мойсей од Фараона, та й оселивсь у Мидиян землї. От і седить раз біля колодязя.

16. А в сьвященника Мидиянського та було семеро дочок. І поприходили вони та й черпали воду, та й сповняли пійла, щоб понаповати вівцї батькові.

17. Та посходились пастухи, та й попроганяли їх. І встав Мойсей та й допоміг їм, і понаповав їх вівцї.

18. І прийшли вони до Регуїля, батька свого, він і каже дочкам своїм: Чого се прийшли ви так заранї сьогоднї?

19. І кажуть вони: Якийся Египтянин визволив нас од пастухів, та ще начерпав доволї й води нам, і понаповав вівцї.

20. І каже він дочкам своїм: А де ж він? Про що се ви покинули чоловіка? Кликнїте лишень його, щоб у нас попоїв хлїба солї.

21. І вподобав Мойсей оселї у чоловіка сього, і він оддав Зипору, дочку свою Мойсейові.

22. І вродила вона сина, і дав йому він імя Герсон, бо каже: Захожим я в чужій землї.

23. І сталось у довгому протязї часу, що вмер царь Египецький. І застогнали Ізраїлитяне на паньщинї, і знялось голосїннє їх до Бога про паньщину.

24. І почув Бог голосїннє, і спогадав Бог заповіт з Авраамом та з Ісааком та з Яковом,

25. І зглянувсь Бог на Ізраїлитян, і дознавсь про се Бог.

ГОЛОВА 3.

Мойсей же пас вівці в Єтра, тесьтя свого, сьвященника Мидиянського, та й погнавсь з вівцями за степ, і прийшов до Божої Гореб гори.

2. І явивсь йому ангел Господень ув огнистому поломї ізсеред куща терного. Побачив, що кущ горить огнем, горить і не згоряє.

3. І каже сам собі Мойсей: Зайду лишень збоку та подивлюсь на сю велику появу, чом не згорить купина.

4. І побачив Господь, що зайшов збоку дивитись, і кликне його зсеред колючого куща і рече: Мойсею, Мойсею!

5. І каже він: Ось я! І рече: Не наближуйся сюди; іззуй обувє твоє з ніг твоїх, місце бо, що на йому стоїш, земля сьвята.

6. І рече йому: Я Бог отця твого, Бог Авраамів, Бог Ізааків і Бог Яковів. І затулив Мойсей вид собі; не важився бо дивитись на Бога.

7. І рече Господь: Бачив я бідуваннє людей моїх, що в Египтї, і почув голосїннє їх із причини приставників; знаю бо печаль їх.

8. І зійшов я рятувати їх із потали Египецької та вивести їх із землї тієї, та ввести їх у землю добру й просторну, в землю текучу молоком і медом, в займище Канаанське та Гетіївське, та Аморіївське та Ферезіївське та Євузіївське.

9. І се голосїння синів Ізраїлевих дійшло до мене, та й бачив я тїсноту, що нею тїсьнять їх Египтяне.

10. Їди ж оце, пошлю тебе до Фараона, щоб ти вивів нарід мій, сини Ізраїлеві, з Египту.

11. І каже Мойсей до Бога: Хто я такий, щоб менї та йти до Фараона, і щоб менї та вивести сини Ізраїлеві з Египту.

12. Рече ж Бог до Мойсея: Та ж я буду з тобою, і се тобі знамення, що сам я тебе послав. Як виведеш люде мої з Египту, помолитесь ви Богу під горою сією.

13. І каже Мойсей до Бога: Ну, прийду оце до синів Ізраїлевих і промовлю до них: Бог батьків наших прислав мене до вас, а вони скажуть менї: Яке ж імя йому? Що казати му їм?

14. І промовив Бог до Мойсея: Я той, хто єсть. І рече він: Так промовиш до синів Ізраїлевих: Сущий послав мене до вас.

15. І каже Бог знов до Мойсея: Так промовиш до синів Ізраїлевих: Господь Бог отець ваших, Бог Авраамів, Бог Ізааків і Бог Яковів послав мене до вас. Се імя моє на віки, і се моя память від роду та й до роду.

16. Їди та поскуплюй до купи старші мужі громадські в синів Ізраїлевих і промов до них: Господь Бог Авраамів, Ізааків і Яковів явився менї глаголючи: Навідом навідавсь я до вас, що приключилось вам в Египтї,

17. І рече: Виведу вас із бідування Египецького в землю Канаанїїв і Гетіїв і Аморіїв і Ферезіїв і Гевіїв і Євузіїв, в землю текущу молоком і медом.

18. І послухають голосу твого, і ввійдеш ти й старші громадські мужі Ізраїлеві до царя Египецького, та й промовиш до його: Господь, Бог Єврейський, зустьрів нас, і тепер дозволь нам пійти на три днї ходи в степ, принести жертву Господеві Богу нашому.

19. Я ж відаю, що не дозволить вам йти царь Египецький, нї! Хиба тільки через потужну руку.

20. І простягну руку мою, і вдарю на Египет усїма чудесами моїми, що сотворю між ними, а потім відпустить вас.

21. І дам ласку людям сим в очу в Египтянів, і станеться, що, як вийдете, пійдете не в порожнї.

22. Нї! нехай уська молодиця пожичить у сусїдки своєї і в такої, що пробуває в господї в неї, клейноти срібні і клейноти золоті і шати, та й понадїваєте на сини ваші й дочки ваші, і пограбуєте Египтянів.

ГОЛОВА 4.

І відказав Мойсей і каже: А як же не звіряться менї, анї послухають голосу мого, та скажуть: Не являвсь тобі Господь?

2. І промовив до його Господь: Що се в руцї у тебе? І каже він: Палиця.

3. І глаголе: Кинь її на землю. І кинув її на землю, і стала змієм. І відбіг Мойсей від його.

4. І каже Господь Мойсейові: Простягни руку, та возьми за хвоста. І просьтяг руку і узяв його за хвоста. І стала палиця в руцї в його:

5. Щоб упевнились, що явивсь тобі Господь, Бог батьків їх, Бог Авраамів, Бог Ізааків і Бог Яковів.

6. Каже йому Господь знов: Засунь руку твою за пазуху собі. І засунув руку за пазуху собі, і як вийняв її зза пазухи своєї, аж се рука його побілїла від прокази, як сьніг.

7. І каже знов йому: Засунь руку твою за пазуху собі. І засунув він знов руку за пазуху свою; і вийняв її зза пазухи своєї, і се стала вона як тїло його.

8. І станеться коли не пймуть віри тобі, анї послухаються знамення первого, так пймуть віри тобі й послухаються знамення другого.

9. І станеться, коли не впевняться й сими двома знаменнями, і не послухають голосу твого, так візьмеш води річної, та й виллєш на суходіл, і вода, що взяв єси з ріки, візьметься кровю на суходолї.

10. І каже Мойсей Господеві: Ой Господе! Не пророчистий я нї здавна, нї з того часу, як почав єси глаголати рабові твойму. Нї! покволий у мові й тугоязикий.

11. І каже Господь Мойсейові: Хто дав уста чоловікові? Або хто сотворив нїмого, чи глухого, чи видющого, чи слїпуючого? Хиба не я, Господь?

12. Оце ж їйди, і я буду в устах твоїх, і навчати му тебе, що тобі промовляти.

13. І рече Мойсей: Молю тебе, Господи, вибери луччого посла.

14. І запалав гнїв Господень на Мойсея, і рече: Хиба не знаю, що твій брат Арон, Левієнко, уміє добре промовляти? І се він вийде на зустріч тобі і, побачивши тебе, звеселиться в серцї свойму.

15. І промовляти меш до його, вкладувати меш слова мої в уста його, я ж буду в устах у тебе і в устах у його, і навчати му вас, що вам чинити.

16. І він буде речником твоїм до людей, і він тобі буде устами, ти ж йому будеш Богом.

17. І сю палицю візьмеш у руку твою, нею сотвориш знамення.

18. І пійшов Мойсей, та й вернувсь до Єтра, тесьтя свого, і каже: Пійду й вернусь до браття мого, що в Египтї, та побачу, чи вони ще живі. І каже Єтро Мойсейові: Іїди собі здоровий з миром.

19. І рече Господь Мойсейові в Мидіян землї: Іїди, вертайсь у Египет; повмірали бо всї, що шукали душі твоєї.

20. І взяв Мойсей жену свою та хлопята свої, посадив їх на осла, та й вернувсь у Египет. І взяв Мойсей жезло Боже в руку свою.

21. І рече Господь Мойсейові: Як прийдеш в Египет, гляди, усї ті чудеса, що вложив я в руку твою, щоб ти сотворив перед Фараоном. Я ж закаменю серце йому, і не відпустить людей.

22. Ти ж промовляти меш до Фараона: Тако глаголе Господь: Мій син, мій первенець Ізраїль.

23. І глаголю тобі: Відпусти сина мого, щоб він служив менї. Як же не схочеш відпустити, знай, я вбю сина твого, первенця твого.

24. І сталось у дорозї, на попасї, що стьрів Господь його та й хотів убити.

25. І взяла Зипора гострого кременя, та й обрізала крайнє тїлце в синка свого, та й кинула до ніг йому, і каже: Крівавий жених ти менї.

26. І відійшов геть від його. Казала тодї вона: Крівавий жених задля обрізання.

27. І рече Господь Аронові: Вийди в степ на зустьріч Мойсейові. І пійшов і зустьрів його під горою Божою, та й поцїлував його.

28. І повідав Мойсей Аронові всї слова Господні, що послав його, й усї знамення, що заповідав йому.

29. І пійшов Мойсей з Ароном і поскуплювали до купи всїх старших мужів громадських Ізраїля.

30. І промовив Арон усї слова, що глаголав Бог до Мойсея, і сотворив знамення перед людьми.

31. І вірували люде, і чувши, що Господь навідавсь до синів Ізрайлевих, і що зглянувсь на їх бідуваннє, похилились і поклонились до землї.

ГОЛОВА 5.

Пісдя сього ввійшов Мойсей із Ароном до Фараона та й промовили

йому: Так рече Господь, Бог Ізраїлів:
Відпусти люде мої, щоб сотворили
сьвято мені в степу.
2. І каже Фараон: Хто сей Господь,
щоб я послухав голосу його, та відпу-
стив сини Ізрайлеві. Не знаю Господа
і не відпущу Ізраїля.
3. І кажуть йому: Бог Єврейський
зустьрів нас; так дозволь нам пі-
йти за три дні ходи в степ і при-
нести жертву Господеві, Богу нашо-
му, щоб не вдарив на нас мором або
мечем.
4. І каже їм царь Египецький: Про
що ти, Мойсею, й ти, Ароне, одверта-
єте людей моїх од їх діла? Ійдіте ко-
жен до роботи своєї.
5. І каже Фараон: Се намножилось
тепер народу в цїй землї, а ви хочете
відтягати його від роботи.
6. І дав Фараон того дня наказ посї-
пакам та приставникам такими сло-
вами:
7. Не давайте вже людям соломи на
цеглу, як досї: нехай самі ходять
і збирають собі солому.
8. Стілько ж цегол, як перше виро-
блювали, вимагайте від них; не по-
меньшуйте, бо вони лїниві; тим і кри-
чять: Одпусти нас принести жертву
Богу нашому!
9. Нехай вагонить робота на сих
людях важче, щоб вони пильнували,
та не вважали на марні слова.
10. І повиходили приставники люд-
ські та доглядачі, та й промовляли до
людей: Ось як повелїв Фараон: Не
давати вже вам соломи;
11. Ходити мете самі збирати собі
солому, де знайдете; однакже не буде
вбавлено з роботи вашої ніже.
12. І порозходились люде по всїй зе-
млї Египецькій збирати собі стерню
замість соломи.
13. Приставники же принагляли їх
і приказували: Вироблюйте роботу
вашу кожного дня, як бувало даємо
солому вам.
14. І бито доглядачів із Ізраїлїв, що
були поставленї над ними від при-
ставників Фараонових, мовляючи:
Чом не виробили стілько цегол вчора
й сьогоднї, як перше?
15. І приходили доглядачі з Ізраї-
лїв до Фараона, та й лебеділи пла-
чучи: Про що знущаєшся так із ра-
бів твоїх?
16. Не дають соломи рабам твоїм, а
цеглу, кажуть, вистачайте нам цегли!
І се раби твої мучені, а нарід твій
вина тому.
17. Він же каже: Ви лїниві лежи-
боки! Тим і верзете: Ходїмо прине-
сти жертву Господеві.
18. Ідїте ж та працюйте! Соломи не
давати муть вам, а цеглу, скілько ви-
магають, вистачайте.
19. І вбачали свою лиху годину до-
глядачі з Ізраїлїв, яким наказано: Не
поменьшуйте виробу цегли, що дня
призначеного.
20. І зоткнулись вони з Мойсейом
та з Ароном, як виходили вони саме
од Фараона.
21. І промовили до них: Нехай спо-
гляне Господь на вас і судить; бо зро-
били ви смердючим дух наш перед
Фараоном і перед його дворянами.
Дали ви меча їм у руки повбивати
нас.
22. І вернувся Мойсей до Господа,
і каже: Господи Боже мій! Про що
напустив єси такий напуст на сих
людей? І про що се послав єси мене?
23. З того бо часу, як увійшов я
промовляти твоїм імям, він почав за-
подїювати зло людям сим; визволити
ж із неволї людей сих не визволив
єси.

ГОЛОВА 6.

І рече Господь Мойсейові: Се поба-
чите, що сотворю Фараонові: кріп-
ка бо рука змусить його відпустити
їх і правиця висока повиганяти їх із
землї своєї.
2. І говорив Бог до Мойсея і рече
йому: я Господь.
3. І являвсь я Авраамові й Ізаакові
і Яковові як Бог їх всемогущий, з ім-
ям же моїм Єгова я не обявивсь їм.
4. І я ж поставив завіт мій із ними,
що оддам їм Канаан землю, де пробу-
вали вони чуженицями.
5. І почув я теж стогнаннє синів
Ізрайлевих, що їх Египтяне держали
в неволї, і спогадав завіт мій.
6. Тим же то йди, промов до синів
Ізрайлевих: Я Господь-Єгова, і ви-
веду вас із неволї Египецької, і виря-

тую вас ізпід паньщини рукою простягнутою і присудами великими.

7. І прийму вас за нарід собі, і буду вам Богом, і зрозумієте, що я Господь, ваш Бог, що вас вивів із неволї Египецької.

8. І введу вас у землю, що про неї клявсь оддати її Авраамові й Ізааковї й Яковові, і дам вам її в наслїддє. Я Господь.

9. І промовляв так Мойсей синам Ізрайлевим, та не послухали Мойсея від легкодухостї й тяжкої неволї.

10. І рече Господь Мойсейові:

11. Увійди й кажи Фараонові, цареві Египецькому, щоб одпустив сини Ізрайлеві із землї своєї.

12. І промовив Мойсей перед Господом і каже: Се не послухали мене сини Ізрайлеві; як же Фараон послухає мене? Та ж мої губи не обрізані, я не пророчистий.

13. І глаголав Господь Мойсейові та Аронові, і повелїв їм промовляти до синів Ізрайлевих і до Фараона, царя Египецького, щоб вивести Ізраїлїв з Египту.

14. Се голови батьківських домів їх: Сини Рубена, первеньця Ізрайлевого: Ганох та Паллуй, Гезрон та Хармій; се Рубенові сини.

15. Сини ж Симеонові:Ємуель та Ямін та Огад та Якін та Зохар, та Савул, син Канаанки: се семї Симеонові.

16. А се ймена в синів Левієвих по родам їх: Герзон та Кегат та Мерарій; а років життя Левієвого було сто і трийцять і сім лїт.

17. Сини ж Герзонові: Лібнїй та Симей з семями їх.

18. Сини ж Кегатові: Амрам та Їзгар, та Геброн та Узієль; віку ж Кегатового було сто і трийцять і три годи.

19. Сини ж Мерарієві: Махлїй та Мусій; се семї Левієві по родах їх.

20. І взяв Амрам Йохабеду, дочку брата батька свого, собі за жінку, и вродила йому Арона та Мойсея; віку ж Амрамового було сто і трийцять і сім років.

21. Сини ж Їзгарові: Кораг та Нефег та Зихрій.

22. Сини ж Узієлові: Мішаель та Елзафан та Ситрій.

23. І взяв Арон Елїсебу, дочку Аминадабову, сестру Нахсонову, собі за жінку; і вродила йому Надаба та Абігея, Елеазара та Ітамара.

24. Сини ж Корагові: Асир та Єлькана та Абиясаф; се семї Корагові.

25. Елеазар жеАроненко узяв собі одну з дочок Путієлових, і вродила йому Пинегаса. Се голови синів Левіїв по родах їх.

26. Се той Арон та Мойсей, що їм рече Бог: Виведіть менї сини Ізрайлеві з Египту по полках їх.

27. Се ті, що промовляли до Фараона, Египецького царя, щоб вивести сини Ізрайлеві з Египецької землї: се Мойсей та Арон.

28. І сталось того дня, як Господь глаголав до Мойсея в Египецькій землї,

29. Що рече Господь Мойсейові: Я Господь. Промов до Фараона, Египецького царя, все, що я глаголав до тебе.

30. І каже Мойсей перед Господом: Ось в мене губи не обрізані, як же Фараонові та послухати мене?

ГОЛОВА 7.

І сказав Господь до Мойсея: Се дав я тебе замість Бога Фараонові, Арон же, твій брат, буде твоїм пророком.

2. Ти промовляти меш усе йому, що тобі заповідую, Арон же, твій брат, промовляти ме до Фараона, щоб одпустив сини Ізрайлеві з землї своєї.

3. Я ж ізроблю запеклим серце Фараонове, і намножу знамення мої і дива мої в Египецькій землї.

4. І не послухає вас Фараон, і наложу я руку мою на Египет, і виведу силою моєю полки мої, люде мої, сини Ізрайлеві з Египецької землї з судом великим.

5. І відати муть Египтяне, що я Господь, як простягну руку мою на Египет і виведу сини Ізрайлеві спроміж їх.

6. І сотворили Мойсей та Арон, як заповідав їм Господь; як заповідав, так і сотворили.

7. Мойсейові було вісїмдесять год віку, Аронові сїмдесять і три годи, як промовляли до Фараона.

8. І рече Господь Мойсейові та Аронові:

9. Як скаже вам Фараон: Покажіте лишень за себе диво, промов тодї Аронові: Возьми жезло та й кинь перед Фараоном, так обернеться воно в гадюку.

10. І прийшли Мойсей та Арон перед Фараона, і вчинили так, як заповідав Господь. І кинув Арон жезло перед Фараоном і перед його дворянами, і стало воно гадюкою.

11. Скликав же тодї й Фараон мудрецї Египецькі та чарівники; і вдїяли те ж саме чарівники своїми чарами.

12. І кинув кожен ізміж їх своє жезло, і стали жезла гадюками; та пожерло жезло Аронове їх жезла.

13. І зробив Господь серце Фараонове запеклим, і не послухав їх, як і казав їм Господь.

14. І рече Господь Мойсейові: Закаменїло серце Фараонове; не схотїв одпустити людей.

15. Їйди до Фараона завтра в ранцї. Се виходить він саме на води, і станеш на річному березї, навпроти входу його, і жезло, що сталось гадюкою, держи в руцї твоїй.

16. І промовиш до його: Господь, Бог Єврейський, послав мене до тебе глаголючи: Відпусти люде мої, щоб менї послужили в степу! Та ось ти не послухав його і досї.

17. От же що глаголе Господь: От з чого буде тобі розумно, що я Господь: Ось, вдарю жезлом, що в руцї в мене, по водї річаній, і візьметься кровю.

18. І риба, що в рицї, погине, і засмердиться ріка, і гидуватимуть Египтяне пити воду з ріки.

19. І рече Господь Мойсейові: Промов Аронові: Возьми жезло твоє, і простягни руку твою на води Египецькі, на всї ріки їх, на канави їх і на стави їх і на всї водосплави їх, щоб узялися кровю; і буде кров по всїй землї Египецькій, і в усїх деревяних і камяних посудинах.

20. І вчинили так Мойсей та Арон, як заповідав їм Господь; і взявши Арон жезло в руку свою, ударив по водї річаній перед Фараоном і перед його дворянами, і взялась уся вода річана кровю.

21. І риба в рицї вигинула, і засмердїлась ріка, і не змогли Египтяне пити води з ріки, і була кров по всїй землї Египецькій.

22. Зробили ж так і чарівники Египецькі своїми чарами. Та закаменїло серце Фараонове, і не послухав їх, як і глаголав Господь.

23. І вернувсь Фараон, і ввійшов у палати свої, та й не покладав бай сього в умї.

24. І копали всї Египтяне понад рікою копанки на воду; бо не змогли пити води з ріки.

25. І сповнилося сїм день після того, як ударив Господь по рицї.

ГОЛОВА 8.

І рече Господь Мойсейові: Їйди до Фараона, та промов до його: Тако глаголе Господь: Одпусти люде мої послужити менї!

2. Коли ж затнешся відпустити, се я побиваю всї твої займища жабячою карою.

3. І розплодить ріка жаби, і повилазять вони на береги, поналазять у палати твої, і в опочивальню твою, і на постелю твою, і в будинки дворян твоїх, і на люде твої, і в печі твої, і в дїжі твої.

4. І на тебе самого, й на підневолених твоїх, й на дворян твоїх лїзти муть жаби.

5. І рече Господь Мойсейові: Промов Аронові: Простягни руку твою з жезлом твоїм на ріки, на канави й на стави, і наведи жаби на Египецьку землю.

6. І простяг Арон руку свою на води Египецькі, та й понаводив жаб, і порозлазились жаби і вкрили землю Египецьку.

7. Зробили ж і чарівники чаруванням своїм так само, і понаводили жаб на Египецьку землю.

8. І прикликав Фараон Мойсея та Арона, та й промовив: Ублагайте Господа, щоб менї попрогоняти від себе жаби й від людей моїх, так відпущу люде принести жертву Господеві.

9. І каже Мойсей до Фараона: Призначи менї, на коли менї молити за

тебе і дворян твоїх і за люде твої, щоб зникли жаби від тебе і по будинках твоїх, щоб тільки в ріці зостались.

10. І каже той: Завтра. І каже: Буде по слову твойму, щоб ти знав, що нема иншого, опріч Господа Бога нашого.

11. І позникають жаби від тебе й від будинків твоїх, і від дворян твоїх, і від народу твого, тільки в ріці зістануться.

12. І вийшов Мойсей та Арон од Фараона, і покликнув Мойсей до Господа про жаб, що понаводив на Фараона.

13. І сотворив Господь по слову Мойсейовому, і повиздихали жаби по їх домах, по селах і по полях.

14. І згребали їх купами й купами, і засмерділась земля.

15. І побачив Фараон, що є пільга, і закаменіло серце його, і не послухав їх, як і глаголав Господь.

16. І рече Господь Мойсейові: Промов Аронові: Простягни жезло твоє, та вдар у порох землї, і зробиться він комарами по всїй Египецькій землї.

17. І вчинили так, і простяг Арон руку свою з жезлом своїм і вдарив у порох землї, і напали комарі на людей і на скотину; увесь порох земляний узявся комарами по всїй Египецькій землї.

18. Силкувались і чарівники вивести комарі чарами своїми, та й не змогли. І насїли комарі на людей і на скотину.

19. І промовили тодї чарівники: Се Божий палець! І закаменїло серце Фараонове, і не послухав їх, як і глаголав Господь.

20. І рече Господь Мойсейові: Устань рано в раньцї, і стань перед Фараоном, саме вийде на воду, і промовиш йому: От що глаголе Господь: Одпусти люде мої послужити менї в степу.

21. Коли ж затнешся відпустити люде мої, се я посилаю на тебе, і на дворян твоїх, і на людей твоїх, і на домівки ваші песячі мухи, і сповняться доми Египецькі песячими мухами, і сама земля, що на їй живете.

22. І відріжню того дня Гозен землю, що на їй осїлись люде мої тим, що не буде там песячих мух, щоб зрозумів ти, що я Господь серед землї.

23. І положу розлуку між моїми людьми й твоїми людьми. Завтра ж буде знаменнє се.

24. І сотворив так Господь. І полетїли страшенні рої песячих мух у палати Фараонові, і в будинки дворян його, і в усю Египецьку землю, і попсувалась уся земля від песячих мух.

25. І покликав Фараон Мойсея та Арона та й промовив: Ідїте принесїте жертву Господу, Богу вашому, в землї сїй.

26. І каже Мойсей: Не подоба сьому так статись, гидко бо Египтянам, коли б ми ту принесли жертву Господеві, Богу нашому. Нї! Коли б ми приносили жертву гидку Египтянам перед очима в їх, вони побили б нас камінням.

27. А пійдемо в степ за три днї ходи, та й принесемо жертву Господеві, Богу нашому, як повелїв нам він.

28. І промовив Фараон: Одпущу вас принести жертву Господеві, Богу вашому, в степу, тільки не далеко простуйте! Помолїтесь і за мене!

29. І каже Мойсей: Се йду від тебе, й благати му Господа, щоб зникли песячі мухи від тебе, і від дворян твоїх, і від людей твоїх завтра. Та не ходи вже, Фараоне, робом омани, не відпускаючи людей принести жертву Господеві.

30. І вийшов Мойсей од Фараона, та й помолився Господеві.

31. І сотворив Господь по слову Мойсейовому, і відогнав песячі мухи від Фараона, і від дворян його, і від людей його, і не зосталось нї однієї.

32. Та запекле було серце в Фараона ще і того часу, і не схотів одпустити людей.

ГОЛОВА 9.

І рече Господь Мойсейові: Увійди до Фараона, та промов до його: Тако глаголе Господь, Бог Єврейський: Відпусти люде мої послужити менї.

2. Коли ж не схочеш одпустити людей моїх, і все таки вдержувати меш їх,

3. Се рука Господня вдарить на твою скотину в полях, на конї, на осли, на верблюди, на воли і на вівцї повітрєм тяжким вельми.

4. І сотворю я инше того часу між скотом Ізраїльским і скотом Египецьким, і не паде з усього скоту Ізраїльського ні одно.

5. І призначив Господь речінець, глаголючи: Завтра вчинить Господь сю річ в країні.

6. І вчинив Господь сю річ назавтра в ранці, і поліг увесь Египецький скот; між скотом же в синів Ізрайлевих не пало ні одно.

7. І послав Фараон, аж ось між усім скотом у синів Ізрайлевих не пало ні одно. Та запекле було серце в Фараона, і не одпустив людей.

8. І рече Господь Мойсейові й Аронові: Понабирайте ви повні жмені сажі з печі, і нехай нею сипне проти неба Мойсей перед віччу Фараона й дворян його.

9. І постане вона по всїй землї Египецькій порохом і понаривае на людях і на скотині чираки, що від гною прорвуться по всїй землї Египецькій.

10. І набравши сажі з печі стали перед Фараоном, і сипнув нею Мойсей проти неба; і понаривало чиряки струпи на людині й на скотині.

11. І не здоліли чарівники стати перед Мойсейом через чиряки; обкинуло бо чиряками чарівників і всїх Египтян.

12. Та закаменив Господь серце в Фараона, і не послухав їх, як і глаголав Господь Мойсейові.

13. І рече Господь Мойсейові: Устань барано в ранці, та й стань перед Фараоном і промов до його: Так каже Господь, Бог Єврейський: Відпусти люде мої послужити менї.

14. Сего бо разу нашлю всї муки мої на серце твое, і дворян твоїх, і людей твоїх, щоб ти знав, що нема нікого як я на всїй землї.

15. Нинї бо простягти б тільки руку мою, щоб ударити й тебе й люде твої повітрем, так і зник би еси з землї.

16. Та тільки про те щадив тебе, щоб на тобі показати потугу мою, і щоб імя мое проповідано по всїй землї.

17. Чи ще ж нести мешся високо проти людей моїх, що не відпустиш їх?

18. Се дощувати му сієї доби завтра страшенним грядом, що такого не було в Египтї з того дня, як сотворено його, та й по сей день.

19. Оце ж посилай, та позбирай увесь твій скот і все, що в тебе в полї. На всяку бо скотину й людину, що знайдеться в полї і не вернуться додому, вдарить гряд, і погинуть.

20. Хто злякався слова Господнього зміж дворян Фараонових, той звелїв своїм рабам втїкати з усією скотиною до домівок своїх.

21. А хто не нахилив серця свого до слова Господнього, той покинув свої раби й скотину на полях.

22. І рече Господь Мойсейові: Простягни руку твою до неба і вдарить гряд по всїй землї Египецькій і на людину, і на скотину, і на всяку траву на землї.

23. І простяг Мойсей жезло свое до неба, і дав Господь громи та гряд, і пійшов огонь по землї, і дощував Господь грядом по всїй землї Египецькій.

24. І вдарив гряд, і запалав огонь із грядом; гряд же був тяжко великий, що й не було такого в Египтї з того часу, як постали люде в йому.

25. І побило грядом по всїй землї Египецькій усе, що було в полї, й людину й скотину, й всяку траву в полї побило грядом, і всї дерева на полях потрощив гряд.

26. Тільки в Гозен землї, де були сини Ізрайлеві, не було граду.

27. І послав Фараон по Мойсея та по Арона, та й промовив до них: Провинив тепер я. Господь праведен, я ж і люде мої ледачі.

28. Ублагайте Господа, щоб не було страшенного гуркотання та гряду; я ж відпущу вас, і більше не гаяти метесь тутеньки.

29. І каже йому Мойсей: Скоро вийду з городу, здійму руки мої до Господа, і громи втихнуть, і гряду з дощем не буде вже, щоб зрозумів еси, що земля Господня.

30. Ти ж і дворяне твої, знаю, що не вбоялись іще Господа.

31. А лен і ячмінь побиті, бо ячмінь колосився, а лен завязувався.

32. Пшениця ж і жито не побиті; бо ще не дорослї.

33. І вийшов Мойсей із городу і про-

стяг руки свої до Господа; і перестали громи і гряд, і дощ вже не лив на землю.

34. Як же побачив Фараон, що перестав дощ і гряд і громи, став согрішати ще, та й закаменив запекле серце своє він і дворяне його.

35. І закаменїло запекле серце Фараонове, і не одпустив синів Ізрайлевих, як і глаголав Господь Мойсейові.

ГОЛОВА 10.

І рече Господь Мойсейові: Увійди до Фараона; я ж бо закаменив запекле серце його і серце в дворян його, щоб менї показати сї знамення на них.

2. І щоб тобі можна було повідати в уші синові твойму, як я насьміявсь з Египту, і які знамення сотворив я над ним, щоб ви взнали, що я Господь.

3. І прийшов Мойсей та Арон до Фараона та й промовили йому: Так каже Господь, Бог Єврейський: Докіль ще ставити меш опір, не хотячи впокоритись передо мною? Відпусти люде мої послужити менї.

4. Коли ж не схочеш одпустити люде мої, се я наведу завтра сарану на займища твої.

5. І вкриє лице землї, що й землї буде не знати, і поїсть увесь останок, що зістався вам од гряду, і жерти ме всяке дерево, що виростає вам у полї;

6. І сповняться будинки твої, й будинки всїх дворян твоїх, й усї оселї Египецькі, що нїколи не бачили сього батьки твої, нї батьки батьків твоїх з того часу, як постали на сїй землї та й по сей день. І повернувся Мойсей та й вийшов од Фараона.

7. І промовили слуги Фараонові до його: Докіль буде сей чоловік западнею нам? Відпусти людей послужити Господеві, Богу свойму. Хиба не знаєш і досї, що погублено Египет?

8. І вернули Мойсея та Арона перед Фараона, і каже їм: Ідїте послужіте Господеві, Богу вашому! Хто ж усї ті, що хочуть вийти?

9. І каже Мойсей: З молодиками нашими й з дїдами нашими пійдемо, з синами й дочками нашими, з отарами й чередами нашими пійдемо; бо сьвято Господа Бога в нас.

10. І каже він: Нехай буде так. Господь із вами! Я готов відпустити вас, но чому з малечою вашою? Та глядїть, у вас бо на умі щось лихе!

11. Нї бо! Йдїте собі, що вже дорослї, та й послужіте Господеві; сього бо самі допевняєтесь. Та й вигнали їх зперед Фараона.

12. І рече Господь Мойсейові: Просьтягни руку твою над Египецькою землею про сарану, і нехай налетить сарана на Египецьку землю, та й пожере всю траву земну, що лишив гряд.

13. І простяг Мойсей жезло своє над Египецькою землею, Господь же наводив од схід сонця вітра на землю весь той день і всю ніч, а як обутріло, східний вітер нагнав сарану.

14. І напала сарана на всю землю Египецьку, і посїла вона по всїх займищах Египецьких, тьма тьмою. Доти не було такої сарани, і потім не буде такої.

15. І вкрила лице всієї землї, так що земля почорнїла, та й пожерла всю траву земную й усї плоди на деревах, що позоставались од гряду, і не зосталось нїчогісїнько зеленого на дереві або на траві в полях, по всїй землї Египецькій.

16. І метнувся Фараон кликати Мойсея та Арона, та й каже: Провинив Господеві, Богу вашому, та й вам.

17. Простїте ж мою провину тілько сей раз, і вблагайте Господа, Бога вашого, щоб одвернув од мене сю тілько смерть.

18. І вийшов Мойсей од Фараона і вблагав Господа.

19. І дав Господь вітер потужний на захід сонця, і взяв той вітер сарану та й вкинув її в Червоне море. Не зісталось же сарани по всїх Египецьких займищах.

20. Та закаменив Господь запекле серце Фараонове, і не відпустив він синів Ізрайлевих.

21. І рече Господь Мойсейові: Простягни руку твою до неба, і нехай постане темрява над Египецькою землею така, щоб ходили помацки.

22. І простяг Мойсей руку свою до неба, і стояла густа темрява по всїй землї Египецький три днї.

23. І не бачило одно 'дного, і не встав ніхто з місця свого три дні, у всїх же синів Ізрайлевих був сьвіт по їх осадах.

24. І кликне Фараон Мойсея та Арона, та й каже: Йдїте служити Господеві, тільки отарі та череди покиньте. Малеча ж ваша теж нехай йде з вами.

25. І каже Мойсей: Нї! ти сам нам даси й жертви й усепалення, щоб ми принесли Господеві, Богу нашому.

26. Та й уся наша скотина пійде з нами; не покинемо позад себе й копита; з них бо брати мемо про службу Господеві, Богу нашому; ми же і самі не відаємо, чим служити мем Господеві, аж покіль прийдемо туди.

27. І закаменив Господь серце Фараонове, і не схотїв він одпустити їх.

28. І каже йому Фараон: Іиди геть собі від мене! Сховайся! Не побачиш уже лиця мого; бо того дня, як побачиш лице моє, тобі й смерть.

29. І каже Мойсей: Правду промовив еси: вже не бачити му лиця твого.

ГОЛОВА 11.

І рече Господь Мойсейові: Ще одну муку наведу на Фараона й на Египет, а потім одпустить він вас ізвідсї. Як мусить одпустити вас, тодї гонити ме вас ізвідсї прогоном.

2. Промовляйте ж в уші людям, і нехай кожне вижичить у сусїда свого, а молодиця в сусїдки своєї клейноти срібні й клейноти золотї.

3. Господь же дав людям своїм ласку в Египтян; а Мойсей сам був чоловік великий вельми в Египецькій землї в очу дворян Фараонових і в очу людей.

4. І каже Мойсей: Тако глаголе Господь: О півночі я вийду серед Египту.

5. І помре всякий первенець у землї Египецькій, від первенця Фараонового, що седить на престолї свойму, та й до первенця рабинї за жорнами, і всякий первак у скотини.

6. І буде плач великий по всїй землї Египецькій, що й не було такого й не буде вже нїколи.

7. Нї на одного ізміж синів Ізрайлевих і пес не гавкне, нї проти людини, нї проти скотини, щоб знали ви, як Господь положив ріжницю між Египтянами й синами Ізрайлевими.

8. І прийдуть усї твої дворяне до мене, та й уклоняться менї говорючи: Виходь ізвідсї сам і всї люде, що йдуть за тобою; тодї й вийду. Та й вийшов од Фараона палаючи гнївом.

9. І рече Господь Мойсейові: Не послухає вас Фараон, щоб я велико намножив знамення мої й чудеса в Египецькій землї.

10. Мойсей же та Арон сотворили всї знамення й чудеса перед Фараоном, та закаменив Господь серце Фараонове, і не схотїв одпустити синів Ізрайлевих із землї своєї.

ГОЛОВА 12.

І рече Господь Мойсейові та Аронові у землї Египецькій:

2. Місяць сей вам буде початок місяців, первий буде вам в місяцях року.

3. Промовте до всієї громади синів Ізрайлевих тако: У десятий день місяця сього брати ме кожен ягня на семю батька свого.

4. Коли ж семя буде пóмала на ягня, нехай прийме до себе сусїда, близького до його домівки, по лїку душ. Кожен по їдї своїй зложить лїк на ягня.

5. Ягня нехай буде без пороку, самчик однолїток; брати мете його з овечат або з кіз.

6. І держати мете його до чотирнайцятого дня того місяця, і заколе його вся громада Ізраїльська надвечір.

7. І візмуть крові та й побризкають нею оба одвірки й пороги в домах, де їсти муть його.

8. І їсти муть мясиво тієї ночі; спечене на огнї їсти муть його з опрісноками, з гіркими зелами їсти муть його.

9. Не їжте сироватого, нї звареного в водї, а спечене на огнї, голову його з ногами й з утробиною.

10. І не зоставляти мете нїчого до ранку, що ж зостанеться до ранку, спалити на огнї.

11. І їсти мете його таким робом: боки ваші попідперезувані, обувє ваше на ногах ваших, і палицї ваші в руках у вас; і їсти мете його похапки. Пасха се Господня!

12. Пройду бо по землї Египецькій,

тієї ночі, та й повбиваю всякого первеньця в землї Египецькій, і людину й скотину, і над усяким богом Египецьким сотворю суд, я Господь.

13. І буде вам кров знаменнєм по хатах, де будете. Бачивши кров, мину вас, і не буде в вас погибелї, як карати му Египет.

14. І буде вам день сей про спомин, і сьвяткувати мете сьвято Господеві; як установу вічну, сьвяткувати мете в родах ваших.

15. Сїм день опрісноки їсти мете. Первого вже дня виносити мете закваску з хат ваших; бо хто їсти ме квашений хлїб од первого дня та й до семого, викорениться та душа спроміж Ізраїля.

16. І первого дня будуть сьвяті збори у вас, і семего дня будуть сьвяті збори у вас. Нїякого дїла не робити мете тодї, тїльки потрібне на їду всякій душі, те можна робити в вас.

17. І переховувати мете заповідь сю опрісночкову; того бо дня виведу потугу вашу з Египецької землї. Тим переховувати мете день сей в родах ваших: установа вічня.

18. Починаючи ж чотирнайцятого дня первого місяця ввечорі, їсти мете опрісноки до двайцятого й первого дня місяця; установа вічня.

19. Сїм день закваски щоб не було по хатах у вас: бо хто їсти ме квашене, викорениться душа та спроміж громади Ізрайлевої, чи воно чуже, чи землянин.

20. Нїчого квашеного не їжте; по всїх же хатах ваших їжте опрісноки.

21. І поскликав Мойсей всїх старших між синами Ізрайлевими, і каже їм: Ідїть, поймайте собі ягня по родинах ваших, і заколїте на пасху.

22. І возьміте по кущику гиссопу, та вмочіть у кров, що в мисцї, та й помажте поріг й оба одвірки кровю, що в мисцї, і нїхто з між вас не виходити ме за хатні двері свої до ранку.

23. І йти ме мимо Господь побивати Египтян, і побачить кров на порозі й на одвірках, і мине ті двері, і не попустить губителеві ввійти до вас у хату побивати вас.

24. І переховувати мете се установою собі і дїтям вашим на віки.

25. І як прийдете в землю, що дасть вам Господь, як і глаголав, дак сохраняти мете служеннє се.

26. І як поспитають у вас тодї дїти ваші: Що се за служеннє в вас?

27. Ви казати мете: Жертва пасхова се Господеві, що проходив понад хатами в синів Ізрайлевих в Египтї, як побивав Египтян, доми ж наші ізбавив. І похилились люде й поприпадали до землї.

28. І пійшли та й учинили сини Ізрайлеві; як повелїв Господь Мойсейові та Аронові, так і вчинили.

29. І сталось о півночі, що Господь побив усї первеньцї в Египецькій землї, від первеньця Фараонового, що седів на престолї свойму, та й до первеньця неволника в темницї, і всї перваки в скотини.

30. Схопиться ж Фараон у ночі, й усї дворяне його, й усї Египтяне, аж постав зойк по всїй землї Египецькій. Не було бо дому й хатини, де б не було мерця.

31. І покликав Мойсея та Арона та й каже: Вставайте, виходьте спроміж людей моїх, і ви й синове Ізрайлеві, та й ійдїте собі, служіте Господеві, як мовляли!

32. І вівцї ваші, й товар ваш забірайте, як мовляли, та й идїть а мене благословіть!

33. І понукали Египтяне людей, хапаючись проводити їх із землї; бо казали: Пропадемо всї!

34. І позабирали люде тїста свої ще до закису, дїжї свої поввязували в одїж їх по заплїчу в їх.

35. І чинили сини Ізрайлеві по слову Мойсейовому, і вижичали в Египтян клейноти срібні й клейноти золоті й шати.

36. І дав Господь ласку людям в очу в Египтян, що вволяли волю їх, і сплїндрували вони Египтян.

37. І мандрували сини Ізрайлеві од Рамсесу до Сухоту до шесьтьох сот тисяч пішки чоловіка, опріч дїтви.

38. І мішаного народу много знялось із ними, й вівцї, і товар, дуже багацько скотини.

39. І понапекали палениць опрісноків із тїста, що позабірали з Египту; бо ще не закисло, а їх виганяли з Еги-

пту, і не можна було гаятись, а запасу собі не приготовили.

40. Пробуваннє синів Ізрайлевих у Египтї було чотирі ста і трийцять год.

41. І сталось по чотирох стах і трийцять роках, остатнього дня, що вийшла вся потуга Господня з Египецької землї.

42. Сьвяткова се ніч Господеві за вивод їх із Египецької землї. Се ж то й єсть ніч сьвяткована Господеві про всї сини Ізрайлеві в роди і роди їх.

43. І рече Господь Мойсейові та Аронові: От установа паскова: Ніякий чужениця щоб не їв паски.

44. Усякий же раб, куплений за гроші, як обріжеш його, їсти ме її.

45. Заволока ж і наймит нехай не їсть її.

46. Ув однїй хатї їсти меться; не виносити меш нічогісїнько з мясива геть із хати анї кісточки не переломиш із його.

47. Уся громада Ізраельська допильновувати ме сього.

48. А як пробувати ме заволока з тобою та схоче сьвяткувати пасху Господеві, нехай обріжуть увесь його мужський пол, і він буде такий, як землянин. Усякий же необрізаний не їсти ме її.

49. Закон один щоб у вас був, і землянинові, і захожому, що заволїкся до вас.

50. Так і вчинили сини Ізрайлеві, як заповідав Господь Мойсейові та Аронові; так і вчинили вони.

51. І вивів Господь того самого дня сини Ізрайлеві з землї Египецької з потугою їх.

ГОЛОВА 13.

І рече Господь Мойсейові:

2. Посьвяти менї всї первеньцї, первородних з усякої утроби між синами Ізрайлевими, і в людини, і скотини: мої вони будуть.

3. І промовив Мойсей до людей: Памятайте день сей, которого виходите з Египту, із неволницького дому, рукою бо потужною вивів Господь вас звідсї; не їжте заквашеного хлїба.

4. В сей день вас виведено в місяцї Абиб*.

* В місяцї колосся.

5. І станеться, як уведе тебе Господь у землю Канаанську, Гетійську, Аморійську, Гевійську, Ебусійську, що нею клявся батькам твоїм оддати тобі, в землю текучу молоком та медом, тодї служити меш службу сю в місяцї сьому.

6. Сїм день їсти меш опрісноки, а семого дня сьвято Господеві.

7. Опрісноки їсти меш сїм день, і не буде видко в тебе квашеного, і не буде видко в тебе заквасу по всїх займищах твоїх.

8. І будеш оповідувати дїтям твоїм так: Се за те, що сотворив Господь менї, як вийшов я з Египту.

9. І буде се в тебе знаменнєм на руцї твоїй і споминкою між очима в тебе, про те щоб закон Господень був ув устах твоїх: рукою бо міцною вивів тебе Господь із Египту.

10. І допильновувати меш установи сієї знаного часу від року до року.

11. І як приведе тебе Господь у Канаан землю, як він клявсь тобі й батькам твоїм, та й оддасть її тобі,

12. Вилучати меш тодї всякого первеньця з утроби Господеві, і всякого первачка в скотини, яка в тебе єсть. Первеньцї мусять бути про Господа.

13. Всяке ж осля первачка викуповувати меш ягням; коли ж не викупиш, дак мусиш зламати шию йому. Усякого ж первеньця людського викуповувати мусиш.

14. І станеться, що як поспитає син твій кажучи: Що воно таке? казати меш йому: Рукою потужною вивів нас Господь з Египту, із дому неволницького.

15. І як затявся Фараон одпустити нас, дак побив Господь усї первенцї в землї Египецькій, і первеньця в людини й первака в скотини; тим і я приношу на жертву Господеві всї первеньцї самчики, а всї первеньцї із моїх синів викуповую.

16. І мусить воно бути знаменнєм на руцї в тебе і повяззю проміж очима твоїми; рукою бо міцною вивів нас Господь із Египецької землї.

17. І сталось, як одпустив Фараон люде, що не повів їх Бог по дорозї до землї Филистимської, хоч вона й близька; бо рече Бог: ато жалкувати

муть люде, побачивши война, та й вернуться в Египет.

18. І повів Бог люде по дорозї до степу Червономорського. І стали сини Ізрайлеві виходити полками із землї Египецької.

19. І забрав Мойсей кості Йосифові з собою; бо клятьбою закляв той сини Ізрайлеві, такою: Навідом навідаєть-ся до вас Бог, і винесете ви кості мої звідсї з собою.

20. І помандрували вони від Суккотта та й отаборились ув Етамі, уз край степу.

21. Господь же йшов перед ними в день стовпом хмаряним, щоб вести їх по дорозї, а в ночі стовпом огняним, щоб можна було йти й у день і в ночі.

22. Не віднїмав у людей у день стовпа хмаряного, і в ночі стовпа огняного.

ГОЛОВА 14.

І рече Господь Мойсейові:

2. Промов до синів Ізрайлевих, щоб одвернули й отаборились перед Пі-Гахиротом, між Микдолом і морем; перед Бааль-Цефоном отаборитесь навпроти його, при морі.

3. Бо казати ме Фараон про сини Ізрайлеві: Заблудили в цїй землї та й зачинив їх у собі степ.

4. Я ж окаменю запекле серце Фараонове, щоб уганяв за ними, і прославлюсь на Фараонї й на всьому війську його, і зрозуміють Египтяне, що я Господь. І вчинили так.

5. І сповіщено царя Египецького, що втекли люде, і повернулось у Фараона й у дворян його серце проти людей, і промовляли вони: Що се ми зробили, що відпустили Ізраїля з нашої неволї?

6. І повелїв запрягти колесницю свою, і взяв із собою люде свої,

7. І взяв шість сот бойових колесниць на вибір і всї колесницї Египецькі, і військових до кожної.

8. І закаменив Господь серце в Фараона, царя Египецького, і погнався він за синами Ізрайлевими. Синове ж Ізрайлеві виходили під рукою високою.

9. І вганяв Египтїй за ними та й наздогнав їх, як отаборились при морі, усї конї в колесницях у Фараона, комонник його і потуга його, при Пі-Гахиротї, по близу Бааль-Цефону.

10. І як наблизився Фараон, зняли сини Ізрайлеві очі свої, аж се Фараон уганяє за ними, та й полякались вельми. І заквилили Ізрайлитяне до Господа, та й гукали Мойсейові:

11. Хиба тим, що нема в Египтї кладовищ, позабірав єси нас умірати в степу? Що се вкоїв єси з нами, що вивів нас із Египту?

12. Чи не те ж саме говорено тобі в Египтї: Відкажись од нас, щоб нам пробувати в неволї в Египтїя? Бо лучче нам бути в неволї, нїж поміpати в степу.

13. І рече Мойсей людові: Не лякайтесь і стійте, дак і побачите рятунок Господень, що сотворить нам Господь сьогоднї. Бо Египтїя, що сьогоднї бачите, не бачити мете во віки!

14. Господь бо воювати ме за нас, ви ж бувайте супокійні.

15. І рече Господь Мойсейові: Чого квилиш до мене? Промов до синів Ізрайлевих, щоб рушали далїй.

16. Ти ж возьми жезло твоє та простягни руку твою над морем, та й роздїли його, і ввійдуть синове Ізрайлеві в середину моря по сусї.

17. Я ж закаменю серце в Фараона й Египтїїв, і вони пійдуть слїдом; і прославлюсь на Фараонї й на потузї його, на колесницях його й на комінникові його.

18. І знати муть Египтїї, що я Господь, як прославлюсь на Фараонові, на колесницях його й на комінникові його.

19. І рушив тодї ангел Божий, що йшов поперед табору Ізрайлевого, та й став позад їх.

20. І ввійшов проміж табором Египтїєвим і проміж табором Ізрайлевим. І стала хмара темрявою про одного з них і сьвітлом про другого. І не наближувавсь один табір до другого, покіль було й ночі.

21. І простїг Мойсей руку свою над морем, і одганяв Господь море геть потужним восточнім вітром у сю ніч, і зробив море сухим; і роздїлив води.

22. І ввійшли синове Ізрайлеві в се-

редину моря по сусї; води ж були їм греблею праворуч і лїворуч.

23. І погнавсь Египтїй і поввіходили за ними всї конї Фараонові, і колесницї його й комонник його.

24. І сталось у ранїшню сторожу, що споглянув Господь на табір із огняного й хмаряного стовпа, та й стрівожив табір Египтїйський.

25. І поскидав колеса з колесниць у них, та й позагальмовував ходу в їх. І загукав Египтїй: Утекаймо од Ізраїля, бо Господь воює за них із Египтїєм!

26. І рече Господь Мойсейові: Простягни руку твою понад морем, і вернуться води на Египтїя, й на колесницї його, й на комонника його.

27. І простїг Мойсей руку свою понад морем, і почало вертатись море ранїшньою добою до своєї потуги. Египтїї ж метнулись навпроти його, і скидав Господь Египтїя в безодню морську.

28. І вертались води, та й затопили колесницї, й комінника з усією потугою Фараоновою, що поввіходили за ними в море.

29. Синове ж Ізрайлеві йшли по сусї, посеред моря, і води були їм греблею праворуч і лїворуч.

30. І вирятував Господь у той день Ізраїля зпід потали Египтїєвої, і вбачав Ізраїль Египтїя мертвим на березї морському.

31. І вбачав Ізраїль диво велике, що сотворив Господь над Египтїєм; і стали люде страхатись Господа, та й увірували Господеві й слузї його Мойсейові.

ГОЛОВА 15.

Засьпівав тодї Мойсей й синове Ізрайлеві пісню Господеві, і сьпівали сими словами: Ой сьпіваймо ж Господеві, славно бо прославивсь, і коня і їздеця він поввергав у море.

2. Господь, сила моя й велич, був моїм рятунком. Він мій Бог, і я споруджу дом йому преславний. Вознесу його, прославлю Бог-отця благого.

3. Господь — муж боїв страшенний, на імя Господь він.

4. Колесницї в Фараона і полки потуги Божа сила потопила, поввергала в море, і вибране отаманнє потонуло в морі; лицярі над лицарями згинули в Червонім,

5. Глибиня їх повкривала по всї вічні роки; мов каміннє потонули у морю глибокім.

6. Господе! твоя правиця вславилась в потузї; Господе! твоя десниця ворога згубила.

7. Величчю твоєю, Боже, стер єси противних, послав гнів твій, і огнем він мов стебло пожер їх.

8. Духом ярості твоєї води роздїлив ти, і загусли муром филї, встали серед моря.

9. Рече ворог: Пожену їх, уженусь, настигну; попаюю здобич, буде міч мій царювати.

10. Но дмухнув єси вітрами, море їх укрило, мов те оливо втонули в морі, у безоднї.

11. Хто тобі подобен в бозїх, Господе, хто рівен, славен сьвятостю твоєю, страшен чудесами!

12. Простягнув єси правицю, — їх земля пожерла.

13. Вивів правдою твоєю люде сї з неволї, і провів потужно в землю, в займище спасенне.

14. Чути муть про се народи, острах їх обійме, печаль серце Филисимське туга гризти буде.

15. Стуманїють і Єдомцї, глави Моавійські, і тремтїти муть потужні дуки Канаанські.

16. Ой нехай же страх і трепет злющих постигає, величчю руки твоєї в камінь обертає! Докіль, Господе, перейдуть вірні щирі люде, що з усїх людей собі ти вибрав у наслїддє.

17. Уведеш їх і насадиш на горі наслїднїй, там, о Господе, насадиш, де пречисті руцї уготовили сьвятиню про всї вічні роки.

18. Ой царюй же, Боже правий, правдою во віки!

19. Бо ввійшов кінь Фараонів, колесницї його й комоник його в море, і вернув Господь на їх воду, а синове Ізрайлеві пройшли по сусї, серед вод.

20. І взяла Мирияма, натхнена сестра Аронова, бубен у руку свою, і повиходило все жіноцтво за нею з бубнами й таньцями.

21. Відказувала Мирияма їм: Ой

сьпіваймо Господеві, славно бо прославивсь, і коня і їздеця він повкидав у море!

22. І повелїв Мойсей Ізрайлеві рушати від Червоного моря, і вийшли вони з Сур степу, і йшли три днї степом, та й не знаходили води.

23. І прийшли в Меру, та не змогли пити води Мерської, бо гірка вона, тим і прозвали те врочище Мера.

24. І нарекали люде на Мойсея, говорючи: Що нам пити?

25. І заголосив Мойсей до Господа, і вказав йому дерево Господь, і вкинув його він у воду, і прісною стала вода. Там він дав їм установу й суд, і сим робом випробував їх.

26. І рече: Коли щиро слухати мешся голосу Господа Бога твого, і чинити меш праведне в очу його, і нахиляти меш ухо до заповідей його, і допильновувати меш усїх установ його, нї одну болесть, що я наводив на Египтян, не наведу на тебе: я бо Господь, Бог твій, що виздоровлює тебе.

27. І прийшли в Єлим, аж там двайцять водяних криниць і сїмдесять пальм. І отаборились там понад водою.

ГОЛОВА 16.

І двинули від Єлиму, і прийшла вся громада синів Ізрайлевих у Син степ, що між Єлимом і Синайом, у пятнайцятий день місяця по виходї з Египецької землї.

2. І нарекала вся громада Ізраїльська на Мойсея та Арона в степу.

3. І мовляли їм синове Ізрайлеві: Лучче б нам було повмірати од руки Господньої в Египецькій землї, як седимо було круг казана з мясивом, як їмо було хлїба до схочу. Бо вивели ви нас у пустиню сю, щоб голодом поморити всю громаду.

4. І рече Господь Мойсейові: Се сипати му дощем хлїб вам з небес, і виходити муть люде, і збирати муть щодня тільки деннїй пай, щоб менї випробувати їх, чи ходити муть у законї мойму, чи нї.

5. А шостого дня, як заготують вони, що принесли, дак вийде у двоє проти того, що збирають повсяденно.

6. І промовили Мойсей та Арон до всїх синів Ізрайлевих: Ось увечорі взнаєте, що се Господь вас вивів із Египецької землї;

7. А враньцї побачите славу Господню; бо він чув нарекання ваше на Господа. Ми ж, що ми таке, що нарекаєте на нас?

8. І рече Мойсей: По сьому пізнаєте, як давати ме вам Господь увечорі мясива їсти, а враньцї до схочу хлїба, бо чув Господь нареканнє ваше на його. Бо що ми таке? Не на нас нарекаєте а на Господа.

9. І рече Мойсей Аронові: Промов до всїєї громади Ізрайлевої: Приступіте перед Господа; бо він почув нареканнє ваше.

10. І сталось, як промовляв Арон до всїєї громади Ізрайлевої, обернулись вони до степу, і се слава Господня явилась у хмарі.

11. І глаголе Господь Мойсейові:

12. Чув я нареканнє синів Ізрайлевих; тако промов до них і кажи: Між двома вечорами їсти мете мясиво, а враньцї насититеся хлїбом, та й зрозумієте, що я Господь, Бог ваш.

13. І знялись увечорі перепелицї, укрили табір, а враньцї була роса круг табору.

14. І знялась роса, і се на степовому виду дрібні крупи, дрібні, як іней на землї.

15. І вбачали синове Ізрайлеві і мовляли одно одному: Що се таке? Не знали бо, що воно єсть. І рече Мойсей їм: Се хлїб, що дав Господь вам на їду.

16. Се те, що велїв Господь глаголючи: Нехай кожне збирає, скілько на їду кому треба, гомер на кожного, беріть по лїчбі душ ваших, про кожного, хто в вас у наметї.

17. І вчинили так сини Ізрайлеві, та й назбирали, хто багацько, хто мало.

18. І як міряли гомером, дак не було лишнього в тих, що понабирали багацько, а в тих, що понабирали мало, не було недостачі; кожне по мірі їди своєї набрало.

19. І рече Мойсей їм: Нехай нїхто не зоставляє сього до ранку.

20. Та не послухали вони Мойсея, і декоторі позоставляли до ранку. І завелись у тому черви і засмердїлось воно. І гнївився на їх Мойсей.

21. І набирали вони його ранками, кожне по їдї своїй, зійде соньце, воно й ростане.

22. І сталось дня шостого, понабирали собі удвоє хлїба, кожне по два гомери на людину; і прийшли всї громадські мужі князї та й повідали Мойсейові;

23. І рече їм: Се те слово, що глаголе Господь: Завтра субота в нас, опочивок сьвятий Господеві; що хочете спекти, понапекайте, і що зварити, понаварюйте сьогоднї. Все ж лишнє ховайте до ранку.

24. І позоставляли вони те до ранку, як повелїв Мойсей, і не засмердїлось воно, і не позаводились у йому черви.

25. І рече Мойсей: Їжте сьогоднї, бо сьогоднї субота Господеві; сьогоднї не знайдете сього в полї.

26. Шість день збірайте; семого ж дня субота, не буде його.

27. І сталося семого дня, що повиходили декоторі зміж людей збирати, та й не знайшли.

28. І рече Господь Мойсейові: Докіль становити метесь опором проти заповідей моїх, щоб допильновувати заповідей моїх і закону мого?

29. Дивітесь: дав вам Господь суботу опочивок, тим і дає вам шостого дня на два днї хлїба. Зоставайся кожен на місцї свойму, нехай ніхто не виходить із місця свого в день сьомий.

30. І народ відпочивав семого дня.

31. І звав дом Ізрайлїв те манна; була вона схожа на корияндрове сїмя: біла, а смак її, як у медімниках.

32. І рече Мойсей: От що заповідав Господь: Сповнїте нею гомер на переховуваннє в родах ваших, щоб убачати їм хлїб, що ним харчив я вас у степу, як вивів із Египецької землї.

33. І рече Мойсей Аронові: Возьми посудину та й усип туди повний гомер манни, та й постав її перед Господом на переховуваннє із роду та й до роду.

34. Як заповідав Господь Мойсейові, так і поставив Арон перед сьвідоцтвом на переховуваннє.

35. Синове ж Ізрайлеві їли манну сорок год, до приходу в осаджену землю: їли вони манну, докіль прийшли в займища Канаан землї.

36. Гомер же, се девятина ефи.

ГОЛОВА 17.

І мандрувала вся громада Ізрайїльська із Син степу, переходами, по слову Господньому. І втаборились у Рефидимі; і не було води пити людям.

2. І сварились люде з Мойсейом, і гукали: Дай нам пити! І рече Мойсей їм: Чого сваритесь зомною? Про що спокушуєте Господа?

3. І були там люде жадні води, і нарекали на Мойсея кажучи: Про що се ти вивів нас із Египту, щоб уморити нас, і дїти наші, і скот наш жадою?

4. І заголосив Мойсей до Господа кажучи: Що маю дїяти з людьми моїми? Ще трохи, та й побють мене камінньем.

5. І рече Господь Мойсейові: Пройди поперід людей, та возьми з собою старших мужів громадських Ізраїльських; і палицю твою, що нею вдарив єси по рiцї, візьми в руку твою, та й їйди.

6. Се я стану перед тобою там, на скелї в Горебї; і вдариш ти по скелї, і рине з її вода, щоб напились люде. І вчинив так Мойсей перед віччу в старших мужів громадських Ізраїльських.

7. І проложив прізвище врочищу тому: Маса і Мерива задля сварки між синами Ізрайлевими і задля того, що спокушували Бога мовляючи: Чи Господь є між нами, чи нема?

8. І прийшов Амалек, і бив на Ізраїля в Рефидимі.

9. І рече Мойсей Йосуї: Навибірай нам людей та йди битись із Амалеком; завтра се я стану на шоломенї ховма і жезло Боже в руцї моїй.

10. І вчинив Йосуа так, як повелїв йому Мойсей; почав битись із Амалеком. А Мойсей, Арон та Гур зійшли на шоломє ховма.

11. І сталось, що як піднїмав Мойсей руцї, дак брали гору Ізраилитяне, а як попускав Мойсей руцї свої, дак брав гору Амалек.

12. Та стали важкі руки Мойсея. Тодї взяли вони каменя, та й підложили під його, і сєдів на йому; Арон же та Гур стали піддержувати руцї його,

один з одного боку, другий з другого, і піддержувано руці його до заходу сонця.

13. І повалив Йосуа Амалека й людей його мечовим лезвом.

14. І рече Господь Мойсейові: Впиши се на спомин у книзї, та передай се слухам Йосуєвим, що зотру до щчаду й память Амалекову спід небес.

15. І поставив Мойсей жертівника і дав йому імя Егова-Нїссі*.

16. Каже бо: Рука на престолї Господа: війна у Господа проти Амалека з роду в рід.

ГОЛОВА 18.

І перечув Єтро, сьвященник Мидиянський, тесть Мойсеїв, про все, що сотворив Бог Мойсейові і Ізрайлеві, і що вивів Господь Ізраїля з Египту.

2. І взяв Єтро, тесть Мойсеїв, Зипору, жену Мойсейову, пісдя того, як відослав її до дому.

3. З обома її синами, з котрих на імя одному Герсон, рече бо: Гостем я був у чужій землї,

4. А імя другому Єлиезер, Бог бо панотця мого поміч моя, вирятував мене спід меча Фараонового.

5. І прийшов Єтро, тесть Мойсеїв, і синове його й жена його, до Мойсея в степ, де він стояв табором, під горою Божою.

6. І каже Мойсейові: Я, тесть твій Єтро, прибув до тебе, і жена твоя й обидва сини твої з нею.

7. І вийшов Мойсей на зустріч проти тестя свого, і вклонивсь до землї й поцїлував його, і спитали вони один одного про здоровля, та й увійшли в намет.

8. І повідав Мойсей тестєві свойму про все, що сотворив Господь Фараонові й Египтові задля Ізраїля, і про всї турботи, які спіткали їх у степу, і як вирятовував їх Господь.

9. І веселився Єтро всїм добром, що сотворив Господь Ізрайлеві, що його визволив із потали в Египтія.

10. І каже Єтро: Благословен Господь, що вас визволив з неволї, в Египтія й Фараона вирятував, спас вас!

11. Тепер знаю, що він більший, нїж усі богове, тим самим їх переважив чим вони пишались.

12. І взяв Єтро, тесть Мойсеїв, всепаленнє й жертви Богу, і прийшов Арон і всї старші мужі громадські в Ізраїля трапезувати з тестєм Мойсейєвим перед Богом.

13. І сталось вранцї, що сїв Мойсей судити люде; і стояли люде перед Мойсейом з ранку та й до вечора.

14. І бачив тесть Мойсеїв усе, що він чинив з людьми, та й каже: Що се таке ти коїш із людьми? Про що седиш сам, а всї люде стоять коло тебе з ранку та й до вечора?

15. І рече Мойсей тестьові свойму: Про те, що люде до мене ходять питати Бога.

16. Як зайде в їх яка справа, приходять вони до мене, і я розсуджую кожного, та й ясую установи Господнї й закони його.

17. І каже Мойсеїв тесть йому: Не гаразд робиш ти се.

18. Знеможешся й сам и сї люде, що с тобою, бо тяжке тобі се дїло тим, що не сила твоя справитись одному.

19. Ось послухай лишень голосу мого; пораджу я тебе, дак і буде с тобою Бог. Бувай ти сам за людей перед Богом, та й доводити меш справи до Бога.

20. І навчати меш їх установ й закону, і вказувати меш їм дорогу, що нею мусять ходити, і дїла, що мусять чинити.

21. А сам ти вигледиш ізміж усїх людей зугадних, богобоязливих, людей щирих, що ненавидять здирство, та поставиш над їми тисяцькими, соцькими, полусоцькими й десяцькими.

22. І нехай судять їх люде по всяк час, а всї великі справи доводити муть вони до тебе, усї ж малї справи судити муть самі. І лекше буде на тебе, і нести муть вони тягар укупі з тобою.

23. Як се ти впорядкуєш і повелить се тобі Бог, дак устоїш, і всї цї люде прийдуть у займища свої супокійно.

24. І послухав Мойсей голосу тестєвого, та й упорядкував усе так, як пораяв йому.

---

* Господь-прапор.

25. І повибірав Мойсей людей зугадних зміж усього Ізраїля, та постановив їх головами над людьми, тисяцькими, соцькими, полусоцькими й десяцькими.

26. І стали вони судити люде по всяк час. Трудну справу доводили до Мойсея, а всяке діло мале судили самі.

27. І відпустив Мойсей тестя свого, й пійшов він собі в землю свою.

ГОЛОВА 19.

Місяця ж третього по ізході синів Ізрайлевих із Египецької землї, того ж самого дня прийшли вони в Синайський степ.

2. І двинули вони від Рефидиму, та й прийшли в Синайський степ, да й отаборились у пустинї.

3. І став там кошем Ізраїль проти гори. І покликав Господь Мойсея, і рече: Так дому Якововому вкупі з Ізраїлем ти возглаголеш:

4. Ви бачили, що сотворив я в Египтї лихим Египтянам. Як нїс вас орловими крильми і всїх поприводив до себе.

5. Оце ж, коли будете гласу мого послухати й хранити завіт мій із вами й умову, дак будете пай мій в народах, моя ж бо земля вся вселенна,

6. І будете в мене ви царством сьвященним, народом вибраним. Се словеса, що мусиш возглаголати синам Ізрайлевим.

7. І прийшов Мойсей і покликав старших мужів громадських, і роскавав перед ними всї словеса, що завітував йому Господь.

8. І відказали всї люде одностійно і мовляли: Усе, про що глаголав Господь, сповняти мемо. І переказав Мойсей людські слова Господеві.

9. І рече Господь Мойсейові: Се я прийду до тебе в густій хмарі, щоб чували люде, як розмовляти му з тобою, і щоб також няв тобі віри довіку. І повідав Мойсей слова людські Господеві.

10. І рече Господь Мойсейові: Іди до людей, та й очищай їх, і сьогоднї й завтра, і нехай повипірають одїж свою,

11. І будуть готові проти третього дня; бо на третїй день Господь зійде до долу, перед віччю в усїх людей, на Синай гору.

12. І положиш границї людям з усїх боків, говорючи: Остерегайтеся сходити на гору і доторкуватись до країв. Хто доторкнеться до гори, тому смерть.

13. Нїчия рука нехай не доторкнеться до неї, бо побє його камінне, або застрілить стріла. Чи скотина, чи людина, живе не буде. Як трубити ме веселим гуком, тодї можна зійти на гору.

14. І спустився Мойсей з гори до людей, та й сьвятив люде, і повипирали вони одїж свою.

15. І рече він людям: Бувайте готові проти третього дня; не пригортайтесь до жінок.

16. І сталось третього дня, як обутьріло, загриміли громи, заблищали блискавки, і затрубило в роги страшенно; і затремтїли всї люде в таборі.

17. І повиводив Мойсей людей до Бога з табору, і постали вони попід горою.

18. І димувала вся Синай гора, тим що спустивсь на її Господь в поломнї. І підіймався дим із її як дим із горна, і тремтїла вся гора вельми.

19. І гучав голос роговий голоснїш та голоснїш. Мойсей говорив, а Бог відказував йому гласом.

20. І спустився Господь на Синай гору, на верх гори; і покликав Господь Мойсея на верх гори, і піднявся Мойсей.

21. І рече Господь Мойсейові: Спустись, остережи людей; ато протовпляться до Господа, і богато зміж їх поляже.

22. І сьвященники, що приступають до Господа, нехай осьвятяться, щоб не поразив їх Господь.

23. І рече Мойсей Господеві: Не приступати муть люде до Синай гори; сам бо остерегав і завітував єси нам, глаголючи: Положи гряницї кругом гори і осьвяти її.

24. І рече йому Господь: Іїди, спустись, і піднїмешся ти і Арон з тобою; сьвященники ж і люде нехай не важяться через границю товпитись до Господа; ато поразить їх.

25. І спустився Мойсей до людей і повідав їм.

ГОЛОВА 20.

І глаголав Господь всї словеса оції, глаголючи:

2. Я Господь, Бог твій, що вивів тебе з Египту, із дому невольницького.

3. Нехай не буде в тебе богів инших перед моїм лицем.

4. Не робити меш собі ваяного кумира чи подобини того, що на небесах у горі, і того, що на землї внизу, і того, що в водах і попід землею.

5. Щоб не припадав ниць перед ними і не служив їм; бо я Господь, Бог твій, ревнивий Бог, що караю беззаконне отецьке на дїтях у третьому, і четвертому родї тих, що ненавидять мене.

6. І роблю добро тисячами родів тих, що люблять мене і допильновують заповідей моїх.

7. Не призивати меш імени Господа, Бога твого, марно. Бо не вважати ме Господь безвинним того, хто призиває імя його марно.

8. Памятай день субітнїй, щоб сьвятити його.

9. Щість день можна тобі працювати й робити всяке дїло твоє.

10. День же семий субота Господеві, Богу твойму.

11. Бо шість день творив Господь небеса і землю, море й усе, що в їх, і перестав дня семого; тим благословив Господь субітнїй день і осьвятив його.

12. Шануй батька твого й матїр твою, щоб довголїтен був ти на землї, що Господь, Бог твій, дасть тобі.

13. Не вбивати меш.

14. Не прелюбкувати меш.

15. Не красти меш.

16. Не сьвідкувати меш льживо на близького твого.

17. Не поривати меш очей на хату близнього твого; не поривати меш очей на жену його, нї на раба його, нї на рабиню його, нї на скотину його, нї на осла його, нї на що, що є близнього твого.

18. І вбачали всї люде громуванне й блискавицї, і гук роговий, і гору димуючу, і вбачаючи відступили назад і стояли оддалеки.

19. І мовляли вони Мойсейові: Розмовляй сам із нам, дак ми слухати мемо, та нехай не розмовляє з нами Бог, ато повміраємо.

20. І рече Мойсей людям: Не бійтесь; бо шоб випробувати вас, прийшов Бог, і щоб страх його був перед лицем вашим, щоб ви не согрішали.

21. І постали люде оддалеки; а Мойсей приступив до темряви, де Бог.

22. І рече Господь Мойсейові: Тако промовиш до синів Ізрайлевих: Бачили ви, що з небес я розмовляв із вами.

23. Не робити мете передо мною богів срібних, і богів золотих не робити мете собі.

24. Жертівника з землї спорудиш менї, і приносити меш всепалення твої, і мирні жертви твої, і дрібну скотину твою і воли твої; на всякому врочищі, де поставлю память іменї мого, приходити му до тебе й благословляти му тебе.

25. Коли ж із каменя споруджувати меш менї жертівника, не спороджуй із тесаного каменя; бо різцем твоїм ти махнеш над їм, та й опоганиш його.

26. Тако ж не сходити меш по сходах до жертівника мого, щоб не відкрилась над ним нагота твоя.

ГОЛОВА 21.

А се суди, що обявиш перед ними:

2. Коли купиш раба Єврея, шість год нехай прослужить, а на семий вийде на волю, дармо.

3. Коли сам прийде до тебе, сам і на волю вийде, коли ж він мав жінку, і жінка його вийде з ним.

4. Коли пан його дав йому жінку, та вродила вона йому сини й дочки, дак жінка і дїти її будуть панові, він же вийде сам один.

5. Коли ж казати ме раб: Люблю я пана, жінку мою і дїти мої, не хочу виходити сам на волю;

6. Тодї приведе його пан його до суддів і поставить коло дверей або одвірка та й проколе пан його вухо йому шилом, і служити ме той йому до віку.

7. А коли хто продасть дочку свою

як рабиню, дак не виходити ме вона, як виходять раби.

8. І коли не до вподоби вона панові свойму, що призначив її для себе, дак нехай дозволить її викупити: народові чужому не мати ме права продавати її, він бо ошукав її.

9. А коли синові свойму призначив її, дак по праву дочки мусить чинить із нею.

10. Коли ж другу візьме йому, не мати ме права поменьшити харч її, платтє її, і мужне життє її.

11. А коли б сї три речі не додержав, дак можна ій вийти дармо без окупу.

12. Хто вдарить чоловіка так, що той умре, скарати його смертю.

13. Коли ж він зробив се ненароком, а Бог підвів під його руку, дак я призначу тобі місто, куди втекти йому.

14. А хто задумав на близьного свого душогубство зрадливим робом, і від жертівника мого мусиш узяти його, щоб скарати смертю.

15. І хто вдарить батька свого, смертю скарати його.

16. І хто вкраде людину та продасть, або знайдеться вона в руках його, того скарати смертю.

17. І хто проклинати ме батька свого і матїр свою, того скарати смертю.

18. І коли посваряться люде, та й вдарить одно одного каменюкою чи кулаком, і той не вмре, а лежати ме в недузї:

19. Коли встане і ходити ме з палицею своєю, дак шкодника вивязати з сїеї справи; тільки має за втрату часу заплатити і вигоїти його зовсїм.

20. Коли хто вдарить раба чи рабиню свою палицею, і вмре під його рукою, притма треба відомстити за се.

21. Однакже, коли день або два проживе, дак не годиться мститись; бо він за його гроші.

22. І коли сваряться чоловіки, та потурбують вагітну молодицю, і скине дитину вона, та не буде шкоди, наложити на виноватого пеню, яку наложить жінчин чоловік, і заплатить по присуді суддів.

23. А коли буде шкода, тоді мусить оддати душу за душу.

24. Око за око, зуба за зуба.

25. Опечину за опечину, рану за рану, синяка за синяка.

26. І коли хто вдарить в око раба свого, чи в око рабиню свою, і зопсує, на волю мусить випустить його за око його.

27. І коли вибє зуба рабові свойму, або рабинї своїй, на волю випустить його за зуба його.

28. І коли вколе скотина мужчину чи женьщину й умре, каміннєм побити мусять скотину та й не їсти муть мясива її; чия ж скотина той неповинен.

29. А коли віл бився перше і осьвідчено було господареві його, та не вберіг він його, і вмер мужчина чи женщина, вола мусять побити каміннєм, і господарь його мусить згинути.

30. Коли наложять викуп на його, мусить він дати за визвол душі своєї, щоб нї положено на його.

31. Чи сина заколе він, чи дочку заколе, по сьому присуду чинити з ним.

32. Коли ж раба чи рабиню вбє скотина, мусить дати властитель срібла трийцять секлїв панові, а скотину вбити каміннєм.

33. А коли розкриє хто яму, або викопає хто яму, та й не закриє, і впаде туди віл чи осел,

34. Властитель ями заплатить за се; вернути мусить він грошима господареві його, а мертве буде йому.

35. А коли чия скотина поранить скотину другого, і та здохне, дак продадуть скотину живу, та й поділять по полам гроші за її, та й здохлу по пополам поділять.

36. Коли ж було знаттє, що віл бився перше, і не вберіг його господарь його, дак мусить віддати вола за вола, мертвий же йому буде.

ГОЛОВА 22.

Коли хто вкраде вола, чи дрібну скотину та й убє її, чи продасть її, пять волів мусить віддати за вола і чотири скотин за одну штуку.

2. Коли захоплять злодїя, як вломився, і побють так, що вмре, то се не буде крівавою провиною.

3. Коли ж тоді вже соньце сьвітило, дак се буде крівава провина. Злодїй

мусить заплатити; коли ж нїчого нема в його, мусять його, за кражу його продати.

4. Коли вкрадене, чи то буде віл, чи осел, чи мала скотина, живим у його знайдуть, мусить він за кожне ще другу животину дати.

5. Коли хто чуже поле чи виноградник випасувати ме, а скотину свою пускати ме пустопаш, і воно на чужому полї що поїсть, дак мусить він віддати за се найлучче з поля свого чи з виноградника свого.

6. Коли загориться багаттє й обійме тернину, а при тому погорять копи, чи на пни стояче колоссє, чи усе поле вигорить, дак мусить той, що через його сталась пожежа, за попалене заплатити.

7. Коли хто другому передасть у схованку гроші, чи дорогі речі, і те буде вкрадене в його, мусить злодїй, коли знайдеться, заплатити удвоє за окражу;

8. Коли ж злодїй не знайдеться, дак мусить власник дому того прийти перед суддїв та й заприсягти, що не загарбав чужої власностї.

9. При кожному спроневіренню власностї, чи то буде віл, чи осел, чи малий скот, чи одежина, чи яка инша втрата, про котру хто скаже: „Ось воно", мусить прийти перед суддїв слово обох, і той, кого суддї узнають винним, мусить заплатити близьньому удвоє.

10. Коли хто передасть другому на перехованнє осла, чи вола, чи малого скота, чи всяку иншу животину, і воно здохне, чи буде пошкоджене, або украдене і нїхто не бачив,

11. Дак мусить присяга перед Господом розвязати справу, чи не посягнув він рукою на власність свого близьнього; коли власник се прийме, не мусить нїчого той платити.

12. Коли справдї вкрадено йому, дак мусить заплатити власникові.

13. Коли ж дикий зьвіряка роздер його, і він се явним доказом доведе, не треба йому нїчого за роздерте платити.

14. Коли хто вижичить у другого скотину, і вона буде пошкоджена, чи здохне, так що власника його не було при тому, мусить він тому заплатити.

15. Коли ж власник та був при тому, не треба йому платити нїчого. Коли дана була в найми, то нехай буде за умовлену цїну.

16. Коли хто зведе з ума дівицю, що не була ще заручена, та й лежати ме з нею, мусить дати ій віно і взяти собі її за жінку.

17. Коли ж отець її затнеться віддати йому за жінку, дак мусить він стільки срібла одважити, скільки дається як віно дївицї.

18. Не зоставляй відьми живою.

19. Кожного, що злїгсь із скотиною, смертю карати меш.

20. Хто замість Господа приносить жертву ідолам, мусить бути прогнаний.

21. Не тїснити меш чуженицї і не гнобити меш його; були бо ви чуженицями в Египецькій землї.

22. Удови нїяким робом не тїснити меш, анї сироти.

23. Бо коли їх тїснити меш, і вони заголосять до мене, дак я певно голос їх почую.

24. І загориться гнїв мій і попущу побити вас мечем, так що жінки ваші будуть удовами, а дїти сиротами.

25. Коли даси грошей кому з людей моїх убогому, що при тобі живе, не мусиш ти бути йому пожичальником, не наложиш на його чиншу.

26. Коли візьмеш у заклад свиту в близнього твого, мусиш вернути йому її до заходу соньця;

27. Бо се одна, тільки й одежи його, свитка про шкіру його; у чому ж лягти йому? І як заголосить до мене, почую плач його; бо я милосерден.

28. Не лаяти меш суддїв, і не проклинати меш князя народу твого.

29. Від достатків збіжа твого і випливу точива твого не гаяти мешся приносити в жертву. Первенця з дїтей твоїх оддавати меш менї.

30. Так робити меш з волом і з малим скотом; сїм день буде воно при матері своїй, а восьмого дня даси його менї.

31. І люде сьвяті будете ви менї, і мясива в полї роздертого не їсти мете; собацї кидати мете його.

ГОЛОВА 23.

Не розносити меш пустої чутки; не покладати меш руки своєї з беззаконником, щоб сьвідкувати насильство.

2. Не ходити меш слїдом за многими ради ледарства, і не відказувати меш на суді, намагаючись за купою відхилити правду.

3. І вбогого не закрашувати меш у позиванню його.

4. Коли спіткаєш вола ворога твого, чи осла його, що блукає, мусиш його вернути йому.

5. Коли побачиш осла ненавидника твого, що лежить під своїм тягарем, остерегайсь покинути його з ним; марозсїдлай його з ним.

6. Не кривити меш правди убогому на суді його.

7. Удержуйся від льживого слова; нї безвинного, нї праведного не вбивай; я бо не оправдаю беззаконника.

8. І дарунків не брати меш; дарунок бо засліплює видющих і перевертає слова справедливих.

9. І чуженицю не тїснити меш; ви самі знаєте, як на души в чуженицї: були бо чуженицями в Египецькій землї.

10. І засївати меш шість років землю твою, і збирати меш уроджай її;

11. На семий же мусиш покинути її на толоку і даси полежати, щоб харчитись убогим ізміж людей твоїх, а що вони покинуть, нехай поїдає животина польова. Так само чинити меш і з виноградником твоїм, і з оливною деревиною твоєю.

12. Шість день робити меш дїло твоє, семого ж дня відпочинеш, щоб оддихав і віл твій і осел твій, і щоб оддихнули на волї син рабинї твоєї і чужинець.

13. А в усьому, що я глаголав вам, бувайте обачні; ба й імям богів чужих не згадуйте, нехай не чути муть його з ваших уст.

14. Тричі сьвяткувати мете менї що року.

15. Допильновувати меш опрісношнього сьвята. Сїм день їсти меш прісний хлїб, як я заповідав тобі, в призначений час, у місяцї Абибі; бо в цьому місяцї вийшов єси з Египту. І нїхто не мусить показуватись перед лице моє з порожнїми руками.

16. І сьвято жнивне, первоплоду працї твоєї, того, що сїяти меш в полї; і сьвято збору, під кінець року, як збираєш те, коло чого працював у полї.

17. Тричі що року мусить показуватись увесь музький пол твій перед Господа Бога твого.

18. Не приносити меш з квашеним хлїбом кров жертви моєї; і не зоставати меться жир сьвята мого до ранку.

19. Первоплід із землї твоєї мусиш приносити в дом Господа, Бога твого. Не варити меш козеняти в молоцї матері його.

20. Се я посилаю мого ангела перед тобою, щоб оберегав тебе в дорозї і привів тебе до того міста, що наготовив я про тебе.

21. Остерегайся лиця його й слухай голосу його, не становись опором проти його; не стерпить бо він ваших переступів; бо на йому імя моє.

22. Коли ж слухати меш голосу його й чинити меш усе, що я глаголю, тоді буду ворогом ворогам твоїм і сопротивлюся сопротивникам твоїм.

23. Іти ме бо ангел мій поперед тебе і приведе тебе до Аморіїв і Гетіїв і Фересіїв і Канааніїв і Гевіїв і Євусіїв; і повикорінюю їх.

24. Не бити меш поклони богам їх і не служити меш їм, і не ходити меш робом їх, нї; до на щаду руйнувати меш їх і розбивати меш стовпи їх.

25. А служити мете ви Господеві, Богу вашому, і благословляти ме хлїб твій й воду твою, і видалю я недугу зміж вас;

26. Не скидати муть у вас і не буде безплодних в землї твоїй; і лїчбу днїв твоїх виповню.

27. Страх мій пошлю поперед тебе, і залякаю всї народи, куди прийдеш, і поверну всї вороги твої потилицею до тебе.

28. І пошлю рога поперед тебе, і повиганяють вони Гевіїв, Канааніїв, і Гетіїв зперед тебе.

29. Не за один рік їх повиганяю зперед тебе, щоб не спустїла земля та

не намножилось у ній животини польової.

30. Спокволя виганяти му їх зперед тебе, докіль осядешся ти да внаслідуєш землю.

31. І поставлю границі твої від Червоного моря та й до моря Филистимського, і від пустині до Ефрату, бо віддам в руки твої людей землї, щоб прогнав їх зперед тебе.

32. Не чинити меш умови з ними й з богами їх.

33. Нехай не живуть вони в землї твоїй, щоб не доводили тебе до гріха; бо ти служив би богам їх, бо се було б для тебе сіткою.

ГОЛОВА 24.

І рече Мойсейові: Зійди на гору до Господа, ти да Арон, Надаб та Абигуй, та сїмдесять старших мужів Ізраїльских, та поприпадайте ниць оддалеки.

2. І тільки Мойсей приступить до Господа, а вони не приступлять, і люде нехай не сходять на гору з ним.

3. І прийшов Мойсей і повідав людям усї слова Господні і всї суди: і відказав увесь люд в один голос: Усї слова, що глаголав Господь, певнити мемо.

4. І написав Мойсей всї слова Господні, і встав рано враньцї, і спорудив жертівника під горою, та дванайцять стовпів по дванайцяти колїнах Ізраїлевих.

5. І послав молодики зміж синів Ізраїлевих, і вознесли вони всепалення і принесли телята як жертви подячні Господеві.

6. І взяв Мойсей половину крові й улив її в миски, і вибризкав половину крові на жертівник.

7. І взяв книгу завіту, та й прочитав на слух людям, і мовляли вони: Усе, що глаголав Господь, певнити мемо і слухати мемо.

8. І взяв Мойсей кров та й побризкав на людей, і рече: Се кров завіту, що вчинив Господь із нами у всїх сих словах.

9. І знявсь Мойсей та Арон, Надаб та Абигуй, і сїмдесять старших мужів в Ізраїлі;

10. І побачили вони Бога Ізраїлевого; а під ногами в його наче поміст із сафирих плит, і мов небо само, такого сяєва.

11. Та на вибраних синів Ізраїлевих не простїг він руки своєї; і бачали вони Бога, та їли й пили.

12. І рече Господь Мойсейові: Зійди до мене на гору і бувай тамо; і дам тобі таблицї камяні, і закон і заповідї, що написав я на науку їм.

13. І встав Мойсей та Йозуа, слуга його, і пійшов Мойсей на гору до Бога.

14. А старшим зміж громадян рече: Зоставайтесь тутеньки за нас, покіль вернемось до вас, і се Аарон і Гур із вами. Кому що треба, нехай до них приступить.

15. І зійшов Мойсей на гору, і вкрила гору хмара.

16. І почивала на Синай горі слава Господня, і вкривала її хмара шість день. І кликне до Мойсея в день семий із хмари.

17. А ява слави Господньої була наче пожираюче полoмя на верху гори в очу синів Ізраїлевих. І ввійшов Мойсей у середину хмари, і знявся на гору.

18. І був Мойсей на горі сорок день і сорок ночей.

ГОЛОВА 25.

І рече Господь Мойсейові:

2. Промов до синів Ізраїлевих, щоб вони приносили менї приноси; від усякої людини, що прихиляється серцем своїм, брати мете приноси мої.

3. І ось які приноси маєте приймати від них: золото й срібло й мідь,

4. І блакит і порфиру і кармазин двоистий, і виссон і козину шерсть.

5. І на червоно закрашені баранячі смушки, і шкіри барсучі і дерево-акацію;

6. Олій на сьвітло, коріння дла миропомазання і пахощі на кадило.

7. Камінє ониксове, і камінне вставне на поплїчник ефод і на нагрудник.

8. І спорудять менї вони сьвятиню, щоб менї можна було витати серед них.

9. Усе, як сам я показую тобі, взір домівки і взір усього знаряддя їх, так і мусите поробити.

10. І зроблять вони скриню із дере-
ва акациї: два лікті з половиною за-
вдовжки, і локіть з половину завшир-
шки, і локіть з половиною заввишки.
11. І виложиш її щирим золотом;
з середини й знадвору виложиш її,
і обведеш її кругом золотою лиштов-
кою.
12. І виллєш чотири каблучки із зо-
лота та й поприроблюєш їх по чоти-
рох углах її: дві каблучки з одного
боку її, а дві каблучки з другого боку.
13. І поробиш носила з дерева ака-
циї та й пообкладуєш їх золотом.
14. І повсовуєш носила в каблучки
з боків скрині, щоб носити скриню
на їх.
15. В каблучках у скрині мусять
бути носила, не треба їх виймати.
16. І положиш у скриню сьвідоцтво,
що я дам тобі.
17. І зробиш віко з золота щирого,
два лікті з половиною завдовжки і ло-
кіть з половиною завширшки.
18. І зробиш два херуби золоті, ко-
ваним ділом зробиш їх, по обох кін-
цях віка на скрині.
19. І зроби одного херуба з одного
кінця, а другого херуба з другого
кінця; одноцільно з віком поробите
ви херуби по обох кінцях його.
20. І простягати муть херуби крила
вгорі, покриваючи крильми своїми
віко, а лиця їх одно до одного, над
віком будуть похилені лиця херуби-
мів.
21. І поставиш віко на скрині звер-
ху, а в скриню мусиш положити сьві-
доцтво, що дам його тобі.
22. І сходити мусь з тобою тамо, і
глаголати му до тебе з віка і спро-
між двох херубів, що над скринею
сьвідчення, що треба заповідати тобі
про Ізраїля.
23. І зробиш стола з дерева акаци-
євого, два лікті завдовжки, а локіть
завширшки, а локіть з половиною зав-
вишки.
24. І виложиш його золотом щирим,
і зробиш на його вінець золотий з у-
сіх боків.
25. І зробиш до його лиштву в доло-
ню завширшки з усіх боків, і зробиш
вінець золотий до лиштви з усіх бо-
ків.
26. І зробиш до його чотири каблуч-
ки золоті, та й поприроблюєш каблуч-
ки по чотирох ріжках коло чотирох
ніг його.
27. Коло лиштви мусять каблучки
бути місцями до носил, щоб носити
його.
28. І поробиш носила з дерева ака-
цієвого, та й пообкладуєш золотом,
щоб носити на їх стола.
29. І поробиш полумиски до його, і
черпаки до його, і кінви до його, і
кубки до його до возливання; із зо-
лота щирого поробиш їх.
30. І покладати меш на столї пока-
зний хліб перед моє лице повсячасно.
31. І зробиш сьвітильника із золота
щирого; кованої роботи зробиш сьві-
тильника, ніжки його і держало його;
і чашечки його, і пуплянки його, й
квітки його одноцільні мусять бути.
32. І виходити муть шість віток із
боків його, і три вітки в сьвітильни-
ку з одного боку, і три вітки в сьві-
тильнику з другого боку.
33. Три чашечки як цьвіт микдало-
вий: пуплянок і квітка на вітцї од-
ній, і три чашечки як цьвіт микдало-
вий на вітцї другій; так же само й
на шестьох вітках, що виходять із
сьвітильника.
34. А на сьвітильнику чотири чашеч-
ки, як цьвіт микдаловий, пуплянки
їх і квітки їх.
35. І пуплянок під двома вітками
в його, і пуплянок під двома вітками
в його, і з нов пуплянок під двома віт-
ками в його, про шість вітки, що ви-
ходять із сьвітильника.
36. Пуплянки в їх і вітки в їх му-
сять бути усі одної кованої роботи
з золота щирого.
37. І зробиш сїм його лямп; як роз-
сьвітять на йому лямпи, дак щоб сьві-
тили на переднїй бік його.
38. А щипцї до його й качапчики до
його з золота щирого.
39. Із таланта золота щирого уро-
биш його з усім знаряддєм його.
40. І гледи, щоб зробити після взо-
ру, що показано тобі на горі.

ГОЛОВА 26.

Храмину зробиш із десятьох келї-
мів; з тонкої нитяної тканини, і

з блакиту і пурпуру і кармазину, з херубами, майстерно тканими.

2. Завдовжки один келїм двайцять вісїм локот, а чотири лїктї завширшки; міра одна для всїх келїмів.

3. Будуть поспинані пять калїми один до одного, і знов пять келїми будуть поспинані один до одного.

4. І поробиш петельки з блакиту по бережках одного келїма, де спинати муться їх бережки, і по бережках другого келїма, де спинати муться їх бережки.

5. Пятьдесять петельок мусиш зробити на одному келїмі і пятьдесять петельок зробиш на другому келїмі, де спинати муться їх бережки. Петельки будуть одна проти однієї.

6. І зробиш пятьдесять запинок золотих, та й поспинаєш келїми одного з другим золотими запинками, і зробиться храмина суцїльна.

7. І поробиш коври з козиної шерсти дла намету, що буде в йому храмина, одинайцять коврів зробиш.

8. Один ковер завдовжки трийцять локот, а чотири лїктї завширшки. Міра одна для всїх одинайцяти коврів.

9. І поспинаєш пять коврів окроме, і шість коврів окроме, і згорнеш удвоє ковра шестого спереду в наметї.

10. І зробиш пятьдесять петельок по бережках ковра одного, де вони спинати муться і пятьдесять петельок по бережках ковра другого, де спинати муться.

11. І зробиш запинок мідяних пятьдесять та й повсовуєш запинки в петельки, і поспинаєш намета так, що він буде суцїльний.

12. А зайвину в коврах наметових, половина ковра, що зістанеться, нехай висить ззаду храмини.

13. А локіть з того і локіть з другого боку зайвини в довжинї наметових опін висїти ме по боках в храминї з одного й другого боку, щоб окривати його.

14. І поробиш покривала до намету з баранячих шкір викрашених червоно, а покривала з шкір барсучих зверху.

15. І поробиш дошки для храмини з дерева акацієвого так, щоб просто стояли:

16. Десять локоть довжина однієї дошки, і локіть з половиною ширина однієї дошки.

17. Два чопи в однїй дощці, один проти одного споїний; так само поробиш на всїх дошках храмини.

18. І зробиш дощок до храмини: двайцять дощок на полуденному боцї, на полуднє;

19. І сорок срібних ніжок зробиш під двайцять дощок: дві ніжки під одну дошку до обох чопів її, і дві ніжки під другу дошку до обох чопів її.

20. І до другого боку храмини, на північньому боцї: двайцять дощок.

21. І сорок ніжок срібних: дві ніжки під одну дошку, і дві ніжки під другу дошку.

22. А на задньому боцї храмини, на захід соньця, зробиш пять дощок.

23. І дві дошки зробиш на обидва кутки в храминї на задньому боцї;

24. І будуть вони подвійні з низу до гори, і будуть вони в горі вкупі в однїй каблучцї; так мусять бути обі; на двох кутках будуть вони.

25. А всїх дощок буде ззаду вісїм дощок, а ніжок срібних шіснайцять ніжок: дві ніжки під однією дошкою і дві ніжки під другою дошкою.

26. І поробиш засуви з дерева акацієвого: Пять засувів до дощок, на одному боцї в храминї,

27. І пять засувів до дощок, на другому боцї в храминї, і пять засувів до дощок на задньому боцї в храминї до заходу соньця;

28. Середнїй же засув проходити ме посеред дощок від одного кінця до другого.

29. А дошки мусиш пообкладувати золотом; і каблучки в їх, до всовування засувів, поробиш золоті, і пообкладуєш засуви золотом.

30. І вистроїш храмину по взірцю, що показано тобі на горі.

31. І зробиш завісу із блавату і пурпуру і кармазину та й із нитяної тканини; майстерно ткану з херубимами щоб зроблено її.

32. І повісиш її на чотирох стовпах із акації, пообкладуваних золотом, гаки їх із золота, і на чотирох підніжках срібних.

33. І повісиш завісу під трома гака-

ми; і внесеш туди, за завісу, скриню сьвідчення. І буде розділяти завіса вам сьвятиню від пресьвятої сьвятині.

34. І положиш віко на скриню сьвідчення в пресьвятій сьвятині.

35. І поставиш стола з надвору завіси, а сьвітильника проти стола з того боку храмини, що на полуднє; а стола поставиш з того боку, що на північ.

36. І зробиш опону над входом до намету із блавату і пурпуру і кармазину і нитяного полотна, мереженої роботи.

37. І зробиш для опони пять стовпів із акацієвого дерева, і пообкладуєш їх золотом, і золлєш до них пять підставок мідяних.

ГОЛОВА 27.

І построїш ти жертівника із дерева акацієвого, пять локоть завдовжки й пять локоть завширшки. Четверокутнїм мусить бути жертівник і три лікті заввишки.

2. І поробиш роги його по чотирох краях його; будуть одноцільні з ним роги його, і пообкладуєш їх міддю.

3. І поробиш казани, щоб вибирати попіл з його, і кочерги до його, і макітри його до бризкання, і гаки його, і курильниці до його; все знаряддє до його поробиш із міді.

4. І зробиш до його грати мідяні плетеної роботи, і поробиш до плетїнки чотири каблучки мідяні, по чотирох углах її.

5. І положиш її під краї жертівника, в низу, і сягати ме плетїнка до половини жертівника.

6. І поробиш носила до жертівника із дерева акацієвого, і пообкладуєш їх міддю;

7. І повсовуються носила в каблучки, щоб були по двох боках жертівника, як нести муть його.

8. Зробиш його з дощок, в середині порожнього; як показано тобі на горі, так нехай і зроблять його.

9. І зробиш двір до храмини: на полуденньому боці, на полуднє, опони до двора із тонкого полотна, сто локоть завдовжки на одному боцї.

10. І двайцять стовпів його і двайцять підніжків із міді, гаки на стовпах і ощепини із срібла.

11. Так само й на північньому боцї, вздовж: опони сто локоть; і стовпів його двайцять і підніжків їх двайцять із міді, гаки на стовпах і ощепини до їх із срібла.

12. Ширина ж двора на захід сонься: Опон пятьдесять локот, стовпів до них десять і підніжків до них десять.

13. І ширина двора на східному боцї, на схід сонця, пятьдесять локот:

14. Пятнайцять локот опон на одному боцї, стовпів до них три і підніжків до них три.

15. І на другому боцї пятнайцять локот опон, стовпів до них три і підніжків до них три.

16. А до воріт двора закривало двайцять локот завдовжки з блавату і пурпуру і кармазину і нитяного полотна мережаної роботи та стовпів до них чотири і підніжків до них чотири.

17. Усї стовпи в дворі з ощепинами будуть срібні, гаки до них срібні, підніжки ж мідяні.

18. Довжина двору сто локот, а ширина пятьдесять проти пятьдесять, вижина ж пять локот, із нитяного полотна; а підніжки до них мідяні.

19. Вся посудина в храминї на всяку потріб, і все кіллє його, і все кіллє в дворі, мідяні.

20. І повелиш синам Ізрайлевим принести тобі олїї оливної вибитої про сьвітло, щоб засьвічувано раз у раз лямпи.

21. В наметї громадському, знадвору завіси, що перед сьвідченнєм, ставляти муть їх Арон і синове його, з вечора та й до ранку, перед Господом. Установа на віки з роду та й до роду в синів Ізрайлевих.

ГОЛОВА 28.

Ти ж велиш приступити до себе Аронові, братові свому і синам його, зміж дітей Ізрайля, щоб служив менї сьвященником: Арон, Надаб і Абигу, Єлеазар та Ітамар, сини Аронові.

2. І посправляєш ти шати сьвященні Аронові, братові свойму, на славу і на окрасу.

3. І мовляти меш усім премудрим у серці, кого я сповнив духом премудрості, щоб вони поробили шати Аронові, на осьвяту його, щоб служив мені службу сьвященну.

4. І ось які шати нехай пороблять йому: нагрудник і наплїчник, і верхню шату і хитон* мережаний, та кедар** і пояс. І пороблять вони шати сьвященні Аронові, брату твойму, та синам його, щоб служив менї службу сьвященну.

5. І нехай візьмуть золота й блавату і пурпуру й кармазину і тонкого нитяного полотна,

6. І зроблять вони наплїчника із золота й блавату, пурпуру й кармазину і з нитяного полотна майстерним робом тканого.

7. У його мають бути на обох кінцях його два нарамники до звязання, щоб так був звязаний.

8. І пояс у наплїчника, що буде на йому, буде такої ж роботи, одної з ним тканї: із золота й блавату, і пурпуру й кармазину, і з тонкого нитяного полотна.

9. І візьмеш два ониксових каменїв, та й повирізуєш на їх імена синів Ізраїлевих:

10. Шість імен їх на одному каменї, і шість других імен на другому каменї, по черзї народження їх.

11. Робом ріжчика, як вирізують печатку, повирізуєш на двох каменях імена синів Ізраїлевих; оправу золоту поробиш до них.

12. І положиш два каменї на нарамники наплїчника як камінне на спомин синам Ізраїлевим, і носити ме Арон імена їх перед Господом на обох раменах своїх про спомин.

13. І зробиш дві оправи золоті;

14. І два ланцюхи щиро золоті: Як шнурки поробиш їх сплївши, та й попричіплюєш плетені ланьцюхи до оправи.

15. І зробиш нагрудника судового робом майстерським, таким робом, як наплїчника зробиш його: із золота, блавату й пурпуру та кармазину, та тонкої нитяної тканини зробиш його.

16. Четверокутний він буде, двоїстий, пядь завдовжки і пядь завширшки.

17. І понасаджуєш на йому оправлене каміння, чотири ряди каміння; один ряд: Сардій, топаз і смарагд, ряд первий;

18. А другий ряд: Гранат, сафір і диямант;

19. А ряд третїй: Опаль, ахат і аметист;

20. А четвертий ряд: Хризолїт і оникс і яспіс; оправлені в золото будуть вони в своїх кубельцях.

21. І будуть каменї по іменям синів Ізраїлевих, дванайцять по іменам їх; виразні як печатка, кожен з імям своїм буде, по дванайцяти колїнам.

22. І поробиш на нагруднику ланьцюжки як шнурки плетені, із щирого золота.

23. І зробиш на нагруднику дві каблучки золоті, і причіпиш дві каблучки до двох кінців нагрудника.

24. І привяжеш два шнурки золоті до двох каблучок по кіньцях нагрудника.

25. Обидва ж другі кіньці двох плетених шнурків привяжеш до двох оправок, і привяжеш їх до нарамників наплїчника, спереду його.

26. І зробиш дві каблучки золоті та й причіпиш їх до двох кіньців нагрудника, до рубця його, що проти наплїчника, на виворітнїй сторонї.

27. І зробиш дві каблучки золоті і причіпиш до обох нарамників наплїчника знизу, з лицьового боку його, де звязується над мережаним поясом наплїчника.

28. І привязувати муть нагрудника каблучками його до каблучок наплїчника шнурками блаватовими, щоб він був над мережаним поясом наплїчника, і щоб не зсувався нагрудник з наплїчника.

29. І носити ме Арон імена синів Ізраїлевих в судньому нагруднику на серції свойму, як приходить у сьвятиню, на вічний спомин перед Господом.

30. У нагрудник же положиш урім і туммім*, щоб вони були на серції

---

* Довга спідня одежа.
** Мітра.

* Сьвітло і звершенність.

в Арона, як приходить він перед Господа, і носити ме Арон суд синів Ізраїлевих на серці свойму перед Господом по всякий час.

31. І зробиш верхню шату до наплїчника всю з блавату.

32. І буде в неї отвір для голови посередині; буде навкруги роспірки тої облямовано обшивкою тканої роботи; як отвір панцера буде в неї, щоб не рвалась.

33. І поробиш по краях її гранатові яблучка з блавату і пурпуру й кармазину, навкруги краю її, і дзвінки золоті проміж ними з усіх боків:

34. Дзвоник золотий і граната, дзвоник золотий і граната, по рубцю в верхньої шати з усіх боків.

35. І буде вона на Аронові, як треба йому службу служити, і чути буде дзвоненнє їх, як входити ме в сьвятиню перед Господа, і як виходити ме, щоб не вмерти йому.

36. І зробиш бляху із щирого золота, і виріжеш на їй, як вирізують печатку: Сьвятиня Господеві!

37. І привяжеш її до блаватового шнурка, щоб вона була привязана до кедара*; спереду кедара нехай буде вона.

38. І буде вона в Арона на чолї і носити ме Арон несправедливість сьвятих річей, що посьвячувати муть синове Ізраїлеві в усїх їх дарах сьвятих. По всякий час нехай вона буде на чолї в його, для благоволення їм перед Господом.

39. І зробиш хитон з білого полотна, і зробиш пояса із білого полотна.

40. І синам Ароновим поробиш хитони і поробиш їм пояси, і клобуки поробиш їм про славу й окрасу.

41. І вдягнеш Арона, брата твого, і сини його з ним, і помажеш їх, і приручиш їм усе, і осьвятиш їх, і служити муть вони менї сьвященниками.

42. І поробиш їм льняні спідні шати, прикривати наготу тїла їх; від бедер до стеген сягати муть.

43. І надївати муть їх Арон і синове його, як увіходити муть у громадянський намет, або як наближувати муться до жертівника, служачи в сьвятинї, щоб не провинили та й не померли: Віковічня установа про його й про насїннє його.

* Мітра.

ГОЛОВА 29.

І ось що мусиш чинити з ними, щоб їх посьвятити в сьвященники менї: Возьми бичка одного та два барани, без пороку.

2. Та опрісноків і незаквашених коржиків, змішаних з оливою, та ладок незаквашених, оливою помазаних: з питльованої муки пшеничної поробиш їх.

3. І положиш їх у кошик, і принесеш у кошику, ведучи бика і два барани.

4. Арона ж і сини його приведеш до входу громадянського намету та й пообмиваєш їх водою.

5. І візьмеш шати та й надїнеш на Арона хитон і верхню шату до наплїчника, і наплїчника, і нагрудника, та й привяжеш йому наплїчника мереженим поясом наплїчника.

6. І возложиш йому на голову кедар, і надїнеш диядему сьвятинї на кедар.

7. І возьмеш миро, та й золлєш на голову йому і помажеш його.

8. І сини його приведеш, і понадїваєш на їх хитони.

9. І попідперізуєш їх поясами, Арона й сини його, і понакладаєш клобуки на їх, і буде їм сьвященьство установою вічною; і приручиш усе Аронові та синам його.

10. І приведеш бичка на жертву перед громадянський намет, і возложить Арон і сини його руки свої на голову бичкові.

11. І заколеш бичка перед Господом коло входу до громадянського намету.

12. І возьмеш телячої крові та положиш на роги жертівника пучкою твоєю, а всю кров виллєш до підніжка жертівника.

13. І возьмеш увесь жир, що вкриває тельбухи, та чепець над печінкою, та обидві нирки і жир, що кругом них, та й пустиш димом на жертівнику.

14. А мясиво теляче і шкіру його і кал його спалиш на вогнї за табором: се за гріх.

15. І барана одного теж возьмеш. І возложать Арон та сини його руки свої на голову баранові.

16. І заколеш барана та й возьмеш крові його та й побризкаєш на жертівника з усїх боків.

17. А барана розіймеш на частини, і виполощеш тельбухи його й ноги його, та й положиш до частин його й до голови його.

18. І цїлого барана пустиш димом на жертівнику: Се всепаленнє Господеві, пахощі любі; огняна жертва Господеві.

19. І возьмеш барана другого, і возложить Арон та сини його руки свої на голову баранові.

20. І заколеш барана, і возьмеш крові його й положиш на край правого вуха Арона і на край правого вуха синів його, і на великий палець правих рук їх, і на великий палець на правих ногах їх, і побризкаєш кровю на жертівника з усїх боків.

21. І возьмеш крові, що на жертівнику, та мира, та й побризкаєш на Арона й на одїж його, на синів його і на одїж синів його з ним; і буде він сьвятий і шати його, і сини його і шати синів його з ним.

22. І возьмеш од барана жир та курдюк, і жир, що вкриває тельбухи, та чепець від печїнки й обидві нирки і жир, що кругом них, і праву литку — бо се баран посьвятний.

23. Та бохонець хлїба один, та мазану паленицю одну, і ладку одну із кошика прісного хлїба, що перед Господом;

24. І положиш усе те на руки Аронові і на руки синів його, і принесеш жертву гойдану перед Господом.

25. І возьмеш те з рук їх, та й пустиш димом на жертівнику опріч всепалення, на любі пахощі перед Господом. Се огняна жертва Господеві.

26. І возьмеш ти груди з барана, що про Арона, і принесеш як гойдану жертву перед Господом; і буде вона частиною тобі.

27. І осьвятиш грудину гойданої жертви і литку піднесеної жертви від барана посьвятного, з того, що про Арона, і з того, що про синів його;

28. І буде Аронові й дїтям його доходом від синів Ізрайлевих, бо се жертва підношення; а мусить бути жертва підношення від синів Ізрайлевих, від їх жертов примирення: їх жертва підношення Господеві.

29. А сьвяті шати, що в Арона, будуть його дїтям по йому, щоб їх помазувано в їх, і висьвячувано їх.

30. Сїм день надївати ме їх син його, котрий буде послї його сьвященником, котрий увийде у громадський намет, щоб служити в сьвятинї.

31. А барана сьваченого возьмеш і свариш мясиво його в сьвятому місцї.

32. І їсти муть Арон і сини його мясиво баранячe й хлїб, що в кошику, коло входу в громадський намет.

33. І їсти муть вони те, чим покутовано гріхи, на приручениє їм сьвященьства, щоб їх висьвятити; чужий же не їсти ме; бо се сьвяте.

34. І коли зостанеться що до ранку од мясива посьвятного й від хлїба, мусиш спалити останок огнем. Не їсти меш; бо се сьвяте.

35. І поробиш Аронові й синам його все так, як я заповідав: сїм день висьвячувати меш їх.

36. А теля на гріхову покуту приносити меш щодня, і очистиш жертівника, зробивши покуту; та помажеш його, щоб посьвятити його.

37. Сїм день покутувати меш про жертівника і сьвятити меш його; і зробиться жертівник сьвятинею над сьвятинями: хто доторкнеться до жертівника, буде сьвятий.

38. От що приносити меш на жертівнику: двоє ягнят перволїтків, день в день, повсячасно.

39. Перве ягня приносити меш у раньцї, а ягня друге приносити меш між двома вечорами.

40. Та десятину питльованої муки, змішаної з четвертиною гїна забиваної олїї, і ливну жертву четвертину гїна вина, до первого ягняти.

41. А друге ягня приносити меш між двома вечорами; як дар ранїшний і як ливну жертву його, так жертвувати меш про любі пахощі, огняну жертву Господеві.

42. Се мусить бути жертва всепалення повсячасно в роди ваші, коло входу в громадський намет, перед Го-

сподом, де зустрічати мусь із вами, щоб розмовляти з тобою тамо.

43. І сходити мусь тамо з синами Ізрайлевими, і сьвятити меться намет сьвятостю моєю.

44. І осьвячу громадського намета й жертівника; Арона ж і синів його посьвячу, щоб служили менї сьвященниками.

45. І витати му між синами Ізрайлевими і буду їм Богом.

46. І зрозуміють вони, що я Господь, Бог їх, що вивів їх із Египецької землї, щоб витати менї проміж їх; я Господь, Бог їх.

ГОЛОВА 30.

І построїш менї жертівника на куреннє кадильне; з дерева акацієвого зробиш його.

2. Локіть завдовжки він і локіть завширшки, четверокутнїй він буде, і два лікті заввишки; і роги його одноцільні з ним.

3. І обложиш його щирим золотом верх його, всї боки його і роги його. І зробиш до його вінець золотий навкруги.

4. І дві каблучки золоті зробиш до його під вінцем його. По обох боках його поробиш їх, і будуть вони про жердки, щоб носити його ними.

5. І поробиш посила з дерева акацієвого, та й пообкладуєш їх золотом.

6. І постановиш його проти завіси, се єсть перед скринею сьвідчення і проти віка, що над сьвідченнєм, і де буду сходитись з тобою.

7. І кадити ме Арон кадилом на йому з ранку до ранку; як понаготовляє лямпи, мусить кадити;

8. І як запалює Арон лямпи між двома вечорами, мусить кадити; вічне кадило перед Господом в роди ваші.

9. Не приносити мете на його кадил чужих, нї всепаленя, нї приносів; і поливальної жертви не лити мете на його.

10. І покуту робити ме Арон на роги його, раз в рік, кровю жертви покути за гріх і примирення, буде що року раз покутувати за його в роди ваші: Сьвятиня над сьвятинями він Господеві.

11. І рече Господь Мойсейові тако:

12. Як перелїчувати меш сини Ізрайлеві, так нехай кожен при перелїку дасть Господеві за душу свою викуп, і не буде в них лиха, як перелїчувати муть їх.

13. Ось що мусять вони давати: всї що переходити муть до перелїчених, пів секеля, після секеля сьвятинї (двайцять гер один секель) пів секеля яко приніс Господеві.

14. Двайцятилїток і старше хто переходить до перелїчених, мусить давати приноса Господеві.

15. Багатий не більш, і вбогий не меньше пів секеля мусить давати, як приніс Господеві, на покуту душ їх.

16. І брати меш срібло покутне від синів Ізрайлевих, та й давати меш його на службу в громадський намет; і буде воно синам Ізрайлевим поминаннєм перед Господом, на покуту душ ваших.

17. І рече Господь Мойсейові тако:

18. Зробиш ти вмивальницю мідяну й підставку до неї мідяну, на обмиваннє, і поставиш її між наметом громадським і жертівником, і наллєш до неї води.

19. І обмивати муть у йому Арон і сини його руки свої й ноги свої.

20. Як входять вони в громадський намет, мусять пообливатись водою, щоб не померти; або як приступають до жертівника на служеннє, щоб закурити огняну жертву Господеві.

21. Мусять пообмивати руки свої й ноги свої, щоб не померти; і буде се установою віковічньою йому й насїнню його в роди їх.

22. І рече Господь Мойсейові так:

23. Возьми теж собі пахощів найдорожших: мирри чистої пятьсот секелїв, та цинамону пахущого половину того, двістї і пятьдесять, і кальмусу пахущого двістї і пятьдесять,

24. І кассії пятьсот, по секелю сьвятинї, та олїї оливної один гін.

25. І зробиш із того миро сьвятого помазання, мішане мастило пахуще, робом аптикарським; се буде олїя сьвятого помазання.

26. І мусиш помазати ним громадський намет і скриню сьвідчення,

27. І стіл і всю посудину його, і сьві-

тильника, і посудину його, і жертівника кадильного,
28. І жертівника до всепалення, і вмивальницю і підставку її,
29. І поосьвячуєш їх; і будуть вони пресьвятими: хто доторкнеться до них, буде сьвятий.
30. І Арона й сини його намастиш і висьвятиш їх на сьвященників менї.
31. До синів же Ізрайлевих мусиш промовити: Миром сьвятого помазання мусить се бути менї в роди ваші.
32. На людське тїло не будете його зливати, і по складу його не робити мете такого собі. Сьвяте воно, і сьвятим мусить бути вам.
33. Хто зробив би таке мішаннє, та хто помаже ним чужого, викорениться тойізміж людей своїх.
34. І Господь рече до Мойсея: Возьми запашне коріння: Стакте та кадильну черепашину, та гальбан, запашне коріння і чистий яловець, з усього по рівній частинї,
35. І зроби з того майстерно зложене кадило, робом аптикарським стерте, чисте, сьвяте.
36. І розтовчи на порох, і положи із сього перед сьвідченнєм в наметї громадському, де сходити мусь з тобою; пресьвята сьвятина буде для вас.
37. І кадило, що зробити маєш, по складу частей його нїхто не сьміє робити для себе; буде воно в тебе сьвяте для Господа.
38. Хто б таке зробив, щоб понюхати його, той викорениться зміж людей своїх.

ГОЛОВА 31.

І рече Господь Мойсейові:
2. Дивись, покликав я Базалеїла, сина Урії Гурієнка, з колїна Юдиного,
3. І сповнив я його духом Божим, мудростю й розуміннєм і знаттєм у всякому ремествї;
4. Щоб видумував майстерне, як вироблювати із золота й срібла і мідї,
5. І вирізувати на дорогому каменї і вирізувати з дерева, і робити у всякому ремествї.
6. І се прилучив я сам до його за помічника Оголїаба Ахісамашенка, з колїна Данового, і вложив я мудрість в серце кожного, в кого мудре серце, щоб уміли вони все зробити, що заповідав я тобі:
7. Громадський намет і скриню сьвідчення і віко, що на їй, і всю посудину в наметї;
8. І стіл і всю посудину його, і сьвітильника чистого, і всю посудину його, і кадильного жертівника,
9. І жертівника всепалення і всю посудину його.
10. І вмивальницю, і підставку її, і шати службові, і шати сьвяті для Арона сьвященника, і шати для синів його, щоб служили службу сьвяту.
11. І миро і запашні пахощі для сьвятинї: Усе, як заповідав я тобі, мають зробити вони.
12. І рече Господь Мойсейові:
13. Ти ж промов до синів Ізрайлевих і кажи: Суботу ж мою мусите держати; бо се знамя між мною й вами в роди ваші, щоб ви знали, що я, Господь, осьвячую вас.
14. І допильновуйте суботи; вона бо вам сьвята: Хто опоганить її, того скарати смертю; бо кожна душа, що робити ме яку роботу в день суботнїй, буде вбита.
15. Шість день для роботи, але семий день субота на спочинок, сьвятий день Господеві; кожного, хто робити ме дїло в субітнїй день, скарати смертю.
16. І допильновувати мусять синове Ізрайлеві суботи, щоб сьвяткувати суботу в родах їх: Заповідь на віки.
17. Між мною і синами Ізрайлевими знамя се віковічне. Бо шість день творив Господь небеса і землю, а семого дня спочив.
18. І дав Мойсейові, переставши розмовляти з ним на Синай горі, дві таблицї сьвідчення, таблицї камяні, на котрих писав палець Божий.

ГОЛОВА 32.

І вбачили люде, що загаявся Мойсей зійти з гори, і згромадились люде до Арона, і мовляли до його: Заходись лишень та пороби нам боги, щоб вони йшли поперед нас! Бо ми не знаємо, що сталось Мойсейові, чоловікові сьому, що вивів нас із Египецької землї.

2. І рече їм Арон: Повиймайте ж сережки* золоті, що в ушу жінок ваших, у ваших синів і дочок, та й принесіть до мене.

3. І повиймали всї люде сережки золоті, що в ушу в їх, і поприносили до Арона.

4. І позабирав їх із рук їх, і виробив форму, і зробив із них литого бичка. І казали люде: Ось бог твій, Ізраїлю, що вивів тебе з Египецької землї.

5. І вбачаючи се Арон, вистроїв перед ним жертівника. І покликне Арон і каже: Завтра сьвято Господеві!

6. І повставали вони рано враньцї, та й вознесли жертви огняні і жертви мирні. І посїдали люде їсти й пити з ним, і вставши позаводили іграшки.

7. І рече Господь Мойсейові: Іди боржїй, спустись! Показились бо сї люде, що вивів єси з Египецької землї.

8. Хутко звернули з дороги, що я заповідав їм; зробили собі литого бичка та й поприпадали ниць перед ним, і принесли йому жертву, й мовляють: Ось, бог твій Ізраїлю, що вивів тебе з Египецької землї.

9. І рече Господь Мойсейові: Бачив я людей сих; се люде затвердїлого серця.

10. Іди ж від мене, щоб запалав я гнївом на їх, і щоб менї вигубити їх; тебе ж я зроблю народом великим.

11. І благав Мойсей Господа, Бога свого, і промовив: Про що, Господе, палати гнївом тобі на людей твоїх, що вивів єси з Египецької землї потугою великою й рукою міцною?

12. Чи то ж гаразд, як мовляти муть Египтїї: На лихо він вивів їх, аби повбивати в горах та повикорінювати з лиця земного? Одвернись від гнїва твого, да зжалься, що розлютувався на людей твоїх.

13. Спогадай Авраама, Ізаака й Ізраїля, слуг твоїх, що їм клявся єси собою самим, словами: Намножу насїння вашого, як зір небесних, і всю цю землю, що про неї я глаголав, дам я насїнню вашому і наслїдувати мете її віковічно.

14. І зжалївся Господь, що розлютувався та й хотів заподїяти лихо людям своїм.

15. І повернувся Мойсей, і спустивсь з гори, а таблицї сьвідчення в руцї його, таблицї написані з обох боків; з одного й з другого боку понисані.

16. А таблицї були дїло Боже і письмо — письмо Боже, вирізане на таблицях.

17. І почув Йосуа голос люду, що вигукував, і каже Мойсейові: Військовий погук у коші.

18. Та нї! каже, не так гукають подужники, і не так гукають подужані; голос пересьпівів я чую.

19. І сталось, що, наблизившись до табору, побачив бичка і таньцї, і запалав Мойсей гнївом, та й кинув таблицї з рук, і розбив їх під горою.

20. І взяв бичка, що вони зробили, та й спалив його на вогнї, і розтовк його на прах; та й висипав у воду, та й дав її пити синам Ізрайлевим.

21. І рече Мойсей Аронові: Що тобі заподїяли сї люде? За що навів на їх великий гріх?

22. І рече Арон: Не палай гнївом на мене, добродїю. Ти сам знаєш сей люд, який він ледачий.

23. Кажуть вони менї: Зроби нам бога, щоб ійшов поперед нас, бо не знаємо, що сталось Мойсейові, чоловікові сьому, що вивів нас з Египецької землї.

24. Я й кажу їм: У кого є золото, здіймайте з себе. І пооддавали менї, і вкинув я в огонь його, і вийшов сей бичок.

25. І вбачав Мойсей, що розузданий се люд, а розуздав його Арон, на сором їх перед противниками їх.

26. І став Мойсей у кошових воротях, і покликнув: Хто за Господа, до мене! І скупились до його всї сини Левієві.

27. І каже їм: Так глаголе Господь, Бог Ізраїлів: Підпережи кожен меча свого при бедрі, пройдїте сюди, і назад по табору од воріт і до воріт, і побивайте браттє ваше, і товариство ваше, і сусїд ваших.

28. І вчинили синове Ізрайлеві по

---

* Кульчики.

слову Мойсейовому; і полягло того дня з люду до трох тисяч чоловіка.

29. І каже Мойсей: Присьвятїтеся Господеві сьогоднї проти синів своїх і проти братів своїх, щоб на вас послав сьогоднї благословеннє.

30. Другого ж дня промовив Мойсей до людей: Великим гріхом провинили ви! Оце ж підіймусь до Господа; може й спокутую ваші гріхи.

31. Вернувся Мойсей до Господа й рече: Ой, величезним гріхом провинили сї люде; зробили собі бога із золота.

32. Оце ж, коли б простив гріх їх! Коли ж нї, дак вичеркни мене з книги твоєї, що написав єси.

33. І рече Мойсейові Господь: Хто провинив менї, вичеркну з книги моєї.

34. Нинї ж їйди, веди люди туди, куди я заповідав тобі. Ангел мій йти ме поперед тебе; як же прийде година кари моєї, тодї й карати му їх за провини їх.

35. І послав Господь морову кару на людей за литого бичка, котрого виробив Арон.

ГОЛОВА 33.

І рече Господь Мойсейові: Їйди, здіймайсь ізвідсї, ти й люде, що ведеш з Египецької землї в землю, що про неї я клявся Авраамові, Ізаакові і Яковові, глаголючи: Насїнню твойму оддам її.

2. І пошлю перед тобою ангела та й повиганяю Канаанїїв, Аморіїв, і Хетїїв, і Ферезіїв і Гевіїв і Євузіїв.

3. Їйди в землю, де тече молоко і мід; сам бо не пійду серед вас, тим що ви запеклий народ, дак щоб не вигубити менї вас в дорозї.

4. І почули люде се гірке слово, та й засуміли, і нїхто не надївав своїх окрас.

5. Рече бо Господь Мойсейові: Промов до синів Ізрайлевих: Ви народ запеклий; коли б їйшов я одну тілько минуту проміж вами, дак вигубив би вас. Оце ж поздіймайте свої окраси з себе, я ж знаю, що чинити му з вами.

6. І позривали сини Ізрайлеві свої окраси з себе почавши від Гореб гори.

7. Мойсей же взяв намета й напяв його за кошем, оддалеки від коша, та й назвав його соборним наметом. І сталося, кожен, хто шукав Господа, виходив до намета, що був за кошем.

8. І сталось, як виходив Мойсей з намету, вставали всї люде, і стояло кожне коло входу у свій намет і дививсь всьлід Мойсейові, аж покіль увійде він у намет.

9. А як увіходив Мойсей у намет, дак спускався хмарний стовп, і зупинявсь коло входу в намет, і розмовляв Господь із Мойсейом.

10. І вбачаючи весь люд стовпа хмарного, що стояв коло входу в намет, вставав увесь люд і падали ниць, кожне коло входу в свій намет.

11. І розмовляв Господь із Мойсейом лицем до лиця, так як говорить чоловік з чоловіком; і вертався він до коша. Слуга ж його Йосуа Нуненко, молодик, не виходив із середини намету.

12. І рече Мойсей Господеві: Дивись, глаголав єси менї: Веди люд сей, та не сповістив мене, кого посилаєш зо мною. Ти ж глаголав: Знаю тебе на імя, та ще й ласку знайшов єси в очах моїх.

13. Оце ж, коли знайшов я ласку в очах твоїх, дак дай менї взнати дороги твої, щоб пізнав тебе, та й знайшов ласку в очах твоїх, та зглянься й на те, що се люде твої!

14. І рече: Лице моє йти ме з тобою, і я дбати му про упокій твій.

15. І рече до його: Коли не йти ме лице твоє, так і не веди нас ізвідти.

16. Бо чим же впевняться, що знайшов я ласку в очах твоїх, я й люде твої? Чи не тим же, що пійдеш ти з нами, і відрізнимось ми, я й люде твої, від усякого народа, який є на земному лиці?

17. І рече Господь Мойсейові: І те, що промовив єси, сотворю; бо знайшов єси ласку в очу в мене, і знаю я на імя тебе.

18. І рече він: Покажи ж менї славу твою!

19. І рече: Проведу всю милость мою перед лицем твоїм і проголошу імя Господа перед тобою; і милувати му, кого милувати, і милосердувати

мусь, над ким милосердуватись. І рече:

20. Не можна тобі бачити лице моє: бо не жити ме вже людина, що бачила лице моє.

21. І рече Господь: Ось місце коло мене, і будеш стояти на скелї:

22. І як проходити ме слава моя, поставлю тебе в щелинї скелї, та й затулю долонею моєю лице тобі, поки не перейду.

23. А як відтулю долоню мою, дак бачити меш мене ззаду, лиця ж мого не бачити меш.

ГОЛОВА 34.

І рече Господь Мойсейові: Висїчи собі дві таблицї камяні взором первих, і напишу на таблицях слова, що були на таблицях первих, що розбив єси.

2. І бувай готов у раньцї, і зійди в раньцї на Синай гору, та й станеш тамо передомною на верху гори.

3. І нїхто щоб не взійшов з тобою, та нїкого щоб не було видно по всїй горі; ба й отара й череда щоб не паслась під горою.

4. І висїк дві таблицї камяні взором первих; і встав Мойсей рано враньцї, та й зійшов на Синай гору, як заповідав йому Господь, і взяв в руки обидві таблицї камяні.

5. І зійшов Господь у хмарі і став з ним там, і промовив імя „Господь".

6. І переходив Господь перед ним, і покликував: Господь! Господь! Бог, милосердний і ласкавий, нескорий на гнїв і щедрий на милость і правду,

7. Що держить ласку про тисячі, прощає несправедливість, переступ і гріх, хоч нїколи не вважає безвинним виноватого, карає несправедливість батьківську на дїтях і на дїтях дїтей, на третьому й на четвертому родї.

8. І припав хутко Мойсей до землї і поклонився Богу,

9. І рече: Коли тільки знайшов я ласку в очу в тебе, Господе, нехай же йде Господь серед нас; бо запеклі се люде, та прости несправедливість нашу і гріх наш, і возьми нас за наслїддє своє!

10. І рече: Се я покладаю завіт: Перед усїма людьми твоїми сотворю чудеса, які не творились на всїй землї і у всїх народів, і вбачати ме ввесь люд, що проміж ним живеш, дїло Господнє: страшенне бо те, що сотворю з тобою.

11. Пильнуй же того, що я заповідав нинї тобі. Се повиганяю перед тобою Аморіїв, і Канааніїв, і Хетіїв, і Ферезіїв, і Гевіїв, і Євузіїв.

12. Остерегайсь чинити вмову з осадниками тієї країни, що в їх землю ввіходиш, щоб не зробились вони сїткою проміж вами.

13. Нї, мусите руйнувати жертівники їх, і будете ламати стовпи їх, і рубати сьвященні діброви їх,

14. Бо не будеш покланятись иншому богу; бо Господь, на імя Ревнивий, він Бог ревнивий.

15. Не чинити меш умови з жителями тієї країни, ато будуть блудувати вони з богами своїми і приносити жертву богам своїм, та й покличуть тебе, і зачнеш їсти жертви їх.

16. І будеш брати дочки їх за синів своїх, і будуть блудовати дочки їх за богами своїми, і приводити синів твоїх до блуду за богами своїми.

17. Виливаних богів не будеш робити.

18. Сьвята не заквашеного хлїба будеш допильновувати, сїм день їсти меш опрісноки, як заповідав я тобі, в певну годину, в місяцї Абиві; бо в місяцї Абиві вийшов єси з Египту.

19. Все, що родить мати, моє; і весь твій скот, первородні самцї бики й барани.

20. Первака ж осла мусиш викупити бараном, коли ж не викупиш, так переломи йому шию. Всякого первенця з синів мусиш викупити, і нехай нїхто не показується передомною з порожнїми руками.

21. Шість день робити меш, семого ж дня перестанеш орати і жати.

22. І сьвято тижневе держати меш, те ж і сьвято первоплоду пшеничних вжинків, і сьвято збору при кінцї року.

23. Три рази що року мусить пока-

зуватись увесь муський пол ваш перед лицем Господа, Бога Ізраїльського:

24. Бо повиганяю народи сперед тебе і розпросторю границї твої, і нїхто не посягне на землю твою, як виходити меш, показатись перед Господом, Богом вашим, три рази що року.

25. Не приносити меш вкупі з квашеним кров жертви моєї, і не зоставати меться до ранку жертва в паскове сьвято.

26. Первий первоплід землї твоєї приносити меш домові Господа, Бога твого. Не варити меш козеняти в молоцї матері його.

27. І рече Господь Мойсейові: Позаписуй собі сі слова: бо згідно з сїми словами вчинив я з тобою і з Ізраїлем завіт.

28. І був там він з Господом сорок день і сорок ночей, хлїба не їв і води не пив. І написав на таблицях слова завіту, десять слів.

29. І сталось, як сходив Мойсей з Синай гори, а обидві таблицї сьвідчення були в руцї Мойсейовій, як сходив із гори, так не знав Мойсей, що стала сияти проміннєм кожа на лицї в його, бо розмовляв він з Господом.

30. І побачив Арон і всї синове Ізрайлеві Мойсея, і се почала сияти проміннєм кожа на лицї в його, і побоялись приступити до його.

31. І покликав їх Мойсей, і поприходили до його Арон і всї князї громадські, і розмовляв Мойсей із ними;

32. А потім приступили й усї синове Ізрайлеві, і заповідав їм він усе, про що глаголав йому Господь на Синай горі.

33. І як переставав Мойсей промовляти до них, так спускав на лице собі покривало.

34. Якже приходив Мойсей перед Господа розмовляти з ним, здіймав покривало, аж поки він відходив; і виходив він і промовляв синам Ізрайлевим, що заповідано йому.

35. І вбачили синове Ізрайлеві лице Мойсейове, що сияла проміннєм кожа на лицї в Мойсея; і надївав ізнов Мойсей покривало на лице собі, поки не прийшов, щоб розмовляти з ним.

ГОЛОВА 35.

І зібрав Мойсей всю громаду синів Ізрайлевих і каже до них:

2. Ось що заповідав Господь вам чинити: Шість день можна вам робити, семий же день мусить вам бути сьвятим днем, субота відпочинку Господеві. Хто робить у сей день, всякому смерть.

3. Не будете запалювати багаття в усїх ваших домівках в день субітнїй.

4. І промовив Мойсей до всієї громади синів Ізрайлевих так: От що заповідав Господь, глаголючи:

5. Принесїте від себе жертву підношення Господеві. Кожен охочий нехай принесе Господеві приніс: золото, срібло і мідь.

6. І блават і пурпур та кармазин та тонке полотно і козину шерсть;

7. І баранячі шкіри червоні, і шкури барсучі, і дерево акацію,

8. І олію на сьвітло, і пахощі на миро помазання і на запашне кадило.

9. Каміннє ониксове і каміннє до вставлювання на нагрудник і наплїчник.

10. І кожен мудрий серцем іміж вас прийде і робити ме все, що заповідав Господь.

11. Храмину його і покриттє її, і гаки її, і дошки її, і засуви її, і стовпи її, і підстави її,

12. Скриню і жердки її, і віко, і завісу,

13. Стола й носила його, й усю посудину його, і покладний хлїб;

14. Сьвітильник на сьвітло, і посудину його, і лямпи його, і олію на сьвітло;

15. І жертівника кадильного і носила його, і миро, і запашне кадило, і завісу коло входу до храмини;

16. Жертівника на всепаленнє і грати до його мідяні, жердки його і всю посудину його, умивальницю й підставу до неї;

17. Опони у дворі, і стовпи до них, і підставки їх, і мату до воріт у дворі;

18. Кіллє до храмини, і кіллє до двора, і посторонки до них;

19. Шати до служення в сьвятинї; шати сьвяті для Арона, сьвященни-

ка, і шати для синів його, щоб служити сьвященну службу.

20. І відийшла вся громада синів Ізрайлевих од лиця Мойсейового.

21. І поприходили всї, кого підіймало серце його, і всї, кого заохочував дух його, і подавали приноси Господнї на будову громадського намету і на всякі потребини його, і на шати сьвяті.

22. І поприходили вони, чоловіки й жіноцтво, всї, скільки було їх охочого серця, і подали запинки й сережки, й каблучки, і золоті намиста, і всяку золоту посудину,

23. І всякий, в кого знайшовся блават, і пурпур, і кармазин, і тонке полотно, і козина шерсть, і шкіри баранячі червоні, і шкіри барсучі, приносив.

24. Усякий, в кого була жертва срібна й мідяна, подавав жертву приношення Господеві; і всякий, в кого знайшлось дерево акація до всякої службової роботи, подавав.

25. І все жіноцтво, в якого було мудре серце, почало прясти своїми руками, і подавали свою пряжу: на блават, і пурпур, і кармазин, й тонке полотно.

26. І все розумне жіноцтво, кого серце підіймало на мудрощі, пряли козину шерсть.

27. А князї подавали каміннє ониксове і каміннє до вставлювання для наплїчника і нагрудника.

28. І пахощі й олїю на сьвітло і на миро, і на запашне кадило.

29. Дїти Ізрайлеві, всякий чоловік і всяка жінка, в котрої було охоче серце, подавати на всяку роботу, яку Господь заповідав через Мойсея, творити, подавали добровільні дари Господеві.

30. І рече Мойсей синам Ізрайлевим: Дивітесь, покликав Господь Безалеїла, сина Урії Гурієнка, із колїна Юдиного.

31. І сповнив його духом Божим на мудрощі, і розуміннє, і знаннє, і на всяке ремество,

32. Щоб майстерне видумувати та вироблювати із золота й срібла і міді,

33. І вирізувати каміннє до вставлювання, і вирізувати з дерева, робити всяку штучну роботу;

34. І вложив йому в серце навчати, йому й Оголїябові Ахисамашенкові, з роду Данового.

35. Сповнив їх серце мудрощами до виробловання всякої роботи рівьбяра і майстерного ткача і гаптяря, по блавату і по пурпуру і по кармазину, і по тонкому полотну, і ткача: всїх тих, що всяку роботу виробляють і штучні речі видумують.

ГОЛОВА 36.

І робили, як заповідав Господь, Безалеїл та Оголїаб і всякий мудросердий чоловік, кому дав Господь мудрість і розуміннє, щоб знали, як робити всяку потрібну роботу в сьвятинї.

2. І покликав Мойсей Безалеїла та Оголїаба і всякого чоловіка мудрого серця, що йому дав Господь мудрість у серце, всякого, кого підіймає серце, взятись за дїло, щоб довести його до ладу.

3. І взяли вони сперед Мойсея всі приноси, що подали синове Ізрайлеві, на будівлю і роботу сьвятинї, щоб збудовати її; подавали ж вони ще добровольні приноси що ранку.

4. І поприходили всї мудрі люде, що робили всяку роботу в сьвятинї, кожен по реместву свойму, що хто вмів робити,

5. І промовили до Мойсея кажучи: Більш, як треба, подали люде на потребини дїла, що заповідав Господь поробити.

6. І дав Мойсей наказ, і з'ясували по табору словами: Нехай нї чоловіки, нї жінки не дбають більш о приноси для сьвятинї! І так перестали люде приносити.

7. І було запасу доволї на всяку роботу, щоб її довершити; ще й було надто.

8. І всї робітники будівлї, у кого було мудре серце, зробили храмину з десятьох келїмів; з нитяного полотна та з блавату, і пупуру, і кармазину, є херувамами, роботи майстерної, поробили їх.

9. Завдовжки один келїм двайцять і вісїм локоть, а завширшки один келїм чотири ліктї; міра одна у всїх келїмів.

10. І посчіплював пять келїмів, один з одним, і счіпив знов пять келїмів других один з одним.

11. І поробив петельки з блакиту по краю одного келїма при кінцї його, де счіплюєть ся; так само зробив по краю останнього келїма, де в друге счіплюєть ся.

12. Пятьдесять петельок зробив на одному келїмі, і пятьдесять петельок у кіньцї келїма, що счіплюєть ся в друге, петельки одна проти другоі.

13. І зробив пятьдесять запинок золотих, і посчіплював келїми один з одним, і стала храмина цїла.

14. І поробив коври з козиноі шерстї до намету над храминою; одинайцять коврів таких зробив він.

15. Завдовжки один ковер трийцять локоть, а чотири лїктї завширшки один ковер; одна міра в одинайцяти коврів.

16. І счіпив до купи пять коврів окроме і шість коврів окроме.

17. І зробив пятьдесять петельок на самому краю ковра останнього, де счіплюєть ся, а пятьдесять петельок на краю ковра, де счіплюєть ся з другим.

18. І зробив запинок мідяних пятьдесять до счіплювання намету так, щоб став цїлим.

19. І зробив покриттє до намету із баранячих шкір, викрашених на червоно, і покриттє з барсучих шкір зверху.

20. І наробив дощок на храмину із дерева акацієвого, простостоячих.

21. Десять локоть завдовжки одна дошка, і локіть с половиною завширшки одна дошка.

22. Два чопи в однїй дощцї, пригнані один проти одного; так само поробив на всїх дошках до храмини.

23. І наробив дощок до храмини: двайцять дощок на полуденньому боцї її, до полудня;

24. І сорок срібних підставок зробив під двайцять дощок: дві підставки під одну дошку, про обидва чопи її, і дві підставки під дошку другу, про обидва чопи її.

25. І на другому боцї храмини, на північ, двайцять дощок зробив він.

26. І сорок підставок їх срібних: дві підставки під одну дошку, і дві підставки під другу дошку.

27. А на задньому боцї храмини проти заходу сонця зробив шість дощок;

28. А дві дошки зробив до кутків храмини на задньому боку.

29. І були вони подвійні знизу до гори, і були в горі одна при другій в однїй каблучцї. Так поробив до обох їх на обох кутках.

30. А всього було вісїм дощок, а підставки їх із срібла: шіснайцять підставок, під кожною дошкою по дві підставки.

31. І поробив засуви із дерева акацієвого: пять до дощок на одному боцї храмини.

32. І пять засувів на другому боцї храмини на полуденньому боцї.

33. І зробив засува по серединї дощок від одного кінця до другого.

34. А дошки пообкладував золотом; а каблучки їх, місця про засуви, поробив із золота, і пообкладував засуви золотом.

35. І зробив завісу з блавату, пурпуру й кармазину і з нитяного полотна; і роботою майстерною поробив на нїй херувимів.

36. І зробив до неї чотири стовпи із дерева акації та й пообкладував золотом, а гаки їх золоті, і повиливав до них чотири підставки із срібла.

37. І зробив опону до входу в намет із блавату, й пурпуру, й кармазину, і нитяного полотна, робом гаптярським;

38. І пять стовпів із гаками їх; і пообкладував верхи їх і перекладини їх золотом; а пять підставки їх зробив із мідї.

ГОЛОВА 37.

І зробив Безалеїл скриню з дерева акацієвого, два лїктї з половиною завдовжки, а локіть з половиною завширшки, і локіть з половиною заввишки.

2. І виложив її щирим золотом з середини й зверха, і зробив на їй вінець золотий з усїх боків.

3. І вилив до неї чотири каблучки золоті, до чотирох рогів її: дві каб-

лучки її на одному боці її, і дві каблучки на другому боці її.

4. І поробив носила з дерева акацієвого та й пообкладував їх золотом.

5. І повсовував носила в каблучки по рогах у скрині.

6. І зробив віко з щирого золота, два лікті з половиною завдовжки і локіть з половиною завширшки.

7. І зробив два херувими золоті; кованої роботи зробив їх по обох кіньцях віка:

8. Одного херувима при кіньці одного боку, і одного херувима при кіньці другого боку, одноцільно з віком поробив херувимів по обох кіньцях його.

9. І простягали херувими крила свої вгору, вкриваючи крилами своїми віко, а лиця їх були проти себе; лиця херувимів були на віко повернуті.

10. І зробив стола з дерева акацієвого: два лікті завдовжки, і локіть завширшки, і локіть з половиною заввишки.

11. І виложив його золотом щирим, і зробив до його вінець золотий з усїх боків його.

12. І зробив на йому лиштву, в долоню завширшки, і зробив золотий вінець до лиштви його з усїх боків.

13. І вилив до його чотири каблучки золоті, та поприроблював каблучки до чотирох рогів його коло чотирох ніг у його.

14. Коло лиштви були каблучки як всовки для носил, щоб носити стола.

15. І поробив носила з дерева акацієвого та й пообкладував їх золотом, щоб носити ними стола.

16. І поробив посудину, що була на столї: полумиски до його і вмивальниці до його, і чаші до його, й коновки до виливання, із золота щирого.

17. І зробив сьвітильника із золота щирого; кованим робом зробив сьвітильника, ногу його і держало його; чашечки його, і пупляшки його, і квітки його одноцільні з ним.

18. І шість рамен виходило з боків його: три рамя сьвітильника з одного боку його, і три рамя сьвітильника з другого боку його.

19. Три чашечки, як цьвіт микдаловий на одному рамї, пупляшок і квітка; і три чашечки, як цьвіт мікдаловий, на рамї другому, пупляшок і квітка; так на шестьох рамях, що виходили із сьвітильника.

20. А на сьвітильнику чотири чашечки, як цьвіт мікдаловий, пупляшки їх і квітки їх.

21. І то пупляшок під двома рамями його, і знов пупляшок під двома рамями його, і знов пупляшок під двома рамями його, у шестьох рамях, що виходили з його.

22. Пупляшки їх і рамя їх були одноцільні з ним; цїлий сьвітильник одна кована робота із золота щирого.

23. І зробив сїм лямп до його, і щипцї до його, й гасильницї його із золота щирого.

24. З одного таланта золота щирого зробив його з усїм посудом його.

25. І зробив жертівника кадильного з дерева акацієвого: локіть завдовжки і локіть завширшки, четверокутний, і два лікті заввишки, роги його одноцїльні з ним.

26. І обложив його золотом щирим, верх його і стїнки його, з усїх боків, і роги його. І зробив на йому вінець золотий навкруги.

27. І дві каблучки золоті зробив до його під віньцем його, на двох рогах його; з обох боків його зробив; і були вони місцями для жердок, щоб ними носити його.

28. І поробив жердки з дерева акацієвого та пообкладував їх золотом.

29. І зготовив миро сьвяте, і чисті запашні пахощі на кадило робом мастиєльників.

ГОЛОВА 38.

І зробив жертівника на всепаленнє із дерева акацієвого, пять локоть завдовжки, і пять локоть завширшки, четверокутнього, а три лікті заввишки;

2. І поробив роги його на чотирох кутках його; одноцїльні з ним були роги його; і пообкладував їх міддю.

3. І поробив усю посудину його: кітли до його, і кочерш до його, і макітри його до бризкання, і гаки до його, й кадильницї до його поробив із міді.

4. І зробив до жертівника грати мі-

дяні, плетеної роботи, і положив їх нарівні з краєм жертівника, знизу, до половини його.

5. І вилив чотири мідяні каблучки до чотирох рогів на носила.

6. І поробив до жертівника носила з дерева акацієвого та пообкладував міддю.

7. І повстромлював носила в каблучки, і були носила по обох боках жертівника, щоб носити його; порожнього, з дощок, зробив його.

8. І зробив умивальницю мідяну і підставку до неї мідяну, на котрій представлено жіноцький натовп, що товпився коло входу в намет соборний.

9. І зробив двора: на полуденньому боці, на полудне, опони двора з тонкого нитяного полотна, сто локоть.

10. Двайцять стовпів до них і двайцять підніжків мідяних; гвіздє в стовпах і сволки в них із срібла.

11. І так само на північньому боці опон сто локоть; і стовпів до них двайцять і підніжків їх двайцять мідяних; гвіздє до стовпів і сволки до них із срібла.

12. І на західньому боці опон пятьдесять локоть, стовпів до них десять, і підніжків до них десять.

13. А на східньому боці, на схід соньця, пятьдесять локоть;

14. І пятнайцять локоть опон на одному боці, до них стовпів три і підніжків три;

15. І на другому боці, з того і другого боку коло воріт двора, опон пятнайцять локот, та стовпів до них три і підніжків три.

16. Усї опони в дворі з усїх боків із тонкого нитяного полотна.

17. А підніжки в стовпів мідяні, а гаки на стовпах і сволки до них срібні, а їх оголівя пообкладувано сріблом, і всї стовпи в дворі счіплено сволками із срібла.

18. А опона до воріт двора була роботи гаптярської із блавату й пурпуру й кармазину і з тонкого полотна, з пряжі; а то двайцять локоть завдовжки, а пять локоть заввишки, в ширину так само як опони у дворі;

19. А стовпів до них чотири і підніжків до них чотири мідяних, гаки до них срібні; і пообкладовано їх оголівя і перекладини їх сріблом.

20. А все гвіздє в храмині і в дворі всюди мідяні.

21. А се полїчена ціна храмини, храмини сьвідчення, що злїчена по наказу Мойсейовому, через Левітів, під доглядом Ітамара, сина сьвященника Арона.

22. Безалеїл же, син Урії Гурієнка, з колїна Юдиного, поробив усе, що заповідав Господь Мойсейові,

23. А з ним працював Оголїаб Ахісамашенко, з колїна Данового, різбяр і штукар-ткач і гаптяр по блавату й по пурпуру й по кармазину и по тонкому полотну.

24. Всього золота, що пійшло на всяку роботу цілої будівлї сьвятинї, золота принесеного в жертву, було двайцять і девять талантів і сїмсот трийцять секлїв, по секлям сьвятинї.

25. А срібла од перелїчених громадян сто талантів і одна тисяча сїм сот сїмдесять і пять секлїв, по секлям сьвятинї:

26. А то по пів секля, по секлям сьвятинї, поголовщини з кожного, хто перейшов до перелїчених, від двайцятьох років і старше, від шістьсот трьох тисячей і пятьсот пятьдесять чоловіка.

27. А сотня талантів пійшла на виляті підніжки сьватинї і на підніжки до завіси, сто підніжків із сотнї талантів, по таланту на один підніжок.

28. А з тисяч сїмсот сїмдесять і пять секлїв поробив гаки до стовпів і пообкладав оголовки їх, і звязав їх сволками.

29. А міді дарованої було сїмдесять талантів і чоритиста секлїв.

30. І поробив стояла коло входу в соборний намет, і жертівника мідяного і грати мідяні до його і всю посудину до жертівника;

31. І стояла в дворі і всї прикілки до храмини й усї прикілки в дворі навкруги.

ГОЛОВА 39.

А з блавату й пурпуру й кармазину поробили мережані шати до служби в сьвятинї, і поробили сьвяті

шати для Арона, як заповідав Господь Мойсейові.

2. І зробив наплїчника Аронові з золота, та з блавати та з пурпуру й кармазину й тонкого полотна з пряжі.

3. І повибивали із золота пластинки, та й порозтинали їх на нитки, щоб гаптувати ними по блавату і по пурпуру й кармазину і по всякому полотну, робом майстерним.

4. Поробили на йому нарамники, що до купи спинались.

5. А мережаний пояс, котрим привязувано його, що був поверх його, був з тої ж самої тканини, одної з ним роботи: із золота, блавату, пурпуру й кармазину й тонкого полотна з пряжі, як заповідав Господь Мойсейові.

6. Та й оправили вони два камені ониксові в оправу золоту, вирізавши печатньою різьбою імена синів Ізрайлевих.

7. І повставляли їх у нарамника з боків, яко камені на спомин синам Ізрайлевим: як повелїв Господь Мойсейові.

8. І зробив нагрудника роботою штучно ткарською, як робота наплїчника: із золота, блавату, пурпуру й кармазину й тонкого полотна з пряжі.

9. Був він четверокутний; двоїстим зробили нагрудника, пядь завдовжки і пядь завширшки, двоїстий був.

10. І обложили його чотирма рядами каміння; один ряд: Сардїй, топаз і смарагд, ряд первий;

11. А другий ряд: Гранат, сафір і диямант;

12. А третїй ряд: Опаль, ахат і аметист;

13. А четвертий ряд: Хризоліт, оникс і яспіс; оправлені в оправу золоту, кожний в гнїздочку свойму.

14. А на камінних були імена синів Ізрайлевих; дванайцять, по прізвищам їх; вирізані як на печатцї, кожен з імям своїм, про дванайцять колїн.

15. І поробили на нагруднику ланьцюжки, плетені як шнурочки, з чистого золота..

16. Та й зробили дві оправки із золота і дві каблучки із золота по двох кіньцях і причіпили дві каблучки нагрудника.

17. І привязали два плетені шнурки золоті до двох каблучок на двох кіньцях нагрудника.

18. А обидва кіньцї двох плетених шнурків причіпили до двох оправок та й приставили їх до нарамників наплечника, з лицьового боку його.

19. І зробили ще дві каблучки золоті та й причіпили на двох кіньцях нагрудника, з краю його, що сподом до наплїчника.

20. І зробили знов дві каблучки золоті та й причіпили на двох нарамниках наплїчника внизу до лицьового боку його, саме там, де звязуеться до купи поясом наплїчника.

21. І привязали вони нагрудника каблучками його до каблучок наплїчника шнурком блаватовим, шоб він був над поясом наплїчника та щоб не одставав нагрудник од наплїчника: так як заповідав Господь Мойсейові.

22. І зробив верхню шату до наплїчника робом ткацьким, всю з блавату.

23. І пазуха в верхньої шати була по серединї її як пазуха в панцері; облямовано кругом пазуху, щоб не дерилась.

24. І поробили долиною у верхньої шати гранатові яблочка з блавати й пурпуру й кармазину пряденого.

25. І поробили дзвоники з золота щирого та й попричіплювали дзвоники між гранатовими яблочками по рубцю верхньої шати з усїх боків.

26. Дзвоник і граната, дзвоник і граната по рубцю шати з усїх боків, щоб у їй правити службу: як Господь заповідав Мойсейові.

27. І поробили хитони з бавовняної тканини Аронові й синам його;

28. І кедар з білої тканини, і окрасу високих клобуків з білої тканини, і спідне платтє полотняне з пряденої бавовни.

29. І пояси з пряденої бавовни, з блавату й пурпуру й кармазину, робом гаптярським, так як заповідав Господь Мойсейові.

30. І зробили бляху, сьвяту диядему, з золота щирого, і написали на їй надпись різьбою печатньою: Сзвятиня Господеві!

31. І привязали до неї шнурок блаватовий, щоб привязати ним на ке-

дарі зверху, так як заповідав Господь Мойсейові.

32. І скінчили всю роботу храмини і намета соборного. І поробили синове Ізрайлеві все; як заповідав Господь Мойсейові, так і зробили вони.

33. І принесли храмину до Мойсея: намет і всю посудину його, клямри його, дошки його, засуви його і стовпи його і підніжки його;

34. І покриттє його з баранячих шкір крашених і покриттє з барсучих шкір, і завісу роздімаючу.

35. І скриню сьвідчення, і носила до неї і віко;

36. Стола й усю посудину його і покладний хліб;

37. Сьвітильника чистого і лямпи до його, лямпи вставлювання, і всю посудину його й олію на сьвітло;

38. І золотого жертівника і миро, і запашні кадила; і опону до входу в намет.

39. Жертівника мідяного, і грати його мідяні, жердки його і всю посудину до його; вмивальницю і стояло її;

40. Опони до двора, стовпи його і підніжки їх; опону до воріт в дворі, його посторонки і прикілки; і всю посудину до служення в храмині намета соборного.

41. Шату мережану до служби в сьвятині й сьвяті шати для Арона сьвященника і шати для синів його, щоб служити службу сьвященну.

42. Усе, як заповідав Господь Мойсейові, так і поробили синове Ізрайлеві всяку роботу.

43. І оглядав Мойсей всю роботу, і бачив, що зробили вони; як заповідав Господь, так і поробили вони; та й благословив їх Мойсей.

ГОЛОВА 40.

І рече Господь Мойсейові:

2. В день первого місяця, в день первий, поставиш ти храмину громадського намету.

3. І поставиш там скриню сьвідчення, і закриєш скриню завісою.

4. І внесеш стола і пороставляєш те, що роставляти меться на йому; і принесеш сьвітильника, та й поставиш лямпи на йому.

5. І поставиш ти жертівника золотого, щоб приносити кадило перед скринею сьвідчення. І повісиш опону коло входу в храмину.

6. І поставиш жертівника для всепалення перед входом в храмину громадянського намету.

7. І поставиш умивальницю між громадянським наметом і жертівником, і наллєш до неї води.

8. І поставиш двора навкруги та й повісиш опону у воротах двора.

9. І візьмеш мира та й помажеш храмину і все, що в їй, і осьвятиш її і всю посудину її; і буде вона сьвятинею.

10. І помажеш жертівника на всеспаленнє і ввесь посуд його, та й осьвятиш ти жертівника; і буде жертівник пресьвятим.

11. І помажеш умивальницю і підніжок її, та й осьвятиш її.

12. І приведеш Арона й сини його до входу в громадський намет та й пообливаєш їх водою.

13. І вдягнеш Арона в шати сьвященні та й помажеш його і осьвятиш його, щоб він служив менї службу сьвященну.

14. І сини його приведеш і повдягаєш їх у хитони.

15. І помажеш їх, як помазав отця їх, щоб служили менї службу сьвященну. І буде їм помазаннє на вічне сьвященьство в роди їх.

16. І вчинив Мойсей усе; як заповідав йому Господь, так і вчинив він.

17. І в первий місяць, другого року, в первий день місяця поставлено храмину.

18. І поставив Мойсей храмину, і поукріплював підніжки її, і пороставляв дошки її, і позасовував засуви її, і поздвигав стовпи її;

19. І напяв намета над храминою, і поклав накриттє наметове зверху в його, як заповідав Господь Мойсейові.

20. І взяв сьвідоцтво та й положив в скриню, і приправив носила до скринї, і поставив віко на скриню зверху.

21. І вніс він скриню в храмину і спустив завісу, і закрив скриню; як заповідав Господь Мойсейові.

22. І поставив стола в громадському наметї побіч скринї на північ, знадвору завіси;
23. І положив на йому хлїби рядом перед Господом, як повелїв Господь Мойсейові.
24. І поставив сьвітільника в громадському наметї навпроти стола, на полуденньому боцї храмини.
25. І пороставляв лямпи перед Господом, як заповідав Господь Мойсейові.
26. І поставив жертівника золотого в громадському наметї перед завісою,
27. І закурив на йому запашне кадило, як заповідав Господь Мойсейові.
28. І повісив опону коло входу в храмину.
29. А жертівника для всепалення поставив коло входу в храмину громадського намету, і приніс на йому всепаленнє, як повелїв Господь Мойсейові.
30. І поставив умивальницю між громадським наметом та жертівником, і налив до неї води на обмиваннє.
31. І почали обмивати в їй Мойсей, Арон і сини його руки і ноги свої;
32. Як увіходили в громадський намет, і як приступали до жертівника, обмивались, як заповідав Господь Мойсейові.
33. І поставив двора навкруги храмини й жертівника, і повісив опону у воротях двора. І довершив так Мойсей дїло.
34. І вкрила хмара громадський намет, і слава Господня сповнила храмину.
35. І не зміг Мойсей увійти в громадський намет; на йому бо почивала хмара і слава Господня сповнила храмину.
36. І як піднялась хмара над храминою, рушали далї сини Ізраїльські, покіль було мандруваннє їх.
37. Як же хмара не підіймалась, не рушали далїй, аж покіль вона знов піднялась.
38. Бо хмара Господня була в день над храминою, у ночі ж була вона поломяною перед очима усього дому Ізрайлевого, по ввесь час їх мандрування.

ТРЕТЯ КНИГА МОЙСЕЯ.

ГОЛОВА 1.

І полкилав Господь Мойсея й рече до його з соборного намету:
2. Промов до синів Ізрайлевих і заповідай їм: Коли хто зміж вас приносити ме приніс Господеві від скоту, мусите приносити приніс ваш від товару й овечок та кіз.
3. Коли приніс його жертва всепалення з товару, мусить приносити самця без скази; до входу в громадянський намет приносити ме його, щоб знайти ласку в Господа.
4. І положить руку свою на голову жертви всепалення, і знайде ласку в Господа, щоб спокутувати гріхи свої.
5. І заколеш ти бичка перед Господом; і принесуть сини Аронові, сьвященники, кров, і покроплять кровю жертівника з усіх боків, той, що стоїть коло входу в соборний намет.
6. І здійме шкіру з жертви всепалення і розійме її на частини.
7. І запалять сини Арона, священника, вогонь на жертівнику, і розложять на вогнї дрова;
8. І покладуть сини Аронові, сьвященники, частини: голову й жир на дровах, над вогнем, що на жертівнику.
9. Тельбухи ж і ноги пополоще в водї, і пустить сьвященник се все димом: се всепаленнє, огняна жертва, любі Господеві пахощі.
10. А коли приніс його з овечок та з кіз, на всепаленнє, самця без скази нехай приносить.
11. І заколе його на північньому боцї жертівника перед Богом і набризкають сини Аронові, сьвященники, крові його на жертівника, з усіх боків.
12. І роздійме його на частини, і покладе їх сьвященник вкупі з головою

й жиром на жертівнику на дровах, се є на вогнї, що на жертівнику.

13. Тельбухи й ноги повиполїскує в водї, і принесе сьвященник усе це, та й пустить димом на жертівнику.

14. Коли ж жертва всепалення від птаства буде приніс його Господеві, мусить принести жертву свою з горлиць або з голубенят.

15. І принесе її сьвященник до жертівника, і зверне головку ій, та й пустить із димом на жертівнику, а кров її нехай вицїдить по стїнї в жертівника;

16. Воле ж її з калом віддїлить і кине коло жертівника на схід сонця до попелища.

17. І надріже її на крилах, не віддїляючи їх, і пустить сьвященник її з димом на жертівнику на дровах, що на вогнї: всепаленнє се, огняна жертва, пахощі любі Господеві.

ГОЛОВА 2.

А коли хто приносити ме Господеві жертву хлїбову, нехай приносить муку пшеничну; і мусить злити на неї олїї, і положити на неї ладану.

2. І подасть її синам Ароновим, сьвященникам; і вийме з неї повну жменю пшеничної муки з олїєю і з усїм ладаном, і закурить сьвященник сю частину на спомин на жертівнику: се огняна жертва, пахощі любі Господеві.

3. Останки од приносу хлїбного Аронові й синам його: се велика сьвятиня із огняних жертв Господнїх.

4. А коли приносиш як хлїбну жертву печево, то нехай будуть із пшеничної муки коржі прісні, замішані на олїї, та ладки прісні, помазані олїєю.

5. А коли твій приніс на сковородї, то нехай буде мука пшенична замішана на олїї незаквашена;

6. Подїлиш його на куски і зіллєш олїї на його: се хлїбна жертва.

7. А коли хлїбна жертва твоя в горшку, то нехай буде мука з олїєю.

8. І принесеш жертву, зроблену з такого хлїба, Господеві; і подаси її сьвященникові, і він понесе її до жертівника.

9. І візьме сьвященник із хлїбної жертви частину на спомин, та й воскурить на жертівнику: се огняна жертва, пахощі любі Господеві.

10. Останки од приносу будуть Аронові й синам його: велика сьвятиня огняних жертв Господеві.

11. Який би нї був приніс ваш Господеві, не робити мете його заквашеним; бо нї заквашеного тїста нї меду не можна вам приносити як огняну жертву Господеві.

12. Що до жертви первоплодів, то повинні ви приносити їх Господеві; та не приносити мете їх на жертівнику про любі пахощі.

13. І всякі приноси хлїбної жертви твоєї мусиш посолювати сїллю, та, щоб не бракувало солї завіту Бога твого при хлїбній жертві твоїй; з усяким приносом твоїм приносити мусиш і сіль.

14. А як приносити меш жертву первоплоду Господеві з колосся, висушеного на вогнї, зерно обмелене принести мусиш на жертву з первоплодів твоїх.

15. І наллєш олїї на його, і положиш на його ладан: се жертва хлїбна.

16. І воскурить сьвященник частину його на спомин із зерна його й олїї його з усїм ладаном його: се жертва огняна Господеві.

ГОЛОВА 3.

А коли приніс його жертва мирна: коли він приносить з товарини, самця чи самицю, без скази мусить принести Господеві.

2. І положить руку свою на голову жертві своїй, та й заколе її коло входу в соборний намет, і набризкають крові на жертівника з усїх боків сини Аронові, сьвященники.

3. І принесе він із жертви мирної на жертву огняну жир, що вкриває тельбухи, і ввесь жир, що на тельбухах,

4. І обидві нирки й жир, що на їх, що по боках, і сальник над печїнкою; з нирками віддїлити мусить він се.

5. І воскурять се Аронові сини на жертівнику всепалення, на дровах, се є на вогнї: се огняна жертва, пахощі любі Господеві.

6. Коли ж із отари приніс його в жертву Господеві, без скази барана чи ягницю мусить він принести.

7. Коли ягня приносить в жертву, так мусить принести його перед Господа;

8. І положить він руку свою на голову жертви своєї та й заколе її перед соборним наметом; і набризкають сини Аронові крові його на жертівника з усіх боків.

9. І мусить він принести з мирної жертви огняний приніс Господеві: жир її, ввесь курдюк до крижової кості оддїлить; і жир, що вкриває тельбухи.

10. І ввесь жир, що на тельбухах, й обидві нирки, й жир, що на їх, та що по боках, і сальник на печінцї: з нирками він мусить оддїлити се.

11. І воскурить сьвященник на жертівнику: се пожива огня, жертва Господеві.

12. А коли приніс його буде коза, так мусить він привести її перед Господа;

13. І положить він руку свою на голову її, та й заколе її перед соборним наметом; і набризкають сини Аронові крові на жертівника з усіх боків.

14. І мусить він принести з сього приніс свій як огняну жертву Господеві: жир, що вкриває тельбухи й обидві нирки, й жир що на їх,

15. І що по боках, і сальник над печінкою; з нирками мусить оддїлити се.

16. І воскурить сьвященник на жертівнику: се пожива огняної жертви, на любі пахощі; ввесь жир Господеві.

17. Установа віковічня в роди ваші, по всїх осадах ваших: нї жиру, нї крові, шоб ви не їли.

ГОЛОВА 4.

І рече Господь Мойсейові: Промов до синів Ізрайлевих так:

2. Коли яка душа согрішить ненароком проти которої заповідї Господньої, і зробить що небудь, чого не годиться робити,

3. Коли сьвященник помазаний согрішить і дасть привід людям, то за гріх свій, яким согрішив, нехай принесе бичка без скази як жертву за гріх Господеві.

4. І приведе він бичка до входу в соборний намет, і положить руку свою на голову бичкові, та й заколе бичка перед Господом.

5. І возьме сьвященник помазаний бичкової крові, та й внесе до соборного намету;

6. І вмочить сьвященник пучку свою в кров і бризне сїм раз перед Господом, перед завісою сьвятинї.

7. І положить сьвященник крові на роги кадильного жертівника перед Господом, що в соборному наметї, а всю кров з бичка виллє до підніжка жертівника всепалення, що коло входу в соборний намет.

8. А ввесь жир бичка жертви за гріх повиймає з його; ввесь жир, що вкриває тельбухи, і ввесь жир, що на тельбухах.

9. І обидві нирки й жир, що на їх, що на стегнах, і сальник на печінцї; з нирками повідділає се,

10. Так, як виймаєть ся із товарини жертви мирної; і воскурить їх сьвященник на жертівнику всепалення.

11. А шкіру з бичка й усе мясиво його з головою його, й ногами його, й з тельбухами його, і з калом його:

12. Всього бичка мусить винести геть з табору на чисте місце, де висипають попіл, та й спалить його на дровах огнем; де висипають попіл, спалять його.

13. Коли ж уся громада Ізраїля согрішить ненарочно, і втаєна буде справа від очей збору, а переступлять котру з усіх заповідей, зробивши, чого не повинні робити, і провинять,

14. І гріх стане явний, котрим согрішили проти неї, тодї мусить громада принести бичка в жертву за гріх і приведе вона його перед соборний намет.

15. І положять громадські мужі руки свої на голову бичкові перед Господом, і буде заколений бичок перед Господом.

16. І принесе помазаний сьвященник, помазанець, крові з бичка в соборний намет,

17. І вмочить сьвященник пучку свою в кров і бризне сїм раз перед Господом, перед завісою.

18. І положить крові на роги жертівника всепалення, що коло входу в соборний намет.

19. А ввесь жир оддїлить од його та й воскурить на жертівнику.

20. І впорає бичка сього так, як порає бичка, що на жертву за гріх; так і мусить зробити з ним. І так зробить сьвященник покуту за них і проститься їм.

21. І винесе бичка геть із табору та й спалить його, як спалив первого бичка. Се жертва за гріх громади.

22. Коли согрішить князь і переступить ненарочно одну з усїх заповідей Господа, Бога свого, зробивши чого не годиться робити, та й провинить,

23. І виявиться йому гріх його, котрим согрішив, так мусить принести свою жертву, козла, самчика без скази.

24. І положить він руку свою на голову козла, та й заколе його там, де заколюють жертву всепалення перед Господом: се жертва за гріх.

25. І возьме сьвященник крові жертви за гріх пучкою своєю та й положить на роги жертівника всепалення, а кров його виллє до стояла жертівника.

26. А ввесь жир його воскурить на жертівнику, як жир жертви мирної. І так зробить сьвященник покуту за гріх його і проститься йому.

27. Коли ж хто з простого люду согрішить ненарочно та й переступить одну з заповідей Господнїх, вдїявши чого не повинен чинити, та й провинить,

28. І коли пізнає гріх свій, котрим согрішив, так нехай принесе жертву свою: козу без скази за гріх свій, що согришив ним.

29. І положить руку свою на голову жертви за гріх, та й заколе жертву на місцї всепалення.

30. І возьме сьвященник її крові пучкою своєю та й положить на роги в жертівника всепалення, а всю кров виллє до стояла в жертівника.

31. І віддїлить увесь жир її, як оддїляють жир у жертви мирної, і воскурить сьвященник на жертівнику про любі Господеві пахощі. І таку покуту зробить сьвященник за його, і проститься йому.

32. А коли принесе вівцю як приніс в жертву за гріх, нехай буде самиця без скази, що він приносить.

33. І положить він руку свою на голову жертви за гріх та й заколе її як жертву за гріх на тому місцї, де заколюють жертву всепалення.

34. І возьме сьвященник крові од жертви за гріх пучкою своєю та й положить на роги жертівника всепалення, а всю кров її виллє до стояла жертівника.

35. А ввесь жир її оддїлить, як оддїляють жир у жертви мирної, і воскурить сьвященник його на жертівнику при палених жертвах Господеві; і так відправить сьвященник покуту за гріх його, що він согрішив, і проститься йому.

ГОЛОВА 5.

А коли хто тим согрішить що чув голос клятьби і був сьвідком, чи то бачив се, чи знав се, коли не обявив того, так понесе на собі вину.

2. Або коли хто доторкнеться до чого нечистого, чи то стерва нечистого зьвіря, чи стерва скотини нечистої, чи стерва нечистої повзаючої животини, хоч не знав того, то зробивсь нечистим і провинив.

3. Або коли доторкнеться нечистоти людської, якої б нї було нечистоти, що від неї робляться нечистоти, хоч і не знав того, а потім довідається, то він провинив;

4. Або, коли поклененеться хто, вимовляючи не роздумавши губами своїми, зробити що лихе чи добре, що б там не вимовила людина нерозумного в клятьбі своїй, та не знала того, а потім дознається, то він провинив у сьому.

5. І має бути, коли він провинив чим небудь таким, так мусить признатись, чим согрішив він.

6. І мусить принести Господеві за гріх свій, що согрішив, жертву довжну: самицю з отари, вівцю чи козу як жертву за гріх; а сьвященник відправить покуту за гріх його.

7. А коли не спромога його на штуку дрібної скотини, так за провину свою, котрою провинився, мусить подати пару горлиць, або пару голубе-

нят Господеві; одно на жертву за гріх а одно на жертвопаленнє.

8. І подасть їх сьвященникові; а той принесе наперед те, що на жертву за гріх і скрутить головку йому над шиєю, та не віддїлить її.

9. І побризкає кровю з жертви за гріх на боки жертівника, останок же крові виллє до стояла жертівника: се жертва за гріх.

10. А друге принесе як жертвопаленнє по установі. І так відправить сьвященник покуту за гріх його, котрим согрішив, і проститься йому.

11. Коли ж і на пару горлиць або пару голубенят не стане його, так мусить подати на свій приніс, хто провинив, десятину ефи муки пшеничної на жертву за гріх; не класти ме на її олїї і не класти ме ладану, бо се жертва за гріх.

12. І подасть її сьвященникові і возьме сьвященник із її жменю повну, як частку на спомин, та й воскурить на жертівнику при огняних жертвах Господеві: Се жертва за гріх.

13. І відправить сьвященник покуту за гріх його, котрим провинив у де чому і проститься йому. Останок же буде сьвященникові, як хлїбова жертва.

14. І рече Господь Мойсейові:

15. Коли хто спроневіриться і ненароком согрішить проти сьвятощів Господнїх, такий мусить принести за свою провину як жертву Господеві барана без скази з отари, і по цінуванню твойму срібла секелями, по секелю сьвятинї, на жертву за провину.

16. А що согрішив проти сьвятого, те мусить віддати, та ще пятину додавши, і подати сьвященникові, і сьвященник відправить покуту за гріх його жертвуючи барана, і проститься йому.

17. А коли хто согрішить і переступить котру заповідь Господню, вчинивши, чого не годиться чинити, хоч би не знав, то провинив, і гріх лежить на йому.

18. Такий нехай принесе барана без скази з отари, по цінуванню твойму на жертву за провину; а сьвященник спокутує провину його, котрою провинився не знавши; і проститься йому.

19. Се жертва за провину; ясно він провинив перед Господом.

20. І рече Господь Мойсейові:

21. Коли хто согрішить і спроневіриться проти Господа, і запирається перед ближнїм своїм в тому, що повірено йому на схованку яке добро, чи то пожичив він чи вкрав; або коли видусить що в ближнього свого,

22. Або знайде загублене та й відпирається того; і кленеться льживо про що б нї було, що люди творять і грішать:

23. Тоді мусить: коли чоловік согрішив і провинив бути так, щоб вернув пожаковане, що пожакував, чи видушене, що видусив, чи повірене, що повірено йому, чи то загублене, що він знайшов;

24. Чи щоб нї було воно, про що клявся льживо,

25. Нехай виплатить сповна, та ще й пятину додасть до того; оддавати ме тому, чиє воно, того дня, як приносити ме жертву за провину.

26. І подасть жертву за провину свою Господеві, барана без скази з отари по цінуванню твойму, на жертву сьвященникові.

27. І очистить сьвященник гріх його перед Господом, і проститься йому, що б нї було, в усьому, що вкоїв провинивши.

ГОЛОВА 6.

І рече Господь Мойсейові:

2. Повели Аронові й синам його: От вам закон жертвопалення: Жертва всепалення нехай зостанеться на жертівнику всю ніч до ранку; а вогонь на жертівнику мусить горіти на йому.

3. І надїне сьвященник ризу льняну, і спідну одїж льняну надїне на тїло своє; і здійме попіл, що зіставсь од жертви, що пожер огонь, та й положить коло жертівника.

4. Потім скине шати свої, надїне иншу одїж, та й винесе попіл із табору, на чисте місце.

5. Огонь же на жертівнику мусить горіти, не згасати; і буде запалювати сьвященник на йому дрова що ранку, і покладати на йому жертву всепа-

лення; і закурювати на йому куснї мирних жертв.

6. Вогонь мусить безустанно горіти на жертівнику не згасаючи.

7. А се закон про жертви хлїбні: Приносити мусить їх один із синів Арона перед Господом, до жертівника.

8. І мусить він взяти з приносу жменю муки й олїї й увесь ладан, що на приносї хлїбному, та й закурити на жертівнику: се пахощі любі, частина на спомин Господеві.

9. Останки ж жертви їсти муть Арон та сини його; прісне їсти муть у сьвятому місцї; в дворі соборного намету їсти муть.

10. Не годиться пекти його заквашеним; як частину їх даю їм від жертвопалення мого: Се велика сьвятиня, як жертва за гріх і як жертва за провину.

11. Увесь музький пол між синами Ароновими їсти ме її. Установа віковічня в роди ваші про жертвопаленнє Господнє. Все, що доторкнеться до них, осьвятиться.

12. І рече Господь Мойсейові:

13. Се приноси від Арона й синів його, що мусять вони приносити Господеві в день помазаня свого: десятину ефи муки пшеничної в жертву повсячасну, половину того рано, а поливину того в вечір.

14. На сковородї в олїї щоб пряжено його, поливане олією принесеш його; спечені куски жертви хлїбної принесеш як любі пахощі Господеві.

15. І сьвященник із синів його помазаний намість його мусить се приносити; установа віковічня: Вся жертва буде спалена Господеві.

16. І всяку хлїбну жертву сьвященника мусите до крихти палити; не можна їсти її.

17. І рече Господь Мойсейові:

18. Промов до Арона й синів його: Се закон про жертву за гріх: там де заколюють жертву всепалення, заколювати меться жертва за гріх перед Господом: се велика сьвятощ.

19. Сьвященник, що приносить жертву за гріх, їсти ме її; в сьвятому місцї мусять їсти її, в дворі коло соборного намету.

20. Усе, що доторкнеться до мясива її, осьвятиться; і коли бризне крові її на одежу, те, на що бризнуло, мусиш випрати на сьвятому місцї.

21. І посудину глиняну, що в їй варено її, треба розбити, а коли в посудинї мідянїй варено її, так треба витерти й виполоскати водою.

22. Увесь музький пол у сьвященників їсти ме її: се велика сьвятощ. Ніякої ж жертви за гріх, що кров з неї вносять у соборний намет, щоб спокутувати гріх у сьвятинї, не годиться їсти. На огнї палити її.

ГОЛОВА 7.

А се закон про жертву за провину; велика се сьвятощ.

2. На тому місцї, де заколюють жертву всепалення, треба заколювати жертву за провину; і крові з неї треба набризкати на жертівник з усїх боків.

3. І ввесь жир треба приносити від неї, курдюк і жир, що вкриває тельбухи.

4. І обидві нирки, й жир, що на них, що на боках, і сальник, що на печінцї: з нирками треба відділяти його.

5. І воскурить їх сьвященник на жертівнику як огняну жертву Господеві: се жертва за провину.

6. Увесь музький пол у сьвященників їсти ме її; на сьвятому місцї треба їсти її: се велика сьвятощ.

7. Як про жертву за гріх, так і про жертву за провину закон один. Котрий сьвященник покутує нею гріх, тому вона буде.

8. І котрий сьвященник приносити ме чию жертву всепалення, кожа з усепалення, що принесе він, буде йому, сьвященникові.

9. І всякий хлїбний дар, що спечено в печі, й усе зготовлене в горшку і пряжене на сковородї: сьвященникові, що його приносить, йому воно буде.

10. І всякий хлїбний дар, змішаний з олією або сухий, про всї сини Аронові буде, як про одного так і про другого.

11. А се закон про жертву мирну, що приносять Господеві:

12. Коли як подяку приносить її хто, так треба принести з жертвою подяч-

ною коржі прісні, замішані на олії, та ладки прісні, помащені олією, і муку пшеничну, замішану на олії: балабушки политі олією.

13. Опріч коржів з квашеного хліба приносити мусить свій дар, вкупі з своєю жертвою подячною мирною.

14. І приносити мусить він одно з усього того дару як жертвоприношенне Господеві; се буде сьвященникові, що бризкає кров мирної жертви, йому воно буде.

15. І мясиво з жертви подячної, мирної, його треба їсти в день приносин; не зоставить нічого до ранку з його.

16. А коли приніс його буде обітниця чи добровільна жертва, так того ж дня треба їсти його, а останок треба завтрішнього дня поїсти;

17. Що ж останеться з мясива жертви на третїй день, треба спалити на огнї.

18. А коли їсти муть мясиво з жертви мирної на третїй день, не прийметься вона і нї за що поставиться тому, хто приніс її: гидота буде; і душа, що їла її, візьме на себе гріх.

19. Мясива ж того, до котрого доторкнеться що нечистого, не треба їсти, на огнї нехай згорить воно. Що ж до чистого мясива, то кожен чистий може їсти його.

20. А душа, що з'їла мясива від жертви мирної, що буде Господеві, і бувши сама нечистою, викорениться душа та зміж людей своїх.

21. І коли душа доторкнеться до чого нечистого, до нечистоти людської, чи до нечистої скотини, чи до нечистої огиди, та й попоїсть мясива з жертви мирної, ся душа викорениться зміж людей своїх.

22. І рече Господь Мойсейові:

23. Промов до синів Ізраїлевих і скажи: Нїякого туку товарини, чи з овечок і кіз, не їсти мете.

24. Тук із стерва і тук з того, що зьвір роздере, можна вам брати на потріб в усякій роботї, а їсти зовсїм вам не можна.

25. Всяка бо душа, що їсть тук із скотини, котру приносять в огняну жертву Господеві, викорениться зміж людей своїх.

26. І нїякої крові не їсти мете по всїх осадах ваших, чи з птаства чи із скотини.

27. Всяка душа, що попоїсть якої крові, тая душа викорениться зміж людей своїх.

28. І рече Господь Мойсейові:

29. Промов до синів Ізраїлевих і скажи: Хто приносить жертву мирну свою, мусить подати Господеві свій дар від жертви мирної своєї.

30. Рука його подасть огняну жертву Господеві; тук з погруддєм мусить подати: погруддє, щоб принести його як жертву гойдану перед Господом.

31. І воскурить сьвященник тук на жертівнику, а погруддє буде Аронові й синам його.

32. А лопатку праву вашої жертви мирної оддавати мете як дар гойданий сьвященникові.

33. Котрий зміж синів Аронових приносить кров із мирної жертви і тук, тому буде лопатка права як пай.

34. Погруддє бо гойданої жертви і лопатку жертвоприношення взяв я у синів Ізраїлевих від мирних жертов їх, та й оддав їх Аронові сьвященникові і синам його як вічну пайку їх від синів Ізраїлевих.

35. Се пай мировання Аронові і пай мировання синам його від огняних жертов Господнїх, призначений їм з того дня, як допущено їх сьвященниками до служби Господеві,

36. Котрого заповідав Господь синам Ізраїлевим давати їм того дня, як помазано їх: Установа віковічня в роди ваші.

37. Се закон про жертву огняну, хлїбну і про жертву за гріх і про жертву за провину, і про жертву благальну і жертву мирну,

38. Що заповідав Господь Мойсейові на Синай горі того дня, як велїв синам Ізраїлевим приносити дари Господеві, в степу Синай.

ГОЛОВА 8.

І рече Господь Мойсейові:

2. Возьми Арона й синів його з ним і шати і миро і бичка на жертву за гріх і два барани і кошик опрісноків,

3. І збери всю громаду до входу в соборний намет.

4. І вчинив Мойсей, як заповідав йому Господь, і зібралась громада до входу соборного намету.

5. І промовив Мойсей до громади: Ось що заповідав Господь учинити.

6. І велїв Мойсей приближитись Аронові і синам його, та й пообливав їх водою.

7. І надїв на його хитон, і підперезав його поясом, і окрив його верхньою ризою, і накинув на його оплїчника та й підперезав його мереживаною крайкою наплїчника і підвязав на йому оплїчника;

8. І повісив на його нагрудника і положив на нагруднику урім і тумім.

9. І наложив кедар на голову йому, і причіпив до кедара, з переду його, золоту бляху, сьвяту диядему, так як заповідав Господь Мойсейові.

10. І взяв Мойсей мира, і помазав храмину і все, що було в нїй, і осьвятив її.

11. І бризнув на жертівника сїм раз і помазав жертівника і всю посудину його.

12. І злив мира на голову Аронові, та й помазав його, щоб осьвятити його.

13. І казав Мойсей приступити синам Ароновим, і повдягав їх у хитони, і попідперізував їх поясами, і понакладав на них клобуки: як заповідав Господь Мойсейові.

14. І привів бичка, що на жертву за гріх; і положили Арон і сини його руки свої на голову бичка, жертви за гріх.

15. І заколов його, і взяв Мойсей крові, і положив на роги жертівника з усїх боків пучкою своєю, і розгрішив жертівника; а кров вилив до стояла жертівника і осьвятив його, відправивши покуту за його.

16. І взяв увесь жир, що на тельбухах, і сальник на печінцї, й обидві нирки, і жир їх, і воскурив все те Мойсей на жертівнику.

17. Бичка же і шкіру його і мясиво його і кал його попалив на вогнї за табором; як заповідав Господь Мойсейові.

18. І привів ще барана на огняну жертву; і положили Арон і сини його руки свої на голову барана.

19. І заколов його, і побризкав Мойсей крові на жертівника з усїх боків.

20. А барана подїлив на частки, і воскурив Мойсей голову і частки й жир; а тельбухи і ноги виполускав у водї.

21. І пустив Мойсей димом усього барана на жертівнику: се було жертвопаленнє про любі пахощі, огняна жертва Господеві, як заповідав Господь Мойсейові.

22. І привів барана другого, барана посьвятного, і положили Арон і сини його руки на голову барана.

23. І заколов його, і взяв Мойсей крові та й положив на пучку правого вуха Аронові, і на великий палець руки його правої, і на великий палець ноги його правої.

24. І казав приступити синам Ароновим, і положив Мойсей крові на пучку в ушах їх правих, і на великий палець рук їх правих, і на великий палець ніг їх, і набризкав Мойсей крові на жертівника з усїх боків.

25. І взяв жир і курдюк і ввесь жир, що на тельбухах і сальник на печінцї, й обидві нирки і жир їх, і лопатку праву.

26. А з кошика опрісноків, що стояли перед Господом, узяв одного опрісника і одного коржа хлїба олїйного та й одну ладку, і положив на масні куснї і на праву лопатку;

27. І передав усе разом на руки Аронові і на руки синам його, і приніс гойдану жертву перед Господом.

28. І взяв те Мойсей з рук їх та й пустив з димом на жертівнику всепалення: була се жертва посьвятна на любі пахощі, огняна жертва Господеві.

29. І взяв Мойсей погруддє і приніс жертву гойдану перед Господом; була се частка Мойсейова від посьвятного барана, як повелїв Господь Мойсейові.

30. І взяв Мойсей оливи до помазання та крові, що була на жертівнику, і покропив Арона, одїж його і одїж синів його з ним, і осьвятив Арона і одїж його, і синів його і одїж синів його з ним.

31. І рече Мойсей Аронові й синам

його: Зваріть мясиво коло входу в соборний намет і з'їжте його там із хлїбом, що в кошику для жертви посьвятної, як я велїв, казавши: Арон і сини його їсти муть.

32. Останок же з мясива і тук мусите спалити вогнем.

33. Від входу ж у соборний намет не відходити мете сїм день, аж поки не скінчаться днї жертви посьвятної: бо сїм день буде він висьвячувати вас.

34. Як чинив сьогоднї, заповідав Господь чинити, щоб відбути покуту за вас.

35. І жити мете коло входу в соборний намет і день і ніч сїм діб, і пильнувати мете заповіді Господнї, щоб не померти вам; так бо наказано менї.

36. І вчинили Арон і сини його все, що заповідав Господь через Мойсейя.

ГОЛОВА 9.

І сталось на восьмий день, покликав Мойсей Арона й сини його і мужі громадські Ізрайлеві, і каже Аронові:

2. Возьми про себе молоде теля на жертву за гріх та барана без скази на всепаленнє, та й принеси перед Господа.

3. А до синів Ізрайлевих промовляти меш кажучи: Возьміть козла на жертву за гріх, а теля й ягня, однолїтків, без скази на жертвопаленнє.

4. Та бугая та барана на мирну жертву, щоб жертвувати перед Господом; і жертву хлїбну, замішану на олїї; сьогоднї бо Господь явиться вам.

5. І принесли те, що повелїв Мойсей, перед соборний намет, і приступила вся громада і стала перед Господом.

6. І рече Мойсей: Ось те, що заповідав Господь вам чинити; і явиться вам слава Господня.

7. І рече Мойсей Аронові: Приступи до жертівника та принеси твою жертву за гріх і жертву всепалення, і зроби покуту за себе і за людей; і жертвуй приноси людські і зроби, покуту за них, як заповідав Господь.

8. І приступив Арон до жертівника, і заколов теля жертву за гріх, що було за його.

9. І подали сини Аронові кров йому, і вмочив він пальця свого в кров і положив на роги жертівника, і вилив кров до стояла жертівника.

10. А жир і нирки і сальник од печінки жертви за гріх пустив з димом на жертівнику, як заповідав Господь.

11. А мясиво й шкіру спалив на вогнї за табором.

12. І заколов всепаленнє; і подали сини Аронові кров йому, і покропив нею жертівника з усїх боків.

13. І жертву всепалення подали йому, з частками її, і голову, і пустив з димом на жертівнику.

14. І виполоскав тельбухи й ноги та й пустив з димом на жертівнику.

15. І приніс жертву від людей, і взяв козла жертву за гріх, що був за людей, і заколов його, і приніс його жертву за гріх, так само як перву.

16. І приніс жертву огняну і жертвував по установі.

17. І приніс жертву хлїбну, і сповнив нею руки свої та й пустив з димом на жертівнику, опріч ранїшноі огняної жертви.

18. І заколов бугая, та барана, жертву мирну, що була за люде. І подали сини Аронові крові йому, і окропив нею він жертівника з усїх боків.

19. І взяв тук із бугая та з барана, курдюк і те, що вкриває тельбухи і нирки і чепець з печінки;

20. І положили тук на погруддє, і він пустив з димом на жертівнику.

21. І куснї погруддя і праву лопатку приніс Арон як гойдану жертву перед Господом, так як велїв Мойсей.

22. Тодї зняв Арон руки до людей, і благословив їх; та й зійшов униз після того, як приніс жертву за гріх і жертву всепалення і жертву мирну.

23. І ввійшли Мойсей та Арон у соборний намет; і вийшли та й благословили людей. І явилася слава Господня всьому людові.

24. І вийшло поломя сперед Господа, і пожерло на жертівнику жертву всепалення й куснї жиру; і вбачали всї люде, і загукали з радощів та й попадали на лиця свої.

ГОЛОВА 10.

І взяли сини Аронові, Надаб і Абігу кожен кадильницю свою та положили жару в них, і посипали на

жар кадила та й почали приносити перед Господом огонь чужоземній, чого він їм не заповідав.

2. І вийшло сперед Господа полумя та й пожерло їх, і померли вони перед Господом.

3. І рече Мойсей Аронові: Оце ж і сталось те, що глаголав Господь: В тих, що приближаються до мене, осьвячусь, і перед усім народом прославлюсь.

4. І мовчав Арон. І покликав Мойсей Мизаїла та Ельзафана, синів Узіїла, дядька Аронового, і сказав їм: Приступіть і винесіть братів ваших із сьвятинї за табір.

5. І приступили вони, та й віднесли їх у хитонах їх за табір, як повелїв Мойсей.

6. І рече Мойсей Аронові і Єлеазарові й Ітамарові, синам його: Клобуків з голов ваших не скидайте і одежі вашої не шарпайте, щоб не померти вам, і Господь не розлютився на всю громаду; а нехай ваше браттє, ввесь дом Ізрайлїв плачуть за погорівшими огнем, що запалив Господь.

7. Із входу в соборний намет не виходити мете, щоб не вмерти вам; бо миропомазаннє Господнє на вас. І вчинили вони по слову Мойсейовому.

8. І рече Господь Аронові:

9. Вина й хмелевих напитків не пий, нї ти сам нї сини твої з тобою, як треба вам увійти в соборний намет, щоб не вмерти вам. Установа віковічна в роди ваші,

10. І щоб розбирати вам між тим, що сьвяте, і тим, що не сьвяте, між тим, що чисте, і що не чисте,

11. І навчати синів Ізрайлевих всїх установ, що дав їх Господь вам через Мойсея.

12. І рече Мойсей Аронові й Єлеазарові й Ітамарові, синам його, що востались: Возьміте приніс хлїбний, що зіставсь од огняної жертви Господньої та й їжте його прісним коло жертівника; се бо велика сьвятощ.

13. І їсти мете його в сьвятому місцї: бо се пай твій і пай синів твоїх з огняних жертов Господеві; так бо заповідано менї.

14. Погруддє ж жертви гойданої і лопатку жертви підношеної мусите їсти на чистому місцї, ти й сини твої й дочки твої з тобою: се бо пай твій і пай синів твоїх, призначений із жертов мирних у синів Ізрайлевих.

15. Лопатку жертви підношеної і грудину жертви гойданої, пускаючи з димом жир, мусите приносити вкупі з огняними жертвами, щоб гойдати їх як жертву гойдану перед Господом, і буде се тобі і синам твоїм з тобою пай віковічній: так бо заповідав Господь.

16. І Мойсей шукав пильно козла, що принесено як жертву за гріх, аж се його спалено. І розгнївався на Єлеазара та Ітамара, синів остальнїх Аронових і рече:

17. Чом не ззїли ви жертви за гріх на місцї сьвятому? се ж бо сьвятощ між сьвятощами, і він дав се вам, щоб узяли на себе гріхи громади та спокутували їх перед Господом.

18. Ось кровї з неї не внесено в сьвятиню; доконьче треба було вам ззїсти її в сьвятинї, як повелївав я.

19. І сказав Арон до Мойсея: Дивись, приносили вони сьогоднї жертву свою за гріх та всепаленнє своє перед Господом, і таке лучилось менї! А коли б я сьогоднї їв жертву за гріх, чи гаразд воно було би в очах Господа?

20. Вислухав се Мойсей, і було се добре в очах його.

ГОЛОВА 11

І рече Господь Мойсейові й Аронові:

2. Промовте до синів Ізрайлевих і скажіть їм: Оце така скотина, що можна вам їсти з усьої скотини, що є на землї:

3. Усяку скотину, що в неї ратицї розколені і між ратицями розколина глибока і вона ремигає, таку можна вам їсти.

4. Ось яких тільки неможна вам їсти з тих, що ремигають, а ратицї в них розділені: верблюда, дарма що ремигає, та ратицї у його нерозділені; нечистий він вам буде.

5. І крілика, що хоч і ремигає, та немає копит розділених; нечистий він вам буде;

6. І зайця, що ремигає, та немає ратиць розділених; нечисий він вам буде.

7. І свиню, що хоч у неї ратиції розколені та й зовсім розколені ратиці, але вона не ремигає; нечиста вона вам буде.

8. Мясива їх не їсти мете, падалї ж їх не торкати метесь; нечисті вони вам будуть.

9. З усього ж, що в водах, можна вам їсти: все, що має сплавки і луску, що в водах, у морях і в ріках, можна вам їсти;

10. А все, що немає сплавок і луски в морях і ріках, усе, що кишить у водах, і всяка животина, що в морю, вони будуть вам гидотою.

11. І гидкі вони мусять бути вам: мясива їх не їжте і падаль їх уважайте за гидоту.

12. Усе, що без сплавок і луски в водї, буде гидотою вам.

13. Оце ж ті, що вважати мете гидкими з птаства; неможна їх їсти, вони гидь: орел, коршак, і морський орел,

14. І пугач, і сокіл з породою його,

15. І всякий ворон з породою його.

16. І струвус, і чайка, і яструб з породою його.

17. І сова, і рибалка та ібис,

18. І лебедь, і пеликан, і сич,

19. І бузьок і чапля з породою її, й вудвод, і нетопир.

20. Усе крилате, і ходюче на чотирох, гидота вам буде.

21. Тільки тих можна їсти зміж усьої крилатої животини, що ходить на чотирох ногах: що має литки над ногами, щоб скакати по землї.

22. Ось яких ізміж їх можна вам їсти: сарану з породою її, коники всякі, і скакуни всякі з породою їх, та хрущі всякі з породою їх.

23. А всяка инша крилата животина, що на чотирох ногах, буде гидотою вам.

24. І від них нечистими робити метесь: хто торкнеться стерва їх, нечистим стане до вечора.

25. І хто нести ме частку трупа їх, мусить випрати одїж свою, і буде нечистим до вечора.

26. Всяка скотина, що має ратиці та не зовсім розколені ратиці і не ремигає: гидота вам; хто торкнеться об неї, буде нечистим.

27. І все ходюче на лапах між усїм животним, що на чотирох ногах, нечисте вам буде; хто торкнеться об трупа їх, буде нечистий до вечора.

28. А хто ніс їх трупа, мусить випрати одїж свою і буде нечистий аж до вечора; нечисті вони вам.

29. І сї нечисті вам з животини лазючої по землї: кріт, і миш, і ящірка з породою своєю,

30. І анака, і коах, і летах, і хомет, і хамелон,

31. Сї нечисті вам зміж усїх повзючих; хто торкнеться об них здохлих, кожен буде нечистий аж до вечора.

32. І все, на що одно з них впаде, коли воно здохле, буде нечисть; уся-ка посудина деревяна, чи одїж, чи шкіра, чи торба, чи знаряддє яке, що ним що робиться, треба класти в воду і будуть нечисті до вечора, а потім чисті будуть.

33. І всяка посудина черепяна, що до неї впаде которе з них: усе, що є в нїй, буде нечистим, а її треба розбити.

34. І всяка їда, що їдять, коли хлюпне на неї вода з такої посудини, буде нечиста: і всякий напиток, що пють його, буде в такій посудинї нечистим.

35. І все, на що впаде частина трупу їх, нечистим стане; піч і припічок мусять розібрати; нечисті вони, і нечисті мусять бути вам.

36. Тільки криниця та колодязь, та всякий водозбір, чисті будуть; хто ж торкнеться об їх трупа, буде нечистий.

37. А коли впаде частка їх трупа на яке посіяне насїннє, що треба сїяти, чисте буде воно.

38. А коли в водї намочено насїннє, та впаде частина трупа їх на його, нечистим буде воно вам.

39. А коли здохне яка скотина, що можна вам їсти, хто торкнеться падла її, буде нечистий аж до вечора.

40. І хто ніс падло її, мусить випрати одїж свою, і буде нечистий аж до вечора.

41. І кожне з гаду повзаючого по землї, се гидь; неможна його їсти.

42. Все що повзає на череві, і все що ходить на чотирох, і все многоножне між всякою животиною, що

повзає по землї, не їсти мете, вони бо гидота.

43. Не паскудьте себе жадною повзаючою животиною, і не робіть себе нечистими через них, щоб не опоганитись вам ними.

44. Я бо Господь, Бог ваш; тим то й осьвячуйте себе і будьте сьвятими, я бо сьвятий. І не опоганюйте себе животиною, що повзає по землї.

45. Я бо, Господь, вивів із Египецької землї вас, щоб вашим Богом бути, і мусите бути сьвятими: я бо сьвятий.

46. Се закон про скотину, і про птаство, і про всяку животину, пливаючу у водї і про животину повзаючу по землї,

47. Щоб робити ріжницю між нечистим і чистим, і між животиною їдомою і животиною, що не можна їсти.

ГОЛОВА 12.

І рече Господь Мойсейові: Промов до синів Ізраїлевих і кажи:

2. Коли жінка буде при надїї і вродить хлопятко, так нечистою буде вона сїм день; як у днї нечистої недуги буде вона нечистою.

3. А восьмого дня обріжуть крайню шкірочку в його.

4. І трийцять три днї мусить вона пробувати в кровочищенню своїм, нї до чого сьвятого не доторкатись, і до сьвятинї не приходити, покіль минуться днї очищення її.

5. А коли вродить дївчатко, нечистою буде два тижнї, як в днї нечистої недуги своєї, і шістьдесять шість день перебувати мусить дома в кровочищенню своїм.

6. Як же сповняться днї очищення її, за сина чи за доньку, мусить принести ягня річняка на всепаленнє та голубеня чи горлицю на жертву за гріх до входу в соборний намет сьвященникові.

7. І принесе він се перед Господом і відправить покуту за гріх її та й очистить од кровотоку її. Се закон для роджаючих, чи буде хлопятко чи дївчинка.

8. А коли не спромога її на дрібну скотину, дак мусить вона взяти пару горлиць або пару голубенят, одно про всепаленнє і одного про жертву за гріх. І відбуде сьвященник покуту за гріх її і очиститься.

ГОЛОВА 13.

І рече Господь Мойсейові та Аронові:

2. Коли буде під шкірою на тїлї чоловіка напухлина, чи струп чи пляма, і буде на шкірі тїла його болячка, так мусять привести його до Арона, сьвященника, або до которого з синів його, сьвященників.

3. І огляне сьвященник болячку під шкірою на тїлї, і як волоссє над болячкою побілїє і болячка буде глубше як шкіра тїла, то се проказа. І оглянувши його, обявить сьвященник нечистим його.

4. А коли тільки пляма під кожою тїла його побілїє і не буде глибша вона як шкіра, і волоссє не побілїє, тодї зачинить сьвященник того, у кого є болячка, на сїм день.

5. Та й огляне його сьвященник семого дня, і побачить, що болячка не змінилась, не роскинулась по шкірі, так зачинить його сьвященник на сїм день удруге.

6. А як огляне його сьвященник семого дня удруге, і поблїдла болячка і не розкинуло її по шкірі, то обявить його сьвященник чистим: се струп; і мусить випрати одїж свою, і буде чистий.

7. Коли ж буде розкидати струпи по кожі після того, як оглянув його сьвященник і обявив чистим, так нехай покажеться сьвященникові в друге;

8. Огляне ж його сьвященник, і побачить, що струп розкинувся по кожі, то нечистим обявить його сьвященник: се проказа.

9. Коли буде на людинї проказа, так нехай приведуть її до сьвященника.

10. І огляне його сьвященник, і побачить, се пухлина біла на кожі і побілїв від неї волос на кожі, і дике мясиво на пухлинї,

11. То се проказа застаріла на кожі тїла його, і нечистим обявить його сьвященник; і зачинить його, бо людина нечиста.

12. Коли ж обкине кожу проказа і вкриє проказа всю кожу недужого

з голови до ніг, куди б і не глянули очі сьвященника;

13. І сьвященник огляне його, і бачить, що проказа все тїло його вкрила, так обявить людину чистою; коли вся вона побілїла, то людина чиста.

14. Коли ж показуєть ся на їй дике мясиво, людина нечиста.

15. І як побачить сьвященник дике мясо, то нечистою обявить людину; мясо дике нечисте: се проказа.

16. Коли ж змінить ся мясиво дике й стане біле, так мусить людина показати ся сьвященникові;

17. І огляне її сьвященник, та й побачить що болячка білою стала: то чистим обявить сьвященник того, в кого болячка: він чистий.

18. Так само, коли буде боляк на тїлї, під шкірою його, та й загоїть ся,

19. А на місцї боляка зробить ся пухлина біла, чи біло-червонява пляма, то має показатись сьвященникові;

20. І огляне його сьвященник, та й побачить, що воно глибше кожі і волос на йому взяв ся білим, так нечистим обявить його сьвященник: се недуга прокази, що показалась в болячцї.

21. І огляне людину сьвященник, та й побачить, що нема на кожі волосу білого і пляма не нижше кожі, так зачинить людину сьвященник на сїм день.

22. А коли розкинеть ся пляма по кожі, то нечистим обявить його сьвященник: се хороба.

23. Коли ж на свойму місцї останеть ся пляма, не розкинувшись, так се пруг чиряка; і чистою обявить людину сьвященник.

24. Або коли на кожі тїла буде опечина від огню, і зробить ся з опечини пляма біло-червонява або біла,

25. І огляне людину сьвященник, і побачить, се побілїв волос на плямі і на погляд вона глибше від кожі, то се проказа; вона взялась на опечинї, і нечистою обявить людину сьвященник: се болячка прокази,

26. А як огляне її сьвященник, і побачить, що нема на плямі білого волосся, та не глибше кожі вона, та блїда, так зачинить людину сьвященник на сїм день.

27. І огляне її сьвященник на семий день; коли роскинулось по кожі, так нечистою обявить людину сьвященник: се болячка прокази.

28. Коли ж на свойму місцї останеть ся пляма, і не розкинуло її по кожі і сама блїда, так се пухлина опеченого місця, і чистою обявить людину сьвященник; бо се пруги опеченого місця.

29. І коли в чоловіка чи в жінки яка болячка на голові чи на бородї,

30. І сьвященник огляне, та й побачить, що вона глибше від кожі і на їй волоссє жовтовате, тонке, то нечистою обявить людину сьвященник: се пархи, се проказа на голові, чи на бородї в людини.

31. І як огляне сьвященник паршиву болячку, та й побачить, що вона не глибше кожі і нема на їй чорного волосу, так зачинить сьвященник паршивого на сїм день.

32. І коли огляне сьвященник паршиву болячку семого дня, та й побачить, що не роскинуло пархи, і нема на них волосу жовтявого, і на погляд пархи не глибші від кожі,

33. То нехай обстрижеть ся; але пархів нехай не стриже; і сьвященник зачинить на сїм день удруге.

34. І огляне сьвященник пархи на семий день, та й побачить, що не розкинулись пархи по кожі, і на погляд не глибше вони кожі, так обявить людину чистою сьвященник; і випере вона одіж свою, та й буде чиста.

35. А коли після того, як очистить ся, стане розкидати пархи по кожі,

36. І сьвященник огляне його, та й побачить, що пархи розкинулись по кожі, то не буде сьвященник шукати волосу жовтявого: нечиста се людина.

37. А коли, на його погляд, пархи остались на місцї, і волос чорний поріс по них, то вигоїлась людина з пархів; чиста вона, і чистою обявить її сьвященник.

38. Так само коли в чоловіка чи в жінки появлять ся на кожі тїла їх плїші, біляві плями,

39. І сьвященник огляне їх, та й побачить, що на кожі тїла їх блїді, біляві плями, то се лишай, що показав ся на кожі: се чиста людина.

40. А коли в кого повилазить волоссє, то лисоголовий він: він чистий.

41. І коли вилїзе волоссє спереду на голові, то він лисий: чист він.

42. Коли ж на лисинї переднїй або заднїй будуть біло-червоняcтї плїші, то се проказа на переднїй або заднїй лисинї в його.

43. І огляне його сьвященник, і побачить, що напухлина недуги біло-червоняста на лисинї його переднїй або заднїй така, якою показуєтьcя проказа на кожі тїла,

44. То він чоловік прокажений: нечистий він, і сьвященник мусить обявити його зовсїм нечистим: язва його на голові його.

45. І одїж прокаженого, в кого недуга, мусять порозбирати, і голова його мусить бути непокрита, і по бороду мусить він закутатись, і кричати ме він: нечистий, нечистий!

46. Докіль болїсть його, буде він нечистим; він нечистий: самотою жити мусить він; за табором оселя його.

47. Коли й на одежинї буде яка зараза, на вовняній, чи на одежинї льняній;

48. Чи на основинї, чи на переплїтцї* льняній чи вовняній, чи на смушах, чи на якій кожушинї,

49. І чи буде зараза зеленява, чи червоняста на одежинї, на шкірі, чи на основинї, чи на переплїтцї, чи на якій роботї кожушній, се хороба прокази, і мусять показати сьвященникові.

50. І огляне сьвященник заразу, та й зачинить те, на чому хороба, на сїм день.

51. І коли побачить заразу семого дня, що вона розкинулась по одежинї, чи по основинї, чи по переплїтцї, чи по шкірі, та що нї було б зроблене із шкіри, се хороба та пожираюча проказа: се язва, нечисте воно.

52. І мусить спалити одежину, чи основину, чи переплїтку, чи вовняне, чи льняне, чи яка б нї була робота шкіряна, що зараза на нїй: бо се проказа пожираюча: на вогнї мусять спалити.

53. А як огляне сьвященник, і побачить, що проказа не розкидаєтьcя по одежинї, чи по основі, чи по переплїтцї, чи по якій роботї шкіряній,

54. То звелить сьвященник, щоб випрали те, на чому зараза, та й зачинить його на сїм день у друге.

55. І огляне сьвященник, після того, як виперуть, і побачить, що незмінилась видом проказа, хоч і не розкинулась, то нечисте воно; в огнї спалити мусиш його: струпішіє воно, чи на лицевій чи на виворітній сторонї.

56. А коли огляне сьвященник, і побачить, що зараза поблїдля після прання, так мусить віддерти її від одежини, чи від шкіри, чи від основини, чи від переплїтки.

57. Коли ж покажеться вона знов на одежинї, чи на основинї, чи на тканю, чи на якій роботї шкіряній, то се повстаюча зараза; на огнї мусиш те спалити, на чому зараза;

58. Одежину ж, чи основину, чи переплїтку, чи яку роботу шкіряну мусиш випрати. Коли зараза минеться, так випрати вдруге, і буде чисте.

59. Се закон про хороби прокази на вовняній одежинї, чи на льняній, чи на основинї, чи на втоцї, чи на якій роботї шкіряній, щоб обявити їх чистими або нечистими.

ГОЛОВА 14.

І рече Господь Мойсейові:

2. Се буде законом для прокажених в день очищення його,

3. Приведуть його до сьвященника, і вийде сьвященник геть із табору, і огляне сьвященник, і побачить, що вигоїлась проказа в прокаженого.

4. І звелить сьвященник взяти для того, хто має очиститись, пару птиць живих і чистих і дерева кедрового та кармазину й гисопу.

5. І звелить сьвященник заколоти одну птицю в черепяній посудинї над живою текучою водою.

6. Живу ж пташку візьме і дерево кедрове й кармазин і гисоп та й умочить все те і живу пташку в кров зарізаної пташки над живою водою.

7. І бризне на того, хто очищаєтьcя од прокази, сїм раз, та й обявить його чистим, і випустить живу пташку в поле.

* тканю.

8. І повинирає той, хто очищається, одїж свою, і обстриже волоссє на собі, і сам викупається в водї; і він чистий. А тоді вже можна йому прийти в табір, та мусить прожити знадвору намету свого сїм день.

9. І станеться на семий день, що обстриже він волоссє на собі і бороду свою й брови свої. Все волоссє на собі мусить пообстригати; і повинирає одїж свою, і викупає все тїло своє в водї, і стане чистий.

10. А на восьмий день візьме двойко ягнят без скази й одно ягня, овечку однолїтку без скази та три десятинї ефи муки на приніс, змішаної з олїєю, та один лог олїї.

11. І поставить сьвященник, котрий очищає, людину що очищається, і се все перед Господом коло входу в соборний намет.

12. І візьме сьвященник ягня одно та й принесе його як жертву за провину з логом* олїї, і принесе їх як жертву гойдану перед Господом.

13. І заколе ягня в тому місцї, де заколюють жертву за гріх і жертву всепалення, в місцї сьвятому; бо як жертва за гріх, так буде і жертва за провину сьвященникові; велика сьвятощ.

14. І візьме сьвященник кровї з жертви за провину, та й положить на пучку правого вуха в того, що очищається і на великий палець на правій нозї його.

15. І візьме сьвященник од лога олїї та й наллє собі на лїву долоню.

16. І вмочить сьвященник палець свій правий в олїю, що в лївій долонї його, та й бризне олїї пальцем своїм сїм раз перед Господом.

17. З олїї ж, що зісталась в руцї його, дасть сьвященник на пучку правого вуха того, кого очищає, і на великий палець правої руки його і на великий палець правої ноги його, і на кров із жертви за провину.

18. Що ж зістанеться олїї, що в руцї сьвященника, виллє він на голову тому, кого очищає, і спокутує сьвященник гріхи його перед Господом.

19. І принесе сьвященник жертву за гріх і спокутує гріхи того, кого очищає од нечистї його; а потім заколе жертву всепалення.

20. І принесе сьвященник жертву всепалення і жертву хлїбну на жертівнику. І так спокутує сьвященник гріхи його; і стане той чистий.

21. А коли він убогий і не спроможеться, так візьме одно ягня на жертву за провину і жертву гойдану, щоб спокутувати гріх свій, та десятину муки, перемішану з олїєю, на хлїбну жертву, та лог олїї;

22. Та пару горлиць або пару голубенят, по спромозї своїй, і буде одно про жертву за гріх, а друге про всепаленнє.

23. І принесе їх на восьмий день свого очищення сьвященникові до входу в соборний намет перед Господом.

24. І візьме сьвященник ягня, що на жертву за провину, та лог олїї, і принесе сьвященник жертву гойдану перед Господом.

25. І заколе ягнятко, що на жертву за провину, і візьме сьвященник крові від жертви за провину, і положить на пучку правого вуха в того, кого очищає і на великий палець на руцї його правій, і на великий палець на нозї його правій.

26. І віллє сьвященник олїї на лїву руку свою;

27. Та й бризне сьвященник правим пальцем своїм олїї, що на лївій долонї його, сїм раз перед Господом.

28. З олїї ж, що зісталась на долонї його, положить сьвященник на пучку правого вуха в того, кого очищає, та на великий палець на правій руцї його, та на великий палець на правій нозї його, на місце кровї жертви за провину.

29. Що ж останеться олїї на долонї сьвященника, виллє він тому, кого очищає, на голову, і спокутує сьвященник за його перед Господом.

30. І принесе той одну з горлиць або з голубенят, на що спроможеться,

31. По спромозї: одно як жертву за гріх, а друге на всепаленнє вкупі з хлїбною жертвою. І відбуде сьвященник покуту за того, кого очищає, перед Господом.

32. Се закон про того, хто хорий від

* з лїтрою.

прокази, хто очищаючись не спроможеться на те, що приписано.

33. І рече Господь Мойсейові:

34. Як прийдете в Канаан землю, що сам я наділю вам у державу, і як нашлю болячки заразливі в будинки землї тої, що буде ваша.

35. Мусить прийти той, чий будинок, й обявити сьвященникові так: щось таке, наче проказа, виявилось у мене в будинку.

36. І звелить їм сьвященник очистити будинок, перш нїж увійде сьвященник оглядати болячку, щоб не стало нечистим усе в будинку, а потім увійде сьвященник, щоб оглянути будинок.

37. І огляне він, та й побачить, що зараза на стїнах у будинку: западини зеленяві або рудяві, і на погляд вони глибше стїни,

38. То вийде сьвященник із будинка до входу в будинок, і замкне будинок на сїм день.

39. І вернеться сьвященник семого дня та й огляне, і се роскидуєтьcя зараза по стїнах у будинку,

40. То скаже сьвященник повиймати камінне, що на йому зараза, та й викинути за гóродом, у місце нечисте.

41. А будинок скаже обшкробати в серединї по всїх боках будинка, і висиплють обшкробану глину за гóродом, на місце нечисте.

42. І наберуть иншого каміння та й принесуть замість викинутого каміння, і візьмуть иншої глини та й обкинуть будинок.

43. Коли ж ізнов покажеться зараза, та й стане розростатись в будинку послї того як виймуть каміння та обшкробають будинок та обкинуть його глиною,

44. Тодї ввійде сьвященник та й огляне; а коли побачить, що порозкидало заразу по будинку, то се в'їдлива проказа на будинку: нечистий він.

45. І велить зруйнувати будинок, камінне його, дерево його і всю глину його, та й повиносити за гóрод, у місце нечисте.

46. Хто ж приходив у будинок якого дня, як замкнено його, буде нечистий аж до вечора.

47. А хто спав у будинку, мусить випрати одїж свою, і хто їв у будинку, мусить випрати одїж свою.

48. Коли ж прийде сьвященник та й огляне, і се не розкидає нечистї по будинку послї того, як обкинуто будинок глиною, так чистим обявить сьвященник будинок: вигоїлась бо зараза.

49. Та мусить він принести на очищенне будинка двї птицї та дерева кедрини і кармазину й гисопу.

50. І заріже одну птицю в посудинї черепянїй над водою текучою;

51. І візьме дерево кедрину і гисоп і кармазин і птицю живу, та й умочить їх у кров птицї зарізаної, та в текучу воду, та й покропить будинок сїм раз.

52. І очистить будинок птичою кровю й водою текучою і птицею живою й деревом кедриною й гисопом і кармазином;

53. І випустить він птицю живу за городом у поле. І так спокутує він будинок, і буде він чистий.

54. Се встанова про всякі болячки заразливі і про пархи.

55. І про заразу на одїж і будинки, і про опухлину й про солуди й про плями, щоб навчати, в які днї будуть обявляти нечистим і в які обявляти чистим. Се встанова на проказу.

ГОЛОВА 15.

І рече Господь Мойсейові та Аронові:

2. Промовте до синів Ізрайлевих і кажїть їм: Як буде в кого течи з тїла його, через течиво своє він стане нечистим.

3. І се буде нечисть його в течиві його, чи то випускає тїло течиво своє, чи задержує тїло течиво своє, се нечисть.

4. Усяке ложе, що на його лягає течивний, буде нечисте, і всяка річ, що на неї сїдає він, буде нечиста.

5. І хто торкнеться об ложе його, мусить випрати одїж свою та викупатись у водї, і буде нечистим до вечора.

6. І хто сїв на знарядде, що на йому седїв течивний, мусить випрати одїж свою та викупатись в водї, і буде нечистим до вечора.

7. І хто торкнеться об тіло течивого, мусить випрати одїж свою та викупатись у водї, і буде нечистим до вечора.

8. І коли плюне течивий на чистого, той мусить випрати одїж свою, та викупатись у водї, і буде нечистим до вечора.

9. І всяке сїдало на возї, що їхав на йому течивий, буде нечисте.

10. І кожне, що торкнеться об що б нї було спід його, нечисте буде до вечора.

11. А хто таке піднїме, мусить випрати одїж свою, і буде нечистим до вечора. І до кого торкнеться течивий не обмивши рук, мусить випрати одїж свою, та викупатись у водї, і буде нечистий до вечора.

12. І ту посудину черепяну, що до неї торкнеться течивий, мусять розбити, а всяку посудину деревяну мусять вимити в водї.

13. І коли течивий очищаєть ся від течива свого, нехай одлїчить собі сїм день про своє очищеннє, і мусить випрати одїж свою, і викупати тїло своє в водї текучій, і стане чистий.

14. А на восьмий день візьме він собі пару горлиць, або пару голубенят і принесе перед Господа до входу в соборний намет, і оддасть їх сьвященникові.

15. І принесе їх сьвященник одно на жертву за гріх, а друге на всепаленнє, і спокутує сьвященник його перед Господом від течива його.

16. А коли в кого буде стїкати сїмя, мусить він викупати в водї все тїло своє, і буде нечистим до вечора.

17. І всяку одежину, і всяку шкіру, що капнуло на неї текуче сїмя, нехай виперуть у водї, і нечистими будуть ті речи до вечора.

18. І коли з жінкою ляже чоловік течивий сїмям, то вони мусять скупатись у водї, і будуть нечистими до вечора.

19. І коли буде течиво в жінки, та буде кров течивом на тїлї в неї, сїм день мусить вона бути відлученою в нечистотї своїй; і кожне, хто торкнеться до неї, нечисте буде до вечора.

20. І все, на що ляже вона в нечистотї своїй, нечистим буде, і все, на чому вона сяде, нечистим буде.

21. І кожен, хто торкнеться об постель її, мусить повипирати одїж свою, і викупатись у водї, і нечистим буде до вечора.

22. І кожне, що торкнулось об яку річ, що на нїй седїла вона, мусить випрати одїж свою та викупатись у водї, і нечистим буде до вечора.

23. І коли б що небудь було на постелї чи на речі, що на нїй седїла вона, коли хто торкнеться об його, нечистим буде воно до вечора.

24. Коли ж хто ляже з нею, на йому буде нечисть її, і нечистим буде він до вечора, а всяке ложе, що на його ляже вона, буде нечистим.

25. Так само жінка, коли буде в неї кровотїч кілька днїв позачас нечистоти її, чи то коли буде в неї кровотїч, як минув час нечистоти її, тодї буде у всї днї нечистого течива свого відлучена як в днї нечистоти своєї; нечиста вона.

26. Всяке ложе, на котре лягає вона по всї днї течива свого, буде про неї як ложе чищення її; і всяка поставина, що на нїй сїдає вона, нечиста буде, як в час чищення її.

27. І кожне, хто торкнеться їх, нечистим буде, і мусить випрати одїж свою та викупатись у водї, і нечистим буде до вечора.

28. А коли одужає вона від кровотїчі своєї, нехай одлїчить собі сїм день, і потім чистою стане.

29. І візьме собі на восьмий день пару горлиць або пару голубенят і принесе їх сьвященникові до входу в громадський намет.

30. І принесе в жертву сьвященник одно на жертву за гріх, а друге на всепаленнє. І так спокутує сьвященник за неї перед Господом задля нечистого течива її.

31. Сим робом будете ви держати синів Ізраїлевих оддалеки від їх нечистоти, щоб не вмирати їм у нечистотї своїй, опоганюючи виталище моє, що посеред них.

32. Се закон про течивого, і про того, в кого сїмя стїкає, що робить його нечистим,

33. І про ту, що нездужає від чищен-

ня свого, і про тих, у кого течиво, чоловік чи жінка, і про чоловіка, що лягати ме з нечистою.

ГОЛОВА 16.

І рече Господь Мойсейові по смерти двох синів Аронових, як померли наближившись перед Господа.

2. І рече Господь Мойсейові: Промов до Арона, брата твого, щоб не входив по всяк час у сьвятині за завісу, перед віко, що на скрині, щоб не вмерти йому; в хмарі бо обявлятись буду над віком.

3. От з чим входити мусить Арон у сьвятиню: з бичком про жертву за гріх та з бараном про всепаленнє.

4. Сьвященний хитон льняний надївати мусить і спідня одежа льняна мусять бути на тїлі його, і поясом льняним підперізуватись мусить, і завивало льняне мусить навивати: се одїж сьвята; і скупає у водї тїло своє і вдягнеться.

5. А від громади синів Ізраїлевих візьме двох козлів на жертву за гріх, та одного барана на всепаленнє.

6. І принесе Арон бичка як жертву за гріх, що буде за него, та й спокутує за себе і за дім свій.

7. І візьме обох козлів і поставить їх перед Господом до входу в громадський намет.

8. І кине Арон жереб про обох козлів: один жереб про Господа, а один жереб на відпущеннє.

9. І приведе Арон козла, що на його випав жереб про Господа, і принесе його як жертву за гріх.

10. А козла, що на його впаде жереб на відпущеннє, поставить живого перед Господом, щоб спокутувати на йому та пустити його в степ.

11. І принесе Арон бичка, що на жертву за гріх, і що за него буде, і спокутує за себе і за дім свій, та й заколе бичка, що на жертву за гріх, і що буде за него.

12. І візьме він кадильницю повну жару з жертівника перед Господом і набере повні руки пахущого кадила, на дрібно стовченого, та й понесе за завісу.

13. І посипле кадило на жар перед Господом, щоб хмара з кадила вкрила віко, що на сьвідченню, щоб не вмерти йому.

14. І візьме крові з бичка, та й бризне з пальця свого на віко, спереду, на схід сонця; а перед віком бризне сїм раз кровю з пальця свого.

15. І заколе козла про жертву за гріх, що буде за людей, і внесе кров його за завісу, і чинити ме з кровю його так само, як чинив з кровю бичка, і бризне на віко нею і перед віком.

16. І відправить покуту за сьвятиню задля нечистот у синів Ізраїлевих, і задля переступів їх по всїм гріхам їх; і те ж саме вчинить про соборний намет, що між ними, серед нечистот їх.

17. Тільки ж нїкого щоб не було в соборному наметї, коли він увійде покутувати в сьвятинї, аж коли вийде. І так відправить він покуту за себе і за дім свій і за всю громаду Ізраїлеву.

18. І вийде до жертівника, що веред Господом, і відправить покуту за його; і візьме крові з бичка й крові з козла, та й положить її на роги жертівника з усїх боків.

19. І бризне на його крові пальцем своїм сїм раз, і очистить його та осьвятить його від нечистот синів Ізраїлевих.

20. А як скінчить покуту за сьвятиню, і за соборний намет, і за жертівник, так приведе козла живого.

21. І положить Арон обидві руки свої на голову козла живого та й признає над ним всї беззаконня синів Ізраїлевих і всї переступи їх, по всїм гріхам їх; і положить їх козлові на голову, та й випустить його рукою певного чоловіка в степ.

22. І понесе козел на собі все беззаконьство їх у землю безлюдну; і випустить він козла в степ.

23. І ввійде Арон у соборний намет і поздіймає одїж льняну, що понадївав, як входив у сьвятиню, та й покладе її там.

24. І викупає в водї тїло своє в місцї сьвятому, та й надїє одїж свою; і вийде він та й принесе всепаленнє своє і всепаленнє людське, і спокутує за себе і за людей.

25. А тук жертви за гріх пустить з димом на жертівнику.

26. А той, хто вів козла на відпущеннє, мусить свою одіж випрати і тіло своє у воді скупати; потім можна йому ввійти в табір.

27. А бичка, що на жертву за гріх, і козла, що на жертву за гріх, котрих кров внесено в сьвятиню на спокутованнє, винесуть геть із табору, та й спалять на вогні шкіри їх, і мясиво їх і кал їх.

28. А той, хто палити ме їх, нехай повипирає одіж свою та скупає в воді тіло своє; а потім можна йому ввійти до табору.

29. І буде установою вам віковічньою: Семого місяця, на десятий день місяця, будете впокорювати душі ваші, і нічого не робити, чи землянин, чи чужинець, що пробуває між вами.

30. У той бо день покутувати ме сьвященник за вас, щоб очистити вас; будете чисті перед Господом од усїх провин ваших.

31. Субота на спочинок буде про вас, і мусите впокорювати душі свої: установа віковічня.

32. Буде ж покутувати такий сьвященник, що його помазано, і що сьвятять його. щоб служив сьвящену службу намість отця його; вдягати меться він в шати льняні, сьвященні шати;

33. І покутувати ме за сьвятиню, і за соборний намет, і за жертівник відправить покуту, і за сьвящеників і за ввесь люд громадський, зробить покуту.

34. І буде се в вас установою віковічньою, щоб роблено покуту за синів Ізрайлевих, за всї провини їх раз в рік. І вчинив Мойсей так, як заповідав йому Господь.

ГОЛОВА 17.

І рече Господь Мойсейові:

2. Промов до Арона та до синїв його і скажи їм: Ось що заповідає Господь глаголючи:

3. Хто б то нї був із дому Ізрайлевого, що заколов би вола, чи ягня, чи вівцю, чи козу в таборі, або хто б заколов за табором,

4. Та не приніс його до входу громадського намета на жертву Господеві перед храминою Господньою, тому чоловікові буде полїчена кров за гріх: кров пролив він, і викорениться чоловік той зміж люду свого;

5. Се длятого, щоб сини Ізрайлеві приносили жертви свої, що заколюють їх у чистому полї, щоб вони подавали їх Господеві до входу в громадський намет сьвященникові, та заколювали їх як жертви мирні Господеві.

6. І кропити ме сьвященник кровю на жертівник Господень коло входу в соборний намет і пускати ме з димом тук про любі пахощі Господеві.

7. І не приносити муть уже потім жерти ідолам, з котрими блудно ходять. Установою віковічною буде се їм у роди їх.

8. І промовиш їм іще: Хто б то нї був, чи з дому Ізрайлевого, чи з приходнїв, що між вами, що приносити ме всепаленнє чи жертву,

9. І не подасть до входу в громадський намет на приніс Господеві, викорениться чоловік той із між людей своїх.

10. І хто б то нї був із дому Ізрайлевого, чи з приходнїв, що пробувають між вами, хто їсти ме яку б то нї було кров, проти людини, що їсть кров, поверну лице моє і викореню її зміж людей.

11. Бо в крові душа тїла, і призначив я її для жертівника, щоб роблено покуту за душі ваші; кров бо се, що чинить покуту за душу.

12. Тим же то глаголав я Ізрайлевим синам: Нї одна душа зміж вас нехай не їсть крові; і приходень, що пробуває між вами, нехай не їсть крові.

13. І хто б то нї був між синами Ізрайлевими, чи між приходнями, що між вами, що вловить животину чи птицю яку, що їдять, мусить вицїдити кров її, і засипати її землею.

14. Бо душа кожного тїла: кров його, се душа його; і сказав я Ізрайлевим синам: Крові з усякого тїла щоб ви не їли, бо душа кожного тїла се кров його; кожен, хто з'їсть її, викорениться.

15. І всякий хто їсти ме або трупа, або те що зьвір розідре, чи землянин, чи приходень, мусить випрати одїж свою та викупатись у воді, і нечистий буде він до вечора; тоді ж стане чистий. Коли ж не повипирає її і не скупається, так нести ме на души гріх свій.

ГОЛОВА 18.

І рече Господь Мойсейові:
2. Промов до синів Ізрайлевих і скажи їм: Я Господь, Бог ваш.

3. Не будете ви ходити робом Египецької землї, де ви жили, і не будете ходити робом Канаан землї, куди приведу вас; і по установам тамешнім не будете жити.

4. Суди мої сповняйте і установ моїх пильнуйте, щоб ходити в них. Я Господь, Бог ваш.

5. І будете сповняти установи мої й суди мої, котрі сповняючи, чоловік жити буде. Я Господь.

6. Ніхто не буде наближуватись до родички, щоб відкрити наготу її. Я Господь.

7. Наготи батька і матері не відкривати меш; вона мати твоя, не відкриєш наготи її.

8. Наготи жінки батькової не відкривати меш; нагота се батька твого.

9. Наготи сестри твоєї, дочки батька твого, або дочки матері твоєї, що родилась дома, чи осторонь родилась, не відкривати меш наготи її.

10. Наготи дочки сина твого, чи дочки твоєї дочки не відкривати меш; бо се твоя нагота.

11. Наготи дочки в жінки батька твого, що родилась від батька твого, та що сестра тобі, наготи її не відкривати меш.

12. Наготи сестри батька твого не відкривати меш; вона родичка батька твого.

13. Наготи сестри матері твоєї не відкривати меш; бо вона родичка матері твоєї.

14. Наготи брата батька твого не відкривати меш: до жінки його не наближишся, вона тїтка тобі.

15. Наготи невістки твоєї не відкривати меш: вона жінка сина твого, не відкривати меш наготи її.

16. Наготи жінки брата твого не відкривати меш; се нагота брата твого.

17. Наготи молодиці і дочки її не відкривати меш; дочки в сина її і дочки в дочки її не брати меш, щоб відкрити наготу її: родичі вони: се дїло соромне.

18. І жінки в купі з сестрою не брати меш, щоб ревнувала, як відкривати меш наготу її коло неї за житя її.

19. І до молодиці в днї чищення її не наближувати мешся, щоб відкрити наготу її.

20. А з жінкою ближнього твого не злягати мешся, щоб вийшло сїмя, та й опоганитись тобі із нею.

21. І сїмя твого не оддаси провести через огонь ради Молеха, і не паскудити меш імени Бога твого. Я Господь.

22. І з музьким полом не зляжешся, як злягаєш з жінкою; гидота бо се.

23. І нї з якою скотиною не зляжешся, та й опоганишся нею; і молодиця нехай не становиться перед скотиною, щоб злучитись; се огидне паскудство.

24. Не поганьтесь нїчим сим: бо сим усїм опоганились народи, що їх виганяю поперед вами.

25. І спаскуджено землю, і покарав я провину її, і земля викинула осадників своїх.

26. Тим же то допильновуйте установ моїх і присудів моїх, і не чиніте нї однієї з гидот сих, нї земляне, нї приходнї, що пробувають між вами.

27. Усї бо гидоти сї чинили осадники землї сієї, що були перед вами, і спаскуджено землю;

28. Щоб не викинула вас земля, як опаскудите її, так як викинула народа, що був перед вами:

29. Бо кожне, хто чинити ме що з тих гидот, — души, що се зроблять, викореняться із між людей своїх.

30. Оце ж допильновуйте заповідей моїх, щоб не витворяли огидних привичок, що витворялись перед вами, та й щоб не опаскудились ними. Я Господь, Бог ваш.

ГОЛОВА 19.

І рече Господь Мойсейові:
2. Промов до дїтей Ізрайлевих і скажи їм: Сьвятими ви мусите бути; я бо сьвятий, Господь, Бог ваш.

3. Матері своєї й батька свого кожне мусить боятись; і суботи мої пильнуйте. Я Господь, Бог ваш.

4. Не обертайтесь до ідолів, і литих богів собі не робіте. Я Господь, Бог ваш.

5. І як приносити мете жертву мирну Господеві, то приносіть її, щоб з'єднати собі благословеннє.

6. В день, як будете приносити жертву, і другого дня можна вам їсти її; а що зостанеться на третій день, те спалити треба на вогні.

7. Коли ж би ззїли на третій день, так се гидь, не буде вона до вподоби.

8. І хто їв її, візьме на себе провину: бо сьвятиню Господню зневажив, і викорениться душа та зміж людей своїх.

9. І коли справляєте жнива на землї вашій, то не дожинати меш до країв поля твого і не збирай колосся, що попадало.

10. Так само з виноградника твого не збирати меш грони до послїднього, а грони, що попадали, не збирати меш; для вбогого і приходня покинеш їх. Я Господь, Бог ваш.

11. І не будете красти, нї ошукувати, нї брехати одно на одного.

12. І не божити метесь імям моїм льживо; бо зневажиш імя Бога твого. Я Господь, Бог ваш.

13. Не тїснити меш ближнього твого, і не грабувати меш. Не зоставляти меш у себе на ніч до ранку наймитової плати.

14. Не лаяти меш глухого, а перед слїпим не класти меш нїчого, об що можна спотикнутись, а мусиш боятись Бога твого. Я Господь.

15. Не кривдити мете на суді, і не потурати мете вбогому, і не вважати меш на особу богатого. По правдї будеш судити ближнього твого.

16. Не будеш обмовляти між людьми твоїми, і не вставати меш на життя ближнього твого. Я Господь.

17. Не будеш ненавидїти брата твого в серцї твойму. Докори поважно ближнього твого, щоб не бути тобі винуватим за гріх його.

18. Не мстити мешся і не ворогувати меш проти синів люду твого, а мусиш любити ближнього твого, як себе самого. Я Господь.

19. Установ моїх мусите пильнувати. Не злучувати меш твоєї скотини двох пород. Не засївати меш ниви своєї двома насїннями, і не вдягаги мешся в одежину із двоякого ткання.

20. І коли хто зляжеться з жінкою, а вона заручена рабиня, та зовсїм не викуплена, анї випущена на волю, скарані будуть обоє; не смертю, бо вона не на волї.

21. А він мусить принести жертву за провину до входу в соборний намет, барана як жертву за провину;

22. І відправить сьвященник покуту за гріх його жертвуючи барана перед Господом; і проститься йому гріх його, що ним провинив.

23. Як же прийдете в країну та понасаджуєте дерева про харчуваннє, то вважайте перві плоди їх нечистими; три роки вони будуть про вас необрізаними, не їсти мете плоду з них;

24. На четвертому ж роцї посьвятите все, що вродить на їх, на хвалу Господеві: Я Господь Бог ваш.

25. А на пятий рік можна їсти, що вродить на них, і се буде ваша користь.

26. Не їсти мете нїчого з кровю. Не будете нї ворожити нї замовляти.

27. Не підстригати мете кругом потилицї вашої, і не псувати меш краю бороди твоєї.

28. І не будете робити нарізок задля мерця на тїлї своїм, і не будете наколювати письма на собі. Я Господь.

29. Не погань дочки твоєї, допускаючи її до блудування; ато стане блудувати земля та й сповниться розворотом.

30. Субіт моїх пильнуйте і перед сьвятинею моєю благовійте. Я Господь.

31. Не вдавайтесь до закленателїв, і до ворожбитів; не шукайте їх, щоб не опаскудитись вам від них. Я Господь, Бог ваш.

32. Перед сивим волосом уставати мусиш і шанувати лице старого, і бояти мешся Бога твого. Я Господь.

33. І коли пробувати ме в тебе при-

ходень у землї вашій, не тїснити меш його.

34. Як землянин мусить бути приходень ваш, що пробуває між вами, і любити мусиш його, як себе самого; приходнями бо ви були в землї Египецькій. Я Господь, Бог ваш.

35. I не кривдите мете в судї, в мірі, у вазі, і в насипу;

36. Вірна вага, вірне каміннє вагове, вірна ефа і гин вірний буде у вас. Я Господь, Бог ваш, що вивів вас із Египецької землї.

37. I мусите пильнувати усїх установ моїх, і всїх присудів моїх, і сповняти їх. Я Господь.

ГОЛОВА 20.

I рече Господь Мойсейові:

2. Промов до синів Ізрайлевих: Хто б нї був зміж синів Ізрайлевих, чи з приходнїв, що пробуває в Ізраїля, такий, що оддавати ме насїннє своє Молехові, скарати його смертю; люде країни тієї мусять побити його каміннемъ.

3. I сам я поверну лице моє проти чоловіка того, і викореню його зміж людей його; бо дїтей своїх він оддав Молехові, щоб опаскудити імя сьвятинї моєї.

4. Коли земляне заплющять очі свої на того чоловіка, як оддавати ме з дїтей своїх Молехові, та й не схоче стратити його,

5. Так поставлю моє лице проти чоловіка такого, і проти роду його, та й викореню його й усїх, що блудували слїдом за ним, щоб слїдом за Молехом блудувати; викореню їх зміж людей їх.

6. I душа, що обернулась до заклинателїв мертвих і до ворожбитів, щоб слїдом за ними блудувати, оберну лице моє проти душі тієї, та й викореню її спроміж люду її.

7. Осьвячуйте ж себе й бувайте сьвятими, бо я, Господь, Бог ваш.

8. I пильнуйте установ моїх, і сповняйте їх. Я Господь, що осьвятив вас.

9. Бо кожний, хто лає батька свого й матїр свою, того мусять скарати смертю; батька свого й матїр свою лаяв, кров його на йому.

10. I коли чоловік робить перелюб із заміжною жінкою, коли робить перелюб з жінкою ближнього свого, смертю мусять скарати перелюбника й перелюбницю.

11. I такий, що лежати ме з батьковою жінкою; наготу батька свого відкрив він, обоє їх смертю карати муть; кров його на обох їх.

12. I такий, що лежати ме з невісткою своєю, смертю скарати мусять їх; огидно опоганили себе; кров їх на них.

13. I коли чоловік з чоловіком зляжеться, так як злягається з жінкою, гидоту вкоїли обоє; смертю мусять їх скарати; кров їх на них.

14. А коли чоловік бере жінку собі й матїр її, се плюгаство; огнем нехай спалять і його і їх, щоб не було розвороття між вами.

15. I як чоловік зляжеться із скотиною, смертю такого мусять скарати, а скотину мусите вбити.

16. I жінка, що наближиться до якої скотини, щоб злучитись з нею, вбити мусиш їх, жінку й скотину; мусять вони згинути, бо кров їх на них.

17. I коли чоловік возьме сестру свою, дочку батька або дочку матері своєї, та й побачить наготу її, а вона побачить наготу його; паскудний се вчинок, і викоренять їх обох перед очима всього люду їх; наготу сестри своєї відкрив; мусить понести кару за гріх свій.

18. I як чоловік ляже з жінкою під час недуги її, та й одкриє наготу її, криничину її одкрив, і вона відкрила криничину крові своєї; обох їх викоренити зміж людей їх.

19. I наготи в сестри матері твоєї і сестри батька твого не відкривати меш; бо хто се зробить, той відкриє родичку свою; нехай вони гріх свій несуть.

20. I коли чоловік ляже з жінкою дядька свого, наготу дядька свого відкрив він; понесуть вони кару за гріх свій, бездїтними помруть.

21. I коли возьме чоловік жінку брата свого, то се нечисть; наготу брата свого відкрив; бездїтними помруть.

22. Оце ж пильнуйте моїх установ, і всїх присудів моїх, і сповняйте їх,

щоб не звергла земля вас, де приведу вас жити.

23. І не ходіте в установах народів, що перед вами проганяти му; бо все те коїли вони, та й поробились гидкими менї.

24. І казав я вам: Ви візьмете займище їх, і я оддам вам в державу землю текущу молоком та медом. Я Господь, Бог ваш, що вас повилучував із народів.

25. Оттим же то розбирайте між скотиною чистою й нечистою, і між птаством чистим і нечистим, і не робіте себе гидкими скотом і птаством і всїм, що метушиться на землї, що я вилучив вам як нечисте.

26. І будете ви передо мною сьвятими, я бо сьвятий, я Господь, і я вилучив вас ізміж инших народів, щоб ви були моїми.

27. Оце ж коли чоловік або жінка будуть заклинати померщого або ворожити, то нехай скарають їх смертю; каміннєм нехай побють їх; кров їх на їх.

ГОЛОВА 21.

І рече Господь Мойсейові: Промов до сьвящеників, синів Аронових, і скажи їм: Нїхто з них нехай не опоганює себе, доторкаючись до померщого з людей своїх;

2. Тільки хиба що се родина його, серцем близька йому: мати його, та батько його, та син його, та дочка його, та брат його,

3. Та сестра його дївиця, що близька йому і що не було в неї чоловіка: задля них можна сьвященикові опоганитись, доторкнувшись.

4. Нехай не опоганює себе, як громадський муж між народом своїм, доторкаючись до померщого якого, щоб не стати нечистим.

5. Не робити муть сьвященики лисини на голові в себе і краю борід своїх не стригти муть, і на тїлї в себе нарізок не робити муть.

6. Сьвятими мусять бути перед Богом своїм, і не зневажать імени Бога свого, вони бо приносять огняну жертву Господню, хлїб Бога свого; тим і мусять бути сьвятими.

7. Блудницї або обезчещеної не брати собі муть за жінку і роздведеної з чоловіком своїм жінки не брати муть; сьвятий бо сьвященик перед Богом своїм.

8. І вважай його за сьвятого, він бо хлїб Бога твого приносить. Сьвятим він буде про тебе: бо я сьвятий, Господь, що сьвятить вас.

9. І коли дочка в которого сьвященика обезчестить себе, ставши блудницею, то обезчестила вона тим батька свого; огнем треба спалити її.

10. А великий сьвященик між братами своїми, той, що на голову йому злито миро, і що осьвячено його, щоб надїти сьвяті шати, не буде відкривати голови своєї, і не дерти ме він одїжи своєї.

11. І до жадного мерця не приступати ме; нї задля батька свого, нї задля матері своєї не буде опоганювати себе.

12. І нехай не виходить із сьвятинї, і не зневажає сьвятинї Бога свого; бо посьвят помазання Божого на йому. Я Господь.

13. І мусить він дїву за жінку собі брати.

14. Вдовицю й розвідку і збезчещену, і блудницю, сих не брати ме, а дїву з землядтва свого мусить взяти за жінку.

15. І не збезчестить він свого насїння в землядтві свойму; я бо Господь, що сьвятить його.

16. І рече Господь Мойсейові:

17. Промов доАрона і скажи: Хто б нї був із насїння твого в родах їх, що в його хиба в тїлї, нехай не приступає, щоб приносити хлїб Бога свого;

18. Кожен бо, в кого є хиба яка, такому не можна приступити, чи слїпий чоловік буде, чи кульгавий, чи кирпатий, чи нечумазний,

19. Або такий, в кого переломлена нога, чи переломлена рука,

20. Чи горбатий, чи миршавий, чи з більмами на очах, чи коростявий, чи лишаюватий, чи з роздавленими яйцями.

21. Кожний з роду Арона, сьвященика, у кого на тїлї хиба яка, не може приступити, щоб приносити огняні жертви Господні; сказа у його, не

приступати ме, щоб приносити хлїб Бога свого.

22. Хлїб Бога свого в сьвятинї від великої сьвятощі і від сьвятощі можна йому їсти;

23. Тільки до завіси нехай не приступає, і до жертівника нехай не приступає, бо в його сказа на тїлї, так щоб не зневажив сьвятинї моєї: я бо, Господь, осьвячую її.

ГОЛОВА 22.

I рече Господь Мойсейові:

2. Промов до Арона й до синів його, щоб оглядно держали себе перед сьвятими приносами синів Ізрайлевих, що посьвячують для мене, та не зневажали імени сьвятинї моєї. Я Господь.

3. Скажи їм: Хто б то нї був у ваших родах, кожен з насїння вашого, що приступати ме до сьвятощів, що посьвячують сини Ізрайлеві Господеві, а нечисть його буде на йому, викорениться душа та від лиця мого. Я Господь.

4. І кожний з насїння Аронового прокаженний, або течивий, не їсти ме сьвятих приносів, аж стане чистим. А хто торкнеться такого, що через трупа став нечистим, або такого в кого стїкає насїннє;

5. Або хто торкнеться об повзаючу животину, через котру стане нечистим, або об чоловіка, через котрого стане нечистим від якої нечистоти, що на йому:

6. Хто торкнеться об їх, нечистим стане до вечора; і неможна йому їсти сьвятого, але він мусить викупати тїло своє в водї.

7. А зайде соньце, то чистим стане; і можна йому потім їсти сьвяте, бо се хлїб його.

8. Падла й що зьвір розїдре, не їсти ме, щоб неопоганитись. Я Господь.

9. І сповняти муть повелїння мої, щоб не взяти на себе гріха і не вмерти за те, що зневажять їх. Я Господь, що сьвятить їх.

10. І нїякий приходень не їсти ме сьвятого; хто в комірни в сьвященника або наймит його, неможна йому їсти сьвятого.

11. А коли сьвященник купить раба за срібло, можна йому їсти з того; і ті, що родились у домівцї його, можуть їсти.

12. І коли дочка сьвященника буде за приходнем, то не їсти ме жертви, сьвятого приношення.

13. Коли ж дочка сьвященника повдовіє чи розведеться з чоловіком, і дїтей в неї нема, і вернулась вона в домівку батька свого, як замолоду, батьківський хлїб їй можна їсти. Нїякому ж приходневі не можна їсти його.

14. І коли хто ненароком з'їсть сьвятого, нехай до його надбавить пятину того тай оддасть сьвященникові вкупі з сьвятим.

15. І нехай нїхто не зневажає нїчого сьвятого в синів Ізрайлевих, що приносять Господеві.

16. І сим робом не беруть на душу гріха, що їдять сьвятощі їх. Я бо Господь, що осьвячую їх.

17. І рече Господь Мойсейові:

18. Промов до Арона й до синів його і до всїх синів Ізрайлевих, і скажи їм: Хто б то нї був із дому Ізрайлевого, чи з приходнїв в Ізраїлї, що приносити ме жертву свою, чи по якій обітницї своїй, чи по добрій волї приносять дари Господеві на всепаленнє,

19. То, щоб залюбки було воно прийнято, треба приносити без сказа, самця із скотини чи з овечок чи з кіз.

20. Нїчого, що має хибу, не приносити мете його; бо не буде на благоволеннє Боже про вас.

21. І хто приносить жертву мирну Господеві, щоб сповнити обітницю, чи то приніс добровільний, із скоту або з овечок: без скази мусять бути про благоволеннє; не має бути жадної хиби в йому.

22. Слїпого або зраненого, або надвереженого, або таке, що болячки в його, або коростявого, або паршивого, такої животини не приносити мете Господеві і не подавати мете їх на огняну жертву на жертівник.

23. А бика або барана, в якого один член або за довгий або за короткий, такого можна тобі принести як дар добровільний; але на обітницю не годиться таке.

24. І животини, в якої яйці роздавлені або розбиті, або вирвані або вирізані, не приносити мете Господеві, і в землї вашій не чиніте такого.

25. І з рук чужениць не приносити мете хлїб Бога вашого зо всього того; бо на всьому тому надвереженнє і сказа їх; не будуть вони у благоволеннє Боже про вас.

26. І рече Господь до Мойсея, кажучи:

27. Теля, чи ягня, чи козля, як вродиться, так нехай пробуде сїм день при матері своїй; а з восьмого дня і потім буде залюбки на жертву всепалення Господеві.

28. Чи то буде корова, чи вівця, не будете заколювати її одного дня разом з маленьким її.

29. І як приносити мете жертву подячну Господеві, то приносїть її так, щоб була Богу залюбки про вас:

30. Того самого дня треба з'їсти її; не зоставляйте нїчого до ранку. Я Господь.

31. І пильнуйте заповідей моїх і сповняйте їх. Я Господь.

32. І не зневажати мете імені сьвятого мого, щоб сьвятим бути менї серед синів Ізрайлевих. Я Господь, що сьвятить вас,

33. Що вивів вас із Египецької землї, щоб бути вам Богом. Я Господь.

ГОЛОВА 23.

І рече Господь Мойсейові:

2. Промов до синів Ізрайлевих та скажи до них: Се сьвята Господнї, що обявите їх зборами сьвятими; мої празники, такі:

3. Шість день можна вам робити дїло, а семого дня субота на спочинок, сьвятий збір. Нїякого дїла не робити мете. Спочинок се про Господа по всїх осадах ваших.

4. Ось сьвята Господнї, сьвяті збори, що будете скликати їх призначеного часу:

5. Первого місяця, на чотирнайцятий день місяця, між двома вечорами, паска Господеві.

6. А на пятнайцятий день того ж місяця сьвято опрісноків Господеві; сїм день опрісноки їсти мете.

7. На первий день сьвяті збори будуть у вас. Нїякої роботи не робити мете.

8. Та приносити мете огняну жертву Господеві сїм день; на семий день сьвяті збори, нїякої роботи не робити мете.

9. І рече Господь Мойсейові: Промов до синів Ізрайлевих і кажи до них:

10. Як прийдете в землю, що я оддаю вам, і жати мете жниво її, так мусите подавати снопа первоплоду жнива вашого сьвященникові;

11. І принесе він снопа перед Господом, щоб залюбки прийнято від вас; на другий день після суботи принесе він його.

12. І дня того, як будете приносити снопа, мусите жертвувати ягня без скази, однолїтка на всепаленнє Господеві,

13. І хлїбну жертву його: дві десятинї ефи муки, змішаної з олією; огняна жертва Господеві, пахощі любі; і жертву ливну його: вина четвертину гина.

14. Нї хлїба, нї зерна піджареного, нї зерна сирого не їсти мете до того самого дня, поки не принесете жертівного дару Богу вашому: Устав се віковічний в родах ваших в усїх осадах ваших.

15. І будете лїчити собі від другого дня послї суботи, від того дня, як принесли снопа в жетрву гойдану, сїм повних тижнів.

16. До другого дня послї семої суботи відлїчите собі пятьдесять днїв; та й принесете нову хлїбну жертву Господеві.

17. Із осад ваших подасьте два хлїби на гойдану жертву; із двох десятин ефи муки пшеничної вони будуть, квашеними спечені будуть; як первоплід Господеві.

18. І принесете з хлїбом семеро ягнят без скази однолїтків, та бичка одного, та два барани, на огняну жертву Господеві будуть вони, та жертву хлїбну і жевтву ливну до них: огняна жертва, любі пахощі Господеві.

19. І принесете козла одного на жертву за гріх та двоє ягнят однолїтків на жертву мирну.

20. І сьвященник принесе їх з первоплодом хлїбним та з двома ягнятами як жертву гойдану перед Господом; сьвяте вони будуть Господеві про сьвященника.

21. І обявите того ж самого дня, сьвяті збори будуть в вас. Ніякої роботи не робити мете. Установа віковічня в усїх осадах ваших.

22. І як збираєте жниво в своїй землї, так не дожинати меш країв поля твого, і колоссє, що попадає, не збирати меш. Убогому та захожому зоставиш їх. Я Господь, Бог ваш.

23. І рече Господь Мойсейові:

24. Промов до синів Ізрайлевих і скажи: Місяця семого, на первий день місяця, мусить у вас бути відпочинок, споминки гуку рогового, сьвятий збір.

25. Ніякої роботи не будете робити, а приносити огняні жертви Господеві.

26. І рече Господь Мойсейові:

27. А десятий день того семого місяця буде день премирення. Сьвяті збори будуть у вас, і будете впокорювати душі ваші й приносити огняні жертви Господеві.

28. І нїякої роботи не робити мете в той самий день; бо се день премирення, щоб робити покуту за вас перед Господом, Богом вашим.

29. Тим же то всяка душа, що не впокорювати меться того дня, викорениться зміж люду свого.

30. І всяка душа, що робити ме яке б то нї було дїло в той день, викореню ту душу зміж люду її.

31. Ніякого дїла не робити мете: установа віковічна в роди ваші по всїх осадах ваших.

32. Суботою на спочинок він буде в вас, і будете впокорювати душі ваші; з вечора девятого дня того місяця, від вечора до вечора, будете сьвяткувати соботу вашу.

33. І рече Господь Мойсейові:

34. Промов до синів Ізрайлевих і скажи: На пятнайцятий день сего місяця семого сьвято кучок, сїм день Господеві.

35. Первого дня сьвяті збори. Нїякої роботи не робити мете.

36. Сїм день приносити мете огняну жертву Господеві; восьмого дня будуть сьвяті збори, і принесете огняну жертву Господеві: се сьвяточні сходини, не робити мете жадної роботи.

37. Се празники Господнї, що звати мете сьвятими зборами, щоб приносити огняні жертви Господеві, жертву всепалення і жертву хлїбну, жертву заколену і ливну, кожне свого дня:

38. Опріч собіт Господнїх, і опріч приносів ваших, та й опріч усїх обітниць ваших, і опріч добровільних дарів ваших, що даєте Господеві.

39. А на пятнайцятий день семого місяця, як позбираєте вроджай із землї, сьвяткувати мете сьвято Господнє сїм день; у первий день буде відпочинок і в восьмий день відпочинок.

40. І поберете собі віття з гарного дерева, гілля пальмового, і гілля широколистого дерева, та вербового, що понад бурчаками, і веселити метесь перед Господом, Богом вашим, сїм день.

41. І сьвяткувати мете се сьвято Господеві сїм день що року: установа віковічня в роди ваші; семого місяця сьвяткувати мете се.

42. У кучках жити мете сїм день; кожен землянин Ізраїльський жити ме в кучках;

43. Про те, щоб знали роди ваші, що в кучках оселив я синів Ізрайлевих, як вивів їх з Египецької землї. Я Господь, Бог ваш.

44. І обявив Мойсей сьвята Господнї перед синами Ізрайлевими.

ГОЛОВА 24.

І рече Господь Мойсейові:

2. Скажи синам Ізрайлевим принести тобі олїї оливної, забиваної, чистої на сьвітло, щоб без перестанку горіли лямпи.

3. З надвору завіси сьвідчення в соборному наметї ставляти ме їх Арон з вечора до ранку перед Господом повсячасно: установа віковічня в роди ваші.

4. На сьвітильнику чистому ставляти ме лямпи перед Господом повсячасно.

5. І візьмеш муки пшеничної та й спечеш із неї дванайцять коржів; по дві десятинї ефи нехай буде в одному коржі.

6. І покладеш їх двома рядами, по

шість до ряду, на чистому столї перед Господом.

7. І класти меш на кожен ряд їх ладан чистий, щоб на хлїбі він був часткою на спомин, на огняну жертву Господеві.

8. Що соботи приготовляти ме його перед Господом од синів Ізрайлевих на ознаку віковічнього завіту.

9. І буде він Аронові й синам його, і їсти муть вони його в сьвятому місцї; бо се про них сьвята над сьвяту із огняних жертов Господнїх: установа віковічня.

10. І вийшов син якоїсь Ізраїльки; се був син одного Египтія посеред синів Ізрайлевих, і почав сваритись в таборі син Ізраїльки з одним чоловіком Ізраїльським.

11. І хулив син Ізраїльської жінки імя Боже, та й кляв його. І приведено його до Мойсея. Імя матери його Селомита Дибріївна, з роду Данового.

12. І віддано його під сторожу, щоб обявлено їм волю Господню.

13. І рече Господь Мойсейові:

14. Виведи поганьця геть з табору, і нехай усї хто чув, покладуть руки свої на голову йому, та й нехай вся громада вбє каміннєм його.

15. До синів же Ізрайлевих промовиш і скажеш: Хто б то нї був, що клясти ме Бога свого, гріх свій він нести ме.

16. А хто хулить імя Господнє, того зараз скарати смертю, уся громада мусить окаменувати його; чи приходень, чи землянин: як скаже хулу на імя Господнє, мусить вмерти.

17. І хто вбє яку людину, і того скарати смертю.

18. А хто вбив скотину, мусить вернути за неї: життя за життя.

19. І хто вшкодить ближнього свого, що він учинив, те й йому нехай учинять.

20. Перелом за перелом, око за око, зуб за зуб: як він ушкодив людинї, так і йому нехай ушкодять.

21. Тим же то хто вбив скотину, мусить вернути за неї, а хто вбив людину, мусить бути вбитий.

22. Одно право буде в вас, як для приходня, так і для землянина; я бо Господь, Бог ваш.

23. І промовив Мойсей синам Ізрайлевим, що мусять вони вивести поганця геть із табору та й закидати камінням; і вчинили сини Ізрайлеві так, як заповідав Господь Мойсейові.

ГОЛОВА 25.

І рече Господь Мойсейові:

2. Промов до синів Ізрайлевих і скажи їм: Як прийдете в землю, що я оддаю вам, так мусить земля сьвяткувати соботу Господеві.

3. Шість лїт засївати меш поле твоє, і шість лїт обрізувати меш виноградник твій, і збирати меш уроджай землї.

4. Семий же рік буде субота на відпочинок землї, собота Господеві; поля твого не засївати меш і виноградника твого не обрізувати меш.

5. Що само собою послї жнив твоїх уродить, не жати меш, грон у винограднику твойму необрізаному не збирати меш; рік відпочинку буде про землю.

6. І буде собота землї на харч про вас, тобі й слузї твойму, і рабинї твоїй, і наймитові твому, і комірникові твому, що в тебе пробуває;

7. І скотинї твоїй, і зьвіринї, що на землї твоїй, буде ввесь уроджай її на харч.

8. І лїчити меш собі сїм собітнїх років, сїм раз сїм лїт, так що час сїмох собітнїх років буде тобі сорок і девять років.

9. І прикажеш трубити в трубу місяця семого на десятий день; в день премирення прикажеш трубити в труби по всїй землї вашій.

10. І сьвяткувати мете пятидесятий рік, і оголосите волю по країнї всїм осадникам її. Гучний рік се буде в вас, і вертати ме кожний з вас в державу свою, і кожний до роду свого вертати мете.

11. Яко ювілейний рік буде в вас пятидесятий рік. Не будете сїяти, нї збирати того, що само вродиться, і не збирати мете з виноградника непідрізуваного;

12. Бо се ювілейний рік: сьвятим він мусить бути в вас; просто з поля їсти мете уроджай його.

13. В ювілейний рік мусить кожний вертати до свого маєтку.

14. А коли що продаєш ближньому твому, чи купуєш із руки в ближнього твого, не будете тиснути один в одного.

15. Вважаючи на лїчбу років послї ювілейного року, будеш куповати в ближнього твого, по лїчбі жнивних років продавати ме він тобі.

16. Чим більше років, тим більшу цїну поставиш йому, і чим меньше років, тим меньшу цїну поставиш йому; бо лїчбу жнив продає він тобі.

17. Тим же то не будете вимагати надто один в одного, а боятись Бога твого; Я бо Господь, Бог ваш.

18. І будете сповняти встанови мої і пильнувати присудів моїх, і жити мете на землї з упокоєм.

19. І давати ме земля плоди свої і їсти мете до наситу, і жити мете на їй з упокоєм.

20. І коли казати мете: Що їсти мемо семого року? Ми ж не сїємо і не збираємо врожаю нашого,

21. Я посилати му благословеннє моє на вас в роцї шестому, щоб з родило на три роки;

22. І як посїєте на восьмий рік, то їсти мете ще з попереднього врожаю; аж до девятого року, покіль прийде врожай його, їсти мете з попереднього.

23. А землї не продавати мете на віки, бо земля моя; приходнї бо і комірники ви в мене.

24. Тим же по всїй землї вашої власности мусите дозволяти викуп землї.

25. Коли з'убожіє твій брат і продасть свою власність, то нехай прийде купець, його близький родич, і викупить, що продав брат його.

26. А коли нема в людини такого, щоб викупив, та руки його зароблять, і стане за що викупити,

27. Так мусить порахувати роки проданого й вернути лишнє чоловікові, якому продав, і вернеться так до власности своєї.

28. Коли ж руки його не придбають, щоб стало чим заплатити йому, так нехай продане буде в руцї того, хто купив, до ювілейного року, і буде вольне в ювілейному роцї, і вернеть ся йому власність його.

29. І коли хто продасть хату в утвердженому містї, так можна йому викупити її до кінця року від часу продажі.

30. Цїлий рік можна йому викупити її. Коли ж не викуплять до кінця повного року, так буде хата, що в утвердженому містї, на завсїди власність того, хто купив її, в роди його; не буде вільною ювілейного року.

31. Хати по селах, що неутверджені навкруги, будуть нарівні з полями землї; буде для них право викупу, і в ювілейному роцї виходити муть вільними.

32. Що ж до міст Левітів, та хат по містах їх, по всяк час можна викуплювати Левітам.

33. А коли нїхто з Левітів не викупить, так у ювілейному роцї буде вільна продана хата в містї власностї його; хати бо в містах Левітів їх власність між синами Ізрайлевими.

34. І оболоня кругом міст їх не можна продавати, бо се власність їх віковічня.

35. І коли зубожіє брат твій і він опустить руки при тобі, мусиш допомогти йому; як приходень і комірник, жити ме при тобі.

36. Не брати меш із його чиншу і лихви, а будеш боятись Бога твого щоб можна жити братові твойму при тобі.

37. Грошей не позичати меш йому на чинш, і не давати меш йому поживи на лихву.

38. Я Господь, Бог твій, що тебе вивів із Египецької землї, щоб оддати вам Канаан землю, і бути в вас Богом.

39. І коли з'убожіє твій брат при тобі і продасться тобі, не поставиш його до невільничої роботи;

40. Як наємник, як комірник мусить він бути при тобі; до ювілейного року робити ме в тебе.

41. І вийде на волю від тебе й дїти його, та й вернеться до родини своєї, і до батьківщини своєї вернеться.

42. Вони бо слуги мої, що вивів я із Египецької землї: неможна продавати їх, як продають невільників.

43. Не панувати меш над ними жорстоко, і мусиш боятись Бога твого.

44. Що ж до раба твого і до рабинї твоєї, що буде в тебе; нехай будуть із народів, що кругом вас; від них будете купувати рабів і рабинь.

45. Так само й з дїтей комірників, що пробувають у вас, можна вам купувати із їх родини, що при вас, котру породили вони в землї вашій; і будуть вони вам у власність,

46. І зоставляти мете їх дїтям вашим після вас, щоб мали їх як власність. Ті служити муть на віки; над братами ж вашими, синами Ізрайлевими, не панувати мете жорстоко один над другим.

47. І коли руки чуженицї або комірника твого придбають яке добро, а брат твій з'убожіє при йому та й продасться чужому або комірникові твому, чи кому з родини чуженицї,

48. Так послї того, як він продався, мати ме право викупу свого; одному з братів його можна викупити його.

49. Або син дядька його викупить його, або хто з найблизшої родини його нехай викупить його; або коли руками що заробить, сам нехай викупиться.

50. І полїчиться він з тим, хто купив його, від року продажі до року ювілейного, а цїна, за котру продався, буде відповідна лїчбі років; як наємник полїчить він йому днї свої.

51. Коли ще багацько років, то мусить вернути відповідний викуп свій із грошей, що за них куплено його;

52. Коли ж мало зостанеться років до року ювілейного, так нехай розлїчиться з ним: відповідно до років своїх верне викуп свій.

53. Як наємник буде він із року в рік при йому; не панувати ме він над ним жорстоко перед очима твоїми.

54. І коли не викупиться таким робом, так вийде на волю в роцї ювілейному, сам і дїти його з ним.

55. Бо мої раби сини Ізрайлеві, вони мої раби, що я вивів їх із Египецької землї. Я Господь, Бог ваш.

ГОЛОВА 26.

Не будете робити собі балванів, нї вирізувати образів, нї ставити стовпів, і каменів з образами не ставляти мете в землї вашій, щоб перед ними бити поклони. Я Господь, Бог ваш.

2. Собити мої мусите держати, і в сьвятинї благовіти. Я Господь.

3. Коли будете ходити в установах моїх і будете заповіді мої хоронити і сповняти,

4. То давати му вам дощі у свій час, і родити ме земля жниво своє і дерево приносити ме плоди свої.

5. І час молочення тревати ме в вас до збору винoградини, а збір виноградини тревати ме до сїйби; і їсти мете хлїб ваш до наситу і жити мете з упокоєм у землї вашій.

6. І дам я мир в країнї, і лежати мете собі, і нїхто не буде непокоїти вас; і вигублю хижого зьвіра в країнї, і меч не проходити ме по землї вашій.

7. І будете гонити ворогів ваших, і падати муть вони од меча перед вами.

8. І пятеро вас гнати ме сотню, а сотеро вас гнати ме десять тисяч, і падати муть вороги ваші од меча перед вами.

9. І обернусь до вас, і страшними зроблю вас, і намножу вас, і держати му завіт мій з вами.

10. І будете їсти давнолїтнї плоди, і прятати давнолїтне перед новим.

11. І поставлю храмину мою посеред вас, і не гидувати ме вами душа моя;

12. І ходити му проміж вами, і буду вашим Богом, а ви будете моїм людом.

13. Я Господь, Бог ваш, що вас вивів із Египецької землї, щоб ви не були підневолені їм; і розірвав я завори ярма вашого, і дав вам ходити випроставшись.

14. Коли ж не послухаєте мене і не будете сповняти всїх заповідей моїх,

15. І коли зневажите установи мої, і гордувати ме душа ваша присудами моїми, так що не сповняти мете всї заповіді мої і зломите заповіт мій;

16. Так я зроблю те саме з вами: я допущу на вас страх, сухоти і пропасницю, від якої почорнїє в очах і душа зомлїє; і сїяти мете марно насїннє ваше, вороги бо ваші пожеруть його.

17. І поставлю лице моє проти вас, і побють вас вороги ваші; і запанують над вами ненавидники ваші, і втікати мете, хоч нїхто не буде гонити за вами.

18. Коли ж і тодї не послухаєте мене, так усемеро побільшу кари ваші за гріхи ваші.

19. І зломлю пиху потути вашої, і зроблю небо над вами як залїзо, а землю вашу як мідь.

20. І будете марнувати силу вашу, і не давати ме земля ваша жнива свого, а дерево на полї вашому не давати ме плоду свого.

21. А коли йти мете проти мене й не схочете слухати мене, так усемеро побільшу кари за гріхи ваші.

22. І пущу зьвірину польову на вас, що вигубить дїтей ваших, і пожере скотину вашу, і вас поменьшить, та й опустїють шляхи ваші.

23. Коли ж і після сього не покаєтесь та йти мете проти мене,

24. Так і сам я йти му проти вас, і сам я побю вас усемеро за гріхи ваші.

25. І допущу на вас меча, що помститься за завіт; а коли позабираєтесь у городи ваші, то пішлю морову кару серед вас, і віддам вас в руки ворогові.

26. Як зломлю підпору вашу, хлїб, тодї пекти муть хлїб ваш десятеро молодиць в однїй печі, і віддавати муть вам хлїб після ваги; і ви їсти мете, та й не наїдати метесь.

27. Коли ж і після сього не послухаєте мене да йти мете проти мене,

28. Так у палкому гніву йти му проти вас, і карати му вас усемеро за гріхи ваші.

29. І їсти мете тїло синів ваших, і тїло дочок ваших їсти мете,

30. І зруйную високостї ваші, і розібю стовпи ваші соняшні, та й кину трупа вашого на трупа ідольського, і гидувати ме душа моя вами.

31. І зроблю городи ваші пустками, і спустошу сьвятощі ваші, і не прийму любих пахощів ваших.

32. І спустошу країну вашу, так що й вороги ваші з'жахнуться, що пробувають у їй.

33. І самих вас розпорошу проміж народами, і з мечем пожену за вами; і опустїє земля ваша, а городи ваші обернуться в руїну.

34. Тодї буде собота на землї по всї днї опустїння її, а ви самі опинитесь у землї ворогів ваших; тодї лежати ме земля облогом, і втїшати меться своїми соботнїми часами.

35. По всї днї опустїння свого спочивати ме вона, через те, що не віддихала в соботи ваші, як жили ви на їй.

36. А хто останеться з вас, на того серце наведу страх в землї ворога його: і гнати ме його шелест летючого листу, і втїкати ме, як втїкають від меча, і падати ме, хоч нїхто не гнати меться за ним.

37. І будуть падати одно через другого, наче перед мечем, хоч нїхто не гнати ме їх; і не буде в вас снаги, щоб остоятись перед ворогами вашими.

38. І погибнете між народами, і пожере вас ворожа земля;

39. Хто ж останеться з вас, ті потануть в безаконнях своїх по ворожих землях, і в безаконнях батьків своїх вкупі з ними.

40. І будуть тодї признаватись вони в безаконнях своїх і в безаконнях батьків своїх, котрими спроневірились менї, та що йшли проти мене,

41. Та, що й я йшов проти них, і загнав їх у землю ворогів їх. А коли тодї впокориться необрізане серце їх, і вони спокутують беззаконня свої,

42. То я спогадаю завіт мій з Яковом, і також завіт мій з Ізааком, і завіт мій з Авраамом спогадаю, і землю спогадаю.

43. Бо опустїє після них земля, і втїшати меться соботнїми часами своїми в час опустїння свого без них; самі ж вони приймати муть кару за беззаконня свої, через те, так через те, що судами моїми погордували і душа їх установами моїми гидувала.

44. Тільки ж і тодї, як пробувати муть вони в землї ворогів своїх, не відкину їх від себе і не зогиджу їх собі так, щоб їх вигубити та зломити завіт мій з ними; я бо Господь, Бог їх.

45. Нї! Спогадаю задля їх же самих завіт мій з предками їх, що вивів

їх із Египецької землї перед очима народів, щоб їх Богом бути. Я Господь.

46. Се установи, й присуди, і закони, що постановив Господь проміж собою й синами Ізрайлевими на Синай горі, через Мойсея.

ГОЛОВА 27.

І рече Господь Мойсейові:

2. Промов до дітей Ізрайлевих і скажи їм: Коли хто небудь робить обітницю, то по цінуванню твому нехай будуть посьвячені душі Господеві.

3. Цінуванне ж твоє нехай буде: Чоловіка од двайцятьох років і до шістьдесятьох ціна його пятьдесять секлів срібла, по секлям сьвятинї.

4. А як жінка, то буде ціна твоя трийцять секлів;

5. А як од пяти років до двайцяти років, так ціна твоя для музького полу буде двайцять секлів, а для женського у трийцять секлів;

6. А як од одного місяця до пятьох років, так ціна твоя буде для хлопчика пять секлів, а ціна твоя для дівчатка три секлів срібла;

7. А як же кому шістьдесять років або він старший, так ціна твоя, коли се чоловік, пятнайцять секлів, а як жінка, десять секлів.

8. Коли ж той, що робить обітницю, не спроможеться дати по твому цінуванню, так поставити його перед сьвященником, і цінувати ме його сьвященник; по мірі того, що може дати той, хто робить обітницю, нехай цінує його сьвященник.

9. А коли се скотина, з тих, що приносять в жертву Господеві, так усяке, що буде дане Господеві, сьвятим стане.

10. Нехай не переміняє її і не міняє ситу на захарчовану, чи захарчовану на ситу; а коли ж таки замінить скотину за скотину, так і ся й та стануть сьвятими.

11. А коли буде яка нечиста скотина, що не приносять в жертву Господеві, так нехай поставить скотину перед сьвященником,

12. Та й оцінить сьвященник, чи годиться вона, чи не годиться.

13. Як оцінить її сьвященник, так і мусить бути. Коли ж би хто схотів викупити її, так нехай додасть пятину до ціни твоєї.

14. І коли хто присьвятить дім свій, як сьвятиню Господеві, оцінить його сьвященник, чи годиться, чи нї.

15. Як сьвященник оцінить, так воно й мусить бути. Коли ж той, хто присьвятив, та схоче викупити дім свій, так мусить додати ще пятину гроша по цінуванню твому, і буде його.

16. А коли частину поля свого присьвячує хто Господеві, так оцініш по мірі висіву його. За один гомер висіву ячменю ціна пятьдесять секлів срібла.

17. Коли від ювілейного року присьвятить поле своє, зостанеться воно по цінуванню твому.

18. А коли по ювілейному роцї присьвятить поле своє, так сьвященник полїчить йому гроші, по мірі лїт, що остались до ювілейного року, і се буде убавлено від ціни твоєї.

19. Коли ж той, хто присьвятив, та схоче викупити поле, так наддати мусить пятину срібла по цінуванню твому, і останеться воно за ним.

20. А коли не викупить поля, або продасть поле другому чоловікові, так неможна буде знов викупити його;

21. І буде поле, як вийде вільне в ювілейному роцї, сьвяте Господеві, як поле присьвячене; буде воно сьвященникові як власність його.

22. А коли присьвятить Господеві поле куплене, що не належить до власного поля його,

23. Так нехай полїчить йому сьвященник, скільки по цінуванню його виходить до ювілейного року; і віддасть він цінуванне твоє того дня, яко сьвяте Господнє.

24. В ювілейному роцї вернеться поле знов до того, в кого він купив його, до того, чия земля властиво була.

25. А всяка ціна твоя буде секлями сьвятинї; двайцять гер на одну секлю.

26. Тільки первака від скотини, що вже як первородний належиться Господеві, не присьвячувати ме нїхто.

27. Коли ж скотина нечиста, так му-

сить викупити її по цінуванню твому, наддавши до неї пятину; як же не викупить, так продасться вона по цінуванню твому.

28. Тільки все обречене, що хто присьвятив Господеві, усе, що його, чи людина, чи скотина, чи поле його власностї, неможна продавати нї викуплювати; все що обречене, пресьвяте Господеві.

29. Усе присьвячене, що буде присьвячене від людей, не можна викупити; заколене мусить бути.

30. І всяка десятина на землї, від насїння землї, від плодів з дерева, буде Господеві; сьвяте Господеві.

31. Коли ж хто схоче викупити яку десятину свою, так пятину її мусить ще додати до неї.

32. А всяка десятина з буйної і дрібної скотини, з усього, що проходить під палцею пастуха, десята скотина буде сьвятим Господеві;

33. Нехай не розбирають, чи годиться чи не годиться, і нехай не переміняють її; коли ж таки перемінять, так і вона сама й та, що нею замінено, стане сьвятим Господеві; не можна її викупити.

34. Се заповідї, що заповідав їх Господь Мойсейові про синів Ізрайлевих на Синай горі.

ЧЕТВЕРТА КНИГА МОЙСЕЯ.

ГОЛОВА 1.

І рече Господь Мойсейові в Синайському степу, в соборному наметї, на первий день другого місяця, у другому роцї по виходї із Египецької землї, і каже:

2. Перелїчіть усю громаду синів Ізрайлевих, по поколїннях їх, по батьківських домах їх, по лїчбі імен їх, усїх музького полу по головах їх.

3. Од двайцяти років і старше, кожного, що зможе стояти в військовій лаві Ізраїля; перелїчуйте їх по полках їх, ти з Ароном,

4. І буде в вас один чоловік для кожного поколїння, чоловік, що є головою в батьківському дому свойму.

5. І се йменна тих, що стояти муть із вами: Від Рубена: Лейзор Шедеуренко.

6. Від Симеона: Селуміїль Зуришадайєнко.

7. Від Юди: Наазон Аминадабенко;

8. Від Іссахара: Нетанеїль Зуаренко;

9. Від Зебулона: Єлїаб Гелоненко;

10. Від синів Йосифових: від Ефраїма: Елїшама Амігуденко; від Манассе: Гамлеїль Педазуренко;

11. Від Бенямина: Абидан Гидеонїєнко;

12. Від Дана: Ахієзер Амішадаєнко;

13. Від Азера: Пагіїль Окраненко;

14. Від Гада: Елеасаф Дегуйленко;

15. Від Нафталія: Агира Енаненко:

16. Се покликані до громади, князї родів батьківських; се були голови над тисячами в Ізраїлї.

17. І взяли Мойсей та Арон людей сих, що їх назвав Господь на імя.

18. І всю громаду скликали вони на первий день другого місяця. І списано родоводи їх, по родинах їх, по батьківських домах їх, по лїчбі імен, від двайцяти років і старше, по головах їх;

19. Як заповідав Господь Мойсейові. І так перелїчив їх у Синай пустинї.

20. І було синів Рубена, первеньця Ізрайлевого: Поколїння їх по родинах їх, по батьківських домах їх, по лїчбі імен їх, по головах їх, всього музького полу, від двайцяти років і старше, всїх, що ставали до війська,

21. Перелїчених з поколїння Рубенового, сорок шість тисяч і пятсоть.

22. Синів Симеонових: Поколїння їх по родинах їх, по батьківських домах їх, по лїчбі імен їх, всього музького полу, від двайцяти років і старше, всїх що ставали до війська,

23. Перелїчених з поколїння Симеонового, пятьдесять девять тисяч і триста.

24. Синів Гадових: Поколїння їх по

родинах їх, по батьківських домах їх, по лїчбі імен їх, всього музького полу від двайцяти років і старше, що до війська ставали,

25. Перелїчених з колїна Гадового, сорок шість тисяч шістьсот і пятьдесять.

26. Синів Юдиних: Поколїння їх по родинах їх, по батьківських домах їх, по лїчбі імен їх, всього музького полу від двайцяти років і старше, всїх що до війська ставали,

27. Перелїчених з поколїння Юдиного, сїмдесять чотири тисячі і шістьсот.

28. Синів Іссахарових: Поколїння їх по родинах їх, по батьківських домах їх, по лїчбі імен їх, всього музького полу від двайцяти років і старше, що до війська ставали,

29. Перелїчених з поколїння Іссахарового, пятьдесять чотири тисячі і чотириста.

30. Синів Зебулонових: Поколїння їх по родинах їх, по батьківських домах їх, по лїчбі імен їх, всього музького полу, від двяйцяти років і старше, що до війська ставали,

31. Перелїчено з поколїння Зебулонового, пятьдесять сїм тисяч і чотириста.

32. Синів Йосифових: Синів Ефраїмових: Поколїння їх по родинах їх, по батьківських домах їх, по лїчбі імен їх, всього музького полу від двайцяти років і старше, всїх що до війська ставали,

33. Перелїчено з поколїння Єфраїмового, сорок тисяч і пятьсот.

34. Синів Манассеїних: Поколїння їх по родинах їх, по батьківських домах їх, по лїчбі імен їх, всього музького полу від двайцяти років і старше, всїх що до війська ставали,

35. Перелїчено з поколїння Манассеїнового, трийцять дві тисячі і двістї.

36. Синів Беняминових: Поколїння їх по родинах їх, по батьківськіх домах їх, по лїчбі імен їх, всього музького полу від двайцяти років і старше, всїх що до війська ставали,

37. Перелїчених з поколїння Беняминового, трийцять пять тисяч і чотири ста.

38. Синів Данових: Поколїння їх по родинам їх, по батьківських домах їх, по лїчбі імен їх, всього музького полу від двайцяти років і старше, всїх що до війська ставали,

39. Перелїчених з поколїння Данового, шїстьдесять дві тисячі і сїмсот.

40. Синів Ассерових: Поколїння їх по родинах їх, по батьківських домах їх, по лїчбі імен їх, всього музького полу від двайцяти років і старше, всїх що до війська ставали,

41. Перелїчених з поколїння Ассерового сорок одна тисяча і пятьсот.

42. Синів Нафталїєвих: Поколїння їх по родинах їх, по батьківських домах їх, по лїчбі імен їх, від двайцяти років і старше, всїх що до війська ставали,

43. Перелїчених з поколїння Нафталїєвого, пятьдесять три тисячі і чотириста.

44. Се перелїчені, що їх поперелїчували Мойсей та Арон та князї Ізраїльські, що їх було дванайцять чоловіка: були вони кожний за батьківський дім свій.

45. Так перелїчено синів Ізрайлевих по батьківських домах їх від двайцяти років і старше, всїх що до війська Ізраїльського ставали.

46. І було всїх перелїчених шістьсот три тисячі і пятьсот пятьдесять.

47. Левітів же по батьківському поколїнню не перелїчувано між ними.

48. Сказав бо Господь Мойсейові:

49. Тільки Левієве поколїннє не подаси до переписї, і не лїчити меш їх між синами Ізрайлевими,

50. А мусиш поставити Левітів над храминою сьвідчення і над усїм знаряддєм її і над усїм, що до неї належить. Носити муть вони храмину і все знаряддє її, і будуть вони на послугу при нїй, і отаборяться навкруги храмини.

51. І як треба буде нести храмину, нехай підносять її Левіти; а як треба зупинитись храминї, становити муть її Левіти. Хто ж чужий наближиться до неї, тому буде смерть.

52. І стануть табором сини Ізрайлеві, кожний у свому таборі, і кожний під своїм прапором, по полках своїх.

53. Левіти ж мусять отаборитись навкруги храмини сьвідчення, щоб

не загорівся гнів мій на громаду синів Ізрайлевих, і будуть Левіти на чатах при храмині сьвідчення.

54. І вчинили сини Ізрайлеві все; як заповідав Господь Мойсейові, так вчинили вони.

ГОЛОВА 2.

І рече Господь Мойсейові й Аронові:

2. Кожний із синів Ізрайлевих отабориться під прапором своїм, під знамям батьківського дому свого. Навпроти соборного намету, навкруги його стануть табором.

3. На схід сонця стануть: Прапор табору Юдиного, по полках своїх, і князь синів Юдиних Нахзон Аминадабенко;

4. І полки його й перелїчені його сїмдесять чотири тисячі і шістьсот.

5. А коло його стане: Поколїннє Іссахарове, і князь синів Іссахарових Нетанеїль Зуаренко;

6. І полки його й перелїчені його пятьдесять чотири тисячі і чотири ста.

7. Поколїннє Зебулонове, і князь синів Зебулонових Єлїаб Гелоненко;

8. І полки його і перелїчені його пятьдесять сїм тисяч і чотириста.

9. Всїх перелїчених в таборі Юдиному сто вісїмдесять шість тисяч і чотириста пополках їх; перві рушати муть вони.

10. На полуднї стануть: Прапор табору Рубенового, по полках своїх;

11. І князь синів Рубенових Єлизур Шедеуренко, полки його і перелїчені його сорок шість тисяч і пятьсот.

12. А поруч його стане поколїннє Симеонове;

13. І князь синів Симеонових Селуміїль Зуришадаєнко; полки його і перелїчені його пятьдесять девять тисяч і триста.

14. Потім поколїннє Гадове; і князь синів Гадових Елїасаф Дегуїленко;

15. І полки його і перелїчені його, сорок пятьтисяч і шістьсот і пятьдесять.

16. Усїх перелїчених у таборї Рубена сто пятьдесять одна тисяча і чотириста і пятьдесять по полках їх. Другими вже наступати муть.

17. А соборний намет рушати ме вкупі з табором Левітським, в серединї табору; як отаборились, так і рушати муть вони; кожне на місцї своєму під прапорами своїми.

18. На захід соньця стане прапор Ефраїмів по полках їх; і князь синів Ефраїмових Елїшама Амігуденко;

19. І полки його і перелїчені його сорок тисяч і пятьсоть.

20. А поруч його стане поколїннє Манассеїне, і князь синів Манассеїних Гамалеїль Педазуренко.

21. І полки його і перелїчені його трийцять дві тисячі і двістї.

22. Потім поколїннє Беняминове, і князь синів Беняминових Абидан Гиденїєнко;

23. І полки його і перелїчені його трийцять пять тисяч і чотириста.

24. Усїх перелїчених в таборі Ефраїмовому сто вісїм тисяч і сто по полках їх.

25. На півночї стане прапор табору Данового по полкам їх, і князь синів Данових Ахієзер Амішадаєнко;

26. І полки його і перелїчені його шістьдесять дві тисячі і сїмсоть.

27. А поруч його стане: поколїннє Ассерове, і князь синів Ассерових Пагіїль Окраненко;

28. І полки його й перелїчені його сорок і одна тисяча і пятьсот.

29. І поколїннє Нефталїєве, і князь синів Нефталїєвих Агира Енаненко;

30. І полки його й перелїчені його пятьдесять три тисячі і чотириста.

31. Усїх перелїчених в Дановому таборі сто пятьдесять сїм тисяч і шістьсоть по полках їх. Останніми вже рушати муть.

32. Се перелїчені сини Ізрайлеві по батьківських домах їх. Усїх перелїчених у таборах по полках їх було шістьсот три тисячі і пятьсот пятьдесять.

33. Левітів же не перелїчувано між синами Ізрайлевими, як заповідав Господь Мойсейові.

34. І чинили сини Ізрайлеві все, що заповідав Господь Мойсейові: так отаборувались по прапорах своїх, і так рушали у похід кожний по родинах своїх і по батьківських домах своїх.

ГОЛОВА 3.

А се постань Аронова та Мойсейова, як розмовляв Господь із Мойсейом на Синай горі.

2. І се ймена синів Аронових: Надаб, первенець, та Абигуй, Єлеазар та Ітамар.

3. Се ймена синів Аронових, помазаних сьвященників, висьвячених, щоб служили сьвященну службу.

4. І померли Надаб та Абигуй перед Господом, як приносили чужий огонь перед Господом в Синайському степу, дітей же в їх не було. І були сьвященниками Єлеазар та Ітамар перед лицем Арона, батька свого.

5. І рече Господь Мойсейові:

6. Нехай приступить поколїннє Левієве, та й поставиш їх перед Ароном сьвященником, щоб услуговували вони йому.

7. І нехай вони дбають про все, що йому треба, йому й усїй громадї в соборному наметї, щоб служити службу в сьвятинї.

8. І будуть доглядати знадібя в соборному наметї та стерегчи синів Ізраїля, щоб відправляли службу в храминї.

9. І віддаси Левітів Аронові й синам його; зовсїм віддані йому будуть вони зміж синів Ізраїлевих.

10. Арона ж і синів його поставиш до сьвященичої служби; коли ж чужениця який приступить, передати його смертї.

11. І рече Господь Мойсейові:

12. Се я сам узяв Левітів зміж синів Ізраїлевих замість усїх первенцїв, що їх приводить мати між синами Ізраїлевими, і будуть Левіти моїми.

13. Мій бо всякий первенець: Того дня, як повбивав я усї первеньцї в Египецькій землї, присьвятив я собі всї первенцї в Ізраїлї, від людини до скотини; менї будуть вони, менї Господеві.

14. І рече Господь Мойсейові в Синайському степу:

15. Перелїчи сини Левієві по батьківських домах їх, по родинах їх. Увесь музький пол їх мусиш перелїчити; від одномісячного немовлятка й старше перелїчиш їх.

16. І перелїчив їх Мойсей по слову Господньому, як він заповідав.

17. І були сї сини Левієві по йменах своїх: Герзон і Кегат і Мерарій.

18. І се ймена синів Герсона по родинах їх: Лїбнїй і Семій.

19. А сини Кегата по родинах їх: Амрам та Їзгар, Геброн та Узеїль.

20. А сини Мерари по родинах їх: Махлїй та Мушій. Се родини Левієві, по батьківських домах їх.

21. Від Герсона: родина Лабнїїв і родина Семїїв; се родана Герсонїїв.

22. Перелїчених їх по лїчбі всього музького полу, від одномісячного немовлятка і старше перелїчених їх, сїм тисяч і пятьсот.

23. Родини Гереонїїв отаборились за храминою, на захід соньця.

24. А князь батьківського дому в Герсонїїв був Елясаф Лаеляненко.

25. І мали доглядати Герсонїї в соборному наметї: храмину й намет і покриттє його і завісу коло входу в соборний намет,

26. І завісу в дворі і завісу при входї до двора, що навкруги храмини й жертівника і посторонків його на всю потріб їх.

27. А від Кегата родина Амрамїїв і родина Їзгарїїв і родина Гебронїїв і родина Узїелїїв. Се родина Кегатїїв.

28. По лїчбі всього музького полу, від одного місяця і старше, вісїм тисяч шістьсот, що були сторожі коло сьвятинї.

29. Родини синів Кегата отаборились з полуденного боку храмини.

30. А князь батьківського дому в родин Кегатїїв був Елїзафал Узієленко.

31. А доглядали вони: скриню й стола і сьвітильника і жертівників і посудини в сьвятинї, що були для служби, і завіси і всього, що треба робити.

32. А князь над князями Левітів Елеазар, син Арона сьвященника; він був доглядачем над тими, що були на сторожі коло сьвятинї.

33. Від Мерарія: родина Махелїїв і родина Мушїїв; се родини Мерарїїв.

34. І перелїчених їх по лїчбі всього музького полу, від одного місяця і старше: шість тисяч і двістї.

35. А князь батьківського дому в роднї Мерарїїв був Зурієль Абихайлї-

єнко. Стояли вони табором на північ-
ньому боці храмини.
36. А мали доглядати сини Мерарія:
Дощок храмини і засовів її і стовпів
її і підніжків її, і всієї посудини і
всякої служби при них;
37. І стовпів навкруги двора і під-
ніжків їх і приколків їх і мотузів їх.
38. А ті, що спереду храмини, про-
ти сходу, перед соборним наметом на
схід сонця отаборились, були Мойсей
та Арон та сини його, що були на
сторожі коло сьвятинї замість синів
Ізраїлевих. Коли ж посторонний чо-
ловік наближеться, то буде йому
смерть.
39. Усїх перелїчених Левітів, що пе-
релїчив Мойсей з Ароном, як запові-
дав Господь, по родинах їх, всього
музького полу, від одного місяця і
старше, було двайцять і дві тисячі.
40. І рече Господь Мойсейові: Пере-
лїчи всї первенцї музького полу в си-
нів Ізраїлевих, від одного місяця й
старше, і позлїчуй імена їх.
41. І мусиш узяти Левітів для мене,
Господа, замість усїх перв еньців із
синів Ізраїлевих, і скотину в Левітів
замість усїх перваків із скотини в си-
нів Ізраїлевих.
42. І перелїчив Мойсей, як запові-
дав Господь йому, все первородне у
синів Ізраїлевих.
43. І було всїх первеньців музького
полу, по лїчбі імен, від одного місяця
і старше, по перелїку їх, двайцять
дві тисячі двістї сїмдесять і три.
44. І рече Господь Мойсейові:
45. Возьми Левітів замість усїх пер-
веньців із синів Ізраїлевих, і будуть
моїми Левіти; Господнїми.
46. А тих двістї сїмдесять і трйох
первеньців із синів Ізраїлевих, що
їх більше над лїчбу Левітів, мусиш
викупити;
47. І взяти по пять секлїв за голову;
по секлям сьвятинї возьмеш, двай-
цять гер за один секель.
48. А срібло віддаси як викуп за
тих, що над лїчбу їх більше, Аронові
та синам його.
49. І взяв Мойсей викупні гроші
з тих, що були на лїчбу викуплених
Левітами;
50. За первеньців у синів Ізраїлевих
узяв срібла тисячу триста шість де-
сять і пять секлїв, по секлям сьвятинї.
51. І віддав Мойсей викупні гроші
Аронові та синам його, по слову Го-
сподньому, як заповідав Господь Мой-
сейові.

ГОЛОВА 4.

І рече Господь Мойсейові й Ароно-
ві:
2. Перелїчіть голови в синів Кега-
тових, між синами Левієвими, по ро-
динах їх, по батьківських домах їх,
3. Від трийцять років і старше аж
до пятьдесяти років, усїх спосібних
до роботи, щоб робити дїло при со-
борному наметї.
4. Буде ж служба синів Кегатових
коло соборного намету: носити сьвя-
тиню сьвятинь.
5. І увійдуть Арон та сини його, як
треба рушати таборові, і знїмуть во-
ни закриваючу завісу і вкриють нею
скриню сьвідчення;
6. І положять вони на ню покривало
із барсучих шкір і накинуть на неї
простирало з блавату та й повсову-
ють носила її.
7. І стіл для покладного хлїба засте-
лють обрусом з блавату та й постав-
лять на йому полумиски і чаші і ка-
дильницї і збанки для жертви лив-
ної; і повсячасний хлїб буде на йому.
8. І на все те накинуть покривало
з кармазину і покриють покривалом
із барсукових шкір; та й повсовують
носила його;
9. І возьмуть плахту з блавату та й
накриють сьвітильника й лямпи його
і щипцї його і гасїльницї його і всю
посудину на олїю до його, що її ужи-
вають до його.
10. І обгорнуть його й усю посудину
його покривалом з барсучих шкір, та
й положять на ноші.
11. А на жертівника золотого наки-
нуть плахту з блавату, та й укри-
ють його покривалом із барсучих шкір
і повсовують носила його.
12. І возьмуть всю посудину служ-
бову, що на службу в сьвятинї, та й
положять її в плахту блаватову та й
накриють покривалом із барсучих
шкір і положять на ноші.
13. І виберуть попіл із жертівника

та й накриють його обрусом з пурпуру,

14. І положять на йому увесь посуд його, потрібний до служби на йому: кадильниці і вилка й кочерги і бризькала і все надібє до жертівника; і накриють все те покривалом з барсучих шкір, та й попросовують носила його.

15. А як Арон і сини його скіньчать накривати сьвятиню і всю посудину сьвятині, щоб рушити потім з табором, то прийдуть тоді синове Кегата, щоб нести, та щоб не торкнулись сьвятого та й не вмерли. Се те із соборного намету, що синове Кегата нести мають.

16. Елеазар же, син Арона сьвященника, мати ме догляд над олією для сьвітильника та над кадильними пахощами, та над повсячасною жертвою хлїбною, та над миром, та догляд над цїлою храминою і над усім, що є в нїй, над сьвятинею як і над посудиною її.

17. І рече Господь Мойсейові та Аронові:

18. Дбати мете ви, щоб поколїння родин Кегатіїв не викоренилось зміж Левітів;

19. А от що чинити мете з ними, щоб жили та не померли, як приступлять до пресьвятого: Арон і сини його мусять увійти і поставити кожного з них до його служби і до тягару його;

20. Та неможна їм увійти та й озирати сьвяте хоч би тілько на хвилинку, ато помруть.

21. І рече Господь Мойсейові:

22. Перелїчи голови синів Герсонових по батьківських домах їх, по родинах їх;

23. Від трийцяти років і старше до пятьдесять років перелїчиш їх, усїх спосібних до роботи, щоб послугували в соборному наметї.

24. Буде ж робота родин Герсонових, що до служби і до тягарів, така:

25. Нести муть вони келїми храмини, і соборний намет, покривало його і покривало із барсучих шкір, що зверху на йому, та завісу коло входу в соборний намет,

26. І опони з двора, і опону, що при входї воріт у дворі, що є кругом храмини і жертівника і мотузи до них і всяку посудину службову їх; і все, що треба зробити з ними, мусять зробити.

27. По приказам Арона і синів його буде вся послуга синів Герзоніїв, чи нести муть тягарі чи робити муть яку роботу свою; і поручите їм берегти усе, що нести муть.

28. Така послуга родин синів Герсоніїв при соборному наметї; а дбати муть вони про службу під доглядом Ітамара, Ароненка, сьвященника.

29. Синів Мерарієвих перелїчиш по родинах їх, по батьківських домах їх;

30. Від трийцяти років і старше до пятьдесять років перелїчиш їх, усїх, що стануть до роботи, на послугу в соборному наметї.

31. І се тягарі, що їх нести мають, по службі своїй в соборному наметї: дошки храмини і засуви її і стовпи її і стояла їх.

32. І стовпи в дворі всї кругом і стояла їх і прикілки їх і верівки їх, з усім знаряддєм їх і зо всією послугою їх; і розлїчіть по йменам речі, що мають їх нести.

33. Се послуга родин синів Мерарієвих, по всякій службі їх у соборному наметї, під надвором Ітамара Ароненка, сьвященника.

34. І перелїчили Мойсей та Арон та князї громадські Кегатових синів по родинах їх і по батьківських домах їх;

35. Від трийцяти років і старше до пятьдесять років, усїх спосібних до роботи, на послугу в соборному наметї.

36. І було перелїчених їх по родинах їх дві тисячі сїмсот і пятьдесять.

37. Се перелїчені з родин Кегатових, всї що були на послугу при соборному наметї, що їх перелїчив Мойсей та Арон, по слову Господньому через Мойсея.

38. Перелїчено і синів Герсонових по родинах їх, по батьківських домах їх,

39. Від трийцяти років і старше до пятьдесять років, всїх спосібних до роботи, на послугу в соборному наметї.

40. І було перелїчених їх по родинах їх, по батьківських домах їх, дві тисячі шістьсот і трийцять.

41. Се перелїчені з родин Герсонових, всї що послугували при соборному наметї, що їх перелїчили Мойсей та Арон, по слову Господньому.

42. І перелїчено родини в синів Мерарієвих по семях їх, по батьківських домах їх,

43. Від трийцяти років і старше до пятьдесять років, усїх спосібних до роботи, на послугу в соборному наметї.

44. І було перелїчених їх по родинам їх, три тисячі й двістї.

45. Се перелїчені з родин синів Мерарієвих, що перелїчили Мойсей та Арон, по слову Господньому через Мойсея.

46. Усїх перелїчених Левітів, що перелїчив їх Мойсей з Ароном та з князями Ізрайлевими, по родинах їх, по батьківських домах їх,

47. Від трийцяти років і старших, до пятьдесять років, усїх, що ставали на службу при соборному наметї, щоб послугу робити і носити,

48. Було перелїчених їх, вісїм тисяч пятьсот і вісїмдесять.

49. Перелїчено їх по слову Господньому через Мойсея, кожного по послузї своїй і по тягарах своїх, що їх нести мають. І перелїчено їх, як повелїв Господь Мойсейові.

ГОЛОВА 5.

І рече Господь Мойсейові:

2. Повели синам Ізрайлевим висилати з табору всякого прокаженого й усякого з течивом і всякого, хто зробиться нечистим од мерця.

3. Як чоловіка, так жінку мусите висилати геть із табору, щоб не занечистили шатрів своїх, що серед їх я витаю.

4. І вчинили так сини Ізрайлеві; і стали висилати їх із табору; як приказав Господь Мойсейові, так і стали чинити сини Ізрайлеві.

5. І рече Господь Мойсейові:

6. Промов до синів Ізрайлевих: Коли чоловік або жінка вчинять який гріх проти людини, та спроневіряться тим Господеві, і провиниться душа,

7. Так покаятись мусять у грісї свому, котрим согрішили; і хто зробив кривду, мусить в повнї вернути, та ще пятину того наддати, і тому віддати, кого скривдив.

8. А коли в людини та нема родича, щоб вернути йому кривду, так нехай верне кривду Господеві, і буде вона сьвященникові, опріч барана жертви премирення, що буде на покуту за його.

9. І буде йому всяка жертва підношення з усяких сьвятих приносів, що приносять їх сини Ізрайлеві сьвященникові.

10. І все, що хто посьвятить, буде його; що хто дає сьвященникові, його буде.

11. І рече Господь Мойсейові:

12. Промов до синів Ізрайлевих і скажи їм: Коли зверне жінка чия на бік, і спроневіриться чоловікові свому,

13. І зляжеться хто з нею, і буде воно втаєно від очей чоловіка її, і тайкома нечистою стала вона, та нема сьвідка проти неї, а самої не поймано на вчинку;

14. Та ревнивий дух схопить його, і буде він ревнувати на жінку, як вона опоганилась; або зійде на його дух ревнивий, і стане він ревнувати на жінку свою, а вона не опоганилась;

15. То приведе чоловік той жінку до сьвященника, і принесе приніс її задля неї, десятину ефи ячмінної муки; не наливати ме олїї на неї і не класти ме ладану; бо се приніс за ревнуваннє, хлїбний приніс на спомин, що нагадує провину.

16. І скаже їй приступити сьвященник, і поставить її перед Господом.

17. І возьме сьвященник води сьвятої в посудину глиняну; та возьме сьвященник пороху, що на долївцї в храминї, та й вкине його в воду.

18. І поставить сьвященник жінку перед Господом, і відкриє голову жінцї, і положить на руки її хлїбний приніс поминальний; се приніс за ревнуваннє; а в руцї сьвященника буде гірка вода, що наводить проклятте.

19. І заклинати ме сьвященник її, і казати ме жінцї: Коли не лежав нїхто з тобою, і коли ти, бувши за чоловіком твоїм, не спроневірилась мужові нечистотою, то будь не по-

шкоджена від сієї води гіркої, що наводить проклятте;

20. Коли ж ти, бувши за чоловіком твоїм, спроневірилась і опоганила себе, і лежав з тобою хто окрім чоловіка твого,

21. І заклене жінку сьвященник клятьбою проклятня, і промовить сьвященник до жінки: І нехай зробить Господь проклятою і злорікою тебе серед люду твого, і нехай допустить, щоб опало лоно твоє і опух живіт твій.

22. І ся вода, що наводить проклятте, увійде в утробу твою, щоб твій живіт опух і щоб лоно твоє опало. І скаже жінка: Амінь, амінь*!

23. І запише проклятня сї сьвященник у книзї, та й змиє їх водою гіркою;

24. І дасть він жінцї напитись гіркої води, що наводить проклятте, щоб увійшла вода в неї для гіркостї.

25. І возьме сьвященник із руки в жінки приніс за ревнуваннє, і похитувати ме сим даром перед Господом, і принесе його до жертівника.

26. І возьме сьвященник жменю із приносу, як частку на спомин та й пустить з димом на жертівнику; а потім дасть жінцї води напитись.

27. А як дасть їй води напитись, то станеться, коли опоганилась вона і спроневіралась чоловікові свому, так вода, що наводить проклятте, увійде в неї для гіркостї, і опухне живіт в неї, та й опаде лоно в неї; і стане жінка проклятою між людом своїм.

28. А коли жінка не опоганила себе, а чиста вона, так буде непошкоджена і зачне насїннє.

29. Се закон про ревнуваннє: Як жінка, бувши за мужом своїм, зверне на бік і опоганить себе,

30. Або коли обійме чоловіка ревнивий дух, і ревнує він на жінку свою, і ставляє жінку перед Господом, так сповнить над нею сьвященник увесь той закон.

31. І проститься чоловікові провину його, а жінка нести ме на собі гріх свій.

---

* Нехай так буде.

ГОЛОВА 6.

І рече Господь Мойсейові:

2. Промов до синів Ізрайлевих і скажи їм: Коли чоловік чи жінка захоче присьвятити себе шлюбом назарейським, щоб відлучившись віддатись Господеві,

3. Од вина й трунку запиваючого мусить здержуватись: оцту винного й оцту трункового не пити ме; і жадного соку виноградного не пити ме, і не їсти ме нї сьвіжого нї сушеного винограду.

4. По ввесь час назарейства свого не їсти ме нїчого, що зроблено з винограду, чи воно із зерен, чи з лушпиння.

5. По ввесь час шлюбу його назарейського бритва нехай не торкається голови його; покіль не мине час той, що він відлучився для Господа, сьвятим буде він; нехай запустить волосся на голові своїй.

6. По ввесь час, як відлучиться він для Господа, до жадного трупа не приступати ме.

7. Задля батька свого або матері своєї, задля брата свого або сестри своєї, коли помре хто з них, нехай не опоганює себе; бо посьвяченнє Бога його на голові його.

8. По всї днї назарейства свого він присьвячений Господеві.

9. І коли хто вмре, несподївано, при йому, і він опоганив посьвят голови своєї, так мусить остригти голову собі в день очищення свого; семого дня острижє її.

10. А восьмого дня подасть дві горлицї чи двоє голубенят сьвященникові, коло входу в соборний намет.

11. І принесе сьвященник одно як жертву за гріх, а друге на всепаленнє, і спокутує його за те, що опоганив себе коло мерця; і осьвятить голову йому того ж дня.

12. І почне він знов днї свого відлучення назарейського Господеві, та й принесе ягня однолїтне в жертву за провину; попереднї ж днї пішли марно, бо опоганений посьвят його назарейський.

13. І се закон про назарея: Того дня, як сповниться час відлучення його,

приведуть його до входу в соборний намет.

14. І принесе він жертву свою Господеві: однолїтне ягня без скази на всепаленнє, та однолїтню ягничку без скази на жертву за гріх; і барана одного без скази на жертву мирну,

15. І кошик опрісноків: коржів із пшеничної муки, замішаної на олїї, та палениць незаквашених, помазаних олією; а вкупі з ними і хлїбну і ливну жертву свою.

16. І приведе їх сьвященник перед Господа, і принесе його жертву за гріх і всепаленнє його.

17. А барана принесе як жертву мирну Господеві вкупі з кошиком опрісноків, і принесе сьвященник хлїбну і ливну жертву його.

18. І остриже назарей коло входу в соборний намет голову назарайства свого, і возьме волоссє з голови назарейства свого та й положить на вогонь, що під жертвою мирною.

19. І возьме сьвященник лопатку варену з барана, і колача прісного одного з кошика, і паленицю прісну одну, та й положить на руки назареєві, послї, як остриже назарейство своє,

20. Та й принесе їх сьвященник в жертву гойдану перед Господом; се буде сьвяте сьвященникові з грудиною жертви гойданої і з лопаткою жертви підношеної. А після сього можна назареєві вино пити.

21. Се закон про назарея, що робить обітницю, і про приноси його Господеві за назарейство своє, опріч того, на що спромога його. По обітниці своїй, яку шлюбував, так чинити ме по закону назарейства свого.

22. І рече Господь Мойсейові:

23. Промов до Арона й до синів його й скажи: Так будете благословляти синів Ізрайлевих; мовлячи їм:

24. Господь благослови тебе, і хорони тебе!

25. Господь нехай сьвітить лицем своїм над тобою, та милує тебе!

26. Нехай оберне Господь лице своє на тебе і дасть тобі впокій!

27. І так нехай взивають імя моє на Ізраїля, і я благословити му їх.

ГОЛОВА 7.

І було се того дня як скіньчив Мойсей ставити храмину, і помазав її та й осьвятив її, і всю посудину її, і жертівника і всю посудину його, і як він помазав і осьвятив їх;

2. То прийшли князї Ізрайлеві, голови батьківських домів їх, що були князями поколїнів, і начальниками перелїчених,

3. І принесли приноси свої перед Господа: шість критих возів і дванайцять волів, один віз на два князї, та один віл за кожного з них, і привели їх перед храмину.

4. І рече Господь Мойсейові:

5. Возьми їх від них, і будуть вони на службу в соборному наметї, і передай їх Левітам, кожному, що годиться по службі його.

6. І взяв Мойсей вози й волів та й оддав їх Левітам.

7. Два вози і чотири воли віддав синам Герсоновим, дивлючись по їх послузї,

8. А чотири вози і вісїм волів оддав синам Мераріевим, дивлючись по їх послузї під доглядом Ітамара, сина Арона, сьвященника.

9. Синам же Кегатовим не дав нїчого; вони бо робили послугу коло сьвятинї, — на плечах носили її.

10. І приносили князї посьвятні дари жертівника того дня, як помазано його; і принесли князї дари свої перед жертівником.

11. І рече Господь Мойсейові: Щодня приносити ме один князь приноси свої на осьвяченнє жертівника.

12. І той, що приніс первого дня свій приніс, був Нахзон Аминадабенко, з поколїння Юдиного.

13. А приніс його був: один полумисок срібний, сто трийцять секлїв вагою, кубок срібний в сїмдесять секлїв, по секлеві сьвятинї, обидва повні муки пшеничної, замішаної на олїї, як жертва хлїбна;

14. Одна чаша, десять секлїв золота вагою, повна кадила;

15. Один молодий бик, один баран, одно ягня однолїтне, на всепаленнє;

16. Один козел на жертву за гріх;

17. А на жертву мирну: волів пара,

баранів пятеро, козлів пятеро, ягнят одноліткiв пятеро. Се був приніс Нахзона Аминадабенка.

18. На другий день приносив жертву князь синів Иссахарових, Нетанеїль Зуаренко.

19. А жертва його була: один полумисок срібний, сто і трийцять секлїв вагою, один кубок срібний, сїмдесять секлїв вагою, по секлеві сьвятинї, обидва повні муки пшеничної, замішаної на олїї, як хлїбна жертва;

20. Чаша одна, десять секлїв золота вагою, повна кадила;

21. Молодий бик один, баран один, ягня перволїтне одно на всепаленнє;

22. Козел один на жертву за гріх;

23. А на жертву мирну: волів пара, баранів пятеро, козлів пятеро, ягнят перволїтнїх пятеро. Се був приніс Нетанеїла Зуаренка.

24. На третїй день князь синів Зебулонових, Елияб Голоненко.

25. А приніс його такий: один полумисок срібний вагою сто і трийцять секлїв, один срібний кубок вагою сїмдесять секлїв, по сиклеві сьвятинї, обидви повні муки пшеничної, замішаної на олїї, на жертву хлїбну;

26. Чаша одна вагою десять секлїв золота, повна кадила;

27. Молодий бик один, баран один, ягня перволїтне одно на всепаленнє;

28. Козел один на жертву за гріх;

29. А на жертву мирну: волів пара, баранів пятеро, козлів пятеро, ягнят перволїтків пятеро. Се був приніс Елияба Гелоненка.

30. На четвертий день князь синів Рубенових, Елизур Шедеуренко.

31. А приніс його був: один полумисок срібний, вагою сто трийцять секлїв, один кубок срібний, вагою сїмдесять секлїв, по секлеві сьвятинї, обидва повні муки пшеничної, замішаної на олїї, про жертву хлїбну;

32. Чаша одна, вагою десять секлїв золота, повна кадила;

33. Бичок один, баран один, ягня перволїтне одно на всепаленнє;

34. Козел один на жертву за гріх;

35. А на жертву мирну: волів пара, баранів пятеро, козлів пятеро, ягнят перволїтків пятеро. Се приніс Єлизура Шедеуренка.

36. На пятий день князь синів Симеонових, Селуміїль Зуришадаєнко.

37. А приніс його був такий: один полумисок срібний вагою сто трийцять секлїв, один кубок срібний вагою сїмдесять секлїв, по секлеві сьвятинї, обидва повні муки пшеничної, замішаної на олїї, про жертву хлїбну;

38. Чаша одна вагою десять секлїв золота, повна кадила;

39. Бичок один, баран один, ягня однолїтне одно на всепаленнє;

40. Козел один на жертву за гріх;

41. А на жертву мирну: волів пара, баранів пятеро, козлів пятеро, ягнят перволїтків пятеро. Се приніс Селуміїла Зуришадаєнка.

42. На шестий день князь у синів Гадових, Єлеасаф Дегуйленко.

43. А приніс його такий: полумисок срібний один вагою сто трийцять секлїв, кубок один срібний вагою сїмдесять секлїв, по секлеві сьвятинї, обидва повні муки пшеничної, замішаної на олїї, про жертву хлїбну;

44. Чаша одна вагою десять секлїв золота, повна кадила;

45. Бичок один, баран один, ягня однолїтне одно на всепаленнє;

46. Козеня одно на гріхожертву;

47. А на жертву мирну: волів пара, баранів пятеро, козлів пятеро, ягнят перволїтків пятеро. Се приніс Єлеасафа Дегуйленка.

48. На семий день князь синів Ефраїмових, Єлїшама Амігуденко.

49. А приніс його такий: полумисок срібний один вагою сто трийцять секлїв, кубок один срібний вагою сїмдесять секлїв, по секлеві сьвятинї, обидва повні муки пшеничної, замішаної на олїї, про жертву хлїбну;

50. Чаша одна вагою десять секлїв золота, повна кадила;

51. Бичок один, баран один, ягня перволїтне одно на всепаленнє.

52. Козел один на жертву за гріх;

53. А про жертву мирну: волів пара, баранів пятеро, козлів пятеро, ягнят перволїтків пятеро. Се приніс Єлїшама Амігуденка.

54. На восьмий день князь синів Манассеїних Гамалеїль Педазуренко.

55. А приніс його такий: полумисок срібний вагою сто трийцять секлїв,

кубок один вагою сїмдесять секлїв, по секлеві сьвятинї, обидва повні муки пшеничної, замішаної на олїї, про жертву хлїбну;

56. Чаша одна вагою десять секлїв золота повна ладину.

57. Бичок один, баран один, ягня перволїтне одно про всепаленнє;

58. Козел один про жертву за гріх;

59. А про жертву мирну волів пара, баранів пятеро, козлів пятеро, ягнят перволїтків пятеро! Се приніс Гамалеїла Педазуренка.

60. На девятий день князь синів Бенямінових, Абидан Гидеонїєнко.

61. А приніс його такий: полумисок срібний один вагою сто трийцять секлїв, кубок один срібний вагою сїмдесять секлїв, по секлеві сьвятинї, обидва повні муки пшеничної, замішаної на олїї, про жертву хлїбну;

62. Чаша одна вагою десять секлїв золота, повна кадила;

63. Бичок один, баран один, ягня перволїтне одно на всепаленнє;

64. Козел один про жертву за гріх;

65. А про жертву мирну: волів пара, баранів пятеро, козлів пятеро, ягнят перволїтків пятеро. Се приніс Абидана Гидеонїєнка.

66. На десятий день князь синів Данових, Ахієзер Амішадаєнко.

67. А приніс його був такий: полумисок срібний один вагою сто трийцять секлїв, кубок срібний один вагою сїмдесять секлїв, по секлеві сьвятинї, обидва повні муки пшеничної, замішаної на олїї, про жертву хлїбну;

68. Чаша одна вагою десять секлїв золота, повна кадила;

69. Бичок один, баран один, ягня перволїтне одно про всепаленнє,

70. Козел один про жертву за гріх;

71. А про жертву мирну: волів пара, баранів пятеро, козлів пятеро, ягнят перволїтків пятеро. Се приніс Ахієзера Амішадаєнка.

72. На одинайцятий день князь синів Ассерових Пагїіль Окраненко.

73. А приніс його був такий: полумисок срібний один вагою сто трийцять секлїв; кубок один срібний вагою сїмдесять секлїв, по секлеві сьвятинї, обидва повні муки пшеничної, замішаної на олїї, про жертву хлїбну;

74. Чаша одна вагою десять секлїв золота; повна кадила.

75. Бичок один, баран один, ягня перволїтне одно про всепаленнє;

76. Козел один про жертву за гріх;

77. А про жертву мирну: волів пара, баранів пятеро, козлів пятеро, ягнят перволїтків пятеро. Се приніс Паліїла Окраненка.

78. На дванайцятий день князь синів Нафталїєвих Агири Єнаненка.

79. А приніс його був такий: полумисок срібний один вагою сто трийцять секлїв; кубок один срібний вагою сїмдесять секлїв, по секлеві сьвятинї, обидва повні муки пшеничної, замішаної на олїї, про жертву хлїбну;

80. Чаша одна вагою десять секлїв золота, повна кадила;

81. Бичок один, баран один, ягня перволїтне одно про всепаленнє.

82. Козел один про жертву за гріх;

83. А про жертву мирну: волів пара, баранів пятеро, козлів пятеро, ягнят перволїтків пятеро. Се приношеннє Агири Енаненка.

84. Се дари на посьвят жертївника, в день його помазання від князїв Ізраїля: полумисків срібних дванайцять, кубків срібних дванайцять, чаш золотих дванайцять;

85. Вагою сто трийцять секлїв кожен полумисок срібний і сїмдесять секлїв кожен кубок. Увесь посуд срібний вагою дві тисячі й чотири ста секлїв, по секлеві сьвятинї.

86. Чаш золотих дванайцять, повних кадила, по десять секлїв кожна чаша, по секлеві сьвятинї; всього золота в чашах сто двайцять секлїв.

87. Усієї буйної скотини про всепаленнє було: дванайцять бичків; дванайцять баранів, дванайцять ягнят перволїтків, а до них хлїбні дари; дванайцять козлів про жертву за гріх.

88. А всієї буйної скотини на жертву мирну було двайцять і чотири бичків; крім того шістьдесять баранів, шістьдесять козлів, і шістьдесять ягнят перволїтків. Се посьвятні дари жертївника в день помазання його.

89. І як увійшов Мойсей у громадяньський намет розмовляти з ним, так почув голос, що промовляв до

його з віка, що на скринї сьвідчення, і спроміж обох херувимів: і промовляв до його.

ГОЛОВА 8.

І рече Господь Мойсейові:
2. Промов до Арона й скажи йому: Як засьвічуєш лямпи, так на передньому боцї сьвітильника мусять сьвітити сїм лямп.
3. І чинив так Арон: на передньому боцї сьвітильника засьвічував лямпи, як заповідав Господь Мойсейові.
4. А сьвітильник був такої роботи: кована робота із золота; і держало його і квітки його, все було кованої роботи; по взорцеві, що Господь показав його Мойсейові, так і зроблено сьвітильника.
5. І рече Господь Мойсейові:
6. Возьми Левітів зміж синів Ізраїля та й очисти їх.
7. Та ось що мусиш вчинити з ними, щоб їх очистити: покропи їх водою очищаючою гріхи, і нехай обголять вони бритвою все тїло своє, і повиперають одїж свою та й очистяться.
8. І нехай візьмуть вони бичка і хлїбні дари до його; муку пшеничну перемішану з олією; а бичка другого візьмеш про жертву за гріх.
9. І приведеш Левітів перед соборний намет і скличеш усю громаду синів Ізрайлевих.
10. І скажеш приступити Левітам перед Господа, і покладуть сини Ізрайлеві руки свої на Левітів.
11. Арон же посьвятить Левітів перед Господом від синів Ізрайлевих, щоб відправляли службу Господеві.
12. А Левіти покладуть руки свої на голову бичкам; і принесеш одного в жертву за гріх, а другого на всепаленнє Господеві, щоб відправити покуту за Левітів.
13. І поставиш Левітів перед Ароном і перед синами його, і посьвятиш їх Господеві;
14. І повиличуєш Левітів зміж Ізраїля, щоб мої були Левіти.
15. Та й увійдуть після сього Левіти на служеннє в соборний намет. Так очистиш їх, і посьвятиш їх.
16. Бо оддано їх у власність менї з між синів Ізрайлевих; замість всього, що приведе мати, замість всїх перворуднїх синів Ізрайлевих, взяв я їх собі.
17. Моє бо все перворудне між синами Ізрайлевими, і людина і скотина. Того дня, як я повбивав усїх первеньцїв у землї Египецькій, присьвятив я їх собі.
18. І взяв я Левітів замість усїх первеньцїв між синами Ізрайлевими;
19. Та й оддав я Левітів Аронові й синам його як підданих із між синів Ізрайлевих, щоб вони послугували при службі синів Ізраїля в соборному наметї, та щоб відправляли покуту за синів Ізрайлевих, щоб на синів Ізрайлевих не постигла кара за те, як би приступили сини Ізрайлеві до сьвятинї.
20. І Мойсей та Арон та громада синів Ізрайлевих вчинили так з Левітами; все, що заповідав Господь про Левітів, вчинили так з ними сини Ізрайлеві.
21. І очистились Левіти, і повипирали одїж свою, і посьвятив їх Арон перед Господом, і відправив Арон покуту за них про очищеннє їх.
22. І після того увійшли Левіти в соборний намет, щоб послугувати перед Ароном і перед синами його. Як заповідав Господь Мойсейові про Левітів, так і вчинили з ними.
23. І рече Господь Мойсейові:
24. Се закон про Левітів: від двайцять пять років і старше мусять вони ставати до служби в соборному наметї,
25. А від пятьдесять лїт можна вертатись їм із служби, і можна їм не служити більш; може він помагати браттї своїй при соборному наметї, щоб доглядати всього; но служби не робити ме. Так мусиш чинити з Левітами, що до служби їх.

ГОЛОВА 9.

І рече Господь Мойсейові в Синайському степу, в другому роцї по виходї із землї Египецької, у первому місяцї:
2. Нехай сьвяткують сини Ізрайлеві в призначений час паску.
3. На чотирнайцятий день місяця сього, між двома вечорами, сьвятку-

вати муть вони; по всім установам її і по всім приписам її мусите сьвяткувати її.

4. І промовив Мойсей до синів Ізрайлевих, щоб сьвяткували паску.

5. І сьвяткували вони паску на чотирнайцятий день первого місяця, між двома вечорами, у Синайському степу; як заповідав Господь Мойсейові, так і чинили сини Ізрайлеві.

6. Та були такі люде, що опоганились від трупа людського, і не можна їм було сьвяткувати паски в той день; і приступили вони в той день перед Мойсея та перед Арона.

7. І сказали сї люде до його: Ми нечисті від людського трупу; чому не вільно нам приносити дари Господеві серед синів Ізрайлевих у призначений час?

8. І каже до них Мойсей: Пождіть, я послухаю, що повелить Господь задля вас.

9. І розмовляв Господь з Мойсейом кажучи:

10. Промов до синів Ізрайлевих і скажи: Коли хто з вас буде нечистий від трупа, чи буде в далекій дорозї, так усе таки мусить сьвяткувати паску Господеві.

11. У другому місяцї, на чотирнайцятий день, між двома вечорам, сьвяткувати муть її; з опрісноками й гіркими зіллями їсти муть її.

12. Нічого не зоставляти муть із неї до ранку, і кісток не ломити муть у їй; по всім установам паски сьвяткувати муть її.

13. Чоловік же чистий і що не в дорозї, а занедбав сьвяткувати паску, викорениться душа його зміж людей його; бо не приніс жертви Господеві у призначений час; чоловік той нести ме свій гріх.

14. А коли пробуває в вас приходень і хоче сьвяткувати паску Господеві, то нехай сьвяткує по установам паски і по приписам її. Установа буде одна про вас, і про приходня, і про землянина.

15. Того ж дня, як поставлено храмину, вкривала хмара храмину намету сьвідчення; і звечора була вона над храминою наче полумя аж до ранку.

16. Так було щоразу: хмара вкривала її за дня, а наче полумя в ночі.

17. І як піднялась хмара над наметом, рушали в дорогу сини Ізрайлеві; на тому ж місцї, де хмара спускалась, там отаборувались Ізрайлеві сини.

18. По слову Господньому рушали в дорогу сини Ізрайлеві, і по слову Господньому отаборувалсь: по всї днї як зоставалась хмара над храминою, стояли вони табором.

19. І як хмара стояла довгий час над храминою, тодї відправляли сини Ізрайлеві службу Господеві й не рушали в дорогу.

20. І тодї ж стояла хмара тільки кілька день над храминою: — по слову Господньому ставали табором вони, і по слову Господньому рушали дальше.

21. І бувало, що зоставалась хмара з вечора до ранку, а в раньцї піднялась хмара, тодї рушали вони в дорогу; або один день і одну ніч, і хмара піднялась, то рушали вони дальше;

22. Або два днї, або місяць, або й довше; як зоставалась хмара над храминою спочиваючи над нею, то стояли сини Ізрайлеві табором і не пускались в дорогу; а як піднялась вона, в гору, тодї йшли в дорогу.

23. По слову Господньому становились вони станом, і по слову Господньому рушали дальше; пильнували вони служби Господньої по слову Господньому через Мойсея.

ГОЛОВА 10.

І рече Господь Мойсейові:

2. Зроби собі дві срібні труби; кованої роботи зробиш їх, і будуть вони тобі на те, щоб скликати громаду і щоб рушити табором.

3. І як затрублять у них, то збереться до тебе вся громада коло входу в соборний намет.

4. Як же тілько в одну затрублять, так позбираються до тебе князї, тисяцькі Ізраїля.

5. А затрубите на трівогу, так почнуть рушати табори, що стоять на схід сонця;

6. А затрубите на трівогу вдруге, так рушати муть табори, що стоять

на полуднї: як рушати муть вони, мусять трубити.

7. А як треба зібрати громаду, трубити мете, тільки ж не на трівогу.

8. Трубити муть же в труби сини Арона, сьвященники. I буде се вам установою віковічньою в роди ваші.

9. А як пійдете на війну в землї вашій проти ворога, що тїснить вас, так затрубите в труби на трівогу; і погадається про вас перед Господом, Богом вашим, і вирятуєтесь від ворогів ваших.

10. I в день радощів ваших і в празники ваші, і в новонастанню місяця вашого, трубити мете в труби при всепаленнях ваших і при ваших жертвах мирних; і се буде нагадувати вас перед Богом вашим. Я Господь, Бог ваш.

11. I було на другий рік, другого місяця, на двайцятий день, що знялась у гору хмара з храмини сьвідчення.

12. I сини Ізрайлеві рушили чергою у Синайському степу; і спустилась хмара в Паран-степу.

13. I рушили табором по первий раз по слову Господньому через Мойсея.

14. I йшов наперед прапор табору синів Юди, по полкам їх; а над військом його був Нахзон Аминадабенко.

15. А над військом поколїння синів Іссахарових був Нетанеїль Зуаренко;

16. А над військом поколїння синів Зебулонових був Єлїаб Гелоненко.

17. I зложено храмину, і рушили сини Герсонові і сини Мерарієві, несучи храмину.

18. Рушив і прапор табору Рубена по полкам його, і над військом його був Лейзор Шедеуренко;

19. А над військом поколїння синів Симеонових був Селуміїл Зуришадаєнко;

20. А над військом синів поколїння Гадового був Єлеасаф Дегуйленко;

21. Рушили й Кегатії, що несли сьвятиню; попередні ж ставляли храмину перш нїм ті прийшли.

22. I прапор табору синів Ефраїмових рушив по полках їх, і над військом їх був Елїшама Амігуденко.

23. А над військом поколїння синів Манассевих був Гамалеїль Педазуренко;

24. А над військом поколїння синів Беняминових був Абидан Гидеоненко.

25. Рушив потім прапор табору синів Данових, що був задньою сторожею усім таборам, по полках їх, і над військом його був Ахієзер Амішадаєнко;

26. А над військом поколїння синів Азерових був Пагіїль Окраненко;

27. А над військом поколїння синів Нафталїєвих був Агира Енаненко.

28. Такою чергою рушали сини Ізрайлеві по полках своїх; і рушили вони в дорогу.

29. I каже Мойсей Гобабові, синові Регуїла, Мидіянїя, що був тестьом Мойсейові: Ми простуємо до того місця, що про його казав Господь: Оддам його вам. Ходи з нами, і добро зробимо тобі; бо Господь обіцяв добро Ізрайлеві.

30. I каже він йому: Не пійду я з вами, а в землю мою і до родини моєї пійду;

31. I каже він: Не покидай же нас: ти бо знаєш, де нам ставати табором в степу; і будеш ти нам очима.

32. I станеться, як пійдеш із нами, і Господь вчинить нам добро, то й ми вчинимо добро тобі.

33. I пустились вони в дорогу від гори Господньої, і відійшли на три днї ходи, і скриня завіту Господнього йшла три днї ходи перед ними, щоб знайти місця для їх відпочинку;

34. А хмара Господня була над ними в день, як рушали вони табором.

35. I як піднїмали з місця скриню, так промовляв Мойсей: Встань, Господе, і розсиплються вороги твої, і ненавидники твої розбіжуться від лиця твого.

36. А як остановлялась вона, тодї промовляв: Вертайся, Господе, до незлїчених тисячей Ізраїля!

ГОЛОВА 11.

I сталось що люде нарікали так, що опротивіло Господеві; і як почув Господь нарікання, запалав гнів його, і спихнув огонь між ними, і став пожирати конець табору.

2. I заголосили люде до Мойсея, і благав Мойсей Господа, та й потахла пожежа.

3. І назвали те врочище Табера*, бо палало між ними поломя Господнє.
4. І почав мішаний народ, що був між ними, придумувати забаганки, та й сини Ізрайля плакали: Хто знов, мовляли, годувати ме нас мясивом?
5. Памятаємо рибу, що за дармо їли в Египті, огірки й дині, пір і цибулю й чесник;
6. А тепер прагне душа наша; нема нічогісінько, сама тільки манна перед очима нашими.
7. А манна була наче насіння кориандрове, а барва її як бделїон.
8. Блукали люде та й збирали її й мололи в жорнах, або товкли в ступах; і варили її в горшках, та й пекли з неї балабушки; а смаком була вона, як смак у макуха.
9. І як падала роса на табір у ночі, то падала на його й манна.
10. І як почув Мойсей людей, що плачуть по семях своїх, кожне коло входу до свого шатра, і вельми запалав гнів Господень, то стало тяжко Мойсейові.
11. І промовив Мойсей до Господа: Про що зробив єси горе слузї твому? І чом не знайшов я ласки перед лицем твоїм, що ваготу всього народу сего навалив єси на мене?
12. Хиба ж я почав увесь народ той, або породив його, що ти промовив до мене: Неси його на лоні твому, як нянька носить дитя; неси його в землю, що клятьбою обіцяв її батькам їх?
13. Звідки взяти менї мясива, щоб нагодувати ввесь оцей люд? бо з плачем приступають вони до мене, говорючи: Дай нам мясива їсти!
14. Не в моготу менї одному нести люд сей; бо за важко на мене.
15. І коли так чиниш зомною, так уже, коли знайшов я ласку перед лицем твоїм, лучче погуби мене, і нехай не бачу горя більше.
16. І рече Господь Мойсейові: Склич менї сїмдесять чоловіка із старшини в Ізраїля, про котрих знаєш, що вони старші між народом і проводорі його, і приведи їх до соборного намету, щоб вони стояли там з тобою.
17. І зійду я і поговоримо там з тобою, і возьму від духа, що на тобі, та й возложу на них, щоб несли з тобою тягар народу, та щоб не одному тобі нести його.
18. А людям скажи: Осьвятїтесь назавтра, так і їсти мете мясиво; плакали бо ви в слухи Господеві, говорючи: Хто дасть нам їсти мясиво? Та ж нам добре було в Египтї; і дасть вам Господь мясива, і їсти мете.
19. Не один день їсти мете, і не два днї, і не пять день, і не десять день, і не двайцять день.
20. А цїлий місяць, аж покіль вертати меться і опротивіє вам; ви бо гордували Господом, що посеред вас, і плакали перед ним, нарікаючи: Чого се вийшли ми з Египту?
21. І сказав Мойсей: Народу, що між ним обертаюсь, шістьдесять тисяч піхоти, а ти промовив: Дам їм мясива, щоб їли цїлий місяць.
22. Хиба дрібну й буйну скотину повбивати, щоб стало для них? Або хиба забрати всю рибу, щоб стала для них?
23. І рече Господь Мойсейові: Хиба ж за мала рука в Господа? Оце ж побачиш, чи справдиться слово моє, чи нї.
24. І вийшов Мойсей, і промовив до люду слова Господнї, і зібрав сїмдесять чоловіка із старших народу і поставив їх навкруги намету.
25. І зійшов Господь у хмарі, і промовив до його, і взяв від духа, що був на йому, і положив на сїмдесять чоловіків старших. І сталось, як дух спустився на них, так стали вони пророкували; та опісля перестали.
26. Два ж чоловіки остались в таборі: один на імя Ельдад, а другий на імя Медад. І спустивсь на них дух, були вони записані, та не виходили до намету, і стали вони пророкувати в таборі.
27. І прибіг якийсь молодик, та й розказав Мойсейові кажучи: Ельдад і Медад пророкують у таборі.
28. І відказав Йозуа Нуненко, що вслуговував Мойсейові з малку, і каже до Мойсея: Добродїю мій, заборони їм.
29. І каже йому Мойсей: Чого ти ревнуєш за мене? Нехай би ввесь люд

* Пожежа

Господень зробивсь пророками, і щоб Господь послав на них духа свого.

30. І вернувся Мойсей до табору, він і старші мужі Ізрайлеві.

31. І повіяло вітром від Господа, і нанесло перепелиць від моря, і накидало їх у табір, на день ходи в один бік і на день ходи в другий, навкруги табору до двох локтів поверх землї.

32. І вийшли люди, і збирали перепилиці увесь той день і всю ніч, і ввесь день другий; хто мало назбирав, у того було десять гомерів; і розложили їх собі про запас округи табору.

33. Ще ж було мясиво між зубами їх, ще не з'їли його, а гнїв Господень запалав на людей, і вдарив Господь їх тяжким помором.

34. І назвали врочище те Киброт-Гаттаава*; бо там поховано людей, що були ласі.

35. Од Киброт-Гаттаави рушив люд до Газероту; і зупинились вони в Газеротї.

ГОЛОВА 12.

Миряма ж та Арон нарікали на Мойсея за молодицю Кушицьку, що взяв її: бо Кушицьку молодицю взяв він для себе.

2. І мовляли вони: Хиба ж тільки до Мойсея промовляв Господь? Хиба ж і не до нас так само промовляв він? І почув се Господь.

3. А Мойсей та був собі вельми тихий чоловік понад усі люде, що були на землї.

4. І промовив Господь нараз до Мойсея, до Арона, і до Мирями: Ідіть, ви троє, у соборний намет.

5. І зійшов Господь у хмарному стовпі, та й став коло входу в намет, і покликав Арона і Миряму; і' вийшли вони обоє.

6. І рече: Ось вислухайте слова мої: Коли єсть пророк між вами, так се я, Господь, у видїнню йому відкриваюсь, ві снї говорю з ним.

7. Не такий слуга мій Мойсей. Він вірний в цїлім домі моїм;

8. Устами до уст розмовляю з ним, не у видїнню, і не в загадках, а образ Господнїй бачить він. Як же не боялись ви говорити проти Мойсея, проти слуги мого?

9. І запалав гнїв Господа проти них; і відійшов він.

10. І відступила хмара від соборного намету; Миряма ж несподівано зробилась прокаженною, біла мов снїг. І обернувсь Арон до Мирями, аж бачить вона прокажена.

11. І каже Арон до Мойсея: Ой лихо, добродїю мій! Не лїчи нам за гріх те, що по дурному вчинили ми, і за те, чим провинили.

12. Нехай вже не буде вона така, наче тая мертва дитина, що в неї тїло, як вийде з материної утроби, до половини зогнило!

13. І кликав Мойсей до Господа, говорючи: Ой, Боже, молю тебе, приверни їй здоровля!

14. І рече Господь Мойсейові: А коли б отець її та плюнув їй у вічі, хиба ж би вона не була осоромлена на сїм день? Нехай зачинять її на сїм день за табором, а потім можуть приняти її до себе.

15. І зачинено її за табором на сїм день, і не рушав люд в дорогу, аж як прилучено Миряму.

16. Потім рушив люд од Газерота та й отаборивсь у Паран степу.

ГОЛОВА 13.

І рече Господь Мойсейові:

2. Пішли людей на розглядини в Канаан землю, що дам її синам Ізрайлевим; по одному чоловікові з батьківських поколїнь їх пошлете їх, кожного князя спроміж їх.

3. І післав їх Мойсей із Паран степу, по слову Господньому, самих таких людей що були голови в синів Ізрайлевих.

4. А се ймення їх: Від поколїння Рубенового, Шамуа Сакуренко;

5. Від поколїння Симеонового, Шафат Хорієнко;

6. Від поколїння Юдиного, Калеб Ефуненко;

7. Від поколїння Іссахарового, Їгаль, син Йосифа;

8. Від поколїння Ефраїмового, Гозей Нуненко;

* Могили ласих.

9. Від поколїння Беняминового, Пальтїй Рафуенко;
10. Від поколїння Зебулонового, Гаддієль Содієнко;
11. Від поколїння Йосифового, роду Манассеєвого, Гаддій Сузієнко;
12. Від поколїння Данового, Амміель Гемалїєнко;
13. Від поколїння Ассерового, Сефур Михайленко;
14. Від поколїння Нефталїєвого, Нагбій Вафсієнко;
15. Від поколїння Гадового, Геуель Махізенко.
16. Се імення мужів громадських, що їх післав Мойсей розглєдїти землю. Гозейю ж Нуненка назвав Мойсей Йозуа.
17. І післав їх Мойсей розглєдїти Канаан землю, кажучи їм: Ідїте сюди на полудне, та й зійдете на гору.
18. І подивитесь на землю, яка вона; і люд, що живе в їй, чи міцний, чи слабовитий, малий, чи великий;
19. І яка земля та, де вони живуть, добра, чи зла, і які міста, що в їх живуть вони, табори, чи утвержені міста?
20. І яка земля: родюща вона, чи скуповата; чи є по їй дерево, чи нема? І бувайте сьміливі, та принесїть з плоду землї. А був тодї саме час, що дозрів виноград.
21. І пійшли вони, розглєдїли землю від Зин степу до Регобу, як ійти до Гамату.
22. І повернули на полудне, і дійшли до Геброну, а там Ахіман, Сесай і Тальмай, дїти Енакові. Геброн же збудовано за сїм років перед Зоаном в Египтї.
23. І дійшли до Есколь долини, і зрізали там вітку з однією гроною ягод, та й несли її два на жердцї, також і гранати і смокви.
24. Урочище те названо Єсколь* долиною через виноград, що зрізали там сини Ізраїлеві.
25. І вернулись вони після розглядин під конець сорока днів;
26. І йдучи прийшли до Мойсея та Арона, до всієї громади синів Ізраїлевих, у Паран степу, до Кадесу; і принесли вістку їм і всїй громадї і показали їм плоди землї.
27. І оповідали йому кажучи: Прийшли ми в землю, де ти посилав нас, і справдї: тече вона молоком та медом, і се плоди її.
28. Тільки що потужен люд, що живе в тій землї, і утверджені міста вельми великі; та й Енакових дїтей бачили ми там.
29. Амалек живе в землї полуденній, а Гетії, і Євузії, і Аморії живуть по горах, а Канаанії живуть над морем і здовж берегів Іорданських.
30. І втихомирив Калеб людей, що противились Мойсейові, та й промовив: Пійдемо таки та й займем її, стане бо сили в нас впокорити її.
31. Ті ж чоловіки, що з ним ходили у гори, мовляли: Не буде в нас сили увійти між сїх людей, вони бо сильнійші, як ми.
32. І рознесли вони між синами Ізраїлевими недобрі вісти про землю, що розглядували самі, мовлячи: Земля, що нею проходили ми, щоб розвідати, така земля, що жере осадників своїх, і ввесь люд, що ми бачили серед неї, се люде великого росту.
33. І бачили ми там велетнів, синів Енакових, з роду велетнїв; і самим нам здавалось, наче ми тая сараньча, і такими ж були в очах їх.

ГОЛОВА 14.

І піднялась уся громада і зняла галас, і плакали люде всю ту ніч.
2. І нарікали на Мойсея та на Арона всї сини Ізраїлеві, і мовляла до них вся громада: Ой, бодай би ми були померли в Египецькій землї, або коли б погибли в тій пустинї.
3. І про що веде нас Господь у цю землю? Щоб полягти від меча, та щоб жінки наші і дїти наші зробилися здобичею? Хиба ж не лучче нам, вернути в Египет?
4. І мовляли одно одному: Виберемо собі голову над нами, та й вернемось в Египет?
5. І впали Мойсей та Арон на лиця свої ниць перед усією громадою синів Ізраїлевих.
6. А Йозуа Нуненко та Калеб Єфуненко, вони із тих, що ходили на роз-

* Виноград.

глядини в ту країну, пороздирали на собі одїж,

7. І промовили вони до всієї громади синів Ізрайлевих: Земля, що нею переходили ми, щоб розвідати, земля тая дуже, дуже добра.

8. Коли до нас милость Господня, так приведе нас він в цю землю, та й дасть нам її, земля ж ся тече молоком та медом.

9. Тільки проти Господа не бунтуйтесь; і не лякайтесь людей в тій українї; бо вони будуть хлїбом про нас. Защити в них не стало, а Господь із нами; не лякайтесь їх!

10. І сказала вся громада, щоб каміннєм побити їх. Тодї обявилась слава Господня в соборному наметї перед усїма синами Ізрайлевими.

11. І рече Господь Мойсейові: А доківь ще буде зневажати мене сей люд, і докіль ще не мати муть вони віри менї на всї знамена що я сотворив їх між ними?

12. Вдарю на них мором і вигублю їх; і зроблю тебе народом, більшим і потужніщим як вони.

13. І промовив Мойсей до Господа: Почують се Египтяне; бо потугою твоєю випровадив єси люд сей зміж них;

14. І скажуть осадникам сієї країни, вони ж чули, що ти, Господе, по серед люду свого, що тебе, Господе, око в око бачять вони, та що хмара твоя стоїть над ними, і в хмаряному стовпі ти сам ідеш поперед ними за дня, в стовпі поломяному в ночі.

15. А вбєш ти люд сей, як одного чоловіка, тодї й говорити муть народи, що чували про славу твою, кажучи:

16. Тому повбивав Господь їх у степу, що не здолів привести люд сей в ту землю, що про неї клявся їм.

17. Нехай же оце возвеличиться сила твоя, Господе, як обітував єси словами:

18. Господь повільний до гніву і великий милостю, прощає провину й переступи, хоч не вважає безвинним винуватого, карає провину батьківську на синах у третьому й четвертому колїнї.

19. Прости ж провину люду сього по великому милосердю твому, так як простив єси людові сьому від Египту аж досї!

20. І рече Господь: Прощаю по слову твому.

21. Но все таки, так існо, як я живий, сповниться вся земля славою Господньою;

22. Всї ж люде ті, що вбачали славу мою і знамення мої, що я сотворив їх у Египтї і в степу, і спокушували мене десять раз і не слухали голосу мого,

23. Вони не побачять землї, що про неї клявсь я батькам їх, всї, що зневажили мене, не бачити муть її.

24. Но слугу мого Калеба, в котрого дух инший, і котрий пійшов за мною, приведу в землю, до якої сам він ходив, і внаслїдує її насїннє його.

25. Амаликії ж та Канаанїї живуть у долинї; завтра обернїтесь і рушайте в степ по дорозї до Червоного моря.

26. І рече Господь Мойсейові й Аронові:

27. Як довго терпіти менї сю ледачу громаду, що нарікає на мене? Чув я наріканнє синів Ізраїля, котрим дорікають менї.

28. Скажи їм: Як жив я, мовить Господь: як мовляли ви в слухи менї, так і зроблю з вами.

29. В пустинї сїй поляжуть ваші трупи, всї перелїчені ваші по всїй вашій лїчбі, од двайцяти років і старше, що нарікали на мене.

30. Опріч Калеба Єфуненка та Йозуи Нуненка не увійдете ви в землю, котру оддати вам на оселю я, піднявши руку мою, клявся: приведу вас у неї.

31. Діточок же ваших, про котрих ви мовляли, що здобичею вони будуть, їх приведу туди, нехай пізнають землю, котрою ви гордували.

32. Ви ж поляжете трупом в сьому степу;

33. А дїти ваші будуть попасати в пустинї сорок років і носити блудування ваші, покіль не поляжете всї трупом у степу.

34. По лїчбі сорока днів, що ходили ви в землю на розвідини, ви понесете кару за гріхи ваші сорок років, один рік за один день, щоб ви зрозуміли, що се значить, як я одвернусь від вас.

35. Сам я, Господь, говорю і зроблю

так з ледачою сією громадою, що вста-
ла проти мене! У степу сьому вони
погибнуть і помруть.
36. І чоловіки, що посилав їх Мой-
сей на розвідини в ту землю, і що
вернувшись, рознесли погану поголо-
ску про сю землю, і довели цілу гро-
маду до нарікання на мене.
37. Ті мужі, що рознесли погану по-
голоску про землю, померли від по-
шесті перед Господом.
38. Но Йозуа Нуненко та Калеб Є-
фуненко зостались живими із тих
чоловіків, що ходили на провідки
землї.
39. І як промовив Мойсей слова ті
до всїх синів Ізрайлевих, то сумува-
ли люде вельми.
40. І вставши вранцї, щоб зійти на
верховини гір, казали: Ось ми ту і
рушимо до того місця, про яке казав
Господь; бо ми провинили.
41. І каже Мойсей: Чого ви хоче-
те переступити слово Господнє? Не
вдасться бо вам!
42. Не рушайте в гори, бо нема Го-
спода між вами; а то побють вас во-
роги ваші;
43. Бо там Амелекії та Канаанїї пе-
ред вами, і поляжете від меча їх. Ви
одвернулись від Господа; тому не
буде Господь з вами.
44. Та з'осьмілились вони піднятись
на гірські верховини; тільки скриня
завіту Господнього і Мойсей не ру-
шили із табору. І зійшли з гори Ама-
лекії та Канаанїї, що жили на тих
горах, та й побили їх, і загнали аж
до Горми.

ГОЛОВА 15.

І рече Господь Мойсейові:
2. Промов до синів Ізраїля і ска-
жи їм: Як прийдете у землю оселї
вашої, що дам вам,
3. І приносити мете огняну жертву
Господеві, жертву всепалення чи то
жертву заколення, щоб сповнити обіт-
ницю, чи добровільні дари у празни-
ки ваші, щоб закурити Господеві лю-
бі пахощі з буйної чи з дрібної ско-
тини:
4. Так мусить той, хто приносить
Господеві приношеннє своє, як хлїбну
жертву принести: десятину ефи муки
пшеничної, змішаної з четвертиною
гіна олїї,
5. А як ливну жертву принесеш до
жертви всепалення чи то заколення,
на кожну вівцю одного гіна вина.
6. Або при баранї принесеш три де-
сятин ефи муки пшеничної, змішаної
з третиною гіна олїї;
7. А як ливну жертву подаси трети-
ну гіна вина; любі пахощі Господеві.
8. А як принесеш бичка на жертву
всепалення, чи на жертву заколення,
щоб сповнити обітницю, чи на жер-
тву мирну Господеві,
9. Так нехай приносять до бичка як
хлїбну жертву: три десятин ефи му-
ки пшеничної, змішаної з половиною
гіна олїї;
10. А як жертву ливну принесеш
половину гіна вина: пахощі любі Го-
сподеві.
11. Так будуть робити при кожному
приношенню вола чи барана чи із
овець, чи з кіз;
12. Дивлючись по лїчбі, скілько жер-
твуєте, робити мете так, при кожно-
му приношенню по лїчбі їх.
13. Всякий землянин мусить чинити
се приносючи огняну жертву любих
пахощів Господеві.
14. А коли пробуває в вас чужозе-
мець, чи хто б то нї був між вами,
в родах ваших, і приносить огняну
жертву любих пахощів Господеві, то
нехай і він так робить, як ви ро-
бите.
15. Що до громади, то установа одна
про вас і про приходня, що між вами
пробуває; установа віковічня в роди
ваші: як ви, так і приходень буде пе-
ред Господом.
16. Закон один і одно право буде
для вас і для приходня, що пробуває
між вами.
17. І рече Господь до Мойсея:
18. Промов до синів Ізрайлевих, і
скажи їм: Як прийдете в землю, що
в неї сам я приведу вас,
19. Так починаючи їсти хлїб з тієї
землї, мусите принести жертву Гос-
подеві:
20. Як первоплід з тїста вашого при-
несете колача на жертву возношення;
як жертву з току принесете його.
21. Від первого тїста вашого мусите

давати Господеві жертву возношення в роди ваші.

22. А коли незнавши согрішите, і не сповните всї заповіді сї, що промовив Господь до Мойсея,

23. І не сповните все те, що вам повелїв Господь через Мойсея, з того часу, як дав Господь заповіді, і потім у родах ваших,

24. То вчините ось що: Коли за очима в громади, через помилку станеться, тодї мусить уся громада привести бичка на всепаленнє про любі Господеві пахощі, з дарами його хлїбними і ливними, по установі, і одного козла на жертву за гріх.

25. І відпокутує сьвященник за всю громаду синів Ізрайлевих, і проститься їм; бо через помилку стався гріх сей, а вони подали свій принос, огняну жертву Господеві, і принесли перед Господом свою жертву за гріх, за помилку свою.

26. І проститься всїй громадї синів Ізрайлевих, і приходневі, що пробуває між ними; бо ввесь люд провинив помилкою.

27. А коли одна яка душа согрішить помилкою, так мусить вона принести козу перволїтку на жертву за гріх.

28. І відпокутує сьвященник за душу, що помилкою провинила, согрішивши ненарочно перед Господом, і буде вона спокутована і проститься їй.

29. Для землянина між синами Ізрайлевими і для приходня, що пробуває між ними, закон один мусить бути в вас про того, хто помилився.

30. Но та душа, що піднявши руку кому що заподіє, чи він землянин, чи з приходнів, наругався він з Господа; і викоренити мусять сю душу із серед люду,

31. Бо зневажив він слово Господнє і зломив заповідь його; викорениться душа тая; гріх її на їй.

32. І як були сини Ізрайлеві в пустинї, так знайшли чололіка, що збирав дрова в субітнїй день.

33. І взяли його ті, що знайшли, як він збирав дрова, та й привели до Мойсея і до Арона і до всієї громади.

34. Та й віддали його під сторожу; бо не знати було, що з ним чинити.

35. І сказав Мойсей: Вмерти мусить чоловік сей; нехай закидає його каміннєм вся громада за табором.

36. І вивела його вся громада за табір, та й закидала каміннєм, і погиб він, як повелїв Господь Мойсейові.

37. І рече Господь до Мойсея:

38. Промов до синів Ізрайлевих і скажи їм, щоб робили собі кутаси на кіньцях верхньої одежі своєї в родах їх, і щоб причіпили до кутасів одежі шнурок з блавату.

39. І будуть вам кутаси на те, щоб ви, бачивши їх, згадували про всї заповіді Господні, і сповняли їх, і щоб ви не подавались за серцем і очима вашими, що поривають вас до блудування;

40. Щоб ви памятали і сповняли всї заповіді мої й були сьвятими в Бога вашого. Я Господь, Бог ваш, що вивів вас із Египецької землї, щоб вам бути Богом. Я Господь, Бог ваш.

ГОЛОВА 16.

Уперся Кораг, син Їзгара, сина Кегаа, сина Левієвого, а з ним Датан та Абірам Елїабенки та Он Пелетієнко, сини Рубенові,

2. Та й встали вони проти Мойсея, і з ними двістї пятьдесять чоловіка із синів Ізраїля, князї громадські, покликані до ради громадської люде знамениті.

3. І зібрались вони проти Мойсея та Арона, і промовили до них: Годї вам! Бо ж уся громада сьвята і Господь серед неї. Чого ж ви пнетесь високо над громадою Господньою?

4. Почувши те Мойсей упав на лице своє.

5. І промовив він до Корага й усієї роти його, і каже: Завтра сповістить Господь, хто його і хто сьвятий, щоб допустити його до себе; кого він вибрав, того допустить до себе.

6. Так учинїть: Нехай возьме з собою кадильницї Кораг і вся громада його,

7. І завтра положіть у їх жару, і положіть на йому кадило перед Господом; і нехай буде так: той чоловік, що вибере його Господь, нехай буде сьвятим. Буде з вас, Левієві сини!

8. І промовив Мойсей до Корага:
Слухайте ж, сини Левієві!
9. Хиба мало вам, що Бог Ізраїлїв
вилучив вас із громади Ізраїля, щоб
вам можна приближитись до його,
щоб вам можна послугувати в храминї
Господнїй та стояти перед громадою
послугуючи їй,
10. Що удостоїв тебе і всїх братів
твоїх, синів Левієвих з тобою, приближитись
до його? А вам ще й сьвященьства
захотїлось!
11. Тим і повстали ви, ти і вся рота
твоя проти Господа; бо що таке Арон,
що ви нарікаєте на його?
12. І післав Мойсей, щоб покликати
Датана та Абірама Елїабенків, та
вони сказали: Не пійдемо на гору!
13. Хиба мало того, що ти вивів нас
із землї текущої молоком та медом,
щоб поморити нас в степу; ти хочеш
іще й царювати над нами?
14. І нї в землю, текущу молоком
та медом не привів єси нас, нї дав
нам у наслїддє поля й виноградники!
Хочеш людям сим очі виколити? Не
пійдемо!
15. І розлютився вельми Мойсей, і
сказав до Господа: Не повертайсь до
приносів їх! Нї одного осла не взяв я
від них і не заподіяв зла нї одному
з них.
16. І сказав Мойсей до Корага: Ти
і вся твоя громада, станьте ви завтра
перед Господом, ти сам і вони і
Арон.
17. І нехай кожен візьме кадильницю
свою і накладе у її кадила, і нехай
принесе кожен свою кадильницю перед
Господом, двістї і пятьдесять кадильниць;
і ти і Арон, кожен кадильницю
свою.
18. І взяли вони кожен кадильницю
свою, і понакладали в них жару, і понасипували
в них кадила; та й приступили
до входу в соборний намет,
і Мойсей та Арон.
19. І скликав Кораг проти них усю
громаду до входу в соборний намет.
20. І показалась слава Господня перед
всією громадою. І промовив Господь
до Мойсея та Арона слова:
21. Вилучтесь із між громади сієї,
і погублю їх в одну мить ока.
22. І впали вони ниць на лиця свої
і сказали: Боже, ти Боже духів усякого
тїла! Один чоловік согрішив, а
гнїв би твій мав бути на всю громаду?
23. І рече Господь Мойсейові:
24. Промов до громади і скажи: Відступіть
геть навкруги від наметів
Корага, Датана й Абірама.
25. І встав Мойсей, і пійшов до Датана
й Абірама, і пійшли за ним старші
мужі Ізраїля.
26. І промовив він до громади кажучи:
Відступіте ж від наметів сих
безбожних людей, і не торкайте нїчого
їх, щоб не погибнути вам у всїх
гріхах їх.
27. І відступили вони геть навкруги
від храмини Корага, Датана та Абірама.
А Датан та Абірам, вийшовши
стояли коло входу в намети свої з жінками
своїми й дїтьми своїми і з немовлятами
своїми.
28. І сказав Мойсей: По тому зрозумієте
ви, що Господь післав мене сотворити
всі дїла сї, та що не по своїй
волї вчинив я се:
29. Коли вони помруть, як всї люде
вмирають, і постигне їх така кара як
всїх людей, то не послав мене Господь;
30. Коли ж нечуване диво сотворить
Господь, і роззявить земля уста свої та
й проковтне їх і все, що їх, і пійдуть
живими під землю, тодї пізнаєте, що
сї люде споневірали Господом.
31. І сталося, що як він скіньчив
промовляти сї слова,
32. Розступилась земля під ними, і
роззявила земля уста свої та й проглинула
їх самих і домівки їх і всїх
людей, що були в Корага, і все майно.
33. І провалились вони, і все що
було їх, живими під землю, і покрила
їх земля, і погинули вони спроміж
громади.
34. І ввесь Ізраїль, що був навкруги
них, кинувсь навтеки, на зойк їх: казали
бо вони: Коли б і нас не проглинула
земля!
35. І вийшов огонь від Господа, і пожер
двістї чоловіка, що поприносили
кадила.
36. І рече Господь Мойсейові:
37. Скажи Елеазарові Ароненкові,
сьвященникові, щоб повигрібав ка-

дильниції із пожарища; і нехай порозкидає жар, вони бо посьвячені.

38. Із кадильниць тих чоловіків, що согрішили, нехай пороблють із них тонкі бляхи, щоб ними покрити жертівника; бо принесли вони їх перед Господа, і тому стали вони посьвяченими; і будуть вони знаменнєм синам Ізрайлевим.

39. І взяв Елеазар, сьвященник, кадильниції мідяні, що принесли погорівші, і поросплїскувано їх, щоб покрити жертівника,

40. На спомин синам Ізрайлевим, щоб нїхто чужий, хто не з насїння Аронового, не приступав, кадити перед Господом, щоб із ним не сталось, як з Корагом і з його громадою, як сказав йому Господь через Мойсея.

41. Другого ж дня, стала нарікати вся громада Ізрайлева на Мойсея й Арона, мовляючи: Ви погубили люд Господень!

42. І сталось, як зібралась була громада проти Мойсея і Арона, так обернулись вони до соборного намету, і се вкрила його хмара і явилась слава Господня.

43. І приступили Мойсей та Арон перед соборний намет.

44. І промовив Господь до Мойсея кажучи:

45. Підіймітесь із серед громади сієї, так погублю їх в одну мить! І впали вони ниць на лиця свої.

46. І каже Мойсей до Арона: Возьми кадильницю твою, та наклади в її жару із жертівника, і насип кадила, і йди скоріш у громаду, та спокутуй їх; бо спалахнув гнїв, від лиця Господнього й пійшов помір.

47. І взяв Арон кадильницю, як казав Мойсей, та й метнувсь між громаду, аж се почалась морова кара між людьми. І насипав він кадила та й почав відправляти покуту за людей.

48. І став він між мертвими і живими, і зупинилась морова кара.

49. А було тих, що від морової пошестї погибли, чотирнайцять тисяч і сїмсот, окрім тих, що померли задля Корага.

50. І вернувсь Арон до Мойсея, до входу в соборний намет, і зупинилась морова пошесть.

ГОЛОВА 17.

І рече Господь до Мойсея:

2. Промов до синів Ізрайлевих, і візьми від них по прутові за кожний дім батьківський, від усїх князїв по домах батьківських їх, дванайцять прутів; імя кожного напиши на прутові його.

3. Імя ж Арона напишеш на прутові Левія; один бо прут буде про кожну голову батьківських домів їх.

4. І покладеш їх у соборному наметї перед сьвідченнєм, де я бачусь із тобою.

5. І процьвіте прут чоловіка того, котрого я виберу; і так втихомирю передомною мирканнє синів Ізраїля, що нарікають на вас.

6. І промовив Мойсей до синів Ізрайлевих, і подали йому всї їх князї по прутові за князя, по батьківських домах їх, дванайцять прутів; а прут Аронів був між їх прутами.

7. І положив Мойсей прути перед Господом, в наметї сьвідчення.

8. І сталось другого дня, як увійшов Мойсей у намет сьвідчення, і се, процьвів прут Аронів, з дому Левієвого: пустив він пупляшки, і зацьвів квітками, і зродив спілі микдали.

9. І виніс Мойсей усї прути від лиця Господнього до всїх синів Ізрайлевих, і побачили вони, і взяли кожен прута свого.

10. І рече Господь до Мойсея: Принеси назад прута Аронового перед сьвідченнє, щоб заховати його як знамя проти синів бунтовливих: і зробиш передомною конець наріканню їх, та щоб не повмирали вони.

11. І сповнив Мойсей усе; як заповідав йому Господь, так він вчинив.

12. І промовили синове Ізрайлеві до Мойсея, кажучи: Дивись, ми пропадаємо, ми гинемо, всї ми згинемо!

13. Хто тільки приступить до храмини Господньої, вмирає; чи не всїм же нам прийдеться померти?

ГОЛОВА 18.

І промовив Господь до Арона: Ти сам і сини твої й батьківський дім твій з тобою мусите нести провину сьвятинї; і ти сам і сини твої з то-

бою мусите нести провину вашого сьвященьства.

2. Теж і браттє твоє з поколїння Левієвого, з поколїння батька твого нехай приближуєть ся з тобою, щоб вони були при тобі і вслуговували тобі; ти ж і сини твої з тобою, ви служити мете перед наметом сьвідчення.

3. Нехай вони роблять службу коло тебе і коло всього намету; тільки до посуду сьвятинї і до жертівника нехай не приступають, щоб не померти їм, так їм як і вам.

4. І будуть вони при тобі і доглядати муть соборного намету при всїх службах в наметї, чужий же не сьміє приближатись до вас.

5. І будете пильнувати догляду сьвятинї і догляду жертівника, щоб не було вже гнїва на синів Ізраїля.

6. Се я сам взяв братів ваших Левітів зміж синів Ізрайлевих; вам подаровано їх про Господа, на послугу при соборному наметї.

7. Ти ж і сини твої з тобою будете пильнувати сьвященьства вашого у всьому, що належить до жертівника і в серединї за завісою, і так робити мете службу; вам передаю як дар службу сьвященьства. Хто ж чужий приближить ся, буде переданий смертї.

8. І рече Господь Аронові: Се передав я тобі догляд моїх жертв підношення. Від усього, що присьвячують сини Ізрайлеві, оддав я тобі і синам твоїм, задля сьвященьства вашого, вічну твою частку.

9. Ось що буде твоє від сьвятих посьвятів, що не прийдуть на вогонь: всї дари їх, як всї жертви хлїбні, всї жертви за гріх, і всї жертви за провину, що вони приносять їх менї, як великі сьвятощі тобі вони і синам твоїм.

10. У сьвятому місцї їсти меш їх, ввесь музький пол їсти ме їх; сьвятим се мусить бути тобі.

11. І се буде твоє: возношення дарів їх і всї жертви гойдані синів Ізрайлевих; тобі і синам твоїм і дочкам твоїм з того віддав я як вічну пайку; всякий чистий в дому твому може їх їсти.

12. Все найлучче з олїї і все найлучче з винограду і зерна, їх первоплоди, що приносять їх Господеві, тобі оддав я їх.

13. Первоплоди з усього, що родить земля їх, що вони подають їх Господеві, твої будуть; всякий чистий з дому твого може їх їсти.

14. Усе посьвячене в Ізраїлї твоє буде.

15. Все перворідне від усякого тїла, що приносять Господеві, людина чи із скотини, буде твоє; тільки первородне дитя мусить бути викуплене, і первак із скотини нечистої мусить бути викуплений.

16. І тї, що треба їх викупити, від одного місяця будуть викупляти їх по твому цїнуванню по пять секлїв срібла, по секлеві сьвятинї, двайцять гер в йому.

17. Первородного ж бика, або первородного барана чи первородного козла не давати меш викуповувати; присьвячені вони. Кровю їх будеш кропити на жертівника і жир їх пускати димом в огнянїй жертві, про любі пахощі Господеві.

18. І мясиво їх буде твоїм; як грудина жертви гойданої і як права лопатка, твоє буде воно.

19. Всї жертви посьвятів, що підносять їх сини Ізраїля Господеві, оддав я тобі і синам твоїм і дочкам твоїм з тобою, як віковічну частку; се завіт вічний про тебе й про насїннє твоє з тобою.

20. І рече Господь Аронові: У землї їх не мати меш жадного наслїддя, і частки в тебе не буде між ними. Сам я частка твоя і наслїддє твоє серед синів Ізрайлевих.

21. І се дав я синам Левієвим замість наслїддя всї десятини Ізраїля за службу, що вони служать при соборному наметї.

22. І більш не приступати муть синове Ізрайлеві до соборного намету, щоб не взяти на душу гріха і не померти.

23. Нехай Левіти служать службу при соборному наметї, і самі несуть гріх їх. Установа віковічня в роди ваші. А серед синів Ізрайлевих не мати муть жадного наслїддя;

24. Бо десятину синів Ізрайлевих, що в жертву приносять Господеві,

дав я Левітам як наслїддє; тим то сказав я їм, що між синами Ізрайлевими не буде в них наслїддя.

25. І промовив Господь до Мойсея, кажучи:

26. А до Левітів скажеш так: Коли берете ви від синів Ізрайлевих десятину, що дав я вам як наслїддє ваше, так мусите принести жертву возношення Господеві, десятину від десятини.

27. І полїчиться вам жертва возношення вашого, як зерно з току і як достаток виноградного точила.

28. От же й ви мусите приносити жертву Господеві від усїх десятин ваших, що берете їх від синів Ізраїля і давати мете від всього Аронові сьвященникові жертву возношення про Господа.

29. Від усього, що принесуть вам, будете давати всяку жертву возношення Господеві, посьвяти його з усього, що є найлучче.

30. І казати меш їм: Коли принесете що найлучче з того, так полїчиться Левітам як дохід з току і як дохід з виноградного точила.

31. І можна вам їсти його в усякому місцї, вам самим і домам вашим; бо се вам плата за вашу службу в соборному наметї.

32. І не буде вам за те гріха, коли що найлучче з того принесете, і не зневажите посьвятів синів Ізраїля і не помрете.

ГОЛОВА 19.

І рече Господь Мойсейові та Аронові: Се установа закону, що заповідав Господь словами:

2. Скажи синам Ізрайлевим, щоб привели до тебе ялївку руду, без скази, таку що нема хиби на нїй, що не було ярмо на нїй;

3. І віддасьте її Елеазарові сьвященникові, і виведе він її геть перед табор, і заколють її перед ним.

4. І візьме Елеазар сьвященник крові її пальцем своїм, і покропить кровю на переднїй бік соборного намету сїм раз.

5. І спалють ялївку перед очима його: шкіру її і мясиво її і кров її з гноїом її треба спалити.

6. І візьме сьвященник дерева кедрового та іссопу й кармазину та й кине в середину поломя, як палити муть ялївку.

7. І випере сьвященник одїж свою і викупає тїло своє в водї, а потім можна йому ввійти до табору; тільки ж нечистий буде сьвященник до вечора.

8. І хто палив її, мусить випрати одїж свою в водї, і викупати тїло своє в водї, і буде й він нечистим до вечора.

9. І збере попіл із ялївки який чистий чоловік, і висипить його за табором на місцї чистому; і буде він для громади синів Ізраїля схований про воду очищення, що буде на очищеннє від гріха.

10. І випрати мусить, хто збірав попіл з ялївки, одїж свою, і буде до вечора нечистим. І буде синам Ізраїля і приходню, що пробуває між ними, віковічною встановою.

11. Хто доторкнеться мерця, трупа якої людини, нечистий буде сїм день.

12. Мусить очиститись водою сією на третий день, і стане на семий день чистим; а як не очиститься на третїй день, так не буде на семий день чистим.

13. Всякий, хто доторкнеться мерця, трупа якої людини, що вмерла, і не очиститься, той опоганив храмину Господню; викоренитись мусить ся душа з Ізраїля. Водою очищення він не покроплений, тому він нечистий; нечистота його ще на йому.

14. Се закон про людину, що вмерла в наметї: кожний хто входив в намет, і кожний хто був у наметї, нечистим буде сїм день.

15. І всяка одкрита посудина, на якій нема привязаної покришки, нечистою буде.

16. І всякій хто в чистому полї торкнеться до вбитого мечем, чи до мерця, чи до костей чоловічих, чи до домовини, буде сїм день нечистим.

17. І возьмуть, про нечистого, попелу із жертви спаленої на очищеннє, і наллють на його води текучої в посудину.

18. І візьме чистий чоловік гіссопу та й умочить у воду, та й покропить на намет і на всю посудину і на всїх

людей, що там будуть, і на того, що торкнувсь до костей, чи до вбитого, чи до мерця, чи до домовини.

19. І кропити ме чистий на нечистого на третій день і на семий день; і очистить його на семий день; і випере він одіж свою і викупає тіло своє в воді, і стане він чистим у вечорі.

20. Коли ж людина яка стане нечиста і не очиститься, душу таку треба викоренити спроміж громади; бо сьвятиню Господню вона опоганила: водою очищення не покроплено її, нечиста вона.

21. І буде се в вас установою вічньою. І хто кропить очищаючою водою, мусить випрати одіж свою, і хто приторкнеться до очищаючої води, нечистим буде до вечора.

22. І все, до чого приторкнеться нечистий, стане нечистим, і хто приторкнувся його, нечистим буде до вечора.

ГОЛОВА 20.

І прийшли сини Ізрайлеві цілою громадою в степ Зин, першого місяця; і остановився народ в Кадесї; і вмерла там Миряма, і поховано її там.

2. І не стало води для громади, і зібрались вони проти Мойсея і Арона.

3. І сварились люде з Мойсейом і з Ароном, мовляючи: Лучче було б нам померти тоді, як померло браттє наше перед Господом!

4. Та на що привели ви громаду Господню в цей степ, щоб і нам тут погибнути і скотині нашій?

5. І нащо вивели ви нас із Египту, щоб завести нас у се ледаче врочище? Нема ту нї землї на сійбу, нї смоківниць, нї винограду, нї гранат, і навіть води нїде напитись.

6. І пійшов Мойсей з Ароном від громади до входу в соборний намет, і впали ниць на лиця свої; і явилась їм слава Господня.

7. І промовив Господь до Мойсея: кажучи:

8. Возьми жезло та збери громаду, ти й твій брат Арон, і покличте до скелї перед очима їх; і дасть вона вам воду свою, і виведеш їм воду із скелї, і напоїш громаду й скотину їх.

9. І взяв Мойсей жезло од лиця Господнього, як він повелів йому.

10. І зібрали Мойсей та Арон громаду перед скелею; і рече їм: Слухайте ж, ворохобники, чи добудемо з сієї скелї воду про вас?

11. І підняв Мойсей руку та й вдарив скелю жезлом своїм двічі; і потекло багацько води, і напилась громада й скотина їх.

12. І рече Господь Мойсейові й Аронові: За те, що не няли ви менї віри, щоб осьвятити мене в очу синів Ізраїля, за те не приведете ви громади сієї в землю, що я надїлив їм.

13. Се води Мериви, де сварились Ізрайлеві сини з Господом, і він явив їм сьвятість свою.

14. І післав Мойсей посли з Кадесу до царя Едомського: Так каже твій брат Ізраїль: Ти знаєш усї ті пригоди, що стались нам:

15. Як батьки наші спустились в Египет і ми жили в Египтї довгий час, і що Египтяне заподіяли нам і батькам нашим.

16. Тодї позвали ми до Господа, і він почув наш голос, і післав ангела та й вивів нас із Египту; і се ми в Кадесї містї, що на краю займища твого.

17. Дозволь же нам пройти через твою землю! Не будемо йти полями й виноградниками, і не будемо пити води з колодязїв; по царській дорозї перейдемо, не будемо звертати нї на право, нї на ліво, докіль не перейдемо займища твого.

18. Та відказав йому Едом: Не переходити меш в мене; ато з мечем вийду проти тебе.

19. І казали йому синове Ізрайлеві: Битим шляхом ми хочемо йти; а коли воду твою пити му я, чи скотина моя, так заплачу тобі за неї; тільки ногами моїми хочу перейти, більш нїчого.

20. І каже: не можна щоб проходити! І вийшов Едом проти його з великим народом і з потужною рукою.

21. І так не дав Едом Ізраїлеві перейти через займища свої, і звернув Ізраїль на бік від його.

22. І рушили в дорогу від Кадесу, и прийшли сини Ізрайлеві, цілою громадою, до Ор гори.

23. І рече Господь Мойсейові та Аронові під Ор-горою, на границях землї Едомової:

24. Мусить прилучитись Арон до народу свого; бо не має він увійти в землю, що я віддав синам Ізрайлевим за те, що ви противились повелїнню мому при водах Мериви.

25. Возьми Арона та Елеазара, сина його, та й приведи їх на Ор-гору;

26. І зніми з Арона одїж його та вдягни в неї Елеазара, сина його, і прилучиться Арон і вмре там.

27. І вчинив Мойсей, як заповідав Господь. І зійшли вони на гору перед очима в усієї громади.

28. І зняв Мойсей з Арона одїж його, та й одягнув у неї Елеазара, сина його. І вмер Арон на верховинї Ор-гори. І спустивсь із гори Мойсей та Елеазар. І побачила вся громада, що вмер Арон, і плакав увесь люд Ізраїльський трийцять день.

ГОЛОВА 21.

І прочув Канаанїй, царь Арадський, котрого осада була на полуднї, що йде Ізраїль шляхом до Атарима, і став битись з Ізраїльом і позаймав деяких із між їх у полонь.

2. І зробив обітницю Ізраїль перед Господом кажучи: Коли справдї віддаси люд сей в руки мої, так понищу городи їх до нащаду.

3. І почув Господь голос Ізраїля, і віддав Канаанїїв в руки його; і він знищив їх і городи їх. І назвали врочище те Горма*.

4. І рушили дальше від Ор-гори шляхом до Червоного моря, щоб обминути Едом землю. І впав дух у людей в дорозї.

5. І почали люде говорити проти Бога і проти Мойсея: Нащо вивели ви нас, щоб нам повмирати в степу? Бо нема хлїба і нема води, і опротивіла нам вже тая нікчемна пожива.

6. І наслав Господь на люд гадюки сарафи, і кусали вони людей; і много люду вимерло в Ізраїлї.

7. Тодї приступили люде до Мойсея та й промовили до його: Согрішили ми, бо говорили проти Господа і проти тебе; благай Господа, щоб відняв гадюк від нас. І благав Мойсей за люд, і рече Господь Мойсейові:

8. Зроби собі сарафа гадюку і повісь її на тику; і станеться, що як укусить кого гадюка, і він погляне на неї, то зостанеться живим.

9. І зробив Мойсей гадюку мідяну, та й повісив її на тику; і сталося, що як укусила гадюка людину, і вона позирнула на мідяну гадюку, то зісталась живою.

10. І рушили сини Ізрайлеві в дорогу та й отаборились в Оботї.

11. І рушили дальше від Обота і стали табором в Іє-Абаримі у степу, що розкинувся перед Моабом на схід соньця.

12. Звідтам рушили вони та й отаборились над потоком Серед.

13. А звідтам рушили вони дальше та й отаборились по другім боцї Арнона, що в степу, а виходить із займаньщини Аморіїв. Бо Арнон границя Моабова, між Моабіями і Аморіями.

14. Тим то й сказано в книзї боїв Господнїх:

15. Вагеб у Суфі і потоки Арнона; і злив потоків, що сягає до головного міста Ар, і тече по границї Моаба.

16. А звідти рушили до Бейеру, се той колодязь, про котрого казав Господь Мойсейові: Збери народ, і дам їм воду.

17. Засьпівав тодї Ізраїль оцю пісню: У гору вода з колодязя! Сьпівайте про його! Колодязь той самі князї копали, дуки з народу, і сам законодавець жезлом пробивали.

18. А із степу добирались дальше до Маттана.

19. Із Маттана в Нахалієль, а з Нахалієля до Бамота;

20. А з Бамота в долину, що на полях Моаба, до верховин гори Пізга, що стремить над дикою полониною.

21. І післав Ізраїль посли до Сигона, царя Аморійського, кажучи:

22. Позволь перейти через твою землю! Не будемо звертати на поля і на виноградники, і не будемо пити води з колодязїв; шляхом царським ійти мемо, покіль перейдемо твої займища.

23. Та не дозволив Сигон Ізрайлеві перейти через займаньщину свою; і

---

* Знищенне

зібрав Сигон увесь люд свій, та й вийшов проти Ізраїля в степ, і прийшов у Ягаз та й почав бити на Ізраїля.

24. І побив його Ізраїль гострим мечем та й заняв його землю, від Арнона до Ябока, до синів Аммонових, Аммонове бо займище було потужне.

25. І взяв Ізраїль всї городи сї, і почав жити у всїх Аморійських городах, в Гесбонї та й у всїх приналежних містах.

26. Бо Гесбон був город Сигона, царя Аморійського; а він бивсь із прежнїм царем Моабським, і взяв усю землю його до Арнона.

27. Тим же то у пісьнї сьпівають: Ой рушаймо до Гесбона, цареві Сигону город пишний будувати, мурами твердити.

28. Загорілось у Гесбонї у царя Сигона, і пожер огонь високі замки над Арноном.

29. Горенько тобі, Моабе! Народе Камосів! Гинеш марно, і втїкають сини твої в ростїч; утїкають, забувають давню свою славу; дочки ж твої в Аморія у неволї гинуть.

30. Зруйновали ми осади Гесбон до Дибону, від Нофи огнем спалили села до Медеби.

31. І осївсь Ізраїль у землї Аморійський.

32. І післав Мойсей на провідки в город Язер, і взяли вони приналежні оселї його, і вигнав він Аморіїв, що там були.

33. І повернули вони і пійшли шляхом до Базану. І вийшов Ог, царь Базаньський, проти них з усїм людом своїм воювати з ними коло Едреї.

34. І рече Господь до Мойсея: Не лякайся його; бо я віддав в руки твої його й увесь люд його; і чини із ними те, що вчинив із Сигоном, царем Аморійським, що жив у Гесбонї.

35. І повбивали вони його і синів його і ввесь люд його, так що не зістався нї один живий із них, та й заняли землю його.

ГОЛОВА 22.

І рушили сини Ізраїлеві та й отаборились на рівнинї Моабський, по другїм боцї Йордана навпроти Єрихону.

2. І побачив Балак Зипоренко усе, що заподїяв Ізраїль Аморіям.

3. І боялись вельми Моабії того люду, бо багацько було його, і великий пострах пійшов між Моабіями перед синами Ізраїля.

4. І казали Моабії мужам старшим Мидіянським: Тепер обїсть голота ся навкруги нас усе, як обїдає віл траву у полї. А Балак Зипоренко був тодї царем Моабським.

5. І післав він посли до Білеама Беоренка в Петор, що над рікою Ефрат, в землї синів народа його, щоб покликати його, і велїв сказати йому: Ось вийшов люд із Египецької землї; і укрив він лице землї, та й осївсь проти мене.

6. Оце ж прийди та проклени менї сей люд: надто бо він потужен проти мене. Може удасться менї, що подужаю його і вижену його з країни: Знаю бо, кого ти благословиш, той благословен буде, а кого ти прокленеш, той проклятим буде.

7. І пійшли старші мужі Моабські і мужі Мидіяньські, з дарунками в руках за закленаннє. І прийшли вони до Білеама, і промовили йому слова Балакові.

8. І каже він їм: Переночуйте тут сю ніч, і дам я вам відповідь, так як Господь менї скаже. І зістались князї Моабські в Білеама.

9. І прийшов Бог до Білеама і каже Що се в тебе за люде?

10. І каже Білеам Богу: Балак Зипоренко, царь Моабський послав сказати менї:

11. Се люд вийшов із Египту й укрив лице землї. Оце ж прийди, проклени його менї; може буде в мене снага битись із ним і вижену їх.

12. І каже Бог Білеамові: Не треба тобі йти з ними, не треба тобі проклинати люду; бо він благословений.

13. І встав Білеам уранцї і сказав князям Балаковим: Ідїте в землю вашу; бо не схотїв Господь менї дозволити іїти з вами.

14. І встали князї Моабські, і прийшли до Балака і кажуть: Не схотїв Білеам йти з нами.

15. Тодї післав Балак ще раз князїв, поважніщих, як ті, і було їх більше.

16. І прийшли вони до Білеама і промовили до його: Так мовляє Балак Зипоренко: Нехай уже ніщо не зупиняє тебе йти до мене:

17. Бо шаною великою вшаную тебе і все, що скажеш менї, вчиню; прийди ж, та заклени менї народ той!

18. І відказав Білеам, і сказав слугам Балаковим: Коли б давав менї Балак будинок свій повен срібла й золота, так все таки не зміг би я переступити слова Господа, Бога мого, щоб вчинити чи мале чи велике.

19. Тепер же зістаньтесь ту й ви на ніч, щоб довідатись менї, що скаже менї Господь.

20. І прийшов Бог в ночі до Білеама і рече йому: Коли тебе звати прийшли люде, так заберись та йди з ними; та чинити меш тільки те, що скажу тобі.

21. І встав Білеам вранцї, і осїдлав ослицю свою, та й рушив в дорогу із князями Моабськими.

22. І запалав гнїв Божий за те, що він пійшов; і став ангел Господень на дорозї, щоб спинити його; а він їхав на ослицї своїй і двох молодиків його з ним.

23. І побачила ослиця ангела Господнього, що стояв на дорозї, і голий міч його в руцї його. І звернула ослиця з дороги та й пійшла полем. І вдарив Білеам ослицю, щоб вернути її на дорогу.

24. Но ангел став у сутках між виноградниками: стїна з одного боку і стїна з другóго боку.

25. І як побачила ослиця ангела, примчала вона до стїни і притиснула ногу Білеамові до стїни; і ще раз ударив її.

26. І пройшов дальш ангел Господень, та й став в узькому місцї, де не було дороги звернути, нї праворуч, нї ліворуч.

27. І побачила ослиця ангела Господнього, та й лягла під Білеамом; і запалав Білеам гнївом, і вдарив він ослицю палицею.

28. І відчинив Господь щелепи в ослицї, і каже вона до Білеама: Що я тобі зробила, що бив єси мене оце три рази?

29. І сказав Білеам до ослицї: Бо ти робила сьміх з мене; коли б у мене та був міч у руцї, то вбив би я тебе тепер.

30. І каже ослиця до Білеама: Чи я ж не ослиця твоя, що на їй ти їздиш з того часу, як почав жити на сьвітї та й до сього дня? Хиба ж ізвикла я чинити с тобою таке? А він каже: Нї!

31. Тодї розкрив Господь очі Білеамові, і побачив він ангела Господнього, що стоїть на дорозї, і голий міч у руцї в його. І вклонивсь він; і склонив він лице своє до землї;

32. І промовив до його ангел Господень: Защо оце вдарив єси ослицю твою три рази? Се сам я вийшов перебивати тобі; бо погибельна стежка твоя передомною.

33. І бачила мене ослиця та й звертала оце передомною три рази. Коли б не звертала вона передомною, так нинї вбив би я тебе; а зоставив би її живою.

34. І каже Білеам до ангела Господнього: Согрішив я; бо не знав, що ти стояв проти мене на стежцї. Оце ж коли негаразд воно в очу в тебе, так вернусь.

35. І каже ангел до Білеама: Ійди з людьми, но тільки мусиш те промовляти, що скажу тобі. І пійшов Білеам із князями Балаковими.

36. І почув Балак, що прибув Білеам, і вийшов він на зустріч йому в Ір-Моаб, на побережю Арнона, що на самому краю займища.

37. І каже Балак до Білеама: Хиба ж не посилав я нарочно до тебе кликати тебе? Чом не прибував єси до мене? Чи то ж я справдї не спромігся б ушанувати тебе?

38. І каже Білеам до Балака: Се прибув я до тебе, та хиба моя воля промовляти що не будь? Слово, що кладе Бог в уста менї, те промовляти му.

39. І рушили Білеам з Балаком, і прибули вони в Кірият-Ензот.

40. І приніс Балак жертву з буйної й дрібної скотини, та й послав Білеамові та князям, що були з ним.

41. І сталось воно вранцї, що взяв Балак Білеама та й привів його на верхи Бааля, щоб він побачив із відти народ, що стояв спереду.

ГОЛОВА 23.

І каже Білеам до Балака: Постав мені ту сїм жертівників, і наготов мені семеро бичків і семеро баранів.

2. І вчинив Балак те, що сказав Білеам. І жертвували Балак і Білеам бичка й барана на кожному жертівнику.

3. І каже Білеам до Балака: Стань коло всепалення твого, а я пійду: може стріне Господь мене, і що покаже він мені, те перекажу тобі. І пійшов на безлїсний верх гори.

4. І стрів Бог Білеама, і він каже до його: Сїм жертівників поставив я, і приніс бичка й барана на кожному жертівнику.

5. І вложив Господь слово в уста Білеамові і промовив: Вернись до Балака і говори так:

6. І вернувсь він до його; і се стояв він коло всепалення свого, сам він і всї князї Моаба.

7. І почав він річ свою і промовив: Закликав мене з Арану Балак у гостину, з гір восточнїх царь Моабський у свою країну: Прийди, будеш ту Якова клясти-проклинати; прийди, будеш в Ізраїля долю відіймати.

8. Як я, царю, того зважусь клясти-проклинати, кого Бог сподобив ласки, Господь благодати?

9. Я на його з гір високих пильно позираю, із верхів очима всюди його проводжаю. Се той люд, що від народів окрім пробуває, між народами нїкого рідного не має.

10. Хто Якова та злїчив би пісок під ногами? Мириядц Ізраїля хто порахував би? Коли б менї так праведно, як і їм вмирати, я не знаю, чого в світї кращого й бажати.

11. І каже Балак Білеамові: Що ти вчинив ізо мною? Прокляти вороги мої взяв я тебе, і се ти навіть благословляєш їх!

12. І відповів той, кажучи: Хиба того, що вложив Господь в уста менї, не годиться менї виявити?

13. І каже йому Балак: Ходїмо зо мною на инше місце, звідкіля мож побачити їх; та тільки тих, що поперед, бачити меш їх, а всїх не побачиш. І проклени менї їх звідтам.

14. І вивів його на поле сторожії, на верховину Пісги-гори, і поставив там сїм жертівників, і приніс бичка й барана на кожному жертівнику.

15. І каже він Балакові: Стань ту коло всепалення твого, а я піду там на зустріч.

16. І зустрів Господь Білеама, і вложив слово йому в уста, і рече: Вернись до Балака і так промовляти меш.

17. І прийшов він до його; і се стоїть він коло всепалення, і князї Моабські з ним.

18. І каже йому Балак: Що промовив Господь?

19. І почав він приповідь свою і промовив: Встань, Балаче, та послухай, зрозумій, Зипорів сину!

20. Бог, не чоловік той льживий, щоб туманити людину. Сказав би він, та й не вдіяв? Нї, по віки так не буде! Він сказав, та й не справдив би? Се ж не ми, химерні люде.

21. Звелїв він благословити, я благословив, не сумнився, щоб Яков по Божій волї нїчим в сьвітї не журився.

22. Господь, Бог його, по віки з ним пробуває, голубить, і труба його царськая голосно рокоче, трубить.

23. Вивів люд свій із Египту, визволив з ярма, з неволї, мов той ріг у однорога, сила його в дикім полї.

24. На Якова в нас не буде, ворожби чи то проклону: про Ізраїля всї люде скажуть: Бог його воздвигнув.

25. Мов левиця устає він, і мов лев стрибає в гору; ляже, як пожер здобичу та напивсь крові з улову.

26. І каже Балак Білеамові: Лучче вже й не проклинай їх, і не благословляй.

27. І відповів Білеам, і каже Балакові: Хиба не казав я тобі, що все, що промовив Господь, мушу сповнити.

28. І каже Балак Білеамові: Ось ходїмо, візьму тебе в друге місце. Може, Богу буде вгодно, щоб ти прокляв їх із відтам.

29. І взяв Балак Білеама на верх Пеора, що стремить на рівнинї пустинї. І каже Білеам Балакові:

30. Вистав менї ту сїм жертівників, і приготов менї ту семеро бичків і семеро баранів.

31. І вчинив Балак, що сказав йому Білеам, і жертвував він бичка й барана на кожному жертівнику.

ГОЛОВА 24.

І побачив Білеам, що добре в очу в Господа благословити Ізраїля, і не пійшов, як перші рази, на ворожбу, а став лицем до степу.

2. І зняв Білеам очі, та й побачив Ізраїля, що таборивсь по поколїннях своїх, і зійшов на його дух Божий.

3. І почав він приповідь свою і промовив: Білеам, син Беорія, до вас промовляє, той, кому, відкрились очі, рече і звіщає.

4. Той рече, хто чув од Бога сї слова пророчі; всемогущого він бачив, і чув серед ночі.

5. Ой Якове! що за гарні намети у тебе! Ізраїлю! Що за шатра в тебе таборові!

6. Мов долини розпростерлись пишно та роскішно, мов дуброви над рікою, що Господь садив їх; мов кедри понад водою високо знялися, розростаючись по всяк час надять, ваблять око.

7. Лити меш ти воду з відер, щоб твоє насїннє виростало й процьвітало на впокійних водах. Царь його ще переважить і царя Агага; царство його візьме гору над всїма царствами.

8. Вивів Бог його з Египту, силу однорожу; ворогів всїх пожере він, поб'є всї народи; поборовши їх потрощить костї в дикім полї; стрілами він повбиває усїх їх запеклих.

9. Ліг як лев він опочити, хто його розбудить? Благо, хто тобі радїє та благословляє; проклять, хто тебе не любить, клене, проклинає!

10. І запалав гнївом Балак на Білеама, і сплеснв він руками, і каже Балак Білеамові: Проклясти вороги мої покликав я тебе, і се навіть благословеннєм благословив єси їх оце вже три рази.

11. Утїкай же до своєї домівки! Хотїв я шаною вшанувати тебе; та се вдержав тебе Господь од пошановання.

12. І каже Білеам Балакові: Хиба ж я й послам твоїм, що посилав їх єси до мене, не казав:

13. Коли б давав менї Балак будинок свій повен срібла та золота, не переступив би я слова Господнього, вчинити що доброго, чи лихого по своїй волї. Що промовить Господь, те й мушу мовляти.

14. Тепер ж оце йду до мого люду. Ходїмо, так виявлю тобі, що робити ме навпослї народ той з твоїм народом.

15. І почавши приповідь свою промовив він: Білеам се Беоренко рече — промовляє, той кому відкрито очі, рече і звіщає.

16. Той, хто чув од Бога слово в ночі, в сновидїннї, очі ж мав тодї закриті, а все ж таки бачив.

17. Бачу його перед віччу, тільки не сьогоднї, бачу його, та не зблизька, чую в мому дусї: сходить зоря із Якова, здіймається берло з Ізраїля, та й поламле Моабіям роги. Сетовим синам потужно черепи потрощить, і виски їм неощадно всїм порозбиває.

18. Буде Едом із Сеїром у гіркій неволї, а Ізраїль добру славу дїлами здобуде.

19. Із Якова вийде той, хто царів з їх престолів поскидає, і пустками городи поробить.

20. Побачивши ж Амалика, почав ще одну приповідь: Первим Амалик зробився між всїма царствами, та до впадку похилився, і буде остатнїм.

21. А як побачив Кенїїв, сказав приповідь: Сїв ти, Кенїю, на скелї нерухомій твердо;

22. Та Ассур тебе в тяжкую одведе неволю.

23. Тодї сказав ще приповідь: Горе, горе, хто на сьвітї буде пробувати, як Господь такий допустить допуст на потужних!

24. Припливуть з Киттиму судна аж у тую землю, та й Ассурове звоюють, підневолять царство.

25. І встав Білеам та й пійшов і став жити в домівцї своїй; Балак теж пійшов своєю дорогою.

ГОЛОВА 25.

І жив Ізраїль у Ситтимі, і став блудувати люд із дочками Моабовими;

2. І стали вони кликати люд на жертви богам своїм.

3. І їв люд і припадав ниць перед богами їх, і прихиливсь Ізраїль до Бааль-Пеора. І запалав Господь гнївом на Ізраїля.

4. І рече Господь до Мойсея: возьми всї голови людські та й повісь їх Господеві проти соньця, щоб одвернувсь жар гніва Господнього від Ізраїля.

5. І рече Мойсей суддям Ізрайлевим: Нехай кожен із вас повбиває людей своїх, що прихилились до Бааль-Пеора.

6. І се прийшов одинізміж синів Ізрайлевих, і привів до браттї своєї Мидіяніїйку, перед очима Мойсея й перед очима всієї громади Ізрайлевої, як вони тодї плакали коло входу в соборний намет.

7. І побачив Пінегас, син Елеазара, сина Арона сьвященника, і встав ізміж громади, та взяв спіса в руку.

8. І пійшов він слїдом за чоловіком Ізраїльським у середину шатра, та й пробив їх обох, чоловіка Ізраїльського й молодицю крізь животи їх.

9. І зупинено помір між синами Ізраїля, а було мерців від помору двайцять і чотири тисячі.

10. І рече Господь до Мойсея:

11. Пінегас, син Елеазара, сина Арона сьвященника, одвернув ярость мою від синів Ізрайлевих, ревнуючи за мене проміж ними, щоб не я вигубив синів Ізрайлевих в ревностї моїй.

12. Тим же то промов: Се я даю йому завіт мого примиря.

13. І буде він йому й насїнню його після його завітом сьвященьства віковічнього за те, що ревнував він за Бога свого, та й спокутував синів Ізрайлевих.

14. Імя ж чоловіка Ізраїльського погибшого, що проколено його з Мидіяніїйкою, Зимрій Салусенко, князь батьківського дому Симеоніїв;

15. На імя ж проколена молодиця Козбія, дочка Зура, голови одного батьківського дому в Мидіяніїв.

16. І рече Господь Мойсейові:

17. Ворогуйте з Мидіянїями та й побивайте їх: бо по ворожи поступили вони з вами підступом своїм, затуманюючи вас Пеором і Козбією, дочкою князя Мидіянського, що вбито її підчас мору задля Пеора.

ГОЛОВА 26.

І сталось послї мору, що рече Господь Мойсейові та Елеазарові, синові Арона сьвященника:

2. Злїчи менї всю громаду синів Ізрайлевих од двайцяти років і старше, по їх батьківських домах, усїх здатних до війська в Ізраїлї.

3. І розмовляли із ними Мойсей та Елеазар сьвященник на подїллю Моаба, над Йорданом, проти Єрихону, і казали вони:

4. Злїчіть усїх од двайцяти років і старше, як заповідав Господь Мойсейові. І се синове Ізрайлеві, що вийшли з Египецької землї:

5. Рубен, первенець Ізраїлів. Сини Рубенові: Ганох, від його родина Ганохіїв; Паллу, від його родина Паллуїв;

6. Гезрон, від його родина Гезроніїв; Кармій, від його родина Карміїв.

7. Се родини Рубеніїв. І було перелїчених їх сорок і три тисячі сїмсот і трийцять.

8. А сини Палуєві: Елїаб.

9. А сини Елїабові: Немуїль і Датан і Абирам; се тї покликані в громаду, що ворохобились проти Мойсея і Арона в ротї Корага, як нарікали на Господа.

10. Но роззявила земля пельку свою та й проглинула їх з Корагом, як погибла рота ся, що пожерло полумя їх: двістї і пятьдесять чоловіка; і стали вони знамям.

11. Сини ж Корагові не погибли.

12. Синове Симеонові по родинах їх:

13. Немуїль, від його родина Немуйлїїв; Ямин, від його родина Яминіїв; Яхин, від його родина Яхиїїв; Зерах, від його родина Зерахіїв; Саул, від його родина Сауйлїїв.

14. Се родини Симеоніїв: двайцять дві тисячі і двістї.

15. Сини Гадові по родинах їх: Зефон, від його родина Зефоніїв; Гаггій, від його родина Гаггіїв; Шуній, від його родина Шуніїв.

16. Осній, від його родина Осніїв; Ерій, від його родина Еріїв,

17. Арод, від його родина Ародїїв; Аремій, від його родина Ареміїв.

18. Се родини Гадові по перелїчених їх: сорок тисяч і пятьсот.

19. Сини Юдині: Гер та Онан; та померли Гер і Онан в Канаан землї.
20. І були Юдині сини по родинах їх: Шела, від його родина Шеланїїв.
21. Перез, від його родина Перезіїв; Зерах, від його родина Зерахіїв. І були сини Перезові: Гезрон, від його родина Гезронїїв; Гамуль, від його родина Гамулїїв.
22. Се родини Юди, по перелїчених їх: сїмдесять шість тисяч і пятьсот.
23. Синове Іссахарові по родинах їх: Тола, від його родина Толаїв; Пува, від його родина Пуваїв:
24. Яшуб, від його родина Яшубіїв; Симрон, від його родина Симронїїв;
25. Се родини Іссахарові, по перелїчених їх: шістьдесять чотири тисячі і триста.
26. Синове Зебулонові по родинах їх: Серед, від його родина Середіїв; Елон, від його родина Елонїїв; Яхлеїль, від його родина Яхлеілїв.
27. Се родини Зебулонїїв, по перелїчених їх: шістьдесять тисяч і пятьсот.
28. Синове Йосифові, по родинах їх: Манассїй і Ефраїм.
29. Синове Манасїєві: Макир, від його родина Макиріїв, а Макир появив Гілеада; Гілеад, від його родина Гілеадїїв.
30. Се синове Гилеадові: Їезер, від його родина Їезріїв; Гелек, від його родина Гелекіїв.
31. Асриїль, від його родина Асриїлїїв, і Сихем, від його родина Сихеміїв;
32. Шемида, від його родина Шемидїїв; Гефер, від його родина Гефеpiїв.
33. У Зелофада ж Геференка не було синів; а імена дочок Зелофадових: Махля і Ноя, Хогля, Милка і Тирза.
34. Се родини Манассїєві, а перелїчених їх було: пятьдесять дві тисячі і сїмсот.
35. Се синове Ефраїмові по родинах їх: Шутелах, від його родина Шутеляхіїв; Бекер, від його родина Бекеріїв; Тахана, від його родина Таханїїв.
36. А се сини Шутеляхові: Еран, від його родина Еранїїв.
37. Се родини синів Ефраїмових по перелїчених їх: трийцять дві тисячі і пятьсот. Се сини Йосифові по родинах їх:
38. Синове Беняминові по родинах їх: Бела, від його родина Белаїв; Ашбель, від його родина Ашбелїїв; Ахирам, від його родина Ахираміїв;
39. Сефуфам, від його родина Сефуфаміїв; Гуфам, від його родина Гуфаміїв.
40. А сини в Бели були Ард і Нааман. Від Арда родина Ардїїв; від Намана родина Нааманїїв.
41. Се синове Беняминові по родинах їх, а перелїчених їх сорок пять тисях і шістьсот.
42. Се синове Данові по родинах їх: Шухам, від його родина Шухаміїв. Се родина Данова по родинах їх.
43. Усїх родин Шухаміїв по перелїчених їх: шістьдесять чотири тисячі і чотириста.
44. Синове Ассерові по родинах їх: Їмна, від його родина Їмнїїв; Їтва, від його родина Їтвіїв; Берія, від його родина Беріїв.
45. Від синів Берії: Гебер, від його родина Гебріїв; Малкиїль, від його родина Малкиїлїв.
46. А імя дочки Ассерової було Сераха.
47. Се родини синів Ассерових по перелїчених їх: пятьдесять три тисячі і чотириста.
48. Синове Нефталїєві по родинах їх: Яхзеїль, від його родина Яхзеїлїв; Гунїй, від його родина Гунїїв;
49. Езер, від його родина Езеріїв, Шіллем, від його родина Шіллеміїв.
50. Се родини Нафталієві, і перелїчених їх було сорок пять тисяч і чотириста.
51. Се перелїчені сини Ізрайлеві: шістьсот одна тисяча сїмсот і трийцять.
52. І рече Господь Мойсейові:
53. Між тими подїлена мусить бути земля в наслїддє, по лїчбі імен.
54. У кого богацько душ, побільшиш наслїддє його, а в кого мало душ, поменьшиш наслїддє його; кожному, дивлючись по перелїчених його, надїлиш наслїддє його.
55. Тілько ж по жеребу буде роздїлена земля; по батьківських іменах наслїдувати муть її.

56. Як випаде жереб, буде уділене кожному наслїддє його, чи велике чи мале воно.

57. А се перелїчені Левіти по родинах їх: Від Герзона родина Герзоніїв; від Кегата родина Кегатіїв;

58. Від Мерарія родина Мераріїв. Се родини Левітів: родина Либніїв, родина Геброніїв, родина Махліїв, родина Мушліїв, родина Коргіїв. А Кегат появив Амрама.

59. А жінка Амрамова була на імя Йокебеда, дочка Левієва, що зродила Левієві в Египтї. І породила вона Амрамові Арона й Мойсея, та Миряму, сестру їх.

60. Аронові ж родились Надаб і Абигуй, Елеазар та Ітамар.

61. І померли Надаб і Абигуй, як приносили чужий вогонь перед Господом.

62. І було їх перелїчених двайцять і три тисячі, ввесь музький пол від одномісячних і старше; не перелїчив же їх між синами Ізрайлевими, бо не дано їм наслїддя між синами Ізрайлевими.

63. Се ті, що перелїчили їх Мойсей та Елеазар при Йорданї, проти Єрихону.

64. Та між сими не було нї одного чоловіка з тих, що були перелїчені від Мойсея та Арона сьвященника, як перелїчували вони сини Ізраїля в Синайському степу.

65. Про них бо сказав Господь Мойсейові: Смертю помруть вони в степу, і не зістанеться з їх нї чоловіка, окрім Калеба Ефуненка та Йозея Нуненка.

ГОЛОВА 27.

І приступили дочки Зелофхада, сина Гефера, сина Гілеада, сина Макіри, сина Манассії, із родини Манассії, сина Йосифа, і се імена дочок його: Махля, Ноя та Хогля, та Милка та Тирза.

2. І стали вони перед Мойсейом та Єлеазаром сьвященником і перед князями й перед усією громадою, коло входу в соборний намет, і промовили:

3. Батько наш умер у степу, хоть і не було його між ротою, що зібралась проти Господа в ротї Кораговій, та за свій гріх вмер він; синів же у його не було.

4. Чому ж би мало пропасти імя панотця нашого з роду його за те, що нема сина в його? Дай нам власність між братами батька нашого!

5. І приніс Мойсей справу їх перед Господа.

6. І рече Господь Мойсейові:

7. Праведно дочки Зелофхадові говорять; треба ж тобі наділити їм наслїдню державу між братами батька їх і нехай перейде на них батьківщина їх.

8. А синам Ізраїля казати меш: Коли вмер чоловік і нема в його сина, так мусите перевести наслїддє його на дочку його.

9. А коли нема в його дочки, так оддасьте наслїддє його братові його.

10. А коли нема в його братів, так оддасьте наслїддє його батьковим братам його.

11. А коли нема братів у батька його, так оддасьте наслїддє родичові його, найближшому в родинї його, і держати ме його він. І буде се синам Ізрайлевим правосудня установа, як заповідав Господь Мойсейові.

12. І рече Господь Мойсейові: Ізійди на Абарім гору, і побачиш землю, що я наділив синам Ізрайлевим.

13. І як побачиш, так прилучишся до народу твого, як прилучивсь Арон, твій брат;

14. Бо збунтувались ви проти слова мого в Зин степу, в час сварки громадської, щоб явити сьвятость мою перед очима їх (се єсть при водах Мериви, у Кадесї, в Зин степу).

15. І промовив Мойсей до Господа кажучи:

16. Господе, Боже духів усякого тїла, постав над громадою чоловіка,

17. Щоб виходив і ввіходив перед ними, і щоб виводив їх і вводив їх, щоб не була громада Господня, як отара, що нема в неї пастуха.

18. І рече Господь Мойсейові: Возьми собі Йозея Нуненка; чоловіка, в котрого дух, і положи на його руку твою; і постав його перед Єлеазаром сьвященником і перед усією громадою.

19. І дай йому поволїння перед очима їх.

20. І удїли йому достойньства свого, щоб корилась йому вся громада синів Ізрайлевих.

21. І нехай стане він перед Єлеазаром сьвященником, а той питати ме за його про суд урім* перед Господом. По слову його вони виходити муть і по слову його ввіходити муть, він сам і всї сини Ізрайлеві з ним, уся громада.

22. І вчинив Мойсей, як заповідав йому Господь, і взяв Йозея і поставив його перед Єлеазаром сьвященником і перед усією громадою; і положив руки на його і передав йому повелїння, як заповідав Господь через Мойсея.

ГОЛОВА 28.

І промовив Господь до Мойсея:

2. Повели синам, Ізрайлевим і скажи їм: Приноси мої, хлїб мій, на огняні жертви мої, на любі пахощі мої мусите проносити менї у призначений час.

3. І скажи їм: Ось які огняні жертви маєте приносити Господеві: двоє ягнят перволїтних без скази, щодня, як повсячасне всепаленнє.

4. Одно ягня принесеш уранці, а друге ягня принесеш між двома вечорами;

5. А як хлїбну жертву, одну десятину ефи муки пшеничної, перемішаної з четвертиною гіна олїї забиваної.

6. Повсячасне всепаленнє, що установлено його на Синай горі про любі пахощі, огняна жертва Господеві.

7. А як жертву ливну четвертину гіна про одно ягня. У сьвятинї мусиш приносити Господеві жертву ливну з кріпкого напитку.

8. А ягня друге принесеш між двома вечорами; хлїбну і ливну жертву як вранцї принесеш до того, огняну жертву любих Господеві пахощів.

9. А в день субітний двоє ягнят без скази і дві десятини муки пшеничної, перемішаної з олією, та жертву ливну до того.

10. Се всепаленнє в день субітній, що суботи, опріч всепалення повсячасного і його жертви ливної.

11. А як настає ваш місяць, приносити мете на всепаленнє Господеві: двоє бичків та одного барана, семеро ягнят перволїтків без скази;

12. А до кожнього бичка три десятини муки пшеничної, перемішаної з олією як хлїбну жертву; а до одного барана дві десятини муки пшеничної, перемішаної з олією, як жертву ливну;

13. І до кожного ягнятї по десятинї муки пшеничної, перемішаної з олією, як хлїбну жертву. Се всепаленнє, любі пахощі, огняня жертва Господеві.

14. А їх жертви ливні: пів гіна до одного бичка, і третина гіна до одного барана, а четвертина гіна до ягнятї. Се всепаленнє новомісячне, по всї місяцї року.

15. І козла одного на жертву за гріх приносити муть Господеві, опріч всепалення повсячасного з возливаннєм його.

16. А первого місяця, на чотирнайцятий день місяця паска Господеві;

17. А на пятнайцятий день того місяця сьвято; сїм день опрісноки треба їсти,

18. На первий день будуть сьвяті збори у вас, і нїякого дїла робочого не робити мете.

19. А будете приносити жертву огняну, всепаленнє Господеві: двоє бичків, та одного барана, та семеро ягнят перволїтків; без скази мусять у вас бути;

20. А як жертву хлїбну до них: муки пшеничної перемішаної з олією, три десятини ефи на одного бичка і дві десятини на барана;

21. По десятинї принесете на кожне з сїмох ягнят.

22. І козла одного про жертву за гріх на спокутуваннє за вас.

23. Опріч всепалення ранїшного, повсячасної жертви огняної, приносити мете се.

24. Се будете приносити через сїм день; як хлїб огняної жертви, пахощі любі Господеві; опріч всепалення повсячасного будете приносити се вкупі з жертвою ливною.

25. А на семий день будуть сьвяті збори в вас: і жадної роботи не робити мете.

26. І в день первеньців, як приносите нову хлїбну жертву Господеві, послї

* Сьвітло, 2 Кн. Мойсея 28, 30.

вашого сьвята однотижневого будуть сьвяті збори в вас; жадної роботи не робіть.

27. І принесете всепаленнє на любі пахощі Господеві: двоє бичків, одного барана, семеро ягнят перволїтків;

28. І жертву хлїбну до них: муки пшеничної перемішаної з олїєю три десятини ефи на одного бичка, дві десятини на одного барана,

29. По десятинї на кожне з сїмох ягнят;

30. Одного козла на спокутованнє за вас.

31. Опріч всепалення повсячасного вкупі з хлїбною і ливною жертвою будете приносити їх, без скази будуть вони в вас.

ГОЛОВА 29.

І в місяцї семому, на первий день місяця того, мусять сьвяті збори в вас бути. Нїякого дїла робочого не робіть; день гучних труб буде се в вас.

2. І будете приносити всепаленнє на любі пахощі Господеві: одного бичка, одного барана, семеро ягнят перволїтків без скази,

3. І хлїбну жертву до них: муки пшеничної перемішаної з олїєю три десятини на бичка, дві десятини на барана,

4. І одну десятину на кожне із сїмох ягнят;

5. Та одного козла на жертву за гріх, на спокутованнє за вас,

6. Окрім всепалення місячного з хлїбним даром його та окрім всепалення повсячасного з хлїбним даром його, по установі, на любі пахощі, огняна жертва Господеві.

7. А на девятий день, того семого місяця будуть сьвяті збори в вас, і будете впокорювати душі ваші; нїякої роботи не робіть.

8. А принесіть всепаленнє Господеві, любі пахощі: одного бичка, одного барана, семеро ягнят перволїтків; без скази мусять вони бути в вас.

9. А як хлїбний дар до них: муки пшеничної, перемішаної з олїєю три десятини ефи до бичка, дві десятини до барана одного,

10. По десятинї до кожного ягняти з сїмох ягнят;

11. Одного козла на жертву за гріх; опріч жертви на спокутуваннє і повсячасного всепалення з хлїбними і ливними дарами їх.

12. І на пятнайцятий день семого місяця мусять сьвяті збори в вас бути. Не будете робити нїякого дїла робочого, а мусите сьвяткувати сьвято Господеві сїм день.

13. І принесете первого дня всепаленнє, огняну жертву любих пахощів Господеві: тринайцять бичків, двох баранів, ягнят перволїтків чотирнайцятеро; без скази мусять вони бути.

14. А як хлїбний дар до них: муки пшеничної, перемішаної з олїєю три десятини ефи до кожного бичка, дві десятини до кожного з двох баранів,

15. По десятинї до кожного із чотирнайцятеро ягнят;

16. І козла одного як жертву за гріх, опріч всепалення повсячасного з хлїбним і ливним даром до його.

17. І на другий день: дванайцятеро бичків, двох баранів, чотирнайцятеро ягнят перволїтків без скази,

18. З дарами хлїбними і ливними до бичків, до баранів і до ягнят по лїчбі їх, по установі;

19. І козла одного про жертву за гріх, опріч всепалення повсячасного з хлїбним і ливним даром до його.

20. І на третїй день: бичків одинайцятеро, баранів двох, ягнят перволїтків без скази чотирнайцятеро,

21. З хлїбним і ливним даром до бичків, до баранів і до ягнят по лїчбі їх, по установі;

22. Та козла одного на жертву за гріх, опріч всепалення з його даром хлїбним і ливним.

23. На четвертий день: бичків десять, баранів двох, ягнят перволїтків без скази чотирнайцятеро,

24. З їх даром хлїбним і ливним до бичків, до баранів і до ягнят, по лїчбі їх, по установі;

25. Та козла одного на жертву за гріх, опріч всепалення повсячасного з його даром хлїбним і ливним.

26. На пятий день: бичків десятеро, баранів двох, ягнят перволїтків без скази чотирнайцятеро,

27. З хлїбними і ливними дарами їх до бичків, до баранів і до ягнят, по лїчбі їх, по установі;

28. І козла одного на жертву за гріх, опріч всепалення повсячасного з його даром хлїбним і ливним.

29. В шестий день: бичків восьмеро, баранів двох, ягнят перволїтків без скази чотирнайцятеро,

30. З їх дарами хлїбними і ливними до бичків, до баранів і до ягнят, по лїчбі їх, по установі;

31. І козла одного на жертву за гріх, опріч всепалення повсячасного з хлїбним і ливним даром до його.

32. І на семий день: бичків семеро, баранів двох, ягнят перволїтків без скази чотирнайцятеро,

33. І хлїбні і ливні дари до них, до бичків, до баранів і до ягнят, по лїчбі їх, по установі;

34. Та козла одного на жертву за гріх, з даром до його хлїбним і ливним.

35. На восьмий день сьвяточні збори мусять бути в вас. Нїякого дїла не будете робити.

36. Будете ж приносити на всепаленнє, огняну жертву про пахощі любі Господеві: бичка одного, барана одного, ягнят перволїтків без скази семеро,

37. З даром хлїбним і ливним до них, до бичків, до баранів і до ягнят, по лїчбі їх, по установі;

38. Та козла одного на жертву за гріх, опріч повсячасного всепалення і дарів хлїбних і ливних до його.

39. Се будете приносити Господеві у сьвята ваші окрім обітниць ваших і окрім добровільних приносів ваших на всепаленнє і на жертву ливну і мирну.

40. І повелїв Мойсей синам Ізрайлевим усе, як заповідав Господь Мойсейові.

ГОЛОВА 30.

І промовив Мойсей до голов поколїнь синів Ізрайлевих:

2. От що заповідав Господь: Коли чоловік шлюбував обитницю Господеві, чи поклявся клятьбою, взяти обовязок на душу свою, то не можна йому ломити слова свого, а мусить чинити після того, що вийшло з уст його.

3. А коли жінка шлюбує обитницю Господеві, і возьме обовязок в домі батька свого, дївуючи,

4. І батько чує обітницю її, або обовязок її, що взяла його на душу свою, та й промовчить проти неї, так буде важна обітниця її, і важний обовязок її, який вона взяла на душу свою.

5. Коли ж заборонить їй отець її того ж дня, як почув, то всї обітниції її і всї обовязки її, які взяла на душу свою, не будуть важні; Господь простить їй, бо заборонив їй батько її.

6. Як же вона замужна і зробить обітницю, чи то скаже що небудь не роздумавши, і звяже душу свою,

7. А чоловік її почує, та й не озветься проти того в той день, як почує се, так її обітницї будуть важні, і обовязки її, що взяла їх на душу свою, будуть важні.

8. Коли ж чоловік її заборонить їй того ж дня, як почує се, то знївечив він обітницю її, що на їй, і нерозважне слово усть її, що ним звязала вона душу свою; і Господь простить їй.

9. Як вдова вона або розвідка, то всяка обітниця, якою звязала вона душу свою, мусить бути важною для неї.

10. Як же вона у господї чоловіка свого зробила обітницю, або клятьбою взяла обовязок на душу свою,

11. І як почув чоловік її, та й промовчав, не заборонив їй, так мусять бути важні всї обітницї її, і всякий обовязок, що взяла його вона на душу свою, буде важний.

12. Коли ж чоловік її знївечит їх того дня, як почув їх, то всї обітницї й обовязки душі її, що вийшли з уст її, не важні; чоловік її знївечив їх, і Господь простить їй.

13. Всяку обітницю і всякий обовязок клятьби для впокорювання душі може чоловік її удобрити, і може знївечити.

14. Коли ж мовчав чоловік її з дня на день, то він пристав на всї обітницї її або на всї з'обовязання її, що на нїй; він одобрив їх, бо мовчав у той день, як почув їх.

15. Коли ж він знївечить їх після того, як, почувши їх, мовчав, так нести ме він гріх її.

16. Се встанови, що повелїв Господь Мойсейові про справи між чоловіком і жінкою, між батьком і дочкою за її дївування в батьковій господї.

ГОЛОВА 31.

І промовив Господь до Мойсея кажучи:

2. Помстись на Мидіянїях за синів Ізраїлевих; тодї прилучиш ся до предків твоїх.

3. І промовив Мойсей до люду словами: Оружіть людей зміж вас на війну, щоб йти їм на Мидіянїя, сповнити помсту Господню на Мидіянїєві.

4. По тисячі чоловіка з одного поколїння, від усіх поколїнь Ізраїлевих вишлете і поставите до війска.

5. І вибрали зміж тисячей Ізраїля по тисячі чоловіка з кожного поколїння, дванайцять тисяч оружних на війну.

6. І вислав їх Мойсей, по тисячі з кожного поколїння, на війну, їх і Пінегаса Єлеазаренка, сьвященника, на війну; а посуди сьвятинї і труби для трівоги були в його руках.

7. І почали вони бити Мидіяна, як заповідав Господь Мойсейові, та й повбивали ввесь музький пол.

8. І вбили вони опріч инших вбитих царів Мидіяна: Евія і опріч инших Рекема і Зура і Гура і Реба, пятьох царів Мидіянських; так само Білеама Бейоренка вбили мечем.

9. І сини Ізраїля позаймали в полонь все жіноцтво Мидіянське і дїтвору їх, і забрали здобичу, скотину їх і всї отари їх, і всї достатки їх;

10. А всї міста їх, по займаньщинах їх, і всї оселї їх пустили на пожар.

11. І взяли всю здобич і все награбоване, людей і скотину,

12. Та й привели браньців і награблене і здобич до Мойсея і до Елеазара сьвященника, і до громади синів Ізраїля у табір, на поділлє Моабське, що на Йорданї, проти Єрихона.

13. І вийшли Мойсей та Єлеазар сьвященник і всї князї громадські назустріч їм перед табором.

14. І розгнївився Мойсей на воєводів та на тисячників і на сотників, що з війни вернулись;

15. І каже до них Мойсей: Про що ви зоставили живими все жіноцтво?

16. Се ж вони були по радї Білеама принадою синам Ізраїлевим, щоб вони вчинили зраду проти Господа, задля Пейора, через що й був помір у громадї Господнїй.

17. Оце ж повбивайте всїх дїтей музького полу, і все жіноцтво, що пізнало мужчину, злїгшись, також повбивайте.

18. Всїх же дїтей жіночого полу, дївчат, що не пізнали ложа з чоловіком, позоставляйте живими для себе.

19. А ви самі пробудете по за табором сїм день, кожен, хто вбив чоловіка і кожен, хто приторкнувсь до вбитого, всї ви очиститесь в третїй день і в семий день, ви і полоняни ваші,

20. Мусите ви очистити і всяку одїж і всяку посудину шкіряну, і всяку роботу з козиної шерстї і всяку посудину деревяну.

21. І сказав Єлеазар сьвященник до всїх людей військових, що ходили на війну: Се установа закону, що заповідав Господь Мойсейові:

22. Тільки золото й срібло, мідь, залїзо, цина й олово,

23. Усе що держиться в огнї, мусите проводити через огонь, щоб стало чистим; а все таки мусите його водою очищення од гріха очистити; а все, що не видержить в огнї, проведете через воду.

24. І повипираєте одїж свою в семий день, і станете чистими, а тодї ввійдете до табору.

25. І промовив Господь до Мойсея словами:

26. Перелїчи здобичу, людей і скотину, ти і Єлеазар сьвященник і голови родин всієї громади;

27. Та й подїлїть здобичу по половинї між тими, що воювали, і всією громадою.

28. І возьми данину для Господа від тих, що становились у військові лави: одну душу із пятьсот, з людей та з буйної скотини та з ослів та з дрібної скотини;

29. Із їх половини возьмеш се та й оддаси Єлеазарові сьвященникові як жертву возношення Господеві.

30. А з половини, що дістанеться синам Ізрайлевим, возьмеш одну душу із пятьдесять, із людей, та з буйної скотини, та з ослів, та з дрібної скотини, з усякої скотини; і віддаси Левітам, що доглядають храмини Господньої.

31. І вчинили Мойсей та Єлеазар сьвященник так, як заповідав Господь Мойсейові.

32. І була добич, оставшаяся від захопленого, що захопив люд військовий, така: дрібної скотини шістьсот і сїмдесять і пять тисяч,

33. А буйної скотини сїмдесять і дві тисячі,

34. А ослів шістьдесять і одна тисяча;

35. Що ж до душ людських, то було дївчат, що не знали ложа мужнього, всїх, трийцять і дві тисячі душ.

36. А друга половина, пай тих, що стояли у військових лавах, була по перелїченю така: дрібної скотини триста трийцять сїм тисяч і пятьсот.

37. А данина для Господа з дрібної скотини була: шістьсот сїмдесять і пять штук;

38. А буйної скотини було трийцять і шість тисяч, з того данина для Господа була: сїмдесять і дві штуки;

39. А ослів було трийцять тисяч і пятьсот, а данина для Господа з них шістьдесять і одна штука;

40. Душ же людських було шіснайцять тисяч, а з них данина для Господа трийцять і дві душі.

41. І віддав Мойсей Єлеазарові, сьвященникові, данину на жертву возношення Господеві, як повелїв Господь Мойсейові.

42. А з половини, що випала синам Ізрайлевим, що відділив Мойсей від другої половини, що була для людей військових,

43. Була ж половина, що випала для громади, така: триста трийцять сїм тисяч і пятьсот штук малої скотини,

44. Та буйної скотини: трийцять і шість тисяч,

45. Та ослів: трийцять тисяч і пятьсот,

46. Та й душ людьких: шіснайцять тисяч душ.

47. А з половини, що випала синам Ізрайлевим, взяв Мойсей одну душу із пятьдесять, із людей та із скотини, та й віддав Левітам, що доглядали храмини Господньої; так як заповідав Господь Мойсейові.

48. І приступили до Мойсея воєводи та тисячники та сотники, та й промовили до Мойсея:

49. Слуги твої перелїчили військових людей, що поручені нам, і не бракує з нас нї одного чоловіка:

50. І оце ж приносимо ми приніс Господеві, що хто знайшов із золотих річей: обручки, ланьцюжки, перстенї, сережки й намиста, щоб відправити за душі наші покуту перед Господом.

51. І взяли в них Мойсей та Єлеазар сьвященник золото всїлякої штучної роботи.

52. І було всього золота, принесеного в жертву возношення Господеві шістьдесять тисяч сїмсот і пятьдесять секлїв, від тисячників і від сотників.

53. Люде ж військові грабили кожен для себе.

54. І взяли Мойсей та Єлеазар сьвященник золото у тисячників і сотників, і внесли його в соборний намет, як спомин від синів Ізраїля перед Господом.

ГОЛОВА 32.

Було ж в синів Рубена і в синів Гада буйної скотини багато, велика тьма; і бачили вони, що Язер земля і Гілеад земля як раз годяться про скотину.

2. І прийшли синове Гадові й синове Рубенові, та й промовили до Мойсея і Єлеазара сьвященника й до князїв громадських так:

3. Атарот та Дибон та Язер та Нимра та Гесбон та Єлале та Себам та Небо та Бейон,

4. Земля, що побив Господь перед громадою Ізрайлевою, се земля про скотину.

5. І сказали вони: Коли знайшли ми ласку в очах твоїх, оддай сю землю слугам твоїм у державу, не переводь нас через Йордан.

6. І каже Мойсей синам Гадовим та синам Рубеновим: Так браттє ваше піде на війну, а ви ту зостанетесь?

7. Чого ж одхиляєте ви серце синів Ізрайлевих, щоб перейти в он тую землю, що наділив їм Господь?

8. Так зробили батьки ваші, як я посилав їх у Кадес-Барнеа, розглєдїти землю:

9. Вони добрались до долини Эсколя і розглянули землю; а потім відхилили вони серце синів Ізраїля, щоб вони не йшли в землю, що наділив їм Господь.

10. І запалав Господь гнївом того часу і поклявся словами:

11. Люде ті, що вийшли з Египту, від двайцяти років і старше, не побачять землї, що про неї я клявся Авраамові, та Ізаакові та Яковові, бо не зовсім слухали вони мене.

12. Окрім Калеба, сина Ефуна Кенизїя та Йозея Нуненка; сї бо завсїди ійшли слїдом за Господом.

13. І запалав Господь гнївом проти Ізраїля, і допустив, щоб він блукав по степу сорок років, аж поки не вимерло все кодло, що коїло ледарство перед очима Господа.

14. І се постали ви намість батьків ваших, одрїддє грішників, щоб іще побільшити лютість гніва Господнього на Ізраїля.

15. Коли ж ви одвернетесь від його, так держати ме сей нарід ще довше у степу, і погубите ви увесь нарід сей.

16. І приступили вони до його та й промовляли: Побудуємо тут кошарі для стад наших і міста про дітвору нашу;

17. А самі чим швидче узброїмось та й рушимо поперед синів Ізрайлевих, аж приведемо їх на займища їх; а діти наші останується в утверджених містах задля осадників країни сієї.

18. Не вернемось до господи нашої, поки кожен із синів Ізраїлевих не дістане наслїддя свого.

19. Бо не хочемо дїлити з ними наслїддя по другім боцї Йорданї, тим що досталось нам наслїддє наше по сїм боцї Йорданї, на схід соньця.

20. І каже їм Мойсей: Коли так зробите се дїло, коли узброїтесь на війну перед Господом,

21. І всї між вами, що узброєні, підуть перед Господом за Йордань, покіль він не прожене ворогів своїх перед собою,

22. І впокорена буде земля Господеві, а ви тодї вернетесь, то будете безвинні перед Господом і перед Ізраїльом; і буде земля ся власностю вашою перед Господом.

23. А коли так не вчините, то согрішили ви проти Господа; і знайте, що гріх ваш знайде вас.

24. Будуйте собі міста про малечу вашу і кошарі про дрібну скотину вашу, та справдїте, що вийшло з уст ваших.

25. І промовили сини Гадові і сини Рубенові до Мойсея так: Слуги твої вчинять, що добродїй наш повелїв нам.

26. Малеча наша, жени наші, стада наші й уся наша скотина будуть там, у городах Гілеада;

27. Твої ж слуги, усї на війну узброєні, підуть перед Господом на війну, як добродїй мій промовив.

28. І повелїв про них Мойсей Єлеазарові, сьвященникові, та Йозейові Нуненкові, та головам батькових поколїнь Ізраїля;

29. І каже до них Мойсей: Коли всї узброєні сини Гадові і сини Рубенові перейдуть з вами перед Господом через Йордань, і впокорена буде земля ся перед вами, так оддасьте їм у державу Гілеад землю;

30. Коли ж не узброєні перейдуть вони з вами, тодї нехай оселяться між вами в Канаан землї.

31. І відповіли синове Гадові та синове Рубенові кажучи: Як казав Господь слугам твоїм, так зробимо.

32. Перейдемо узброєні перед Господом у Канаан землю, а наша наслїдня держава нехай по сїм боцї Йорданї буде.

33. І наділив їм Мойсей, синам Гадовим та синам Рубеновим та половинї поколїння Манассії, сина Йосифового, царство Сигона, царя Аморіїв, та царство Ога, царя Базанського, землю з городами її, у всїх границях її, міста по всїй країнї.

34. І побудували сини Гадові: Дибон да Атарот та Ароер,

35. Та Атарот-Шофан, та Язер, та Йогбега,

36. Бет-Нимра і Бет-Гаран, утверджені міста і кошарі для дрібної скотини.

37. А сини Рубенові побудували: Гезбон та Єлале та Кирятаїм,

38. Та Небо та Бааль-Меон, перемінивши їх імена, та Сибму; і подавали нові прізвища містам, що побудували.

39. Сини ж Макіра Манассеєнка двинули на Гілеад і заняли його; і прогнали Аморіїв, що жили там.

40. І наділив Мойсей Макірові Манассеєнкові Гілеад; і він осївся там.

41. Яір же Манассієнко пійшов і заняв села їх та й назвав їх Яїровими селами.

42. А Нобах двинув і заняв Кенат і займища його та й назвав його своїм імям Нобах.

ГОЛОВА 33.

Се шляхи синів Ізрайлевих, що вийшли з Египецької землї з полками своїми, під приводом Мойсейовим та Ароновим.

2. А Мойсей позаписував виходи їх по шляхах їх, як заповідав Господь. І се шляхи їх по виходах їх:

3. Рушили вони з Раємзесу в первому місяцї на пятнайцятий день первого місяця. На другий день після паски вийшли сини Ізраїля під сильною рукою, перед очима всїх Египтян.

4. А Египтяне ховали первенцїв своїх, що побив Господь між ними; і звершив Господь суд над богами їх.

5. І рушили сини Ізрайлеві від Раємзеса та й отаборились у Суккотї.

6. І рушили вони із Суккоту та й отаборились ув Етамі, що край степу.

7. І рушили з Етаму та й повернули на Пі-Гахирот, що проти Бааль-Зефона, та й отаборились перед Микдолем.

8. І рушили з Пі-Гахироту та й перебріли серединою моря в степ, та й ійшли три дні ходи у степу Етам, та й отаборились коло Мари.

9. І рушили від Мари та й прийшли в Елїм; а в Елїмі знайшли дванайцять криниць і сїмдесять пальмових дерев; і отаборились там.

10. І рушили з Елїма та й отаборились над Червоним морем.

11. І рушили з над Червоного моря та й отаборились у Син степу.

12. І рушили із Син степу та й отаборились у Дофцї.

13. І рушили з Дофки, та й отаборились в Алушу.

14. І рушили з Алуша та й отаборились у Рефидимі; і не мали там люди води до пиття.

15. І рушили з Рефидиму та й отаборились у Синай степу.

16. І рушили із Синай степу та й отаборились коло Кіброт-Гаттаява.

17. І рушили від Кіброт-Гаттаява та й отаборились у Газеротї.

18. І рушили з Газерота та й отаборились у Ритмі.

19. І рушили з Ритми та й отаборились у Риммон-Перезї.

20. І рушили з Риммон-Переза та й отаборились у Либнї.

21. І рушили з Либни та отаборились у Риссї.

22. І рушили з Рисси та й отаборились у Кегелатї.

23. І рушили з Кегелата та й отаборились під Шефер горою.

24. І рушили від Шефер гори та й отаборились у Гарадї.

25. І рушили з Гаради та й отаборились у Макелотї.

26. І рушили з Макелоти та й отаборились у Талатї.

27. І рушили з Талати та й отаборились у Таратї.

28. І рушили з Тарати та й отаборились у Митцї.

29. І рушили з Митки та й отаборились у Гашмонї.

30. І рушили з Гашмона та й отаборились у Мозеротї.

31. І рушили з Мозерота та й отаборились у Бене-Яаканї.

32. І рушили з Бене-Яакана та й отаборолись у Гор-Гідгадї.

33. І рушили з Гор-Гідгада та й отаборились у Йотбатї.

34. І рушили з Йотбата та й отаборились ув Абронї.

35. І рушили з Аброна та й отаборились у Езйон-Гебер.

36. І рушили з Езйон-Гебера та й отаборились у Зин степу, се Кадес.

37. І рушили із Кадесу та й отаборились на Гор горі, на границї землї Едомської.

38. І зійшов Арон сьвященник на Гор гору, по слову Господньому, та й умер там у сороковому роцї після виходу синів Ізрайлевих із Египту, у пятому місяцї, на первий день місяця.

39. Аронового ж віку було сто двайцять і три роки, як умер він на Гор горі.

40. І почув царь Арадський, Канаїй, що жив на полуденнїй частинї в Канаан землї, перечув, що наступають синове Ізрайлеві.

41. І рушили вони від Гор гори та й отаборились у Залмонї.

42. І рушили із Залмони та й отаборились у Пупонї.

43. І рушили із Пупона та й отаборились в Оботї.

44. І рушили з Обота та й отаборились у Ійм Абаримі, на границї Моаба.

45. І рушили з Іййма та й отаборились у Дибон-Гадї.

46. І рушили з Дибон-Гаду та й отаборились в Алмон Диблатаїмї.

47. І рушили з Алмон-Диблатаїма та й отаборились під Абарим горами на проти Небо.

48. І рушили від Абарим гір та й отаборились на степах Моабських, на Йорданї проти Єрихону.

49. І отаборились на Йорданї, від Бет-Єзімотя до Абель-Ситтима на рівнинах Моаба.

50. І промовив Господь на рівнинах Моабських, над Йорданом проти Єрихону кажучи:

51. Промов до синів Ізраїля і скажи їм:

52. Як перейдете через Йордань в Канаан землю, так проганяйте всїх осадників тієї землї перед собою і руйнуйте всї тесані ідоли їх; і всї виливані балвани поруйнуйте, і всї жертівники високі спустоште,

53. І запануєте над землею сією та й осядетесь там, бо вам оддав я землю сю як власність.

54. І роздїлите землю по жеребу між родинами вашими; у кого душ більше, тому побільшите наслїддє, а в кого буде меньше, тому поменьшите наслїддє. Де кому випаде жереб, те буде наслїддє його.

55. Коли ж не повиганяєте осадників сієї землї перед собою, так останок їх буде колючками в очах у вас і терниною під боками в вас, і тїснити муть вас на землї, де живете ви.

56. І станеться, що зроблю з вами те, що я задумав з ними зробити.

ГОЛОВА 34.

І промовив Господь до Мойсея кажучи:

2. Повели синам Ізраїля і скажи їм: Як прийдете в Канаан землю, то се земля, що випала вам у наслїддє: Канаан земля, у грязницях своїх.

3. І полудення країна буде вам від Зин степу, здовж Едома, а полудення грянця буде вам від краю Соляного моря на схід соньця.

4. І повернеться ваша грянця на полуднє від узгіря Акробимського і перейде в Зин, а потягнеться на полуднє до Кадес-Барне, дійде до Газар Адару і перейде до Азмону;

5. І повернеться грянця ваша від Азмона до бурчака Египецького, і будуть кіньцї її проти моря.

6. А західньою грянцею буде вам Велике море і побережє; се буде вам грянцею західньою.

7. А се буде вам грянцею на північ:

8. Від Великого моря проведете її до Гор гори; від Гор гори проведете її як раз до Гамата, і буде грянчнїй виступ до Зедаду;

9. І вийде грянця до Сифрону, і виступ її буде коло Газар Енану. Се буде вам північня грянця.

10. І визначите собі всхідню грянцю від Газар Енану до Шефаму.

11. І спуститься грянця від Шефаму до Риблї на схід соньця від Аїну; і спуститься дальше грянця та й торкнеться о беріг Кінерет озера од сходу;

12. І спуститься грянця до Йордану, і буде виступ її при морю Соляному. Така буде земля ваша у грянцях її з усїх боків.

13. І повелїв Мойсей синам Ізрайлевим, кажучи: Се земля, що по жеребу достанеться вам в наслїддє, що

заповідав Господь дати її десятьом поколїнням і половинї поколїння.

14. Бо вже дістали наслїдде своє: поколїннє синів Рубенових, по батьківських домах їх, і поколїннє синів Гадових, по батьківських домах їх, і половина поколїння Манассеієвого.

15. Два поколїння і половина поколїння дістали наслїдде своє на сїм боцї Йорданї, проти Єрихону, на схід сонця.

16. І промовив Господь до Мойсея, кажучи:

17. Се ймена людей, що дїлити муть між вами землю наслїддя: Єлеазар съвященник та Йозей Нуненко.

18. І по одному князеві возьміть із кожного поколїння, щоб дїлити землю наслїддя.

19. А се імена мужів: за поколїннє Юдине: Калеб Єфуненко;

20. А за поколїннє синів Симеонових: Самуїль Аммігуденко;

21. А за поколїннє Беняминове: Єлїдад Кізлоненко;

22. А за поколїннє синів Данових князь: Букій Йоглієнко;

23. Від синів Йосифових: за поколїннє синів Манассієвих князь: Ганниїль Єфоденко;

24. А за поколїннє синів Єфраїмових князь: Кемуїль Шифтаненко;

25. А за поколїннє синів Зебулонових князь: Єлизафан Парнакієнко;

26. А за поколїннє синів Іссахарових князь: Палтиїль Ассаненко;

27. А за поколїннє синів Ассерових князь: Ахигуд Шеломієнко;

28. А за поколїннє синів Нефталїєвих князь: Педагель Аммігуденко.

29. Се ті, що їм Господь заповідав розділити наслїдде між синів Ізраїлевих в Канаан землї.

ГОЛОВА 35.

І промовив Господь до Мойсея в рівнинах Моаба на Йорданї проти Єрихону, кажучи:

2. Повели синам Ізраїлевим, щоб із наслїдньої державн своєї дали міста Левітам, на оселю їм; і пасовиска кругом міст мусите ви дати Левітам.

3. І будуть міста їм, щоб жити там, а пасовиска будуть про скотину їх і про майно їх, і про всю животину їх.

4. А пасовиска кругом міст, що дасьте їх Левітам, будуть простиратись від валів міста дві тисячі локот на всї сторони.

5. І відміряєте за містом на схід сонця дві тисячі локот, і на полудне дві тисячі локот, і на захід сонця дві тисячі локот, і на північ дві тисячі локот, а місто по серединї. Такими нехай будуть пасовиска кругом міст їх.

6. А міста, що оддасьте Левітам, такі: шість міст охоронних, що їх дасьте їм, щоб можна було втїкати туди, коли хто заподїяв яке убійство;

7. А крім тих дасьте їм ще сорок і два міста. Усїх міст, що оддасьте Левітам, сорок і вісїм міст з пасовисками їх.

8. Що ж до міст, котрих віддасьте Левітам із держави синів Ізраїлевих, то, в котрого поколїння багато буде, багато й візьмете, а в котрого мало буде, мало й возьмете; кожне поколїннє по тому, яке наслїдде його, давати ме міста свої Левітам.

9. І рече Господь до Мойсея:

10. Промов до синів Ізраїлевих і скажи їм:

11. Як перейдете через Йордань у Канаан землю, так повибирайте собі міста: охоронними містами будуть вони вам, щоб можна було втїчи туди убийцеві, що ненароком убив людину.

12. І будуть у вас міста сї прибіжещем від местника, щоб не погиб убийця перше, нїм стане на суд перед громадою.

13. Із тих міст, що дасьте, буде в вас шість міст охоронних.

14. Три міста будуть по сїм боцї Йорданї, і три міста в Канаан землї; міста охоронні будуть вони.

15. Про синів Ізраїлевих і про приходня, і про такого, що пробуває між вами, будуть шість міст сих прибіжищем, щоб можна втїкти туди кожному, хто ненароком забив людину.

16. Коли ж зелїзним знаряддєм вдарив його, так що той помер, то він душогубець; умерти мусить душогубець.

17. Або коли вдарив його каменюкою, котрою орудував, а від якої погибнути можна, так що той помер, то він душогубець, і мусить душогубець вмерти.

18. Або коли орудієм деревяним, котрим він орудував, таким що можна кого вбити, ударив його, так що той помер, то він душогубець, і мусить душогубець вмерти.

19. Кровоместник сам нехай вбє душогубця; як тілько подістане його, убити мусить його.

20. І коли з ненависті штовхне його, чи кине на його знарошна, так що той помре,

21. Або ворогуючи вдарить його рукою, так що той помре, то мусить вмерти забияка; душогубець він; кровоместник убє душогубця, як тілько подістане його.

22. А коли з ненарошна, не ворогуючи, штовхне його, або кине на його знаряддєм яким невмисне,

23. Або необачки пустить на його якого каменя, від котрого можна вмерти, і коли той помре, він же не ворогував і не мислив йому зла,

24. Так нехай таким судом розсудить громада між тим, що вдарив, і між кровоместником;

25. І вирятує громада виновника убійства з рук кровоместника, і верне громада його до міста охоронного, куди він втїк; і зістанеться він там аж до смерті великого сьвященника, що помазано його олією святою.

26. Коли ж виновник убийства та вийде за граняцю охоронного свого міста,

27. І кровоместник запопаде його за границею охоронного міста його, і кровоместник вбє убийцю, то не буде на йому вини за кров.

28. Бо в охоронному містї свому він мусїв пробувати до смерті великого сьвященника; а по смерті великого сьвященника може убийця вернутись в землю батьківщини своєї.

29. І буде се вам установою правосуддя в роди ваші по всїх оселях ваших.

30. Кожного, хто вбив людину: після переслуху сьвідків треба вбити душогубця; тілько один сьвідок не може доказати, щоб вбити його.

31. І не приймете викупу за душу душогубця, що повинен вмерти, тілько він мусить вмерти.

32. І не приймете викупу за такого, що втїк до охоронного міста, щоб можна було йому вернутись та й жити в землї перед смертю сьвященника.

33. І не опоганюйте землї, що живете на їй, кров бо опоганює землю; нічим не можна спокутувати землю за кров на їй пролиту, як тілько кровю того, хто пролив її.

34. Тим же то не опоганюйте землї, що на їй самі живете, та що серед неї сам я живу: я бо, Господь, живу посеред синів Ізрайлевих.

ГОЛОВА 36.

І приступили батьки голови з поколїння синів Гілеада, сина Макіри, сина Манассії, з роду синів Йосифових; і промовили вони перед Мойсейом і перед князями батьківськими синів Ізрайлевих,

2. І казали вони: Господь заповідав добродїєві мому пороздавати землю синам Ізраїля в наслїддє по жеребу; і заповідано від Господа добродїєві мому, передати наслїддє Зелофхада, брата нашого, дочкам його.

3. Коли ж пійдуть вони заміж за кого не будь із синів других поколїнь Ізраїля, так наслїддє їх віднїметья від наслїддя батьківського нашого і прилучиться до наслїддя того поколїння, що до його вони пристануть; сим робом віднїметься воно від наслїддя нашого паю.

4. Та й як настане ювілейний рік у синів Ізрайлевих, то знов прилучиться наслїддє їх до наслїддя того поколїння, до котрого вони пристали; сим робом віднїметься наслїддє їх від наслїддя поколїння батьків наших.

5. І дав Мойсей повелїннє синам Ізрайлевим, по слову Господньому, таке: Правду каже поколїннє синів Йосифових.

6. Се слово, що заповідав Господь про дочок Зелофхадових словами: Нехай виходять вони замуж за того, хто їм до вподоби; но мусять вони вийти за одного з роду поколїння батька свого,

7. Щоб не переходило наслїддє синів Ізраїля від поколїння до поколїння; бо кожен із синів Ізраїля держатись мусить при наслїддї свого батьківського поколїння.

8. І всяка дочка, в котрої єсть наслїддє з поколїння синів Ізраїля, мусить бути жінкою кому небудь із роду свого батьківського. поколїння; щоб кожен зміж синів Ізраїля держав батьківське наслїддє своє,

9. Та щоб не переходило наслїддє від одного поколїння до другого. Бо кожне поколїннє синів Ізрайлевих мусить держатись свого наслїддя.

10. Як заповідав Господь Мойсейові, так і вчинили дочки Зелофхадові.

11. І стали жінками синам дядків своїх Махля, Тирза, Хогля, Милка і Ноя, дочки Зелофхадові.

12. Повіддавались вони за чоловіків з родин синів Манассеїї, сина Йосифового. І так зосталось наслїддє їх при поколїнї батьківського роду їх.

13. Се заповіді і присуди, що заповідав Господь, через Мойсея синам Ізраїля на Моабових рівнинах над Йорданом, проти Єрихону.

ПЯТА КНИГА МОЙСЕЯ.

ГОЛОВА 1.

Се слова, що промовляв Мойсей до всього Ізраїля по сїм боцї Йордані, в степу, на подїллї, проти Червоного моря, між Параном і Тофельом і Лабаном і Газеротом і Ди-Сагабом.

2. Одинайцять день ходи від Гореба, по дорозї від Сеїр-гори до Кадес-Барнеї.

3. І сталося в сороковому роцї, в одинайцятому місяцї, на первий день місяця, що промовляв Мойсей до синів Ізраїля усе, що Господь заповідав йому про них.

4. Після того, як він побив Сигона, царя Аморійського, та Ога, царя Басанського, що жив в Астароті і в Єдреї.

5. По тїм боцї Йорданї, в Моаб землї, почав Мойсей викладати закон сей, говорючи:

6. Господь, Бог наш, промовив до нас на Горебі так:

7. Доволї побули ви під сією горою: Обернїтесь і рушайте та й ідїть до гори Аморіїв і до всїх сусїдів їх на подїллї, по горах і по долинах і на полуднї і на березї моря, в Канаан землю і до Либану, аж до великої ріки, до ріки Евфрата.

8. Дивітесь, надїлив я вам сю землю; ідїть і займіть землю, що про неї клявсь Господь батькам вашим, Авраамові, Ізаакові і Яковові, що оддасть їм і насїнню їх по них.

9. І того часу промовив я до вас так: Не здолїю один вести вас.

10. Господь, Бог ваш, намножив вас, і нинї ви лїчбою як зорі небесні стали.

11. Господь, Бог ваш, нехай прибавить до вас тисячу разів стілько, скілько вас тепер є, і нехай благословить вас, як говорив про вас!

12. Як би міг я один нести тягарі ваші і журбу вашу і сварки ваші?

13. Возьміть собі людей мудрих, і що знаєте їх, по ваших поколїннях, щоб я поставив їх головами над вами.

14. І відказали ви менї кажучи: Добре так буде, як ти вчинити кажеш.

15. І взяв я голови з поколїнь ваших, людей мудрих і знаточних, і поставив їх головами над вами, тисячниками і сотниками і пятьдесятниками і десятниками, і правителями поколїнь ваших.

16. І заповідав я суддям вашим того часу так: Вислуховуйте змагання між братами вашими і судїте праведно між чоловіком і братом його, і між ним і приходнем, що в його.

17. Не вважати мете на лиця судячи; як малого, так і великого вислуховуйте, нї перед ким не бійтесь, бо суд Божий. А котра справа за важка для вас, передавайте до мене, щоб я вислухав її.

18. І заповідав я вам того часу все, що чинити маєте.

19. І рушили ми від Гореба та й пійшли, як заповідав нам Господь, Бог наш, усїм оцїм великим і страшним степом, що вбачали ви, та й прийшли в Кадес-Барне.

20. І промовив я до вас: Дойшли ви

до гір Аморіїв, що дав нам їх Господь, Бог наш.

21. Глань, Господь, Бог твій, наділив тобі сю землю; ійди, займи її, як казав тобі Господь, Бог батьків твоїх; не бійсь і не падай духом!

22. Но всї ви приступили до мене і мовляли: Пошлемо поперед людей, щоб розгледіли нам сю землю та й дали знати, якою дорогою нам підійматись, і на які городи йти нам.

23. І добре було по моїй думцї се діло; і взяв я зміж вас дванайцять чоловіка, по чоловікові з поколїння.

24. І рушили вони і знялись на гори, та й дійшли до Єколь-долини, та й розгледіли землю.

25. І набравши плодів землї, спустились вони до нас. І принесли нам вістку кажучи: Добра земля, що дає нам Господь, Бог наш.

26. Та не хотїли ви ійти і противились слову Господа, Бога вашого.

27. І стали ви бурмотїти по наметах ваших, мовляючи: Зненавидїв нас Господь і вивів нас із Египецької землї, щоб нас віддати в руки Аморіям та й вигубити нас.

28. Куди нам ійти? Браттє наше взяло нам одвагу сказавши: Люд більший і рослїйший від нас, міста великі і утверджені під небо, і навіть синів Енакових ми там бачили!

29. Тодї промовив я до вас: Не лякайтесь і не бійтесь їх!

30. Господь, Бог ваш, що йде поперед вами, він воювати ме за вас, як се вчинив в Египецькій землї перед очима вашими.

31. І в степу, де бачив єси, що Господь, Бог твій, ніс тебе, як чоловік носить сина свого, по всїй дорозї, що нею йшли ви, поки дійшли до місця сього.

32. Та не вірували ви Господеві, Богу вашому,

33. Що йшов поперед вами в дорозї, щоб вишукати вам місце, де можна вам отаборитись; поночі в поломї, щоб бачити вам дорогу, що нею йшли ви, а за дня у хмарі.

34. І почув Господь голос ваших розмов, і запалав гнївом, і поклявся словами:

35. Не бачити ме нїхто з сїх людей, із сього злого кодла тієї доброї землї, що я клявся дати батькам вашим,

36. Окрім Калеба Єфуненка! Він бачити ме її, і дам йому і синам його землю, по котрій ступав, він бо зовсїм йшов слїдом за Господом.

37. І на мене теж розгнївивсь Господь кажучи:

38. І ти не прийдеш туди! Йозей Нуненко, що стоїть перед тобою, він прийде туди; утверди його, він бо має віддати її в наслїддє Ізрайлеві.

39. А діточки ваші, що про них ви казали: на здобич будуть вони, і сини ваші, що тепер не розберуть ще добра від зла, вони прийдуть туди, і їм дам її, і вони запанують над нею.

40. Ви ж повернїтесь і рушайте в степ, в дорогу Червоного моря!

41. І відказали ви й промовили до мене: Согрішили ми перед Господом; пійдемо в гори і бити мемось, як заповідав Господь, Бог наш. І підперезавши кожен з вас зброю свою, пустились ви в гори, не обдумавши.

42. І рече менї Господь: Промов до них: Не йдїть і не бийтесь, бо не буде мене серед вас; щоб не побили вас вороги ваші!

43. І промовив я до вас, та ви не послухали; і спротивились ви слову Господньому, і як очайдухи пустились в гори.

44. І вийшли проти вас Аморії, що жили на горах тих, та й гнались за вами роєм, і розпорошили вас від Сеїру до Горми.

45. Вернувшись ви стали плакати перед Господом; та не слухав Господь голосу вашого і не вважав на вас.

46. І пробували ви в Кадесї довго, лїчивши днї, скільки ви були там.

ГОЛОВА 2.

Потім повернули ми та й рушили дальше степом до Червоного моря, як велїв менї Господь, і довго ми обминали Сеїр-гори.

2. І промовив до мене Господь:

3. Досить довго ви обходили сї гори, повернїте на північ.

4. А людові повели, кажучи: Будете тепер переходити через займища братів ваших, синів Єзавових, що жи-

вуть на Сеїр-горах, і будуть вони боятись перед вами; тому стережіться.

5. Не зачинайти война з ними: бо не дам вам нї ступня землї їх; бо Сеїр-гори віддав я Езавові в державу.

6. Харчі купуйте в них за гроші, щоб було що їсти вам, навіть і воду копувати мусите в них за гроші, щоб було що пити вам.

7. Бо Господь, Бог твій, благословив тебе в усякому дїлї руки твоєї. Знав він дороги твої по великому степу сьому: сї сорок років був Господь, Бог твій, з тобою; нїчого не бракувало в тебе.

8. І йшли ми дальше від братів наших, синів Езавових, що живуть на Сеїр-горах, від дороги на подїллю, від Елата і від Езйон-Гебер; і повернули ми та й пійшли дорогою у степи Моаба.

9. І промовив до мене Господь: Не турбуй Моаба і не починай з ними війни, бо не дам тобі нїчого із землї його в державу; бо віддав я Ар синам Лотовим у державу.

10. Перше жили у сїй землї Еміми, люд великий по лїчбі і ростом високий як Енакими.

11. За велетнїв вважали їх, як і Енакимів; а Моабії звуть їх Емимами.

12. А на Сеїр-горах жили перше Горії, та упокорили їх сини Езавові і знищили їх перед собою, та й поселились на займищах їх, зробивши так, як зробив Ізраїль в землї державя своєї, що дав йому Господь.

13. Тепер вставайте і перебирайтесь через Серед-ріку. І перебріли ми Серед-ріку.

14. А часу того, що йшли ми від Кадес-Барне, покіль перебріли Серед-ріку, минуло трийцять і вісїм років, аж поки ізник увесь рід боївників із табору, як поклявсь їм Господь.

15. Сама рука Господня була проти них, щоб вигубити їх із табору, аж їх не стало.

16. І сталось, як всї спосібні до війни люде повимірали з між народу,

17. Тодї промовив Господь до мене так:

18. Перейдеш тепер через границї Моаба, мимо Ара.

19. І приближишся проти синів Амона; не тїсни їх і не починай війни з ними, бо не дам тобі держави з землї синів Амонових; бо синам Лотовим я оддав її в державу.

20. Вважали ж і її землею велетнїв; перше жили там велетнї, і Амонії звали їх Самзумимами.

21. Люд той був великий лїчбою, і ростом високий як Енакії; і вигубив їх Господь перед ними, і прогнали вони їх, та осїлись на їх місцї,

22. Так як вчинив синам Езавовим, що живуть на Сеїр-горах, перед котрими він вигубив Горіїв; і прогнали вони їх і живуть на займищї їх й досї.

23. А Авимів, що жили селами до Гази, вигубили Кафторими, що, вийшовши з Кафтора, осїлись на займищах їх.

24. Вставайте, рушайте в дорогу і переходьте Арнон-ріку. Глянь, оддав я тобі в руки Сигона, царя з Гезбона, Аморія, і землею його; починай, бери в державу, і бий на його!

25. З того дня почну наводити ляк і пострах перед тобою на всї народи під небесами, що перечують поголоску про тебе і дрожати і тремтїти муть перед тобою.

26. І послав я посли з Кадемот-степу до Сигона, царя Гезбонського, з мирними словами, кажучи:

27. Дозволь перейти менї через землю твою! Буду йти тілько по дорозї, не звертати му нї на право, нї на лїво.

28. Харчі за гроші давати меш менї, щоб було нам що їсти, і воду за гроші давати меш менї, щоб було нам що пити. Тілько ногами перейду,

29. Як се вчинили менї сини Езавові, що живуть на Сеїр-горах, і Моабії, що живуть в Арі, покіль перейду через Йордань у землю, що Господь, Бог наш, дає нам.

30. Та затявся Сигон, царь Гезбонський, і не дозволив нам перейти через землю свою; бо Господь, Бог твій, зробив духа його запеклим а серце його камінним, щоб віддати його в руки тобі, як се й сталось.

31. І промовив Господь до мене: Дивись, я почав оддавати тобі Сигона і землю його; починай займати, щоб земля його була твоя.

32. І виступив Сигон проти нас, сам

він і ввесь люд його до бою, під Язазом.

33. Та опустив його перед нами Господь, Бог наш, і ми побили його й синів його і ввесь люд його.

34. І того часу підневолили ми всї городи його, та й обрекли всїх людей: мужчин і жіноцтво і дїтей; не дали нікому втїкти.

35. Взяли про себе тільки скотину як здобиччу і луп по городах, що їх попідневолювали.

36. Від Ароеру, що по берегах ріки Арнона, та від міста, що по долинї коло ріки розкинулось, аж до Гілеаду не було міста, щоб його не подужали; все передав нам Господь, Бог наш.

37. Тільки до землї синів Амонових ти не приступав, нї до всього побережжя Ябока, нї до городів у горах, нї до всього, що заповідав Господь, Бог наш, не чіпати.

ГОЛОВА 3.

І повернули ми та й стали братись у гору по дорозї Базанській, і виступив проти нас Ог, царь Базанський, сам з усїм людом своїм до бою при Едреї.

2. І промовив до мене Господь: Не лякайсь його! Бо я віддаю його в руки тобі і ввесь люд його й землю його; і вчиниш з ним те, що вчинив єси з Сигоном, царем Аморійським, що жив у Гезбонї.

3. І віддав Господь, Бог наш, в руки нашї так само й Ога, царя Базанського, і ввесь люд його, і побивали ми його, докіль нїхто з них не зістався.

4. І того часу попідневолювали ми всї міста його; не було міста, щоб ми не заняли його; шістьдесять міст, вся полоса Аргоб, царство Огове в Базанї.

5. Всї міста сї були укріплені високими мурами, брамами й засувами; окрім того багацько міст неукріплених.

6. І обрекли ми їх, як зробили з Сигоном, царем Гезбонським, обрікши по всїх містах мужчин і жіноцтво і малолїтків.

7. А всю скотину і всю здобиччу по містах їх ми забрали про себе.

8. І взяли ми того часу із рук обох царів Аморійських землю, що по сїм боцї Йорданї, від Арнон-ріки до Гермон-гори.

9. Зидонїї звуть Гермона Сирйон, Аморії ж звуть його Сенір.

10. Всї міста подільські й увесь Гілеад і ввесь Базан, до Салки та до Едреї, міста в царстві Ога в Базанї.

11. Бо тільки Ог, царь Базанський, зоставсь з останнїх велетнїв. Ось, ложе його, желїзне ложе, не воно хиба в Рабатї, у синів Амона? Девять локот воно завдовжки і чотирі лїктї завширшки, по лїктях людських.

12. І землю сю заняли ми того ж часу. Від Ароеру, що над Арнон-рікою, і половину гір Гілеад і міста їх віддав я Рубенїям та Гадїям;

13. А що осталось з Гілеаду і ввесь Базан, царство Огове, віддав я половинї поколїнню Манассії. Вся полоса Аргоб і ввесь Базан, се називається земля велетнїв.

14. Яір Манассієнко взяв усю полосу Аргоб до границї Гезуриїв і Маакатїїв, і назвав землю Базан, по свому прізвищу, села Яірові, по сей день.

15. А Макірові дав я Гілеад.

16. А Рубенїам та Гадїям дав я землю від Гілеаду до Арнон ріки; до половини ріки і помежної країни, і до Ябока ріки, границї синів Амона;

17. І рівнину і Йордань і побережню країну, від Кінерета і до моря подільського, до моря Соляного, під узгірями Пізги гори од сходу сонця.

18. І заповідав я вам того часу мовляючи: Господь, Бог ваш, дав вам сю землю в державу. Збройно й оружно мусите ви, всї удалї люде, ійти поперід браття вашого, синів Ізраїлевих.

19. Тільки жінки вашї і малеча ваша і скотина ваша — знаю я, що в вас багацько скотини — позостаються в городах ваших, що дав я вам,

20. Аж дасть Господь, Бог ваш, спокій браттю вашому, як вам, та й мати муть і вони землю, що дає їм Господь, Бог ваш, по другім боцї Йорданї; тодї можна вернутись кожному з вас у державу свою, що я вам дав.

21. А Йозейові заповідав я того часу мовляючи: Очі твої бачили все, що Господь, Бог ваш, учинив з обома си-

ми царями; так учинить Господь з усіма царствами, куди ви прийдете.

22. Не лякайтесь їх! Господь, Бог ваш, він воює за вас.

23. І благав я того часу Господа, словами:

24. Господе, Боже! почав єси показувати слузї твому славу твою і твою руку потужну; бо де Бог, той на небесах і на землї, що здолїв би вчинити дїла, подобні твоїм творивам і подобні твоїй потузї?

25. Дозволь же менї перейти, та побачити сю гарну землю, що по другім боцї Йорданї, сї гарні узгіря Либанон гори.

26. Та досадував на мене Господь за вас, і не став слухати мене. І рече до мене Господь: Буде з тебе. Не кажи менї більш про се.

27. Ізійди на верх Пізги і зніми очі твої на захід і на північ і на полудне і на схід сонця, і подивись своїми очима, бо не перейдеш ти сієї Йорданї.

28. Но заповідай Йозейові і покріпи його і утверди його; бо він мусить перейти поперед люду сього, і він оддасть їм у наслїдде землю, що побачиш її.

29. І пробували ми в долинї проти Бет-Пеора.

ГОЛОВА 4.

Послухай же тепер, Ізраїлю, про установи і суди, що навчаю вас сповняти їх, щоб ви жили й прийшовши одержали землю, що надїлив вам Господь, Бог батьків ваших.

2. Не прибавите ви до слова, що я заповідаю вам, і не вбавите нїчого, пильнуючи заповідей Господа, Бога вашого, що їх заповідаю вам.

3. Очі ваші бачили, що вдїяв Господь з Бааль Пеором; всї бо, хто ходив слїдом за Бааль-Пеором, вигубив їх Господь, Бог твій, з між вас;

4. Ви ж, которі держались Господа, Бога вашого, ви всї живі по сей день.

5. Гледи, навчив я вас установ і присудів, як заповідав менї Господь, Бог мій, щоб ви сповняли їх серед землї, що до неї прийдете, щоб заняти її.

6. Пильнуйте ж і сповняйте їх! Бо се мудрість і розум ваш перед очима народів, що чути муть всї встанови сї й казати муть: Сей великий нарід справдї мудрий і розумний нарід.

7. Де бо на сьвітї такий великий нарід, в котрого так близький Бог, як Господь, Бог наш, у всьому, про що тільки кличемо до його?

8. І який се великий нарід, що в його установи і присуди такі справедливі, як увесь закон сей, що я поставив вам оце?

9. Тільки стережись і пильнуй душі своєї, щоб не забути дїла сї, що бачили очі твої, і щоб не відлучились вони від серця твого по всї днї життя твого! Нї! Переказуй про них синам твоїм і синам синів твоїх,

10. Про той день, як стояв єси перед Господом, Богом твоїм, під Горебом, як Господь промовляв до мене: Збери менї люд сей, щоб я дав їм почути слова мої, з котрих навчаться боятись мене по всї днї життя свого на землї, і навчать синів своїх.

11. І приступили ви та й поставали попід горою; а гора палала поломєм аж під саме небо і стала темрява, хмари і тьма.

12. І промовив до вас Господь із поломя; ви чули голос слів його, та нїякої постатї не бачили окрім голосу.

13. І обявив він вам свій завіт, що велїв вам чинити, десять слів; і написав їх на двох камяних таблицях.

14. А менї заповідав Господь того часу навчати вас установ і присудів, щоб ви сповняли їх на землї, що до неї прийдете, щоб дістати її в державу.

15. Пильнуйте ж добре душ ваших, бо не бачили ви нїякої постатї в день той, як із поломя промовляв до вас Господь на Гореб горі,

16. Щоб ви не зледащіли та не почали робити собі тесані постатї, подобу якої постатї, постать жіночу, або чоловічу,

17. Постать якої скотини, що на землї гасає, образ якої крилатої птахи, що попід небесами лїтає,

18. Образ якої небудь животини, що по землї лазить, образ якої риби, що у водї під землею;

19. Щоб, знявши очі до неба та бачивши соньце й місяця і зорі, все військо небесне, не скортїло тебе, при-

пасти на коліна перед ними та служити їм, котрих Господь, Бог твій, призначив на послугу всім народам під цілим небом.

20. А вас узяв Господь, і вивів із желїзного горнила, із Египту, щоб ви були людом його наслїддя, як і сталось.

21. Но Господь розгнївавея на мене через вас, і поклявся, що не перейду через Йордань і що не прийду в землю гарну, що оддав тобі в наслїдде Господь, Бог твій;

22. А вмру в'цїй землї, і не доведеться менї перейти через Йордань; а ви перейдете і одержите сю гарну землю.

23. Остерегайтесь, щоб не забути про завіт Господнїй, що його вчинив із вами, та щоб ви не робили собі витесану постать, подобу чого небудь, що заборонив Господь, Бог ваш.

24. Бо Господь, Бог ваш, се поломя жеруще, Бог ревнивий!

25. Як же появиш синів та внук і як поживете у сїй землї, і зледащієте та й зробите витесану постать, подобу чого небудь, і робити мете що ледаче перед очима Господа, Бога вашого, роздражнюючи його:

26. То я кличу нинї небеса й землю за сьвідків проти вас, що ви певно і скоро пропадете із землї, куди ви йдете через Йордань, щоб заняти її; не довго поживете ви в нїй, а будете зовсїм знищенї.

27. І розсїє вас Господь між иншими народами і зостанетесь лїчбою малими між народами, між котрих приведе вас Господь;

28. І служити мете там богам, твориву рук людських, дереву та каменю, що не бачать і не чують і не їдять і не нюхають.

29. Но ви шукати мете Господа, Бога вашого; і ти знайдеш його, як шукати меш його всїм серцем твоїм і всією душею твоєю.

30. В тісноті твоїй, і як все те постигне тебе при кіньцї днів, ти навернешся до Господа, Бога твого, і послухаєш голосу його.

31. Бо Господь, Бог твій, милостивий Бог; він не покине тебе і не скарає тебе, і не забуде про завіт батьків твоїх, що про його клявся перед ними.

32. Бо поспитай тільки про давнї часи, що були перше тебе, з того дня, як сотворив Бог чоловіка на землї, та й від одного краю небес та й до другого краю небес, чи коли сталось таке велике дїло, або чи хто чував що подібне?

33. Чи чував який нарід голос Божий, що промовляв з поломя, як ти чув, та й щоб він зістався живим?

34. Або чи пробував Бог, прийти, щоб взяти собі нарід зміж иншого народу, карами, ознаками і чудесами, війною і потужною рукою і простягнутою правицею, і великим страхом, так як вчинив для вас Господь, Бог ваш, перед очима вашими в Египтї?

35. Тобі воно було показане, щоб ти знав, що Господь, се Бог; нїхто ж більше крім його.

36. Із небес дав він тобі почути свій голос про науку тобі, і на землї дав видїти тобі своє велике поломя, а з поломя чув ти слова його.

37. І за те, що він любив батьків твоїх і по них вибрав насїннє їх, вивів тебе він самолично, великою потугою своєю з Египту.

38. Щоб вигубити перед тобою народи, що більші й потужнїщі за тебе, привести тебе і дати тобі землю їх у наслїдде, як і тепер сталось.

39. То ж пізнай тепер і возьми собі до серця, що Господь Бог той на небесах у горі і на землї внизу, а другого нема.

40. І пильнуй установ його й заповідів його, що заповідую їх тобі сьогоднї, щоб добре було тобі й синам твоїм, щоб довгий був вік твій у сїй землї, що навіки віддав тобі Господь, Бог твій.

41. Тодї відділив Мойсей три міста по сїм боцї Йорданї, що на схід соньця,

42. Щоб втікав туди убийця, що ненароком вбив ближнього свого а перше не ворогував на його; щоб він втїк в одно із сих міст та й живим зістався.

43. Безер у степу, на поділлї, для Рубенїїв, і Рамот у Гілеадї для Гадїїв, і Голян у Базанї для Манасіїв.

44. А се закон, що поставив його Мойсей перед синами Ізраїля;

45. Се сьвідчення й установи і присуди, що промовляв Мойсей до синів Ізрайлевих по виході їх з Египту,

46. По сїм боцї Йорданї, в долинї, проти Бет-Пеору, в землї Сигона, царя Аморійського, що жив у Гезбонї, котрого побили Мойсей та сини Ізрайлеві, як вийшли з Египту.

47. І заняли вони землю його і землю Ога, царя Базанського, двох царів Аморійських, що були по сїм боцї Йорданї, на схід сонця,

48. Від Ароеру, що над Арнон-рікою, до Сійон* гори, се б то Гермон,

49. І все поділлє по сїм боцї Йорданї на схід сонця, аж до подільского моря, під узгірями Пізги.

ГОЛОВА 5.

І скликав Мойсей всього Ізраїля і промовив до них: Слухай, Ізраїлю, установи і присуди, що про них промовляю сьогоднї в слухи ваші; навчїтесь їх і держіть і сповняйте їх.

2. Господь, Бог наш, зробив завіт з нами на Гореб горі.

3. Не з батьками нашими Господь зробив завіт, а з нами, з нами, що тепер тут ще живі остались.

4. Лицем до лиця промовляв Господь до вас на горі із середини поломя.

5. Я стояв того часу між Господом і вами, щоб обявити вам мову Господню; ви бо боялись поломя і не виходили на гору; і рече:

6. Я Господь, Бог твій, що вивів тебе з Египту, з дому неволї.

7. Нехай не буде в тебе инших богів перед лицем моїм.

8. Не робити меш собі тесаної постатї, якої подоби того, що на небесах у горі й на землї в низу, і що в водах нижче землї.

9. Не будеш бити поклони перед ними, і служити їм; я бо Господь, Бог твій, Бог ревнивий, що карає гріхи батьків на дїтях їх, ба на третьому і на четвертому родї тих, що ненавидять мене;

10. І являє ласку тисячам тих, що люблять мене і заповіді мої сповняють.

* Може Сірйон.

11. Не будеш промовляв марно імя Господа Бога твого; бо не буде безвинен у Господа той, хто промовляє марно імя його.

12. Держи день соботу сьвято, як заповідав тобі Господь, Бог твій.

13. Шість день можна тобі робити і всяке дїло твоє творити,

14. День же семий собота Господеві, Богу твому. Не робити меш нїякого дїла, ти сам, нї син твій, нї дочка твоя, нї раб твій, нї рабиня твоя, нї віл твій, нї осел твій, анї всяка скотина твоя, нї приходень твій що у воротях в тебе; щоб можна спочити рабові твому і рабинї твоїй, так як тобі.

15. І памятай, що ти був рабом в Египецькій землї, і що вивів тебе звідтіля Господь, Бог твій, рукою потужною і правицею простягнутою: тим Господь і заповідав тобі допильновувати день субітнїй.

16. Шануй батька твого й матір твою, щоб довго тобі жити на землї, що дав тобі Господь, Бог твій.

17. Не вбивай.

18. Не чинь перелюбу.

19. Не кради.

20. І не сьвідчи льживо проти ближнього твого.

21. І не забагай жінки ближнього твого; і нехай не кортить тебе мати домівку ближнього твого, поле його і раба його й рабиню його, вола його й осла його і всього, що єсть у ближнього твого.

22. Сї слова промовив Господь до усієї громади вашої, із серед поломя, із хмари і темряви, сильним голосом, і нїчого не прибавив. І написав їх на двох камяних таблицях і дав їх менї.

23. І як почули ви голос із темряви і побачили, що гора в поломї палає, то приступили до мене всї голови поколїнь ваших і мужі громадські ваші, та й промовили до мене:

24. Се показав нам Господь, Бог наш, велич і славу свою і дав нам почути свій голос із поломя. Нинї бачили ми, що Бог говорить до чолокіка, і що чоловік живим зостається.

25. Про що ж тепер вмирати нам? Та ж пожере нас оце величезне поломя. Коли нам довше доведеться слу-

хати голос Господа, Бога нашого, так помремо.

26. Хто ж бо, мавши тїло, чув голос Божий, що говорить із поломя, як ми тепер чули, та й живим зістався?

27. Приступи ти і вислухай все, що Господь, Бог наш, казати буде; а ти перекажеш нам усе, що промовить до тебе Господь, Бог наш, і вислухаємо тебе й будемо сповняти.

28. І почув Господь голос слів ваших, як ви промовляли до мене, і рече: Чув я голос слів народу сього, що промовляли до тебе: Усе добре, що вони казали.

29. Нехай би тільки було в їх таке серце, щоб вони боялись мене і державли заповідї мої по всї днї, щоб добре було їм і синам їх во віки.

30. Їйди промов до них: Вернїтесь у намети свої.

31. Сам же ти стїй ту, коло мене, і казати му тобі про всї заповідї і встанови й присуди, що мусиш навчити їх, щоб вони сповняли їх на землї, що даю в державу їм.

32. Оце ж пильнуйте, щоб ви сповняли їх, як заповідав вам Господь, Бог ваш; не відступайте нї праворуч нї лїворуч.

33. Мусите ви ходити тією самою дорогою, що заповідав вам Господь, Бог ваш, щоб зістались між живими і щоб добре вам було на сьвітї, та щоб довго жили ви у землї, що будете мати її.

ГОЛОВА 6.

І се заповідї, встанови й присуди, що Господь, Бог ваш, заповідав навчити вас, щоб ви сповняли їх у землї, куди йдете, щоб заняти її;

2. Щоб ти боявся Господа, Бога твого, по всї днї живота твого, додержував усї встанови й заповідї його, що заповідаю тобі, ти сам і сини твої і внуки твої, щоб довго жити вам на сьвітї.

3. Слухай же, Ізраїлю, і пильнуй, сповняючи їх, щоб добре тобі було на сьвітї, та щоб вельми ви розмножились у землї, що тече молоком та медом, як тобі заповідав Господь, Бог батьків твоїх.

4. Слухай, Ізраїлю: Господь, Бог наш, єдиний Господь!

5. І мусиш любити Господа, Бога твого, всїм серцем твоїм і всією душею твоєю і всією силою твоєю.

6. І слова сї, що я заповідаю тобі сьогоднї, мусять бути в серцї твому.

7. І будеш ти наказувати про їх синам твоїм і промовляти до серця їх, седючи в домівцї твоїй, і йдучи в дорозї і лягаючи і встаючи.

8. І привязувати меш їх на руку собі, і будуть вони начільником між очима в тебе;

9. І написувати меш їх на одвірках домівки твоєї і на брамах твоїх.

10. І як приведе тебе Господь, Бог твій, у землю, що про неї клявся батькам твоїм, Авраамові, Ізаакові й Яковові, що дасть тобі: великі й гарні міста, що ти не будував їх,

11. І доми, повні всякого добра, що не ти ним сповняв їх, і повитїсувані з каменя колодязї, що ти не тесав їх, виноградники й сади, що ти не насаджував їх, і будеш ти до сита живитись:

12. То остерегайся, щоб не забув про Господа, що вивів тебе з Египту, із дому неволї.

13. Господа, Бога твого, будеш боятись і йому служити, і його імям будеш клястись.

14. Не будете ви ходити за иншими богами, за богами народів, що навкруги вас;

15. Бо Господь, Бог ваш, серед вас, ревнивий Бог: щоб не запалав на тебе гнївом Господь, Бог твій, і не вигубив тебе з лиця землї сієї.

16. Не спокушуйте Господа, Бога вашого, як спокушували його коло Масси.

17. Мусите пильно сповняти заповідї Господа, Бога вашого, і сьвідчення його й установи його, що заповідав тобі,

18. І будеш чинити по правдї перед очима в Господа, щоб було тобі добре на сьвітї, та щоб ти увійшов та й заняв плодовиту землю, що про неї клявся Господь батькам твоїм,

19. Проганяючи перед тобою всїх ворогів твоїх, так як промовив Господь.

20. Як же колись поспитає в тебе син твій: Що воно сї сьвідчення і

встанови й присуди, що Господь, Бог ваш, заповідав вам?

21. То казати меш синові твому: Невільниками були ми у Фараона в Египті, та вивів нас Господь із Египту потужною рукою.

22. І явив Господь великі й погибельні знаки й чудеса над Египтом і Фараоном і над усім домом його перед очима нашими;

23. А нас випровадив звідтам, щоб нас привести сюди, і дати нам у наслїдде землю, що про неї клявся батькам нашим.

24. І заповів нам Господь сповняти всї ці встанови, щоб ми боялись Господа, Бога нашого, нам на добро по всякий час, щоб нас держав при життю, як воно й тепер єсть.

25. І буде се праведність наша, як сповняти мемо всї ці заповідї перед Господом, Богом нашим, так як він заповідав.

ГОЛОВА 7.

Як приведе тебе Господь, Бог твій, у землю, що йдеш заняти її, так перед тебою виганяти ме Господь многі народи: Гетіїв і Гирґазіїв і Аморіїв і Канааніїв і Перезіїв і Геветіїв і Євузіїв, сїм народів лїчбою більших і потужніщих за тебе,

2. І як віддасть їх тобі Господь, Бог твій, на поталу, так мусиш їх обречи; не чинити меш з ними умови і не мати меш милосердя над ними.

3. І не будеш своячитись з ними: не даси дочку твою за сина його, а дочки його не брати меш за сина свого;

4. Бо вони відхилять синів твоїх від мене, щоб вони иншим богам служили; і запалав би гнїв Господень на вас, і швидко вигубив би він тебе.

5. Та ось що маєте чинити з ними: жертівники їх зруйнуєте, стовпи їх поломите, сьвяті гаї їх зрубаєте а тесані постатї їх огнем спалите.

6. Бо ти нарід сьвятий у Господа, Бога твого; тебе вибрав Господь, Бог твій, щоб ти був народом наслїддя зміж усїх народів, що на землї.

7. Не за те прихилився до вас Господь і вибрав вас, що була велика лїчба вас, бо ви були найменьшим із усїх народів,

8. А через те вивів вас Господь рукою потужною й визволив вас із дому неволї, із рук Фараона, царя Египецького, що вас любив і справдив клятьбу, якою клявся батькам вашим.

9. Знай же, що Господь, Бог твій, єсть Бог, вірний Бог, що додержує по тисячні роди завіт і ласку для тих, що люблять його і додержують заповідї його,

10. А тим, що ненавидять його, відплатить перед лицем їх на погибіль їм: не надумуєть ся він про ненавидника свого; перед лицем його відплатить йому.

11. Оце ж пильнуй заповідей і встанов і присудів, що заповідаю сьогоднї тобі, щоб сповняв їх.

12. І станеться: коли будете слухати присуди сї і додержувати їх, додержить тобі Господь завіт і ласку, якою клявся батькам твоїм;

13. І любити і благословити ме тебе, і намножить тебе: він благословити ме плід лона твого і плід землї твоєї, зерно твоє і вино твоє і олїю твою і те, що вродить корова твоя, і приріст овець твоїх, у землї, що дати її тобі клявся батькам твоїм.

14. Будеш благословен перед усїма народами; не буде неплідного чи неплідної нї в тебе, нї в скотини твоєї.

15. І відхилить Господь усяку недугу від тебе; і не допустить він жадної лихої зарази Египецької, що знаєш їх, а нашле її на всїх ненавидників твоїх.

16. І звоюєш усїх народів, що Господь, Бог твій, оддасть тобі. Очи твої нехай не милують їх, і не служити меш богам їх; бо се було б сїткою для тебе.

17. Коли ти скажеш в серцю своїм: Сї народи лїчбою більші за мене; як же менї вигубити їх?

18. Не бійся їх! Спогадай тільки, що зробив Господь, Бог твій, з Фараоном і з усїма Египтянами.

19. Великі спокушування, що бачили очі твої, ознаки і чудеса й потужну руку й простягнуту правицю, що ними Господь, Бог твій, тебе вивів. Те

ж саме зробить Господь, Бог твій, з усіма народами, що їх боїшся;

20. Надто ж іще пішле Господь, Бог твій, і шершенів між них, поки не погинуть ті, що позоставались поховавшись перед тобою.

21. Не лякайся перед ними! Бо Господь, Бог ваш, між вами, великий і страшний Бог.

22. І прожене Господь, Бог твій, народи сї, одного за другим перед тобою; не можна тобі знищити їх разом, а то намножилось би проти тебе польового звіра.

23. І віддасть їх тобі Господь, Бог твій, і пустить на них великий пострах і замішаннє, аж поки не погинуть.

24. І віддасть він в руки тобі царів їх, і знівечиш їх імена спід небес. Ніхто не устоїть проти тебе, поки не знищиш їх.

25. Тисячі постаті богів їх попалиш огнем; не поривати меш очей на срібло і золото в них і не брати меш собі, щоб не попасти тобі в сїтку; бо се гидота перед Господом, Богом твоїм;

26. І не вносити меш гидоти в дім твій, щоб не статись як і воно проклятим; мерзитись мусиш ним і ненавидїти його, бо прокляте воно.

ГОЛОВА 8.

Всї заповідї, що заповідаю тобі сьогоднї, будете додержувати сповняючи їх, щоб були живі і множились і прийшли в землю, що про неї клявся Господь батькам вашим.

2. І мусиш памятати всї дороги, що ними водив тебе Господь, Бог твій, усї сорок роки, по степу, щоб впокорити тебе, щоб випробовувати тебе, щоб довідатись, що в тебе в серцї, чи додержувати меш заповідї його, чи нї.

3. І впокорював тебе, і морив тебе голодом; і годував тебе манною, що не знав її, і не знали батьки твої, щоб ти довідався, що не хлїбом тільки живе людина, а всїм, що промовляють уста Господнї, і тим живе людина.

4. Одїж твоя не розлетїлась на тобі і ноги твої не попухли за сорок років.

5. І мусиш знати в серцї твому, що Господь, Бог твій, карав тебе, як чоловік карає сина свого.

6. Тим же то мусиш додержувати заповідї Господа, Бога твого, ходити дорогами його і боятись його.

7. Бо Господь, Бог твій, уводить тебе в гарну землю, у землю водяних потоків, криниць і озер, що пробиваються по долинах і по горах;

8. У землю пшеницї і ячменю і винограду й смоківниць і гранатової деревини; в землю оливного дерева, багатого на оливу і в землю медом багату,

9. В землю, де ти не в нуждї їсти меш хлїб і де нїчого не бракувати ме тобі; в землю, де каміннє желїзне, і де в горах можна тобі викопувати мідь.

10. Щоб попоївши ти до сита, прославляв ти Господа, Бога твого, за добру землю, що дав тобі.

11. Бережись, щоб не забувати тобі про Господа, Бога твого, як не додержувати меш заповідї його і присуди його і установи його, що їх заповідаю тобі сьогодня!

12. Щоб, як їсти меш і будеш ситий, і побудуєш гарні домівки і розгосподарюєшся в них,

13. І намножиться буйна і дрібна скотина в тебе, і стане в тебе багацько срібла й золота, і буде множитись все, що є в тебе,

14. Щоб не неслось у гору серце твоє і ти не забув Господа, Бога твого, що вивів тебе з Египецької землї, з дому неволї;

15. Що водив тебе величезним і страшенним степом, де пекельнї гадюки-сарафи і шкорпіони, і суш безводна, та що точив тобі води з кременистої скелї;

16. Годував тебе в степу манною, що її не знали батьки твої, про те, щоб упокорити тебе, і проте, щоб випробувати тебе, щоб добро чинити тобі в будуччинї твоїй,

17. І щоб ти не казав в серцї свому: Сила моя й потуга руки моєї здобули менї сї маєтки!

18. А мусиш памятати про Господа, Бога твого, що він дає тобі силу здобувати маєтки; щоб він додержав завіт свій, котрим він клявся батькам твоїм, як се нинї сталось.

19. І станеться, коли ти забудеш про Господа, Бога твого, та пійдеш за иншими богами, і станеш служити їм і покланятись перед ними, то я сьвідчусь перед вами сьогодні, що певно ви погибнете;

20. Так само, як ті народи, що губить їх Господь поперед вами, так і ви згинете за те, що не слухаєте голосу Господа, Бога вашого.

ГОЛОВА 9.

Слухай, Ізраїлю! Ти сьогодні переходиш через Йордань, щоб увійти й запанувати над народами, що більші й потужніщі за тебе, і заняти міста великі й утверджені під саме небо,

2. Над народом великим і високорослим, над синами Енакіїв, що знаєш їх і чув про них: Хто встоїть проти синів Енака?

3. Знай же, що Господь, Бог твій, іде поперед тебе як огонь пожираючий; він сам їх вигубить і сам їх нахилить перед тобою; і ти проженеш їх і знищиш їх чим скорше, так як тобі казав Господь.

4. Як випре їх Господь Бог твій, перед тобою, не мовляй: За праведність мою привів мене Господь, Бог мій, опанувати сю землю, і за беззаконство сих народів Господь вигубив їх передо мною.

5. Не за праведність твою і не за правоту серця твого ти увіходиш сюди, щоб зайняти землю їх, а за беззаконність сих народів Господь, Бог твій, проганяє їх перед тобою та щоб справдити слово, що ним клявся Господь батькам твоїм, Авраамові, Ізаакові і Яковові.

6. Так знай же, що Господь, Бог твій, дає тобі сю гарну землю на оселю не за твою праведність; бо запеклий ти народ.

7. Памятай, не забувай, як прогнівляв єси Господа, Бога твого, в степу! З того дня, як вийшов єси з Египту, аж до вашого приходу на се врочище, ви упираєтесь проти Господа.

8. І під Горебом прогнівили ви Господа; і розлютився Господь на вас так, що хотів був вигубити вас.

9. Як вийшов я на гору, щоб приняти камяні таблиції, таблиції завіту, що вчинив його Господь із вами, то пробував я на горі сорок день і сорок ночей, хліба не їв я і води не пив,

10. І дав мені Господь дві камяні таблиції, писані пальцем Божим; а на їх були написані всї ті слова, якими розмовляв з вами Господь на горі із-серед поломя, в день соборний.

11. Тоді, як скіньчилось сорок днїв і сорок ночей, дав Господь мені дві камяні таблиції, таблиції завіту.

12. І рече до мене Господь: Устань, спустись чим скорше звідсї! Бо нарід твій, що вивів єси з Египту, зледачів, швидко вони покинули дорогу, що я заповідав їм, зробили собі вилиту постать.

13. І промобив до мене Господь: Бачив я нарід сей, та ось він упертий нарід.

14. Ійди від мене геть, я вигублю їх і зітру імя їх спід небес, і зроблю тебе людом більшим і потужніщим за них.

15. І я повернувся та й спустивсь із гори, а гора палала поломєм, і на обох руках в мене дві камяні завітні таблиції.

16. І глянув я, та й бачу, ви согрішили проти Господа, Бога вашого; ви зробили собі вилитого бичка; швидко ви звернули з дороги, що її заповідав вам Господь.

17. І вхопив я обидві таблиції, та й кинув їх обома руками моїми і розбив їх перед очима вашими.

18. І припав я до землї перед Господом сорок день і сорок ночей, як перше, хліба не ївши й води не пивши, за всї гріхи ваші, якими ви согрішили, витворюючи ледаче перед очима Господа, чим ви дразнили його.

19. Бо лякався я гніва і лютості, якою закипів Господь на вас, так що хотів погубити вас. Та послухав Господь мене й сим разом.

20. І на Арона вельми гнївавса Господь, так що хотів був згубити його, та благав я тоді й за Арона.

21. А бичка, гріх ваш, що ви зробили, взяв я і спалив його огнем, і розбивши в грудки, розмолов їх аж порохом стали: і викинув я сей порох до потока, що із гори збігав.

22. Так само розгнївили ви Господа при Табері й при Массі і при Киброт-Гаттааві.

23. І як вас послав Господь із Кадес-Барне кажучи: Ідіть в гори і займіть землю, що я дав вам, так встали ви проти слова Господа, Бога вашого, і не поняли віри йому і не послухали голосу його.

24. Противились ви Господеві з того дня, від коли я зазнав вас.

25. І припав я ниць перед Господом, благав я сорок день і сорок ночей на колїнках; казав бо Господь, що хоче погубити вас.

26. І моливсь я перед Господом словами: Добродїю мій, Господе! Не побивай люду твого й наслїддя твого, що визволив єси їх потугою твоєю, що вивів їх сильною рукою з Египту.

27. Спогадай слугів твоїх, Авраама, Ізаака й Якова; не вважай на закаменїле серце люду сього, на беззаконня його й на гріх його;

28. Щоб в землї, що з неї вивів єси нас, не сказали: Господь не здолїв провести їх у землю, що про неї казав їм; і зненавидїв тому й вивів їх, щоб погибли смертю у степу.

29. Все ж бо таки вони люди і наслїддє твоє, що ти вивів твоєю великою потугою і простягненою рукою.

ГОЛОВА 10.

Того самого часу промовив до мене Господь: Витеши собі дві камяні таблицї, такі як перші, і вийди на гору до мене, та зроби собі скриню із дерева.

2. І я напишу на таблицях слова, що були на перших таблицях, що розбив єси, і положи їх у скриню.

3. І зробив я скриню із дерева акацієвого, та й витесав дві камяні таблицї, такі як перші, і вийшов на гору з двома таблицями в руках.

4. І написав він на таблицях слова такі як перші, десять слів, що промовив Господь на горі до вас із полому в день соборний; і дав їх менї Господь.

5. І повернувсь я та й спустивсь із гори. І поклав таблицї в скриню, що зробив; і лежать вони там, як заповідав менї Господь.

6. І рушили сини Ізрайлеві від Беерот-Бне-Якану до Мозери. Там умер Арон і там поховано його, і намість його став сьвященником Єлеазар, син його.

7. Звідтіля пійшли вони до Гудгода, а від Гудгода у Йотбату країну, де багацько водяних бурчаків.

8. Того самого часу оддїлив Господь поколїннє Левієве, щоб носили скриню Господнього завіту, щоб стояли перед Господом, йому служили і благословляли імям його, по сей день.

9. Через те в Левія нема нї паю, нї наслїддя між його браттєю; сам Господь його наслїддє, як сказав йому Господь, Бог твій.

10. А я пробував на горі, як у перші днї, сорок день і сорок ночей, і послухав мене Господь і сим разом; Господь не схотїв тебе знївечити.

11. І промовив до мене Господь: Устань, та йди, веди перед сього народу, щоб увійшли та заняли землю, що я клявся батькам їх дати їм.

12. Тепер же, Ізраїлю, чого вимагає в тебе Господь, Бог твій, як не того, щоб ти боявся Господа, Бога твого, ходив усїма дорогами його, і любив його і служив Господеві, Богу твому, всїм серцем твоїм і всією душею твоєю,

13. Додержуючи заповідї Господнї й установи його, що їх сьогоднї заповідаю вам, вам самим на добро?

14. Поглянь, небо й небеса небес, земля і все, що на нїй, все від Господа, Бога твого, і все його.

15. Та до батьків твоїх прихилився Господь, і полюбив їх, і вибрав вас, їх насїннє з усїх народів, як се й бачимо.

16. Обрізуйте ж крайнє тїло ваших сердець та й нехай не буде більше задубенїла шия ваша!

17. Бо Господь, Бог ваш, се Бог над богами і пан над панами великий, потужний і страшний Бог, що не вважає на лице чоловіка і не бере дарунків;

18. Він дає сиротинї і вдовицї, і милує приходня даючи йому хлїб і одїж.

19. Любіть же й ви приходня; бо самі ви були приходнями в Египецькій землї.

20. Господа, Бога твого, мусиш боятись, йому служити меш і його держати мешся і його імям клясти мешся.

21. Він слава твоя, і Бог твій, що сотворив про тебе сї великі і страшні речі, що бачили їх очи твої.

22. Двайцятеро душ спустились батьки твої в Египет; а тепер Господь, Бог твій, намножив тебе, як зорі небесні.

ГОЛОВА 11.

Люби ж Господа, Бога твого, і сповняй повелїння його і встанови його і присуди його і заповіді його, по всї днї.

2. І признайте сьогоднї, — бо розмовляю не з дітьми вашими, що не знають і не бачили, — кари від Господа, Бога вашого, славу його, потужну руку його і простягнуту правицю,

3. І знаки його і дїла його, що сотворив їх в Египтї над Фараоном, царем Египецьким, і над усією його землею;

4. І що він сотворив над войськовою потугою Египецькою, над кіньми їх і над колесницями їх; як затопив їх водами Червоного моря, коли вони гнались за вами; і погубив їх Господь по сей день;

5. І що він вчинив про вас у степу, аж покіль ви прийшли до сього врочища;

6. Та що він зробив з Датаном та з Абирамом, синами Єлїаба, Рубененка: як земля роззявила челюсті свої та й проковтнула їх посеред синів всього Ізраїля з їх домівками, з їх наметами і з усїм статком, який був вкупі з ними.

7. Очі бо ваші бачили всї великі дїла Господнї, що сотворив їх.

8. Сповняйте ж усї заповіді, що сьогоднї заповідаю вам, щоб ви бувши потужними прийшли та заняли землю, куди переходите, щоб заняти її;

9. І щоб ви продовжили вік свій у землї, що Господь клявся батькам вашим, дати їм і насїнню їх, землю, що тече молоком та медом.

10. Земля бо, куди прийдеш, щоб заняти її, не така, як земля Египецька, з котрої ви вийшли, де ти сїяв пашню та й поливав її, як городину, ворочаючи черпала ногами.

11. Земля, що йдеш до неї заняти її, се земля з горами й долинами; напуває її вода дощів небесних:

12. Се земля, про котру дбає сам Господь, Бог твій; очі Господа, Бога твого, пильнують її від початку року та й до кінця року.

13. І станеться, як слухати мете пильно повелїння мої, що вам сьогоднї заповідаю, любити Господа Бога вашого і служити йому всїм серцем вашим і всією душею вашою,

14. Так давати му дощ землї вашій свого часу, ранїшні і пізні дощі; так щоб ти зібрав пашню твою і виноград твій і олію твою;

15. І дам я про скотину твою пашу на полях твоїх, і будеш живитись і будеш ситий.

16. Остерегайтесь, щоб не звело вас серце ваше, і щоб ви, звернувши з дороги, не служили иншим богам і не покланялись перед ними,

17. Та щоб не запалав на вас гнїв Господа і він не замкнув небеса; тоді бо не буде дощу і земля не дасть врожаю, і ви швидко щезли б із землї, що дає вам Господь.

18. Сї слова мої вложіть у серце ваше і в душу вашу, і привязуйте їх як знаки на руку вашу, і нехай будуть вони начільниками між очима вашими;

19. І навчайте їх синів ваших, промовляючи їх, як седиш у домівцї твоїй, і коли йдеш дорогою твоєю, лягаючи, і встаючи;

20. І написуй їх на одвірках у домівки твоєї і на брамах твоїх,

21. Щоб у землї, що Господь клявся дати їм, множились днї ваші і днї дїтей ваших, як днї небесні над землею.

22. Бо, як будете пильно сповняти всї заповіди сї, що вам заповідаю чинити, як будете любити Господа, Бога вашого, ходити всїма дорогами його і прихилятись до його,

23. То Господь прожене перед вами всї ті народи; і ви запануєте над народами, що більші й потужнїщі за вас.

24. Всяка країна, на яку ступить ваша стопа, буде ваша; від степу і від гір Либанських, від ріки, ріки Евфрату та аж до західнього моря, все те буде ваше займище.

25. Нїхто не встоїть перед вами; страх і жах перед вами нагшле Гос-

подь, Бог ваш, на всю землю, на яку ви поступите, як обіцяно вам.

26. Ось, я кладу сьогоднї перед вами благословеннє і проклятте:

27. Благословеннє, як будете слухати заповідей Господа, Бога вашого, що заповідаю вам їх сьогоднї,

28. Проклятте, як не будете слухати заповідей Господа, Бога вашого, та й позвертаєте з дороги, що вам сьогоднї заповідаю, та будете ходити за иншими богами, яких не знаєте.

29. І як приведе тебе Господь, Бог твій, у землю, куди ти йдеш, щоб заняти її, тодї принеси благословеннє на Геризім горі а проклятте на Ебаль горі.

30. Чи не вони ж стоять по онтім боцї Йорданї, за шляхом, що йде на захід соньця у землї Канаанїїв, що живуть на поділлї, проти Гілгаля, коло дубрави Море?

31. Бо вам треба перейти через Йордань, щоб увійти і заняти землю, що Господь, Бог ваш, дає вам; і ви займете її і осядетесь на їй.

32. Оце ж старайтесь сповняти всї встанови і закони, що викладаю перед вами сьогоднї.

ГОЛОВА 12.

Ось встанови і закони, що мусите пильнувати, щоб сповняти їх в землї, котру дав тобі Господь, Бог батьків твоїх, щоб вона була твоя по всї днї, як довго жити мете на сїй землї.

2. Мусите ви зовсїм знївечити всї місця ті, де народи, що проженете їх, богам своїм служили: по високих горах, на могилах і під всякою зеленою деревиною;

3. Поруйнуйте жертівники їх, і порозбивайте стовпи їх, і вогнем попалюйте гаї їх, і порубайте тесані постатї богів їх; та й імена їх знївечіте із місць тих.

4. Не будете чинити такого Господу Богу вашому;

5. А підете на те місце, що вибере Господь, Бог ваш, з усїх ваших поколїнь, щоб там поставити імя своє, і там пробувати; і будеш туди вчащати.

6. І туди будете приносити всепалення ваші і заколювані жертви ваші і десятини ваші, і жертву приношення рук ваших, і обітницї ваші і добровільні жертви ваші, і перваки вашої скотини буйної й дрібної;

7. І будете там їсти перед Господом, Богом вашим, і радїти усїм, що робити мете руками вашими, ви самі й доми ваші, чим Господь, Бог твій, поблагословить тебе.

8. Не годиться вам робити всього, як тепер ту робите, що кому здається правим перед очима його;

9. Бо ви ще не прийшли до впокою і до наслїддя, що дасть тобі Господь, Бог твій.

10. Коли ж перейдете ви за Йордань, та й осядетесь у землї, що дає вам в наслїддє Господь, Бог ваш, і як він дасть вам упокій від усїх ворогів ваших і станете безпечно жити,

11. Тодї ось як має бути: на те врочище, що вибере Господь, Бог ваш, щоб там сьвятилось імя його, туди приносити мете все, що заповідаю вам: ваші всепалення й ваші жертви заколювані, ваші десятини й жертви приношення рук ваших, і все вибране після обітниць ваших, що будете шлюбувати Господеві.

12. І будете веселитись перед Господом, Богом вашим, самі ви й сини ваші й дочки ваші, й слуги ваші й служки ваші, і Левіт, що жиє в оселях ваших; нема бо в його з вами паю і наслїддя.

13. Стережись приносити всепаленнє твоє на всякому місцї, де яке побачиш;

14. Нї, на тому місцї, що вибрав собі Господь в одному із твоїх поколїнь, там годиться тобі приносити всепалення твої, і там чинити мусиш все, про що заповідаю тобі.

15. Однако ж, по всякому бажанню душі твоєї, можна тобі заколювати й їсти мясиво в усїх оселях твоїх по благословенню Господа, Бога твого, що дасть тобі: Нечистому й чистому можна їсти мясиво таке, як від сарнї і від оленя.

16. Тільки ж крові їх їсти не можна; на землю мусять її виливати, як воду.

17. Не можна тобі їсти в оселї твоїй десятин зерна твого, і вина твого,

і олії твоєї, і перваків з буйної і дрібної скотини твоєї, і жадних обітниць твоїх, що обіцюєш їх, ні добровільних дарів, ні жертви приношення рук твоїх;

18. Нї; перед Господом, Богом твоїм, на тому місцї, що вибере Господь, Бог твій, мусиш їсти їх, сам ти і син твій і дочка твоя, і наймит твій і наймичка твоя, і Левит, що в місцї оселї твоєї; і радїти меш перед Господом, Богом твоїм, всяким дїлом рук твоїх.

19. Остерегайсь покинути Левита, покіль життя твого на землї твоїй.

20. Коли Господь, Бог твій, розширить границї твої, як він промовляв до тебе, і ти скажеш: Хочу їсти мясива тому, що мясива тобі забажалось, можна буде тобі їсти мясиво.

21. Коли далеке від тебе те місце, що Господь, Бог твій, вибере, щоб там поставити імя своє, так можна тобі заколювати з буйної і дрібної скотини, що дав тобі Господь, як я заповідав тобі, і їсти меш в оселї твоїй, як душа твоя забажає.

22. Можна тобі їсти його, як їси сарню та оленя: і нечистому і чистому можна їсти його.

23. Тільки пильнуй, щоб не їсти крові, кров бо, се душа; то й не годиться тобі їсти душу з тїлом.

24. Не будеш їсти її; мусиш виливати її на землю, як воду.

25. Не їсти меш її, про те щоб добре було тобі і дїтям твоїм по тобі; бо чинити меш те, що добре перед очима в Господа.

26. Одначе ж присьвяти твої, які в тебе будуть й обітницї твої, возьмеш їх і прийдеш до того місця, що Господь вибере його;

27. І принесеш всепалення твої, мясиво й кров, на жертівнику Господа, Бога твого; і кров заколених жертов твоїх буде вилита на жертівник Господа, Бога твого, я мясиво можна їсти тобі.

28. Пильнуй і сповняй всї слова мої, що тобі заповідаю, щоб по віки було добре тобі й дїтям твоїм по тобі за те, що чинити меш все, що добре і праве перед очима Господа, Бога твого.

29. Як Господь, Бог твій, прожене перед тобою ті народи, що до них ідеш, щоб їх прогнати, і ти проженеш їх і осядешся в землї їх,

30. То бережись, щоб не запутався за ними, після того, як будуть вони знївечені, та щоб не почав ти шукати богів їх, питаючи: Як служили сї народи богам своїм? Чинити му і я так!

31. Не будеш чинити таке Господеві, Богу твому; бо все, що гидота перед Господом, ненавидна йому, те чинили вони перед богами своїми; бо навіть синів своїх і дочок своїх палили вони на огнї догоджуючи богам своїм.

32. Усе, що заповідаю вам старайтесь сповняти; нїчого не причиниш, і нїчого не уймеш.

ГОЛОВА 13.

Коли між вами з'явиться пророк або сновидець, і покаже тобі ознаку або чудо,

2. І справдиться ознака або чудо, про котре він казав тобі, говорючи: Ходїмо слїдом за иншими богами, що їх ти досї не знав, та будемо служити їм;

3. То не будеш слухати того пророка або сновидця; бо Господь, Бог ваш, спокушує вас, щоб довідатись, чи справдї ви любите Господа, Бога вашого, всїм серцем вашим і всїєю душею вашою.

4. За Господом, Богом вашим, будете слїдом ходити і його боятить; і будете ви додержувати заповідї його і слухати голосу його і служити йому і до його вірно прихилятись.

5. І мусите вбити сього пророка або сновидця; бо він проповідував відступництво від Господа, Бога вашого, що вивів вас із Египецької землї, і визволив тебе із невольницького дому; хотів він звести тебе з дороги, якою йти заповідав тобі Господь, Бог твій. Сим робом викорените зло зміж вас.

6. Коли брат твій, син матері твоєї, або син твій, чи дочка твоя, чи жона серця твого, чи приятель твій, любий як душа твоя, та буде підмовляти тебе тайкома, говорючи: Нумо, будем служити иншим богам, яких не знав ти, нї ти, нї батьки твої,

7. Богам народів, що навкруги вас,

близько до тебе, чи далеко від тебе, від одного кінця землї до другого кінця землї,

8. То не приставай на волю його і не слухай його; і нехай не знайде він ласки в очах твоїх, і не змилосердься до його, і не сховаєш його;

9. Нї! ти повинен вбити його. Рука твоя буде перва на страту його, а потім рука всього люду,

10. І побєш його каміннєм, щоб погиб. Він бо хотїв відвернути тебе від Господа, Бога твого, що вивів тебе з Египту, із дому неволї.

11. І ввесь Ізраїль мусить слухати і боятись, щоб не було більше такого злочину серед вас.

12. Коли в якому містї, що дав тобі на оселю Господь, Бог твій, доведеться тобі почути таке:

13. Появились люди, сини Беліяла, між вами і підмовили жителїв міста вашого, говорючи: Нумо, будем служити богам иншим яких, не знали ви,

14. То мусиш докладно розвідати і дослїдити допитом; якже сьому правда, і річ зовсїм певна, що вчинено огидну гидоту серед вас,

15. То побєш гострим мечем жителїв міста того, і обречеш його і все, що в йому, і скотину їх гострим мечем.

16. І всю здобич позносите ви на оболоннє їх, і місто і всю здобич, усе до крихти, спалите вогнем перед Господом, Богом твоїм. І буде воно на віки руїною і вже більше не буде збудоване.

17. І нїщо обречене не зістанеться в руцї твоїй, щоб Господь усмирив ярість гнїва свого, і явив тобі милосердє своє, і змилосердивсь над тобою і намножив тебе, як клявся батькам твоїм,

18. Коли послухаєш голосу Господа, Бога твого, і сповняти меш всї заповідї його, що сьогоднї заповідаю тобі, щоб ти чинив усе, що праве перед очима Господа, Бога твого.

ГОЛОВА 14.

Ви дїти Господа, Бога вашого; за мерцем не робити мете нарізок і не будете стригти бров ваших:

2. Ти бо люд сьвятий у Господа, Бога твого; і вибрав він тебе, щоб ти був людом наслїддя із усїх народів, які на лицї земному.

3. Не їсти меш нїчого гидкого.

4. Ось яку скотину можна вам їсти: воли, вівцї й кози,

5. Оленя й ланю і буйвола і сарню і зубра і дику козу і дику вівцю,

6. І всяку скотину, що має ратицї, і то зовсім розчіплені ратицї, і що ремигає між скотиною.

7. Тільки ось яких не можна вам їсти зміж ремигаючих і з таких, що мають розчіплені ратицї: верблюда й зайця і крілика; бо вони ремигають, та немають роздїлених ратиць: будуть вони нечисті про вас;

8. І безрогу; бо хоч має вона розчіплені ратицї, та не ремигає: буде вона нечиста про вас. Мясива їх не їсти мете і до трупу їх не доторкати метесь.

9. Ось яких можна вам їсти із усього, що в водї: все, що має сплави і луски, можна вам їсти;

10. А всього, в чого нема сплавів і луски, ви не їсти мете; буде воно нечисте про вас.

11. Всяку чисту птицю можна вам їсти.

12. Та ось яких зміж неї не можна вам їсти: орла і перебийнога і морського орла,

13. І сокола і лунака і коршуна всякої породи,

14. І всякого вороння,

15. І струся самця і самицї і морської чайки і всякого яструба,

16. І пугача й ібиса й лебедя,

17. І пеликана й сипа й рибалки,

18. І бузька і чаплї всякої породи, і вудвода і нетопира;

19. І всяка крилата гадина нечиста про вас буде; не їсти мете її.

20. Всяку чисту птицю можна вам їсти.

21. Не їсти мете трупу; приходньові що в оселї твоїй можеш дати, щоб їв його, або продавати меш чужоземцеві; ти бо єси люд сьвятий у Господа твого. Не варити меш козеняти в молоцї матері його.

22. Давати меш вірно десятину з усього доходу посїву твого, що в полї виросте, рік в рік.

23. І їсти меш перед Господом, Богом

твоїм, на місцї, що вибере він, щоб там сьвятилось імя його, десятину зерна твого, вина твого і олії твоєї, і перваки твоєї буйної й дрібної скотини, щоб ти навчавсь поки життя боятись Господа, Бога твого.

24. А коли дорога буде далека для тебе, так що не зможеш туди нести його, тому що далеко до того місця, що Господь, Бог твій, вибере, щоб там поставити імя своє, коли благословить тебе Господь, Бог твій,

25. Так оддай його за гроші, і завяжи гроші в себе в руцї, та й іди до місця того, що вибере Господь, Бог твій.

26. І купиш там за гроші те, чого бажає душа твоя, буйну, чи дрібну скотину, вино й напиток, і все, чого бажає душа твоя; та й їсти меш там перед Господом, Богом твоїм, і веселити мешся сам і дім твій.

27. І Левита, що в оселї твоїй, не покинеш; нема бо в його з тобою паю і наслїддя.

28. А при кіньцї трьох років віддїлиш десятину з усього вроджаю твого за сей рік, та й зложи се в оселї твоїй.

29. І прийде Левит, бо в його нема паю і наслїддя з тобою, і зайда і сирота і вдова, що живуть у твоїй оселї, та й їсти муть вони до сита, щоб благословив тебе Господь, Бог твій, у всякому дїлї рук твоїх, що робити меш.

ГОЛОВА 15.

При кінцї кожних сім років робити меш відпуст.

2. А робити меш відпуст ось як: Кожний, хто пожичив кому, подарує пожичку, що дав її рукою своєю ближньому свому. Не буде напирати на ближнього свого чи на брата, бо обявлено відпуст Господнїй.

3. Від чужоземця можна тобі вимагати; а те, що маєш в брата твого, те мусить відпустити йому рука твоя;

4. Нехай же не буде в тебе вбогого. Бо Господь благословити ме тебе достатком у землї, що Господь, Бог твій, дає тобі в наслїдде, щоб була твоя,

5. Як тільки будеш пильно слухати голосу Господа, Бога твого, і дбати меш, щоб сповняти всї заповідї, що заповідаю тобі сьогоднї.

6. Бо Господь, Бог твій, благословив тебе, як сам обіцяв тобі; і ти давати меш пожичку на застав багацько народам, сам же ти не брати меш жадної пожички на застав; і панувати меш над багацько народами, над тобою ж не панувати муть вони.

7. Коли буде в тебе вбогий чоловік, хто небудь із братів твоїх, в якій оселї твоїй, у землї твоїй, що дає тобі Господь, Бог твій, то не будеш твердий серцем і не зачиниш руки твоєї перед бідним братом твоїм.

8. Нї, ти відчиниш руку твою і даси йому на застав, скілько йому треба для недостатку його.

9. Бережись, щоб не зродилась грішна думка в серцї твоїм, як скажеш собі: надходить семий рік, рік відпусту! Та й станеш дивитись лихим оком на вбогого брата твого, і не даси йому нїчого, і нарікати ме він на тебе перед Господом і буде на тобі гріх.

10. Давай щиро і не сердься, як давати меш йому; бо за се благословить тебе Господь, Бог твій, у всякому дїлї рук твоїх і в усьому, що чиниш руками твоїми.

11. Вбогі бо люди нїколи не переведуться на землї; тим то я тобі й заповідаю, говорючи: Ти мусиш відчиняти руку твою для брата твого, для злиденного твого і для вбогого твого в землї твоїй.

12. Коли буде проданий тобі брат твій, Єврей чи Єврейка, та прослужить шість років в тебе, так у семому роцї відпустиш їх від себе на волю.

13. Тільки ж бо, як відпускати меш його від себе на волю, то не подоба тобі відпускати його з порожнїми руками.

14. Ти надїлиш його щедро із твоєї дрібної скотини та й з току твого і з виноточила твого; чим тебе Господь, Бог твій, благословив, з того й даси йому.

15. І памятай, що ти був рабом в Египецькій землї, та що Господь, Бог твій, визволив тебе; тому заповідаю тобі сьогоднї ті речі.

16. Коли ж станеться, що він до тебе скаже: Не пійду від тебе, тому може що він любить тебе і дім твій, або що добре йому в тебе жити,

17. Так возьмеш ти шило та й проколеш його в ухо до дверей, і буде він до віку тобі рабом; так само зробиш і з рабинею твоєю;

18. Нехай не буде тобі тяжко випустити його на волю; бо заробляв він тобі удвоє більше як наймитова плата, сїм років; і благословити ме тебе Господь, Бог твій, у всьому, що ти робиш.

19. Усї перваки самцї, що зродяться тобі із дрібної скотини твоєї, присьвятиш Господеві, Богу твому. Не поставиш до роботи первака твого бугая, і не стригти меш первака з дрібної скотини твоєї.

20. Перед Господом, Богом твоїм, їсти меш їх що року на місцї, що вибере Господь, Бог твій, ти сам і дім твій.

21. Коли ж у його та буде яка хиба, чи кульгаве, чи сьліпе воно, не приносити меш його в жертву Господу, Богу твому.

22. В оселї твоїй їсти муть його, чистий і нечистий однаково, як ланю та оленя.

23. Тілько крові його не їсти меш; на землю виллєш її як воду.

ГОЛОВА 16.

Додержуй місяця Абива і сьвяткуй паску Господеві, Богу твому; бо в ночі, в місяцї Абиві, Господь, Бог твій, вивів тебе з Египту.

2. Тим же то мусиш приносити жертву паскову Господеві, Богу твому, дрібну й буйну скотину на місцї, котре Господь вибере, щоб там сьвятилось імя його.

3. Не їсти меш до того нїчого квашеного; сїм день мусиш їсти до того опрісноки, хлїб злиденний; — бо тельмом вийшов єси з Египецької землї; щоб ти, доки життя твого на сьвітї, згадував виход твій із землї Египецької.

4. Сїм день по всїх займищах твоїх не буде видко розквасу в тебе; а з мясива, що заколеш первого дня ввечорі, нїчого не зостанеться до ранку.

5. Не можна тобі приносити паскову жертву в однїй із твоїх осель, що тобі дає Господь, Бог твій,

6. А на місцї, котре Господь, Бог твій, вибере, щоб там сьвятилось імя його, мусиш приносити паскову жертву, у вечорі, як заходити ме сонце, тієї години, як виходив єси з Египту;

7. І пекти і їсти меш її на місцї, котре вибере Господь. А вранцї встанеш та й вернешся до наметів твоїх.

8. Шість день будеш їсти опрісноки; а семого дня будуть сьвяткові збори про Господа, Бога твого; нїчого не робити меш.

9. Сїм тижнів будеш лїчити собі; з того часу, як стануть серпом жати пашню, починай одлїчувати сїм тижнів.

10. Тодї будеш обходити сьвято Господеві, Богу твому, приносючи добровільні дари руки твоєї, що давати меш їх, чим благословить тебе Господь, Бог твій;

11. І веселити мешся перед Господом, Богом твоїм, ти і син твій і дочка твоя, і наймит твій і наймичка твоя, і Левит, що в оселях твоїх, і приходень і сирота і вдова, що між твоїми людьми, на місцї, котре вибере Господь, Бог твій, щоб сьвятилось там імя його.

12. І памятай, що був єси рабом в Египтї і додержуй і сповняй сї встанови.

13. Сьвято кучок будеш сьвяткувати сїм день, як звезеш вроджай на тік і до винотоку твого.

14. І будеш веселитись в те сьвято ти і син твій, і дочка твоя, і наймит твій, і наймичка твоя, і Левит, і приходень, і сирота, і вдова, що живуть в оселях твоїх.

15. Сїм день будеш обходити сьвято Господеві, Богу твому, на місцї, котре Господь вибере; бо Господь, Бог твій, благословити ме тебе у всякому вроджаю твому, і в усякому дїлї рук твоїх; тільки бувай веселий.

16. Три рази до року ввесь музький пол твій мусить являтись перед Господом, Богом твоїм, на місцї, котре він вибере; у сьвято опріснокїв і в сьвято тижневе, і в сьвято кучків, і не будете показуватись з порожніми руками перед Господом:

17. Кожен з дарами, по своїй спромозї, чим Господь, Бог твій, благословить тебе.

18. Суддів і громадські голови мусиш поставити собі у всіх оселях твоїх, які дає тобі Господь, Бог твій, по поколіннях твоїх; а вони мають судити людей судом праведним.

19. Не будеш перекручувати суду або вважати на лице і не візьмеш дарунків; бо дарунки засьліплюють очі чоловіка мудрого і перекручують слова чоловіка правдивого.

20. По правді, по правді мусиш чинити, щоб жити на сьвіті і вдержати землю, що Господь, Бог твій, дає тобі.

21. Не насаджуй ашерім* = деревину коло жертівника Господа, Бога твого, що зробиш собі; не став стовпів їх, бо ненавидить Господь, Бог твій.

ГОЛОВА 17.

Не приноси на жертву Господеві, Богові твому, бичка й барана, що має яку хибу, яку огидь; бо се гидота Господеві, Богу твому.

2. Коли між сусїдами твоїми, в якій оселї твоїй, що дає тобі Господь, Бог твій, та знайдеться чоловік чи жінка, що чинити муть погань перед очима Господа, Бога твого, переступаючи завіт його,

3. І стануть служити иншим богам і припадати муть ниць перед ними: перед соньцем, місяцем або перед войнством небесним**, чого я не заповідав,

4. А тобі про се скажуть і ти се почуєш, то мусиш добре про се розвідати: і як виявиться, що се правда, і так воно є, і таку гидоту зроблено в Ізраїлї,

5. Тодї мусиш вивести того чоловіка чи то жінку, що вкоїли погане діло, за твої ворота, та й побєш їх камінєм, так щоб погибли.

6. По слову двох сьвідків мусять стратити осудженого на смерть. Не можна стратити його по слову одного сьвідка.

7. Рука сьвідків нехай буде на них перша, а рука всього люду потім. Сим робом викорінювати меш зло зміж вас.

8. Коли буде тобі вже надто трудно розсудити справу між кровю а кровю, між позивом а позивом, між зраненим а зраненим, який небудь спір в оселї твоїй, так встанеш і пійдеш до місця, що його вибере Господь, Бог твій,

9. І прийдеш до сьвященників Левитів і до суддї, що буде того дня, та й розпитаєш, і вони дадуть тобі судовий вирік.

10. І ти зробиш по слову, що тобі скажуть на місцї тому, що вибере Господь, і пильнуй щоб сповнити все, як вони навчять тебе.

11. Ти зробиш по слову закона, що вони навчять тебе, і по правдї, що скажуть тобі; од вироку, що скажуть тобі, не відступиш нї праворуч, нї ліворуч.

12. А чоловік, що чинити ме очайдушно, та не послухає сьвященника, котрий там стоїть, щоб служити Господеві, Богу твому, або суддї, такого чоловіка стратити. Сим робом будеш викорінювати зло зміж Ізраїля.

13. І ввесь народ мусить чути і боятись, і не чинити ме вже очайдушно.

14. Як прийдеш у землю, що дає тобі Господь, Бог твій, і занявши її осядешся в їй та скажеш: Поставлю над собою царя, як у всіх народів, що навкруги мене:

15. Так поставиш над собою царем тільки того, кого Господь, Бог твій, вибере; зміж браття твого вибереш царя над собою. Не можна тобі поставити над собою чужоземця, що не з твого браття.

16. Тільки не буде він заводити багацько коней, і не вертати ме людей в Египет, щоб можна було заводити багацько коней; бо ж Господь приказав вам: Більш уже не можна вам вертатись сією дорогою.

17. Так само не буде він заводити в себе багацько жіноцтва, щоб серце його не відступило. Та й срібла і золота не буде він багацько нагромаджувати в себе.

18. І як сяде на царському престолї, так мусить переписати собі сей закон в книгу із тієї, що лежить перед сьвященниками Левитами.

---

* Ашерім, зрубана гіляста деревина, що семицькі народи застромлювали в землю коло престолів Бааля, і в честь Астарти, котру вважали за богиню неба і за богиню любви.

** Перед зорями.

19. І буде вона в його, і читати ме її поки життя його на сьвіті, щоб вчивсь боятись Господа, Бога свого, та щоб додержував усі слова закону сього, і сповняв сї встанови;

20. Щоб серце його не виносилось над браттєю його, і щоб не відступав він від заповіді нї праворуч нї ліворуч, та щоб довго він жив царствуючи, він сам і сини його серед Ізраїля.

ГОЛОВА 18.

У сьвященників Левитів, у всьому поколїнню Левієвому, не буде паю й наслїддя з Ізраїлем. Живити муться жертвами всепалення Господнього і дарами його. Самі ж наслїддя не мати муть між браттєм їх.

2. Господь сам їх наслїддє, як обіцяв їм.

3. Та мати муть право сьвященники ось на яку частку від людей, що приносити муть заколювану жертву, чи з буйної чи з малої скотини: Мусять вони давати сьвященникові лопатку, обидві щоки, і тельбухи.

4. Первоплід з твого зерна, твого вина і твоєї олїї, і першу вовну з овець твоїх мусиш дати йому;

5. Його бо вибрав Господь, Бог твій, з усїх поколїнь твоїх, щоб він стояв на службі в імя Господа, він і сини його по всї днї.

6. І коли прийде Левит із якої оселї твоєї, із усього Ізраїля, де він не пробував, і прийде він по бажаню душі своєї на те місце, котре вибере Господь,

7. І буде робити службу в імя Господа, як усе браттє його, Левити, що там стоять перед Господом:

8. То рівним паєм годувати муться вони, кромі того, що мати ме за продану батьківщину свою.

9. Як прийдеш у землю, що Господь, Бог твій, дає тобі, так не вчись робити таку гидоту, як роблять сї народи.

10. Нехай не буде в тебе нїкого, хто велить синові свому чи дочцї своїй через огонь проходити; нїкого, хто ворожбитує, або чарує, або замовляє, або віщує.

11. І не буде між вами проклинателя або такого що визиває духів, або вгадує, або мерців розпитує.

12. Усї бо, що се роблять, гидота про Господа; і за сї гидоти Господь, Бог твій, проганяє їх перед тобою.

13. Ти ж мусиш бути звершеним перед Господом, Богом твоїм:

14. Сї бо народи, що проженеш їх, слухають чарівників та ворожбитів; тобі ж Господь, Бог твій, не дозволив таке чинити.

15. Пророка зміж вас, із браття твого, такого як я, Господь, Бог твій, поставить тобі; його маєте слухати;

16. Як ти благав Господа, Бога твого, на горі Гореб у соборний день, говорючи: Рад би я вже не чути голос Господа, Бога мого, і рад би вже не бачити те велике полом'я, щоб не вмерти!

17. Тодї сказав Господь до мене: Добре вони кажуть.

18. Поставлю їм зміж браття їх пророка такого як ти; і вложу слова мої в уста йому, і говорити ме до них все, що прикажу йому.

19. А хто не послухає слів моїх, що промовить їх пророк в іменї моїм, такий чоловік відповість менї.

20. Коли ж пророк осьмілиться промовляти слово в імя моє, якого я не заповідав йому казати, або промовляти ме в імя богів инших: такому пророкові смерть.

21. А коли скажеш у свому серцї: Як же пізнати нам слова, що не від Господа?

22. Коли пророк в імя Господнє промовив, а слово його не справдилось і не сталось, то се слово не від Господа; по своїй волї сказав його пророк; не лякайсь перед ним.

ГОЛОВА 19.

Як вигубить Господь, Бог твій, народи, що землю їх дає тобі, і ти проженеш їх, та й осядешся по містах їх і по домівках їх:

2. Три міста віддїлиш собі у землї, що Господь, Бог твій, дає тобі в наслїддє.

3. Проведи туди дорогу, і роздїли країну землї твоєї на три частї; і буде се, щоб можна було туди кожному убийцеві втїкати.

4. Та й ось який убийця може втїчи туди і зістанеться живий: Той, хто

вбив ближнього свого ненароком, без ненависті до його перше,

5. От так, прикладом, як хто прийде з ближнім своїм у гай рубати дерево, та й замахне сокирою в руцї, щоб зрубати дерево, а зелїзо ізскочить з топорища та й влучить ближнього, так що той вмре: то такий нехай втї-кає до одного із сих міст, щоб остатись живим;

6. Щоб кровоместник, запалавши серцем і пустившись на здогін за убійцею, не здогнав його, коли далека дорога, та й не вбив його, хоч він не повинен вмерти, тому бо не мав до його ненависті перше.

7. Тим заповідаю тобі і наказую: Три міста оддїлиш собі.

8. А коли Господь, Бог твій, розширить границї твої, як він клявся батькам твоїм, і дасть тобі всю землю, що батькам твоїм обіцяв дати,

9. Коли старати мешся сповняти всї заповідї, що заповідаю тобі сьогоднї, як будеш любити Господа, Бога твого, й ходити дорогами його повсячасно, так мусиш до сїх трьох ще три міста добавити собі,

10. Щоб не проливалась безвинна кров у землї твоїй, що Господь, Бог твій, дає тобі в наслїддє, і щоб не було на тобі вини за кров.

11. Коли ж чоловік ненавидить ближнього свого, і засяде на його і напавши вбє його, так що той вмре, і коли він утече до котрого із сїх міст:

12. Так пішлють туди старші із міста його і приведуть його звідтам, та й оддадуть його в руки кровоместникові на смерть.

13. Очі твої нехай не щадять його; змий безвинну кров з Ізраїля, і буде тобі добре на сьвітї.

14. Не нарушай межі ближнього твого, що зробили її предки в твому наслїддї, що мати меш в землї, котру дає тобі в державу Господь, Бог твій.

15. Одному сьвідкові не можна ставати проти кого небудь задля якої кривди і задля якої провини і задля якого гріха, котрим той согрішить. По слову двох сьвідків або по слову трьох сьвідків буде доказана справа.

16. Коли виступить сьвідок льживий проти кого небудь, щоб сьвідчити в якому переступі,

17. Так нехай станугь оба, що сваряться, перед Господом, перед сьвященниками й суддями, що у той час судити муть.

18. А суддї нехай розберуть добре; як же сьвідок сей криво сьвідчив, і льживо говорив проти брата свого:

19. Тодї зробите з ним те, що він задумував зробити з братом своїм; сим робом викорінювати меш зло зміж людей твоїх.

20. А другі почують і побачять та й не робити муть вже такого ледачого вчинку серед вас.

21. Око ж твоє нехай не щадить такого: Життє за життя, око за око, зуб за зуб, рука за руку, нога за ногу!

ГОЛОВА 20.

Як виходиш на війну проти ворогів і бачиш конї й колесницї, і люд лїчбою більший за тебе, не бійся їх; бо з тобою Господь, Бог твій, що вивів тебе з Египецької землї.

2. Як же маєте вже ставати до бою, так нехай виступить сьвященник і промовить до люду,

3. Кажучи до них: Слухай Ізраїлю! Ви йдете тепер до бою з вашими ворогами; нехай не млїє ваше серце, не лякайтесь і не полохайтесь і не жахайтесь перед ними.

4. Бо Господь, Бог ваш, іде звами за вас битись із ворогами вашими, щоб спасти вас.

5. А старшина говорити ме до людей: Хто збудував нову домівку та й не посьвятів її, нехай іде та й вернеться в домівку свою; щоб не вмер на війнї а хто инший не посьвятив її.

6. І хто насадив виноградник, та ще не користався ним, нехай іде і вернеться в домівку свою, щоб не вмер на війнї, а хто инший користувався.

7. І хто засватав женьщину, та й ще не взяв її, нехай іде й вернеться в домівку свою; щоб не вмер на війнї, а хто инший взяв її.

8. І промовить ще старшина до людей так: Хто лякається і млїє серцем, нехай іде й вернеться в домівку свою, щоб не хляло серце в його браття так як у його.

9. І як скіньчить старшина промовляти до людей, так поставлять отамання над людьми.
10. Як наближуєшся до міста, щоб воювати його, то предложи йому мир.
11. І як приймуть вони мир та й відчинять тобі, то ввесь люд його, що там буде, стане твоїм підданим і служити ме тобі.
12. А коли не схоче місто миритись з тобою, та воювати ме з тобою, так обляжеш його.
13. Як же віддасть його Господь, Бог твій, в руки тобі, так повбиваєш увесь музький пол його гострим мечом.
14. Тільки жіноцтво їх та дїти і скотину і все, що в містї буде, всю здобич забереш для себе; і їсти меш здобичу ворожу, що віддав тобі в руки Господь, Бог твій.
15. Так будеш робити з усїма містами, що дуже далеко від тебе, що не належать до міст сїх тутешнїх народів.
16. В містах же сїх народів, що дає їх Господь, Бог твій, тобі в наслїддє, не зіставиш нїчого живим, що дише;
17. А мусиш прогнати їх: Гетїїв і Аморіїв, Канаанїїв і Ферезіїв, Гевіїв і Євузіїв, як заповідав тобі Господь, Бог твій;
18. Щоб вони не навчили вас чинити усї гидоти їх, які вони чинили божищам своїм, і ви не почали грішити перед Господом, Богом вашим.
19. Як стояти меш облогом коло міста, довший час воюючи з ним, щоб заняти його, то не будеш нищити дерева його сокирами, бо можеш харчуватись плодом його, і не будеш рубати їх, бо хиба польове дерево яка людина, щоб ти облягав його?
20. Тільки деревину, про яку знаєш, що вона не для поживи, таку можна тобі нищити і рубати; і можеш робити з неї облягові бойницї проти міста, що з тобою воює, поки не піддасться.

ГОЛОВА 21.

Коли у землї, що Господь Бог твій, дає тобі в державу, та знайдуть убитого, що лежить у полї, і незнати, хто вбив його,
2. Так нехай вийдуть твої громадські мужі й суддї твої і зміряють від убитого до міст, що навкруги вбитого.
3. Тоді найближче до вбитого місто, чи то громадські мужі з того міста, візьмуть ялівку, що нею ще не роблено, що не ходила ще в ярмі;
4. І приведуть громадські мужі з того міста ялівку над все текучий потік, де не орано і не сїяно нїколи, та й там переломлять шию телицї над потоком.
5. І мають приступити сьвященники, сини Левієві; їх бо Господь, Бог твій, вибрав служити йому і благословляти імям його, і по їх вироку скіньчиться всяка справа і всяка шкода.
6. І всї громадські мужі з того міста, що найближче до вбитого, помиють руки над ялівкою, що зломлено їй шию над потоком,
7. І промовлять такими словами: Наші руки не проливали сієї крови, і наші очі не бачили сього.
8. Прости, Господе, твому народові Ізраїлю, котрого визволив єси, і не полїчи безвинну кров як провину народові твому Ізраїлю. І простить ся їм провина за кров.
9. Сим робом одвернеш безвинну кров від тебе; мусиш бо чинити, що праведне перед очима Господа.
10. Як пійдеш на войну проти ворогів твоїх, і Господь, Бог твій, віддасть їх тобі в руки, і ти забереш їх в неволю,
11. І побачиш між бранками жінку вродливу,
12. І вона сподобається тобі і возьмеш собі її за жінку, так приведеш її в домівку твою;
13. І нехай вона остриже собі голову і обітне нігтї свої, та скине із себе невільницьку одїж свою, і бувши в домівцї твоїй, нехай плаче по батькові свому і по матері своїй цїлий місяць; а тоді можна тобі прийти до неї і зробитись її чоловіком, щоб вона була тобі жінкою.
14. Тільки ж, колиб вона тобі потім не вподобалась, так одпустиш її куди вона захоче, тільки не можна тобі продати її за гроші; не будеш обходитись з нею насильно, тому що ти впокорив її.

15. Коли будуть в чоловіка дві жінки, одна люблена, друга ненавидна, і вони породили йому синів, люблена й ненавидна, та син ненавидної вродиться перше:

16. То як оддавати ме в наслїддє синам своїм, що має, не можна буде йому обявити первенцем сина любленої перед первороднии сином ненавидної;

17. А первородного сина ненавидної мусить він признати, і віддасть йому дві пайки з усього, що має; він бо первенець сили його, йому належить право первородження.

18. Коли в кого буде син непокірливий і бутний, що не слуха голосу батька свого і голосу матері своєї, і вони покарають його, та він не послухає їх:

19. Так батько-мати вхоплять його й виведуть до громадських мужів міста свого і до воріт своєї оселї,

20. І скажуть громадським мужам міста свого: Сей син наш непокірливий і бутний, і не слухає голосу нашого, гульвіса і пиячина!

21. І всї люде міста його закидають його камінием, так щоб він вмер. Сим робом викорінювати меш зло зміж людей твоїх. І чути ме ввесь Ізраїль та й бояти меться.

22. І коли на кому буде гріх смертельний, і ти вбєш його і повісиш на дереві,

23. То не годиться трупові через ніч бути на дереві, а мусиш його поховати того ж таки дня; бо шибеник, се проклятте Боже; а ти не опоганюй землї твоєї, що Господь, Бог твій, дає тобі в наслїддє.

ГОЛОВА 22.

Коли бачити меш вола братового чи барана, що блукає, так не покинеш їх; на всякий раз вернеш їх братові твому.

2. Коли ж брат твій не близько, чи не знаєш його, так прилучиш до господарства твого, і будуть вони в тебе, покіль шукати ме брат твій; тодї вернеш йому.

3. Так само зробиш з ослом його, і так само зробиш з одежею його, і так само зробиш з усїм, що пропаде в брата твого, а ти знайдеш. Не можна тобі задержувати.

4. Як побачиш осла братового чи вола, що впаде на дорозї, так не покинеш їх; на всякий раз мусиш помогти йому підняти.

5. Жінка нехай не з'одягається як чоловік, а чоловікові не подоба вдягатись у жіночу одїж: се бо гидота перед Господом, Богом твоїм, коли хто се чинить.

6. Коли трапиться тобі по дорозї пташе гнїздо, на якому дереві чи на землї, з пташенятами чи з яйцями, і мати седить на пташенятах чи на яйцях, не бери матері з маленькими.

7. Мусиш коньче пустити матір, а діток можна тобі взяти собі; щоб тобі було добре і довго жив ти на сьвітї.

8. Як будувати меш нову домівку, так зроби на криші ворінки,* щоб не навести крові на домівку, коли хто з неї впаде.

9. Не засївати меш винограднику твого двома насїннями; щоб плід насїння, що ти посїяв, і вроджай винограднику не були, за кару, присьвячені сьвятинї.

10. Не будеш орати волом і ослом укупі.

11. Не носити меш одежини, зробленої з двох не однаких тканин, вовняної і льняної разом.

12. Кутаси мусиш поробити собі на чотирох кіньцях покривала твого, що накидаєш на себе.

13. Коли чоловік возьме жінку і, ввійшовши до неї, зненавидить її,

14. І дасть причину, щоб люде говорили ледачі речі про неї, і роспускати ме про неї недобру славу, і казати ме: Узяв я сю женьщину й приступив до неї та не знайшов у неї ознак дївування,

15. Тодї батько дївицї і мати її винесуть ознаки дївування її в царину, до громадських мужів міста того,

16. І скаже дївчин батько громадським мужам: Оддав я дочку за сього чоловіка, а він зненавидів її.

17. І се дав він причину, щоб люде говорили про неї ледачі речі, сказавши: Не знайшов я в твоєї дочки ознак дївування. Так ось вам ознаки дїву-

* примурок, поруче.

вання моєї дочки. І вони розгорнуть плахту перед громадськими мужами міста.

18. Тодї громадські мужі міста того візьмуть чоловіка та й скарають його;

19. І наложять на його сто секлїв срібла пенї, та й оддадуть їх батькові дївчини за те, що той пустив недобру славу про діву Ізраїльську. І мусить вона бути жінкою йому; неможна йому одіслати її поки жити буде.

20. А коли буде правда, і не знайдуть в дївиці ознак дївування,

21. Тодї виведуть дївицю до входу в батькову домівку, і люде міста її побють її каміннєм, щоб умерла; бо вона, блудуючи в батьківському дому, зробила соромне дїло в Ізраїлї. Сим робом виводити меш зло зміж людей твоїх.

22. Коли спіймає хто чоловіка, що лежить із мужньою жоною, так обом смерть, чоловікові, що лежав із жінкою, й жіньцї. Сим робом виводити меш зло зміж людей твоїх.

23. Коли дївуюча дївка буде засватаною, та стріне її чоловік в містї та й лежати ме з нею,

24. Так виведете обох до воріт міста сього, та й побєте їх каміннєм, так що помруть: дївку за те, що не кричала в містї, чоловіка за те, що він упокорив жінку свого ближнього. Сим робом виводити меш зло зміж людей твоїх.

25. Коли ж у полї зустріне чоловік заручену дївку та вхопить її і ляже з нею, то такий чоловік, що лежав з нею, один умре.

26. А з дївкою нїчого не чинити меш: нема на дївцї смертного гріха; се бо така сама справа, як коли чоловік стане проти свого ближнього та й вбє його.

27. Бо стрів її в полї; заручена дївка кричала, та нїкому було рятувати її.

28. Коли чоловік зустріне дївуючу дївку незаручену, та вхопить її і зляжеться з нею, і спіймають їх,

29. Тодї чоловік, що злігся з нею, оддасть батькові дївки пятьдесять секлїв срібла, і вона мусить бути йому жінкою, за те, що він упокорив її; не можна йому відослати її, поки він жити ме:

30. Нїкому не можна брати жінки батькової, і не можна відкривати краю одежі батькової.

ГОЛОВА 23.

Нїхто не ввійде в громаду Господню, в кого роздавлені ядра, чи то відрізане природне тїло;

2. Не ввійде в громаду Господню байструк, навіть і десятому родові його не можна бути в громадї Господнїй.

3. Не ввійде Амонїй і Моабій у громаду Господню; навіть і десятому родові його не можна увійти в громаду Господню, по віки нї;

4. Тому що вони не привитали і не зустріли вас з хлїбом і водою в дорозї, як ви йшли з Египту, і тому що наймали проти тебе Білеама Беоренка, із Пегора в Мезопотамії, щоб він прокляв тебе.

5. Та Господь, Бог твій, не схотїв послухати Білеама, та й обернув тобі Господь, Бог твій, проклятте в благословеннє; любив бо тебе Господь, Бог твій.

6. Не подоба тобі шукати миру з ними і добра для них по всї часи, вічно.

7. Не будеш гидувати Едомієм; він бо тобі брат. Не будеш гидувати Египтієм: бо ти був приходнем з землї його.

8. Дїти, що в третьому родї їх народяться, можуть ввійти в громаду Господню.

9. Коли стояти меш табором проти ворогів твоїх, так бережи себе від усього поганого.

10. Коли між вами буде хто нечистий з нічного випадку якого, так мусить вийти із табору; йому не можна ввійти до табору.

11. І коли настане вечір, викупаєть-ся він у водї, а як зайде сонце, він увійде до табору.

12. Окрім того нехай буде в тебе за табором місце, куди виходити меш.

13. І лопатка буде в тебе окрім зброї, і як сїдати меш, так викопаєш нею ямку, і обернувшись, загорнеш свою нечистоту.

14. Бо Господь, Бог твій, іде посеред табору твого, щоб визволяти тебе і віддати тобі в руки ворогів твоїх.

Тим мусить табір бути сьвятим, щоб він та не бачив негожого між вами та й не одвернувся від вас.

15. Не віддаси раба, що втік від пана до тебе, панові його.

16. Жити ме в тебе, в такому місцї, яке вибере в якій небудь оселї твоїй, де йому лучче; не тисни його.

17. Не буде жадної блудницї із дочок Ізрайлевих і не буде жадного блудника із синів Ізрайлевих.

18. Не подавати меш як обітницю плату від блудницї чи гроші за собаку в дом Господа, Бога твого; бо і се гидота перед Господом, Богом твоїм.

19. Не будеш давати на чинш братові твойму — нї гроша на чинш, нї харчі на чинш, і нїчого на чинш, на що тільки можна наложити чинш.

20. Чужоземцеві можна давати на чинш, братові ж свому не давати меш на чинш, щоб тебе благословив Господь, Бог твій, у всякому дїлї рук твоїх на землї, що йдеш заняти її.

21. Коли зробиш яку обітницю Господеві, Богу твому, не гайся сповнити її; бо Господь, Бог твій, певно впімнеться в тебе, і буде тобі гріх.

22. А коли занехаєш зробити обітницю, не буде гріха тобі.

23. Що вимовили уста твої, те мусиш додержати й сповнити, так як по добрій волї обицяв еси Господеві, Богу твому, що мовляли уста твої.

24. Як увійдеш у виноградник ближнього твого, можна тобі їсти ягод, скільки душа твоя забагне, до наситу, а в посудину твою не класти меш їх.

25. Як прийдеш на поле ближнього твого, можна тобі рвати колоссє рукою, але серпом не замахнешся на пашню ближнього твого.

ГОЛОВА 24.

Коли возьме чоловік жінку та й ожениться з нею, вона ж не знайде милостї в очах його, тим що він бачить у неї що небудь мерзенне, та й напише їй розвідний лист і, віддавши його в руки її, відпустить її;

2. І коли вона вийде з його домівки і піде заміж за иншого;

3. Та і другий чоловік зненавидить її і, написавши розвідний лист, оддасть їй в руки та й вишле її із своєї домівки; або коли вмре другий чоловік, що взяв її за жінку;

4. Тодї не можна первому її чоловікові, що відпустив її, знов брати її за жінку після того, як вона опоганилась; бо се гидота перед Господом, Богом твоїм. Не будеш допускати гріх у землю, що Господь, Бог твій, дає тобі в наслїддє.

5. Коли чоловік тільки що взяв нову жінку, не годиться iйти йому на війну, і не годиться накладати на його нїякого громадського відробітку; нехай зостається на волї в домівцї своїй на один рік, щоб веселити жінку свою, що взяв її.

6. Не годиться брати в застав жорна або жорнового каменя; такий бо життє бере в застав.

7. Коли знайдеться такий чоловік, щоб украв кого зміж братів твоїх, зміж синів Ізрайлевих, та й неволить його або продасть його, так смерть тому злодієві. Сим робом викорениш зло зміж людей твоїх.

8. Як буде в кого заразлива болячка, бережись дуже, і сповняй все, чого навчати муть вас сьвященники ваші Левити. Як я заповідав їм, так і будете сповняти.

9. Памятай, що вчинив Господь із Мирямною в дорозї, після виходу вашого з Египту.

10. Як позичаєш ближньому твому, не йди в домівку його, щоб взяти застав;

11. Стій знадвору, а той, кому позичаєш, нехай винесе тобі застав надвір.

12. І коли се вбогий чоловік, то не йди спати, мавши в себе застав його.

13. Притьмом треба тобі вернути йому застав при заходї сонця, щоб він лїг у свитинї своїй, і благословив тебе; і буде се праведно перед Господом, Богом твоїм.

14. Не тїснити меш денного робітника, вбогого і мізерного, чи він зміж браття твого, чи із приходнів, що пробувають у землї твоїй, в оселях твоїх.

15. Того ж самого дня, як він заробить, даси йому плату, перше нїм сонце зайде над нею; бо він бідняка

і жде на неї: так щоб не нарікав на тебе перед Господом, і ти не мав гріха.

16. Не карати муть смертю батьків за дітей, ні дітей за батьків; кожне буде скаране за свій гріх.

17. Не суди несправедливо приходня й сироту і не візьмеш удовиної одежини на застав.

18. Памятай, що був єси рабом в Египтї, та звіттам визволив тебе Господь, Бог твій; тому то й приказую тобі се чинити.

19. Як збирати меш жниво з поля твого, і забудеш снопа на полї, не вертайсь узяти його; нехай буде для приходня, для сироти і для вдовицї, щоб Господь, Бог твій, благословив тебе в усякому дїлї рук твоїх.

20. Як зтрясеш ягоди на маслинах своїх, не будеш удруге розглядати віття; нехай буде се для приходня, для сироти і для вдовицї.

21. Як позбираєш грони в винограднику твому, не обрізувати меш удруге; нехай будуть для приходня, для сироти і для вдовицї. Годиться тобі памятати, що був єси рабом в Египецькій землї, тим то й приказую тобі се чинити.

ГОЛОВА 25.

Коли буде сварка між людьми, і вони прийдуть до суду, і станугь судити їх, то нехай праведного оправдають а винуватого осудять.

2. І коли винуватий заслужить на кару тїлесну, то нехай звелить суддя положити його, і скарати його на тїлї перед своїми очима, відповідно до провини його.

3. Сорок раз ударити його можна, не більше; щоб, як бити ме його більше раз над сї, брат твій не був понижений перед очима твоїми.

4. Не завязуй роту в вола, що молотить.

5. Коли брати жили вкупі і один з них умер і в його нема сина, то не годиться жінцї мертвого йти заміж за чужого чоловіка; дївер її мусить увійти до неї і взяти собі її за жінку, щоб сповнити, що має чинити дївер.

6. І первенець, що вродить вона, прийме імя мертвого брата, щоб не зникло з Ізраїля імя його.

7. Коли ж сьому чоловікові та не хочеться побратись з жінкою брата свого, так пійде вона до воріт громадських мужів і скаже: Мій швагер не хоче востановити імя свого брата в Ізраїлї; він не хоче, як швагер, сповнити обовязку свого.

8. І громадські мужі мусять покликати його і сказати йому, що треба;

9. Як же упреться він і скаже: Менї не хочеться з нею побратись, тодї приступить до його швагрова його перед очима громадських мужів, і зніме з ноги його обуве і плюне йому в лице і скаже: Так обходяться з чоловіком, що не хоче збудувати дім братові свому.

10. І буде імя його в Ізраїлї: Дім босого.

11. Коли два чоловіка бються, чоловік із братом, а жінка котрого з їх прибіжить, щоб визволити чоловіка свого спід руки того, що бє його, і простягне руку та й вхопить його соромне тіло:

12. Так одрубаєш їй руку; не помилують її очі твої.

13. Не буде в тебе в сакв ах подвійного каміння для ваги, великого й малого.

14. Не буде в тебе в господї подвійної ефи, великої і малої.

15. Правдиве і вірне каміння для ваги буде в тебе, і правдива і вірна ефа буде в тебе, щоб довго ти жив на сьвітї, на тій землї, що тобі дає Господь, Бог твій.

16. Гидота бо перед Господом, Богом твоїм, кожний, хто таке робить, кожний, хто другого кривдить.

17. Памятай, що вчинив з тобою Амалик в дорозї, по виходї з Египту,

18. Як він зустрів тебе в дорозї та й порозбивав твої задні лави, всїх малосильних позад тебе; як ти утомився і охляв; і він Бога не боявся.

19. І коли Господь, Бог твій, заспокоїть тебе від усїх ворогів округи, у землї, що Господь, Бог твій, дає тобі в наслїддє і державу, тодї мусиш ти стерти спід небес память про Амалика. Не забудь про се!

ГОЛОВА 26.

Як прийдеш у землю, що Господь, Бог твій, дасть у наслїддє тобі,

і ти займеш її та й осядешся там,
2. То возьмеш всї первоплоди землї, що ти звезеш із поля, що дасть тобі Господь, Бог твій, і положиш у кошик, та й пійдеш до місця того, котре вибере Господь, Бог твій, щоб сьвятилось там імя його.
3. І прийдеш до сьвященника, що тодї буде, і промовиш до його: Обявляю сьогоднї перед Господом, Богом моїм, що я прийшов у землю, яку дати нам клявся Господь батькам нашим!
4. І візьме сьвященник із рук твоїх кошика та й поставить перед жертівником Господа, Бога твого.
5. І станеш промовляти перед Господом, Богом твоїм, словами: Блукаючий Арамій був батько мій: спустивсь він в Египет і пробував там малолюдним; і став він там народом сильним, потужним і лїчбою великим.
6. Египтяне ж зневажали і неволили нас і примушували нас до тяжкої роботизни.
7. Тодї залебедїли ми до Господа, Бога батьків наших; і Господь почув наш голос і побачив наше горюваннє і нашу гірку працю і нашу тїсноту;
8. І вивів нас Господь із Египту потужною рукою і простягнутою правицею, і великим страхом, ознаками й чудесами;
9. І привів нас на се місце, і надїлив нам сю землю, текучу молоком і медом.
10. І се приношу я тепер первоплоди землї, що ти, Господе, дав єси менї. І поставивши їх перед Господом, Богом твоїм, поклонишся перед Господом, Богом твоїм;
11. І будеш радїти всїм добром, яке Господь, Бог твій, дав тобі й домові твому, ти сам і Левит і приходень, що між людьми твоїми буде.
12. Як на третїй рік, що є рік десятин, скіньчиш віддїляти десятину з усякого твого вроджаю, і даси їх Левитові, приходневі, сиротї та вдові, щоб харчувались до сита в оселях твоїх:
13. Тодї промовиш перед Господом, Богом твоїм: Я виніс присьвяти з домівки, оддав їх Левієві і приходневі, і сиротї і вдові, сповняючи всї заповіди твої, що заповідав єси менї; не переступив я твоїх заповідей і не забув їх.
14. Я не їв нїчого з них в тузї моїй і не відкладав з них набік як нечистий, і не давав з них нїчого про мерця; я слухав голосу Господа, Бога мого, і чинив усе, що ти заповідав менї.
15. Споглянь з дому сьвятостї твоєї, з небес, і благослови твій люд Ізраїльський, і землю, що дав нам єси, як ти клявся батькам нашим, землю текучу молоком і медом!
16. Того дня заповідає тобі Господь, Бог твій, сповняти сї встанови й присуди; оце ж додержуй їх і сповняй їх всїм серцем твоїм і всїєю душею твоєю.
17. Господеві ти обіцяв сьогоднї, що він буде тобі Богом, та що ходити меш дорогами його і додержувати встанови його і заповіді його і присуди його, і слухати голосу його.
18. А Господь обіцяв тобі сьогоднї, що будеш народом його власним, як обіцяв тобі, коли будеш додержувати заповіді його;
19. І що зробить тебе висшим над усї народи, яких він сотворив, хвалою і славою і красою; щоб ти був сьвятим народом у Господа, Бога твого, як він заповідав.

ГОЛОВА 27.

І заповідали Мойсей і громадські мужі Ізраїля людові словами: Додержуйте заповіді, що я заповідаю вам сьогоднї!
2. Того дня, як перейдете через Йордань у землю, що її Господь, Бог твій, тобі дає, мусиш собі поставити величезні каменї, та й побілити їх вапном;
3. І як прийдеш там, напишеш на їх усї слова закону сього, щоб тобі можна було ввійти в землю, що надїляє тобі її Господь, Бог твій, в землю текучу молоком і медом, як обіцяв тобі Господь, Бог батьків твоїх.
4. Оце ж, як перейдете Йордань, сї каменї, що про них сьогоднї заповідаю вам, ви поставте на горі Ебаль; і побілиш їх вапном.

5. І поставиш там жертівника Господеві, Богу твому, камяного жертівника; не замахнеш над ним зелізом:

6. Із цілого, нетесаного каміння поставиш жертівника Господеві, Богу твому.

7. І вознесеш на йому всепаленнє Господеві, Богу твому.

8. І заколеш мирні жертви та й їсти меш там, і веселити мешся перед Господом, Богом твоїм. І напишеш на каменях всї слова закону сього, виразно виріжеш їх.

9. І промовили Мойсей і сьвященники Левити до всього Ізраїля словами: Утихомирись і слухай Ізраїлю! Дня сього став єси народом Господа, Бога твого.

10. Слухай же голосу Господа, Бога твого, і сповняй заповіді його і встанови його, що їх сьогоднї заповідаю тобі.

11. І заповідав Мойсей того дня людові такими словами:

12. Як перейдете Йордань, стануть сї на Геризим горі, щоб людей благословити: Симеон і Левій і Юда і Іссахар і Йосиф і Бенямин;

13. А сї стануть на Ебаль горі, щоб проклинати: Рубен, Гад і Ассер і Зебулон, Дан і Нафталїй.

14. І зачнуть Левити промовляти і казати муть грімким голосом до всїх Ізрайлитян:

15. Проклят чоловік такий, що робить витїсувані чи литі постатї, гидоту перед Господом, твориво майстерської руки, і ставляє потай! І ввесь нарід нехай скаже: Амінь!

16. Проклят чоловік такий, що безчестить батька свого і матїр свою! І ввесь нарід скаже: Амінь!

17. Проклят, хто пересовує межові знаки ближнього свого! І ввесь нарід скаже: Амінь!

18. Проклят, хто зведе сьлїпого з дороги! І ввесь нарід скаже: Амінь.

19. Проклят, хто перекручує суд приходневі, сиротї і вдові! І ввесь нарід скаже: Амінь!

20. Проклят, хто зляжеться з жінкою батька свого, бо відхилив він батькове одїяло! І ввесь нарід скаже: Амінь!

21. Проклят, хто зляжеться з якою скотиною! І ввесь нарід скаже: Амінь!

22. Проклят, хто зляжеться з сестрою, з дочкою батька свого, або з дочкою матері своєї! І ввесь нарід скаже: Амінь!

23. Проклят, хто зляжеться з тещею своєю! І ввесь нарід скаже: Амінь!

24. Проклят, хто тайкома вбє свого ближнього! І ввесь нарід скаже: Амінь!

25. Проклят, хто бере підкуп, щоб вбити кого, щоб безвинну кров пролити! І ввесь нарід скаже: Амінь!

26. Проклят, хто не піддержить слів сього закону, щоб сповнити їх! І ввесь нарід скаже: Амінь!

ГОЛОВА 28.

І коли будеш пильно слухати голосу Господа, Бога твого, і старатись сповняти всї заповіді його, що заповідаю їх тобі сьогоднї, так Господь, Бог твій, поставить тебе висше над усї народи землї.

2. І зійдуть на тебе всї 'цї благословення і сповняться на тобі, коли слухати меш голосу Господа, Бога твого:

3. Благословен будеш в містї і благословен на полї;

4. Благословен буде плід нїдра твого, і плід землї твоєї і плід скотини твоєї, плід коров твоїх і плід овець твоїх.

5. Благословен буде кошик твій і дїжа твоя.

6. Благословен будеш входючи, і благословен виходючи.

7. Допустить Господь, що вороги твої, що проти тебе встали, будуть поражені перед тобою; по однїй дорозї вийдуть проти тебе, а сїма дорогами втїкати муть перед тобою.

8. Господь буде благословити твої комори і всяке дїло рук твоїх, і благословити ме тебе в землї, що дає тобі Господь, Бог твій.

9. Поставить Господь тебе сьвятим народом про себе, як клявся тобі, коли сповняти меш заповіді Господа, Бога твого, і ходити меш дорогами його;

10. І побачять всї народи землї, що тебе названо іменем Господнїм, і боятись муться тебе.

11. І дасть Господь тобі достаток плоду нїдра твого і плоду скотини твоєї і плоду поля твого, добробит у землї, що клявся Господь батькам твоїм дати тобі.

12. Господь відчинить для тебе благодатну скарбницю свою, небо, щоб дати тобі своєї пори дощ і щоб благословити всяке дїло руки твоєї; і пожичати меш многим народам, сам же не пожичати меш.

13. І вчинить Господь тебе головою, не хвостом, і будеш все йти вгору, нїколи вниз, коли будеш слухати заповідей Господа, Бога твого, що заповідаю тобі сьогоднї, щоб додержував і сповняв їх,

14. І не відхилявся від усїх слів, що заповідаю вам сьогоднї, нї праворуч, нї лїворуч, щоб ходити за иншими богами і служити їм.

15. Коли ж не слухати меш голосу Господа, Бога твого, і не старати мешся сповняти всї заповідї його і встанови, що заповідаю тобі сьогоднї, так прийдуть на тебе всї'цї прокляття і справдяться над тобою:

16. Проклят будеш в містї, і проклят будеш на полї.

17. Проклят буде твій кошик і дїжа твоя.

18. Проклят буде плід нїдра твого і плід поля твого, плід коров твоїх і плід овець твоїх.

19. Проклят будеш при входї і проклят будеш при виходї.

20. Господь посилати ме на тебе проклятте, смуток і закляття на все, що робиш рукою твоєю, що нї чинити меш, докіль не погибнеш і не щезнеш нагле за ледарство вчинків твоїх, за те, що покинув мене.

21. Побивати ме тебе Господь чумою, докіль ти не щезнеш із землї, куди прийшов, щоб заняти її.

22. Побивати ме тебе Господь сухотою і трясцею, і спекою і пожарами, і посухою і снїтїйом і споловілим колосом; і все те буде непокоїти тебе, поки не згинеш.

23. І стане міддю твоє небо, що над головою твоєю, і зелїзом земля, що під тобою.

24. Замість дощу сипати ме Господь на землю твою порохами та піском: з неба падати ме се на тебе, поки не згинеш.

25. Оддавати ме тебе Господь на забій перед ворогами твоїми; по однїй дорозї виходити меш проти них, а сїма шляхами втїкати меш від них, і будуть гонити тебе по всїх царствах землї.

26. І буде твій труп поживою усякому птаству піднебесному і зьвірам земним, і нїхто не буде відганяти їх.

27. Побивати ме тебе Господь Египецькими болячками, і вередами і коростою і струпом, що не здолїєш вилїчитись від них.

28. Побивати ме тебе Господь шаленнєм і слїпотою і одеревіннєм серця;

29. І ходити меш в полудне помацьки кругом, як слїпий мацяє в темряві, і нїщо не вдасться тобі в дорозї твоїй; всякого дня будуть тільки неволити тебе і обдирати, і нїхто не рятувати ме тебе.

30. Засватаєш жінку, а лежати ме з нею инший; збудуєш домівку, та й не жити меш в нїй; насадиш виноградник, та й не покористуєшся ним.

31. Бичка твого вбють перед очима твоїми, і не їсти меш з його; осла твого заберуть перед тобою, і не вернеться тобі; дрібну скотину твою пооддають ворогам твоїм, а в тебе нїкому буде рятувати її.

32. Синів твоїх і дочок пооддають иншому народові, і бачити муть очі твої і плакати муть по них всякого дня, а в руцї в тебе сили не буде.

33. Вроджай із поля твого і всю працю твою їсти ме нарід, що не знаєш його; а з тебе будуть повсячасно тілько знущатись і мучити тебе.

34. І скрутишся ти од видовища, що побачять очі твої.

35. Побє тебе Господь лихими болячками на колїнах і по голенях, від підошви та й до тїмя твого, що не здолїєш вигоїтись.

36. Поведе тебе Господь і царя твого, що поставиш його над собою, до народу, якого не знав єси, нї ти нї батьки твої; і служити меш там иншим богам, з дерева і каменя.

37. І зробишся чудовищем, поговоркою, і посьміховиском у всїх наро-

дів, що до них приведе тебе Господь.
38. Багацько насіння нести меш на поле, а мало збирати меш; бо пожере його сарана.
39. Понасаджуєш виноградники і пообробляєш; а вина не пити меш і не збирати меш грон: бо червяк поїсть їх.
40. Маслине дерево буде в тебе по всїх займищах твоїх; та не помастишся олїєю: бо маслини твої поопадають.
41. Сини й дочки вродяться тобі; та вони твоїми не будуть, бо заберуть їх у полонь.
42. Усї дерева твої й плоди землї твоєї хрущ поз'їдає.
43. Приходень, що серед вас, підніметься висше і висше над тобою, а ти падати меш низше і низше.
44. Він тобі пожичати ме, ти ж не будеш йому пожичати; він буде головою, а ти будеш хвостом.
45. І спадуть на тебе всї'ці прокляття і гонити муть за тобою і постигнуть тебе, поки не погибнеш; бо не послухав єси голосу Господа, Бога твого, і не додержав ти заповідї і встанови його, що він заповідав їх тобі.
46. І будуть сї прокляття на тобі ознакою й дивом і на твому насїнню по віки.
47. За те, що ти не служив Господеві, Богу твому, радїючи серцем у всїх достатках,
48. Служити меш ворогам твоїм, що пішле їх на тебе Господь, в голодї й холодї терплючи смагу і недостаток у всьому. І положить він зелїзне ярмо на шию тобі, поки не знївечить тебе.
49. Господь наведе на тебе нарід здалека, з кінця землї; як орел злетить на тебе народ, якого мови ти не розумієш;
50. Народ безмилодердний, такий, що не вважати ме на старих людей і над дїтворою не змилосердується;
51. Що пожирати ме плід скотини твоєї і врожай землї твоєї, поки не знищить тебе; що не оставить тобі нї зерна, нї вина, нї олїї, нї плоду дрібної скотини, поки знищить тебе.
52. І пооблягає він у тебе всї брами твої, поки не зруйнує по всїй землї твоїй високі і укріплені мури, на которих ти вповав; і пооблягає він у тебе всї оселї по всїй землї твоїй, що надїлив тобі Господь, Бог твій.
53. А ти їсти меш плід нїдра твого, тїло синів твоїх і дочок твоїх, що дав тобі Господь, Бог твій, в час облоги і в тїсноті, як тїснити муть тебе вороги твої.
54. Чоловік самий розніжений і мяхкого серця між вами, дивити меться завидним оком на брата свого, і на жінку серця свого і на других дїтей, що живими оставив,
55. Щоб не подїлитись нї з ким тїлом дїтей своїх, що їх їсти ме; бо нїщо не зосталось йому підчас облоги і тїсноти, як тїснити ме тебе ворог твій по всїх оселях твоїх.
56. Сама розніжена і розпещена жінка, що з ніжности і роскоші не важилась ступити босою ногою на землю, вона дивити меться завидним оком на чоловіка серця свого і на синів своїх і на дочок своїх
57. Задля плодового місця, що виходить з неї зпоміж ніг, і задля дїтей, що родить їх; бо вона з'їсть їх тайкома задля недостатку всього підчас облоги і тїсноти, як тїснити ме тебе ворог твій по оселях твоїх.
58. Коли не будеш додержувати і сповняти всї слова закону сього, що списано в цїй книзї, щоб ти боявся сього славного і страшного іменї Господа, Бога твого,
59. Так Господь допустить на тебе і на насїннє твоє надзвичайні кари; великі і довгі муки і злі та й довгі немочі.
60. І знов наведе на тебе всї Египецькі пошестї, що їх лякаєшся; і причіпляться вони до тебе.
61. Крім того всяку недугу і всяку біду, що не прописано їх в книзї закону сього, стане наводити Господь на тебе, аж покіль не занапастить тебе.
62. І зостанетесь ви малолюдними, а були ви лїчбою такі, як зорі небесні; бо ти не послухав голосу Господа Бога твого.
63. І як радів вами Господь, коли благословив вас добром і намножував вас, так радїти ме вами, Господь, коли стане вигублювати вас і нищити

вас; і відірве він вас од землї, що до неї привів тебе, щоб ти заняв її.

64. І розсіє тебе Господь проміж усїма народами від кінця до кінця землї, і служити меш там иншим богам, із дерева і з каменя, що їх ти не знав, нї батьки твої.

65. І між сими народами не мати меш впокою, і стопа твоя не знайде супокійного місця; і нашле Господь страх на серце твоє, і танути муть очі твої і душа нити ме.

66. І життє твоє хитати меться перед тобою, і лякати мешся в ночі і в день, і не будеш певний життя свого.

67. В ранцї казати меш: Коли б вже той вечір був! А ввечорі казати меш: Коли б вже той ранок прийшов — від страху в серцї твому, що буде тебе лякати, і від привиддя в очах твоїх, що бачити меш.

68. І приведе тебе Господь ізнов в Египет по тій дорозї, про яку мовляв я тобі, щоб ти більш не бачив її! І продавати муть вас там як рабів і рабинь ворогам вашим, та нїхто й не куповати ме вас.

69. Се слова завіту, що Господь заповідав Мойсейові вчинити з синами Ізраїля, в Моабській землї, окрім завіту, що вчинив з ними на Гореб горі.

ГОЛОВА 29.

І скликав Мойсей усього Ізраїля і промовив до них:

2. Самі ви вбачали все, що сотворив Господь перед очима вашими в Египецькій землї з Фараоном і з рабами його і з його землею:

3. Великі спокушення, що вбачали очі твої, сї великі знаки і чудеса.

4. Тілько Господь не дав вам серця, щоб пізнати, і очей, щоб бачити, і ушей, щоб чути, аж до сього дня.

5. І водив я вас по степу сорок років: та одежа ваша не розлетїлась на вас, і обуве не позносилось на ногах твоїх;

6. Хлїба ви не їдали, і вина і сильного напитку не пивали, щоб зрозуміли, що я Господь, Бог ваш.

7. І як прийшли ви на се місце, так Сигон, царь Гезбонський, і Ог, царь Базанський, вийшли проти нас битись, і ми побили їх.

8. І взяли ми землю їх, та й оддали в наслїддє Рубенїям та Гадїям та поколїнню Манассіїв.

9. Додержуйте ж слова завіту сього, і сповняйте їх, щоб усе, що ви робите, удалось вам.

10. Сьогоднї стоїте ви всї перед Господом, Богом вашим: голови поколїнь ваших, ваші громадські мужі і ваші начальники, всї мужі Ізраїлеві,

11. Ваші дїти, ваші жінки, і приходень твій, що посеред табору твого, від рубача твого до твого водоноші,

12. Щоб ти приступив до завіту Господа, Бога твого, що під клятьбою установляє Господь, Бог твій, сьогоднї з тобою про те,

13. Щоб поставити тебе сьогоднї своїм народом, а він щоб був Богом твоїм, як сам обіцяв тобі і як він клявся батькам твоїм, Авраамові, Ізаакові і Яковові.

14. Не з вами одними роблю я сей завіт і сю клятьбову умову;

15. А з ними, що сьогоднї з нами ту стоять перед Господом, Богом нашим, і з тими, яких ту сьогоднї нема з нами.

16. Ви бо знаєте, як ми жили в землї Египецькій, і як ми переходили посеред народів, аж перейшли їх;

17. І ви гидкі їх речі бачили, їх божища з дерева і каменя, із срібла і золота, що їх у себе держать.

18. Остерегайтесь, щоб не було між вами чоловіка, чи жінки, чи родини, чи поколїння, що їх серце одвертається сьогоднї од Господа, Бога нашого, щоб йти служити богам сїх народів. Пильнуйте, щоб між вами та не було нї одного кореня, що плодить отруту і полин,

19. І такого чоловіка, що, почувши слова сієї клятьби, благословить себе в серцї свому, кажучи: Мати му впокій, хоч я жию по своїй волї; щоб не пропав, хто п'є, і хто смагу терпить.

20. Господь не схоче простити йому; тодї запалає гнів Господень і лють його на чоловіка сього, і спадуть на його всї проклятта, написані в'цїй книзї, і Господь зітре спід небес імя його:

21. І Господь призначить його на погибіль зміж усїх поколїнь Ізраїлевих,

по всїх прокляттях завіту, як написано в книзї закону сього.

22. І дальші роди, дїти ваші, що будуть після вас, і чужоземець, що прийде з далекої землї, побачивши кари сієї землї і муки, що їх завдавати ме їй Господь, казати муть,

23. Що вся земля пожарище, сїрка і сіль; земля не засїяна, де нїщо не росте і жадна билина не вдержиться, як западня Содома і Гомора, Адама і Зебоїм, що перевернув їх Господь у гнїву свому і в досадї своїй;

24. І казати муть всї народи: Про що Господь зробив так із сією землею? Чого так дуже запалав гнїв його?

25. І казати муть їм: За те, що покинули завіт Господа, Бога батьків своїх, що його вчинив з ними, як виводив їх із Египецької землї,

26. І тому, що вони пішли і служити стали богам иншим, і падали ниць перед богами, яких вони не знали, і яких він не дав їм.

27. І запалав гнїв Господень на сю землю, так що допустив на неї всї прокляття, які написано в'сїй книзї;

28. І вирвав їх Господь із сієї землї в гнїві і в досадї і в пересердї великому, та й кинув їх у другу землю, як оце й єсть.

29. Що, втаєне, те належить Господеві, Богу нашому; що ж відкрите, те наше і дїтей наших, по віки, щоб ми сповняли всї слова закону сього.

ГОЛОВА 30.

Як сповняться над тобою всї тї слова, благословеннє і проклятте, що я поставив перед тобою, і як до серця приймеш їх між всїма народами, куди загнав тебе Господь, Бог твій,

2. Та й навернешся до Господа, Бога твого, і слухати меш голосу його, стеменно так, як заповідаю тобі сьогоднї, ти й сини твої, всїм серцем твоїм і всією душею твоєю:

3. То Господь, Бог твій, поверне тебе з неволї, і змилосердиться над тобою; він знов позбирає тебе зміж усїх народів, між котрими розсїяв тебе Господь, Бог твій.

4. Коли б твої вигнанцї були і на самому кінцї неба, то і там позбирає тебе Господь, Бог твій, і звідтам покличе тебе;

5. І Господь, Бог твій, приведе тебе в землю, що нею орудували батьки твої, і ти мати меш її; і стане він чинити добро тобі, і намножить тебе більш як батьків твоїх.

6. І Господь, Бог твій, обріже серце твоє і серце дїтей твоїх, щоб ти любив Господа, Бога твого, всїм серцем твоїм і всією душею твоєю, щоб остався при життю.

7. І оберне Господь, Бог твій, всї тї закляття проти ворогів твоїх і проти ненавидників твоїх, що гонили тебе,

8. А ти навернешся й слухати меш голосу Господнього і сповняти меш заповідї його, що заповідаю тобі сьогоднї.

9. І Господь, Бог твій, дасть тобі достаток в усякому дїлї руки твоєї, в плодї нїдра твого і в плодї скотини твоєї і в плодї поля твого, щоб тобі добре було; бо Господь буде знов радуватись тобою, даючи тобі добро, як радувався батьками твоїми,

10. Коли слухати меш голосу Господа, Бога твого, додержуючи заповідї його, і коли вернешся до Господа, Бога твого, всїм серцем твоїм і всією душею твоєю.

11. Бо ся заповідь, що заповідаю її тобі сьогоднї, вона не тяжка для тебе і не далека від тебе.

12. Не на небесах вона, щоб ти міг сказати: Хто про нас зніметься на небеса та звідтам достане нам її, щоб ми почули її та сповняли?

13. Та й не за морем вона, щоб сказати: Хто задля нас перепливе через море, та здобуде нам її, щоб нам почути її і сповняти?

14. Нї! Слова сї дуже близько в тебе, вони в устах твоїх і в серцї твому, щоб сповняти їх.

15. Дивись, я сьогоднї поставив перед тобою життє й добро, смерть і лихо,

16. Заповідаючи тобі сьогоднї любити Господа, Бога твого, ходити дорогами його і додержувати заповідї його і встанови його й присуди його, щоб ти жив і намножувався, і щоб Господь, Бог твій, благословив тебе на землї, що йдеш заняти її.

17. Коли ж серце твоє одвернеться
і не слухати меш, і даси звести себе,
щоб слухав богів инших, і служив їм,
18. То обявляю вам сьогоднї, що не
втечете від погибелї; не довго жити
мете на землї, куди, перейшовши че-
рез Йордань, прийдеш, щоб заняти її.
19. Кличу сьогоднї проти вас за
сьвідки небеса і землю: Поставив я
перед тобою життє і смерть, благо-
словеннє і прокляттє! Вибирай же
життє, щоб жити на сьвітї тобі і тво-
му насїнню,
20. Люблючи Господа, Бога твого,
слухаючи голосу його і прихиляючись
до його: він бо життє твоє і довголїттє
твоє; щоб тобі жити на землї, що на-
дїлити її клявся Господь батькам тво-
їм Авраамові, Ізаакові і Яковові.

ГОЛОВА 31.

І пійшов Мойсей і став промовляти
такі слова до всього Ізраїля.
2. І говорив до них: Тепер менї сто
і двайцять лїт; не здолїю вже нї ви-
ходити нї входити; Господь рече менї:
Ти не перейдеш через Йордань.
3. Но Господь, Бог твій, перейде че-
рез його перед тобою; і він сам під-
неволить тобі сї народи, щоб ти про-
гнав їх. Йозей же перейде через його
перед тобою, як і заповідав Господь.
4. І чинити ме з ними так Господь,
як учинив із Сигоном та з Огом, ца-
рями Аморійськими, і з землею їх, по-
нївечивши їх.
5. І як віддасть їх вам Господь в ру-
ки, то маєте зробити з ними по всїм
заповідям, що я заповідав вам.
6. Стійте кріпко й твердо, не бійтесь
і не лякайтесь їх! Бо сам Господь,
Бог твій, буде з тобою; не загаїться
він і не покине тебе.
7. Потім покликав Мойсей Йозея і
промовив до його перед очима усього
Ізраїля: Стій кріпко й твердо: Ти бо
вести меш сей нарід у землю, що Го-
сподь батькам їх клявся надїлити їм,
і ти передаси її в наслїддє їм.
8. І сам Господь йти ме перед то-
бою, сам він буде з тобою; не зага-
їться він і не покине тебе; не лякайсь
і не трівожся!
9. І списав Мойсей закон сей та й
оддав його сьвященникам, синам Ле-
вієвим, що носять скриню Господню,
і всїм громадським мужам Ізрайле-
вим.
10. І заповідав їм Мойсей словами:
Як скінчиться сїм років, у призна-
чений час, у сьвято кучків,
11. Як увесь Ізраїль прийде, щоб
явитись перед Господом, Богом твоїм,
на тому місцї, котре він вибере, бу-
деш читати сей закон перед усїм Із-
раїльом, щоб вони чули.
12. Згромадь людей, чоловіків і жі-
нок і малолїтків і пришляка твого,
що в оселях твоїх, щоб слухали та
навчались боятись Господа, Бога ва-
шого, і додержували усї слова закону
сього, сповняючи його.
13. Та щоб сини їх, що нїчого не
знають, слухали й навчались боятись
Господа, Бога вашого, покіль жити
мете на землї, що займити її перехо-
диш Йордань.
14. Господь же рече Мойсейові: Се на-
ближуються днї смертї твоєї; поклич
Йозея, та й увійди з ним в соборний
намет, щоб я дав йому велїння. І пій-
шли туди Мойсей і Йозей та й увій-
шли в соборний намет.
15. І показався Господь в наметї, у
хмарному стовпі; і став хмарний стовп
коло входу намета.
16. І рече Господь до Мойсея: Се
ти опочинеш з батьками твоїми, а
люд сей стане блудувати слїдом за
богами землї, до якої прийде; і він по-
кине мене, і зломить завіт мій, що я
зробив його з ними.
17. І запалає мій гнів на них того
дня, і я покину їх, і сховаю від них
лице моє; і будуть вони знищені, і по-
стигне їх усяка біда і горе. І казати
муть вони того дня: Чи не того по-
стигли мене сї горя, що нема серед
мене Бога мого?
18. Я ж тодї сховаю зовсїм лице
моє за всї ледарства, що вони коїли,
за те, що до инших богів прихили-
лись.
19. Оце ж спишіть собі сю пісню,
та навчи її синів Ізрайлевих, і вложи
її в уста їх, щоб ся пісня була менї
сьвідоцтвом проти синів Ізрайлевих.
20. Бо я приведу їх в землю текучу
молоком і медом, що оддати її я кляв-
ся батькам їх; і будуть вони живи-

тись і стануть ситі і тучні; та й повернуться вони до инших богів і стануть служити їм, і зневажати мене, і зломлять завіт мій.

21. І як постигнуть його всякі злиднї і горя, так пісня ся сьвідкувати ме проти них; бо в устах насіння їх не забудеться вона. Знаю бо задуми їх, що вже й тепер в серці їх, перш ніж я привів їх у землю, що про неї клявся.

22. І списав Мойсей сю пісню того ж дня та й навчив її синів Ізрайлевих.

23. І повелїв він Йозеєві Нуненкові словами: Будь сильний і одважний! Ти бо приведеш синів Ізраїля в землю, що я обіцяв їм поклявшись; і буду з тобою.

24. І сталось, як скінчив Мойсей писати слова закону сього в книзї аж до самого кінця,

25. Тодї повелїв Мойсей Левитам, що носять скриню завіту Господнього, говорючи:

26. Возьміте книгу сього закону і положіте з боку у завітнїй скринї Господа, Бога вашого, і буде вона сьвідком проти тебе.

27. Бо знаю я добре упертість твою і твою тугу шию. Вже тепер, за життя мого з вами, ви опирались проти Господа; що ж по смертї моїй?

28. Зберіте до мене всїх старших поколїнь ваших і громадських мужів ваших, щоб промовив слова сї в уші їм і покликав у сьвідки проти них небеса і землю:

29. Знаю бо, по смерти моїй ви зовсїм зледащієте і звернете з дороги, що я заповідав її вам; і постигнуть вас у дальші часи нещастя за те, що будете чинити ледаче перед очима в Господа, прогнївляючи його дїлами рук ваших.

30. І промовив Мойсей в уші всієї громади Ізраїля слова сієї піснї, до самого кінця:

ГОЛОВА 32.

Прихилїтесь небеса, я промовляти буду; слухай і ти, земле, слова з уст моїх!

2. Нехай же, як дощ, лється наука моя, як роса промова моя, як рісні краплї на траву, як буйний дощ на билину.

3. Бо імя Господа прославляти буду: Воздайте славу Богові нашому!

4. Він скеля: дїла його звершені; всї бо дороги його справедливі. Він Бог вірний і без омани, справедливий і правдивий!

5. Та вони зледащіли; се кодло, що перевернулось і спроневірилось соромними вчинками, від котрих далекі сини його.

6. О безрозумний і безглуздий народе! Так то оддячуєш ти Господеві? Чи не він же твій батько, що сотворив тебе? Він сотворив тебе, і зготовив все для тебе.

7. Спогадай но давні давна, подумай про лїта від роду до роду; розпитай у батька твого, і він звістить тобі, в людей старих твоїх, і вони розкажуть тобі!

8. Як Всевишнїй надїляв наслїддє народам, як роздїлював синів людських, тодї визначив границї по лїчбі синів Ізраїля.

9. Бо пай Господа нарід його; Яков удїл наслїддя його.

10. Він знайшов його в пустинї, в степу безлюдному і дикому; він охоронив його, пильнував його, і беріг його як зїницї ока свого.

11. Як орел визиває гнїздо своє, і над орлятами ширяє, крила свої простирає, бере, і несе їх на широких крилах своїх;

12. Так виводив його Господь сам, і не бувало з ним чужого бога.

13. Водив його по горах землї і кормив його плодами поля; і дав йому ссати мед по скелях і цїдити олїю по креминистих горах;

14. Кормив його маслом коровеним і молоком овечим, і туком годованих овець і баранів Базанських і козлів, і ядерним зерном пшеницї; ти пив добірне вино, кров виноградню.

15. І потовстїв праведник та й став буяти; ти став товстий, грубий, жирний! І покинув він Бога, що сотворив його, і став гордувати скельою спасення свого.

16. Дразнили його чужими богами а гидотами приводили його до гнїву.

17. Вони приносили жертву бісам а

не Богу, богам, що не знали їх досї, новим, що тільки позаводено їх, яких батьки ваші не шанували.

18. А про скелю, що появила тебе на сьвіт, ти не дбав і забув про Бога, що сотворив тебе.

19. І побачив се Господь, та й відопхнув їх в гніві над синами своїми і дочками своїми.

20. І промовив він: Заховаю лице моє від них, побачу я, як конець їх буде; вони бо кодло зовсїм зледащіле, дїти, в яких нема вірностї.

21. Вони завдали менї жалю своїм Не-Богом, розгнївили мене своїми марностями: тим то завдам і я їм жалю ненародом, народом безумним завдам їм горя.

22. Запалав бо мій гнїв і горїти ме аж до дна підземної пропастї, і пожере він землю і плоди її, і попалить основини гір.

23. Згромаджу на них всї нещастя та й оберну всї стріли мої на них.

24. Як гинути муть з голоду, і як пожирати ме їх горячка і люта чума, пішлю на них ще зуби диких зьвірів, і їдь гадюк.

25. По улицях буде гострий меч губити, а в домівках страх побивати: і пареня і дївицю і немовлятко і старця.

26. Я сказав би: Розсїю їх і зроблю конець їх памятї між людьми!

27. Коли б не пиха ворогів їх, та коли б вороги їх, побачивши се, не мовляли: Не Господь зробив все се, а потужна рука наша!

28. Се народ, для якого нема ради; нема там розуму між ними.

29. Коли б то був у них розум, то зрозуміли б вони, який конець їм буде!

30. Як же би міг один чоловік гнати тисячу, а двох їх десять тисячї люда, як би Господь, їх скеля, не передав їх і не віддав їх в руки?

31. Бо не така їх скеля, як наша скеля: так судять самі вороги наші.

32. Бо виноград їх від винограду Содомського та з поля Гоморського; ягоди їх їдовиті ягоди, гіркі їх грона.

33. Вино їх се їдь гадюча і погибельна отрута змієва.

34. Хиба се не сховане в мене, не запечатане в коморах моїх?

35. Моя пімста і відплата буде того часу, як ноги їх хитати муться; день бо погибелї їх близько, а що чикає їх, те вже постигає їх.

36. Но Господь судити ме нарід свій і змилосердується над рабами своїми, як побачить, що поникла їх сила, і не стало нї невольника нї вільного.

37. І скаже він: Де ж боги їх, скеля, що на неї вповали,

38. Де вони, що поїдали тук жертов їх заколюваних, і пили вино, жертву їх ливну? Нехай встануть і поможуть вам, нехай будуть вам охороною.

39. Подивітесь тепер, що я, се я, що стою, і нема Бога кромі мене! Я вбиваю і оживляю, я задаю рани і сцїляю; і нема нїкого, хто б спас із руки моєї!

40. Бо я підіймаю руку мою до неба і кажу вам: Я живу вічно!

41. Як вигострю блискучого меча мого і рука моя на суд піднїметься, то відомщу ворогам моїм і відплачу ненавидникам моїм.

42. Стріли мої напою кровю, а меча мого нагодую тїлом — кровю побитих і бранцїв і головами князїв ворога.

43. Веселїтесь, народи, з його народом! Він бо помстить кров рабів своїх, відомстить ворогам своїм, а землї своїй, народові свому, простить.

44. І прийшов Мойсей і промовляв усї слова сієї піснї, щоб чув нарід, він і Йозей Нуненко.

45. І як скінчив Мойсей промовляти всї ті слова до всього Ізраїля, тодї сказав ще до них:

46. Прийміть же до вашого серця всї слова, що їх сьвідкую між вами сьогоднї, щоб ви заповідали їх синам вашим, а вони вбачали і сповняли всї слова закону сього.

47. Се бо не пусте слово про вас, а життє ваше; і сим словом ви продовжите днї у землї, куди ійдете через Йордань, щоб заняти її.

48. Того ж самого дня промовив Господь до Мойсея словами:

49. Вийди на сї гори Абарим, на гору Небо, що в землї Моабській, проти Єрихону, і подивись на Канаан землю, що я даю в державу синам Ізрайлевим;

50. I ти вмреш на горі, що вийдеш на неї, та й прилучишся до свого народу; так як Арон, брат твій, вмер на горі Гор та й прилучивсь до народу свого;

51. Се ж за те, що ви согрішили проти мене серед синів Ізрайлевих над водами Мерива-Кадес, у Зин степу за те, що не явили сьвятості моєї серед синів Ізрайлевих. Тим же то бачити меш перед собою землю, та не прийдеш до неї, до землї тієї, що надїляю синам Ізрайлевим.

ГОЛОВА 33.

Оце ж слова, що ними Мойсей, чоловік Божий, благословив синів Ізрайлевих перед смертю своєю.

2. І промовив: Господь зійшов від Синая і явився із Сеїра; засіяв із Паран гори і прийшов із тьмами сьвятих. З його ж правиці палав вогонь закону про їх.

3. Існо, він любить племена свої; всї сьвяті його в руцї твоїй; і вони припали до ніг твоїх, кожне слухає слів твоїх.

4. Закон дав нам Мойсей, наслїддє громади Якова.

5. І він був царь Ізраїля, як збирались голови народа, всї поколїння Ізраїля.

6. Ти, Рубене, жий і не вимирай, і нехай буде потомків його велика сила!

7. А се благословеннє на Юду; і промовив: Господе, почуй голос Юди, і приведи його до народу його; будь рука його потужна для його і поможи йому проти ворогів його.

8. А Левія благословив словами: І тумим* твій і урим* твій будуть для чоловіка твого побожного, котрого ти спокушував в Массї, і заводив сварку при водах Мериви;

9. Що про батька свого і про матїр свою мовчав: Я не бачу його; і що не знав братів своїх, і нїчого не знав про синів своїх. Вони бо хоронили слово твоє і пильнували завіту твого.

10. Будуть вони навчати Якова присудів твоїх а Ізраїля закону твого; вони приносити муть кадило, перед тобою і всепаленнє на жертівнику твому.

11. Благослови, Господе, достатки його, а праця рук його нехай буде люба тобі; трощи бедра тим, що встають проти його, і ненавидників його, щоб вони більше не встали!

12. А про Бенямина промовив: Він у Господа коханець і жити ме в його безпечно! Він хоронить його по всякий день і між рамями його він відпочине.

13. А про Йосифа промовив: Благослови, Господе, землю його найбільшим даром небесним, росою, і дарами землї, що в низу;

14. І найкращими плодами року і місяців;

15. І найроскішнїйшими плодами правічних гір і найцїльнийшими плодами горбів вічних;

16. І всїми скарбами землї і всїми достатками її; — і ласка того, хто в терновому кущі явився, нехай зійде на голову Йосифа, на тїмя найлуччого із братів своїх!

17. Сила його буде як первака бугая, а роги його як роги в буйвола. Підобє він ними всї народи аж до кінців землї: Се тьми Ефраїмові і тисячі Манассієві.

18. А про Зебулона промовив: Радуйся, Зебулоне, в походах твоїх, а ти, Іссахаре, в шатрах твоїх!

19. Вони будуть зазивати народи на гору, і там приносити жертву справедливості; вони бо будуть вжиткувати достатки моря і закриті в пісках скарби.

20. А про Гада промовив: Благословен той, хто дасть простір Гадові! Як левиця розлїгся, і трощить руку і голову.

21. Вибрав він собі саму перву частину землї, там бо пай законодавця для його призначений, і прийшов він поперед народу, і сповнив правду Господню і присуди його над Ізраїльом.

22. А про Дана промовив: Дан, се левчук, що стрибає із Базана.

23. А про Нафталїя промовив: Нафталїй ситий ласкою і сповнений благословеннєм Господа! Полуднє й море будуть займище його!

---

* Тумим і урим на нагруднику сьвященника = звершенність і сьвітло, 2 к. Мойсея 28, 30.

24. А про Ассера промовив: Ти, Ассере, благословен будь синами; будь він любий браттю свому і в олїї нехай полоще ноги свої!

25. Із залїза і мідї будуть в тебе замки; і, поки життя твого, поти буде сила твоя.

26. Нема над Бога Ізрайлевого, що несеться на небесах тобі на поміч, і в славі своїй на облаках.

27. Твоя пристань Бог предвічний, і ти на руках його вічних; і він жене ворогів твоїх перед тобою і рече: Нищ їх!

28. Безпечно живе проживає Ізраїль, живе собі народ Якова окроме в сьвіті, в землї багатій хлїбом і вином; а небеса його благословлять його росою.

29. О, блажен єси, Ізраїлю! Де такий нарід, як ти, що спас тебе Господь, щит помочі твоєї і меч слави твоєї? Вороги твої будуть піддобрюватись тобі, а ти ступати меш по горах їх.

ГОЛОВА 34.

І зійшов Мойсей з Моабового подїлля на Небо гору, на верх Пизги, що проти Єрихону. І показав йому Господь усю Гілеад землю до Дану,

2. І всю землю Нафталія, і землю Єфраїма і Манасії, і всю землю Юди, до западнього моря;

3. І полуднє й околицю Йорданї, подїллє Єрихону, міста пальмового, до Зоару.

4. І промовив до його Господь: Се та земля, що я про неї клявся Авраамові, Ізаакові й Яковові, словами: Надїлю її твойму насїнню. Дав я тобі побачити її твоїми очима, та не прийдеш туди.

5. І вмер там Мойсей, Господень раб, у Моаб землї, по слову Господньому.

6. І він поховав його в долинї, в Моаб землї, проти Бет-Пеору; і по сей день нїхто не знає гробища його.

7. І було Мойсейові сто двайцять лїт віку, як вмер; очі його не потемнїли, і сила його не поменьшала.

8. І плакали по Мойсейові сини Ізраїля трийцять день на подїллї Моаба; і скінчились днї плачу і смутку по Мойсейові.

9. Йозей ж Нуненко сповнився мудрим духом; бо Мойсей покладав на його руки свої; і стали слухати його сини Ізрайлеві, і сповняли все те, що заповідав Господь Мойсейові.

10. І не появивсь вже нїколи в Ізраїлї такий пророк, як Мойсей, котрого знав Господь лицем до лиця,

11. По всїх ознаках і чудесах, що велїв йому Господь сотворити в землї Египецькій над Фараоном і над рабами його і над цїлою землею його; кріпкої руки, і по всяких проявах великих і страшенних, що їх сотворив Мойсей перед очима всього Ізраїля.

КНИГА ІСУСА НАВИНА.*

(ИОЗЕЯ НУНЕНКА.)

ГОЛОВА 1.

Як же вмер Мойсей, раб Господень, сказав Господь Йозейові Нуненкові, слузї Мойсейовому:

2. Мойсей, мій раб, умер; оце ж рушай та й переходь із усїм народом сим через Йордань, у ту землю, що дам їм, синам Ізраїля.

3. Усяке місце, де ступите підошвою ноги вашої, надїлю вам. як обітував Мойсейові:

4. Від степу і Ливану та й до великої ріки, ріки Евфрата, уся земля Гетійська аж до великого моря на захід сонця буде ваше займище.

5. Нїхто не встоїть перед тобою поки й віку твого. Як був я з Мойсейом, так буду й з тобою; не відхилю від тебе руки моєї і не полишу тебе.

* В церк. книгах зветься Ісус, син Навина, або Ісус Навин; в инших мовах Йозуа, син Нуна, або Нуненко, а також Йозей.

6. Стій твердо й мужно: мусиш бо поділити між сей народ сю землю, що я клявсь отцям їх наділити у наслідню державу.

7. Стій тілько твердо і ревно думай про те, щоб чинити притьма все по закону, що заповідав тобі мій раб Мойсей; не звертай з його ні праворуч, ні ліворуч; держи в голові добрий розум, що б ні задумав.

8. Сю книгу закону повсячасно мусиш держати в устах і міркувати про неї день і ніч, щоб зважувати нею все, що в ній визначено: тоді щаститись ме тобі у всіх задумах твоїх і будеш поступати розумно.

9. Я ж завітую тобі: Стій твердо й мужно, не лякайсь і не вдавайсь в тугу: бо Господь, Бог твій з тобою, куди б ти ні повернувсь.

10. Тоді дав Йозей начальникам народнїм такий наказ:

11. Пройдїте через табір та звелїть народові: Заготуйте живности: бо через три днї переходити меш через Йордань сю, щоб увійти й осягти землю в державу, що Господь, Бог ваш, дає вам в наслїддє.

12. До Рубенїїв же, Гадїїв та до пів поколїння роду Манассієвого промовив Йозей так:

13. Спогадайте слово, що вам заповідав раб Господень Мойсей: Господь, Бог ваш, провів вас на певне місце і надїлив вам сю землю.

14. Ваші жени, ваша малеча й ваша скотина зіставати муться в землї, що Мойсей вам дав по тім боцї Йорданї; та ви, ввесь боєвий люд, ідїть перед браттю вашим збройно, та й помагайте їм,

15. Аж покіль і ваше браттє приведе Господь на певне займище, так само як оце вас, і покіль вони також осягнуть землю, що надїлить їм Господь, Бог ваш. Тодї вернетесь у вашу наслїдню землю та й возьмете її в державу: бо Мойсей, Господень раб, указав її вам по тім боцї Йорданї на схід сонця.

16. І відказали вони Йозейові так: Все, що звелїв єси нам, чинити мем, і куди нї посилати меш нас, ходити мем.

17. Так як слухали Мойсея у всьому, так слухати мемо й тебе, аби тільки Господь, Бог твій, бував з тобою, як він бував із Мойсейом.

18. Хто б нї ставив опір проти повелїння твого, і не послухав наказу твого у всьому, що повелївати меш йому, тому смерть: тільки стій твердо й мужно!

ГОЛОВА 2.

Йозуа же Нуненко послав із Ситтима два чоловіки на розглядини потай миру та й наказав: Ідїть огледїте країну до Ерихона. І пійшли вони тай зайшли в хату до блудницї, на имя Рагаба, та й полягали там спати.

2. І донесено цареві Ерихонському: Прийшли сьогодьнї в ночі якісь люде з Ізрайлитян на розглядини в землю.

3. І послав цар Ерихонський до Рагаби з наказом: Видай людей, що прийшли до тебе тай увійшли до тебе в хату, бо вони прийшли розгледїти всю країну.

4. Молодиця ж узяла обох чоловіків і сховала їх, та й каже тодї: Се так, приходило до мене двох, та я не знала, звідкі вони;

5. А як засовувано ввечорі потемки двері, так вони й пійшли собі. Куди сї люде пійшли, не знаю; однакже наздоганяйте їх швидко, так певно наздоженете!

6. Вона ж одвела їх на крівлю хати, та й сховала в снопах льону, що складено було в неї на горищі.

7. Люде ж ті вганяли за ними по дорозї до Йорданї, до броду, а міські ворота замкнено, скоро повиходили люде, що за ними гнались.

8. Перше ж нїж повкладались тї спати, прийшла вона до них на горище,

9. Та й каже їм: Я добре знаю, що Господь надїлив сю землю вам, бо на нас напав страх перед вами і всї осадники сієї землї помлїли перед вами;

10. Бо ми чували про те, як Господь висушив воду в Червоному морі перед вами, як ійшли ви з Египту, і що ви вчинили обом царям Аморійським, що були по тім боцї Йорданї, Сигонові та Огові, що ви їх вигубили;

11. Як же ми про те перечули, так серця повдавались у тугу і в кожнього

зомліло серце перед вами; бо Господь, Бог ваш, се Бог на небі вгорі і на землї внизу.

12. Тим же то забожітесь менї Господом, що за мою добрість до вас і ви покажете добрість домові отця мого тай дайте менї вірний знак,

13. Що ви батька мого й матїр мою, братів моїх і сестер моїх, тай усе домовництво їх зоставите живими, і нас обороните від смертї.

14. І відказали їй чоловіки: Наші душі позакладуємо за ваші душі, коли не зрадите нас у нашій справі; і як оддасть нам Господь сю землю, ми до тебе обернемось із добрістю й щиростю

15. Тодї вона поспускала їх вікном по мотузові додолу: бо хата її була при міському мурі, і жила вона коло муру.

16. І мовляла вона їм: Берітесь у гори, ато погоня наткнеться на вас; загайтесь там ховаючись три днї, покіль погоня вернеться, а там уже підете своєю дорогою.

17. І відказали їй чоловіки: Ми ж додержимо божби, що примусила нас побожитись.

18. Як же увійдемо в'цю землю, мусиш тодї привязати червону мотузку тут до вікна, що спустила нас додолу, та поприводь у хату до себе твого батька, і твою матїр і твої брати і всю родину вашу.

19. Хто тодї вийде за твої ворота на улицю, кров його буде на його голові, а ми будемо безвінні. Усї ж ті, що будуть із тобою тут, за них ми одвічати мем, коли б хто приторкнувсь до них.

20. Коли ж ти зрадиш нас у 'цїй нашій справі, ми будемо свобідні від сієї нашої божби, що мусїли побожитись тобі.

21. Вона ж їм каже: Нехай станеться по вашому слову. Тут відпустила їх, і пійшли вони своєю дорогою, а вона привязала до вікна червону мотузку.

22. І побрались вони в гори та й гаялись там три днї, покіль погоня вернулась. Погоня ж шукала їх скрізь по дорозї, та не знайшла.

23. Вернулись потім два чоловіки і спустились із гір, а перейшовши Йордань, прийшли до Йозея Нуненка, і оповіли йому про все, що спіткало їх.

24. І промовив Йозей: Подав нам Господь в руки всю землю: бо й усї осадники тієї країни помлїли перед нами.

ГОЛОВА 3.

І встав Йозуа рано вранцї, і рушили вони дальше з Ситтима та й прийшли до Йорданї, він з усїма синами Ізраїля, й обночувались там перш нїж перейшли.

2. Як же вплило три днї, проходжала старшина громадська по таборі,

3. І повелїла народові кажучи: Як побачите скриню завіту Господа, Бога вашого, що несуть її левити і сьвященники, так маєте рушати з вашого становища та й іти мете за нею.

4. Та тільки держіть просторонь між вами і нею до двох тисяч локот; не наближуйтесь до неї, та й знати мете сим робом, по якій дорозї простувати: по 'цїй бо дорозї ви досї не ходили.

5. Рече тодї Йозей народові: Дбайте про те, щоб очиститись, бо завтра чинити ме Господь чудеса між вами.

6. До сьвященників же промовив Йозей так: Возьміте скриню завіту, та й простуйте поперед людьми. І взяли вони скриню завіту та й простували поперед людьми.

7. Господь же рече Йозейові: Сьогоднї почну звеличувати тебе в очу всього Ізраїля, щоб вони зрозуміли, що яким був я до Мойсея, такий я й з тобою.

8. Оце ж повели сьвященникам, що несуть скриню сьвідчення, так: Зойшовши з берега Йорданської води, зупинїтесь ув Йорданї.

9. І промовив Йозей синам Ізрайлевим: Приступіте і вислухайте словеса Господа, Бога вашого.

10. І сказав Йозей: Ось по чім знати мете, що серед вас присутен Бог живий і що він проганяти ме з перед вас Кананїїв, Гетїїв, Гевїїв, Ферезїїв, Аморіїв і Евузїїв:

11. Оце ввійде перед вами в Йордань скриня закону Господа, Бога всієї землї;

12. Виберіть же дванайцять чоловіка

із родів Ізрайлевих, по одному з кожного поколїння.

13. І скоро зупиняться в Йорданській водї сьвященники, що несуть ковчега Господа всієї землї, вода Йорданська перестане текти і стояти ме наче стїна.

14. Як же народ рушив з своїх наметів, щоб йти через Йордань, і сьвященники понесли скриню завіту поперед люду,

15. То, як тільки несучі ковчега, увійшли в Йордань, і ноги сьвященників, що несли скриню завіту, замочились в водї, — Йордань же виступає під жнива всюди з берегів своїх,

16. Зупинилась тодї вода, що текла згори, і стояла як мур аж до міста Адаму, та аж до Сартана; та ж вода, що ішла у низ до степового моря, до Соленого моря, стекла зовсїм:

17. І народ переходив навпроти Ерихона; сьвященники ж, що несли скриню закону Господнього, стояли зупинившись на суші посеред Йорданї, тим часом, як усї сини Ізрайлеві переходили по сухому дну, покіль увесь народ перейшов через Йордань.

ГОЛОВА 4.

Як же перейшли всї люде через Йордань, сказав Господь Йозейові:

2. Возьми із народу дванайцять чоловіка, по чоловікові з кожнього поколїння,

3. І повелїть їм: Возьміте звідтіля, в посеред Йорданї, з того місця, де стояли ноги сьвященників, дванайцять каменів, та й понесїть їх із собою тай покладїте на ночлїзї, де обляжетесь про сю ніч.

4. І покликав Йозуа дванайцять чоловіка, що призначив із синів Ізраїля, по чоловікові з кожнього поколїння,

5. І повелїв їм Йозей: Ідїть перед ковчега Господа, Бога вашого, на серед Йорданї, та возьми кожен в вас по каменю на плечі, по лїчбі поколїнь синів Ізрайлевих,

6. Щоб були вони у вас повсячасним знаменнєм; як питати муть вас колись ваші сини: Про що се камінне в вас?

7. Ви відказувати мете їм: Се про те, що вода Йорданьска перестала текти перед скринею закону Господнього, як вона переходила через Йордань. Вода Йорданьска перестала текти; так і мусить се камінне бути синам Ізрайлевим памятником на всї вічні часи.

8. І вчинили сини Ізраїля так, як повелїв їм Йозей, і взяли дванайцять каменів зпосеред Йорданї, як Господь велїв Йозейові, по лїчбі поколїнь Ізрайлевих, і перенесли їх із собою на те місце, де обночувались, та й поскладали їх там.

9. А Йозуа поставив посеред Йорданї дванайцять каменів на тому місцї, де стояли ноги сьвященників, що несли скриню сьвідчення, і стоять вони там по сей день.

10. Сьвященники же, ті, що несли ковчега, стояли посеред Йорданї, покіль закінчилось усе, що заповідав Господь Йозейові промовити до людей, згідно з усім, що заповідав Мойсей Йозейові, і покіль нарід скваппо переходив.

11. Як же попереходили всї люде, перейшов і ковчег Господень і сьвященники поперід народу.

12. А Рубенїї, Гадїї і пів поколїння Манассієвого перейшли збройно передом синів Ізрайлевих, як заповідав їм Мойсей.

13. Силою до сорока тисяч збройного люду двинули вони перед Господом на війну в Ерихонські степи.

14. Того дня звеличив Господь Йозея в очу всього Ізраїля, і вони держали його тепер високо, так як Мойсея поки було віку його.

15. І сказав Господь Йозейові:

16. Повели сьвященникам, що несуть скриню сьвідчення, щоб вийшли з Йорданї.

17. І повелїв Йозей сьвященникам кажучи: Вийдїть із Йорданї!

18. І як повиходили з Йорданї сьвященники, що несли ковчега Господнього, і скоро стали їх ноги на суші, вернулась вода Йорданська на прежне місце, та й зайняла всюди береги, як перше.

19. Нарід же повиходив із Йорданї десятого дня первого місяця, та й отаборивсь у Галгалї на східній сторонї від Ерихону.

20. Ті ж дванайцять каменнів, що

взяли вони з Йордані, поставив Йозей в Галгалї,

21. І сказав до синів Ізраїля так: Коли ваші сини питати муть колись у батьків своїх: Що се за каміннє?

22. То скажете синам вашим: Ізраїль перейшов тут через Йордань сухоніж,

23. Бо Господь, Бог ваш, висушив Йорданську воду перед вами, аж покіль ви перейшли, так само, як зробив Господь, Бог ваш, із Червоним морем, що висушив перед нами, аж покіль ми перейшли,

24. Щоб усї народи на землї знали, що рука Господня потужна, щоб ви боялись Господа, Бога вашого, поки вашого віку.

ГОЛОВА 5.

Як же всї царі Аморійські по тім боцї Йордані на заходї, і всї царі Канаанські, що жили понад морем, почули, що Господь висушив Йорданську воду перед синами Ізрайлевими, докіль вони перейшли, так удались вони в тугу і не стало в них духа проти синів Ізрайлевих.

2. Того часу повелїв Господь Йозейові: Пороби собі камяні ножі, та й почни обрізувати синів Ізрайлевих!

3. І поробив собі Ісус камяні ножі та й пообрізував синів Ізраїля на підгіррі Відрізків.

4. І ось про що Йозуа пообрізував: Усї люде, що вийшли з Египту, скілько було їх мужого полу, увесь військовий люд, повмірали в дорозї на пустинї після того, як вийшли з Египту.

5. Всї ж ті, що вийшли, були обрізані; усїх же, которі породились у пустинї в дорозї з того часу, як вийшли вони з Египту, не обрізувано;

6. Бо сорок років Ізрайлитяне блукали в пустинї, покіль усї мужі спосібні до війни, що вийшли з Египту, вимерли, тому що не слухали вони слів Господнїх; а Господь клявсь їм, що не побачать землї, котору з клятьбою обіцяв батькам їх, надїлити їм землю текучу молоком та медом;

7. Та на їх місце поставив сини їх; сих Йозей й пообрізував; бо вони були не обрізувані, тим що в дорозї їх не обрізувано.

8. Як же пообрізувано всїх до одного, пробували вони на свойму місцї в таборі, аж покіль повигоювались.

9. І сказав Господь Йозейові: Сьогоднї зняв я з вас сором Египецький. Тим і проложено прізвище тому місцю Галгал (сьміховище) по сей день.

10. І оставали сини Ізрайлеві в Галгалї, тай сьвяткували паску на чотирнайцятий день місяця ввечорі там на степах Ерихонських.

11. І їли вони на другий день паски неквашений хлїб та пражене зерно із уроджаю тієї землї того ж самого дня.

12. На другий же день перестала падати манна, як вони стали їсти хлїб з уроджаю тамешної землї; і не було більш манни у синів Ізрайлевих. Оце ж харчувались вони вже в тім роцї з уроджаю Канаан землї.

13. Як стояв же Йозуа під Ерихоном, зняв він раз очі та й бачить, що стоїть навпроти його чоловік із голим мечем у руцї. І приступив до нього Ісус та й питає: Чи ти наш, чи з ворогів наших?

14. А той відказав: Нї, я гетьман війська Господнього, і прийшов тепер сюди. І впав Йозуа на лице своє та й поклонивсь йому; тодї питає в його: Пане, що ж повелиш ти слузї свойму?

15. Рече тодї гетьман війська Господнього до Йозея: Іззуй обуву твою з ніг твоїх, бо місце, де стоїш, сьвяте. І вчинив так Йозуа.

ГОЛОВА 6.

У Ерихонї ворота були зачинені, а зачинивсь він зі страху перед синами Ізраїля, так що нікому не можна було виходити й увіходити.

2. І сказав Господь Йозейові: Подам тепер тобі на поталу Ерихон вкупі з його царем і військовими мужами.

3. Будете обходити місто навкруги всї спосібні до війни по одному разу, а чинити меш так шість день рядом;

4. І сїм сьвященників нехай носять сїм труб із баранячого рога перед ковотом; на семий же день обійдете місто сїм раз, а сьвященники трубити муть у труби.

5. Як же затрублять ювилейні тру-

би, то ввесь люд, скоро почує трубний голос, нехай загукає боєвим гуком; тоді мури міста впадуть руїною, і народ увійде в город, кожний звідти, де стояв.

6. І покликав Йозей Нуненко сьвящеників, і озвавсь до них: Будете обносити скриню закону, а сім сьвящеників нехай несуть сім труб із баранячого рога перед ковчегом Господнїм.

7. Тоді повелїв людові: Ідїте й обходьте город навкруги, збройні ж пійдуть поперед ковчега Господнього.

8. Як же дав Ісус людові такий наказ, виступило тоді перед Господом сім сьвящеників, що несли сім труб з баранячого рога, і пійшли та затрубили в труби; скриня завіту Господнього поступала за ними.

9. А збройні ійшли поперед сьвященниками, що трубили в труби, велика ж громада йшла поза ковчегом, тим часом як передні трубили в труби.

10. І повелїв Йозей людові: Гледїть же, не гукайте, не чинїть крику, ба й одного слова не промовляйте, аж покіль я звелю вам: Гукайте! тоді й гукати мете.

11. І обніс він один раз Господню скриню навкруги міста; тоді вернулись у табір та й обляглись у таборі.

12. Йозей же устав рано вранцї, і сьвященники взяли скриню закону Господнього,

13. А сім з них, що несли сім труб ювилейних поперед ковчегом Господнїм, трубили неперестаючи в труби, а збройний люд ійшов поперед ними, велика ж купа йшла позад ковчега Господнього, тим часом як ті трубили безперестанно в труби.

14. Сим робом обійшли вони й на другий день город, та й вернулись до табору. Так чинили шість день за рядом.

15. На семий же день повставали рано, як зачервонїла рання зоря, та й обійшли город звичайним робом сім раз навкруги; тілько того дня обійшли місто навкруги сім раз.

16. За семим же разом затрубили сьвященники в труби, а Йозуя сказав людові: Здиймайте гук, бо Господь піддав вам місто.

17. Місто же се з усім, що в йому є, мусить бути проклятим перед Господом; тільки блудниця Рагаба з усїма, що з нею у хатї, зістанеться жива; вона бо переховала посланьців, що ми їх посилали.

18. Ви ж гледїть, остерегайтесь, щоб хто не взяв собі що небудь із проклятого посьвяту. Сим би ви підвели під прокляттє й самий табір Ізрайлїв і довели його до погибелї.

19. Нї, нї! усе срібло й золото і все мідяне й залїзне знаряддє нехай присьвятиться Господеві і ввійде в його скарбівню.

20. Тоді загукали люде і затрубили сьвященники в труби. Як же люд почув, що трублять, тоді загукали всї страшенним криком, і мури міста впали руїною; нарід же ринув у город, кожен звідти, де стояв; сим робом і опановано місто.

21. І простерли мечем прокляття на все, що було в городї, на чоловіка й жінку, на молодого й старого, на вола й овеча й осла.

22. Обом же тим, що ходили на розглядини, повелїв Йозей: Ідїте в хату тої блудницї та приведїте звідти сюди молодицю з усією ріднею її, як заприсягли ви їй!

23. І пійшли молодики, що ходили на розглядини, та й привели Рагабу з її батьком і матїрю, з її братами й иншими домовниками; і всю рідню її вивели та й остановили за табором Ізраїльским.

24. Місто же і все, що було в ньому, пустили пожаром, тільки срібло та золото та мідяний і залїзний посуд віддали в скарбівню Господнього дому.

25. А блудницю Рагабу і батьківську родину її і всїх що були в неї, зоставив Йозуа живими і пробуває вона в потомках своїх у Ізраїлї по сей день; бо переховала посланьців, що послав був Ісус на розглядини в Ерихон.

26. Того часу вимовив Йозей такий проклін: Будь проклят перед Господом чоловік той, що зважився б сей город Ерихон відбудувати! Роскопуючи грунт на основини його, перворідня схова́є, а на послїдньому з дїтей нехай построїть ворота його.

27. Господь же був з Йозейом і слава його носилась по всїй країнї.

ГОЛОВА 7.

Та сини Ізрайлеві прогрішились велико, бо взяли з заклятого: Ахан син Хармія, сина Сабдієвого, сина Зариного, поколїння Юдиного, взяв із заклятого, і запалав гнів Господень проти синів Ізраїля.

2. Саме тодї послав Йозей людей у Гай поблизу Бет-Авена, на схід сонця від Бетеля, та й наказав їм: Ідїте в ту країну на розглядини. І пійшли люде на розглядини, та й розгледїли Гай.

3. Вернулись тодї до Йозея та й оповідають йому: Не треба йти туди всїм народом, а нехай би пішло чоловіка зо дві чи зо три тисячі та й підневолять той Гай. Шкода тобі ввесь люд наш трудити, бо їх там омаль.

4. От і пійшло туди людей тисяч ізо три чоловіка, та вони повтїкали з бою перед Гаянами.

5. І побили з них Гаяне з трийцять і шість чоловіка, вганяли за ними зперед городських ворот аж до Себариму, і били втїкаючих з узгіря; тодї потаяло у народу серце і взялось водою.

6. Йозуа роздер одежу на собі та й упав ниць перед ковчегом Господнїм, і лежав аж до вечора, він і громадські мужі в Ізраїлї, і посипали собі землею голови.

7. І рече Ісус: Ой Господи Боже: чи на те ж перевів єси людей сих через Йордань, щоб нас подати Аморіям на поталу? Ой коли б ми були наважились осїстись по тім боцї Йорданї!

8. Тільки ж бо я благаю тебе, Господи, навчи, що маю казати після того, як Ізрайлитяне мусїли втїкати перед своїми ворогами?

9. Як почують про се Канаанїї та й усї осадники землї сієї, так обсядуть нас навкруги, та й викоренять імя наше з землї. Що ж ти вчиниш тодї про твоє велике імя?

10. Господь же відказав Йозейові: Устань! Про що се лежиш на твойму лицї?

11. Ізраїль провинив; переступив мій заповіт, що я заповідав їм, та й присвоїли собі щось із проклятого. Сим робом учинили вони злодійство, а й надто ще вкрадене сховали між своїм посудом.

12. От через що не здолїли сини Ізрайлеві встояти перед своїми ворогами, а мусїли перед своїми ворогами навтеки втїкати: бо й сами під проклятте підпали. Тим же то не буду я з вами довше аж поти, покіль проклятих не вигубите зміж себе.

13. До дїла! осьвяти люд і повели: Дбайте про те, щоб на завтра були чисті: бо так сказав Господь, Бог Ізрайлїв: Прокляте у тебе Ізраїлю! Тим не здолїєш встояти перед ворогами твоїми, докіль не звернеш від себе те, що передане проклонові.

14. Про се ж то завтра рано вранцї нехай приходять сюди поколїння за поколїннєм, і те поколїннє, которе зазначить Господь через жереб, те нехай приступає по племенам, а котре племя вкаже Господь, те нехай приступає родинами; котору ж родину зазначить Господь, та нехай приступає по одинцю, чоловік за чоловіком.

15. Того ж, котрий піймається на заклятій річі, нехай спалять живцем з усїм його майном: бо переступив заповіт Господень і вчинив погань в Ізраїлї.

16. Оце ж назавтра вранцї повелїв Йозуа приступати поколїннє за поколїннєм, і показалось поколїннє Юдине.

17. Тодї звелїв приступати племенам Юдиним, і зазначено племя Зарине. Тодї звелїв приступати родинї Заринїй, і зазначено родину Сабдієву.

18. Тодї вже звелїв приступати родинї чоловік за чоловіком, та й зазначено Ахана, сина Хармієвого, сина Сабдієвого, сина Зариного, із поколїння Юдиного.

19. І сказав тодї Йозей Ахановї: Сину мій, ушануй Господа, Бога Ізрайлевого, та й признайся, і скажи менї, що вчинив єси; не втаюй передо мною нїчого!

20. І відказав Ахан Йозейові і каже: Справдї я провинив проти Господа, Бога Ізрайлевого, те й те вчинив:

21. Побачив я між лупом гарне убраннє Синеарське та дві сотнї сиклів срібла та золотий язик вагою в пятьде

сять сиклів. Полакомивсь на се, узяв тайкома, і воно в мене закопане в землї в мойму наметї, а срібло під ним наснодї.

22. Послав тодї Ісус посланцї, і побігли вони до намету, аж воно так: сховано в наметї в його, а срібло наснодї.

23. І взяли вони все те з намету та й принесли до Ісуса і до всїх Ізраїлитян, та й положили перед Господом.

24. Йозей же узяв Ахана Зариненка, срібло, убраннє і золотий прут, і синів його, й дочки, воли його, осли й вівцї і намет його, і все майно його, і попровадили їх і все на Ахор-долину.

25. І промовив тодї Йозуа: Про що довів єси нас до недолї? Тепер подасть тебе в недолю Господь. І побили його каміннєм усї Ізраїлитяне, та й попалили побитих, і наметали на них каміннє.

26. І насипано над ним високу могилу камяну, що стоїть там й по сей день. Господь же оебернувся від завзятого гнїва свого. Тим прозиваєть-ся те врочище Ахор-долина й по сей день.

ГОЛОВА 8.

І рече Господь Йозейові: Не лякайсь і не вдавайсь у тугу. Бери ввесь люд спосібний до війни з собою, та й іди проти Гаю. Подам тобі на поталу царя Гайського, нарід його, город його й землю його.

2. І зроби з Гаєм і з царем його, як учинив єси з Ерихоном і з царем його; однакже, скільки знайдете лупу там і скотини, заберете собі. Заляжете ж засадом на місто його ззаду.

3. І встав Ісус з усїм збройним людом, щоб їйти проти Гая. Ісус вибрав трийцять тисяч хоробрих людей, та й вислав їх уночі.

4. І наказав їм: Слухайте! Мусите залягти на місто, і то позадь міста, з заходу сонця, та не надто далеко від города і бувайте всї напоготові.

5. Я ж і всї люде, що зо мною, рушимо проти міста, і як вийдуть вони проти нас уперше, щоб на нас бити, ми будемо втїкати перед ними,

6. І гнати муть нас поти, покіль відріжемо їх від міста; бо міркувати муть: Біжать утеком од нас, як і вперед.

7. А як ми будемо втїкати, то ви встанете тодї з залягу та й опануєте город: Господь, Бог ваш, подасть вам його в руки.

8. Як же город опануєте, тодї запалите його огнем. По слову Господньому чинити мете. Гледїть, се я вам приказаз!

9. Оце ж вислав їх Йозей, і залягли вони в засїдку, вибравши місце між Бетельом і Гаєм, на захід сонця від Гаю. А Ісус ночував ту ніч між збройним людом.

10. Назавтра вранцї перегледїв Йозей військовий люд, і тодї рушив із старшиною Ізраїлевою поперед війська на місто Гай.

11. І йшов увесь військовий люд, що був з ним, і наближились вони до города, та й отаборились на північньому боцї міста, так що між ними і містом була долина.

12. Тодї взяв він до пяти тисяч чоловіка та й посадив засїдком між Бетельом та Гаєм на західньому боцї міста позадь нього.

13. І як отаборилось військо на півночі від города, а його задні люде стояли на захід сонця від города, зоставався Йозей вночі насеред долини.

14. Як довідався ж про се Гайський царь, заметушились городяне і рушили рано, щоб ударити на Ізраїля, сам царь і все військо його, на призначене місце, на схід сонця від степу. Та не знав про те, що на заходї від города залягли на нього засїдком.

15. Ісус же і всї Ізраїлитяне допустили на себе вдарити та й кинулись утеком ид степу.

16. Тодї наказано всїм людям, що були в городї, уганяти за ними; уганяючи ж за ними віддалялись вони все дальше та дальше від міста.

17. І не зосталось нікого в Гаї і в Бетелї позаду, щоб не метнувся за Ізраїлем; і покинули вони місто з відчиненими ворітьми позад себе і вганяли за Ізраїлем.

18. І промовив тодї Господь до Йозея: Простягни списа, що в руцї в тебе, проти Гаю, бо подам його тобі

в руки. І простяг Йозей списа, що
був у руці в нього, проти міста.
19. Люде ж ті, що лежали в засїдї,
схопились, як простяг він руку, і ввійшли в город та й опанували його, і зараз підпалили місто огнем.
20. Озирнуться тодї Гаяне, коли ж дим над містом устає до неба; тодї втеряли вже снагу сюди чи туди втїкати, бо й ті, що втїкали, обернулись проти них.
21. Бо ж Йозей і всї Ізраїлитяне, побачивши, що місто позадь їх опановано та димова хмара встає понад городом, обернулись назад і побивали Гайських горожан.
22. А ті, що взяли і запалили місто, вийшли з міста на стрічу своїм, а они опинились тепер серед Ізраїлитян, так що сї били на них і по цїм і по тім боцї; і бито їх поти, покіль не зісталось із них нїкого, щоб утекти чи рятуватись.
23. Царя ж Гайського взято живцем і приведено перед Йозея.
24. Як же вигубили Ізраїлитяне всїх осадників Гайських в чистому полї, в степу, де їх наздоганяно, і як вони попадали від меча всї до останнього, то вернулись усї Ізраїлитяне у Гай, та й повигублювали всїх осадників його.
25. А було всїх тих, що полягли того дня, і чоловіків і жінок, дванайцять тисяч осадників Гайських.
26. Йозуа же не спускав руки своєї, що держав у нїй списа, докіль не передав прокляттю всїх осадників Гайських.
27. Тільки скотину та здобутий в містї луп позабирали Ізраїлитяне собі по наказу Господньому, що дав Господь Йозейові.
28. Йозей ж пустив Гай на пожежу і зробив з нього могилу на вічні часи, пустку по сей день.
29. А царя Гайського повісив на шибеници до вечора. Як же сонце зайшло, повелїв Йозей зняти його трупа з шибеницї і кинуто його у воріт міста та й насипано над ним високу камяну могилу, що стоїть там і по сей день.
30. Тодї ж таки спорудив Йозуа жертівника Господеві, Богу Ізрайлевому, на Гебал горі,
31. Як заповідав раб Господень Мойсей Ізраїлитянам, як стоїть написане в книзї закону Мойсейового, жертівник з нетесаних каменів, що необроблювано їх залізним знаряддєм, і принесли вони на ньому всепаленнє Господеві і зложили жертви мирні.
32. І написав він там на каменнях відпис Мойсейового закону, що написав сей синам Ізрайлевим.
33. І поставали всї Ізраїлитяне, громадські мужі і князї і суддї по цїм і по тім боцї скринї сьвідчення навпроти сьвященників Левійських, що носили скриню закону Господнього, так приходнї, як і горожане, одна половина їх навпроти Гарисим гори, а друга половина навпроти Гебал гори, як се приказав було раб Господень Мойсей перше, на те, щоб благословляти людей Ізраїля.
34. І потім прочитав він усї слова закону, і благословення і проклятте, так, як воно написано в книзї закону.
35. Не було нїчого з усього того, що заповідав Мойсей усїй громадї Ізраїльскій, чого не прочитав би Йозей перед усією громадою Ізраїля, перед жіноцтвом, і перед малечою і перед чужницями, що перебували з ними.

ГОЛОВА 9.

Як же, почули про се всї царі, що жили по тім боцї Йорданї по горах і долинах і всюди вподовж низини великого моря та й до Ливану: Гетії, Аморії, Канаанії, Ферезії, Гевії й Евузії,
2. То й зібрались вони докупи, щоб єдинодушно воювати Йозея й Ізраїля.
3. Та осадники Габаонські, як почули, що вчинив Йозуа з Ерихоном та з Гаєм,
4. Піднялись на хитрощі: набрали харчі на дорогу і обвішали свої осли драними торбами та старими подертими й посшиваними бурдюками на вино,
5. І повбувались у старе й полатане обувє і повдягались у стару подрану одїж, а ввесь харчовий хлїб у них був черствий та покрушений.
6. Оттак прийшли вони до Ісуса в табір під Галеал, і промовили до нього й до громадських мужів Ізраїльских:

з далекої землї прийшли ми, тож зробіте з нами мирову умову.

7. Громадські ж мужі Ізраїля відказали Гевіям: Може ви живете поблизу нас, то й як же нам та чинити з вами умову?

8. І відказали вони Йозейові: Ми хочемо твоїми пiдданними бути. Йозуа ж каже їм: Хто ви такі, і звідкіля прийшли?

9. А они відказали йому: З вельми далекої землї прибули ми, раби твої, в імя Господа, Бога твого: бо чували про нього і про все, що він удіяв Египтїям,

10. І що він учинив царям Аморійським, що жили по тім боцї Йорданї, Сигонові, цареві Гезбонському, та Огові, цареві Базанському в Астаротї.

11. Тим же то наша старшина й усї осадники нашої землї повелїли нам: Обмислїть себе живностю на дорогу та йдїте назустріч їм, та й промовте до них: Хочемо бути пiдданими вашими, тож учинїте з нами умову.

12. Ось який хлїб у нас! Узяли ми гарячим іще його з нашої домівки на харчуваннє, як вийшли в дорогу до вас; а тепер він зачерствів і покрушився.

13. А се винові бурдюки: Були вони нові, як ми їх наливали, а тепер подрані. Ось і наша одїж і обуве наше: повитирались в далекій дорозї.

14. І взяли громадські мужі трохи харчї їх (покушати), та не поспитали в Господа ради.

15. І запевнив їм Йозуа беспеку і вчинив умову з ними, щоб зоставити їх живими. І поклялись їм громадські мужі присягою.

16. Як же уплило три днї після того, як зроблено мирову вгоду з ними, виявилось тодї, що вони були зблизька, сусїди їх;

17. Бо коли рушили Ізраилитяне в дорогу, то прийшли на третий день до їх міст; а міста ті були: Габаон, Кафира, Беерот і Кириятярим.

18. І не заподїяли їм Ізраилитяне нїякого зла, бо мужі громадські клялись їм Господом, Богом Ізраилевим, у присязї. І нарекала вся громада на мужів громадських.

19. Та всї мужі громадські промовили до всієї громади: Ми клялись їм Господом, Богом Ізраилевим; тим то й не годиться нам приторкнутись до них;

20. А зробімо їм ось що: Нехай собі живуть на сьвітї, щоб не вдарив на нас гнів Божий за клятьбу, що ми заприсягли їм.

21. А ще промовили до них мужі громадські: Нехай живуть собі на сьвітї, за теж будуть вони дроворубами та водоносами про всю громаду; і пристали всї на те, що сказали їм мужі громадські.

22. І покликав їх Ісус, і каже їм: Про що ви ошукали нас упевнивши: ми, мовляли, живемо далеко од вас, коли живете близько нас?

23. Оце ж ви будете раби проклятущі і нїхто з вас не вийде на волю, будете дроворубами та водоносами для дому Бога мойого!

24. І відказали вони Йозейові: Переказано було нам, рабам твоїм, що Господь, Бог твій, дав рабові свойму Мойсейові такий обіт, що надїлить вам усю землю, а всї осадники землї вигубить. Тим полякались ми вельми, що позганяєте нас із сьвіту, та й учинили таке дїло.

25. Тепер же ми оддані тобі в руки; чини з нами, що тобі здається добрим і праведним.

26. Так і вчинив з ними Ісус, та й оборонив їх сим робом від Ізраилитян, що не повбивали їх.

27. І зробив їх Йозуа тодї дроворубами та водоносами про всю громаду й про жертівник Господень, і так воно зісталось аж по сей день на тому місцї, яке б нї вибрав Господь.

ГОЛОВА 10.

Як же дочувсь Адониседек, царь Ерусалимський, що Йозуа опанував Гай і кинув на його проклін та що він так учинив із Гаєм і царем його, як учинив з Ерихоном та царем його, а відтак що осадники Габатона вчинили примирря з Ізраїльом і зостались між ними живі,

2. Тодї налякався він вельми, бо Габатон був город великий, як звичайно місто царське, а й більше ніж Гай, і всї городяне його були хоробрі.

3. То ж послав Адониседек, царь Ерусалимський, до Гогама, царя Гебронського, і до Фирама, царя Ярмутського, і до Яфія, царя Лахиського, і до Дебира, царя Еглонського, і повелів їм сказати:

4. Прибувайте до мене та підпоможіте мене, щоб нам побити Габаонїїв, бо вони вчинили примирря з Иозейом й Ізрайлитянами.

5. Тодї скупились докупи пять царів Аморійських: царь Ерусалимський, царь Гебронський, царь Ярмутський, царь Лахиський, царь Еглонський, з усїм їх військом, і прибули вони і всї потуги їх, та й облягли Габаон та й почали бити на його.

6. І послали осадники Габаонські посли до Йозуя в табір у Галгал і повелїли сказати йому: Не покидай рабів твоїх у лихій годинї. Прибувай до нас хутко на підмогу, та й рятуй нас: бо всї царі Аморійські, що живуть по горах, поскуплювались проти нас.

7. От і двинув Йозуа із Галгала з усією боєвою потугою своєю і з усїма хоробрими.

8. І рече тодї Господь Йозейові: Не лякайсь їх: бо я подам їх тобі на поталу; не встоїть нїхто з них перед тобою.

9. І Йозуа наступив на них несподїванo, йшов бо з Галгала всю ніч.

10. І привів Господь їх у безлад перед Ізрайлитянами, і сї побили їх великим побоєм під Габаоном, і вганяли за ними по дорозї, що йде в гору до Беторона, і побивали їх в утеках аж до Азека й Македа.

11. Як же вони втекали перед Ізраїльом та спускались від Беторона, тодї Господь спустив на них з небес страшенний град мов камінне аж до Азека, і повбивав їх; більш було тих, що згинуло від камяного гряду, нїж тих, що мечем повбивали Ізрайлитяне.

12. Тодї покликнув Йозуа до Господа, як подав Господь Аморіїв на поталу Ізраїлеві, і промовив перед Ізраїльом: Сонце, стій над Габаоном; місяцю, над Аялоном!

13. І зупинилось тодї сонце, і не йшов по небу місяць, докіль Божий люд помстився над своїми ворогами! Чи ж не стоїть се написане в книзї Праведнього: Зупинилось сонце посеред неба і не квапилось воно сїдати мало не цїлий день!

14. І не було такого дня, як оний, нї перше, нї навпослї, щоб Господь слухав чийого б нї було голосу: сам бо Господь воював за Ізраїля.

15. І вернувсь Йозей і ввесь Ізраїль із ним до табору в Галгал.

16. Пять же царів тих повтїкали та й поховались у печері під Македою.

17. І сказано Йозейові: Пять царів седять сховавшись у печері під Македою.

18. І повелїв Йозей: Котїте величезні камені до челюстей печери та поставте скілька чоловіка коло неї стерегти їх.

19. Самі ж не гайтесь, а вганяйте за вашими ворогами і побивайте їх задніх людей; не давайте їм увійти в їх міста, бо Господь, Бог наш, подав їх вам у руки ваші.

20. Як же докінчав Йозуа та сини Ізраїлеві побивати їх страшенним боєм, так що вони мало не всї вигинули, а хто зоставсь од них, ті повтекали в утверджені міста,

21. Тодї ввесь люд вернувсь веселий до табору до Ісуса під Македою, і нїхто вже не важивсь бовкнути против Ізраїля.

22. Звелїв тодї Йозуа: Відчинїте челюстї в печері та виведїть тих пять царів з печери.

23. І вчинили так, і привели до нього тих пятьох царів із печери: царя Ерусалимського, царя Гебронського, царя Ярмутського, царя Лахиського і царя Еглонського.

24. Як же приведено тих царів до Йозея, поскликав Йозей усїх мужів громадських Ізраїля, і сказав старшинї військового люду, що ходили з ним у поход: Приступіте й постаньте ногами вашими на гамалики (шиї) сим царям. І приступили вони, та й постали ногами своїми на гамалики їм.

25. І рече до них Йозуа: Не лякайтесь і не бійтеся, бувайте кріпкі й мужні, бо так чинити ме Господь з усїма ворогами вашими, що з ними воювати мете.

26. І звелїв потім Йозуа повбивати їх і повішати на пятьох шибеницях;

і висїли вони на шибеницях аж до вечора.

27. А як сїдало сонце, повелїв Ісус поздіймати їх із шибениць; і поздіймано їх і повкидано тодї в печеру, де вони поховались були, і поприкочувано великі каменї до челюсти печери, де вони лежать і по сей день.

28. А город Македу опанував Йозуа того ж дня, завоював в крівавому бою і положив на його царя проклятте і на місто і на всїх, що були в городї, не давши оцїлїти нїкому; а з царем Македським поступив так само, як із царем Ерихонським.

29. Тодї двинув Йозуа від Македи з усїм Ізраїлем на Либну і воював з Либенськими осадниками.

30. І подав Господь се місто з його царем на поталу Ізраїлеві, і звоювали вони його в крівавому бою, та й побили всїх людей не давши утекти нїкому, а з царем його росправились вони так, як росправились із царем Ерихонським.

31. Тодї двинув Ісус і ввесь Ізраїль із ним від Либни, на Лахис, обліг його та й почав на нього бити.

32. І подав Господь Лахис на поталу Ізраїлеві, і опанували вони його на другий день, і звоювали його в крівавому бою, і побили всїх людей, що там були, так само як учинили з Лахисом.

33. Тодї прийшов Горам, царь Газерський, на підмогу Лахисові; та Йозуа побив і його й військо його, так що не втїк із них нїхто.

34. Тодї двинув Йозуа з усїм Ізраїлем від Лахиса на Еглон, і облягли вони його та й почали бити на нього.

35. І опанували його того ж дня, та й звоювали його, і на все живуче, що було там, кинув він того дня проклін так само, як росправивсь із Лахисом.

36. Тодї пійшов Йозей з усїм Ізраїлем від Еглона на Геброн, та й роспочав бити на нього,

37. І зайняли вони його, та й звоювали мечем, і вбили царя його, і побили всїх осадників навкруги по їх займищах, так що нїхто не втїк, як се росправився він із Еглоном. І роспростер на його він і на всїх людей, що там були, проклін.

38. Звідсї повернувсь Йозуа з усїм Ізраїлем проти Дебира, та й почав бити на нього.

39. І підгорнув його під свою силу вкупі з його царем і займищами навкруги, і побив їх і кинув проклін на всїх людей, так що не втїк нїхто; як росправивсь із Геброном, так само росправивсь і з Дебиром, і з царем його, як він росправивсь з Либною й царем її.

40. Сим робом звоював Йозей всю землю нагірню і полуденню й подїлля й підгірря, і всї їх царі; так що нїхто не втїк, і на все живе розтягнув проклін, як повелїв Господь, Бог Ізраїльський;

41. І звоював Ісус всїх, що жили від Кадес-Барне до Гази і всю Гозен землю до Габаону.

42. І опанував Йозуа всїх царів їх одним походом, бо Господь, Бог Ізрайлїв, воював за Ізраїля.

43. А відтак вернувсь Ісус з усїм Ізраїлем до табору в Галгал.

ГОЛОВА 11.

Як же дочувсь про се Евин, царь Асорський, післав він посли до Йобаба, царя Мадонського, та до царя Симронського, та до царя Ахсафського,

2. Та до царів, що царювали на півночі у нагірній землї та в степу на полуднє від Киннарота, на подїллї, і в Нафот-Дорі понад морем,

3. До Канаанїїв на схід сонця і на захід сонця, до Аморіїв, Гетіїв, Ферезіїв та Евузіїв у гори, і до Гетїїв, попід Гермонам в землї Массифи.

4. І виступили вони з усїма потугами своїми, така сила народу, така лїчба їх, як піску на морському березї, і вельми багато коней та колесниць (возів).

5. І всї ті царі, змовившись один з одним, двинули та й отаборились укупі при водах Меромських, щоб ударити на Ізраїля.

6. І рече Господь Йозейові: Не лякайсь їх: завтра о сїй добі всї вони лежати муть перед синами Ізраїля; коням же їх поперерізуй жили а колесницї їх попали огнем.

7. От і напав їх Ісус з усією боєвою

потугою своєю несподівано на Мером водах, та й кинувсь на них.

8. І подав їх Господь в руки Ізраїлитян, і били вони їх і гнали їх до Сидону великого і до Мисрефот-Маїму і до Мицфи-долини на схід сонця, і перебили їх так, що не втїк нїхто.

9. І розправивсь із ними Ісус так, як повелїв йому Господь: коням їх поперерізував жили а боєві колесницї їх попалив.

10. Того ж часу, повернувши Йозуа, опанував Асор, і вбив царя його; бо Асор та був перше головою усїм містам в цїм царстві.

11. І побили вони всїх людей, що там були, кинувши на їх проклін: нїщо живе не зосталось там, а самий Асор пустили димом.

12. І загорнув Йозуа під свою руку всї городи царів тих вкупі з їх царями, та й поруйнував, і розпростер проклін на них, як повелїв Мойсей, раб Господень.

13. Тільки ті міста, що стояли на вижинах, тих не пустили Ізраїлитяне димом, Асор же спалив Ісус.

14. А ввесь луп із тих городів і скотину, позабірали сини Ізраїля собі; усїх же людей побили і повикоренювали, не лишаючи нікого в живих.

15. Як заповідав Господь рабові свойму Мойсейові, так заповідав Мойсей Йозейові, і так учинив Йозей не опустивши з того нї слова, що Господь заповідав Мойсейові.

16. І оттак загорнув Йозуа всю горішню землю, всю полуденну країну, і всю Гозен-землю, і поділлє й степ, і гору Ізраїлеву і те поділлє, що до неї тяглося,

17. Від гори Халак, що тягнесь до Сеїру, аж до Баал-Гаду в Ливанській долинї під Ермоном; і всїх царів позавойовував та й повбивав.

18. Довго воював Йозуа з усїма сими царями.

19. Не було нї одного міста, щоб мирно піддалось Ізраїлитянам, окрім Гевїїв, осадників Габаонських: всї завоювали вони оружньою силою;

20. Було бо се від Господа, що закаменив серця їх так, щоб вони одважувались на війну з Ізраїльом, щоб розпростирано на них проклін без милосердя і викоренювано їх, як заповідав Господь Мойсейові.

21. Того ж часу двинув Ісус та й повибивав Енакїїв по горах у Гебронї, Давирі, в Анаві, по всїх горах Юдиних та Ізраїлевих; з містами їх, і розпростирав Йозуа на них проклін.

22. Не зосталос нї одного з Енакїїв у займищі синів Ізраїлевих; тільки в Газї, в Гетї та в Азотї задержавсь останок їх.

23. І опанував Йозуа всю землю, як се Господь заповідав Мойсейові, і віддав її в наслїддє Ізраїлитянам поглядом на їх дїленицю по поколїннях їх. І опочила земля од війни.

ГОЛОВА 12.

Оце ж ті, що царювали в тїй землї, а сини Ізраїлеві осягли землю їх у державу: по тім боцї Йорданї на схід сонця, земля від Арнон-річки та й до Ермон-гір, і ввесь степ на схід сонця:

2. Сигон, царь Аморійській, що царював у Гесбонї і панував над землею від Ароера, що при березї Арнон-річки, і над половиною Галаада до Есбок-річки, гряницї Аммонїйської,

3. І над степом до моря Киннеритського на схід сонця та й до моря степового, Солоного моря, на схід сонця навпроти Бет-Ешимоту, а на полуднє над містами, що під Фасгою.

4. А займище Огове, царя Базанського, що був з останнїх Рефалів-велетнів і царював ув Астаротї й Едреї,

5. І панував над Ермон-горами і Салхою і всїм Базаном до гряницї Гессурійської і Маахійської, і над половиною Галааду до границї, Сигона, царя Гесбонського.

6. Мойсей, раб Господень, та сини Ізраїлеві звоювали їх, а Мойсей, раб Господень, оддав ту землю у державу Рубенїям та Гадїям, та півколїнові Манассія.

7. А се ті, що царювали в тїй землї, що звоював Йозуа та сини Ізраїля по тім боцї Йорданї на захід сонця, від Баал-Гаду, в Ливан-долинї та й до Лисих гір, що тягнуться до Сеїру, і що їх землю надїлив Йозей поколїнням Ізраїлевим у державу після дїлениць їх,

8. По горах, на поділлї, на підгіррях, у степу і на полуднї, землї Хеттіїв, Аморіїв, Канаанїв, Ферезіїв, Гевіїв і Евузіїв:
9. Царь Ерихонський, один; царь Гайський, поблизу Бетеля, один;
10. Царь Ерусалимський, один; царь Гебронський, один;
11. Цар Ярмутський, один; царь Лахиський, один;
12. Цар Еглонський, один; царь Гозерський, один;
13. Царь Дабирський, один; царь Газерський, один;
14. Царь Хормійський, один; царь Арадський, один;
15. Царь Либенський, один; царь Адулламський, один;
16. Царь Македський, один; царь Бетельский, один;
17. Царь Ташпуахський, один; царь Хеѳерський, один;
18. Царь Аѳекський, один; царь Саронський, один;
19. Царь Мадонський, один; царь Асорський, один;
20. Царь Симрон-Меронський, один; царь Ахсаѳський, один;
21. Царь Таанахський, один; царь Мегиддонський, один;
22. Царь Кедеський, один; царь Йокнеамський коло Кармиля, один;
23. Царь Дорський коло Наѳат Дору, один; царь Гоїмський в Галатї, один;
24. Царь Тирційський, один; усїх царів трийцять і один.

ГОЛОВА 13.

Як же був Йозуа вже вельми старий, промовив до нього Господь: Ти вже вельми старий і вбивсь у лїта, а землї не занятої в державу ще дуже багацько.
2. Ось яке ще займище зостаеться: Усї околицї Филистимські й увесь Гессур.
3. Від Сихора, що тече на схід сонця від Египту, аж до півношньої границї Екронської, вважаесь займищем Канаанським пять князїв Филистимських у нїй Газський, Азотський, Аскалонський, Гетський, Екронський і Аввійський;
4. На полуднї ж уся земля Канаанська від Меари Сидонської до Аѳека, до границь Аморійських.
5. Також земля Гевла, а там увесь Ливан на схід сонця, від Баал-Гаду під Ермон-горами аж поти, де вона йде на Емат,
6. Усїх нагірних осадників від Ливану до Мизреѳот-Маіму, всїх Сидонян я попроганяю сам перед Ізраїльом; тільки подїли їх заздалегідь по жеребу між Ізраїля, як заповідав я тобі;
7. Оце ж подїли сю землю у наслїддє девятьом поколїнням та півколїнові Манассієвому.
8. Поколїнне ж Рубена та Гада з другою половиною поколїння Манассієвого одержали від Мойсея наслїддє своє на тім боцї на схід сонця від Йорданї, як указав їм Господень раб Мойсей,
9. Від Ароера, що на березї Арнон-річки, і місто серед долини, та все поділлє Медева до Дибону,
10. І всї городи Сигонові, царя Аморійського, що царював у Езбонї, до границї Аммонїйської;
11. Також Галаад і займище Гессурське та Маахське, і всї Ермон-гори, і ввесь Базан до Салхи,
12. Усе царство Огове в Базанї, що панував над Астаротом та Едреєю. Він походив від останнїх Реѳаїв-велетнїв. Їх побив Мойсей і повиганяв.
13. Але сини Ізрайлеві не прогнали Гесуріїв нї Маахів; і зостались люде Гесурійські й Маахійські між Ізрайльом по сей день.
14. Тільки поколїнню Левіїному не надїлив нїякого паю: жертви та приноси Господа, Бога Ізрайлевого — се наслїддє його, як Господь обітував йому.
15. І так надїлив Мойсей поколїнню Рубена наслїдню державу після родів їх:
16. Границя їх була від Ароера, що на березї Арнон-річки, і місто, що посеред долини і все поділлє під Медевою,
17. Гесбон і всї міста, що на рівнинї, і Дибон і Бамот-Баал і Бет-Баал-Меон,
18. Яаца, Кедемот, Меѳаат,
19. Кіріатаім, Сивма, і Церет-Сахар на горі Емек,
20. Бет-Фегор, і Азедот, Фасга, і Бет-Есимот,

21. І всї городи на поділлї і все царство Сигона, царя Аморійського, що царював у Езбонї, що його убив Мойсей укупі з князями Мадіямськими, Евієм і Рекемом і Зуром і Гуром і Ребою, князями Сигоновими, що панували в тій землї;

22. А віщуна Билеама Беоренка убили сини Ізрайлеві разом з иншими, що їх побили мечем.

23. А (західню) границю в Рубеніїв робила скрізь Йордань. Се було наслїддє Рубеніїв, по родах їх, містах і селах їх.

24. І надїлив Мойсей поколїнню Гадовому, синам Гадовим, земельню державу по родах їх:

25. Границя була Язер і всї міста Галаадські, та половина землї Аммонійської до Ароера, що стоїть на захід сонця від Рабби,

26. Та від Гесбона до Рамат-Мицфи і Бетониму, і від Маганаїму до займища Дебирського.

27. Далїй на поділлї Бет-Гарам і Бет-Нимра і Сихот і Зафон, останок царства Сигонового, царя Езбонського, з Йорданню яко границею аж до полуденнього конця Киннеретського моря, по тім боцї Йорданї на схід сонця.

28. Се наслїдня держава (деяких) родин Гадових, міста й села їх.

29. Мойсей надїлив і половинї поколїння Манассієвого земельну державу; надїлив же ось чим (деякі) родини в півколїнї Манассієвому:

30. Займище їх простягалось від Маганаіма через увесь Базан, через усе царство Огове, царя Базанського і через усї села Яірові в Базанї, шістьдесять міст;

31. А половина Галааду, та Астарот і Едрея, головні городи в царстві Ога, царя Базанського, досталось синам Махировим Манассієнковим, половинї синів Махирових, по родам їх.

32. От що дав Мойсей у степах Моабійських, по тім боцї Йорданї, на схід сонця навпроти Ерихону.

33. Однакже поколїнню Левіїному не надїлив Мойсей нїякого наслїддя: Господь, Бог Ізрайлїв він сам їх наслїддє, як він й обітував їм.

ГОЛОВА 14.

От що посїли в наслїдню державу сини Ізрайлеві у Канаан землї, що подїлили між ними Елеазар сьвященник та Йозуа Нуненко та старші голови в поколїннях Ізраїльских:

2. А подїлили через жереб, як заповідав Господь через Мойсея про девять з половиною поколїнь;

3. Бо двом з половиною поколїнням указав уже Мойсей по тім боцї Йорданї їх наслїдню державу, а Левіям не надїлив нїякого наслїддя між ними.

4. Бо від синів Йосифових пійшли два поколїння, Манассій та Ефраїм, а Левіям не дано нїякого земляного надїлу в (обітованій) землї, тільки міста про житла та пасовища, що тягли до них, про їх скотину та про їх проче майно.

5. Як заповідав Господь Мойсейові, так і вчинили сини Ізраїля, як дїлили землю.

6. Тодї приступили Юдині сини до Йозуї в Галгалї, і Калеб Ефуніенко Кенезієць промовив до його: Ти знаєш, що сказав Господь про мене й про тебе Мойсейові, чоловікові Божому, в Кадес-Барне.

7. Було менї тодї сорок год віку, як посилав мене раб Господень Мойсей з Кадес-Барне на розглядини, в (обітовану) землю, й я приніс йому звістку по щирому пересьвіду мойму.

8. Земляки мої, що ходили зомною відняли в люду ввесь дух, тим часом, я виявив себе в повнї слухняним до Господа, Бога мого.

9. Того дня заклявсь Мойсей так: Істовно, тобі та потомкам твоїм упаде в наслїдню державу на вічні часи та земля, що ноги твої ступали по їй; бо ти явив себе вповнї слухняним до Господа, Бога твого!

10. Оце ж Господь, справджуючи обітницю свою, держить мене на сьвітї сорок і пять год з того часу, як Господь вирік слово се Мойсейові, тим часом як Ізраїль блукав по пустинї, а тепер менї вже вісімдесять і пять років віку.

11. І досї ж я почуваюсь таким сильним як і тодї, коли посилав мене Мойсей. Моя снага з того часу однакова

й досї, як треба воювати, або сюди й туди ходити.

12. Надїли ж менї сю нагірню землю, що про неї глаголав того дня Господь: своїми ушима чув єси про се того дня. Там живуть Енакії і міста в їх великі й утверджені; та може Господь менї поможе повиганяти їх, як обітував Господь.

13. І благословив його Йозуа, та й надїлив Калебові Ефуніенкові Геброн у наслїдню державу.

14. Тим же то й достав ся Геброн у наслїддє Калебові Ефуніенкові Кенезійцеві по сей день, бо він показав себе вповнї слухняним до Господа, Бога Ізрайлевого.

15. Гербон же прозивавсь перше Кіріят-Арбе, як се звався між синами Енака один чоловік великий. І втихомирилась од війни земля.

ГОЛОВА 15.

Удїл синів Юдиних по родинах їх випав такий: В межу з Ідумеєю був степ Син, від полудня, при кінцї Темана;

2. Їх полуденна гряниця сягала від кінця Солоного моря, від простираючогося на полуднє затоку його;

3. І простягалась на полуднє від Скорпіонового проходу до Зина і тягнулась на полуднє від Кадес-Барне, і підіймається просто на полуднє на Гезрон; та йде просто на Адар і повертає на Карка.

4. Звідтіля тягнеться на Азмон і йде далїй до Египецької річки, і кінчиться над морем. Се полудення гряниця.

5. Всхідньою ж гряницею служить Солоне море, аж до в'устя Йорданї. А гряниця від півночі починається від затоку морського від устя Йорданського.

6. Тодї підіймається гряниця вгору на Бет-Гоглу і йде на північ від Бет-Араби; далїй тягнеться гряниця вгору до Боганового Каменя, Рубененкового.

7. Відтак тягнеться гряниця вгору на Дебир від Ахор-долини та й повертає од півночі на Галгал, що стоїть навпроти проходу Адуммимського, що навпроти річки на полуднї. Тодї тягнеться гряниця на Ен-Семесову Воду і йде далїй до Рогел криницї.

8. Тодї тягнеться гряниця в долину сина Енномового на полуднє від нагірньої стїни Евузійської, се Ерусалим. Тодї тягнеться гряниця вгору на верх гори, що стоїть на захід сонця перед долиною Еннома і разом на північньому кінцї Рафаім-долини.

9. Від вершин же гори повертає до криницї Нефтоах-води і йде далїй на городи Ефрон-гори і повертає гряниця на Баалу, се Киріят-Ярим.

10. Від Баала ж повертає гряниця на захід сонця до Сеір-гори, тягнеться дальше на північ нагірньої стїни Еаримської: се Кесалон, і йдучи на Бет-Самис, проходить через Тимну.

11. Тодї йде границя дальше на північ аж до нагірньої стїни Екронської, і повертає гряниця на Шикарон; проходить через Баал-гору, і йде далїй аж до Ябнеїла та кінчиться край моря.

12. Західню же гряницю робить скрізь велике море. Се гряниця навкруги синів Юдиних з їх родинами.

13. Калебові ж Ефуненкові дав земляний надїл між синами Юди, як заповідав Господь Йозейові: Арбів город, Енакового батька, се Геброн.

14. І повиганяв Калеб ізвідтіля три сини Енакові, Сесая, Ахимана і Талмая, потомків Енакових.

15. Звідсї він двинув проти осадників Дабирських; Дабир же прозивавсь перше Киріят-Сефер.

16. І обіцяв Калеб: Хто підневолить Киріять-Сефер й опанує його, віддам за того дочку мою Ахсу.

17. І опанував його Готониїл, син Кеназа, брата Калебового, і віддав за нього дочку свою Ахсу.

18. Як же вели її до його, навчено її бажати собі в батька її поля, і злїзла вона з осла, а Калеб спитав у її: Що тобі треба?

19. Она ж відказала: Дай менї благословеннє; дав бо єси менї полуденню землю, дай же менї й криничанї протоки. І дав їй Калеб криничанї протоки верхові й криничанї протоки низові.

20. Се наслїдня держава поколїння синів Юдиних по родинах їх:

21. Були ж міста на полуденньому краї поколїння Юдиного проти гря-

ниці Ідумейської в полуденній країні, ось які: Кавцеїл, Едер і Ягур,
22. Кина, Димона, Адада,
23. Кедес, Асор та Ітнан,
24. Зиф, Телем та Балот,
25. Газор-Хадата та Кіріат, Гезрон, інакше Газор,
26. Амам, Шема і Молада,
27. Газар-Гадда, та Хешмон та Бет-Палет,
28. Газар-Шуал, Беер-Себа і Визіотея, та й ті займища, що до них тягли,
29. Баала, Ім і Ацем,
30. Елтолад, Кезил і Хорма,
31. Циклаг, Мадмана, та Сансана,
32. Леваот, Шелихим, Аин і Риммон: усіх двайцять і девять міст із селами їх.
33. На поділлї: Ештаол, Зора і Ашна,
34. Заноах, Ен-Ганним, Таппуах, та Гаенам,
35. Ярмут, Одоллам, та Сохо і Азека,
36. Шаараім Адитаім Гедера або Гедеротаім — чотирнайцять міст із їх селами,
37. Зенан, Хадаша, та Мигдал-Гад,
38. Дилеян, Мицфе та Йоктеіл,
39. Лахис, Воцкат і Еглон,
40. Хаббон, Лахмас і Хитлис.
41. Гедерот, Бет-Дагон, Наема, та Македа — шіснайцять міст з їх селами.
42. Либна, Етер і Ашан,
43. Іфтах, Ашна, Незиб,
44. Кеіла Ахсиб та Мареша — девять городів з їх селами.
45. Екрон з його містами й селами,
46. І від Екрону та й до моря все, що коло Азота, з селами їх.
47. Азот, належні до нього міста й села його, Газа з її містами й селами, до річки Египецької. Західню ж гряницю значить скрізь велике море.
48. По горах же: Самир, Яттир і Сохо,
49. Данна, Киріат-Санна, се Дабир,
50. Анат, Ештемо й Аним,
51. Гозен, Холон та Гило — одинайцять городів з їх селами.
52. Араб, Дума, Ешан,
53. Янум, Бет-Таппуах і Афека,
54. Хумта, Киріат-Арба, се Геброн, та Цихор — девять міст із їх селами,
55. Маон, Кармил, Сиф і Юта,
56. Ізреель, Йокдам і Саноах,
57. Каин, Гива та Тимна — десять городів з їх селами,
58. Халхул, Бет-Зур і Гедор,
59. Маарат, Бет-Анот та Елтекон — шість городів з їх селами.
60. Киріат-Баал, се Киріат-Ярим, та Аравва — два міста з їх селами.
61. У степу: Бет-Арава, Миддин, Секаха,
62. Нибсан та Солоний город та Енгеди — шість хородів з їх селами.
63. Та Евузіїв, осадників Ерусалимських, не змогли повиганяти сини Юдині, от і живут Евузії з синами Юди в Ерусалимі по сей день.

ГОЛОВА 16.

Також і синам Йосифовим припав жеробом уділь від Йордані навпроти Ерихону, у вод Ерихонських на схід сонця: пустиня, що простягаєсь від Ерихону 'д горі Бетель;
2. Від Бетеля йде границя до Лузи і переходить через займище Архіївське до Атароту.
3. І спускаєтся на захід сонця до займища Яфлетіївського, до займища низового Бет-Орона та до Газера, і кінчаєтся над морем.
4. І се одержали сини Йосифові Манассій та Ефраїм.
5. Займище ж синів Ефраїмових по родинах їх було таке: Від сходу була гряниця їх наслїдньої держави Атарот-Аддар аж до верхового Бет-Орону.
6. Потім тягнеться гряниця до моря північньою стороною Махмета та вертає на схід сонця на Таанат-Сило і проходить його з східньої сторони Яноха.
7. Від Яноха ж тягнеться вона на Атарот і Наарат та стикаєтся з займищем Ерихонським і кінчиться на Йордані;
8. Від Таппуаха йде гряниця на захід сонця до річки Кана і кіньчиться над морем. Се уділ синів Ефраїмових по родинам їх.
9. До того виділено синам Ефраїмовим міста і села ще й в паю синів Манассієвих.
10. Та не повиганяли однакже вони Канааніїв, що жили в Газері, так і зостались Канаанії жити між Ефраїмами по сей день, і платили вони їм дань

ГОЛОВА 17.

І поколїннє Манассієво осягнуло свою часть, бо він був перворіденъ у Йосифа. Махирові, первороднеєві Манассієвому достався Галаад та Басан, бо він був воїн.

2. Осягли й инші потомки Манассіїні свою пайку родина за родиною: потомки дїтей Абнезерові, потомки Гелекові, потомки Асриїлеві, потомки Сехемові, потомки Геферові і потомки Семидині: Се мужські потомки Манассієві Йосифенкові родина за родиною.

3. У Зелофгада ж, Геференка, Галааденка, Махиренка, Манассієнка, та не було синів лиш дочки, а були вони на імя: Магла, Ноа, Хогла, Милка та Тирза.

4. І приступили вони перед Елеазара, сьвященника, та перед Йозуу Нуненка і перед князїв і промовили: Господь заповідав Мойсейові надїлити нам наслїддя між братами нашими.

5. От і впало Манассієві десять частин — окрім Галаад-землї і Базана, по тім боцї Йорданї:

6. Бо й дочки, потомки Манассіїні, осягли наслїддє між синами його; а Гилаад земля досталась иншим потомкам Манассієвим.

7. Ійшла ж гряниця Манассієва від Асира на Михметат, на схід сонця від Сихему; потім тягнулась гряниця праворуч до осадників Ен-Таппуахських.

8. Земля ж Таппуах дісталась Манассії, а місто Таппуах на самій гряницї Манассієвій допавсь Ефраїміям.

9. Далїй йде гряниця до Кана-річки, на полуднє від річки. Сї городи належать до Ефраїміїв хоч лежать між містами Манассієвими, а потім іде гряниця Манассієва на північ від річки й кінець її над морем.

10. Що було на полуднї, те було Ефраїмове, а що на півночі, Манассієве, а море гряничить їх. На півночі ж гряничились вони з Асиром, а на сходї з Іссахаром.

11. Ще ж належали до Манассії у Іссахара і Асира: Бет-Сан з його містами; Іблеам з його містами; осадники Ен-Дорські з їх містами; осадники Таанахські з їх селами; осадники Мегиддонські з їх селами і третя часть Нафета.

12. Манассії не вдолїли однакож прогнати осадників названих городів; так вдалось Канаанїям задержатись у сїй країнї.

13. Як же вбились сини Ізраїля в потугу, зробили вони Канаанїїв своїми данниками, а зовсїм повиганяти їх не повиганяли.

14. Тодї поставили Йосифії перед Ісусом таку річ: Як се дав ти менї тільки один жереб й одну частину в наслїдьню державу, дарма що я налїчую в себе надто багато людей, бо Господь благословляє мене й досї?

15. І відказав їм Йозуа: Коли налїчуєш у себе надто багацько людей, так іди в лїси, та й прорубай собі просторонь у землї Ферезійській і Рафаїмській (велетенській), коли Ефраїм гори надто тїснї тобі.

16. І промовили Йосифії: Не зможемо дістатись до гір, бо в усїх Канаанїїв, що живуть на подїллї, є залїзні боєві колесницї, так у тих, що живуть у Бет-Сеанї й його містах, як і в тих що живуть на Езреель-долинї.

17. І сказав Йозуа домові Йосифовому, Ефраїмові та Манассієві так: Ти налїчуєш багацько людей й вбивсь у велику потугу, так не тобі вдоволнятись однїм тільки жеребом.

18. Тобі бо й нагірня земля достанеться. Коли се гай, так мусиш вирубати його; тодї впаде тобі й погряничнє займище; мусиш бо повиганяти Канаанїїв, дарма що в їх залїзні колесницї і що вони потужні.

ГОЛОВА 18.

І зібралась разом вся громада Ізраїльська в Силомі, і поставила там громадський намет, бо земля була підневолена їм.

2. Було ж між синами Ізраїля ще сїм поколїнь таких, що не досталось їм іще наслїдньої держави.

3. І сказав Йозуа Ізраїлитянам: Доківль ще гаятись мете йти та забрати в державу прочу землю, що Господь, Бог ваших батьків, дав вам?

4. Виберіть з між себе по три мужі з кожнього поколїння, так як я пошлю їх, щоб вони метнулись і прой-

шли навкруги по землї, щоб росписати її, як би належало подїлити її на удїли, і прийдуть опісля до мене.

5. Нехай роздїлять її на сїм частей. Юда жити ме в свойму займищі на полуднї, а дом Йосифів держати ме займище на півночі.

6. Ви ж роспишете землю на сїм паїв, та й принесете роспис до мене сюди, щоб я кинув жереби про вас тут перед Господом, Богом нашим.

7. А левитам нема паю між вами: нї! сьвященьство бо Господнє їх наслїддє. Гад же да Рубен та півколїна Манассієвого одержали вже надїл свій по тім боцї Йорданї на востоцї, що вказав їм Господень раб Мойсей.

8. І встали ті мужі, щоб йти, а Йозуа дав їм науку, як списувати землю, промовивши їм: Ійдїть же, пройдїть по землї навкруги, спишіть її та й вертайтесь до мене, а тодї я кину перед Господом про вас жереб тут у Силомі.

9. І пійшли вони та й перейшли по землї, та й росписали її місто за містом на сїм частин у книзї, та й прийшли знов до Йозуї в табор у Силомі.

10. І кинув Йозуа про них жереб у Силомі перед Господом, і надїлив там землю синам Ізрайлевим поглядом на їх дїленицї.

11. Первий жереб вийшов родинам поколїння Беняминового; удїл, що випав їм по жеребу, містився між дїтьми Юди та Йосифіями.

12. Гряниця їх на північньому боцї починається від Йорданї і проходить попри Ерихон від півночі та тягнеться 'д горі на захід, і кінчиться степом Бет-Авенським,

13. Звідти йде гряниця на Луз, від полудня Луза або Бетеля, і спадає гряниця до Атарот-Аддару, до гори, що на полуднє від низового Бет-Орона;

14. Тодї повертає гряниця і спадає в сторону моря на полуднє гори перед Бет-Ороном, і кінчиться коло Киріят-Баала або Киріят-Ярима, міста синів Юдиних. Се західнїй бік.

15. Полуденний же бік виходить від кінця Киріят-Яриму, тягнеться гряниця до моря, і доходить до жерела води Нефтоахської.

16. Дальше тягнеться гряниця до кінця гори, що на востоцї від Бен-Еннома долини, на півночі від Рефаїмського подїлля, спускається в Енном-долину від нагірньої стїни на полуднє від Евузійської і далїй Рогел-криницї;

17. Тут повертає вона на північ і тягнеться на Ен-Семес і далїй до Гелилота, що стоїть проти проходу Адумимського, і спадає до Боганового каменя, Рубененкового.

18. Звідсїля до хребта нагірньої стїни, що лежить на північ від Араби, потім тягнеться вона в Арабу.

19. Тодї тягнеться гряниця на нагірню стїну Бет-Хоглійську на північ, а кінець її над північнїм затоном Солоного моря на полуденньому концї Йордань-ріки. Се полудення гряниця.

20. На сходї служить границею Йордань. Се гряницї навкруги наслїдньої держави (деяких) родин Беняминових.

21. Міста ж (деяких) родин у поколїннї синів Беняминових от які: Ерихон та Вет-Гогла, Емек-Казиз,

22. Бет-Араба, Земараім. Бетель,

23. Авим, Фара, та Офра,

24. Кефар-Аммонай, Афнї, Гева — дванайцять міст з їх селами,

25. Габаон, Рама, Берот,

26. Мицфе, Кефира, Моза,

27. Реким, Ірфеіл, і Тарала,

28. Цела, Елеф та Евусї, се Еруса-лим; Гибеат та Кират — чотирнайцять городів з їх селами. Се наслїдня держава в (деяких) родин Беняминових.

ГОЛОВА 19.

Жереб другий вийшов Симеонові, про (деякі) родини в поколїннї синів Симеонових; а часть їх містилася серед наслїдньої держави Юдиних синів.

2. В удїлї їх були: Вирсавія, Саба і Молада,

3. Газар-Шуал, Вала й Азем,

4. Елтолад, Бетул і Хорма,

5. Зиклаг, Бет-Маркабот і Газар-Суса,

6. Бет-Лебаот і Сарухен — тринайцять міст з їх селами,

7. Анн, Риммон, Етер та Ашан — чотири міста з їх селами,

8. І всї села навкруги названих городів аж до Баалат-Беера або Рами полуденньої. Се часть (деяких) родин у поколїннї Симеоновому.

9. Від участку синів Юдиних взято удїл синів Симеонових; земляний бо надїл синів Юдиних був надто великий про них, тож й одержали Симеонїї наслїдню державу в серединї їх паю.

10. Третий жереб вийшов про (деякі) родини Зебулона, і займище наслїдньої держави їх доходило до Сарида;

11. Границя ж їх тягнеться вгору до моря і до Марела, торкається до Даббесета, і випирається в рїчку, що перед Йокнеамом;

12. На схід сонця же повертає від Сарида на займище Кислот-Таборське, відсї йде на Даверат та тягнеться на Яфію;

13. Звідтіля проходить на схід сонця повернувшись на Гет-Хефер, на Ітту-Казин і йде далїй на Риммон, Мітоар і Нею;

14. Тодї повертає від півночі на Ханнатон, а кінчається в Іфтах-Ел долинї;

15. Дальше Каттаф, Нагалал, Симрон, Ідеала та Бетлеєм — дванайцять міст з їх селами.

16. Се наслїдня держава (деяких) родин Зебулона, се міста з їх селами.

17. Четвертий жереб, вийшов Іссахарові про (деякі) родини Іссахара;

18. А границями їх були: Езреель, Кесуллот і Сунем,

19. Хафараім, Шіон й Анахарат,

20. Раввит, Кишіон й Авез,

21. Ремот, Ен-Ганним, Ен-Хадда, та Бет-Пазез;

22. І торкається границя до Табора, та до Сагазима, та до Бет-Самиса, а кінчалась границя їх на Йорданї — шіснайцять міст із їх селами.

23. Се наслїдня держава (деяких) родин Іссахарових, се городи й села їх.

24. Пятий жереб вийшов про (деякі) родини в поколїннї Ассера;

25. А границї їх були Хелкат, Халї, Бетен і Ахсаф,

26. Аламелех, Амад і Мишал, а випирається границя в Кармел з західнього боку і в Сихор-Ливнат;

27. Тодї повертає назад на схід сонця на Бет-Дагон, торкається до Зебулона та до Іфтах-Ел долини на півночі, та до Бет-Емек і Неіел, і йде на Кабул з лївого боку;

28. Дальше Геброн, Рехов, Хаммон та Кана, до великого Сидону;

29. Тодї повертає границя назад до Рами та до утвердженого Тирус-города, і повертає границя на Хос, а кінець їй над морем у Ахсиві місточку;

30. А до того Умма, Афек та Рехоб: двайцять і два городи з їх селами.

31. Се наслїдня держава (деяких) родин у поколїннї Ассер, се міста з їх селами.

32. Про Нафталїя жереб шестий, про (деякі) родини синів Нафталїєвих;

33. Границя їх ійшла від Хелефа, від дуброви, що при Заннанимі, до Адами-Некеба й Ябнеїла та аж до Лаккума, та кінчилась на Йорданї;

34. Звідсї границя повертає на захід сонця на Аснот-Табор, а звідти йде на Гуккок, і стикається на полуднї з Забулоном, а з Ассиром стикаються від заходу, до Юди же й Йорданї від сходу сонця.

35. А утверджені міста були: Зиддим, Зер, Гаммат, Ракка́т і Хинерет,

36. Адама, Рама й Асор,

37. Кедес, Едрея і Ен-Газор,

38. Іреон, Мигдал-Ел, Горем, Бет-Аннат і Бетсамис — девятнайцять городів з їх селами.

39. Се була наслїдня держава (деяких) родин у поколїннї синів Нафталїєвих, се міста з їх селами.

40. Про (деякі) родини в поколїннї синів Данових вийшов жереб семий;

41. А границею наслїдньої держави їх були: Зора, Естайол, та Ір-Семеш,

42. Шаалаввин, Аіалон, Іла,

43. Елон, Тимната й Екрон,

44. Елтеке, Гиббетон і Баалат,

45. Ігуд, Бене-Барак і Гат-Риммон,

46. Ме-Яркон і Раккон вкупі з займищем проти Йоппії. І вийшов пай синів Данових надто малий для них.

47. Тодї Данії вийшли на війну проти Ласем, звоювали його та й підневолили в крівавому бою, і взяли його в свою державу та й осїлись у ньому і проложили йому прізвище Ласем-Дан в імя предка свого Дана.

48. Се наслїдня держава (деяких) ро-

дин у поколїннї Дана, се городи з їх селами.

49. Як же скінчили вони поділ землї по граняцям її, тодї надїлили сини Ізраїля наслїдню державу Йозуйові Нуненкові серед себе.

50. По обітницї Господнїй надїлили вони йому місто, яке собі бажав, се б то Тамнат-Сараа на Ефраїмових горах. І укріпив він місто і осївсь у йому.

51. Се та наслїдня дїлениця, що подїлили по жеребам Елеазар сьвященник та Йозуа Нуненко та голови в поколїннях Ізрайлевих у Силомі перед Господом при входї в громадський намет. І сим робом закінчили вони поділ (обітованої) землї.

ГОЛОВА 20.

І рече Господь Йозейові:

2. Промов до синів Ізрайлевих так: Попризначуйте собі охоронні міста, що про них я вам глаголав через Мойсея,

3. Щоб убийця, той хто необачно, ненароком убє чоловіка, утїкав туди, щоб вони служили вам прибіжищем од кровоместника.

4. І хто втече в одно з тих міст, нехай стане у входу до міста, і принесе справу свою перед мужів громадських сего города. Тодї нехай вони приймають його до себе в город і дають йому притулок, щоб йому жити між ними.

5. І коли кровоместник уганяти ме за ним, так щоб вони не видавали убийця йому: бо він убив свого ближнього ненароком, не ворогувавши на нього перше.

6. Нехай він пробуває в тому містї, аж покіль стане задля свого присуду перед громадою, аж до смертї первосьвященника, що того часу старшинувати ме. Тодї можна убийцеві вернутись у свій город і в свою домівку в тому містї, звідкіля він утїк.

7. І присьвятили вони Кедес в Галилеї на Нафталїввій горі, та Сихем на Ефраїмовій горі, та Киріат-Арбу, се б то Геброн, на Юдиній горі;

8. А по тім боцї Йорданї навпроти Ерихону на схід сонця відділили, Бецер у степу, на подїллї, в поколїнню Рувима, та Рамот у Галадї, в поколїнню Гадовому, та Голан у Базанї, в поколїнню Манассієвому.

9. Сї городи призначено про всїх синів Ізраїля і про чужениць, що пробували між ними, щоб усякий, хто туди втїкати ме, убивши ненароком людину, не вмер від руки кровоместника, перш нїж він стане перед громадою.

ГОЛОВА 21.

Тодї приступили голови поколїнь Левіїних до Елеазара сьвященника та до Ісуса Навина й до голов у поколїннях Ізрайлевих,

2. І промовляли до них у Силомі, у Канаан землї оттак:

3. Господь заповідав через Мойсея поступитись нам містами на прожиток і пасовищами про нашу скотину, що тягнуть до них. І передали сини Ізрайлеві по обіцянцї Господнїй левитам із паїв своїх ось які городи вкупі з пасовищами, що до них належали:

4. Вийшов жереб про родини Каатові, і допалось по жеребу синам Арона сьвященника, левитам, від поколїння Юдиного і від поколїння Симеонового, і від поколїння Беняминового по жеребу тринайцять міст;

5. Инші ж потомки Каатові одержали від родин поколїння Ефраїмового і від поколїння Данового і від полуколїна Манассієвого по жеребу десять городів.

6. Потомки Герсона одержали від родин у поколїннї Іссахаровому, і від поколїння Ассерового, і від поколїння Нафталївого та від півколїна Манассієвого в Базанї по жеребу тринайцять городів;

7. (Деякі) родини потомків Мерариних одержали від поколїння Рубенового і від поколїння Гадового, і від поколїння Зебулонового дванайцять городів.

8. І передали сини Ізрайлеві левитам сї міста вкупі з передмістями, як заповідав Господь через Мойсея, по жеребу.

9. Поступилися ж вони від поколїння Юдиного і від поколїння Симеонового ось якими названими городами:

10. Синам Арона з родини Каатової,

із потомків Левії, — на їх бо спершу випав жереб — дано

11. Киріят-Арбу, батька Енакового, або Геброн, на Юдиних горах, вкупі з пасовищами, що тягли до їх навкруги.

12. А поле сего міста й села його передали вони Калебові Ефуніенкові, яко наслїдню державу, що йому припала.

13. І так потомкам Арона, сьвященника, передали вони охоронний город для убийця: Геброн вкупі з пасовищами, що до його тягли, і Либну вкупі з передмістями її,

14. Яттир вкупі з пасовищами його, Ештемо вкупі з пасовищами його,

15. Холон вкупі з пасовищами його, Дабир вкупі з пасовищами його,

16. Анн укупі з пасовищами його, Ютту вкупі з пасовищами її, та Бет-Семеш укупі з передмістями, що тягли до його — девять городів від обох названих поколїнь.

17. А від поколїння Бенямипового: Габаон укупі з пасовищами його, Геву укупі з пасовищами її,

18. Анатот укупі з передмістями його та Алмон укупі з пасовищами його, — разом чотири міста.

19. Оце ж одержали потомки Арона, сьвященника, всього тринайцять городів укупі з пасовищами їх.

20. А що до родин приписаних до левитів, потомків Каатових, прочих потомків Каатових, то їм допались по жеребу їх міста від поколїння Ефраїмового;

21. Дали їм охоронне місто про убийця, Сихем укупі з пасовищами його, на Ефраїмових горах, і Гезер укупі з передмістями його,

22. Кивзаїм укупі з пасовищами його, та Бет-Орон укупі з передмістями його: чотири міста;

23. А від поколїння Данового: Елтеке укупі з пасовищами його, Гиввето укупі з пасовищами його,

24. Аялон укупі з пасовищами його, та Гат-Римон укупі з пасовищами його — чотири міста;

25. А від поколїння Манассієвого: Таанах з пасовищами його, та Гат-Риммон укупі з передмістями його: два міста.

26. А всього одержали родини останнїх потомків Каата десять городів укупі з пасовищами їх.

27. Далїй одержали між родинами Левіїв потомки Герсонові від половини поколїння Манассієвого: охоронне місто про убийця Голан у Базанї вкупі з пасовищами його, та Беес-Теру вкупі з пасовищами її — два міста.

28. А від поколїння Іссахарового: Кисіон укупі з пасовищами його, Даверат з пасовищами його,

29. Ярмут з пасовищами його, та Ен-Ганним з пасовищами його — чотири міста.

30. А від поколїння Ассерового: Мишал укупі з пасовищами його, та Абдон і передмістя його,

31. Хелкат укупі з пасовищами його, та Регоб укупі з пасовищами його — чотири городи.

32. А від поколїння Нафталієвого: охоронний город про убийця: Кедес у Галилеї вкупі з пасовищами його; Гаммот-Дор укупі з пасовищами його, та Картан укупі з пасовищами його — три городи.

33. Оце ж одержали разом родини Герсонові усього тринайцять городів укупі з пасовищами, що тягли до їх.

34. Родини ж потомків Мераріевих, ще останнїх левитів, осягли від поколїння Зебулонового: Йокнеам укупі з пасовищами його, Карту з пасовищами її,

35. Димну з пасовищами її, та Нагалал вкупі з пасовищами його — чотири городи.

36. А від поколїння Рубенового: охоронний город про убийця: Безер, у степу, з пасовищами його, Яаца з пасовищами його,

37. Кадемот з пасовищами його, та Мефаат укупі з пасовищами його — чотири городи.

38. А від поколїння Гадового: охоронний город про убийця: Рамот у Галааді вкупі з пасовищами його, Маганаїм з пасовищами його,

39. Гесбон укупі з пасовищами його, та Язер укупі з пасовищами його: всього чотири городи.

40. Сим робом деякі родини потомків Мераріевих, що були ще остан-

ком від поколїння Левії, осягли яко частину, що випала їм по жеребу, всього дванайцять городів.

41. Всїх міст левитських, що випали їм по жеребу серед наслїдньої державп Ізраїлської, сорок і вісїм укупі з пасовищами, що тягли до їх.

42. У кожньому названому городї були навкруги пасовища, що до його тягли; так було по всїх названих містах.

43. І надїлив Господь Ізраїлеві всю землю, що клявшись обітував її батькам їх, і осягли вони її в державу та й осїлись там.

44. І дарував їм Господь супокій навкруги, так само, як він клявся батькам їх. Нїхто з усїх їх ворогів не встояв проти них; Господь усїх їх ворогів подав їм на поталу.

45. З усїх обітниць, що давав Господь Ізрайлевому домові, нї одна не була марною; усе справдилось.

ГОЛОВА 22.

Покликав тодї Йозуа Рубенїїв та Гадїїв і половину поколїння Манассїїного,

2. І рече їм: Ви пилнували всього, що вам заповідав раб Господень Мойсей, і слухали також моїх слів в усьому тому, що я повелївав вам.

3. За такий довгий час аж по сей день ви не покидали в нуждї ваших земляків, і пилнували заповітів Господа, Бога вашого, щиро.

4. Тепер же Господь, Бог ваш, дарував супокій землякам вашим, як і обітував їм. Оце ж вертайтесь додому, туди де ваша наслїдня держава, що вказав вам Господень раб Мойсей по тім боцї Йорданї.

5. Тілько пильно дбайте, певнити заповіт і науку, що вам дав Господень раб Мойсей, щоб любити вам Господа, Бога вашого, і повсячасно ходити путьми його, щоб вам пилнувати заповідей його, прихилятись до нього, служити йому всїм серцем і всією душею!

6. І попрощавсь із ними Йозуа і відпустив їх з благословеннєм і повертались вони додому.

7. Одному півпоколїнню Манассієвому дав Мойсей удїл в Базанї; другому ж полуколїнню дав Йозуа удїл між їх земляками на західньому боцї Йорданї. І як відпускав їх Йозуа додому і прощавсь із ними з благословеннєм,

8. То сказав їм: з великими скарбами й статками, з сріблом і золотом, міддю й залїзом і з безлїччю одежі вертаєте ви додому; роздїлїть же добичу, що здобули від ворогів своїх, з браттєм своїм.

9. Вертались тодї Рубенїї, Гадїї і полуколїно Манассіїв, та й двинули від синів Ізраїля із Силому, що лежить у Канаан землї, щоб йти в Галаад землю, де була їх наслїдня держава, де вони осїлись по Господньому слову, що прийшло через Мойсея.

10. Як дійшли ж вони до горбів на Йорданї, що знаходяться ще в Ханаан землї, збудували там Рубенїї та Гадїї та півпоколїння Манассієвого над Йорданню величезний жертівник.

11. І перечули Ізрайлитяне що говорено: Рубенїї, Гадїї та половина поколїння Манассієвого поставили жертівник як раз навпроти Канаан землї поблизу Йорданї, в землї по тім боцї від Ізраїля.

12. Як дочулись про се сини Ізраїля, зібралась тодї докупи вся громада Ізраїльська в Силомі, щоб йти проти них воювати.

13. Але ще передом послали Ізрайлитяне до Рубенїїв, Гадїїв і полуколїна Манассієвого, в землю Галаадську Фінееса, сина Елеазарового, сьвященникового

14. З десятьма князями, по одному з кожнього поколїння від усього Ізраїля. Кожен з них був гетьманом над родинами свого поколїння між тисячами Ізраїльскими.

15. Прийшовши ж вони до Рубенїїв та Гадїїв та до півпоколїння Манассієвого в Галаад землю, промовили до них так:

16. От що звелїла сказати вам Господня громада: Що се за зрада, що вчинили ви проти Бога Ізрайлевого, що тепер одвернулись од Господа, спорудивши собі жертівника, щоб становитись опором проти Господа?

17. Хиба мало нам провини через Пеора, що від неї ми ще й по сей день

не очистились, і за неї напала кара на громаду Господню?

18. А ви ще хочете оце одвернутись од Господа? Ні! сьому не бувати. Сьогодні ви ставите опір проти Господа, а завтра гнів Господень ударить на всю громаду Ізрайлеву!

19. Коли проте ся земля, що ви осягли в наслїдню державу, нечиста в ваших очах, так вертайтесь у наслїдню державу Господа, де храмина Господня поставлена, та й осідайте осадами проміж нами. Проти Господа ж не ставіте опір, та й проти нас не бунтуйтесь тим, що оце окрім жертівника Господа, Бога нашого, построїли ви ще окремий жертівник!

20. Хиба не так зрадливо поступив Ахан Заренко, полакомившись на проклятe добро, через що Господень гнів обуривсь на всю громаду Ізраїльську? Нї бо! не сам один він умер за свою провину!

21. Відказали тоді Рубенїї та Гадїї і півпоколїння Манассієвого і промовили до гетьманів тисячів Ізрайлевих:

22. Потужний Бог, Егова — Потужний Бог, Егова — він се знає, та й Ізраїль нехай се знає: Коли воно сталось ув опорі чи то в зраді проти Господа, нехай він ще сьогоднї віднїме нам підмогу свою!

23. Як ми построїли собі жертівника, щоб нам одвернутись від Господа, й на те, щоб тут приносити всепалення і хлїбові жертви, або на те, щоб мирні жертви приносити, нехай сам Господь за се помститься!

24. Нї! ми тільки дбаючи про те, се вчинили, щоб не сталось так, що ваші потомки промовили б колись до наших, потомків: Що вам таке Господь Бог Ізрайлів?

25. Хиба не положив Господь Йордань грянищею між нами й вами, Рубенїями та Гадїями? Нема вам нїякого дїла до Господа! І сим робом ваші потомки відопхнули б наших потомків від почитання Господа.

26. Тим і нарадились ми: От же що вчинїмо: Постріймо жертівника, та не про те, щоб на ньому приносити всепалення, чи заколювані жертви,

27. А про те, щоб він був сьвідком між нами й вами, і нашими потомками послї нас, що ми хотїли обіцяти шанувати Господа (разом з вами) нашими всепаленнями, і нашими заколеними жертвами і нашими мирними жертвами, та щоб ваші потомки не казали колись нашим потомкам: Нема вам нїякої частини в Господї.

28. Ми думали так: Коли вони колись казати муть таке нам або нашим потомкам, то ми відказувати мем їм: Дивітесь на подобу жертівника Господнього, що зробили наші батьки не про всепалення, або на заколювання; нї! тільки щоб він був сьвідком так про нас, як і про вас.

29. Нехай сього не буде в нас до віку, щоб ми проти Господа ставали опором, чи то відвертались тепер від Господа, будуючи окремо жертівника про всепалення, хлїбові жертви та заколювання, окрім того жертівника, Господа, Бога нашого, що стоїть перед його храминою!

30. Фінеес сьвященник і князї та голови тисячів Ізрайлевих, що прибули з ним, почувши слова, що промовляли Рубенїї, Гадїї й Манассії, вдовольнились.

31. І сказав Фінеес Елеазаренко, сьвященник, до Рубенїїв, Гадїїв і Манассіїв: Тепер постерегаємо, що Господь пробуває між нами, бо не вчинили ви такої зради проти Господа. Сим забезпечили ви Ізраїля перед судом Господнїм!

32. І вернувся Фінеес Елеазаренко, сьвященник, і князї назад із Галаад землї від Рубенїїв та Гадїїв у Канаан землю до Ізрайлитян і принесли їм відповідь.

33. І вдовольнились сини Ізрайлеві відповіддю, і прославляли Ізрайлитяне Бога, і не гадали вже більш про те, щоб йти проти них війною, щоб спустошити землю, де осїлись Рубенїї та Гадїї.

34. І прозвали Рубенїї та Гадїї жертівника „Ед" *, він бо сьвідкує про нас, як і про вас, що Господь є Богом нашим.

ГОЛОВА 23.

По втеці довгого часу після того, як дарував Господь Ізрайлитя-

* Сьвідок.

нам навкруги впокій перед усіма їх ворогами, і став Йозуа вже старим, убивсь у літа,

2. Поскликав тоді Йозуа всього Ізраїля, старшину його, і князів його, суддів його і начальників, та й промовив до них: Старий оце вже я, і вбивсь у літа.

3. Самі вбачали ви все, що вчинив Господь, Бог ваш, з усіма народами сими, та як за вас воював сам Господь, Бог ваш.

4. Я розділив по жеребу в наслїдню державу поколїнням вашим всї народи, що я вигубив, від східньої сторони Йордані аж до моря великого на заході, та остало ще богато народів:

5. Але Господь, Бог ваш, виганяти ме їх поперед вами і вигублювати ме поперед вами, щоб осягли ви землю їх, у державу, як вам обітував Господь, Бог ваш.

6. Оце ж показуйте себе всюди кріпкостійними в пилнуваннї й певненнї всього того, що стоїть написане в книзї закону Мойсейового, не відхиляючись нї праворуч нї ліворуч,

7. Не мішайтесь із сими народами, що зостаються ще коло вас; не беріть ув уста ваші імен богів їх, не божїтесь ними, не служіть їм і не припадайте перед ними.

8. Нї! до Господа, Бога вашого, маєте прихилятись, як се чинили по сей день.

9. Тим то й попроганяв Господь поперед вами великі і потужні народи: ніхто не встояв проти вас аж по сей день.

10. Один із між вас гнав тисячу перед собою, бо воював сам Господь, Бог ваш, за вас, як се вам й обітував.

11. Оце ж пилно дбайте про те, щоб любити Господа, Бога вашого.

12. Ато, коли будете зрадливі та пристанете до останку сих народів, що зістались іще коло вас, і помішаєтесь із ними сватаннєм та свояченнєм,

13. Так знайте, що тоді Господь, Бог ваш, не буде проганяти сї народи сперед вас; нї! будуть вони вам сїткою і запоною, бичем на ребрах ваших і колючкою в очах ваших, аж покіль ви зникнете з цієї гарної землї, що нею вас надїлив Господь, Бог ваш.

14. Дивітесь, я стою на тій дорозї, що мусить нею йти ввесь мир. Зрозумійте ж усім серцем і цїлою душею, що з усїх любих обітниць, що вам давав Господь, нї одна не була марною: усї вони справдились, нї одна з них не була марною.

15. От же, як справдилась усяка обітниця, що вам давав Господь, Бог ваш, так само справдяться на вас усї ті грізьби, аж покіль він викоренить вас із сієї гарної землї, що нею вас надїлив Господь, Бог ваш.

16. Коли переступати мете той заповіт, що він вам заповідав, та й пійдете служити иншим богам і кланятись будете перед ними, так запалає проти вас гнів Господень, і ви хутко позникаєте з сієї гарної землї, що нею надїлив він вас.

ГОЛОВА 24.

Скупив тодї Йозуа всї поколїння Ізрайлеві в Сихемі, і поскликав старшину Ізрайлеву, і князів його, і суддів його й начальників його, і стали вони перед Богом.

2. Рече тодї Йозуа до всього народу: Тако глаголе Господь, Бог Ізрайлїв: У давні давна жили ваші предки по тім боцї Евфрату, Тара, батько Аврамів і Нахорів, і служили иншим богам.

3. Але я вивів вашого предка Аврама із тогобочньої країни, та й проводив його по всїй Канаан землї і дав йому без лїку потомків, і дарував йому Ізаака.

4. Ізаакові ж дарував я Якова та Езава, і надїлив Езавові Сеір гори, щоб він узяв їх в державу, Яков же й сини його спустились у Египет.

5. Тодї послав я Мойсея та Арона та й покарав Египет чудесами, що вдїяв у ньому. Потім вивів я вас,

6. Та й повів батьків ваших із Египту, та й дійшли ви до моря. Египтяне ж уганяли за вашими батьками до Червоного моря з боєвими колесницями й комонником.

7. І покликнули вони до Господа про рятунок, і дав він так, що між вами і Египтянами постала густа темрява; тодї попустив він морю ринуту, так що вкрило їх. І вбачали ви своїми

очима, що я допустив на Египтян; потім пробували ви немалий час у пустині.

8. А звідтіля двинув я вас у землю Аморіїв, що седіли осадами по тім боції Йордані, і воювали вони з вами, та я подав їх вам на поталу, і ви осягли землю їх у державу і я вигубив їх перед вами.

9. Потім устав Балак Зіпоренко, царь Моабійський, і бив на Ізраїля. І послав він кликати Білеама Беоренка, щоб вас прокляв.

10. Однакже я не схотів слухати Білеама; він же ще й надто благословив вас, і сим робом визволив я вас з рук його.

11. Потім перейшли ви за Йордань і дойшли до Ерихону, і били на вас осадники Ерихонські, Аморії, Ферезії, Канаанії, Гетії, Гергазії, Гевії та Евузії, і подав я вам їх на поталу.

12. І послав я шершні поперед вас, і прогнали вони їх перед вами, двох царів Аморійських. Не мечем твоїм і не луком твоїм се сталось.

13. І надїлив я землею вас, в якій ти не трудився, і городами, що їх ви не будували, а одначе ви осїлись у них; виноградниками й оливними садами, що не насаджували ви, а поживкуєтесь ними.

14. Оце ж бійтеся Господа і служіть йому щиро та вірно, та відпихайте геть боги, що їм ваші предки по тім боці ріки й у Египтї служили, а служіте Господеві.

15. Коли ж не любо вам служити Господеві, так вибирайте тепер, кому хочете служити: чи богам, що їм служили предки ваші, що жили по тім боці ріки, чи богам Аморіїв, що в землї їх ви тепер живете; я ж і мій дом служити мем Господеві!

16. Відказав тодї люд й казав: Нї! не буде того, щоб ми покинули Господа, щоб служити иншим богам!

17. Нї! Господь нашим Богом; се він був, що вивів нас і батьків наших із Египту, де ми були неволники, привів сюди і перед нашими очима чинив сї великі чудеса, і всюди нас оберегав у дорозї, що нею ми ходили, й між усїма народами, що через них ми проходили.

18. І попроганяв Господь поперед нами всї народи, й Аморіїв, осадників бувших у сїй землї. Тож і ми служити мемо Господеві, бо він Бог наш!

19. І рече Йозуа до люду: Не зможете ви служити Господеві, бо він сьвятий Бог; ревнивий Бог він; не стерпить вам переступи ваші й гріхи ваші!

20. Як покинете Господа і служити мете чужоземнїм богам, він одвернеться від вас і попустить допуст на вас і погибель, після того як перше посилав вам благодать.

21. І відказав люд Йозуйові: Нї, волимо служити Господеві!

22. Рече тодї Йозуа до люду: Ви сьвідки за себе самих, що вибрали службу Господеві? І мовляли вони: Так, ми сьвідками!

23. Повідкидайте ж геть богів чужоземнїх, які є між вами, і прихилїте ваші серця до Господа, Бога Ізрайлевого!

24. І мовляли люде Йозуйові: Волимо Господеві, Богу нашому, служити і гласу його слухати!

25. І постановив Йозуа того дня завіт з народом, і дав їм там у Сихемі закон і право.

26. І написав Йозуа сї слова в книзї закону Божого, і взяв камення великого та й поставив там під дубом, що був при храминї Господнїй.

27. І промовив Йозуа до всього люду: Дивітесь, сей камінь сьвідкувати ме проти нас, бо він чув усї слова, що глаголав до нас Господь; тим і мусить бути сьвідком проти вас, щоб не зрадили ви Бога вашого.

28. Після сього відпустив Йозуа нарід, кожного в його державу.

29. По сих бувальщинах умер Йозуа, син Навина, Господень раб, ста і десяти год віку,

30. І поховано його в займищі наслїдньої держави його в Тамнат-Сараа на Ефраїмовій горі, на північ від Гаас гори.

31. І служив Ізраїль Господеві доківь жив на сьвітї Йозуа та старшина, що попереживала Ісуса, і знала всї дїї, що вдїяв Господь про Ізраїля.

32. Кости ж Йосифові, що Ізраилитяне принесли з Египту, поховано

в Сихемі на полі, що купив Яков у синів Геммора, батька Сихемового, за сто срібняків і наділив синам Йосифовим в державу.

33. Умер же й Елеазар Ароненко, і поховано його на горі Фінееса, сина його, що наділено йому на Ефраїм горах.

КНИГА СУДДІВ.

ГОЛОВА 1.

Як умер Йозуа, поспитали Ізрайлитяне в Господа: Хто з нас мусить перше виступити проти Канааніїв і воювати з ними?

2. І рече Господь: Юда нехай виступає. Я подам ту землю йому на поталу.

3. Юда ж каже свойму братові Симеонові: Виступай ізо мною в моє займище, щоб нам укупі Канааніїв воювати; тоді й я виступлю з тобою у твоє займище. От і виступив із ним Симеон.

4. І виступив Юда, і подав Господь Канааніїв та Ферезіїв на поталу йому, так що вони побили їх під Безеком, десять тисяч чоловіка.

5. І зіткнулись вони з Адонибезеком під Безеком, бились із ним та й побили Канааніїв і Ферезіїв.

6. Адонибезек же втік, і вганяли вони за ним і зловили його та й утяли йому великі пальці на руках і на ногах.

7. Каже тоді Адонибезек: Семеро царів з утятими пальцями великими збірали крішки під столом у мене. Як робив я, так і менї воздав Господь. Повели його тоді в Ерусалим, там він і вмер.

8. І вдарили сини Юдині на Ерусалим, опанували його та й звоювали його в крівавому бою та й пустили город на пожежу.

9. Потім двинули сини Юдині воювати Канааніїв, що жили в горах.

10. І виступив Юда проти Канааніїв, що жили в Гебронї. Геброн же прозивався перше Киріят-Арба. І звоювали Сесая, Ахимава й Талмая, паганцї Енакові.

11. Звідти двинув проти осадників Дабирських — Дабир же прозивавсь перш Киріят-Сефер.

12. І обіцяв Калеб: Хто Киріят-Сефер підневолить та й опанує, за того віддам дочку мою Ахсу.

13. І опанував його Отниїл, син Кеназа, меншого брата Калебового, і oддав він за нього дочку свою Ахсу.

14. Як же ведено її до нього, підучив він її, щоб випрохала в батька якесь поле. І скочила вона з осла, так що Калеб у неї спитав: Що тобі?

15. І відказала вона: Дай менї благословеннє; ти бо дав менї землю полуденню, то дай менї й водяні колодязї. І дав їй Калеб колодязї в горі й колодязї на низинї.

16. І сини (Етра) Кенеянина, тестя Мойсейового, повиходили із Пальмового міста (Ерихону) на Юдину пустиню, на підгірре Арадське, й прийшовши туди, поосїдали осадами коло Амалекіїв.

17. Юда ж двинув із братом Симеоном, і звоювали вони Канааніїв, що жили в Сефат-городї, та й роспростерли на нього проклін. Через те проложено йому прізвище Горма-город.

18. І звоював Юда Газу і займище її, Аскалон і Екрон із їх грянидями.

19. І був Господь з Юдою, так що він звоював нагірню землю. Подолян же не здолїв прогнати, бо в них були залїзні колесниції.

20. І надїлили вони Калебові Геброн, як заповідав Мойсей, і повиганяв Калеб звідти трех синів Енакових.

21. Евузіїв же, осадників Ерусалимських, не повиганяли сини Беняминові, от і зістались Евузії при синах Беняминових жити в Ерусалимі по сей день.

22. Сини ж Йосифові виступили й собі проти Бетеля, і Господь був із ними.

23. І розглядали сини Йосифові Бетель — сей город прозивався перше Лузом —

24. І зуздріли розглядники чоловіка, що йшов у город, і сказали йому: Ось покажи нам, де можна вломитись у город, так ми тобі подякуємо.

25. Він і показав їм, де можна вломитись у город, і завоювали вони город у крівавому бою, чоловіка ж того і всю родину його випустили.

26. Той чоловік подавсь у Гетійську землю, збудував город і проложив йому прізвище Луз. Так зветься він і по сей день.

27. І Манассій не прогнав осадників із Бет-Сана і присілків його, осадників Дора з урочищами його, осадників Іблеаму з урочищами його, та осадників Мегидди з урочищами його. Так і вдалось Канаанїям зістатись на житлї в цій країнї.

28. Як же вбивсь Ізраїль у потугу, зробив він Канаанїїв своїми крепаками, а повиганяти не повиганяв,

29. І Ефраїм не повиганяв Канаанїїв, що жили в Газері; так і зістались Канаанїї на житлї в Газері.

30. І Зебулон не повиганяв осадників Китронських і осадників Наглолських; так і зостались Канаанїї проміж ними на житлї, та й платили їм дань.

31. І Ассер не повиганяв осадників Акковських і осадників Сидонських і Ахлавських, Ахзивських, Гелвийських, Афеківських та Реховських.

32. От і жили Ассерії серед Канаанїїв, осадників тої землї, бо не повиганяли їх.

33. І Нафталїй не повиганяв осадників Бет-Самиських й осадників Бет-Анама, і жив серед Канаанїїв, що державили землею; осадники ж Бет-Самиські зробились крепаками їх.

34. Аморії ж стїснили Данїїв у горах і не давали їм спускатись на поділлє.

35. І остались Аморії на горі Херес, в Аялонї й у Саалбимі. Як почав же брати над ними гору дом Йосифів, поробились вони крепаками.

36. І роспростерлось займище Аморіїв від Скорпийонового проходу далеко в гори.

ГОЛОВА 2.

І з'явивсь ангел Господень із Галгала в Бохим, і сказав: Вивів я вас із Египту і привів у землю, що заприсяг про неї батькам вашим, і обітував: Не зламлю моєї вмови з вами по віки;

2. Ви ж не чинїте нїякої мирової вгоди з осадниками сієї землї; нї! мусите їх жертівники руйнувати. Та не послухали ви повелїння мого. Що ви вчинили?

3. Оце ж глаголю вам: Не проганяти му їх перед вами, щоб вони були колючками під боки вам, а боги їх сїттю вам.

4. Як же промовив ангел Господень сї слова до всїх синів Ізраїля, почав нарід у голос плакати.

5. Через се проложено тому врочищові призвіще: Бохим*. І жертвували вони там Господеві.

6. Як же відпустив Йозуа нарід, лаштувались тодї сини Ізраїля в дорогу, щоб осягти землю в державу — кожен у свою наслїдню державу.

7. І служив нарід Господеві покіль жив на сьвітї Йозуа та значнїщі люде, що попереживали Йозуу й що вбачали всї великі дїї Господнї, що він чинив Ізрайлеві.

8. І вмер Йозуа Нуненко, Господень раб у сто і в десять год віку.

9. І поховали його в займищі наслїдньої держави його, у Тамнат-Сараї на Ефраїм-горах, на півночі від Гаасгори.

10. Як же й увесь той рід відійшов до батьків своїх, а після них прийшов на сьвіт рід инший, люде, що Господа не знали, нї його дїла, що він чинив Ізраїлеві,

11. То почали сини Ізраїля чинити, що Господеві було не до вподоби, і покланятись Баалам.

12. Они покинули Господа, Бога батьківського їх, що вивів їх з Египту, та бігали за иншими богами, за богами народів, що жили навкруги й припадали ниць перед ними, і гнївили Господа.

13. Як покинули ж вони Господа й почали вшановувати Баала да Астарти,

14. Запалав тодї гнїв Господень на Ізраїля і віддав їх він жаківникам

---

* Місце плачу.

(грабителям), щоб жакували їх, і подав їх на поталу ворогам їх навкруги, так що вони не здолїли встоювати перед ворогами своїми.
15. Куди нї виступали вони, рука Господня була проти них на халепу їх, як погрожував їм Господь і як присягавсь їм Господь. Сим робом довів їх до великої нужди.
16. Та возносив їм Господь суддїв, і суддї рятували їх із потали їх жаківників.
17. Тільки ж бо вони й суддїв своїх не слухали, а блудували з чужими богами, припадаючи перед ними. Хутко звернули вони з тієї дороги, що нею ходили батьки їх, слухаючи заповідей Господнїх; не так чинили вони.
18. Возносячи ж Господь їм суддїв, був із суддями і рятував їх, покіль жив на сьвітї суддя, з рук ворогів їх. Бо змилосерджувавсь Господь задля їх жалю на їх напасників і тїснителїв.
19. Як умирав же суддя, дак витворяли вони ще гірше нїж батьки їх, ходючи слїдом за другими богами, щоб їм служити і припадати перед ними. Не покидали свого робу нї своєї дороги злої.
20. Тодї знов палав гнїв Господень на Ізраїля, і глаголав Господь: Через те, що сей люд переступив мою вмову, що я постановив був із їх батьками, і не слухає моїх заповідей,
21. Не проганяти му й я перед ними нї одного з тих народів, що повоставляв Йозуа, коли вмирав,
22. Щоб випробовувати ними Ізраїля, чи буде він уважати на Господню путь, щоб нею ходити, як уважали на її батьки їх, чи нї.
23. Тим і повоставляв Господь сї народи там, не прогнавши їх зараз, і не подав їх Йозуйові на поталу.

ГОЛОВА 3.

Оце ж ті народи, що зоставив Господь, щоб випробовувати ними Ізраїля і всїх тих, що не знали війни за Канаан,
2. На те тілько, щоб навчались воюватись сини Ізрайлеві що першої війни не знали:
3. Пять князїв Филистимських, усї Канаанїї, Сидонїї й Гевії, що жили на Ливан-горах від гори Баал-Гермон до ввіходу в Емат.
4. А оставив їх на те, щоб випробувати Ізраїля і довідатись, чи слухати муть вони заповідей Господнїх, що дано батькам їх через Мойсея.
5. Оце ж і жили сини Ізраїля серед Канаанїїв, Гетїїв, Аморіїв, Ферезіїв, Гевіїв і Евузіїв,
6. Брали за себе їх дочки і віддавали свої дочки за їх синів, і служили їх богам.
7. І витворяли сини Ізрайлеві зло перед Господом, і забували Господа, Бога свого, і служили Баалам та Астартам.
8. І запалав гнїв Господень на Ізраїля, так що він оддав їх на поталу Хузанові Русатаїмові, цареві Мезопотамії; і були сини Ізрайлеві підневоленими Хузанові Русатаїмові вісїм год.
9. І взивали тодї сини Ізрайлеві до Господа, і Господь вознїс їм спасителя і той вирятував їх, — Отониїла Кеназенка, сина меншого брата Калебового.
10. І зійшов на нього дух Господень і допоміг йому судити Ізраїля. І так виступив він у поход, і подав йому Господь на поталу Хузана Русатаїма, царя Мезопотамського, і взяв він гору над Хузаном Русатаїмом.
11. І втїшалась супокоєм земля сорок год. І вмер Отониїл Кеназенко.
12. Та сини Ізраїля знов чинили те, що було не до вподоби Господеві. Тодї дав Господь Еглонові, цареві Моабійському, перевагу над Ізраїлем; бо чинили вони те, що було не до вподоби Господеві.
13. Скупив він до себе Аморіїв та Амалекіїв, побив Ізраїля та й підневолив Пальмовий город.
14. І були Ізрайлитяне підневоленими Еглонові, цареві Моабійському, вісїмнайцять год.
15. Заквилили тодї сини Ізраїля до Господа, і Господь вознїс їм визвольника, Аода, сина Герового, сина Еминієвого, лївака. Через нього то послали Ізрайлитяне данину Еглонові, цареві Моабійському.
16. Аод же наготовив собі меча з дво-

ма лезвами (вістрями) на лікоть завдовжки, і підперезав його собі під одежою на правому боці.

17. От і приніс він Еглонові, цареві Моабійському, данину. Еглон же та був собі вельми пузатий чоловік.

18. Віддавши данину, відослав Аод людей, що несли данину,

19. Сам же вернувсь до виструганих ідолів у Галгалї і звелїв сказати Еглонові: Є в мене таємне слово до тебе, царю. Той повелїв: Тихо! і вийшли геть усї, що стояли кругом.

20. Як увійшов до нього Аод, він седїв один у прохолоднїй хатї своїй, і каже Аод: Маю Боже слово до тебе, царю! Той піднявсь із свого сїдалища.

21. Тодї вхопив Аод лївою рукою меча з правого боку свого, та й уткнув йому в тїло,

22. Так що за лезвами вгрязло й держально, і жир обняв вістрє, бо не витяг він меча назад із його тїла, і він досяг задньої части.

23. Вийшов тодї Аод, зачинив двері верхньої хати за собою і засунув засовом.

24. Як вийшов він, прийшли дворяне і, бачивши, що двері верхньої хати засунено, подумали: Певно він у своїй прохолоднїй хатї робить потріб свою.

25. Так ждали довго. Як же він не відчиняв усе ще дверій у верхнїй хатї, взяли ключа та й відомкнули, і от пан їх лежав на землї мертвий.

26. Покіль же вони гаялись, Аод утїк, пройшов мимо виструганих ідолїв і уйшов у Сеірат.

27. Вернувшися ж додому, ударив на Ефраїм-горах у трубу, і спустились сини Ізраїля з ним із гір, а він поперед них.

28. І повелїв їм: Сюди до мене! бо подав Господь наші вороги Моабії нам на поталу. Пустились тодї вони за ним, і пооблягали Йорданьскі броди до Моабу і не пускали нїкого перейти.

29. І побили вони тодї Моабіїв до десяти тисяч душ вельми сильних і здорових людей, так що нїхто не втїк.

30. Тодї мусїли Моабії нагнутись під руку Ізраїлеві. І було мирно в землї вісїмдесять год. Аод же судив їх до смерти.

31. Після нього виступив Самгар; сей побив шістьсот Филистимів плуговим лемішем, і він також спасав Ізраїля.

ГОЛОВА 4.

Сини Ізраїля робили знов те, що було не до вподоби Господеві. Аод уже був умер.

2. Тодї подав Господь їх на поталу Явинові, цареві Канаанїйському, що цярював в Азорі. Гетьманив же в нього Сизара; сей жив у Гаросетї поганьському.

3. Заквилили тодї Ізраїлитяне до Господа, бо в Явина було девятьсот залїзних колесниць, і він пригнїтав синів Ізраїля страшенно двайцять год.

4. А під той час була суддею в Ізраїлїв Дебора пророчиця, Лапидотиха.

5. Жила ж вона під Дебора-пальмою між Рамою й Бетелем на Ефраїм-горах, і приходили сини Ізраїлеві до неї на суд.

6. І послала вона по Барака Абиноаменка з Кадеса Нефталимового, й промовила до його: Господь, Бог Ізраїлїв, повелїває тобі: Лаштуйсь у дорогу, виступай на Табор-гору і возьми з собою десять тисяч чоловіка із Нефталимиїв та з Зебулониїв;

7. Я ж приведу до тебе Сизару, гетьмана Явинового вкупі з його колесницями й його військом до потока Кисон, і подам його тобі на поталу.

8. Барак відказав: Коли пійдеш ізо мною, то й я пійду; коли ж ізо мною не пійдеш, не пійду.

9. Она відказала: Пійду з тобою певно; тільки слава в сїй дорозї припаде не тобі, нї! жінцї в руки подасть Господь Сизару. І зібралась Дебора та й пійшла з Бараком до Кадеса.

10. Скликав тодї Барак Зебулониїв і Нафталиїв у Кадес; десять тисяч чоловіка йшло за ним слїдом, і Дебора йшла за ним.

11. Хебер же Кенеянин відділивсь був від Кенеянів, потомків Гобаба, родича Мойсейового, і напяв був свого намета у дуброві під Заанимом, що під Кадесом.

12. Як же звіщено Сизарі, що Барак Абиноаменко виступив на Таборгору,

13. Послав Сизара всї свої колесницї, девятьсот залїзних колесниць, і ввесь військовий люд, що мав при собі, із поганського Гаросета на Кисон-бурчак.

14. Рече тодї Дебора до Барака: Устань! бо се той день, що подав тобі Господь Сизару на поталу. Сам же Господь пійде поперед тебе. От і спустивсь Барак з Табор-гори, і десять тисяч чоловіка йшло за ним.

15. Тодї привів Господь у безлад Сизару, і всї колесницї його і все військо його перед мечами Бараковими, і зоскочив Сизара з колесницї й утїкав пішки.

16. Барак же вганяв за колесницями і за військом аж до Гаросета ідольського, і все військо Сизарине поягло від меча, не зосталось нї духа.

17. Сизара же прибіг пішки до намету Яїли, жени Хевера Кенеянина, бо між Явином, царем Азорським, а домом Хевера Кенеянина, панував мир.

18. І вийшла Яїля на зустріч Сизарі та й каже йому: Увійди, пане, увійди до нас; не лякайся! І ввійшов він до неї в намет, і прикрила вона його покривалом.

19. Він же благав її: Чи не даси менї трохи води напитись? Пече мене спрага! і отворила вона молочний бурдюк і дала йому напитись.

20. І благав її: Іди до наметових дверей, і коли хто прийде й питати ме в тебе й казати ме: Чи нема кого тут? так скажи: Нї!

21. Тодї Яїля Хевериха вхопила колка наметового, взяла молота, підступила до нього стиха та й убила колка йому в висок, так що прибила його до землї; він бо саме заснув. Він лежав не при собі та й умер.

22. Саме тодї появився Барак, що вганяв за Сизарою. Яїля ж вийшла зустріч йому й каже: Ходи, я покажу тобі того, кого шукаєш. І як увійшов у намет, найшов Сизару мертвим там, і колок ще стирчав в виску в його.

23. Так попустив тодї Господь Явинові, цареві Канаанському, впасти перед Ізраїлем.

24. І вагонїла рука Ізрайлева все важче над Явином, царем Канаанським, аж покіль они вигубили його.

ГОЛОВА 5.

Засьпівали тодї Дебора та Барак Абиноаменко такими словами:

2. Ізраїль відомщен, народ схаменувся, прославіте Господа!

3. Чуйте се, царі з князями, чуйте й памятайте: Я сьпіваю, в струни граю в Господнюю славу!

4. Як ійшов єси з Сеїру, Господи, з Едому, стався трус по всїй вселеннїй на землї й на небі; на землї все затремтїло, (небеса гучали), краплями взялися хмари, ринули водою.

5. Істаялись перед Богом (віковічнї) гори, й Синай великий танув од лиця Господня.

6. За Самгора Анатенка, за Яїли стало пусто по шляхах (пробойних); ті що перше прохожали прямими шляхами, обходили тоті місця хиба манівцями.

7. Не стало людей по містах, в Ізраїля селах, покіль ти не встала, Деборо, Ізраїля мати!

8. Нових богів вибирали, з того й війна у воротах. А чи видів хто щит або спис у сорока тисяч Ізраїля?

9. Я всїм серцем прихиляюсь до всїх тих гетьманів, що обстали за народом бідним Ізраїля, хваліте ж Господа!

10. Ви, що їздите звичайно на ослицях білих, що на келимах прилюдно судите суд право, та проходжаєтесь по дорозї, сьпівайте пісню!

11. Серед гомону зганяючих стада при криницях нехай лунає хвала Господу, хвала гетьманам Ізраїля, як виступив 'д воротам народ Господень!

12. Вставай, вставай, Деборо! Вставай, пісню засьпівай! Ти ж, Бараче, підіймайся, веди полонників твоїх, сину Абиноаменів!

13. Не многим із сильних підхилив він народ, Господь підхилив менї хоробрих.

14. І прийшли від Ефраїма ті що в Амалику вкоренились; за тобою Бенямине, серед люду твого; від Махира йшли начальники, й від Забулону люде поважнї вивели військо до бою.

15. І князї від Іссахара вийшли з Деборою; а Іссахар так як Барак кинув-

ся в долину пішки. Тільки у племен Рубена була незгода.

16. Ой чи довго ж вам седіти посеред вівчарень, та прислуховатись блеянню стад? Так, у племен Рубенових була незгода.

17. Галаад живе собі тихо за Йорданню, а Данові чого боятись із кораблями? А й Ассер опочиває уз морські затони.

18. Забулон же (люд-одвага), душу смерті оддав він; так і Нафталій на гори на високі знявся.

19. Повиходили до бою царі, царі Канаанські в Танаах у вод Мегидонських, та не здобули ані трохи срібла.

20. Воювали з неба зорі, били на Сизару, (із доріг своїх на його) виступили боєм.

21. Той Кисон, бурчак (потужний), різко рвав і ніс їх. Поток Кедумим, потік Кисон. Жени, душе моя, сильних у ростіч!

22. Ой ламалися ж у коней копита від бігу, від утечі сильних.

23. Проклинайте Мероз, каже ангел Господень, проклeніть, проклeніть осадників його, що не прийшли на підмогу Господеві, на поміч Господу з сильними своїми!

24. Ти ж бувай благословенна між жінками, Яїле, Геберихо Кенеянко, між жінками в шатрах бувай благословенна!

25. Він води прохав у тебе, молока дала ти; піднесла ти в пишній чаші сьвіжого, густого.

26. Праворуч колка вхопила, лїворуч довбеньку, наскрізь голову проткнула (пишному) Сизарі.

27. В ноги їй упав — простягся, в ноги їй упав він, і лежав без духу лїжма, лїжма лїг убитий.

28. Мати же Сизари в вікно позирає, крізь решітку позирає, і так промовляє: гаються щось колесниці, не тупотять коні!

29. З князївень же розумнїщі гарно їй толкують, а сама вона слова їх залюбки мовляє:

30. Певно ще паюють добич, одному по дївці чи й по дві; а луп Сизарин — шати златошиті, в мережках барвистих шати, зняті з плечей врага.

31. Господи! нехай так гинуть всї тобі противні, люде ж вірні най, як сонце на востоцї, сяють! І втїшалась супокоєм земля сорок год.

ГОЛОВА 6.

Як почали ж сини Ізрайлеві ходити таким робом, що був не до вподоби Господеві, подавав Господь їх на поталу Мадиянїям через сїм год.

2. І тяготїла рука Мадиянїїв над Ізраїлем, і сини Ізрайлеві поробили собі перед Мидиянїями леговища в горах та печері в скелях.

3. І що понасївають було Ізрайлитяне, наступлять на їх Мидиянїї, Амаликїї, і ті що жили на востоцї;

4. Та й отаборяться навпроти них та й нївечять уроджай аж по Газу, і не зоставлять нїчого на прожиток Ізраїлеві, нї овечки, нї вола, нї осла.

5. Бо наступали чабануючи (зі скотом) та з наметами, і бувало їх як сарани, безлїч і самих їх і верблюдів, і кочували вони по всїй землї, пустошачи її.

6. Оце ж вельми ослаб Ізраїль через Мадиянїїв. І заквилили тодї сини Ізрайлеві до Господа.

7. Як же покликнули Ізрайлитяне до Господа на Мадиянїїв,

8. Послав Господь пророка до синів Ізрайлевих, і промовив пророк: Тако глаголе Господь, Бог Ізрайлїв: Вивів я вас із Египту, визволив ізвідти, де ви були рабами;

9. І вирятував вас із руки в Египтїїв і з рук усїх ваших гнобителїв, і повиганяв їх поперед вами, і надїлив їх землю вам,

10. І говорив до вас: Я Господь, Бог ваш; не вшановуйте богів Аморійських, що в їх землї ви живете; та ви не слухали голосу мого.

11. І прийшов ангел Господень та й сїв під дубом ув Офрі, що належав до Йоаса, потомка Авієзерового, саме тодї як син його Гедеон молотив пшеницю в печері, щоб сховати її від Мадиянїїв.

12. І явивсь йому ангел Господень і рече до його: Господь з тобою, хоробрий чоловіче!

13. А Гедеон йому: Добродїю, коли Господь із нами, так чого ж оце все склалось нам? і де всї чудеса його,

що батьки наші нам оповідували про них, та казали: Господь вивів нас із Египту? Тепер же він відопхнув нас та й оддав нас Мидиянїям.

14. І споглянув тодї ангел Господень на його й каже: Йди в оцїй силї твоїй, так і вирятуєш Ізраїля від руки Мадиянїїв. Знай, я посилаю тебе!

15. І відказав йому: Добродїю! Чим же я вирятую Ізраїля? Рід мій найслабший у Манассії, а я найменший у моїй родинї.

16. І сказав йому Господь: Я буду з тобою, й ти побєш Мадиянїїв, як одного чоловіка.

17. А сей: Коли ти змилосердивсь до мене, дак дай менї ознаку, що розмовляєш ізо мною.

18. Ось не відходь ізвідсї, докіль вернусь і принесу дар тобі. Він же відказав: Буду ждати, покіль вернешся.

19. Пійшов тодї Гедеон, приготовив козенятко та неквашених книшів із одної ефи муки; мясо зложив у кошик, а юшку влив у горщик, приніс те все йому під дуба та й поставив перед ним.

20. Ангел же Господень сказав йому: Возьми мясиво та неквашені книші, положи на сього каменння, та й вилий на те поливку. І зробив так.

21. Тодї ангел Господень кінцем палицї, що держав у руцї, приторкнувсь до мясива й книшів, і виступив огонь із каменння та й пожер мясиво й книші, ангель же Господень зник із очей у його.

22. Постеріг тодї Гедеон, що то був ангел Господень, і кликнув Гедеон: Ой (лишенько ж). Господи Боже! се ж я бачив ангела Господнього лицем до лиця!

23. Відказав же Господь: Мир тобі, не бійся: ти не вмреш!

24. Спорудив тодї Гедеон жертівника Господеві, та й дав йому призвіще: Господень мир. І досї він стоїть в Авіезеровій Офрі.

25. Тієї ж ночі повелїв йому Господь: Возьми десяток чоловіка з твоїх слуг, одного бика із стада батька твого, та одного семилїтка бика, зруйнуй Баалового жертівника в твого батька та й вирубай дерево, що стоїть навколо;

26. Тодї спорудиш Господеві, Богові твойму, жертівника на верху скелї сієї, і возьми другого бика та й принеси його на всепаленнє на дровах із дерева, що вирубаєш.

27. Узяв тодї Гедеон десятеро чоловіка з своїх рабів і вчинив, як навчив його Господь. Та боявсь робити се перед родиною своєго й міськими людьми, то ж робив усе в ночі.

28. Як же повставали міські люде й родина його в ранцї, аж се жертівника Баалового зруйновано й дерево коло його зрубано; другого ж бика принесено в жертву на новопостроєному жертівнику.

29. Питали тодї люде одно одного: Хто се вкоїв? І роспитуючись так, довідались, що се вчинив Гедеон Йоасенко.

30. І сказали тодї міські люде до Йоаса: Видай сина твого! смерть йому, бо зруйнував Баалового жертівника і порубав дерево, що було при йому.

31. Та Йоас відказав тим, що стояли навкруги натовпом: Так се ви хочете встоюватись за Баала, чи ж то вам його боронити? Хто за його буде встоюватись, той умре ще до завтрішнього ранку. Коли він бог, нехай сам за себе постоїть, бо жертівника його зруйновано.

32. Тим і проложено Гедеонові того дня призвіще Еробаал, щоб тим сказати: Нехай Баал з ним судиться за те, що він зруйнував його жертівника.

33. Аж ось усї Мадиянїї, Амаликії і восточане зібрались до купи, переправились через Йордань й отаборились на Езреель-долинї.

34. Обняв тодї Гедеона Господень дух, так що він затрубив у трубу і покликав родину Абиєзера йти за ним.

35. Та ще послав Гедеон до всього Манассія посли, і скликано їх також до війська. Послав також посли до Ассера, Забулона і Нафталія навкруги, і сї вийшли зустріч йому.

36. І промовив тодї Гедеон до Бога: Коли справдї хочеш рятувати Ізраїля моєю рукою,

37. Так ось! я розстелюю на току вовняне руно. Коли на одно руно тільки впаде роса, а навкруги земля буде

суха, тоді знати му, що вирятуєш Ізраїля моєю рукою.

38. Так і сталось: Як витискав він рано вранці руно, так настікала повна миска води.

39. Однакже Гедеон промовив Господеві: Ой нехай твій гнів не загориться на мене, коли ще раз промовлю! Дозволь мені ще одну пробу з руном ізробити: нехай воно тілько сухе буде, усюди ж роса впаде на землю!

40. І дав так Господь у ту ніч, що руно тількі було сухе, усюди ж на землї лежала роса.

ГОЛОВА 7.

Уранці встав Еробаах, се є Гедеон, з усїма людьми, що були при йому, та й отаборились вони коло криниці Гарод. Табір же Мадиянський стояв на північ від його, коло горба Море на поділлї.

2. І сказав Господь Гедеонові: Людей в тебе надто багацько, так що я не можу подати Мадиянїїв у руки їх, а то б Ізраїль пишався передо мною та казав би: Моя рука вирятувала мене.

3. Оце поклникни покликом, щоб люде чули: Хто почуваєть ся боязьким і трусливим, нехай собі вертаєть ся від гори Галаада. І вернулось людей двайцять і дві тисячі, так що зісталось тільки десять тисячей.

4. І рече Господь Гедеонові: Ще побагацко людей. Веди їх до водопійла, щоб менї там їх випробувати. Про которого скажу тобі: Сей нехай іде з тобою, той і йти ме; а про которого скажу: Сей нехай не йде, той і не буде йти.

5. Тодї повів людей до водопійла. І рече Господь Гедонові: Хто хлептати ме воду язиком, як хлепчуть собаки, того станови окроме, так само й того, хто стане навколїшки, щоб пити.

6. Налїчено ж тих, що хлептали з руки, триста чоловіка, всї ж инші люде становились навколїшки, щоб напитись води.

7. І сказав Господь Гедеонові: Трома сотнями чоловіка, що воду хлептали, вирятую вас і подам Мадиянїїв в руки ваші, усї ж инші люде нехай вертають кожний у домівку свою.

8. Тодї взяли вони харчі в людей і труби їх до себе; усїх же Ізраїлитян роспустив він по домівках, і вдержав тільки триста чоловіка. А табір Мадиянїйський стояв під ними на долинї.

9. Повелїв же йому тієї ночі Господь: Устань, іди в табір униз: бо я подаю його тобі на поталу.

10. Коли ж боїшся туди вибратись, так іди з твоїм слугою Фурою в табір;

11. І підслухай, що там говорять. Тодї наберешся духу пробратись туди. Він і пійшов із своїм слугою Фурою, та й пробравсь близенько до військових людей у таборі.

12. Було ж там як сарани Мадиянїя, Амалика і тих що з востоку таборян, а верблюдів їх безлїч, як піску на морському березї.

13. Як підобрався ж Гедеон, от і росказує один одному свій сон словами: Снивсь менї сон, що котивсь ячмінний книш по Мадиянїйському таборові; докотивсь до гетьманського намету і ударив в нього так, що намет упав і перевернувсь до гори та й розпався.

14. А другий каже: Се не що инше, як меч Гедеонів Йоасенка Ізраїлитянина; Бог подав йому в руки Мидиянїїв і ввесь табір.

15. Як же почув Гедеон оповіданнє сну і його віщуваннє, припав він богобоязливо до землї, вернувся зараз до Ізраїльского коша та й гукне: Вставайте! бо Господь подав табір Мадиянїйський нам на поталу.

16. Тодї подїлив триста чоловіка на три військові купи і дав їм усїм труби та порожні глеки в руки; у горшках же були каганцї.

17. І звелїв їм: Позирайте на мене та й робіте так само, як я:

18. Як затрублю я в труби вкупі з усїма, що будуть при менї, затрубіте й ви так само в труби з усїх боків навкруги коша та й кричіте: Меч Господень і Гедеонів!

19. От і пробравсь Гедеон із стома чоловіками, що були при йому, в початку середньої ночньої сторожі до краю табору, а там саме перемінено

сторожу. Тоді затрубили в труби та й порозбивали глеки в руках.

20. Тоді затрубили разом усі три військові купи, порозбивали глеки, взяли каганці лїворуч, а праворуч труби, та й закричали: Меч Господень та Гедеонів!

21. Кожен при тому стояв на свойму місцї навкруги табору; у коші ж все бігало кругом та й кинулись навтеки кричучи не своїм голосом.

22. Як затрубили ж у триста труб, обернув Господь мечі їх у таборі проти своїх людей, і все, що було в таборі, побігло до Бетситта на Цереру, до берега Абелмеголи під Табатом.

23. Тоді покликано Ізрайлитян із Нафталія, із Ассера і з усього поколїння Манассіїного, і вганяли вони за Мидиянїями.

24. І розіслав Гедеон посли по всїх горах Ефраїмових з наказом: Виступайте проти Мадиянїїв і відріжте їм переправу через воду до Бет-Бара і на Йорданї. І скликано всї Ефраїмії і обсїли вони воду до Бет-Бара і на Йорданї.

25. І зайняли в полонь два Мадиянські князї Орива (Ворона) та Зива (Вовка) й стяли Орива під Борон-скелею, а Зива коло Вовчої печери. Тоді вганяли за Мидиянїями; голови ж Оривову та Зивову принесли до Гедеона за Йордань.

ГОЛОВА 8.

Ефраїмії ж мовляли до його: Що се ти вдїяв нам, що не покликав нас? Нї, ти сам виступив у поле проти Мадиянїїв! І сварились тяжко з ним.

2. Відказав їм: Що я вчинив більш як ви? Хиба виноградуваннє Ефраїмове не переважує Абієзерового збирання винограду?

3. Бог оддав вам у руки Мадиянїйських князїв Орива й Зива. Що ж би я зміг зробити рівноважнього з вами? Як се промовив, угамувався гнїв їх і пійшли собі від його.

4. Як же прибув Гедеон до Йорданї й перейшов на той бік сам і триста, що йшли з ним, потомлені погонею,

5. Прохав він міських осадників у Соккоті: Дайте хлїба людям, що я веду, бо потомились, уганяючи зо мною за Мадиянїйським царем Зевейом і Салманом.

6. Городські ж голови питали: Хиба в тебе в руках уже Зевей та Салман, щоб нам твоє військо харчити?

7. Відказав Гедеон: Добре! Як подасть менї Господь на поталу Зевея та Салмана, тоді я пороздираю ваше тїло дикою терниною та бороною.

8. Звідти двинув на Пенуел і сказав осадникам так само, бо Пенуеляне відказали йому те ж саме, що й Суккотяне.

9. Відказав і Пенуелянам: Як вертати мусь у доброму здорові, зруйную сей город.

10. Зевей же та Салман були з їх військом в Каркорі до пятнайцяти тисячей чоловіка, все що зосталось із усього війська восточників, бо полягло їх сто й двайцять тисячей чоловіка, всї взброєні мечами.

11. І пійшов Гедеон караванним шляхом на схід сонця від Ноби й Йокбеги, та й ударив на табір, як військо спочивало собі безпечно.

12. Зевей і Салман втекли; він же вганяв за ними та й позаймав обох Мадиянїйських царів у полонь, а все військо пороспуджував.

13. Тоді вернувся Гедеон Йоасенко на Херессів прохід із походу свого.

14. І піймав одного молодика з Соккотян, випитував його, й той мусїв йому поважнїйших городян Соккотських сїмдесять і сїм чоловік списати.

15. Прийшовши тоді він до Соккотян, промовив: Оце вам Зевей і Салман, що за них ви мене соромили питаючи: Хиба рука Зевея та Салмана уже в тебе в руцї, щоб нам харчувати твоїх томлених людей?

16. Ухопив тоді він поважнїйших горожан, і взяв дикої тернини та борону та й пороздирав тих Суккотян.

17. В Пенуелї ж зруйнував башту та й повбивав городян.

18. Тоді питає в Зевея та в Салмана: Які були на виду ті мужі, що ви побили їх на Таворі? Вони кажуть: Зовсїм як ти були вони на виду, кожен на виду мов царевич.

19. Він же каже: Се були брати мої, сини матері моєї. Так вірно, ак Бог

живе: коли б ви зоставили були їх
живими, я не вбивав би вас.
20. Рече тоді свойму перворідневі
Етерові: Встань! постинай обох! Хло-
пець же не виймав з піхви меча сво-
го: боявся, був ще недорослий.
21. Озвуться тоді Зевей та Салман:
Встань сам і постинай нас, по чоло-
вікові бо й сила його. І встав Гедеон
та й постинав Зевея й Салмана, й по-
брав собі пряжки, що їх верблюди
мали на шиї,
22. Тоді мужі Ізраїльскі прохали Ге-
деона: Пануй над нами, і ти сам, і
син твій й твого сина син: бо ти нас
визволив із потали в Мадиянїїв.
23. Гедеон же відказав їм: Ні, я над
вами не буду панувати, нї син мій
над вами не панувати ме, Господь не-
хай над вами пануе.
24. І рече їм Гедеон: Хочу в вас чо-
гось попросити: дайте менї по каб-
лучцї з вашого лупу. Вороги бо но-
сили золоті ковтки, бо були Ізмаілїї.
25. Они відказали: Дамо тобі їх охо-
тою. І прослали опончу, і кожен ки-
дав добичню наушницю на неї.
26. Та назбіралось ваги в золотих
каблучках, що випрохав, тисяча й сїм-
сот золотих секлів, опріч пряжок, се-
режок та пурпурових шат, що носили
мадиянїйські царі, й окрім нашийних
почіпок у їх верблюдів.
27. Гедеон же звелїв із того вигото-
вити ефода, й поставив його в отець-
кому городї свойму Офрі, й ввесь Із-
раїль ідольствував там із ним, і був
він сїтею йому й його родинї.
28. Так упокорились Мадиянїї перед
синами Ізраїля, так що вже не зади-
рали голови своеї в гору. І тїшилась
супокоем земля сорок год, покіль Ге-
деон жив на сьвітї.
29. І вернувсь додому Еробаал Йо-
асенко і жив далій у своїй господї.
30. Було в Гедеона сїмдесять рідних
по тїлу синів, мав бо жінок багацько.
31. А наліжниця його, що держав у
Сихемі, вродила йому також сина, і
дав він йому імя Абимелех.
32. І вмер Гедеон Йоасенко в висо-
ких старощах, і поховано його в гро-
бовищі батьківському Йоасовому в О-
фрі Авіезеровій.
33. Як умер же Гедеон, блудували
знов сини Ізраїлеві за Баалом і прий-
няли собі Баалверита за бога.
34. І не памятали Ізраилитяне про
Господа, Бога свого, що визволяв їх
із потали всїх ворогів їх навкруги.
35. Та й не показували нїякої при-
хилности до родини Еробаалової, Ге-
деонової, такої щоб рівноважили з до-
бродїйствами, які він чинив Ізраї-
леві.

ГОЛОВА 9.

Син же Еробаалів Абимелех прибув
у Сихем до материних братів і го-
ворив їм і всьому родові материної
родини ось так:
2. Поспитайте усїх Сихемських мі-
щан: Що вам більш до вподоби: чи
щоб панували над вами усї сїмдесять
синів Еробаалових, чи лучче, щоб во-
лодїв один? Памятайте при тому, що
я ваше тїло й ваша кість.
3. І промовляли брати материні до
всїх Сихемських міщан про його ти-
ми самими словами, так що прихилили
їх серце до Абимелеха, бо казали:
Він родич нам.
4. От і дали йому сїмдесят секлів срі-
бла з храму Баал-Верита, а за сї гроші
найняв Абимелех нужденних та легко-
думних людей, що за ним пійшли.
5. Тодї прибув у батьківський дім
в Офрі та й повбивав братів своїх,
Еробааленків, сїмдесят чоловіка на
одному каменї. Один тільки менший
Еробааленко Йотам, остався живий.
сховавшись.
6. Тодї зібрались до купи всї городяне
Сихемські вкупі з родинами (місточ-
ка) Мілло, зійшлись і обрали собі Аби-
мелеха за царя під дубом, що стоїть
під Сихемом.
7. Як переказано про се Йотамові,
взийшов він на верх гори Гарисим, і
покликнув голосно:
8. Слухайте мене, городяне Сихем-
ські, щоб і Бог слухав вас: Колись
посходились докупи дерева, щоб на-
мастити царя наб собою, й промовили
до оливи: царюй над нами!
9. Олива ж відказала їм: Чи то ж
занедбаю свою мастину, якою просла-
вляють богів і людей, щоб між дере-
вами стати висшою?
10. Тодї промовили дерева до смокви

(фіґи): Ходи, прийми царюваннє над
нами!
11. Та смоква (фіґа) відказала їм:
Чи то ж менї понехати мої солодощі
й дорогі ягоди мої, щоб бути вивисшеною
між деревами?
12. Тодї промовили дерева до виноградини!
Царюй же бо над нами!
13. Виноградина ж відказала їм: Чи
менї ж та покинути соковину мою,
що звеселяє й богів і людей, щоб датись
вивисшити між деревами?
14. Тодї всї дерева промовили до тернівки:
То хоч ти царюй над нами!
15. Терновий же колюка відказав
деревам: Коли справдї хочете помазати
мене на царя над вами, дак ідїте
ховайтесь у мойму холодку. Як же не
схочете, запалає полумє з тернівки
та й пожере кедри Ливанські.
16. Оце ж міркуйте, чи чесним і праведним
робом ви поступили, зробивши
царем Абимелеха? та чи гарно ви
вчинили з Еробаалом й його родиною,
й як відплатили добродїйства його?
17. За вас воював панотець мій і одважував
душу свою, й визволив вас
із потали в Мадияниїв,
18. А ви тепер встали проти дому
батька мого, ви синів його, сїмдесят
мужів, убили на одному каменї, та
поставили Абимелеха, сина раби його,
царем над городянами Сихемськими,
бо він родоколїнник вам!
19. Коли ви сьогоднї чесним і праведним
робом ходили коло Еробаала
й його родини, так утїшайтесь Абимелехом,
а він вами нехай втїшаєсь;
20. Коли ж нї, так нехай запалає
поломє від Абимелеха та й пожере
городян Сихемських й осадників Миллоських,
і нехай запалає поломє від
городян Сихемських й осадників Миллоських,
та й жере Абимелеха!
21. І зник Йоатам і втїк у Беер, і
тулився там на низинї, ховаючись перед
братом своїм Абимелехом.
22. Абимелех же царював три годи
над Ізраїлем.
23. І попустив Бог злому духові ввійти
між Абимелеха й городян Сихемських,
так що городяне Сихемські перестали
Абимелехові коритись,
24. Щоб відомстився злочин на семи
десятках синів Еробаалових, і щоб їх
кров упала на брата їх Абимелеха,
що повбивав їх, і на городян Сихемських,
що допомогли йому вбити братів
своїх.
25. Оце ж настановили городяне Сихемські
проти його людей в засїдку,
й грабили вони кожнього приходня
по дорозї. І довідавсь Абимелех про се.
26. Тим часом прийшов Гаал Ебоденко
з родоколїнниками своїми в Сихем,
і ходили вони по Сихему, й горожане
Сихемські няли віри йому.
27. І повиходили вони в поле, й збирали
виноград свій, і давили вино
в точилах і сьвяткували подячне сьвято,
ходили в храм бога свого, й їли й
пили та кляли Абимелеха.
28. І говорив тодї Гаал Ебоденко:
Хто такий Абимелех, а хто Сихем,
щоб нам підневолюватись йому? Хиба
він не син Еробаалів, а слуга його
Зебул не гетьманом у його? Лучше
служити потомкам Гемора, батька Сихемового,
про що же нам підневолюватись
йому?
29. Коли б хто дав сей люд під мою
руку, я прогнав би Абимелеха. І сказано
про се Абимелехові й говорено:
Збирай більше війська та й виходи.
30. Як дочувсь ж Зебул, городський
отаман, про Гаалові Ебоденкові речі,
взяла його досада.
31. І послав тайком посланцїв до
Абимелеха й звелїв сказати йому:
Прийшов Гаал Ебоденко з своями
своїми в Сихем та й бурить проти
тебе місто
32. Тож вибирайсь у ночі вкупі з військовим
людом, що маєш при собі, та
й заляж у полї;
33. Уранцї ж рано, скоро зійде сонце,
рушай і наступи на город. Як же
він вийде проти тебе з людьми, що
має при собі, так чини з ним, що й як
зможеш.
34. І встав Абимелех уночі з військовими
людьми, що мав при собі, й
залягли вони чотирма купами проти
Сихемцїв залягом.
35. Як же Гаал вийшов у міські ворота,
вискочив Абимелех із засади
з людьми, що мав при собі.
36. Побачив Гаал військовий люд і
каже Зебулові: Он спускається військо
з вершини гір! А Зебул відказує:

Се тїнь попід горами здаєть ся тобі людьми.

37. Озветься же удруге Гаал і каже: Справдї спускаєть ся з гори військо, а частина його простує сюди від дуба Меонним.

38. І сказав йому тодї Зебул: Де ж тепер твоя губа, що ти нею промовляв: Хто такий Абимелех, щоб нам підневолюватись йому? Оце ж і є той нарід, що зневажав єси його. Тепер виходь та й бийся з ним.

39. Виступив тодї Гаал поперед городян Сихемських назустріч Абимелехові;

40. І гнав його Абимелех перед собою нагінцем, і багацько вбитих полягло до самих міських воріт.

41. І остався Абимелех ув Арумі, а Зебул уганяв за Гаалом та його товаришами, й не було їм вже притулку в Сихемі.

42. На завтра ж уранцї вийшов люд у поле (до бою), і донесено про се Абимелехові.

43. Узяв тодї він свій військовий люд, подїлив його на три купи, заляг у полї залягом, і скоро побачив, що люд виходить із міста, двинув проти них та й побив їх.

44. Між тим як Абимелех і віддїл, що був при йому, зайняли становище перед міськими воротами, два другі віддїли напали на всїх, що були в полї, та й повбивали їх.

45. І бив Абимелех на город увесь той день та й звоював його, і повбивав людей, що там були, саме ж місто зруйнував і засїяв сїллю.

46. Як же почули про се осадники замку Сихемського, кинулись вони в храмову твердиню Баалверита.

47. З'ясовано тодї Абимелехові, що всї осадники замчане Сихемські там укупі.

48. І пійшов Абимелех з усїм людом, що мав при собі, на Селмон-гору. Тут ухопив сокиру, нарубав галузя, підняв і закинув собі на плечі, і звелїв усїм військовим, що йшли за ним: Бачите, що я роблю, те й ви робіте!

49. Тодї й усї військові, чоловік за чоловіком, нарубали галузя й пійшли за Абимелехом, накидали його кругом вежі та й спалили вежу вогнем, так що всї замчане Сихемські погинули, до тисячи душ чоловіків і жіноцтва.

50. Тодї двинув Абимелех у Тебез, обложив Тебез і звоював його.

51. Посеред города ж та була утверджена башта. Туди повтїкали й чоловіки й жіноцтво й усї городяне, заперлись в їй та й повиходили на дах.

52. Абимелех метнувсь до башти, добувати її, й підійшов до дверей, щоб її підпалити.

53. Втім кинула одна жінка йому на голову відломок каменя жорнового, та й проломила йому черепа.

54. Зараз кликнув він на чуру свого, що носив зброю за ним, і звелїв йому: Вийми з піхви меча твого та й завдай менї смерть, щоб не мовляли про мене: Баба вбила його! Пробив його тодї чура, й він умер.

55. Побачивши же Ізраїлитяне, що Абимелех мертвий, розійшлись по своїх домівках.

56. Так відплатив Бог за злочин Абимелехові, що заподїяв батькові свойму, вбивши сїмдесят братів своїх.

57. Так попустив Бог, щоб і всї злочини Сихемцїв упали їм на голову, й постиг їх проклїн Йотама Еробааленка.

ГОЛОВА 10.

Пісяя Абимелеха виступив на ратунок Ізраїля Тола, син Пуї, сина Додового, з поколїння Іссахарового. Він жив у Самирі, на горах Ефраїмових.

2. І судив він Ізраїля двайцять і три годи; потім умер, і поховано його в Самирі.

3. Після нього виступив Яїр з Галаада й судив Ізраїля двайцять і два лїта.

4. У сього було трийцять синів, і їздили вони на трийцять ослицях, і було в їх трийцять міст.

5. І вмер Яїр, і поховано його в Камонї.

6. Та чинили Ізраїлїї знов те, що не до вподоби Господеві, й служили Баалам та Астартам і богам Арамейським, і богам Сидонським, богам Моабійським, богам Аммонїйським, богам Филистійським, і покинули Господа й не шанували його.

7. І запалав гнїв Господень на Ізра-

їля, і віддав їх в руки Филистіям і в руки Аммоніям.

8. Ті мучили й гнобили Ізрайлитян від того року вісімнайцять років, усіх синів Ізраїля по тім боці Йордані в землї Аморійській, що в Галааді.

9. До того ж іще перейшли Аммонії Йордань, щоб наступити й на Юду, Бенямина й на дом Ефраїмів, так що Ізраїль був у великій нуждї.

10. І покликнули сини Ізраїля до Господа й промовляли: Провинили ми проти тебе, що покинули нашого Бога та служили Баалові.

11. І відказав Господь синам Ізрайлевим: Чи не пригнїтали ж вас Египтїї, Аморії, Аммонїї та Филистії,

12. Та Сидонїї, Гамаликії та Мадиянїї? Тоді звали ви до мене, й я рятував вас із рук їх;

13. Ви ж покинули мене та служили богам другим; за те я не стану рятувати вас вже далїй:

14. Ійдїт собі та лучше до тих богів, що вибрали собі; нехай рятують вас в тїснотї.

15. І промовили тодї сини Ізрайлеві до Господа: Провинили ми; чини з нами все, що схочеш, тільки визволь нас тепер.

16. І повідкидали від себе чужі боги й почали служити одному Господу, й не стерпів він злиднів Ізраїля.

17. Змовились тодї Аммонії та й отаборились у Галааді. Зібрались і сини Ізрайлеві та й отаборились під Массифою.

18. Нарід же й князї Галаадські мовляли один до одного: Хто розпочав би війну з Аммонїями, той буде головою над усіма осадниками Галаадськими.

ГОЛОВА 11.

Галаадїй Ефтай був чоловік хоробрий; він родився од блудницї; в Галааді родився Ефтай.

2. І як жона Галаадова народила йому сини, а сини її повиростали, прогнали вони Ефтая і сказали йому: Тобі в нашій родинї нема наслїддя з нами: бо ти син другої жінки.

3. От і зник Ефтай од братів своїх, і пробував у землї Тоб: і зібрались там круг Ефтая волокити та й ходили за ним.

4. Після якогось часу розпочали Аммонїї війну з Ізраїлем.

5. Як же розпочали Аммонїї з Ізраїлем війну, пійшла старшина Галаадська, щоб узяти Ефтая з Тоб-землї.

6. І мовляли вони до Ефтая: Іди до нас та й гетьмануй над нами, й будемо воювати з Аммонїями.

7. Відказує Ефтай начальникам Галаадським: Хиба ж то не ви зворогували на мене і прогнали з моеї родини?

8. Старшина ж Галаадська промовила до Ефтая: Тому ж то тепер ми й прийшли до тебе, й коли пійдеш з нами та воювати меш із Аммонїями, так будеш головою над нами, над усіма осадниками Галаадськими.

9. І відказав Ефтай старшинї Галаадській: Коли мене вернете, щоб воював я Аммонїїв і Господь віддасть їх у мої руки, то чи справдї буду я в вас головою?

10. І відказали Галаадські начальники Ефтайові: Нехай буде Господь сьвідком між нами, що ми так вчинимо, як ти оце сказав.

11. Пійшов тодї Ефтай з старшиною Галаадською, і настановив його народ головою й гетьманом над собою, й приніс Ефтай усї свої бажання перед Господа в Массифі.

12. І послав Ефтай посли до царя Аммонїйського з таким наказом: Що тобі до мене, що наступаеш на мене, щоб мою землю пустошити війною?

13. І відказав царь Аммонїйський послам Ефтайовим: Ізраїль, ідучи з Египту, відняв у мене землю від Арнону до Ябоку й до Йорданї, так верни її тепер подобру.

14. І послав Ефтай удруге посли до царя Аммонїйського,

15. І наказав їм промовити: От що каже Ефтай: Ізраїль не відіймав у Моабіїв та в Аммонїїв їх землї;

16. А як ійшов із Египту, і дійшов степом до Червоного моря, й прийшов у Кадес,

17. Дак вислав посли до царя Едомського з просьбою: дозволь менї перейти через твою землю! Та царь Едомський не вволив його волї. Так само послано було й до царя Моабійського,

та не схотів і той; тож пробував Ізраїль у Кадесі,

18. І йшов собі пустинею, обійшов землю Едом і землю Моаб, і дійшов сим робом до займища на востоцї від Моабу, й таборували вони по тім боцї Арнону та й не ступили ступнем на Моабове займище: Арнон бо становить гряницю Моабську.

19. І послав Ізраїль посли до Аморійського царя, Сигона, у Гесбон; і звелїв Ізраїль сказати йому: дозволь нам пройти через твою землю!

20. Сигон же не згодився пустити Ізраїля через своє займище, а скупив до купи ввесь народ свій, отаборивсь під Яазою та й ударив на Ізраїля.

21. І Господь, Бог Ізраїльский, подав Сигона й увесь люд його на поталу Ізраїлеві, і він побив їх, і одержав Ізраїль в наслїдде всю землю Аморія, що жив у нїй;

22. Сим робом одержали вони все займище Аморійське від Арнону до Ябоку, й від пустинї до Йорданї.

23. Оце ж прогнав Господь, Бог Ізрайлів, Аморіїв перед своїм людом Ізраїлем, а ти хочеш увійти в його державу?

24. Хиба ж ти не вживаєш те, що дав тобі Хамос, бог твій? Тож і ми ужиткуємо все те, що Господь, Бог наш, дав нам в наслїдню державу.

25. Або хиба ти луччий за Балака Зипоренка, царя Моабського? Чи ж він судивсь із Ізраїлем або воювавсь із ним?

26. Уже триста год, як осївсь Ізраїль у Гесбонї і в займищах його, ув Ароері і по всїх його городах, по обох боках Арнону: чом же ви за ввесь той час не віднїмали їх?

27. Не заподіяв я тобі нїякого лиха, а ти кривдиш мене вриваючись до мене. Нехай Господь, суддя, судить між Ізраїлем і Аммонїями.

28. Та царь Аммонїйськпй не зважав на слова, що переказав йому послами Ефтай.

29. Тодї найшов на Ефтая дух Господень, і він перейшов Галаад і Манассію, і перейшов через Массифу Галаадську, а з Массифи Галаадської двинув проти Аммонїїв.

30. І обрік Ефтай себе таким обітом: Коли ти справдї подаси Аммонїїв менї на поталу,

31. Тодї, хто б нї вийшов із дверей моєї господи зустріч мене, як я в мирі вернуся від Аммонїїв, нехай той буде Господеві, й я принесу його на всепаленнє.

32. І двинув Ефтай проти Аммонїїв воювати з ними, і подав Господ їх на поталу йому.

33. І побив він їх страшенно, від Ароера до Минита двайцять міст, і аж до Абель-Керамиму, й впокорились Аммонїї перед синами Ізрайлевими.

34. Як же прийшов Ефтай в Массифу додому, аж виходить зустріч йому дочка його з музиками й танцями. Була вона в його дитина єдина; опріч неї не було нї сина, нї дочки.

35. Побачивши він її, розідрав одежу на собі й промовив: Ой доненько ж моя! як ти пригнула мене к земли! Ти ж то й занапастила мій супокій! Однакож відтворив я уста мої перед Господом, то й не візьму того назад.

36. Вона відказала йому: Батеньку мій! коли ти одверз уста твої перед Господом, дак чини зомною так, як промовив єси. Дав же таки тобі Господь помститись над ворогами твоїми Аммонїями.

37. Просила тільки панотця свого: Дай менї ще два місяцї пожити: піду я в гори та оплачу моє дївоцтво з подругами моїми.

38. Він відказав: Ійди! І пустив її на два місяцї. І пійшла вона з подругами своїми та й оплакувала в горах дївоцтво своє.

39. Як уплило ж два місяцї, вернулась вона до панотця свого, й він справдив на їй обіт свій, що ним обрік себе, і вона не взнала мужа. І ввійшло в звичай в Ізраїлї,

40. Що з року в рік ходили Ізраїльські дївчата голосити по дочцї Ефтая Галаадянина, через чотири днї в роцї.

ГОЛОВА 12.

Поскликалися ж Ефраїмії й двинули вони од півночі та промовили до Ефтая: Чого се ти ходив на війну проти Аммонїїв, та й не покликав нас із собою? Оце ж пустимо з димом твій будинок вкупі з тобою.

2. І відказав їм Ефтай: Я й мій народ тяжко ворогували з Аммоніями; я вас кликав, та ви не рятували мене з їх потали.

3. Бачивши ж я, що ти не хочеш товаришувати зо мною, одважив я мою душу та й двинув на Аммоніїв, і Господь подав їх менї в руки. Чого ж оце наступаєте ви на мене війною?

4. І покликав Ефтай усїх Галаадїїв та вдарив на Ефраїміїв, і побили Галаадії Ефраїміїв, вони ж бо й пригорювали: Ефраїмські втекачі ви: Галаад бо міститься між Ефраїмом і між Манассієм.

5. І обсїли Галаадїї Йорданські броди перед Ефраїміями. Як же хто з Ефраїмійських втекачів говорив: Дайте менї перебрести, то питали Галаадїї в його: Чи ти не Ефраїмій? Коли він відказав: Нї,

6. То вони йому: А скажи ж: Шибболет, (колос), а він каже: Сибболет, бо не вмів доладу вимовити. От вони вхоплять його та й зітнуть на Йорданьскому броду. Так полягло тодї Ефраїміїв сорок і дві тисячі.

7. І судив Ефтай Ізраїля шість год, і вмер Ефтай Галаадїй і поховано його в которомусь городї Галаадському.

8. Після його був суддею Ізраїля Абезан із Бетлеєму.

9. У сього було трийцять синів, а віддав він трийцятеро дочок на чужу сторону, і привів синам своїм трийцятеро дочок із чужої сторони, й судив Ізраїля сїм год.

10. Потім умер Абезан, і поховано його в Бетлеємі.

11. Після нього судив Ізраїля Забулонїй Елон, а судив він Ізраїля десять лїт.

12. І вмер Забулонїй Елон, і поховано його в Аялонї в Забулон-землї.

13. Після його судив Ізраїля Пиратонїй Абдон Гиллеленко.

14. У сього було сорок синів і трийцятеро внуків, що їздили на сїмдесятьох ослятах. Він судив Ізраїля вісїм год.

15. І вмер Пиратонїй Абдон Гиллеленко, і поховано його в Пиратонї в Ефраїм-землї, на горі Амалекійській.

ГОЛОВА 13.

Сини Ізрайлеві чинили знов те, що в очех Господнїх було недобре, і подав їх Господь в руки Филистіям на сорок лїт.

2. А був тодї один чоловік із Зореага, з поколїння Данового, на імя Маной, жінка ж в його була неплідна й не роджала.

3. І обявивсь ангел Господень молодиці й рече їй: Оце ти неплідна і не роджаєш; але ти завагонїєш і вродиш сина.

4. Остерегайся ж, не пий нї вина нї впиваючого напитку, й не їж нїчого нечистого;

5. Бо се ти почнеш і вродиш сина; та щоб бритва не торкалась до голови його, бо хлопчик сей буде від матірньої утроби посьвячений Господеві, і зачне він рятувати Ізраїля з Филистійської потали.

6. Молодиця ж пійшла та й оповіла свойму чоловікові: так і так, чоловік Божий прийшов до мене. Він мав вигляд ангела Божого, аж страшно поважний. Я не питала його, звідки він, й імени свого він не назвав менї.

7. І промовив він до мене: Ти станеш вагітною і вродиш сина; тож не пий нї вина нї сикера і не їж нїчого нечистого, бо хлопя буде назорей Божий від матірнього тїла аж до дня своєї смертї.

8. Тодї Маной просив Господа і промовляв: Господи! Божий чоловік, що присилав єси, нехай би ще раз прийшов до нас та навчив нас, як нам держати себе що до хлопяти, як народиться.

9. І вволив Бог волю Манойову, і ангел Божий прийшов ще раз до молодицї, як седїла вона на полї, а чоловіка її Маноя не було з нею.

10. І побігла хутенько молодиця, й оповіла про се чоловікові свойму, та й каже до його: Оце явивсь менї чоловік, що недавно приходив до мене.

11. Метнувся ж Маной за своєю жінкою, а прийшовши 'д тому чоловікові, спитав його: Чи ти той чоловік, що розмовляв з сією жінкою? Відказав той: Я.

12. Питає тодї Маной: Як слово твоє

справдиться, то як тоді нам держати себе з хлопям і що з ним чинити?

13. Відказав ангел Господень Манойові: Нехай остерегаеться молодиця всього, що я сказав їй.

14. Нехай не їсть нічого, що робиться з винограду, не пе ні вина, ні опяняючого напитку, і нічого нечистого не їсть, все так, як я звелїв їй.

15. Промовив тодї Маной до ангела Божого: Нам би хотїлось тебе задержати й козенятком тебе пошанувати.

16. Ангел же Господень відказав Манойові: Хоч би ти мене й задержав, не їсти му я харчі твоеї. Коли ж хочеш принести всепаленне, так принеси його Господеві. Маной же не знав, що се був ангел Господень.

17. І поспитав Маной у ангела Господнього: Як тебе звати на імя? Бо, як слово твое та справдиться, схочемо тебе пошанувати.

18. І відказав йому ангел Господень: Чого питаеш про мое імя? Воно дивне.

19. Тодї взяв Маной козенятко і хлїбний принос та й приніс на каменнї Господеві. І сталось при тому диво перед очами Маноя й жінки його:

20. Як знялось поломе від жертівника 'д небесам, знявсь й ангел Господень у жертівному поломї. Побачивши се Маной і жінка його, припали до землї лицем.

21. І став невидимим ангел Господень Маноеві й жінцї його. Зрозумів же тодї Маной, що се був ангел Господень.

22. І сказав тодї Маной до жінки: Істно мусимо ми вмерти, бо виділи Бога!

23. Жінка ж його відказала йому: Коли б Господь хотїв нас умертвити, не прийняв би од нас усепалення і хлїбної жертви, та й не дав би нам усього сього вбачити, анї обявив того, що мае бути.

24. І вродила молодиця сина, і дала йому імя Самсон. І росло хлопя, і Господь благословив його.

25. І почав дух Господень бути в ньому в таборі Дановому між Зореагом і Естаолом.

ГОЛОВА 14.

І пійшов Самсон у Тимнат, і запізнавсь із Филистійською дївчиною.

2. Вернувшись, оповідав про се батькові й матері та й каже: Запізнавсь я в Тимнатї з Филистійською дївчиною; дайте менї її за жінку.

3. Батько й мати ж відказали йому: Хиба ж між дївчатами твого браття і в усьому народї нашому та нема тобі жінки, що хочеш узяти в чужій сторонї у Филистіїв, у необрізаних? Відказуе ж Самсон батькові: Сю возьми менї: бо вона сподобалась менї.

4. Не знали ж батько й мати його, що на се була воля Господня, та що він шукав причини навпроти Филистіїв, того бо часу панували Филистії над Ізраїлем.

5. От і пійшов Самсон із батьком та матїррю в Тимнат, і як наближувались вони до виноградників Тимнатських, скочив несподївано проти нього левчук рикаючий.

6. Зійшов тодї на його Господень дух, що він левчука роздер нїби козеня, не мавши в руцї нїчого. Батькові-матері ж не сказав, що зробив.

7. Тодї прийшов (у Тимнат) та й перемовивсь із дївчиною, і прихилилась вона до Самсона.

8. Трохи з годом ійшов ізнов, щоб її взяти додому, і звернув, щоб глянути на мертвого лева, аж у левиній пащі бжоляний рій із медом.

9. Він забрав його в руки та й їв собі в дорозї, а прийшовши до батька-матері, дав і їм, і вони їли, та й не сказав, що забрав мед із левиного трупу.

10. Потім прийшов батько його до дївчини, і справив Самсон там бенкет: бо так звичайно чинили женихи.

11. І як там побачили його, вибрали трийцять бояр, щоб круг його були.

12. І промовив до них Самсон: Загадаю вам загадку. Як одгадаете її менї за сім бенкетових днів, так я вам дам трийцять сорочок і трийцять сьвяточних жупанів.

13. Коли ж не зумієте відгадати, так ви менї дасте трийцять сорочок і трийцять сьвяткових жупанів. І відказали йому: Загадуй, почуемо.

14. І рече їм: Вийшла харч з їдючого, солодощі із страшного. Так не змогли вони розвязати загадки в трьох днях.

15. На четвертий же день прохали вони Самсонову жінку: Ублагай бо чоловіка, щоб він розвязав нам загадку, ато спалимо тебе вкупі з батьківським будинком. Чи то ж про те тільки вибрали нас, щоб обідрати нас?

16. І плакала молода Самсонова перед ним і казала: Ой противна я тобі, не любиш мене. Загадав єси моїм землякам загадку, а менї й не звіривсь. Відказав їй: Батькові мойму й матері моїй не звіривсь, а тобі б то звірився?

17. І плакала вона перед ним всї днї, покіль справляли вони бенкет. Семого ж дня виявив таки їй, бо докучливо просила його. Вона ж виявила загадку землякам своїм.

18. От і кажуть вони йому семого дня перед заходом сонця: Що над мед солодше? що над лева страшнїйше? І рече їм: Коли б ви моєю телицею не орали, так моєї б загадки не згадали.

19. Найшов тодї на його дух Божий, що він пійшов ув Аскалон, і вбив там трийцять чоловіка, поздіймав з них одежу та й пороздавав сьвяточні жупани тим, що загадку його відгадали. І загорівсь великим гнївом і пійшов у домівку батьківську.

20. Жінка ж Самсона спарувалась із бояриным, що був при ньому дружбою.

ГОЛОВА 15.

По якомусь часї, під пшеничні жнива, прийшов Самсон із козеням, щоб одвідати жінку свою, й каже: Я хочу ввійти в бічню сьвітлицю до моєї жінки. Батько ж її не дозволив йому ввійти,

2. А заявив йому: Я справдї думав, що ти одцуравсь її, та й оддав твойму бояринові. Однакже менша сестра її ще краща за неї; нехай вона буде замість її.

3. Самсон же відказав йому: Тепер не буду винен Филистіям, коли заподїю зло їм.

4. І пійшов Самсон та й уловив три сотнї лисиць, набрав лушниць, повязав по парі лисиць одну до однїєї хвостами, а між кожну пару хвостів привязав по лучиву.

5. Позапалював тодї лушницї, роспустив лисицї по Филистійських житах, та й пустив на пожар і копи Филистійські і стояче ще збіже, і оливкові сади.

6. Як же Филистії питали: Хто се зробив? відказувано: Самсон, зять Тимнатїїв, бо він одняв у нього жінку та й оддав його бояринові. Кинулись тодї Филистії та й спалили її вкупі з батьком її.

7. Самсон же сказав їм: Хоч ви се й учинили, та я тодї тільки вгамуюсь, як помщусь над вами.

8. І поперебивав їм ноги і стегна важенною довбнею. Тодї пійшов собі та й осївсь у розщілинї скелї Етамської.

9. Филистії ж двинули та й отаборились у Юдеї, і розпростерлись аж до Лехи.

10. І питали осадники Юдеї: Чого ви двинули проти нас? А вони відказали: Щоб уловити Самсона і вчинити з ним таке, як учинив він із нами.

11. Виступило тодї три тисячі чоловіка до Етамської розщілини та й кричали до Самсона: Хиба не знаєш ти, що Филистії над нами панують? Про що ж ти нам таке вдїяв? А він їм відказує: Як вони витворяли зо мною, так і я вдїяв їм.

12. І кажуть вони йому: Ми прийшли тебе вловити, щоб Филистіям тебе видати. Самсон же відказує: Заприсягнїте, що самі не вбєте мене.

13. І відказали йому: Нї, ми тільки звяжемо тебе та й видамо Филистіям; убити ж тебе не вбємо. От і звязали його новою верівкою та й повели з розщілини.

14. Як дойшов же він до Лехи, а Филистії з радощів загукали, що ведуть його, тодї найшов на нього Господень дух, і поворозя на руках його зробилось наче прядиво, що загорілось, і повязь на руках його порозпадалась.

15. І знайшов він сьвіжу ослячу челюсть, простяг руку свою, взяв її та й убив нею тисячу чоловіка.

16. І рече Самсон: Челюстю ослиною побив я товпу, дві товпи, — щекою ослиною убив я тисячу люда!

17. Се промовивши, відкинув че-

люсть від себе, і проложив тому місцеві імя: Рамат-Лехи, се б то кинена челюсть.

18. Тоді схотілось йому дуже пити, і озвався він до Господа і рече: Дав єси сей великий рятунок рукою раба твого, а тепер доведеться мені вмерти від спраги та попастись у руки необрізаним.

19. І зробив Господь діру в челюсті, і потекла з неї вода. Як же напивсь, вернувся в нього живий дух, і він ожив. Через те прозвано се місце жерело взиваючого, і тече воно в Леші по сей день.

20. Судив же він Ізраїля за панування Филистійського двайцять літ.

ГОЛОВА 16.

Прийшов відтак Самсон у Газу, і побачив там блудницю та й пригорнувсь до неї.

2. Як переказано ж Гадіям: Прийшов Самсон сюди! обсїли вони його та й поставили на всю ніч сторожу в міських воротїх тайкома, кажучи: Поківь задниться днина, вбємо його.

3. Самсон же лежав до півночі а опівночі встав, ухопив обоє крила міських воріт разом з засовом, положив їх собі на плечі та й поніс аж на вершину гори, що стоїть навпроти Геброну.

4. Сталося ж навпослї, що полюбив він на долині Сорек вродливу женщину на імя Далила.

5. І прийшли до неї князї Филистійські і промовляли до неї: Удобрухай його та вивідай, у чому його велика сила, і чим би нам підойти його, щоб звязати його та впокорити, а ми дамо тобі чоловік за чоловіком по тисячу й сто срібних секлів.

6. І каже Далила Самсонові: Признайся бо, в чому твоя сила, що ти дужий такий, і чим тебе можна б звязати, щоб підневолити?

7. І рече їй Самсон: Як би звязано мене сїмма сирими, не висушеними буйволовими жилами, був би я малосилок як і йнші люде.

8. І принесли їй князї Филистійські сїм сьвіжих тятив, ще не засушених, і звязала вона його ними;

9. Як же кликнула до него: Самсоне! Филистії напали на тебе! він порвав тятиви наче нитку валовини приближену до вогню, і тайни сили його не вивідано.

10. Присїпалась тодї Далила до його: Так се ти насьміявсь із мене неправдою! Скажи ж менї тепер, чим тебе можна би звязати?

11. І відказав їй: Як би звязано мене новою верівкою, що не була ще нї в якій роботї, був би я тодї малосилок, як инші люде.

12. От і взяла Далила нову верівку та й звязала нею його; тодї кликнула: до його: Самсоне! Филистії на тебе чигають в боковій сьвітлицї. Він же порвав те все на руках у себе, наче нитку.

13. Присїлась ізнов Далила до него: Ти й досї насьміхаєшся з мене, і говориш лож; признайся ж бо таки, чим би тебе можна звязати? І відказав їй: Як би ти віткала семеро кучерів з моиої голови ув основу,

14. Та прибила цьвяхом на ткацькому валу, тодї був би я малосилен як инші люде. Як же він заснув, узяла Далила сїм кучерів з голови в нього, ввіткала в основу та й закріпила гвоздем на ткацькому валу, і гукне тодї: Самсоне, Филистії на тебе! Схопиться ж він зо сну, та й вирвав ткацького вала вкупі з основою.

15. Привязалась ізнов Далила до його: Як же ти кажеш: Люблю тебе, коли серце твоє чуже до мене? Оце вже в третє насьміявсь єси з мене і не признавсь менї, у чому твоя сила, що такий ти дужий.

16. І як почала вона докучати йому без перестану своїми речами та мучити його, так що й життє омерзїло йому,

17. Тодї він виявив їй усю правду, та й каже їй: До моєї голови бритва не торкалась, бо я посьвячений Господеві від матїрнього тїла. Коли б мене та остриженo, тодї б зникла від мене сила моя; я був би малосилен, як инші люде.

18. Як же зрозуміла Далила, що він їй виявив усе серце, послала вона кликати Филистіїв та й звелїла сказати їм: Тепер вже можете прибути,

бо відкрив він менї цїле серце. Прийшли тодї Филистії та й принесли їй обіцяні гроші.

19. Вона ж приспала його на колїнах у себе, та й кликнула одного чоловіка; той виголив семеро кучерів на голові в його. Тодї став він слабшати, і сила його покинула його.

20. Як же крикнула вона: Самсоне, Филистії на тебе! прокинувсь він од свого сну, та й подумав: Отрясусь із сього, як і завсїди та й визволюсь. А того й не знав, що Господь відступив від його.

21. Узяли ж його Филистії та й повиколювали йому очі; повели в Газу та й закували в мідяні кайдани, і мусїв він у темницї молоти на жорнах.

22. Волоссє ж на голові в його тимчасом одростало, там де було виголене.

23. Зібралися ж якось князї Филистійські, принести свойму богові Дагонові велику жертву і повеселитись, бо казали: Бог наш подав нам нашого ворога Самсона в руки.

24. Видячи його, й люд хвалив бога свого та говорив: Бог наш ворога нашого, що нашу землю пустошив, того що побив стільких, подав нам на поталу.

25. А розвеселившись трапезуючи, сказали: Кликнїть Самсона, нехай нас розсьмішить. Тодї взято Самсона з темницї, і він мусїв їх забавляти, і поставлено його між стовпами.

26. Тодї попросив Самсон поводиря свого, що держав його за руку: Ось пусти мене, обмацяти стовпи, що на них стоїть будинок, обіпрусь я об них та віддпічну.

27. У будинку ж було повно чоловіків і жінок. Були там і всї князї Филистійські, а на даху зібралось до трох тисяч чоловіків і жінок, що дивились, як забавляв їх Самсон.

28. І озвався тодї Самсон до Господа і рече: Господи Боже! зглянься на мене і дай менї, Боже мій, ще тільки раз таку силу, щоб я за обі очі мої помстився заразом над Филистіями!

29. Тут він обняв оба середні стовпи, що на їх стояв будинок, одного правицею, другого лївицею.

30. І промовив Самсон: Умирай, душе моя, з Филистіями! і потряс ними так потужно, що будинок ринув на князїв і на ввесь люд, що там був. І мертвих, що він погубив їх умираючи, було більш, анїж тих, що за життя свого поперебивав.

31. Прийшли тодї брати його й уся родина його, і взяли його та й поховали між Зореагою й Естаолом в батьківському гробовищі його батька Маноя. Двайцять лїт судив Самсон Ізраїля.

ГОЛОВА 17.

Був один чоловік на горі Ефраїм, на імя Миха.

2. Сей промовив до матері своєї: Одинайцять сот срібних сиклів, що вкрадено в тебе, і ти при менї вирекла проклїн, сї гроші в мене в схованцї: я взяв їх; тепер же верну їх. І відказала мати йому: Нехай тебе благословить господь, сину мій!

3. От і вернув він матері одинайцять сот. Мати ж його каже: Я хочу їх присьвятити господеві й на благо синові мойму обернути, на те, щоб із них зробити вирізуваного і виливаного ідола.

4. Але він вернув таки срібло матері своїй, а мати взяла двістї срібних секлів та й оддала золотареві, а той зробив з них вирізуваного і виливаного божка, і находивсь він у дому Михи.

5. А був у Михи (окремо) дім для божища. І зробив Миха ефод і терафим і посьвятив одного сина свого, щоб служив йому за сьвященника.

6. Того часу не було князя в Ізраїлї, і кожен чинив, що здавалось йому доладнїм.

7. Був же тодї один молодик із Бетлеєму Юдейського з поколїння Юдиного; він був Левит, і пробував там заволокою.

8. Сей покинув город Бетлеєм Юдейський, щоб, де доведеться, пробувати заволокою, та й зайшов у Ефраїм-гори, в господу до Михи.

9. Питає в його Миха: Куди ти йдеш? Відказав той: Я Левит із Бетлеєма в Юдеї, а йду, щоб осїстись, де доветься.

10. І каже йому Миха: Зістанься у мене та й будь менї за батька й за сьвященника; я давати му тобі що

року десять срібних секлів і потрібну
одежу та харч.
11. Левит пристав на се, щоб зіста-
тись у того чоловіка, і був у нього
молодик як один із його синів.
12. От і посьвятив Миха Левита, і
був у його молодик за сьвященника,
і жив у господї в Михи.
13. Тодї каже Миха: Тепер знаю,
що господь буде благодатен до мене,
бо маю Левіта за жерця.

ГОЛОВА 18.

Того часу не було царя в Ізраїлї, а
поколїннє Даново шукало собї то-
го часу наслїдньої держави, бо йому
й доти не допалось повного удїлу між
поколїннями Ізрайлевими.
2. От і послали Данїї з поколїння
свого пятьох з'угадних мужів із Зо-
реага й Естаола, щоб розгледїти землю
та винишпорити, та й наказали їм:
Ійдїть розглядайтесь по землї скрізь.
Вони ж дойшли до гір Ефраїмових,
зайшли до Михиної господи та й об-
ночувались там.
3. Будучи ж в Миховій господї, впі-
знали вони говірку молодого Левита,
зайшли до його, та й поспитали в йо-
го: Хто тебе сюди завів, що тут ро-
биш, і що таке ти в цьому домі?
4. І відказав їм він: Так і так обій-
шовсь ізо мною Миха: найняв мене,
й я його сьвященником.
5. Тодї просять його: Спитай у Бо-
га, щоб нам знати, чи пощастить нам
у нашій дорозї, що верстаємо?
6. І каже їм жерець: Ійдїть веселі;
дорога, куди йдете, приятна Госпо-
деві.
7. От і пійшли далїй ті пять мужів
та й дойшли до Лаіса. Там побачили,
як люде живуть безпечно звичаєм Си-
донїїв, байдужно й тихо, та що не
було в тій землї такого, що обиджав
би в чому, або мав би яку власть. Від
Сидонїїв вони далеко й не мають нї
з ким нїякої справи до спільної обо-
рони.
8. Як прийшли вони до своїх братів
у Зореагу й Естаол, каже їм браття
їх: І з чим же ви?
9. А они відказують: Вставайте, дви-
немо проти них у поле! Бо землю ми
огледїли: справдї прегарна земля, а
ви оце задумались; не гайтесь довше,
рушаймо в дорогу, та й осягнемо зе-
млю в державу!
10. Прийшовши туди, знайдете бай-
дужний люд, а земля простора.
11. І рушили звідти з поколїння Да-
нового з Зореаги й Естаола шість со-
тень узброєних людей.
12. В свойму походї отаборились
вони в Каріят-Яримі в Юдеї. Тим і
прозивається те місце по сей день та-
бір Данів — за Каріят-Яримом.
13. Звідти йшли вони на Ефраїм-го-
ри та й прийшли до господи Михиної.
14. Тодї озвались ті пять мужів, що
ходили в Лаіс, щоб розгледїти землю,
і сказали своїм братам: Чи знаєте,
що в сьому хуторі є ефод і терафим,
та вирізуваний і виливаний ідол?
Зміркуйте ж оце, що маєте діяти.
15. І завернули вони туди, прийшли
до господи молодого Левити в домі Ми-
хи, та й привітали його.
16. А шістьсот чоловіка з синів Да-
нових, узброєних, стояли за ворітьми.
17. Пятьох же мужів, що виходили
на розглядини, ввійшли, пробрались
туди та й забрали вирізуваного ідола,
ефод і терафим та виливаного божи-
ща. Сьвященник же стояв за воріть-
ми з шістьма сотнями чоловіка в'ору-
женими,
18. Як пробрались вони в будинок
до Михи, то й забрали вирізуваного
кумира й ефод і терафим і виливаного
божища. І питає їх сьвященник: Що
ви коїте?
19. Вони ж відказують: Мовчи, за-
тули рота рукою, йди з нами, та й
бувай батьком нам і сьвященником.
Що бо тобі любійше, попувати в домі
одного чоловіка, чи бути сьвященни-
ком в поколїнню і родї в Ізраїлї?
20. І призволив сьвященник, і взяв
ефода й терафима, вирізуваного ідола
й виливаного божка, та й пійшов
укупі з людьми.
21. І пійшли вони далїй, виправивши
дїтей, скотину й дороге майно попе-
ред себе.
22. Ще ж не далеко відойшли від
господи Михиної, а вже й скупились
хуторяне в Михиній домівцї, та й по-
гнались за Данїями.

23. І кликали вони за Данїями, а ті обернувшись питали в Михи: Що тобі треба? чого так кричиш?

24. Відказує сей: Ви забрали боги, що я собі постарав і жерця, та й пійшли собі. Як же се питаєте: Що тобі треба?

25. І відказали йому Данїї: Стережись, щоб ми не чули більше твого голосу, ато сердиті люде кинуться на вас, і згинеш сам та й погубиш твоїх.

26. І пійшли собі далїй Данїї. Миха же, побачивши, що вони дужчі за його, вернувсь додому.

27. Забравши сим робом те, що постарав собі Миха, вкупі з його жерцем, напали вони на Лаїс, на людей тихих і байдужних, побили їх мечем а город пустили з димом.

28. Нїхто не допоміг їм, бо жили далеко від Сидону і не мали нї з ким нїякої справи. Місто се находилось на долинї, не далеко Бет-Рехова. І збудували собі (Данїї) город, та й осїлись у йому.

29. І прозвали місто своє Даном, по імени предка свого Дана, сина Ізрайлевого; перше ж той город звався Лаїс.

30. І поставили в себе Данїї вирізуваного ідола, а сьвященниками в поколїннї Дановому були Йонатан, син Герсона, сина Мойсейового, і сини його аж по день уневолення свого.

31. І стояв у них ідол, що зробив Миха, увесь той час, як божий дом стояв у Силомі.

ГОЛОВА 19.

Було ж того часу, як не було ще царя в Ізраїлї, жив собі Левійський чоловік серед Ефраїмових гір. Держав він у себе дївку з Бетлеєма, в Юдеї за наліжницю.

2. Ся ж наліжниця посварилась із ним та й утекла від його до своєї родини в Бетлеєм в Юдеї, та й пробувала там чотири місяцї часу.

3. Потім пустив ся чоловік її в дорогу, щоб з нею щиро перемовитись та й узяти її до себе. Був при йому наймит його та два осли. Она ввела його в дім батька свого.

4. Батько молодоцї, побачивши його, привитав його радо, і задержав його тесть, батько молодої женщини, у себе. І пробув він три днї в нього; вони їли й пили і ночували там.

5. На четвертий же день встав він досьвіта, щоб вертати; та батько молодичин каже свойму зятеві: Покрепися ж перш куском хлїба, тодї й пійдете.

6. От вони й остались, і їли та пили вкупі; тодї ж прохав молодичин батько чоловіка: Останся на ніч та повеселись у нас.

7. Чоловік же піднявсь, щоб йти в дорогу. А тесть його присилував таки, що він ще раз переночував.

8. Як устав сей на пятий день рано вранцї, щоб йти, каже молодичин батько: Покрепись та загайсь, покіль день схилиться. От і їли оба знов.

9. Як устав же чоловік, щоб відходити з наліжницею та з наймитом, каже йому тесть: Дивись, як день хилиться 'д вечеру; ночуйте та повеселїтесь; завтра рано встанете в дорогу і пійдете додому.

10. Та чоловік не схотїв уже ночувати, пустивсь у дорогу, та й прибув у Евус, се Ерусалим, при йому ж була пара обтяжених ослів і наліжниця його.

11. Як же були вони під Евусом і день вельми вже схиливсь, каже наймит свойму панові: Завернїмо в Евузіївський город та переночуймо там.

12. Відказав йому пан його: Не пійдемо в місто чужинцїв, що не з синів Ізрайлевих, а простуймо в Гиву.

13. І каже наймитові свойму: До якогось міста вже ми дійдемо та й обночуємось у Гиві, або в Рамі.

14. От і простували вони дальше, та недалеко від Гиви Беняминової зайшло їм сонце.

15. І повернули вони в Гиву, щоб там ночувати. Як же прийшли туди, мусїли седїти на майданї в містї, бо нїхто не закликав їх в господу на нічлїги.

16. Аж ось показавсь старий чоловік, що ввечері вертавсь із роботи своєї з поля. Родом був він з Ефраїмських гір і пробував чуженицею в Гиві, а люде тамошні та були Беняминїї.

17. Споглянувши сей і побачивши

чоловіка з клунками на улиці в містї, питає: Куди йдеш і звідкіля?

18. Відказав же той: Ми йдемо з Бетлеєма в Юдеї в гори Ефраїмські, бо я звідти. Ходив я в Бетлеєм в Юдеї, і вертаюсь тепер до моєї домівки. Та нема нікого, щоб нас прийняв в господу;

19. Є в нас солома й харч ослам, є й хлїб і вино про мене й про твою рабу й про наймита, що має при собі твій раб, нічого нам не треба.

20. Каже тодї старий чоловік: Не журись, чого не було б у тебе, здайся на мене; тільки не ночуй на дворі.

21. І повів його в свою домівку, і дав ослам харчі; і пообмивали вони собі ноги, й їли й пили.

22. Тим часом як вони по трудї тїла посиляли, обступили горожане господу, люде ледачі, перлись у двері і кричали на дїдуся, господаря дому: Виведи чоловіка, що повернув до тебе, щоб ми з ним розпитались.

23. Вийшов до їх господар та й каже їм: Нї, браттє! не чиніте зла! Коли чоловік сей завернув до мене в господу, не подоба вам таке стидовище чинити.

24. Ось у мене дївує дочка, а в його є наліжниця; виведу їх вам; насилуйте їх і чиніте, що вам до вподоби; над сим же чоловіком не чиніте безчестї.

25. Та люде ті не схотїли його слухати. Тодї вхопив чоловік наліжницю свою, та й вивів її до них на улицю, і вони пригортались до неї і ругались над нею всю ніч до ранку, і тодї аж її покинули, як зачервонїла зоря.

26. Як же настав ранок, прийшла молодиця та й повалилась перед дверима того чоловіка, де був пан її, й лежала покіль настав день.

27. Як же встав уранцї пан її, та відчинив двері й вийшов, щоб простувати своєю дорогою, аж наліжниця його лежить перед дверима господи, розтягнувши руки на порозї.

28. Каже він їй: Уставай, підемо! аж нема відповідї. Побачивши, що вона вмерла, положив він її на осла та й пійшов до своєї домівки.

29. Вернувшися ж додому, вхопив ножа, взяв наліжницю свою, порізав її на дванайцять частин та й розіслав їх по всїх займищах Ізраїльских.

30. І кликав тодї кожен, хто се бачив: Такого не бувало й не видано з того часу, як Ізраїль вийшов з Египту, по сей день! Оце ж подумайте про се, порадьте та постановіть, що чинити!

ГОЛОВА 20.

І повиходили всї сини Ізрайлеві, і зібралась громада як один чоловік від Дана аж до Берсабиї, і земля Галаадська перед Господом у Массифі.

2. І зійшлися голови всього народу, всї поколїння Ізрайлеві, на збори Божого народу, чотириста тисячей піхотників узброєних мечами.

3. Та й Бенияминії дізнались, що сини Ізрайлеві зійшлись в Массифу. І питали Ізрайлитяне: Скажіть, як сталося те погане дїло?

4. І відказав Левит, чоловік замученої молодиці так: Прибув я в Гиву Беняминову з моєю наліжницею, щоб там обночуватись.

5. Та горожане Гиви обступили ніччю господу, задумавши мене вбити, і мучили вони мою наліжницю так, що вона й умерла.

6. Тодї взяв я наліжницю мою, порізав її та й порозсилав по всьому займищу держави Ізрайлевої, бо вчинили вони беззаконне й соромне дїло в Ізраїлї;

7. Всї ви, сини Ізрайлеві, тут, то ж розберіть все і постановіть, що чинити.

8. Піднявсь тодї ввесь люд як один чоловік, і промовив: Ніхто з нас нехай не йде додому, ніхто не вертайсь до господи своєї.

9. От же що ми зробимо з Гивою:

10. Возьмімо по десятку чоловіка з сотнї з усїх поколїнь Ізрайлевих, і по сотнї з тисячі, а по тисячі з десятьох тисячей; нехай наберуть харчі про людей, що пійдуть на Гиву Беняминову, покарати її за погане дїло, яке вдїяла вона в Ізраїлї.

11. І скупились усї поколїння Ізрайлеві проти того міста однодушно, як один чоловік.

12. І порозсилали поколїння Ізрайлеві по всьому поколїнню Беняминового

вому, сказати: Що се за погана річ між вами сталась?

13. Повидавайте ж ледачих людей з Гиви, щоб ми їх стратили й ледарство з Ізраїля викоренили. Беняминії ж несхотіли уволити волю своїх земляків, синів Ізраїлевих.

14. І поскуплювались Беняминії із инших городів у Гиву, щоб виступити на війну з синами Ізраїля.

15. І налїчено Беняминїїв із міст того дня двайцять і шість тисячей узброєних мечами, опріч осадників Гивейських. а їх налїчено сїмсот чоловіка вибраних.

16. Із усїх сих людей було сїм сотень вибранців лїваків; кожен із них, випускаючи каменя з пращі у волос, не випустив його мимо.

17. Ізраїлитян же налїчено, без Беняминїїв, чотириста тисячей в'оружених мечами, добірнього військового люду.

18. І встали і пійшли в дім Божий (в Сило), і питали в Бога, і казали сини Ізраїлеві: Хто з нас має перший виступити на війну з Бенямином? Господь відказав: Перший Юда.

19. І рушили сини Ізраїлеві вранці та й отаборились під Гивою.

20. І виступили Ізраїлитяне до бою проти Беняминїїв і стали вони навпроти їх лавами перед Гивою.

21. Беняминії ж вийшли з Гиви та й положили того дня двайцять і дві тисячі чоловіка Ізраїлитян на землю.

22. І пійшли сини Ізраїлеві та й плакали перед Господом до вечора, питаючи: виступати менї знов на Беняминїїв? Відказав Господь: Виступайте проти їх!

23. Набрав тодї духа народ Ізраїльский, та й стали до бою знов на тому ж місцї в порядку боєвому,

24. І наступили сини Ізраїлеві другого дня на Беняминїїв.

25. І вийшов проти їх Беямин другого дна з Гиви, та й знов положив трупом із синів Ізраїля вісїмнайцять тисячей в'оружених мечами.

26. Тодї всї сини Ізраїлеві і ввесь люд пійшли і прийшли в дім Божий, і сидїли там плачучи перед Господом, і постили того дня до самого вечора, і приносили всепаления й мирні жертви перед Господом.

27. І питали сини Ізраїлеві в Господа — (в той час була скриня закону Божого там,

28. А Финеес, син Елеазара Ароненка, служив того часу службу перед ним) — Чи менї знов наступати боєм на братів моїх, Беняминїїв, чи залишити? І відказав Господь: Наступай, бо завтра подам я їх в руки ваші.

29. І заставив Ізраїль засїдку навкруги Гиви.

30. І вийшли сини Ізраїлеві на третий день проти Беняминїїв та й уставились лавами до бою перед Гивою, як і в перші рази.

31. Беняминії ж вирушили проти народу, віддаляючись від міста, та почали, як у перші рази, декого з народу побивати на дорогах, що одна веде на Бетель, а друга через поля на Гиву, і вбили до трийцятьох чоловіка з Ізраїлитян.

32. І казали самі собі Беняминії: Лягають перед нами вони, як і за першим разом. А сини Ізраїля змовились: Утїкати мемо, щоб відманити їх від городу на шляхи.

33. І рушили всї мужі Ізраїлеві від становища та й стали лавами під Баал-Тамаром, а засїдка Ізраїлева почала також рушатись з свого становища на заходї від Гиви.

34. Тодї наступило на Гиву десять тисячей вибранців, і счалась бійка страшенна; Беняминії ж не знали ще, що надходить їх погибель.

35. І поразив Господь Беямина перед Ізраїлем, і постинали Ізраїлитяне того дня двайцять і пять тисячей і сто чоловіка з синів Беямина, добре в'оружених мечами.

36. Беняминії, побачивши, що вони побиті, почали втїкати, а тодї Ізраїлитяне лишили їм місце до втечі, щоб упали в засїдку, що її заставили поблизь Гиви.

37. Заляга кинулась тепер на Гиву, і вломились у город та й постинали мечем усїх осадників.

38. Між Ізраїлитянами ж і їх залягом були змовини, щоб вони дали знак димом над містом.

39. Як же Ізраїлитяне повернулись нїби навтеки, а Беняминії почали

Ізраїлів побивати з трийцять чоловіка, бо думали: Подужали ми їх як і в першому бою,

40. Почав тоді дим вставати над містом, і як озирнулись Беняминії, вже ввесь город стояв у поломї, що палало під саме небо.

41. Обернулись тоді Ізрайлитяне, а Беняминії зрозуміли, що їх найшла лиха година.

42. І подались вони перед Ізрайлитянами в степ, та їх бито ще гірше, бо й ті, що запалили місто, погнали за ними.

43. Обгорнули вони Бенямина з усіх боків, і гнали його до Менухи, не даючи їм спочити аж до східньої сторони Гиви.

44. Полягло тоді в Бенямина вісімнайцять тисячей чоловіка найхоробріщого люду.

45. Останки з Беняминіїв звернулись на пустиню, 'д скелї Риммон. І побили Ізрайлитяне по дорозї ще пять тисяч чоловіка, і гнались за ними до Гидома, і вбили з них ще дві тисячі люда.

46. Всїх же синів Беняминових, що того дня погибли, було двайцять і пять тисячей чоловіка, що орудували мечем, а всї були мужі добірні.

47. І метнулись останки з них втеком у степ проти скелї Риммон, шістьсот чоловіка, та й пробували чотири місяцї під скелею Риммон.

48. Ізрайлитяне ж вернулись назад і постинали всїх, що ще остались з Беняминіїв, і скот їх, а всї села, які були близько, повипалювали вогнем.

ГОЛОВА 21.

І заприсягли Ізрайлитяне в Массифі: Нїхто з нас не оддасть дочки за Бенямія.

2. І скупивсь люд до дому Божого в Сило, і сидїли там до вечора перед Богом, і голосили промовляючи:

3. Про що воно, Господи, Боже Ізрайлїв, так ув Ізраїлї сталось, що вже нема цїлого одного поколїння?

4. Назавтра ж рано вранцї построїв там люд жертівника і приніс усепаленнє і мирну жертву.

5. І питали сини Ізрайлеві: Хто з усїх поколїнь Ізрайлевих не був в походї з військом Господнїм? Бо присягнено було великою присягою, того, хто не прийде в Массифу перед Господа, скарати смертю.

6. І жаль стало Ізрайлитянам братів своїх Беняминіїв і говорили: Тепер вирвано цїле одно поколїннє з Ізраїля!

7. Як нам обмислити про жінки для тих, що зостались, коли ми заклялись Господом, що нїхто з нас не оддавати ме за них дочки?

8. І питали: Чи нема кого з поколїнь Ізрайлевих, що не прийшов був сюди перед Господа в Массифу? Тодї виявилось, що з Явиса Галаадського нїхто не прибув був до громади військової в табір.

9. І зроблено перегляд між людом, і дознались, що з осадників Явиських у Галаадї не прибув нїхто.

10. І послала туди громада дванайцять тисяч найхоробріщих мужів, і дано їм наказ: Ійдить і повбивайте осадників Явиських у Галаадї мечем, жіноцтво й дітвору;

11. А при тому ось як з'орудуйте: на кожного мужчину і на всїх жінок, що взнали чоловіче ложе, роспростріте проклін, дївок же зоставте живими. Вони так і вчинили.

12. І знайшли між осадниками Явиса в Галаадї чотириста дївуючих женщин, що ще мужого ложа не взнали; їх привели вони в табір у Силомі, що в Канаан-землї стоїть.

13. Тодї послала вся громада, щоб перемовитись із Беняминїями, що були під Риммон скелею, та й обіцяно їм безпеку.

14. От і прийшли Беняминії, і передано їм жінок, скілько їх зісталось живими з жіноцтва в Явисї в Галаадї. Однакже сих не стало на всїх.

15. І жалкував люд Ізраїльский вельми, що загине одно поколїннє в Ізраїлї.

16. І казали громадські мужі: Як нам обмислити жінками тих, що позостались? Бо й жіноцтво в Беняминї викоренено.

17. І говорено: Наслїдня держава нехай остане уцїлївшим синам Бенямина, щоб не перевелось одно поколїннє в Ізраїлї;

18. Але ж і нам не можна дочок наших за них оддавати; бо сини Ізраїлеві поклялись ось як: Проклят, хто оддасть за Бенияминія дочку!

19. Тоді промовили: Що року буває сьвято Господнє в Силомі — а він стоїть на півночі від Бетеля, на востоці від шляху, що йде з Бетеля в Сихему, а на полудні від Лебони —

20. Та й навчили Беняміиїв, кажучи: Йдіть та засядьтесь у виноградниках,

21. І як побачите, що дівчата виходять із Силому на танець і хороводи, то ви повискакуйте з виноградників та й хапайте кожен Силомську дівчину собі за жінку, та й ідіть додому в землю Беняминову.

22. Якже прийдуть їх батьки чи брати перед нами жалуватись, ми відкажемо їм: Вибачайте, бо ми не взяли про кожного з них жінки на війні, а ви б їм не дали: ваша й вина.

23. Беняминії так і зробили, та й здобули собі скільки було треба жінок між таньцючими, що їх похапали. Тоді вернулись у свою державу, будували міста та й осідались там.

24. Ізраилитяне ж розійшлись тоді кожен у своє поколіннє та й вернувсь кожен у свою державу.

25. Того часу не було царя в Ізраїлї; кожен чинив, що йому здавалось добрим.

КНИГА РУТИ.

ГОЛОВА 1.

За тих часів, як правували судді, раз якось був в краю голод. І один чоловік з Юдейського Вефлеєма пійшов зо своєю жінкою та з двома синами своїми жити в край Моабіїв.

2. Чоловік той на ймення Єлимелех, жінка його на ймення Ноема, а два сини його на ймення Махлон та Хілеон; були вони з Ефрату, з Юдейського Вефлеєма. І прибули вони в край Моабіїв та й зістались там.

3. І помер Єлимелех, чоловік Ноемин, і вона зісталась з двома своїми синами..

4. І одружились вони з Моабитянками: одна на ймя Орфа, а другу звали Рут; і жили там трохи не десять років.

5. Але згодом обидва сини її, Махлон і Хілеон, померли, і зісталась та жінка після обох своїх синів і після свого чоловіка.

6. І вибралась вона з своїми невістками, та й пійшла з Моабійського краю назад, бо перечула в краю Моабіїв, що Бог показав свою ласку для свого народа й дав йому хліб.

7. От вийшла вона з того місця, де жила, а з нею обидві її невістки; і йшли вони шляхом, вертаючись в Юдейський край.

8. І каже Ноема двом своїм невісткам: Верніться ви та йдіть кожна до хати до своєї матері. Нехай Господь покаже вам ласку, як ви вчинили з помершими й зо мною!

9. Дай, Господи, щоб ви знайшли пристановище кожна в господї свого чоловіка! І вона поцілувала їх. Але вони загомоніли голосно та заплакали;

10. І промовили до неї: Нї, ми підемо з тобою до твого народа!

11. А Ноема сказала: Вертайтесь, мої донї; навіщо вам йти зо мною? Хіба ж в моєму лонї ще є сини, щоб стали вам за чоловіків?

12. Вертайтесь, донї мої, ідіть з Богом; бо я вже стара задля того, щоб вийти заміж. Та коли б я й сказала: Я маю надію, і коли б я навіть цієї ж ночі була з чоловіком і навіть породила синів,

13. То чи ж можна вам ждати, доки б вони виросли? Чи можна ж вам длятого не виходити заміж? Нї, мої донечки! Менї бо далеко гірше жити як вам; бо Господня рука проти мене.

14. Вони підняли лемент і знов почали плакати. І Орфа поцілувала на прощаннї свою свекруху, а Рут зісталась з нею.

15. І сказала вона: Бачиш, твоя швагрова, жінка брата твого, вернулась

до свого народа і до своїх богів; вертайсь і ти слїдом за нею.

16. Але Рут сказала: не силуй мене покинути тебе і вернутись од тебе; куди підеш ти, туди й я піду, і де жити меш ти, там і я жити му; твій народ буде моїм народом, і твій Бог моїм Богом;

17. І де ти помреш, там і я помру, і бажаю, щоб і мене там поховали. Чи так, чи сяк вчинить зо мною Господь, одна смерть розлучить мене з тобою!

18. Як же вона побачила, що тая твердо постановила собі йти з нею, то й перестала вмовляти її.

19. От і йшли вони обидві вкупі, доки не прийшли до Вефлеєма. Як прийшли вони у Вефлеєм, усе місто заворушилось через їх, і говорили: Чи не Ноема се?

20. Вона сказала їм: не звіть мене Ноемою *, а звіть Марою **, бо Всемогущий послав на мене велике горе.

21. Я вийшла звідсїль заможна, а Господь вернув мене сюди з порожнїми руками. Навіщо ви звете мене Ноемою, коли Господь напустив на мене допуст, і Всемогущий послав на мене смуток?

22. І вернулась Ноема, і з нею її невістка Рут, Моабитянка, що прийшла з Моабських полів, і прибули вони до Вефлеєма саме перед ячмінними жнивами.

ГОЛОВА 2.

В Ноеми був родич з чоловікового роду, на ймення Бооз, чоловік дуже заможний, з Елимелехового роду.

2. І сказала Рут, Моабитянка, до Ноеми: Пусти мене на поле збирати колоски слїдком за тим, в кого запобіжу ласки. Вона сказала їй: То й іди, моя доню.

3. Вона пішла, і прийшовши збірала на полі колоски позад женцїв. І трапилось так, що та частка поля належала до Бооза, що був з Елимелехового роду.

4. Коли це Бооз приходить з Вефлеєма і промовив до женцїв: Господь при вас! Вони одказали йому: Благослови й тебе Господь!

5. І сказав Бооз до наймита, що доглядав женцїв: чия це молодиця?

6. Наймит, що доглядав коло женцїв, відповів кажучи: Ся молодиця Моабитянка, що прийшла з Ноемою з Моабського краю;

7. І сказала вона: Будь ласкав, дозволь менї визбирувати колосє позаду женцїв! Прийшла вона, та й остає тут од самого ранку й досї; в дома і не була.

8. І промовив Бооз до Рути: Слухай, небого! Не ходи збирати на инче поле і не переходь звідсїль; будь тутечки з моїми дївчатами.

9. Дивись, де вони жнуть на постатї, та й ходи за ними. Я дав приказ хлопцям моїм не чіпати тебе. Як тобі схочеться пити, то йди до посуду та й пий, те, що черпають мої хлопцї.

10. Вона впала ниць і поклонилась до землї, і промовила до його: Чим я запобігла ласку в очах твоїх, що ти приймаєш мене, хоч я й чужоземка?

11. Бооз одповів сказавши їй: Менї розказано про все, що ти зробила задля своєї свекрухи після смертї твого чоловіка, покинувши батька твого і матїр твою, і отчину твою та прийшла до народа, котрого ти не знала нї позавчора нї вчора.

12. Бог прийми це твоє дїло! І нехай тобі буде повна нагорода від Господа, Бога Ізрайлевого, до котрого ти прийшла, щоб під його крилами захистити себе!

13. Вона сказала: Дозволь менї запобігати ласки в твоїх очах, мій добродїю! Ти бо мене звеселив і промовив по серци твоєї рабинї, коли я невартна нї однієї зпоміж твоїх служениць.

14. І сказав їй Бооз, як був час обідати: Ходи сюди і їж хлїб, і вмочай свій шматок в оцет. І сїла вона коло женцїв, і він подав їй праженого хлїба; і вона їла, і наїлась до сита, ще й зісталось.

15. І встала вона, щоб збирати, а Бооз дав приказ своїм наймитам, сказавши: нехай вона збирає колосся і поміж снопами, і не з'обижайте її.

16. Та й самі колосся із снопів по-

---

* Приємна.

** Гірка.

кидайте, нехай вона збирає на харч, і не сваріть на неї.

17. Так збирала вона на полі до вечора, і змолотила зібране, і вийшла трохи не ефа ячменю.

18. Забравши це, вона пішла до міста, і свекруха її побачила, що вона назбирала. Надтож вийняла вона і дала їй ще й те, що в неї зісталось, як вона до сита наїлась.

19. І сказала їй свекруха: Де ти збирала сьогодня, і де була на роботї? Будь благословен той, хто прийняв тебе! Рут сказала своїй свекрусї, в кого вона працювала, кажучи: Той чоловік, у котрого я сьогодня працювала, на ймення Бооз.

20. І сказала Ноема своїй невістцї: Будь він благословен Господом за те, що не позбавив своєї ласки нї живих, нї померших! І сказала їй Ноема: Цей чоловік не чужий для нас; він з нашої ріднї.

21. Рут Моабитянка сказала: Він навіть сказав менї: Зіставайся з моїми слугами, доки в їх не скіньчаться жнива.

22. І сказала Ноема своїй невістцї Рутї: Це лїпше, моя доню, що ти ходити меш з його наймичками; нїхто не скаже тобі нїчого прикрого на другому полі.

23. Так вона буда все з Боозовими наймичками, щоб збирати колосся, доки й не минули жнива ячмінні і жнива пшеничні, і пішла до своєї свекрухи.

ГОЛОВА 3.

І сказала їй Ноема, її свекруха: Доню моя! Чи не пошукати б тобі пристановища, щоб тобі жити в гараздї?

2. Бооз, що з наймичками його ти була, це ж наш родич. Оце ж він сієї ночі віє на току ячмінь.

3. Скупайся, намастись, та уберись в своє убрання, і йди на тік, але щоб він тебе не вглядів, доки не скіньчать їсти й пити.

4. Як же він ляже спати, запамятай собі те місце, де він лїг, потім прийди і постели собі у ногах його та й ляж; він тодї скаже тобі, що тобі дїяти.

5. Рут сказала їй: Вчиню усе, що ти менї сказала.

6. І вона пішла на тік і вчинила усе так, як їй звелїла свекруха її.

7. А Бооз їв і пив, а розвеселивши своє серце, пійшов та й лїг спати скраю копицї. І вона прийшла тихенько, постелила в ногах його і лягла.

8. Опівночі чоловік зжахнувся і підвівся, аж це в його в ногах лежить молодиця.

9. І він промовив: Ти хто? Вона сказала: Я Рут, твоя служниця: простягни твоє крило над твоєю служницею, бо ти родич.

10. Бооз сказав: Будь ти, небого, благословенна од Господа Бога! — Цей останнїй твій добрій вчинок ти вчинила ще краще за попереднїй, бо не пішла ти шукати собі парубків, нї вбогих, нї богатих.

11. Тепер, небого, не бійся, я вчиню задля тебе усе, що ти сказала, бо у всїх воротях народа мого знають, що ти добра жінка.

12. Се й правда, що я родич; але є ще ближший за мене родич.

13. Переночуй цю ніч; а вранцї, як він тебе прийме, то добре, нехай приймає; а коли він не схоче прийняти, то я прийму тебе, як дїйсно живий Господь! Спочивай до ранку.

14. І спала вона в його в ногах до ранку і встала переднїше, нїж вони могли пізнати одно другого; він бо сказав: Нехай нїхто не знає, що молодиця була на току!

15. І він сказав їй: Подай верхню одежину, що на тобі, подерж її: Вона держала, а він одмірив шість мірок ячменю, завдав їй на плечі, і пійшов до міста.

16. Вона ж прийшла до своєї свекрухи, а тая сказала: А що, моя доню? вона оповідала їй про все, що зробив для неї той чоловік;

17. І сказала: Цї шість мірок ячменю він менї дав і сказав: Ти не повинна йти до своєї свекрухи з порожними руками.

18. А вона сказала: Потривай, моя доню, поки не довідаєш ся, що з того вийде; бо той чоловік не заспокоїть ся, не допровадивши свого дїла до кінця.

ГОЛОВА 4.

Боаз вийшов до воріт і там седів. Коли це переходить попри його родич, про котрого говорив він. І сказав йому: Зайди сюди і сядь тут. Той зайшов і сів.

2. І взяв Бооз десять старших чоловіків в городї, і сказав: Сядьте тут. І вони сїли.

3. І сказав Бооз до родича: Ноема, вернувшись з моабитського краю, продає частку поля, що належала до нашого брата Елимелеха.

4. Я постановив довести до твого слуху і сказати: Хочеш бути наслїдником, то купи при сих, що тут сидять, і при старшинах нашого народа. Коли хочеш викупити, викупи; а як не хочеш одкупити, скажи менї; щоб я знав; бо окрім тебе нема наслїдника, а після тебе я. Той сказав: Я викуплю.

5. Бооз сказав: Дня того, як купиш поле в Ноеми, ти купив і в Рути Моабитянки, жінки помершого, і повинен взяти її собі за жінку, щоб імя помершого в наслїддю його збудити.

6. І сказав той родич: Не можу я взяти її за себе, щоб не поплутати й свого наслїддя. Прийми ти її, бо я не можу прийняти.

7. А був давнїйше такий звичай в Ізраїля, що як викупляли або міняли, то щоб ствердити дїло, один скидав свій чобіт і давав другому; і це було засьвідченнєм в Ізраїля.

8. І сказав той родич Боозові: Купуй для себе! І скинув свій чобіт.

9. Тодї сказав Бооз до старшин і до усього народа: Тепер ви сьвідки, що я купую в Ноеми усе, що було Елимелехове і Хілеонове і Махлонове,

10. А до того ще й беру собі за жінку Руту Моабитянку, Махлонову жінку, щоб зісталось ймення помершого за його наслїддєм, та щоб не зникло імя помершого зпоміж його братів і з воріт його оселї; ви сьогодня тому сьвідки!

11. І сказав увесь народ, що був коло воріт, і старшини: Ми тому сьвідки! Нехай Господь вчинить з жінкою, що вступає в твою господу, як з Рахилею і як з Лією, котрі обидві збудували дім Ізраїля. Надбай богацтва в Ефратї, і нехай славиться у Вефлеємі імя твоє!

12. А з насїння, що дасть тобі Господь від молодої жінки сієї, нехай стане дім твій, як дім Переза, котрого породила Тамара Юдї.

13. І взяв за себе Бооз Руту, і вона стала його жінкою. І вступив він до неї, і Господь дав, що вона завагонїла і породила сина.

14. І говорили жінка до Ноеми: Слава Господеві, що він не покинув тепер тебе без наслїдника, що його ймення не загине в Ізраїлї!

15. Він буде тобі втїхою і дбати ме про тебе на старості лїт. Бо його породила твоя невістка, котра любить тебе, котра для тебе стане лїпша за сїмох синів.

16. І взяла Ноема дитятко, і носила його на руках своїх, і стала йому за пістунку.

17. Сусїди ж дали йому ймення, і сказали: Оце родилась дитина в Ноеми! І дали йому ймення: Обид*. Він батько Ессея, батька Давидового.

18. Оце ж рід Переза: Від Переза народився Есрон,

19. А від Езрона народився Рам; од Рама народився Аминадаб;

20. А від Аминадаба народився Нахзон; від Нахзона народився Салмон;

21. А від Салмона народився Бооз; а від Бооза народився Обид,

22. А від Обида народився Ессей; а від Ессея народився Давид.

* Слуга.

ПЕРВА КНИГА САМУЇЛОВА.*

ГОЛОВА 1.

Був один чоловік із Раматаїм-Зофиму, з гір Ефраїмових, на ймя Елкан, син Ерохама, сина Ілїйного, сина Тохового Зуфієнка, Ефраїмій:

2. І було в його дві жінки: одну

* Також зветься „Перва книга Царів“.

звали Анна, другу Феннана. У Феннани були діти, в Анни ж не було дітей.

3. І ходив сей чоловік що року з домівки своєї до Силому, молитись перед Господом Саваотом*, і приносити жертви. Там були Ілїй, і два сини його Офнїй і Пинеес сьвященниками Господнїми.

4. Що разу ж, як жертвував Елкана, давав жінцї своїй Феннанї і всїм її синам і дочкам по частинї жертівній;

5. Аннї же давав окрему частину, бо любив її більше, хоч Господь зачинив її матїрне лоно.

6. Перекірниця ж її допікала їй гіркими речами, щоб їй досадити, що Господь зачинив лоно її.

7. Так бувало воно що року, скільки нї ходили вони до Господнього дому, завдає було їй жалю, а та плаче й не їсть.

8. Поспитав же чоловік її Елкана: Анно, чого ти плачеш і не їси і чого така сумна? Хиба ж я тобі не дорожчий за десять синів?

9. Як же вони раз у Силомі попоїли та напились, піднялась Анна та й пійшла перед Господа; Ілїй же, сьвященник, седів саме на ослонї коло дверей Господнього храму.

10. І молилась вона в своїй журбі Господеві і плакала гірко.

11. Та й обреклась таким обітом: Господи Саваот! коли змилосердишся над горем раби твоєї та й згадаєш мене і не забудеш раби твоєї та даси рабі твоїй музького пагонця, дак я передам його Господеві: по ввесь вік його бритва не доторкнеться голови його.

12. Тим часом як вона так довго перед Господом молилась, Ілїй придивлявсь її устам;

13. Анна ж промовляла тихцем, тільки губами ворушила, голосу ж її не чутно було, то ж Ілїй думав, що вона пяна.

14. От і рече до неї: Чи довго ще останеш пяною? Йди, витверезись.

15. І відказала Анна: Нї, панотченьку: я безщасна людина: вина й впоюючого напитку не пила я, тільки горе серця мого вилила перед Господом.

16. Не вважай рабу твою за ледащу, бо я тільки з великої туги і печалї досї промовляла.

17. І відказав Ілїй: Іди з упокоєм; Бог Ізрайлів сповнить, про що ти його благала.

18. І рече вона: Ой коли б же раба твоя та здобулась на твою ласку! От і пійшла собі молодиця, та й їла і не була вже більш сумна.

19. Назавтра вранцї рано поклонились вони перед Господом та й вернулись додому в Раму. Як же пригорнувсь тодї Елкана до жінки своєї, спогадав про неї Господь,

20. І як надійшла пора, Анна завагонїла та й вродила сина, і назвала його Самуїль: бо (казала): у Бога я випросила його.

21. Як ійшов же Елкана з усією родиною своєю знов, щоб принести Господеві рокову жертву і все, що він обіцяв,

22. Не пійшла з ними Анна, кажучи свойму чоловікові: коли хлопця відлучу, тодї відведу його, щоб він явивсь перед Господом та й зіставсь там довіку.

23. І каже їй Елкана, чоловік її: Чини, як тобі лучче; седи дома, покіль відлучиш його. Дай тількі Господи, щоб слово твоє справдилось. От і зісталась молодиця дома та й годувала сина докіль не відлучила.

24. Як же відлучила, взяла вона його в дорогу, та ще й три бики та ефу муки й бурдюк вина, і прийшла до храму Господнього в Силом. Хлопець же був ще маленький.

25. І заколено бика, і привела мати хлопчика перед Ілїя.

26. І рече: Панотче, так правда, як живе душа твоя, я та жінка, що тут перед тобою стояла, благаючи Господа;

27. Про се хлопятко благала я, і Господь ізглянувсь на моє благаннє, що заносила до його.

28. Оце ж і я оддаю його Господеві на ввесь вік його, щоб служив Господеві. От і зоставила його там Господеві.

---

* Сил небесних, войнства небесного.

ГОЛОВА 2.

І молилась Анна й промовила: Звеселився дух мій в Бозї; в гору знявсь ріг мій в Господї моїм; широко отворилиль уста мої на ворогів моїх, бо я зрадїла спасеннем твоїм.

2. Нема рівно сьвятого як Господь, нема другого крім тебе; один він бо наша скела, один тільки Бог наш.

3. Не причиняйте слів гордих; надто сьмілі слова нехай не виходять із уст ваших, бо Господь один: Бог тямущий, а дїла у него все готові.

4. Ламлеться лук у потужних, а немічні оперізуються силою;

5. Ситі хлїб свій заробляють, голодні сьвяткують; неплідна сім раз роджає, плідна яловіє.

6. Бог і мертвить, Бог і живить; він зводить у глибінь, і в гору підносить;

7. Злиденним й багачам (по вподобі) робить, одного веде униз він, другого угору.

8. З пороху земного нуждаря підносить, з грязї бідного у гору возносить, щоб з князями посадити, у наслїдде престолом слави надїлити; бо від Господа основи землї, і він заложив на них кулю земну.

9. Ноги праведних він стереже, а безбожники в темряві потонуть; бо не своєю силою кріпкий чоловік.

10. Хто б устав на Бога згорда, загрімить над ним з неба. Судить Бог усю вселенну, міць дає цареві, і помазанцеві рога високо возносить.

11. І вернув Елкана в Раму в домівку свою, а хлопець оставсь служити Господу під назиром сьвященника Ілїї.

12. Сини ж Ілїїні та були ледачі люде, що не дбали про Господа,

13. Анї про обовязки сьвященничі супроти народу. Що заколе бувало хто жертву, то мясиво ще вариться, а вже слуга сьвященників приходить з трозубою виделкою в руцї,

14. Та й запускає її в казан, горщик чи то сковороду, і що вилка вутягнуть, бере сьвященник собі! Так вони чинили з усїма Ізраїлитянами, що приходили туди в Силом.

15. І перш нїж бувало пустять товщ з димом, прийде сьвященників слуга та й каже тому, хто жертвує: Давай лишень мясива на печеню сьвященникові! Нетреба йому від тебе вареного мясива, дай сирцем!

16. Як відкаже ж йому той: Перше треба пустити з димом тук, як се належиться, тодї й бери що тобі любо, так він відказує йому: Нї, зараз давай, а не даси, возьму силоміць!

17. Оце ж були дуже тяжкі провини перед Господом обох молодиків, бо они відвертали від приношення жертов Господеві.

18. Самуїл ж доглядав служби перед Господом, хлопчик, підперезаний ільляним оплїччем (ефодом).

19. До того ж обмисляла його мати верхньою маленькою одежиною та й приносила що року, приходючи з чоловіком, щоб зложити на жертву.

20. І благословляв тодї Ілїй Елкану й жінку його щоразу, й промовляв: Нехай дасть тобі Господь потомків від сієї жінки намісь відданого, що віддав еси його Господеві! Тодї вертались вони у свою домівку.

21. І погодив Господь Аннї так, що вона вродила ще три сини й дві дочки. Молодик же Самуїл ріс при Господї.

22. Був Ілїй дуже вже старий чоловік. Однакже, як бувало почує, що коять сини його всьому Ізраїлеві, та що вони пригортаються до женщин, що служили при громадському наметї,

23. Так і каже було їм: Про що ви коїте таке, як я чую від усього люду Ізраїльского?

24. Нї, дїти мої, ледача йде про вас поголоска, яку я зачуваю; ви приводите до переступу народ Господень!

25. Як чоловік провиниться проти чоловіка, то помоляться про його Господеві, як же чоловік (сьвященник) провинить Господеві, то хто молитись ме за ним? Но вони не слухали батькового слова, бо Господь призначив уже їм смерть.

26. Молодий же Самуїл підростав що раз більше і здобував усе більш ласку в Господа, як і в людей.

27. І прийшов Божий чоловік до Ілїї та й рече йому: Тако глаголе Гос-

подь: Чи я ж не обявився домові батька твого, як вони були ще в дому Фараоновому в Египті,

28. Та чи не вибрав його собі із усїх поколїнь Ізрайлевих у сьвященники, щоб приступав до жертівника мого, щоб запалював кадило і носив ефод передо мною? Чи не удїлав я домові отця твого з усїх жертов синів Ізрайлевих?

29. Про що ж се ви берете під ноги мої жертви й хлїбні приноси, що я заповідав для храмини моєї, і чому ти поважаєш синів твоїх над мене, що ви годуєтесь найпереднїйшими частями з усїх жертов народу мого Ізраїля?

30. За се ж ось як говорить Господь, Бог Ізрайлїв: Я сказав був: дім твій і дім отця твого буде служити перед лицем моїм по віки; та тепер говорить Господь: не так воно буде; бо я прославлю тих, що мене будуть прославляти, а хто мене зневажає, того соромити му.

31. Настане час, що відсїчу руку твою і руку дому вітця твого, так що в твоїй родинї не буде старця.

32. Тодї будеш позирати на противника твого у всьому щастю Ізрайлевому, та в твоїй родинї не буде нїкого старезного по всї дні.

33. Та не відкину я всякого з тебе від жертівника мого, щоб колоти очі твої, і мучити душу твою; усе ж потомство твоє в середнїх лїтах буде гинути.

34. Ознакою ж тобі, що станеться з обома синами твоїми, Офнїєм і Пинеесом, буде: що вони обидва помруть одного дня.

35. Я ж собі поставлю надїйного сьвященника, що чинити ме волю мою по душі менї; і збудую йому незрушиму господу, і буде він по всї днї ходити перед помазанником моїм.

36. І буде колись так, що, хто б нї зоставсь із потомків твоїх, приходити і припадати ме перед ним, випрошуючи гроша срібного і скибочку хлїба, та казати ме: Прийми мене на яку послугу в твойму левітському урядованню, щоб мати чим прохарчуватись.

ГОЛОВА 3.

Молодик же Самуїл доглядав служби перед Господом під назиром Ілїя. Слово Господнє бувало того часу рідко, мало хто мав і видїння Господнї.

2. Оце ж того часу, як уклавсь Ілїй спати на звиклому свойму місцї, і почали йому заплющуватись очі, так що вже не бачив нїчого;

3. Також і сьвітилника Божого ще не згашено, лежав і Самуїл у храмі Господньому там, де стояв ковчег Божий:

4. Аж ось озвавсь Господь: Самуїле! Самуїле! Сей відказав: Ось я!

5. Та й побіг до Ілїя й каже: Ось я! Ти мене кликав. А той каже: Не кликав я. Лягай знов спати. Він пійшов і лїг спати.

6. Господь же озвавсь ізнов: Самуїле! Самуїле! Схопився Самуїл, пійшов до Ілїя й каже: Ось я! Ти мене кликав. Той же відказує: Не кликав, синку. Лягай знов спати.

7. Самуїл же та невзнав ще (голосу) Господа, і не було ще йому обяву.

8. І промовив знов Господь до Самуїла в трете. Він схопився і прийшов до Ілїя та й каже: Ось я! Ти ж бо кликав мене. Тодї постеріг Ілїй, що се був Господь, що кликав хлопця.

9. І каже Ілїй Самуїлові: Іди, лягай спати, а коли б він тебе кликнув, ти відкажи: Глаголи, Господи, раб твій слухає. І Самуїл пійшов та й лїг на свойму місцї.

10. І прийшов Господь, став і промовив, як і за першими разами: Самуїле! Самуїле! Самуїл сказав: Глаголи, твій раб чує.

11. І рече Господь Самуїлові: Я вдїю в Ізраїлї таке дїло, що хто почує, в того обіуш звинїти ме.

12. Того дня справджу на Ілїї все, що я глаголав про його родину; я почну та й докінчу:

13. Я ж обявив йому, що я покараю родину його на віки за ту провину, що він знав, яку сини його чинять погань, та й не зупиняв їх;

14. Оце поклявсь я домові Ілїєвому, що переступів родини Ілїєвої не спокутувати нї заколюваними жертва-

ми, нї приносами хлїбними по віки.

15. І лежав Самуїл до ранку, вранцї ж піднявся та й відчинив двері в храмі Господньому; але страхався Самуїл обявити Ілїєві се видїннє.

16. Ілїй же кликнув Самуїла й каже: Синку Самуїле! Той відказує: Ось я!

17. І питає: Що воно таке, про що говорив до тебе Господь? Не втаюй від мене. Бог зробить те й те тобі, коли що потаїш із того, що він глаголав до тебе.

18. От і поставив перед ним Самуїл усю річ і не вмовчав нї же. Відказав тодї: Він — Господь; що йому до вподоби, те й учинить.

19. Самуїл же виріс, і Господь був із ним, і не дав нї одному слову упасти на землю.

20. І взнав увесь Ізраїль від Дану та й до Берсабиї, що Самуїла явлено пророком в Ізраїлї.

21. І являвся дальш Господь у Силомі, як обявився Самуїлові словом своїм Господнїм.

ГОЛОВА 4.

І пійшов поклик Самуїлів по всьому Ізрайлеві, і виступили Ізрайлитяне на війну проти Филистіїв та й отаборились при Авен-Езері, тим часом як Филистії отаборились під Афеком.

2. І вдарили Филистії на Ізраїля, і поконали Филистії Ізрайлитян, і побито їх на боєвому майданї в чистому полі до сорока тисячей.

3. Як вернувся ж люд у табір, говорили громадські мужі Ізрайлеві: За що побив нас сьогоднї Господь перед Филистіями? Ось візьмімо з Силому до себе скриню закону Господнього, щоб ійшла посеред нас і спасла нас із рук ворогів наших.

4. І послав народ у Силом, і взяли звідти ковчег закону Господа Саваота, що царює над херувимами, а обидва сини Ілїєві, Офнїй та Пинеес провожали скриню завіту Господнього.

5. Як прибула ж скриня закону Господнього в табір, то ввесь Ізраїль підняв такий сильний крик, що аж земля застогнала.

6. Почувши ж Филистії голосний гук, питали: Чого се такі грімкі оклики в таборі Еврейському? І як дознались, що ковчег Господень прибув у табір,

7. Так полякались Филистії, бо говорили: се той Бог прибув до них у табір; і казали: Горе нам тепер, бо такого не бувало нї вчера нї три днї тому!

8. Горе нам! хто врятує нас із потали сього страшного Божества? Се те саме божество, що побило Египтіїв всякими карами в пустинї!

9. Кріпітесь і покажіть себе мужами, Филистії, щоб не зробились крепаками в Евреїв, як були вони крепаками вашими. Ставайте мужно з ними до бою!

10. І вдарили Филистії, Ізрайлитяне ж підлягли, та й побігли кожен у свій намет, а був побій вельми тяжкий, і полягло Ізраїля трийцять тисячей чоловіка піхоти.

11. Та й скриню Господню взято і обох синів Ілїєвих убито.

12. Утїкаючи же один Беняминїй з місця бою, прибіг того ще самого дня в Силом з розідраною одежою і з порохом на голові.

13. Як він прибув, седїв Ілїй на свойму стілцї коло дверей і позирав на шлях, бо серце його боялось за ковчег Божий. Як же прийшов чоловік той і сповістив місто, так заплакав увесь город.

14. Почувши Ілїй крик, питає: Що се за крик? Тодї підійшов той чоловік та й приніс Ілїєві звістку.

15. Ілїєві ж було вісїмдесят і девять лїт віку, і очі в його потемнїли, так що він уже не добачав.

16. Як же сказав той чоловік Елїєві: Я той, що прибув з табору, і сьогоднї втїк з боєвого поля, він запитав: Що ж там сталося, синку?

17. Посел дав йому таку відповідь: Кинувсь навтеки Ізраїль перед Филистіями, до того полягло вельми багацько люду; твої обидва сини, Офнїй і Пинеес мертві та й скриню Божу взято!

18. Як же сказав про ковчег Божий, упав той із стільця коло дверей горілиць, зломив шию й умер: був бо й старий і важкий собі чоловік. Сорок год суддював над Ізраїлем.

19. Невістка ж його, жінка Пинесова, та була вагітна, і як почула звістку про втрату ковчега Господнього і що її свекор і її муж мертві, так упала та й породила; бо вхопили її болї.

20. Як же приходилось їй умерти, казали їй жінки, що стояли навкруги: Не сумуй, ти вродила сина. Однакже вона не відказала нїчого і не вважала вже на те.

21. Тільки назвала хлопця Іхабод (безславний), бо казала: Зникла слава Ізрайлева через те що втеряли Божу скриню, а вона свекра й мужа.

22. І промовила вона: Зникла слава Ізрайлева, бо взято ковчега Божого!

ГОЛОВА 5.

Филистії ж узяли скриню Божу до себе та й перенесли її з Абен-Езера в Азот.

2. Тодї взяли Филистії скриню Божу, та й унесли її в храм Дагонів, та й поставили її коло Дагона.

3. Як же назавтра рано вранцї прийшли Азотїї в Дагонів храм, так побачили, що Дагон упав перед ковчегом Господнїм та й лежить на свойму лицї. І взяли вони Дагона та й поставили знов на його місце.

4. Назавтра ж рано вранцї застали, що Дагон упав перед ковчегом Господнїм на своє лице, та ще й голова Дагонова й обі руки його лежать відбиті на порозї; осталось тільки туловище Дагонове.

5. Тим жерцї Дагонові і всї що ввіходять у храм Дагонів, і по сей день не ступають на поріг Дагонів ув Азотї.

6. І налягла рука Господня тяжко на Азотян; він заразив їх і вдарив їх болючими наростями в Азотї і в цїлому займищі його.

7. Як постерегли се Азотяне, сказали вони: Нехай не зістаєть ся в нас скриня Бога Ізрайлевого бо рука єго налягла тяжко на нас і на нашого бога Дагона.

8. І послали й позбирали всїх князїв Филистійських і казали: Що нам чинити з Ізрайлевим Богом? Ті відказали: Нехай перенесуть ковчега Бога Ізрайлевого в Гет. І перенесли туди ковчега Бога Ізрайлевого.

9. Тільки ж, як перенесено його, рука Господня налягла на город страшно й ударила осадників міських, малого й великого, і понаростали на них ґузи.

10. І відослали вони ковчега Божого в Аккарон. Як же прийшла скриня Божа в Аккарон, заголосили Аккароняне: Перенесли вони до нас ковчега Бога Ізрайлевого, щоб оддать на смерть нас і народ наш!

11. Тодї послали й позбирали всїх князїв Филистійських та й вимагали: Відошлїте ковчег Бога Ізрайлевого, щоб вернувсь на своє місце і не губив нас і народ наш. Бо обняла ввесь город смертня трівога, так важко налягла на них рука Господня.

12. Которі не вмірали, ті мучились від болючих наростів, так що голосіннє в городї здіймалось під саме небо.

ГОЛОВА 6.

І перебула так скриня Господна у Филистійському займищі сїм місяців (і наповнилась земля їх мишами).

2. Тодї поскликали Филистії жерців та ворожбитів та й промовили: Що нам чинити з ковчегом Господнїм? Навчіте нас, яким робом вернути нам його на його місце.

3. І відказали ті: Коли хочете відослати скриню Ізрайлевого Бога, так нехай не вертаєть ся впорожнї, а дайте їй те, що повиннї у жертву за гріх; тодї одужаєте й знати мете, чому рука його не відступає од вас.

4. А ті сказали: Що ж то за спокутню жертву маємо принести йому? Они відказують: Поглядом на лїчбу князїв Филистійських — пять золотих ґуль і пять золотих мишей, бо кара одна мучить вас, як і ваших князїв.

5. Оце ж зробіть подобини ваших ґуль і подобини ваших мишей, що пустошять землю, та й ушануйте Бога Ізрайлевого; може він тодї не вагонїте ме рукою своєю на вас і над вашими богами і над вашою землею.

6. Про що вам показувати себе запеклими, як показали себе запеклими Египтїї та Фараон? Ад же ж, як він покарав їх, то вони таки відпустили їх?

7. Оце ж возьміть та й зробіть новий віз, і возьміть дві дійні корови, що не ходили ще в ярмі, позапрягайте корови до воза, а телята їх верніте від них додому;

8. Тоді возьміте скриню Господню та й поставте на віз; золоті ж ті річи, що зробите яко покутну жертву, положіть в прискринок з боку її, та й нехай собі йде;

9. А вважайте: коли вона простувати ме 'д своїй граници на Бетсаміс, так се певно він зробив нам сю велику халепу; коли ж ні, так знати мемо, що не його рука побила нас, а сталось воно случаєм.

10. Так і зробили люде; узяли дві дійні корові та й запрягли в воза, телята ж їх задержали дома.

11. І поставили скриню Господню на возї і ящик з золотими мишми й подобинами своїх ґуль.

12. Корови ж побігли просто дорогою на Бетсаміс; вони йшли все одним шляхом, ревучи, але не звертали ні праворуч ні лїворуч. Князї ж Филистійські йшли за ними аж до Бетсаміського займища.

13. Бетсаміські ж люде жали саме пшеницю в долинї, а споглянувши, побачили ковчега, і зрадїли, що його узріли.

14. Віз же дойшов до поля Йозуї, Бетсамія, і там зупинив ся. А був там величезний камінь. І порубали вони воза на дрова, а корови принесли Господеві на всепаленнє.

15. Левії ж здоймили скриню Господню і прискринок із золотими річами в йому, та й поставили на великому каменї. А Бетсаміські люде приносили всепалення і заколювали в той день Господеві жертви.

16. І бачили се всї пятеро князїв Филистійських, та й вернулись того ж дня в Аккарон.

17. Ось які були болячкові ґулї з золота, що вистачили Филистії Господеві на спокутню жертву: за Азот одна, за Газу одна, за Аскалон одна, за Гет одна, за Аккарон одна:

18. До того й золоті миши по лїчбі всїх міст Филистійських, що під пятьма князями, від міст утверджених аж до відкритих сїл, та до величезного каменя, що на йому поставили скриню Господню, та що і по сей день на полї Йозуї, Бетсамія.

19. Ехонїенкам же склалась біда між людьми Бетсаміськими, що вони розглядували ковчега Господнього. Убив бо він з них пятьдесять тисяч і сїмдесять чоловіка. І заплакав народ, що Господь учинив між людом таку погубу.

20. І промовляли Бетсамії: Хто встоїть поблизу Господа, сього сьвятого Бога? До кого він тепер пійде від нас?

21. І послали до осадників Киріятяриму і звелїли сказати: Филистії вернули назад скриню Господню. Прибувайте та возьміте її до себе.

ГОЛОВА 7.

І прийшли осадники з Киріятяриму та й узяли скриню Господню, і принесли її в Абинадабову господу, на узгірре, та й посьвятили сина його Елеазара на те, щоб він доглядав скринї Господньої.

2. З того часу, як пробував ковчег у Киріят-Яримі уплило часу немало, двайцять год. І обернувсь увесь дом Ізраїлїв до Господа.

3. Самуїл же промовляв до всього дому Ізраїлевого так: Коли хочете знов обернутись із усього серця до Господа, так повикидайте з серед себе чужоземнї боги та ті Астарти, та прихилїтесь серцем вашим до Господа, щоб вам його одного шанувати; от він і визволить вас із потали Филистійської.

4. І покинули сини Ізраїлеві Баала з Астаротами, й стали служити одному Господу.

5. Повелїв тодї Самуїл: Поскликайте всього Ізраїля в Массифу: помолюсь я за вас Господеві.

6. І зійшлись вони в Массифу, і черпали воду й виливали її перед Господом та постили того дня і признавались там: Провинили ми Господеві. І судив Самуїл суд синам Ізраїлевим у Массифі.

7. Як же довідались Филистії, що Ізраїлитяне скупились докупи в Массифі, то двинулись туди князї Филистійські проти Ізраїля.

8. І прохали Самуїла Ізраїлитяне:

Не переставай благати за нас Господа, Бога нашого, щоб визволив нас із потали Филистійської!

9. І взяв Самуїл ссуче ягнятко, та й приніс його Господеві на всепаленнє, і взивав Самуїл до Господа про Ізраїля, й вислухав його Господь.

10. Саме ж тоді, як Самуїл приносив усепаленнє, наближились Филистії воювати Ізраїля. Господь же загремів того дня страшенним громом над Филистіями і навів на них страх, і підлягли вони Ізраїлеві.

11. І вирушили Ізрайлитяне з Массифи, і вганяли за Филистіями і побивали їх мало не до Бетхору.

12. Самуїл же взяв величезного каменя та й поставив його між Массифою і Сеном, і назвав його Авен-Езер*, та й промовив: Ось поки Господь дав нам підмогу!

13. Так упокорені стали Филистії, і не вламувались вони вже в займища Ізрайлеві; і тяготіла рука Господня на Филистіях поки було віку Самуїлового.

14. Ті ж городи, що поодіймали Филистії в Ізраїля, вернулись до Ізраїля, від Аккарону та й до Гету; бо й те займище, що тягло до їх, вирвав Ізраїль із рук у Филистіїв. І настав мир між Ізраїлем і Аморіями.

15. Самуїл же суддював ув Ізраїлї поки й віку його було,

16. І ходив він що року навкруги, одвідуючи Бетель і Галгал і Массифу, і судив Ізраїлеві суд на всїх сих місцях.

17. Тодї вертавсь у Раму, бо там жив, і там судив він Ізраїля, і спорудив там Господеві жертівника.

ГОЛОВА 8.

Як зробився Самуїл старим, понастановляв сини свої суддями над Ізраїлем.

2. Перворіденъ його звався Йоил, другий же син Абія. Сї суддювали в Берсабії.

3. Та сини його не ходили путьми його: шукали вони користї своєї, давали підкуплювати себе й судили криво.

4. І посходились докупи всї громадські мужі в Ізраїлї, і прийшли до Самуїла в Раму,

5. Та й промовили до його: Ти вже старенький, сини же не ходять путьми твоїми, то ж постав царя над нами, щоб нами правив, як се дїється в инших народів.

6. Самуїл же не вподобав сього, як вони промовляли: Дай нам царя, щоб нам правив. І молився Самуїл Господеві;

7. Господь же повелїв Самуїлові: Слухай вимагання людського в усьому, чого бажають; бо не тебе вони відопхнули, нї! мене вікинули, щоб я не царював над ними;

8. Так само, як поводились вони з того часу, як вивів я їх із Египту, та й досї, покидали мене, і служили богам иншим, так поводяться вони й проти тебе.

9. Оце ж слухай їх голосу; та тільки остережи їх і поясни їм права того царя, що буде над ними царювати.

10. І переказав Самуїл все, що глаголав Господь, людові, що допевнявсь од його царя,

11. Та й говорив: Ось які будуть права в того царя, що царювати ме над вами: сини ваші забирати ме він і приставляти до возів та до коней своїх, і будуть вони бігати поперед колесницями його;

12. І щоб отаманували над півсотнями та тисячами, й орали поля його, та жали хлїб його, та щоб вирабляли йому военну зброю і знаряддя до возів його;

13. Дочки ж ваші забирати ме, щоб йому робили мастило, та варили та пекли;

14. З вашого поля, виноградника й оливного саду що лучше брати ме та своїм урядникам роздавати ме.

15. З вашого посїву й винограду вимагати ме десятину та й роздавати ме своїм різанцям та слугам своїм;

16. Ваші раби й рабинї як і лучших молодцїв ваших, та осли ваші брати ме і на свою роботу буде обертати;

17. З дрібного скота вашого буде десятину вимагати, а самі ви будете його крепаками.

18. Як же ви колись нарекати мете

---

* Камінь підмоги.

на вашого царя, що вибрали собі, тоді Господь не буде слухати вас.

19. Нарід же не схотів Самуїлової ради послухати, і каже: Ні бо таки, нехай буде царь над нам,

20. Щоб ми були рівня иншим народам, і нехай царь наш судить нас, і гетьманує над нами, і воює в наших війнах.

21. І вислухав Самуїл усе, що люд промовляв, та й поніс перед Господа.

22. Господь же повелїв Самуїлові: Послухай вимагання їх і постав над ними царя. І відказав Самуїл мужам Ізрайлевим: Ідїт по домівках своїх.

ГОЛОВА 9.

Був один чоловік із роду Беняминового, на ймя Кис, син Авиїла Зероренка, Бехоратенка, Афієнка, сина Емині, чоловік великої сили.

2. І був у його син, на ймя Саул, статний і вродливий. Не було між Ізрайлитянами вродливійшого над його. Головою висший був він над кожного в народї.

3. І зайшли були кудись пустопаш ослицї Киса, батька Саулового. І звелїв Кис свойму синові Саулові: Возьми одного кметя з собою та йди пошукати ослиць.

4. І перейшли вони гори Ефраїмові і перейшли займище Салиса, та й не знайшли; і пройшли вони землею Салимовою, та не було й там; тодї пройшли займищем Беняминовим, та не знайшли й там.

5. Як же дойшли до займища Зуф, каже Саул свойму слузї, що був із ним: Ходїмо додому, ато панотець мій, замість ослиць, журити меться про нас.

6. А той каже йому: Оттут у сьому городї живе Божий чоловік, чоловік славетний; все, що він скаже, так і сповнюєсь. Ходїм туди; може він справить нас на дорогу, якою б нам йти.

7. Відказав же Саул свойму слузї: Добре, та як прийдемо туди, що принесемо тому чоловікові? бо хлїб увесь вийшов у торбах наших, а гостинця в нас немає, щоб тому Божому чоловікові принести. Що в нас є?

8. І відказав слуга Саулові ще раз та й каже: У мене є четвертина срібного секеля; оддаймо Божому чоловікові, а він вкаже нам дорогу нашу.

9. Колись казано так в Ізраїлї, як йшли питати в Бога: Ходїмо до ворожбита: Бо тих, що тепер звуться пророками, звано в давнину віщунами.

10. І каже Саул свойму слузї: Твоя правда; ходїмо. От і пійшли в місто, де був Божий чоловік.

11. Ійдучи в місто стежкою в гору, зустріли вони дївчат, що йшли по воду, і спитали їх: Чи тут є віщун?

12. Ті відказали їм та й говорять: А ось він поперед тебе; тільки квапся, бо він саме прийшов у город, тому що люд справляє сьогоднї сьвято жертівне на вижинї.

13. Як прийдете в город, ще як раз застанете його, перш нїж пійде на висоту обідати; бо люде не їсти муть покіль він не прийде, тим що він благословляє жертівну трапезу, і тільки тодї їдять зазвані. Оце ж ідїте, бо саме тепер його застанете.

14. І пійшли вони в город. Як же прийшли саме в середину міста, аж іде звідтіля зустріч їм Самуїл, щоб взийти на узгірре.

15. Господь же днем перед приходом Саула зробив ось який обяв Самуїлові:

16. Завтра о сїй добі надішлю я тобі чоловіка з Беняминової землї, і ти помажеш його в князї над моїм народом Ізраїлем. Визволить він мій народ із потали Филистійської: бо я зглянувсь на тїсноту люду мого, і дойшло до мене кликаннє його.

17. Як же побачив Самуїл Саула, дав йому звістку Господь: Се той чоловік, що глаголав я про його. Він панувати ме над моїм людом.

18. І наближився Саул до Самуїла в воротах та й питає: Скажи менї, де живе віщун?

19. І відказав Самуїл Саулові: Се я віщун; ійди поперед мене на узгірре. Сьогоднї ви трапезувати мете зо мною; завтра ж уранцї відправлю тебе, і про все, що в тебе на серцї, скажу тобі.

20. А про ослицї, що вже третїй день як десь дїлись, ти не журися, вони бо знайшлись. І кому ж буде все

дороге в Ізраїлї? Чи не тобі та домові батька твого?

21. І відказав Саул: Я ж тільки Беняминїй, потомок з найменьшого поколїння Ізрайлевого, та ще ж і рід мій найменьший з усїх родів поколїння Беняминового; про що ж так говориш до мене?

22. Самуїл же взяв Саула й слугу його і завів їх в сьвітлицю та й указав їм передне місце між зазваними; а було їх з трийцяток чоловіка.

23. І звелїв Самуїл кухарові: Подай сюди частину, що передав я тобі, тую, що я тобі казав про неї: Приховай її.

24. І приніс кухар лопатку та й положив перед Саулом. І рече Самуїл: Се тобі дано зайве, бери перед себе й їж, бо нарочно се приховано для тебе, як я зазивав людей. От і обідав Саул того дня з Самуїлом.

25. І спустились вони з гори в місто, і розмовляв Самуїл із Саулом в горішнїй сьвітлицї, і постелено Саулові там на крівлї, і лїг він спати.

26. Як зачервонїла ж зоря вранцї, покликнув Самуїл до Саула на горищі: Встань, я проведу тебе. І встав Саул, і вийшли вони оба з дому, він та Самуїл.

27. Наближуючись до границї міської, сказав Самуїл Саулові: Звели слузї, щоб випередив нас, сам же зупинись, а я відкрию тобі Боже слово.

ГОЛОВА 10.

І взяв Самуїл олїйню посудинку та й полив з неї голову йому, потім поцїлував його й промовив: Сим помазав тебе Господь у князї над народом своїм Ізраїлем. Царювати меш над людом Господнїм і визволиш його з потали ворогів його, що окружили його; а ось тобі й ознака, що Господь помазав тебе в царі над своїм наслїддєм:

2. Як пійдеш від мене, зустрінешся коло гробу Рахилиного на гряницї Беняминовій, в Зелзасї, з двома чоловіками, що скажуть тобі: Ослицї, що ти ходив шукати, знайшлись, та панотцеві твойму байдуже тепер про ослицї; він журиться про вас і каже: Що сталось із моїм сином?

3. Як же пійдеш звідти далїй і прийдеш до Тавор-дуба, зустрінуть тебе там три чоловіка, що йти муть у Бетель до Бога. Один нести ме троє козенят, один три буханцї хлїба, а один бурдюк вина.

4. Вони тебе повитають і дадуть тобі два буханцї хлїба, і ти приймеш від них.

5. Потім прийдеш на горбок Божий, де стоїть залога Филистійська, і як увійдеш там у місто, зустрінеш громаду пророків, що сходити муть з вижини, і перед ними арфа, бубен, сопілка і гуслї, а вони пророкують;

6. І зійде на тебе дух Господень, що й ти, як вони, будеш пророкувати, і відмінишся в иншого чоловіка.

7. І як здїйсняться сї ознаки, тодї чини, що може рука твоя; бо з тобою Бог.

8. І прийдеш перш мене в Галгал, бо й я прийду туди до тебе, щоб там принести всепаленнє і мирну жертву. Сїм день дожидай, покіль прийду до тебе і з'ясую тобі, що чинити.

9. Як же Саул обернувся, щоб іти від Самуїла, дав йому Бог инше серце, і всї ознаки сповнились того ж дня.

10. Як прийшли вони туди на узгіррє, зустріла його громада пророків, і найшов на його дух Божий, і він пророкував між ними.

11. Як убачав же його, хто знав його перше, як він однаково з иншими пророками пророкує, питали одно одного: Що се зробилось із Кисовим сином? Чи то ж і Саул у пророках?

12. І відказував один другому: А тим хто батько? З сього повстала приповідка: Чи то ж і Саул у пророках?

13. Як же перестав пророкувати, прийшов він на узгіррє.

14. І поспитав дятько Саулів у його і в слуги його: Куди ви ходили? Каже: Шукати ослиць, а як нїде не знайшли, кинулись до Самуїла.

15. І каже Саулів дядько: Розкажи менї, що вам казав Самуїл.

16. Відказав Саул дядькові: Сказав нам, що ослицї знайшлись. А про те, що Самуїл сказав про царство, не признавсь йому.

17. І поскликав Самуїл нарід до Господа в Массифу,

18. І промовив синам Ізрайлевим: Тако глаголе Господь, Бог Ізрайлїв: Я вивів Ізраїля з Египту, і визволив вас із потали в Египтїїв і в усїх царств, що вас тїснили.

19. Ви ж тепер покинули вашого Бога, що був помочником вашим у всїх ваших нуждах і тїснотах, та й сказали: Царя постав над нами! Оце ж ставайте перед Господом по поколїннях і по родинах ваших.

20. І звелїв Самуїл приступати всїм поколїнням Ізрайлевим, і впав жереб на поколїннє Беняминове.

21. Тодї звелїв поколїнню Беняминовому приступати по родинам, і вказав жереб родину Матріївську. Тодї звелїв родинї Матріївській приступати чоловік за чоловіком, і вказав жереб Саула Кисенка. Тїльки ж його шукали, та й не знайшли.

22. І поспитали ще раз Господа: Чи він же прийде? І відказав Господь: Він сховавсь дома.

23. І побігли туди й привели його. І як увійшов між люде, перевисшував кожного цїлою головою.

24. І промовив Самуїл до всього люду: Ви бачите, кого вибрав Господь; не має він нїкого до пари. І кликнув увесь нарід: Нехай живе царь!

25. І виложив Самуїл перед народом права царські, списав їх у книзї та й положив перед Господом. І відпустив Самуїл увесь люд, кожного в домівку його.

26. Пійшов і Саул додому в Гиву і провожали його хоробрійші, що порушив Господь серця їм;

27. Деякі негідники мовляли: Чи сьому то спасати нас? і нехтували ним, і не принесли йому нїякого гостинця. Але він наче б не замічав того.

ГОЛОВА 11.

Як уплило з місяць, наступив Аммонїй Наас та й облїг Явис у Галааді. І послали всї городяне Явиські сказати Наасові: Учини вмову з нами, дак піддамось тобі.

2. Аммонїй же Наас відказав їм: Я вчиню з вами вмову, але таку, щоб виколов я кожному з вас праве око і тим зробив сьміховище з усього Ізраїля.

3. І відказали йому громадські мужі Явиські: Дай нам сїм день реченця, а ми пошлемо посли по всьому займищу Ізрайлевому, і коли нїхто не озветься помогти нам, так піддамось тобі.

4. Як же прийшли посли в Гиву Саулову і переказали слова оттї в слух народа, заплакав увесь люд у голос.

5. Саул же йшов саме з поля позад волів додому, і питає: Що сталось людові, чого він плаче? І з'ясували йому слова городян Явиських.

6. Як же почув сї слова, найшов на Саула дух Божий, і запалав він страшним гнївом.

7. І вхопив Саул оба воли, порозрубував на шматки, та й порозсилав через посли по всьому займищу Ізрайлевому навкруги з покликом: Хто не вирушить із Саулом та з Самуїлом, того волам зробить він те саме. І обняв людей страх Господень, і вирушили вони, як один чоловік.

8. І як він переглядав їх у Безецї, було синів Ізрайлевих триста тисячей, а трийцять тисячей мужів Юдиних.

9. І сказав тодї послам, що прийшли: Сповістїте городян Явиса Галаадського: Завтра буде вам підмога, як обогріє сонце. І прийшли посли, і сповістили про се городян Явиських, і вони зрадїли.

10. І сказали городяне Явиські Насові: Завтра ми вийдемо до вас, тодї чинити мете з нами, що вам угодно.

11. Назавтра ж подїлив Саул людей на три части, і вломались вони в час ранньої сторожі в табір, та побивали Аммонїїв, аж день огрівся. Що ж із них зісталось, те розсипалось так, що й двох їх не було вкупі.

12. І промовив люд до Самуїла: Хто се питав: Чи Саулові ж та царювати над нами? Давай їх сюди, ми повбиваємо їх!

13. Саул же відказав: У сей день не можна нїкого вбивати, бо сьогоднї Господь подав поміч Ізраїлеві.

14. І сказав Самуїл народові: Ходїмо в Галгал, та поновімо там царство.

15. І двинув увесь люд у Галгал, і поставив там Саула перед Господом царем. І принесли там мирні жертви

перед Господом. І веселились там, Саул і всї Ізраилитяне велико.

ГОЛОВА 12.

І промовив Самуїл до всього Ізраїля: Оце уволив я вашу волю в усьому, що ви приносили перед мене, і поставив царя над вами.

2. От царь від сього часу ходити ме перед вами, я ж уже зробився старим та сивим, а сини мої між вам. Я з молодих літ моїх та й по сей день перед вашими очима чинив діло моє.

3. Ось я: виступайте проти мене перед Господом і помазанником його, наколи в кого взяв я вола чи осла, або кого тїснив, кого насилував, від кого взяв підкуп і закрив в його справі очі мої; виступайте проти мене; так я все те вам повертаю.

4. І відказали вони: Ти не з'обиджав нас і не тїснив нас і нічого ні в кого не загарбав.

5. І сказав їм: Господь сьвідком на вас і помазанник його сьвідком в сей день, що ви не знайшли проти мене нічого. І промовили: Сьвідок!

6. Рече тодї Самуїл до люду: Сьвідок Господь, що поставив Мойсея та Арона і вивів батьків ваших із Египту.

7. Тепер же приступіте: буду судитись з вами перед Господом про всї добродійства Господнї, що він оказав вам і батькам вашим.

8. Як прийшов Яков у Египет, а батьки ваші кликнули до Господа, то послав Господь Мойсея та Арона, і вивів ваших батьків із Египту, і обмислив вас осадою в цїй землї.

9. Вони ж забули Господа, Бога свого, і він оддав їх на поталу Сисарі, гетьманові Азорському, і на поталу Филистіям та цареві Моабійському, що воювали з ними.

10. Та коли вони заголосили до Господа і промовляли: провинили ми, покинули Господа та й служили Баалам да Астаротам, тепер же визволь нас із потали в ворогів наших, так служити мем тобі,

11. То Господь послав Еробаала й Барака, Ефтая й Самуїла та й визволив вас із потали в ваших ворогів навкруги, і жили ви в безпецї.

12. Як же побачили, що Наас, царь Аммонїйський, двинув проти вас, тодї сказали ви менї: Нї! нехай царь панує над нами, тим часом як царем вашим Господь, Бог ваш.

13. Оце ж вам царь, що його вибрали і домагались; оце ж Господь поставив царя над вами.

14. Коли будете боятись Господа, служити йому, слухати гласа його, і не будете противитись повелїнням його, та коли ви самі й царь, що вами править, ходити мете слїдом за Господом, Богом вашим, то рука Господня не здійметься на вас;

15. Коли ж ви голосу Господнього не будете слухати і проти повелїнь його впирати метесь, так рука Господня буде проти вас, як бувала проти батьків ваших.

16. А й тепер станьте та подивіться на велике дїло, яке вчинить Господь перед очима вашими:

17. Ось тепер пшеничні жнива, та я помолюсь до Господа, і пошле він громи та ливень, і ви взнаєте і побачите, який се великий гріх ви вчинили перед очима Господа, вимагаючи собі царя.

18. І озвався Самуїл до Господа, і послав Бог того дня громи та зливу, і злякавсь вельми народ перед Господом і перед Самуїлом.

19. І благав тодї люд Самуїла: Помолись за рабів твоїх перед Господом, Богом твоїм, щоб нам не померти, що ми до всїх наших провин додали ще й той гріх, що просили собі царя.

20. І відказав Самуїл народові: Не бійтесь, хоч і вдїяли ви сю кривду; тільки не відступайте від Господа, а служіте Господеві всїм серцем вашим,

21. І не ходїте за пустими богами, що з них нї користї, нї вибави, бо вони нїчо.

22. Господь не відопхне народа свого вже задля великого імени свого, коли вподобав зробити вас народом своїм.

23. Та й від мене далека думка грішити перед Господом тим, що немоливсь б за вас, і я вказувати му вам добру й просту путь.

24. Тільки бійтесь Господа і служіте йому щиро від усього серця, самим

бо вам розумно, які великі діла він удіяв на вас.

25. Коли ж ви зледащієте, так ви вкупі з вашим царем погибнете.

ГОЛОВА 13.

Рік минув, як почав Саул царювати, і вже другий рік царював він над Ізраїлем, як вибрав собі Саул три тисячі з Ізрайлитян;

2. Дві тисячі було при Саулові в Михмасї і на Бетель-горах, тисяча ж при Йонатанї в Гиві Беняминовій, а останок (військового люду) розпустив він по домівках їх.

3. І розбив Йонатан сторожу Филистійську, що стояла в Гиві. І перечули про се Филистії. Саул же тим часом протрубив трубою по всїй землї навкруги, проголошуючи: Нехай почують Евреї!

4. Коли ввесь Ізраїль почув, що Саул розбив сторожу Филистійську, і що через се взлились Филистії на Ізраїля, то зібрався народ коло Саула в Галгалї.

5. Та й Филистії зібрались на війну з Ізраїлем; трийцять тисяч колесниць і шість тисяч комонника, а пішого люду стільки як песку на морському березї, і двинули та й отаборились під Михмасом, на всхід від Бет-Авена.

6. Як же побачили Ізраїльські мужі, що попали в тїсноту, то і поховались по печерах, скелянних щілинах, по нетрях, в баштах і колодязях;

7. І втікали Евреї через Йорданські броди в землю Гадову й Галаад; Саул же був іще в Галгалї, а ввесь люд, що був з ним, находився в страху.

8. І ждав він сїм день, до речинця, що призначив Самуїл, та Самуїл не приходив у Галгал. Як же люде від його розбігались,

9. Сказав Саул: Принесїть сюди що на жертву всепалення та на жертву мирну. І принесено жертву.

10. Ледві ж скінчив він жертвоприношенне, аж се зявився Самуїл. Саул пійшов йому назустріч, щоб його привітати.

11. Но Самуїл питае: Що ти зробив? І відказав Саул: Бачу, що люде від мене розбігаються, тебе ж призначеного часу немае, а Филистії зібрались у Михмасї,

12. От і думаю: Оце ж Филистії двинуть проти мене в Галгал перш ніж я упросив Господа, та й постановив принести жертву.

13. І рече Самуїл Саулові: Безрозумно вчинив ти, що не сповнив повелїння Господа, Бога твого, бо Господь тепер був би до віку утвердив царюванне твое над Ізраїлем;

14. Тепер же царюванне твое не устоїться. Господь знайде мужа по серцї свойму і поставить його князем над людом своїм, бо ти несповнив того, що було приказано тобі Господом.

15. І встав Самуїл і пійшов з Галгала в Гиву Беняминову, останок же військового люду двинув за Саулом проти ворожого війська. І перегледів Саул військовий люд, що був при йому до шістьох сот чоловіка.

16. Саул і син його Йонатан пробували в Гиві Беняминовій з тими людьми, що були при них, тим часом як Филистії отаборились у Михмасї.

17. І вийшли із Филистійського табору три віддїли пустошити землю: один чамбул пустився на Офру в землю Саул,

18. Другий чамбул ударивсь на Бет-Орон; третий кинувсь дорогою до границї долини Зебоїм, у степу.

19. Ніодного ж коваля не знайти було у всїй землї Ізраїльскій, Филистії бо боялись, щоб Евреї не зробили собі меча або списа;

20. І мусїв кожен із усього Ізраїля йти до Филистіїв, коли хотів поточити свого леміша в плузї, свого заступа, свою сокиру, і свої рискалї,

21. Як часом зробиться щербина у вістрю леміша, заступа, сокири або рискаля.

22. Тим і не було нї в кого в день бою у всього народу, що мали при собі Саул та Йонатан, нї меча, нї списа; були тільки у Саула та в сина його Йонатана.

23. І двинула передня сторожа Филистійська, щоб перейти у Михмасу.

ГОЛОВА 14.

Сталося ж одного дня, Йонатан, син Саулів, не переказавши свойму батькові, звелїв хлопцеві, що носив йому зброю: Ходїмо, перейдемо до Фи-

листійської чати, що стоїть по тім боцї.

2. Саул же седів саме на Гивійській гряниці під гранатовим деревом, що під Мигроном; людей при йому було до шістьох сотень чоловіка,

3. І Ахія, син Ахитува, брата Йохаведового Пинеесенкового, сина Ілїйного, сьвященник Господнїй в Силомі, що носив тодї ефод. Люде ж не знали нїчого, куди Йонатан пійшов.

4. А були між горами, куди Йонатан пробирався, щоб напасти на Филистійську чату, і по сїм і по тім боцї гострі скелї: Одну звали Бозез, другу Сене;

5. Одна скеля стриміла на північньому боцї, навпроти Михмаса, друга на полуденньому боцї, навпроти Гиви.

6. От і каже Йонатан хлопцеві, що носив йому зброю: Перейдїмо лишень до чати сих необрізаних; може Господь за нас воювати ме, бо Господеві нема перепину, щоб допомогти чи через многих людей, чи через немногих.

7. І відказав йому зброєноша: Чини, що тобі по серцї; я з тобою, і чого ти хочеш, те й я хочу!

8. І сказав Йонатан: Ну, так перейдїмо до тих людей, нехай нас побачять.

9. Як вони скажуть нам: Стійте, покіль ми не наближились, то ми з'упинїмось на свойму місцї, і не наближуймось до них,

10. Коли ж скажуть: Ійдїть сюди до нас, тодї ми пійдемо, бо Господь подав їх нам у руки: се нехай буде нам ознакою.

11. Як же стали обидва на виду в Филистійської чати, то Филистії подумали: Се Евреї вилазять із нор, куди позалазили були.

12. От і кликнули чатівники Йонатанові та його зброєноші: Ходїть сюди до нас; ми щось вам скажемо. І каже Йонатан свойму зброєноші: Іди слїдом за мною, бо Господь подав їх нам на поталу.

13. От і лїзе рачки Йонатан на руках і на ногах, а зброєноша його слїдом за ним. І падали вони перед Йонатаном, а зброєноша його добивав їх позад його.

14. І впало в тім первім побою, що завдав Йонатан та зброєноша його, до двайцятьох чоловіка на просторі половини дня ораня одною парою волів.

15. І обняв тодї страх табір і ввесь військовий люд; так само полякались чати і хижацькі купи. До сього ж іще затрусилась земля, і настав великий страх від Господа.

16. І дивиться Саулова сторожа в Гиві Беняминовій, аж се товпа розбігається сюди й туди.

17. І повелїв Саул людям, що круг його були: зробіте перегляд і подивітесь, хто з нас відлучивсь. Як же зробили перегляд, аж нема Йонатана й його зброєноші.

18. І сказав тодї Саул Ахії: Пристав сюди скриню Господню, бо скриня Божа була тодї з синами Ізраїлевими.

19. Тим часом же, як Саул розмовляв із сьвященником, трівога та крик, робились все більші та більші в таборі Филистійському, і Саул сказав сьвященникові: Зложи руки твої.

20. І зібравсь тодї Саул з усім військом, що було при йому, і як прийшли на боєвище, аж кожен підіймає меча проти товариша свого; замішанє було дуже велике.

21. Та ще й Евреї, що давно вже пристали були до Филистіїв і ходили з ними всюди в таборі, пристали тепер до Ізраїлитян, що держались Саула та Йонатана.

22. І всї Ізраїлитяне, що поховались були в Ефраїм-горах, почувши, що Филистії повтекали, сполучились із своїми до бою.

23. Так дарував Господь Ізраїлеві того дня побіду, а побоїще простягалось аж за Бет-Авену. (Всїх людей було з Саулом до десяти тисяч і битва розтягалась по цїлому містї на горі Ефраїмовій.)

24. Ізраїлитяне були того дня вельми втомлені, та Саул учинив учинок необачний бо закляв люд таким заклят тєм: Проклят, хто їсти ме що до вечора, аж покіль помщусь над моїми ворогами! Тим і не їв харчі нїхто з народу.

25. І пійшов весь люд у лїс, і був там на полянї мед.

26. Як наближився люд, каже: ось

тече мед; та нїхто не простяг руки до
рота, бо люде страхались проклону.
27. Йонатана ж не було при тому,
як батько його заклинав людей. От
він достав меду кінцем палиції, що
держав у руцї, та й скоштував меду.
Тодї знов заяснїли очі в його.
28. Один же військовий озвавсь до
його та й каже: Твій панотець за-
кляв люд такою клятьбою: Проклят,
хто що їсти ме сьогоднї; люд же був
утомлений.
29. І відказав Йонатан: Панотець
мій стрівожив землю; от дивітесь, як
мої очі засьвітились, коли скоштував
я трошки сього меду;
30. А й надто коли б люде попоїли
добре сьогоднї ворожого лупу, що здо-
були, то чи ж не більший ще був би
побій між Филистіями?
31. Тож побивали вони Филистіїв
того дня від Михмасу до Аялону, і
військовий люд потомивсь вельми.
32. І кинулись люде на луп, брали
вівцї, корови, телята, і заколювали
на землї, та й їли люде з кровю.
33. Як же сповіщено Саулові: Про-
винили люде Господеві, що їли з кро-
вю, промовив він: Се ледарство; при-
котїть менї великого каменя.
34. І повелїв Саул: Розійдїтесь про-
між людьми і промовте до них, нехай
кожен приводить свою корову і вів-
цю та й заколює оттут, а тодї нехай
їсть, щоб не грішити перед Господом,
ївши з кровю. І приводив кожен з лю-
дей вола чи що мав при руцї, та й
заколювали там.
35. І спорудив Саул жертівника Го-
сподеві. Се первий жертівник, що по-
ставив Саул Господеві.
36. І наважився Саул: Уганяти ме-
мо й у ночі за Филистіями, і будемо
їх непокоїти аж покіль розвидниться;
не лишимо й ноги. І промовили: Чини
все, як тобі здається гаразд. Та сьвя-
щенник промовив: Ходїмо перш пе-
ред Господа.
37. І поспитав Саул у Господа:
Чи вганяти менї за Филистіями? Чи
подаси їх Ізраїлеві на поталу? Та
не було йому того дня нїякого від-
казу.
38. І повелїв Саул: Приступіть усї
начальники між людьми та розпитай-
тесь, від кого провина сьогоднї ста-
лась?
39. Бо так вірно, як те, що живе Го-
сподь подарувавший Ізраїлеві сього-
днї побіду, коли вона й на синї мойму
Йонатанї покажесь, смерть і йому!
Та нїхто з усїх людей не відказував
йому.
40. І повелїв усьому Ізраїлеві: Стань-
те по однім боцї, а я з сином Йоната-
ном станемо по другім боцї. А люд
відказав Саулові: Чини, що тобі зда-
ється гаразд.
41. Озвавсь тодї Саул: Господи, Бо-
же Ізрайлїв, чом не відказав еси слузї
твойму сьогоднї? Коли ся провина
вагонить на менї або на мойму сино-
ві Йонатанї, Господи, Боже Ізраїлїв,
дай нам знак. Коли ж вона на народї
твойму, дай йому осьвященнє. І ви-
явлено Йонатана та Саула, люд же
вийшов оправданим.
42. І повелїв Саул, Жеребуйте між
мною й моїм сином Йонатаном. І впав
жереб на Йонатана.
43. Питає ж тодї Саул у Йонатана:
Признайсь менї, що ти вчинив? І
признавсь йому Йонатан та й каже:
Кінцем палицї, що держав у руцї,
скоштував я трохи меду — за се менї
смерть!
44. І відказав Саул: Нехай Бог вчи-
нить зо мною се і те, та ще і причи-
нить; мусиш сьогоднї умерти, Йоната-
не!
45. Та люд озвавсь до Саула: Чи ж
то Йонатана стратити, що сю велику
побіду вчинив в Ізраїлї? Нї, сьому
не бути! Як живе Господь, і волосин-
ка не впаде на землю з голови його,
бо за Божою підмогою він учинив її.
І визволив люд Йонатана від смертї.
46. І вернувся Саул від погонї за
Филистіями, Филистії ж пійшли собі
додому.
47. Утвердивши своє царюваннє над
Ізраїлем, воював Саул навкруги про-
ти ворогів своїх: проти Моаба, проти
Аммонїїв, проти Едому, проти царя
Соби та проти Филистіїв, і куди нї
обертавсь, усюди подужував.
48. І зібравши військо, побив Ама-
лика і визволив Ізраїля з потали в
грабителїв його.
49. Сини в Саула були: Йонатан,

Ессуй, та Мелхисуя, а двох дочок його звали: старшу Мерова, меншу Мелхола.

50. А жону Саулову звали Ахиноама Ахимаазова; а гетьмана війська його звали Абенир, син Нира, Саулового дядька.

51. Як Саулів отець Кис, так і батько Абенирів, Нир, були сини Авиїлові.

52. І була упорна війна з Филистіями покіль було віку Саулового; і де побачить було Саул хороброго і сильного чоловіка, того й приймав до себе.

ГОЛОВА 15.

І сказав Самуїл Саулові: Господь поручив менї помазати тебе царем над його народом Ізраїлем; так вислухай тепер повелїннє Господнє.

2. Так глаголе Господь Сил небесних: Надумавсь я помститись за те, що коїв Амалик, ставши на дорозї Ізрайлеві, як він ійшов із Египту.

3. Оце ж іди та й побий Амалика і розпростори проклін на все що в його, і не ощаджуй його, а вигублюй чоловіків і жінок, хлопят і немовлят, корову й вівцю, верблюда й осла.

4. І покликав Саул свій люд, і перелїчив його в Телаїмї двістї тисяч піших і сто тисяч з поколїння Юдиного.

5. І двинув Саул під головний город Амалика, і заляг залягом у долинї при потоцї.

6. Кинїям же сказав Саул: Ійдїте, віддїлїтесь і вийдїть зпоміж Амалика, щоб я вас не погубив із ними, бо ви показали себе прихильними до Ізрайлитян, як ійшли вони з Египту.

7. І побив Саул Амалика від Хавили та й до Сира, що навпроти Египту;

8. І Агага, царя Амаликового, займяв живцем у полонь, усїх же військових людей постинав у крівавому бою.

9. Однакже помилував Саул і його люде Агага і найкращі його вівцї й корови та ягнята, та й инше все дорожче, і не хотїли того вигубити; тільки що було маловажне й пусте, те вони винищили.

10. І прийшло Господнє слово до Самуїла, таке:

11. Жаль менї, що зробив Саула царем, бо він одвернувсь від мене і моїх повелїнь не сповнив. Гірко се було Самуїлові і благав він цїлу ніч Господа.

12. Назавтра ж рано вранцї пійшов Самуїл зустріч Саулові. І сповіщено Самуїла, що Саул ходив у Кармиль і там построїв собі ворота побідні, а звідти вернувсь і двинув далїй в Галгал.

13. Як же зустрівся Самуїл із Саулом, каже йому Саул: Благослови тебе Господь! Сповнив я повелїннє Господнє.

14. І сказав Самуїл: А що се за блеяннє овець в ушу мойму та рик коров, що я чую?

15. І відказав Саул: Женуть їх від Амалекіїв додому, бо люд ощадив лучші вівцї й корови, щоб їх в жертву принести Господеві, Богу твойму; на все ж инше розпростерли ми проклін.

16. І рече Самуїл Саулові: Підожди, дай менї обявити тобі, про що Господь розмовляв сю ніч зо мною. І відказав Саул: Кажи.

17. Чи не правда ж, що хоч ти й сам собі здався малим, однакже тепер ти голова в поколїннях Ізрайлевих? Бо Господь помазав тебе царем нам Ізраїлем.

18. І послав тебе Господь і повелїв тобі: Йди й розпростри проклін на ледачого Амалика, і бий на них, аж покіль їх вигубиш.

19. Чом же ти не послухав повелїння Господнього, а кинувся на луп і вчинив те, що не до вподоби Господеві?

20. І відказав Саул Самуїлові: Я послухав повелїння Господнього: у поход, що в його вислав мене Господь, я пійшов, і Амаликийського царя Агага привів, і Амалика вигубив,

21. Тільки люд взяв вівцї й корови із нашого лупу, що найкрасше з проклятого, щоб у Галгалї принести в жертву Господеві, твойму Богові.

22. І промовив Самуїл: Чи Господеві такі радощі з усепалень і з колених жертов, як із покори Господньому повелїнню? Нї, покора лучша за жертви, й послух дорожчий від баранячого товщу;

23. Бо непослух, се такий гріх, як і чарівництво, а своя воля, се таке як ідолопоклонність; за те, що ти відкинув слово Господнє, відкинув і він тебе, щоб не був ти царем.

24. І каже Саул Самуїлові: Провинив я, переступивши Господнє повелїннє і твій розпорядок; тільки ж я бояв ся люду, тим і вволив його волю.

25. Тепер же здійми з мене гріх мій і вернись ізо мною: я поклонюсь Господеві.

26. І відказав Самуїл Саулові: Не вернусь із тобою, бо зневажив єси полїннє Господнє, тим і Господь відкинув тебе, щоб не був ти царем над Ізраїлем.

27. Як же обернувся Самуїл йти, той ухопив полу одежі його, та й одідрав її.

28. І рече йому Самуїл: нинї відірвав від тебе Господь царюваннє над Ізраїлем і віддав його ближньому твому, лучшому за тебе;

29. І не скаже неправди, і не буде каятись Побідник в Ізраїлї, бо він не чоловік, щоб каятись.

30. І сказав Саул: Провинив я, однакже хоч покажи менї шану в очах громадських мужів мого люду і перед Ізраїлем тим, що вернешся зо мною, щоб я поклонився перед Господом, Богом твоїм.

31. І вернувся Самуїл і йшов за Саулом, і впав Саул ниць перед Господом.

32. Тодї Самуїл повелїв: Приведїте перед мене Амаликийського царя Агага. Дрожучи підійшов Агаг до його й промовив: Чей минула гіркість смертї?

33. Самуїл же рече: Як твій меч одіймав дїтей у жінок, так нехай і в твоєї матері між другими жінками відойметься син. І розтяв Самуїл Агага на шматки перед Господом у Галгалї.

34. Тодї подався Самуїл у Раму, а Саул вернувсь додому в Гиву Саулову.

35. І не видався вже Самуїл з Саулом аж по день своєї смертї, та все ж оплакував Самуїл Саула, тому що Господь каявся, що зробив його царем над Ізраїлем.

ГОЛОВА 16.

І рече Господь Самуїлові: Чи довго ще журити мешся по Саулові, коли я вже його відкинув, щоб йому не бути царем над Ізраїлем? Налий у свого рога олїї та йди в дорогу; я пошлю тебе до Бетлеємця Ессея, я бо вигледів собі царя між його синами.

2. І відказав Самуїл: Як менї йти туди? Як прочує Саул про те, так убє мене. Господь же сказав: Возьми телицю з собою та й скажеш: Господеві жертву йду принести.

3. Та й заклич Ессея до жертівної трапези. Я сам тобі скажу, що маєш чинити, і ти менї того помажеш, кого я тобі вкажу.

4. І вчинив Самуїл, що повелїв Господь. А як прийшов він у Бетлеєм, вийшли назустріч йому мужі громадські стрівожені та й питають: Чи твої одвідини віщують нам добро?

5. Відказує: добро; жертвувати Господеві прийшов. Осьвятїтесь та й прибувайте, щоб бути при приношенню жертви. Тодї осьвятив він Ессея й сини його та й закликав до жертівної трапези.

6. Як же вони прийшли і він побачив Еліява, так і думає: Оце ж певно стоїть перед Господом помазанник його!

7. Та Господь сказав Самуїлові. Не вважай на вроду й на високий зріст його, бо я відхилив його; Господь бо дивиться не так як чоловік; чоловік бо дивиться на лице, Господь же дивиться на серце.

8. І покликав тодї Ессей Аминадаба та й підвів його перед Самуїла, та він сказав: І сього не вибрав Господь.

9. І привів Ессей перед його Самму, та він сказав: І сього не вибрав Господь.

10. Так приводив Ессей перед Самуїла сїмох синів своїх, та Самуїл обявив Ессейові: І сих не вибрав Господь.

11. І питає Самуїл ув Ессея: Чи се вже всї твої молодики? Відказує ж Ессей: Е тікьки найменьший, та він пасе вівцї. І звелїв Самуїл Ессейові: Пошли кликнути його, бо ми не сядемо їсти, поки не прийде.

12. І послав, і приведено його. А був

він краснощокий, гарноокий, уродливий станом. І повелїв Господь: Устань, помаж його, бо се той.

13. І взяв Самуїл олїйнього рога, та й помазав його посеред братів його. І зійшов на Давида Гоподень дух з того дня та й далїй. Самуїл же рушив та й відойшов у Раму.

14. Від Саула ж відступив дух Божий, а мучив його насланий від Господа злий дух.

15. І говорили прибічники Саулові йому: Отсе злий дух від Бога мучить тебе,

16. То ж повели тільки, пане наш, рабам твоїм перед тобою, пошукати чоловіка, щоб гарно грав на гуслах, і як найде на тебе злий дух од Бога, то він, граючи рукою своєю, буде вспокоювати тебе.

17. І відказав Саул прибічникам своїм: Пошукайте менї чоловіка, щоб гарно вигравав, та й приведїте його менї.

18. Озветься тодї один зміж слуг та й каже: Бачив я сина в Бетлеємця Ессея, що принадно грає, хоробрий чоловік й до бою спосібний, а до того ще й на слово розумний, чоловік гарної вроди та й Господь є з ним.

19. І послав Саул посли до Ессея і звелїв сказати: Пришли менї сина твого Давида, що пасе отару.

20. І взяв Ессей осла з хлїбом, бурдюк вина та козеня, та й послав те через сина свого Давида Саулові.

21. І прийшов Давид до Саула, і вслуговував йому, й став йому вельми любий, так що зробивсь його зброєношою.

22. І послав Саул до Ессея і звелїв сказати йому: Нехай Давид служить у мене, я бо вельми вподобав його.

23. І що було найде злий дух від Бога на Саула, візьме Давид гусли та й заграє: от і полегшає Саулові і получшає, і злий дух відійде від його.

ГОЛОВА 17.

Филистії зібрали своє військо до бою, та й зійшлись в Сохотї, що в Юдеї, та й отаборились під Ефес-Даммимом між Сохотом і Азеком.

2. Саул же й Ізраїльске військо скупились й отаборились в долинї Теребінта та й готовились до війни з Филистіями.

3. Филистії стали по сїм боцї на горі, а Ізраилитяне по тім боцї на горі, так що між ними була долина.

4. І виступив із табору Филистійського одноборець, на ймя Голіят, із Гета, ростом шістьох локот з пядою,

5. У мідяному шоломі на голові, в панцері ваги пять тисяч мідяних секлів;

6. На ногах носив мідяні колїнники і мідяного щита за плечима.

7. Ратовище ж у його було загрубшки як ткацький вал, а сама списа важила шістьсот секлів залїза, й поперед його ходив його зброєноша.

8. І виступав він та й гукав лавам Ізраїльским: Про що вийшли ви воюватись? Хиба ж я не Филистій, а ви не крепаки Саулові? Вибирайте одного з вас, щоб виступив проти мене!

9. Коли зможе боротись зо мною та подужає мене, то ми будемо вашими рабами; коли ж я переважу його та подужаю, так ви будете нашими рабами і мусите нам служити.

10. І говорив Филистій: отсе я поругав полки Ізраїльскі; дайте ж менї чоловіка, а ми поборемось у двох!

11. Почувши Саул і ввесь Ізраїль сї Филистієві речі, вжахнулись і полякались вельми.

12. Давид же та був син одного Ефратїя із Бетлеєма Юдиного, на ймя Ессея, що було в його вісїм синів. За Саулового віку був се старий чоловік і геть то старший між мужами.

13. Троє ж старших синів Ессеєвих пійшли з Саулом на війну. Сі троє синів його звались: найстарший Еліяв, другий за ним Аминадаб, а третий Самма.

14. Давид же був найменьший; три старші пійшли з Саулом.

15. Давид же вернув був од Саула додому, щоб у Бетлеємі доглядати батькової отари.

16. Та Филистій виходив рано й вечір і показував себе сорок днів уже.

17. От і звелїв раз Ессей синові свойму Давидові: Возьми лишень братам твоїм ефу піджареного зерна та де-

сять боханців хліба та віднеси хутенько братам у табір;

18. А сї десять молочних сирів однеси гетьманові, та довійдайся, яково там братам твоїм, та чого б їм треба.

19. Саул же й вони й усе Ізраїльске військо стояли в Теребинтовій долинї, і ладились до бою з Филистіями.

20. І здав Давид назавтра вранцї рано отару пастухові, забрав усе та й пійшов у дорогу, як наказав йому Ессей. Як прийшов же до обозу, саме тодї вирушило військо боєвими лавами, й знявсь військовий крик.

21. Як Ізрайлитяне, так і Филистії стояли готові до бою, лава навпроти лави.

22. І слобонившись Давид від своїх клунків, передав те все обозному сторожові та й побіг у боєві лави, а ввійшовши туди, спитав у братів, як їм живеться.

23. Саме ж тодї як він розмовляв із ними, виступив із Филистійських рядів одноборець, на імя Голіят, Филистій з Гета, і провадив звичайні свої речі, так що й Давид їх чув.

24. Як же побачили Ізраїльскі вояки сього чоловіка, утїкали з перед нього і лякались вельми.

25. І говорили Ізрайлитяне: бачите сього чоловіка, що он виходить? Виступає він, щоб зневажати Ізраїля; коли б хто вбив його, то царь одарував би його багацтвом, і оддав би дочку за його, а родину батька його звільнив би від усякої данини.

26. І допитував Давид у тих мужів, що стояли коло його: Що буде тому, хто вбє сього Филистія, що так зневажає військо живого Бога?

27. А люде відказали йому так само: Те й те буде тому, хто його вбє.

28. Як почув же найстарший брат Давидів Еліяб, що він говорить з тими мужами, то й розсердився Еліяб на Давида та й каже: Про що прийшов ти сюди, і на кого покинув тих трохи овечат у степу? Я знаю твою гординю і дурне твоє серце. Прийшов ти сюди дивитись на війну.

29. І відказав Давид: Що ж таке вчинив я? То було тілько слово.

30. І повернувсь од його до другого, і питав тим же робом, і відказували йому люде, як і за першим разом.

31. Як же пійшла поголоска про те, як допитувався Давид, переказано про се Саулові, і звелїв Саул покликати його.

32. І промовив Давид до Саула: Нехай нїхто не впадає духом ізза оттого; раб твій виступить та й бити меться з тим Филистієм.

33. І відказав Саул Давидові: Не тобі виходити проти сього Филистія, щоб із ним битись, бо ти ще хлопець, а він вояка з молодощів.

34. І сказав Давид Саулові: Раб твій доглядав батькової отари і як иноді прийде було лев, чи то ведмідь та вхопить овеча зміж отари,

35. Так я бувало біжу та й бю його, покіль вирву йому з пащі овеча. Якже він кидавсь на мене, то я вхоплю його за горло та й убю на смерть.

36. Леви й ведмеді вбивав раб твій, так мусить і сьому необрізаному Филистієві так само бути, як з ними, бо він зневажає воїнів живого Бога.

37. І закінчив Давид: Господь, що рятував мене із левиних і ведмежих лаб, вирятує мене й з рук сього Филистія. І каже Саул Давидові: Йди, і нехай Господь буде з тобою!

38. І вдїг Саул Давида в свою боєву одїж, і вложив йому на голову мідяного шолома, і надїв на нього панцера.

39. І підперезавсь Давид мечем його по боєвій одежі його і силкувавсь ходити, бо він не привик був до такого. Відтак сказав Давид Саулові: Я не вмію в сьому ходити, я бо не навик. І зняв Давид все те з себе.

40. І взяв він палицю свою в руку і знайшов собі пять гладеньких каменїв в потоцї та й вложив їх собі в пастушу торбину, і взяв свою пращу в руку та й виступив проти Филистія.

41. Филистій же наступав усе близше та близше на Давида, і той чоловік, що носив йому щита, йшов поперед його.

42. Як споглянув же Филистій та побачив Давида, то й погордував ним, бо сей був ще хлопець, і красношокий і принадного виду.

43. І каже Филистій Давидові: Хиба я пес, що ти йдеш на мене з ціпком? І закляв Филистій Давидові своїми богами.

44. І каже Филистій Давидові: Ходи сюди і віддам я тіло твоє птаству під небом та звіррю польовому.

45. А Давид відказує Филистієві: Ти йдеш на мене з мечем, списом і щитом, я ж ійду на тебе в імя Господа Саваота, в імя Бога військ Ізраїльських, що ти зневажав.

46. Усей день оддасть тебе Господь мені в руки, і я вбю тебе й відсїчу тобі голову, і передам ще сьогоднї трупа твого й трупи Филистійського війська птаству під небесами і звірям земним, і зрозуміє вся земля, що є Бог ув Ізраїлї;

47. І взнає ввесь сей збір, що не мечем та списом спасає Господь, бо се війна Господня, і він оддасть вас нам у руки.

48. Як же Филистій наладивсь і підступав та наближався 'к Давиду, побіг Давид швидко зустріч Филистієві під боєві лави,

49. І вхопив Давид з торби рукою каменя, і розмахнувши пращею, викинув його та й уцїлив Филистія в чоло; і вбивсь камінь йому в лоба, так що він упав лицем на землю.

50. Так подужав Давид Филистія каменем із пращі і вбив Филистія, хоч і не було меча в руцї в Давида.

51. Тоді підбіг Давид, наступив ногою на Филистія, вхопив меча його, вийняв із піхви, та й відсїк ним голову його. Побачивши ж тоді Филистії, що велитень їх мертвий, кинулись навтеки.

52. І піднялись мужі Ізраїльскі й Юдині і зняли боєвий поклик та й пігнали за Филистіями аж до входу в долину й до воріт Аккарону. І падали побивані Филистії по дорозї Шаримській, до Гета й до Аккарону.

53. І вернулись Ізраїлитяне з погонї за Филистіями та й розграбили їх табір.

54. Давид же взяв голову Филистієву та й одніс у Ерусалим, а його зброю зложив у себе в наметї.

55. Як побачив Саул Давида, що йде проти Филистія, так поспитав у свого військового гетьмана Абенира: Чий би се був син оттой молодець? І відказав Абенир: Так певно, як ти живеш, царю, не знаю.

56. І сказав йому царь: То довідайся, чий син сей молодик.

57. Як же вертався Давид, убивши Филистія, взяв його Абенир та й привів перед Саула, а він держав іще Филистієву голову в руцї.

58. І поспитав його Саул: Чий ти син, молодче? І відказав Давид: Син раба твого Ессея з Бетлеєму.

ГОЛОВА 18.

Як скінчив же він розмову з Саулом, прихилилось серце Йонатана до його, і влюбив його Йонатан як свою душу.

2. Саул же взяв його того ж дня до себе і не дозволив йому вже вертатись у батьківську господу.

3. І ввійшов Йонатан з Давидом у побратимство, бо влюбив його як свою душу.

4. І зняв Йонатан верхню одежу з себе та й оддав Давидові, до того ж і иншу одїж свою, ба й меча й лука й пояса свого.

5. І справлявсь Давид розважно всюди, куди й нї посилав його Саул, так що Саул поставив його отаманом над військовими людьми, і влюбив його ввесь люд і самі прибічники Саулові.

6. Та як ійшли вони додому і вертавсь Давид подужавши Филистія, то виходило тоді з усіх Ізраїлевих городів жіноцтво на стрічу цареві Саулові, танцючи й сьпіваючи під веселу гру бубнів та цимбал,

7. І викликало жіноцтво приграваючи: Побив Саул тисячі, а Давид десятки тисяч.

8. І розсердився Саул вельми, і не до вподоби було йому се слово, і сказав він: Давидові присьпівано десятки тисяч, а менї тисячі; йому не стає ще хиба царства.

9. І позирав Саул скрива на Давида з того часу і надальше.

10. На другий же день найшов злий дух від Бога на Саула, і був він не при собі в палатї: Давид же пригра-

вав на струнах, як і щодня, а в Саула та був спис у руцї.

11. І метнув Саул списа, думаючи: Прибю Давида'д стїнї, та Давид вхилився від його і сього другого разу.

12. І почав Саул боятись велико Давида, бо з ним був Бог, як відступав від Саула.

13. І віддалив його Саул від себе, і зробив його отаманом тисяцьким, і входив він та виходив перед народом.

14. І поступав Давид во всьому розважно, бо з ним був Господь.

15. А Саул, вбачаючи, що він вельми розважний, боявсь його;

16. А ввесь Ізраїль і Юда любили Давида, бо він входив і виходив перед ними.

17. І промовив Саул Давидові: Ось тобі старша дочка моя Мерова, даю тобі її за жінку, тількі ж мусиш менї бути хоробрим і Господнї бої вести. Саул же думав: Нехай не моя рука буде на йому, а рука Филистіїв нехай буде на йому.

18. Давид же відказав Саулові: Хто я такий, або що за життє моє та рід батька мого в Ізраїлї, щоб менї зятьом твоїм бути?

19. Як настав же час оддати Саулову дочку Мерову за Давида, оддано її Адріелеві з Мехоли за жінку.

20. Та полюбила Давида друга дочка Саулова, Мелхола, і як сповіщено про се Саула, задовольнило воно його.

21. Саул бо думав: Оддам її за його, щоб вона була йому сїттю, і щоб Филистії наложили руку на його. От і заявив Саул Давидові: Через другу будеш оце моїм зятем.

22. І переказав Саул Давидові через дворян своїх: Перемовтесь потай з Давидом таким робом: Царь прихилен до тебе і всї прибічники його вподобали тебе; так тобі можна царським зятем бути.

23. І передали слуги Саулові в слух Давидів усї ті слова; Давид же відказує: Чи то ж вам здається малою річчю зробитись царським зятем, бувши вбогим і малим чоловіком?

24. І пересказали дворяне Саулові: Так і так сказав Давид.

25. І повелїв Саул: Скажіте Давидові так: Царь не бажає нїякого весїльнього гостинця, опріч сотнї Филистійських переднїх шкірочок, щоб помститись над царськими ворогами. Саул же міркував про те, як би згубити Давида з сьвіту Филистійською рукою.

26. Як же дворяне його сповістили про се Давида, то Давида задоволило се, щоб стати царським зятем.

27. Ще назначені днї не минули, а Давид зладивсь і пійшов із людьми своїми в дорогу, та й убив між Филистіями двістї чоловіка, і приніс Давид їх переднї шкірочки, та й поклав їх повну лїчбу перед царем, щоб йому зробитись царським зятем. І оддав йому Саул свою дочку Мелхолу за жінку.

28. І бачив Саул і спізнав, що Господь є з Давидом, і що ввесь Ізраїль його любить, та що й Мелхола, дочка Саулова, його любить,

29. То почав Саул іще більше боятись Давида. От і зробився Саул ворогом Давидовим довіку.

30. І як двинули Филистійські воєводи в поле, то Давид від самого часу їх виходу поводивсь розважнїйше над усїх слуг Саулових, так що його імя велико вславилось.

ГОЛОВА 19.

І казав Саул синові свойму Йонатанові і всїм прибічникам своїм, що треба Давида вбити. Саулів же син Йонатан вельми прихилен був до Давида;

2. Тим переказав Йонатан Давидові: Отець мій Саул наваживсь тебе зігнати з сьвіту; оце ж остерегайся завтра; сховайсь і седи потай усїх!

3. Сам же я вийду і стану в полї коло батька, як ти ховати мешся, і розмовляти му про тебе з батьком, і коли довідаюсь про що, сповіщу тебе.

4. І промовляв Йонатан перед батьком своїм добре про Давида та й каже йому: Не гріши, царю, проти слуги твого Давида, бо він проти тебе нї в чому не переступив і з усїх його вчинків був тобі великий хосен;

5. Він одважував душу свою, щоб убити Филистія, і Господь подав усьому Ізраїлеві побіду велику. Ти се бачив сам і веселився. Про що ж тобі

брати на себе гріх, проливаючи безвинну кров і вбиваючи Давида без причини?

6. І послухав Саул Йонатана, і поклявся: Так певно, як Господь живе, він не вмре.

7. Покликав тоді Йонатан Давида та й передав йому всю 'цю розмову, і привів Давида до Саула, і був Давид у його при боці, як і перше.

8. Як запалала ж війна знов, двинув Давид у поле і воював з Филистіями і вчинив між ними велике побоїще, так що вони втекали від його.

9. Та напав на Саула злий дух від Бога, і він седів раз дома і держав у руції свого списа, тим часом як Давидова рука дзвонила в струни.

10. І хотів Саул прибити Давида списом своїм до стіни, та Давид відскочив перед Саулом, а спис встромивсь у стіну; і втік Давид і спасся тієї ночі.

11. І послав Саул слуг в Давидову домівку стерегти його, щоб завтра вбити його. Та Мелхола, жінка його, сказала Давидові: Коли ти не спасеш життя твого в сю ніч, то вранції будеш убитий.

12. І спустила Мелхола Давида через вікно; так він і втік та й вратувався.

13. Мехола ж узяла подобину чоловічу, положила в постїль, а в головах положала козину кожу та й прикрила одежою.

14. Як же прислав Саул слуг взяти Давида, заявила: Він нездужає.

15. І послав Саул слуг, щоб оглянули Давида, та й наказав: Принесїте його сюди з постелею, щоб убити його.

16. І як прийшли посланції, аж се на постелї лежить статуя, а в головах у неї козина кожа з шерстею.

17. І каже Саул Мелхолї: Чому ти так мене ошукала, що дала ворогові мойму втекти? І відказала Мелхола Саулові: Він грозив менї: пусти мене, ато вбю тебе.

18. Утїкши так Давид і врятувавшись, пійшов до Самуїла в Раму та й оповів йому все, що чинив із ним Саул. І пійшов він із Самуїлом, і перебували вони в Наватї.

19. Як же Саулові переказано: Давид у Наватї, в Рамі,

20. Послав Саул посланції взяти Давида. Як побачили ж вони громаду віщуючих пророків і Самуїла навперед їх, зійшов дух Божий на посланців Саулових, так що й вони стали віщувати.

21. І сповіщено про се Саула, і послав других слуг, та бо й ті почали віщувати. І як послав утрете слуг, віщували вони так само.

22. І пійшов сам він у Раму, а дойшовши до колодязя великого, що в Сефі, питає: Де Самуїл і Давид? І відказали йому: В Наватї, в Рамі.

23. І пійшов він туди в Нават, у Рамі, і се найшов і на його дух Божий, так що він, ідучи, все віщував, аж покіль прибув в Нават, у Рамі.

24. Тодї зняв і він із себе одїж, і так само віщував перед Самуїлом, і лежав неодїтий увесь той день і всю ніч. Тим і пійшла приповідка: Хиба й Саул у пророках?

ГОЛОВА 20.

Давид же втік із Навату, в Рамі, та й сказав Йонатанові: Що я вчинив і в чому вина моя та переступ мій проти панотця твого, що він хоче стратити мене?

2. І відказав йому Йонатан: нї, ти не вмреш; ось отець мій не чинить нїчого, нї великого, нї малого, не виявивши менї; чого ж би він скривав се передо мною? нї, сього не буде.

3. А Давид на те: Панотець твій знає добре, що ти прихилен до мене, та й думає: нехай не знає сього Йонатан, щоб не журився; тим часом — так певно, як живе Господь і як живеш ти, проміж мною й смерттю один тільки ступінь!

4. І відказав Йонатан Давидові: чого забажає душа твоя, все я чинити му.

5. І каже Давид Йонатанові: Завтра новомісяць, і менї належиться седїти з царем за столом; але відпусти мене, я сховаюсь у полі до вечора третього дня.

6. Коли про мене поспитає панотець твій, так скажи: Давид одзволивсь у мене, щоб пійти в своє місто Бетле-

єм, бо там будуть приносити рокову
жертву від усієї родини його.
7. Коли скаже на се: Добре! так бу-
де спокій рабу твойму; як же заки-
пить гнївом, так знати меш тодї, що
він надумавсь, якесь лихо заподїяти.
8. Покажи милость рабові твойму,
ти ж бо ввійшов у Господню вмову
з рабом твоїм, і коли на менїваго-
нить яка провина, так убий ти мене;
про що тобі вести мене до панотця
твого?
9. І відказав Йонатан: Ніяк не буде
сього з тобою, бо коли б я справдї
дознавсь, що в мого панотця задума-
но вчинити лихе дїло над тобою, так
хиба б же я тебе не остеріг?
10. І відказав Давид Йонатанові:
Коли б мене хто небудь сповістив, чи
не дав тобі панотець сердиту відпо-
відь!
11. І сказав Йонатан Давидові: Ось
ходїмо в поле. І вийшли обидва на
поле.
12. От і каже Йонатан Давидові: Як
живе Господь, Бог Ізраїлїв: я завтра
около сієї пори, або позавтра, допи-
таюсь у панотця мого, і наколи буде
що добре про Давида, а я тодї не по-
шлю до тебе й не сповіщу тебе про те,
13. Нехай те й те вдїє Господь з Йо-
натаном та ще й причинить йому.
Коли ж панотець мій постановив за-
подїяти зло тобі, то я й про те спові-
щу тебе, а тодї йди в мирі, і нехай
Господь буває з тобою, як він бував
із моїм панотцем.
14. Але й ти, як я буду жити, вчи-
ниш надо мною милосердє Господнє;
15. А коли б я вмер, то не віднїмай
милости твоєї від мого дому повіки,
навіть тодї, як повикоренює Господь
ворогів Давидових одного за одним із
землї.
16. Так учинив Йонатан умову з до-
мом Давида, і сказав: Нехай помстить-
ся Господь над ворогами Давидовими!
17. І заприсяг Йонатан Давидові ще
раз у любові своїй до його, бо любив
його як свою душу.
18. І каже Йонатан йому: Завтра
новомісяць, то про тебе питати муть
(бо твоє місце буде порожнє);
19. Аж до третього дня питати муть
про твоє місце; то ж третього дня
прийди на те місце, де ховавсь упе-
ред, та й сядь коло каменя Азель;
20. Я ж пущу туди три стріли, наче
б стріляв до мети.
21. А також посилати му хлопця
кажучи йому: Йди шукай стріли; і
як скажу хлопцеві: стріла лежить
ось де перед тобою, неси сюди! то ти
приходь ід менї, бо все гаразд, так
певно, як живе Господь.
22. Коли ж кликну молодикові так:
стріла лежить від тебе далїй, тодї йди
собі, бо Господь відсилає тебе;
23. Що ж до розмови нашої, дак не-
хай Господь буде сьвідком між мною
й тобою по віки.
24. І сховався Давид у полї. Як же
настав новомісяць, сїв царь за столом
обідати.
25. І сїв царь на свойму звичайно-
му місцї, на покутї, і встав Йонатан,
Абенир же сїв побіч Саула, а Дави-
дове місце зісталось порожнє.
26. Та Саул не сказав того дня нї-
чого, бо думав, що се так лучилось,
що Давид нечистий, що не очистився.
27. Прийшов і другий день у ново-
му місяцї, а місце Давида оставало
порожнє. Тодї сказав Саул свому си-
нові Йонатанові: Чом се Ессеєнко нї
вчора, нї сьогоднї не прийшов до
обіду?
28. І відказав Йонатан Саулові: Да-
вид випрохав у мене відзвіл у Бетле-
єм;
29. Відпусти, каже, мене, бо в нас у
місті родова жертва, і брат мій по-
кликав мене; коли твоя ласка, так
одпусти мене, братів моїх одвідати:
через те ж то він і не прийшов до
царського обіду.
30. І закипів Саул гнївом на Йона-
тана й сказав йому: Сину ти ледащи-
чин! Я добре знаю, що ти здружився
з Ессеєнком на сором собі самому й
на сором матері твоїй!
31. Бо всї днї, поти син Ессеїв жити
ме на землї, не встоїш нї сам ти, нї
твоє царство. Оце ж пошли, нехай
приведуть його перед мене: бо його
призначено на смерть!
32. І відказав Йонатан Саулові,
батькові свойму, та й поспитав: За
що йому вмірати? що він провинив?
33. І метнув на його Саул списом,

думаючи влучити в його. От і впевнивсь тоді Йонатан, що його батько постановив, убити Давида.

34. І встав Йонатан ізза столу в палкому гніву, та й не їв другого дня в новому місяції, бо гірко йому було за Давида, та й що й його самого осоромив батько його.

35. Назавтра ж вийшов Йонатан умовленої з Давидом доби на поле з молодим хлопцем.

36. І каже свойму хлопцеві: Біжи будеш шукати стріли, що я випускаю. Як же хлопець побіг, він випустив стрілу поза його.

37. Як прийшов же хлопець до стріли, що випустив Йонатан, крикнув Йонатан за хлопцем і сказав: Стріла лежить дальше від тебе!

38. І знов крикнув Йонатан хлопцеві: Скорше біжи, не гайся! Хлопець підняв стрілу та й приніс панові свойму.

39. Хлопець же не знав ні про що, тільки Йонатан та Давид знали про сю річ.

40. І передав Йонатан свою зброю хлопцеві, що був при йому, і звелів йому: Йди, однеси в місто.

41. Тим часом же, як ійшов хлопець додому, знявся Давид із місця, що на полудні, і припав лицем до землї та й уклонився тричі. І поцілувались вони й плакали один з одним; Давид же плакав більше.

42. І каже Йонатан Давидові: Йди в мирі; що ж до того, що ми заприсяглись в імя Господнє, то нехай буде Господь між мною й тобою, як і між моїм і твоїм потомством у вічні часи.

43. І встав Давид і пійшов, а Йонатан вернувся в місто.

ГОЛОВА 21.

І прийшов Давид у Номву до сьвященника Ахимелеха. Ахимелех же здивувався, стрічаючи Давида, та й питає: Що се прийшов єси самотою і нема при тобі нікого?

2. І відказав Давид Ахимелехові, сьвященникові: царь дав менї наказ кажучи: нехай ніхто не знає нічого про ту річ, що з нею посилаю тебе і що звірився тобі в їй. Тим я оставив люде на певному місції.

3. Тепер же, коли в тебе є пять боханців хлїба, дай менї їх, чи й ще що небудь, коли маєш.

4. І відказав сьвященник Давидові: хлїба звичайного нема в мене під рукою, а є тільки сьвященний хлїб, коли тільки люде чисті від жінок.

5. І відказав Давид сьвященникові та й каже: Від жінок ми вчера і три днї тому, від коли вийшли, здержались, і посуди * слуг твоїх чисті, а хоч дорога нечиста, то хлїб останеться чистим в посудинах.

6. І дав сьвященник йому сьвященного хлїба, не було бо иншого хлїба, як показний хлїб, що його тодї знято зперед лиця Господнього, щоб на його місце положити сьвіжі хлїби.

7. Був же там того дня перед Господом один із слуг Саулових, на імя Доик, Ідумій, старший над пастухами Сауловими.

8. І поспитав Давид ув Ахимелеха: Чи нема в тебе якого списа або меча під рукою? Бо я не взяв із собою нї меча нї иншої зброї, бо наказ царський був спішний.

9. І каже йому сьвященник: Ось є меч Филистія Голіята, що ти вбив у Теребинтовій долинї, обгорнутий одежею, позад ефода. Коли хочеш, возьми, бо тут иншого нема. І відказав Давид: Такого другого й не знайти, дай менї його.

10. І рушив Давид і втїк того ж дня від Саула до царя Анхуза в Гет.

11. Прибічники ж Анхузові мовляли до його: Чи оце не Давид, царь землї, що йому присьпівували в хороводах: Побив Саул тисячі, а Давид десятки тисяч!

12. Слова сї прийняв Давид у серце, та й збоявся вельми царя Гетського Анхуза.

13. І відмінив лице своє перед ними, й удавав біснуватого в очах їх, кидавсь під їх руками наче не при собі, грюкотїв у двері і пускав слину з роту по бородї.

14. І каже тодї Анхуз прибічникам своїм: Ви ж бачите, що се чоловік бо-

---

* То є — тїла наші.

жевільний; на чо ж ви привели його до мене?

15. Хиба в мене мало скажених, що привели сього, біснуватись передо мною? чи йому ж то ввійти в мої палати?

ГОЛОВА 22.

І вийшов Давид ізвідти та й утїк у Адолламську печеру в горах. Довідавшись про се брати його і уся родина його, поприходили до його.

2. І скупились коло його всякі злиденники й задовжені, й всякі невдоволені люде, і зробився їх отаманом, і пристало до його чоловіка з чотириста.

3. І пійшов Давид ізвідти в Массифу в Моабі і прохав царя Моабійського: Чи не можна б моєму панотцеві і паніматцї моїй перебути в вас, покіль я знати му, що Господь удіє зо мною?

4. І помістив їх між прибічники царя Моабійського і жили вони при йому, докіль Давид пробував у тому сховку.

5. Пророк же Гад сказав Давидові: Не сиди дальш у сїй рощілинї, а збирайся та йди в землю Юдину. І пійшов Давид та й прийшов у лїс Херет.

6. І довідався Саул, що Давид із людьми явився. А седів Саул саме тодї у Гиві під дубом на згїррі, з списом у руцї, а всї його надвірні слуги стояли кругом його.

7. І каже Саул своїм слугам кругом себе: Слухайте, Беняминїї! чи то ж Ессеєнко дасть вам усїм і ниви й виноградники та й понаставляє вас тисячниками й сотниками,

8. Що ви всї змовились проти мене і нїхто мене не сповістив, як мій син побратавсь із сином Ессея, і що нїхто не пожалував мене й не з'ясував менї, що мій син та підмовив проти мене раба мого, як се тепер показалось?

9. Озветься тодї Ідумій Доик, що стояв коло двораків Саулових: Бачив я, як Ессеєнко приходив до Ахимелеха Ахитувенка в Номві;

10. Той питав Господа про його, і харчї дав йому і меч Голіята Филистія.

11. І повелів царь покликати до себе Ахимелеха, сина Ахитувового, сьвященника, й усю його родину, і сьвященників, що були в Номві. І всї вони зявились перед царем.

12. І промовив Саул: Слухай лишень, Ахитувенку! І відказав той: Слухаю, мій повелителю!

13. І питає Саул: Чого ви, ти да Ессеєнко, проти мене змовились, що ти дав йому хлїба й меча і питав Бога про його, так щоб він виступив проти мене ворогом, як я тепер дознавсь?

14. І відказав Ахимелех цареві: Хто ж між усїма твоїми слугами так вірен, як Давид? Він же й царський зять, і повнить прикази твої, а в дому твойму в повазї.

15. Хиба ж я вперше тепер питав Бога про його? Нї; нехай царь не винуватить раба свого й усю родину мою, бо раб твій не відав у сїй справі нїчого, нї малого нї великого.

16. Царь же каже: Мусиш умерти, Ахимелеше, сам ти й увесь дім отця твого.

17. І повелів царь слугам, що стояли побіч його: Йдїте, повбивайте сьвященників Господнїх, бо й їх рука з Давидом, і не сповістили мене, хоч і знали, що він утїк. Слуги ж царські затялись ізняти руки на сьвященників Господнїх.

18. І повелів царь Доикові: Йди, повбивай сьвященників! І пійшов Ідумій Доик, та й повбивав сьвященників, і завдав смерть вісїмдесятьом і пятьом, що носили лняне оплїччє.

19. І Номву, сьвященниче місто, вигубив мечем, і чоловіків і жінок, і хлопят і немовлят, і коров й вівцї й осли, все повбивав.

20. Тільки один син Ахимелехів Ахитувенків, на ймя Абіятар, утїк і пристав до Давидових людей.

21. І сповістив Абіятар Давида: Саул побив сьвященники Господнї!

22. І сказав Давид Абіятарові: Я знав се ще тодї, коли Ідумій Доик там був, що він се виявить Саулові. Я винуватий за всї душі дому отця твого.

23. Бувай безпечен у мене: Хто чигати ме на мою душу, той чигати ме на твою душу; ти будеш у мене під охороною.

ГОЛОВА 23.

I сповіщено Давида: Филистії обля́гли Кеїль та й жакують гумна.
2. I спитав Давид Господа: Чи йти мені бити тих Филистіїв? I відказав Господь Давидові: Йди та побий Филистіїв й визволь Кеїль.
3. Давидові ж люде спротивились йому: чи ми ж тут в Юдеї не тремтимо з ляку? ато б ще нам іти на військо Филистіїв!
4. I поспитав Давид Господа вдруге; і Господь подав йому звістку і сказав: Збирайсь і йди в Кеїль, бо подам Филистіїв тобі на поталу.
5. I пійшов Давид із людьми своїми в Кеїль, ударив на Филистіїв, позаймав усю скотину в їх, та й завдав їм тяжке побоїще, і вибавив Давид осадників Кеїльских.
6. Як же втік Абіятар Ахимеленко до Давида в Кеїль, то приніс із собою й ефода.
7. I переказано Саулові, що Давид у Кеїлї, і каже Саул: Бог видав його менї в руки, бо, ввійшовши в город з ворітьми й засовами, він себе замкнув.
8. I повелїв Саул готовитись усьому людові в поход, щоб двинути проти Кеїля та й облягти Давида й його людей.
9. Довідавшися ж Давид, що Саул кує на його лихо, сказав сьвященникові Абіятарові: принеси ефода сюди.
10. I молився Давид: Господи, Боже Ізраїлів! раб твій довідався, що Саул завзявся двинути проти Кеїля, щоб через мене зруйнувати місто.
11. Чи городяне Кеїля не віддадуть мене в руки його? чи прийде сюди Саул, як прочув раб твій? Господи, Боже Ізраїлів, сповісти про се раба твого. I відказав Господь: прийде.
12. I каже Давид: Чи видадуть городяне Кеїльскі Саулові мене й моїх людей? I відказав Господь: Видадуть.
13. Тодї зібрався Давид із людьми своїми, до шістьох сот чоловіка, і покинули Кеїль, та й тулились там і сям навкруги. Як же Саулові сказано, що Давид утік із Кеїля, понехав він свій поход.
14. Давид же державсь у пустинї на неприступних місцях, а опісля по горах у пустинї Зиф, а Саул, знай, шукав його, та Бог не подав його на поталу йому.
15. I видів Давид, що Саул вийшов чигати на його душу; був же тодї Давид у пустинї Зиф у лїсї.
16. Син же Саулів Йонатан вибравсь та й прийшов до Давида в лїс і укріпив його надією на Бога,
17. I говорив йому: Не лякайся, бо рука панотця мого Саула не попаде тебе; нї! ти будеш царем над Ізраїлем, а я буду другим по тобі; се знає й панотець мій Саул.
18. I постановили вони знов умову перед Господом, і оставсь Давид у лїсї, а Йонатан пійшов додому.
19. Зифяне ж прийшли до Саула в Гиву та й кажуть: Давид ховається в нас по неприступних місцях, в лїсї, на верху гори Гахила, що направо від Есимону;
20. Оце ж, коли схочеш, царю, надійти туди, то приходь; се вже наше буде дїло, видати його цареві.
21. I відказав їм Саул: Нехай благословить вас Господь, що ви пожалували мене.
22. Ну, так ідїте ж та впевнїтесь боржій про його сховище, де є нога його, бо менї кажуть, що він дуже хитрий;
23. I вивідайте про його таємні кутки, де він ховається, і принесїте менї надїйню звістку, тодї й я пійду з вами, й коли він у сїй землї, так я шукати му його по всїх тисячах Юдиних.
24. I вибрались вони перед Саулом й пійшли в Зиф. Давид же був як раз тодї з людьми своїми в Маон-пустинї, у степу, на право від Есимону.
25. Як вийшов Саул з людьми своїми шукати його, переказано про се Давидові, і він перейшов до тієї скелї, що в пустинї Маон. I довідавсь Саул про се, та й погнавсь у Маон-пустиню за Давидом.
26. I йшов Саул по цїм боцї, а Давид із людьми своїми по тім боцї гори. I коли Давид намагався вивинутись Саулові, Саул же з людьми своїми силкувавсь обійти Давида й його людей, щоб їх захопити в руки,

27. Саме тодї несподїване прибув післанець до Саула з такою вістю: Спішись і приходь, бо Филистії напали на землю!

28. Покинув тодї Саул наздоганяти Давида, та й двинув проти Филистіїв. Тим і названо се місце: Скеля роздїлення.

ГОЛОВА 24.

Iзвідти вийшов Давид і перебував в безпечних місцях в Ен-Гадди.

2. Як же вернувся Саул із походу свого прити Филистіїв, з'ясовано йому: Давид обертаєть ся тепер в Енгадській пустинї.

3. Узяв тодї Саул три тисячі з усього Ізраїля вибраних людей та й пустивсь, шукати Давида й людей його, по горах, куди дикі кози можуть ходити.

4. По дорові прийшов до хлївів овечих; а була там печера, й ввійшов туди Саул справити свою природну потребу; тим часом у кінцї в печері сидїв Давид із своїми людьми.

5. І казали Давидові люде його: Оце ж той день, що про його казав тобі Господь: Видам тобі в руки ворога твого, щоб ти чинив із ним, що тобі вподобаєсь. Давид же встав та й урізав тихцем кусень поли в верхнїй одежі в Саула.

6. Опісля ж ударила Давида совість, що він урізав поли в Сауловій одежі.

7. І сказав він людям своїм: Нехай не дозволить менї Бог вдїяти таке мойму панові, помазанникові Господньому, щоб наложити на його руку, бо він помазанник Господень.

8. І зупинив Давид своїх людей сими словами і не дав їм устати на Саула. А Саул устав і вийшов із печері на дорогу.

9. Потім встав і Давид, покинув печеру та й промовив услїд Саулові: Пане мій, царю! Озирнеть ся Саул, коли ж Давид припав лицем до землї та й поклонивсь йому.

10. І каже Давид Саулові: На що ти слухаєш людського наговору, що мовлять: Давид хоче лиха тобі?

11. Ось сьогоднї бачив єси своїми очима, що Господь віддавав тебе в руки мої в печері; менї ж і радили тебе вбити, та я ощадив тебе і сказав: не зніму руки на пана мого, бо він помазанник Господень.

12. Отче мій! споглянь, ось у мене в руцї клапоть з одежі твоєї; я урізав поли в твоїй одежі, а тебе не вбив; з сього зрозумій, що я не мислю тобі зла й зради і не провинивсь проти тебе нїчим, а ти наважився, щоб загубити мою душу.

13. Нехай Господь між нами двома розсудить, нехай Господь за мене на тобі помстить ся,

14. Як се й говорить стара приповідка: від безбожних виходить безбожність; моя ж рука не буде на тобі.

15. За ким уганяти вийшов царь Ізраїльский? Кого переслїдуєш ти? Здохлого пса, одну блоху!

16. Нехай же Господь буде суддею та й розсудить між обома нами. Він розбере справу мою і спасе мене від руки твоєї.

17. Як же скінчив Давид сю промову до Саула, сказав Саул: Чи не твій же се голос, синоньку Давиде? Та й заплакав Саул у голос,

18. І сказав Давидові: Ти справедливший за мене, ти бо показав менї добро, тодї як я заподїяв тобі зло;

19. Ти доказав те сьогоднї, поступивши зо мною милостиво: не вбив мене, дарма що Господь видав мене тобі в руки.

20. Хто ж бо, найшовши ворога свого, пустить його на добру дорогу?

21. Оце ж я знаю, що ти будеш царем і що в твоїй руцї остоїть ся царюваннє над Ізраїлем.

22. Поклянися ж менї Господом, що не викорениш потомства мого після мене і не вигубиш мого йменнія в роду мойму.

23. І поклявсь у тому Давид Саулові. Тодї двинув Саул додому, Давид же з людьми своїми зійшов на вижини безпечні.

ГОЛОВА 25.

I вмер Самуїл, і зібравсь увесь Ізраїль та й оплакував його, і поховали його в дому його в Рамі. А Давид зібравсь та й пійшов у пустиню Фаран.

2. Був же в Маонї чоловік, а майно

його було в Кармелї. Чоловік той був вельми багатий; мав три тисячі овець і тисячу кіз; і був він саме на стриговинах овець своїх на Кармелї.
3. Звали його на йменя Набал, а жінку його Абигея. Була вона собі молодиця з добрим розумом і хороша вродою, чоловік же був жорсткий та злющий; він походив з роду Калеба.
4. Почувши ж Давид у пустинї, що Набал стриже вівцї свої,
5. Послав десяток людей своїх і сказав: Ійдіть на Кармел, удайтесь до Набала і поздоровіте його від мене,
6. Та й промовте так: Щасти тобі, доле, й родинї твоїй і всьому твойму.
7. Прочув я оце, що в тебе стриговини. Вівчарі твої пробували поблизу нас; ми не знущались із них, і не пропадало в них нїщо, поки вони на Кармелї були.
8. Поспитай тільки в твоїх людей, вони тобі скажуть; і так нехай знайдуть слуги твої ласку в очах твоїх, ми ж прийшли в добрий час; дай же твоїм рабам і синові твойму Давидові, що в тебе тепер під рукою.
9. І прийшли Давидові люде, і висказали всї отті слова в імя Давидове, та й умовкли.
10. Набал же відказав Давидовим слугам так: Хто такий Давид і хто такий Ессей? Сими часами багацько постало таких слуг, що втїкають від панів своїх;
11. Не вже ж би то менї та взяти мій хлїб, мою воду й моє мясиво, щоприладив про моїх постригачів, та й пооддавати людям, що не знаю не відаю, звідкіля вони взялись?
12. І вернулись люде Давидові назад, прийшли додому та й переказали йому всї слова отті.
13. І повелїв Давид своїм людям: Підперезуй кожен меча свого. І попідперізували вони мечі свої, та й Давид підперезав меча свого, й пійшли вони за приводом Давидовим до чотирьох сот чоловіка потуги, двістї ж остались при саквах в обозї.
14. Тим часом один зі слуг передав Абигеї, жінцї Набаловій, звістку: оце присилав Давид із пустинї посли привітати нашого пана, та він відправив їх нечемно;
15. Люде ж сї вельми добрі до нас; не зневажали нас і нїщо в нас нїде не дїлось як були ми з ними, покіль ми в полі обертались;
16. Були вони охороною нашою й в день і в ночі, докіль ми пасли вівцї поблизу їх;
17. Тим подумай і розваж, що маєш тепер чинити, бо певно грозить від них біда нашому панові й всїй господї його; а він такий злющий, що з ним шкода й говорити.
18. І взяла Абигея хутенько двістї боханців, два бурдюки вина, пятеро зготовлених овечат, наложила на осли,
19. Та й звелїла своїм людям, не сказавши нїчого чоловікові: Йдїть поперед мене, я йти му за вами слїдом.
20. Тим же часом, як вона їхала на ослї з гори, несподїванно показався Давид із людьми своїми зустріч неї, так що вона з ними зіткнулась.
21. Давид же сказав собі навперід: Шкода було менї стерегти майно його в пустинї, так що нїщо з усього добра його не пропало; він віддячує менї злом за добро.
22. Нехай же те й те вдїє Бог з ворогами Давидовими, коли я з усього добра його зоставлю до завтра й того, що мочить на стїну!
23. Як же загледїла Абигея Давида, зоскочила вона з осла, та й розпростерлась на землї ниць перед Давидом;
24. Потім упала йому в ноги, та й промовила: На менї лежить вина, пане мій; дозволь твоїй рабинї озватись перед тобою, й прихили ухо твоє до слова рабинї твоєї!
25. Нехай же мій пан не уважає на такого злого чоловіка, на Набала, бо як зветься він, такий й він. Набал зветься він і дурнота його з ним. Я ж, твоя рабиня, не бачила людей мого пана, що ти прислав їх.
26. Тепер же, мій пане, як певно те, що живе Господь і ти живеш, Господь з'упинив тебе впасти в кріваввий гріх і здержав руку твою від пімсти; а тепер нехай стануть вороги твої як Набал, і всї, хто задумав заподїяти зло панові мойму.
27. Оце ж сей гостинець, що прине-

сла рабиня твоя, віддай людям твоїм, що йдуть походом за тобою.
28. Прости вину рабині твоїй; Господь бо спорудить панові мойму твердий дім, бо пан мій веде війни Господні, і ніякої кривди не знайдеться в тобі поки й віку твого.
29. Коли б який чоловік піднявсь тебе гонити чи то чигати на душу твою, дак нехай душа пана мого буде ввязана в узол живих у Господа, Бога твого, душі ж ворогів твоїх розкине він як пращею.
30. І коли Господь учинить на мойму пані все, що обітував тобі доброго, і поставить тебе в князї над Ізраїлем,
31. То нехай се не буде серцю пана мого на каяннє й неспокій совісті, що мій пан пролив безвинну кров і допоміг собі власною рукою. Коли ж Господь мого пана вщасливить, так спогадай рабиню твою.
32. І відказав Давид Абигеї: Благословен Господь, Бог Ізраїлів, що послав тебе сьогоднї зустріч мене.
33. Благословен і розум твій, і ти благословенна, що зупинила мене сьогоднї, що я не пійшов на пролив крови, щоб пімститись за себе власною рукою.
34. От же, так певно, як живе Господь, Бог Ізрайлів, що зупинив мене заподїяти зло тобі, коли б ти не встигла менї зустріч поспіти, не зосталось би Набалові, покіль заднився б ранок, і того, що мочить на стїну.
35. І прийняв Давид від неї, що вона принесла йому, і рече їй: Йди супокійно додому; бач, я прихилив ухо моє до тебе і пошанував лице твоє.
36. Як вернулась Абигея до Набала, аж се в його в дому такий бенкет, як у царя, й серце в Набала розвеселилось; він же впився тяжко. Тим не сказала йому нічогісїнько, покіль настав ранок.
37. Уранцї ж, як вийшов хміль із голови в Набала, оповідує жінка йому, що сталось, і замерло серце в його і став він мов камяний.
38. І ледві минуло днїв десять, убив Господь Набала, й він умер.
39. Як прочув Давид, що Набал умер, сказав так: Благословен Господь, що відплатив за мою зневагу від Набала і вдержав слугу свого від зла; Господь обернув злобу Набала на його ж голову. І послав Давид сказати Абигеї, що хоче взяти її собі за жінку.
40. І прийшли Давидові слуги до Абигеї в Кармель і промовили так: Давид посилає нас до тебе, щоб узяти тебе йому за жінку.
41. Вона піднялась, потім припала ниць ід землї й промовила: Отсе рабиня твоя нехай буде як служебка, готова обмивати ноги слугам пана мого.
42. І зібралась Абигея хутенько та й сїла на осла свого; так само й пятеро дївчат з її прислуги, й прибула вона слїдом за посланцями Давидовими та й зробилась йому жінкою.
43. І Ахиноаму взяв Давид із Езреєля, і були обідві жінками йому.
44. Саул же віддав дочку свою Мелхолу, жінку Давидову, Фалтієві Лайшенкові із Галлиму.

ГОЛОВА 26.

Зифії ж прийшли до Саула в Гиву та й кажуть: Чи знаєш ти, що Давид ховається в нас на горі Гахилї, перед пустинею?
2. І зладивсь Саул із трьома тисячами чоловіка вибраних з Ізраїля у Зуф-пустиню, шукати Давида в пустинї Зуф.
3. І отаборився Саул на горі Гахилї, що лежить перед пустинею при дорозї. Давид же находивсь у пустинї, і видів, що Саул прийшов за ним в пустиню,
4. І вислав Давид вивідачів, та й довідався, що Саул справдї прибув.
5. І встав Давид та й прийшов тайком на те місце, де Саул отаборивсь, і бачив Давид те місце, де спав Саул і Авенир, син Нирів, гетьман його; спав же Саул в шатрі, а люде розложились кругом його.
6. І обернувсь Давид і сказав Ахимелехові Гетієві та Абессї-Зеруленкові, братові Йоабовому: Хто проберється зо мною до Саула в табір? І каже Абесса: Я проберусь із тобою.
7. Як же пробрались у ночі Давид з Абессою до людей (Саулових), аж лежить Саул у снї, а спис його стре-

мить у землї в головах у його; Абенир же й люде лежать навкруги його.
8. І каже Абесса Давидові: Сьогоднї видав Господь тобі в руки ворога твого; позволь, я за одним разом пристромлю його 'д землї списом; не треба вдруге.
9. Давид же відказав Абессї: Не вбивай його, бо хто наложив коли руку на помазанника Господнього, та й не був скараний?
10. І додав ще Давид: Так певно, як живе Господь: нехай вбє Господь його, чи сама прийде смерть його і він умре, або двине він у поход і поляже;
11. Мене ж нехай боронить Господь від того, щоб наложив я руку на помазанника Господнього; ти ж возьми списа, що в головах у його й конву з водою, та й ходїмо собі.
12. От і взяв Давид списа й посудину з водою, що були в головах у Саула, та й пійшли вони собі, й нїхто не бачив, нї знав, нї прокинувсь; всї спали, бо всїх обняв насланий від Господа твердий сон.
13. Тодї перейшов Давид на другий бік та й став на вершинї гори оддалік, так що між ними була велика просторонь.
14. І покликнув Давид на люде й на Абенира Ниренка: Не відкликнешся, Абенире? І відказав Абенир: Хто ти такий, що покликуєш і безпокоїш царя?
15. І озветься Давид: Ти ж такий чоловік, що нема тобі й рівнї в Ізраїлї; чом же ти не стережеш твого пана, царя? бо се хтось з людей пробрався був, щоб убити пана твого, царя.
16. Недобра се річ, що ти вдїяв: Так певно, як живе Господь, заслужили ви на смерть, що ви свого пана, помазанника Господнього, не стережете. Подивись лишень, де царський спис і коновка з водою, що стояли в головах у його!
17. Саул же впізнав Давидів голос і каже: Чи се ж не твій голос, мій сину Давиде? І рече Давид: Мій голос, пане мій, царю.
18. Та й рече далїй: Чого ж се ти женешся за твоїм рабом? що я таке вчинив, і яке зло в руцї моїй?
19. Ой коли б же ти, пане мій. царю, хоч тепер прихилив ухо до слів раба твого: Коли Господь настроїв тебе проти мене, так нехай воно буде йому од тебе пахучою жертвою; коли ж люде, то нехай вони будуть прокляті перед лицем Господнїм, бо вони мене оце вигнали, щоб не було менї частини в наслїддї Господньому, і сказали: Іди, служи чужим богам.
20. Нехай же кров моя не проллється на землю перед лицем Господнїм, оце бо царь Ізрайлїв та вийшов шукати одну блоху, як уганяють за куропаткою по горах!
21. І відказав Саул: Провинив я; вернись назад, сину Давиде; нїколи вже не засмучу тебе, тим що моя душа тобі сьогоднї була дорога: по дурному чинив я й проступився тяжко.
22. І відказав Давид: Ось царський спис; нехай хто з слуг прийде сюди й візьме.
23. Господь кожному заплатить по справедливостї й вірі його, бо Господь оддав був менї в руки тебе, я ж не схотїв наложити руки на помазанника Господнього.
24. Як дорога була менї сьогоднї душа твоя, нехай така дорога буде моя душа Господеві, і нехай він рятує мене з усякої нужди.
25. І відказав Саул Давидові: Благословен єси, мій сину Давиде: ти й дїло вдїєш, і могучо переможеш. І пійшов Давид своєю дорогою, а Саул вернувсь додому.

ГОЛОВА 27.

І сказав Давид в серцї свойму: Попадусь я таки колись Саулові в руки, й нїчо не поможе менї, хиба втечу в Филистійську землю. Тодї покине Саул шукати мене по всьому займищу Ізрайлевому і я спасуся з рук його.
2. І зібравсь Давид, та й пійшов із шістьма сотнями чоловіка, що були з ним, до Анхуза, сина Маохового, царя Гетського.
3. І пробував Давид з людьми своїми ув Анхуза в Гетї, кожен з родиною своєю: Давид з обома жінками своїми, Ахиноамою з Езреела й Абигеєю, жінкою Набала Кармелїйця

4. Довідавшися ж Саул, що Давид утїк у Гет, покинув за ним гонитись.

5. Давид же прохав Анхуза: Коли буде ласка твоя до мене, то укажеш, може, менї місце на пробуваннє в которому з малих міст твоїх; про що бо раб твій жити має при тобі в головному городї?

6. І вказав Анхуз йому ще того ж дня Секелаг; тим остався Секелаг при царях Юдиних і по сей день.

7. Давид пробув у займищі Филистійському рік і чотири місяцї.

8. І виходив Давид із людьми своїми, і нападав на Гессуріїв та Гирзіїв і Амаликіїв, що здавна жили в тій землї аж до Суру й до Египту.

9. А нападаючи Давид на ті займища, не зоставляв нї чоловіка, нї жінки живими, брав вівцї, корови, осли, верблюди та одежу і вертався і приходив до Анхуза.

10. І каже було Анхуз Давидові: На кого тепер нападали? А Давид відказував: На полуденню сторону в Юдеї, або на полуденню сторону Ерахмеелї, чи на полуденню сторону Кенеї.

11. І не лишав Давид в живих нї чоловіка, нї жінки і не приводив у Гет, міркуючи так: вони б сьвідкували проти нас і розказували: От як чинив Давид! Сим робом справлявся він, аж покіль державсь у країнї Филистійській.

12. І звірявся Анхуз Давидові, думаючи: Він зробився ненависним своїм землякам в Ізраїлї, тим і буде менї слугою до віку.

ГОЛОВА 28.

Того ж часу зібрали Филистії війська, щоб їти в поход проти Ізраїля. І звіривсь Анхуз Давидові та й каже: Мусиш знати, що ти з твоїми людьми вирушиш у поход ізо мною.

2. І відказав Давид Анхузові: Добре, тепер знати меш, чого з'уміє доказати раб твій. І каже Анхуз Давидові: За те я зроблю тебе охоронником голови моєї по всї часи.

3. Самуїл же умер був і ввесь Ізраїль плакавсь по йому і поховали його в Рамі, в городї його. Також повиганяв був Саул із землї чарівників та віщунів.

4. І зібрались Филистії до купи і пійшли та й отаборились в Сонамі. Скликав же і Саул усього Ізраїля та й став табором на Гелбуї.

5. Та як побачив Саул Филистійський табір, то злякався і тяжко здрогнулось серце його.

6. І питав Саул у Господа, та Господь не відказав нїчого нї через сон, нї через сьвященників, нї через пророків.

7. І дав Саул прибічникам своїм наказ: Ізнайдіте менї жінку-чарівницю; пійду до неї та спитаю. І відказали йому прибічники його: В Аендорі є така женщина, що віщує (за підмогою визваного з того сьвіту духа).

8. І здіймив Саул одїж свою, і повдягав другу та й пійшов із двома провідниками в дорогу. Прийшли вони в ночі до жінки, і він просить: Поворожи менї і виклич, кого я назву тобі.

9. Жінка ж відказує йому: Ти знаєш, що вчинив Саул, як повикоренював із землї чарівників і ворожбитів; на що ж ти ставляєш сїть менї, щоб згубити мене з сьвіту?

10. І поклявсь їй Саул Господом: Як живе Господь, не буде на тобі вини в 'цїй справі.

11. Питає тодї жінка: Кого маю вивести тобі? Відказує він: Самуїла покажи менї.

12. Як побачила жінка Самуїла, то й скрикнула голосно, й каже тодї жінка Саулові: Чому мене обманив? Ти ж Саул!

13. І відказав їй царь: Не бійся! Що ти бачиш? І каже жінка: Бачу, неначе бог виходить з землї.

14. Питає в її: Який він з виду? Вона каже: Виходить старий чоловік, закутаний в довгу одежу. Зрозумів тодї Саул, що се Самуїл, та й припав ниць ід землї і поклонився.

15. І промовив Самуїл до Саула: На що трівожиш мене? На що викликав мене? І відказав Саул: Я в великій тїсноті, оце бо Филистії воюють проти мене, а Бог відступив од мене і не відказує вже менї нї через пророки, нї через сон; от я й звелїв тебе викликати, щоб навчив мене, що менї чинити.

16. І відказав Самуїл: Чого ж мене питаєш, як Господь відступив від тебе і зробивсь тобі ворогом?

17. Оце ж Господь і вчинить, що обявив через мене: Відніме царство з рук твоїх, та й оддасть його ближньому твому Давидові.

18. Ти не слухав повелїнь Господнїх і не роспростер його палкого пересердя на Амалика, за те вдїє тобі тепер Господь от що:

19. Ізраїля видасть Господь укупі з тобою Филистіям у руки: завтра ти й сини твої будете зо мною, та табір Ізраїльский видасть Господь Филистіям у руки.

20. І впав Саул як довгий на землю, бо злякавсь слів Самуїлових, а до того й обезсилїв, бо не їв нїчого ввесь день той й усю ніч.

21. Кинеться ж та жінка до Саула, і бачучи, як він перелякавсь, каже йому: Оце твоя служебка послухала тебе й одважила життє своє за тебе та й уволила волю твою,

22. То ж послухай і ти голосу раби твоєї; дам тобі трохи попоїсти; як попоїси, то набереш і сили щоб пійти в дорогу.

23. Та він затявсь і сказав: Не буду їсти нїчого. І почали вговорювати його слуги вкупі з жінкою, і він послухав їх і встав із землї і сїв на постелї.

24. А було у жінки годоване телятко вдома; от вона хутенько заколола його, взяла муки, замісила та й спекла коржів,

25. І подала Саулові і слугам його, і вони, попоївши, пустились іще тієї ж ночі в дорогу.

ГОЛОВА 29.

От і скупили Филистії всї потуги до купи в Афецї, тим часом як Ізраїль отаборивсь коло криницї під Езреелем.

2. Як же князї Филистійські прийшли з сотнями й тисячами своїми, а потім прийшов і Давид із людьми своїми за Анхузом,

3. Кажуть князї Филистійські: Що се за Евреї? Відказав Анхуз Филистійським князям: Чи ж ви не знаєте, що се Давид, слуга Саула, царя Ізрайлевого, що вже більш року при менї пробуває, й я з того дня, як він прийшов, та й досї нїчогісінько не знайшов у йому.

4. Та недовольні були на його за се Филистійські князї і вимагали від його: Відошли сього чоловіка назад; нехай вертає в свою домівку, що назначив єси йому, і не йде з нами воювати, щоб на войнї та не зробився нашим зрадником. Чим би йому запобігти знов ласки у пана свого, як не головами сих (наших) людей?

5. Хиба ж се не той Давид, що йому присьпівувано в хороводах: Побив Саул тисячі, а Давид десятки тисяч?

6. І звелїв Анхуз покликати Давида та й каже йому: Так певно, як живе Господь: ти щирий, і мило було б очам моїм, щоб ти в таборі зо мною виходив і ввіходив, бо я не знайшов у тебе нїякого зла з того часу, як прийшов єси до мене та й по сей день; та иншим князям ти не під мислї.

7. То ж іїди собі з упокоєм додому, щоб не дражнив князїв Филистійських.

8. І відказав Давид Анхузові: Що ж я таке вчинив і що ти знайшов у рабі твойму з того часу, як ввійшов я в твою службу, та й по сей день, щоб менї не йти на війну проти ворогів мого царя й пана?

9. І сказав Анхуз Давидові: Знаю, що ти менї такий любий, як ангел Божий, та що ж коли вимагають князї Филистійські: Нехай він не йде з нами на війну!

10. Оце ж лагодься завтра вранцї з слугами пана твого, що прийшли з тобою; і встаньте ранїсінько, щоб вам, скоро займесь на день, вийти.

11. От і встав Давид і люде його, щоб іїти назавтра вранцї назад у Филистійську землю, тим часом як Филистії пійшли в Езреель.

ГОЛОВА 30.

Як же прийшов Давид з людьми своїми на третий день у Секелаг, напали були Амаликії од полудня на Секелаг, злупили Секелаг і спалили його огнем,

2. І позаймали з його в полонь жінок і все мале й велике, нїкого не вбивши, та й погнали своєю дорогою.

3. Як прийшов Давид із людьми своїми в город, аж його випалено, жінок же їх, синів і дочок позаймано в полонь.

4. І заплакав у голос Давид і люде, що мав при собі, і плакали вони, покіль не стало й снаги плакати.

5. І обох жінок Давидових зайнято в полонь: Ахиноаму з Езрееля й Абигею, жінку Кармелїя Набала.

6. Давид же попав у велику журбу, як почали люде радити, щоб його побити каміннєм, бо кожен між людьми жалував в душі за своїми синами й дочками. Однакже Давид укріпивсь у Господї, Бозї свойму.

7. І казав Давид сьвященникові Абіатарові, синові Ахимелеха: Ось принеси менї сюди ефода! І приніс Абіатар Давидові ефода.

8. І поспитав Давид Господа: Чи наздогоняти менї сю орду? Чи наздожену? І сказано йому: Наздоганяй; наздоженеш і відобєш.

9. І пустивсь Давид із шістьма сотнями чоловіка, що мав при собі, в дорогу, і добігли вони до потока Босор, і декотрі помучені остались там.

10. І погнав далїй Давид із чотирма сотнями чоловіка, тим часом як двістї, що були потомлені, зістались, бо не мали сили перейти потік Босорський.

11. І знайшли вони в полї Египтїя та й привели до Давида. І дано йому попоїсти хлїба та напитись води,

12. І дано йому шмат вязанки смоківної та дві вязки родзинків з'їсти, і він їв та й прийшов до себе, бо три днї нїчого не їв і нїчого не пив.

13. І спитав у його Давид: Чий ти і звідки ти? І каже: Я хлопець Египтїйський, раб одного Амаликія. Пан мій покинув мене, бо три днї тому я був занедужав.

14. Ми набігали набігом у полуденню Керету і в займище Юдине і в полуденню Калебу та й спалили Сикелаг.

15. І питає в його Давид: Чи проведеш нас до тото там війська? Відказує сей: Поклянись менї Богом, що не вбєш мене та й панові мойму не видаси, то я приведу тебе в 'цю горду.

16. Як повів же їх, аж Амаликіїроскинулись по тій сторонї далеко, їдять, пють і сьвяткують сьвято над великою здобиччю, що набрали в Филистійській землї і в землї Юдейській.

17. Давид же бив їх від сумерків аж до вечора другого дня, так що нїхто з їх не уйшов опріч чотирьох сот молодців, що кинулись на верблюди та й повтїкали.

18. І визволив Давид усе, що пожакували Амалекії, і жінок своїх обох відняв Давид,

19. Так що не втеряно в них нїчого від найменьшого та й до набільшого, нї здобичі, нї синів нї дочок, анї чого иншого, що награбили вони; усе вернув Давид назад;

20. І відняв Давид всї череди й отари та й гнали вони їх поперед себе, покликуючи: Се Давидова здобич!

21. І вернувся Давид до тих двох сотень чоловіка, що надто були втомлені і не змогли йти далїй, так що їх покинуто коло потока Босор, і повиходили вони проти Давида й людей, що були з ним. І наближивсь Давид ід тим людям і привитав їх чемно.

22. Та всякі злюки й нїкчемники між людьми, що ходили з Давидом, почали таке провадити: За те що вони з нами не ходили, ми не дамо їм нїчого з тиєї здобичі, що відобрали, опріч їх жінок та дїтей; нехай будуть їх та йдуть собі.

23. Давид же відказав: Не чиніте таке пісня того, що нам дав Господь і оборонив нас, а горду, що напала на нас, оддав нам у руки.

24. Та й хто слухати ме вас у 'цїй справі? Нї, яка частина тим, що ходили на війну, така мусить бути й тим, хто зоставсь при таборі: однаково всїх обдїлиться.

25. На тому стало воно з того дня й на дальше. Він се зробив установою й звичаєм ув Ізраїлї по сей день.

26. Вернувшися ж у Секелаг, послав Давид частину здобичі прихильним до його мужам громадським ув Юдї, говорючи: Оце вам гостинець із здобичі від ворогів Господнїх,

27. Так само й тим, що в Бетелї, в Рамотї полуденньому, і в Яттирі.

28. Тим що в Ароїрі, і в Шифмотї, і в Естемоа,

29. Тим що в Рахалї, і в городах Ерахмеельских, і в містах Кенїйських,
30. Тим що в Хормі й в Хорашанї, й в Атасї,
31. Тим що в Гебронї і по всїх инших місцях, що блукав по них Давид із своїми людьми.

ГОЛОВА 31.

Тим часом воювали Филистії з Ізрайлитянами, і повтїкали мужі Ізраїльскі перед Филистіями й полягли побиті на горі Гелбуї.
2. І гнали Филистії вслїд за Саулом і за синами його, і повбивали Филистії синів Саулових, Йонатана, Аминадаба і Малхисую.
3. І стала битва проти самого Саула вельми горячою, і поражали його стріли з луків, і тяжко поранений був він стрілами.
4. Тодї прохав Саул свого зброєношу: Вийми з піхви меча твого та й проколи мене ним, щоб не наскочили сї необрізані, а вбивши мене, не чинили наруги надомною. Зброєноша ж не вволив його волї, бо й собі вельми злякався, тож Саул ухопив меча та й кинувсь на його.
5. Побачивши ж тодї зброєноша, що Саул мертвий, кинувсь і сам на меча та й умер при його боцї.
6. Оттак зійшли з сього сьвіту того самого дня Саул, його три сини, зброєноша його й майже всї прибічники його.
7. Вбачаючи ж Ізрайлитяне, що жили по тім боцї долини й по тім боцї Йорданї, що мужі Ізраїльскі кинулись навтеки, та що поліг Саул і сини його, полишили міста свої та й собі повтїкали, а Филистії поприходили та й осїлись у них.
8. На другий же день, прийшовши Филистії обдирати побитих, ізнайшли Саула з його трома синами полягшими на горі Гелбуї.
9. І повідтинали вони їм голови, поздіймали з них зброю, та й послали по цїлій Филистійській землї навкруги, щоб обвістити се по зборах ідолів своїх і між народом;
10. І зложили вони зброю його в храмї Астароти, а трупа його повісили на Бетсанському мурі.
11. Прочувши ж горожане Явиса Галаадського, що виробляли Филистії з Саулом,
12. Рушили всї сильнїйші мужі, й йшли всю ніч, і взяли тїло Саулове й трупи синів його з Бетсанського муру, а вернувши у Явис, спалили їх там;
13. І взяли костї їх, поховали під дубом у Явисї і постили сїм день.

ДРУГА КНИГА САМУЇЛОВА.*

ГОЛОВА 1.

По Сауловій смертї, як Давид вернувсь, подужавши Амаликіїв, і перебув у Секелазї два днї,
2. Приходить на третий день несподївано чоловік із табору Саулового; одїж на йому розідрана, а голова порохом посипана. Приступивши до Давида, припав він і поклонився до землї.
3. І питає його Давид: Звідки прийшов єси? А він відказує: Я втїк із табору Ізрайлевого.
4. І питає Давид: Що там сталось? А той каже: Військо повтїкало з бою, і багацько військових полягло й померло; та й Саул і син його Йонатан померли.
5. І питає Давид молодика, що приніс йому вість: Як ти взнав, що Саул та Йонатан померли?
6. І відказав молодик, що приніс вість: Довелось менї случаєм іти Гелвуйськими горами, коли ж дивлюсь — Саул настромивсь на свого списа, а колесницї й комонник зближаються до його.
7. Обернеться він назад себе й, побачивши мене, покликав мене. Я озвавсь: Чую!

* Зветься також: Друга книга царів.

8. Питає він: Хто ти? Відказую:
Амаликій.
9. І просить мене: Приступи до мене
та завдай менї смерть, бо трівога
смертня обняла мене, а душа ще вся
в менї.
10. І приступив я й завдав йому
смерть, бо я знав, що він не пережи-
ве свого впаду. Тодї зняв я з голови
в його царський вінець, і запинку з
руки в його та й приніс оце мойму
панові.
11. Тодї вхопив Давид одїж свою та
й роздер її, а так само й його прибіч-
ники.
12. І сумували плачучи й постили
до вечора по Саулові і по його синові
Йонатанові і по людові Ізрайлевому
й по домові Ізрайлевому, бо вони по-
лягли від меча.
13. І питає Давид у молодика, що
приніс йому звістку: Звідки ти? А
той відказав: Я син Амаликія-заво-
локи.
14. Давид же питає: Як же ти не
боявсь простягти руку, щоб убити по-
мазанника Господнього?
15. І покликнув Давид на одного слу-
гу й приказав йому: Вбий його! Той
рубнув, і вмер він.
16. Давид же сказав: Кров твоя на
голові твоїй; засуд на себе видав ти
словом своїм: Я завдав смерть пома-
занникові Господньому.
17. І зложив Давид плачевню пісь-
ню над Саулом і над його сином Йо-
натаном,
18. (І повелїв навчати синів Юди-
них лука, як се написано в книзї пра-
ведного) і промовив:
19. Ой Ізраїлю! пробито (з лука)
твою втїху в твоїх таки горах. Як се
полягли хоробрі?
20. Не росказуйте у Гетї, не звіщай-
те по улицях Аскалону, щоб жіноц-
тво Филистїйське не радувалось, щоб
не веселились дочки необрізаних.
21. Ви ж гори, Гелвуйські, щоб на
вас не впало нї дощу на ваші ниви,
нї роси на поле, бо там покинений
щит сильних, щит Саулів, мов би не
мазано Саула сьвятою олїєю.
22. Йонатанів меч не вертавсь назад
без крові ранених, а й меч Саулів не
вертався даром.
23. Любомирно з Йонатаном жив Са-
ул на сьвітї, їх і смерть не розлучила;
і бистрі й сильні обидва над орла й
над лева.
24. Ой Ізрайлеві дочки, плачте по
Саулї! Він у пурпур одягав вас, в ра-
дощі рядив вас; за його на вас золо-
то блищало.
25. Ой як упали потужні у бою! Уби-
тий Йонатан на висотах твоїх.
26. Тяжко сумую по тобі, Йонатане,
побратиме; ти був менї найдорож-
ший; ти менї ба й над жіноче серце
був любіщий!
27. Як се впали такі сильні, як по-
гибла зброя воєнна?

ГОЛОВА 2.

Пісďля сього поспитав Давид у Гос-
пода: Чи йти менї в яке місто
Юдине? І відказав йому Господь: Ій-
ди. І спитав Давид: Куди йти? А Го-
сподь відказав: У Геброн.
2. От і двинув туди Давид з обома
женами своїми, Ахиноамою з Езре-
еля та з Абигеєю, жінкою Кармелїя
Набала.
3. І людей, що були з ним, привів
Давид, кожнього з його родиною, й
поосїдались вони по місточках коло
Геброна.
4. І прийшли мужі Юдині та й по-
мазали там Давида царем над Юди-
ним домом.
5. Переказано ж було Давидові, що
мужі з Явиса Галаадського поховали
Саула.
6. І вислав Давид посли до мужів
Явиських у Галаад, сказати їм: Бу-
вайте благословенні від Господа за
те, що так любовно послужили Сау-
лові, панові вашому, й його поховали!
7. Нехай й Господь відплатить вам
прихильність і щирість; але й я ви-
явлю вам ласку за те, що ви вчинили.
8. Тільки бувайте сьміливі й пока-
жіте себе мужами хоробрими. Бо Са-
ул, ваш пан, умер, а дом Юдин пома-
зав мене царем над собою.
9. Абенир же Ниренко, Саулів геть-
ман, узяв Саулового сина Евостея,
привів його в Маханаїм,
10. Та й зробив його царем над Га-
лаадом і Ашуром, над Езреелем, Еф-
раїмом, Беняминном і всїм Ізраїлем.

11. Сорок літ віку було Сауловому синові Евостейові, як став він царем над Ізраїлем, а два годи він царював. Тільки дом Юдин держався Давида.

12. Царювання Давидового в Гевроні над Юдиним домом було всього сім год і шість місяців.

13. І виступив Абенир Ниренко з слугами Евостея, сина Саулового, з Маханаїма в Габаон.

14. Так само двинув й Йоаб, син Саруї, з людьми Давидовими і зустрілись вони коло ставу Габаонського, і засіли одні по сім боці, а другі по тім боці ставу.

15. І каже Абенир Йоабові: Нехай наші молодці пограються перед нами. І каже Йоаб: Добре.

16. От і повставали й повиходили дванайцять з Бенямина, зі сторони Саулового сина Евостея, а дванайцять людей Давидових.

17. Кожен з них ухопив свого противника за чуба й встромив йому меча в бік, і всї вони разом полягли. І прозвано те місце Полем силачів, що в Габаонї.

18. Сим робом закипіла того дня тяжка битва, та люде Давидові побили Абенира й людей його.

19. А були там і три сини Саруїні: Йоаб, Авесса та Асаїл. Асаїл же був легконогий як дика коза в полі.

20. От і метнувсь Асаїл слїдом за Абениром і вганяв за ним, не звертаючи нї праворуч, нї лїворуч.

21. Озирнеться ж Абенир та й каже: Се ти Асаїле? Відказує той: Я.

22. І каже йому Абенир: Зверни ж хоч праворуч, хоч лїворуч та киньсь на кого з людей, та й візьми його зброю. Асаїл же затявсь не покинути його.

23. Крикне тодї Абенир ще раз на Асаїла: Відчепись від мене, щоб я не мусїв прибити тебе до землї, а тодї як я твойму братові Йоабові погляну ув очі?

24. Як же той затявсь і тодї відчепитись, обернув Абенир списа й пропоров його наскрізь, і де він стояв, там і вмер на місцї. Кожен хто проходив через те місце, де поваливсь Асаїл мертвим, зупинявся.

25. Йоаб же й Авесса уганяли за Абениром. Як заходило сонце, дойшли вони до горба Амма, навпроти Гіаха, що лежить на дорозї в пустиню Гаваоньску.

26. Бенямині ж зібрались округ Абенира і скупились у замкнуту купу та й стали на верху одного горба,

27. Озветься тепер Абенир до Йоаба: Чи тож до віку має жерти меч? Хиба не знаєш, яке з того лихо скоїться? І докіль того буде, що ти не навчиш людей, щоб вони за братами не вганяли?

28. І відказав Йоаб: Так певно, як жив Господь! Коли б ти так сказав рано, то всї люде перестали б були за своїми братами вганяти.

29. І звелїв Йоаб затрубити в трубу, і ввесь люд зупинився, покинув гонитьбу за Ізраїлем, і побій застановився.

30. І йшов Абенир із людьми своїми рівниною всю ніч, і перейшли Йордань, пройшли ввесь Битрон та й прийшли так у Маханаїм.

31. Йоаб же, покинувши гонитьбу за Абениром, позбірав увесь люд свій, і не доставало з слуг Давидових девятнайцять чоловіка, окрім Асаїла.

32. Люде ж Давидові побили Бенямиеїв і людей Абенирових, а погибло їх триста шістьдесять чоловіка.

33. Асаїла ж взяли й поховали в батьківському гробовищі, що в Бетлеемі. Йоаб ійшов із людьми своїми всю ніч, а до сьвіта прибув в Геброн.

ГОЛОВА 3.

І тяглась довго незгода між домом Сауловим і домом Давидовим; та Давид усе більш та більш убивавсь у потугу, дом же Саулів усе слабшав.

2. І народились Давидові сини в Гебронї: перворідень його був Амнон від Ахиноами з Езрееля;

3. А другий Далуя від Абигеї, жінки Кармелїя Набала; третий Авессалом, син Маахи, дочки царя Талмая Гессурського;

4. Четвертий Адонїя, син Аггити; пятий Сафатія, син Авитали;

5. Шестий Етераам, від жони Давидової Егли. Сї породились Давидові в Гебронї.

6. Покіль тяглась незгода між домом

Сауловим і домом Давидовим, стояв Абенир твердо за дом Саулів.

7. У Саула ж та була наложниця на імя Рицпа, дочка Айя. І поспитав ув Абенира Саулів син Евостей: Чому ввійшов єси до наложниці панотця мого?

8. За се питанне розсердивсь Абенир вельми, та й каже: Хиба ж я песя голова? Воюючи проти Юди вчинив я милосердє домові Саула, батька твого, рідні його й пріятелям його й не віддав тебе Давидові в руки, а ти дорікаєш оце менї за жінку!

9. Нехай удїє Господь Абенирові сяк і так — як поклявся Давидові Господь, те я й учиню йому:

10. Одійму царство домові Сауловому, та й поставлю престол Давидові над Ізраїлем й над Юдою від Дана аж до Берсабії.

11. І не зваживсь Евостей відказати нї слова Абенирові, бо боявсь його.

12. От і шле Абенир посли до Давида в Геброн, сказати йому: Чия ж се земля? і дальше сказати: Вчини зо мною вмову, й рука моя буде з тобою й приверну до тебе всього Ізраїля.

13. І відказав той: Добре, вчиню з тобою вмову, тільки вимагаю від тебе одного, от чого: не побачиш лиця мого, як не приведеш Саулової дочки Мелхоли, як сам прибудеш, щоб бачитись зо мною.

14. І послав Давид посли ще й до Саулового сина Евостея з вимаганнєм: Оддай менї жону мою Мелхолу, що висватав я за сотню Филистійських передних шкірок.

15. І послав Евостей, одняти її в її супруга Фалтія Лайшенка.

16. Супруг її проводжав її плачучи до Багуриму; та Абенир сказав йому: Іди до дому! І вернувся він до дому.

17. Увійшов же Абенир у переговори з громадськими мужами в Ізраїлї й говорив: Давно вже ви бажали собі Давида царем;

18. Вчинїте ж се тепер, обітував бо Давидові Господь: Рукою раба мого визволю я люд мій Ізраїля з рук Филистіїв і всїх ворогів його.

19. Так само промовляв Абенир і Беняминїям. І пустивсь Абенир в Геброн, щоб переказати Давидові все, чого бажав Ізраїль і ввесь рід Беняминів.

20. Як же прибув Абенир у товаристві двайцятьох мужів громадських до Давида в Геброн, справив Давид Абенирові й бувшим із ним бенкет.

21. І каже Абенир Давидові: Я виберусь і пійду та поскуплюю докупи ввесь Ізраїль, щоб учинили вмову з моїм паном, тодї ти будеш царем так широко, як схоче душа твоя. І відпустив Давид Абенира, й він відійшов з упокоєм у дорогу.

22. Аж ось несподїванно прийшли Давидові військові з Йоабом з одного походу додому й принесли велику здобич, тим часом як Абенира не було вже в Давида в Геброні, сей бо одпустив його з упокоєм.

23. Як же вернувсь додому Йоаб із усїм військом, переказують Йоабові: Абенир Ниренко гостював у Давида, і він одспустив його з упокоєм.

24. І прийшов Йоаб до царя й каже: Що ти вчинив? Оце гостював у тебе Абенир, на що ж ти відпустив його звідсї?

25. Хиба тобі не в догад, що Абенир Ниренко приходив, щоб тебе перехитрити й взнати виходи й входи твої, та розвідати все, що ти чиниш.

26. І вийшовши Йоаб від Давида, послав гонців за Абениром, і завернули його від криницї Сири, а Давид про се й не знав.

27. Як же вернувсь Абенир у Геброн, одвів його Йоаб на бік у середину воріт, нїби на те, щоб із ним тайно поговорити, й тут кольнув його в живіт. І вмер Абенир за кров Асаїла, брата Йоабового.

28. Як же сказано про се Давидові, то він заговорив: Не винен я й царство моє перед Господом за кров Абенира Ниренка;

29. Нехай вона впаде на голову Йоабову і всю родину батька його, й нехай у родинї в його не переводяться нїколи такі, що недугують течивом або проказою, такі, що ходять на деревяній нозї, що падають од меча або седять без хлїба!

30. Йоаб же й брат його Авесса

стратили Абенира за те, що вбив їх
брата Асаїла в бою під Габаоном.
31. І повелїв Давид Йоабові й усїм
прибічникам його: Пороздирайте одежу на собі й йдїте голосючи перед
Абениром. Та й царь Давид ійшов за
марами.
32. І як поховали Абенира в Гебронї, то плакав Давид над гробом Абенировим у голос і плакав так само
ввесь люд.
33. І оплакуючи Абенира та наріка-
ючи, промовляв він: Чи то ж смерттю підляки вмірати було Абенирові?
34. Руки тобі не звязано, ноги тобі
не сковано, й поляг ти, як полягають
хиба від розбійників. І плакав по йому ще більш увесь люд.
35. Ще був ясний день, як прийшов
люд силувати Давида, щоб чого небудь
попоїв. Давид же заклявсь: Щоб менї
Господь те й те вдіяв та ще й причинив, коли їсти му хлїб або що небудь,
покіль зайде сонце!
36. Як довідавсь про се ввесь народ,
то вподобав собі вельми, та й усе також, що царь чинив, подобалось людові.
37. І впевнився люд і ввесь Ізраїль
того дня, що вбито Абенира Ниренка
не по царському наказові.
38. І сказав царь прибічникам своїм:
Чи знаєте, що того дня поліг воєначальник і великий муж ув Ізраїлї?
39. Я ж іще слабий, хоч і помазано
мене на царство; тим часом сї люде,
сини Саруїні, переважують мене; нехай же Господь одплатить по заслузї
тому, хто чинить ледарство!

ГОЛОВА 4.

Як довідався Саулів син Евостей,
що в Гебронї зійшов із сьвіту
Абенир, опустив руки, і ввесь Ізраїль
засмутився.
2. Було ж у Саулового сина Евостея
два мужі, гетьмани прибічників; імя
одному Баана, а другому Рихаб, сини
Реммона Беєротянина, з потомків Бенямінових, бо й Беєрот прилїчено до
Бенямина.
3. (А Беєротяне повтїкали в Гиттаїм, і держались там по сей день заволоками.
4. А в Саулового сина Йонатана був
син кульгавий. Було йому пять год
віку, як прийшли з Езреєля вістї про
Саула й Йонатана. І взяла було його
нянька та й кинулась на втеки, й коли вона скваппо втїкала, упав він та
й зробився кульгавим. Звали його
Мемфівостей.)
5. Отже Реммонові сини з Беєрота,
Рихаб та Баана пійшли та й пробрались ув Евостеєву господу під полуденну жару, як той саме лїг на постелї спати.
6. Та й придверниця домова, чистивша пшеницю, й собі схилилась та заснула; от і підкрались Рихаб та брат
його Баана, ввійшли в середину, нїби тому, щоб купити пшеницї.
7. Як же пробрались вони в будинок, аж той спить собі в опочивальнї
на постелї, й вони вбили його та й
утяли йому голову, і взяли голову
його з собою та й ійшли пустинею
всю ніч.
8. І принесли вони Евостеєву голову
Давидові в Геброн, та й промовили
до царя: Ось тобі голова Евостеєва
Сауленкова, ворога твого, що хотїв
згубити з сьвіту тебе; Господь же тепер помстився за пана мого, царя, на
Саулї й на потомках його.
9. Давид же дав Рихабові та братові його Баанї, синам Реммона з Беєроту, таку відповідь: Так певно, як
живий Господь, що визволив душу
мою з усякої нужди,
10. Коли того, що приніс менї звістку: Саул поліг, і що вважав себе щасливим вістовиком, звелїв я взяти
й стяти в Секегалї, замість дати йому
нагороду,
11. То тепер, коли ледарі вбили чоловіка безвинного в його господї на
постелї його, чи ж не буду вимагати
крові його од вас, та й не викореню
вас із землї?
12. І повелїв Давид людям своїм, і
повбивали вони їх, повтинали їм руки й ноги та й повішали над ставом
у Гебронї; Евостеєву ж голову взяли
та й поховали в Абенировому гробі
в Гебронї.

ГОЛОВА 5.

І поприходили всї поколїння Ізраїлеві до Давида в Геброн і промо-

вили: Ось ми тїло твоє й кості твої;
2. Уже давно, як ще царював Саул,
ти був тим, що водив Ізраїля в поле
й приводив додому; до того ж і Гос-
подь глаголав до тебе: Ти пасти меш
мій нарід Ізраїля і князювати меш
над Ізраїлем.
3. І поприходили всї голови Ізрай-
леві до царя в Геброн, і вчинив царь
Давид у Геброні перед лицем Господ-
нїм умову з ними, і помазали вони
Давида царем над Ізраїлем.
4. Трийцять год віку було Давидові,
як він почав царювати, а царював
він сорок лїт.
5. У Гебронї царював над Юдою сїм
год і шість місяців, а в Ерусалимі ца-
рював трийцять і три годи над усїм
Ізраїлем і Юдою.
6. І двинув царь із людьми своїми
під Ерусалим проти Евузіїв, що жи-
ли в тій сторонї. Та вони сказали Да-
видові: Не ввійдеш ти сюди, нї; слїпі
й криві проженуть тебе, а се значило:
не вламлеться сюди Давид!
7. Давид же зайняв приступом замок
Сион, — се Давидове місто.
8. І рече того дня Давид: Хто поби-
вати ме Евузіїв, що ненавидять душу
Давидову, нехай вбиває списом і слї-
пих та кульгавих. З сього й пійшла
приповідка: „Слїпий і кривий не ввій-
де в палату."
9. І осївся Давид на замку та й на-
звав його городом Давидовим. І утвер-
див його Давид навкруги, почавши
від долини Милло, і з середини.
10. І вбивавсь Давид у потугу все
більш та більш, і Господь, Бог Са-
ваот*, був з ним.
11. І прислав Гирам, царь Тирський,
посли до Давида, з кедриною, а до то-
го й теслїв і мулярів, і они збудували
Давидові палати.
12. І зрозумів Давид, що Господь по-
твердив його царем над Ізраїлем, та
що він царство його підняв у гору за-
для народу свого Ізраїля.
13. І взяв Давид собі ще більш на-
ложниць і жен, як пересиливсь із Ге-
брону, й народилось йому ще більше
синів і дочок.
14. Ось імена тих, що народились
йому в Ерусалимі: Самус, Собаб, На-
тан і Соломон;
15. Ебсар, Елисуа, Нафек, Яфія,
16. Елисама, Еліада й Елифалет.
17. Як довідалися ж Филистії про
помазаннє Давида царем над Ізраїлем.
двинули всї Филистії, щоб одолїти Да-
вида. Та сповіщено про се Давида, й
він перейшов у твердиню.
18. Як прийшли ж Филистії й роз-
ложились по Рефаїм-долинї,
19. Поспитав Давид Господа: Чи ви-
ступати менї проти Филистіїв? Чи
подаси їх менї на поталу? І відказав
Давидові Господь: Іди, я бо подам
Филистіїв у руки тобі.
20. І двинув Давид під Баал-Пера-
зим, а побивши їх там, сказав: Гос-
подь порозносив моїх ворогів передо
мною, як розтїкаєся вода! Тим і про-
звано те місце Баал-Перазим (Доли-
на розносу).
21. І полишали вони там свої боги,
а Давид і люде його позбирали їх (і
попалили).
22. І знов прийшли Филистії та й
розсипались по Рефаїм-подїллю.
23. Як же поспитав Давид Господа,
чи виходити йому проти Филистіїв і
чи віддасть їх йому в руки, відказав
він: Не йди назустріч їм, а зайди їх
ззаду, й нападеш їх від сторони гру-
шевих дерев.
24. І як почуєш такий шелест, наче
хто йде по вершках дерев, тодї напа-
дай, бо то Господь вирушив поперед
тебе, щоб побити військо Филистій-
ське.
25. І вчинив Давид, як повелїв йому
Господь, та й побивав Филистіїв від
Габаа аж до Газеру.

ГОЛОВА 6.

І зібрав ізнов Давид усїх вибранцїв
в Ізраїлї, трийцять тисяч.
2. І пустивсь Давид і всї люде, що
мав при собі з мужів Юдиних, щоб
перенести Божу скриню, що при нїй
взивано імя Господа Саваота седячо-
го на херувимах,
3. І поставили Божу скриню на но-
ву колесницю і вивезли її з Амина-
дабового дому, що стояв на горі, а
провожали колесницю сини Аминада-
бові, Оза й Ахіо.

* Сил небесних, воїньства ангельского.

4. А коли їхали з скринею Господньою з дому Аминадабового, що наверх гори в Габаа, йшов Ахіа навперід ковчега.

5. Давид же і всї сини Ізрайлеві йграли перед Господом на всяких музичних приборах із дерева кипарисового, і на цитрах, гарфах, бубнах, гуслах й цимбалах.

6. Як же дойшли до току Нахонового, ухопив Оза за Божу скриню щоб її придержати, бо воли зноровились і нахилили її.

7. І запалав Господень гнів на Озу й вбив його там на місцї Господь за його сьмілость, і він умер таки коло скринї.

8. І зажуривсь Давид тяжко, що Господь убив Озу. Місце се називаєсь „Убиттє Ози“ й по сей день.

9. І злякся того дня Давид перед Господом і промовив: Як же ж то ввійти скринї Господнїй до мене?

10. І не було Давидові втїхи в тому, щоб Господню скриню перевезти до себе, в Давидів город, і звелїв завезти її в господу Обедедома Гетїя.

11. І перебувала скриня Господня в дому Обедедома Гетїя три місяцї, і благословив Господь Обедедома і всю господу його.

12. Як же сказано цареві Давидові: Ось Господь благословив господу Обедедомову й все, що в його, задля Божої скринї, то пійшов Давид, та й переніс у веселому походї Божу скриню з господи Обедедомової в Давидове місто.

13. І за кожним разом, як переносчики уйшли шість кроків, приношено в жертву бика й барана.

14. Сам же Давид плясав із усієї сили перед Господом, а був при тому підперезаний лняним ефодом.

15. Так переносили Давид і ввесь дом Ізрайлїв скриню Господню з веселощами й трубними звуками.

16. Як же ввіходила скриня Господня в Давидів город, Саулова дочка Мелхола дивилась у вікно, а бачучи, як царь Давид плясав і танцював перед Господом, почула в серцї погорду до його.

17. І принесли скриню Господню, й поставили її на призначеному місцї в наметї, що його Давид про неї спорудив, і приніс Давид перед Господом усепаленнє й жертву мирну.

18. А скінчивши Давид приношеннє всепалення й жертов мирних, благословив народ імям Господа Саваота.

19. І роздав усьому народові, всьому Ізраїлеві, чоловікам і жінкам, кожному по книшу, й по кусневі печенї та пирогові смаженому в олїї, й розійшлись усї по домах.

20. Як прийшов же додому Давид привітати родину свою, зустріла Давида Саулова дочка, Мелхола, словами: Але ж бо й поважно виступав сьогоднї царь Ізрайлїв, обнажуючись перед очима служебок підданих своїх, як обнажуєсь хиба який пустяка-весельчак.

21. І відказав Давид Мелхолї: Перед Господом, що волїв вибрати мене нїж отця твого й ввесь дом його, та поставив мене князем над народом Господнїм, над Ізраїлем, перед тим Господом я буду плясати й грати;

22. А навіть впокорюсь і буду понижувати себе ще більш нїж сьогоднї в очах моїх, а в служебок, що ти про них кажеш, я ще більшої зажию слави.

23. Тим то в Мелхоли, дочки Саулової, не було дитини до самої смертї її.

ГОЛОВА 7.

Одного разу, як царь жив у своїй палатї, а Господь дарував йому впокій перед усїма ворогами його,

2. Промовив царь до пророка Натана: Оце я живу в кедровій палатї, а скриня Господня находиться за наметовими полотнами!

3. І відказав Натан цареві: Все, що маєш на серцї, чини, бо з тобою Господь.

4. Але тієї самої ночі було слово Господнє до Натана:

5. Ійди, скажи рабові мойму Давидові: Так говорить Господь: Чи тобі ж та будувати менї дім на пробуток?

6. Атже ж я не пробував в домі з того часу, як вивів синів Ізрайлевих із Египту та й по сей день, а ходив у наметї й скринї!

7. Чи промовив же я хоч слово, блу-

каючи з Ізраїлем кругом, которому в поколїнь, що його призначував пасти мій нарід, Ізраїля: Чому не збудуєте менї кедрової палати?

8. Оце ж скажи слузї мойму Давидові: Так говорить Господь Саваот: Покликав я тебе з овечого пасовища, щоб ти був князем над моїм народом Ізраїлем,

9. І був з тобою всюди, куди нї обертавсь єси, й повикоренював поперед тебе всїх ворогів твоїх, і вчинив імя твоє великим, рівне іменням найбільших на землї,

10. І вкажу я народові мойму Ізраїлеві місце й насаджу його там, і буде супокійно жити на свойму місцї, й не буде вже більш тревожитись, і безбожні люде не тїснити муть його більш, так як уперед,

11. З того часу, як поставив я суддї над моїм народом Ізраїлем; і пошлю тобі впокій перед усїма ворогами твоїми. І Господь звіщає отсе тобі, що Господь збудує тобі дом.

12. А як сповниться твій час, і ти спочнеш з отцями твоїми, то я призначу потомство твоє по тобі, що вийде з тїла твого, наслїдником твоїм, і вчиню довговічним царство його.

13. Він збудує дом іменнї мойму, й я впотужню царський престол його на віки.

14. Я буду йому отцем, а він буде менї сином, а коли він провинить, покараю його людською лозиною й людськими карами;

15. Милостї ж моєї не відійму від нього, як відняв я від Саула, що його відкинув перед очима твоїми.

16. І буде непорушний дом твій й царство твоє передо мною во віки, й престол твій стояти ме віками.

17. Всї отсї слова й все те видиво переказав Натан Давидові.

18. І пійшов царь Давид і став перед Господом, і промовив: Хто я, Господи Боже, й що таке мій дом, що ти мене так звеличив?

19. І то ще мало видалось в очах твоїх, Господи, Боже мій; ти ще й на дальші часи простер обітницї твої на дом раба твого. Се вже по людському, Господи мій, Господи!

20. Що ще може сказати тобі Давид? Ти знаєш слугу твого, Господи мій, Господи!

21. Задля слова твого й по серцю твойму чиниш ти се, що відкриваєш всю отту велич рабові твойму.

22. У всьому великий єси, Господи мій, Господи, й нїкого нема рівного тобі, й нема Бога опріч тебе, по всьому тому, що ми своїми ушами чули.

23. І де другий народ, що був би рівен твойму народові Ізраїлеві, сьому єдиному народові на землї, задля котрого приходив Бог, щоб придбати його собі в народ, і прославити своє імя, й вдїяти велике й страшне перед народом твоїм, що його викупив собі від Египтян, вбиваючи народи й боги їх?

24. І ти укріпив собі твій нарід Ізраїля про вічні часи, щоб він був твоїм народом і ти, Господи, зробивсь його Богом.

25. А тепер, Господи Боже, справди обітницю, що виповів єси про твого раба й про його дом про вічні часи, й вчини так, як сказав єси.

26. І нехай звеличиться ймя твоє по всї вічні часи, щоб говорено: Се Господь Саваот — Бог над Ізраїлем, а дом раба твого Давида нехай стоїть твердо перед тобою.

27. Задля того, що ти, Господи Саваот, Боже Ізрайлів, обявив рабові твойму: Збудую дом тобі, то раб твій набрав духа, вознести тобі сю молитву.

28. Оце ж, Господи мій, Боже, ти єси Бог, і слово твоє правда незмінна, коли ти дав сю величню обітницю рабові твойму.

29. Почни отже, й благослови дом раба твого, щоб він вічно стояв перед тобою, ти бо, Господи мій, Боже, обітував се, й за твоїм благословенням благословен буде дом раба твого во віки.

ГОЛОВА 8.

Після сього побив Давид Филистіїв і підневолив їх, і взяв Давид у Филистіїв із рук віжки данини (Гет).

2. До того побив Моабіїв та й міряв їх лежачих на землї мотузкою; а відмірив дві мотузки на страченнє, а одну мотузку на полишеннє в живих.

От і зробились Моабії підневоленими данниками Давидовими.

3. Далїй побив Давид царя Собського, Адаразера Рехобенка, як він саме був у дорозї до Евфрата, шоб там відновити своє панованнє;

4. І взяв Давид у нього тисячу й сімсот комонника й двайцять тисяч чоловіка піхоти; й повелїв Давид покульгавити всї конї від возів, зоставивши тільки сотню для сотнї возів.

5. А коли прийшли Сирийцї Дамаські на підмогу цареві Собському Адаразерові, побив Давид Сирийцїв, двайцять і дві тисячі чоловіка.

6. Тодї поставив Давид військо оборонне в Дамаській Сириї, й зробились Сирийцї підневоленими Давидові й платили дань йому. І хоронив Господь Давида всюди, куди він було нї обернеться.

7. І забрав Давид золоті щити, що носили дворяне Адаразерові, та й принїс їх у Ерусалим;

8. До того взяв царь Давид з Адаразерових міст Бети й Бероти велике множество мідї.

9. Як дознався ж Той, царь Емату, що Давид побив усе військо Адаразерове,

10. То послав Той сина свого Йорама до царя Давида, привітати його й подякувати йому за те, що він воював з Адаразером і його побив. Адаразер бо воював перше з Тоєм. І принїс йому Йорам золотий, срібний та мідяний посуд.

11. І се присьвятив Давид Господеві вкупі з сріблом і золотом, що поприсьвячував із забраного у всїх народів підневолених:

12. У Сирийцїв, Моабіїв, в Аммониїв, Филистіїв, ув Амаликіїв, і з того, що він позабірав у Адаразера Рехобенка, царя Собського.

13. І причинив собі Давид слави, вертаючи з побою вісїмнайцяти тисячей Сирийцїв в Долинї соляних Жуп.

14. Та й осадив він Ідумею військом, і всї Ідумеї стали підневоленими Давидові. І хоронив Господь Давида усюди, де він було нї обернеться.

15. І царював Давид над усїм Ізраїлем і чинив суд і правду всьому свойму народові.

16. А гетьманував над усїм військом Йоаб Саруєнко, Йосафат же Ахилуденко списував його дїї;

17. А Садок Ахитубенко та Ахимелех, син Абіатара, були сьвященники, Серая ж (царським) писарем,

18. А Банея Йодаєнко був начальником (хоробрих прибічників) Хелетеїв і Фелетеїв, а Давидові сини були першими дворянами.

ГОЛОВА 9.

І поспитав одного разу Давид: Чи не зосталось кого небудь із дому Саулового? Я б змилосердивсь до нього задля Йонатана.

2. Був же в Сауловій родинї один урядник, на ймя Сиба; й покликали його до Давида, й питає в його царь: Чи ти Сиба? І відказує той: Я, твій раб.

3. І питає царь: Чи нема ще кого з дому Саулового, щоб я змилосердивсь над ним побожеськи? І відказує Сиба цареві: Е ще син Йонатанів тут, кульгавий.

4. І питає в його царь: Де ж він? І відказує Сиба цареві: Пробуває в домі Махировому Аммієленковому, в Лодебарі.

5. І послав цар Давид і повелїв забрати його з Лодебару, з дому Махирового Аммієленкового.

6. Приступивши ж перед Давида Мемфівостей Йонатаненко, Сауленко, упав ниць і поклонивсь. І рече Давид: Мемфівостею! І відказує він: Ось раб твій!

7. І рече до його Давид: Не бійся; хочу я змилосердитись до тебе задля твого батька Йонатана і вернути тобі всї поля твого дїда Саула й ти їсти меш хлїб по всяк час у мойого стола.

8. І вклонивсь він та й каже: Що таке раб твій, щоб тобі журитись таким здохлим псом, як я?

9. Озвався ж царь до Саулового слуги Сиби й каже: Все що належало Саулові й родинї його, надїляю синові пана твого,

10. І ти маєш порати йому землю вкупі з твоїми синами й твоїми рабами, й достачати, щоб син твого пана мав харчі достатком, і Мемфіво-

стей, син пана твого, щодня їсти ме у мого стола. У Сиби ж було пятнайцять синів і двайцятеро рабів.

11. І відказав Сиба цареві: Як повелів мій пан, царь, рабові свойму, так раб твій й чинити ме. І трапезував Мемфівостей за Давидовим столом, як би й син царський.

12. А був у Мемфістоея син малолітний, на ймя Миха. Усї ж, хто жив у Сибиному дому, були раби Мемфівостея.

13. І жив Мемфівостей в Ерусалимі, бо він раз-ураз трапезував за царським столом. А був він кульгавий на обі ноги.

ГОЛОВА 10.

І сталось потім, що вмер царь Аммонїйський, а намість його став царем син його Аннон.

2. І подумав собі Давид: Покажу себе прихильним до Аннона Наасенка, як показав себе прихильним до мене батько його. От і послав Давид людей ізміж своїх прибічників, розважати його по панотцеві його. Як же прийшли Давидові дворяне ув Аммонїйську землю,

3. Промовили князї Аммонїйські до свого пана Аннона: Чи вже ж ти думаєш, що Давид, посилаючи до тебе розважателї, мислить показати шану твойму панотцеві? Певно Давид прислав до тебе своїх слуг на те, щоб розглядїти город, а розвідавши, опісля його зруйнувати.

4. І повелів Аннон взяти Давидових урядників, повиголювати їм по пів бороди, пообрізувати їм одежу аж по крижі, та й відослати.

5. Як сказано про се Давидові, то послав він зустріч їх — бо мужі дознали тяжкої наруги, — і звелів їм сказати: Загайтесь у Ерихонї, докіль бороди ваші відростуть, а тодї вертайтесь.

6. Схаменувшись Аммонїї, що зробились ненавидними в Давида, послали найняти Сирийцїв Бет-Рехобських і Сирийцїв Собських, двайцять тисяч пішого війська; у царя ж Мааха тисячу чоловіка, а з Істоба дванайцять тисяч чоловіка.

7. Дочувшись про се Давид, послав Йоаба з усїм військом з найхоробрійших.

8. Аммонїї ж вирушили та й уставились перед міськими воротами до бою, тим часом як Сирийцї Сабські й Рехобські, та Істобські й Маахські розставились у чистому полї.

9. Вбачаючи ж Йоаб, що йому грозить битва й зпереду й ззаду, зробив собі вибірку з усїх вибранцїв Ізрайлевих, і поставив їх навпроти Сирийцїв;

10. Останок же військового люду передав під привід братові свойму Абессї, щоб уставив їх проти Аммонїїв.

11. І розпорядив Йоаб: Коли Сирийцї переважувати муть мене, то ти поможеш менї, коли ж переважувати муть Аммонїї тебе, то прийду я допомогти тобі.

12. Бувай мужний, й стіймо твердо за наш нарід і за міста Бога нашого, а Господь учинить, що йому до вподоби.

13. От і двинув Йоаб із військом, що при йому було, щоб ударити на Сирийцїв, і втекли вони перед ним.

14. Як постерегли ж Аммонїї, що Сирийцї втїкають, побігли й вони перед Абессою й вернулись у город. Йоаб же покинув Аммонїїв та й вернувсь у Ерусалим.

15. Як же побачили Сирийцї, що їх Ізрайлитяне подужали, так скупились до купи.

16. І послав Адраазер по Сирийцїв по тім боцї ріки, й прийшли вони до Еламу, а Собах, гетьман Адраазерів, проводив їм.

17. Як дано про се знати Давидові, скликав він усього Ізраїля, перейшов Йордань, і прийшов до Еламу. І постали Сирийцї навпроти Давида, та й дали йому битву.

18. Та повтїкали Сирийцї перед Ізрайлитянами, Давид же розбив в прах сімсот колесниць їх і сорок тисяч чоловіка; ба й гетьмана їх поранив, і він там помер.

19. Як побачили ж усї царі, що помагали Адраазерові, що їх Ізраїль побив, зробили вони мир із Ізрайлитянами та й піддались їм, а Сирийцї боялись уже допомагати Аммонїям.

ГОЛОВА 11.

У другому році, під такий час, як царі виступають у поход, виправив Давид Йоаба й слуг своїх із ним і всїх Ізраїлитян, і вони побили Аммонїїв і облягли Раббу, тим часом як Давид зостававсь у Ерусалимі.

2. Сталося ж раз вечором, що Давид, уставши з постелї своєї, проходжувавсь по даху своєї царської палати й загледїв з даху молодицю, як вона купалась, а молодиця була собі дуже вродлива.

3. І послав Давид розпитатись, хто тая молодиця? І сказали йому: Се Бетсаба, Елїямова дочка, а жона Гетїйця Урії.

4. І послав Давид посланцї й повелїв привести її; і прийшла вона до його, й він пригорнувсь до неї, й вона очистилась од своєї нечистоти, й вернулась до дому.

5. Та й сталась вагітною. Тодї послала вона звістити Давидові, кажучи: Я завагонїла.

6. І послав Давид до Йоаба: Пришли до мене Гетїя Урію. І прислав Йоаб Урію до Давида.

7. Як же ввійшов до його Урія, розпитавсь Давид, як ведеся Йоабові й як ведеся військові й як стоять речі в війнї.

8. І каже тодї Давид Урієві: Йди додому та помий собі ноги. І як вийшов Урія з царської палати, понесено за ним страви царські.

9. Та Урія лїг спати у ворот царської палати з иншими слугами пана свого, й не пійшов додому.

10. Як же звіщено Давидові: Урія не ввійшов у свою господу, поспитав Давид ув Урії: Ти прийшов з дороги, чом не йдеш у свою господу?

11. І відказав Урія Давидові: Скриня Божа й Ізраїль і Юда пробувають у наметах, і пан мій Йоаб і слуги пана мого таборяться в чистому полї, а менї б то пробувати в домівцї, щоб їсти та пити та коло жінки спати? Клянусь життєм твоїм і життєм душі твоєї, того я не зроблю!

12. І каже Давид Урієві: Можна тобі загаятись тут і сьогоднї, завтра ж відпущу тебе. От і загаявсь Урія в Ерусалимі того дня до завтра.

13. На другий же ранок закликав його Давид, щоб їв перед ним і пив, та й упоїв його. Однакже ввечері вийшов він спати на своїй постелї між слугами пана свого, у свою ж господу не пійшов.

14. Другого дня пише Давид лист Йоабові та посилає Урією.

15. А в листї прописує таке: Поставте Урію у кипучому бою спереду, та й відступітесь від його, так щоб його вбито.

16. От і поставив Йоаб Урію, облягаючи місто, на такому місцї, де знав, що там стояли люде хоробрі.

17. І як ударили з города на Йоаба, полягло скілька військових слуг Давидових, та знайшов там смерть і Гетїй Урія.

18. І послав Йоаб і з'ясував Давидові увесь перебіг бою;

19. Та й дав посланцеві такий наказ: Як розкажеш цареві про всю ходу бою до кінця,

20. А царь закипить і спитає: Чого ви так близька напирали на город? Хиба не знали, що вони з муру метати муть?

21. Хто бо вбив Абимелеха Еробааленка? Чи не баба ж у Тебезї скинула верхнього каменя жорнового на його й він знайшов там смерть? Чого ж ви так близько підходили до муру? то ти промов: Й твій слуга Урія Гетїй, полїг там.

22. І пійшов посланець, і як прийшов, з'ясував Давидові все, що наказав йому Йоаб, се б то про всю ходу бою.

23. І каже посланець Давидові: Тї люде переважили нас; вони вийшли проти нас у чисте поле; тодї мусїли ми напирати на них аж до міської брами;

24. Та з муру стали стріляти стрельцї на рабів твоїх, так що полягли деякі з слуг твоїх, а вмер також і слуга твій Урія Гетїй.

25. І каже Давид посланцеві: Скажи так Йоабові: Не журись, бо меч пожерає то сього то того; бий сьміливо на город і зруйнуй його, та так підійми йому духа.

26. Довідавшись Урієва жінка, що чоловік її Урія поліг, оплакувала свого супруга.

27. Як же минув час плачу, послав Давид і приведено її в палату його, й стала вона йому жоною, й вродила йому сина. І було те, що вчинив Давид, не до вподоби Господеві.

ГОЛОВА 12.

I послав Господь (пророка) Натана до Давида, й сей прийшов до його та й сказав йому: Було собі два чоловіки в одному городї, багатий й вбогий;

2. У багатого були вівцї й корови у великому множестві;

3. В убогого ж не було нїчого, тільки одна ягничка, що він собі купив і згодував, та що росла в його разом з його дїтьми; з його хліба їла вона, з його кубка пила, на його лонї спала й була йому, наче дочка.

4. Аж ось якось прийшов хтось одвідати багатого чоловіка, та й сей пожалував взяти з овечок або коров своїх, щоб наготовити гостеві, що прибув до його, а взяв ягничку в убогого чоловіка та й зготовив її тому, що одвідав його.

5. І закипів Давид гнївом на того чоловіка та й каже Натанові: Так певно, як жив Господь, чоловік, що вкоїв таке, заслужив смерть;

6. А за ягничку мусить вернути в четверо, за те що вчинив такий учинок і не змилосердивсь!

7. І відказав Натан Давидові: Чоловік той — се ти сам! Тако глаголе Господь: Я, Бог Ізрайлїв, помазав тебе царем над Ізраїлем і рятував тебе з рук у Саула,

8. І передав тобі дом пана твого, й жени пана твого на твоє лоно, й передав тобі дом Ізрайлїв і Юдин, а коли б сього було з тебе мало, я дав би тобі ще й більш тим або сим робом.

9. На що ж ти так зневажив слово Господнє й вчинив те, що менї не до вподоби? Гетія Урію вбив єси мечем, а жену його взяв єси за жінку собі, самого ж його вбив єси мечем Аммонїйським.

10. Оце ж не відойде на віки меч від дому твого за те, що зневажив єси мене й одняв жену в Гетія Урії, щоб вона була тобі жінкою.

11. Тако глаголе Господь: Нашлю лиху годину на тебе з твого таки дому й відніму в тебе жен твоїх перед віччу в тебе та й передам їх иншому, щоб він перед лицем оцього сонця пригортавсь до жінок твоїх;

12. Бо хоч ти се вчинив потай, то я мою грізьбу справджу перед усім Ізраїлем і перед очима самого сонця!

13. І промовив Давид Натанові: Провинив я Господеві гріхом. І відказав Натан Давидові: Й Господь прощає тобі гріх твій, ти не вмреш.

14. А що ти тим учинком подав ворогам Господнїм привід, його хулити, так син твій, що тобі народивсь, мусить умерти.

15. І пійшов собі Натан додому. Господь же вдарив дитину, що її вродила Давидові жінка Урїїна, так що воно занедужало.

16. І маливсь Давид Богу задля хлопятка, й постив, і на самотї лежав цїлу ніч долї.

17. І ввійшли старші з дворян до його, благати його, щоб устав із землї, та він затявсь і не їв нїчого з ними.

18. І вмерла семого дня дитина. Та дворяне страхались ясувати йому, що дитина вмерла, бо думали: як воно ще було живе, він не слухав нашого розважаня; як же тепер сказати йому: дитинка вмерла! він може щось заподїяти собі?

19. Давид же постеріг, що дворяне його перешептуються одно з одним, та й догадавсь, що дитина вмерла. І поспитав Давид у своїх дворян: Чи дитина вмерла? І відказали: Так, умерла.

20. Тодї встав Давид із долівки, помився й намазавсь й перемінив одїж свою, й пійшов до Божого дому та й помоливсь; потім прийшов до дому й приказав дати собі їсти, й попоїв.

21. І питали в його дворяне: Що се в тебе за спосіб; що се значить: як дитя було ще живе, ти постив та плакав, а тепер, як дитина вмерла, ти встав і їв?

22. І відказав: Покіль іще дитина бу-

ла жива, я постив і плакав, бо думав: Хто знає, може, Господь змилосердиться до мене, так що воно й жити ме.

23. Тепер же воно вмерло, про що ж мені постити? Хиба ж його вернеш? Я пійду до його, воно ж не прийде вже до мене.

24. І розважав тодї Давид свою супругу Бетсабу, й ввійшов до неї та й пригорнувсь до неї. І вродила вона сина, й назвав його він Соломон, і Господь улюбив його;

25. І передав його під догляд пророкові Натану, а сей назвав його Едидія* по слову Господа.

26. Йоаб же воював Раббу Амнонїйську й добував се царське місто.

27. І послав Йоаб посланця до Давида сказати йому: Я воював Раббу й треба здобути Водяний Город:

28. Так збирай до купи останок військового люду та й обляжи город і звоюй його, щоб не я звоював город і щоб моє ймя не вязалось із ним.

29. І вібрав Давид круг себе ввесь військовий люд, двинув проти Рабби, воював і впокорив її.

30. І взяв Давид вінець із голови царя їх, важив же він талант золота й на йому був дорогий камінь, і надїв його Давид собі на голову, та вивіз із города велике множество здобичі.

31. А людей, що в йому були, повиводив і ставляв їх під пили, їздив по них кованими возами й переводив через цегольні печі. Так само чинив він і з другими городами Аммонїйськими. І вернувсь Давид з усім народом у Ерусалим.

ГОЛОВА 13.

І сталось після того, що в Давидового сина Абессалома була вродлива сестра, на ймя Тамара, та що Давидів син Амнон залюбивсь у нїй.

2. І мучивсь Амнон, аж занедужав через свою сестру Тамару, вона бо ще була дївицею, й Амнону здавалось річчю неможною заподїяти їй що нечесне.

3. У Амнона ж та був приятель, на ймя Йонадаб, син Давидового брата Самаї, а був Ионадаб чоловік вельми хитрий.

4. І спитав його: Чого се ти так з кожнїм днем марнїєш, царевичу, чи не відкриєш менї? І відказав йому Амнон: Я люблю Тамару, сестру брата мого Абессалома.

5. І каже йому Йонадаб: Лягай у постелю твою та й прикинсь недужим, і як прийде твій панотець, щоб до тебе навідатись, то скажи йому: Коли б оце моя сестра Тамара та прийшла сюди, та дала менї чого попоїсти! коли б вона перед очима менї що зготовила, щоб я бачив, так я попоїв би з її рук.

6. І лїг Амнон і прикинувсь недужим. Як же прийшов царь, щоб на його подивитись, каже Амнон цареві: Коли б оце моя сестра Тамара та прийшла сюди та зготовила перед віччу в мене дві лижки поливки, щоб менї з її рук ізз'їсти!

7. І послав Давид до дому до Тамари й повелїв сказати їй: Ось їйди до дому до брата твого Амнона та зготуй йому попоїсти.

8. І пійшла Тамара до дому до брата свого Амнона, тим часом, як він лежав. І взяла муки, замісила й зготовила перед віччу в його поливки.

9. І взяла те, що зготовила, вилила й поставила перед ним. Він однак же не хотїв їсти, і каже Амнон: Нехай усї повиходять. І повиходили всї.

10. І каже Амнон Тамарі: Понеси їду в середню сьвітлицю, тодї їсти му з твоїх рук. Тамара взяла поливку, що зготовила, й понесла свойму братові Амнонові в сьвітлицю.

11. Як же подала йому їсти, він ухопив її та й каже їй: Ходїмо, ляж коло мене, сестро!

12. І відказала вона йому: О, нї, братіку! Не безчести мене, бо так не водиться в Ізраїлї! Не чини такої божевільностї!

13. Куди бо я понесу мій сором? Ти ж будеш одним з божевільних в Ізраїлї. Лучче поговори з царем, він певно мене тобі не заборонить.

14. Він однакже не хотїв нїчого слухати, а силоміць обезчестив її й пригорнувсь до неї.

15. Потім же зненавидів її глибокою

---

* Улюблений Богом.

ненавистю, й ненависть його була ще більша, ніж та любов, що почував до неї. От і звелїв їй Амнон: Уставай! йди собі геть!

16. І відказала Тамара: Проганяти мене — се кривда була б гірша, ніж перва, що заподіяв еси менї. Він же не хотів її слухати,

17. А кликнув хлопця свого та й звелїв: Виведи отсю від мене та й засунь двері за нею.

18. На нїй же була ріжноцьвітня одежа, бо такі намітки носили царські дочки-дївиці. Як же служка вивів її надвір і засунув за нею двері,

19. Посипала Тамара попелом голову собі й роздерла ріжноцьвітню намітку на собі й ймившися руками за голову, йшла тяжко ридаючи.

20. І озвавсь до неї брат її Абессалом: Чи не був твій брат Амнон із тобою? Мовчи ж тепер, сестро — се ж твій брат! Не приймай сієї речі так дуже до серця! От і пробувала Тамара самітня в господї в брата свого в Абессалома.

21. Дознавшися ж царь Давид про всю справу, закипів великим гнївом, та не хотів печалити сина свого Амнона, любив бо його, бо се був у нього перворідень.

22. Абессалом же не промовив Амнонові нї слова, нї злого, нї доброго, та він ненавидів Амнона за те, що збезчестив сестру його.

23. Як уплило два роки, сталося, що Абессалом справляв овечі пострижини в Баал-Газорі, в Ефраїмі, й запросив до себе Абессалом усїх царських синів.

24. Прийшов Абессалом і до царя та й каже: Твій раб справляє сьогоднї овечі постриги: коли б же й царь із усїм двором своїм прийшов до раба свого!

25. І рече царь Абессаломові: Нї, синку! не подоба нам усїм гостювати, важко було б се на тебе. Той напирав на його, та він не схотів іти, лиш поблагословив його.

26. І промовив Абессалом: Коли ж не завгодно, так нехай хоч мій брат Амнон їде з нами. І рече йому царь: Чого йому з тобою їхати?

27. Як почав же Абессалом уговорювати, звелїв він Амнонові й усїм царським синам товаришувати йому. І справив Абессалом такий пир, що хоч би й цареві.

28. Прислузї ж своїй дав Абессалом такий наказ: Гледїть менї, як Амнон упється добре на винї, й я скажу вам: Убийте Амнона! так і стратьте його. Не бійтесь, се я дав наказ вам; будьте відважні й покажіте себе мужами.

29. І розправились Абессаломові слуги з Амноном по наказу Абессаломовому. Тодї посхоплювались усї царські сини, допали кожен свого мула та й повтїкали.

30. Ще ж вони були в дорозї, а чутка долетїла вже до Давида: Отсе Абессалом повбивав усїх царських синів, всїх до ноги!

31. І встав царь, роздер одежу на собі та й простерсь на землю, й всї дворяне його, що стояли навкруги, пороздирали одїж на собі.

32. І промовив Йонадаб, син Давидового брата Самаї, та й каже: Пане мій, не думай, що повбивано всїх молодиків, царських синів! се тільки Амнона одного вбито, бо в Абессалома був той задум з того дня, як той збезчестив сестру його Тамару.

33. Оце ж не допускай, мій царю й пане, до серця такої думки, що усї царські сини були повбивані, бо тільки один Амнон умер.

34. Абессалом же втїк. Як споглянув же слуга, що сторогував на вежі, коли се много людей їде по дорозї на спаду гори. І прийшов вартовий й з'ясував цареві: Я бачив людей на дорозї Оронській на спаду гори.

35. І каже Йонадаб цареві: Бач, царські сини йдуть; як сказав раб твій, так і є воно.

36. Тільки що сказав се, аж ось і прибули цареві сини, плачучи в голос. І плакав царь, і всї слуги його плакали великим плачем.

37. Абессалом же втїк і пійшов до Талмая Емиюденка, царя Гессурського. І плакав Давид по синові свойму всї днї.

38. А Абессалом, коли втїк і прийшов у Гессур, то й перебув там три лїта.

39. І не переслїдував Давид Абессалома, бо потїшився з часом по смертї Амнона.

ГОЛОВА 14.

Як же постеріг Йоаб, син Саруї, що цареве серце звернулось до Абессалома,

2. Послав Йоаб у Текою, звелїв покликати звідти мудру молодицю та й каже їй: Зробись, наче б ти була в смутку, й надїнь жалібну одежину, не намащуйся олїєю й повертайся так, нїби ти вже давно побиваєшся по мертвому;

3. І йди до царя й промов до його так і так. І вложив їй Йоаб ув уста, що має говорити.

4. Молодиця з Текої прийшла перед царя, припала, кланяючись, лицем до землї, та й каже: Поможи мені, царю, ой ратуй мене!

5. І спитав її царь: Що тобі? Відказує вона: Ох, я вдовиця, мій чоловік помер;

6. У служебки ж твоєї та було два сини; й посварились вони один з одним на полі, а не буо при тому нїкого, щоб їх розвести; от і кинувсь один на свого брата та й убив його.

7. І се вся рідня піднялась проти твоєї служебки та й домагаєсь: Видай нам братогубника, ми вбємо його за братню душу, що він згубив, і наслїдника його викоренимо! Так вони завзялись ізгасити й останню искорку, що менї зісталась, щоб мойму чоловікові нї йменя нї потомків на землї не зоставити.

8. І відказав царь молодицї: Йди в супокою до дому, я прикажу, що треба.

9. Молодиця ж із Текої каже цареві: На менї, мій царю й пане, лежати ме вина й на моїй родинї, царь же й престол його буде неповинний.

10. І відказав царь: Того, хто буде противен тобі, приведи перед мене, він більше не торкне тебе.

11. Вона ж йому: Нехай царь, про Господа, Бога свого, памятає, щоб кровопомстників не прибувало ще більш і не погубили сина мого. А він їй: Як певно, що Бог жив, нї волосина в сина твого не впаде з голови!

12. Тодї молодиця: Дозволь же твоїй служебцї промовити мойму цареві й панові ще слово! І відказав: промов.

13. І каже молодиця: Чого в тебе таке на умі проти люду Божого? Врекши царь такий вирок, обвиноватив сам себе, бо свого вигнанника не кличе царь назад.

14. Ми ж мусимо померти й будемо як та вода, що вилито на землю, нїхто бо її не візьме назад, а Бог не бажає погубити душу, й мислить, як би не відкинути від себе й того, що його відкинули.

15. Тепер же я прийшла, сказати мойму цареві й панові се слово, тому що люде завдали менї страху; от служебка твоя й думає: поставлю я се перед царем, може царь уволить волю раби своєї;

16. І певно, що царь вислухає й визволить рабу свою з людських рук, що задумали мене й сина мого заразом із наслїддя Божого викоренити.

17. Тим раба твоя подумала: Слово мого царя й пана заспокоїть мене, бо мій царь і пан рівня ангелови Божому, бо він і добре й ледаче вислуховує; й нехай Господь, Бог твій, буде з тобою!

18. І озвався царь і рече до молодицї: Не втаюй від мене того, про що в тебе поспитаю. І відказала молодиця: Нехай тільки промовить мій царь і пан.

19. І питає Давид: Чи не Йоаба рука з тобою в цїй справі? І відказала молодиця: Так певно, як ти жив, мій царю й пане; неможливо звернути нї праворуч, нї лїворуч із того, що промовив царь мій й пан; так, се твій слуга Йоаб дав менї наказ і він усї тї слова вложив в уста рабі твоїй.

20. Щоб прикладом дати речі таке лице, навчив мене слуга твій Йоаб; та мій пан такий мудрий як Божий ангел, і знає все, що на землї.

21. І рече царь Йоабові: Нехай буде по твоєму! Йди ж та поклич назад молодика Абессалома до дому.

22. І впав Йоаб ниць на землю, благословляючи царя, й каже: Тепер знає твій раб, що царь і пан мій милостивий до мене, бо царь уволив волю раба свого.

23. І пустивсь Йоаб у дорогу в Гессур і привів Абессалома назад у Ерусалим.

24. Царь же заявив: Нехай собі вертається в господу, менї ж на очі не попадається. І вернувсь Абессалом у господу й не показувавсь на очі цареві.

25. Такого вродливого, як Абессалом не було в усьому Ізраїлї та й такого вихвалюваного як він: від пяти до тїмя на голові не було на ньому хиби.

26. Як він стриг на голові волоссє, а стригся він що року, бо волосся в його було стільки, що йому було важко, то волоссє з голови його важило двістї секлів по царській вазї.

27. Було ж ув Абессалома три сини й одна дочка, на ймя Тамара, она була женщина вельми вродлива.

28. Оце же Абессалом жив у Ерусалимі два роки, не показуючись на очі цареві.

29. Тодї ж послав Абессалом покликати Йоаба, щоб його до царя послати, та Йоаб затявсь прийти. І послав він удруге, але він не схотів прийти.

30. І каже він кметям своїм: Дивітесь, оце Йоабове поле межуе з моїм. і вродив у його ячмінь; ійдїте й пустїть його пожаром. І пустили Абессаломові слуги поле пожаром.

31. Піднявсь тодї Йоаб, прийшов до Абессалома в господу й питає: Чому твої кметї пустили на пожар моє поле?

32. І відказав Абессалом Йоабові: Я ж посилав по тебе кажучи: прийди сюди; я пошлю тебе до царя сказати: за чим я вернувсь із Гессуру? Лучче було б менї пробувати там і далїй. Я хочу побачити лице царя. Коли я винуватий, то вбий мене.

33. От і пійшов Йоаб до царя й сказав йому се, й він звелів кликнути Абессалома. І прийшов той перед царя й кинувсь перед царем ниць на землю. І поцїлував царь Абессалома.

ГОЛОВА 15.

І сталось після сього, що Абессалом позаводив у себе колесницї й конї, а до того пятьдесять чоловіка, що бігли перед ним.

2. І почав Абессалом становитись рано вранцї на дорозї коло ворот, і як треба було кому судитись і доходити до царя, Абессалом озивавсь до його й питав: З якого ти городу? І як той відкаже було: Раб твій з такого й такого поколїння Ізраїлевого,

3. То Абессалом було каже йому: Те що говориш, добре й праве, та при боцї в царя нема нїкого, щоб вислухав тебе.

4. А далїй бувало каже Абессалом: Ой коли б то мене поставлено суддею в царстві, то до мене приходив би всякий, хто має спорну справу яку або скаргу, й судив би його по правдї!

5. І коли хто наближувавсь, щоб йому вклонитись, так він простягне було руку, обійме й поцїлує його.

6. Сим робом обертавсь Абессалом до всякого з Ізраїля, що приходив до царя на який суд, і лестився так до серця всїм Ізраїлитянам.

7. Як уплило ж сорок років від первого помазання Давидового, сказав Абессалом цареві: Хотів би я пійти й спевнити в Гебронї мій обіт, що я обрікся Господеві.

8. Бо раб твій, пробуваючи в Гессурі в Сириї, дав таку обітницю: Коли верне мене Господь у Ерусалим, так я принесу жертву Господеві.

9. І відказав йому царь: Іди з упокоєм. От і пустивсь він у дорогу в Геброн.

10. Абессалом же порозсилав тайкома посланцї між усї поколїння Ізраїлеві й звелїв казати: Як почуєте трубний гук, так мовляйте: Абессалом зробився царем у Гебронї!

11. А з Абессаломом пійшло двістї чоловіка з Ерусалиму, що їх закликано, й вони пійшли в простотї серця, нїчогісїнько не знаючи.

12. Послав також Абессалом і прикликав порадника Давидового, Ахитофела, з його города Гило. А коли принесено жертву, зложили сильні змовини, й горнулось усе більш та більш люду до Абессаломового боку.

13. І прийшла до Давида вість: Серце Ізраїлитян прихилилось до Абессалома!

14. Рече тодї Давид усїм слугам свого двору, що були при йому в Ерусалимі

лимі: Ходімо, втікаймо, а то не буде
нам ратунку перед Абессалом. Квап-
тесь уходити, щоб не напав на нас
несподівано, щоб не було нам від йо-
го лихої години, а городу не вигубив
мечем!
15. І відказали царські врядники ца-
реві: Нехибно так, як царь наш і пан
присудить, ми, слуги твої, радо вчи-
нимо.
16. От і вирушив царь і ввесь його
двір за ним пішки, а стерегти гос-
поди покинув царь десять наложе-
ниць.
17. І вирушив царь і всї люде піш-
ки, й зупинились далеко од дому.
18. І всї слуги його йшли обобіч йо-
го, й всї Хелетеї й всї Фелетеї* до
шістьсот чоловіка, й всї Гетїї, що за
ним прийшли були з Гету, ступали
навперід царя.
19. І промовив царь до Еттея з Ге-
ту: Чого се й ти з нами йдеш? Вер-
тайсь та й пробувай при тому ца-
реві. Ти ж гість і прийшов сюди з
свого міста.
20. Вчора ти прийшов, а сьогоднї
мав би йти з нами? Я йду, незнать
куди; ти же вернись і бери своїх лю-
дей назад; Господь нехай покаже на
тобі свою ласку й правду.
21. І відказав Еттей цареві: Так
певно, як жив Господь, і так вірно, як
жив пан мій й царь, де б нї був мій
пан і царь, чи в смертї, чи в життї,
там буде й слуга твій!
22. І рече Давид Еттеєві: Ну, так
іди далїй. І пійшов Еттей Гетїй вку-
пі з людьми своїми й з усією малечою
своєю.
23. Уся ж земля плакала в голос.
Царь же й ввесь народ перейшли по-
тік Кедрон, і пійшли всї дорогою, що
веде на пустиню.
24. Ійшов також і Садок (сьвящен-
ник) і всї левіти з ним, що несли
скриню Божу, й поставили вони Бо-
жу скриню; Авіятар же стояв на ви-
жинї, аж докіль увесь люд із городу
попереходив.
25. Та цар повелїв Садокові: Неси
назад Божу скриню в город. Коли бу-
де Господь благодатен до мене, так
привиде мене назад і дасть менї вба-
чати й її й пробуток свій;
26. Коли ж він скаже: Не до вподо-
би ти менї, так ось я; нехай чинить
із мною, як до вподоби йому.
27. І рече тоді царь первосьвящен-
никові Садокові: Йди собі назад у го-
род, і син твій Ахимаас і Йонатан Абі-
ятаренко, обидва сини ваші з вами;
28. Памятайте, я пробувати му по
над бродами в степу, докіль прийде
звістка од вас до мене.
29. От і завернули Садок та Абіятар
Божу скриню в Ерусалим назад, і зо-
стались там.
30. Давид же ійшов на Оливну Го-
ру, плачучи й окривши голову. Бо-
систо ійшов він, і ввесь люд, що був
з ним, покривши собі голови, йшов
плачучи.
31. Як донесли Давидові: Ахитофел
також між зрадниками з Абиссало-
мом, сказав Давид: Поглумись, Госпо-
ди, над Ахитофелевою радою!
32. Як же взійшов Давид на верх
гори, де хотів помолитись Богу, зу-
стрів його Давидів приятель Архієць
Хусій в роздертій одежі й з землею
на голові.
33. І рече йому Давид: Як пійдеш
із мною, то будеш ваготою менї,
34. Але як вернешся у город і ска-
жеш Абессаломові: Царю, я хочу бу-
ти слугою твоїм; я перше був слугою
панотцеві твойму, тепер же буду тобі
слугою; то обернеш у нївець раду
Ахитофелеву.
35. Там же й сьвященник Садок й
Абіятар будуть з тобою, й що пере-
чуєш із царської палати, роскажи Са-
докові та Абіятарові, сьвященникам.
36. Там при них і оба сини їх: Ахи-
маас, син Садока, та Йонатан, син
Абіятарів; через них доводїть до ме-
не все, що почуєте.
37. От і подавсь Давидів приятель
Хусій у город, саме як Абессалом всту-
пав у Ерусалим.

ГОЛОВА 16.

Ледві Давид перейшов через гору аж
се йде зустріч Сиба, слуга Мем-
фівостеїв з парою ослів навючених,
що несли на собі двістї боханців хлї-

* Найхоробрійші прибічні сторожі.

ба, сто вінків родзинків, сто вязанок фиґ і бурдюк вина.

2. І питає царь у Сиби: На що се в тебе? І відказує Сиба: Осли про царську челядь на їзду, хліб і овощ на харч прислузї, а вино на питтє потомленим у пустинї.

3. І питає царь: Де ж син твого пана? І відказує Сиба цареві: Зіставсь у Ерусалимі, бо каже: Тепер дом Ізрайлїв оддасть менї отецьке царство!

4. І рече цар Сибі: Оце ж усе, що було Мемфівостеєве, нехай буде твоє. І сказав Сиба, падаючи ниць: Ой коли б ти був ласкавий до мене, царю й пане мій!

5. Як дойшов же царь Давид до Бахурима, дивиться, йде звідти чоловік з родини Саулового дому, на ймя Семей Геренко; він ішов проклинаючи.

6. Та й метав на Давида й на всїх слуг двору Давидового каміннєм, дарма що ввесь люд і всї лицарі йшли праворуч і лїворуч його.

7. І кричав Семей клянучи: Втїкай, втїкай, убийнику й безбожнику!

8. Господь переніс на тебе усю кров Саулового дому, що ти намість його зробивсь царем, і передав Господь царство твойму синові Абессаломові, а тепер прийшла на тобе лиха година, бо ти чоловік крові.

9. І каже Абесса Саруєнко цареві: Як важиться сей здохлий пес проклинати пана мого царя? Пійду й зітну йому голову!

10. Царь же рече: Яке вам дїло до мене, Саруєнки? Нехай він проклинає, бо се Господь допустив йому, проклинати Давида. Хто ж тут скаже: Як важишся ти на се?

11. І говорив Давид Абессї й усему дворові свойму: Коли мій син, що вийшов із мого тїла, важить на мою душу, так ще більше сей Беняминїй. Не чіпай його, нехай проклинає, бо се повелїв йому Господь.

12. Може зглянеться Господь на моє пониженнє й відплатить менї добром за теперішний проклін.

13. От і йшов Давид із людьми своїми своєю дорогою. Семей же йшов по під горою поровень з ним; ійшов і проклинав та метав каміннєм і землею на них.

14. І добравсь утомлений царь із усім людом, що був при йому, (до Бахурима) й оддихав там.

15. Абессалом же з усіма мужами Ізрайлевими прийшов у Ерусалим та й Ахитофел із ним.

16. Увійшовши ж до Абессалома Давидів приятель, Архієць Хусій, промовив: Витай царю! Витай царю.

17. І питає Абессалом Хусія: Така ж твоя прихильність до твого приятеля? Чому ти не пійшов з твоїм приятельом?

18. І відказує Хусій Абессаломові: Кого вибрав Господь і сей люд і ввесь Ізраїль, до того й я горнусь і при тому зостанусь.

19. Се одно; а друге: кому ж я маю служити? Чи ж не синові його? Як служив я твойму панотцеві, так служити му й тобі.

20. І поспитав Абессалом ув Ахитофеля: Порадь нас, що нам чинити?

21. І відказує Ахитофел Абессаломові: Удайся до панотцевих наложниць, що він зоставив тут стеречи палату; й почує про се Ізраїль, що зробився ти ненавидним панотцеві твойму, й всї твої прихильники наберуть духа.

22. І напяли Абессаломові намет на крівлї, й ввійшов Абессалом перед очима всего Ізраїля до наложниць отця свого.

23. Рада ж Ахитофелева була здавна така важка, неначе рада самого Бога. Такою була всяка рада Ахитофелева й в Давида й в Абессалома.

ГОЛОВА 17.

І промовив Ахитофел до Абессалома так: Виберу я собі дванайцять тисяч чоловіка та й пійду навздогін за Давидом сієї ночі,

2. Та й нападу на його, покіль він ще втомлений й занепалий духом. От я наведу на його страх; увесь люд, що він при собі має, пійде в ростїч, і я вбю самого одного царя;

3. І приведу до тебе ввесь люд, як одного чоловіка, й коли не стане того одного, що ти його шукаєш, тодї буде мирен увесь люд.

4. Рада ся була до вподоби Абессаломові й усїй старшинї Ізрайлевій.

5. Однакже повелїв Абессалом: Покличте ще й Архійця Хусія, почуємо, що він скаже.

6. Як же ввійшов Хусій до Абессалома, каже йому Абессалом: Так і так радить Ахитофел. Чи маю чинити по його слову? Коли нї, говори ти.

7. І відказав Хусій Абессаломові: На сей раз Ахитофелева рада не найлучша.

8. І каже Хусій: Ти знаєш панотця твого й людей його, що вони хоробрі та ще й роздражнені, мов ведмедиця в полї, що в неї однято ведмежата. До того ж панотець твій войовник, що не ночлїгує з людьми.

9. Певно тепер він у якій розчілинї, або де инде заховавсь. Як поляже кілька з людей при першому нападові на них, і почують се другі, так торочити муть між людьми, прихильними до Абессалома, сталось побоїще.

10. І тодї станеться, що й хоробрий, що серце в його левине, злякається їх, бо ввесь Ізраїль знає, що панотець твій невмірака, а його дружина також мужі хоробрі.

11. Оце ж раджу: Нехай скупиться ввесь Ізраїль від Дана та й до Берсабиї круг тебе, що б його було стілько, як піску на морському березї, й сам ти вирушиш посеред їх;

12. Як ударимо на його, в якому б нї було місцї, де стрінемо його, й впадемо на його, як падає роса на землю, тодї не зостанеться нї один із мужів, що круг його.

13. Коли ж би схоронився в який город, то ввесь Ізраїль обтягне город верівками, й ми стягнемо його в прірву, так що й камень на каменї не зістанеться.

14. І промовив Абессалом і всї Ізраилитяне: Рада Архійця Хусія кращча над Ахитофелеву раду. Так то Господь вдіяв, що впала лучша рада Ахитофелева, щоб навести біду на Абессалома.

15. І сповістив Хусій сьвященників Садока та Абіятара: Так і так раяв Ахитофел Абессаломові, а так і так пораяв я.

16. Оце ж посилай хутко таку вістку Давидові: Не ночлїгуй над бродами в степу, а переходь зараз, щоб цареві й усьому людові, що при йому, не погибнути.

17. Йонатан же та Ахимаас стояли над Рогель-криницею. І прибігла служебка та й принесла їм вість; а вони кинулись сповістити царя Давида, бо їм не можна було появитись у городї.

18. Побачив їх однакже якийсь хлопець та й сповістив Абессалома, але вони побігли хутко далїй, та й прибігли в господу одного чоловіка в Бахуримі: а в його був у дворі колодязь; вони й повлазили туди,

19. А молодиця возьми та й накинь плахту на колодязь, та й насипала крупів на покривало, щоб не було нїчогісінько в догад.

20. Як же прийшли від Абессалома до молодицї люде та поспитали: Де Ахимаас і Йонатан? каже молодиця: Вони перебріли ріку. Вони шукали, та не знайшли, й вернулись у Ерусалим.

21. Як же вони одійшли геть, повилазили ті з колодязя, махнули далїй та й принесли цареві Давидові звістку, й сказали Давидові: Переброджуйте борше воду, бо так і так порадив про вас Ахитофел.

22. Метнувсь тодї Давид і ввесь люд, що був при йому, та й перейшли Йордань. Поки ранок настав, не було нїкого, щоб не перебрів Йорданї.

23. Побачивши ж Ахитофел, що порада його не пійшла в лад, осїдлав осла та й пустивсь у дорогу до дому у свій отецький город, а розпорядивши господою своєю, завісивсь, і вмер, та й поховано його в батьковому гробі.

24. От і дійшов Давид уже до Маханаїму, як Абессалом з усїма Ізраилитянами перейшов Йордань.

25. Намість Йоаба настановив Абессалом Амессая головою в війську. Амессай був сином одного чоловіка, що звавсь Ефера з Езреєля, що ввійшов був до Абигеї, дочки Нааса, а сестри Саруїної, матері Йоабової.

26. І отаборивсь Ізраїль із Абессаломом у землї Галаадській.

27. Як прийшов же Давид у Маханаїм, то Сабій, син Наасів із Раби Аммонїйської, й Махир, син Аммиїлів із Лодабару, та Берзеллїй Галаадїй з Роглиму,

28. Принесли постелї, тарілки, горшки, глиняний посуд, ячменю, пшеницї, муки, пшона, бобу, сочовицї, й жарених зерен,

29. Меду, масла, овець, і коровячого сира Давидові й людям, що були з ним, на їду, бо казали: Люд голоден, утомлений, й натерпівсь спраги в пустинї.

ГОЛОВА 18.

Переглядів же Давид військовий люд, що був при йому, та й нонастановляв над ними тисячників і сотників.

2. І віддав Давид третину під провід Йоаба, третину під провід Абесси Саруєнка, брата Йоабового, а третину під провід Гетія Еттея. І обявив Давид людям: Я сам піду з вами.

3. І відказали люде: Не треба тобі йти; бо коли б ми й кинулись навтеки, то про нас не дбати муть; коли б і половина з нас полягла, також не дбати муть про нас, а ти один — все одно, що нас десять тисяч; лучше, як ти нам допомагати меш із города.

4. І відказав їм царь: Що вам до вподоби, те й чинити му. Тодї став царь у воріт, тим часом як люд виходив сотнями й тисячами.

5. Однакже дав царь Йоабові, Абессї й Еттеєві наказ: Ощаджуйте менї дитину Абессалома! І чув увесь люд, як царь давав усїм гетьманам наказ про Абессалома.

6. Так виступили люде в поле против Ізраїлитян, і прийшли до бою в лїсї Ефраїмовім.

7. І побитий був народ Ізраїльский військом Давидом; погром був там того дня тяжкий — полягло двайцять тисяч чоловіка.

8. Битва розширилась на всю ту землю, а гай вигубив більше людей того дня, нїж меч.

9. І попавсь на очі Давидовим войовникам Абессалом, а їхав він на мулї; й кинувсь мул під гилястого дуба, й запутавсь Абессалом волоссєм в галузях дуба, й повис між небом і землею, а мул вибіг ізпід його.

10. І побачив се один та й каже Йоабові: Ось я бачив Абессалома — висить на дубі.

11. І відказав Йоаб чоловікові: Коли бачив, то чом же не прибив його там же 'д землї? Я дав би тобі за се десять срібних секлів і пояс (лицарський).

12. Чоловік же відказав Йоабові: Та хоч би менї й тисячу срібних секлів вилїчено на руку, не наложив би я руки на царського сина. Хиба ж ми не чули, як царь тобі й Абессї й Еттеєві давав наказ: Збережіте менї мою дитину, Абессалома!

13. Коли б же я й потай усїх проти його вчинив зло, то й найменьша річ не втаїлась би від царя, а й ти встав би проти мене.

14. І гукне Йоаб: Нїчого менї довше з тобою гаятись. І вхопив три списи та й встромив їх Абессаломові в груди; а коли він іще живий висїв на дубі,

15. Прискочило десять чур-зброєноців Йоабових та й добили Абессалома.

16. І звелїв Йоаб трубити в трубу, й покинули войовники вганяти за Ізраїлем, бо Йоаб щадив народ.

17. І взяли Абессалома, вкинули його в величезну яму в гаю, та й нагромадили над ним величезну купу каміння. І всї Ізраїлитяне порозбігались по домівках своїх.

18. Абессалом іще за живота взяв та й поставив собі памятник в царській долинї, бо казав сам собі: Нема в мене сина, щоб сохранилась память імени мого. І прозвав памятник своїм имям. І зветься він по сей день „Рука Абессаломова“.

19. Ахимаас Садоченко каже тодї Йоабові: Побіжу та принесу цареві звістку, що Господь судом своїм визволив його з рук ворогів його.

20. І відказав йому Йоаб: Не був би ти сьогоднї добрим вістуном; понеси вістку иншим разом, а не сьогоднї, бо царський син умер.

21. І звелїв Йоаб Хусієві: Піди, донеси цареві, що ти бачив. І поклонивсь Хусій Йоабові та й побіг.

22. Але Ахимаас Садоченко наставав й каже Йоабові: Що буде, те й буде, а я таки побіжу слїдом за Хусієм. І відказав Йоаб: Чого ж тобі, сину мій, бігти? не принесеш ти доброї вістї.

23. А він: Нехай буде й так, а я біжу! І каже той: Ну, то біжи. І побіг

Ахимаас дорогою направці, та й випередив Хусія.

24. Давид саме тоді седів між обома ворітьми, вартовик же війшов на башту над ворітьми; а коли споглянув, бачить — біжить один чоловік.

25. Крикне тоді вартовик і каже се цареві, а царь одвічає: Коли се лиш один, так се добра вість. А той біжить і біжить, і вже надходить близенько.

26. Аж бачить сторож — біжить і другий чоловік. Крикне тоді вартовик: Он біжить ще й другий чоловік. І каже царь: І сей несе добру вість.

27. І крикне тоді вартовик: Як бачу, хода первого, що біжить, схожа на ходу Ахимаасову Садоченкову. І каже царь: Се чоловік ручий: несе добру звістку.

28. Аж тут Ахимаас кликнув і каже цареві: Витаю, царю! тоді припав лицем до землї перед царем та й сказав: Благословен Господь, Бог твій! він віддав тих людей, що підняли були руку проти мого царя й пана!

29. І питає царь: Чи добре дїється моїй дитинї Абессаломові? І каже Ахимаас: Я бачив велике збіговище, як посилав Йоаб раба твого, та не знаю, що там счинилось.

30. І відказав царь: Стань на боцї та й стій тут; він відступивсь та й став.

31. Тепер надійшов і Хусій. І промовив Хусій: Добра вість для царя й пана мого! сьогоднї бо Господь учинив тобі правду, вибавляючи тебе з руки всїх тих, що встали були на тебе.

32. І питає царь Хусія: Чи миром моє дитя Абессалом? І відказав Хусій: Бог-дай так сталося ворогам царя й пана мого й усїм, що ворогуючи, встають на тебе, як сталось дитинї твоїй!

33. І затрусився царь, і пійшов в горішню комнату над брамою, й плакав, а йдучи, говорив безнастанно: Сину мій Абессаломе! Сину мій, сину мій Абессаломе! Ой коли б я був умер замість тебе, Абессаломе, сину мій, сину мій!

ГОЛОВА 19.

Як переказано Йоабові: Царь плаче та побивається по Абессаломові,

2. Тодї в той день і побіда обернулась у печаль всьому людові, бо люд того дня чув, як говорено: Царь побивається по синові!

3. І ввіходив того дня люд крадькома в город, як прокрадується те військо, що вкрило себе соромом, утїкаючи з бою.

4. Царь же закрив собі лице, й плакав голосно: Сину мій, Абессаломе! Абессаломе, мій сину, мій сину!

5. І ввійшов Йоаб до царя та й каже: Сьогоднї ти зневажив усї слуги твої, що вирятували тебе, твоїх синів і дочки, твої жени й наложницї від смертї,

6. Бо тим, хто зненавидїв тебе, показав єси прихилність, а тим, хто прихилявся до тебе — ненависть. Сьогоднї обявив єси, що в тебе нїзащо гетьмани й слуги; сьогоднї взнав я, що коли б Абессалом остав був жив, а ми всї погибили, се тебе задовольнило б уповнї.

7. Устань же! вийди й заговори приязно до підданих твоїх, бо присягаюсь тобі Господом: Як не вийдеш до люду, так іще сієї ночі не зостанеться в тебе нї чоловіка, а се буде гірше, нїж усе те лихо, якого дознав єси від молодощів твоїх та й до сього часу.

8. І встав царь і сїв у ворот. І сповіщено всьому народові, що царь седить у брамі, й ввесь люд прийшов перед царя; Ізраилитяне ж* порозбігались по шатрах своїх.

9. Увесь же народ по всїх поколїннях Ізраилевих перечився між собою й говорив: Царь визволив нас з потали в наших ворогів, визволив із рук Филистіїв, а тепер утїк перед Абессаломом із царства;

10. Та Абессалом, що ми помазали його над нами, полїг у бою; чого ж гаєтесь привернути царя?

11. А слова сї всього Ізраїля дойшли до царя. І послав царь до сьвященників Садока та Абіятара і повелїв сказати: Розмовтесь з громадськими мужами Юдиними та й скажіть їм: Чи ви хочете остатись послїдними в тому, щоб царя відпровадити в його палату?

---

* Тї, що пристали були до Абессалома.

12. Ви ж мої одноплемінники, моє тіло ви й кості; чому ж хочете бути послїдними в приверненню царя?

13. Та й Амазї скажіте: Ти ж моє тїло й кість моя. Нехай Бог удїє зо мною що схоче, коли не будеш у мене, поки жив, намість Йоаба гетьманом!

14. І прихилив він серце всїх Юдеїв, так що вони одностійно послали до царя: Вертайсь назад із усім двором твоїм.

15. От і вертав царь назад і прибув до Йорданї, а Юдеї прийшли в Галгал, щоб стрічати царя й переправити через Йордань.

16. Та й Беняминїй Семей Геренко з Бахуриму поквапивсь із Юдеями зустріч цареві Давидові,

17. А з ним тисяча чоловіка з Беняминý, та й Саулів домовий слуга Сиба з пятнайцятьма синами своїми й двайцятьма рабами кинулись в Йордань,

18. І перебріли вони брід, щоб родину царську перевезти й йому послужити. А як тільки царь переправивсь через Йордань, кинувсь Семей Геренко перед царем на лице своє,

19. Та й промовив до царя: Нехай мій пан не поставить в провину й забуде про те, чим проступився твій раб того дня, як мій пан і царь покинув Ерусалим, й не передержуй того в серцї своїм;

20. Знає бо раб твій, що провинив; то ж отсе прийшов я на зустріч моймý цареві й панові, яко первий з усього дому Йосифового.

21. І озвавсь Абесса Саруєнко та й каже: Чи вже ж Семей не наложить головою за те, що проклинав помазанника Господнього?

22. Однако ж Давид відказав: Що за дїло між вами й мною, Саруєнки, що ви мене спокушуєте тепер? Чи годиться ж сьогоднї кого в Ізраїлї тратити? Чи я не знаю, що сьогоднї я царь над Ізраїлем?

23. От і рече царь Семеєві: Ти не вмреш, та й поклявсь йому царь.

24. І Мемфівостей, внук Саулів, вийшов назустріч цареві. Не мив він собі ніг, не розчісував бороди й не прав одїжі своєї з того дня, як вийшов царь, до того дня, як він вертався здоровий.

25. Як він прибув із Ерусалиму на зустріч цареві, спитав його царь: Чом ти не пійшов зо мною, Мемфівостею?

26. І відказав той: Мій пане й царю! слуга мій зрадив мене. Бо я звелїв йому: Осїдлай менї осла, я поїду з царем, бо раб твій кульгавий,

27. А він оскаржив твого раба перед моїм царем і паном. Однак же мій пан і царь рівен із ангелом Божим; то ж і чини, що тобі до вподоби.

28. Уся моя родина не могла нїчого ждати від мого пана й царя, як хиба тільки смертї, а ти раба твого прийняв між твої сутрапезники; яке ж іще маю я право жалуватись; чого менї ще допевнятись у царя?

29. І відказав йому царь: На що стільки слів тратити? Призначую: Ти подїлишся добром із Сибою.

30. І відказав Мемфівостей цареві: Нехай він хоч і все забере собі, добре, що мій пан і царь в мирі вернувсь до дому.

31. Прийшов і Галаадїй Берзеллїй з Роглиму й перейшов з царем Йордань, щоб його провести за Йордань.

32. Берзеллїй же був дуже старий чоловік, лїт вісїмдесятьох. Він обмислив царя під час його побуту в Махаїмі, був бо собі вельми заможний?

33. І сказав царь Берзеллїєві: Іди зо мною, а я буду обмисляти тебе в Ерусалимі.

34. Берзеллїй же відказав цареві: Скільки ще віку мого, щоб менї йти з царем у Ерусалим?

35. Вісїмдесять год уже віку мого. Чи розберу ж я, що добре, а що недобре? або чи смакувати ме твій раб у тому, що їсти ме й що пити ме? Або ж хиба я ще наджусь на голоси сьпіваків і сьпівачок? Чого ж має раб твій бути тягарем панові моймý цареві?

36. Трошки проведе раб твій царя за Йордань; за що ж, царю, такою милостю менї віддячувати?

37. Дозволь твоймý кметеві вернутись, щоб умерти в батьківському городї моймý коло гробу мого панотця й моєї паніматки. А ось твій раб

(син мій) Кимгам нехай би йшов із
паном і царем. Чини з ним, що тобі
до вподоби.
38. І відказав царь: Нехай же Кимгам
ійде зо мною. Я з ним чинити му,
що тобі здасться добрим, і все, чого
ти коли від мене схочеш, учиню для
тебе.
39. Як перебрів Йордань увесь військовий
люд, а з ним і царь, поцілував
царь Берзеллія й благословив його,
й вернувсь той у свою домівку.
40. І двинув царь у Галгал, і пійшов
з ним і Кимгам, та й ввесь народ Юдин
провожав царя, так само й половина
люду Ізрайлевого.
41. Аж ось прийшли всї мужі Ізраїльскі
до царя, й сказали цареві: Чому
се наші братя, мужі Юдині, потай
нас перевели царя й дом його й усїх
людей Давидових через Йордань?
42. І відказали всї мужі Юдині Ізрайлитянам:
Царь же нам родич. Чого
вам сердитись за се? Хиба ми з'їли
що від його, або він обдарував нас
чим?
43. Ізрайлитяне ж відказували мужам
Юдиним: Наших частин у царя
в десятеро, тако ж і в Давида ми більші
за вас; чому ж ви змаловажили
нас? хиба не нам належався первий
голос, щоб вернути царя назад? Та
слово мужів Юдиних дужче було, ніж
слово Ізрайлитян.

ГОЛОВА 20.

Був там якось чоловік негодяй, Бенъяминїй,
на ймя Себа Бихриєнко.
Сей затрубив у трубу та й кликнув:
Нема нам ніякої спільностї з Давидом
анї долї в синї Ессейовому. Рушаймо
по домах, Ізрайлитяне!
2. І відпали всї Ізрайлитяне від Давида
до Себи Бихриєнка; навпаки ж
Юдеї остались при цареві свойму від
Йорданї аж до Ерусалиму.
3. Вернувши Давид у Ерусалим до
своєї палати, повелїв перевести десять
наліжниць, що покинув доглядати
палату, ув окремнїй будинок і
там обмислив їх усячиною, однак не
пригортавсь до їх. Так і жили вони
замкнені до своєї смертї вдовицями.
4. Тодї повелїв царь Амазї: Поскликай
до мене Юдеїв в три днї; стань і
сам передо мною тут.
5. І пустивсь Амаз в дорогу скликати
Юдеїв. Як загаявся ж довше, ніж
йому призначено,
6. Рече Давид Авессї: Оце Себа Бихриєнко
доведе нас до лихої години,
гірш Абессалома. Возьми людей твого
пана та й жени за ним, щоб не опанував
утвердженого якого города та
не уйшов нам.
7. От і пійшли з ним люде Йоабові,
й всї хелетеї й фелетеї і всї хоробрі.
І рушили вони з Ерусалиму, наздоганяючи
Себу Бихриєнка.
8. Як були вони коло величезного
каменя, показавсь перед ними Амаз.
Йоаб же був одягнений в тїсну воїнську
одежу та й припереэаний мечем,
що висїв у його при боцї, та легко в
піхву входив і з неї виходив.
9. І промовив Йоаб до Амаза: Здоров,
брате! Та й узяв Йоаб правою рукою
Амазу за бороду, щоб його поцїлувати.
10. Амаза ж не постеріг меча у Йоаба,
а той пхнув його в черево, так
що утроба з його випала на землю,
й не повтаряв уже удару, й той умер.
Тепер кинувсь Йоаб і брат його Абесса
нагонця за Себою Бихриєнком.
11. Один же з Йоабового війська
став і покликував: Хто держиться
Йоаба й хто за Давида, рушай за Йоабом!
12. Амаз же скровавлений лежав на
дорозї, й бачивши той, що всї люде
зупиняються над ним, одволїк Амазу
з дороги на поле та й накинув його
одежиною, щоб проходячі не зупинялись
над ним.
13. Як одволочено його з дороги, то
ввесь люд простував слїдом за Йоабом,
щоб наздоганяти Себу Бихриєнка.
14. Він же пройшов по всїх поколїннях
Ізрайлевих аж до Абел-Бет-Мааха
й через цїлий Берим, і всї добірні
мужі збірались і йшли за ним.
15. І прийшли вони й облягли його
в Абел-Бет-Маасї, й насипали проти
городу вал, і підступали під мур, і всї
люде, що були при Йоабові, взяли
розбивати мур.
16. Аж ось крикнула одна мудра

женщина з муру міського: Слухайте! слухайте! Скажіть Йоабові: Їйди сюди, я перемовлюсь із тобою!

17. Як же він прийшов, питає женщина: Ти Йоаб? І каже він: Я. І каже вона йому: Вислухай слова раби твоєї. І відказав: Слухаю.

18. І промовила вона так: У давні давна була така приповідка: хто хоче питати, нехай питає ув Абелї, й так чинено.

19. Я з мирних, вірних (міст) в Ізраїлї, а ти хочеш зруйнувати город, матїр городів ув Ізраїлї. На що руйнуєш наслїддє Господнє?

20. І відказав Йоаб: Далеке се від мене. Не хочу я нї руйнувати, нї бурити!

21. Ось в чому річ: один чоловік із гори Ефраїмової, на ймя Себа, син Бихрів, зняв руку на царя Давида. Видайте менї його, а я відступлю від города. І промовила женщина до Йоаба: Зараз перекинуть голову його тобі через мур.

22. Тодї пійшла вона з своїм мудрим словом перед народ. І відтяли голову Себі Бихриєнкові, та й кинули Йоабові. Тодї звелїв він затрубити в труби, й усе військо відступило від города та й розійшлося по своїм шатрам, а Йоаб вернувсь до царя в Ерусалим.

23. І поставлено Йоаба над усїм військом Ізраїлевим, а Банею Йодаєнка над хелетеями й над фелетеями;

24. Адорама над поборами, а Йосафата, сина Ахилудового, дїєписцем;

25. Суса був царським писарем; Садок та Абіятар були сьвященниками;

26. Також Іра Яритїй був сьвященником у Давида.

ГОЛОВА 21.

За Давидового царювання був в землї голод через три годи, рік за роком. І питав Давид Господа. І відказав Господь: Се через Саула та його дом кровожадний, бо він вигубив Габаонїїв.

2. Тодї прикликав царь Габаонїїв і говорив з ними. Габаонїї же не були з синів Ізраїлевих, а були останком з Аморїїв; а Ізраїлитяне були їм заклялись*; та Саул хотїв повигублювати їх, нїби з ревности про Ізраїлитян та Юдеїв.

3. От і питає Давид Габаонїїв: Що б менї вчинити вам і чим приєднати б вас, щоб ви благословили наслїддє Господнє?

4. І відказали Габаонїї: Не вимагаємо від Саула й дому його нї срібла, нї золота, та й не хочемо, щоб кого в Ізраїлї страчено. А він сказав їм: Чого ж ви допевняєтесь, щоб я вам учинив?

5. І кажуть вони цареві: Того чоловіка, що вичеркував нас, хочемо так вигубити, щоб не було з роду його нїкого по всему займищу Ізраїлевому;

6. З його потомків нехай видадуть нам сїм чоловіка, щоб ми повішали їх перед Господом в Гиві Саула, вибраного Господом. І відказав царь: Видам їх.

7. Пощадив однак же царь Мемфівостея, сина Йонатанового Сауленкового, задля побратимства, що вони заприсягли перед Господом, Давид і Йонатан, син Саулів.

8. За те взяв царь обох синів Рицпиних, дочки Айєвої, що вона вродила Саулові, Армона й Мемфівостея, й пятьох синів від Саулової дочки Мероби, що їх породила Адріелеві Берзеллїєнкові, з Мехоли.

9. І віддав їх в руки Габаонїям, а вони повісили їх перед Господом на горі. І погибли всї семеро вкупі; а погибли вони у перві днї в жнива, коли розпочинались жнива ячмінні.

10. Рицпа ж, дочка Айєва, узяла шерстяну верету й розстелила на тїй горі, й пильнувала тїл від почину жнив, аж докіль дощ із неба поливсь на їх, і не допускала, рушати їх птаству піднебесному в день, а польовому зьвірю в ночі.

11. І донесено Давидові, що вдіяла Саулова наліжниця Рицпа, дочка Айєва.

12. І пійшов Давид і забрав костї Саула й костї Йонатана від городян Явиських в Галааді, що взяли їх були тайком з майдану в Бет-Санї, де

* Гляди Йозуа 9, 19 і 11, 19.

їх повішали були Филистії тоді, як
побили Саула на Гелбуї.
13. І переніс він кості Саулові й ко-
сті сина його Йонатана звідти; тоді
позбірали й кості повішених,
14. Та й поховали кості Саулові й
сина його Йонатана й кості повіше-
них, у займищі Беняминовому, у Зе-
лї, в отецькому Кисовому гробі. Так
сповнено все, що приказав царь, і
з того часу змилосердивсь Господь над
землею.
15. І загорілась ізнов війна між Фи-
листіями й Ізраїлем. І Давид висту-
пив на війну проти Филістіїв із вій-
ськом своїм, і воювали з Филистіями,
й Давид утомився.
16. Тоді задумав Есвій, один із по-
томків Рефаїма, такий, що спис його
важив триста секлів міді, й підпере-
заний був новим мечем, убити Да-
вида.
17. Та врятував Давида Абесса Са-
руєнко та й положив Филистія мер-
твим. Тоді поклялись Давидові люде
словами: Не виступиш ти з нами
більш на війну, щоб не згасло сьвітло
Ізрайлеве.
18. Потім була ще раз війна з Фи-
листіями в Гобі. Тоді положив мер-
цем Хушатїй Собохай-Сафута, що та-
кож був з потомків велетенських.
19. І довелось іще раз воювати Фи-
листіїв під Гобом; того разу вбив Ел-
ханан, син Ягаре-Оргима, з Бетлеєма,
Голїята з Гету, що в його ратовище
було завтовшки з ткацький вал.
20. А як дойшло раз до війни під Ге-
том, знайшовсь там один рослий чо-
ловяга, що мав на руках і на ногах
по шість пучок*, всїх двайцять і чо-
тири. Сей походив також з велетен-
ського роду.
21. Як же почав він раз насьміха-
тись із Ізрайлитян, то його вбив Йо-
натан, син Давидового брата Сафая.
22. Всї чотири названі походили з ве-
летенського роду в Гетї, та й полягли
ли від руки Давидової й слуг його.

ГОЛОВА 22.

І засьпівав Давид Господеві того ча-
су, як Господь вирятував його з рук
у всїх ворогів його й з руки Сауло-
вої, й промовив:*
2. Господь — скеля моя у тїсноті мо-
їй, захищає — рятує.
3. Він мій Бог і затула моя, й до його
втекаю я в нуждї. Він мій щит, ріг
спасення мого, він мій тверджений
замок про втеки. Визволяє мене він
з потали, з ворожої волї й сили.
4. Обізвусь до всехвального Бога, й
він вороги мої боре.
5. Смерть, як води, мене обняла, зло
на мене реве бурчаками.
6. Ланцюги свої пекло на мене кує,
й тенета готує.
7. І в скорботї моїй заквилив я до
Господа, кричма заплакав. І почув
він мене із палати своєї, почув він
мій голос, і дійшов до ушей його крик
мій й плач, й квиленнє — благаннє.
8. Позирне, й земля захиталась, і
небо здвигнулось в основах. Бо тяж-
ким він гнївом закипів, загорівсь, за-
палав несказанним.
9. Із ніздер устав дим, з роту вуг-
льом жеврющим і поломєм жарко жа-
хнуло.
10. Прихилив небеса та й зійшов;
чорний мрак під ногами у його;
11. Під ним дух Херубим; він ле-
тить крильми вітру в хуртовині-
бурі.
12. Обгорнувся-закутавсь у шату-у
тьму водяну, в чорну хмару.
13. Як сяйне, як дихне, летить гряд,
летить жар, летить жупел жерущий;
14. Загрімів Господь з неба, подав
голос Бог всемогущий, найвищчий.
15. Метнув стрільми й роспудив їх
різно; блиснув блискавками й злякались.
лись.
16. І відкрилося оку дно в морі, ров-
верзлись у горах утроби від страшен-
ного гласу, від грому грізного, від ду-
ху гнївного.
17. І простїг він з високого неба пра-
вицю, й мене з вод великих
18. Із неситої злостї, з пучини, з бе-
зоднї ворожої витяг.
19. Вони встали на мене в недолї,
Господь же менї дав підмогу,

* Палцїв.

* Пісня сеся полишилась в свобідному переводї; в книзї Псальмів подана вона докладно яко псалом 17.

20. На простір мене вивів з тїсноти й вирвав із рук беззаконних.

21. І воздав менї Бог по моїй щирій правдї всї блага на сьвітї, наградив він мене за мої чисті руки своїм воздаяннєм.

22. Бо путями Господнїми твердо ходив я, цураючись кривди; не чинив я ледачого ледарства проти спасенного слова.

23. Всї закони Господнї перед віччу в мене стоять що години. Не звертаю й праворуч із них, а не то, щоб лїворуч звертати.

24. Непорочен і чист перед ним був устами я й серцем. Над усе я гріха й переступу Божої волї берігся.

25. І воздав Господь Бог за мою щиру правду менї воздаяннєм, за мої чисті руки перед віччу в його, обмислив прещедро.

26. З преподобним єси в милосердю його преподобен і сам ти. І правдивого в правдї своїй ублажаєш земними благами.

27. З чистим серцем ти чист, і показуєш правду йому без утайки, а з олживим, зрадливим, лукавим, його ж робом ходиш і робиш.

28. Заступаєшся ти за убогих в лихій їх годинї й тїснотї, очі ж гордих, неситих пихою загреб хилиш низько до долу.

29. Ти, мій Боже, у мене за сьвітло, ти сьвітиш менї й у темнотї, і просьвічуєш темряву й розуму й серця сумного.

30. Я з тобою воюю, з тобою звойовую військо хоробре, і з тобою на тверджі потужні, на мури злїзаю високі.

31. Бог! у його дорога без хиби права, слово чисте у його; щит спасенний він тим, хто надїю в йому одному покладає;

32. Бо хто Бог, опріч Господа, Бога одного, і хто нам защита, опріч його сьвятого, єдиного Бога справдешнього в сьвітї?

33. Він мене підперезує силою й путь менї рівно рівняє,

34. Робить ноги бистрими, як в оленя, й гори знижає високі;

35. Робить з рук моїх він самосїкамеча, з пліч — мідяного лука.

36. І щитом закриває спасенним. і милостю пишно величить.

37. І ступнї розширяє мої, й нога не спіткнеться у мене.

38. Я вганяю за ворогом прудко, хапаю, не дам улизнути,

39. І вирізую всїх до ноги, щоб на мене вже більш не вставали.

40. Підперезуєш міццю мене, й лечу я до бою стрілою,

41. Бо женеш вороги сперед мене, я в пень їх запеклих рубаю.

42. І кричать вони й квилять, нема їм підмоги й рятунку. Кричма квилять до Господа, нї! він мовчить і до них не озветься.

43. Й розкидую їх, розсипаю, мов землю, мов порох по вітру; я топчу їх ногами, мішу, як грязюку в багнї, у калюжі.

44. Рятував ти від змовин мене, уберіг і від бунту слїпого, і зробив головою язиків чужих, боввохвальників страннїх.

45. Люди — народи страннї, язицї чужі, боввохвалцї непевні, що не знав їх, не відав, вони тепер служать менї, послухають.

46. Чужий рід, чужа віра, леститься до мене, менї догоджає, й тремтять вороги чужоземцї по тверджених замках високих.

47. Жив Господь і прославлена скеля моя й защита спасенна,

48. Бог, що помсту мою взяв на себе, піддавши народи під мене,

49. Що вхопив мене з рук в супостат і підняв мене в гору, і від зрадника з серцем запеклим, лихим, слобонив мою душу!

50. Тим я, Господи, буду в язицїх невірних тебе прославляти, й твоє імя, прізвище в псальмах, величнїх піснях восьпівати.

51. Бо цареві свойму ти на подуж підмогу велику являєш, й Давиду помазанцеві й його роду по вік призначаєш.

ГОЛОВА 23.

Се ж останнє Давидове слово, слово Давида, Ессеєвого сина, слово мужа поставленого високо, помазанника Бога Яковового, й любого сьпівця Ізраїлевого:

2. Дух Господень глаголе в менї, й слово його на язицї в мене.

3. Сказав Бог Ізраїлїв, говорив про мене скеля Ізраїлева: володїти ме над людьми праведний, буде царювати в Господньому страсї.

4. Як на досьвітньому розсьвітї, при сходї сонця на безхмарньому небі від його сьвітла після дощу виходить із землї трава,

5. Чи не так же й мій дом перед Богом? Бо завіт віковічно статочнїй й твердий вчинив він зо мною. Чи не так же виходить від його все спасеннє моє й все бажаннє моє?

6. А безбожники, се його тернє викинене, що рукою його нїхто не торкає,

7. А хто хоче його зібрати, той бере залїзо, або держало до списа, й палять його на місцї.

8. А се йменння хоробрих силачів у Давида: Ісбозет Ахаманїй, головний між трьома; він підняв списа свого на вісїмсот мужів, і побив їх заразом.

9. Після його йде між трьома невміраками Елеазар, син Дода Ахового. Він належав до тих трьох хоробрих, що з Давидом поругали Филистіїв зібраних до війни;

10. Ізраїлитяне виступили були проти них, а він став і стинав Филистіїв покіль рука в його втомилась і неначе приросла до меча. І дарував Господь того дня велику побіду, й військо йшло за ним тільки задля плїндрування.

11. Після його йде Самма Агенко, Гарарій. Раз зібрались Филистії в Тирію. Там була нива, засіяна сочевицею. Як же люде повтїкали перед Филистіями,

12. Зупинився він серед ниви, оборонив її й побив Филистіїв. І подав Господь тодї велику подуж.

13. Одного разу троє сих силачів з трийцятьох прийшли до Давида в часї жнив в печеру Одоллам, тим часом, як ватага Филистіїв стояла в долинї Рефаїмів.

14. Давид був тодї там в утвердженому місцї, а залога Филистійська стояла в Бетлеємі.

15. І схотїлось Давидові пити, й каже він: Хто б добув менї води з колодязя коло ворот Бетлеємських?

16. І пробились трьох тих силачів через табор Филистійський, набрали води з колодязя Бетлеємського та й принесли Давидові. Та він не схотїв пити її, і вилив на жертву в славу Господеві,

17. І сказав: Сохрани мене, Господи, від того, щоб я таке чинив! Се кров сьмільчаків, що важили життєм своїм, ійдучи по неї! й не схотїв її пити. От що чинили оттї три невміраки!

18. Й Абесса, брат Йоабів, Саруєнко, був головним з трьох инших. Він убив своїм списом триста чоловіка, й був славним між тими трьома.

19. Між сими трьома був він знатнїщий, й був їх отаманом, тим же трьом первим не був рівня.

20. Банея, син Йодая, мужа хороброго, великий дїлами, із Казеїла. Він убив двох синів Ариїла з Моабу. Раз, як упав снїг, убив він лева в ямі;

21. Сей же вбив і велетня Египтїя. Египтїй держав списа в руцї, він же пійшов із палицею на його, вирвав у Египтїя списа з руки та й положив його власним його списом.

22. Таке дїло вчинив Банея Йодаєнко; й був він славний між трьома невміраками;

23. Між трийцятьма був він у шанобі, та первим трьом не був рівня. Давид поставив його найблизшим своїм прибічником.

24. (А се ймена прочих силачів Давидових:) Асаїл, брат Йоабів, був між трийцятьма; далїй Елханан Доденко з Бетлеєму;

25. Самма з Хароду, Елика з Хароду;

26. Херець із Палту; Іра Ікешенко з Текої;

27. Ебіезер із Анатоа, Мебуннай із Гушї;

28. Залмон із Ахоху, Магарай з Нетофу;

29. Хелеб Бааненко з Нетофу; Іддай Рибаєнко з Гиви, Бенияминїй;

30. Банея з Пирату; Іддай з Нахле-Гаашу;

31. Абі-Албон із Арби, Азмавет із Бархуму;

32. Еліахба з Саалбону, з синів Яшена-Йонатан;

33. Сама з Гарару; Ахіам Сараренко з Арару;
34. Елифелет, син Ахасбая Магахатового, Еліам Ахитофеленко з Гиламу;
35. Гезро з Кармелю; Паарай Арбій;
36. Ігал Натаненко з Зоби, Банїй з Гаду;
37. Зелек Аммонїй, Нахарай з Бероту, зброєноша Йоабів Саруєнків;
38. Іра з Ітрі, Гареб із Ітрі;
39. Урія Гетїй. Усїх трийцять і сїм.

ГОЛОВА 24.

І запалав ізнов Господень гнїв на Ізраїля, й побудив Давида розказати: Йди, перелїчи Ізраїля й Юду:
2. І повелїв царь воєводї Йоабові: Пройди по всїм поколїнням Ізрайлевим од Дана та й до Берсаби й перелїчіть народ, щоб менї знати лїк народу.
3. І відказав Йоаб цареві: Господь, Бог твій, нехай ще стільки намножить народу, скілько його є, та ще й сто разів стільки, а добродїй мій й царь нехай дожиє сього; та на що й про що захотїлось сього мойму добродїєві й цареві?
4. Та мусїв Йоаб з отаманнєм чинити по царському наказові. От і пійшов Йоаб із отаманнєм від царя, щоб складати перелїк народу Ізраїльського.
5. І перейшли вони Йордань та й роспочали рахубу в Ароері по правому боцї города, що стоїть посеред долини Гадової по дорозї Язеру;
6. Тодї прибули в Галаад та й пройшли до землї Тахтим-Годші, й прибули в Дан-Ян і обійшли Сидон;
7. І прибули в замок Тирський й в усї городи Хивіїв і Канаанїїв, і вийшли на полуднє Юдеї в Бирсабію;
8. Пройшовши так по всьому царству, прийшли через девять місяцїв і двайцять день в Ерусалим.
9. І подав Йоаб цареві перелїк, що зроблено при переглядї народу, й налїчено Ізрайлитян вісїм сот тисяч мужів сильних і спосібних до війни, а Юдеїв пятьсот тисяч.
10. Та вдарила Давида совість після того, як він звелїв перелїчити люд. І промовив Давид до Господа: Тяжко провинив я тим, що вчинив тепер, але молю тебе, Господи, прости гріх раба твого, бо я вельми (збуяв) нерозумно вчинив.
11. Як же тепер встав Давид другого дня вранцї, прийшло слово Господнє до пророка Гада, прозори Давидового;
12. Їди й скажи Давидові: Так глаголе Господь: Кладу перед тобою три речі; вибери одну, щоб я скарав тебе.
13. І прийшов до Давида Гад, сповістив його про се й рече йому: Виберай, чи має бути в твоїй землї через сїм років голоднеча, чи щоб ти три місяцї втїкав од ворогів твоїх, а вони вганяли за тобою, чи нехай через три днї морова пошесть буде в твоїй землї? Оце ж надумуйсь та й дивись, що маю сказати тому, хто мене послав.
14. І відказує Давид Гадові: Дуже менї тяжко, але нехай впаду я в руки Господнї, милосердє бо його велике; людям же в руки впасти не хочу.
15. І послав Господь морову пошесть на Ізрайлитян від досьвітку аж по назначений час; і померло люду від Дану до Берсабії сїмдесять тисяч чоловіка.
16. Як простяг же ангел руку свою на Ерусалим, щоб вигубити його, зжалївсь Господь над нуждою та й повелїв ангелові, що вигублював люд: Годї! одведи руку твою. Ангел же Господень був саме тодї на тоцї в Евузія Орни.
17. Вбачаючи же Давид, як ангел побиває народ, благав Господа, промовляючи: Я провинив, я (пастирь) вчинив переступ, се ж вівцї — чим вони виннї? Оберни ж руку твою проти мене й дому мого!
18. І прийшов того дня до Давида Гад і рече йому: Йди, споруди Господеві жертівника на тоцї в Евузія Орни.
19. І пійшов Давид по слову Гадовому, як повелїв Господь.
20. Споглянувши ж Орна й побачивши, що царь із двором своїм простує до його, вийшов і вклонився перед царем лицем до землї.
21. Питає тодї Орна: Чого йде добродїй й царь мій до раба свого? І відказав Давид: Щоб купити в тебе

гумно, й спорудити жертівника Господеві, й так одвернути пошесть від люду.

22. І каже тоді Орна Давидові: Нехай мій добродій й царь візьме що хоче та й принесе жертву. Ось воли на всепаленнє, й вози й ярма волові на дрова.

23. Се все дає, мій царю, Орна цареві, а Господь, Бог твій, нехай прийме обіт твій.

24. Однак же царь відказав Орнї: Нї, я куплю в тебе за гроші, й не хочу приносити Господеві всепаленнє, що менї досталось дармо. От і купив Давид гумно, й воли за пятьдесять срібних секлів.

25. І спорудив там Давид Господеві жертівника й приніс всепаленнє й мирну жертву. І Господь змилосердився над країною, та й одвернув погубу від Іраїля.

ПЕРВА КНИГА ЦАРІВ.*

ГОЛОВА 1.

Як же Давид зостарівся, й вбивсь у високі лїта, так, було, ніяк не загрієть ся, хоч його й у ковдри загортають.

2. І кажуть йому слуги його: Нехай би пошукали добродієві нашому цареві молоду дївчину; нехай би вона царя доглядала й услуговувала йому, й лежала на його лонї, й буде тепло нашому добродієві, цареві.

3. І шукали вони по всьому займищу Ізрайлевому що найкрасчої дївчини, та й знайшли Абисагу з Сунаму, та й привели її до царя.

4. І була вона гарна-прегарна дївчина, й ходила за царем і вслуговувала йому, але царь не пригортавсь до неї.

5. Аж ось Адонїя, син Аггитин, розгордївшись, почав говорити: Я буду царем! От і завів собі колесницї й конї й пятьдесять чоловіка, що поперед ним бігали.

6. Батько ж (Давид) нїколи, поки жив, не картав його, питаючи: Про що ти се чиниш? А був він дуже гарний, та ще й уродивсь йому послї Абессалома.

7. І був він у змові з Йоабом Саруєнком та з сьвященником Абіятаром, і тягли вони за Адонїєю.

8. Та сьвященник Садок і Банея Йодаєнко й пророк Натан, і Семей й Рисій, а також хоробрі Давидові не накладали з Адонїєю.

9. Позаколюв раз Адонїя вівцї, корови й бички коло Зохелет-Каменя, що над криницею Рогель, і закликав до себе всїх братів своїх, синів царських, і всїх мужів Юдиних, що служили в царя;

10. Пророка ж Натана, Банею й тих хоробрих, та свого брата Соломона не запросив до себе.

11. Тодї сказав Натан до Бетсаби, матері Соломонової: Чи ти чула, що Адонїя, Аггитин син, озвав себе царем, а Давид, наш пан, про те й не знає?

12. Оце ж я раджу тобі: рятуй життє твоє й життє сина твого Соломона.

13. Їйди до царя Давида та й скажи йому: Чи не сам же ти, мій добродїю й царю, заприсяг служебцї твоїй, кажучи: Син твій Соломон буде царем послї мене, й він засяде на мойму престолї? Про що ж оце Адонїя окликав себе царем?

14. І оце, як ти ще розмовляти меш із царем, я ввійду за тобою та й доповню твої слова.

15. І ввійшла Бетсаба до царя у спальню. Царь же був старезний, а Абисага з Сунаму вслуговувала цареві.

16. І нахилилась Бетсаба й поклонилась цареві; а царь запитав: Що тобі треба?

17. І відказала йому: Добродїю мій, царю! ти заприсяг служебцї твоїй перед Господом, Богом твоїм: Син твій Соломон буде царем після мене, й засяде на мойму престолї!

* Зветься також: Третя книга царів.

18. А ось Адонія окликнув себе царем, а ти, добродію мій й царю, про се й не знаєш.

19. Він позаколював багацько волів, товстих биків й овець, та запросив усіх синів царських, і сьвященника Абіятаря та Йоаба, гетьмана, до себе; кметя ж твого Соломона не закликав.

20. А на тебе, мій добродію й царю, обернув тепер очі ввесь Ізраїль, щоб ти обявив їм, хто засяде після тебе, мій добродію й царю, на твойму престолї?

21. Ато скоро спочине мій добродїй й царь коло батьків своїх, я й син мій Соломон стояти мем зрадниками тут.

22. Ще ж вона говорила до царя, як увійшов пророк Натан.

23. І сказано цареві: Ось пророк Натан! І прийшов він перед царя і поклонився цареві лицем до землї.

24. І промовив Натан: Мій добродїю й царю! чи се ти розпорядив: Адонія має бути царем, і йому на мойму престолї седїти?

25. Бо він сьогоднї спустивсь і заколов множество волів, годованих бичків і овечок та й закликав царевичів, а до того військову старшину й сьвященника Абіятара; й вони оце трапезують і пють перед ним, викликуючи: Нехай живе царь Адонія!

26. Мене ж, твого слугу, да сьвященника Садока, Банею Йодаєнка, й раба твого Соломона не кликав.

27. Невже ж це сталось по наказу мого царя добродія, й чому ти не сповістив кметя твого, хто після тебе, мій добродію й царю, седїти ме на твойму престолї:

28. І відказав царь Давид і рече: Кликнути Бетсабу! Як же ввійшла вона й стала перед царем,

29. Поклявся царь і рече: Так певно, як живе Господь, що вирятовував мене з усякої біди,

30. Як заприсяг я тобі перед Господом, Богом Ізрайлевим: син твій Соломон мусить після мене бути царем і йому седїти на престолї мойму намість мене. Се я й справджу сьогоднї.

31. І вклонилась Бетсаба лицем до землї, упала перед царем та й промовила: Нехай добродїй мій, царь Давид, живе по всї віки!

32. І повелїв царь Давид: Кликнути до мене сьвященника Садока, пророка Натана й Банею Йодаєнка! Як же ввійшли вони перед царя,

33. Сказав їм царь: Возьміть слуг вашого пана з собою; потім посадїть сина мого Соломона на мого мула й везїть його в Гіон.

34. Нехай там помаже його сьвященник Садок і пророк Натан царем над Ізраїлем; тодї трубіть у трубу й викликуйте: Нехай живе царь Соломон!

35. Потім проведїть його сюди, нехай увійде й сяде на мойму престолї й нехай він буде царем намість мене: бо я призначив його, щоб він був князем над Ізраїлем і Юдою!

36. І відказав Банея Йодаєнко цареві й промовив: Амин — так нехай скаже Господь, Бог пана мого, царя!

37. Як був Господь з моїм паном царем, нехай так буде й з Соломоном, і вчинить престол його ще висшим над престол мого пана, царя Давида.

38. І пішли сьвященник Садок і пророк Натан і Банея Йодаєнко вкупі з хелетеями й фелетеями та й посадили Соломона на мула царевого Давидового й повели його в Гіон.

39. І взяв сьвященник Садок олійного рога з намету та й помазав Соломона. Тодї затрублено в трубу, й ввесь люд викликував: Нехай живе царь Соломон!

40. І йшов увесь народ позад його, й грали люде в сопілки й радувались, так що аж земля розсїдалась од їх крику.

41. І почув се Адонія вкупі з запрошеними, саме коли скінчили трапезу. Почув також і Йоаб гук трубний та й каже: Що се за шум, що за гук у містї?

42. Ще він говорив, як увійшов Йонатан, син сьвященника Абіятара. І сказав Адонія: Увійди сюди, ти чоловік чесний й приносиш добру звістку.

43. І відказав Йонатан Адонії: Правда! наш добродїй, царь Давид, зробив Соломона царем.

44. Царь післав з ним сьвященника Садока, пророка Натана, й Банею Йодаєнка з хелетеями й фелетеями, й

посадили вони його на царського мула;

45. І помазали його сьвященник Садок і пророк Натан в Гіонї на царя; і пійшли звідти з веселими сьпівами, і зворушився ввесь город. Ось звідки галас, що ви чули.

46. І Соломон засів уже на царському престолї.

47. І царські слуги приходили поздоровляти нашого добродія, царя Давида й промовляли: Нехай твій Бог зробить імя Соломонове ще поважнїйшим як імя твоє, й престол його висчим над престол твій! І вклонився царь на свойму ложі,

48. І сказав царь так: Благословен Господь, Бог Ізрайлїв, що сьогоднї так учинив, що один з моїх засїв на мойму престолї й мої очі се бачять!

49. І вжахнулись усї, що їх закликав був Адонїя, повставали та й порозходились, кожний в свій бік.

50. Адонїю ж обняв страх перед Соломоном; він встав та й ухопився за роги в жертівника.

51. І переказано Соломонові: Адонїя з великого страху перед царем Соломоном ухопив за роги жертівника та й каже: Царь Соломон мусить попереду заприсягти, що не велить раба свого стратити.

52. І вирік Соломон присуд: Коли буде він себе показувати чоловіком чесним, то й волосина з його не впаде на землю; коли ж виявиться, що він чинить зло, мусить умерти.

53. От і взяли його посланцї царя Соломона від жертівника, а він, прийшовши, упав перед царем Соломоном ниць. І сказав йому Соломон: Іди собі додому.

ГОЛОВА 2.

Як же прийшла година, вмерти Давидові, заповів він синові свойму Соломонові, мовлячи:

2. Я йду оце в ту дорогу, що нею ввесь сьвіт іти мусить, ти ж кріпися й покажи себе мужем.

3. І пильнуй того, що вимагає Господь, Бог твій, від тебе: ходи путьми його й держи його встанови, заповідї, права і сьвідчення, як се написано в Мосейовому законї, щоб бути тобі розважливим у всьому, що чинити меш, і всюди, куди обернешся;

4. Щоб Господь справдив слово своє, що прорік про мене, а воно таке: коли сини твої будуть вважати на свою путь, щоб ходити передо мною в правдї від усього серця й від усієї душі, то не перестануть потомки твої седїти на престолї Ізрайлевому.

5. Далїй же: знаєш сам, що вкоїв менї Йоаб Саруєнко, що він заподіяв двом гетьманам Ізрайлевим, Абенирові Ниренкові та Амессї Етеренкові, повбивавши їх серед миру, як би на війнї, та проливши, як на війнї, кров на пояс, що був на череслах у його, й на обуву, що мав на ногах своїх.

6. Оце ж чини по свойму розуму й не дай йому зійти в землю на той сьвіт із волосом сивим.

7. Синам же Галаадія Берзеллїя яви ласку, щоб вони за твоїм столом їли, вони бо стали менї в пригодї, як я втїкав од брата твого Абессалома.

8. Далїй, маєш ще при собі Семея Геренка, Бенherminія з Бахуриму: сей проклинав мене тяжко, як ійшов я в Маханаїм, та він вийшов зустріч мене на Йордань, і я заприсяг Господом, кажучи: Я не страчу тебе!

9. Ти ж не зостав його без кари, бо ти чоловік мудрий, так знати меш добре, що йому заподіяти, щоб він пійшов на той сьвіт із сивим волосом скривавленим.

10. І почив Давид із отцями своїми, й поховано його в Давидовому городї.

11. Царювання ж Давидового над Ізраїлем було сорок год: в Гебронї він правив сїм год, в Ерусалимі ж трийцять і три годи.

12. І сїв Соломон на престолї батька свого Давида, а потуга його все кріпшала та й кріпшала.

13. І прийшов Адонїя, син Аггитин, до Бетсаби, матері Соломонової. І спитала вона: А мирний же приход твій? І відказав їй: Мирний.

14. І почав: Треба менї поговорити з тобою. Каже вона: Говори.

15. Тодї каже він: Знаєш сама, що царство було моє й що ввесь Ізраїль ждав, що царем буду я. Та воно пійшло инакше й припало царство мой-

му братові, бо Господь йому так призначив.

16. Тепер в мене одна тільки просьба до тебе: не відмов мені. І каже вона йому: Говори.

17. І промовив він: Попроси царя Соломона — бо він тобі не відмовить — нехай оддасть за мене Абисагу з Сунаму.

18. І каже Бетсаба: Добре, я перемовлюсь із царем про тебе.

19. Як же ввійшла Бетсаба до царя Соломона, щоб із ним перемовитись про Адонію, царь піднявся, вклонивсь перед нею та й сїв на свойму престолї. Поставлено престол і про цареву панїматку, й вона сїла з правого боку його.

20. І каже вона: Є в мене просьба невеличка до тебе, не відмов менї її. І відказав їй царь: Скажи тілько, панїматко, я певно тобі не відмовлю.

21. І промовила вона: Що, коли б Абисагу з Сунаму оддали за твого брата Адонію?

22. І відказав царь Соломон матері: О, чому ти просиш тільки Абисагу з Сунаму про Адонія? Лучше проси вже йому й царства. Він же бо мій старший брат, до того ж має за собою сьвященника Абіятара та Йоаба Саруєнка.

23. І поклявсь царь Соломон Господом так: Нехай менї те й те вдїє Бог, коли Адонія виявив се бажаннє не про те, щоб наложити головою!

24. Так певно, як живе Господь, що укріпив мене й посадив мене на престолї батька мого Давида, та по своїй обіцянцї устроїв менї дом: сьогоднї буде страчений Адонія!

25. І дав царь Соломон наказ Банеї Йодаєнкові, й вбив його той, і вмер він.

26. Сьвященникові ж Абіятарові повелїв царь: Їйди ув Анатот у твій хутор, бо й ти заробив смерть. Та сьогоднї тебе не страчу, бо ти носив скриню Господню перед моїм отцем Давидом, і все, що витерпів отець мій, терпів і ти з ним.

27. Так видалив Соломон Абіятара, щоб він більш не був сьвященником Господнїм; і справдилось Господнє слово, що сказав був про дом Ілїя в Силомі.

28. Як дойшла ж про се чутка до Йоаба — Йоаб же тягнув руку за Адонією, а до Соломона не прихилявся — то він втїк у намет Господень та й ухопився за роги жертівника.

29. Як же з'ясовано цареві Соломонові: Йоаб утїк у намет Господень і стоїть коло жертівника, послав Соломон Банею Йодаєнка з наказом: їйди, вбий його.

30. Як же прийшов Банея до намету Господнього, сказав йому: Такий царський наказ: Ходи сюди! той же відказує: Нї, тут хочу вмерти. І приніс Банея відповідь і каже: Так говорив Йоаб і так він менї відказав.

31. І рече йому царь: Зроби так, як він промовив; убий його й поховай, щоб зняти з мене й з моєї родини кров, що Йоаб пролив безвинно.

32. І нехай Господь оберне кров його на його голову, бо він убив двох таких, що були безвиннї й лучші його, а мій отець Давид і не знав про те, Абенира Ниренка, гетьмана Ізраїлевого та Амессу Етеренка, гетьмана Юдиного.

33. Оце ж нехай кров їх навіки впаде на голову Йоабові й потомків його, а Давидові й потомкам його, й домові його, й престолові його по всї вічні часи нехай посилає Господь щасну долю!

34. І пійшов Банея Йодаєнко та й убив Йоаба, й поховано його в домівцї його в степу.

35. І поставив царь Соломон Банею Йодаєнка намість його над військом, а сьвященника Садока поставив царь намість Абіятара.

36. І послав царь і повелїв кликнути Семея й сказав йому: Збудуй собі будинок у Ерусалимі й зоставайсь тут жити, не виходячи нїкуди звідси.

37. Коли ж ізвідси вийдеш, хочби поза потік Кидрон, так зараз — знай се — мусиш умерти; кров же твоя впаде на твою голову.

38. І відказав Семей цареві: Добре! як мій добродїй й царь повелїв, так і чинити ме раб твій. От і жив Семей у Ерусалимі довго.

39. Аж ось лучилось у три роки, що

два раби Семеєві втекли до Анхуса
Маашенка, царя Гетського. І перека-
зано Семеєві: Раби твої в Геті:
40. І зібрався Семей, осідлав осла
свого та й пустивсь у дорогу в Гет
до Анхуса шукати рабів своїх. І вер-
нувся Семей й привів раби свої з Гета.
41. От і з'ясовано Соломонові, що
Семей виходив з Ерусалиму в Гет і
вернувсь назад.
42. І післав царь закликати Семея,
та й каже йому: Чи ж я не поклявся
тобі Господом і не завірив тебе: ско-
ро ти звідсї пійдеш куди небудь, му-
сиш — знай се — вмерти? Ти ж від-
казав менї: добре! чую!
43. Чом же ти не вважив на вире-
чену перед Господом божбу й на по-
велїннє тобі дане?
44. І рече царь надто Семеєві: Сам
ти знаєш і серце твоє знає все те зло,
яке ти заподіяв отцеві мойму Дави-
дові. Нехай же Господь оберне твою
злість на твою голову,
45. Царь же Соломон нехай буде
благословен, і Давидів престол нехай
буде непорушен перед Господом по
вічні часи!
46. І повелїв царь Банеї Йодаєнко-
ві; він вийшов і стратив його, й той
вмер.

ГОЛОВА 3.

Як же окріпло царство в руцї в Со-
ломона, посвоячився Соломон із
Фараоном, Египецьким царем, і взяв
за себе дочку Фараонову й привів її
в Давидів город, покіль не скінчить
будови палати своєї й храму Господ-
нього й муру навкруги Ерусалиму.
2. Тодї приносив люд жертви ще на
висотах, до того бо часу не був ще
збудований дім імени Господньому.
3. Соломон любив Господа і ходив
в установах отця свого Давида, але
й він приносив жертви й палив ка-
дило на висотах.
4. І подався царь у Габаон, щоб там
жертвувати, бо се була найповажнї-
ща жертівна висота. Тисячу всепа-
лень приніс Соломон на тому самому
жертівнику.
5. У Габаонї ж обявивсь Господь Со-
ломонові вночі ввісні, й рече Бог:
Проси, що дав би я тобі.
6. І відказав Соломон: Ти виявив
мойму отцеві Давидові велику ми-
лость, і за те, що він ходив перед ли-
цем твоїм у щирості, побожності й
в чистотї серця, ти додержав йому
цю велику милость і дарував йому
сина, що седів би на його престолї,
як і є воно тепер.
7. Оце ж, Господи, Боже мій, вчинив
єси раба твого намість отця мого Да-
вида царем; але я ще молодик і не
знаю нї виходу, нї ввіходу;
8. І раб твій обертається серед на-
роду твого, що вибрав ти собі, такого
великого народу, що за множеством
його неможна його нї злїчити, нї пе-
реглянути;
9. То ж дай слузї твойму розумнє
серце, щоб йому правити народом
твоїм і вміти розбірати між добрим
і лихим; бо хто зможе правити сим
величезним народом?
10. І вподобав Господь, що Соломон
просив сього.
11. І рече йому Бог: За те, що ти
просив сього, а не випрошував довго-
го віку, або багацтва, або смертї во-
рогів твоїх, а прохав розуму, щоб
уміти судити,
12. То я вволю твою волю: даю тобі
мудре й розумне серце, так що рівнї
тобі нї перше тебе не було, нї послї
тебе не зявиться.
13. Ба й тим, чого не прохав єси,
надїляю тебе: і багацтвом, і славою,
так що рівнї тобі не буде між царя-
ми, покіль віку твого;
14. І коли ходити меш путьми мої-
ми, пильнуючи установ моїх і запо-
відей моїх, як отець твій Давид ходив,
так дам тобі й вік довгий.
15. І прокинувся Соломон, і зрозу-
мів, що се сновидїннє. Вернувшися ж
у Ерусалим, приступив перед скриню
закону Господнього, й приніс жертви
всепалення та жертви мирні, й зла-
див велику гостину про всї слуги
свої.
16. Тодї прийшли дві молодицї-блуд-
ницї до царя.
17. І каже одна молодиця: Прошу,
пане мій! я й оця молодиця живемо
в однїй хатї, й я породила при нїй в
тій хатї;
18. На третий же день, як я породи-

ла, злягла й ся молодиця. І були ми
вдвох; нікого чужого з нами в хаті
не було;
19. І вмер синок сієї молодиці вночі,
бо вона приспала його;
20. Вона ж устала серед ночі, узяла
мою дитину зпід мого боку, тим часом, як служебка твоя спала, та положила її до свого лоня, свою ж мертву дитину положила до моєї груді;
21. Як же встала я вранці годувати
дитинку мою, коли ж воно мертве.
Та як я придивилась до його вранці
пильно, бачу, що се не моя дитинка,
що я вродила.
22. Друга ж молодиця каже: Ні!
моя дитина жива, а твоя дитина мертва. А та править: Ні! твоя дитина
мертва, а моя живенька. І змагались
так перед царем.
23. І рече царь: Ся править: ось моя
дитина живенька, а твоя мертва, а
та править: ні! твоя дитина мертва,
а моя живенька.
24. І повелїв царь: Подайте менї меча! Як же принесено меча перед царя,
25. Повелїв царь: Розітнїть живе
хлопятко надвоє, та й дайте сїй половину, а тїй половину.
26. І каже тодї молодиця, та, що дитина в її була жива, цареві — бо серце її заворушилось з жалю за синком
своїм: Благаю тебе, добродїю мій, оддай їй живеньку дитинку, не вбивай!
А друга промовила: Нехай не буде нї
менї, нї тобі, розтинайте!
27. І розсудив царь: Оддайте тїй першій живу дитину, не вбивайте! та її
мати.
28. Як же почув увесь Ізраїль про
царський присуд, сповнились усї шаною й страхом перед царем; зрозуміли бо, що в йому був Божий розум,
щоб судити.

ГОЛОВА 4.

Оце ж Соломон був царем над усїм
Ізраїлем.
2. А ось, які були в його старші урядники: Азарія, син Садока сьвященника;
3. Елихореф та Ахія, сини Сиви, були писарями. Йосафат Ахилуденко
був дієписцем;
4. Банея Йодаєнко повелївав над військом; Садок та Абіятар були сьвященниками;
5. Азарія Натаненко наглядав над
військами, а Завут, син Натана, був
сьвященником і приятелем царським;
6. Ахисар наглядав над палатою, а
Адонирам над подушним.
7. І було в Соломона дванайцять войтів над усїм Ізраїлем. Вони обмисляли царя й його двір живностю. Що
місяця в роцї мусїв один з них вистачати обмисел дворовий.
8. І се їх імення: Бенгур на Ефраїм-горах;
9. Бендекер — в Маказї й в Шаалбимі
й в Бетсамисї й в Елонї й в Бетханані;
10. Хезеденко в Арубботї; йому вказано Сохо та все займище Хеферське;
11. Абинадабенко: увесь Нафат-Дор;
він мав Тафату, дочку Соломонову,
за жінку.
12. Баана Ахилуденко мав під собою: Таанах і Мегіддо й увесь Бет-Сан, що коло Сартана під Езреелем,
від Бет-Сану до Абел-Мехола аж за
Йокмеам;
13. Геберенко в Рамотї Галаадському; а мав він під собою оселї Ялрові
Манассієнкові, що в Галаадї, і країну
Аргоб у Басанї, шістьдесять великих
городів з мурами й мідяними засовами;
14. Ахинадаб Гидденко був в Маханаїмі;
15. Ахимаас в Нафталїї; й він узяв
за себе дочку Соломонову, Басемату;
16. Баана Хушаєнко, ув Ассері й
Баалотї;
17. Йосафат Паруахенко — в Іссахарі;
18. Шимей, син Ели, в Бенямині;
19. Гебер Урієнко — в Галаад-землї,
в землї Сигона, царя Аморійського, й
Огові, царя Басанського. Він був
приставлений над усїм в тїй землї.
20. Юда й Ізраїль многолїчні як пісок у морі, їли, пили й веселились.
21. І царював Соломон над усїма
царствами од Евфрат-ріки до землї
Филистійської й до границь Египецьких. Вони приносили гостинцї й служили Соломонові, покіль віку його.
22. Живность же Соломонову на кожний день становили: трийцять мір
пшеничньої муки, й шістьдесять мір
инчої муки,

23. Десять годованих волів, двайцять волів з пасовища й сотня овець, не лічивши оленїв, серн і сугаків та годованої птицї.

24. Бо він панував над усією землею по тім боцї ріки, від Тилсаха до Гази, над усїма царями по тім боцї ріки, й був у його мир округи на всї боки.

25. І жили собі Юда й Ізраїль впокійно, кожен під виноградиною своєю й під смоквою своєю, від Дану та й до Берсабиї, покіль було віку Соломонового.

26. І було в Соломона сорок тисячей коней до колесниць, а дванайцять тисяч коней верхових.

27. І обмисляли ті урядники царя Соломона, й доставляли всї потреби до стола царського, кожен свого місяця; не допускали вони недостачі в нїчому.

28. І ячмінь і солому про конї й мули доставляли вони за чергою на місце, де зупинявся царь.

29. І надїлив Бог Соломона великою мудрістю й постеріганнєм і багацтвом духа, мов те море піском на березї,

30. І була мудрість у Соломона більша нїж у всїх, що жили на востоцї, і більша нїж у всїх Египтїів.

31. І був він мудріщий над усї люде, розумнїщий над Етана Езрахія, й Емана, й Халкола й Дарди, Махоленків, і славне було імя його між усїма народами округи.

32. І вирік він три тисячі приповістей, а пісень його було тисяча й пять;

33. І знав він говорити про дерева, від кедра на Ливан-горі та й до гисопу, що виростає з муру; говорив і про четвероногого зьвіра, й про птицю, про полоза й рибу.

34. І приходили з усїх народів, послухати премудростї Соломонової, від усїх царів земних, що зачували про його мудрість.

ГОЛОВА 5.

І послав Гирам, царь Тирський, слуги свої до Соломона, як перечув, що його помазано царем на місце отця його. Гирам же був повсячасно щирим приятелем Давидовим.

2. І послав також Соломон до Гирама сказати:

3. Ти знаєш сам, що мій отець Давид не спромігся збудувати дом іменню Господа, Бога свого, через войни з примежними народами, покіль Господь не положив їх під ноги йому;

4. Тепер же Господь, Бог мій, дав менї мир округи. Нема в мене противника, нема перепон.

5. От і задумав я збудувати дом іменню Господа, Бога мого, як сказав Господь отцеві мойму Давидові, словами: твій син, що його посаджу на престолї твойму намість тебе, той збудує дом іменню мойму.

6. Оце ж повели, щоб нарубали менї на Ливанї кедрини; мої слуги будуть разом з твоїми слугами, плату ж за кметїв твоїх давати му тобі, яку б нї призначив; сам бо знаєш, що у нас нема людей, що вміли б так дерево рубати, як Сидонїї.

7. Почувши Гирам слова Соломонові, зрадїв вельми та й каже: Благословен сьогоднї Господь, що дав Давидові мудрого сина над сим великим народом!

8. І послав Гирам до Соломона сказати: Вислухав я, що послував єси до мене, й чинити му все, чого бажати меш із кедриною й кипарисом:

9. Кметї мої провадити муть їх з Ливану до моря, й повелю тратвами гнати їх морем до місця, яке менї вкажеш; там я зложу їх, а ти забереш собі; тільки ти доставиш хлїба робучому домові мойму.

10. От і відступив Гирам Соломонові кедрини й кипарису, скількі він зажадав.

11. Соломон же давав Гирамові двайцять тисяч мір пшеницї на харчуваннє слуг його й двайцять мір олїї з битих маслин. Стілько віддавав Соломон Гирамові що року.

12. І надїлив Господь Соломона розумом, як обіцяв йому. І був мир між Гирамом і Соломоном, і вони вчинили вмову один з одним.

13. І наложив Соломон панщину на всього Ізраїля, й було панщан трийцять тисяч чоловіка.

14. І посилав їх на Ливан-гору по десять тисяч що місяця, на переміну: по місяцю були вони на Ливанї, а по

два місяці дома. Адонирам же був доглядником над панщиною.

15. І було в Соломона ще сімдесять тисяч двигарів, і вісімдесять тисяч камянорубів у горах,

16. Не влічуючи наставників призначених Соломоном над роботою, щоб наглядали над робочим людом, а було їх три тисячі триста.

17. І дав царь наказ привозити величезне каміннє, дороге каміннє й тесане каміннє на основу дому.

18. А тесали їх будівники Соломонові та Гирамові та Гиблії, й приготовляли бруссє й каміннє на будову храма.

ГОЛОВА 6.

У чотириста вісімдесятому році по виході Ізраилитян із Египту, у четвертому році, місяця Зифа, — се є місяць другий — царювання Соломонового над Ізраїлем, почав він будувати храм Господеві.

2. А був храм, що його спорудив царь Соломон Господеві, шістьдесять локот завдовжки, двайцять локот завширшки, і трийцять локот заввишки.

3. А сьвітлиця (притвор) після ширини храму була завдовжки двайцять локот, і десять локот завширшки перед храмом.

4. І поробив в будівлї кратовані скосьні вікна.

5. І поприбудовував в округ стін храму комнати, навкруги храму громадського й місця всесьвятого, й поробив так в округи бокові сьвітлиці.

6. Найнижча комната була завширшки пять локот, середня шість локот завширшки, а третя сім локот завширшки, бо знадвору будівлї навкруги були уступи, щоб прибудовані комнати не припирали до стін будівлї.

7. І як будовано храм, то брано до будовання каміннє тесане там, де його ламано, так що в храмі при роботї не чути було нї молота, нї сокири, анї якого иншого залїзного знаряддя.

8. Двері в середню комнату були по правій руцї будівлї, й крутлими сходами входилось в середнїй, а з середнього в третий поверх.

9. І спорудив будівлю і скінчив її, й прикрив будівлю стелею з кедрових дощок.

10. І спорудив притулок до всієї будівлї, заввишки по пять локот і звязав його з храмом кедровим бруссєм.

11. І надійшло Господнє слово до Соломона, таке:

12. Оце ти будуєш храм: Коли ж ходити меш у моїх установах, і будеш поступати по моїм правам та пильнувати всїх моїх заповідей, щоб ходити їх робом, так справджу я на тобі слово моє, що я глаголав отцеві твойму Давидові,

13. І жити му серед синів Ізраїля й не покину народу мого Ізраїля.

14. І спорудив Соломон храм і скінчив його.

15. І обложив стїни храму з середини кедровими дошками; від долівки в будівлї аж до бруссся в крипі пообкладував її з середини деревом кедровим, а стелю вистелив кипарисними дошками.

16. І обложив на двайцять локот заднїй бік дому кедровими дошками від долівки та й до верху, й устроїв внутрішню часть храму на Сьвяте Сьвятих.

17. На сорок локот був храм, то є передня часть храму.

18. А по кедринї була з середини різьба й квітки висячі. Усе було кедрина, каменя не видко було.

19. Заднїй же простір построїв у внутрі будівлї на те, щоб там поставити скриню завіту Господнього.

20. Сеся часть була двайцять локот завдовжки, двайцять локот завширшки й двайцять локот заввишки, й обложив він її щирим золотом; так саме обложив і кедрового жертівника.

21. І обтяг Соломон храм із середини щирим золотом, і протягнув золотий ланцюг перед місцем пресьвятим, і обтягнув (те місце) золотом.

22. Цїлий храм обложив він золотом, цїлий храм до кінця, та й всього жертівника в Пресьвятому обтяг золотом.

23. І зробив у Пресьвятому два херувими з дерева оливного по десять локот заввишки.

24. Пять локот було одно крило херувима, а пять локот друге крило

херувима, то є десять локот від кінця одного крила до кінця другого крила.
25. На десять локот був і другий херувим. Обидва херувими були однієї міри й одного виду.
26. Заввишки один херувим десять локот, а стільки й другий херувим.
27. І поставив він херувимів серед внутрішньої часті храму. Крила ж херувимів були розпростерті, так що крило одного до однієї стіни торкалось, а крило другого херувима до другої стіни торкалось; другі ж крила їх сходились крило з крилом серед храму.
28. І пообтягував він херувимів золотом.
29. А по всіх стінах храму навкруги вирізьбив різьбою херувимів і, пальмових дерев і вислих квіток, що з стіни неначе виходили.
30. А й долівку в храмі обтяг золотом у внутрішній й передній часті.
31. До ввіходу в внутрішню часть зробив двері з дерева оливного, крила ж дверей були пятигранні.
32. На обох дверних крилах з дерева маслиннього повирізувано херувимів, пальми і вислі цьвіти, та й пообтягав їх золотом, се є покрив херувимів і пальми розплесканим золотом.
33. Так само поробив і до ввіходу в головний храм двокрилі двері з дерева дикої маслини чотироугольні;
34. А два дверні крила з кипарисового дерева; обі половини одних дверей й обі половини других дверей отвиралися.
35. І повірізував на них херувимів, пальми й вислі квітки, й пообтягав їх по різьбі золотом.
36. І построїв внутрішний двір із трьох покладів тесаного четирогранного каменя й одного покладу кедрового брусся.
37. У четвертому роцї, в місяцї Зиф, заложив він основу під храм Господень,
38. А в одинайцятому роцї, в місяцї Бул — се є місяць восьмий — скінчив він храм по всіх його частинах і з усім знаряддєм; а будував його сім год.

ГОЛОВА 7.

Свою ж палату будував Соломон трийцять год, і викінчив увесь дім свій.
2. А збудував будинок з Ливанської кедрини, сотню локот завдовжки, пятьдесять локот завширшки й трийцять локот заввишки, на чотирьох рядах кедрових стовпів, і кедрове брусє на стовпах.
3. І вистелив стелю з кедрових дощок над бруссєм, на сорока пятьох стовпах, по пятнайцять у кожному ряду.
4. А віконних стовпців три ряди, й три ряди вікон, вікно проти вікна.
5. І всї двері й дверні одвірки були четверокутні, і вікно проти вікна в три ряди.
6. І присїнок із стовпів зробив він пятьдесять локот завдовжки, а в трийцять локот завширшки, вкупі з рундуком перед ним з стовпами й порогом спереду.
7. І спорудив ще престолову сьвітлицю, де вирікав право, судову сьвітлицю, й покрив її кедриною від долівки та аж під стелю.
8. І будинок, де він жив, на другому дворі, позад сьвітлицї, споруджено так само. І дочцї Фараоновій, що взяв за себе Соломон, спорудив будинок взором сієї сьвітлицї.
9. Все оце споруджено з дорогого каміння, обтесаного до розміру з середини й знадвору та обрізаного пилою, від підвалини та аж до верха стін виступів, а знадвору аж до великого переддвору.
10. І в основі було дороге каміннє, величезне каміннє, каміннє у десять локот і каміннє у вісім локот.
11. І зверху дороге каміннє, тесане до міри, та кедрина.
12. А великий двір обгороджено трьома рядами квадровими й одним рядом кедровим, а так само й внутрішнїй двір храму Господнього й переддвірре храму.
13. І послав Соломон і взяв Гирама з Тиру.
14. Се був син удови з поколїння Нефталієвого; батько ж його був Тирій, мідник; а був сей повен знаття, розуму й вміння у всякій мідяній ро-

боті. Він прибув до царя Соломона й
виробляв у його всякі роботи:
15. Він зробив два мідяні стовпи, кожний вісїмнайцять локот заввишки, й поворозку в дванайцять локот, що обіймала оба стовпи;
16. І виготував два наголовні вінцї з міді, щоб їх покласти зверхи на стовпах: пять локот заввишки один главень, а пять локот заввишки другий главень;
17. І сїтки плетеної роботи та ланцюговаті шнурки на окриттє главнів, що були зверху стовпів: сїм на один главень, а сїм на другий главень.
18. Так зробив він стовпи й два ряди гранатових яблок навкруг сїтки, щоб покрити главнї, що верх стовпів; те саме зробив і для другого главня.
19. А в передсїнку главнї зверху на стовпах були взором лелїї, на чотири лікті,
20. І главнї на обох стовпах зверху навпроти сїток; а на другому главнї, рядами кругом, дві сотнї гранатових яблок.
21. І поставив стовпи на рундуцї храмовому; поставив стовпа правобіч і назвав його Яхин, і поставив стовпа лївобіч і назвав його Боаз.
22. А поверх стовпів були наче лелїї пороблені. Так закінчено роботу стовпів.
23. І виробив море вилите з міді, завширшки від одного краю до другого десять локот, цілком кругле, а заввишки пяти локот, а шнур у трийцять локот обіймав його навкруги.
24. Попід краями ж його навкруги були огірочки по десять на локоть; вони оббігали море округи в два ряди; огірочки були вилиті заразом із ним.
25. Воно стояло на дванайцятьох волах: три дивились на північ, три дивились на захід, три глядїли на полуднє, а три позирали на схід сонця; море лежало на них, а зади їх укриті були під ним.
26. Завгрубшки було воно в долоню, а край його похожий на край кубка, видом же подабало на розвиту лелїю. Воно містило в собі дві тисячі ведер.
27. Поробив він і десять мідяних підніжків, а кожен підніжок був десятьох локот завдовжки, чотирьох завширшки й трьох локот заввишки.
28. Підніжки ж зроблено так: у них були стїнки, а стїнки були між виступами;
29. На стїнках же між виступами були повироблювані леви, воли, херувими, й так само на виступах, а повисче й понизче львів і волів звисали вінки неначе ременї;
30. В кожному підніжку по чотири мідяних коліс і мідяні оси. По чотирьох рогах були виступи, неначе плечики, а були вони повиливані під умивальницею, коло кожного вінка.
31. Отвір від внутрішнього вінка до верха на один локоть; отвір круглий як і підніжки стовпів, в півтора лікти, а при отворі різьби, але бокові стїнки були чотирогранні, не круглі.
32. Під стїнками було четверо коліс, і осї в колесах держались одна з одною під підніжками; кожне ж колесо було заввишки півтора лікти.
33. А колеса були зроблені як колеса до возів, тільки осї їх, і обіддє й спицї й дзвони їх — все було вилите;
34. Бо й тоті чотири плечики на кожному углї підніжка були з того ж підніжка вилиті;
35. А зверху підніжка був неначе горбок круглий, заввишки в пів лікти, а вгорі на підніжку були держала й стїнки його з одного виливу з ним.
36. І повирізував він на дощинках з міді й на углах херувимів, леви й пальми, скільки де було місця, й квіткову повязь округи.
37. Сим робом повиготовлював він десять підніжків; всї вони були одного виливу, однієї міри й одного виду.
38. Потім вилив десять мідяних умиваленъ; у кожну умивальню влазилось по сорок ведер; кожна вмивальня була в чотири лікті, й кожна вмивальня стояла на одному з десятьох підніжків.
39. І розставив підніжки — пять по правому боцї храму, а пять по лївому боцї храму; море ж поставив по правому боцї храму, на східно-полуденній сторонї.
40. І поробив Гирам котелики й ло-

патки й мисочки, й кропильниці, й покінчив усі роботи, які виконував у царя Соломона про сьвятиню Господню:
41. Два стовпи з обома главнями на верх стовпів, і дві сітки до покривання обох главнїв над стовпами;
42. І чотириста гранатових яблок до кожної сїтки до покривання обох шнурів наверху стовпів;
43. І десять підніжків і десять умивалень на підніжках;
44. І одно море й дванайцять волів під море;
45. І казани й лопатки й мисочки, й кропильниці, а ввесь той посуд, що поробив Гирам цареві Соломонові про храм Господень, був з блискучої міді.
46. В Йорданському лузї велїв царь виливати їх, у формах із глинковатої землї, між Сукхотом і Сартаном.
47. І поставив Соломон увесь посуд на місцї. Задля великої їх многостї вага міді не була зрахована.
48. І постарав Соломон увесь посуд, що у храму Господньому: золотого жертівника й золотого стола, що на йому покладні хлїби лежали;
49. І сьвітилники — пять праворуч, а пять лїворуч перед заднїм простором сьвятинї з щирого золота, й цьвіти, й лямпи й щипцї з золота;
50. І вмивальнї, ножі, миски, блюда й кадїлницї з чистого золота, й завіси у дверей до внутрїшнього храму, до Пресьвятого й до дверних крил храмових до головного храму — все з золота.
51. Так скінчено всї роботи, що царь Соломон виконував до храму Господнього, й вніс Соломон все, що присьвятив був панотець його Давид, срібло й золото й посуд, і зложив у скарбницї храму Господнього.

ГОЛОВА 8.

Тодї скликав Соломон громадські мужі Ізрайлеві й всї голови в поколїннях, князї Ізраїльських родин, до себе в Ерусалим, щоб перенести скриню завіту Господнього з Давидового города, се є з Сиону.
2. І позбірались до царя Соломона на сьвято усї Ізрайлитяни в місяцї Етанимі, — се семий місяць.
3. І прибули всї громадські мужі Ізрайлеві, й взяли сьвященники скриню,
4. І понесли скриню Господню й намет громадський, з усім сьвятим знарядом, що був у наметї, й несли все сьвященники й левіти.
5. Царь же Соломон і вся громада Ізраїльска, що при йому скупилась, ійшли перед скринею, тим часом як жертвовано воли й вівцї, стільки, що не зложити їм і лїку.
6. І внесли сьвященники скриню завіту Господнього на її місце, у Сьвяте Сьвятих під крила херувимів;
7. Бо херувими простирали крила над місцем скринї й прикривали скриню й носила її зверху.
8. А носила були такі довгі, що їх кінцї можна було бачити з сьвятинї, тільки з надвору не було їх видко. І зостаються вони там по сей день.
9. У скринї ж не було нїчого крім двох камяних таблиць, що зложив там Мойсей на Горебі, коли вчинив був Господь завіт із синами Ізрайлевими, як вийшли вони з Египту.
10. Як же повиходили сьвященники із пресьвятої сьвятинї, сповнила хмара храмину Господню.
11. І не могли сьвященники за хмарою стояти там і служити службу, бо храм Господень сповнився славою Господньою.
12. Тодї промовив Соломон: Господь сказав, що пробувати ме в мрацї;
13. Оце ж я построїв дім тобі на пробуток, місце, де ти вовіки жити будеш.
14. І повернув царь лице своє й привітав благословеннєм усю громаду Ізрайлеву, як уся громада Ізрайлева стояла.
15. І промовив: Хвала Господеві, Богу Ізрайлевому, що глаголав устами своїми панотцеві мойму Давидові, й нинї справдив те рукою своєю! А глаголав тако:
16. З того часу, як вивів я мій нарід Ізраїля з Египту, не вибрав я города нї в одному з поколїнь Ізрайлевих, щоб менї дом збудовано, де перебувало б імя моє, а вибрав Давида, щоб він був над моїм народом Ізраїлем.
17. І було вже в мого паноця на

думці збудувати храм іменню Господа, Бога Ізрайлевого;

18. Та Господь сказав панотцеві мойму Давидові: Що задумав єси збудувати храм іменню мойму, се добра в тебе думка,

19. Тільки ж не тобі будувати мені храм, а твойму синові, що вийшов із чересел твоїх, той збудує храм іменню мойму.

20. І справдив Господь слово своє, що виповів, бо я вступив на місце панотця мого Давида, й засів на престолї Ізрайлевому, як обітував Господь, і збудував храм іменню Господа, Бога Ізрайлевого,

21. І приладив місце на скриню, що в нїй завіт Господень, зложений ним із батьками нашими, як вивів їх із Египту.

22. І приступив Соломон до жертівника Господнього поперед всієї громади Ізрайлевої, й зняв руки свої 'д небу,

23. І промовив: Господи, Боже Ізрайлїв! нема бога, що був би тобі рівня, нї на небі вгорі, нї на землї внизу. Ти хорониш заповіт і милость слугам твоїм, що ходять перед тобою з усього серця.

24. Ти й кметеві твойму, панотцеві мойму Давидові, додержав того, що обітував йому; що устами твоїми глаголав єси, те сьогоднї рукою твоєю довершив єси.

25. Тепер же, ой Господи, Боже Ізрайлїв, додерж рабові твойму, мойму панотцеві Давидові, все що обітував єси йому словами: не переведеться у тебе передо мною седючий на престолї Ізрайлевому, аби тільки сини твої дбали на дорозї своїй про те, щоб ходити передо мною тим робом, яким ходив ти.

26. Справди ж, Боже Ізрайлїв, обітницю твою, що дав єси рабові твойму Давидові, отцеві мойму!

27. Чи Богові ж бо справдї жити на землї? Небо й небо небес тебе не 'біймуть, атож би сей храм обняв, що збудував я тобі?

28. Та зглянься на молитву й благаннє слуги твого, Господи, мій Боже, й почуй взиваннє й мольбу, що раб твій оце тебе вмоляє.

29. Нехай очі твої вночі й у день споглядають на храм сей, на се місце, що про його обітував єси: ймя моє буде там! Ой вислуховуй же молитви, якими раб твій на сьому місцї буде молитись!

30. Вислуховуй мольбу слуги твого й народу твого Ізраїля, коли вони будуть молитись на сьому місцї. Вислуховуй в місцї пробутку твого, на небі, вислуховуй і милосердися!

31. Коли хто провинить ближньому свойму й наложать на його божбу, щоб побожився, й прийде він, щоб поклястись, перед жертівника твого у сьому дому,

32. Тодї вислухай з неба й вчини присуд над слугами твоїми: скарай винного, обернувши справу його на його ж голову; безвинного ж оправди, давши йому по його правдї.

33. Коли твій нарід Ізраїль буде звойований ворогом, за те що провинив, відтак же обернуться вони до тебе й узнають імя твоє, та благати муть тебе в сьому дому,

34. Тодї ти почуй з неба й прости гріхи твого народу Ізраїля, й приведи їх назад у ту землю, що надїлив єси батькам їх.

35. Коли небо буде замкнене й не крапне дощем за те, що провинять тобі, й коли молитись муть вони на сьому місцї й взнають імя твоє й навернутья від провини своєї, бо ти впокорив їх, —

36. Тодї почуй на небі, й прости гріхи слуг твоїх й народу твого Ізраїля, вказавши їм добру путь, щоб нею простували, й пошли дощ на землю твою, що надїлив єси народові твойму в наслїдню державу.

37. Коли постане голоднеча на землї, чи то помор, коли буде закажений воздух, засуха, ржа, або сарана, або черви, коли тїснити ме ворог у землї його, або буде яка нужда, чи хороба яка, —

38. Усяку молитву, взяке благаннє від якої людини з усього народу твого Ізраїля, коли вони почують горе в серцї свойму й простягнуть руки свої до сієї сьвятинї,

39. Почуй у небі, в місцї пробутку твого, й помилуй; вчини й відплати

кожному по заслузї його, так як ти взнаєш серце його, один бо ти знаєш серце всїх синів людських: —

40. Щоб вони страхалися тебе по всї днї, покіль жиють на землї, що надїлив єси нашим батькам.

41. Коли ж би чужениця, що не з твого народу Ізраїля, прийшов із далекого краю задля імення твого, —

42. Бо вони чути муть про велике імя твоє, про твою руку потужну й простягнуту правицю, — коли б він прийшов і моливсь перед сим храмом,

43. То почуй й його з неба, з місця, де престолуєш, і вчини все те, про що покликати ме до тебе чужениця, щоб усї народи на землї взнали ймя твоє, щоб і вони боялись тебе, як нарід твій Ізраїль, та щоб дознались, що ймям твоїм називається храм сей, що я збудував.

44. Коли вийде нарід твій на війну проти ворога свого тим шляхом, яким пошлеш його, й молити меться Господеві, обернувшись проти города, що вибрав єси, й проти храму, що я збудовав іменню твойму,

45. То почуй з неба молитву й благаннє їх і вдовольни їх.

46. Коли вони провинять тобі — бо нема чоловіка без провини, — а ти в гнїву подаси їх на поталу ворогові, а той займе їх у полонь і відведе у ворожу землю, чи далеко чи близько,

47. І вони схаменуться в землї, куди зайнято їх у полонь, і навернуться і будуть молитись до тебе у землї їх нашийників і мовляти муть: Ми провинили, ми безбожні, ми грішні,

48. І коли обернуться до тебе з усього серця й з усієї душі в ворожій землї, куди зайнято їх, і молити муться до тебе, обернувшись до землї, що надїлив єси батькам їх, до городу, що вибрав єси й до того дому, що збудував я йменню твойму,

49. Тодї вислухай на небі, в місцї пробутку твого, їх молитву й благання і вчини, чого їм треба;

50. І помилуй твій нарід, у чому провинили вони тобі, й прости всї переступи їх проти тебе, й нехай змилосердяться до них ті, що позаймали їх у полонь, і пожалують їх;

51. Бо вони твій нарід і твоє наслїдде, що вивів їх єси з Египту, з тієї залїзної печі.

52. Нехай (уші й) очі твої будуть отворені на благаннє слуги твого й на молитву народу твого Ізраїля, щоб вислуховувати їх завсїди, коли вони взивати муть до тебе;

53. Бо ти вилучив їх у наслїддє собі з усїх народів на землї, як се сказав єси через слугу твого Мойсея, коли виводив єси батьків наших із Египту, Владико Господи!

54. Як докінчив Соломон всї цї молитви й благання до Господа, піднявся він із перед жертівника Господнього, де стояв навколїшках із простягнутими у небо руками.

55. І ставши благословив усю громаду Ізраїля грімким голосом сими словами:

56. Благословен Господь, що надїлив нарід свій Ізраїля впокоєм, як обітував! Не зосталось марним нї одно слово з усїх величнїх обітниць, що дав через раба свого Мойсея.

57. Нехай же буде з нами Бог наш, як він був із нашими батьками. Нехай не покидає нас і не відпихає нас.

58. Нехай прихиляє до себе серце наше, щоб ми ходили путьми його й пильнували заповідей його, установ його й законів його, що заповідав він батькам нашим.

59. І нехай будуть сї слова, що я промовив у молитві перед Господом, близькі Господеві, Богові нашому, в день і в ночі, щоб він подавав усе потрібне слузї свойму і народові свойму Ізраїлеві на всякий день,

60. Щоб усї народи на землї зрозуміли, що Господь є Богом, і нїхто инший;

61. І нехай серце ваше буде неподїльно віддане Господу, Богу нашому, щоб ми ходили в установах його і держали заповіді його, як се оце й дїється.

62. За сим царь і ввесь Ізраїль принесли жертву перед Господом.

63. І приніс Соломон на мирню жертву Господеві двайцять і дві тисячі волів а сто двайцять тисяч овець. Сим робом осьвятили храм Господень царь і всї Ізраїлитяне.

64. Того ж дня осьвятив царь серед-

ню часть двора перед храмом Господнім, приносячи там усепалення, й хлібову жертву й товщ на жертву мирню; бо мідяний жертівник, що стояв перед Господом, був надто малий, щоб на йому помістити всепаленне й хлібову жертву й тук жертви мирньої.

65. І справив Соломон того часу сьвято й ввесь Ізраїль із ним, — збір величезний, що зійшовся від входу в Етам аж до ріки Египетської, перед Господом, Богом нашим, через сїм день і ще сїм день, то є через чотирнайцять день.

66. На восьмий же день відпустив Соломон нарід. І благословили вони царя й розійшлись по домівках своїх, радіючи в серцї задля всього доброго, що виявив Господь слузї свойму Давидові й народові свойму Ізраїлеві.

ГОЛОВА 9.

Як же скінчив Соломон будову сьвятинї Господньої й царської палати й всього, що бажав витворити,

2. Обявився Господь Соломонові вдруге, як обявивсь був йому в Габаонї.

3. І рече Господь йому: Вислухав я молитву твою й благаннє твоє, що приносив ти перед мене. Я осьвятив сей храм, що збудовав єси, оселивши там на віки ймя моє, й мої очі й моє серце будуть там віковічно пробувати.

4. Як ходити меш передо мною, так як ходив отець твій Давид, в простотї серця й щирості, та все те чинити, що я заповідав тобі, й моїх установ і прав пильнувати меш,

5. Так я престол твій над Ізраїлем утверджу навіки, як обітував отцеві твойму Давидові, словами: не переведеся в тебе седючий на престолї Ізрайлевому.

6. Коли ж ви й дїти ваші одвертатись мете від мене, й не пильнувати мете моїх заповідей й встанов, що я положив перед вами, а відійдете й иншим богам станете служити й перед ними припадати мете,

7. Так викореню Ізраїля з землї, що надїлив їм, і той храм, що посьвятив іменню мойму, відкину від лиця мого, і станеться Ізраїль сьміховищем і гидом між усіма народами.

8. І всякий, хто переходити ме попри храм сей величезний, страхати меться й буде посвистувати, й питати ме: За що Господь заподіяв таке сїй землї й сьому храмові?

9. І відказувати муть: Про те, що вони Господа, Бога свого, що їх батьків вивів із Египту, покинули, та прихилились до инших богів і припадали перед ними й служили їм, за те наслав Господь на них усю недолю сю.

10. Як уплило ж двайцять років після того, що Соломон построїв обідві будівлї, храм Господень і царську палату,

11. А Гирам, царь Тирський, додавав на се Соломонові кедрового й кипарисового бруссє, як і золота, скільки забажає було, — тодї поступився царь Соломон Гирамові двайцятьма городами в Галилейській країнї.

12. І вийшов Гирам із Тиру, щоб на ті городи подивитись, що їх дав йому Соломон, та й не сподобались вони йому.

13. І каже він: Що се за городи, що ти, брате, поступився менї ними! Тим прозвано їх по сей день Кабул (багно).

14. Гирам же послав був цареві сто й двайцять талантів золота.

15. А ось роботи, на які побіралась данина, що її наложив Соломон, щоб вибудовувати храм Господень і свою палату, і міст (над пропастю) Милло й мур Ерусалимський, й Гезер, Мегиддо и Газер,

16. Бо Фараон, царь Египецький напав був і звоював Газер та спалив його, а Канааніїв, що жили в городї, побив, та й оддав його в віно дочцї своїй, супрузї Соломоновій;

17. От і відбудував Соломон Газер і нижнїй Беторон,

18. І Баалам і Тадмор (Пальмиру) в пустинї,

19. І всї запасові городи, що належали до Соломона, й міста про вози й міста про кінноту, й все те, що хотїв Соломон побудувати в Ерусалимі, на Ливанї й в усїй землї царства свого.

20. Увесь же народ, що позістався од Аморіїв, Гетіїв, Ферезіїв, Гевіїв і Евузіїв, що не були з синів Ізрайлевих.

21. Потомки тих, що позоставались іще в землї, що їх Ізраїлитяне не здолїли вигубити, тих обернув Соломон у крепацтво по сей день.

22. З Ізраїлитян же не зробив нікого Соломон крепаком, а були вони військовими людьми, його урядниками, його отаманнєм та наказними над його колесницями й кіннотою.

23. Старших наставників над роботами Соломоновими було пятьсот і пятьдесять, що доглядали над людьми, що робили дїло.

24. Дочка Фараонова перейшла з Давидового городу в свій власний дом, що їй Соломон збудував; він збудував і Милло.

25. І жертвував Соломон тричі що року всепалення й мирні жертви на жертівнику, що построїв Господеві, й палив на йому кадило перед Господом. І покінчив він будову.

26. Побудував царь Соломон і кораблї в Асіонгабері, коло Елота, на березї Червоного моря в Едом-землї.

27. І послав Гирам на тих кораблях своїх підданих мореходів, що з морем обізнані були, вкупі з підданими Соломоновими,

28. І прибули вони в Офир, і взяли звідти золота чотириста й двайцять талантів*, і привезли до царя Соломона.

ГОЛОВА 10.

Як же перечула цариця Сабська чутку про славу Соломонову в імя Господнє, прибула вона випробувати його загадками.

2. Прибула ж вона в Ерусалим з вельми великим двором, а верблюди несли пахощі й премного золота й дорогоцїнного каміння. І прибувши до Соломона, бесїдувала вона з ним про все, що мала на серцї.

3. А Соломон давав їй відповідь на всї її питання. Не було нїчого недовідомого цареві, чого б він їй не вияснив.

4. Як побачила ж цариця Сабська всю мудрість Соломонову, й палату, що збудував,

5. І наїдки до його столу, житла дворян його й стрійність слуг його й їх одїж, й пивничників його, та всепалення його, що він приносив у храму Господньому, то й не стямилась;

6. Та й сказала цареві: Щира правда була все те, що менї переказано в моїй землї про твої обставини й про твою мудрість.

7. Не хотїла я няти віри переказам, аж покіль прибула сама та й побачила все своїми очима. Та менї й половини не сказано. У тебе більш мудростї й заможностї, нїж іде чутка, що я перечула.

8. Щасливі люде твої, й щасливі слуги твої, що по всяк час перед тобою стоять і слухають мудростї твоєї!

9. Хвала Господеві, Богу твойму, що йому було залюбки посадити тебе на престолї Ізраїлевому. Віковічно влюбив Господь Ізраїля, коли поставив тебе царем, щоб чинив суд і правду.

10. І подарувала вона цареві сто й двайцять талантів золота й велике множество пахощів і благородного каміння. Нїколи ще не приходило стільки пахощів, як подарувала цариця Сабська цареві Соломонові.

11. А кораблї Гирамові, що привозили золото з Офира, привезли з Офира велике множество червоного дерева й благородного каміння.

12. І поробив царь із червоного дерева поруччя до храму Господнього й про царську палату, й псалтирі й гуслї для сьпівців. Нїколи не привожено такого червоного дерева, й не видано по сей день.

13. І дав царь Соломон царицї Сабській усього, чого жадала й прохала, понад те, що їй дарував як гостинець царський. І пустилась вона в дорогу додому, вона й вся прислуга її.

14. І було в золотї, що приходило до Соломона кожного року, ваги шістьсот шістьдесять і шість талантів,

15. Опріч того, що приходило від продавців, і з торгу купецького й від усїх царів Арабських і від намісників земських.

16. І повелїв царь Соломон виготовити двістї великих щитів із кованого

* Золотий талант мав у собі три тисячі секлів, а один секел одну третину червінця (дуката); отже талант — 1000 червінцїв.

золота; шістьсот секлів золотих обернув на кожен щит;

17. До того триста меньших щитів із кованого золота; три секлі золота обернув на кожен щит, і повішав їх царь у кедровому дому.

18. Далїй повелїв царь виготувити престола з слонової костї, й обтягнув його щирим золотом.

19. Шість ступенів вело до престола; верховина за престолом була закруглена, а на сїдилищі були з обох боків поруччя, а коло поруччя стояло двоє львів.

20. Дванайцять же левчуків стояло на шести ступенях з обох боків. Такого не було нї в якому царстві.

21. І ввесь пивний посуд у царя Соломона був із золота та й усе знаряддє в кедровому будинку було з чистого золота; нїчого не було з срібла, бо срібло за Соломонових часів вважали нї за що;

22. Бо в царя Соломона були Тарсійські кораблї на морі при кораблях Гирамових. Що три роки приходили Тарсійські кораблї й привозили золото, слонову кість і обізян і пави.

23. Царь Соломон переважив усї царі на землї заможностю й мудростю.

24. І ввесь сьвіт жадав бачити Соломона, щоб чути премудре слово його, що вложив йому Бог у серце.

25. При тому кожен приносив гостинця: срібне й золоте знаряддє, одїж і зброю, пахощі, конї й мули, що року.

26. І наробив собі Соломон множество колесниць і комонника: в його було тисяча й чотириста колесниць і дванайцять тисяч комонника; а порозміщував він їх по колесничнїх городах та між прибічниками царськими в Ерусалимі.

27. І зробив царь срібло в Ерусалимі в рівній цїнї з простим камінням, а кедри задля їх множества в однаковій цїнї що й сикомори по полях.

28. А виводив Соломон конї з Египту й з Куви; царські купцї вистачають бувало їх із Куви за певну плату.

29. За колесницю плачено в Египтї шістьсот срібних секлів, а за коня по сто й патьдесять. Сим робом продавали конї всї царі Гетїйські й царі Арамейські.

ГОЛОВА 11.

Та царь Соломон полюбив і много чужоземнїх женщин, окрім дочки Фараонової: Моабитянок, Аммонїйок, Едомійок, Сидонїйок, Гетїйок,

2. Із тих народів, що про них заповідав Господь синам Ізраїлевим: Не входїте до них, а вони нехай не входять до вас, ато прихилять вони серця ваші до своїх богів. До сих прихилявся Соломон любощами.

3. І було в його сїмсот справдешнїх жінок і три сотнї наложниць, і молодицї його розопсотили серце його.

4. Коли Соломон стався старий, то женщини його прихилили серце його до чужих богів, серце його не було вже зовсїм віддане Господеві, Богові його, як серце батька його Давида.

5. От і став Соломон служити Астартї, божищеві Сидонському, й Молохові, гидотї Аммонїйській.

6. І чинив Соломон таке, що Господеві не до вподоби, й не ходив за Господом, робом свого отця Давида.

7. От і построїв Соломон божницю про Хамоса, гидоту Моабійську, на горі, що проти Ерусалиму, й про Молоха, гидоту Аммонїйську.

8. А робив він так задля всїх чужоземнїх молодиць своїх, що приносили кадило й жертви своїм божищам.

9. І розгнївався Господь на Соломона, що він зробивсь одступником від Господа, Бога Ізраїлевого, що обявивсь був йому двичі,

10. Та заповідав йому не ходити за чужими богами; про що Господь заповідав йому, того він не додержав.

11. І сказав Господь Соломонові: За те, що таке у тебе дїється, й ти не пильнуєш заповіту мого, що дав я тобі, анї моїх установ, що я заповідав тобі, я роздїлю на частї царство твоє й надїлю його слузї твойму;

12. Однакже за твого живота я не вчиню сього задля отця твого Давида, а в твого сина відійму його;

13. Та й не відійму всього царства: одно поколїннє дам синові твойму задля кметя мого Давида та задля Ерусалиму, що я вибрав собі.

14. І допустив Господь противника на Соломона: Едомія Адера. Походив

він із царського роду в Едомі (Ідумеї), —
15. Тодї бо ще, як Давид був в Ідумеї, а гетьман Йоаб пійшов ховати побитих, і все музьке в Ідумеї повбивав, —
16. (Бо Йоаб пробув там шість місяцїв з усїма Ізраїлитянами, покіль викоренив усе музьке в Ідумеї), —
17. Тодї Адер із деякими Едоміями, що були між слугами батька його, утїк у Египет; а був тодї Адер ще малим хлопцем.
18. І вибрались вони були з Мадіяму й прибули в Паран, і взяли з Парану людей й прибули в Египет до Фараона, Египецького царя. Той дав йому будинок і визначив йому харчі; дав йому й землї.
19. Адер здобув також велику ласку в Фараона, так що сей віддав за його старшу сестру супруги своєї Тахпенеси.
20. І вродила йому сестра Тахпенесина сина Генубата. Тахпенеса виховувала його в Фараоновій палатї з дїтьми Фараоновими.
21. Як же прочув Адер, що Давид прилучивсь до своїх батьків та що й гетьман Йоаб умер, то просив Фараона: Відпусти мене в мій рідний край.
22. Фараон же відказав: Чи ж тобі не достає чого в мене, що бажаєш ійти в рідний край. Сей відказав: Нї, але таки відпустити мене.
23. І підняв Бог на Соломона іще противника — Разона Еліаденка, що втїк був від свого пана Адраазара, царя Собського.
24. Сей скупив круг себе людей й зробивсь отаманом ледарів послї того, як Давид побив Адраазара; й звоювали вони Дамаск, і осїлись там, та й зробили його царем у Дамаску.
25. І був він противником Ізраїля, покіль було й віку Соломонового. Окрім лиха заподїваного Адером, шкодив він заєдно Ізраїлеві, та ще й зробився царем в Сириї.
26. І Еробоам Набатенко, Ефраїмій із Зареди — матїр його звали Зеруа, а була вона вдовиця — урядник Соломонів, збунтувавсь так само проти царя.
27. А що він підняв руку на царя, се от як сталось: Соломон будував Милло та починив деякі ушкоди в городї Давида, батька свого.
28. Був же собі Еробоам чоловік хоробрий; то ж Соломон, вбачаючи, що молодик тямущий хоч до якої робити, поставив його доглядником над поборами в цїлому поколїннї Йосифовому.
29. Сталося ж того часу, що Еробоам вийшов із Ерусалиму й зустрів його в дорозї пророк Ахія з Силому. Був він у новій гунї, а зійшлись вони сам на сам у чистому полї.
30. І вхопив Ахія нову гуню з себе та й роздер її на дванайцять частей;
31. І промовив до Еробоама: Возьми собі десять частин, так бо говорить Господь, Бог Ізраїлів: Ось я роздеру Соломонове царство та й передам тобі десять поколїнь,
32. Одно ж поколїннє удержиться при йому задля раба мого Давида й задля Ерусалиму, города, що вибрав я з усїх поколїнь Ізраїлевих,
33. А се за те, що він покинув мене та й став поклонятись Астартї, божищеві Сидонському, та Хамосові, богові Моабійському, та Молохові, богові Аммонїйському, й не ходив путьми моїми, щоб чинити те, що менї до вподоби, та певнити мої установи й заповідї мої, як отець його Давид.
34. Та не вирву в його з рук усе царство, а зоставлю його князем покіль віку його задля Давида, слуги мого, що я вибрав його, й що пильнував моїх заповідей й встанов моїх;
35. У сина ж його вирву з рук царство, та й дам тобі з його десять поколїнь,
36. А синові його дам одно поколїннє, щоб раб мій Давид по всї вічні часи зоставсь сьвітлом передо мною в Ерусалимі, в городї, що я вибрав собі, щоб пробувало там імя моє.
37. А тебе вибераю, щоб ти панував над усїм, чого забажає душа твоя, й був царем над Ізраїлем.
38. І коли будеш слухняним у всьому, що заповідати му тобі, й ходити меш путьми моїми й чинити меш те, що менї до вподоби, пилнуючи установ і заповідей моїх, як чинив мій раб Давид, так буду з тобою й збудую тобі

довговічнїй дом, як я збудував Давидові, й передам тобі Ізраїля;

39. І сим впокорю я потомки Давидові, впокорю, однак не по всї часи.

40. І хотїв Соломон стратити Еробоама, але Еробоам зібрався й втїк у Египет до Сусакима, царя Египецького, та й пробував у Египтї до смертї Соломонової.

41. Инчі дїї Соломонові й все, що він чинив, і про мудрість його, те прописано в книзї дїл Саломонових.

42. А царював Соломон в Ерусалимі над усїм Ізраїлем сорок год.

43. І спочив Соломон з батьками своїми, й поховано його в Давидовому городї, а намість його став царем син його Робоам.

ГОЛОВА 12.

І подавсь Робоам у Сихем, бо в Сихемі скупивсь увесь Ізраїль, щоб окликнути його царем.

2. Скоро ж почув про се Еробоам Небатенко, що був ще в Египтї, втїкши туди від царя Соломона, вернувсь Еробоам із Египту;

3. І послали по його й прикликали його. І прибув Еробоам і вся громада Ізраїльська, й промовляли до Робоама так:

4. Батько твій наложив на нас важке ярмо; полегчи нам тяжку службу й важенне ярмо, що батько твій наложив, так будемо служити тобі.

5. І відказав він їм: Ийдїте ще на три днї назад і прийдїте тодї знов до мене. І нарід розійшовсь.

6. І радився царь Робоам із старими мужами, що стояли перед батьком його Соломоном за живота його, й промовив: Як ви порадите менї, щоб дав я відповідь людям сим?

7. І промовили вони йому: Коли ти сьогоднї вволиш волю сього народу й до їх нахилишся та послухаєш їх і приязну відповідь їм даси, так вони повсячасно слухати муть тебе.

8. Він же знехтував раду, що раяли старцї громадські, та радивсь із молодими, що виросли вкупі з ним і тепер служили йому,

9. І питав їх: Як ви порадите менї відповісти народові сьому, що менї ось що промовили: Полегчи ярмо, яке наложив на нас твій батько?

10. І відказали йому молодики, що повиростали вкупі з ним, так: Ось як відкажеш сим людям, що промовили до тебе: Батько твій наложив на нас важенне ярмо, ти ж полегчи нам його; ось як маєш їм сказати: Мізинець мій товще чересел батька мого,

11. Оце ж, коли мій батько накладав на вас важке ярмо, так я зроблю його ще більш важенним; коли мій батько карав вас бичами, то я карати му скорпіонами.

12. Як же Еробоам і ввесь нарід прийшли до Робоама на третий день, як був повелїв царь словами: Прийдїть на третий день ізнов до мене,

13. Дав царь народові жорстку відповідь, бо не прихиливсь до ради, що старцї дали йому.

14. І промовив до них, так як пораяли молоді: Коли батько мій накладував на вас важке ярмо, так я наложу важенне; коли батько мій карав вас палками, то я карати му скорпіонами.

15. От і не послухав царь народу, бо так судив Господь, щоб увійшло в силу слово його, що висказав Господь через Ахію з Силома Еробоамові Небатенкові.

16. Як побачив же ввесь Ізраїль, що царь не послухав їх, дав нарід цареві таку відповідь: Що за часть нам у Давидї? яке наслїддє в синові Ессейовому? Гей, Ізраїлю, додому! Дивись на свій дом, Давиде! І розійшлись Ізраилитяне в свої домівки.

17. І царював Робоам тільки над тими Ізраилитянами, що були в городах Юдиних.

18. Як же послав царь Робоам начальника Адонирама стягати податки, то всї Ізраилитяне вбили його камінєм на смерть; царь же Робоам вскочив на свою колесницю та й утїк у Ерусалим.

19. Так відпав Ізраїль од дому Давидового по сей день.

20. Як же довідались усї Ізраилитяне, що Еробоам вернувся, послали й покликали його в народнї збори, та й зробили його царем над усїм Ізраїлем. До Давидового дому не пристав

ніхто крім одного поколїння Юдиного.

21. Прибувши ж Робоам у Єрусалим, скликав із усього дому Юдиного й з поколїння Беняминового сто й вісїмдесять тисяч вибранцїв мужів до походу проти дому Ізрайлевого, щоб вернути царство Робоамові, синові Соломоновому.

22. Та прийшло до Божого чоловіка Самея Господнє слово, таке:

23. Скажи Робоамові Соломоненкові, цареві Юдиному, й всьому домові Юдиному й Беняминовому так:

24. Тако глаголе Господь: Не виступайте на війну проти ваших братів, синів Ізрайлевих; вертайся кожен додому: від мене бо так сталося. І послухали вони слова Господнього, й вернулись з дороги, по слову Господньому.

25. І укріпив Єробоам Сихем на Ефраїм-горах та й осїв ся там; потім вийшов звідти й укріпив Пенуїл.

26. Єробоам же думав сам собі: Царство може відпасти назад до дому Давидового;

27. Як сей нарід ходити ме в Єрусалим приносити жертви в Господньому храму, так серця сього народу станути прихилятись знов до свого пана Робоама, царя Юдиного, і вони вбють мене, та й вернуть ся знов до Робоама, царя Юдиного.

28. І порадившись, виготовив два золоті бички й промовив до народу: Не треба вам ходити в Єрусалим; ось тобі власні боги, Ізраїлю, що вивели тебе з Египту.

29. І поставив одно в Бетелї, друге ж у Данї.

30. Та се довело до гріха, бо народ почав ходити до одного з тих, навіть аж у Дан.

31. І побудував він божницї на горах, і приставив жерцями яких-небудь людей, що не були з синів Левіїних.

32. І постановив Єробоам сьвято на пятнайцятий день восьмого місяця, похоже на те сьвято, що справляли в Юдеї, й приносив жертви сам на жертівнику. Так само чинив в Бетелї, щоб приносити жертву бикам, що їх поробив, і понастановляв у Бетелї жерцїв для божниць, що їх построїв.

33. І приніс жертви на жертівнику, що построїв у Бетелї, в пятнайцятий день восьмого місяця, місяця, що його по своїй волї назначив, і встановив сьвято для синів Ізрайлевих, і підійшов ід жертівникові, щоб запалити кадило.

ГОЛОВА 13.

І ось появивсь у Бетелї, по слову Господньому, чоловік Божий з Юдеї саме тодї, як Єробоам стояв коло жертівника, щоб закадити.

2. Сей промовив до жертівника слово Господнє й сказав: Жертівнику, о жертівнику! тако глаголе Господь: Оце народиться домові Давидовому син, на ймя Йосія й заколювати ме на тобі жерцїв вижин, що кадять на тобі, й палити ме на тобі чоловічі кістки!

3. І дав того ж дня знак словами: Ось вам знамено, що се сказав Господь: Сей жертівник розсядеться й попіл, що на йому, розсиплеться.

4. Як же почув царь слово Божого чоловіка, що сей промовив до жертівника в Бетелї, простяг Єробоам від жертівника руку й повелїв: Хапайте його! І всохла рука в його, що проти його простяг, і не зміг уже її повернути 'д собі.

5. Жертівник же розсївся, й попіл з жертівника розсипався, по знакові, який дав Божий чоловік із наказу Господнього.

6. І промовив царь до Божого чоловіка: Ублагай же Господа, Бога твого, й помолись за мене, щоб менї повернути знов руку 'д собі! І вблагав Божий чоловік лице Господнє, і рука царева повернулась ід йому й сталась такою, як вперед була.

7. І сказав царь чоловікові Божому: Ходи зо мною в господу та покріпись їдою, й дам тобі гостинця.

8. Та чоловік Божий відказав цареві: Хоч би ти менї давав половину твого дому, то не пійду з тобою, не їсти му ніякого наїдку та й не пити му й води в твоїй господї;

9. Бо так менї заповідано словом Господнїм: Не їж там хлїба й не пий води й не вертайся тою дорогою, що йшов єси.

10. От і пійшов він другим шляхом звідти й не вернувсь тим самим шляхом, що ним прийшов у Бетель.

11. У Бетелї ж та жив собі старий пророк. І прийшли сини його та й оповідали йому все, що вчинив Божий чоловік у Бетелї того дня, й слова, що він промовив цареві. Як оповідали ж вони те свойму батькові,

12. Спитав їх батько їх: Яким шляхом пійшов він звідти? І вказали йому сини його дорогу, що нею пійшов Божий чоловік, прийшовший з Юдеї.

13. Він же повелїв синам своїм: Сїдлайте менї осла! І як осїдлали йому осла, сїв він на його,

14. І поїхав слїдом за Божим чоловіком, та й знайшов його седячого під дубом. І питає в його: Чи ти Божий чоловік, що прийшов із Юдеї? Відказав: Се я.

15. І просить його: Ходи зо мною в хату та покріпись.

16. Він же відказує: Не можу з тобою вертатись і пійти до тебе; не буду їсти хлїба анї води пити в сьому місцї,

17. Бо менї сказано словом Господнїм: Не їж хлїба, й не пий там води та й не вертай тою дорогою, що нею йшов єси.

18. І каже той йому: Та ж і я пророк, такий як ти, й ангел говорив менї словом Господнїм: Заверни його у господу, щоб він попоїв хлїба й напився води. Се ж він зрадив його.

19. І вернувсь той з ним і попоїв у його в дому хлїба й напився води.

20. Ще ж вони седїли за столом, як прийшло слово Господнє до пророка, що завернув того,

21. І озвався він до Божого чоловіка, що прийшов із Юдеї: Оттак говорить Господь: За те, що ти супротивився велїнню Господньому, та й не пильнував заповіді, яку дав тобі Господь, Бог твій,

22. А вернувсь, їв хлїба й пив води в тому місцї, що про його він заповідав тобі: не їж хлїба, ба нї пий води, за те тїло твоє не ввійде в гробовище батьків твоїх.

23. Після того, як той попоїв і напився, звелїв він осїдлати осла пророкові, що його завернув був назад.

24. І вирушив той. І зустрінув його в дорозї лев та й задавив його. І лежав труп його розпростертий на дорозї, а осел стояв коло його, стояв і лев коло трупа;

25. Як же проходили люде мимо, бачили труп розпростертий на дорозї й лева, що стояв коло трупа. І прийшовши, оповідували в городї, що в йому жив старий пророк.

26. Почувши про се пророк, що завернув був його з дороги, промовив: Се Божий чоловік, що супротивився велїнню Господньому, тим і подав Господь його левові, що роздер його й задавив, по слову Господньому, що заповів йому.

27. І рече синам своїм: Осїдлайте менї осла! І зробили се.

28. І поїхав і знайшов трупа його розпростертого на дорозї, осел же й лев стояли коло його. Лев нї трупа не жер, нї осла не роздер.

29. І підняв він трупа чоловіка Божого, положив на осла та й привіз назад. І прийшов старий пророк у свій город, щоб оплакати та поховати його.

30. І положив трупа в своє гробовище та й плакав по йому: Ой братіку ж мій!

31. А поховавши його, промовив до синів своїх: Як я умру, поховайте мене в гробу, де поховано Божого чоловіка; коло його костей положите мої кості.

32. Бо грозьба, що він по повелїнню Господньому промовив проти жертівника у Бетелї та проти всїх храмів на висотах у городах Самарийських, певно справдиться.

33. Та й після сього не звернув Еробоам із своєї ледачої дороги, а приставляв кого будь із людей жерцями на висотах. Хто бажав, тому й приручив жерецтво на висотах.

34. Оце ж і вело дом Еробоамів до провини й до погибелї та затрати його з землї.

ГОЛОВА 14.

Того часу занедужав Абія, син Еробоамів.

2. І каже Еробоам своїй супрузї: Ось перерядись так, щоб тебе не познава-

ли, що ти супруга Еробоама, та їйди у Силом. Там є пророк Ахія, що пророкував менї, що буду царем над сим народом.

3. І возьми з собою десять боханцїв хлїба та книшів та кінву меду, та й йди до його. Він тобі скаже, що станеться з хлопцем.

4. І вчинила так супруга Еробоамова, рушила в Силом та й прийшла до Ахійової господи. Ахія ж та був невидющий, бо в його з великих старощів притупились очі.

5. Господь же обявив Ахиї: Ось їйде супруга Еробоамова поспитати про сина свого, бо нездужає; скажеш їй те й те. Як же ввійшла вона переодягнена,

6. Почув Ахія ходу її, як увійшла вона в двері, й каже: Увіходь, супруго Еробоамова! Шкода було переодягатись тобі. Менї передано жорстку вість до тебе!

7. Їйди, скажи Еробоамові: Так говорить Господь, Бог Ізраїлів: За те, що я тебе зміж люду підняв угору та й зробив князем над моїм народом Ізраїлем,

8. І вирвав із рук у дому Давидового царство, — ти ж не був таким, як мій раб Давид, що пильнував заповідей моїх і з усього серця ходив слїдом за мною, чинячи тільки те, що менї до вподоби,

9. А чинив більш лихого над усїх, що були перед тобою, й поробив собі инші боги, виливані боги, щоб довести мене до гнїву, та що кинув єси мене позад себе, —

10. За те пошлю я лиху годину на дом Еробоамів, та й повикоренюю в Еробоама й те, що мочить до стїни, те що під замком і що покинуте в Ізраїлї, й вимету Еробоамів дім, як вимітають сьміттє, до чиста.

11. Хто в Еробоама помре в містї, того жерти муть пси, хто ж умре за городом, того клювати муть птицї піднебесні; се глаголе Господь.

12. Ти ж їйди собі додому. Як ступить нога твоя в город, хлопець умре;

13. І ввесь Ізраїль оплаче його й поховають його, бо він один із Еробоама ввійде в гробовище; в ньому бо було ще щось таке, що подобалось Господеві в Еробоамовому дому.

14. І поставить Господь над Ізраїлем такого царя, що викоренить дом Еробоамів — навіть тепер (починаєсь уже буря проти його).

15. І побє Господь Ізраїля, й стане він як тростина, що хитається в водї, й вирве Ізраїля з сієї гарної землї, що надїлив отцям їх, і розвіє їх поза ріку, за те, що вони потворили собі ідолів, приводячи Господа до гнїву;

16. І віддасть Ізраїля на поталу за гріхи Еробоама, що він самий чинив і приводив ними до гріха Ізраїля.

17. І пустилась супруга Еробоамова в дорогу й прибула в Тирсу, та саме тодї, як переступила поріг дому, хлопець умер.

18. І поховали його, й ввесь Ізраїль оплакав його, по слову Господньому, що висказав через слугу свого, пророка Ахію.

19. Що до дїл Еробоамових, як він воював і правив царством, се прописано в книзї лїтописній царів Ізраийлевих.

20. А царював Еробоам двайцять і два роки. І спочив він з батьками своїми, а намість його став царем син його Набат.

21. Робоам же, син Соломонів, царював у Юдеї. Сорок і один рік було Робоамові, як став царем, а сїмнайцять год правив у Ерусалимі, городї, що Господь вибрав із усїх поколїнь Ізраийлевих, щоб пробувало там імя його. Матїр його звалась Наама, Аммонїйка.

22. Та й Юда чинив таке, що було не до вподоби Господеві, й вони доводили його до гнїву більш, нїж отцї їх своїми гріхами, якими провинялись.

23. Бо й вони строїли собі на висотах стовпи камяні й божницї на всяких горбах й під всякими зеленими деревами.

24. Бували й розпустники в тїй землї, й чинили вони всї гидоти тих народів, що Господь проганяв їх зперед синів Ізраийлевих.

25. В пятому роцї царювання Робоамового наступив на Ерусалим Египецький царь Сусаким,

26. І позабірав скарби з храму Го-

сподньoго й скарби з царської палати. Позабірав усе; забрав і золоті щити, що поробив був Соломон.

27. Натомість повелїв царь Робоам поробити щити мідяні, й передав їх під догляд отаманам сторожі прибічної, що держали сторожу ув входї в царську палату.

28. Як ходив царь до храму Господнього, носили їх прибічники, а опісля приносили назад у палату для прибічників.

29. Инше про Робоама й про все, що він чинив, прописано в лїтописній книзї царів Юдиних.

30. По всяк же час була війна між Робоамом і Еробоамом.

31. І спочив Робоам з батьками своїми, й поховано його в Давидовому городї. Матїр його звалась Наама, Аммонїйка. І царював Абія син його намість його.

ГОЛОВА 15.

У восімнайцятому роцї царювання Еробоамового Набатенкового почав царювати над Юдеями Абія.

2. А царював він у Ерусалимі три годи; матїр же його звалась Мааха Абессаломівна.

3. Він ходив у всїх гріхах батька свого, які той витворяв перед ним, і серце його не було віддане Господеві, Богові його, як серце предка його, Давидове.

4. Та тільки задля Давида й зробив його Господь, Бог його, сьвіточем у Ерусалимі, поставивши по йому сина його та утвердивши Ерусалим;

5. Давид бо чинив те, що було Господеві до вподоби, й нїчого не занедбовував, що він заповідав йому, поки й віку його, опріч поступку з Гетїєм Урією.

6. (Була ж війна між Робоамом і Еробоамом, поки й віку їх.)

7. Про инші дїла Абії, й про те, що він витворяв, се прописано в лїтописній книзї царів Юдиних. Була ж війна між Абією й Еробоамом.

8. І прилучивсь Абія до батьків своїх, і поховано його у Давидовому городї; а син його Аса став царем намість його.

9. У двайцятому годї царювання Еробоамового над Ізраїлем почав царювати Аса над Юдеями.

10. Він же царював у Ерусалимі сорок і один рік, а матїр його звалась Ана Абессаломівна.

11. І чинив Аса те, що було Господеві до вподоби, як предок його Давид.

12. Він повиганяв розпустників із землї й повідкидав усї ідоли, що поробили предки його.

13. Навіть матїр свою Ану відставив від шани царської, за те що вона зробила ідол Астарти; й порубав Аса її боввана та й спалив його коло Кидрон-потока.

14. Лиш високостї не знївечено. Та серце Асине було віддане Господеві поки й віку його.

15. І вніс він в храм Господень срібло, золото й посуд, що присьвятив отець його, й свої власні присьвяти.

16. Та була війна між Асою й Баасою, царем Ізраїльським, поки й віку їх.

17. І двинув Бааса, царь Ізраїльский, проти Юдеї та й утвердив Раму, щоб нїхто не виходив нї входив до Аси, царя Юдейського.

18. І взяв Аса все срібло й золото, що було ще в скарбівнї в храму Господньому й скарби в царській палатї, та й оддав їх у руки слугам своїм, і послав їх царь Аса до Бенадада, сина Табримонового, сина Гезієвого, царя Сирийського, що жив у Дамаску, й повелїв сказати йому:

19. Нехай стане вмова між мною й тобою, як була між моїм отцем і твоїм отцем. Ось я посилаю тобі гостинця сріблом і золотом. Зорви злуку з Баасою, царем Ізрайлевим, щоб він одступивсь од мене.

20. І послухав Бенадад Аси та й послав військове отаманнє своє проти городів Ізраїльських, і звоював Анн і Дан і Абел-Бет-Мааху й увесь Киннерот, — всю землю Нефталієву.

21. Як довідався про се Бааса, перестав утверджувати Раму, та й вернувсь у Тирзу.

22. Царь же Аса зібрав усю Юдею, нїкого не виймаючи, і повиносили вони з Рами камінне й дерево, що Бааса вживав до утверджування, й по-

велїв царь Аса укріпити тим Гиву Беняминову та Масфу.
23. Инше про Асу й всї його хоробрі дїї, й про все, що він учинив, і про городи, що повтверджував, те прописано в лїтописній книзї царів Юдиних. Та в старощах своїх кволивсь він на ноги.
24. І спочив Аса з отцями своїми, й поховали його коло батьків його в предківськоми Давидовому городї.
25. Набат же Еробоаменко став царем над Ізраїлем у другому роцї царювання Асиного, царя Юдиного, а царював два роки над Ізраїлем.
26. І чинив таке, що Господеві не до вподоби, й ходив по дорозї батька свого й в гріхах його, що той псував ними Ізраїля.
27. Та Бааса Ахієнко в дому Іссахарового, підняв против його змову, й вбив його Бааса в Геббетонї Филистійському, коли Набат і всї Ізрайлитяне облягали Геббетон.
28. От і вбив його Бааса в третий рік царювання Асиного, царя Юдиного, та й зробився царем намість його.
29. Скоро ж він зробився царем, зараз вибив увесь дом Еробоамів; не зоставив нї душі з його насїння, аж покіль усе повигублював, по слову Господньому, що Господь висказав через слугу свого Ахію з Силому,
30. Задля гріхів Еробоамових, що він самий чинив і ними доводив до гріха Ізраїля, та за зневагу, якою прогнївив Господа, Бога Ізрайлевого.
31. Що до инших дїй Набатових і про все, що він творив, прописано в лїтописній книзї царів Ізраїльських.
32. Була ж війна між Асою й Баасою, царем Ізрайлевим, поки віку їх.
33. У третьому роцї Аси, царя Юдиного, став Бааса Ахієнко царем над усїм Ізраїлем і царював у Тирсї двайцять і чотири годи.
34. І чинив таке, що Господеві не до вподоби, й ходив по дорозї Еробоамовій й в гріхах його, якими той вводив у гріх Ізраїля.

ГОЛОВА 16.

Та прийшло слово Господнє до Іуї Гананієнка проти Баасн, таке:
2. За те, що я підняв тебе з пороху й зробив князем над моїм народом Ізраїлем, ти ж ходив дорогою Еробоамовою, й ввів у гріхи народ мій Ізраїля, щоб він розпалював гнїв мій гріхами своїми,
3. Я здую Баасу й послїднього з дому його, й вчиню з домом твоїм те саме, що з домом Еробоамовим Набатенковим:
4. Хто в Бааси вмре в городї, того жерти муть пси, хто ж умре у полї, того розклюють птицї піднебесні.
5. Прочі дїї Бааси й що він чинив, і війни його, те написано в книзї лїтописній царів Ізрайлевих.
6. І спочив Бааса з батьками своїми й поховано його в Тирсї, а син його Іла настав царем намість його.
7. Та вже через пророка Іуя Гананієнка було виречене слово Господнє про Баасу й дом його й про все зло, яке вчинив він перед очима Господнїми, розпалюючи гнїв його дїлами рук своїх, так що йому судилось те, що домові Еробоамовому, — за що Бааса вбив його (пророка).
8. У двайцять шестому роцї (царювання) Аси, царя Юдиного, настав Іла Баасенко царем над Ізраїлем і царював у Тирсї два роки.
9. Слуга ж його Замбрій, наставник над половиною колесниць, зложив змову проти його. І як він до пяна напивався в Тирсї в господї в Арса, голови Тирського,
10. Вломивсь туди Замбрій та й убив його в двайцять семому роцї (панування) Аси, царя Юдиного, та й зробився царем намість його.
11. Обіймивши ж царство, й скоро засїв на його престолї, вигубив весь дом Баасин, не зоставив із його й того, що мочить до стїни, вкупі з його родичами й друзями.
12. І вигубив Замбрій увесь дом Баасин, по слову Господньому виреченому про Баасу через пророка Іуя,
13. За всї гріхи Баасині й за гріхи сина його Іли, що вони самі чинили, та якими приводили Ізраїля до гріха, розпалюючи гнїв Господень своїми ідолами.
14. Прочі дїї Ілині й все, що він тво-

рив, записано в книзї лїтописній царів Ізрайлевих.

15. У двайцять семому роцї Асиному, царя Юдиного, зробився Замбрій царем і царював сїм день у Тирсї, тим часом як військо облягало Геббетон Филистійський,

16. Як довідався люд у таборі, що Замбрій зложив змову та й убив царя, то таки того ж дня в таборі увесь Ізраїль зробив царем Амбрія, що гетьманував над Ізраїлем.

17. І відступили Амбрій з усїм Ізраїлем від Геббетону, та й обложили Тирсу.

18. Побачивши ж Замбрій, що город опановано, подавсь у середню комнату царської палати, пустив царську палату на пожар, і сим робом знайшов смерть

19. За свої гріхи, що накоїв, чинячи те, що Господеві не до вподоби, ходючи дорогою Еробоамовою й в його гріхах, що він витворяв, приводючи Ізраїля до гріхів.

20. Прочі дїї Замбрієві й зрада його, що вчинив, розказані в лїтописній книзї царів Ізрайлевих.

21. Тодї роздїлився нарід Ізраїльский на двоє, одна половина народу стояла за Тамнїєм Гонатенком, щоб поставити його царем, друга ж хилилась 'д Амбрієві.

22. І взяв верх нарід, що хилився ід Амбрієві, над народом, що хиливсь до Тамнїя, сина Гонатового. Як погиб же Тамнїй, зробився царем Амбрій.

23. У трийцять первому роцї (панування) Аси, царя Юдиного, настав царем над Ізраїлем Амбрій, й царював дванайцять год; у Тирсї він царював шість лїт.

24. Сей купив у Семера гору Самарию за два таланти срібла та й забудував гору й назвав город, що збудував, Самария, по йменню Семеровому, пана гори.

25. І чинив Замбрій таке, що Господеві не до вподоби, й поводився гірш над усїх, що були перед ним.

26. І ходив у всьому дорогою Еробоамовою Набатенка, й в гріхах, що той доводив ними й Ізраїля до гріхів, щоб запалювати гнїв Господа, Бога Ізрайлевого, своїми ідолами.

27. Прочі дїї Амбрієві як і хоробрість його прописані в книзї лїтописній царів Ізрайлевих.

28. І спочив Амбрій з батьками своїми, й поховано його в Самариї; а син його Ахаб зробився царем намість його.

29. І постав Ахаб Амбрієнко царем над Ізраїлєм у трийцять восьмому роцї Асиному, царя Юдиного, й царював Ахаб Амбрієнко, над Ізраїлем в Самариї двайцять і два роки.

30. І творив Ахаб Амбрієнко таке, що було Господеві не до вподоби, гірш над усїх, що були перед ним.

31. Не досить було йому того, що ходив у гріхах Еробоама Набатенка; нї! він узяв за себе Езабелю Етбаалівну, дочку царя Сидонського, й почав служити Баалові, й поклонятись йому.

32. І построїв Баалові жертівника в Бааловому храму, що збудував у Самариї.

33. І засадив Ахаб діброву, й завдавав учинками своїми більш досади Господеві, Богу Ізрайлевому, нїж усї царі Ізраїльскі, що були перед ним.

34. За його часу Ахіїл із Бетеля збудував город Ерихон. На перворіднї свойму Абирамі положив підвалину його, а на меньшому синї свойму Сегубі поставив ворота його, по слову Господньому, що сказав через Йозую Нуненка.

ГОЛОВА 17.

І сказав Ілия Тесбій, із горожан Галаадських, до Ахаба: Так певно, як живе Господь, Бог Ізрайлїв, що я стою на службі в його, сього року не буде нї роси, нї дощу, хиба на моє слово.

2. І прийшло до його слово Господнє таке:

3. Ізійди звідсї й поверни на схід сонця, та й сховайсь коло потока Хората, що навпроти Йорданї:

4. З сього потока пити меш, а крукам повелїв я обмислювати тебе їдою там.

5. І вчинив він по наказу Господньому, пійшов та й пробував на бурчацї Хоратї, що навпроти Йорданї.

6. І приносили йому круки хлїба й

мясива уранції й хлїба й мясива ввечері, а з бурчака він пив.

7. По якомуся ж часї висох потік, бо не було в землї дощу.

8. І прийшло до його слово Господне таке:

9. Встань і йди в Сарепту Сидонську, та й пробувай там. Дав я там удові повелїнне кормити тебе.

10. І рушив та й подавсь у Сарепту. І як прийшов до воріт города, аж ось вдовиця збірає собі тріски. І озветься до неї та й просить: Дай менї трохи води в глечик напитись.

11. Як пійшла ж вона по воду, кликнув він услїд їй та й просить: Принеси менї, будьласко, й хлїба шматок.

12. Вона ж каже: Так певно, як Господь, Бог твій, живе, нема в мене нїчого печеного, тільки з пригорщ муки в глеку та трошки олїї в банцї. Оце назбіраю трохи трісок та, вернувшись додому, зготую чого собі та синові, а як ізїмо, тодї вже й помремо.

13. Ілия ж каже їй: Не журися, йди додому та й зроби, як казала єси; тільки наперід спечи менї коржика та й принеси сюди, собі ж і синові твойму зготуєш опісля:

14. Так бо глаголе Господь, Бог Ізраилїв: Борошно в гладисцї не зменьшиться й олїї в питунцї не убуде до того дня, аж пішле Господь на землю дощ.

15. І пійшла вона й зробила, як промовив їй Ілия, й їла вона, й він і дом її.

16. Муки в глецї не меншіло й олїї в банцї не убувало, по слову Господньому, що сказав через Ілию.

17. Послї сього занедужав син удовин, що її була господа, а недуга його так була тяжка, що вже й дихати не міг.

18. І каже вона Ілиї: Що менї чинити з тобою, чоловіче Божий? Прийшов єси до мене тільки про те, щоб нагадати мої провини, щоб за те вмер син мій.

19. Він же сказав їй: Дай менї сюди синка твого. І взяв його з її лона, поніс його в горішню сьвітличку, де жив, та й положив на постелї в себе.

20. Тодї озвавсь до Господа й промовив: Господи, Боже мій! чи ти ж бо заподієш таке зло вдовицї, де я гостюю, що вмре її синок?

21. І нахилився тричі над хлопцем, й озвавсь до Господа й промовив: Господи, Боже мій! дай же бо так, щоб душа сього хлопчика вернулась у його.

22. І почув Господь поклик Ілиїин, і душа хлопцева вернулась у його, так що він ожив.

23. Ілия ж узяв хлопця, поніс його з верхньої сьвітлички в господу, та й передав матері, й промовив: Дивись, син твій ожив.

24. І сказала женщина Ілиї: Тепер я знаю, що ти чоловік Божий, та що слово Господне в устах твоїх — правда.

ГОЛОВА 18.

По довгому часї прийшло слово Господне до Ілиї, таке: Йди, покажись Ахабові, а дам дощ на землю.

2. І пійшов Ілия, щоб показатись Ахабові. Панувала ж велика голоднеча в Самариї.

3. І покликав Ахаб Абдію, начальника дворецького. Абдій ж був вельми богобоязливий.

4. І як Езабеля викореняла пророків Господнїх, то Абдій взяв сто пророків і ховав їх по півсотнї чоловіка по печерах та й обмисляв хлїбом і водою.

5. І сказав Ахаб Абдієві: Пійди по царству по всїх криничинах і по всїх байрачних бурчаках, а може знайдеш де траву, щоб рятувати конї й мули, та щоб не повиздихала вся скотина.

6. І подїлили вони між себе землю, щоб її скрізь обійти. Ахаб пійшов в один бік, а Абдій двинув у другий бік.

7. Як же Абдій ійшов дорогою, зустрів його несподївано Ілия. Впізнавши його, припав Абдій лицем до землї й промовив: Чи справдї се ти, добродію мій, Ілие?

8. Той відказує: Се я. Йди та скажи твойму панові: Ілия тут!

9. Він же каже: Чим провинив я тобі, що хочеш мене, раба твого, видати Ахабові, щоб убив мене?

10. Так певно, як живе Господь, Бог твій, нема нї народу, нї царства, ку-

ди б не посилав мій пан, тебе шукаки. Як же йому казали: нема тут його, він брав клятву з царства й люду, що тебе не зустріли.

11. А тепер ти кажеш: Іиди, скажи панові твойму: Ілия тутеньки!

12. Коли ж я пійду від тебе, то дух Господень занесе тебе, хто знає, куди; а як я пійду звістити Ахабові, а він тебе не знайде, так він убє мене; раб же твій з молодощів боявся Господа.

13. Хиба мойму добродієві не переказано, що я вчинив, як Езабель вбивала пророки Господні, як я сто чоловіка з пророків Господніх скривав по півсотні чоловіка в печерах і обмиєляв їх хлібом та водою?

14. А ти тепереньки кажеш: Іиди, скажи панові твойму: Ілия тут! він убє мене.

15. Ілия ж рече: Так певно, як жив Господь Саваот, що я на службі в його стою: ще сьогодні покажусь йому.

16. І пійшов Абдій, зустрічати Ахаба, й сповістів його про се. І пійшов Ахаб зустріч Ілиєві.

17. Побачивши ж Ахаб Ілию, промовив до його: То се ти, що трівожиш Ізраїля?

18. Він же відказує: Не я трівожу Ізраїля, а ти й твоя родина, що знехтували заповіді Господні й ходите слідом за Баалами.

19. Тепер же посилай та поскликай до мене всього Ізраїляа на Кармельгору та й тих чотириста й пятьдесять пророків Баалових із чотирма стами пророків дубровних, що годуються зі столу Езабелиного.

20. І послав Ахаб по всього Ізраїля та й поскликав пророки на Кармельгору.

21. І наближивсь Ілия до всього народу й промовив: Доки ще кульгати мете на оба боки? Коли Господь є Богом, так ходіте слідом за ним; коли ж се Баал, так слідом за ним ходіте. І не відказав йому люд нічого.

22. І каже Ілия до люду: Я зіставсь один пророк Господень, а пророків Баалових чотириста й пятьдесять чоловіка.

23. Дайте ж нам два бики, і нехай виберуть вони собі одного бика, і розітнуть його на шматки й покладуть на дрова, але не підпалюють, я ж оправлю другого телця й положу на дрова, однак не підпалю;

24. Тоді взивайте ви ймя бога вашого, я ж призову ймя Господа, Бога мого. Котрий Бог відповість поломєм, той буде Богом. І відказав увесь люд і промовив: Добре!

25. Промовив тодї Ілия до пророків Баалових: Вибірайте одного бика та й оправте як слід, бо вас більше, й взивайте ймя бога вашого, огню ж не підкладайте.

26. І взяли вони телця, що їм дано, й оправили, й кликали ймя Баалове з ранку та й до полудня, промовляючи: Баале, почуй нас! Та не було нї голосу, нї відповіді. І скакали вони крут жертівника, що построїли.

27. Як було ж о півднї, почав Ілия насьміватись із них і каже: Кличте голоснїщ, бо він бог; може він задумався, або чим занятий, або в дорозї, або може й спить, то прокинеться.

28. І кликали вони ще голоснїйше, та робили своїм звичаєм нарізки ножиками та списиками, що аж кров текла по них.

29. Минуло й полуднє, а вони все ще біснувались, (та й біснувались) аж до тієї години, коли час було приносити вечірню жертву; однакже не було нї голосу, нї відповіді, нї послуху.

30. І сказав Ілия до всього народу: Приступіте до мене! І приступив до його ввесь люд. І поставив він знов зруйнованого жертівника Господнього,

31. І взяв Ілия дванайцять каменів по лїчбі синів Якова, що Господь сказав був йому: Ізраїль буде ймя твоє!

32. І построїв із того каміння жертівника в імя Господнє, та й обвів жертівника округи ровом завбільшки зо дві борозди зерна;

33. І уложив дрова, розтяв бика та й положив на дрова;

34. І повелїв: Наберіте чотири цебри води та й вилийте на всепаленнє й на дрова. (І зробили так.) І повелїв: Зробіте се вдруге. І зробили вдруге. Тоді повелїв: Зробіть і втретє. І зробили втретє.

35. І текла вода навкруги жертів

ника, так що в каналї було повно води.

36. А коли вже був час приносити вечірню жертву, приступив Ілия й промовив: Господи, Боже Авраамів, Ізааків і Ізрайлїв! Покажи сьогоднї, що ти один Бог ув Ізраїлї, а я слуга твій, й що я се все вчинив по твойму велїнню.

37. Почуй мене, Господи, почуй мене, щоб сей люд зрозумів, що ти, Господи, справдешнїй Бог, і що ти навернеш серця їх.

38. І спав огонь Господень та й пожер всепаленнє, дрова, каміння й насипану землю, ба й воду вилизав, що була в рові.

39. Як побачив се нарід, то й припав лицем до землї, та й промовив: Господь є Богом, Господь є Богом!

40. Ілия ж повелїв їм: Хапайте пророки Баалові! не дайте нї одному з них утекти! І похапали їх, і повів їх Ілия до потока Кисона та й повбивав там.

41. І сказав Ілия Ахабові: Йди, їж і пий, бо чути дощовий шелест.

42. І пійшов Ахаб їсти й пити, Ілия ж вийшов на верх Кармеля, припав до землї й похилив лице своє аж між колїна свої.

43. І сказав слузї свойму: Йди, подивись проти моря. Той пійшов, подививсь та й каже: Нема нїчого. Каже ж йди знов. І ходив той сїм разів.

44. За семим же разом каже: Встає саме з моря хмарка, завбільшки на чоловічу долоню. І сказав: Їйди ж, скажи Ахабові: Запрягай та їдь, щоб не захопив тебе дощ.

45. Тимчасом потемнїло небо від хмари й вітру та й линув страшенний ливень. Ахаб же сїв та й поїхав у Езреель.

46. На Ілию ж сталася рука Господня й він, оперезавши свої чересла, біг поперед Ахабом до Езрееля.

ГОЛОВА 19.

Як же Ахаб оповів Езабелї все, що вчинив Ілия, та як він повбивав усї пророки мечем,

2. Післала Езабель посли до Ілиї сказати: Нехай те й те заподїють менї боги, коли я завтра о сїй добі не зроблю з твоєю душею те, саме, що сталось із душею кожного з них.

3. Дізнавшись про се, рушив він і пійшов з відти, щоб рятувати життє своє, й прийшов у Берсабію, що в Юдеї, і лишив там слугу свого,

4. Сам же пійшов у пустиню, за день ходи звідти, прийшов та й сїв під яловецьким корчем, і просив смертї собі й промовив: Буде з мене! тепереньки прийми, Господи мою душу, бо я не лучший над батьки мої.

5. Та й лїг і заснув під яловецьким вересом. Аж ось торкнув його ангел й рече йому: Вставай, їж!

6. Позирне Ілия, аж у головах у його печений корж і кінва з водою. І попоїв і напивсь він, та й лїг ізнов спати.

7. Ангел же Господень прийшов у друге, торкнув його й рече: Вставай та попоїж, бо дорога тобі далека.

8. І встав він, попоїв і напивсь, а покріпившись їдою сією, мандрував сорок день і сорок ночей аж до Божої гори Гореба.

9. Там же ввійшов у печеру та й обночувався в нїй. Аж ось прийшло до його слово Господнє, й сказано йому: Чого ти тут, Ілиє?

10. Він відказав: Запалав я щиростю про Господа, Бога Саваот, сини бо Ізрайлеві понехали заповіт твій, жертівники твої поруйнували й пророки твої повбивали мечем; зіставсь я один, та вони настають і на мою душу.

11. І сказано йому: Виходь ізвідсї та й стань на горі перед Господом. І ось, Господь проходити ме: велика сильна буря роздираюча гори й розбиваюча скелї, перед Господом; та не в бурі Господь; після бурі трус землї, та не в землетрусї Господь;

12. По трусї земляному огонь, та не в огнї Господь; після огня тихе віяннє, (аж там Господь).

13. Почувши се Ілия, затулив лице собі плащем, і вийшов і став у ввіходу в печеру. Тодї заговорив до його голос: Чого ти тут, Ілиє?

14. Відказав він: Запалав я був щиростю про Господа, Бога Саваот, сини бо Ізрайлеві понехали заповіт твій, поруйнували жертівники твої й постинали мечем пророки твої, тільки я

зостався, та вони настають і на мою
душу.
15. Господь же рече до його: Йди,
вернися твоєю дорогою через пусти-
ню у Дамаск, а як прийдеш туди, по-
маж Азаїла в царя над Сириєю.
16. Егуя ж Намессієнка помаж в ца-
ря над Ізраїлем, а Елисея Сафатенка,
з Абел-Мехоли, помаж в пророка на-
місіть себе;
17. І станеться: Хто втече від меча
Азаїлового, того вбє Егуй, а хто втече
від меча Егуєвого, того вбє Елисей.
18. Впрочім я зоставив між Ізрай-
литянами сім тисяч; усіх тих коліна
не пригинались перед Баалом, і уста
їх не цілували його.
19. Пійшовши ж ізвідти, найшов
Елисея Сафатенка, що саме орав плу-
гом; дванайцять пар (волів) було пе-
ред ним, а сам він був при дванайця-
тій; а коли Ілия приступив до його,
кинув на його свій плащ.
20. Сей же, покинувши воли, пій-
шов слідом за Ілиєю й сказав: Дай
мені перш поцілувати панотця мого
й наніматку мою, тоді пійду за тобою.
Він відказав йому: Йди й вертай на-
зад, бо що належало до мене, те я вчи-
нив тобі.
21. І вернувши до його, узяв пару
волів та й заколов їх, а плугом волів
зварив мясо їх та й роздав людям,
щоб їли. Тоді рушив і пійшов за Ілі-
єю й служив йому.

ГОЛОВА 20.

Бенадад, царь Сирийський, зібрав
усю військову силу свою; й з ним
було трийцять і два князї з кіньми й
колесницями; й пійшов, обліг Сама-
рию й добував її.
2. І послав посли в город до Ахаба,
царя Ізраїлського,
3. І повелїв сказати йому: Так го-
ворить Бенадад: срібло твоє й золото
твоє — воно моє, й твої молодиці й
найлучші сини — мої.
4. І відповів царь Ізраїлський і ска-
зав: Як кажеш, мій пане царю, я твій
з усім, що маю.
5. Посли прийшли однакже знов й
казали: Так мовляє Бенадад: Я поси-
лав сказати тобі, що срібло твоє й
золото твоє, й молодиці твої й синів
твоїх мусиш оддати менї;
6. Тим то завтра о сїй добі пришлю
до тебе людей моїх, щоб вони обша-
рили твою господу й господи підданих
твоїх, і все, що вподобають, позабіра-
ли як власне своє.
7. І скликав царь Ізраїлський всї
громадські мужі в своїй землї та й
каже їм: Бачите ясно, яке зло він за-
думав; він присилав до мене й зажа-
дав моїх молодиць і дїтей, мого срібла
й золота, та я не відказав йому.
8. І відповіли йому всї громадські
мужі й увесь люд: Не слухай й не
згоджуйся.
9. І каже він послам Бенададовим:
Скажіте мойму панові, цареві: Все,
про що ти присилав первим разом до
слуги твого, вчиню; сього ж не можу
вчинити. І пійшли посли й віднесли
йому відповідь.
10. І прислав до його Бенадад, ска-
зати: Нехай боги заподіють менї те
й те, й ще більш причинять, коли по-
роху Самарийського стане на те, щоб
узяти по жменї всім людям, що я їх
веду.
11. Царь же Ізраїлський відповів:
Скажіть йому: хто підперізується
(зброєю), нехай не хвалиться так, як
той, хто розперізується.
12. Почувши сю відповідь саме тодї,
як попивав із князями в своїх холод-
них шатрах, повелїв людям своїм:
Облягайте місто! І они облягли місто.
13. І ось приступив один пророк до
Ахаба, царя Ізраїлського, й рече: Та-
ко глаголе Господь: Чи бачиш оцю
велику купу? Я сьогоднї подам її тобі
в руки, щоб ти зрозумів, що я Гос-
подь.
14. І спитав Ахаб: Через кого? І від-
казав він: Так говорить Господь: Че-
рез людей, що під земськими началь-
никами. І спитав далїй: Хто розпічне
битву? Відказав той: Ти.
15. І перелїчив він людей під зем-
ськими войтами, й найшлось їх дві-
стї трийцять і два. Після їх же пере-
лїчив увесь люд, усіх Ізрайлитян, сім
тисяч.
16. І вирушили вони о півднї, тим
часом як Бенадад напивавсь до пяна
в холоднику з трийцятьма й двома

князями, що прийшли йому на підмогу.

17. Люде земських начальників вирушили перші. І вислав Бенадад, і сказали йому: Вирушили мужі з Самариї.

18. І повелїв він: Чи вийшли вони з мирним задумом, чи з боєвим, хапайте їх живцем.

19. Скоро ж вирушили з городу люде земських начальників і військо за ним, —

20. Ударив кожен з них на свого противника. І повтїкали Сирийцї, Ізрайлитяне ж погнались за ними. А Бенадад, царь Сирийський, втїк на конї з кіннотою своєю.

21. Царь же Ізраїлський вирушив та й забрав конї й колесницї, й завдав Сирийцям великий побій.

22. І приступив пророк до царя Ізраїлського й рече йому: Держися мужно, міркуй й розваж, що тобі чинити, бо на той рік наступить знов на тебе царь Сирийський.

23. Слуги ж царя Сирийського говорили йому: Бог їх — се бог гір, тим вони взяли над нами гору; коли б ми бились із ними на подїллї, так певно б ми їх переважили;

24. От же що зроби: відправ усїх царів із їх місць, а на мість їх постав гетьманів;

25. І назатягай собі стілько війська, скільки погибло в тебе, й коней й колесниць, скільки було коней й колесниць, та й битись мемо з ними на подїллї, так певно подужаємо їх. І послухав він їх ради й вчинив так.

26. На другий год зібрав Бенадад Сирийцїв та й двинув під Афек на війну проти Ізраїля.

27. Зібрались і Ізрайлитяне, й набравши живностї, вирушили їм на зустріч. І отаборились Ізрайлитяне навпроти них, як дві невеличкі козині купки, тим часом як Сирийцї вкрили землю.

28. І прийшов Божий чоловік та й промовив до царя Ізраїлського: Тако глаголе Господь: За те, що Сирийцї мовляли: Господь є Богом нагірнїм, а не Богом подолянським, подам я тобі на поталу сю величезну купу, щоб ви зрозуміли, що я Господь.

29. І таборували вони один проти одного сїм день; на сьомий же день прийшло до бою, й вклали Ізрайлитяне одного дня Сирийцїв сто тисячей чоловіка піхоти.

30. Що ж позоставалось, повтїкали в город Афеку. Там же обваливсь мур на остальнїх двайцять і сїм тисячей чоловіка. Утїк же й Бенадад у місто та й бігав із однієї сьвітлицї в другу.

31. І кажуть йому слуги його: Ми зачували, що царі Ізраїлські милосердні; позволь же нам одягти чересла наші в вереттє, а на голови (шиї) взяти поворозззя, та й пійти перед царя Ізраїлського; може, він зоставить тебе живим.

32. От і попідперізувались вереттєм, а на голови взяли поворозззя, й подались до царя Ізраїлського та й промовили: Твій слуга Бенадад звелїв тобі сказати: Зостав мене з душею! Відказує той: А він ще жив? Він мій брат.

33. Люде сї взяли те за добрий знак і чимскорше підхопили слово з уст його та й промовили: Брат твій Бенадад. Він же каже: Йдїте й приведїть його. І вийшов до його Бенадад, і він посадив його на колесницю.

34. І сказав йому той: Городи, що позабірав отець мій у твого батька, я верну, й можна тобі мати в Дамаску базарі (про торги), як мій отець мав у Самариї; й я, вчинивши вмову, відїду собі. І вчинивши з ним умову, (Ахаб) відпустив його.

35. Під той час один з пророчих мужів сказав, по наказу Господньому, свойму товаришові: Попобий мене! Той же затявсь бити його.

36. І сказав він до його: За те, що не послухав єси слова Господнього, скоро пійдеш від мене, убє тебе лев. І як пійшов той від його, наскочив на його лев, та й убив його.

37. І зустрів він другого чоловіка та й каже: Попобий же мене! І попобив його другий до рани.

38. Тодї пророк пійшов, зупинивсь на дорозї, де мусїв їхати царь, і зробив себе незнаним, повязавши повязю очі собі.

39. Коли ж царь переїздив мимо, покликнув він до царя й сказав: Раб

твій ходив на війну, аж ось хтось відійшов на бік і привів до мене чоловіка та й каже: Постережи сього чоловіка; коли ж не встережеш, так оддаси за його свою душу, або мусиш одважити талант срібла.

40. Тим часом же, ак твій раб робив то се, то те, той якось ізник. — Царь же Ізраїлський каже йому: Так говорить і твій вирок. Ти́ сам присудив його собі.

41. Він зняв хутенько повязь із очей, і царь впізнав його, що він із пророків.

42. Той же сказав йому: Тако глаголе Господь: Ти випустив із твоїх рук чоловіка, що підпав під мій проклін; за те буде душа твоя за його душу й твій нарід за його нарід.

43. І подавсь царь Ізраїльський додому сумний й сердитий та й прибув у Самарию.

ГОЛОВА 21.

Після сих бувальщин сталося таке: У Езреелія Набота був виноградник ув Езреелї коло палати Ахабової, царя Самарийського.

2. От і каже Ахаб Наботові: Поступись менї твоїм виноградником, щоб обернути менї його на овощний сад. Я ж тобі дам лучший виноградник, або, коли схочеш, заплачу за його тобі грошима.

3. Набот же відказав: Оборони мене, Господи, від того, щоб я відступив тобі наслїддє батьків моїх!

4. І вернувсь Ахаб у свою палату сумний й гнївний через відповідь, що дав йому Езреелїй Набот словами: Не можу поступитись тобі наслїддєм батьків моїх. І лїг він на постїль свою, одвернув лице й не схотїв нїчого їсти.

5. І ввійшла його супруга Езабель до його та й каже йому: Чого ти такий сумний, що й хлїба не їси?

6. Відказав їй: Оце я розмовляв із Езреелїєм Наботом та й кажу йому: Поступись менї твоїм виноградником за гроші, або, коли схочеш, дам тобі за його другий, а він каже: Не можу поступитись тобі моїм виноградником.

7. І відказала йому супруга його Езабель: Що б то за царство було в Ізраїлї, як би ти так поводився? Встань, їж і не журися; я добуду тобі виноградник Езреелякя Набота.

8. І понаписувала вона ймям Ахабовим письма, позапечатувала їх його ж печатю, та й послала ті листи до громадських мужів, і старшини в його городї, що жили з Наботом.

9. У листах же писала таке: Оголосїть піст та й посадїть Набота на первому місцї в народнїй радї,

10. А навпроти його посадїте двох нужденників, щоб вони сьвідкували проти його й казали: Ти хулив Бога й царя. А потім виведїть його та й побийте камінням на смерть.

11. І мужі города його, значні й старшини, що жили в його городї, вчинили, як наказала їм Езабель, як стояло написане в листах, що переслала їм.

12. З'ясували вони піст, та й посадили Набота між найпереднїйшими народу.

13. І прийшли два нужденники; посїдали навпроти його, й сьвідкували проти його ті недобрі люде й говорили: Набот проклинав Бога й царя. І вивели його поза город та й побили каміннєм на смерть.

14. А тодї сповістили Езабелю: Набота побито каміннєм, і він умер.

15. Скоро ж почула Езабель, що Набота побито каміннєм і він умер, сказала вона Ахабові: Вставай, бери в посїданнє виноградник Езреелїя Набота, що не хотїв віддати його тобі за срібло, бо Набот уже не жиє, він умер.

16. Коли почув Ахаб, що Набот убитий, то й встав він та й поїхав у виноградник Набота Езреелїя, щоб його посїсти.

17. Та прийшло слово Господнє до Илїї Тесбія, таке:

18. Збірайся, йди на встрічу Ахабові, цареві Ізраїльському, що в Самариї — він саме тепер у винограднику Набота, що пійшов узяти його в державу, —

19. І промов до його: Так говорить Господь: Се ти вбив, та ще й входиш у наслїддє? а далїй промов: Тако глаголе Господь: На тому врочищі, де

пси лизали кров Наботову, лизати муть вони й твою кров.

20. І сказав Ахаб Ілиї: Таки знайшов ти мене, вороже? Він же відказав: Знайшов; ти бо неначе запродав себе, щоб чинити таке, що Господеві не до вподоби;

21. За те я накличу на тебе лихо і вимету за тобою, й викореню ув Ахаба й те, що мочить до стіни, те що під замком і що покинуте в Ізраїлї;

22. І вчиню я з твоїм домом так, як учинив із домом Еробоамовим Набатенковим, і з домом Баасиним Ахієнковим, за тяжку досаду, що роздосадував єси мене й довів Ізраїля до гріхів.

23. І про Езабелю вирік Господь: пси пожруть Езабелю за муром Езреелевим:

24. Хто в Ахаба в городї вмре, того пожруть пси; хто ж на полі вмре, того птаство піднебесне пожирати ме.

25. Нікого ще такого не бувало, як Ахаб, щоб оддавась так, чинити противнє перед Господом, а до того підводила його жінка його Езабель.

26. Він виробляв над усяку міру гидке, ходючи слїдом за ідолами, зовсїм так, як чинили Аморії, що їх Господь вигубив зперед очей синів Ізрайлевих.

27. Почувши ж Ахаб сї слова, роздер на собі одежу, надїв волосяне веретище на тїло й постив, і спав у веретищі й ходив, звісивши голову.

28. І прийшло слово Господнє до Ілиї Тесбія, таке:

29. Чи постеріг єси, як упокоривсь Ахаб передо мною? Що він впокорився передо мною, не дам лихій годинї прийти за його віку; в днї сина його нашлю горе на дом його.

ГОЛОВА 22.

Проминуло три роки й не було війни між Сириєю й Ізраїлем.

2. У третьому ж роцї прибув Йосафат, царь Юдин, до царя Ізраїльського.

3. (А промовив був царь Ізраїльський до своїх слуг: Чи ви знаєте, що Рамот Галаадський до нас належить? Ми же мовчимо, замісь щоб одняти його у царя Сирийського.)

4. І сказав він Йосафатові: Пійдеш зо мною на війну проти Рамоту Галаадського? І відказав Йосафат цареві Ізраїльському: Я хочу те, що й ти; мій люд як твій люд, мої конї як твої конї.

5. І сказав Йосафат цареві Ізраїльському: Поспитай перше, що казати ме про те Господь.

6. І зібрав царь Ізраїльский пророки, до чотирох сот чоловіка, і спитав їх: Чи йти менї проти Рамоту в Галааді на війну, чи занехати се? Вони відказали: Йди, Господь оддасть їх на поталу цареві.

7. Йосафат же каже: Чи нема тут ще й пророка Господнього, щоб нам через його поспитати Господа?

8. Царь же Ізраїльский відказав Йосафатові: Є ще один тут такий, щоб через його можна поспитати в Господа, та я не люблю його, бо нїчого доброго менї не пророкує, а тільки лихе — се Михей Емблаєнко. Йосафат же каже: Не говори так, царю.

9. І покликав царь Ізраїльский одного скопця й повелїв: Іди скоро по Михея Емблаєнка.

10. Тим часом царь Ізраїльский й Йосафат, царь Юдейський, одягнені в царські ризи, седїли на площі в воротях Самариї, кожен на престолї свойму, а всї пророки віщували перед ними:

11. (Один з них) Седекія Хенааненко зробив собі зелїзні роги та й каже: Так говорить Господь: Сими виколеш ти Сирийцїв, поки їх не вигубиш.

12. І всї пророки віщували так само й мовляли: Іди на Рамат у Галааді, пощастить тобі, Господь подасть його на поталу цареві.

13. Посланець же, що пійшов кликати Михею, каже йому: Знай, що пророки в один голос віщують цареві добро, нехай же й твоє слово пристає до гурту, віщуй і ти добро.

14. Михея ж відказав: Так певно, як Господь живе, тільки те, що глаголати ме Господь менї, казати му.

15. Як прийшов же він до царя, питає в його царь: Михею! чи нам іти війною на Рамот Галаадський, чи се занехати? І відказав йому той: Йди,

буде вдача тобі, й Господь оддасть
його в руки цареві.
16. Царь же промовив до його: Ще
раз і ще раз заклинаю тебе, щоб ти
менї в імя Господнє нїчого не говорив,
тільки правду!
17. І сказав він: Я бачу всього Ізраїля
розсипаного по горах, наче вівцї,
що нема в їх пастуха. І каже Господь:
Нема в їх пана; нехай байдужно вертається
кожен додому.
18. І сказав царь Ізрайлїв Йосафатові:
Чи не казав же я тобі, що він
не віщує менї нїчого доброго, тільки
лихе?
19. І каже (Михея): Вислухай же
слово Господнє: Я бачив Господа седячого
на престолї свойму й все військо
небесне стоїть праворуч і лїворуч
його;
20. І промовив Господь: Хто підманив
би Ахаба, щоб двинув у поле та
й поліг під Рамотом у Галааді? І сей
говорив так, а той инакше.
21. Тодї виступив один дух, став перед
Господом та й каже: Я підманю
його. Господь же спитав: Чим?
22. І відказав (дух): Я вийду та й
зроблюсь духом ложним в устах його
пророків. Господь же сказав: Ти зробиш
те й підманиш його; йди й вчини
так.
23. Оце ж Господь, як бачиш, вложив
ув уста всїм твоїм пророкам
ложнього духа; тим часом як Господь
недобре про тебе виповів.
24. І приступив Седекія Хенааненко,
ударив Михея по щоцї та й каже:
Як то — чи ж від мене відойшов
дух Господень, щоб говорити в тобі?
25. Михей же промовив: Ти взнаєш
про се того дня, як бігати меш із однієї
комірки в другу, щоб сховатись.
26. Царь же Ізрайлїв повелїв: Возьміте
Михея й одведїте його до Амона,
городського начальника, та до Йоаса
царевича,
27. І з'явіть: Так говорить царь: Посадїть
його в темницю та давайте йому
хлїба скупо й води скупо, покіль
я щасливо вернусь.
28. І промовив Михей: Коли вернешся
щасливо, так не Господь говорив
через мене. І сказав: Слухай, увесь
народе!
29. От і двинув царь Ізраїльский
з Йосафатом, царем Юдейським, на
Рамот у Галаадї.
30. І каже царь Ізраїльский Йосафатові:
Я переодягнусь та й піду до
бою, ти ж будь у своїй царській одежі.
І переодягнувся царь Ізраїльский
та й виступив до бою.
31. Царь же Сирийський повелїв
трийцятьом і двом отаманам своїх
боєвих колесниць: Не вдаряйте нї на
простого, нї на знатнього, тільки на
одного царя Ізраїльского.
32. Отамани колесниць, побачивши
Йосафата, подумали: Се мабуть царь
Ізраїльский, й навернувши, вдарили
на його, й закричав Йосафат.
33. Скоро ж отамани колесниць постерегли,
що се не царь Ізраїльский,
одвернули від його.
34. Один же чоловік напяв лука та
й пустив навманя стрілу й пострілив
царя Ізраїльского між легкими й жолудком.
І повелїв він свойму візникові:
Одвертай та вивозь мене з боєвого
натовпу, бо мене поранено.
35. Та битва того дня щораз більш
закипала, й царь стояв у колесницї
проти Сирийцїв, і вечером умер; кров
із рани стїкала в колесницю.
36. І загукали під захід сонця в війську:
Кожен, вертайсь у свій город
і в свою землю!
37. І вмер царь, і привезли його в Самарию
та й поховали царя в Самариї.
38. Як обмивали ж колесницю в ставу,
лизали собаки кров його, а блудницї
купались у їй, по слову, що глаголав
Господь.
39. Прочі дїї Ахаба, й про се, що він
чинив, і про будинок із слонової кости,
що збудував, і про всї городи, що
він утверджував, — про се сказано
в лїтописнїй книзї царів Ізрайлевих.
40. І спочив Ахаб із батьками своїми,
а син його Охозія став намісць
його царем.
41. Йосафат Асенко став царем у
Юдеї у четвертому роцї Ахаба, царя
Ізраїльского.
42. Трийцять і пять год було віку
Йосафатового, як зробивсь царем, а
двайцять і пять год царював у Ерусалимі.
Матїр його звали Азуба Салаїлівна.

43. І ходив він усе дорогою батька свого Аси, не звертав з неї та чинив те, що Господеві до вподоби.
44. Тільки висот не поруйновано, й все ще жертував і кадив люд на висотах.
45. І держав Йосафат мир із царем Ізрайлевим.
46. Инші діла Йосафатові, його хоробрі дії, й як він воював, се прописано в книзї лїтописній царів Юдиних.
47. Вигубив іще з землї останки блудників, що з часів отця його Аси зіставались.
48. Не було ж тодї царя в Едомі; наказний (намісник) був за царя.
49. Йосафат побудував був і кораблї на морі, щоб ходити в Офир і привозити золото; та вони не дійшли, бо порозбивались ув Езійон-Габері.
50. Казав тоді Охозія Ахабенко Йосафатові: Нехай мої люде з твоїми людьми пливуть на кораблях. Йосафат же не схотів.
51. І почив Йосафат з своїми отцями й поховано його коло отців його в Давидовому городї, предківському. А син його Йорам зробився царем намість його.
52. Охозія Ахабенко зробився царем у сїмнайцятому роцї Йосафатовому, царя Юдиного, й царював два роки над Ізраїлем в Самариї.
53. І чинив він те, що було Господеві не до вподоби, й ходив дорогою батька свого й дорогою матері своєї й дорогою Еробоамовою Набатенковою, що доводив Ізраїля до гріхів.
54. І служив він Баалові, й вбоготворяв його, й запалював гнів Господа, Бога Ізрайлевого, так само, як і батько його чинив.

ДРУГА КНИГА ЦАРІВ.*

ГОЛОВА 1.

По смертї Ахабовій відпали Моабії від Ізраїля.
2. Охозія впав був через грату в своїй верхній сьвітлицї в Самариї та занедужав; і послав він посли й повелїв їм: Йдїте, поспитайте в Беел-Себула, Екронського бога, чи я одужаю з сієї недуги моєї?
3. Ангел же Господень сказав до Ілиї Тесбія: Ось йди лишень зустріч послам царя Самарийського та й промов до них: Хиба в Ізраїлї та нема Бога, що ви йдете питати в Беел-Себула, Екронського бога.
4. За се ж, тако глаголе Господь: Із постелї, що лїг єси на її, ти вже не встанеш, а мусиш умерти. І пійшов Ілия (і сказав їм).
5. І вернулись посли, а він питає: Чому ви вернулись?
6. Відказують йому: Вийшов зустріч нам чоловік; та й сказав нам: Вернїтесь до царя, що вас послав і скажіть йому: Хиба в Ізраїлї та нема Бога, що ти посилаєш питати в Беел-Себула, Екронського бога? За се не встанеш ти з постелї, що лїг на її, а мусиш умерти.
7. І питає їх: Який собою той чоловік, що вийшов зустріч вам і сказав таке вам?
8. Відказали йому: Чоловік той цїлий волохатий, а чересла підперезані шкуряним поясом. І каже він: Се Ілия Тесбій.
9. І послав до його полусотника з його півсотнею. Сей прийшов до його, а він седів на верху на горі, й промовив до його: Чоловіче Божий, царь повелїває: зійди з гори.
10. Ілия ж відказав і промовив до полусотника: Коли я чоловік Божий, так нехай зійде з неба огонь та й пожере тебе й твою полусотню. І зійшов із неба огонь і пожер його й його півсотню.
11. І послав царь другого отамана над півсотнею вкупі з його півсотнею. Той прийшов та й каже: Чоловіче Божий, так говорить царь: зійди скоренко вниз.
12. Ілия ж відказав і рече йому: Ко-

* Зветься також: Четверта книга царів.

ли я чоловік Божий, нехай спаде огонь із неба й пожере тебе й твою півсотню. І спав огонь Божий з неба та й пожер його й його півсотню.

13. Тодї послав ще третього отамана над півсотнею вкупі з його півсотнею. Пійшов той, й як прийшов, упав навколїшки перед Іликю та й промовив, благаючи: Чоловіче Божий! не погорди душею моєю й душами сих пятьдесятьох рабів твоїх.

14. Ось бо упав огонь із неба й пожер обох перших отаманів над півсотнями; тепер же душа моя не буде погорджена перед тобою.

15. І рече ангел Господень до Ілиї: Ійди з ним, не лякайсь його. І встав і пійшов із ним до царя.

16. І сказав йому (цареві): Так глаголе Господь: За те, що ти послав посли, щоб вони поспитали в Беел-Себула, бога Екронського, — наче б в Ізраїлї не було Бога, щоб питати про слово його, ти не зійдеш із постелї, що лїг на їй, а мусиш умерти.

17. От і вмер він по слову Господньому, що проказав Ілия; а брат його Йорам став царем намість його — у другому роцї Йорама, сина Йосафатового, царя Юдейського, бо в його не було сина.

18. Проче про Охозію, що він чинив, те прописано в книзї лїтописній царів Ізрайлевих.

ГОЛОВА 2.

Того часу, як Господь схотів взяти Ілию у вихрі на небо, йшов Ілия в Елисеєм із Галгалу.

2. І сказав Ілия до Елисея: Зостанься тут, бо Господь послав мене в Бетель. Та Елисей відказв: Так певно, як Господь живе, не покину тебе. От і пійшли вони в Бетель.

3. І повиходили сини (ученики) пророцькі, що були в Бетелї, до Елисея та й кажуть йому: Чи знаєш, що Господь сьогоднї вознесе пана твого над головою твоєю? Відказав він: І я се знаю; мовчіть!

4. І рече йому Ілия: Елисею, зостаньсь тут, бо Господь посилає мене в Ерихон. Він же відказав: Так певно, як Господь живе, й так вірно, як ти живеш, я не покину тебе. От і пійшли вони в Ерихон.

5. І повиходили сини пророків, що були в Ерохонї до Елисея, та й промовили до його: Чи знаєш, що Господь сьогоднї вознесе твого пана над головою твоєю? Відказав він: І я се знаю; мовчіть!

6. І рече Ілия до його: Зостанься ж тут, бо Господь послав мене на Йордань. Він же відказує: Так певно, як Господь живе, й як ти живеш, не покину тебе! От і пійшли вони обидва.

7. Пятьдесять же чоловіка синів пророцьких пійшли на бік та й стояли оддалеки їх, вони ж оба станули над Йорданню.

8. І взяв Елия гуню свою, згорнув її та й ударив по водї, й розступилась вода на обидва боки, так що вони обидва перейшли по сусї.

9. Як перейшли, промовив Ілия до Елисея: Проси, що тобі вчинити, перш нїж буду взятий від тебе. Відказав Елисей: Нехай би у менї було удвоє духа, що в тобі.

10. І сказав той: Важкого просиш. Та коли бачити меш, як я буду взятий від тебе, так воно й станеться; коли ж не побачиш, то не станеться.

11. Тим часом, як вони в такій розмові йшли далїй, звилась несподївано поломяна колесниця з поломяними кіньми. Вони їх розлучили, й понесли Ілию в бурі на небо.

12. Вбачаючи се, Елисей закричав: Батеньку мій, батеньку! ой колесниці Ізрайлева й візниче його! Та не бачив його більш. І вхопив одежу свою та й роздер надвоє.

13. І підняв Ілиїну гуню, що впала з його, й вернувсь та й став на березї Йорданї.

14. І взяв гуню Ілиїну, що з його впала, й вдарив нею по водї, та вода не розступилась. І сказав він: Де ж є Бог Ілиїн? І вдарив вдруге по водї, й вона розступилась сюди й туди, й перейшов Елисей.

15. І побачили сини пророків, що були в Ерихонї навпроти, та й промовили: Дух Ілиїн опочив на Елисеї. І пійшли зустріч йому, й вклонились перед ним до землї;

16. І промовили до його: Ось у нас

тут, у твоїх рабів, пятьдесять кріпких мужів; нехай йдуть та шукають пана твого; може дух Господень заніс його та покинув на котрій горі, або на якій долинї. Він же сказав: Не посилайте.

17. Як же вони всиловувались аж надто, сказав він: То посилайте. І послали вони пятьдесять чоловіка, й шукали три днї, та не знайшли.

18. І вернулись до його, покіль він гаявсь у Ерихонї. І сказав їм: Чи я ж вам не казав, щоб не ходили?

19. І казали міські люде Елисеєві; Гарний видом сей город, як сам бачиш, добродїю, та вода непогожа, й земля не родить.

20. І промовив він: Принесїть менї нову посудину й вкиньте соли туди. Як же ж вони принесли,

21. Пійшов він до криничаного жерела, вкинув соли, й рече: Так говорить Господь: Я зробив сю воду здоровою, тепер уже не буде від неї нї смертї, нї невродяжаю.

22. Так і зробилась вода погожою по сей день, по слову, що промовив Елисей.

23. Звідти ж пійшов він у Бетель. Як же він йшов дорогою, повибігали малї дїти з городу та й сьміялись із його, покликуючи: Ходи лисий, ходи лисий!

24. Він же обернувсь і, побачивши їх, прокляв їх імям Господнїм. І вийшли дві ведмедицї з гаю та й роздерли сорок і двоє дїтей.

25. Звідти подався він на Кармель-гору, а відсї вернувсь в Самарию.

ГОЛОВА 3.

Йорам Ахабенко зробивсь царем Ізрайлевим у Самариї у вісїмнайцятому роцї Йосафатовому, царя Юдиного, та й царював дванайцять год.

2. І чинив він таке, що було Господеві не до вподоби, однакже не так, як його батько й мати, бо він звалив стовпи Баалові, що поставляв отець його;

3. Та все ж держався він твердо гріхів Еробоама Набатенка, що доводив до них Ізраїля, і не покидав їх.

4. Меса ж, царь Моабіїв, мав великі стада й вистачав цареві Ізрайлевому раз-по-раз по сотнї тисяч овець і по сотнї тисяч баранів із рунами.

5. Як же вмер Ахаб, відпав царь Моабійський від царя Ізрайлевого.

6. І вирушив царь Йорам того часу з Самариї та й перегледів усього Ізраїля;

7. А Йосафатові, цареві Юдиному, повелїв з'ясити: Царь Моабіїв одпав од мене; чи не схочеш йти зо мною воювати Моабіїв? Той відказав: Добре! Як ти, так і я; як твій люд, так і мій; як твої конї, так і мої конї.

8. І питає він: По якій дорозї двинемо? Відказав: По дорозї через степ Едомський.

9. От і двинули царь Ізрайлїв, царь Юдейський і царь Едомський, і йшли вони обходом сїм день, і не стало води війську й скоту, що йшов за ними.

10. І промовив царь Ізрайлїв: Ой лишенько! скликав Господь сї три царі докупи, щоб їх подати Моабові на поталу.

11. Йосафат же каже: Чи нема тут якого пророка Господнього, щоб нам поспитати Господа через його? І відказав один зміж слуг царя Ізрайлевого: Є тут Елисей Сафатенко, що (вслуговуючи) подавав Илиї воду на руки.

12. І каже Йосафат: Усього є слово Господнє. От і пійшли до його царь Ізраїльський, та Йосафат, та царь Едомський.

13. Елисей ж сказав цареві Ізрайлевому: Що між мною й тобою? Іди до пророків отця твого та до пророків матері твоєї. Царь же Ізрайлїв каже йому: Чи вже ж Господь скликав сї три царі, щоб їх подати Моабові на поталу?

14. І рече Елисей: Так певно, як живе Господь Саваот, що в його службі стою, коли б я не вважав на Йосафата, царя Юдиного, так на тебе я б не споглянув і не позирнув.

15. Тепер же поклличте менї грача на гуслах. І як той дзвонив у струни, найшла на його рука Господня.

16. І він промовив: Тако глаголе Господь: Копайте по сїй долинї рови за ровами;

17. Так бо глаголе Господь: Не ба-

чити мете нї вітру, нї дощу, а ся долина сповниться водою, так що й ви й скотина ваша пити мете;

18. Та се ще мала річ у Господа: він подасть вам і Моабіїв на поталу,

19. І ви збурите всї утверджені городи й всї головні городи, позрубуєте всї плодющі дерева, позабиваєте всї криничні джерала, й всяке добре поле попсуєте каміннєм.

20. І ось на завтра уранцї, о тій добі, як приносять хлїбову жертву, ринула разом вода дорогою Едомською, й земля сповнилась водою.

21. Як довідалися ж Моабії, що царі наступають їх воювати, то й скликали всїх, що годились до зброї, та й уставились на границї.

22. Уранцї ж рано, як сонце заблисло над водою, показалась Моабіям вода червоною наче кров.

23. І гукали вони: Се кров! Певно царі вдарили один на одного та й зробили різанину проміж себе. Нуже тепер на здобич, Моабії!

24. І наближилися до Ізраїльского табору. І вирушили Ізрайлитяне та й ударили на Моабіїв так, що ті кинулись навтеки перед ними; вони ж усе вганяли за ними та й побили Моабіїв.

25. І поруйнували городи, усе ж добре поле попсували, кидаючи кожен чоловік по каменеві, й позабивали всї водяні джерела, та й повирубували все плодюще дерево, так що тільки каміннє осталось в Кир-Харешетї. А пращовики обступили та й зруйнували його.

26. І побачив царь Моабійський, що мусить полягти в бою, й взяв із собою сїмсот чоловіка взброєних мечами, щоб пробитись до царя Едомського; та не вдалось їм се.

27. І взяв він свого перворідня, що мав царювати після його, та й приніс його у всепаленнє на мурі. Се роздратувало так Ізраїля, що вони відступились від його та й вернулись у свою землю.

ГОЛОВА 4.

Одна з жінок синів пророцьких, голосючи, промовила до Елисея: Мій муж, твій раб, умер, а ти знаєш, що він, твій раб, був богобоязний по всяк час; тепер же прийшов позичальник і хоче моїх обох хлопцїв забрати в невольники.

2. Елисей відказав їй: Що ж маю тобі вчинити? Скажи менї, що в тебе є в господї? Вона сказала: Нема нїчого в твоєї служебки в хатинї, як олійна посудина, а в їй трошки олїї.

3. І сказав він: Їйди, напозичай порожнього посуду по всїх сусїдах твоїх, та назбірай не трохи;

4. Тодї ввійдеш, позасовуєш двері позад себе й синків твоїх та й наливати меш в кожну посудину, а котра буде повна, відстав на бік.

5. І пійшла вона від його та й засунула за собою й за синками своїми двері; вони їй подавали, а вона, знай, наливала.

6. Як же посуди були вже повні, каже синові свойму: Подай ще посудину. Відказує він: Нема більш посудини. І не текло більш олїї.

7. Як же пійшла вона й оповідала се Божому чоловікові, сказав він їй: Іди, продай олїю та й заплати твою позичку. а з останку жити меш сама й сини твої.

8. Одного дня прийшов Елисей в Сунам. Там жила багата женщина, й запросила його, в неї трапезувати. От він що-разу, як їйде було мимо, заверне туди попоїсти.

9. І каже вона раз чоловікові: От я постерегаю, що сей Божий чоловік, що попри нас проходить, є сьвятий.

10. Змуруймо ж невеличку верхню сьвітлицю та й поставмо йому там ліжко, стола, стільчика й каганець, щоб, як зайде коли, так і притулився там.

11. Одного дня прийшов він ізнов, і зайшов у верхню сьвітличку та й відпочивав там;

12. І звелїв слузї свойму Гієзієві: Поклич сюди тую Сунамійку. І покликав той її, й прийшла вона до його.

13. І звелїв йому: Скажи лишень їй: Оце ти так дбаєш про нас; що ж би вчинив я про тебе? Може треба перемовитись за тебе з царем або з гетьманом? Та вона відказала: Нї, я живу собі серед мого люду.

14. І спитав він: Що ж би таке про

неї вчинити? Відказав Гієзій: Та ось, сина в її нема, чоловік же її старий.

15. І звелів він: Поклич її близче. Той кликнув її, й ввійшла вона в двері.

16. І сказав він: Через рік о сім часї держати меш на руках синка. Вона ж каже: Ой нї, добродію, чоловіче Божий! не обманюй служебки твоєї!

17. І завагонїла женщина й породила о тім часї другого року сина, як заповів їй Елисей.

18. Як же хлопчик підріс, пійшов одного дня до батька свого до женців:

19. І кволиться батькові свойму: Голова моя, голова болить! Той же звелїв слузї: Одведи його до матусї.

20. І взяв той хлопя та й одвів до матері. І седїло воно до самих обід на колїнах у її, й вмерло.

21. І пійшла вона, положила його в Божого чоловіка на постелї, зачинила двері й пійшла;

22. І кликнула чоловіка свого й каже: Пошли до мене которого слугу з ослицею, поїду хутко до чоловіка Божого, та зараз і вернусь.

23. Він же каже: Чого тобі до його? Хиба сьогоднї новомісячче, чи субота? Та вона відказала: Дарма, таки пійду.

24. Осїдлавши ослицю, звелїла слузї: Веди й іди. Не гай мене в дорозї, доків не скажу.

25. От і поїхала та й прибула до чоловіка Божого на Кармель-гору. Як же загледів її чоловік Божий оддалїк, сказав слузї свойму: Та се ж Сунамійка!

26. Біжи зараз їй зустріч та поспитай: Чи все гаразд у тебе? Чи все гаразд у чоловіка? Чи гаразд із хлопям? Відказала вона: Гаразд.

27. Як знялась вона на гору до чоловіка Божого, обняла йому ноги. І приступив Гієзій, щоб одвести її. Чоловік же Божий сказав: Лиши її, бо вона тяжко сумна, а Господь потаїв се від мене й не обявив менї.

28. І каже вона: Чи я ж прохала сина в мого добродія? Чи я ж бо не казала: Не обманюй мене?

29. І звелїв Гієзієві: Підпережи чересла твої, возьми палицю мою в руку та й іди. Коли зустрінеш кого, не вітай його, а коли хто вітати ме тебе, не дякуй! та й положи палицю мою на лице хлопяткові.

30. Мати ж хлопчикова промовила: Як певно, що Бог живе, й як певно, що ти живеш, я не покину тебе! Тодї метнувсь він і пійшов слїдом за нею.

31. Гієзій же випередив їх, та й положив палицю на лице в хлопятка. Та не було нї голосу нї слуху. І вернувся зустріч йому й з'ясував: Хлопя не прокинулось.

32. Як же ввійшов Елисей в господу, знайшов хлопятко мертве — лежить у його на постелї.

33. І ввійшов він, засунув двері від їх, та й молився Господеві;

34. Тодї нахилився над хлопятком, і притулив уста свої до його уст, очі свої до його оченят і руки свої до його рученят, та й пригорнувсь до його, й огрілось тїло в хлопятка.

35. І знявсь ізнов, походив по сьвітлицї сюди й туди, підойшов та й схиливсь над ним. І чхнуло хлопя сім раз, та й розкрило оченята хлопятко.

36. І кликнув тодї Гієзія й звелїв: Поклич сюди Сунамійку. І як увійшла покликана, сказав він: Возьми синка твого.

37. І приступила вона й упала йому в ноги та й уклонилась до самого долу; тодї взяла синка свого й вийшла.

38. Елисей же пійшов знов у Галгал. А була тодї голоднеча в тїй землї; ученики пророцькі седїли перед ним. І звелїв він слузї свойму: Постав найбільшого казана та й звари юшку синам пророцьким.

39. І пійшов один у поле, щоб назбірати зела, й знайшов дику вючу ростину, нарвав із неї овощів повну одежину, й прийшов та й накришив їх в котел з юшкою, бо вони незнали їх.

40. І налили їм їсти; та скоро вони покушали юшки, закричали, кажучи: Смерть у казанї, чоловіче Божий! і не змогли їсти.

41. Він же сказав: Принесіть лишень борошна сюди. І всипав муку в казан та й звелїв: Наливай людям, нехай їдять. І не було вже нїчого шкідного в кітлї.

42. Прийшов чоловік із Баал Салиси та й приніс чоловікові Божому первоплід хліба — двайцять ячмінних боханців і стовченого зерна в саквах. І звелів Елисей: Дай людям, нехай їдять.

43. Слуга ж його відказав: Що тут класти перед сотнею чоловіка? Він же каже: Дай людям, нехай їдять, так бо говорить Господь: Їсти муть, та ще й зостанеться.

44. І положив перед ними, й їли вони, ще й зісталось, по слову Господньому.

ГОЛОВА 5.

Неєман, гетьман царя Сирийського, був великим чоловіком у свого пана й високо поважаний, бо через його дарував Господь побіду Сирийцям; і був він чоловік хоробрий, але прокаженний.

2. Раз у поході зайняли Сирийці дївчинку з землї Ізраїлської в полонь, і вона служила у супруги Неєманової.

3. І сказала вона своїй панї: Ой коли б мій пан та побував у пророка, що в Самариї, той вигоїв би його з прокази.

4. І пійшов він до свого пана та й переказує йому: Так і так говорить служебка, що з землї Ізраїлської.

5. І каже царь Сириський: Іди, та побувай у його, а я пішлю письмо до царя Ізраїлського. От і вибрався він і взяв із собою десять талантів срібла, шість тисяч секлів золота й десять перемін одежі;

6. І передав цареві Ізраїльському лист, а в йому стояло: Як прийде сей лист до тебе, так знай, послав я до тебе слугу мого Неємана, щоб ти вигоїв його з прокази.

7. Як прочитав царь Ізраїлський письмо, так роздер на собі одежу та й каже: Хиба ж я Бог, що робить і мертвими й живими, що він менї приказує, вигоїти чоловіка з його прокази? Тепер вам явно, як він шукає зачепки!

8. Скоро ж довідавсь Елисей, чоловік Божий, що царь Ізраїлський роздер одїж на собі, послав до царя й велїв сказати йому: Нащо роздер єси одїж на собі? Нехай лиш прийде до мене, так знати мете, що в Ізраїлї є пророк.

9. От і прибув Неєман із кіньми своїми й колесницею перед ворота господи Елисеїної.

10. І вислав Елисей слугу до його й звелїв сказати: Іди та викупайся сїм раз у Йорданї, так тїло твоє знов посьвіжіє й будеш чистим.

11. Неєман розгнївавсь та й відойшов із словами: А я думав, що він до мене вийде й, приступивши, призове ймя Господа, Бога свого, й доторкнеться рукою своєю прокази та уздоровить мене.

12. Чи то ж ріки Дамаські, Абана та Фарфар не лучші, ніж води в Йорданї? Хиба ж менї не можна було б викупатись у них та й очиститись? От і одвернувся й відойшов в гнїві.

13. І приступили слуги його й промовили до його словами: Коли б тобі, батеньку, пророк наказав зробити що важке, так хиба ж ти не зробив би? А надто, коли він тобі сказав: Викупайсь, так будеш чист.

14. І пійшов він та й викупавсь сїм раз у Йорданї, поринаючи, як звелїв чоловік Божий, й осьвіжіло тїло його, як у молодого хлопця, і він очистивсь.

15. І вернувся він із усїма супровідниками своїми до чоловіка Божого, а прибувши, приступив перед його та й каже: Знай, тепер я зрозумів, що нема Бога на всїй землї, тільки в Ізраїлї. Прийми ж гостинець від слуги твого.

16. Він же каже: Так певно, як живе Господь, шо стою в його службі: не прийму нїчого! І хоч той намагався, щоб узяв, він затявся брати.

17. І сказав Неєман: Коли не хочеш, так нехай менї, слузї твойму, дадуть землї, скілько зможуть повезти два мули, бо твій раб із сього часу не приносити ме нї всепалення, нї иншої жертви нїяким иншим богам, тільки Господеві.

18. Та в одному тільки нехай Господь вибачить кметеві твойму: коли мій пан пійде в Риммонів храм, щоб там помолитись, і обіпреться при тому на мою руку, так що з ним і я припаду 'к землї в Риммоновому храмі,

так нехай Господь вибачить у тому твойму кметеві.

19. Він же рече йому: Йди з упокоєм. І відїхав той від його, та й уїхав невелику просторонь дороги;

20. Аж ось сказав (собі) слуга Елисея, Божого чоловіка: Ощаджував мій пан сього Сирийця Неємана та й не прийняв того, що він привіз. Так певно, як живе Господь, мушу наздогнати його та й випрошу що небудь.

21. От і побіг Гієзій нагонця за Неєманом. Неєман же, постерігши, що він біжить, скочив із колесниці зустріч йому та й питає: Чи все гаразд?

22. Відказав той: Усе. Послав мене пан мій і звелів сказати тобі: Саме прийшло до мене з Ефраїмових гір двоє молодиків із синів пророцьких; тож дай про їх талант срібла та дві переміни одежі.

23. І відказує Неєман: Зроби менї ласку й возьми два таланти! Та й упросив його й завязав два таланти срібла в два мішки й дві переміни одежі та й оддав те двом слугам своїм, і понесли вони поперед його.

24. Дійшовши ж він до узгірря, узяв (все) од них, сховав у господї й одпустив людей, і вони відійшли.

25. Як же він увійшов до свого пана, спитав Елисей: Звідки, Гієзію? Він відказав: Твій кміть не виходив нікуди.

26. Він же рече йому: Хиба дух мій не був при тому, як вернувся назустріч тобі той чоловік із своєї колесниці? Оце ж ти здобув гроші, й здобув одїж, щоб закупити оливні сади, виноградники, вівцї, воли, раби й рабинї;

27. Але ж і проказа Неєманова вчепиться тебе й твоїх потомків по вічні часи. І вийшов він од його, побілївши, як сніг, від прокази.

ГОЛОВА 6.

І сказали пророцькі сини (ученики) Елисеєві: Як бачиш, місце, де живемо при тобі, нам потїсне;

2. Підемо лишень на Йордань, і нехай там кожен візьме по дереву, щоб спорядити нам місце, й осїстись на йому. А він сказав: ійдіть.

3. Один же між ними просить: Зроби нам ласку, йди з кметями твоїми. І сказав він: Добре! йду з вами.

4. От і пійшов із ними. Як же дойшли до Йорданї, почали рубати дерево.

5. Тим часом як один рубав деревину, упала сокира його з топорища в воду. І крикнув він: Ой добродію! а вона ж позичена.

6. Чоловік же Божий рече: Де вона впала? Як же показав йому місце, вирубав він цїпок, кинув туди, й ось сокира сплила.

7. Він і каже: Лови! той простяг руку й взяв її.

8. Царь Сирийський вирушив війною проти Ізраилитян і перемовлявсь із слугами своїми та й сказав їм: У тому а тому місцї заляжемо залягом.

9. Чоловік же Божий, послав до царя Ізраїлського сказати: Остерегайся проходити тим місцем, бо там залягли Сирийцї.

10. І послав царь Ізраїлський на те місце, що вказав йому чоловік Божий. І так остерегав його що-разу, й він устерігся там, де вказано, не раз та й не два.

11. І стревожилось серце царя Сирийського про сю річ, і скликавши свої слуги, каже їм: Чи не виказали б ви менї, хто мене зраджує цареві Ізраїлевому?

12. І відказав один ізміж слуг його: Нї, пане мій, царю; тільки пророк Елисей, що в Ізраїлї, переказує цареві Ізраїлському й ті слова, які ти промовиш ув опочивній сьвітлицї.

13. І повелїв він: Ійдїте та дивітесь, де він, щоб менї послати та й піймати його. Як же сказано йому: Він у Дотаїмі,

14. Послав туди конї й колесницї й потужню купу військову. Пійшли вони в ночі та й обняли город.

15. Уранцї рано встав слуга чоловіка Божого й вийшов, аж се облягла військова купа з кіньми й колесницями навкруги місто. І каже йому слуга його: Ой горе, паноньку! що нам оце почати?

16. Він же сказав: Не лякайся, бо тих, що з нами, більш, анїж тих, що з ними.

17. І моливсь Елисей й промовляв: Господи! відкрий йому очі, щоб він бачив! І відкрив Господь слузї очі, й вбачав він, як гора навкруги Елисея була заповнена кіньми й поломяними колесницями.

18. Як же Сирийці двинули проти його, моливсь Елисей Господеві й промовляв: Удар же сих людей сліпотою! І вдарив їх сліпотою, як моливсь Елисей.

19. І рече їм Елисей: Се не та дорога й не той город; ийдїте за мною, так я приведу вас до того чоловіка, що ви шукаєте. І привів їх у Самарию.

20. Як тільки ж прийшли вони в Самарию, рече Елисей: Господи! відкрий їм очі, щоб вони бачили. І відкрив їм Господь очі, й вони побачили себе в середині в Самариї.

21. Як же побачив їх царь Ізрайлїв, питає в Елисея: Чи менї їх вистинати, батьку?

22. Він же відказав: Не вбивай їх. Хиба ти заполонив їх мечем твоїм і луком твоїм, щоб їх убивати? Постав перед ними їду та воду, нехай їдять і пють, а тодї нехай ийдуть до свого пана.

23. І звелїв наготовити їм великий пир, і як вони понаїдались і понапивались, відпустив їх, і пійшли вони до свого пана. З того часу не було нападу Сирийців на Ізраїль-землю.

24. І сталось опісля, що царь Сирийський Бенадад постягав докупи всю військову силу свою та й двинув і обложив Самарию.

25. І настала велика голоднеча в Самариї, й дойшло до такого скруту, що осляча голова стояла вісімдесять срібних секлів, а четвертина міри голубячого гною пять срібних секлів.

26. Як вийшов раз царь Ізраїльский на мур, заголосила до його якась женщина та й просить: Поможи менї, добродію мій, царю!

27. Він же відказав: Коли тобі не поможе Господь, так із чого я поможу тобі? з току, чи з вино-тискарнї?

28. І поспитав у неї царь: Що тобі треба? Відказала ж вона: Отта жінка говорила менї: Дай сина твого, щоб ми сьогоднї з'їли його, а завтра з'їмо мого сина.

29. От ми зварили мого сина та й ізїли, а як на другий день я сказала їй: Давай же сюди твого сина, щоб нам його з'їсти, то вона свого сина сховала.

30. Як почув же царь, що женщина таке говорить, роздер одежу на собі, й ходив по мурі, і бачив люд, що на тїлї в його волосяне веретище.

31. І каже він: Нехай Бог учинить менї се й те, та ще й причинить, коли голова Елисеїна зістанеться сьогоднї в його на плечах.

32. Як седів же Елисей в своїй хатинї й значнї люде седїли в його, післав царь від себе чоловіка. Перше ж нїж посланець дійшов до його, рече він значнїм людям: А знаєте ви, що сей син душогубця послав до мене, шоб стяти менї голову? Глсдїте ж, скоро посланець надійде, зачинїте двері та й не допустїть увійти, бо ось, чути вже тупаннє пана його за ним.

33. Ще він промовляв до них, аж прибув царь до його та й каже: Бачиш, яке лихо від Господа! Чого ж іще менї визирати від Господа?

ГОЛОВА 7.

Елисей же заговорив: Слухайте слово Господнє! Тако глаголе Господь: Завтра о сїй добі міра пшеничньої передньої муки буде в воротях в Самариї по одному секлеві, а дві мірі ячменю тоже по одному секлеві.

2. І відказав лицарь, що на його руку опирався царь, чоловікові Божому: Коли б Господь і отвори починив у небі, то й тодї як би воно могло статись? І відказав він: Побачиш своїми очима, та не їсти меш.

3. Було ж чотири чоловіка прокажених, за ворітьми, й мовляли вони один одному: Чого нам тут седїти та дожидати смертї?

4. Коли поважимось увійти в город, байдуже, город опанувала голоднеча, й ми там помремо; зістанемося ж тут, мусимо й тутеньки померти. Тож ходїмо в Сирийський табір. Зіставлять нас в живих, так жити мемо; а повбивають, ну, то й помремо.

5. От і піднялись у вечірньому мороцї, щоб йти в Сирийський табір.

Як же дойшли до краю Сирийського табору, не було там нї чоловіка.

6. Бо дав Господь так, що в Сирийському таборі стало чути тупаннє коней й гуркіт колесниць та великого війська, так що вони мовляли одно одному: Певно царь Ізрайлів понаймав царів Гетїйських і царів Египецьких, щоб напасти на нас!

7. От і рушили та й побігли в омрацї, й покинули свої намети й конї й осли — ввесь табір як стояв, та й повтїкали, аби вихопитись із душею.

8. Як же ті прокаженні прийшли до краю табору, увійшли вони в один намет, їли й пили, нахапали срібла, золота й одежі та й вийшли, те поховати. Потім зайшли в другий намет, набрали й там та й поховали.

9. Далїй же кажуть один одному: Не так ми зробимо: Сей день є дньом доброї вістї. Коли мовчати мем, і до ясного ранку ждати мем, так нас обвинуватять. Пійдїмо ж зараз та з'ясуймо про се в царській палатї.

10. Прийшовши до воріт, прикликали вони воротарів городських та й розповіли їм, кажучи: Ми подались були в Сирийський табір, та нема там нї чоловіка анї чути голосу людського, а тільки конї та осли поприв'язувані й намети, як були.

11. І пійшли воротарі та й передали вість в царську палату.

12. І піднявсь царь серед ночі й промовив до слуг своїх: Я вам скажу, що Сирийцї проти нас урядили: Вони знають, що ми голодуємо; от і покинули табір, щоб сховатись в полі, та й думають: Як повиходять вони з міста, то захопимо їх живцем та й уломимось у город.

13. І відказав один ізміж його слуг: Нехай беруть пять коней, що ще позоставались в містї, (бо лишь стілько їх і є в цїлій громадї Ізраїля, всї бо прочі обернено на харч), та пошлїмо їх на провідки.

14. І взяли дві парі коней запряжених у колесницї й послав царь слїдом за Сирийцями з наказом: Ійдїте й роздивітесь.

15. І їхали вони аж до Йорданї, аж ось уся дорога вся дорога встелена одежою й знаряддєм, що покидали Сирийцї в поквапних утеках. І вернулись посланцї та й донесли про се цареві.

16. Тодї вийшов люд та й розграбив табір Сирийський, і була міра пшеничнього борошна по секлеві, а дві мірки ячменю по секлеві, по слову Господньому.

17. Царь же поставив того лицаря, що на його руку опирався, доглядником у воротях; і роздавив його народ у воротях і він умер, як сказав чоловік Божий, коли говорив, як прийшов був до його царь.

18. А казав тодї чоловік Божий цареві так: Дві мірки ячменю стояти муть завтра о сїй добі в Самарийських воротях один секель, а мірка лучшого борошна один секель;

19. Тодї лицарь відповів був чоловікові Божому: Коли б Господь і отвори починив у небі, то й тодї як би воно могло статись? І відказав йому: Побачиш своїми очима, та не їсти меш.

20. Так і сталось йому, бо люд потолочив його в воротях, так що він і вмер.

ГОЛОВА 8.

Елисей розмовляв з молодицею, що воскресив сина її, й рече їй: Збирайся й ійди з твоїми домівниками звідсї та й зупинись денебудь, де зможеш, бо Господь нашле семилїтню голоднечу на сю землю.

2. Знялась тодї молодиця та й учинила по слову чоловіка Божого, й пійшла з домовниками своїми звідти та й пробувала сїм лїт в Филистійській землї.

3. Як уплив же семий рік, вернулась молодиця з Филистійської землї та й прийшла просити царя про свою господу й поля свої.

4. Царь же саме тодї розмовляв із Гїєзієм, слугою чоловіка Божого, та й каже: Роскажи ж менї про всї великі дїла, які вчинив Елисей.

5. Тим часом, як він росказував цареві, що той мертвого оживив, появилась молодиця, що її сина він оживив, щоб шукати в царя помочі про свою господу й поля. І каже Гїєзій: Пане мій, царю, оце й є та молодиця, а се її син, що Елисей воскресив його!

6. І поспитав царь у молодиці, а вона розказала йому. І дав їй царь одного дворака та й повелів йому: Гледи, щоб усе, що до неї належить, а до того й усю користь із її нив вернено їй з того часу, як покинула землю, аж по сей день!

7. І пійшов Елисей у Дамаск, саме як Бенадад, царь Сирийський, лежав у недузї. Як же йому сказано: Прийшов сюди чоловік Божий,

8. Каже царь Азаїлові: Візьми з собою гостинцї, йди зустріч Божому чоловікові та й поспитай через його в Господа, чи я одужаю з сієї недуги моєї.

9. І пійшов Азаїл зустріч йому, взявши з собою гостиньцї, всякі дорогощі Дамаські, скілько сорок верблюдів могли понести, й, прийшовши, став перед ним та й промовив: Син твій Бенадад, царь Сирийський, послав мене до тебе поспитати: Чи одужаю я з сієї недуги моєї?

10. І відказав йому Елисей: Йди, скажи йому: Одужаєш, хоч Господь виявив менї, що він мусить умерти.

11. І вдививсь (Елисей) в його, так що він ажь занепокоївся, і заплакав чоловік Божий.

12. І питає в його Азаїл: Чого ти плачеш, добродїю? І відказав він: Бо знаю, яке ти лихо заподїєш Ізраїлеві. Утверджені їх городи пустиш ти пожаром, а їх молодїж побєш мечем, дітвору їх пороздоптуєш, і вагітних жінок розтинати меш.

13. І відказав Азаїл: Хто ж такий раб твій, я, пес, щоб таке страшне чинити? І рече Елисей: Господь указав менї в тобі царя Сирийського.

14. От і пійшов собі він од Елисея, а як прийшов до свого пана, питає сей: Що сказав Елисей? І відповів: Казав, що ти одужаєш.

15. На другий же день узяв він покривало, намочив його в водї та й розпростер на його лицї, і він умер, а Азаїл зробився намість його царем.

16. І зробився в пятому роцї Йорама Ахабенка, царя Ізраїлевого, царем Йорам, син Йосафатів, царя Юдиного.

17. Трийцять і два роки було віку його, як зробився царем, а царював вісїм год у Ерусалимі.

18. І ходив він дорогою царів Ізраїльських, як чинив дом Ахабів, бо держав дочку Ахабову, й чинив те, що було Господеві не до вподоби.

19. Та Господь не хотїв вигубити Юду задля раба свого Давида, бо він обітував йому дати сьвіточ в дїтях його по всї часи.

20. Під його царюваннєм визволились Едомії зпід верховоду Юдиного та й поставили царя над собою.

21. І двинув Йорам з усїма боєвими возами під Заїр, і піднявсь уночі та й побив Ідуміїв, що держали його в облязї, й їх начальників над колесницями, а люд повтїкав додому.

22. Та відпали Едомії зпід верховоду Юдиного по сей день. Тодї ж відпала й Либна.

23. Проче про Йорама й про все, що він творив, прописано в книзї лїтописній царів Юдиних.

24. І спочив Йорам із батьками своїми й поховано його коло батьків його в Давидовому городї, а син його Охозія зробився царем намість його.

25. У двайцятому роцї Йорамовому Ахабенковому, царя Ізраїлевого, настав царем Охозія, син Йорама, царя Юдейського.

26. Двайцять і два годи було віку Охозієвого, як він став царем, а царював один рік у Ерусалимі. Матїр його звалась Готолїя, внука Амбрієва, царя Ізраїлського.

27. І ходив він дорогою дому Ахабового, й чинив те, що було Господеві не до вподоби, як і дом Ахабів, бо був посвояченний із домом Ахабовим.

28. І двинув він із Йорамом Ахабенком на війну проти Азаїла, царя Сирийського, під Рамот у Галаадї; та Сирийцї поранили Йорама.

29. І вернувсь царь Йорам у Езреель, щоб вигоювати рани, що задали йому Сирийцї в Рамотї, як воював із Азаїлем, царем Сирийським. І прийшов був Охозія Йораменко, царь Юдин, одвідати в Езреелї Йорама Ахабенка, бо він лежав у недузї.

ГОЛОВА 9.

Пророк же Елисей покликав одного з учеників пророцьких та й повелів йому: Підпережи чересла твої,

возьми сей олійний посудок із собою та й іди до Рамоту в Галааді;
2. Прийшовши туди, відшукай там Егуя Йосафатенка, Намессієнка, й приступи та й вели йому вийти зсеред його товариства та й поведи його в середню сьвітлицю;
3. Тоді візьмеш олійну посудину та й золлєш йому на голову й скажеш: Так глаголе Господь: Помазав я тебе в царі над Ізраїлем. Опісля відчини двері та й біжи, не гайся.
4. І пійшов молодик, слуга пророків, у Рамот Галаадський.
5. Як же прийшов туди, седіло саме військове отамання; і каже він: Маю щось тобі сказати, гетьмане. І спитав Егуй: Кому з усїх нас? Відказав той: Тобі, гетьмане!
6. І піднявся він і ввійшов у сьвітлицю. Той же злив йому олії на голову та й каже: Так говорить Господь, Бог Ізрайлів: Помазую тебе царем над Господнїм народом, над Ізраїлем.
7. І вигубиш ти дом Ахабів, пана твого, щоб я помстився за кров слуг моїх, пророків, і за кров усїх рабів Господнїх (погибших) із руки Езабелиної;
8. І вигине ввесь дом Ахабів, і вигублю я в Ахаба й те, що до стіни мочить, і зачинене й покинуте в Ізраїлї;
9. І зроблю я з домом Ахабовим те, що з домом Еробоамовим Набатенковим, і з домом Баасиним Ахієнковим;
10. Езабелю ж їсти муть пси на майданї Езреелському, й нїхто її не поховає. Тоді відчинив двері й утїк.
11. Як же вернувсь Егуй до слуг пана свого, спитали вони в його: Чи гаразд? Чого сей несамовитий приходив до тебе? І відказав їм: Ви ж знаєте чоловіка сього й що він говорить.
12. І кажуть вони: Хитрощі! Скажи бо нам. І відказує він: Так і так сказав менї, говорючи: Так глаголе Господь: Помазую тебе царем над Ізраїлем.
13. І взяли вони кожен одежу свою та й вистелили йому престол, і затрубили в трубу й проголосили: Егуй став царем!
14. І вчинив Егуй Йосафатенко, Намессієнко змову проти Йорама. Йорам же стояв на сторожі з усїми Ізрайлитянами в Рамотї Галаадському проти Азаїла, царя Сирийського;
15. А вернувся був він, щоб вигоюватись в Езреелї з ран, що задали йому Сирийцї, як воював із Азаїлом, царем Сирийським. Егуй же промовив: Коли се вам любо, не давайте нїкому втекти з городу, щоб подати вість в Езреелї.
16. І сїв Егуй на коня та й поїхав у Езреель, де лежав Йорам, і куди прийшов був Охозія, царь Юдейський, щоб одвідати Йорама.
17. Вартовик же стояв на баштї в Езреелї, й як тільки побачив роту Егуєву, що наближалась, звістив: Я бачу роту. І повелїв Йорам: Візьми одного кінного та пошли зустріч, щоб спитав: Чи ви з мирним задумом?
18. І поїхав їздець зустріч, та й каже: Так повелїв царь сказати: Чи ви з мирним задумом? Егуй же відказав: Що тобі до миру? Зверни та й їдь за мною. І звістив вартовик та й сказав: Посланець доїхав до них, та не вертається.
19. І послав другого кінного, та й сей, доїхавши до них, сказав: Так питає царь: Чи ви з мирним задумом? Егуй же відказав: Що тобі до миру? Заверни та їдь за мною.
20. І звістив сторож, кажучи: Доїхав до них та й не вертається, а їзда схожа на їзду Егуя Намессієнка, бо він жене, мов скажений.
21. І повелїв Йорам запрягати. І як запрягли колесницю його, виїхав Йорам, царь Ізраїльский, із Охозієм, царем Юдейським, кожен своєю колесницею. Виїхали ж вони проти його та й зустрілись із ним на ниві Езреелїя Набота.
22. Як побачив Йорам Егуя, спитав: Чи з миром, Егую? Відказав же сей: Який тут мир, покіль твоя мати Езабель безчесть творить і без кінця відомствує?
23. І повернув Йорам рукою своєю, а втїкаючи, промовив до Охозії: Зрада, Охозію!
24. Та Егуй напяв лука й стрілив Йорамові між плечі, так що стріла пройшла йому крізь серце, й він поваливсь у своїй колесницї,

25. І сказав Егуй гетьманові Бадекарові: Возьми, кинь його на ниву Езреелїя Набота; згадай бо, як ми вдвох їхали за його батьком Ахабом, і як Господь вирік на його такий засуд:
26. Справдї кров Наботову й кров дїтей його бачив я вчора, говорить Господь, і відплачу тобі на сїй ниві, говорить Господь; то ж тепер кинь його на ниву, по слову Господньому.
27. Вбачаючи се Охозія, царь Юдин, утїк дорогою до садового будинка. Егуй же гнався за ним і повелїв: І сього вбийте на возї. І пострілили його на узгіррю Гур, коло Іблеаму. І втїк він у Мегиддо та й сконав там.
28. І зложили його слуги його на колесницю та й повезли в Ерусалим, і поховали в його гробовищі коло батьків у Давидовому городї.
29. Ув одинайцятому роцї Йорама Ахабенка настав був Охозія царем над Юдою.
30. Егуй же прибув ув Езреель. Скоро довідалась Езабель, попідмальовувала собі війки, украсила голову свою та й визирала в вікно.
31. Як же вїздив Егуй у ворота, промовила вона: Чи гаразд Замбрієві, душогубцеві пана свого?
32. Він же позирнув на вікно та й каже: Хто зо мною, хто? І визирнули до його два чи три скопцї.
33. І приказав він: Скиньте її вниз! І скинули її вниз. І побризькала кров з неї мур і конї, й розтоптали вони її.
34. Він же ввійшов, їв і пив; потім повелїв: Споглянтьте на ту проклятущу та й поховайте її, бо вона царська дочка.
35. Як пійшли ж її ховати, не знайшли з неї нїчого, опріч черепа та ніг, та долонь із її рук.
36. І вернувшись, звістили йому; він же сказав: Таке було слово Господнє, що вирік через слугу свого Тесбіа Ілию: На майданї в Езреелї жерти муть пси тїло Езабелине,
37. І буде труп Езабелин на майданї Езреелському неначе гній, так що нїхто не скаже: Се Езабель.

ГОЛОВА 10.

У в Ахаба ж було сїмдесять синів у Самариї. І розписав Егуй листи та й послав у Самарию до зверхників Езреелських, і до значнїх людей та до опікунів синів Ахабових, такого змісту:
2. Як прийде се письмо до вас, що маєте догляд над синами вашого пана й над його колесницями й кіньми, над утвердженими городами й зброєю,
3. Так оберіть між синами вашого пана лучшого й з'угадливщого, посадїть його на батьковому престолї та й воюйте (проти мене) за дом вашого пана.
4. Вони ж полякались вельми та й кажуть: Коли два царі не встояли проти його, то як ми встоїмо?
5. От і послали палатнїй начальник і городовий гетьман вкупі з значними людьми й з опікунами таке посельство до Егуя: Ми кметї твої, і чинити мемо все, що нам звелиш; ми не можемо нїкого зробити царем; чини що тобі здається добрим.
6. І пише він до них друге письмо, а в листї каже: Коли ви до мене прихиляєтесь і моїх наказів слухати готові, так беріте голови синів пана вашого та й прибувайте завтра о сїй добі до мене в Езреель. (Царських же синів було сїмдесять чоловіка, а виховували їх самі знатні в городї.)
7. Як же прийшов до їх лист, взяли вони царських синів та й постинали всїх сїмдесять чоловіка, повкладали голови їх у коші та й послали йому в Езреель.
8. Як звістив йому посланець, що принесли голови царських синів, повелїв він: Зложіть їх у дві купи перед ввіходом у ворота, до ранку.
9. Рано вранцї вийшов він та й промовив до всього люду: Ви безвиннї. Я, правда, вчинив заговір проти мого пана та й убив його, хто ж повбивав оцїх усїх?
10. Оце ж зрозумійте, що з слова Господнього, яке виповів Господь проти дому Ахабового, не впало нї одно на землю; Господь виповнив те, що вирік через слугу свого Ілию.
11. І повбивав Егуй усїх, що зоставались іще від дому Ахабового в Езреелї вкупі з його великими панами, з його приятелями й з його жерцями, так що нї один не оставсь.

12. І рушив він і пійшов у Самарию. По дорозї коло Бет-Екеда пастушого
13. Наткнувсь Егуй на братів Охозії, царя Юдиного, й спитав: Хто ви такі? Відказали вони: Ми брати Охозії, й прибули розвідати про здоровле синів царських та синів цариці.
14. І повелів: спіймайте їх живцем. І спіймали їх живцем та й повбивали — сорок і два чоловіка при колодязї Бет-Екеда, й не зісталось із них нї одного.
15. І поїхав ізвідти, й стрітив Йонадаба Рихабенка, що йшов зустріч його, й сказав йому: Чи твоє серце так до мене прихильне, як моє серце до твого серця? І відказав Йонадаб: Так. І каже Егуй: Коли так, дай руку. І подав той руку свою, й посадив він його до себе на колесницю,
16. Та й промовив: Ідь зо мною, й приглянься моїй ревностї до Господа. От і посадали його на колесницю.
17. Прибувши ж у Самарию, повбивав він усїх, що зоставались іще від Ахаба в Самариї, так що зовсїм вигубив його, по слову Господньому, що вирік до Ілиї.
18. І скликав Егуй увесь люд і промовив до їх: Ахаб не так то поважав Баала, Егуй гаряче шанувати ме його.
19. Оце ж поскликайте до мене усїх пророків Баалових, усїх слуг його й всїх жерців його, всїх до одного, бо я наготовив велике жертівне сьвято Баалові. А кого не буде, тому смерть. Егуй же піднявся на хитрощі, щоб вигубити всїх поклонників Баалових.
20. І сказав Егуй: Визначіть сьвяточні збори про Баала. І визначили.
21. І розіслав Егуй по всьому Ізраїлеві, й посходились усї поклонники Баалові; не остало нї одного чоловіка, щоб не прийшов: і ввійшли в храм Баалів, так що храм Баалів був повен від одного кінця до другого.
22. І повелів він доглядникові над одежою: Принесїть одїж усїм служителям Бааловим. І принесли їм ризи.
23. І ввійшов Егуй із Йонадабом Рихабенком до Баалового храму, й сказав служителям Бааловим: Шукайте й передивітесь, чи нема між вами кого зо слуг Господнїх, бо тут мають бути тільки слуги Баалові.
24. Тодї приступили до приношення жертов та всепалення. А Егуй поставив знадвору вісїмдесять чоловіка з наказом: Коли попустить хто втекти кому з тих людей, що я вам оддаю в руки, той наложить за його своєю душею.
25. Скінчивши приносини всепалення, повелів Егуй прибічникам і лицарям: Поввіходьте та й повбивайте всїх до одного. І повбивали їх мечем, і повикидали прибічники й гетьмани, та й рушили в місто, де була божниця Баалова,
26. І повиносили ідоли з Баалової божницї та й попалили.
27. І подробили стовпа Баалового, зруйнували й храм Баалів і зробили з його місце нечисте, по сей день.
28. Так викоренив Егуй Баала з Ізраїля.
29. Однакже від гріхів Еробоамових Набатенкових, що довів і Ізраїля до гріху, від них не відцуравсь Егуй, — від золотих телців у Бетелї й в Данї.
30. І рече Господь Егуєві: Що вчинив єси те, що до вподоби менї, й притьма по моїй думцї розправивсь із домом Ахабовим, за се потомки твої седїти муть на престолї Ізрайлевому до четвертого поколїння.
31. Та не дбав Егуй про те, щоб з усього серця ходити в законї Господа, Бога Ізрайлевого; не відцуравсь від гріхів Еробоамових, що довів до них і Ізраїля.
32. З того часу почав Господь гнївитись на Ізраїля, й побивав їх Азаїл у всїх границях займища Ізрайлевого
33. Від Йорданї на схід сонця всю землю Галаад, і Гадіїв, і Рубенїїв, і Манассіїв, від Ароеру на Арнон рицї, й Галаад і Басан.
34. Инше про Егую й про все, що він чинив, і про всї хоробрі його дїї, те прописано в книзї лїтописній царів Ізраїльських.
35. І спочив Егуй з батьками своїми, й поховано його в Самариї; а син його Йоахаб настав царем намість його.
36. Царював же Егуй над Ізраїлем у Самариї, двайцять і вісїм лїт.

ГОЛОВА 11.

Як довідалася ж Аталїа, мати Охозії, що син її вмер, узялась до дїла та й вигубила всю царську родину.

2. Йосабет же, дочка царя Йорама, а сестра Охозієва, взяла Йоаса Охозієнка, та й вивела потай зсеред царевичів, що їх убивано, разом із його мамкою в опочивальню; й утаїла його від Аталїї, щоб його не страчено.

3. І переховувано його при їй у домі Господньому шість лїт, тим часом як Аталїя царювала над землею.

4. У сьомому роцї послав Йодай та й взяв сотників і прибічників, і завів їх із собою в храм Господень. Там зробив з ними вмову й заприсяг їх в храму Господньому та й показав їм царевича.

5. І дав їм наказ: От що вчиніте: третина вас, що приходить у суботу, буде сторогувати при царській палатї;

6. Третина у воротях Сур; третина у воротях позадь дому щитоносцїв; і держіте сторожу над домом, щоб не було ушкоди;

7. А дві частї з вас, із усїх, що відходять у суботу, будуть держати сторожу при храму Господньому коло царя:

8. І обступіть царя навкруги, кожен із своєю зброєю в руцї, й хто протиснувся б у ряди, тому смерть; і будьте при царі, як він виходити ме й як уходити ме.

9. І вчинили сотники притьма так, як наказав первосьвященник Йодай, й взяв кожнїй людей своїх, що приходили в суботу й відходили в суботу, й прийшли до сьвященника Йодая.

10. І роздав сьвященник сотникам списи й щити царя Давида, що були в храму Господньому.

11. І поставали прибічники, кожен із зброєю в руцї своїй, від правого боку храму до лївого боку жертівника й дому, навкруги царя.

12. І вивів він царевича й вложив на його вінець і украси, й поставили його царем, й помазали його та й викликували, плещучи в долонї: Нехай живе царь!

13. Почувши ж Аталїя виклики люду, пійшла до народу у храм Господень.

14. І бачить, аж царь стоїть на підвисшенню по звичаю, а отаманнє й трубачі при царі, а ввесь нарід землї веселиться й трублять у труби. І роздерла Аталїя одежу на собі й промовила: Змова! змова!

15. Та сьвященник Йодай звелїв старшинї військовій, й сказав їм: Виведїть її поза ряди, а хто за нею пійде, вбивайте мечем, бо задумав був сьвященник, щоб не вбивати її в храму Господньому.

16. І наложили руки на її, й вона перейшла через кінський увіход ід царській палатї, й там її вбито.

17. І вчинив Йодай умову між Господом і царем та народом, щоб був народом Господнїм, та між царем і народом.

18. І подавсь увесь люд землї до храму Баалового та й зруйнували жертівники його й порозбивали зовсїм образи його, а Маттана, Баалового жерця, вбили перед жертівником. І приставив сьвященник сторожу до храму Господнього.

19. І взяв сотників і прибічників хелетеїв та фелетеїв, і ввесь народ землї, й провели царя з храму Господнього, й прийшли дорогою через ворота щитоносцїв в царську палату, й засїв він на царському престолї.

20. І звеселивсь увесь народ землї, й був город заспокоєний. Аталїю ж убили мечем у царській палатї.

21. Сїм лїт було Йоасові, коли став царем.

ГОЛОВА 12.

У сьомому роцї Егуєвому настав Йоас царем, а царював у Ерусалимі сорок год. Матїр же його звали Зибія, з Берсабиї.

2. І чинив Йоас що було Господеві до вподоби по всї днї свої, покіль навчав його сьвященник Йодай;

3. Тільки висот не позносив; люд жертував і кадив іще по висотах.

4. І промовив Йоас до сьвященників: Усї гроші, що приносять яко посьвятний дар у храм Господень, гроші від приходячих, гроші за кожну ду-

шу по цінуванню, й ті гроші, що хто з своєї охоти приносить у храм Господень,

5. Нехай беруть сьвященники до себе, кожен по своїй черзї, й нехай ними поновляють що в храму попсувалось, усюди, де треба понови.

6. У двайцять третьому ж році царя Йоаса сьвященники нічого ще не поправили, що в храму попсувалось.

7. І покликав царь Йоас первосьвященника Йодая з иншими сьвященниками, та й промовив до них: Чом же ви нічого не поправили, що попсувалось у храму? Оце ж не беріте вже ніяких грошей до себе по черзї, а віддавайте на те, що в храму попсувалось.

8. І пристали сьвященники на те, щоб не брати від люду ніяких грошей на поправу того, що в храму попсувалось.

9. І взяв первосьвященник Йодай скриньку, й зробив отвір в накривцї, та й поставив її коло жертівника праворуч, де входили в дом Господень, і вкидали туди сьвященники, що стояли на сторожі в дверях, всї гроші, що приношено в храм Господень.

10. Скоро ж постерегали, що в скринцї було багацько грошей, приходив тодї писарь царський та первосьвященник і висипали та й перелїчували срібло, найдене в храму Господньому.

11. І передавали злїчені гроші в руки наставникам над роботою коло дому Господнього, а ті давали їх теслям та будовничим, що порались коло храму Господнього;

12. Та мурарям та каменолупам, як і на закуп дерева й тесаного каменя, щоб поправляти ушкоду в храму Господньому, й на все потрібне до поправки храму.

13. Однакож не справляно за гроші, що приносили до храму Господнього, срібних коновок, ножів, поливальнїх чаш, труб і всякого иншого золотого чи срібного посуду до дому Господнього,

14. А давано їх робітникам, щоб вони поправляли храм Господень.

15. З людьми ж, що їм видавали гроші на плату робочим, не рахувались, бо ті поводились чесно.

16. Гроші ж на жертви за переступ і гроші на жертви за гріх не вносилось у храм, бо вони належали сьвященникам.

17. Тодї наступив Азаїл, царь Сирийський, й пійшов войною на Гет і звоював його. Як же показував Азаїл вид, що хоче йти на Ерусалим,

18. Узяв Йоас, царь Юдейський, всї посьвятні дари, що посьвятили (Господеві) предки його, Йосафат, Йорам і Охозія, царі Юдейські, й свої власні посьвятні дари, та все золото, що було в скарбівнях храму Господнього й в царській палатї, та й послав усе Азаїлові, цареві Сирийському. І занехав він поход на Ерусалим.

19. Инше про Йоаса і про все, що він чинив, прописано в книзї лїтописній царів Юдейських.

20. І встали слуги його, й зложили змову та й убили Йоаса в домі Миллї, на дорозї до Селла.

21. А вбили його слуги його: Йозахар Симеотенко та Егозабад Сомеренко, й він умер, і поховано його побіч батьків його в Давидовому городї. Амазія ж, син його, став царем намість його.

ГОЛОВА 13.

У двайцять третьому році Йоасовому, сина Охозіїного, царя Юдейського, став Йоахаз Егуєнко, царем над Ізраїлем у Самариї й царював сїмнайцять лїт.

2. І чинив те, що було Господеві не до вподоби, й ходив у гріхах Еробоама Набатенка, що довів до гріха Ізраїля.

3. І запалав гнїв Господень против Ізраїля, й віддав він їх на поталу Азаїлові, цареві Сирийському, та Бенададові Азаїленкові, по ввесь час.

4. Та Йоахаз благав Господа, й вислухав його Господь, бо зглянувсь на тїсноту Ізраїля, як царь Сирийський тїснив його.

5. І дав Господь Ізраїлитянам вибавителя, і визволились вони зпід верховоду Сирийцїв, і жили сини Ізраїлеві в своїх наметах, як і перше.

6. Тільки не покидали гріхів Еробо-

амових, що довів до гріха Ізраїля; ходили в них, і дуброва зістала в Самариї.

7. І не остало Йоахазові більш як тільки пятьдесять кінних, десять колесниць і десять тисяч чоловіка піхоти, царь бо Сирийський вигубив їх і обернув їх у порох під ногами.

8. Инше про Йоахаза й про все, що він чинив, і про хоробрі його дії прописано в літописі царів Ізраїльських.

9. І прилучивсь Йоахаз до своїх отців, і поховали його в Самариї, а син його Йоас став царем намість його.

10. У трийцять сьомому році Йоасовому, царя Юдейського, настав Йоас Йоахазенко царем над Ізраїлем у Самариї й царював шіснайцять год.

11. І чинив таке, що Господеві не до вподоби; не відступив від усіх гріхів Еробоама Набатенка, що до них довів Ізраїля, а ходив у них.

12. Проче про Йоаса й про все, що він чинив, та про хоробрі його дії, як він воював із Амазією, царем Юдейським, прописано в книзї літописній царів Ізраїльських.

13. І прилучивсь Йоас до своїх батьків, а Еробоам засів на його престолї. А поховано Йоаса в Самариї з царями Ізраїльськими.

14. Як занедужав був Елисей, і в тій недузї мав умерти, прийшов Йоас, царь Ізраїлский, до його та й промовив: Батеньку мій, батеньку! ти колеснице й комоннику Ізрайлїв!

15. Елисей ж промовив до його: Возьми лука й стріли. І приніс він лука й стріли.

16. І сказав до царя Ізраїльского: Положи руку на лука. Як положив він руку свою, положив Елисей свої руки на цареву руку,

17. І промовив: Відчини вікно на схід сонця. Як відчинив, повелїв Елисей: Стріляй! І стрілив. І сказав Елисей: Се стріла вибави Господньої, стріла вибави від Сирийців, і ти звоюєш Сирийців ув Афецї так, що їх у нїщо обернеш.

18. І повелїв дальше: Возьми стріли. Він узяв. І промовив до царя Ізраїльського: Бий ними по землї! І вдарив тричі, та й зупинивсь.

19. І розсердивсь на його чоловік Божий і сказав: Тобі б ударити було пять або шість раз, тоді б ти побив Сирийців цїлковито, а тепер побєш їх тільки тричі.

20. І вмер Елисей, і поховано його. Другого року прийшли в землю ватаги Моабійські.

21. І сталося, що ховали одного чоловіка, та як побачили ватагу, вкинули чоловіка в Елисеїн гріб, а він, падаючи торкнувся об костї Елисеїні, й ожив та й знявсь на ноги.

22. Азаїл же, царь Сирийський, тіснив Ізраїля поки було й віку Йоахазового.

23. Однакже Господь змилосердивсь над ними й обернувся до них задля завіту свого з Авраамом, Ісааком та Яковом, і не хотїв їх вигубити й не відкинув їх і досї від обличчя свого.

24. І вмер Азаїл, царь Сирийський, а намість його став царем син його Бенадад.

25. Тодї Йоас Йоахазенко повідоймав городи в Бенадада Азаїленка, що він позавойовував був у його батька Йоахаза. Тричі побив його Йоас та й вернув городи Ізрайлеві.

ГОЛОВА 14.

У другому році Йоаса Йоахазенка, царя Ізраїлського, став Амазія Йоасенко царем Юдейським;

2. Двайцять і пять літ було йому, як настав царем, а царював у Ерусалимі двайцять і девять год. Матїр його звали Егоаддань, з Ерусалиму.

3. І чинив він, що було Господеві до вподоби, хоч не так, як предок його Давид, а во всїм чинив так, як отець його Йоас.

4. Тілько вижин не знесено; люд жертував і кадив ще по висотах.

5. Скоро ж зміцнилась у руках його царська сила, повелїв повбивати слуги свої, що вбили царя, батька його.

6. Дїтей же душогубців не повбивав, після того як написано в книзї закону Мойсейового, де заповів Господь, кажучи: Не мають бути карані смертю батьки за дїтей, і дїти не мають бути карані смертю за батьків, а кожен за свої переступи прийме смерть.

7. Се він був, що побив десять тисяч Ідумиїв на Солоній долині й завоював Селу, й назвав її Йоктеїл аж по сей день.

8. Тодї послав Амазія посли до Йоаса Йоахазенка, Егуєнка, царя Ізраїльского, сказати йому: Ось вийди, поміряємось один з одним.

9. Та Йоас, царь Ізраїльский, послав до Амазиї, царя Юдейського, так відказати: Терен на Ливанї послав до керда на Ливанї сказати: Оддай дочку твою за сина мого. Та пробігли дикі зьвірі, що на Ливанї, через тернину та й потоптали тернину.

10. Що тобі пощастилось побити Ідумиїв, то й згордїло серце твоє. Слався славою та й седи дома. На що тобі викликати сварку на своє лихо? І самий впадеш й Юду повалиш.

11. Та не послухав Амазія. І вирушив Йоас, царь Ізраїльский, і зміряли сь вони один з одним, він та Амазія, царь Юдейський, у Бетсамисї, що в Юдеї.

12. І побили Юдеїв Ізрайлитяне, так що вони повтїкали додому.

13. І Амазію, царя Юдейського, сина Йоасового Охозієнкового, зайняв у полонь Йоас, царь Ізраїльский, в Бетсамисї та й пійшов в Ерусалим, і зробив у Ерусалимському мурі проломину від Ефреїмових ворот та й до ворот наріжних, на чотириста локот.

14. І забрав усе золото й срібло й увесь посуд, що був в Господньому храму й у скарбівнях в царській палатї, й людей у застав, та й вернувсь у Самарию.

15. Проче про Йоаса, що він чинив, і про хоробрі його дїї, та й як він воювавсь із Амазією, царем Юдейським, те прописано в книзї лїтописній царів Ізраїльских.

16. І спочив Йоас із отцями своїми, й поховано його в Самариї з царями Ізраїльскими. А син його Еробоам став намість його царем.

17. Амазія ж Йоасенко, царь Юдейський, жив по смертї Йоаса Йоахазенка, царя Ізраїльского, пятнайцять год.

18. Прочі дїї Амазіїні прописані в книзї лїтописній царів Юдейських.

19. І счинили змову проти його в Ерусалимі, й він утїк у Лахис; та послали наздогін за ним в Лахис і вбили його там.

20. І привезли його кіньми, й поховано його в Ерусалимі з отцями його в Давидовому городї.

21. І взяв увесь нарід Юдейський Азарію, що йому було шіснайцять год віку, й зробили його царем намість отця його Амазії.

22. Сей відбудудав Елат і вернув його Юдеї, після того, як царь спочив із батьками своїми.

23. У пятнайцятому роцї Амазії Йоасенка, царя Юдейського, став Еробоам Йоасенко царем Ізраїльским у Самариї, та й царював сорок і один рік.

24. І чинив він те, що не вгодне в очах Господнїх: не відцуравсь усїх гріхів Еробоама Набатенка, що довів до гріха Ізраїля.

25. Сей привернув гряницї Ізраїля від уходу в Емат аж до Степового моря, по слову Господньому, виреченому через слугу свого, пророка Йону Аматієнка з Гатхеферу;

26. Вбачав бо Господь злиднї Ізрайлеві, вельми гіркі, так що не зісталось нї зачиненого нї покинутого, а не було нїкого, хто б допоміг Ізраїлеві.

27. І не схотїв Господь вигубити імя Ізрайлеве зпід небес, і поміг їм рукою Еробоама Йоасенка.

28. Инше про Еробоама й про все, що він чинив, і про хоробрі його дїї, як він воював, та й як вернув Ізраїлеві Дамаск і Емат, що належались Юдї, те прописано в книзї лїтописній царів Ізраїльских.

29. І спочив Еробоам із своїми отцями, з царями Ізраїльскими. І настав царем Захарія, син його, намість його.

ГОЛОВА 15.

У двайцять сьомому роцї Еробоама, царя Ізраїльского, настав царем Азарія Амазієнко, царь Юдейський.

2. Шіснайцять год було віку йому, як став царем, а царював пятьдесять і два роки в Ерусалимі. Матїр його звалась Ехолїя, з Ерусалиму.

3. І чинив він, що Господеві до вподоби, так як чинив отець його, Амазія.

4. Тілько вижин не позносив; люд
усе ще жертвував і кадив по висо-
тах.
5. І заразив Господь царя, й був він
прокаженним до смерті своєї, й жив
у окремішньому будинку, Йотам же
царевич, старшував у палаті й упра-
вляв народом землї.
6. Проче про Азарію й про все, що
він чинив, прописано в книзї лїто-
писній царів Юдиних.
7. І спочив Азарія з своїми отцями,
й поховали його побіч отців його в
Давидовому городї. А син його Йотам
став царем намість його.
8. У трийцять осьмому роцї Азарії,
царя Юдейського, став Захарія Еро-
боаменко царем над Ізраїлем у Сама-
риї й царював шість місяців.
9. І чинив те, що було Господеві не
до вподоби, як і отцї його чинили: не
відступав від гріхів Еробоама Наба-
тенка, що довів до гріха Ізраїля.
10. І счинив Саллум Ябисенко змо-
ву проти його й зранив його перед
народом і вбив його, та й зробивсь
царем намість його.
11. Инше про Захарію, прописано
в лїтописї царів Ізраїльських.
12. Таке було слово Господнє, що
вирік був до Егуя, сказавши: Седїти
муть потомки твої до четвертого роду
на престолї Ізрайлевому. Так і ста-
лось воно.
13. Саллум Ябисенко почав царюва-
ти в трийцять девятому роцї Азарії,
царя Юдейського, й царював один мі-
сяць у Самариї.
14. І двинув Менаїм Гадієнко з Тир-
зи, й прийшов в Самарию, ранив Сал-
лума Ябисенка в Самариї, й вбив
його та й зробивсь намість його ца-
рем.
15. Проче про Саллума й про змову,
що він счинив, прописано в книзї лї-
тописній царів Ізраїльських.
16. Тодї звоював Менаїм Типсах і
все, що було в йому й все його зай-
мище від Тирзи, бо йому не відчини-
ли ворот, і порубав усїх вагітних жі-
нок у йому.
17. У трийцять девятому роцї Аза-
рії, царя Юдейського, царював Ме-
наїм Гадієнко над Ізраїлем десять лїт
у Самариї.
18. І чинив невгодне в очах Господ-
нїх: Не відступав від гріхів Еробоа-
ма Набатенка, що до гріха довів Ізра-
їля, по всї днї свої.
19. Тодї напав Фул, царь Ассирий-
ський, на землю, і Менаїм дав Фулові
тисячу талантів срібла, щоб державсь
із ним, та щоб укріпити царство в
своїй руцї,
20. І розложив Менаїм те срібло на
Ізрайлитян, на всїх заможних людей,
по пятьдесять секлів срібла на кож-
ного чоловіка, щоб давати цареві Ас-
сирийському. І відступив царь Асси-
рийський, і неоставався там у землї.
21. Проче про Менаїма й про все,
що він чинив, прописано в лїтописї
царів Ізраїльських.
22. І спочив Менаїм із батьками сво-
їми, а син його Факей став царем на-
мість його.
23. У пятьдесятому роцї Азарії, ца-
ря Юдиного, став Факей Менаїненко
царем над Ізраїлем, і царював у Са-
мариї два годи.
24. І чинив те, що Господеві не до
вподоби: не відцуравсь од гріхів Еро-
боамових Набатенкових, що довів до
гріха Ізраїля.
25. І счинив проти його змову вое-
вода його Факей Ремалїєнко, й зра-
нив його на вежі царської палати в
Самариї, при Аргобі й Арію, маючи
при собі пятьдесять чоловіка Галаа-
дїїв, і вбив його, та зробився царем
намість його.
26. Проче про Факія й про все, що
він чинив, прописано в книзї лїтопис-
ній царів Ізраїльських.
27. У пятьдесять другому роцї Аза-
рії, царя Юдейського, зробивсь Факей
Ремалїєнко царем над Ізраїлем у Са-
мариї, й царював двайцять год.
28. І чинив таке, що Господеві не
до вподоби: не відцуравсь од гріхів
Еробоама Набатенка, що довів до грі-
ха Ізраїля.
29. За часів Факея, царя Ізраїльсько-
го, прийшов Теглатфелласар, царь Ас-
сирийський, і звоював Йон, Абел-бет-
Мааху, Янох, Кедес і Асор, Галаад і
Галилею, усю землю Нефталїєву, та
й одвів їх в Ассирию.
30. І счинив Осія Ілиєнко змову про-
ти Факея Ремалїєнка, убив його та

й зробивсь царем намість його у двайцятому році Йоатама Озієнка.

31. Проче про Факея й про все, що він чинив, прописано в лїтописї царів Ізраїльських.

32. У другому році Факея Ремалїєнка, царя Ізраїльського, став царем Йотам, син Озії, царя Юдейського.

33. Двайцять і пять год було віку його, як став царем, а шіснайцять год царював у Ерусалимі. Матїр його звалась Еруша Садоківна.

34. І чинив він угодне в очах Господнїх; у всьому, як чинив отець його Озія, так чинив і він.

35. Тілько висот не позносив; люд приносив іще жертви й кадило на висотах. Сей збудував верхні ворота при храму Господньому.

36. Проче про Иоатама й про все, що він чинив, прописано в лїтописї царів Юдиних.

37. Того часу почав Господь напускати на Юдею Резина, царя Сирийського, та Факея Ремалїєнка.

38. Йоатам же спочив із батьками своїми, й поховано його побіч батьків його в Давидовому городї, а син його Ахаз настав царем намість його.

ГОЛОВА 16.

У сїмнайцятому році Факея Ремалїєнка став царем Ахаз, син Йоатамів, царя Юдейського.

2. Двайцять год було віку Ахазові, як він став царем, а шіснайцять год царював він у Ерусалимі, й не чинив нїчого до вподоби Господеві, Богу свому, як предок його Давид,

3. А ходив дорогою царів Ізраїльських, і навіть сина свого провів через огонь, ійдучи за гидотою народів, що Господь їх проганяв перед лицем синів Ізрайлевих.

4. І приносив жертви та кадило на висотах і на узгірях і під усяким тїнистим деревом.

5. Тодї двинув Резин, царь Сирийський, і Факей Ремалїєнко, царь Ізраїльський, проти Ерусалиму, щоб його звоювати, й облягли вони Ахаза, та не змогли його перемогти.

6. Того часу Резин, царь Сирийський, прилучив Елам назад до Сирії й повиганяв Юдеїв із Елату, а Едомії прийшли в Елат та й осїлись там по сей день.

7. І послав Ахаз посли до Теглатфелласара, царя Ассирийського, сказати: Я раб твій і син твій; прийди та визволь мене з потали в царя Сирийського й царя Ізраїльського, що проти мене встали.

8. До того ж узяв Ахаз срібло й золото, що було в храму Господньому та в скарбівнях царської палати, та й послав подарунком цареві Ассирийському.

9. І вислухав його царь Ассирийський, й двинув царь Ассирийський проти Дамаску, впокорив його та й одвів осадників його в Кир, а Резина вбив.

10. І пійшов царь Ахаз у Дамаск на стрічу з Теглатфелласаром, царем Ассирийським, і побачив жертівник, що був у Дамасцї; й послав царь Ахаз сьвященникові Урії ізразок жертівника й взорець всієї роботи його.

11. І построїв сьвященник Урія жертівника притьма по взорцеві, що прислав царь Ахаз із Дамаску, й зробив так сьвященник Урія, ще нїм вернув царь Ахаз із Дамаску.

12. А коли вернув царь із Дамаску, подивив ся царь на жертівник, приступив до жертівника, й приніс на йому жертву;

13. І приніс всепаленнє своє й хлїбову жертву, й ливну жертву, й скропив жертівника кровю своєї мирної жертви.

14. Мідяного ж жертівника, що стояв перед Господом, переніс із переднього боку в храму, з місця між (новим) жертівником і храмом Господнїм, і поставив його на північньому боцї (сього) жертівника.

15. І дав царь Ахаз сьвященникові Урії такий наказ: На великому жертівнику приносити меш ранїшне всепаленнє й жертву вечірну, й всепаленнє від царя вкупі з його хлїбовою жертвою, й всепаленнє всїх людей в землї й хлїбові жертви від них, і ливні жертви їх, і зливай на його всю кров всепалення, і всяку кров жертви. Про мідяний же жертівник (Господень) поміркую.

16. І чинив сьвященник Урія все так, як наказав йому царь.

17. І позривав царь Ахаз обідки у підставах, і поздіймав з них умивальниці, й море зняв із мідяних волів, що на їх воно стояло, та й зложив його на камяній долівці.

18. І переінячив критий хідник суботний, що був построєний при храмові, й надвірній увіхід про царя в дом Господень, задля царя Ассирийського.

19. Проче про Ахаза, що він вчинив, прописано в книзї лїтописній царів Юдейських.

20. І спочив Ахаз із батьками своїми, й поховано його при отцях його в Давидовому городі. А син його Езекія став царем намість його.

ГОЛОВА 17.

У дванайцятому році Ахаза, царя Юдейського, настав Осія Іливнко в Самариї царем над Ізрайлем, і царював девять год.

2. І чинив невгодне в очах Господнїх, однак не так як царі Ізраїлські, що були перш його.

3. Проти його виступив Салманассар, царь Ассирийський, і зробивсь Осія підневоленим йому, й платив йому данину.

4. Як постеріг же царь Ассирийський, що Осія зрадливий, (він бо посилав посли до Сигора, царя Египецького, й не платив що року данини цареві Ассирийському), тоді пійшов проти його царь Ассирийський, та й посадив його звязаного в темниці.

5. І вирушив царь Ассирийський проти всієї землї й наступив на Самарию та й держав її в облязї три роки.

6. У девятому році Осії здобув царь Ассирийський Самарию та й одвів Ізрайлитян полонянами в Ассирию й поселив їх в Халасї й в Хаборі, при ріцї Гозан, та по Мидийських городах.

7. Бо коли сини Ізрайлеві стали грішити перед Господом, Богом своїм, що визволив їх із потали в Египецького царя Фараона та й вивів із Египту, та починали шанувати инших богів,

8. І починали ходити в установах народів, що їх Господь виганяв зперед синів Ізрайлевих, і в установах царів Ізраїльських, що так само чинили;

9. І стали чинити сини Ізрайлеві речі неправедні перед Господом, Богом їх, та строїли собі високи по всїх своїх містах, почавши від (пастушої) вартової башти аж до утвердженого городу,

10. І ставляли собі камяні стовпи та Астарти на всякому високому горбі й під усяким тїнистим деревом,

11. Та почали кадити там на всїх висотах, так як народи, що їх Господь проганяв перед ними, й чинили ледачі речі, викликуючи гнїв Господень,

12. І служили ідолам, що про них заповідав Господь: Не чинїте сього;

13. Тодї Господь остерегав Ізраїля й Юду через усї пророки свої, через усякого віщуна, глаголючи: Навернїтесь із ваших ледачих доріг та держіте заповідї мої й устави мої, притьма по закону, що я положив перед вашими батьками, та заповідав вам через слуг моїх, пророків.

14. Але вони не слухали, й бували тугошийними, як їх отцї, що не довіряли Господеві, Богу свойму;

15. І відкинули постанови його, й заповіт його, що він вчинив з отцями їх, і перестороги його, що ними остерегав їх, й пійшли за марнотами й чинили марноти, та наслїдували народи, що жили навкруги, хоч Господь забороняв їм чинити те, що вони чинили;

16. І відрікались усїх заповідей Господа, Бога свого, й поробили собі виливані два телцї, й строїли диброви, та й падали ниць перед усїм (зорявим) військом небесним, і служили Баалові;

17. І проводили через огонь сини свої й дочки свої, й знахорювали й ворожбитували, та оддавались тому, щоб чинити неправедність перед очима Господнїми й гнївити його.

18. І розгнївився Господь страшно на Ізрайлитян, і відкинув їх від обличчя свого. Не зісталось нїкого крім поколїння Юдиного.

19. Але й Юда не держав заповідей Господа, Бога свого, а ходив в обичаях Ізраилитян, як ходили вони.

20. Тож відвернувся Господь від усіх потомків Ізраїля, й впокоряв їх, і видавав їх хижакам на луп, аж вкінці відкинув їх від лиця свого.

21. Ізраилитяне одорвались від дому Давидового й зробили царем Еробоама Набатенка. І довів Еробоам Ізраилитян до відпаду від Господа й повтягав їх у тяжкі гріхи.

22. І ходили Ізраилитяне в усіх гріхах Еробоамових, які він чинив; не відступали від них,

23. Аж покіль Господь не відкинув Ізраїля від лиця свого, як погрожував через усіх слуг своїх, пророків. От і став перенесений Ізраїль із своєї землї в Ассирию (в неволю) аж по сей день.

24. І попереводив царь Ассирийський людей з Вавилону, з Кути, з Ави, з Емату й Сефарваїму та й оселив намість синів Ізраилевих по городах Самарийських. От і посїли вони Самарийську країну та й жили по городах її.

25. Та позаяк вони в перві часи, як почали там жити, не шанували Господа, то наслав на них Господь леви, а ті роздирали їх.

26. І дано знати цареві Ассирийському й сказано: Ті поселяне, що повиводив єси та й оселив по городах Самарийських, не знають закону тамошнього Бога, тим він наслав леви на них, а сї гублять їх, бо вони не знають хвали Бога тієї землї.

27. І повелїв царь Ассирийський так: Відправте туди одного зміж сьвященників, що ви їх звідти повиводили; нехай пійде й живе там, та навчить їх закону тамошнього Бога.

28. І прийшов один ізміж сьвященників, що вони одвели з Самариї, та й осївсь у Бетелї, й вчив їх, як їм хвалити Господа.

29. Та попри те поробив собі кожний народ власного бога, та й поуставляли в божницях по висотах, що їх построїли були Самарийцї, кожен народ по своїх городах, де вони осїлись:

30. Вавилонцї зробили Суккот-Бенота, а Кутяне зробили Нергала; Ематяне зробили Ашиму,

31. А Аввії зробили Нибхаза й Тартака, Сефарваїмцї ж палили дїтей своїх ув огнї Адрамелехові та Анамелехові, богам Сефарваїмським.

32. Разом же з тим почитали вони й Господа. І приставляли кого небудь із серед себе жерцями на висотах, а сї служили службу в божницях по висотах.

33. Господа вони почитали, та й богам своїм служили звичаєм народів, ізміж яких виведено їх.

34. Аж по сей день чинять вони давнїм звичаєм: не бояться Господа й не чинять по установам і по обрядам, та по закону й заповідям, що завітував Господь синам Якова, того, що йому дав імя Ізраїль,

35. Та що з ними вчинив був умову й повелїв їм: Не почитайте нїяких инших богів, і не покланяйтесь їм, і не служіть їм і не жертвуйте їм,

36. А Господа, що вас вивів із землї Египецької великою потугою й простягнутою рукою, — того почитайте, тому покланяйтесь і тому жертвуйте,

37. І встанови й правоту, закон і заповідї, що він написав вам, повніте по всї днї, а инших богів не почитайте;

38. І завіту, що я вчинив із вами, не забувайте, й не почитайте инших богів,

39. А Господа, Бога вашого, почитайте, а він визволить вас із потали у всїх ворогів ваших.

40. Вони ж не слухали, а чинили по давнїх звичаях своїх.

41. Народи сї почитали Господа, та служили й вирізуваним бовванам своїм. Та й дїти їх і внуки їх чинять так, як їх батьки чинили, аж по сей день.

ГОЛОВА 18.

У третьому роцї Осії Ілиєнка, царя Ізраїлського, настав царем Езекія Ахазенко, син царя Юдейського.

2. Двайцять і пять лїт віку було йому, як став царем, а двайцять і девять год царював у Ерусалимі. Матїр його звалась Аби Захаріївна.

3. І чинив він праведне в очах Гос-

поднїх, притьма так, як чинив предок його Давид.

4. Він позносив височи, порозбивав (камяні) боввани, повирубував дуброви й розбив мідяного змія, що зробив був Мойсей, — бо до того часу Ізрайлитяне кадили йому — й назвав його Нехуштан*.

5. Він уповав на Господа, Бога Ізрайлевого, й такого, як він, не було між усїма царями Юдиними, нї послї його нї перед ним.

6. І стояв він при Господї й не відступав від його, й держав заповідї його, що заповідав Господь Мойсейові.

7. І був Господь повсячасно з ним, а у всьому, що він починав, поступав він мудро. І відпав він від царя Ассирийського й перестав служити йому.

8. Він побив Филистіїв аж до Гази й у всїх займищах їх від вартової башти до утвердженого городу.

9. У четвертому роцї царя Езекії, се б то в сьомому роцї Осії Ілиєнка, царя Ізраїлського, двинув Салманассар, царь Ассирийський, проти Самариї та й обложив її,

10. І здобув її по трьох роках, се б то в шестому роцї Езекії, а в девятому роцї Осії, царя Ізраїлського, впокорено Самарию.

11. І перевів царь Ассирийський Ізрайлитян в Ассирию та й оселив їх у Халасї й в Хаборі, при ріцї Гозан, і в городах Мидийських,

12. Бо вони не слухали заповідей Господа, Бога свого, й переступали завіт його; усього, що заповідав Мойсей, раб Господень, вони й не слухали й не певнили.

13. У чотирнайцятому роцї царя Езекії двинув Сеннахирим, царь Ассирийський, проти всїх утверджених городів Юдиних та й поопановував їх.

14. І послав Езекія, царь Юдейський, до царя Ассирийського в Лахис, сказати: Я провинився. Йди назад від мене, а що на мене наложиш, нести му. І наложив царь Ассирийський на Езекію триста талантів срібла й трийцять талантів золота.

15. І оддав Езекія все срібло, яке знайшлось у храму Господньому й в скарбівнях царської палати.

16. Того ж часу зняв Езекія золото з дверей в храму Господньому й з стовпів у дверей, що Езекія, царь Юдейський, пообтягав був золотом, та й пооддавав його цареві Ассирийському.

17. Та царь Ассирийський послав Тартана та Рабсариса та Рабсака з Лахиса з великою військовою потугою до короля Езекії в Ерусалим. І пійшли вони й прийшли під Ерусалим, і зайняли становище на водопроводї вижшого ставу, на дорозї до поля красильнього.

18. І кликали вони царя. Вийшов же до них Еліяким Хелкієнко, начальник палати, й Себна, писарь, та Йоах Асафенко, лїтописець.

19. І промовив до них Рабсак: Скажіте Езекії: Так говорить великий царь, царь Ассирийський: Що се за надія, на яку ти вповаєш?

20. Ти говорив тільки пусті слова: до війни треба розумної ради й сили; а ти на кого вповаєш, що одорвавсь од мене?

21. Оце ж ти задумав опертись на Египет, — на тую надломлену тростину, що кожному, хто на неї обіпреться, забється в руку й проколе її. Таківський той Фараон, царь Египецький про всїх, що покладають на його надію.

22. Коли ж менї відкажете: Ми на Господа, Бога нашого, вповаємо, то чи ж се не той самий, що його височи та жертівники позносив Езекія, й повелїв Юдї й Ерусалимові: Перед сим тільки жертівником, в Ерусалимі, маєте покланятись.

23. Оце ж увійди в угоду з моїм паном, царем Ассирийським: я дам тобі дві тисячі коней, коли спроможешся достати їздеців до них.

24. Як тобі оборонитись і від одного начальника найменьших слуг пана мого? Чи вповаєш на Египет задля колесниць та комонника?

25. Та хиба ж я без волї Господньої прийшов на се місце, щоб його спустошити? Сам Господь звелїв менї: Іди проти сієї землї й спустош її.

---

* Звичайна мідь.

26. І сказав Еліяким Хелкієнко та Себна та й Йоах Рабсакові: Розмовляй з рабами твоїми по сирийськи, бо ми розумієм сю мову, а не говори до нас по юдейськи в слух людей, що на мурі.

27. Рабсак же відказав їм: Чи мій пан послав мене тільки до твого пана й до тебе, щоб сї слова сказати? Нї, також і до тих людей, що седять на мурі, щоб укупі з вами свій кал їсти й свою моч пити?

28. І виступив Рабсак та й промовив голосно по юдейськи, й каже: Слухайте слово великого царя, царя Ассирийського!

29. Так говорить царь: Нехай вас Езекія не баламутить, бо йому не визволити вас із руки моєї;

30. Та й нехай не баламутить вас Езекія надією на Господа, мовляючи: Господь визволить нас і не подасть городу сього цареві Ассирийському на поталу.

31. Не слухайте Езекії! бо так говорить царь Ассирийський: Зробіте примирре зо мною й вийдїть до мене, й нехай всякий їсть виноград свій й смокви свої, й кожен нехай пє воду з колодязя свого,

32. Покіль я прийду та й займу вас у таку землю, що вашій землї рівна, у землю хлїбню й винну, у землю багату на овощ і виноград, у землю маслини й меду, й будете жити, а не помрете. Оце ж не слухайте Езекії! бо він вас зводить, говорючи: Господь вирятує нас.

33. Хиба боги народів вирятували, кожен свою землю, з руки царя Ассирийського?

34. Де боги Ематові й Арпадові? де боги Сефарваїмові, Енині й Івині? Чи ж вирятували вони Самарию з руки моєї?

35. Котрий з усіх богів сих земель вирятував свою землю з руки моєї?

36. І мовчав народ і не відказували йому нї слова, бо мали наказ від царя: Не відповідайте йому.

37. І прийшов Еліяким Хелкієнко, начальник палати, та Себна, писарь, та й Йоах Асафенко, лїтописець, з роздертою одїжжю до Езекії, та й оповіли йому слова Рабсакові.

ГОЛОВА 19.

Почувши се царь Езекія, роздер одежу на собі, обгорнувся волосяним веретищем і пійшов у храм Господень.

2. Еліякима ж, начальника палати, та Себну, писаря, вкупі з значнїйшими сьвященниками, окритих веретищами, послав до пророка Ісаії Амосенка.

3. І промовили вони до його: Так говорить Езекія: День смутку, лайки й сорому є день сей: прийшли сини до породу, та нема снаги вродити.

4. Може, почує Господь, Бог твій, усї слова Рабсакові, що його послав пан його, царь Ассирийський, зневажати живого Бога й поругати словами, що їх чув Господь, Бог твій. Благай же за тих, що зостались іще живими.

5. Як же прийшли слуги царя Езекії до Ісаії,

6. Сказав їм Ісаїя: Промовте так до вашого пана: Так говорить Господь: Не лякайся тих речей, що чув єси, якими поругали мене слуги царя Ассирийського.

7. Отсе я пошлю в його такого духу, що він почує звістку й вернеться він у свою землю, й поляже в своїй землї од меча.

8. Коли вернувсь Рабсак назад, найшов царя Ассирийського, як облягав Либну, бо перечув, що той відойшов од Лахиса.

9. Як довідався ж про Тиргаку, царя Етиопського, що говорили: Вирушив він, щоб воювати з тобою, послав знов посли до Езекії, сказати:

10. Промовте так до Езекії, царя Юдиного: Не давай твойму Богові, що на його вповаєш, баламутити тебе, думаючи: Ерусалим не буде подан цареві Ассирийському на поталу.

11. Ти сам чував, що творили царі Ассирийські з усїма землями, розпростираючи на їх проклін, а ти б то від його вирятувався?

12. Хиба ж боги народів, що їх мої предки в нїщо пообертали, вирятували їх, — як Гозан та Харан та Резеф та людей Еденських у Талассарі?

13. Де царь Ематський й царь Арпадський й царь над городом Сефарваїмом, Еною й Іввою?

14. Взявши ж Езекія письмо з рук
посельських і прочитавши його, пійшов у храм Господень та й розгорнув його перед Господом,
15. І молився Езекія перед Господом
і говорив: Господи, Боже Ізрайлів, що престолуєш над херувимами! ти один Бог над усіма царствами на землї; ти сотворив небо й землю.
16. Прихили, Господи, ухо твоє та
й почуй; одкрий, Господи, очі твої, та й побач! Почуй же слова Сеннахирима, що прислав, щоб живого Бога зневажити!
17. Справді, Господи, царі Ассирий-
ські попустошили народи й землї,
18. І повкидали богів їх ув огонь, та
то не боги, а робота рук людських, дерево й камінь, тим і змогли їх понївечити.
19. Тепер же, Господи, вирятуй нас
із руки його, щоб усї царства на землї зрозуміли, що ти, Господи, єдиний Бог!
20. І послав Ісаїя Амосенко до Езе-
кії, сказати: Тако глаголе Господь, Бог Ізрайлів: Те, про що ти молився що до Сеннахирима, царя Ассирийського, я вислухав.
21. Оце те слово, що виповів Гос-
подь про його: Погордить тобою й посьміється з тебе дївиця-дочка Сиону. Позадь тебе похитає головою дочка Ерусалиму.
22. Кого ж бо ти зневажав і пору-
гав? Проти кого се голос ізняв ти, й так звисока глянув очима? На сьвятого Ізрайлевого!
23. Через послів твоїх ти глузував
в Господа й сказав: У множестві возів моїх я взойшов на висоту гір, на ребра Ливану, та й рубав рослі кедри й найкрасші кипариси його, й добравсь аж до крайних гряниць його, до найгусчого саду його;
24. Я відкопував та випивав воду
чужу, й сушив стопами ніг моїх всї потоки Египецькі.
25. Чи ти чував*, що я з давендав-
на чинив? Із давнезнїх часів постановив я се, а тепер привів до того, що ти опустошуєш утверджені городи в купи румовищ.

---

* Се говорить Господь.

26. А їх осадники в немочі, дрожать
і в соромі. Вони мов трава у полі, мов никла зелень на криші, й збіжже загоріле, нїм в колос убралось.
27. Чи седиш ти, чи виходиш, чи
входиш, усе я знаю, а й буяннє твоє проти мене.
28. За твою сьмілість проти мене, та
що твоя гординя дойшла до слуху мого, я тобі в ніздрі каблучку заправлю, й зубела мої у рот твій (заложу), й заверну тебе назад тою ж дорогою, якою прийшов єси.
29. І ось тобі (Езекію) знамено: Сього
року їсти мете те, що маєте, а на другий рік самосївне, на третий же рік сїйте й жнїте й насаджуйте виноградники й їжте вроджай їх.
30. І що позоставалось іще з Юди-
ного дому, пустить ізнов корінь внизу, й принесе плід угорі.
31. З Ерусалиму бо зийде (мов тра-
ва) останок, а те, що врятуєсь, із Сион-гори. Ревність Господа Сил небесних учинить се.
32. Тим то так говорить Господь про
царя Ассирийського: У сей город він не ввійде, і стріли не пустить, й не закриється щитом він в приступі до його, й не насипле проти його валу.
33. По якій дорозї прийшов, по са-
мій тій вернеться, не ввійде в сей город, — говорить Господь.
34. Город сей я берегти му, щоб уря-
тувати його задля себе й задля раба мого Давида.
35. І сталось: однієї ночі прийшов
ангел Господень та й положив трупом ув Ассирийському таборі сто вісїмдесять і пять тисяч; і як повставали рано вранці, аж ось самі мертві тїла.
36. І рушив Сеннахирим, царь Асси-
рийський, та й пійшов і вернувсь, та й седів у Ниневиї.
37. І як молився він у храму свого
бога Нисроха, убили його мечем сини його, Адрамелех та Шарезер, і повтїкали в Арарат-землю, а син його Асардан зробився царем намість його.

ГОЛОВА 20.

Того часу занедужав Езекія на смерть. І прийшов до його пророк Ісаїя Амосенко, й рече до його: Так

говорить Господь: Упорядкуй дом
твій, бо вмреш, не одужаєш.
2. І повернув він лице своє до стїни
й молився Господеві сими словами:
3. Ой Господи! спогадай же, що я
ходив вірно й з щирим серцем перед
обличчєм твоїм, і чинив праведне в
очах твоїх. Та й заплакав Езекія в голос.
4. Ісаїя ж не покинув іще середнього
передвірку, аж ось прийшло до його
таке слово Господнє:
5. Вернись та промов до Езекії, кня-
зя народу мого: Тако глаголе Господь,
Бог предка твого Давида: Почув я
молитву твою й побачив сльози твої.
Оце ж я оздоровлю тебе: на третий
день пійдеш у храм Господень.
6. І прибавлю тобі віку пятнайцять
років; до того вирятую тебе й сей го-
род із потали царя Ассирийського, й
захищати му сей город задля себе й
задля раба мого, Давида.
7. І сказав Ісаїя: Принесіть вязанку
фиґ. І взяли й приложили на боляк, і
він оздоровів.
8. Езекія ж промовив до Ісаїї: Яке
ж знамено тому, що Господь оздоро-
вить мене та що на третий день пій-
ду в храм Господень?
9. І відказав Ісаїя: Ось що буде тобі
ознакою від Господа, що справдить
Господь обіцянку свою: Чи нехай тїнь
на десять ступнїв стане дальше, чи
нехай на десять ступнїв вернеться?
10. І відповів Езекія: Не трудно прой-
ти їй десять ступнїв наперед, нї! не-
хай на десять ступнїв назад вернеться.
11. І взивав пророк Ісаїя до Госпо-
да, й завернув він тїнь по ступенях,
що на них уже була перейшла на
сонцевказові Ахазовому, на десять
ступнїв назад.
12. Того часу прислав Беродах Ба-
ладан Валаданенко, царь Вавилон-
ський, письма й подарунки Езекії, бо
він чув, що Езекія був нездужав.
13. І зрадів Езекія послами й пока-
зав їм склади свої, срібло й золото й
пахощі й дорогі мастї й ввесь зброїв-
ний дом свій, й все, що в його скар-
бівнях було: не було нїчого такого,
чого б не показав їм Езекія у своїй
палатї й у всьому господарстві сво-
йму.
14. І прийшов пророк Ісаїя до царя
Езекії, й спитав у його: Що сї люде
говорили й звідки прийшли вони до
тебе? І відказав Езекія: Із далекої зе-
млї прийшли вони, з Вавилону.
15. Тодї спитав: Що бачили вони в
дому твойму? І відповів Езекія: Ба-
чили все, що є в моїй палатї; нема нї
однієї річи в скарбівнях моїх, якої б
я не показав їм.
16. І сказав Ісаїя до Езекії: Вислу-
хай слово Господнє:
17. Прийде час, що все, що є в твоїй
палатї й що твої батьки до сього дня
збірали, буде перевезено в Вавилон;
нїчого не зостанеться, — глаголе Го-
сподь.
18. А з твоїх синів, що вийдуть із
тебе, що ти появиш, візьмуть, і бу-
дуть вони скопцями в палатї царя
Вавилонського.
19. Езекія ж промовив до Ісаїї: Сло-
во Господнє, що ти переказав, благе.
І додав: Нехай же буде мир і гаразд
у днї мої.
20. Проче про Езекію й про всї його
хоробрі дїї, та як він зробив став і
водопровід, і провів у город воду, те
прописано в лїтописї царів Юдиних.
21. І спочив Езекія з батьками свої-
ми, а син його Манассія став царем
намість його.

ГОЛОВА 21.

Було Манассієві дванайцять год ві-
ку, як він став царем, а пятьде-
сять і пять год царював він у Еруса-
лимі. Матїр його звалась Хевзиба.
2. І чинив він неправедність в очах
Господнїх і гидоти тих народів, що
їх Господь попроганяв із перед синів
Ізрайлевих.
3. І построїв знов висоти, що бать-
ко його Езекія поруйнував був, по-
будував жертівники Баалові, й поза-
водив дуброви, як робив Ахаб, царь
Ізраїльский, й поклонявся усьому (зо-
ряшньому) військові небесному, й
служив йому.
4. Поробив також жертівники й в
храму Господньому, що про його ска-
зав Господь: В Ерусалимі положу імя
моє.
5. І построїв в обох дворах храму

Господнього жертівника всьому військові небесному.
6. І провів сина свого через огонь, і ворожбитував та віщував, і позаводив викликачів мертвих і знахорів; багацько чинив такого перед Господом, чим запалював гнів його.
7. І поставив боввана Астарти, що його зробив, у храмі, що про його говорив Господь Давидові й синові його Соломонові: В сьому храмі й в Ерусалимі, що його вибрав я зміж усїх поколїнь Ізрайлевих, положу я імя моє по вічні часи;
8. І не допущу більш нозї Ізрайлитянина рушитись із землї, що надїлив отцям їх, аби тільки вони дбали чинити, як я приказав їм, і по закону, що заповідав їм раб мій Мойсей.
9. Та вони не послухали; а Манассія довів їх до того, що чинили ще гірше нїж ті народи, що їх вигубив Господь зперед лиця синів Ізрайлевих.
10. І глаголав Господь через рабів своїх, пророків сими словами:
11. За те, що Манассія, царь Юдейський, чинив такі гидоти, гірші над усе, що чинили Аморії, що перш його були, й самого Юду довів до гріхів своїми ідолами,
12. За те — так говорить Господь, Бог Ізраїлів — наведу я таке лихо на Ерусалим і на Юду, що в усякого, хто почує про се, дзвенїти ме в обох ушах.
13. Я протягну на Ерусалим міряльного шнура, як колись на Самарию, й вагу дому Ахабового, й витру Ерусалим так, як витирають полумисок, та й перевертають, обтерши;
14. І відкину останок наслїддя мого, й подам їх ворогам їх на поталу, й будуть вони всїм ворогам своїм лупом і здобиччю,
15. За те, що вони чинили неправедність в очах моїх, і гнївили мене, з того часу, як їх отцї вийшли з Египту, та й по сей день.
16. До того ще пролив Манассія дуже багацько безвинної крові, так що сповнив нею Ерусалим від краю до краю, опріч тієї провини, що привів Юду до гріха — чинити зло в очах Господнїх.
17. Проче про Манассію й про все, що він чинив, і про його гріхи, що він укоїв, се прописано в лїтописї царів Юдиних.
18. І опочив Манассія з батьками своїми, й поховано його при домі його в саду Уззи. А син його Аммон настав царем намість його.
19. Двайцять і два годи було віку Аммонові, як він став царем, а два роки царював у Ерусалимі. Матїр його звалась Мешуллемета Харузівна, з Ятби.
20. І чинив він неправедне в очах Господнїх, як чинив отець його Манассія,
21. І ходив по тій самій дорозї, по якій ходив отець його, й служив ідолам, тим, що служив отець його, й покланявся їм,
22. І відступив од Господа, Бога отців своїх, і не ходив дорогою Господньою.
23. І змовились слуги його проти його, та й убили царя в його палатї.
24. Люд же перебив усїх, що змовились були проти царя Аммона, й поставив народ сина його Йосію царем намість його.
25. Проче про Аммона, що він чинив, прописано в лїтописї царів Юдиних.
26. І поховали його в гробовищі його в саду Уззи, а син його Йосія став царем намість його.

ГОЛОВА 22.

Вісїм год було Йосії, як він настав царем, а трийцять і один рік царював у Ерусалимі. Матїр його звали Едида Адаївна, з Бозкафи.
2. І чинив він те, що було Господеві до вподоби, й ходив як раз дорогою предка свого Давида й не хибив з неї нї праворуч, нї лїворуч.
3. У вісїмнайцятому ж роцї царя Йосії послав царь писаря Шафана, сина Азалїїного, Мешулламенка, у храм Господень, повелїваючи:
4. Їйди до первосьвященника Хелкії, нехай він перелїчить гроші, що приношено в храм Господень, і що сторожі порогові зібрали від народу,
5. І нехай передадуть їх наставникам ремісників, приставленим до храму Господнього, а сї нехай роздадуть

їх робітникам в дому Господньому на направу попсованого в храму,

6. Теслям, каменотесам та мурарям, та й на закуп дерева й тесаного каміння до направи храму;

7. Однакже не требувати від них рахунку з грошей переданих у їх руки, бо вони орудують чесно.

8. І сказав первосьвященник писареві Шафанові: Я знайшов книгу закону в дому Господньому. І подав Хелкія Шафанові книгу, й той читав її.

9. І вернувся писарь Шафан до царя, й здав цареві справу, говорючи: Слуги твої взяли гроші, що знайшлись у храму, й передали їх наставникам над роботами, приставленим до храму Господнього.

10. І оповідав писарь Шафан цареві: Сьвященник Хелкія дав менї книгу. І читав її Шафан перед царем.

11. Почувши царь слова книги закону, роздер одежу на собі.

12. І повелїв царь сьвященникові Хелкії та Ахикамові Шафаненкові, та Ахборові Михеєнкові, та писареві Шафанові, та Асаїї, слузї царському, говорючи:

13. Ійдїте й поспитайте Господа за мене й за нарід і за всю Юдею що до слів сієї книги, що знайдено; великий бо гнїв Господень запалав на нас за те, що батьки наші не слухали словес книги сієї, щоб так притьма чинити, як нам приписано.

14. І пійшов сьвященник Хелкія з Ахикамом, Ахбором, Шафаном й Асаїєю до пророчицї Олдами, жони Шаллумової, сина Тикви Хархасенка, доглядника одеж, — жила ж вона в Ерусалимі, в другій части — й розмовляли вони з нею.

15. І промовила вона до них: Так говорить Господь, Бог Ізраїлів: Скажіте чоловікові, що вас до мене послав:

16. Тако глаголе Господь: Ось я наведу лихо на се місце й на осадники його, — всї погрози в книзї, що прочитав царь Юдейський.

17. За те, що покинули мене та й кадять иншим богам, щоб мене підпалювати на гнїв усїма вчинками рук своїх, запалав гнїв мій проти місця сього та й не погасне.

18. Цареві ж Юдейському, що вас послав поспитати Господа, скажіте: Так говорить Господь, Бог Ізраїлів, що до слів, які ти чув:

19. Що твоє серце помякшало й ти впокорився перед Господом, як почув єси, що я висказав проти сього місця й осадників його, що вони викличуть страх і проклятте, та що роздер єси одежу на собі й плакав передо мною, за се й я вислухав тебе, — говорить Господь.

20. Оце ж я прилучу тебе до батьків твоїх, і ти спочнеш в твойму гробовищі в мирі, а очі твої не побачать всїх злигоднїв, що я наведу на се місце. І принесли вони цареві відповідь.

ГОЛОВА 23.

І послав царь посли, й позбірали вони до його всїх знатнїх Юдейських і Ерусалимських.

2. І пійшов царь у храм Господень і всї мужі Юдейські й всї осадники Ерусалимські з ним, і сьвященники й пророки й ввесь люд від малого до великого. І прочитав у слух їм всї словеса з книги закону, що знайдено в Господньому храму.

3. Потім став царь на ступенї та й постановив завіт перед Господом, що ходити муть вони слїдом за Господом і пильнувати муть його заповідей й обявів, і встанов його з усього серця й з усієї душі, щоб виконувати слова завіту сього, написані в цїй книзї. І ввесь нарід ввійшов у завіт.

4. І повелїв царь первосьвященникові Хелкії й низшим сьвященникам та придвернїм сторожам повиносити з храму Господнього ввесь посуд, що пороблено про Баала та Астарту й про все військо небесне, й попалив те за Ерусалимом у долинї Кедрон, а попіль велїв повивозити в Бетель.

5. І повідставляв ідолські жерцї, що понаставляли були царі Юдейські, щоб кадили по висотах у городах Юдиних і в Ерусалимських околицях, та що палили кадила Баалові, сонцеві, місяцеві, планетам і всьому військові небесному;

6. І повелїв винести Астарту з храму Господнього за Ерусалим на Ке-

дрон-долину, та й спалити коло потока Кедрону, й розбити її на порох, порох же розсипати по гробах простого люду.

7. Далїй збурив доми блудничі коло храму Господнього, де женщини ткали занавіси для Астарти.

8. І повиводив усїх жерцїв із Юдиних городів і посквернив висоти, де жерцї курили кадило, від Геви до Берсабиї, й поруйнував висоти — тую, що коло ввіходу городового голови Йозуї, й тую, що лїворуч у міських воріт.

9. Впрочім висотні жерцї не приносили жертов на жертівникові Господньому в Ерусалимі, а їли тільки неквашений хліб вкупі з браттєм своїм.

10. Посквернив і Тофет, що на долинї синів Еннома, щоб нїхто не проводив сина свого чи дочку свою через огонь Молохові.

11. Далїй знехтував конї, що царі Юдейські ставляли сонцеві навперід ввіходу в храм Господень коло сьвітлиць скопця Нетан-Мелеха, в Фарурим і, колесниці ж сонцеві попалив огнем.

12. І жертівники на даху горішньої сьвітлицї Ахазової, що їх поставляли були царі Юдейські, й жертівники, що поставляв Манассія ув обох передьдвірках храму Господнього, порозвалював царь і поскидав, а порох із них покидав у Кедрон-потік.

13. І висоти перед Ерусалимом по правому боцї од Оливної гори, що построїв був Соломон, царь Ізраїльский, Астартї, гидотї Сидонській, та Хамосові, гидотї Моабійській, та Милхомові, гидотї Аммонїйській, повелїв царь посквернити;

14. Порозбивав і камяні стовпи (боввани) й повирубував дуброви й закидав їх урочища людськими кістьми;

15. Та й жертівника у Бетелї, й висоту, що построїв Еробоам Набатенко, що ввів Ізраїля в гріхи, — й сього жертівника й висоту він збурив і спалив, і стер на порох, та спалив і дуброву.

16. Озирнувшися ж Йосія, побачив гроби, що були на горі, й послав позабірати з гробів костї, й попалив їх на жертівнику та й опоганив його, по слову Господньому, сказаному чоловіком Божим, що сї речі наперед проповів.

17. І промовив (Йосія): Що се за памятник, що я там бачу? Міські ж люде відказали йому: Се гроб Божого чоловіка, що прийшов був із Юдеї й сї речі прорік, що ти починив єси над жертівником Бетелським.

18. І повелїв: Не займайте його! Нїхто не трівож костей його! От і зоставили костї його як і костї пророка, що приходив із Самариї.

19. До того ж порозвалював Йосія зборища висот по городах Самарийських, що построїли були царі Ізраїльські, прогнївуючи Господа, й вдіяв з ними те саме, що зробив у Бетелї.

20. І повбивав всїх висотнїх жерцїв, що там були при жертівниках, та й попалив на них людські костї. Тодї вернувсь у Ерусалим.

21. І повелїв царь усьому народові, кажучи: Сьвяткуйте Господеві, Богу вашому, паску, як прописано в цїй книзї закону;

22. Бо не сьвятковано такої паски від суддївських часів, що судили Ізраїля, й по всї часи царів Ізраїльських і царів Юдейських;

23. Аж у вісїмнайцятому роцї царювання Йосїїного сьвяткували сю паску Господеві в Ерусалимі.

24. І повигублював Йосія ще й викликачів мертвих, й чарівників, терафими й ідоли й всї ті гидоти, які були в землї Юдейській і в Ерусалимі, щоб ввійшли в силу слова закону, написані в книзї, що знайшов у храму Господньому сьвященник Хелкія.

25. І не було рівнї йому між царями, перед ним, хто б обернувся так з усього серця, з усієї душі й з усієї сили до Господа, притьма по закону Мойсейовому, та й після його не встав йому рівня.

26. Однак же Господь не відложив гнїву великої досади своєї, що запалав проти Юди за всї розярювання, якими підпалював його на гнїв Манассія.

27. І рече Господь: Віддалю й Юду від лиця мого, як віддалив Ізраїля, й відкину від себе город сей, Ерусалим,

що вибрав я, й храм, що про його я сказав: імя моє там пробувати ме.

28. Проче про Йосію й про все, що він чинив, прописано в лїтописї царів Юдейських.

29. За його часу вирушив Фараон Нехао, царь Египецький, проти царя Ассирийського на Ефрат-ріку. І двинув зустріч йому царь Йосія, і той вбив його в Мегиддонї, скоро побачив його.

30. І повезли його мертвого слуги його з Мегиддону, й привезли в Ерусалим, і поховали його в гробовищі його. І взяв народ землї Йоахаза, сина Йосіїного, та й помазали його й зробили його царем намість отця його.

31. Двайцять і три годи віку було Йоахазові, як став він царем, а три місяцї царював у Ерусалимі. Матїр його звалась Хамуталь Ереміївна, з Ливни.

32. І чинив він те, що Господеві не до вподоби, притьма так, як передки його чинили.

33. Фараон же Нехао задержав його в неволї в Ривлї, в країнї Ематській, щоб не царював у Ерусалимі, й наложив на землю грошевої кари сто талантів срібла й талант золота.

34. І зробив Фараон Нехао Елиякима, Йосієнка царем намість отця його Йосії, та й перемінив імя його на Йоакима, а Йоахаза взяв і відвів у Египет, де він і вмер.

35. І давав Йоаким Фараонові срібло й золото. Він розцїнував землю, щоб виплачувати Фараонові, скільки приказував. Від кожного з народу землї, як кого цїновано, брав срібло й золото, щоб виплачувати Фараонові Нехао.

36. Двайцять і пять год було віку Йоакимові, як він став царем, а одинайцять лїт царював у Ерусалимі. Матїр його звали Зебудда Федаіївна, з Руми.

37. І чинив він те, що Господеві не до вподоби, притьма як предки його чинили.

ГОЛОВА 24.

За його часу напав Навуходоносор, царь Вавилоньский, й Йоаким був його підневоленим три годи, та потім відпав од нього.

2. І насилав Господь на нього ватаги Халдеїв і ватаги Сирийцїв, і орди Моабіїв та орди Аммонїїв, — напускав їх на Юду, щоб витратити його, по слову Господньому, що виповідав через слуги свої пророки.

3. По приказу Господньому склалось воно над Юдою, щоб відкинути його од лиця свого задля гріхів Манассіїних, за все, що він коїв;

4. Та за кров безвинних, що проливав, так що сповнив Ерусалим безвинною кровю, — сього не схотїв Господь простити.

5. Инше про Йоакима й про все, що він чинив, прописане в лїтописї царів Юдиних.

6. І спочив Йоаким із батьками своїми, а його син Ехонїя став царем намість його.

7. Царь же Египецький не рушав більш із землї своєї, бо царь Вавилонський забрав усе від Египецького потока та й до Евфрат-ріки, що було царя Египецького.

8. Вісїмнайцять год віку було Ехонїї, як він настав царем, а три місяцї царював він у Ерусалимі. Матїр його звали Нехушта Елиатанівна, з Ерусалиму.

9. І чинив він таке, що Господеві не до вподоби, притьма як чинив отець його.

10. Того часу підступили слуги Навуходонозорові, царя Вавилонського, під Ерусалим, і город опинився в облязї.

11. І прийшов Навуходонозор, царь Вавилонський, під город, як слуги його облягали його.

12. І вийшов Ехонїя, царь Юдейський, до царя Вавилонського, він і мати його й слуги його, князї його й скопцї його, — й узяв його царь Вавилонський, на восьмому роцї свого царювання;

13. І повивозив усї скарби з храму Господнього й скарби з царської палати; та й порозбивав увесь посуд золотий, що поробив Соломон, царь Ізраїльский, у храму Господньому, по слову Господньему;

14. І вивів увесь Ерусалим у полон, усїх князїв, і все хоробре військо — десять тисяч, до того всї теслї й слю-

сарі: нікого не зосталось опріч убогих людей землї.

15. І одвів він Ехонїю в Вавилон, і матїр цареву й жінок царевих і скопцїв його, й знатнїх землї позаймав у полонь з Ерусалиму в Вавилон.

16. До того й усїх спосібних до зброї сїм тисяч, і ремісників тисячу, — всїх мужів сильних і хоробрих позаймав царь Вавилонський в неволю у Вавилон.

17. І зробив царь Вавилонський дядька його Матанїю намість його царем, та й перемінив імя його на Седекію.

18. Двайцять і один рік віку було Седекії, як зроблено його царем, а одинайцять год царював він у Ерусалимі. Матїр його звалась Хамуталь Еремїївна, з Либни.

19. І чинив він неправедність в очах Господнїх, притьмя як чинив Йоаким.

20. Гнїв Господень був над Ерусалимом та над Юдою такий, що він відкинув їх від обличчя свого. І одпав Седекія од царя Вавилонського.

ГОЛОВА 25.

І сталось: у девятому роцї свого царювання, у десятому місяцї, в десятий день місяця, прийшов Навуходоносор, царь Вавилонський, з усією військовою потугою своєю під Ерусалим та й облїг його, й насипав кругом його обляговий вал.

2. Сим робом опинився город ув облязї до одинайцятого року царя Седекії.

3. На девятий день місяця опанувала голоднеча город і люде не мали що їсти.

4. І зроблено проломину в городї, й втекли всї воївники у ночі кріз ворота між двома мурами, що коло царського саду, (Халдеї ж облягали город навкруги) — та й царь утїк дорогою на рівнину пустинї.

5. Військо ж Халдейське погналось за царем, та й наздогнали вони його в Ерихонському степу, тим часом як його військо покинуло його.

6. І вхопили царя та й повели його до царя Вавилонського в Риблу, а сей вирік йому засуд:

7. Закололи синів Седекіїних перед очима його, Седекію ж ослїпили, закували в кайдани, та й повели в Вавилон.

8. У пятому ж місяцї, на семий день місяця, — се є в девятнайцятому роцї Навуходонозоровому, царя Вавилонського прибув Навузардан, отаман прибічників, слуга царя Вавилонського, в Ерусалим,

9. Та й спалив храм Господень і царську палату й усї будинки в Ерусалимі;

10. І мури навкруги Ерусалиму зруйнували всї полки Халдейські, що були з отаманом над прибічниками.

11. А останок люду, що зоставались у городї, та втекачі, що повтїкали були до царя Вавилонського, й прочий народ простий вивів Навузардан, отаман прибічників;

12. Тільки немногих убогих людей у землї зоставив отаман прибічників виноградарями та пахарями.

13. Мідяні ж стовпи, що були в храму Господньому й підніжжя, й море мідяне, що в домі Господньому, порозбивали Халдеї та й позабірали мідь із них у Вавилон;

14. Позабірали й казани, лопатки, ножі, миски й увесь мідяний посуд, що його вживано при службі;

15. І кадїлницї й чашї, — що тільки було з золота й срібла, побрав отаман прибічників.

16. Стовпи два, море одно, й пініжки, що поробив Соломон до храму Господнього, — мідї з усього знаряддя не було ваги.

17. Вісїмнайцять локот був заввишки один стовп, а зверху його був вінець мідяний, а заввишки був вінець трьох локот, і сїти й гранатові яблучка навкруги вінця — все мідяне; те ж саме й на другому стовпі з сїткою.

18. І взяв отаман прибічницький первосьвященника Сераю, й второго сьвященника Зефанїю, й трьох придверників.

19. А з городу взяв одного скопця, що був приказчиком над військовими людьми, та пятьох ізміж невідступних прибічників царських, і головного писаря військового, що записував людей до військової служби, та

шістьдесять чоловіка з народу землї, що находились в городї.

20. Оціх то побрав Навузардан, отаман прибічницький, та й повів їх до царя Вавилонського в Ривлу;

21. А царь Вавилонський повелїв їх повбивати в Ривлї в Емат-країнї. І переведені Юдеї з землї своєї.

22. Над тими ж, що позоставляв у Юда-землї, Навуходонозор, царь Вавилонський, поставив начальником Годолїю Ахикаменка Сафанового.

23. Як же почули всї військові отамани з військовими людьми, що царь Вавилонський настановив Годолїю, то й вібрались усї до Годолії в Массифу, а то: Ісмаїл Нетанїєко, та Йоханан Кареєнко та Серая Танхуметенко з Нетофата, та Езанїя Маахитієнко, з своїми людьми.

24. І заклявся їм і людям їх Годолїя, кажучи: Не лякайтесь служити Халдеям, осїдайтесь у землї й бувайте підневоленими цареві Вавилонському, а буде вам добре.

25. Та семого місяця появивсь Ісмаїл Нетанїєнко, сина Елисамового, з царського роду, а з ним десять чоловіка, й вбив Годолїю, і він умер, а також і Юдеїв та Халдеїв, що були при йому в Массифі.

26. Тодї рушив увесь люд од найменьшого до найбільшого вкупі з військовим отаманнєм та й відправились у Египет, боялись бо Халдеїв.

27. І сталося в трийцять семому роцї невольництва Ехонїєвого, царя Юдейського, у дванайцятому місяцї, двайцять семого дня місяця, Евилмеродах, царь Вавилонський, в роцї, як почав царювати, вивів Ехонїю, царя Юдиного, з темницї;

28. І розмовляв з ним любомирно, й поставив його престол висше престола инших царів, що були в нього в Валилонї;

29. І перемінив невольницьку одїж його, й трапезував він раз-у-раз в присуттї його, поки й жив на світї.

30. І харчове його — щоденне харчове — давано йому від царя на кожний день по всї днї життя його.

ПЕРША КНИГА ПАРАЛИПОМЕНОН.*

ГОЛОВА 1.

Адам, Сет, Енос,

2. Кенан, Магалалель, Яред,

3. Генох, Метусала, Ламех,

4. Ной (Нояг), Сем, Хам та Яфет.

5. Сини Яфетові: Гомер, Магог, Мадай, Яван (Елися), Тувал, Месех та Тирас.

6. Сини Гомерові: Аскеназ, Рифат, і Тогарма.

7. Сини Яванові: Елиса, Тарсис, Киттим і Доданим.

8. Сини Хамові: Куш, Мизраїм, Фут і Канаан.

9. Сини Кушові: Себа, Гавила, Сабта, Раама та Сабтеха. Сини Раамові: Шева й Дедан.

10. Від Куша народився ще й Нимрод; цей почав бути велетнем на землї.

11. Від Мизраїма народились: Лудима (Лудій), Анамій, Легавій, Нафтухим,

12. Патрусій, Каслугій, од которого настали Филистимцї, та Кафторій.

13. Від Канаана народився Сидон, найстарший в його, Хет,

14. Евузій, Аморій, Гергазій,

15. Гевій, Аркей, Синей,

16. Арвадїй, Земарій та Гаматїй.

17. Сини Семові: Елам, Ассур, Арфаксад, Луд та Арам. (Сини Арамові): Уз, Хул, Гетер та Мешех (Маса).

18. Від Арфаксада (народився Каїнан, а від Каїнана) народився Села, а від Сели народився Ебер.

19. Від Ебера народились два сини: один на імення Фалек, через те, що за його часів була роздїлена земля, його брат на імення Йокман.

20. Від Йокмана народились Алмодад, Шалеф, Газармавет, Ерах,

---

* Грецьке слово; значить: річи опущені, забуті. Сї дві книги доповнюють те, що в инших книгах пропущено.

21. Гадорам, Узал, Дикла,
22. Обаль, Абимавель, Шева,
23. Офир, Гавил та Йовав. Усї цї сини Йокманові.
24. (А сини Семові): Арфаксад, Каїнан, Села,
25. Ебер, Пелег, Регов,
26. Серуг, Нахор, Тара,
27. Аврам, се Авраам.
28. Сини Авраамові: Ізаак та Ізмаїл.
29. Оце й їх родовід: Найстарший син Ізмаїлів Набайот, по йому Кедар, Адбеєль, Мивсам,
30. Мисма, Дума, Масса, Хадад, Тема,
31. Етур, Нафис, і Кедма. Це сини Ізмаїлові.
32. Сини Хеттури, Авраамової наложницї: вона породила Зимрана, Йоксана, Медана, Мадіяна, Ишбака та Шуаха. Сини Йоксанові: Себа та Дедан. (Сини Деданові: Рагуїл, Навдеїл, Ассурим, Летусим, Леюмим (Астусіїм, Асомин).
33. Сини Мадіянові: Ефа, Ефер, Ганох, Абида та Ельдага. Усе це сини Хеттурині.
34. А від Авраама народився Ізаак. Сини Ізаакові: Езав та Ізраїль.
35. Сини Езавові: Елифас, Регуїл, Егус, Еглом та Кораг.
36. Сини Елифасові: Теман, Омар, Зефо, Гаетам, Канас; (Тимна ж Елифасова наложниця, породила йому) Амалеха.
37. Сини Рагуїлові: Нахат, Зерах, Шамма та Миза.
38. Сини Сеїрові: Лотан, Собаль, Зибеон, Ана, Дисон, Езер та Дисан.
39. Сини Лотанові: Горій та Гемам; а сестра в Лотана: Тимна.
40. Сини Собамові: Алван, Манагат, Ебаль, Сефо та Онам. Сини Зибеонові: Ая та Ана.
41. Дїти Анині: Дисон та (Оголибама, Анина дочка). Сини Дисонові: Гемдан, Ешдан, Ітран та Керан.
42. Сини Езерові: Белган, Саван та Акан. Сини Дисанові: Уз та Аран.
43. Оце царі, що царювали в краю Едомі, ще переднїйше нїж зацарював царь над синами Ізраїля: Бела, Бейорів син, а назвище його міста-Динхаба;
44. І помер Бела, і зацарював по йому Йобаб, син Серахів із Бозри.
45. І помер Йобаб, і зацарював по йому Гусам, з краю Теман.
46. І помер Гусам, і став по йому царем Гадад, син Бедадів, котрий розбив Мадіяниїв на полі Моаб; назва міста його: Авит.
47. І помер Гадад, і зацарював по йому Самла з Масреки.
48. І помер Самла, і зацарював по йому Саул з Рехобота, що над річкою.
49. І помер Саул, і став царем по йому Бааль-Ганан, син Ахборів.
50. І помер Бааль-Ганан, і зацарював по йому Гадар; назвище його міста Пау; жінка ж його на ймя Мегетабеєля, дочка Матредова, дочка Мезагабова.
51. І помер Гадар. І були старшини в Едома: старшина Тимна, старшина Алва, старшина Етет.
52. Старшина Оголибама: старшина Ела, старшина Пинон,
53. Старшина Кенас, старшина Темон, старшина Мебзар,
54. Старшина Магдієль, старшина Ірам; оце старшини Ідумейські.

ГОЛОВА 2.

Оце сини Ізраїлеві: Рубен, Симеон, Левій, Юда, Іссахар, Зебулон,
2. Дан, Йосиф, Бенямин, Нефталїй, Гад, та Ассер.
3. Сини Юдині: Гер, Онан та Села, — троє народилось у його від дочки Шуєвої, Канаанїйки. І був Гер найстарший Юдин син, ледачий в очах Господа, й він убив його.
4. І Тамара, невістка його, породила йому Фареса (Перезу) та Зару (Сера). Усїх синів в Юди було пятеро.
5. Сини Перезові: Есрон та Гамул.
6. Сини Зарині: Зімрі, Етан, Еман, Галкол та Дара; усїх їх пятеро.
7. Син Харміїн: Ахар, що накликав лихо на Ізраїля, нарушивши заклятте.
8. Син Етанів: Азарія.
9. Сини Есронові, що народились від його: Ерахмеїл, Адам (Рам) та Гелувай.
10. Від Арама ж народився Аминадаб; від Аминадаба народився Нахзон, князї синів Юдиних;
11. Від Нахзона народився Салмон, від Салмона народився Бооз;

12. Від Бооза народився Обид, від Обида народився Єссей;
13. Від Єссея народився його найстарший син Еліав, другий — Аминадаб, третій — Самм,
14. Четвертий — Натанаїл, пятий — Раддая,
15. Шестий — Озем, сьомий Давид.
16. Сестри їх. Саруя та Абигея. Сини Саруїні: Абесса, Йоаб та Асаїл, троє.
17. Абигея народила Амессу; а батько Амессин — Етер, Ізмяїлїй.
18. Халеб, Есромів син, мав дїтей від Азуви, своєї жінки, й від Еріоти, і це його сини: Есер, Собаб та Ардан.
19. І померла Азува; й взяв собі Халеб (за жінку) Ефрату, й вона породила йому Гура.
20. Від Гура народився Урія, від Урії народився Веселіїл.
21. Потім Есрон ввійшов до дочки Махира, Галаадового батька, і взяв її, маючи шістьдесять років, і вона породила йому Сегуба.
22. Від Сегуба народивсь Яір, а було в його двайцять троє міст в Галаадському краю.
23. Але Гессурії та Сирийцї забрали в їх селитьби Яірові, Кенат і залежні від його міста, — шістьдесять міст. Усї цї міста синів Махира, Галаадового батька.
24. Після смертї Есрона в Халеб-Ефратї Есромова жінка Авія породила йому Ашхура, Текоїного батька.
25. Сини Ерахмеїла, найстаршого Есронового сина, були: перворідень Рам, по йому Вуна, Орен, Озем та Ахія.
26. Була в Ерахмеїла й друга жінка, на йме Афара; вона Онамова мати.
27. Сини Рама, найстаршого Ерахмеїлового сина, були: Мааз, Ямин та Екер.
28. В Онама ж були сини: Шаммай та Яда. Шаммаєві ж сини: Надаб та Авишур.
29. Жінка Авишурова на ймення Авихаїла, й вона породила йому Ахбана та Молида.
30. Сини Надабові: Селед та Афаїм. І помер Селед бездїтним.
31. Син Афаїмів Ішій. Син Ішіїн: Шешан. Син Шешанів: Ахлай.
32. Сини в Яди, Шаммаєвого брата: Етер та Йонатан. Етер помер бездїтним.
33. Сини Йонатанові: Пелет і Заза. Це сини Ерахмеїлові.
34. В Шешана не було синів, а самі дочки. Був же в Шешана невольник, Египтянин, на ймя Ярха;
35. Шешан дав свою дочку Ярсї (свойму невольникові) за жінку, а вона породила йому Аттая.
36. Від Аттая народився Натан, від Натана народився Завад;
37. Від Завада народився Ефлал, від Ефлала народився Овид;
38. Від Овида народився Еуй, від Еуя народився Азарія;
39. Від Азарії народився Хелез, від Хелеза народився Елеас;
40. Від Елеаса народився Сисмай, від Сисмая народився Саллум;
41. Від Саллума народився Екамія, від Екамії народився Елишам.
42. Сини в Халеба, Ерахмеїлового брата: Меша, найстарший в його, — він батько Зифин, — і сини Мареші, Хевронового батька.
43. Хевронові сини: Корей і Таппуах, та Рекем та Шема;
44. Від Шема народився Рахам, Йоркеамів батько, а від Рекема народився Шаммай;
45. Син в Шаммая Маон, а Маон се батько Бет-Зура.
46. А Ефа, Халебова наложниця, породила Харана, Мозу та Газеза. А від Харана народився Газез.
47. Сини Егдаєві: Регем, Йотам, Гешан, Пелет, Ефа та Шааф.
48. Наложниця Халебова Мааха породила Шевера та Тирхану;
49. Вона ж породила й Шаафа, Мадманниного батька; Шеву, батька Махбениного і батька Гивеїного. А дочка Халебова — Ахса.
50. Оце сини Халебові: син Гур, перворідень Ефрати; Шовал, батько (князь) Киріят-Ярима;
51. Салма, батько (князь) Бетлеєму, Хареф, батько Бетгадера.
52. У Шовала, батька Киріят-Ариму, були сини: Гарое, Хази, Галмехюхот.
53. Поколїння Киріят-Яриму: Ітріяни, Футїяни, Шуматани, та Мидраї-

тяни. Відціх повстали Зоряни та Ештаоляни.
54. Сини в Салми: Бетлеємляни та Нетофатяни, вінець Йоабового дому, та половина Менухотян — Зоряни,
55. Та покоління Соферійців, що жили в Ябезї, Тирейці, Шимейці, Сухайці: це Кинеяни, що повстали від Хамата, Бетрехавового батька.

ГОЛОВА 3.

Сини в Давида, що народились від його в Геброні, були: найстарший Амнон від Ахиноами Езраеельки; другий — Далуя від Абигеї Кармелійки;
2. Третий — Авессалом, син Маахи, дочки Талмая, царя Гессурського; четвертий — Адонія, син Аггити;
3. Пятий — Сафатія від Авитали, шестий Етераам від Егли, його жінки,
4. Шість, що народились від його в Геброні; а царював він там сїм рік і шість місяців, а трийцять три роки царював в Ерусалимі.
5. А оці народились від його в Ерусалимі: Самус, Собаб, Натан та Соломон, четверо од Бетсаби, Елїямової дочки;
6. Ебаар, Елисама, Елифалет,
7. Ногаг, Нафек, Яфія,
8. Елисуа та Елїяда й Елифелет — девятеро.
9. Оце усї Давидові сини, окрім синів од наложениць. Сестра їх Тамара.
10. Син Соломонів: Робоам; сього син Авія, а сього син Аса, його ж син Йосафат,
11. Сього син Йорам, його син Охозія, його син Йоас,
12. Його син Амасія, його син Азарія, його син Йотам,
13. Його син Ахаз, його син Езекія, його син Манассія,
14. Його син Амон, його син Йосія.
15. Сини Йосіїні: найстарший Йоахаз, другий Йоаким, третїй Седекія, четвертий Селлум.
16. Сини Йоакимові: Ехонїя, його син; Седекія, сього син.
17. Сини Ехоніїні: Асир, Салафіїл, його син;
18. Малкирам, Федаїя, Сеназар, Езекія, Гошама та Савадія.
19. І сини Федаїїні: Зоровавель та Шимей. А сини Зоровавелеві: Мешуллам та Хананія, і Шеломита, їх сестра,
20. І ще пять: Хашува, Огел, Берехія, Хасадія та Юшав-Хесед.
21. А сини Хананїїні: Фелатія та Ісаїя; його ж син Рефаїя, його син Арнан, його син Овадія, його син Шеханія.
22. Син Шеханїїн: Шемаїя; сини Шеманїїні: Хаттуш, Ігеал, Баріях, Неарія та Шафат — шестеро.
23. Сини Неаріїні: Елїоєнай, Езекія та Азрикам — троє.
24. Сини Елїоєнаєві: Годавяг, Елеашив, Фелаїя, Аккув, Йоханан, Делаїя та Анані — семеро.

ГОЛОВА 4.

Сини Юдині: Фарес, Есрон, Хармій, Хул та Шовал.
2. Від Реаїї, Шовалового сина, народився Яхат; від Яхата народився Ахум та Лагад: від них покоління Зорян.
3. А це сини Етанові: Езреель, Ешма та Ідбаш, та сестра їх, на ймя Газлелпоні,
4. Пенуел, батько Гедорів, та Езер, батько Хушів. Оце сини в Гура, найстаршого в Ефратї, Бетлеємського батька (князя).
5. В Ахшура, Текоїного батька, було дві жінки: Хела та Наара.
6. І породила Наара йому Ахузама, Хефера, Тимнї та Ахашоарі: це сини від Наари.
7. Сини Хелинї: Зерет, Зохар та Етнан.
8. Від Коза народились: Анув та Зовев і покоління від Ахархела, Гарумового сина.
9. Явис був значнїйший за своїх братів. Мати дала йому ймення Явиса, кажучи: Я породила його в муках.
10. І покликався Явис до Бога Ізраїлевого і промовив: Ой коли б ти благословив мене твоїм благословеннєм, роспросторив мої межі, й рука твоя була надо мною, обороняючи мене від напасти, щоб я не бідував! І Бог послав, чого він просив.
11. А від Хелува, Шухиного брата, народився Махір; він батько Ештонів.
12. Від Ештона народився Бет-Рафа,

Пасеах та Техін, батько міста Нааса (брат Селома Кенезіїного та Ахазового); це осадники Рехі.

13. Сини Кеназові: Готониїл та Сераїя. Готониїлів син: Хатат.

14. Від Меонотая народився Офра, а від Серая народився Йоаб, родоначальник Долини ремесників, бо вони були ремесники.

15. Сини в Халеба, Ефоніїного сина: Ір, Іл та Наам. Син Ілин: Кеназ.

16. Сини Егаллелелові: Зиф, Зифа, Тирія та Асареел.

17. Сини Езрині: Етер, Меред, Ефер та Ялон; а від Етера народився Мером, Шаммай та Ішбах, батько Ештемоїн.

18. А жінка його Юдія народила Ереда, батька Гедорового, і Хевера, Сохового батька, і Екутиїла, Занаохового батька. Це сини Битії, Фараонової дочки, котру взяв Меред.

19. Сини його жінки Годії, сестри Нахамової, батька Кеїлового: Гармі та Ештемоа, з Махати.

20. Сини Симеонові: Амнон, Ринна, Бенханан та Тилон. Сини в Ішія: Зохев та Бензохет.

21. Сини в Силома, Юдиного сина: Ір, батько (князь) Лехи, та Лаеда, отець Мареші, та родини вироблявших виссон в дому Ашбеах,

22. Та Йоаким, і осадники Хозеви, та Йоаш і Сараф, що мали державу в Моабі, та Яшувилехем, але це давні події.

23. Вони були гончарі й жили при садках та по огородах; в царя на роботі в його жили вони там.

24. Сини Симеонові: Немуїл, Ямин, Ярив, Зерах та Саул.

25. Шаллум, його син; його син Мивсам; його син Мишма.

26. Сини Мишмині: Хаммуїл, його син; сього син Закур; його син Шимей.

27. В Шимея було шіснайцять синів та шість дочок; а в його братів було небагато синів, і усе поколїннє їх було не таке велике, як поколїннє Юдиних синів.

28. Вони жили в Бирсабії, Моладї, Хазаршуалї,

29. В Билзї, в Еземі, в Толадї,

30. В Бетуїлї, в Хормі, в Зиклазї,

31. В Бет-Маркавотї, в Хазарсусимі, в Бет-Біреї та в Шааримі. Оце міста їх до Давидового царювання,

32. З їх селами: Етам, Аїн, Риммон, Токен та Ашан, — пять міст.

33. І всї селища їх, що були навкруги коло цїх міст до Баала; оце місця їх проживання та їх родоводи.

34. Мешовав, Ямлех та Йосія, Амасіїн син,

35. Йоїл та Егу, син Йошиви, сина Сераії, Асиїлового сина,

36. Елїоенай, Якова, Ішохая, Асаїя, Адиїл, Ішимиїл та Банея,

37. Та Зиза, син Шифія, син Аллона, сина Едаїї, сина Шимрія, сина Шемаїї.

38. Цї списані по йменнях були князями над своїми родами, а дім їх батьків розпався на багато паростків.

39. Вони доходили до Герари і до східнього боку долини, щоб знайти випаси для своїх черед;

40. І знайшли пасовища вроджайні та добрі й землю широку, спокійну та безпечну, бо до їх приходу жило там тільки трохи Хомитян.

41. І прийшли цї, записані по іменнях, за часів Езекії, царя Юдейського, й повбивали й кочових і осїлих, що там знаходились, і вигубили їх навіки, й оселились на їх місцї, бо там були пасовища для їх черед.

42. А з поміж їх, із синів Симеонових, пішло 'д горі Сеїр пятьсот чоловіка, а Фелатія, Неарія, Рефаїя, та Узіїл, Ішіїні сини, були на чолї в їх;

43. І повбивали опілївший там останок Амаликіїв, та й живуть там до сього часу.

ГОЛОВА 5.

Сини в Рубена, найстаршого Ізрайлевого сина, — він перворідень; але як споганив постіль свого батька, то первеньство його віддано синам Йосифа, Ізрайлевого сина, одначе так, щоб не писатись їм первородними;

2. Бо Юда був найпотужнїйший між своїми братами, й князь у їх, але перворотство перенесено на Йосифа.

3. Сини в Рубена, найстаршого Ізрайлевого сина: Ганох, Паллуй, Хезрон та Кармій.

4. Сини Йоїлеві: Шемая, його син; його син Гог, його син Шимей,
5. Його син Миха, його син Реаїя, його син Баал,
6. Його син Беера, що його погнав у полонь Теглатфелласар, царь Ассирийський. Він був князем у Рубеніїв.
7. І брати його, по поколїннях їх, та по родах їх, були: перший Еїєль, потім Захарія,
8. І Бела, син Азаза, сина Шеми, Йоілового сина. Він жив ув Ароері до Нево та Баал-Меона;
9. А на схід жив він до ввіходу в пустиню, що тягнеться до ріки Евфрата, бо череди в їх були надто численні в краю Галаадському.
10. За часів Саула вони воювались з Агарянами, що й погибли од їх рук, а вони стали жити в їх шатрах по усїй східнїй сторонї Галаада.
11. Сини Гадові жили навпроти їх в Базанському краю до Салхи;
12. В Базанї Йоіль був головою, Шафан-другий, потім Янай та Шафат.
13. Братів їх з родинами їх було сїм: Михаїл, Мешуллам, Шева, Йорай, Якан, Зія та Евер.
14. Оце сини Авихаїла, сина Хурія, сина Яроаха, сина Галаада, сина Михаїла, сина Ешишая, сина Яхдо, сина Бузового.
15. Ахі, син Авдиїла, Гунієвого сина, був головою свого роду.
16. Вони жили в Галаадї, в Базанї й в залежних від його містах і по всїх околицях Сарона, до кінця їх.
17. Усї вони полїчені за часів Йоатама, Юдейського царя, й за часів Еровоама, Ізраїльського царя.
18. У нащадків Рубенових та Гадових і в половинї поколїння Манассіїного було людей військових, мужів, що носили щит і меч, та натягували лука й були з'учені до битви, — сорок чотири тисячі сїмсот шістьдесять, виступавших на війну.
19. І воювались вони з Агарянами, Етуром, Нафішом і Надавом.
20. І подана їм була поміч проти їх і оддані були в їх руки Агаряне й усе, що в їх було, бо вони в часї бою покликались до Бога, і він почув їх за те, що вони вповали на нього.
21. І забрали вони їх череди: верблюдів пятьдесять тисяч, дрібного товару двістї пятьдесять тисяч, ослів дві тисячі, та сто тисяч душ людей,
22. Бо багато попадало вбитих, бо то від Бога був сей побій. І жили вони на їх місцї до переселення.
23. Нащадки половини Манассіїного поколїння жили в тому краю від Базана до Баал-Ермона й Сенира й до гори Ермона; а було їх багато.
24. А ось голови їх поколїнь: Ефер, Іші, Елиїл, Азриїл, Еремія, Годавія та Ягдиїл, мужі потужні, мужі значні, голови своїх родів.
25. Але як вони почали грішити проти Бога своїх батьків і стали блудно ходити за богами народів тої землї, що їх Бог вигнав зперед їх очей,
26. Тодї Бог збудив дух Фула, царя Ассирийського, та дух Теглатфелласара, царя Ассирийського, й виселив він Рубеніїв та Гадіїв і половину поколїння Манассіїного, й погнав їх в Халах і Хавір, і Ару, й на ріку Гозан, — де вони й до сього часу.

ГОЛОВА 6.

Сини Левієві: Герсон, Кагат та Мерарій.
2. Сини Кагатові: Амрам, Ізгар, Хеврон та Узиїл.
3. Дїти Амрамові: Аарон, Мойсей та Маріама. Сини Ааронові: Надаб, Абіуд (Абігей), Елеазар та Ітамар.
4. Від Елеазара народивсь Пинегас, від Пинегаса народивсь Авишуя;
5. Від Авишуї народивсь Буккій, від Буккія народивсь Озія,
6. Від Озії народивсь Зерахія, від Зерахії народивсь Мерайот,
7. Від Мерайота народивсь Амарія, від Амарії народивсь Ахитув;
8. Від Ахитува народивсь Садок, від Садока народивсь Ахимаас;
9. Від Ахимааса народивсь Азарія, від Азарії народивсь Йоанан;
10. Від Йоанана народивсь Азарія, — це той, що був сьвященником в храмі, збудованому Соломоном в Ерусалимі.
11. І від Азарії народивсь Амарія, від Амарії народивсь Ахитув;
12. Від Ахитува народивсь Садок, від Садока народивсь Селлум;

13. Від Селлума народивсь Хелкія, від Хелкії народивсь Азарія;
14. Від Азарії народивсь Сераїя, від Сераїї народивсь Йоседек;
15. Йоседека погнали в полонь, коли Господь переселив Юдеїв та Ерусалимлян Навуходонозоровою рукою.
16. Оце ж Левіїні сини: Гирсон, Кагат та Мерарій.
17. Це імення Гирсонових синів: Ливнїй та Шимей.
18. Сини Кагатові: Амрам, Ізгар, Хеврон та Узиїл.
19. Сини Мераріїні: Махлі та Муші. Оце нащадки Левіїні по їх родах.
20. У Гирсона: Ливні, його син; Яхав, сього син; Зимма, його син;
21. Йоах, його син; Іддо, його син; Зерах, його син; Еатрай, його син.
22. Сини Кагатові: Аминадаб, його син; Корей, його син; Ассир, його син;
23. Елкана, його син; Евіясаф, його син, Асир, його син;
24. Тахат, його син; Уриїл, його син; Узія, його син; Саул, його син.
25. Сини Елканові: Амасай та Ахимот.
26. Елкана, його син; Зотай, його син, Нахат, його син;
27. Елиаф, його син; Єрохам, його син; Елкана, його син, (Самуїл, його син).
28. Сини Самуїлові: найстарший Йоіл, другий Абія.
29. Сини Мераріїні: Махлі; Ливні, його син; Шимей, його син; Уза, його син;
30. Шима, його син; Хаггія, його син; Асаїя, його син.
31. Оце ті, котрих Давид настановив старшинами над сьпівцями в домі Господньому від часу, як поставив в йому скриню завіту.
32. Вони служили сьпівцями в наметї соборньому, доки Соломон не збудував Господнього дому в Ерусалимі. І вони ставали на свою службу по своєму порядку.
33. Оце ті, що ставали з своїми синами: з синів Кагатових — Еман сьпівець, син Йоіла, сина Самуїлового,
34. Сина Елканового, сина Ерохамового, сина Елиїлиного, сина Тоахового,
35. Сина Зуфового, сина Елканового, сина Махатового, сина Амасаїного,
36. Сина Елканового, сина Йоїлиного, сина Азаріїного, сина Зефаніїного.
37. Сина Тахатового, сина Асирового, сина Авіясафового, сина Кореєвого,
38. Сина Ізгарового, сина Кагатового, сина Левіїного, сина Ізрайлевого,
39. І його брат Асаф, що стояв праворуч в його, — Асаф, син Берехії, сина Шиминого,
40. Сина Михаїлового, сина Ваасеїного, сина Малхіїного,
41. Сина Ефніїного, сина Зерахового, сина Адаїного,
42. Сина Етанового, сина Зимминого, сина Шимієвого,
43. Сина Яхатового, сина Герсонового, сина Левіїного.
44. А з Мераріїних синів, їх братів, — ліворуч: Етан, син Кишія, сина Авдієвого, сина Маллухового,
45. Сина Хашавіїного, сина Амасіїного, сина Хелкіїного.
46. Сина Амзієвого, сина Ванієвого, сина Шемерового,
47. Сина Махлієвого, сина Мушієвого, сина Мераріїного, сина Левіїного.
48. А брати їх левіти, настановляні до всяких послуг при домі Божому;
49. Аарон же та сини його палили на жертовникові всепалення, і на жертовникові кадильному, й служили всяку службу в Сьвятому Сьвятих, та задля очищення Ізраїля у всьому, як наказав слуга Божий Мойсей.
50. Оце сини Ааронові: Елеазар, його син; Пинегас, його син; Абіуд, його син;
51. Буккій, його син; Узій, його син; Захарія, його син;
52. Мерайот, його син; Амарія, його син; Ахитув, його син;
53. Садок, його син; Ахимаас, його син.
54. А оце житла їх по їх оселях в границях їх: Аароновим синам по родах Кагатових, після того, як випав їм жереб,
55. Дали Геброн, у землї Юдиній, з передмістями його навкруги його;
56. А поля цього міста та села його віддали Калебові Ефонієнкові.
57. Аароновим дітям дали ще міста

охоронні: Геброн та Либну з їх передмістями; Яттур та Ештемо й його передмістя,
58. І Хилен (Холон) та його передмістя, Дабир і його передмістя,
59. І Аїн та його передмістя, Бетсамис і його передмістя.
60. А від покоління Беняминового — Геву та її передмістя, й Аллемет (Алмон) та його передмістя, і Анатот та його передмістя: усіх їх міст в їх родинах — трийцять міст.
61. Останнїм із Кагатових синів із родин того покоління дано жеребом десять міст з наділу половини Манассіїного покоління.
62. Герсоновим синам по їх родинах, від Іссахарового покоління, й від Ассерового покоління, і від Нефталїєвого покоління, й від Манассієвого покоління в Базанї дано трийцять міст.
63. Мераріїним синам по їх родинах, від Рубенового покоління й від Гадового покоління, й від Зебулонового покоління дано жеребом дванайцять міст.
64. Оттак Ізрайлеві сини дали Левітам міста та їх передмістя.
65. Дали вони жеребом від покоління Юдиних дітей й від покоління Симеонових дітей, й від покоління Беняминових дітей ті міста, котрі вони назвали іменням своїм*.
66. А деяким родинам синів Кагатових дано міста від покоління Ефраїмового.
67. І дали їм міста охоронні: Сихем і передмістя його на Ефраїмових горах, і Гебер та передмістя його,
68. І Йокнеам та передмістя його, й Бет-Орон та передмістя його,
69. І Аялон та передмістя його, й Гат-Риммон та передмістя його;
70. Від половини Манасіїного покоління — Анер і передмістя його, Билеам і передмістя його. Се родинам останнїх потомків Кагатових.
71. Герсоновим потомкам від половини покоління Манассіїного дали Голан у Базанї з передмістями його, і Астарот із передмістями його.
72. Від Іссахарового покоління — Кедес і передмістя його, Даверат і передмістя його,
73. І Рамот та передмістя його, й Анем та передмістя його;
74. Від Ассерового покоління — Мишал і передмістя його;
75. І Хукок та передмістя його, і Регоб із передмістями його;
76. Від Нефталїєвого покоління — Кедес у Галилеї з передмістями його, та Хаммон і передмістя його.
77. А для инших Мераріїних потомків — від Зебулонового покоління — Риммон і передмістя його, Тавор і передмістя його.
78. По той бік Йорданї, насупроти Ерихону, на схід від Йорданї, — від Рубенового покоління дали Безер у пустинї з передмістями його, й Язу та передмістя його;
79. І Кадемот та передмістя його, й Мефаат та передмістя його;
80. Від Гадового покоління — Рамот у Галааді й передмістя його,
81. І Гесбон та передмістя його, й Язер та передмістя його.

ГОЛОВА 7.

Сини Іссахарові: Тола (Тоса), Пуа, Яшув (Йов) та Симрон — четверо.
2. Сини Толині: Уззій, Рефаїя, Ериїл, Яхмай, Івсам та Самуїл, найзначнїйші в Толиних родинах, люде войовничі в своїх поколїннях; лїку їм за часів Давидових було двайцять дві тисячі й шістьсот.
3. Син в Уззія: Ізрахія; а сини в Ізрахії: Михаїл, Овадія, Йоїль та Іщія, — пятеро. Усї вони найзначнїйші.
4. У їх, по їх родах, по їх поколїннях, було готового до бою війська трийцять шість тисяч; бо в їх було багато жінок та синів.
5. А в їх братів, по усїх Іссахарових поколїннях, було людей войовничих вісїмдесять сїм тисяч, записаних в родоводні записи.
6. У Бенямина: Бела, Бехер та Единїл, — троє.
7. Сини Белині: Езбон, Уззій, Уззиїл, Еримот та Ірі, — пятеро, голови над поколїннями, люде войовничі. В

* Т. є містами левітськими.

родовідних записах записано їх двайцять дві тисячі трийцять чотири.

8. Сини Бехерові: Земира, Йоаш, Елиєзер, Еліоєнай, Омрі, Іремот, Авія, Анатот та Алемет: усі вони сини Бехерові.

9. В родовідних записах записано їх по їх родах, по старшинах поколінь, людей до війни спосібних — двайцять тисяч і двісті.

10. Син в Едияїла: Билган. Сини Билганові: Еус, Бенямин, Егуд, Хенаана, Зетан, Тарсис та Ахишарах.

11. Усї цї Едияїлові сини були головами в поколїннях, люде хоробрі, — сімнайцять тисяч і двістї було виступаючих на війну.

12. І Супим і Хупим, Ірові сини: Хушим син Ахерів;

13. Сини Нефталїєві: Яхзеєль, Гунїй, Езер та Силлем, дїти Валлині (Білжині).

14. Сини Манассієві: Асриїл, що його породила його наложниця Арамеянка; вона ж породила й Махира, Галаадового батька.

15. Махир взяв за жінку сестру Хупимову та Супимову, — сестра їх звалась Мааха; середущий був на ймя Салпаад. У Салпаада були самі дочки.

16. Мааха, Махирова жінка, породила сина й дала йому ймя Кереш, а його братові ймення Шереш. Сини його: Улам та Рекем.

17. Син Уламів: Бедан. Оце сини в Галаада, сина Махирового, Манассіїного сина.

18. Сестра його Молехета породила Ішгода, Авієзера та Махлу.

19. Сини в Семиди буди: Ахіян, Шехем, Ликхі та Аніям.

20. Сини Ефраїмові: Шутелах та Беред, його син, та Тахат, його син, та Елеяда, його син, та Тахат, син того ж;

21. Та Завад, його син, та Шутелах, його син та Езер та Елеяд. І вбили їх осадники Гета, тубольцї того краю за те, що вони напали були, щоб загарбати їх череди.

22. І плакав за ними Ефраїм, їх батько, багато днів, і приходили його брати розважати його.

23. Потім ввійшов він до своєї жінки, й вона завагонїля та й породила сина, а він дав йому ймення: Берія, бо нещастє спало на господу його.

24. І була в його дочка Шеера. Вона відбудувала Бет-Орон низший і висший та Уззен-Шееру.

25. І Рефай, його син, і Решеф, і Телах, його син, і Тахан, його син,

26. Лаєдан, його син, Амміуд, його син, Елишама, його син,

27. Нон, його син, Ісус, його син.

28. Держави їх та місця проживання їх були: Бетель і залежні від його міста: на схід Нааран, на захід Гезер та залежні від його міста; Сихем та залежні від його міста до Гази й залежних від неї міст.

29. А побіч Манассіїних дїтей: Бет-Сан і залежні від його міста; Танаах і залежні від його міста; Мегиддо й залежні від його міста; Дор і залежні від його міста. У них жили сини Йосифа, Ізрайлевого сина.

30. Сини Ассерові: Імна, Ішва, Ішвій та Берія, та сестра їх Сераха.

31. Сини Берієві: Гебер та Малкієль. Він батько Бирзаїтів.

32. Від Гебера народився Яфлет, Шомер та Хотам, та Шуя, їх сестра.

33. Сини Яфлетові: Пасах, Бимгал та Ашват. Це сини Яфлетові.

34. Сини Шемерові: Ахі, Рохга, Іхубба та Арам.

35. Сини в Гелема, його брата: Зофах, Імна, Шелеш та Амал.

36. Сини Зофахові: Суах, Харнефер, Шуал, Берій, Імра,

37. Безер, Год, Шамма, Шилша, Ітран, та Беера.

38. Сини в Етера: Ефунні, Фиспа та Ара.

39. Сини в Улли: Арах, Ханниїл та Ризія.

40. Усї цї Ассерові сини, голови в родах, люде вибрані, хоробрі, головні начальники. Записано їх в родовідних списах військових, для війни, по перелїку двайцять шість тисяч чоловіка.

ГОЛОВА 8.

Від Бенямина народився Бела, найстарший в його, другий Ашбель, третий Ахрай,

2. Четвертий Нох а пятий Раф.

3. У Белї були сини: Аддар, Гера, Авіуд,

4. Авишуя, Нааман, Ахоах,
5. Гера, Шефуфан та Хурам.
6. А це сини Егудові, що були головами в родах, що жили в Геві, а переселились у Манахат:
7. Нааман, Ахія та Гера, той що перевів їх; від його народився Узза та Ахихуд.
8. Від Шегараїма народились діти в землї Моабійській після того, як відправив від себе Хушиму та Баару, своїх жінок.
9. І народились у його від Хадеші, його жінки, Йовав, Зивія, Меша, Малхам,
10. Еуз, Шахія та Мирма: Оце його сини, голови над родинами.
11. Від Хушими народився в його Авитув та Елпаал.
12. Сини Елпаалові: Евер, Мишам та Шемер, що збудував Оно та Лод і залежні від його міста,
13. Та Берія й Шема. Вони були головами над родинами осадників в Аялонї. Вони вигнали осадників із Гета.
14. Ахіо, Шашак, Іремот,
15. Зевадія, Арад, Едер,
16. Михаїл, Ішфа та Йоха-Беріїні сини.
17. Зевадія, Мешуллам, Хизкій, Хевер,
18. Ішмерай, Ізлія та Йовав, — сини Елпаалові.
19. Яким, Зихрій, Завдій,
20. Елїєнай, Зилтай, Елиїл,
21. Адаїя, Бераїя та Шимрат, — сини Шимєєві.
22. Ішпан, Евер, Еліїл,
23. Авдон, Зихрій, Ханан,
24. Хананїя, Елам, Антотія,
25. Іфдія та Фенуїл, — сини Шашакові.
26. Шамшерай, Шехарія, Аталїя,
27. Ярешія, Елїя, та Зихрій, — сини Ерохамові.
28. Це голови поколїнь, в своїх родах найголовнїйші. Вони жили в Ерусалимі.
29. В Габаонї жили: Абигабаон (Еїл), батько Габаониїв, — його жінка на ймення Мааха,
30. І син його перворідень Авдон, за ним Зур, Кис, Ваал, Надав, (Нер),
31. Гедор, Ахіо, Зехер та Миклот.
32. Від Миклода народивсь Шимей. І вони жили побіч братів своїх в Ерусалимі, вкупі з своїми братами.
33. Від Нера народивсь Кис; від Киса народивсь Саул; від Саула народивсь Йонатан, Мелхисуй, Авинадаб та Ешбаал.
34. Син Йонатанів Мерибаал; від Мерибаала народився Миха.
35. Сини Михині: Питон, Мелег Тарея та Ахаз.
36. Від Ахаза народивсь Йоядда; від Йоядди народивсь Алемет, Азмавет та Замбрій; від Замбрія народивсь Моза;
37. Від Мози народивсь Биней. Рефія, син його; Елияса, син його; Азел, син його.
38. В Азела шість синів, а оце ймення їх: Азрикам, Бохру, Ісмаїл, Шеарія, Обадія та Ханан; усї вони Азелові сини.
39. Сини в Ешека, його брата: Улам, перворідень його; другий Еуш, третїй Елифелет.
40. Сини Уламові були люде хоробрі, стреляючі з лука, та мали багато синів і внуків: сто пятьдесять. Усї вони від Беняминових синів.

ГОЛОВА 9.

Так були перелїчені по своїх родах усї Ізраїлитяне, й оце вони записані в книги царів Ізраїльских. А Юдеї за свої проступки переведені в Вавилон.
2. Ті, що перші* жили на своїх державах, по містах Ізраїльских, були Ізраїлитяни, сьвященники, левіти та нетинеї**.
3. В Ерусалимі жили декотрі з потомків Юдиних, та деякі з потомків Беняминових, та з потомків Ефраїмових та Манассіїних:
4. Утай, син Аммиудів, сина Омріїного, сина Імрієвого, сина Ванїєвого, — з синів Перезових, Юдиного сина;
5. З синів Шилона — Асаїя, перворідень і сини його;
6. З синів Зари — Еуїл та їх брати, шістсот девятьдесять;

* Перші по повороті з неволї Вавилонської.
** Здається, що так називано Габаониїв, приданих сьвященникам до низшої послуги при храмові.

7. Із синів Беняминових — Саллу, син Мешулламів, сина Годавіїного, сина Гассенуїного;
8. Та Івнія, син Ерохамів, та Ела, син Уззія, Михрієвого сина, та Мешуллам, син Шефатіїв, сина Рагуїлового, сина Івніїного,
9. І брати їх по родах їх: девятьсот пятьдесять шість, — усї сї були головями над родами в своїх поколїннях.
10. А з сьвященників: Едаїя, Йоарив, Яхин,
11. І Азарія, син Хелкіїн, сина Мешулламового, сина Садокового, сина Мерайотового, сина Ахитувового, передовий сьвященник в домі Божому;
12. І Адаїя, син Ерохамів, сина Пашхурового, сина Малхіїного; та Маасай, син Адієла, сина Яхзерового, сина Мешулламового, сина Мешиллемитового, сина Іммерового;
13. І брати їх, голови над родами своїми: тисяч сїмсот шістьдесять, — люде пильні в дїлї служення в домі Божому.
14. А з левітів: Шемая, син Хашува, сина Азрикамового, сина Хашавіїного, — синів Мераріїних;
15. І Вакбакар, Хереш, Галал і Маттанія, син Міхін, сина Зихрієвого, сина Асафового;
16. І Обадія, син Шемаїїн, сина Галалового, сина Ідитунового; й Берехія, син Асин, Елканиного сина, що жив у селах Нетофатських.
17. А воротарі: Шаллум, Аккуб, Талмон та Ахиман та брати їх; Шаллум був головний.
18. І досї ці воротарі при воротях царських, що на схід сонця, держать (за чергою) сторожу з синів Левіїних.
19. Шаллум, син Корея, сина Евіясафового, сина Корeєвого, й брати його з його роду, Кореї, в дїлї своєї служби були сторожами при порогах сьвятинї, а батьки їх стерегли ввіходу в стан Господнїй.
20. Пинеес Елеазаренко був вперід старшим над ними, і Господь був з ним.
21. Захарія Мешелемієнко був воротарем при дверях храму соборнього.
22. Усїх їх вибраних воротарями при порогах, було двістї дванайцять. Вони були записані в спис по своїх оселях. Їх настановив Давид та Самуїл-пророк задля їх вірностї.
23. І вони й їх сини були на сторожі при брамах дому Господнього по пермінах своїх.
24. По чотирьох боках були воротарі: на схід, на захід, на північ і на південь.
25. А брати їх жили в своїх оселях, приходячи до них від часу до часу на сїм день.
26. Ці чотири началнї левіти мали собі повірених всїх воротарів; вони були пристановленї до житлів і до скарбівниць дому Божого.
27. Вони й ночі проводили навкруги дому Божого, бо до їх належало сторогуваннє, й вони мали що-ранку одмикати двері.
28. Декотрі зпоміж їх були пристановлянї до службового посуду, так що з перелїчкою приймали його, й з перелїчкою видавали його.
29. Декотрим зпоміж їх були поручені инші прибори й усе, що на сьвяту потріб: лїпше борошно, та вино, та олива, й ладан і пахощі.
30. А деякі зпоміж синів сьвященницьких робили миро з запашнього коріння.
31. Матафії з левітів, — він первоpідень Селлума Кореєнка, — було повірене те, що смажилось на сковородах.
32. Декотрим з їх братів, із Кегатових синів, було поручено приладжуваннє хлїбів показних, щоб приготовляти їх на кожну суботу.
33. А сьпівцї, головнї в левітських поколїннях, були в кімнатах храму, й свобідні від (иншої) служби, бо вони в день і в ночі мали свого дїла пильнувати.
34. Це голови поколїнь левітських, в своїх родах головні. Вони жили в Ерусалимі:
35. В Габаонї жили: батько Габаонїїв, Еїл, — його жінка на ймя Мааха,
36. І син його первоpідень Авдон, за ним Зур, Кис, Ваал, Нер, Надав,
37. Гедор, Ахіо, Захарія та Миклот.
38. Від Миклота народивсь Шимеам. І вони жили побіч братів своїх в Ерусалимі, вкупі з братами своїми.

39. Від Нера народивсь Кис; від Киса народивсь Саул; від Саула народивсь Йонатан, Мелхисуй, Абинадаб та Ешбаал.

40. Син в Йонатана Мериббаал; від Мериббаала народивсь Миха.

41. Сини Михині: Питон, Мелех, Тарей (та Ахаз).

42. Від Ахаза народивсь Яера; від Яери народились Алемет, Азмавет і Замбрій; від Замбрія народивсь Моза.

43. Від Мози народивсь Бинея; Рефаїя, його син; Елеаса, його син; Азел, його син.

44. У Азела шість синів, оце вони на імення: Азрикам, Бохру, Ісмаїл, Шеарія, Обадія та Ханан. Це сини Азелові.

ГОЛОВА 10.

Филистії воювались з Ізраїльом, і втїкали Ізраилитяне перед Филистіями, й падали побиті на горі Гебуї.

2. І погнались Филистії за Саулом та синами його, й вбили Филистії Йонатана й Абинадаба та Мелхисуя, Саулових синів.

3. Битва проти Сяула збільшалась, і стріли влучали в його, так що він був поранений стрілами.

4. І сказав Саул до свого зброєноші: Витягни свого меча й заколи мене ним, щоб не прийшли оті необрізані та не знущались з мене. Але зброєноша не згодивсь, бо він дуже злякавсь. Тодї Саул взяв меча й настромився на його.

5. Його зброєноша, побачивши, що Саул помер, настромився й сам на меч і вмер.

6. І помер Саул, і три сини його, й ввесь дім його вимер разом із ним.

7. Як же вглядїли Ізраилитяне, котрі були в долинї, що всї втїкають і що Саул та сини його погибли, то й покинули свої міста й порозбігались, а Филистії прийшли й поселились в їх.

8. Другого дня прийшли Филистії обдирати побитих, і знайшли Саула та синів його, що полягли на Гелбуйській горі,

9. І роздягли його, й стяли йому голову його та й (забрали) зброю його, і послали по краю Филистійському, щоб сповістити про це ідолів своїх і народ.

10. І зложили зброю його в божницї своїх богів, а голову його настромили при домі Дагоновому.

11. І перечув ввесь Явис Галаадський про усе, що вдїяли Филистії з Саулом.

12. І рушили всї дужі люде, взяли Саулове тїло й тїла синів його, та й принесли їх у Явис, і поховали їх кості під дубом в Явисї, й постили сїм день.

13. Так помер Саул за свою беззаконність, що вчинив перед Господом, за те, що не послухав слова Господнього та ще й вдався до чарівницї з запитаннєм,

14. А не шукав Господа. За те він і погубив його, а царство віддав Давидові Ессеєнкові.

ГОЛОВА 11.

І зібрались усї Ізраилитяне до Давида в Гебронї й промовили: Оце ми кість твоя й тїло твоє;

2. І вчора й позавчора, коли ще Саул був царем, ти виводив Ізраїля в поле й приводив до дому, й Господь Бог сказав тобі: Ти будеш пасти народ мій Ізраїля, й будеш князем над народом моїм Ізраїлем.

3. І прийшли всї старшини Ізраїлеві до царя в Геброн, і постановив з ними Давид умову в Гебронї перед лицем Господнїм, і помазали вони Давида царем над Ізраїлем, по Господньому слову (переказаному) через Самуїла.

4. І пійшов Давид і ввесь Ізраїль у Ерусалим, се б то в Евус, бо там були Евусії осадниками тої сторони.

5. І сказали осадники Евуса Давидові: Не доступиш ти сюди! Але Давид узяв таки твердиню Сион: — се місто Давидове.

6. І сказав Давид: Хто поперед усїх розібє Евусіїв, той буде головою й гетьманом. І ввійшов поперед усїх Йоаб, син Саруїн, і став головою.

7. Давид жив у тїй твердинї, тим то й назвали її Давидовим містом.

8. І забудував він місто навкруги, починаючи від долини Милло, й всї

примежні місця, а Йоаб поновив о-
стальне місто.
9. І вбивавсь Давид в силу все біль-
ше та більше, й Господь Саваот був
із ним.
10. Оце головні силачі в Давида, що
сильно встоювали за ним в його цар-
стві, вкупі з усім Ізраїлем, щоб по-
ставити його царем, по слову Господ-
ньому, над Ізраїлем;
11. І отсе лік лицарів, що були в Да-
вида: Езваал, Ахаманин син, головний
між трийцятьма; він підняв свій спис
на триста чоловіка й повбивав їх в
одну міть.
12. По йому Елеазар, син Дода Ахо-
вого, з трьох лицарів;
13. Він був із Давидом в Фасдамимі,
куди Филистії зібрались були на вій-
ну. Там частка поля була засіяна яч-
менем, а народ втїкав від Филистіїв;
14. Але вони стали серед поля, сте-
регли його й розбили Филистіїв. І дав
Господь велику побіду.
15. Троє цїх силачів із трийцятьох
передових прийшли на скелю 'д Да-
видові до печери Одоламської, як Фи-
листійський табір розложився був в
долині Рафаїмів.
16. Давид був тоді в утвердженому
місцї, а Филистійська залога стояла
в Бетлеємі.
17. І схотїлось Давидові дуже пити, й
каже він: Хто дав би менї пити води з
Бетлеємської криниці, що коло воріт?
18. Тоді ці троє прорвались кріз Фи-
листійський стан і черпнули води з
Бетлеємської криниці, що коло воріт,
і взяли й принесли Давидові. Але Да-
вид не схотїв її пити й вилив її в жер-
тву на славу Господеві;
19. І сказав: Борони мене, Боже,
щоб я це зробив! Чи стану ж я пити
кров цїх сьмільчаків, що важили жит-
тєм своїм. Бо з небезпечністю влас-
ного життя вони це принесли. Та й
не схотїв її пити. От що вчинили отті
три невміраки!
20. І Абесса, брат Йоабів, був най-
визначнїйший між трьома. Він убив
своїм списом триста чоловіка, й був
славним між тими трьома.
21. Між сими трьома був він знат-
нїйший і був їх отаманом; але тим
трьом не був рівня.
22. Банея, син Йодая, чоловіка сьмі-
лового, великий дїлами, з Казеїла:
він побив двох синів Ариїла, з Моа-
бу; раз, як упав сніг, убив він лева,
зійшовши в яму;
23. Він же вбив Египтїя, чоловіка
на пять локот ростом; в Египтїя був
у руцї спис, як навій ткацький, а він
приступив до його з палицею, й, ви-
рвавши спис з руки в Египтїя, вбив
його таки його списом.
24. От що чинив Банея Йодаєнко; й
був він славний між тими трьома не-
вміраками.
25. Між трийцятьма був він у поче-
стї, але тим трьом не був рівня; його
поставив Давид найблизшим викону-
вателем своїх приказів.
26. А значнїйші зміж воїнів: Асаїл,
брат Йоабів, Елханан Доденко з Бет-
леєму;
27. Самма з Хороду; Херец із Палту;
28. Іра Ікешенко з Текої; Ебієзер із
Анатоа;
29. Сивхай з Хушату; Ілай із Ахоху;
30. Магарай з Нетофу; Хелед Баа-
ненко з Нетофу;
31. Іттай Рибаєнко з Гиви Беньями-
нової; Банея з Пирату:
32. Хурай з Нагале-Гаашу; Абієл
з Арби;
33. Азмавет із Бархуму; Еліахба
з Саалбону;
34. Сини Гашема з Гизонита: Йо-
натан, син Шаге, Гарарій;
35. Ахіям Сараренко з Гарару: Ели-
фал, Урин син;
36. Хефер з Махери; Ахія з Пелону;
37. Гезро, Кармелїй; Наарай-Езбі-
єнко;
38. Йоїл, Натанів брат; Мивхар, син
Гагріїв;
39. Зелек Аммонїй; Нахарай з Бе-
роту, зброєноша Йоабів Саруєнків;
40. Іра з Ітрі; Гареб із Ітрі;
41. Урія Гетїй; Завад, син Алхаїв;
42. Адина, син Шизин, Рубенїй, го-
лова в Рубенїїв; і під ним було трий-
цять;
43. Ханаан, син Маахин, Йосафат
Митнинїй;
44. Уззія з Астероту; Шама та Еієл,
сини Хотама з Ароеру;
45. Едіаєл, Шимріїв син, та Йоха,
його брат, із Тизії;

46. Елїєл з Махавима, і Ерибай та Йошабія, сини Елнаамові, та Ітма Моабій;
47. Елїєл, Обєд та Ясієл з Мозабії.

ГОЛОВА 12.

І цї так само прийшли до Давида в Секелаг, коли ще він ховався від Саула, Кисового сина, а були вони мужні й була поміч із них у битві.
2. Узброєні були сагайдаком, правою й лївою рукою кидали каміннє й стріляли стрілами з лука, — з одноплемінників Саулових, із Беняминіїв:
3. Визначнїйший Ахієзер, по йому Йоас, сини Шемаїні з Гиви; Езієл та Фелет, Азмаветові сини; Бераха та Егу з Анатоту;
4. Ішмая Габаонїй, найдужчий зпоміж трийцяти й провідник трийцятьох; Еремія, Яхазиїл, Йоханан та Йозабад із Гедери;
5. Елузай, Еримот, Беалїя, Шемарія, Сафатія Харитїй,
6. Елкана, Ішшіяху, Азариїл, Йоезер та Йошавам, Кореї;
7. І Йоела й Завадія, Ерохамові сини з Гедору.
8. А й з Гадіїв перейшли до Давида в неприступне місце в пустинї люде мужні та войовничі, узброєні щитом та списом, видом із лиця як леви, а прудкі, як серни на горах.
9. Перший Езер, другий Обадія, третїй Елїяб,
10. Четвертий Мишманна, пятий Еремія,
11. Шестий Атай, сьомий Елиєл,
12. Осьмий Йоханан, девятий Елзавад,
13. Десятий Еремія, одинайцятий Махбанай.
14. Вони з синів Гадових — гетьмани в війську: менчий над сотнею, а більший над тисячою.
15. Вони то переплили через Йордань першого місяця, коли він саме розливаєтся з своїх берегів, і порозганяли усїх, що жили по долинах на схід і захід сонця.
16. Прийшли так само й з синів Беняминових та Юдиних в твердиню до Давида.
17. Давид вийшов їм назустріч і промовив до їх: Коли ви з миром прийшли до мене, щоб менї допомагати, то нехай буде моє серце одно з вашим серцем, а коли на те, щоб підступом видати мене ворогам моїм, — бо нема неправедности в руках моїх —, то нехай Бог батьків наших бачить і судить.
18. І ввійшов дух ув Амасая, що передував між трийцятьма, й він промовив: Ми твої, Давиде, й з тобою, сину Ессеїв; мир тобі й мир твоїм помічникам; тобі бо допомогає Бог твій. Тодї прийняв їх Давид і поставив їх на чолї війська.
19. І з поколїння Манассіїного попереходили декотрі до Давида, тодї як він ійшов з Филистіями на війну проти Саула, але не помагав їм, бо Филистійські князї, порадившись, відправили його, кажучи: Як він пристане до свого пана Саула, то це буде на наше безголовє.
20. А як він вертався в Секелаг, тодї пристали до його з Манасіїв: Аднах, Йозавад, Едіяєл, Михаїл, Йозавад, Елигу та Зилльтай, тисячники в Манассіїв.
21. І помагали вони Давидові проти ватаг, бо всї вони були хоробрі лицарі й стали (опісля) гетьманами в війську.
22. Так день-у-день приходили до Давида на поміч йому, аж його військо стало великим, як військо Боже.
23. Оце число начальників військових, що прийшли були до Давида в Геброн, щоб оддати йому Саулове царство, по слову Господньому:
24. Синів Юдиних, носячих щит та спис, було шість тисяч вісїмсот готових до війни;
25. З синів Симеонових, завзятих у війнї лицарів, було сїм тисяч ще й сто;
26. З синів Левіїних чотири тисячі шістьсот;
27. І Йодай, князь із роду Аронового, а з ним три тисячі сїмсот;
28. І Садок, молодик сьміливий, і з роду його двайцять два князї;
29. З синів Беняминових, племінників Саулових, три тисячі, — але ще багато з їх державось Саулового дому;
30. З синів Ефраїмових двайцять

тисяч вісімсот сьміливих лицарів, людей славних у родах своїх;

31. З половини Манассіїного поколїння вісімнайцять тисяч, що були покликані поіменно, щоб прийшли поставити Давида царем;

32. З синів Іссахарових прибули люде розумні, котрі давали пораду, що коли випадало діяти Ізраїлеві, — їх було двісті начальників, а всї брати їх слухали слів їх;

33. З поколїння Зебулонового готових до бою, узброєних усякою військовою зброєю, пятьдесять тисяч, однодумних в тому, щоб слухати приказу.

34. З поколїння Нефталїєвого тисяч начальників, а з ними трийцять сїм тисяч з щитами та списами;

35. З поколїння Данового готових до війни двайцять вісім тисяч шістьсот;

36. Від Ассера, військових, узброєних до бою, сорок тисяч;

37. Ізза Йорданї, від поколїння Рубенового, Гадового, й половини Манассіїного поколїння сто двайцять тисяч, з усякою військовою збруєю.

38. Усї цї мужі, устроєні, прийшли в Геброн з щирим сердцем, щоб поставити Давида царем над усїм Ізраїлем. Та й усї Ізраїлитяне були однодушні, щоб поставити Давида царем.

39. І перебули там у Давида три днї, їли й пили, бо брати їх наготували всього для їх;

40. Та й ті, що були примежні до їх, аж до поколїння Іссахарового, Зебулонового та Нефталїєвого, привозили усю харч на ослах та верблюдах, і мулах та волах: борошно (муку), фиги та родзинки, й вино, й оливу, й силу товару та овець, бо була радість ув Ізраїлї.

ГОЛОВА 13.

І держав раду Давид з тисячниками, сотниками й з усїма воєводами,

2. І промовив до всього збору Ізраїльского: Коли вам завгодно, й коли на те буде воля Господа, Бога нашого, пошлїм по всїх усюдах до прочих наших братів по цїлїй землї Ізраїльській, а разом із ними до сьвященників і левітів, в міста та оселї їх, щоб вони зібрались до нас,

3. І візьмемо до себе скриню Бога нашого, бо за часів Саула ми не звертали ваги на неї.

4. І сказала вся громада: Нехай буде так! бо цї слова були до вподоби усїй громадї.

5. І зібрав Давид усїх Ізраїлитян від Египецького Сихор-потока доввіходу в Емат, щоб перенести скриню Божу з Киріятяриму.

6. І пійшов Давид і ввесь Ізраїль до Киріятяриму, що в Юдеї, щоб перенести звідтіль скриню Господа, сидячого на херувимах, де його імя взивали.

7. І повезли ковчег Божий на новому возї з Абинадабового дому, а Оза та Ахіа провожали воза.

8. А Давид та всї Ізраїлитяне грали перед Богом з усієї сили з сьпівами, на цитрах і псалтирях, і бубнах, і цимбалах, та трубах.

9. Як дійшли до Хидонового току, простяг Оза свою руку, щоб придержати скриню, бо воли нахилили її.

10. Але Господь розгнївався на Озу й вмертвив його за те, що він простяг свою руку до ковчега, и він умер тут таки перед лицем Божим.

11. І засмутився Давид, що Господь убив Озу, й назвав те місце Убиттє Ози; так воно зветься й до сього часу.

12. І злякався Давид Бога в той день, і промовив: Як же ж то менї внести до себе скриню Божу?

13. І не повіз Давид скринї до себе, до Давидового міста, а завернув її до дому Обеδедома Гетія.

14. І зіставала скриня Божа в Обед-Едомовій господї три місяцї, й Господь благословив Обедедовий дїм і все, що в його було.

ГОЛОВА 14.

І послав Гирам, царь Тирський, посли до Давида, й кедрової деревини, й мурарів та теслїв, щоб збудували йому дїм.

2. Як примітив Давид, що Господь утвердив його царем в Ізраїлї, та що високо підвисшив його царство задля народу свого Ізраїля,

3. Тодї узяв собі Давид ще більше жінок в Ерусалимі, й народилось Давидові ще більш синів та дочок.

4. І оце імення тих, що народились йому в Ерусалимі: Самус, Собаб, Натан, Соломон;

5. Ебеар, Елисуа, Елфалет,

6. Ногах, Нафек, Яфія,

7. І Елисама, Беелїада, і Елифалет.

8. І перечули Филистії, що Давида помазали царем над усім Ізраїлем, і двинули всї Филистії шукати Давида. Давид же, перечувши про це, пійшов проти них.

9. Як же прийшли Филистії, й розложились по долинї Рефаїмів,

10. Запитав Давид у Бога, мовляючи: Чи йти менї на Филистіїв і чи віддаси їх в мої руки? І рече до його Господь: Іди, а я віддам їх у твої руки.

11. І двинули вони під Баал-Перазим, і побив їх там Давид, і промовив Давид: Порозносив Бог моїх ворогів моєю рукою, як розтїкаються води. Через це й дали назву тому місцеві: Баал-Перазим (Долина розносу.)

12. І покинули вони там своїх богів, а Давид дав приказ, і попалили їх на огнї.

13. І знов прийшли Филистії й розтаборились по долинї.

14. І ще запитав Давид у Бога, й сказав йому Бог: Не йди просто на їх, одхились узбіч од їх і йди на їх від сторони грушевих дерев;

15. І як почуєш шелест, наче хто йде по вершках дерев, тодї розпочинай битву, бо вийшов Бог поперед тебе, щоб розбити стан Филистійський.

16. І вчинив Давид, як звелїв йому Бог, і побив Филистійське військо від Габаону до Газеру.

17. І пронеслось імя Давидове по усїх краях, і Господь зробив його страшним для всїх народів.

ГОЛОВА 15.

І побудував він собі доми в містї Давидовому, й приладив місце для скринї Божої, й построїв для неї намет.

2. Тодї сказав Давид: Нїхто не повинен носити Божої скринї, окрім левітів, бо їх вибрав Господь на те, щоб носити ковчег Божий й йому служити до віку.

3. І зібрав Давид усїх Ізраилитян у Ерусалим, щоб внести ковчег Господнїй на його місце, що його приладив для його.

4. І скликав Давид Ааронових синів та левітів:

5. Із синів Кагатових, Уриїла, начальника, та його братів, — сто двайцять чоловіка;

6. З синів Мераріїних, Асаїю, начальника, та його братів, — двісті двайцять чоловіка;

7. З синів Герсонових, Йоїля, начальника, та його братів, — сто трийцять чоловіка;

8. З синів Елисафанових, Шемаю, начальника, та його братів, — двісті;

9. З синів Хевронових, Елїела, начальника, та його братів, — вісімдесять;

10. З синів Уззиїлових, Аминадаба, начальника, та братів його, — сто двайцять.

11. І покликав Давид сьвященників: Садока та Абіятара, й левітів: Уриїла, Асаїю, Йоїля, Шемаїю, Елїєла та Аминадаба,

12. І сказав їм: Ви голови в родах левітських, осьвятїте себе з братами вашими, й перенесете скриню Господа, Бога Ізрайлевого, на місце, що я приладив для його.

13. Бо передше, як вас не було, то Господь, Бог наш, покарав нас за те, що ми не шукали його, як слїд.

14. І осьвятились сьвященники й левіти задля того, щоб нести скриню Господа, Бога Ізрайлевого,

15. І несли сини Левіїні ковчег Божий на плечах на жертках, як звелїв Мойсей по слову Господньому.

16. І звелїв Давид левітським начальникам приставити своїх братів, грачів на приборах музичних, на псалтирях та цитрах та кимвалах, щоб роздавався голос радощів.

17. І поставили (такими) левітами Емана, сина Йоїлевого, зпоміж братів його: Асафа, Берехіїного сина; а з синів Мараріїних, братів їх: Етана, Кушаїїного сина;

18. А з ними братів їх другорядних: Захарію, Бена, Язиїла, Шемирамота, Ехиїла, Уннія, Елїава, Банею, Маасея, Маттатію, Елифлеуя, Микнея й Обед-Едома та Еїєла, воротарів.

19. Еман, Асаф та Етан грали голосно на мідяних кимвалах,
20. А Захарія, Азиїл, Шемирамот, Ехиїл, Унній, Еліав, Массея та Банея — на псалтирях, тонким голосом.
21. А Маттатія, Елифелуй, Микней, Обед-Едом, Еїел та Азазія — на цитрах, щоб зачинати.
22. А Хенанія, старшина над левітами, був вчительом сьпіву, бо він був тямущий в тому.
23. Берехія та Елкана були дверниками коло ковчега.
24. Шеванія, Йосафат, Натанаїл, Амасай, Захарія, Банея та Еліезер, сьвященники, трубили в труби перед Божою скринею. Обед-Едом та Ехія були дверниками коло скринї.
25. Отак Давид та Ізраїльські старшини та тисячники пійшли переносити скриню завіту Господнього з дому Обед-Едомового з радощами.
26. І як Бог допоміг левітам, що несли скриню завіту Господнього, тодї зарізали на жертву сім назимків і сім баранів.
27. Давид був одягнутий в висонову одежу, так само й усї левіти, що несли скриию, й сьпівцї, й Хананія, старшина над музиками й сьпівцями. На Давидї ж був ще лняний ефод.
28. Так ніс увесь Ізраїль скриню завіту Господнього з викликуваннем при гуку рога й труб та кимвалів, граючи на псалтирях і цитрах.
29. Коли скриня Господнього завіту входила в місто Давидове, Мелхола, Саулова дочка, дивилась у вікно, а побачивши, що царь Давид скаче й грає, зганила його в свойму серцї.

ГОЛОВА 16.

І принесли Божу скриню, й поставили її посеред намету, котрий спорудив для неї Давид, і принесли Богу жертви всепалення й жертви мирні.
2. А коли Давид скінчив жертви всепалення й жертви мирні, тодї поблагословив народ іменем Господа.
3. І роздав кожному з Ізраилитян по одному хлїбові й по кусневи мяса й по кухлеві вина,
4. І поставив на службу перед скринею Господньою кількох левітів, щоб прославляли, дякували й величали Господа, Бога Ізраїлевого, —
5. Асафа — головою, другим по йому Захарію, Еїела, Шемирамота, Ехиїла, Маттатію, Еліава та Банею, Обед-Едома та Еїеля з псалтирями та цитрами, й Асафа, щоб грав на кимвалах;
6. А Банею та Озиїла, сьвященників, щоб по всячасно трубили перед скринею завіту Божого.
7. Того дня дав Давид перший раз псалом у прославу Господа через Асафа та братів (товаришів) його:
8. Славіте Господа, проповідуйте імя його, оповіщайте народам про діла його;
9. Сьпівайте йому, вигравайте йому; оповідайте про всї чуда його;
10. Хвалїтеся сьвятим іменем його; нехай радіє серце тих, що шукають Господа;
11. Питайте про Господа та силу його, шукайте по всяк час лиця його;
12. Згадуйте про чуда, що він творив, про чуда й про суди з уст його;
13. Ви, насіння Ізраїлеве, слуги його, сини Яковові, вибрані його!
14. Він Господь, Бог наш; суди його по всьому сьвітї.
15. Згадуйте вічно завіт його, що заповідав він на тисячу родів,
16. Те, що заповідав Авраамові, і в чому клявся Ізаакові,
17. І що постановив Яковові за закон, і Ізраїлеві в завіт вічний,
18. Кажучи: Тобі дам землю Канаанську в наслїдню державу.
19. Їх було тодї не багато, вони були незначущі й чуженицї в нїй;
20. І переходили від народу до народу, й з одного царства до другого народу;
21. Та він не дозволив нікому робити їм кривду й карав за них царів:
22. Не доторкайтесь до помазанників моїх, і пророкам моїм не чиніте лиха.
23. Сьпівайте Господеві, всї краї, сповіщайте щоденно про спасеннє його.
24. Оповіщайте поганам про славу його, усім народам про чуда його;
25. Бо великий Господь і достойний хвали, страшнїйший від усїх богів.

26. Бо всї боги поганські нїчо, а Господь сотворив небеса.
27. Пишнота й величність перед лицем його, сила й веселість на місцї його.
28. Приносїть Господеві, народи, приносїть Господеві славу й почесть;
29. Віддавайте Господеві славу іменнї його. Візьміть дар, ійдїть перед лице його, поклонїтесь Господеві в красотї сьвятинї його.
30. Бійся його, вся земле, бо він оснував землю, вона не порушиться.
31. Радїйте небеса, веселись земле! нехай скажуть погани: Господь царює:
32. Нехай зашумить море, й що в йому, нехай радїє поле й усе, що на ньому.
33. Радїйте вкупі, всї дерева в лїсї, перед лицем Господа, бо він ійде судити землю.
34. Славіте Господа, бо його милость віковічна.
35. І скажіть: Поможи нам, Боже, спасителю наш! збери нас і захисти нас від народів, щоб ми славили сьвяте імя твоє й хвалились славою твоєю!
36. Хвала Господеві, Богу Ізраїлевому, від віку й до віку! І сказав увесь народ: амінь! аллилуя!
37. Давид зіставив там, перед скринею завіту Господнього, Асафа та братів його, щоб вони служили перед скринею по всяк час, день-у-день.
38. І Обед-Едома й братів його, — шістьдесять і вісім чоловіка, а Обед-Едома Ідитуненка та Хосу — воротарями,
39. А Садока, сьвященника, та братів його священиків зоставив перед пробутком Господнїм, що був (передом) на висотї в Габаонї,
40. Задля того, щоб вони приносили всепалення Господеві на жертівнику всепалення — завсїди вранцї і ввечері, та задля усього того, що написано в законї Господа, як він заповідав Ізраїлеві;
41. А з ними Емана та Ідитуна й других вибраних, кожного поіменно, щоб славили Господа, бо милость його віковічна.
42. Зпоміж їх Еман та Ідитун славили Бога, граючи на трубах, кимвалах та всяких музичних приборах, а синів Ідитунових поставив сторожами при воротях.
43. І пійшов увесь народ, кожний у свою домівку; вернувся й Давид, щоб поблагословити дім свій.

ГОЛОВА 17.

Коли Давид жив в своєму домі, то раз якось сказав Давид до Натана пророка: Оце я живу в кедровому домі, а скриня Господнього завіту під наметом.
2. І сказав Натан до Давида: Все, що в тебе на серцї, роби, бо при тобі Бог.
3. Але тієї ж таки ночі було слово Боже до Натана:
4. Пійди й скажи мойму слузї Давидові: Так говорить Господь: Не ти збудуєш менї дім на пробуток,
5. Бо я не жив в домі від того дня, як вивів синів Ізраїлевих, і до цього дня, а де була скриня, там був і пробуток мій.
6. Куди нї ходив я з усїм Ізраїлем, чи сказав же я хоч слово котрому небудь із суддїв Ізраїлевих, що їм приказував пасти мій народ: Чом ви не збудуєте менї кедрового дому?
7. От і тепер скажи слузї мойму Давидові: Так говорить Господь Саваот: Я взяв тебе від отари овець, щоб ти був князем народу мого Ізраїля;
8. І бував з тобою скрізь, куди ти їх водив, і вигубляв усїх ворогів твоїх перед лицем твоїм, і вчинив твоє імення, як імення великих на землї;
9. І приладив я місце про народ мій — Ізраїля, й насаджу його, й буде він спокійно жити на свойму місцї, й не будуть його трівожити, й безбожники не будуть більше тїснити його, як передше,
10. За тих часів, коли я настановив суддїв над народом моїм Ізраїлем; і я впокорю всїх ворогів твоїх; і сповіщаю тебе, що Господь збудує дім тобі.
11. А як сповниться твій час, і ти одійдеш до батьків твоїх, тодї я поставлю насїннє твоє після тебе, що буде з синів твоїх, і зміцню його на царстві.
12. Він збудує дом менї, а я утверджу престол його на віки.

13. Я буду йому отцем, а він буде мені сином, — і милості моєї не відойму від його, як одняв від того, що був навперід тебе.

14. Я посаджу його в мойму домі й в мойму царстві по віки, а престол його тревати ме по віки.

15. Усї ці слова й все видиво переказав Натан докладно Давидові.

16. І пійшов царь Давид і став перед Господом, і промовив: Хто я, Господи Боже, й що таке мій дом, що ти так високо підніс мене?

17. А й те ще за мало видалось в очах твоїх, Боже; ти сповіщаєш про дім слуги твого на далеку будущину, й споглядаєш на мене, Господи Боже, як на чоловіка великого!

18. Що ж ще більше може додати перед тобою Давид, щоб ти ще більш прославив слугу твого? О, ти знаєш слугу твого!

19. Господи! для слуги твого чиниш ти по серцї твойму все це велике, щоб виявити всяку велич.

20. Господи! Нема рівного тобі, й нема Бога, окрім тебе, по всьому тому, що ми чули своїми ушами.

21. І де є в сьвітї такий народ, як твій народ Ізраїль, сей єдиний народ на землї, задля котрого приходив Бог, щоб придбати його собі в народ, і прославити своє імя через велике й страшне дїло — через прогнання поган зперед лиця народу твого, що його визволив єси з Египту.

22. Ти вчинив народ твій Ізраїля своїм власним народом по віки, й ти, Господи, став йому Богом.

23. А тепер, Господи, слово, що ти сказав про твого слугу й про дом його, справди по віки, й вчини, як сказав єси.

24. І нехай звеличиться імя твоє по всї вічні часи, щоб говорили: Господь Саваот, Бог Ізрайлів, — він є Богом над Ізраїлем! і дім слуги твого Давида нехай стоїть твердо перед лицем твоїм.

25. Задля того, що ти Боже мій, виявив слузї твойму, що збудуєш дом йому, набрав слуга твій відваги, молитись оце перед тобою.

26. Оце ж, Господи, ти Бог, і ти сказав про слугу твого таке добро!

27. Почни ж благословляти дом слуги твого, щоб він повік стояв перед лицем твоїм. Бо коли ти, Господи, поблагословиш, то буде він благословен по віки!

ГОЛОВА 18.

Після сього побив Давид Филистіїв і підневолив їх, і взяв Гет та залежні від його міста з рук Филистіїв.

2. До того побив Моабіїв, і стали Моабії невольниками Давидовими, платячи йому данину.

3. Дальше побив Давид Адраазера, царя Собського, в Ематї, як він саме був у дорозї, утвердити свою власть при рідї Евфратї.

4. І забрав в його Давид тисячу возів, сім тисяч кінноти й двайцять тисяч піхоти, і поламав Давид усї вози, зіставивши з їх тільки сто.

5. Дамаські Сирийцї прийшли були на поміч Адраазерові, цареві Собському, але Давид побив двайцять дві тисячі Сирийців.

6. І поставив Давид в Дамаській Сириї військо оборонне, і стали Сирийцї Давидовими підданими, платячи йому дань. І допомагав Господь Давидові скрізь, кидп він було нї обернеться.

7. І забрав Давид золоті щити, що були в слуг Адраазерових, і приніс їх в Ерусалим.

8. А з Тивхати, та з Куна, міст Адраазерових, взяв Давид дуже багато мідї. З неї поробив Соломон мідяне море й стовпи й мідяний посуд.

9. І почув Той, царь Емату, що Давид побив усе військо Адраазера, Собського царя,

10. І послав Йорама, сина свого, до царя Давида, поздоровити його й подякувати за те, що він воював з Адраазером і побив його, — бо Той воювався з Адраазером — і (приніс з собою) посуд золотий, срібний та мідяний;

11. І присьвятив се царь Давид Господеві вкупі з сріблом та золотом, що забрав у всїх народів: в Ідумеїв, Моабіїв, Аммоніїв, Филистіїв та в Амаликіїв.

12. Абесса ж Саруєнко побив Ідумі-

їв в Соляній долині — вісімнайцять тисяч;

13. І поставив в Ідумеї військо оборонне й стали всї Ідумії Давидовими підданими. Господь допомагав Давидові скрізь, куди він повертався.

14. І царював Давид над усїм Ізраїлем, і чинив суд і справедливість всему народові свойму.

15. Йоаб Саруєнко гетьманував над військом, Йосафат же Ахилуденко списував дїї;

16. А Садок, Ахитубів син, та Ахимелех, син Абіятарів, були сьвященниками, а Суса писарем;

17. А Банея Йодаєнко був над хелетеями та фелетеями, Давидові ж сини — першими дворянами.

ГОЛОВА 19.

Після сього помер Наас, царь Аммонійський, а заміст його став царем його син.

2. І подумав Давид: Покажу я спожалїннє Аннонові Наасенкові, бо його батько був ласкавий до мене. І послав Давид посланцїв потїшити його по батькові його. І прибули Давидові слуги в Аммонїйський край до Аннона, щоб потїшити його.

3. Але Аммонїйські князї сказали Аннонові: Невже ж ти думаєш, що Давид так поважав твого батька, що послав до тебе потїшителїв? Чи ж не задля того прийшли його слуги до тебе, щоб розвідатись та роздивитись по землї, а опісля спустошити її?

4. І взяв Аннон Давидових урядників, і пообголював їх, і попідтинав їм одежу до половини по клуби, та й пустив їх.

5. І пійшли вони. Як же дійшла чутка до Давида про сих людей, послав він їм на зустріч, — бо їх дуже знеславили, — й сказав царь: Загайтесь у Ерихонї, доки повідростають ваші бороди, аж тодї вертайтесь.

6. Коли ж спізнали Аммонії, що стали ненавидними Давидові, то послав Аннон та Аммонїї тисячу талантів срібла, щоб найняти собі вози та їздецїв із Сириї Месопотамської, і з Сириї Маахової та з Соби.

7. І найняли собі трийцять і дві тисячі возів, і царя Мааха з його народом, котрі прийшли й стали станом перед Медевою. Та й Аммонії позбірались із своїх міст і виступили на війну.

8. Як почув про се Давид, то послав Йоаба з усїм військом із найхоробрійших.

9. І виступили Аммонії й впорядкувались до битви при міській брамі, а царі, що прийшли, окроме на полї.

10. Вбачаючи Йоаб, що йому грозить битва й зпереду й ззаду, зробив собі вибірку з усїх вибранцїв Ізраїлевих, і поставив їх лавами проти Сирийцїв.

11. А останок народу передав під привід братові свойму Абессї, щоб стали лавами проти Аммонїїв.

12. І сказав він: Як Сирийцї почнуть перемогати мене, то ти поможеш менї, а коли Аммонїї переважати муть тебе, то я поможу тобі.

13. Будь мужний, й стіймо твердо за наш народ і за міста Бога нашого, а Господь учинить, що йому до вподоби.

14. От і двинув Йоаб і люде, що були з ним, щоб ударити на Сирийцїв, і втекли вони перед ним.

15. Як постерегли Аммонїї, що Сирийцї втікають, побігли й вони перед Абессою, його братом, і втекли в місто. І прийшов Йоаб у Ерусалим.

16. Як Сирийцї побачили, що вони Ізраїлитянами побитї, так послали посланцїв, і привели Сирийцїв, що були по той бік ріки, а Совах, гетьман Адраазерів, проводив їм.

17. Як дано про се знати Давидові, зібрав він усїх Ізраїлитян, перейшов через Йордань, а дійшовши до їх, поставив військо проти їх. І почав Давид битву з Сирийцями, й вони бились із ним.

18. Та повтїкали Сирийцї перед Ізраїлитянами, й розбив Давид у прах у Сирийцїв сїм тисяч возів, і сорок тисяч піхоти, ба й гетьмана Собаха вбив.

19. Як побачили Адраазерові помічники, що їх Ізраїль побив, то й постановили з Давидом мир, та й піддались йому. І не хотїли Сирийцї помагати більше Аммонїям.

ГОЛОВА 20.

У другому році, під той час, коли царі виступають у похід, вивів Йоаб військо й почав пустошити Аммонійський край, і прийшов і обляг Раббу. А Давид зістався в Ерусалимі. Йоаб же, завоювавши Раббу, зруйнував її.

2. І взяв Давид вінець із голови царя їх, а важив він один талант золота, й дорогі камені були на йому; і вложили його Давидові на голову; та й дуже багато здобитку виніс він із міста.

3. А людей, що були в йому, виводив і вбивав їх пилами, залізними булавами та сокирами. Те саме зробив Давид і з усіма Аммонійськими містами. І вернувся Давид і ввесь народ у Ерусалим.

4. Потім почалась війна з Филистіями в Газері. В той час Савохай з Хушата — побив Сафа, одного з нащадків Рефаїмових. І вони вгамувались.

5. І знов була війна з Филистіями. Тодї Елханам, Яїрів син, побив Лахмія, брата Голіятового, Гетія, що в його ратище списа було, як навій у ткачів.

6. Була ще битва в Геті. Там був один високий ростом чоловік, що в його було по шість палців, усїх двайцять чотири. І він так само був із потомків Рефаїмових.

7. Він підіймав Ізраїля на сьміх, але Йонатан, син Шими, Давидового брата, побив його.

8. Це були ті, що породились від Рефаїмів в Геті, й погибли від руки Давидової та від руки слуг його.

ГОЛОВА 21.

І піднявся сатана на Ізраїля, і підвів Давида вчинити перелік Ізрайлитян.

2. І сказав Давид Йоабові та старшинам над народом: Ійдіть, перелїчіть Ізрайлитян від Бирсабії до Дана, й подайте менї, щоб я знав їм лік.

3. І сказав Йоаб: Нехай Господь примножить свій народ в сто разів над те, скільки його тепер. Чи не всї ж вони, мій царю добродїю, слуги мого добродія? Нащо ж вимагає сього мій добродїй? Чому ця провина має впасти на Ізраїля?

4. Та цареве слово перемогло Йоаба. І пійшов Йоаб і обійшов усього Ізраїля, і прийшов у Ерусалим.

5. І подав Йоаб Давидові спис перелїченого народу, й було всїх Ізрайлитян тисяча тисяч, і сто тисяч чоловіків добуваючих меча, а Юдеїв — чотириста сїмдесять тисяч, добуваючих меча.

6. А левітів та Беняминіїв він не полічив між ними, через те, що слово царське було Йоабові противне.

7. І не до вподоби було в Божих очах се дїло, й він покарав Ізраїля.

8. Тодї промовив Давид до Бога: Тяжко согрішив я, що зробив се, та тепер прости провину слузї твоєму, бо я вчинив річ нерозумну.

9. І сказав Господь до Гада, Давидового віщуна, мовляючи:

10. Ійди й скажи Давидові: Так говорить Господь: Три речи ставлю перед тобою; вибірай собі одну з їх, і я нашлю її на тебе.

11. І прийшов Гад до Давида, і сказав йому: Так говорить Господь: вибірай собі:

12. Або три роки голод, або три місяцї вганяти муть за тобою твої супротивники, й меч ворогів твоїх досягати ме тебе; або три днї меч Господень і пошесть в краю, й ангел Господнїй вбиваючий по всїх границях ув Ізраїлї. То ж роздивись, що менї відповісти Пославшому мене з сим словом.

13. І промовив Давид до Гада: Дуже менї важко, але лїпше менї впасти в руки Господнї, милосердє бо його велике; аби тільки не попастись менї в руки людські.

14. І наслав Господь морову пошесть на Ізраїля, і вмерло Ізрайлитян сїмдесять тисяч людей.

15. І послав Бог ангела в Ерусалим, щоб вигубляти його. Так як він почав вигубляти, побачив се Господь і зжалївся над нуждою, і сказав ангелові-губителеві: Годї! тепер опусти твою руку! Ангел же Господень стояв саме над током в Евузія Орни.

16. І підвів Давид свої очи, й вглядів ангела Господнього, стоячого між

землею та небом з голим мечем в руції, простягнутим на Ерусалим; і впав Давид і старшини, покриті веретищами, на свої лиця.

17. І промовив Давид до Бога: Чи се ж не я звелів перелічувати народ? Я согрішив і вчинив зло, а що ж зробили оції овечки? Господи, Боже мій! нехай спаде рука твоя на мене й на дом отця мого, а не на народ твій, щоб погубити його.

18. І звелів ангел Господень Гадові, щоб сказав Давідові: Нехай прийде Давид та поставить жертовник Господеві на тоці в Орни, Евузія.

19. І пійшов Давид, по слову Гадовому, що він говорив в ймя Господнє.

20. Орна ж, глянувши горі, побачив — а з ним і чотири сини його — ангела, й вони поховались. Орна молотив саме тоді пшеницю.

21. І прийшов Давид до Орни. Орна, поглянувши і вглядівши Давида, вийшов з току, й поклонився Давидові лицем до землї.

22. І сказав Давид до Орни: Дай менї місце під током, я збудую на ньому жертівник Господеві; яка ціна йому, за таку віддай його, щоб перестала пагуба в народї.

23. І сказав Орна Давидові: Бери собі; роби, мій добродїю й царю, що хочеш; от я даю й воли на всепаленнє, й молотїльню знадобу на дрова, й пшеницю на принос; усе це даю дармо.

24. І сказав Давид: Нї, я хочу купити в тебе за готові гроші; бо не буду я приносити твоєї власностї Господеві, й не буду приности всепалення з дарованого.

25. І дав Давид Орнї за те місце шістьсот секлів золота.

26. І построїв там Давид жертівник Господеві, й приніс всепаленнє й жертви мирні; і взивав до Господа, й він вислухав його та й послав огонь із неба на жертівник всепалення.

27. І рече Господь до ангела: Вложи меч твій в його піхву.

28. Зараз таки, як побачив Давид, що Господь вислухав його на тоці Орни Евузія, поспішив принести там жертву.

29. Скриня ж Господня, що її построїв був Мойсей в пустинї, і жертівник всепалення були під той час на горі в Габаонї.

30. І не міг Давид пійти туди, щоб шукати (ласки у) Бога, бо був переляканий мечем ангела Господнього.

ГОЛОВА 22.

І сказав Давид: Оце (місце на) храм Господа Бога, й се жертівник на всепаленнє Ізраїлеві.

2. І звелів Давид зібрати захожих людей, що пробували в землї Ізраїльській і поставив каменарів до лупання й тесання каміння на будову дому Божого.

3. І багато залїза на цьвяхи до дверей брам, і до споювання наготував Давид, і багато міді, що й не зважити її.

4. І кедрини безліч, бо Сидонції й Тирійції приставляли Давидові силу кедрової деревини.

5. І сказав Давид: Мій син Соломон ще молодий, і малосилен, а храм, що його треба збудувати для Господа, повинен бути величавий, на славу й красу всїм краям; оце ж почну я приготовляти для його. І багато наготував Давид перед смертю своєю.

6. І покликав Соломона, сина свого, й заповів йому, збудувати храм Господу, Богу Ізрайлевому.

7. І сказав Давид Соломонові: Сину мій! у мене була думка збудувати дом іменню Господа, Бога мого,

8. Але до мене дійшло слово Господнє, й сказано менї: Ти пролив багато крові й вів великі війни; тобі не належить будувати дому іменню мойму, ти бо пролив багато крові на землю перед лицем моїм.

9. От від тебе народиться син: він буде людина тиха; я дам йому спокій від усїх ворогів його навкруги; через те буде він зватись Соломон. І дам мир та спокій Ізраїлеві за часів його.

10. Він збудує дом іменню мойму, й буде він менї сином, а я буду йому отцем, і зміцню престол царства його над Ізраїлем по віки.

11. А тепер, сину мій, нехай буде Господь при тобі, й нехай щаститься тобі, щоб ти збудував дом Господу Богу твойму, як він говорив про тебе.

12. Нехай дасть тобі Господь розвагу й розум, щоб міг ти правити Ізраїлем, і стерегти закон Господа, Бога твого.

13. Тоді ти й будеш щасливий, коли намагати мешся певнити прикази й закони, що Господь заповідав Мойсейові про Ізраїля. Будь сьміливий і мужний, не бійся й не трівожся.

14. Бач, я при нестатности моїй наготував про дом Господень сто тисяч талантів золота та тисячу тисяч талантів срібла, а міді й заліза, що й ваги їм нема, так їх багато; й деревні й каміння я також наготував, а ти придбай ще більше.

15. У тебе безліч робітників: камянотесів, різбярів та теслів, і всяких спосібних до всякої роботи.

16. Із золота, срібла й міді та заліза, що їм і ліку нема; починай і роби; Господь буде з тобою.

17. І заповів Давид ще й усім князям Ізрайлевим допомагати його синові Соломонові:

18. Чи ж не з вами Господь, Бог наш, що дав вам спокій з усіх боків; він бо віддав менї в руки осадників землї, й впокорив краї Господеві й народові його.

19. Склоніте ж серце ваше й душу вашу, щоб шукати Господа, Бога вашого. Станьте й збудуйте сьвятиню Господеві Богу, щоб перенести скриню завіту Господнього та сьвящений посуд Божий в дом, що має збудуватись іменню Господньому.

ГОЛОВА 23.

Коли Давид постарівся й нажився доволї, то настановив царем над Ізраїлем сина свого Соломона.

2. І зібрав усїх Ізраїльських князїв і сьвященників, і левітів.

3. І полїчено левітів від трийцяти років й старійших, і було їх ліком, голова в голову, трийцять і вісїм тисяч чоловіка.

4. З їх приставлено до послуги в домі Господньому двайцять чотири тисячі, а за писарів та суддїв шість тисяч;

5. Також чотири тисячі придверників, та чотирі тисячі прославляючих Господа на музичних приборах, що їх поробив задля прослави.

6. І Давид завів для їх чергу по синах Левіїних — Герзонові, Кагатові та Мерарієві.

7. З Герзоніїв: Лаєдан та Шимей.

8. Сини Лаєданові: перший Ехиїл, Зетам та Йоіль, троє.

9. Сини Шимеєві: Шеломит, Хазиїл та Гаран, троє. Вони голови в поколїннях Лаєданових.

10. Та ще сини Шимеєві: Яхат, Зиза, Еуш та Берія. Це сини Шимеєві, четверо.

11. Яхат був головним, Зиза другим; Еуш та Берія мали небагато дїтей, і через те були вони полїчені разом із батьковим домом.

12. Сини Кагатові: Амрам, Ізгар, Хеврон та Озиїл, четверо.

13. Сини Амрамові: Аарон та Мойсей. Аарон був одлучений до служби в частї пресьвятій (Сьвятая Сьвятих), сам він і сини його, по віки, щоб палити кадило перед лицем Господнїм, щоб його хвалити й благословити іменем його по віки.

14. А Мойсей, чоловік Божий, та сини його записані в поколїннї Левіїному.

15. Сини Мойсейові: Герзон та Елиезер.

16. Сини Герзонові: перший був Шевуїл.

17. Сини в Елиезера були: перший Рехавія. І не було в Елиезера других синів; а в Рехавії було дуже багато синів.

18. Сини Ізгарові: перший Шеломит.

19. Сини Хевронові: перший Ерія, а другий Амарія, третїй Яхазиїл а четвертий Екамам.

20. Сини Озиїлові: перший Миха, а другий Ішшія.

21. Сини Мерарині: Махлї та Мушї. Сини Махлієві: Елеазар за Кис.

22. І помер Елеазар, і не було в його синів, а тільки дочки; й побрали їх за себе сини Кисові, їх брати.

23. Сини Мушієві: Махлї, Едер та Іремот, троє.

24. Оце сини Левіїні, по домах батьків їх, голови родин, що були полїчені поіменно голова в голову, та що

робили діло служби в домі Господньому, від двайцяти років й висше.
25. Бо Давид сказав: Господь, Бог Ізрайлїв, дав спокій своєму народові й осадив його в Ерусалимі по віки;
26. І левітам не треба носити намет та всякий посуд до служби в йому.
27. Через це по останньому приказу Давидовому полїчено левітів від двайцяти років і висше,
28. Щоб вони були при синах Аронових до служби в домі Господньому, в дворі й в прилежних будинках, до наглядання за чистотою в цїлій сьвятинї та до всякої роботи службової при домі Божому;
29. (А сьвященники) до нагляду за хлїбом показним і пшеничною мукою на хлїбні жертви, та коржами, й сковородами, й печивом, і за всякою мірою та вагою.
30. (А левіти) щоб ставали що-ранку дякувати й славити Господа, а так само що-вечора
31. При приношеннях Господеві жертов всепалення що суботи, й на новому місяцї, й в празники по їх числу, як про їх написано, — неперервно перед лицем Господнїм,
32. І щоб стерегли скриню сьвідчення та сьвятиню й синів Аронових, своїх братів, при службах в домі Господньому.

ГОЛОВА 24.

А оце порядок синів Ааронових: сини Ааронові: Надаб, Абіуд (Абігуй), Елеазар та Ітамар.
2. Надаб та Абіуд померли переднїйше за свого батька, а синів у їх не було. Через те були сьвященниками Елеазар та Ітамар.
3. І Давид впорядкував їх так: Садока з синів Елеазарових, і Ахимелеха з синів Ітамарових, по черзї на їх службу.
4. І виявилось, що між синами Елеазаровими більше видатнїйших голов над родинами, нїж між синами Ітамаровими. І він врорядкував їх так: з Елеазарових синів шістьнайцять старшин над родинами, а з Ітамарових синів — вісїм.
5. А впорядковував він їх жеребами, бо головними в сьвятинї й киязями Божими були й потомки Елеазарові й потомки Ітамарові;
6. А записував їх Шемаїя, син Натанаїлів, писар ізміж левітів, при цареві та старшинах і при сьвященникові Садокові та Ахимелехові, синові Абіятаровому, та при головах родин сьвященницьких і левітських: брали же жеребом одну родину Елеазаренків, потім брали одну з Ітамаренків.
7. І випав перший жереб Егоярибові, другий Едаїї,
8. Третїй Харимові, четвертий Сеоримові,
9. Пятий Малхієві, шестий Міяминові,
10. Семий Гаккозові, восьмий Авії,
11. Девятий Ешуєві, десятий Шеханїї,
12. Одинайцятий Елїяшибові, дванайцятий Якимові,
13. Тринайцятий Хушаєві, чотирнайцятий Ешебабові,
14. Пятнайцятий Билзї, шіснайцятий Імерові,
15. Сїмнайцятий Хезирові, вісїмнайцятий Гатизезові,
16. Девятнайцятий Петахії, двайцятий Езекіїлеві,
17. Двайцять перший Яхинові, двайцять другий Гамулові,
18. Двайцять третїй Делаїї, двайцять четвертий Маазії,
19. Це порядок їх при їх службі, як їм приходити до дому Господнього по постанові від Аарона, предка їх, як заповідав йому Господь, Бог Ізрайлїв.
20. А порядок про инчих синів Левіїних: із синів Амрамових: Шуваїл; із синів Шуваїлових: Едія;
21. Від Рехавії: з синів Рехавіїних був перший Ішшія:
22. Від Ізгара: Шеломот; із синів Шеломотових: Яхав;
23. А сього син: перший Ерія, другий Амарія, третїй Яхазиїл, четвертий Екамам.
24. З синів Озиїлових: Миха; з синів Михиних: Шамир.
25. Брат Михин Ішшія: з синів Ішшіїних: Захарія.
26. Сини Мераріїні: Махлі та Мушї; з синів Яазіїних: Бено.

27. З синів Мераріїних у Яазії: Бено та Шогам, і Заккур, та Іврі.
28. У Махлія — Елеазар; у сього синів не було.
29. У Киса: з синів Кисових: Ерахмиїл;
30. Сини Мушія: Махлі, Едер та Еримот. Оце сини левітів по поколїннях їх.
31. Кидали й про їх жереб разом з їх братами, синами Аароновими, перед лицем Давида й Садока та Ахимелеха, й перед головами родин сьвященничих та левітських, про старшого врівні з меншим його братом.

ГОЛОВА 25.

І відділив Давид та військові начальники синів Асафових, Еманових та Ідитунових на службу, щоб вони сповіщали (хвалу Божу) на цитрах, псалтирях та кимвалах, — по числу свойму у своїй службі;
2. Із синів Асафових: Заккур, Йосиф, Нетанія та Ашарела, сини Асафові під рукою в Асафа, що грав по царському наказу.
3. Від Ідитуна сини Ідитунові: Гедалія, Зері, Ісаїя, Семей, Хашавія та Маттатія, — шестеро під рукою свого батька Ідитуна, що грав на цитрі на славу й хвалу Господеві.
4. Від Емана, сини Еманові: Буккія, Маттанія, Озиїл, Шевуїл, і Еримот, Хананїя, Ханані, Елията, Гіддалті, Ромамті-Езер, Йошбекаша, Маллоті, Готир та Махазіот.
5. Усї це сини Емана, віщуна царського в словах Божих, щоб звеличувати силу його. І дав Бог Еманові чотирнайцять синів і три дочки.
6. Усї вони під проводом свого батька сьпівали в домі Господньому, з кимвалами, псалтирями та цитрами в службі в домі Божому по наказу царя, або Асафа, Ідитуна та Емана.
7. І було їх разом із їх братами, вивченими сьпіваками перед Господом, тямущими в сьому, — двісті вісїмдесять і вісїм.
8. І тягли вони жереб про службову чергу, менчий врівнї з більшим, вчителї врівнї з учениками.
9. І випав перший жереб Асафові, для Йосифа; другий Гедалії з його братами та його синами; їх було дванайцять,
10. Третій — Заккурові з його синами та його братами; їх — дванайцять;
11. Четвертий — Ізрієві з його синами та його братами; їх — дванайцять;
12. Пятий Нетанії з його синами та його братами; їх — дванайцять;
13. Шестий Буккії з його синами та його братами; їх — дванайцять,
14. Семий Есарелї з його синами та його братами; їх — дванайцять;
15. Осьмий Ісаїї з його синами та його братами; їх — дванайцять;
16. Девятий Маттанії з його синами та його братами; їх — дванайцять;
17. Десятий Шимеєві з його синами та його братами; їх — дванайцять;
18. Одинайцятий Азариїлові з його синами та його братами; їх — дванайцять;
19. Дванайцятий Хашавії з його синами та його братами; їх — дванайцять;
20. Тринайцятий Шуваїлові з його синами та з його братами; їх — дванайцять;
21. Чотирнайцятий Маттатії з його синами та з його братами; їх — дванайцять;
22. Пятнайцятий Еримофові з його синами та його братами; їх — дванайцять;
23. Шіснайцятий Хананії з його синами та його братами; їх — дванайцять;
24. Сїмнайцятий Йошбекаші з його синами та його братами; їх — дванайцять;
25. Вісїмнайцятий Ханані з його синами та його братами; їх — дванайцять;
26. Девятнайцятий Маллотієві з його синами та його братами; їх — дванайцять;
27. Двайцятий Елиятї з його синами та його братами; їх — дванайцять;
28. Двайцять перший Готирові з його синами та з його братами; їх — дванайцять;
29. Двайцять другий Гиддалтієві з йо-

го синами та його братами; їх — дванайцять;

30. Двайцять третій Махазіотові з його синами та його братами; їх — дванайцять;

31. Двайцять четвертий Ромамті-Езерові з його синами та його братами; їх — дванайцять.

ГОЛОВА 26.

Оце порядок воротарів: з Кореїв: Мешелемія Кореєнко, з потомків Асафових,

2. Сини Мешелеміїні: перворідень Захарія, другий Едияїл, третій Зебадія, четвертий Ятниїл,

3. Пятий Елам, шестий Егоханан, семий Еліегознай.

4. Сини Обед-Едомові: перворідень Шемаїя, другий Егозавад, третий Йоах, четвертий Сахар, пятий Натанаїл,

5. Шестий Аммиїл, семий Іссахар, восьмий Пеультай, через те що Бог благословив його.

6. Від його сина Шемаїї народились так само сини, що були начальниками в свойму родові, бо вони були мужі сильні.

7. Сини Шемаїні: Отні, Рефаїл, Обед та Елзавад, брати його, люде дужі, Елїя, Семахія (та Еваком).

8. Усї вони з дїтей Обед-Едомових; вони й сини їх, і брати їх були люде пильні й до служби способні; їх було в Обед-Едома шістьдесять і два.

9. У Мешелемії було синів та братів, людей способних, вісімнайцять.

10. У Хоси, з синів Мераріїних, сини: Шимрі найвидатнїйший, — хоч він не був перворіднем, та батько поставив його головним;

11. Другий Хелкія, третій Тевалїя, четвертий Захарія; усїх синів та братів в Хоси було тринайцять.

12. Оце порядок воротарів по головах родин, здібних до служби вкупі з їх братами, щоб служити в домі Господньому.

13. І кинули вони жереби, як малий, так і великий, по родинах своїх на кожну браму.

14. І випав жереб від сходу на Шелемія. А на Захарію, його сина, розумного порадника, кинули жереб, і випав йому жереб на північ;

15. Обед-Едомові — на південь, а синам його — при коморах.

16. Шупимові та Хосї — на захід, коло брами Шаллехет, де шлях йде вгору та де сторожа проти сторожі.

17. На схід по шість левітів, на північ по чотири, на південь по чотири, а коло комор по два.

18. На захід коло притвора при шляху по чотири, а коло самого притвора по два.

19. Це порядок воротарів з синів Кореєвих та синів Мераріїних.

20. А левіти, брати їх, доглядали скарбів дому Божого та скарбниць із сьвященними річами.

21. Сини Лаєдана Герсоненка — від Лаєдана, голови родини, від Лаєдана Герсонового: Ехієл.

22. Сини Ехієлові: Зетам та брат його Йоїль доглядали скарбів Божого дому,

23. Вкупі з потомками Амрамовими, Ізгаровими, Хевроновими та Озиїловими.

24. Шевуїл, син Гирсона Мойсеєнка, був головним доглядачем скарбниць.

25. У його брата Елиезера — син Рехавія; в його син Ісаїя; в його син Йорам; в його син Зихрій, а в сього син Шеломит.

26. Шеломит та брати його доглядали скарбниць із присьвяченим добром, що поприсьвячував царь Давид і голови родин, і тисячники, й сотники та воєводи.

27. З завойовань та з здобичі поприсьвячували на направу дому Господнього.

28. Усе, що присьвятив пророк Самуїл, і Саул Кисенко, й Абенір Нироенко, й Йоаб Саруєнко, все присьвячене було в руках в Шеломита та братів його.

29. З Ізгарового роду: Хенанія та сини його були настановлені на службу знадвірню в Ізраїлитян, за писарів та суддів.

30. З Хевронового роду: Хашавія та брати його, люде відважні — тисяча сїмсот — мали догляд над Ізраїлем по цей бік Йордані на захід, у всїляких справах Господнїх і по службі царській.

31. У Хевронїїв був Ерія головою в їх родах та поколїннях. Сорокового року Давидового царювання їх полїчено, й знайшлись між ними люде мужні в Язері Галаадському.

32. І брати його, люде здібні — дві тисячі сїмсот — були головами родин. Їх настановив царь Давид над поколїннєм Рубеновим і Гадовим та половиною поколїння Манассіїного, у всїх справах Божих та справах царських.

ГОЛОВА 27.

Оце сини Ізраїлеві по числу їх, голови в родах, тисячники й сотники, й урядники, що по їх відділах служили цареві в усїх справах, приходячи й відходячи що-місяця, на всї місяцї в роцї. В кожному відділї було їх по двайцять і чотири тисячі.

2. Над першим відділом першого місяця був Яшовам Завдиїленко; в його відділї було двайцять і чотири тисячі;

3. Він був з синів Перезових, голова над усїма військовими начальниками на перший місяць.

4. Над відділом другого місяця був Додай Ахохій; в його відділї був і князь Миклот; та й в його відділї було двайцять і чотири тисячі.

5. Третїй головний воєвода на третїй місяць, Банея Йодаєнко, син сьвященника; й в його відділї було двайцять і чотири тисячі:

6. Сей Банея — це один із трийцяти лицарів і голова над трийцятьма, а в його відділї був Аммизабад, син його.

7. Четвертий, на четвертий місяць, був Асаїл, Йоабів брат, а по йому Забадія, син його; і в його відділї двайцять і чотири тисячі.

8. Пятий, на пятий місяць, князь Шамгут Ізрахитїй; та й в його відділї двайцять і чотири тисячі.

9. Шестий, на шестий місяць, Іра Іккешенко, із Текоя, й в його відділї двайцять і чотири тисячі.

10. Семий, на семий місяць, Хелец, Пелонїй, з синів Ефраїмових; і в його відділї двайцять і чотири тисячі.

11. Восьмий, на восьмий місяць, Совохай, з Хушату, з роду Зариного; й в його відділї двайцять і чотири тисячі.

12. Девятий, на девятий місяць, Абієзер із Анатоту, з синів Беняминових; і в його відділї двайцять і чотири тисячі.

13. Десятий, на десятий місяць, Магарай з Нетофату, з роду Зариного; й в його відділї двайцять і чотири тисячі.

14. Одинайцятий, на одинайцятий місяць, Банея з Пиратону, з синів Ефраїмових; й в його відділї двайцять і чотири тисячі.

15. Дванайцятий, на дванайцятий місяць, Хелдай з Нетофату, з потомків Готониїлових; і в його відділї двайцять і чотири тисячі.

16. А над поколїннями Ізраїлевими, в Рубенїїв був головним начальником Елїєзер Зихрієнко; в Симеона — Сафатія Маахієнко;

17. У Левії Хашавія Кемуїленко; в Аарона — Садок;

18. У Юди — Елїаб, з Давидових братів; ув Іссахара — Омрі, син Михаїлів;

19. У Зебулона — Ішмаїя Обадієнко; в Нефталїя — Еримот Азриїленко;

20. У синів Ефраїмових — Осія Азазієнко; в половини поколїння Манассіїного — Йоїль Федаїєнко;

21. У половинї поколїння Манассіїного в Галаадї — Іддо Захарієнко; в Бенямина — Ясиїл Абениренко;

22. У Дана — Азариїл Ерохаменко. Це князї над поколїннями Ізраїлевими.

23. Давид не перелїчував тих, що їм було понизше двайцяти років, бо Господь сказав, що розмножить Ізраїля наче зорі небесні.

24. Йоаб-Саруєнко почав було робити перелїк, та не скінчив. І був через те гнїв Божий на Ізраїля, й не ввійшов той перелїк у лїтопись царя Давида.

25. Над царськими скарбами був Азмавет Адиїленко, а над запасами в поли, в містах, та в селах, і в замках — Йонатан Уззієнко;

26. Над хлїборобами, що робили на полях, — Езрій, Хелубенко;

27. Над виноградниками — Шимей з Рами, а над пивницями в виноградниках — Забдій з Шефама;

28. Над садами маслинними та смоковничними по долинї — Баал-Ханан із Гедеру, а над запасами оливи — Йоас;

29. Над товаром, що пасся в Шаронї, — Шитрай з Шарону, а над волами в долинах — Шафат Адлаєнко;

30. Над верблюдами — Обил Ізмаїлїй, а над ослицями — Ехдїя з Мерониту;

31. Над вівцями — Язиз із Агароту. Усї цї були управителями майна у царя Давида.

32. Йонатан, дядько Давидів, був дорадником, — чоловік мудрий й вчений — а Ехиїл Хахмонїєнко був при царевих дїтях;

33. Ахитофель був так само дорадником у царя; Хусій з Архиту — другом царя;

34. А по Ахитофелові — Йодай, син Банеїн, та Абіятар, а Йоаб був гетьманом у царя.

ГОЛОВА 28.

І зібрав Давид у Ерусалимі всїх князїв Ізраїльських, старшин у поколїннях, начальників над віддїлами, що служили цареві, й тисячників і сотників, і управителїв усього майна й наставників над царевими чередами, та своїх синів разом із скопцями, й воєводів та всїх хоробрих мужів.

2. І став царь Давид на ноги свої й промовив: Послухайте мене, браття мої й народе мій! Було в мене на думцї збудувати дім спокою для скринї завіту Господнього й підніжок під ноги Бога нашого. Я ж і наготував, що треба до будовання.

3. Але Бог сказав менї: Не будуй дому для імення мого, бо ти людина войовнича і проливав кров.

4. Одначе ж Господь, Бог Ізраїлїв, вибрав мене з усього дому панотця мого, щоб бути менї царем над Ізраїлем по вік; він бо вибрав Юду князем, а в Юдиному домі — дім панотця мого, а зпоміж синів панотця мого сподобив настановити мене царем над усїм Ізраїлем,

5. А зпоміж усїх моїх синів, — бо багато синів дав менї Господь, — вибрав він Соломона, сина мого, седїти на престолї царства Господнього, над Ізраїлем.

6. І сказав він менї: Соломон, син твій, збудує дом менї й двори мої, бо я вибрав його собі за сина, а я буду йому отцем,

7. І втверджу царство його на віки, наколи він буде кріпко держатись заповідей моїх та постанов моїх, як до сього дня.

8. А тепер я перед усїм Ізраїлем, збором Господнїм, і вслух Бога нашого говорю: Держіть й хоронїть усї заповіді Господа, Бога вашого, щоб володїти вам сією доброю землею, й зіставити її послї себе в спадщину своїм дїтям на віки.

9. І ти, Соломоне, сину мій, знай Бога — отця твого, й служи йому щирим серцем і всією душею, бо Господь вивідує всї серця й знає усї ворушення думок. Коли шукати меш його, то знайдеш його, а коли покинеш його, то й він відкине тебе на завсїди.

10. Гляди ж: коли Господь вибрав тебе, щоб збудував дом сьвятинний, то будь постійний й роби.

11. І віддав Давид Соломонові, синові своєму, начерк притвора й храму, й домів його, й комор його, й горниць його, й внутрішнїх комнат його, й місця на скриню завіту,

12. І начерк усього, що був обдумав, дворів дому Господнього й всїх комнат навкруги, скарбниць дому Божого й скарбниць того, що було присьвячене,

13. І (порядок) віддїлів сьвященничих та левітських та всякої службової справи в дому Господньому, й (опис) усього посуду до служби в домі Господнїм:

14. Золотих річей з поданнєм ваги кожної службової посудини, й всїх срібних виробів із поданнєм ваги всякого посуду службового.

15. І дав золота на сьвічники та на золоті лямпи їх, визначивши вагу кожного сьвічника та лампи його, і срібла на срібні сьвічники, визначивши вагу кожного сьвічника й лямпи його, вважаючи на службове призначення кожного сьвічника,

16. І золота на столи під хлїби по-

казнї, на кожний золотий стіл, і срібла на столи срібні,

17. І на вилка, й чашї, й кропильницї щирозолоті, й на золоті блюда з визначеннєм ваги кожного блюда; й на срібні блюда з визначеннєм ваги кожного блюда,

18. І на жертівник до палення кадила з литого золота з визначеннєм ваги, й начерк колесницї з золотими херувимами, розпростираючими крила, щоб окривали скриню завіту Господнього.

19. Усе це показано менї списане рукою Господа, — (сказав Давид) — щоб навчити мене всієї роботи сеї будівлї.

20. І сказав Давид до свого сина Соломона: Будь постійний та сьміливий, і ставай до дїла; не бійсь і не лякайся, бо Господь Бог, Бог мій, при тобі; він не одступить від тебе й не покине тебе, доки не довершиш усієї роботи для дому Господнього.

21. Дивись, оце тут віддїли сьвященників та левітів до всякої служби при домі Божому. Маєш до всякого дїла людей щирих, спосібних до всякої роботи; так начальники як і ввесь народ готові на всї твої прикази.

ГОЛОВА 29.

І сказав царь Давид до всього збору: Соломон, син мій, що його одного вибрав Бог, ще молодий і малосилий, а дїло се велике, бо се будинок не для людини, а для Господа Бога.

2. Що було в мене сили, наготував я для дому Бога мого: золота на золотий посуд, і срібла на срібний, і мідї на мідяний, і заліза на залїзний, і дерева на деревяний; каменї ониксові, рубіни вставні, камінцї дорогі й різноцьвітні та велику силу мармуру;

3. До того — по моїй щирості до дому Бога мого — є ще в мене власний скарб золота й срібла, й се я даю на дом Бога мого, окрім того всього, що я приготовив для сьвятого дому:

4. Три тисячі талантів золота, золота Офирського, та сім тисяч талантів щирого срібла на обкладки стін в домах,

5. Щоб було золоте, що повинно бути золотим, а срібне, що має бути срібним, і на всякі вироби рук штукарських. А тепер може ще чия ласка, пожертвувати сьогоднї для Господа?

6. І почали жертвувати старшини в родинах, і началники над поколїннями Ізрайлевими, й тисячники та сотники, й управителї майна царського.

7. І дали на будову дому Божого пять тисяч талантів і десять тисяч драхм золота, а срібла десять тисяч талантів, мідї же вісімнайцять тисяч талантів, а заліза сто тисяч талантів.

8. І в кого знайшлись діяменти, ті віддавали й їх до скарбівнї дому Господнього, на руки Ехієля Герсоненка.

9. І радий був народ, що вони розщедрились, бо вони жертвували Господеві від щирого серця, а й царь Давид так само радів вельми.

10. І благословив Давид Господа перед усією громадою, й промовив Давид: Славен єси, Господи, Боже Ізраїля, отця нашого по віки вічні!

11. Твоя, Господи, величність, і сила, й слава, й побіда, й пишнота, й все, що на небі й на землї, твоє; твоє, Господи, царство, й ти висший над усе, яко Владика.

12. І багацтво й слава від лиця твого, й ти володієш над усім, і в твоїй руцї сила й могучість, і твоя власть, зробити кожного великим і дужим.

13. І тепер, Боже наш, ми славимо тебе й хвалимо величне імя твоє.

14. Бо хто я й хто народ мій, що ми спромоглись, так як оце, жертвувати? Але від тебе все, й з твоєї руки все, що ми віддали тобі;

15. Ми бо чужинцї й приходнї перед тобою, як і всї батьки наші; неначе тїнь життє наше на землї, й нїчого нема тревалого.

16. Господи, Боже наш! усї оцї достатки, що ми наготували для збудування дому тобі, твоєму іменню сьвятому, воно з твоєї руки, й все твоє.

17. Знаю, Боже мій, що ти вивідуєш серце й любиш щирість серця; я від щирого серця мого пожертвував усе це, а тепер бачу, що й народ твій, що тут знаходиться, радо жертвує тобі.

18. Господи, Боже Авраама, Ізаака й Ізраїля, батьків наших! удержуй до віку сесю добру волю в серцї на-

роду твого, й направляй серце їх до тебе.

19. А Соломонові, мойму синові, дай серце щире, щоб хоронив твої заповідї, твої обявлення та постанови твої, та щоб здійснив усе це й построїв будинок, що для його я все приготував.

20. І промовив Давид до всієї громади: Славіте Господа, Бога нашого! — І славив увесь збір Господа, Бога отців своїх, і припав та поклонився Господеві й цареві.

21. І принесли Господеві жертви; а другого дня принесли всепаленнє Господеві: тисячу назимків, тисячу баранів, тисячу ягнят із їх ливними жертвами, й безліч жертов від усього Ізраїля.

22. І їли й пили перед Господом того дня з великими радощами; й оклткали вдруге царем Соломона, сина Давидового, й помазали його перед Господом на верховного князя, а Садока на первосьвященника.

23. І засїв Соломон на престолї Господньому, яко царь, замість Давида, отця свого, й щастилось йому, й ввесь Ізраїль корився йому.

24. І вся старшина й всї можні, як і всї сини царя Давида покорились цареві Соломонові.

25. І звеличив Господь Соломона перед очима усього Ізраїля, й дав йому славу царства, якої не мав переднїйше нї один царь в Ізраїлї.

26. Оттак Давид, син Ессеїв, царював над усїм Ізраїлем.

27. Часу царювання його над Ізраїлем було сорок років: в Геброні царював він сїм років, а в Ерусалимі царював трийцять і три роки.

28. І помер в добрій старості, наживши на сьвітї в багацтві й славі; й зацарював Соломон, його син, замість його.

29. Дїї царя Давида, переднїйші й послїдні, записані в записках віщого Самуїла, й в записках пророка Натана, й в записках віщого Гада;

30. А так само й все його царюваннє, й хоробріть його, й пригоди, що зайщли були з ним і з Ізраїлем і з усїма царствами в краях.

ДРУГА КНИГА ПАРАЛИПОМЕНОН.

ГОЛОВА 1.

І утвердився Соломон, син Давидів, у своєму царстві; й Господь, Бог його, був при йому, й підніс його високо.

2. І звелїв Соломон зібратись усьому Ізраїлеві: тисячникам, і сотникам, і суддям, і всїй старшинї по всьому Ізраїлї — головам у поколїннях.

3. І пійшли Соломон і ввесь збір із ним на гору, що в Габаонї, бо там був Божий намет соборний, що його Мойсей, слуга Божий, построїв в пустинї.

4. Скриню ж Божу переніс був Давид з Киріятяриму на місце, яке наготував для неї Давид, збудувавши для неї намет в Ерусалимі.

5. А мідяний жертівник, що зробив Безалеїл Урієнко Оровенків, зіставався там, перед наметом Господнїм, і Соломон з громадою приступили до його.

6. І там перед лицем Господа, на мідяному жертівнику, що перед собориїм наметом, приніс Соломон тисячу жертов цїлопалених.

7. Тієї ночі звився Бог Соломонові й сказав йому: Проси, щоб я дав тобі.

8. І сказав Соломон до Бога: Ти показав Давидові, панотцеві мойму, велику ласку, мене ж настановив царем замість його.

9. Нехай же, Господи Боже, справдиться твоє слово до Давида, панотця мого; бо коли ти настановив мене царем над народом таким великим лїчбою, як земляний порох,

10. То тепер дай менї мудрість і знаннє, щоб я міг виходити й входити перед сим народом, бо хто може правити сим народом твоїм великим?

11. І сказав Бог Соломонові: За те, що в тебе се було на думцї, й ти не просив багацтва, маєтків і слави та душ твоїх ворогів, анї не просив дов-

гого віку, а просив собі мудрості й знання, щоб правити моїм народом, що над ним поставив я тебе царем,

12. Буде тобі дана премудрість і знанне, а багацтва, достатки й славу дам я тобі такі, яких не було в царів переднійш за тебе й не буде після тебе.

13. І прийшов Соломон із гори, що в Габаоні, від намету соборного в Ерусалим, і царював в Ізраїлї.

14. І набрав Соломон колесниць і верховців; і було в його тисяча чотириста колесниць і двайцять тисяч верховців; а порозміщував він їх по колесничнїх містах та при цареві в Ерусалимі.

15. І зробив царь срібло та золото в Ерусалимі в рівній цїнї з простим камїннєм, а кедри задля їх множества в однїй цїнї з сикоморами, що на низинах.

16. Конї для Соломона приводили з Египту та з Куви; царські купцї з Куви доставляли їх за готові гроші.

17. Кожну колесницю приставляли з Египту за шістьсот секлїв срібла, а коня — за сто пятьдесять. Так само приставляли вони своїми руками для всїх царів Геттїйських і царів Арамейських.

ГОЛОВА 2.

І постановив Соломон збудувати дом іменню Господньому й дім царський задля себе.

2. І одлїчив Соломон сїмдесять тисяч двигарів і вісїмдесять тисяч камянолупів у горах, а наглядачів за ними три тисячі шістьсот.

3. І послав Соломон до Тирського царя Гирама сказати: Як чинив ти для мого панотця Давида, й посилав для його кедри на будову дому, де він жив, (так зроби й для мене.)

4. Оце я будую дім іменню Господа, Бога мого, який буде присьвячений йому на те, щоб там запалювати перед ним пахуще кадило, складати повсячасно хлїби показні та приносити всепалення вранцї й ввечорі, що суботи, й що нового місяця, й в сьвята Господа, Бога нашого, як се назавсїди приказано Ізраїлеві.

5. А дім, що я будую, великий, бо великий і Бог наш, більший від усїх богів.

6. Та й хто спромігся б збудувати дім йому, коли небо й небеса небес не помістять його? І хто я, щоб міг збудувати дім йому? Хиба тільки для палення кадила перед лицем його.

7. Так оце пришли менї чоловіка, тямущого робити вироби з золота, й з срібла, й з мідї, й з залїза, й з пурпурового, червоного та жовтого шовку, й вміючого вирізувати різьби разом із художниками, які є в мене в Юдеї та в Ерусалимі, що їх замовив Давид, панотець мій.

8. І пришли менї кедрової деревнї, й кипарису й соснини з Ливану, бо я знаю, що твої слуги вміють рубати дерева Ливанські. І оце мої слуги пійдуть із твоїми слугами,

9. Щоб наготувати менї силу деревнї, бо дім, що я будую, великий та чудовий.

10. А оце для рубачів, твоїх слуг, що рубають дерева, я даю на харч: пшеницї двайцять тисяч корців, та ячменю двайцять тисяч корців, та вина двайцять тисяч ведер, та оливи двайцять тисяч мір.

11. І відповів Гирам, царь Тирський, листом, що його прислав до Соломона: Через те, що Господь любить свій народ, настановив він тебе царем над ним.

12. А дальше казав Гирам: Слава Господеві, Богові Ізрайлевому, сотворившому небо й землю, та давшому цареві Давидові мудрого сина, що має тямку, розум і розвагу, й задумав будувати дом Господеві й дім царський для себе.

13. Так оце я посилаю тобі мужа розумного й тямущого, Гирам-Абія,

14. Сина однієї жінки з дочок Данових, — а батько його Тириєць, — уміючого виробляти з золота й з срібла, з мідї, з залїза, з каміння й з дерева, з пурпурового та жовтого шовку, й з виссону та з багряницї, й вирізувати усяково, й робити мистецьки, що йому буде доручено, вкупі з художниками твоїми й з художниками добродїя мого Давида, панотця твого.

15. А пшеницю й ячмінь, оливу й

вино, що про їх ти говорив, мій добродїю, пошли твоїм слугам;

16. А ми нарубаємо дерев на Ливанї, скільки тобі потрібно, й приставимо їх в плотях морем до Яфи, а ти перевезеш їх у Ерусалим.

17. І перелїчив Соломон усїх чужинцїв в краю Ізрайлевому після переліку їх, що зробив Давид, батько його, й знайшлось їх сто пятьдесять і три тисячі шістьсот.

18. І зробив він із між них сїмдесять тисяч двигарів і вісїмдесять тисяч камянолупів на горах, а три тисячі шістьсот приставників, щоб принукували народ до роботи.

ГОЛОВА 3.

І почав Соломон будувати дом Господнїй в Ерусалимі на горі Моріа, що була вказана Давидові, його батькові, на місцї, що зготував Давид на току Орни Евузія.

2. А почав він будувати другого дня другого місяця, четвертого року свого царювання.

3. А ось основа, що заложив Соломон, щоб ставити дом Божий: довжина його на шістьдесять локот переднїйшої міри*, а ширина на двайцять локот.

4. А притвор, що на переді, в довжину як храм завширшки — на двайцять локот, а заввишки сто двайцять. Обложив же його всерединї щирим золотом.

5. А дім головний оббив кипарисовим деревом і обложив його лїпшим золотом, та повироблював по йому пальми й ланцюжки.

6. І обклав дом дорогими камінцями задля прикраси; а золото було Парваїмське золото.

7. І пообкладав дім, сволоки, пороги, й стїни його, (і вікна), й двері його золотом, та повирізував на стїнах херувимів.

8. І построїв Сьвяте Сьвятих: довжина його після ширини храму на двайцять локот, та й ширина його на двайцять локот; а обклав його лїпшим золотом на шістьсот талантів.

9. В цьвяхах було в кожному ваги до пятьдесяти секлїв золота. Та й горішні комнати обклав золотом.

10. І зробив в Сьвятому Сьвятих два херувими різьбярської роботи, й обклав золотом.

11. Крила в херувимів були двайцять локот завдовжки. Одно крило в пять локот торкалось об стїну дому, а друге крило, так само в пять локот, черкалось об крило другого херувима;

12. І крило другого херувима, в пять локот, так само доторкалось стїни дому, а друге крило на пять локот сходилось з крилом другого херувима.

13. Крила сих херувимів були розпростерті на двайцять локот; і стояли вони на ногах своїх, лицями своїми до храму.

14. І зробив завісу з жовтої, пурпурової та багряної тканини й з виссона, й з'образив на нїй херувимів.

15. І зробив перед храмом два стовпи заввишки по трийцять пять локот, і главень поверх кожного пять локот.

16. І зробив ланцюжки, як у сьвятинї, і поклав на верх стовпів, і виробив сто гранатових яблок і почепляв на ланцюжках.

17. І поставив стовпи перед храмом, один з правого боку, другий з лївого, й назвав правобічнього Яхин, а лївобічнього Боаз.

ГОЛОВА 4.

І зробив мідяний жертівник: двайцять локот завдовжки, й двайцять локот завширшки, а десять локот заввишки.

2. І зробив море вилите, — від краю його до краю його десять локот, — навкруги кругле, заввишки на пять локот; а шнурок на трийцять локот обіймав його навкруги;

3. І вилиті подоби волів стояли під ним навкруги з усїх боків; на десять локот обступали море навкруги два ряди волів, вилитих суцїльно з ним.

4. Стояло воно на дванайцятьох волах; три глядїли 'д півночі, а три глядїли на захід, і три глядїли на південь, а три глядїли 'д сходові, — а море на їх зверхи; а задами були вони обернені всередину під його.

5. Завтовшки було воно на долоню; а краї його вироблені, як краї чаші,

* Намету Мойсеєвого.

були схожі на розцвилу лелію. В його входилось трохи не три тисячі ведер.
6. І зробив десять умивальниць, і поставив пять по правий бік, а пять по лївий, щоб полоскати в їх; — наготоване до всепалення полоскали в їх, а море для сьвященників, щоб вони обмивались у йому.
7. І зробив десять золотих сьвічників, як повинно бути, й поставив в храмі пять по правий бік, а пять по лївий.
8. І зробив десять столів, і поставив в храмі, пять по правий бік, а пять по лївий, і зробив сто золотих чаш.
9. І зробив двір сьвященицький, і двір великий, і ворота в двір, а ворота й завіси до їх оббив міддю.
10. Море поставив по правому боцї на південний схід.
11. І поробив Гирам миски й лопатки, й чаші, (і кадильницї й ввесь жертовний посуд). І доконав Гирам всю роботу, що її робив для царя Соломона в дом Божий:
12. Два стовпи й дві опояски з вінців по верхах стовпів, і дві сітки до прикривання обох опоясок із вінців, що зверхи на стовпах.
13. І чотириста гранатових яблок до двох сїток, по два ряди гранатових яблок до кожної сїтки, для прикривання двох опоясок вінців, що на стовпах.
14. І підніжки поробив він, і вмивальницї поробив на підніжках;
15. Одно море та дванайцять волів під ним,
16. І миски, й лопатки, й вилки, й ввесь прилад їх поробив Гирам-Абій для царя Соломона в дом Господень із лискучої мідї.
17. В околицї Йорданї виливав їх царь в глинковатій землї, між Сокхотом і Зередою.
18. І наробив Соломон усього сього посуду велику силу, так що й ваги мідї не знали.
19. І поробив Соломон усяку річ до Божого дому, й золотий жертівник, і столи, що на них хліби показні,
20. І сьвічники й лямпи їх із щирого золота, щоб засьвічувати їх, як потрібно було, перед Сьвятим Сьвятих;
21. І цьвіти до лямп, і щипцї були золоті, усе з щирого золота,
22. І ножі, й кропильницї, й чаші, й лодки з золота найчистїйшого, й двері храму, — двері його в серединї в Сьвяте Сьвятих, і двері храму в сьвятиню — все з золота.

ГОЛОВА 5.

І скінчилась уся робота, що її робив Соломон для дому Господнього. І приніс Соломон присьвячене Давидом, його батьком, і срібло й золото, й усякий посуд, і передав у скарбівнї дому Божого.
2. Тодї зібрав Соломон старшини Ізрайлеві і всї голови в поколїннях, начальників над поколїннями синів Ізрайлевих, в Ерусалим, щоб перенести скриню завіту Господнього з Давидового міста, се б то з Сиону.
3. І зібрались до царя усї Ізрайлитяне на сьвято, сьомого місяця.
4. І як прийшли всї старшини Ізрайлеві, взяли левіти скриню.
5. І понесли скриню й намет соборний й ввесь сьвящений посуд, що в наметї, — а несли їх сьвященники та левіти.
6. А царь Соломон і ввесь збір Ізрайлїв, що зібрався до його перед скринею, приносили жертви з овець та волів, яких нїхто не міг перелїчити та означити, так їх було багато.
7. І принесли сьвященники скриню завіту Господнього на її місце, в вістильницю храму — в Сьвяте Сьвятих, під крила херувимів.
8. А херувими простягали крила над місцем скринї, і прикривали херувими скриню й носила її зверху.
9. Жертки же були такі довгі, що голови жерток скринї було видно перед вістильницею, але вони не виходили аж надвір, і там вони по сей день.
10. У ковчезї ж не було нїчого окрім двох таблиць, що їх вложив був Мойсей на Горебі, як Господь учинив завіт із синами Ізрайлевими після їх виходу з Египту.
11. Як сьвященники вийшли з сьвятинї, (бо всї сьвященники, бувші там, осьвятились, не вважаючи на віддїли);

12. І левіти сьпівці, — всї вони, се
б то Асаф, Еман, Ідитун і сини їх та
брати їх, убрані в виссон, із кимва-
лами, з псалтирями й цитрами, стоя-
ли від східнього боку жертівника, а
з ними сто двайцять сьвященників,
трубивших у труби;
13. І коли всї як один трубили й сьпі-
вали, видаючи неначе один голос на
хвалу й славу Господа, та як загре-
мів гук труб і кимвалів і музичних
приборів на хвалу Господеві: бо він
благий і віковічня милость його! тодї
дом, дом Господнїй сповнився обла-
ком,
14. І не змогли сьвященники стояти
на службі задля хмари, бо слава Го-
сподня сповнила дом Божий.

ГОЛОВА 6.

Тодї промовив Соломон: Господь
обіцяв, що буде жити в облаці,
2. Я ж збудував дом на пробуток
йому, щоб там пробував по віки.
3. І повернувся царь своїм лицем і
поблагословив увесь збір Ізраїльский
— (бо ввесь збір Ізраїльский стояв),—
4. І сказав: Нехай буде слава Госпо-
деві, Богові Ізраїлевому, котрий, що
вирік устами своїми Давидові, панот-
цеві мойму, здійснив тепер своєю ру-
кою! А сказав він:
5. Від того часу, як я вивів народ
мій з землї Египецької, не обрав я мі-
ста ні в одному зпоміж поколїн Ізрай-
левих до збудування дому, де пробува-
ло б імя моє, й не вибрав чоловіка,
що управляв би народом моїм Ізраї-
лем,
6. А вибрав я Ерусалим, щоб там
пробувало імення моє, й вибрав Да-
вида, щоб був над народом моїм Із-
раїлем.
7. І було на думцї в Давида, панот-
ця мого, збудувати дім іменню Госпо-
да, Бога Ізраїлевого,
8. Але Господь сказав Давидові, пан-
отцеві мойму: В тебе на думцї збуду-
вати храм іменню мойму, та й добре,
що це в тебе на думцї,
9. Але не ти збудуєш храм, а твій
син, що вийде з чересел твоїх, — він
збудує храм іменню мойму.
10. І здійснив Господь слово своє,
що вирік: Я став на місце Давида,
панотця мого, й засів на престолї Із-
раїлевому, як вирік Господь, і збу-
дував дом іменню Господа, Бога Із-
раїлевого.
11. І зложив я там скриню, що в їй
завіт Господнїй, вчинений ним з си-
нами Ізраїлевими.
12. І став Соломон перед жертівни-
ком Господнїм поперед усієї громади
Ізраїльської, й зняв руки свої, —
13. Бо Соломон зробив був мідяний
амвон, завдовжки пять локот, і за-
вширшки пять локот, а заввишки три
лікті, й поставив його серед двора —,
й став на йому, й припав на колїна
поперед усієї громади Ізраїльської, і
зняв свої руки до неба,
14. І промовив: Господи, Боже Із-
раїлїв! Нема Бога, рівного тобі нї на
небі нї на землї. Ти додержуєш запо-
віт і ласку до слуг твоїх, що оберта-
ються до тебе усїм серцем своїм:
15. Ти подав слузї твойму Давидові,
панотцеві мойму, що ти казав йому;
що вирік ти устами твоїми, те справ-
див єси сьогоднї рукою твоєю.
16. І тепер, Господи, Боже Ізраїлїв!
сповни слузї твойму Давидові, пан-
отцеві мойму, те, що сказав єси йому,
говорючи: не переведеться в тебе пе-
ред лицем моїм седячий на престолї
Ізраїлевому, як тільки сини твої сте-
регти муть доріг своїх, ходячи по за-
конові мойму так, як ти ходив передо
мною.
17. Тепер же, Господи, Боже Ізраї-
лїв! нехай здійсниться слово твоє, що
вирік єси слузї твойму Давидові.
18. Та чи ж справдї Богові жити
з людьми на землї? Коли небо й небо
небес не помістять тебе, то тим мен-
ше сей храм, що я збудував.
19. Але зглянься на молитву й бла-
гання слуги твого, Господи Боже мій!
почуй взивання й мольбу, якою слуга
твій молиться перед тобою.
20. Нехай очі твої споглядають на
храм сей в день і в ночі, на місце, де
ти обіцяв положити імення твоє, щоб
вислуховувати молитву, якою раб
твій буде молитись на сьому місцї.
21. Вислуховуй благаннє слуги твого
й народу твого Ізраїля, коли вони бу-
дуть молитись на сьому місцї; вислу-

ховуй в місцї пробутку твого, в небі, почуй і помилуй!

22. Коли хто согрішить проти ближнього свого, й наложать на його присягу, щоб поклявся, і присяга буде відбуватись перед жертівником твоїм в сьому храмі,

23. Тодї ти почуй з неба і вчини суд над слугами твоїми; покарай винного, обернувши провину його на голову його, й виправдай безвинного, віддавши йому по правді його.

24. Коли народ твій Ізраїль буде побитий ворогом за те, що согрішив перед тобою, відтак же вони обернуться і взнають імення твоє, та будуть просити й молитись перед тобою в сьому храмі,

25. Тодї ти почуй з неба, й прости гріх народові твойму Ізраїлеві, й верни їх у землю, що дав еси їм і батькам їх.

26. Як замкнеться небо і не буде дощу за те, що вони согрішили перед тобою, а відтак молитись муть на сьому місцї й взнають імення твоє, й навернуться від гріха свого, бо ти впокорив їх, —

27. Тодї почуй з неба й прости гріх слугам твоїм і народові твойму Ізраїлеві, напутивши їх на добру путь, якою їм ходити, й пошли дощ на землю твою, що дав еси народові твойму в наслїдню державу.

28. Коли буде голод у землї, чи буде пошесть, чи буде суша, чи ржа, сарана або черви, чи тїснити муть його вороги його в землї займанщини його, або буде яка нужда чи хороба яка, —

29. То всяку молитву, всяке благаннє від якої небудь людини або від усього народу твого Ізраїля, коли вони почують кожний своє горе й нужду свою, й простягнуть руки свої до храму сього,

30. Ти почуй з неба, з місця пробування твого, й прости, й відплати кожному по всїх поступках його, так як ти взнаєш серце його, бо ти один знаєш серце синів людських, —

31. Щоб вони боялись тебе й ходили дорогами твоїми по всї днї, доки живуть на землї, що дав еси батькам нашим.

32. Навіть і чужинець, що не з твого народу Ізраїля, — коли б він прийшов із далекої сторони ради імення твого великого й руки твоїї потужної, та простягнутої правицї твоєї, — коли б він прийшов і моливсь перед храмом сим,

33. То почуй його з неба, з місця пробутку твого, й вчини все, про що буде покликати до тебе чужоземець, щоб усї народи на землї взнали імя твоє, й щоб боялись тебе, як народ твій Ізраїль, та щоб дознались, що дім сей, що його збудував я, твоїм називається іменем.

34. Коли виступить народ твій на війну проти ворогів своїх тим шляхом, яким ти пошлеш його, й буде молитись до тебе, обернувшись проти сього міста, що ти вибрав, і проти храму, що я збудував іменню твойму,

35. Тодї почуй з неба молитву їх і благаннє їх, і подай, чого їм треба.

36. Коли ж вони согрішать перед тобою, — бо нема людини, щоб не грішила, — а ти розгнїваєшся на їх, і віддаси їх ворогові, й заберуть їх у полон та одведуть їх чи то в далеку чи близьку сторону,

37. І коли вони в землї, де будуть в полонї, схаменуться й навернуться, й будуть молитись до тебе в землї неволї своєї, кажучи: Ми согрішили, вчинили беззаконність, ми винуваті,

38. І обернуться до тебе всїм серцем своїм і всїєю душею своєю в землї свого полону, куди зайнято їх в неволю, та коли молити муться, вернувшись в сторону землї своєї, що дав еси батькам їх, і 'д містові, що ти вибрав, і до храму, що я збудував іменнї твойму, —

39. Тодї почуй з неба, з місця пробутку твого, молитву їх і благання, й вчини, чого їм треба, та прости народові твойму, в чому він согрішив перед тобою.

40. Боже мій! нехай будуть очі твої отворені й уші твої вважливі на молитву в сьому місцї.

41. А тепер, Господи Боже, стань на місцї спокою твого, ти й скриня сили твоєї. Сьвященники твої, Господи Боже, нехай з'одягнуться в спасеннє, а

сьвяті твої нехай насолоджуються добрами.

42. Господи Боже! не одверни лиця від помазанника твого, помяни ласку до Давида, слуги твого!

ГОЛОВА 7.

Як скінчив Соломон молитву, спав з неба огонь і поглинув всепаленнє й жертви, й слава Господня сповнила храм.

2. І не могли сьвященники ввійти в дім Господнїй, бо слава Господня сповнила храмину Господню.

3. І всї сини Ізраїлеві, вглядївши, як зійшов огонь і слава Господня на дім, припали лицем до землї, на поміст, і поклонились, і славили Господа, бо він благий, бо віковічня милость його.

4. А царь і ввесь народ стали приносити жертви перед лицем Господа.

5. І приніс Соломон в жертву двайцять дві тисячі волів і сто двайцять тисяч овець: так осьвятили дім Божій царь і ввесь народ.

6. Сьвященники ж стояли на службі своїй, а левіти з музичними приладами (до пісень) Господа, що їх поробив царь Давид до прослави Господа —, бо вічна милость його, як то й Давид славив ними —, а сьвященники трубили перед ним, і ввесь Ізраїль стояв.

7. Осьвятив Соломон і часть двора в серединї, що перед домом Господнїм, бо приніс там всепалення і товщ жертов мирних; на мідяному бо жертівнику, що зробив Соломон, не могли поміститись всепалення і хлїбні приноси і товщ.

8. І справив Соломон того часу семиденний празник, і ввесь Ізраїль з ним — громада дуже велика, що зійшлася від границі Емату до ріки Египецької;

9. А восьмого дня зробили посьвятні збори, бо посьвяченнє жертівника справляли сїм день, і празник сїм день.

10. А двайцять третього дня сьомого місяця відпустив царь народ до їх наметів, радий та веселий серцем за все добро, яке вчинив Господь Давидові та Соломонові, та Ізраїлеві, народові свойму.

11. І скінчив Соломон дім Господень і дім царський; і все, що бажав Соломон в свойму серцї, зробити в Господньому домі і в свойму домі, зробив гаразд.

12. І з'явився Господь Соломонові в ночі, і рече до його: Вислухав я молитву твою, і обрав собі се місце за дім жертвоприносин.

13. Коли я замкну небо й не буде дощу, і коли звелю саранї пожерати край, або нашлю пошесть на народ мій,

14. І впокориться народ мій, що зветься іменням моїм, і будуть молитись і шукати лиця мого, й навернуться з поганих стежок своїх, то я почую з неба й прощу гріх їх, і вигою землю їх.

15. Тепер будуть очі мої отворені й уші мої вважливі до молитви на місцї сьому.

16. І тепер вибрав я й осьвятив дім сей, щоб імя моє було там по вік; і очі мої й серце моє будуть там по всї часи.

17. І як ти ходити меш перед лицем моїм, як ходив батько твій Давид, і чинити меш усе те, що я заповів тобі, й держати меш постанови мої й закони мої,

18. То утверджу престол царства твого, як обіцяв Давидові, батькові твоєму, словами: Не переведеться в тебе володіючий Ізраїлем.

19. А коли ви одступите й покинете постанови мої й заповідї мої, що я дав вам, і пійдете, та почнете служити иншим богам і кланятись їм,

20. Так викореню Ізраїля з лиця землї моєї, що її дав вам, і сей храм, що я посьвятив іменню мойму, відкину від лиця мого, й вчиню його приповісткою й сьміховищем між усіма народами.

21. І храму сього величезного кожний переходячий попри його жахати меться й казати: Завіщо заподіяв Господь таке сїй землї й сьому храмові?

22. І відказувати муть: За те, що вони покинули Господа, Бога батьків своїх, що вивів їх із землї Египецької, й прилїпились до инчих богів, кланялись їм, і служили їм, — за те він наслав на їх усе се лихо.

ГОЛОВА 8.

Як уплило двайцять років після того, що Соломон построїв дом Господень і свій дім,

2. Забудував Соломон і міста, які (оддав) Соломонові Гирам, і оселив в їх синів Ізрайлевих.

3. І пійшов Соломон на Емат-Сува й взяв його.

4. І збудував він Тадмор в пустині, і всї міста про запаси, які позакладав в Ематї.

5. Він забудував і Беторон Вижнїй та Беторон Нижнїй, міста утверджені, з мурами, брамами та засовами,

6. І Балаат і всї міста про запаси, що були в Соломона, й усї міста про колесниці, і міста для кінноти, й усе, що хотів Соломон збудувати в Ерусалимі й на Ливанї, і по всїй землї панування свого.

7. Увесь же народ, що зіставсь від Геттїїв, та Аморіїв, та Ферезіїв, та Гевіїв, та Евузіїв, що були не з синів Ізрайлевих, —

8. Дїтей їх, що полишались після їх в землї, а котрих сини Ізрайлеві не вигубил, — поробив Соломон чиншовиками до сього часу.

9. А синів Ізрайлевих не робив Соломон крепаками до своїх робіт, вони були людьми військовими та начальниками прибічників його та наказними над його колесницями й кіннотою його.

10. І було в царя Соломона головних приставів над народом двістї пятьдесять.

11. А Фараонову дочку перевів Соломон з Давидового міста в дім, що його збудував для неї, бо казав: Не повинна жінка жити в мене в домі Давида, царя Ізрайлевого, бо він сьвятий, через те що в його ввійшла скриня Господня.

12. Тодї почав Соломон приносити всепалення Господеві на жертівнику Господньому, що його построїв перед притвором,

13. Щоб по постанові приносити кожного дня всепалення, як заповів Мойсей, що суботи і на молодику, й на сьвятки, — три рази на рік: в сьвято опрісночне й в сьвято тижнїв, і в сьвято кучок.

14. І встановив він — як се розпорядив Давид, отець його, — черги про сьвященників у службах їх, і про левітів у стражах їх, щоб вони славили і служили при сьвященниках по постанові на щодень; і про воротарів черги їх до кожної брами; бо такий був заповіт Давида, чоловіка Божого.

15. І не відступили від приказів царських дотично сьвященників та левітів в нїчому, анї в пильнуваннї скарбів.

16. Так було впорядковане все дїло Соломонове від часу закладин дому Господнього аж до цїлковитого окінчення дому Господнього.

17. Тодї пійшов Соломон у Езіон-Гебер і в Елат, що при березї моря, в землї Ідумейській.

18. І прислав йому Гирам через слуг своїх кораблї та підданих собі мореходів, що з морем обізнані, й поплили вони з Соломоновими слугами в Офир, і достали звідтіль чотириста пятьдесять талантів золота, й привезли цареві Соломонові.

ГОЛОВА 9.

Як перечула цариця Сабська про славу Соломонову, прибула вона, вивідати Соломона загадками, до Ерусалиму з великим багацьтвом, з верблюдами, що везли пахощі та премного золота й дорогоцїнного каміння. І прибувши до Соломона, розмовляла з ним про все, що було в неї на серцї.

2. І відповідав їй Соломон на все, про що вона питала, й не знайшлось нїчого невідомого в Соломона, чого б він їй не вияснив.

3. І побачила цариця Сабська мудрість Соломонову й дім, що він збудував,

4. І страви до столу його, й житла дворян його, й занятте слуг його й одежу їх, і пивничників його та одежу на їх, і хідник, через який він ходив в дім Господень, і вона не стямилась;

5. І промовила до царя: Щира правда те, що я чула в землї моїй про дїла твої та про мудрість твою,

6. Та я не йняла віри переказам про їх, доки не прийшла й не побачила на свої очі. І оце менї й половини не сказано про твою велику мудрість: у тебе сього більше, нїж ійде чутка, що я чула.

7. Щасливі люде твої, й щасливі сї слуги твої, що по всяк час стоять перед тобою, та слухають мудростї твоєї.

8. Нехай буде слава Господеві, Богові твойму, що зволив посадити тебе на престол свій за царя в Господа, Бога твого. Се тому, що Бог твій полюбив Ізраїля, і хотів зміцнити його на віки, настановив він тебе царем над ним, щоб чинив суд та правду.

9. І подарувала вона цареві сто й двайцять талантів золота й велику силу пахощів та дорогого каміння; й не бувало таких пахощів, які подарувала цариця Сабська цареві Соломонові.

10. А слуги Гирамові й слуги Соломонові, що привезли золото з Офира, привезли й червоного дерева та благородного каміння.

11. І поробив царь з сього червоного дерева східцї до дому Господнього і до дому царського, і цитри та псалтирі для сьпівців. І не видано було нїчого такого переднїйше в землї Юдейській.

12. Царь же Соломон дав царицї Сабській усе, чого вона забажала і чого вона просила, окрім подібних річей, які вона привезла цареві. І вибралась вона назад у землю свою, вона й прислуга її.

13. Ваги в золотї, що приходило до Соломона що року, було шістьсот шістьдесять шість талантів золота;

14. Окрім того, приносили посланцї та купцї, та й всї царі Арабські й намісники земські приносили золото та срібло Соломонові.

15. І зробив царь Соломон двістї великих щитів із кованого золота, — по шістьсот секлів кованого золота пішло на кожний щит, —

16. І триста щитів меньших з кованого золота, — по триста секлів золота пішло на кожний щит; і помістив їх царь в домі з Ливанського дерева.

17. І зробив царь великий престол із слонової костї, й обтягнув його щирим золотом.

18. І шість східцїв до престола й золотий піднїжок, прироблений до престола, й поруччя по обидва боки сїдалища, а два леви, стояли коло поруччя,

19. Дванайцять же левчуків стояло там на шести ступенях по обидва боки. Не було такого (престола) нї в одному царстві.

20. І ввесь пивний посуд у царя Соломона був із золота, та й усе знаряддє в будинку з деревнї Ливанської були з добірнього золота; срібло за часів Соломонових вважалось нї за що,

21. Бо цареві кораблї ходили в Тарсис із слугами Гирамовими, й що три роки вертались кораблї з Тарсиса, й привозили золото й срібло, слонову кість і малпи й пави.

22. І переважив Соломон усїх царів на землї заможностю і мудростю.

23. І всї царі на землї бажали бачити Соломона, щоб послухати мудростї його, що вложив йому Бог у серце.

24. І кожний з їх приносив у дарі посуд срібний, і посуд золотий, і вбрання, зброю й пахощі, конї й мули, що року.

25. І було в Соломона чотири тисячі стаєн на конї й вози, й дванайцять тисяч їздецїв, а порозміщував він їх по колесничнїх містах і при цареві — в Ерусалимі;

26. І панував він над усїма царями, від ріки Евфрату до землї Филистійської й до границь Египту.

27. І зробив царь в Ерусалимі срібло в рівній цїнї з простим каміннєм, а кедри задля їх множества в однаковій цїнї що й сикомори по низинах.

28. Конї приводили Соломонові з Египту й з усїх країв.

29. Прочі дїї Соломонові, як перші так і останні, записані в лїтописях пророка Натана і в пророкованнях Ахії з Силому та в видїннях віщого Йоїля про Еробоама, сина Набатового.

30. А царював Соломон в Ерусалимі над усїм Ізраїлем сорок років.

31. І спочив Соломон із батьками своїми, й поховали його в місті Давида, батька його. І зацарював Робоам, син його, замість його.

ГОЛОВА 10.

І пійшов Робоам у Сихему, бо в Сихемі зійшлись усі Ізраилитяни, щоб окликнути його царем.

2. Як зачув про це Еробоам Набатенко, що був в Египтї, втїкши туди від царя Соломона, то вернувсь Еробоам із Египту.

3. І послали, й покликали його, й прийшов Еробоам і ввесь Ізраїль, і казали Робоамові так:

4. Панотець твій наложив на нас важке ярмо, але ти полегши важку роботу батька твого й важенне ярмо, що він наложив на нас, а ми служити мемо тобі.

5. І відказав він їм: Через три днї прийдіть знов до мене. І розійшовсь народ.

6. І радився царь Робоам із старшинами, що стояли перед лицем Соломона, батька його, за життя його, й промовив: Як ви порадите, відповісти народові сьому?

7. Вони сказали йому: Коли ти (сьогоднї) будеш добрий до сього народу й догодиш їм, і говорити меш з ним ласково, то вони будуть тобі слугами по всяк час.

8. Але він змаловажив раду старшин, яку вони давали йому, й став радитись із людьми молодими, що зросли вкупі з ним, й стояли перед лицем його;

9. І промовив до їх: Як ви порадите менї відповісти народові сьому, казавшому менї так: Полегши ярмо, яке наложив на нас твій батько?

10. І говорили з ним молоді люде, що зросли вкупі з ним, і сказали: Так скажи народові, говорившому тобі: Твій батько наложив на нас тяжке ярмо, а ти полегши нам — оттак скажи їм: Мій мізинець товщий за клуба батька мого.

11. Батько мій наложив на вас важке ярмо, а я збільшу ваше ярмо; мій батько карав вас бичами, а я бити му скорпіонами.

12. І прийшов Еробоам і ввесь народ до Робоама третього дня, як звелїв царь, сказавши: Прийдіть до мене знов через три днї.

13. Тодї дав їм царь жорстку відповідь, бо знехтував царь Робоам раду старших, і говорив їм, як пораяли молоді, так:

14. Панотець мій наложив на вас важке ярмо, а я його збільшу: панотець мій карав вас бичами, а я бити му вас скорпіонами.

15. І не послухав царь народу, бо так призначено було від Бога, щоб справдити Господеві слово своє, що вирік він через Ахію з Силому Еробоамові, синові Набатовому.

16. Як побачив увесь Ізраїль, що царь його не слухає, то й відповів народ цареві, кажучи: Яка нам частка в Давидї? Нема нам спілки з сином Єссеєвим; Ізраїлю, до дому! Теперечки знай свій дім, Давиде. — І розійшлись усї Ізраилитяне по домівках своїх.

17. Тільки над синами Ізраилевими, що жили в містах Юдиних, зістався царем Робоам.

18. Як же послав царь Робоам Адонирама, начальника над поборами податків, то сини Ізраилеві закидали його каміннєм, і він умер. А царь Робоам вскочив на колесницю, щоб втїкти до Ерусалиму.

19. Так відпали Ізраилитяне від дому Давидового по сей день.

ГОЛОВА 11.

Прибувши Робоам в Ерусалим, скликав із дому Юдиного та Бенъяминового сто вісїмдесять тисяч добірнїх воінів, щоб воюватись з Ізраїлем і вернути царство Робоамові.

2. Та було слово Господнє до Самея, чоловіка Божого, й сказано:

3. Скажи Робоамові Соломоненкові, цареві Юдейському й всьому Ізраїлеві з поколїнь Юдиного й Бенъяминового:

4. Так говорить Господь: Не йдіть і не почннайте війни з вашими братами; вертайтесь кожний до дому свого, бо се сталось від мене. Вони послухали слів Господнїх і повертались з походу проти Еробоама.

5. Робоам жив в Ерусалимі; він обвів міста в Юдеї мурами.

6. Він укріпив Бетлеєм і Етам, і Текою,
7. І Бетзур, і Сохо, і Одоллам,
8. І Гет, і Марешу, й Зиф,
9. І Адораїм, і Лахис, і Азек,
10. І Зору, й Аялон, і Геброн, що були в поколїнні Юдиному та Беняминовому.
11. І зміцнив він сї твердинї, й понастановляв у їх начальників і построїв комори на хліб та олії та вина.
12. І построїв в кожному містї доми на щити та списи, й зробив їх дуже міцними. І зістались при йому Юда та Бенямин.
13. І зібрались до його сьвященники та левіти, які були по всїй землї Ізраїльській, з усїх кінців,
14. Бо покидали левіти свої городські передмістя і свої посілостї, і поприходили в Юдею та в Ерусалим, бо Еробоам і сини його відставили їх від сьвященницької служби Господеві.
15. Та понастановляв у себе жерців і до висот, і до козлів, і до телців, які повиробляв.
16. А слїдком за ними приходили в Ерусалим із усїх поколїнь Ізраїлевих такі, що справили серце своє, щоб шукати Господа, Бога Ізраїлевого, щоб тут приносити жертви Господеві, Богові батьків своїх.
17. І зміцнили вони царство Юдине і піддержували Робоама Соломоненка три роки, бо ходили дорогою Давидовою та Соломоновою тільки три роки.
18. І взяв собі Робоам за жінку Махалату Еримотівну, Давидового сина, і Абихаїлю, дочку Елїяба, сина Ессеєвого;
19. І породила вона йому синів: Еуса й Шемарію, й Загама.
20. Після неї взяв він Мааху Абессаломівну, а вона породила йому Абію, й Аттая й Зизу, й Шеломита.
21. І любив Робоам Мааху Абессаломівну більш усїх жінок та наліжниць своїх, — він бо мав вісїмнайцять жінок і шістьдесять наліжниць, і народилось йому двайцять вісїм синів та шістьдесять дочок.
22. І поставив Робоам Абію, сина Маашиного, головою й князем над його братами, бо хотїв зробити його царем.
23. І був запопадній, і розіслав усїх синів своїх по всїх країнах Юдиних та Беняминових у всї утверджені міста, й давав їм достатнє удержаннє й познаходив богато жінок.

ГОЛОВА 12.

Як у Робоама царство зміцнилось, і він став потужним, тодї покинув він закон Господнїй, а з ним і ввесь Ізраїль.
2. Пятого року царювання Робоамового пійшов Сусаким, царь Египецький, на Ерусалим, — бо вони відвернулись від Господа, —
3. З тисячою й двомастами колесниць та з шістьдесятьма тисячами кінноти; й не було лїку народові, що прийшов з ним із Египту, Ливійцям, Сукхитам та Етопіям,
4. І позабірав утверджені міста в Юдеї, і прийшов під Ерусалим.
5. Тодї прийшов пророк Самей до Робоама й до князїв Юдейських, що зібрались були в Ерусалимі, спасаючись перед Сусакимом, й сказав до їх: Так говорить Господь: Ви покинули мене, за те покидаю й я вас (віддаючи) в руки Сусакимові.
6. І впокорились князї Ізраїлеві і царь, і сказали: Справедливий Господь!
7. Як побачив Господь, що вони смирились, тодї прийшло слово Господнє до Семея, й сказано: Вони впокорились; не вигублю їх і незабаром дам їм пільгу; не пролиєсь гнів мій на Ерусалим через руку Сусакимову;
8. Одначе вони будуть слугами йому, щоб спізнали, що то значить служити менї, а служити царствам земнїм.
9. І прийшов Сусаким, царь Египецький, в Ерусалим і забрав скарби з храму Господнього й скарби з царської палати; усе позабирав він, забрав і золоті щити, що поробив був Соломон.
10. І поробив царь Робоам замість їх щити мідяні, й віддав їх до рук начальникам прибічників, що стерегли ввіходу в царську палату.
11. Коли йшов царь до дому Господнього, приходили прибічники й несли їх, а потім відносили їх знов у палату, що для прибічників.

12. І як він посмирнїшав, тодї відвернувся від його гнїв Господа, й не занапастив його цїлковито; до того ж і в Юдеї було таки дещо доброго.

13. І утвердився царь Робоам в Ерусалимі і царював. Сорок і один рік було Робоамові, як почав царювати, а сїмнайцять років правив у Ерусалимі, в містї, що зпоміж усїх поколїнь Ізраїлевих вибрав Господь, щоб там пробувало імення його. Мати його звалась Наама, Аммонїйка.

14. І чинив він погане, бо не приспособив серця свого до того, щоб шукати Господа.

15. Дїї Робоамові, перші й останнї, списанї в записах пророка Самея та віщого Адди при родоводах. І була війна між Робоамом і Еробоамом по всяк час.

16. І спочив Робоам із батьками своїми, й поховали його в містї Давидовому. І став царем Абія, син його, замість його.

ГОЛОВА 13.

Вісїмнайцятого року царювання Еробоамового став Абія царем над Юдою:

2. А царював він три роки в Ерусалимі; мати його звалась Михаїя, Урiїлівна, з Гиви. І була війна між Абією а Еробоамом.

3. І вивів Абія на війну військо з людей хоробрих, — чотириста тисяч мужів добірних, а Еробоам виступив проти його на війну з вісїмсот тисячами так само вибраних і хоробрих.

4. І став Абія на версї гори Земараїмської, однїй з гір Ефраїмових, і промовив: Слухайте мене, Еробоаме й усї Ізраїлитяне!

5. Хиба ви не знаєте, що Господь, Бог Ізраїлїв, дав царство Давидові над Ізраїлем навіки, йому й синам його, по заповіту солї (вічному)?

6. Але піднявся Еробоам Набатенко, слуга Соломона, сина Давидового, і зворохобивсь проти пана свого.

7. І скупились кругом його люде пустї, люде роспустнї, і перемогли Робоама, сина Соломонового; а Робоам був молодий та слабкий на серце, й не встояв проти їх.

8. Та й тепер ви гадаєте встояти проти царства Господнього, що в руцї синів Давидових, через те що вас дуже много та що у вас зологі телята, які Еробоам поробив вам за богів.

9. Чи не ви ж повиганяли сьвященників Господнїх, синів Ааронових, і левітів, і понастановляли в себе сьвященників, які в народів инчих країв? Кожний, хто приходить для свого висьвящення з телям та з сьомма баранами, стає сьященником тих, що не є богами.

10. У нас же Господь, Бог наш; ми не покидали його, й Господеві служать сьвященники, сини Ааронові, й левіти, кожний в своїй службі.

11. І палять вони Господеві всепалення що-ранку і що-вечора, й запашне кадило, й кладуть рядами хлїби на чистому столї й засьвічують золотий сьвічник і лямпи його, щоб горіли що-вечора, бо ми держимо постанову Господа, Бога нашого, а ви покинули його.

12. І оце нам проводить Бог, і сьвященники його, і труби голоснї, щоб греміти проти вас. Сини Ізраїлеві! не воюйте проти Господа, Бога батьків наших, бо не мати мете хісна.

13. Тим часом Еробоам послав ватагу на засїдку позад їх, так що сам був поперед Юдеїв, а засїдка позад їх.

14. І озирнулись Юдеї, аж се їм битва зпереду й ззаду; й покликнули вони до Господа, а сьвященники затрубили в труби.

15. І кликнули Юдеї. І як всї Юдеї зняли оклик, побив Бог Еробоама і всїх Ізраїлитян перед лицем Абії та Юди.

16. І повтїкали сини Ізраїлеві від Юдеїв, і віддав їх Бог у руки їм.

17. І вчинили між ними Абія й народ його побій великий, і впало вбитих у Ізраїля пятьсот тисяч людей добірнїх.

18. І впокорились тодї сини Ізраїлеві, а сини Юдинї стали сильними, бо покладались на Господа, Бога батьків своїх.

19. І гнавсь Абія за Еробоамом, і забрав у його міста: Бетель із залежнїми від його містами, й Ешану та залежнї від неї міста, й Ефрон із залежнїми від його містами.

20. І не прийшов вже в силу Еробоам за часів Абії. І побив його Господь, і він помер.

21. Абія ж убив ся в силу, й взяв собі чотирнайцять жінок, і народилось йому двайцять два сини та шістнайцять дочок.

22. Прочі події Абієві і його вчинки й слова записані в оповіданні пророка Адди.

ГОЛОВА 14.

І впокоївся Абія з батьками своїми і поховали його в городі Давидовому. І став царем Аса, син його, замість його. За часів його був спокій в краю десять років.

2. І чинив Аса, що було добре й до вподоби Господеві, Богові його:

3. Він повикидав жертовники богів чужих і височи, й порозбивав ідолів і повирубував їх сьвяті дуброви;

4. І звелїв Юдеям глядати Господа, Бога батьків своїх і держати закон та заповіді.

5. І позносив він по всїх містах Юдиних височи та з'ображеня сонця. І тихо було за його в царстві.

6. І побудував він утверджені міста в Юдеї, бо край був спокійний, і не було в його війни тих років, бо Господь дав йому спокій.

7. І сказав він до Юдеїв: Збудуймо ці міста й обведімо їх мурами з баштами, з брамами та засовами. Земля ще наша, бо ми шукали Господа, Бога нашого; ми шукали його, — а він дав нам спокій зо всїх боків.

8. І було в Аси військової сили: узброєних щитом та списом із поколїння Юдиного триста тисяч, а з поколїння Беняминового узброєних щитом і стрілявших із лука двістї вісімдесять тисяч, — самі хоробрі лицарі.

9. І виступив на їх Зарай, Етіопій, з військом в тисячу тисяч і з трьома стами колесниць і дійшов до Мареші.

10. І виступив Аса проти його, і стали лавами до битви на долині Зефата коло Мареші.

11. І покликнув Аса до Господа, Бога свого, й промовив: Господи! чи ж се не в твоїй руцї, помогти чи сильному чи малосилому? допоможи ж нам, Господи, Боже наш, бо ми на тебе покладаємо надію і в твоє імення вийшли ми проти сієї многоти. Господи! Ти Бог наш: нехай не переможе тебе чоловік!

12. І розбив Господь Етіопіїв перед лицем Аси та перед лицем Юди, й повтїкали Етіопії.

13. І гнався за ними Аса й народ, бувший з ним, до Герара й попадали Етіопії, так що в їх нї душі не зісталось живої, бо вони були побиті перед Господом і перед військом його. І понабірали здобутку незлїченну силу.

14. І побурили всї міста навкруги Герара, бо найшов на їх переляк від Господа; і пограбували всї міста й винесли з їх дуже багато здобутку.

15. Так само порозбурювали пастуші колиби, й позаймали силу отар овець і верблюдів, і вернулись у Ерусалим.

ГОЛОВА 15.

Того часу зійшов на Азарію Оденка Дух Божий,

2. І вийшов він на зустріч Асї й промовив до його: Слухайте мене, ти Асо й ввесь Юдо й Бенямине: Господь при вас, коли ви при йому; і коли ви шукати мете його, ви знайдете його; коли ж покинете його, він покине вас.

3. Багато днів буде Ізраїль без Бога истиного і без сьвященника навчаючого, й без закону,

4. Але коли він обернеться в своїй нуждї до Господа, Бога Ізраїлевого і шукати ме його, то й він дасть їм знайти себе.

5. Того часу не буде миру нї виходячому, нї входячому, бо буде велике зворушеннє в усїх осадників у землї;

6. Народ буде воюватись із народом, і місто з містом, бо Бог приведе їх у тревогу всякими нуждами.

7. Але ви кріпітесь і нехай не слабшають руки ваші, бо за дїла ваші буде нагорода.

8. Як почув Аса ці слова й пророкування Оденка пророка, то посьмілїшав і повикидав ідольську гидоту з усього краю Юдиного й Беняминового, й з міст, що їх забрав на горі Ефраїмовій, і поновив жертовник Господнїй, що перед притвором Господнїм.

9. І зібрав усього Юду й Бенямина та живучих із ними виселенців із Ефраїма і Манассії, й Симеона, бо багато Ізрайлитян попереходило до його, як побачили, що Господь, Бог його, з ним.

10. І зібрались у Ерусалим третього місяця на пятнайцятому року царювання Асиного;

11. І принесли того дня жертву Господеві з здобутку, який привели, з товару сїмсот а овець сїм тисяч;

12. І відновили завіт, щоб шукати Господа, Бога батьків своїх із усього серця свого й з усієї душі своєї;

13. А кожний, хто б не став шукати Господа, Бога Ізрайлевого, повинен був умерти, чи малий він, чи великий, чи чоловік, чи жінка.

14. І клялись перед Господом голосно й з (радісними) викликами та при гуку труб і рогів.

15. І раділи всї Юдеї задля сієї клятьби, бо клялись із усього серця свого й з усією щиростю шукали його, а він дозволив їм знайти себе. І дав їм Господь спокій з усїх боків.

16. І Мааху, матїр свою, відставив царь Аса від царської шани за те, що вона поставила ідола в гаю. І звалив Аса її ідола і порубав на куснї й спалив в долинї Кидрон.

17. Хоч висоти не були знесені в Ізраїлї, але серце Асине було віддане Господеві поки віку його.

18. І внїс він присьвяти отця свого й що він самий присьвятив, в дом Божий, срібло, золото й посуд.

19. І не було війни до трийцять пятого року царювання Асиного.

ГОЛОВА 16.

Трийцять шестого року Асиного царювання вирушив Бааса, царь Ізраїльський, на Юдею й почав утведжувати Раму, щоб нїхто нї відходив від Аси, царя Юдейського, нї приходив.

2. Тодї взяв Аса срібло та золото з скарбівень дому Господнього та дому царського, й послав до Бенадада, царя Сирийського, що жив у Дамаску, кажучи:

3. Нехай стане вмова між мною й тобою, як була між моїм отцем і твоїм отцем; оце я посилаю тобі срібла та золота: візьми та покинь твою спілку з Баасою, царем Ізраїльським, щоб він відступився від мене.

4. І послухав Бенадад царя Аси, й послав військових начальників, що були в його, проти міст Ізраїльських, і вони спустошили Йон і Дан, та Авелмаїм, і всї запаси в городах Нефталїєвих.

5. Як перечув про це Бааса, то й перестав утверджувати Раму, й залишив свою роботу.

6. А царь Аса зібрав усїх Юдеїв, і вони повивозили з Рами каміння та деревню, що вживав Бааса до утверджування, й укріпив із їх Гиву та Масфу.

7. В той час прийшов віщий Ананїй до Аси, царя Юдейського, й сказав йому: За те, що ти поклав надїю на царя Сирийського, а не на Господа, Бога твого, спаслось військо царя Сирийського від твоєї руки.

8. Чи ж не були. Етіопії та Ливії в більшій силї, та з колесницями, й многочисленими їздецями? Але позаяк ти покладав надїю на Господа, то він віддав їх у руку твою,

9. Бо ж очі Господнї обіймають усю землю, щоб піддержувати тих, що їх серце цїлковито йому віддане. Ти нерозсудливо зробив тепер. За се будуть від сього часу в тебе війни.

10. І розсердився Аса на пророка, й вкинув його в тюрму, бо розгнївався за се на його; тїснив Аса в той час і многих із народу.

11. А дїї Асині, перші й останні, записані в книзї про царів Юдейських та Ізраїльських.

12. І став Аса нездужати на ноги трицять девятого року свого царювання, а хороба його дійшла до верхнїх часток тїла; але він в своїй слабостї шукав не Господа, а лїкарів.

13. І спочив Аса з батьками своїми, й помер сорок першого року царювання.

14. І поховали його в гробовищі, що його спорудив собі в містї Давидовому; й зложили його на ліжку наповненому пахощами й усякими добірними мастями, й спалили їх для його велику силу.

ГОЛОВА 17.

I став царем замість його син його Йосафат; і був він сильний супроти Ізраилитян.

2. І поставив він військо по усіх міцних містах в Юдеї, і посадив урядників в Юдейському краю і в містах Ефремових, котрі забрав Аса, його батько.

3. І був Господь із Йосафатом, бо ходив він передній шими дорогами Давида, отця свого, й не шукав Баалів,

4. Але шукав Бога батька свого, й поступав по заповідях його, а не по вчинках Ізраилитян.

5. І зміцнив Господь царство в руці його, й давали всі Юдеї дари Йосафатові, й було в його багато добра й слави.

6. А коли серце його стало сьмілійше на стежках Господніх, тоді заборонив він висоти й дуброви в Юдеї.

7. І послав він третього року свого царювання князїв своїх Бенхаїла й Обадію, й Захарію, й Натанаїла та Михея, щоб навчали народ по містах Юдиних,

8. А з ними левітів: Шемаю й Нетанію, й Зевадію, й Азаїла, й Шемирамота, й Йонатана, і Адонію, і Товію, й Тов-Адонію, а з ними Елишаму і Йорама, сьвященників.

9. І вони вчили в Юдеї, маючи при собі книгу закону Господнього, й обходили всї міста в Юдеї й навчали народ.

10. І був страх Господень на всїх царствах країв, що навкруги Юдеї, й не воювались з Йосафатом.

11. І Филистії приносили Йосафатові дари, а на податки срібло; так само й Араби приганяли йому баравів сїм тисяч сїмсот та козлів сїм тисяч сїмсот.

12. І підносився Йосафат все висше в гору й побудував в Юдеї твердинї та міста запасові.

13. Багацько було в його запасу по містах Юдейських, а в Ерусалимі людей войовничих та хоробрих.

14. І оце спис їх по їх поколїннях, що були в Юди старшинами над тисячами: Адна начальник, а в його добірних мужів триста тисяч;

15. Побіч його Йоханан начальник, а в його двістї вісїмдесять тисяч;

16. За ним Амасія Зіхрієнко, присьвятивши й себе Господеві, а в його двістї тисяч мужів хоробрих.

17. У Бенямина: дужий воін Елїяда, а в його узброєних сагайдаком та щитом двістї тисяч;

18. За ним Егозавад; і в його сто вісїмдесять тисяч узброєних воінів.

19. Оце тї, що служили цареві, окрім тих, що їх царь розставив по утверджених городах у всїй Юдеї.

ГОЛОВА 18.

I мав Йосафат велике багацьтво й славу; і поріднився він із Ахабом.

2. І пійшов він у кілька років до Ахаба в Самарию; й порізав Ахаб про його та про людей, що були при йому, багато овець та волів, і намовляв його йти на Рамот Галаадський.

3. І говорив Ахаб, царь Ізраїльский, Йосафатові, цареві Юдейському: Пійдеш зо мною на Рамот Галаадський? І відказав той йому: Як ти, так і я, — як твій народ, так і мій народ; ійду з тобою на війну!

4. І сказав Йосафат цареві Ізраїльському: Спитай сьогоднї, що скаже Господь.

5. І зібрав царь Ізраїльский пророків чотириста чоловіка й сказав їм: Чи йти нам війною на Рамот Галаадський, чи понехати се? Вони сказали: Йди, а Бог віддасть його в цареву руку.

6. Та сказав Йосафат: Чи нема тут ще Господнього пророка? Спитаємо й в його.

7. І відказав царь Ізраїльский Йосафатові: Е ще один чоловік, щоб через його можна запитати Господа, але я не люблю його, бо він не пророкує менї доброго, а завсїди пророкує лихе; — се Михей Емблаєнко. І сказав Йосафат: Не говори бо так, царю.

8. І покликав царь Ізраїльский одного скопця й повелів: Побіжи швидко за Михеєм Емблаєнком.

9. Царь же Ізраїльский та Йосафат, царь Юдейський, седїли, кожний на свойму престолї, одягнені в царські ризи; вони седїли на майданї коло

воріт Самариї, а всї пророки віщували перед ними.

10. І зробив собі Седекія Хенааненко залїзні роги і сказав: Так говорить Господь: Сими виколеш ти Сирийців, доки не вигубиш їх.

11. І всї пророки пророкували те ж саме, кажучи: Йди на Рамот Галаадський; пощаститься тобі, і віддасть його Господь в руку цареві.

12. Посланець же, що пійшов кликати Михею, казав йому: От пророки в один голос віщують добро цареві; нехай би й твоє слово було таке ж, як кожного з їх; виречи й ти на добре.

13. І сказав Михей: Як жив Господь, — що скаже менї мій Бог, те я виречу.

14. І прийшов він до царя, і сказав до його царь: Михею, чи йти нам войною на Рамот Галаадський, чи здержатись? І відказав той: йдїть, буде вам вдача, й вони будуть віддані в ваші руки.

15. І сказав до його царь: Ще раз заклинаю тебе, щоб ти не говорив менї нїчого, окрім правди, іменем Господнїм!

16. Тодї сказав Михей: Я бачив усїх синів Ізрайлевих, розсипаних по горах, неначе вівцї, що нема в їх пастуха, — і рече Господь: Нема в їх пана; нехай кожний вернеться в мирі до своєї господи.

17. І промовив царь Ізраїльский до Йосафата: Чи ж не казав я тобі, що він не пророкує менї нїчого доброго, а тільки недобре.

18. І промовив Михей: Так вислухайте слово Господнє: Я бачив Господа, седячого на престолї свойму, і все військо небесне стояло по праву й по лїву руку його,

19. І промовив Господь: Хто б підманив Ахаба, царя Ізраїльского, щоб він пійшов і наклав головою в Рамотї Галаадському? І один казав так, другий говорив инак.

20. Тодї виступив один дух і став перед лицем Господа, й промовив: Я підманю його. І спитав його Господь: Чим?

21. Той же сказав: Я пійду й буду духом неправди в устах усїх пророків його. І рече він: Ти намовиш його й вдасться тобі; ійди і вчини так.

22. І оце тепер попустив Господь духові неправди ввійти в уста сих пророків твоїх, але Господь вирік недобре про тебе.

23. І приступив Седекія Хенааненко і вдарив Михея по щоцї та й промовив: Якою ж то дорогою відійшов від мене дух Господнїй, щоб говорити в тобі?

24. І сказав Михей: Ось взнаєш про се, як будеш бігати з кімнати в кімнату, щоб сховатись.

25. І звелїв царь Ізраїльский: Візьміть Михея та одведїть його до Амона, міського голови, й до Йоаса, сина царевого;

26. І скажїть: Так каже царь: вкиньте оцього в тюрму, й харчуйте його хлїбом та водою скупо, доки я не вернусь у мирі.

27. І промовив Михея: Коли ти вернешся в мирі, то не Господь говорив через мене: І додав: Слухайте се, всї люде!

28. І пійшов царь Ізраїльский і Йосафат, царь Юдейський, на Рамот Галаадський.

29. І сказав царь Ізраїльский Йосафатові: Я переодягнусь та й пійду в битву, а ти одягнись в свою царську одежу. І переодягся царь Ізраїльский, і виступили до бою.

30. Царь же Сирийський дав приказ своїм начальникам над колесницями, кажучи: Не вдаряйте нї на простого, нї на знатнього, а тільки на одного царя Ізраїльского.

31. І як отамани колесниць углядїли Йосафата, то подумали: Се царь Ізраїльский, й обступили його, щоб на його вдарити. Але Йосафат крикнув, і Господь став йому до помочі, і відхилив їх Бог від його.

32. Скоро ж побачили начальники колесниць, що то не царь Ізраїльский, то одвернулись від його.

33. Тим часом один чоловік випадком натягнув свого лука і поранив царя Ізраїльского кріз щілини панциря. І сказав він до візника: Поверни назад та вези мене від війська, бо я поранений.

34. Але битва того дня збільшувалась, і царь Ізраїльский стояв на колесниці насупротив Сирийців до вечора, та й вмер при заході сонця.

ГОЛОВА 19.

Івертавсь Йосафат, царь Юдейський, з миром до своєї господи в Ерусалим;

2. Аж ось вийшов на зустріч йому пророк Іуй Ананієнко й сказав цареві Йосафатові: Чи слїд було тобі помагати нечестивцеві й любити ненавидячих Господа? За се (мав упасти) на тебе гнів від лиця Господнього;

3. Одначе й добре знайшлось в тобі, бо ти позносив ідолів по землї Юдейській і звернув своє серце, щоб шукати Господа.

4. І жив Йосафат в Ерусалимі. І знов став він обходити свій народ від Бирсавиї до гори Ефраїмової, й навертав їх до Господа, Бога батьків їх.

5. І понастановляв суддїв в землї по всїх утверджених містах Юдеї, в кожному містї;

6. І казав суддям: Дивіться, що ви робите; ви бо держите не людський суд, а суд Господнїй; і він при вас на судї.

7. Тим то нехай буде страх Господнїй на вас: поступайте обережно, бо нема в Господа, Бога нашого, неправди, нї вваги на особу, нї підкупства.

8. Та й в Ерусалимі настановив Йосафат декого з левітів і сьвященників та старшин над поколїннями в Ізраїлї до суду Господнього й до позвів: (І повертались у Ерусалим)

9. І дав їм приказ, кажучи: Так чиніть в страсї Господньому, вірно й з чистим серцем;

10. У всїх справах неясних, які прийдуть до вас від братів ваших, живучих по містах своїх, чи то про пролив крові, чи про закон та заповідї, постанови й обряди, навчайте їх, щоб вони не проступились перед Господом, і не було гнїву його на вас і на братів ваших; оттак дійте, — і ви не помилитесь.

11. А оце Амарія, первосьвященник, над вами в кожній справі Господнїй, а Зебадія Ізмаїленко, князь дому Юдиного, в кожній справі царевій, і вчителї левіти перед вами. Будьте постійні й робіть, а Господь буде при добрих.

ГОЛОВА 20.

Після сього зібрались Моабії та Аммонії, а з ними дехто з землї Маоницької й пійшли війною на Йосафата.

2. І прийшли й звістили Йосафатові, говорячи: Йде на тебе велика сила зза моря, з Сириї і оце вони в Газазон-Тамарі, се б то в Енгеддї.

3. І злякавсь Йосафат, і обернув своє лице щукати Господа, й оповістив піст по всїй Юдеї.

4. І зібрались Юдеї просити помочі в Господа; з усїх міст Юдиних поприходили вони благати Господа.

5. І став Йосафат перед громадою Юдеїв та Ерусалимцїв в домі Господньому, перед новим двором,

6. І промовив: Господи, Боже отцїв наших! Чи не ти ж Бог на небі? І ти пануєш над усїма царствами народів, і в твоїй руцї сила й можність, і нїхто не встоїть проти тебе!

7. Чи не ти ж, Боже наш, вигнав осадників сієї землї перед лицем твого народу Ізраїля, і віддав її насїнню Авраама, друга твого, навіки?

8. І вони оселились у нїй і збудували тобі в нїй сьвятиню на ймя твоє, кажучи:

9. Як прийде на нас нещастє: караючий меч, або пошесть, або голод, то ми станемо перед сим домом і перед лицем твоїм, бо твоє імення в сьому домі; і покликнемо до тебе в нашому горю, а ти почуєш і поратуєш.

10. І тепер оце Аммонії та Моабії й ті, що з гори Сеїра, що через їх землї ти не дозволив перейти Ізраилитянам, як вони йшли з землї Египецької, через що вони їх обминули й не вигубили їх, —

11. Оце вони платять нам тим, що прийшли вигнати нас із наслїдної державп твоєї, котру ти віддав нам.

12. Боже наш! суди їх ти. Бо в нас нема сили проти товпи сієї великої, прийшовшої на нас, і ми не відаємо, що робити, а тільки до тебе очі наші!

13. І стояли усї Юдеї перед лицем

Господнїм, і малї дїти їх, і жінки їх, і сини їх.

14. Тодї найшов на Йозиїла, сина Захарії, сина Банеї, сина Еїєла, сина Маттанїї, левіта з синів Асафових, Дух Господень посеред збору,

15. І він промовив: Слухайте, всї Юдеї й осадники Ерусалимські, та й ти, царю Йосафате! Так говорить Господь до вас: Не бійтесь і не лякайтесь сієї великої орди, бо не ваша се війна, а Божа.

16. Завтра виступите проти їх; он вони виходять на верховину Зиз, і ви знайдете їх край долини, перед пустинею Еруїлом.

17. Не ви будете битись сим разом; ви виступіть, стійте та дивіться на спасеннє Господнє для вас. Юдо та Ерусалиме! не бійтесь і не жахайтесь. Завтра виступите їм на зустріч, і Господь буде при вас.

18. І припав Йосафат лицем до землї, й усї Юдеї та осадники Ерусалимські впали перед Господом, щоб поклонитись Господеві.

19. І встали левіти з синів Кагатових та з синів Кореєвих — славити Господа, Бога Ізраїлевого, вельми грімким голосом.

20. І повставали вони раннїм ранком і виступили до Текойської пустинї, і як виступили, став Йосафат і промовив: Слухайте мене, Юдеї та й ви осадники Ерусалиму! Майте віру в Господа, Бога вашого, й будьте безпечні; йміть віри пророкам його, а пощаститься вам.

21. І порадився він з народом, і поставив сьпівців Господнїх, щоб вони в сьвятостї й побожностї, виступивши поперед узброєних, славили висьпівуючи: хвалїте Господа, бо віковічна милость його!

22. І в той час, як вони стали викликати і славити, розбудив Господь незгоду між Аммонїями, Моабіями та горянами з Сеїра, що прийшли на Юдею, й вони побили себе;

23. Бо піднялись Аммонїї та Моабії проти горян Сеїрських, побиваючи й вигублюючи їх, а коли скінчили з Сеїріями, стали вбивати один одного.

24. І коли Юдеї прийшли на вершину, що 'к пустинї, і глянули на ту орду, аж ось — по землї лежать самі трупи, нїхто не зістався.

25. І прийшов Йосафат і народ його забірати добичу, й знайшли в їх силу всякого добра, й одежу, й дорогі річі, й понабірали собі стільки, що не змогли нести. І три днї забірали вони здобуток, так богато його було!

26. А четвертого дня зібрались на Долинї хвали, бо там вони хвалили Господа. Через те й звуть те місце Долиною хвали до сього часу.

27. І пійшли назад усї Юдеї та Ерусалимцї й Йосафат на чолї в їх, щоб вертати в Ерусалим з радощами, що Господь дав їм перевагу над ворогами їх.

28. І прибули в Ерусалим з псалтирями й цитрами та трубами до дому Господнього.

29. І був страх Божий по всїх царствах земель (пограничнїх), як почули, що сам Господь воював проти ворогів Ізраїлевих.

30. І стало спокійне царство Йосафатове, й дав йому Бог його спокій звідусіль.

31. Так царював Йосафат в Юдеї: трийцять пять років було йому, як став він царем, а двайцять пять років царював в Ерусалимі. Його мати звалась Азува, дочка Салаїлова.

32. І ходив він дорогою батька свого Аси, і не відхилявся від неї, та чинив що було до вподоби Господеві.

33. Тільки висоти не були знесені, й народ ще не направив серця свого до Бога батьків своїх.

34. Прочі дїї Йосафатові, перші й останні, записані в записках Іуя Ананїєнка, що поміщені в книзї царів Ізраїльських.

35. Але потім побратався Йосафат, царь Юдейський, з Охозією, царем Ізраїльським, що був безбожний в дїлах своїх,

36. І єдинився з ним, щоб побудувати кораблї, й посилати їх у Тарсис; і збудували вони кораблї в Езіон-Габері.

37. І вирік тодї Елїезер Додабенко з Мареші пророцтво на Йосафата, кажучи: За те, що ти пристав до спілки з Охозією, ударемнить Господь дїло твоє. — І розбились кораблї, й не могли плисти у Тарсис.

ГОЛОВА 21.

І спочив Йосафат із отцями своїми, й поховали його при батьках його в Давидовому місті. І став царем Йорам, син його, замість його.

2. А були в його брати, сини Йосафатові: Азарія й Ехіїл, і Захарія й Азарій, і Михаїл і Сафатія: всї вони сини Йосафатові, царя Ізрайлевого.

3. І дав їм батько багато дарів сріблом і золотом і дорогоцїнними річами разом із утвердженими городами в Юдеї; а царство віддав Йорамові, бо він був найстарший.

4. І вступив Йорам на царство отця свого, а коли вбився в силу, повбивав братів своїх мечем, та ще й деяких із князїв Ізрайлевих.

5. Трийцять два роки було Йорамові, як зацарював, а царював вісїм років в Ерусалимі;

6. І ходив він стежками царів Ізраїльських, як се чинив дім Ахабів, бо Ахабова дочка була йому жінкою, й чинив він зло в очах Господнїх.

7. Одначе Господь не хотів занапастити дому Давидового ради завіту, що постановив із Давидом, і через те, що обіцяв дати йому сьвіточ і синам його по всї часи.

8. За його часів відпав Едом від Юди, й постановили в себе царя,

9. І пійшов Йорам із своїми військовими начальниками, і всї колесницї з ним; і встав в ночі й побив Ідумеїв, що були обступили його, й начальників над колесницями (і повтїкав народ у домівки свої).

10. Одначе Едом відпав таки від Юди й по сей день. Того самого часу відпала й Либна від його, бо він покинув Господа, Бога батьків своїх.

11. Він позаводив також і висоти на горах Юдейських, і завів роспусту між Ерусалимцями й попсував Юдею.

12. І надійшло до його письмо від Ілиї пророка, а в йому було сказано: Так говорить Господь, Бог Давида, отця твого: за те, що ти не пійшов дорогами Йосафата, отця твого, й дорогами Аси, царя Юдейського,

13. А пійшов стежкою царів Ізрайлевих і завів роспусту в Юдеї і в Ерусалимців, як заводив роспусту дім Ахабів, та ще й до того повбивав братів твоїх, — дім батька твого, — котрі лїпші за тебе,

14. За те ж побє Господь великим побоєм народ твій, й синів твоїх, і жінок твоїх, і все добро твоє,

15. Тебе ж самого — тяжкою хоробою, хоробою жолудка твого, так що внутро твоє випадати ме в болях день поза день.

16. І збудив Господь проти Йорама дух Филистіїв та Арабів, сумежних з Етиопіями;

17. І пійшли вони на Юдею й напали на неї, й позабірали все добро, яке було в домі царському, а до того й синів його й жінок його, й не зісталось в його сина, окрім Охозії, найменшого з синів його.

18. А до сього всього наслав Господь невигойну хворобу на нутро його.

19. Так було день у день, а в кінцї другого року випали внутренностї його від слабостї його, й вмер він в великих муках; і не спалив йому народ його пахощів, як чинив се батькам його.

20. Трийцять два роки було йому, як став він царем, а вісїм років царював в Ерусалимі; і відійшов неоплаканий, й поховали його в містї Давидовому, та не в царському гробовищі.

ГОЛОВА 22.

І поставили Ерусалимцї царем Охозію, найменшого його сина, замість його, бо всїх старших повбивала орда, що прийшла було з Арабами до стану, — й став царем Охозія, син Йорама, царя Юдейського.

2. Охозії було двайцять два роки, як став царем, а царював він один рік у Ерусалимі; мати його звалась Готолїя, дочка Амбрієва.

3. І він ходив стежками дому Ахабового, бо його мати була йому дорадницею на вчинки безбожні.

4. І чинив він зло в очах Господнїх, як і дом Ахабів, бо він був йому дорадником по смертї батька його, на його погубу.

5. Ійдучи за їх порадою, пійшов він із Йорамом, сином Ахабовим, царем Ізраїльским, на войну проти Азаїла,

царя Сирийського, в Рамот Галаадський. І поранили Сирийці Йорама;

6. І вернувсь він в Езреель, гоїтись із ран, що заподіяли йому в Рамі, як він воювавсь з Азаїлом, царем Сирийським. І прийшов Охозія, син Йорамів, царь Юдейський, одвідати Йорама Ахабенка в Езреель, бо той був слабий.

7. І було се від Бога на згубу Охозії, що він прийшов до Йорама; бо після свого приходу виступив він із Йорамом проти Іуя Намессієнка, що його помазав Господь на те, щоб він викоренив дом Ахабів.

8. Як Іуй чинив суд над домом Ахабовим, тоді знайшов він декотрих князїв Юдейських та синів від братів Охозіїних, служивших в Охозії, і повбивав їх.

9. І шукав він Охозію, і взяв його, як він ховався в Самариї; й привели його до Іуя, й вбили й поховали його, бо казали: Він син Йосафата, що шукав Господа від щирого серця свого. І не зістався в Охозійоному домі, хто б міг царювати.

10. І Готолія, мати Охозіїна, побачивши, що вмер її син, встала і вигубила усей царський рід дому Юдиного.

11. Але Йосавета, дочка царева, взяла Йоаса, сина Охозіїного, і викрала його споміж царських синів, що їх вбивали, та й сховала його й мамку його в спальній кімнатї; й таким робом Йосавета, дочка царя Йорама, жінка сьвященника Йодая, а сестра Охозіїна, сховала Йоаса від Готолії, і вона не вбила його.

12. І ховали вони його в домі Божому шість років, а Готолія царювала в краю.

ГОЛОВА 23.

Але сьомого року набрав Йодай сьміливості і прийняв до спілки начальників над сотнями: Азарію, сина Ерохамового, й Ізмаїла, сина Егохананового, і Азарію, сина Обедового, й Маасею, сина Адаїїного, та Елишафата, сина Зихриного.

2. І перейшли вони Юдею та й зібрали левітів із усїх городів Юдейських, і голов поколїн Ізрайлевих, і прийшли в Ерусалим.

3. І зложив увесь збір у дому Божому вмову з царем. І сказав їм Йодай: Оце син царів повинен бути царем, як вирік Господь про синів Давидових.

4. Ось що ви вчиніть: третина вас, що приходять в суботу, з сьвященників та левітів, буде за воротарів коло порогів,

5. А третя частка при домі царському, третя же частка коло брами Есод, а ввесь народ в сїнях дому Господнього.

6. І нехай нїхто не входить у дім Господнїй, окрім сьвященників та левітів, що служать. Вони можуть увійти, бо висьвячені, а ввесь народ нехай стоїть на сторожі Господнїй.

7. І нехай левіти обступлять царя звідусіль, кожний з зброєю своєю в руцї своїй, і хто входити ме в храм, того нехай вбивають. І будьте коло царя, коли він входити ме й виходити ме.

8. І зробили левіти й усї Юдеї, що звелїв Йодай сьвященник; і забрав кожний своїх людей, що приходили в суботу, разом із тими, що відходили в суботу, бо сьвященник Йодай не пускав тих черг, що вже змінились.

9. І роздав сьвященник Йодай начальникам над сотнями списи та малї й великі щити царя Давида, що були в домі Божому;

10. І повставляв увесь народ, кожного з зброєю його в руцї його, від правого угла храму до лївого угла храму, коло жертівника й коло дому, навкруги царя.

11. І вивели царевича й надїли на його вінець та прикраси, й постановили його царем; і помазали його Йодай та сини його, й сказали: Нехай живе царь!

12. І почула Готолія клик народу, що збігався та викликував цареві, й вийшла до народу в дім Господнїй.

13. І поглянула, — аж ось стоїть царь на своїй підвищцї при входї, і князї й труби коло царя, а ввесь народ землї радіє, і трублять в труби, а сьпівцї славлять на приборах музичних. І роздерла Готолія одежу свою, й закричала: Зрада, зрада!

14. І покликав сьвященник Йодай

начальників над сотнями, що правили військом, і сказав їм: Виведіть її геть за двір, а хто пійде слідом за нею, буде зарубаний мечем. Бо сьвященник звелів, щоб не вбивали її в домі Господньому.

15. І перепустили її, але як вона прийшла до ввіходу кінської брами дому царського, то там вбили її.

16. І вчинив Йодай вмову між собою й усім народом та царем, щоб їм бути народом Господнім.

17. І пійшов увесь народ у божницю Баала, й збурили її, й жертівники її, й ідолів її порозбивали, а Маттана, жерця Баалового, вбили перед жертівниками.

18. І віддав Йодай службу в домі Господньому сьвященникам та левітам, (і відновив щоденну чергу сьвященників і левітів), як призначив Давид в домі Господньому, щоб приносити всепаленнє Господеві, як написано в законї Мойсейовому, з радощами та пісьнями, заведеними Давидом.

19. І поставив він воротарів коло брам дому Господнього, щоб нїхто нечистий від чого небудь не міг входити.

20. І забрав начальників над сотнями, й дуків та старшину в народї, і ввесь народ землї, і проводив царя з дому Господнього, та й перейшли через верхні ворота в дім царський, й посадили царя на царський престол.

21. І радів увесь народ в землї і місто заспокоїлось. А Готолїю зарубали мечем.

ГОЛОВА 24.

Сїм років було Йоасові, як став царем, а сорок років царював він у Ерусалимі; мати його звалась Зивія з Берсабиї.

2. І чинив Йоас що було до вподоби Господеві по всї днї сьвященника Йодая.

3. І взяв йому Йодай дві жінки, й мав він від їх синів і дочок.

4. Після того забажало серце Йоасове поновити дом Господень.

5. І зібрав він сьвященників та левітів і сказав їм: Ійдіть по містах Юдейських і збірайте з усїх Ізраилитян срібло задля піддержки дому Бога вашого рік за роком, і присьпішіть се діло. Але левіти не квапились.

6. І покликав царь Йодая, їх голову, й сказав йому: Чом ти не вимагаєш від левітів, щоб вони приносили з Юдеї та Ерусалиму данину постановлену Мойсейом, слугою Господнїм, та зборoм Ізраилитян на намет громадський?

7. Бо безбожна Готолїя та її сини обдерли дом Божий і все присьвячене для дому Господнього вжили для Баалів.

8. І звелїв царь, і зробили одну скриньку, й вмістили її при ввіходї в дом Господнїй знадвору.

9. І оповістили по Юдеї та Ерусалимі, щоб зносили Господеві данину, що її Мойсей, слуга Божий, наложив на Ізраилитян у пустинї.

10. І зрадїли всї старшини і ввесь народ, і зносили та складали в скриню доти, доки вона не стала повна.

11. А коли наставав час, що скриню приносили через левітів до урядників царських, і коли вони бачили, що там багато срібла, тодї приходив писар царський та довірений первосьвященника, й висипали зо скринї, й відносили її, та й ставили на своє місце. Так робили вони по всяк день і зібрали силу срібла.

12. І віддавали його царь та Йодай виконувачам робіт при домі Господньому, а вони наймали камянотесів та теслїв до панови дому Господнього, і ковалїв та гамарників до піддержування дому Господнього.

13. І робили майстрі, й доверушувалась понова їх руками, й привели дом Божій до належного стану й скріпили його.

14. А коли все скінчили, то принесли цареві та Йодаєві останок срібла; й пороблено з його посуд для дому Господнього, посуд до служби й до всепалення, чаші та инчий золотий та срібний посуд. І приносили всепалення в домі Господньому безперестанно доки, жив Йодай.

15. І постарівся Йодай і, поживши доволї, помер; сто трийцять років було йому, як він умер.

16. І поховали його в Давидовому

місті при царях, бо він чинив добре в Ізраїлї, для Бога й для дому його.

17. Та після Йодаєвої смерті поприходили князї Юдейські, підлещуючись до царя; і царь почав їх слухати.

18. І покинули дім Господа, Бога батьків своїх, і стали служити в посьвячених гаях ідолам, — і був гнїв Господень на Юду та Ерусалим за цю їх провину.

19. І посилав до їх пророків, щоб навернути їх до Господа, й вони вмовляли їх, але ті не слухали.

20. І найшов Дух Божий на Захарію, сина сьвященника Йодая, і став він на вишинї перед народом і промовив до їх: Так говорить Господь: Чом ви нарушуєте прикази Господнї? Не вийде воно вам на хосен; і коли ви покинули Господа, то й він вас покине.

21. І змовились проти його, і вбили його каміннєм, по приказу царя, в дворі дому Господнього.

22. І не спогадав царь Йоас на добродійство, що вчинив йому Йодай, батько його, і вбив сина його. І як він умірав, то сказав: Нехай бачить Господь і нехай відплатить!

23. А коли минув рік, виступило проти його військо Сирийське, і прийшли в Юдею й в Ерусалим, і повбивали споміж народу всїх старшин у народї, а ввесь здобуток, забраний в їх, послали цареві в Дамаск.

24. Хоч військо Сирийське прийшло було в невеликому числї людей, та Господь віддав в їх руку превелике множество за те, що покинули Господа, Бога батьків своїх. Та й над Йоасом вчинили вони суд;

25. Як вони вийшли від його, лишаючи його в тяжкій хворобі, то слуги його вчинили змову проти його за кров сина Йодаєвого, сьвященника, й вбили його в постелї його, і він умер. І поховали його в Давидовому містї, та не поховали його в царському гробовищі.

26. Ті ж, що вчинили змову проти його, були: Завад, син Шимеати Аммонїйки, та Егозавад, син Шимрити Моабійки.

27. Про синів його і про многі проровтва проти його, та про будови коло дому Божого написано в книзї царів. І став царем син його Амасія замість його.

ГОЛОВА 25.

Двайцять пять років було Амасії, як став царем, а двайцять девять років царював він у Ерусалимі: його мати звалась Егоаддань із Ерусалиму.

2. І чинив він угодне в очах Господнїх, та не з щирого серця.

3. Як скріпилось його царство, тодї він повбивав слуг своїх, що вбили царя, батька його.

4. Та дїтей їх не повбивав, через те, що написано в законї, в книзї Мойсейовій, де Господь заповів, говорючи: не належить вбивати батьків за дїтей, а дїтей не належить вбивати за батьків, але кожний за свою провину повинен умерти.

5. І зібрав Амасія Юдеїв і поставив їх по поколїннях під власть тисячників та сотників, усїх Юдеїв і Бенеяминіїв, і перелїчив їх від двайцяти років і старших, і знайшов їх триста тисяч чоловіка добірнїх, що могли вступити в військо й орудувати списом та щитом.

6. Та ще найняв сто тисяч Ізрайлитян хоробрих воінів за сто талантів срібла.

7. Але прийшов до його чоловік Божий та й сказав: Царю! нехай не йде з тобою військо Ізраїльське, бо нема Господа з Ізрайлитянами, з усїма синами Ефраїмовими.

8. Йди ти сам, роби дїло, покажи відвагу в битві; а як нї, то повалить тебе Бог перед лицем ворога, бо в Бога є сила й піддержати й повалити.

9. І сказав Амасія чоловікові Божому: що ж робити з стома талантами, що я віддав військові Ізрайлевому? І сказав Божій чоловік: Господь може дати тобі більше від сього.

10. І відлучив Амасія військо, що прийшло до його від Ефраїма, щоб вернулись у своє місце. І запаливсь вельми гнїв їх на Юдею, й пішли вони назад в своє місце в палаючому гнїві.

11. А Амасія осьмілився і повів на-

род свій, і пійшов на Соляну долину, й побив синів Сеїру десять тисяч;

12. А десять тисяч забрали сини Юдині в полон живцем, і вивели їх на верх скелї, та й поскидали їх з верха скелї, і всї вони порозбивались.

13. Але військо, що Амасія відіслав назад, щоб не йшло з ним на війну, розійшлося по містах Юдейських від Самариї до Беторона, й повбивало в їх три тисячі, та награбувало силу добичі.

14. Амасія ж, вернувши після побою Ідумеїв, приніс богів синів Сеїру і поставив їх у себе за богів, і молився їм і кадив перед ними.

15. І запалився гнїв Господа на Амасію, і послав він до його пророка, а той сказав йому: Чого ти обертаєшся до богів сього народу, що не спасли свого народу від твоєї руки?

16. Як він так говорив до його, відповів царь: Хиба тебе настановили царським порадником? перестань, щоб не вбили тебе! І перестав пророк, промовивши: Знаю, що Бог призначив тебе на згубу, за те, що ти зробив се й не слухаєш моєї ради.

17. І порадився Амасія, царь Юдейський, й послав до Йоаса, сина Йоахазового, сина Іуєвого, царя Ізраїльського, і звелїв сказати: Приходь, побачимось (зміряємось) один із одним.

18. І одослав Йоас, царь Ізраїльский, до Амасії, царя Юдейського, і звелїв сказати йому: Терен, що на Ливанї, послав до кедра, що на Ливанї, сказати: віддай свою дочку за жінку моєму синові. Та прийшли дикі зьвірі, що на Ливанї, й здоптали той терен.

19. Ти кажеш: Ось я побив Ідумеїв, — і згордїло твоє серце, і ти запобігаєш пустої слави. Сиди лїпше в себе в дома. Чого тобі викликувати небезпечність? Впадеш ти й Юдея з тобою.

20. Але Амасія не послухав, бо то було від Бога, щоб віддати їх в руку Йоасові за те, що стали удаватись до богів Ідумейських.

21. І виступив Йоас, царь Ізраїльський, і побачились особисто, він і Амасія, царь Юдейський, в Бетсамисї Юдейському.

22. І були побиті Юдеї Ізраїлитянами, й розбіглись кожний в свою домівку.

23. Та й Амасію, царя Юдейського, сина Йоаса Йоахазенкового, спіймав Йоас, царь Ізраїльський, в Бетсамисї й привів його в Ерусалим, і розвалив мур Ерусалимський від воріт Ефраїмових до брами углової на чотиріста лiктів;

24. І забрав усе золото й срібло, і ввесь посуд, що знаходився в домі Божому в Обед-Едома, та скарби дому царського, й закладників, та й вернувся в Самарию.

25. І жив Амасія Йоасенко, царь Юдейський, після смерті Йоаса Йоахазенка, царя Ізраїльського, пятнайцять років.

26. Прочі дїї Амасіїні, перші й останні, списані в книзї царів Юдейських та Ізраїльських.

27. Після того часу, як Амасія одступив від Господа, зложили в Ерусалимі проти його змову, й він утік у Лахис. Та послали за ним у Лахис, і вбили його там.

28. І привезли його кіньми, й поховали його при батьках його в містї Юдиному.

ГОЛОВА 26.

І взяв увесь народ Юдейський Озію, що йому було шіснайцять років, і настановили його царем замість батька його Амасії.

2. Він забудував Елат і вернув його Юдеї, після того, як спочив царь при батьках своїх.

3. Шіснайцять років було Озії, як став він царем, а царював пятьдесять два роки в Ерусалимі: мати його звалась Ехолія з Ерусалиму.

4. І чинив він угодне в очах Господа, саме так, як чинив Амасія, отець його;

5. І обертався він до Бога, докі жив Захарія, що навчав страху Божому, а в той час, коли він обертавсь до Господа, щастив йому Бог.

6. І вийшов він і воювався з Филистіями, й порозвалював мури Гету й мури Ябнеї та мури Азоту, й побудував міста в краю Азотскому й в Филистіїв.

7. І допомагав йому Бог проти Фи-

листіїв і проти Арабів, що жили в Гур-Баалї, та проти Меуниїв;

8. І платили Аммонії Озії данину, й доходила слава його до границь Египту, бо він вбивався щораз більше в силу.

9. І збудував Озія башти в Єрусалимі над брамою угловою й над долинною брамою й на углї, та й скріпив їх.

10. І будував вежі в пустинї, й повикопував багато криниць, бо мав много товару по низинах і по рівнинах, і хлїборобів та виноградарів на горах і на Кармелї, бо любувався в хлїборобстві.

11. Було в Озії й військо, що виходило на війну загонами, після перелїку в їх списї, зложеному рукою писаря Єєла й врядника Маасеї, під приводом Хананії, одного з найбільших вельмож царських.

12. Усїх голов над поколїннями, хоробрих воінів, було дві тисячі шістьсот.

13. А під їх рукою всеї військової сили — триста сїм тисяч пятьсот, що виступали до битви з военним завзяттєм на поміч цареві проти ворогів.

14. І наготував для їх Озія, на усе військо, щити і списи, й шеломи, й панцири, й сагайдаки, й пращі до метання камінцями.

15. І поробив він в Єрусалимі штучно вигадані машини, щоб стояли на баштах та на углах, на те, щоб випускати стріли та велике каміннє. І понеслось імя його далеко, тим що він навдивовижу захистив себе й скріпився.

16. Та як вбився він у силу, то й згордїло серце його на його погибель, і стався він проступником перед Господом, Богом своїм, бо ввійшов в храм Господнїй, щоб палити кадило на вівтарі кадильному.

17. І пійшов за ним Азарія сьвященник, а з ним вісїмдесять сьвящеників Господнїх, людей поважаних.

18. І заперечили цареві Озії й сказали йому: Не слїд тобі, Озію, кадити Господеві; се дїло сьвященників, синів Ааронових, на те й посьвячених, щоб кадити; вийди з сьвятинї, бо ти вчинив се проти закону, й не буде тобі за се честь у Господа Бога.

19. І розсердився Озія, — а в його в руцї кадильниця, щоб кадити, — та як тільки він розсердився на сьвященників, появилась на його чолї проказа, перед очима сьвященників, в домі Господньому, коло вівтаря кадильного.

20. І глянув на його первосьвященник Азарія і всї сьвященники, аж оце проказа на чолї його. І силували його, щоб виходив звідтіль, та й сам він квапився вийти, бо спізнав, що Господь його вдарив.

21. І був царь Озія прокаженим по день своєї смертї, й жив в особньому домі, і відлучений був від дому Господнього. А Йоатам, син його, розпоряджав домом царським і правив народом краю.

22. Прочі дїї Озіїні, перші й останні, списав пророк Ісаїя, син Амосів.

23. І спочив Озія з батьками своїми, й поховали його при батьках його на поли коло гробовищ царських, бо казали: Він прокажений. І став царем Йоатам, син його, замість його.

ГОЛОВА 27.

Двайцять пять років було Йоатамові, як став царем, а царював шіснайцять років у Єрусалимі; його мати звалась Єруша Садоківна.

2. І чинив він добре в очах Господнїх так, як чинив Озія, отець його, тільки він не входив у храм Господнїй, а народ грішив дальше.

3. Він збудував верхню браму дому Господнього й набудував богато на мурі Офеловому;

4. І побудував міста на горі Юдейській, а в лїсах збудував двірцї та вежі.

5. Він воювавсь із царем Аммониїв і побідив їх, й дали йому Аммонії того року сто талантів срібла і десять тисяч корців пшениці, та десять тисяч ячменю. Се давали Аммонії й на другий рік, і на третїй.

6. А був Йоатам такий сильний через те, що справляв дороги свої перед лицем Господа, Бога свого.

7. Прочі дїї Йоатамові і всї війни його, й справи його списані в книзї царів Ізраїльских та Юдейських.

8. Двайцять пять років було йому, як став царем, а шіснайцять років царював в Ерусалимі.

9. І спочив Йоатам при батьках своїх, і поховали його в Давидовому городі. І став царем Ахаз, син його, замість його.

ГОЛОВА 28.

Двайцять років було Ахазові, як став він царем, а шіснайцять років царював в Ерусалимі; і не чинив він, що було до вподоби Господеві, як предок його Давид:

2. Він блукав дорогами царів Ізраїльських, а навіть поробив вилиті ідоли (статуї) Баалів;

3. І палив він кадила на долині синів Енномових, і переводив синів своїх через огонь, по звичаю гидот тих народів, що їх Господь вигнав зперед лиця синів Ізрайлевих;

4. І приносив жертви та курева на височах і на пригорках та під кожним гіллястим деревом.

5. І віддав його Господь, Бог його, в руку царя Сирийців, і вони побили його, і забрали в його силу бранців та й повели в Дамаск. І в руки царя Ізраїльського був він відданий, і той побив його великим побоєм.

6. І повбивав Факей, син Ремаліїн (царь Ізраїльський), за один день сто двайцять тисяч Юдеїв, людей войовничих, за те що вони покинули Господа, Бога батьків своїх.

7. А Зихрій, силач із Ефраїміїв, убив Маасею, царевого сина, та Азрикама, домозверхника, та Елкану, другого по цареві.

8. І забрали сини Ізрайлеві в полон у братів своїх Юдеїв двісті тисяч жінок, синів та дочок; та й силу здобитку награбили в їх, і відіслали добичу в Самарию.

9. А був там пророк Господній, на ймення Одед. Він вийшов проти війська, що йшли до Самариї, і сказав їм: Оце Господь, Бог батьків ваших, розгнївавшись на Юдеїв, віддав їх в вашу руку, а ви повбивали їх із такою лютістю, що вона дійшла до небес.

10. І тепер ви гадаєте повернути синів Юди та Ерусалиму в невольників та невольниць собі. Та хиба ж у вас самих нема провини перед Господом, Богом вашим?

11. Так послухайте мене, й верніть бранців, що їх захопили споміж братів ваших, бо полумя гніву Господнього на вас!

12. І встали деяки начальники синів Ефраїмових: Азарія Егохананенко, Берехія Мешиллемотенко, та Езекія Юаллуменко, та Амаса Хадлаєнко проти прийшовших із війни,

13. І сказали їм: Не слід вам приводити сюди бранців, бо був би нам гріх перед Господом. Невже ж ви маєте на думці збільшити наші гріхи і наші проступки? велика наша провина, й полумя (Господнього) гніву над Ізраїлем.

14. І лишили мужі військові бранців та добичу в начальників військових і всієї громади.

15. І встали мужі, названі по іменням, і взяли бранців, і з'одягли всіх нагих між ними з добичі, одягли їх, і обули їх, і нагодували їх, і напоїли їх, і намастили їх оливою, та й посадили на ослів усіх слабих споміж їх, і відвели їх у Ерихон, місто в пальмах, до братів їх, і вернулись в Самарию.

16. В той час послав царь Ахаз до царів Ассирийських, щоб вони стали йому до помочі,

17. Бо Ідумеї приходили ще раз і повбивали многих у Юдеї і позабірали в полон;

18. Та й Филистії понабігали були в міста на низинах і в південний край Юдеї і взяли Бетсамис і Аялон, і Гедерот, і Сохо та залежні від його міста, й Тимну з залежними від неї містами, і Гимзо та залежні від його міста, та й оселились там.

19. Так принизив Господь Юдею через Ахаза, царя Юдейського бо він розопсотив Юдею й велико грішив перед Господом.

20. І прийшов до його Теглафелласар, царь Ассирийський, але тільки був тягарем йому, замість стати йому до помочі,

21. Бо царь Ахаз забрав скарби з дому Господнього й з дому царського та від князів, і віддав цареві Ассирийському, але се нічого не помогло йому.

22. Та й в тїсний для себе час творив він беззаконня перед Господом, він — царь Ахаз:
23. Він приносив жертви богам Дамаським, думаючи, що се вони побили його, й говорив: Боги царів Сирийських помагають їм; принесу й я жертву їм, а вони поможуть менї. Але вони були на впадок йому й всьому Ізраїлеві.
24. І зібрав Ахаз посуд дому Божого, й порозбивав посуд Божого дому, й замкнув двері дому Господнього, й поробив собі жертовники по усїх кутках в Ерусалимі,
25. І по всїх містах Юдиних поробив висоти, щоб кадити инчим богам і роздратовував Господа, Бога батьків своїх.
26. Прочі його дїї і всї вчинки його, перші й останні, списані в книзї царів Юдейських та Ізраїльських.
27. І спочив Ахаз при батьках своїх, і поховали його в містї, в Ерусалимі, але не зложили його в гробовищі царів Ізрайлевих. І став царем Езекія, син його, замість його.

ГОЛОВА 29.

Езекії було двайцять пять років, як став царем, а царював він в Ерусалимі двайцять девять років; мати його звалась Авія Захаріївна.
2. І чинив він угодне в очах Господнїх, так як чинив Давид, предок його:
3. Першого таки року свого царювання, першого місяця відчинив він двері дому Господнього і поновив їх,
4. І звелїв поприходити сьвященникам та левітам, і зібрав їх на майданї, що на схід сонця;
5. І промовив до їх: Слухайте мене, левіти! тепер осьвятїтеся самі і посьвятїть дім Господа, Бога батьків ваших, і викиньте нечисть із сьвятинї.
6. Бо батьки наші проступились і робили не вподобне Господеві, Богові нашому, і покинули його й відвернули лице своє від пробутку Господнього і обернулись спиною,
7. І замкнули двері в притворі, і погасили сьвічники, й не палили курення, й не приносили всепалення в сьвятинї Бога Ізрайлевого.
8. І був гнїв Господень на Юдею й на Ерусалим, і він віддав їх на ганьбу, на спустошенне та на глум, як бачите на свої очі.
9. І оце впали батьки наші під мечем, а сини наші, й дочки наші, й жінки наші за се в полонї в землї не своїй, і до сього часу.
10. Тепер у мене на серцї, постановити завіт з Господом, Богом Ізрайлевим, щоб відвернув від нас огонь гнїву свого.
11. Сини мої, не будьте недбайливі, вас бо вибрав Господь, стояти перед лицем його, служити йому й бути в його слугами та палити йому кадило.
12. І встали левіти: Махат Амасаєнко, і Йоель Азаріенко — з синів Кагатових; а з синів Мераріїних: Кис Авдієнко, й Азарія, син Егаллелелів; а з роду Гирсонового: Йоах Зиммиєнко, й Еден Йоахенко;
13. А з синів Елизафанових: Шимрі й Еіел, а з синів Асафових: Захарія й Маттанія;
14. А з синів Еманових: Ехіел і Шимей; а з синів Ідитунових: Шемая і Уззієл.
15. Вони зібрали братів своїх і осьвятили себе, й пійшли по приказу царевому очищувати дом Господень, по слову Господньому.
16. І ввійшли сьвященники в середину дому Господнього задля очищення, й повиносили всю нечисть, яку познаходили в храмі Господньому, на двір дому Господнього, а левіти забрали те й винесли 'д Кедрон-потокові.
17. А почали осьвячувати першого дня першого місяця, а восьмого дня того ж місяця ввійшли в притвор Господнїй і очищували дом Господнїй вісїм день, а шіснайцятого дня першого місяця скінчили.
18. І прийшли в дім до царя Езекії й сказали: Ми вичистили дом Господнїй, й жертовник до всепалення й ввесь посуд його, і стіл на хлїби показні й ввесь посуд його,
19. І ввесь посуд, що закинув царь Ахаз за свого царювання в беззаконностї своїй, ми приладили й осьвятили, і ось він перед жертовником Господнїм.

20. І встав царь Езекія рано вранці, і зібрав начальників міста, і пійшов в дім Господній.

21. І привели сім назимків і сім баранів, і семеро ягнят та сім козлів на жертву про гріх за царство й за сьвятиню й за Юдею; й звелїв він синам Аароновим, сьвященникам, принести всепалення на жертівнику Господньому.

22. І порізали назимки, і взяли сьвященники кров і покропили жертовник; і порізали барани й покропили кровю жертовник; і порізали ягнята й покропили кровю жертовник.

23. І привели козлів на жертву за гріх перед лице царя й громади, і вони поклали руки свої на їх.

24. І зарізали їх сьвященники, і очистили їх кровю жертовник за для спокутування гріхів усього Ізраїля, бо царь дав наказ принести всепаленнє й жертву за гріх за всього Ізраїля.

25. І настановив він левітів в домі Господньому з кимвалами, псалтирями та цитрами, по постанові Давида й Гада, віщого у царя, та пророка Натана, бо ся постанова була від Господа через пророків його.

26. І стали левіти з музичними Давидовими прирядами, а сьвященники з трубами:

27. І звелїв Езекія принести всепаленнє на жертовник. І в той час, як почалось всепаленнє, почалося й сьпіваннє Господеві під гук труб та приборів Давида, царя Ізрайлевого.

28. І вся громада молилась, а сьпівцї сьпівали, й трубили труби, доки не скінчилось всепаленнє.

29. А як скінчилось всепаленнє, нахилився царь і всї бувші при йому й поклонились.

30. І звелїв царь Езекія й князї левітам, щоб славили Господа словами Давида та віщого Асафа, й славили вони з радощами й, нахилившись, поклонилися.

31. І промовив Езекія знов і сказав: Тепер ви посьвятили себе Господеві; приступайте ж і приносїть жертви й приноси подячні в дом Господень. І понесла вся громада жертви й приноси подячні, й кожний, хто мав щире серце, — всепалення.

32. І було число всепалень, що привели громадяни: сїмдесять волів, сто баранів та двістї ягнят — усе це на всепаленнє Господеві.

33. Йнчих присьвячених жертов було: шістьсот з товару та три тисячі з овець.

34. Але сьвященників було за мало, й вони не встигали здирати скіри з усїх всепалень, то ж помагали їм брати їх левіти, доки не скінчилось дїло й доки не осьвятились прочі сьвященники, бо левіти були скорші в осьвачуванні себе, нїж сьвященники.

35. До того ще було вельми много всепалень із жиром жертов подячних та ливних при всепаленнї. Оттак була наново заведена служба в домі Господньому.

36. І радів Езекія і ввесь народ, що Бог так направив народ, бо се все сталося несподївано.

ГОЛОВА 30.

І послав Езекія по всїй землї Ізраїльській і Юдеї, і писав листи до Ефраїма й Манассії, щоб прийшли в дом Господній в Ерусалим справляти паску Господеві, Богові Ізрайлевому.

2. І постановили на радї царь і старшини його й уся Ерусалимська громада сьвяткувати паску другого місяця,

3. Бо не могли справляти її в свій час через те, що сьвященники ще не висьвятились в довільній скількості, і народ не зійшовся в Ерусалим.

4. І припало се до вподоби, цареві і всїй громадї.

5. І постановили оповістити по всьому Ізраїлї, від Бирсабиї до Дана, щоб йшли в Ерусалим справляти паску Господеві, Богові Ізрайлевому, бо вже давно не справляли її так, як було взаконено.

6. І пійшли посланцї з листами від царя і від старшини його по всїй землї Ізраїльській та Юдеї й говорили з наказу царя: Дїти Ізрайлеві! наверніться до Господа, Бога Авраамового, Ізаакового та Ізрайлевого, а він обернеться до того останку споміж вас, що уйшли руки царів Ассирийських.

7. І не будьте такі, як батьки ваші та брати ваші, що вели себе безза-

конно перед Господом, Богом отців ваших; і він віддав їх на спустошенне, як самі бачите.

8. Не будьте тепер тугошиями, як батьки ваші, покорітесь Господеві і приходьте до сьватинї його, що він посьвятив її по віки; і служіть Господеві, Богові вашому, а він відверне від вас огонь гнїву свого.

9. Коли ви обернетесь до Господа, тодї брати ваші й дїти ваші знайдуть собі ласку в тих, що забрали їх в полон, і вернуться вони в сей край, бо Господь, Бог ваш, милосерний й добротливий, і не відверне лиця від вас, як ви обернетесь до його.

10. І ходили бігцї від міста до міста по землї Ефраїмовій і Манассіїній та Забулоновій, але вони сьміялись і глузували з їх.

11. Одначе деякі з поколїння Ассерового, Манассіїного та Забулонового покорились і прийшли в Ерусалим.

12. І була рука Божа над Юдеєю, й дала їм одно серце, щоб вволити волю царя та старшин, по слові Господньому.

13. І зібралась в Ерусалим сила народу, щоб сьвяткувати сьвято опрісночне, другого місяця, — громада дуже велика.

14. І взялись і порозвалювали жертівники, що були в Ерусалимі; і всї, що на їх палено кадила (ідолам), повалили та повкидали в потік Кедрон.

15. І закололи ягня паскальне чотирнайцятого дня другого місяця. Сьвященникам та левітам стало сором, і вони осьвятились і принесли всепаленне в дом Господнїй.

16. І поставали на свойму місцї по порядку свойму, по закону Мойсея, чоловіка Божого. Сьвященники кропили кроввю, (беручи її) з рук левітів.

17. А що в зборі багато було таких, що не осьвятились, то замість нечистих різали левіти ягня паскальне задля посьвячення Господеві.

18. Багато з народу, найбільше з поколїння Ефраїмового та Манассіїного, Іссахарового та Забулонового, не обчистилось; одначе ж вони їли паску, не по постанові.

19. Але Езекія помолився за їх, промовляючи: Нехай благий Господь простить кожного, хто направив своє серце до того, щоб шукати Господа Бога, Бога батьків своїх, хоч і без сьвятого обчищення.

20. І почув Господь Езекію, і простив народові.

21. І справляли сини Ізрайлеві, що знаходились в Ерусалимі, сьвято опрісенокове через сїм день з великими радощами; а левіти та сьвященники славили по всяк день Господа на приборах до вихвалювання Господа.

22. І говорив Езекія по серцї всїм левітам, що були тямущі в службі Господеві. І їли сьваточне сїм день, приносячи жертви мирні й славлючи Господа, Бога отців своїх.

23. І постановили уся громада сьвяткувати других сїм день, і пробули цї сїм день в радощах;

24. Бо Езекія, царь Юдейський, достачив для громади тисячу назимків і десять тисяч овець, та й дуки достачили для громади тисячу назимків і десять тисяч овець, і сьвященників висьвятилось вже багато.

25. І веселились усї, що зібрались із Юдеї, і сьвященники й левіти, і ввесь збір, що посходився з Ізраїля, та й чужинцї, що поприходили з землї Ізраїльської і проживали в Юдеї.

26. І була велика радість в Ерусалимі, бо від часу Соломона, сина Давидового, царя Ізрайлевого, не бувало схожого на се в Ерусалимі.

27. І встали сьвященники та левіти, і благословили народ; і був вислуханий голос їх, і дійшла молитва їх до сьвятого пробутку його, на небеса.

ГОЛОВА 31.

Скінчивши все це, пійшли всї Ізрайлитяне, що там були, по містах Юдейських і порозбивали ідолів, повирубували посьвячені дерева, й спустошили висоти та жертовники по всїй Юдеї і в землї Беняминовій Ефраїмовій та Манассіїній, цїлковито. А потім повертались всї сини Ізрайлеві, кожний в свою державу, в свої міста.

2. І постановив Езекія черги для сьвященників та левітів по віддїлах їх,

кожного до його діла, сьвященничого або левітського, при всепаленнї та при жертвах мирних, до служби, до хвалення та славлення, й коло воріт дому Господнього.

3. І відїлив царь частку з свого майна на всепалення: на всепаленнє ранїшні й вечірні, й на всепалення щосуботні та новомісячні, і на сьвята, як написано в законї Господньому.

4. І звелїв він народові, що жив в Ерусалимі, давати належне удержаннє сьвященникам та левітам, щоб могли пильнувати закону Господнього.

5. Як сей приказ оповіщено, то сини Ізрайлеві назносили силу первоплодів збіжжя, вина, й оливи, й меду, та й з усього, що родить земля, понаносили дуже багато десятин.

6. І Ізрайлитяне та Юдеї, що жили в містах Юдейських, приставили так само десятини з товару та овець, та десятини з пожертвування, присьвяченого Господеві, Богові їх; і понаскладували купи — купи.

7. Третього місяця почали складати купи, а сьомого місяця скінчили.

8. І прийшли Езекія та дуки, і побачили купи, та й дякували Господеві й його народові, Ізраїлеві.

9. І спитав Езекія сьвященників та левітів про ті купи.

10. І відповів йому Азарія, первосьвященник, з дому Садокового, й сказав: Від того часу, як почали носити приноси в дом Господнїй, їли ми до схочу, і багато зісталось; бо Господь благословив народ свій. І з того, що зісталось, набралось оце множество.

11. І звелїв Езекія приладити кімнати, що при домі Господньому. І приладили.

12. І попереносили туди приноси, й десятини, й присьвяти з усією вірністю. І був за начальника при їх Хонанїя, левіт, та Симей, брат його, за другого.

13. А Ехіїл і Азарія, і Нахат, і Асаїл, і Еримот, і Йозавад, і Елїел, і Ісмахія, й Махат, і Бенанїя були доглядниками під рукою Хонанїї та Симея, брата його, по приказу царя Езекії та Азарії, начальника при домі Божому.

14. Коре, син Імнин, левіт, дверник на східньому боцї, був при доброхітнїх приносах Богові, до видавання принесеного Господеві й важнїйших посьвятів.

15. А під його рукою Еден і Минїямин, і Ешуа, й Шемаїя, і Амарія та Шеханїя в містах сьвященничих, щоб вірно роздавати братам своїм частї, як більшому, так і малому,

16. А окрім їх спису, усім мужого полу від трьох років і більше, — усім, що ходили до дому Господнього задля щоденного дїла, задля служби їх, по урядах їх і по віддїлах їх,

17. І записаним в списї сьвященникам, по їх поколїннях, і левітам від двайцяти років і більше, по їх урядах, по їх віддїлах,

18. І записаним в списї з усїма їх малолїтками, з їх жінками, з їх синами й з їх дочками, — усьому товариству; бо вони з усією вірністю присьвятили себе на сьвяту службу.

19. І з синів Ааронових, сьвященників, по оселях навкруги їх міст, були на кожне місто настановлені мужі названі по іменнях, щоб роздавати частї всїм мужого полу у сьвященників і всїм записаним в спис у левітів.

20. От що зробив Езекія по всїй Юдеї, — і робив він добре і правдиве й справедливе перед лицем Господа, Бога свого.

21. А во всїм, що він починав задля служби домові Божому та задля держання закону й заповідей, маючи думку про Бога свого, дїяв він із щирого серця свого, і йому велося.

ГОЛОВА 32.

Після таких дїл та вірностї, прийшов Сеннахирим, царь Ассирийський, і вступив у Юдею, і облїг утверджені міста, й задумав загарбати їх собі.

2. Як Езекія побачив, що прийшов Сеннахирим, маючи на думцї воювати проти Ерусалиму;

3. То постановив з князями своїми та з своїми військовими людьми позасипати водні джерела, що за містом; і ті допомогли йому.

4. І зібралась сила народу, і засипали всї джерела й потік, що переплив тую сторону, кажучи: Нехай не

знайдуть царі Ассирийські, що поприходили, багато води, (щоб не мали сили).

5. І поновив він сквапно ввесь мур, що був завалився, та построїв наверху башту, а знадвору поставив другий мур, і укріпив Милло в місті Давидовому, й наготував безліч зброї та щитів.

6. І настановив військових начальників над народом, і зібрав їх перед себе на майдан коло міської брами, і промовляв їм до серця, й сказав:

7. Кріпіться й будьте відважні, не бійтесь і не лякайтесь царя Ассирийського і всього множества, що з ним; бо з нами більше ніж з ним:

8. З ним рамя тїлесне, а з нами Господь, Бог наш, щоб помагати нам і битись в битвах наших. І скріпився народ від таких слів Езекії, царя Юдейського.

9. Після сього послав Сеннахирим, царь Ассирийський, своїх слуг у Ерусалим, — сам він стояв проти Лахиса, і вся сила його з ним, — до Езекії, царя Юдейського, й до всїх Юдеїв, що в Ерусалимі, сказати:

10. Так говорить Сеннахирим, царь Ассирийський: На що ви покладаєте надїю й седите в твердинї в Ерусалимі?

11. Чи не зводить вас Езекія, щоб заморити вас на смерть голодом та спрагою, говорячи: Господь, Бог наш, спасе нас від руки царя Ассирийського?

12. Чи ж не сей то Езекія опустошив висоти його й жертовники його, та й сказав Юдеї та Ерусалимові: Перед одним жертовником покланяйтесь і палїть на йому кадило?

13. Хиба ж ви не знаєте того, що зробив я й батьки мої з усїма народами країв? Чи змогли ж боги народів тих земель спасти свій край від руки моєї?

14. Котрий з усїх богів в народів, вигублених батьками моїми, зміг урятувати свій народ від руки моєї? Як же зможе ваш Бог спасти вас від руки моєї?

15. І тепер нехай не ошукує вас Езекія й не відхиляє вас на такий спосіб; не йміть йому віри. Коли нї один бог нї в одного народу й царства не мав сили спасти свій народ від моєї руки та від руки батьків моїх, то й ваш Бог не спасе вас від руки моєї.

16. І багато ще говорили слуги його проти Господа Бога та проти Езекії, слуги його.

17. І листи писав він, а в них зневажав Господа, Бога Ізраїлевого й говорив проти його такі слова: Як боги народів земних не спасли своїх народів від моєї руки, так і Бог Езекіїн не врятує свого народу від руки моєї.

18. І кричали вони голосним криком мовою Юдейською до народу Ерусалимського, що був на мурі, щоб настрахати його, й злякати його, та взяти місто.

19. І говорили про Бога Ерусалима, неначе про богів народів землї, — виробів рук людськи.

20. І помолився царь Езекія й пророк Ісаїя Амосенко, і взивали до неба.

21. І послав Господь ангела, і вигубив він усїх хоробрих і головного начальника, і начальників в війську царя Ассирийського. І вернувся він засоромлений в свій край; і як прийшов в дім бога свого, то його сини, що вийшли з чересел його, вбили його там мечем.

22. Так спас Господь Езекію і осадників Ерусалимських від руки Сеннахирима, царя Ассирийського, і від руки всїх; і хоронив їх звідусїль.

23. Тодї многі приносили дари Господеві в Ерусалим і дорогі речі Езекії, цареві Юдейському. І став він після сього великим в очах усїх народів.

24. В той час заслаб Езекія смертельно. І помолився Господеві, і він вислухав його і показав йому чудо.

25. Але не подякував Езекія за послані йому добродїйства; бо згордїло серце його. І був на його гнїв Божий й на Юдею, й на Ерусалим.

26. Але як впокорився Езекія, через те що згордїло було серце його, сам він і осадники Ерусалимські, то не впав на його гнїв Господнїй за часів Езекії.

27. І мав Езекія багацтво й славу дуже велику, й зробив собі скарбів-

ню на срібло й золото, й дороге каміннє, та на пахощі, і щити, й на всякий дорогоцінний посуд,

28. І комори на добутки з землї, на хліб, вино й оливу, і стайнї про всякий скот, і загороди про череди;

29. І побудував собі міста. А черед овець та товару було в його дуже много, бо Бог дав йому дуже великі маєтки.

30. Він же, Езекія, загатив верхню течію води Геона й провів її на низ до західнього боку міста Давидового; й щастилось Езекії в кожному дїлї його.

31. Тільки при посланцях від князїв Вавилонських, що посилали до його спитати про чудо, бувше на землї *, покинув його Бог, щоб вивірити його і виявити все, що в його на серцї.

32. Прочі дїї Езекіїні і чесноти його списані в видїнні Ісаїї Амосенка, пророка, і в книзї царів Юдейських та Ізраїльських.

33. І спочив Езекія при батьках своїх, і поховали його над гробовищем синів Давидових; і віддали йому пошану після його смертї всї Юдеї і осадники Ерусалимські. І став царем Манассія, син його, замість його.

ГОЛОВА 33.

Манассії було дванайцять років, як став царем, а пятьдесять пять років царював він у Ерусалимі.

2. І чинив він невгодне в очах Господнїх, ійдучи за гидотами народів, що їх прогнав Господь зперед лиця синів Ізрайлевих:

3. І побудував знов висоти, що попустошив Езекія, батько його, й построїв жертовники Баалам, і позаводив диброви, та поклонявся усьому воінству небесному, і служив йому;

4. І спорудив жертовники в домі Господньому, що про його заповідав Господь: в Ерусалимі буде імення моє по віки;

5. І построїв жертовники усьому воінству небесному на обох дворах дому Господнього.

6. Таки ж переводив він синів своїх через огонь у долинї сина Енномового, й знахорював, і ворожив і чарував, і позаводив викликачів мертвих та чарівників, і коїв богато злого в очах Господа, щоб його гнївити.

7. І поставив вирізаного ідола, що його зробив, у домі Божому, що про його говорив Бог Давидові та Соломонові, синові його: в сьому домі та в Ерусалимі, що я вибрав ізпоміж усїх поколїнь Ізрайлевих, положу я імя моє навіки;

8. І не допущу виступити нозї Ізраїля з сієї землї, що я затвердив за батьками їх, коли тільки пильнувати муть, щоб виконувати все, що я заповідав їм, по всьому закону й постановам, і приказам, наданим рукою Мойсейовою.

9. І так довів Манассія Юдею та осадників Ерусалимських до того, що вони чинили гірше від тих народів, яких вигубив Господь зперед лиця синів Ізрайлевих.

10. І говорив Господь до Манассії й до народу його, але вони не слухали.

11. І навів Господь на їх воєводів царя Ассирийского; й забили вони Манассію в кайдани, й закували його в ланцюги та й одвели в Вавилон.

12. Та в тїснотї своїй став він благати лице Господа, Бога свого, і смирився вельми перед Богом батьків своїх.

13. І помолився йому, і Бог прихилився до його й вислухав благання його й вернув його в Ерусалим на царство його. І пересьвідчився Манассія, що Господь є Богом.

14. І після того построїв він знадвірний мур міста Давидового, на західньому боцї Геона, долиною аж до приходу в рибні ворота; й протяг його кругом Офела, і підвів його високо. І настановив воєводів по всїх утверджених містах в Юдеї.

15. І повикидав чужоземних богів і ідола з дому Господнього, й усї божницї, які понаставляв на горі при домі Господньому і в Ерусалимі, та й повикидав їх за місто.

16. І поставив наново жертовник Господнїй, і приніс на йому жертви мирні й похвальні, і звелїв Юдеям, щоб служили Господеві, Богові Ізрайлевому.

* 4. Цар. 10—14.

17. Але народ приносив ще жертви на висотах, хоч то й Господеві, Богові свойму.

18. Прочі дії Манассіїні і його молитва до Бога свого, і слова пророків, що говорили до його в імя Господа, Бога Ізраїлевого, знаходяться в записах про царів Ізраїлевих.

19. Та й молитва його, і те, що Бог прихилився до його, й усї його гріхи та беззаконності його, і місця, на яких він завів був висоти й поставив образи Астарти та ідолів, перед тим нїм упокорився, списані в записах Хозая.

20. І спочив Манассія при батьках своїх, і поховали його в його домі. І став царем Амон, син його, замість його.

21. Двайцять два роки було Амонові, як став царем, а два роки царював в Ерусалимі,

22. І чинив невгодне в очах Господнїх так, як чинив Манассія, батько його: і всїм ідолам, що поробив Манассія, батько його, приносив Амон жертви й служив їм.

23. І не смирився перед лицем Господнїм, як був смирився Манассія, отець його; назворіт, Амон збільшив гріхи свої.

24. І змовились на його слуги його і вбили його в його домі.

25. Але народ землї повбивав усїх, що були в змові проти царя Амона; і постановив народ царем Йосію, сина його замість його.

ГОЛОВА 34.

Йосії було вісїм років, як став царем, а царював у Ерусалимі трийцять і один рік.

2. І чинив він угодне в очах Господнїх, і ходив путьми Давида, предка свого, і не відхилявся нї праворуч, нї лїворуч.

3. Бувши ще хлопцем, восьмого року свого царювання, почав він обертатись до Бога Давида, предка свого, а дванайцятого року почав вичищати Юдею та Ерусалим від висот і дубров, і від вирізаних та вилитих ідолів.

4. І повалили перед лицем його жертовника Баалів та ідолів, що стояли на їх; і повирубував він сьвящені дерева, а повирізувані та повиливані ідоли поламав і порозбивав на порох, та й порозсипав по могилах тих, що приносили їм жертви;

5. Ба і кості жерців попалив на їх жертівниках, і вичистив Юдею й Ерусалим.

6. Так само в містах Манассії, й Ефраїма, й Симеона, аж до поколїння Нефталїєвого, і в спустошених їх околицях,

7. Порозвалював він жертівники й сьвящені дерева, а ідоли порозбивав на порох, і всї статуї потовк по всїй землї Ізраїлській, і вернувся в Ерусалим.

8. Вісїмнайцятого року свого царювання, після вичищення землї та дому Божого, послав він Шафана, сина Ацаліїного, та начальника міста Маасею, та Йоаха, сина Йоахазового, дїєписця, поновити дом Господа, Бога свого.

9. І прийшли вони до первосьвященника Хелкії, і віддали срібло, дане на дом Божий, яке левіти, що стояли на сторожі коло порога, зібрали з рук Манассії та Ефраїма, й усїх инчих Ізраїлитян, і з усього Юди та Бенямина, та з осадників Ерусалимських,

10. І віддали до рук майстрам, приставленим до дому Господнього, щоб роздавали його робітникам, що робили в домі Господньому при направі й обнові дому.

11. А вони роздавали теслям і мулярям на закуп тесаного каміння та деревнї на вязання та на покрівлю будинків, що їх повалили царі Юдейські.

12. Цї люде працювали щиро коло роботи; а задля догляду за ними були приставлені: Яхат та Обадія, левіти з синів Мераріїних, та Захарія й Мешуллам із синів Кагатових, і всї левіти, що вміли грати на музичних прирядах.

13. Вони ж були наглядачами за двигарями й наглядали за всїма робітниками при кожнїй роботї; з левітів же були й писарі й наглядачі, й придверники.

14. Як же вони виймали срібло, дане на дом Господнїй, тодї Хелкія, сьвя-

щенник, знайшов книгу закону Господнього*, дану рукою Мойсея.
15. І почав Хелкія, й сказав писареві Шафанові: Я знайшов книгу закону в домі Господньому. І подав Хелкія ту книгу Шафанові.
16. І поніс Шафан книгу до царя, а при сьому приніс цареві звістку: Все, що приказано слугам твоїм, вони роблять;
17. І висипали срібло, яке знайшли в домі Господньому, і передали його в руки наглядачам і в руки виконуючим роботи.
18. Над те оповістив писар Шафан цареві, кажучи: Та й книгу дав менї Хелкія, сьвященник. І читав її Шафан перед царем.
19. Як почув царь слова закону, то й роздер на собі одежу.
20. І дав царь приказ Хелкії і Ахикамові, синові Шафановому, й Абдонові, синові Михеєвому, й Шафанові писареві, і Асаїї, слузї царському, кажучи:
21. Пійдїть, запитайте в Господа про мене й про оставших в Ізраїлї, і про Юду що до слів сієї знайденої книги; бо великий гнїв Господа, що запалав на нас за те, що батьки наші не держали слова Господнього, щоб чинити все написане в сїй книзї.
22. І пійшов Хелкія й ті, що від царя, до Олдани-пророчицї, жінки Шаллума, сина Тавкегата, сина Хасриного, доглядника одеж, — а жила вона на другому кутї Ерусалиму, — й говорили з нею про се.
23. І сказала вона їм: Так говорить Господь, Бог Ізраїлїв: скажіть тому чоловікові, що послав вас до мене:
24. Так говорить Господь: Ось я нашлю пагубу на се місце та на осадників його всї прокляття, написані в книзї, що її читали перед лицем царя Юдейського,
25. За те, що покинули мене й кадили иншим богам, щоб гнївати мене всїма вчинками рук своїх. І гнїв мій запалає над сим місцем, і не згасне.
26. А цареві Юдейському, пославшому вас запитати в Господа, скажіть так: ось як говорить Господь, Бог Ізраїлїв, про слова, що ти чув:
27. Тим, що помякшило твоє серце, і ти впокорився перед Богом, почувши слова його про се місце й про осадників його, — і ти впокоривсь передо мною, й роздер одежу свою, і плакав передо мною; то й я вислухав тебе, говорить Господь:
28. От я прилучу тебе до батьків твоїх, і зложать тебе в твоє гробовище в спокої, і не побачиш на свої очі всього того лихолїття, що я нашлю на се місце й на осадників його. І принесли цареві відповідь.
29. І послав царь, і зібрав усїх старшин із Юдеї та Ерусалиму.
30. І пійшов царь у дім Господень, а з ним усї Юдеї й осадники Ерусалимські, й сьвященники й левіти, і ввесь народ від найбільшого до найменьшого; і він прочитав їм голосно всї слова книги завіту, знайденої в домі Господньому.
31. І став царь на свойму місцї, і постановив завіт перед лицем Господа, йти в слїд за Господом і держати заповідї його, і обявлення його, й постанови його з усього серця свого й з усієї душі своєї, щоб здійснити слова завіту, написані в сїй книзї.
32. І звелїв царь ствердити се клятьбою всїм, що знаходились в Ерусалимі і в землї Беняминовій; і почали осадники Ерусалимські поводитись по завіту Бога, Бога батьків своїх.
33. І повідкидав Йосія всю гидоту з усїх земель, що в синів Ізрайлевих; і приказав усїм, що знаходились в Ізраїлї, служити Господеві, Богові свойму. І за ввесь час живоття його не одступали вони від Господа, Бога отцїв своїх.

ГОЛОВА 35.

І справив Йосія в Ерусалимі паску Господеві, і закололи ягня паскальне чотирнайцятого дня першого місяця.
2. І поставив він сьвященників на їх урядах, і заохочував їх до служби в домі Господньому.
3. І сказав левітам, наводившим на путь усїх Ізраїлитян, присьвяченим Господеві: Поставте скриню сьвяту

* Пяту книги Мойсейову. Гляди 4. Цар. 22, 8.

в храмі, що його збудував Соломон, син Давидів, царь Ізрайлїв; непотрібно вам носити її на плечах; служіть тепер Господеві, Богові нашому, і народові його, Ізраїлеві.

4. Станьте по поколїннях ваших, по чергах ваших, як приказано Давидом, царем Ізрайлевим, і як приказано Соломоном, сином його;

5. І стійте в сьвятинї по віддїлах поколїнь братів ваших, синів народу, й по роздїлу поколїнь у левітів.

6. І заколїте паскальне ягня, і посьвятїться, й приготуйте братів ваших, щоб чинили по слові Господньому через Мойсея.

7. І дав Йосія даром синам народу, всїм, що там знаходились, із отар ягнят та молодих козлів, усе на жертву паскальню, числом трийцять тисяч, і три тисячі волів. Се з майна царевого.

8. Та й князї його давали по щиростї даром народові, сьвященникам і левітам. А Хелкія й Захарія, й Ехіїл, зверхники в домі Божому, дали сьвященникам на жертву паскальну дві тисячі шістьсот (овець, ягнят та козлів) і триста волів;

9. А Хананія і Шемаїя і Натанаїл, брати його, і Хашавія, і Еїєл і Йозавад, начальники над левітами, подарували левітам на жертву великодну (овець) пять тисяч та пятьсот волів.

10. Так уладжено (все) до служби. І стали сьвященники на своє місце, та й левіти по своїх чергах, по царському наказу.

11. І закололи ягня паскальне. І сьвященники кропили кроввю, беручи її з рук левітів, а левіти здоймали скіру.

12. І роздїлили призначене на всепаленнє, й те що малось роздати по віддїлах поколїнь у народї на приноси Господеві, як написано в книзї Мойсейовій. Те ж саме зробили й з волами.

13. І спекли ягня паскальне на жару, по постанові; а мирні жертви варили в казанах, горшках та в ринках, і роздали швидко всьому народові;

14. А потім варили собі й сьвященникам, бо сьвященники, сини Ааронові, робили коло приносин всепалення та коло жиру до ночі; тим то й варили левіти собі й сьвященникам, синам Аароновим, напослїдку.

15. А сьпівцї, сини Асафові, зіставались на своїх місцях, по постанові Давида, й Асафа, і Емана та Ідитуна, віщого царського, та й воротарі при кожнїй брамі; їм не було чого відходити від своєї служби, бо їх брати, левіти, варили для їх.

16. Оттак була впорядкована вся служба Господеві того дня, щоб обходити паску і принести всепалення на жертовнику Господньому після приказу царя Йосії.

17. І справляли сини Ізрайлеві, що там були, паску в той час і сьвято опрісноків через сїм днів.

18. І не справляли такої паски в Ізраїлї від часів пророка Самуїла; та й зпоміж усїх царів Ізрайлевих не обходив нї один такої паски, яку справив Йосія, й сьвященники, й левіти, й усї Юдеї, й Ізрайлитяне, що там були, й осадники Ерусалимські.

19. Вісїмнайцятого року царювання Йосіїного сьятковано сю паску.

20. Після сього всього, що зробив Йосія в домі Божому, пійшов Нехао, царь Египецький, на войну до Кархемису на Евфратї; і вийшов Йосія на зустріч йому.

21. І послав Нехао до його посланцїв сказати: Що менї й тобі, царю Юдейський? Не проти тебе йду я тепер, але туди, де в мене війна. І Бог звелїв менї поспішати; не спротивлюйся Богові, що зо мною, щоб він не згубив тебе.

22. Але Йосія не оступився від його, а налагодився, щоб стати до битви з ним, і не послухав слів Нехао з уст Божих, і виступив до битви на рівнинї Мегиддо.

23. І стрільнули стрілцї на царя Йосію; й сказав царь своїм слугам: Відведїть мене, бо я тяжко ранений.

24. І звели його слуги його з колесницї, й посадили його на другий віз, що був у його, і відвезли його в Ерусалим. І вмер він, й поховали його в гробовищах батьків його. І плакали Юдея й Ерусалим за Йосією.

25. Оплакав Йосію й Еремія в пісьнї плакальній; і всї сьпівцї та сьпівач-

ки говорили про Йосію в своїх плакальних пісьнях, відомих до сього часу, й передали їх на вжиток в Ізраїлї; й записані вони в книзї пісень плакальних.

26. Прочі дїї Йосії і чесноти його, згідні з приказаним у законї Господньому,

27. І вчинки його, перші й останні, записані в книзї царів Юдейських та Ізраїльських.

ГОЛОВА 36.

І взяв народ землї Йоахаза, сина Йосіїного, й настановили його царем замість батька його, в Ерусалимі.

2. Було ж Йоахазові двайцять і три роки, як став царем, а царював три місяцї в Ерусалимі.

3. І скинув його царь Египецький, прийшовши в Ерусалим, і накинув на край данину сто талантів срібла й талант золота.

4. І настановив царь Египецький царем над Юдеєю та Ерусалимом Елїякима, брата його, і змінив імення його на Йоакима; а Йоахаза, брата його, взяв Нехао та одвів його в Египет.

5. Йоакимові було двайцять пять років, як став він царем, а царював він в Ерусалимі одинайцять років. І робив він невгодне в очах Господа, Бога свого.

6. Проти його виступив Навуходоносор, царь Вавилонський, і закував його в кайдани, щоб відвести його в Вавилон.

7. І переніс Навуходоносор часть посуду дому Господнього в Вавилон, і зложив його в своїй божницї в Вавилонї.

8. Прочі дїї Йоакима й гидоти його, які він чинив, і які в йому знайдено, списані в книзї царів Ізраїльських та Юдейських. І став царем Ехонїя, син його, замість його.

9. Ехонїї було вісімнайцять років, як став царем, а царював він у Ерусалимі три місяцї й десять день. І робив він невгодне в очах Господнїх.

10. Через рік послав царь Навуходоносор і звелїв взяти його в Вавилон разом із дорогим посудом дому Господнього, і настановив царем над Юдеєю й Ерусалимом Седекію, брата його,

11. Седекії було двайцять один рік, як став царем, а царював він в Ерусалимі одинайцять років.

12. І чинив він невгодне в очах Господа, Бога свого. Він не впокорився перед пророком Еремією, що говорив із уст Господнїх.

13. І відпав від царя Навуходоносора, взявшого клятьбу з його в імя Бога, — й вчинив тугою шию свою й серце своє таким упрямим, що не обернувся до Господа, Бога Ізрайлевого.

14. До того ще й уся старшина між сьвященниками й народом грішила багато, йдучи слїдом за всїми гидотами поганськими, й поганили дом Господень, що він посьвятив в Ерусалимі.

15. І Господь, Бог батьків їх, посилав до їх посланцїв своїх з раннього ранку, бо жалував він свій народ і пробуток свій.

16. Але вони знущались над посланими від Бога й нехтували його словами, й глузували з пророків його, доки не зійшов гнів Господа на народ його так, що не було йому спасення.

17. І навів він на їх Халдейського царя, — а той повбивав молодиків їх мечем в домі сьвятому їх, і не пожалував нї хлопця нї дївчини, нї старого, нї сивого: все віддав Бог в руку його.

18. І ввесь посуд дому Божого, великий і малий, і скарби дому Господнього, й скарби царя та його князїв, усе попереносив він у Вавилон.

19. І спалили дім Божий, і збурили мур Ерусалимський, і попалили огнем усї його палати, і всї дорогоцїнності його поруйнували.

20. І попереводив він у Вавилон всїх, хто зістався від меча, й були вони невольниками його й синів його аж до часу царювання царя Перського,

21. Доки не справдилось слово Господнє через уста Еремії, й земля не відсьвяткувала субот своїх. Бо через увесь час запустїння вона суботувала, доки не скінчилось сїмдесять років.

22. А першого року Кира, царя Перського, — щоб справдилось слово Го-

сподне через Еремііні уста, — збудив Господь дух Кира, царя Перського, і він велів оповістити по всьому свойму царству словом і письмом, і сказати:
23. Так говорить Кир, царь Перський: Господь, Бог небесний, дав менї всї царства на землї, й звелїв менї збудувати йому дім в Ерусалимі, що в Юдеї. Хто є поміж вами — з усього народу його, нехай буде Господь, Бог його, з ним і нехай їйде туди.

КНИГА ЕЗДРИ.

ГОЛОВА 1.

Першого року Кира, царя Перського, — щоб справдилось слово Господне, через Еремііні уста, — розбудив Господь дух Кира, царя Перського, й він звелїв оповістити по всьому свойму царстві словом і письмом:

2. Так говорить Кир, царь Перський: Господь, Бог небесний, дав менї всї царства на землї, й звелїв менї збудувати йому дім в Ерусалимі, що в Юдеї.

3. Хто є споміж вас з усього народу його, — нехай буде Бог його з ним — і нехай їйде в Ерусалим, що в Юдеї, і будує дім Господа, Бога Ізраїлевого, того Бога, що в Ерусалимі.

4. А всї ті, що зістались, по всїх місцях, де б хто нї жив, нехай допоможуть йому осадники того місця сріблом і золотом, і инчим добром та товаром, жертвуючи по добрій волї на дом Божій, що в Ерусалимі!

5. І знялись голови над поколїннями Юдиними та Беняминовими, й сьвященники й левіти, кожний, в кому Бог розбудив дух його, щоб їйти будувати дом Господень, що в Ерусалимі.

6. І всї їх сусїди допомагали їм срібними посудинами, золотом і инчим добром і товаром, та дорогими речами окрім усяких добровільних дарів на храм.

7. І царь Кир виніс посуд дому Господнього, що Набуходоносор забрав був з Ерусалиму та зложив в домі свого бога, —

8. І виніс його Кир, царь Перський, рукою Митридата скарбника; а сей, перелїчивши, здав його Шешбазарові, князеві Юдейському.

9. І ось число їх: блюд золотих трийцятеро, блюд срібних тисяча, ножів двайцять девять;

10. Чаш золотих трийцять, чаш срібних инших чотириста десять, других посудин тисяча.

11. Усїх посудин, золотих та срібних, пять тисяч чотириста: Усе це взяв із собою Шешбазар, як одсилано виселенцїв із Вавилону в Ерусалим.

ГОЛОВА 2.

Оце сини краю з виселених бранцїв, що їх Набуходоносор, царь Вавилонський, одвів був у Вавилон, повернувші в Ерусалим та Юдею, кожний в своє місто, —

2. Прийшовші з Зоровавелем, Ісусом, Неємією, Сараєм, Реелаєм, Мардохеєм, Білшаном, Мисфаром, Бигваєм, Рехумом, Бааном. Число людей народу Ізраїлевого:

3. Синів Пароша дві тисячі сто сімдесять два;

4. Синів Сафатії триста сїмдесять два;

5. Синів Араха сїмсот сїмдесять пять;

6. Синів Пахат-Моава, з синів Ісуса та Йоаба, дві тисячі вісімсот дванайцять;

7. Синів Елама тисяча двістї пятьдесять чотири;

8. Синів Заттуя девятьсот сорок пять;

9. Синів Закхая сїмсот шістьдесять;

10. Синів Банія шістьсот сорок два;

11. Синів Бебая шістьсот двайцять три;

12. Синів Азгада тисяча двістї двайцять два;

13. Синів Адоникама шістьсот шістьдесять шість;

14. Синів Бігбая дві тисячі пятьдесять шість;

15. Синів Адина чотириста пятьдесять чотири;
16. Синів Атера, з дому Езекії, девятьдесять вісім;
17. Синів Безая триста двайцять три;
18. Синів Йори сто дванайцять;
19. Синів Хашума двісті двайцять три;
20. Синів Гиббара девятьдесять пять;
21. Що родом з Бетлеєму, — сто двайцять три;
22. Мужів з Нетофи пятьдесять шість;
23. Мужів з Анатота сто двайцять вісім;
24. Що родом з Азмавета, сорок два;
25. Що родом з Киріят-Яриму, Кефири та Беероту, сімсот сорок три;
26. Що родом з Рами та Геви, шістьсот двайцять один;
27. Мужів з Михмаса сто двайцять два;
28. Мужів з Бетеля та Гая двісті двайцять три;
29. Що родом з Нево, пятьдесять два;
30. Що родом з Магбиша, сто пятьдесять шість;
31. Синів другого Елама тисяча двісті пятьдесять чотири;
32. Синів Хирама триста двайцять;
33. Що родом з Лидди, Хадида та Оно, сімсот двайцять пять;
34. Що родом з Ерихону, триста сорок пять;
35. Що родом з Сенаї, три тисячі шістьсот трийцять;
36. Сьвященників: синів Едаї, з дому Ісусового, девятьсот сімдесять три;
37. Синів Іммера тисяча пятьдесять два;
38. Синів Пашхура тисяча двісті сорок сім;
39. Синів Харима тисяча сімнайцять;
40. Левітів: синів Ісуса та Кадмуїла, з Годавіїніх синів, сімдесять чотири;
41. Сьпівців: синів Асафа сто двайцять вісім;
42. Синів воротарів: сини Шаллума, сини Атерові, сини Тилмонові, сини Аккувові, сини Хатітині, сини Шоваєві, — всього сто трийцять девять.
43. Нетинеїв: сини Зихи, сини Хасуфи, сини Таббаота,
44. Сини Кероса, сини Сіяги, сини Фадона,
45. Сини Лебани, сини Хагаби, сини Аккува,
46. Сини Хагава, сини Шамлая, сини Ханана,
47. Сини Гіддела, сини Гахара, сини Реаї,
48. Сини Резина, сини Некоди, сини Газзама,
49. Сини Уззи, сини Песеаха, сини Бесая,
50. Сини Асни, сини Меунима, сини Нефисима,
51. Сини Бакбука, сини Хакуфи, сини Хархура,
52. Сини Базлута, сини Мехіди, сини Харші,
53. Сини Баркоса, сини Сісри, сини Тамаха,
54. Сини Незіяха, сини Хатифи,
55. Сини слуг Соломонових: сини Сотая, сини Гассоферета, сини Феруди,
56. Сини Яали, сини Даркона, сини Гіддела,
57. Сини Сефатії, сини Хаттила, сини Похерета з Газзебаїма, сини Амія,
58. Усього — нетинеїв і синів слуг Соломонових триста девятьдесять два.
59. А оце ті, що вийшли з Телмелаха, Тел-харші, Херуб-Аддан-Іммера, та що не могли сказати про своє поколїннє й про своє племя — чи вони від Ізраїля:
60. Сини Делаї, сини Товії, сини Некоди, шістьсот пятьдесять два.
61. А з синів сьвященницьких: сини Хабаї, сини Гаккоза, сини Берзеллія, що взяв жінку з дочок Берзеллія, Галаадія, й став зватись їх іменнєм.
62. Вони шукали свого родовідного запису, та не знайшлось його, та через те вилучено їх від сьвященства.
63. І Тиршата сказав їм, щоб вони не їли від великих сьвятощів, доки не настане сьвященник із урімом і туммімом.
64. Усієї громади загалом було сорок дві тисячі триста шістьдесять душ,
65. Окрім слуг їх та служебок їх, а тих було сім тисяч триста трийцять сім, а між ними сьпівців та сьпівачок двісті.
66. Коней в їх — сімсот трийцять шість; мулів у них двісті сорок пять;

67. Верблюдів у їх чотириста трийцять пять; ослів шість тисяч сїмсот двайцять.

68. Декотрі з голов над поколїннями, прийшовши до дому Господнього, що в Ерусалимі, жертвували доброхіть на дім Божий, щоб наново поставити його на основах його.

69. По своїй змозї дали вони до скарбівнї на веденнє роботи шістьдесять одну тисячу драхм золота і пять тисяч мін срібла*, та сто сьвященницьких риз.

70. І стали жити сьвященники й левіти, й народ і сьпівцї, й воротарі, і нетинеї в своїх містах, і ввесь Ізраїль по своїх містах.

ГОЛОВА 3.

Як настав сьомий місяць, і Ізрайлеві сини вже були в містах, тодї зібрався народ, як один чоловік, в Ерусалимі.

2. І встав Ісус, син Йоседеків, і брати його, сьвященники, й Зоробабель, син Салатиїлів, та брати його, й построїли вони жертівник Богові Ізрайлевому, щоб приносити на йому всепалення, як написано в законї Мойсея, чоловіка Божого.

3. І поставили жертівник на основі його, бо вони боялись народів чужоземнїх; і почали приносити на йому всепалення Господеві, всепалення поранїшні й вечірні.

4. І справили празник кучок, як написано, з щоденним всепаленнєм в наказаному числї, після постанови на кожний день.

5. І потім приносили всепаленнє повсячасне, нового місяця й на всї сьвята, присьвячені Господеві, й доброхітні приноси Господеві від кожного, хто був щирий.

6. Від першого таки дня сьомого місяця почали приносити всепалення Господеві. А під храм Господень не були ще основи заложені.

7. І стали видавати срібло камянотесам і теслям, і харч і напої й оливу Сидонцям та Тирійцям, щоб приставляли кедрину з Ливану морем у Яфу, по дозволу Кира, царя Перського.

8. Другого року після свого приходу до дому Божого в Ерусалим, другого місяця, Зоробабель Салатиїленко, та Ісус Йоседекієнко, та другі брати їх, сьвященники й левіти, й усї прибувші з полону в Ерусалим, зробили початок і поставили левітів від двайцяти років і старших до нагляду за роботою дому Господнього.

9. І стали Ісус, його сини й брати його; Кадмиїл і сини його та сини Юдині, як одна душа, до догляду за виконавцями робіт коло дому Божого, а так само й сини Хенададові, та сини їх і брати їх, левіти.

10. Як же мулярі заложили храм Господнїй, тодї поставили сьвященників в їх ризах з трубами, а левітів, синів Асафових, з кимвалами, щоб славити Господа по постанові Давида, царя Ізрайлевого.

11. І почали вони навперемінки сьпівати: „Хвалїть“ та „Оповідайте про Господа, бо добрий, бо віковічня ласка його до Ізраїля“; і весь народ кричав грімким голосом, прославляючи Господа за те, що заложено дом Господень.

12. Одначе багато зпоміж сьвященників та левітів і голов у поколїннях, дїдів, що бачили давнїйший храм, плакали голосно при закладинах сього храму в їх очах, але багато й викликувало з радощів дуже голосно.

13. Та народ не міг розібрати криків радісних і голосїння народнього, бо народ викликував голосно, й голос чути було далеко.

ГОЛОВА 4.

І почули вороги Юдині та Бенямінові, що повернувші з полону будують храм Господеві, Богові Ізрайлевому;

2. І прийшли до Зоробабеля і до голов над поколїннями та й сказали їм: Будемо й ми будувати з вами, бо, як ви, так і ми звертаємось до Бога вашого й приносимо йому жертви від часів Асардана, царя Сирийського, що перевів нас сюди.

3. І відказав їм Зоробабель та Ісус і инчі голови поколїнь Ізраїльских:

* Міна мала в собі 60 секлів, а одинь секел 4 драхми.

Не будувати вам вкупі з нами дому Богові нашому; ми самі будувати мемо дом Господеві, Богові Ізрайлевому, як звелів нам царь Кир, царь Перський.

4. І почав народ того краю здержувати руки народу Юдейського та перепиняти його в будуванні;

5. І підкуповували проти їх порадників, щоб у ніщо обернути задумане ними діло — через увесь час життя Кира, царя Перського, аж до царювання Дарія, Перського царя.

6. А за царювання Агасвера, на початку його царювання, написали обвину на осадників Юдеї та Ерусалиму.

7. За часів Артаксеркса писали Бишлам, Митридат, Табим й инчі їх товариші до Артаксеркса, царя Перського. А листи були писані Сирийськими буквами й Сирийською мовою.

8. Рехум, радник, та Шимшай, писар, писали один лист проти Ерусалиму до царя Артаксеркса такий:

9. Радник Рехум і писар Шимшай, та инчі їх товариші, — Динеї та Афарсатхеї, Тарпелеї, Апарси, Арехяни, Вавилонції, Сусанції, Даги, Еламитції,

10. Та инчі народи, що їх попереселяв Аснафар (Сеннахирим), великий та славний, і осадив в Самарийський містах і по инчих містах за рікою, й инче таке.

11. А оце випис з листу, що послали до його: Цареві Артаксерксові — слуги твої, люде, що живуть за рікою, бажають здоровля;

12. Нехай буде відомо цареві, що Юдеї, котрі вийшли від тебе, прийшли до нас в Ерусалим, будують се непокірливе та недобре місто, й мури виводять і підвалини їх вже полагодили.

13. Нехай же буде відомо цареві, що, як се місто буде збудоване й мури будуть поновлені, то вони не будуть давати нї податків, нї чиншу, нї граничної оплати, і нанесуть царському скарбові шкоду.

14. Коли ж ми їмо сіль від царського двору, й не можемо дивитись на шкоду цареві, то й посилаємо доносини до царя.

15. Нехай пошукають в лїтописній книзї батьків твоїх, а знайдеш в тій лїтописї, й довідаєшся, що се місто — місто бурливе й шкідливе для царів та країв, і що воно одпадало з давнїх-давен, за що се місто й спустошено.

16. Через се ми сповіщаємо цареві, що коли се місто буде добудоване й мури його докінчені, то після того не буде в тебе держави за рікою.

17. Царь послав відповідь радникові Рехумові й писареві Шимшаєві, й инчим їх товаришам, що жили в Самариї та по инших містах на заріччі: „Мир“ й таке инче.

18. Листи, що ви прислали до мене, виразно прочитано передо мною;

19. А від мене дано приказ, — і шукали, й знайшли, що се місто з давнїх-давен піднімалось на царів, і бували в йому ворохобнечі та повстання,

20. І що в Ерусалимі були царі могучі й володіючі над усім заріччєм, і давано їм податки, чинш й граничну оплату.

21. Тим то дайте приказ, щоб сї люде перестали робити, та щоб се місто не будувалось, доки від мене буде даний приказ.

22. І будьте обережні, щоб не зробити в сьому якого недогляду. Навіщо попускати, щоб збільшувалось зло на шкоду царям?

23. Як тільки сей лист від царя Артаксеркса прочитали перед Рехумом та писарем Шимшаєм й їх товаришами, пійшли вони, не гаючись, в Ерусалим до Юдеїв, і спинили сильною узброєною рукою їх роботу.

24. Тоді спинилась робота при домі Божому, що в Ерусалимі, і сей спин тягся до другого року царювання Дарія, царя Перського.

ГОЛОВА 5.

Але пророк Агтей та пророк Захарія, внук Адди, говорили Юдеям, що були в Юдеї та в Ерусалимі, пророцькі речі іменем Бога Ізрайлевого.

2. Тодї встали Зоробабель, син Салатиїлів, та Ісус, син Йоседеків, і почали будувати дім Божий в Ерусалимі, а з ними пророки Божі, що їх піддержували.

3. В той час прийшли до їх Татнай, князь зарічний, і Шетар-Бознай, і їх товариші, й сказали їм: Хто дав вам дозвіл будувати дім сей і доробляти ції мури?

4. Тоді ми сказали їм імення тих людей, що дали почин до сього будування.

5. Але й око Бога їх було над тими, що старшували над Юдеями, й вони не боронили їм, доки не відослали справи до Дарія, й доки не прийшов присуд в сьому ділї.

6. Оце зміст письма, що його послав Татнай, зарічний начальник області, та Шетар-Бознай з своїми товаришами — Афарсахеями, що за рікою (Евфратом), до царя Дарія.

7. В листї, що вони послали до його, ось що було написано: Дарієві цареві — всякий мир!

8. Нехай буде відомо цареві, що ми ходили в Юдейську країну, до дому Бога великого; і будують його з великого каменя, й деревню вкладають в стїни, і робота ся робиться швидко, й з поспіхом йде в їх руках.

9. Тоді ми спитали в тїх старшин і сказали їм так: Хто дав вам дозвіл будувати дім сей й дороблювати сї мури?

10. А окрім того ми спитали в їх про їх імення, щоб дати знати тобі й написати імення тих людей, котрі в їх передують.

11. А вони відповіли нам такими словами: Ми слуги Бога неба й землї, а будуємо дім, що був збудований багато років переднїйше, — і великий царь в Ізраїлї будував його й скінчив його.

12. Та як наші батьки розгнївали Бога небесного, віддав він їх в руку Навуходонозора, царя Вавилонського, Халдейця; а він зруйнував сей дім, і виселив народ у Вавилон.

13. Але першого року Кирового, царя Вавилонського, дав царь Кир дозвіл збудувати сей дім Божий;

14. Та й посуд дому Божого, золотий і срібний, що виніс Навуходонозор із храму Ерусалимського та відніс у храм Вавилонський, — виніс царь Кир із храму Вавилонського, й віддав його Шешбазарові, що його настановив начальником області,

15. І сказав йому: Візьми сей посуд, пійди та віднеси його в храм Ерусалимський, і нехай будують дім Божий на свойму місцї.

16. Тоді той Шешбазар прийшов, заложив дом Божий в Ерусалимі; і від того часу й досї будують його, та ще не скінчили.

17. І так, коли царева воля, нехай пошукають в домі царських книгозборів, там у Вавилонї, чи справдї царь Кир дав дозвіл будувати сей дім Божий в Ерусалимі, а царську волю про се нехай пришлють до нас.

ГОЛОВА 6.

Тодї дав царь Дарій приказ, і шукали в Вавилонї в книгоскладї, в домі, де складали царські скарби.

2. І знайшли в Екбатанї, в палатї, що в країнї Мидиї, один звій, а в йому написано так: Про память:

3. Першого року царя Кира дав царь Кир приказ про дом Божий в Ерусалимі: Нехай будують дім на тому місцї, де приносять жертви, й нехай заложать тривкі основи під його; вверршину він на шістьдесять локот, а завширшки на шістьдесясь локот;

4. Рядів з великого каміння три, а з дерева один ряд; кошти же нехай видають з царського дому.

5. Та й посуд дому Божого, золотий і срібний, що Навуходонозор виніс із храму Ерусалимського та відніс у Вавилон, нехай вернеться і пійде в храм Ерусалимський, кожний на місце своє, і нехай буде зложений в домі Божому.

6. І так, Татнаю, зарічний начальнику країни, й Шетар-Бознаю, з вашими товаришами, Афарсахеями, що за рікою, уступітесь звідтіля.

7. Не спиняйте роботи при сьому домі Божому; нехай князь Юдейський та Юдейські старшини будують сей дім Божий на його місцї.

8. Ще ж дається від мене приказ про те, в чому ви маєте допомагати тим старшинам Юдейським при будуваннї того дому Божого, а то: з майна царського з зарічаних поборів —

зараз беріть і давайте тим людям, щоб робота не ставала;

9. І скільки потрібно — чи телят, чи баранів або ягнят до всепалення Богові небесному, так само пшениці, соли, вина й оливи, як скажуть сьвященники Ерусалимські, нехай буде видавано їм день-у-день без гаяння,

10. Щоб вони приносили жертву милу Богові небесному й молились за життє царя та синів його.

11. Від мене ж дається приказ, що коли який чоловік змінить сю постанову, то буде вийняте бервено з хати його, й буде він піднятий та прибитий цьвяхами до його, а його хата буде за те розвалена.

12. І Бог, що його імення там пробуває, нехай скине кожного царя й народ, що простягнув би руку свою, щоб змінити се на шкоду сього дому Божого в Ерусалимі. Я, Дарій, дав сей приказ; нехай буде він пильно виконуваний.

13. Тоді Татнай, зарічний начальник країни, Шетар-Бозпай й їх товариші так дійсно робили, як звелів царь Дарій.

14. А старшини Юдейські будували щасливо дальше, як віщував Аггей пророк та Захарія, син Адди. І збудували вони й скінчили по волї Бога Ізрайлевого й по волї Кира, й Дарія, й Артаксеркса, царів Перських.

15. І скінчили сей дім на третий день місяця Адара, шостого року царювання царя Дарія.

16. І справили сини Ізрайлеві, сьвященники й левіти, й инші повернувші з полону посьвященнє сього дому Божого з радощами.

17. А при посьвященнї сього дому Божого принесли: сто волів, двістї баранів, чотириста ягнят та дванайцять козлят на жертву за гріх за всього Ізраїля, по числу поколїнь Ізрайлевих.

18. І понастановляли сьвященників по їх відділах і левітів по їх чергах на службу Божу в Ерусалимі, як написано в книзї Мойсейовій.

19. І справили повернувші з полону паску чотирнайцятого дня першого місяця;

20. Бо обчистились сьвященники й левіти, — усї до одного були вони чисті; й позарізували великодні ягнята для всїх, повернувших з полону, для своїх братів сьвященників і для себе.

21. І їли сини Ізрайлеві, повернувші з переселення, й усї, що до їх попереходили від поганї краєвих народів, щоб обертатись до Господа, Бога Ізрайлевого.

22. І справляли сьвято опрісноків сїм день в радощах, бо Господь звеселив їх і навернув до їх серце царя Ассирийського, щоб скріпити їх руки до будовання дому Господа, Бога Ізрайлевого.

ГОЛОВА 7.

Пісця сих подїй, за царювання Артаксеркса, царя Перського, Ездра, син Сераїїн, сина Азарії, сина Хелкії,

2. Сина Шаллума, сина Садока, сина Ахитува,

3. Сина Амарії, сина Азарії, сина Мерайота,

4. Сина Зерахії, сина Уззія, сина Буккія,

5. Сина Авишуя, сина Пинееса, сина Елеазара, сина Аарона, — первосьвященника, —

6. Сей Ездра вийшов з Вавилону. Він був письменник, тямущий в законї Мойсейовому, що його дав Господь, Бог Ізрайлїв. І дав йому царь усе, чого він забажав, бо рука Господа, Бога його, була над ним.

7. Пійшли ж із ним до Ерусалиму й декотрі з синів Ізрайлевих, і з сьвященників, і левітів, і сьпівцїв, і воротарів, і нетинеїв — сьомого року царя Артаксеркса.

8. І прийшов він у Ерусалим пятого місяця, — сьомого ж року царя.

9. Бо першого дня першого місяця був початок виходу з Вавилону, й першого дня пятого місяця прийшов він у Ерусалим, — бо добродїйна рука Бога його була над ним;

10. Бо Ездра звернув серце своє на те, щоб виучувати закон Господнїй і виконувати його, й навчати в Ізраїлї закону й правди.

11. А оце зміст письма, що його дав царь Артаксеркс Ездрі, сьвященни-

кові й письменникові, що навчав слів заповідей Господнїх і законів його в Ізраїлї:

12. Артаксеркс, царь над царями, Ездрі сьвященникові, вчителеві закону Бога небесного, велико вченому, й так дальше.

13. Від мене дано наказ, щоб в царстві мойму кожний зпоміж народу Ізрайлевого й з сьвященників його та левітів, хто бажає йти до Ерусалиму, ійшов з тобою.

14. Бо ти посланий від царя й сїмох дорадників його, щоб навідати Юдею й Ерусалим в законї Бога твого, що є в руцї твоїй,

15. І щоб приставити срібло та золото, що царь і дорадники його пожертвували Богові Ізрайлевому, що його пробуток в Ерусалимі,

16. І все срібло та золото, яке ти збереш по усїй країнї Вавилонській, разом із добровільними дарами від народу й сьвященників, що пожертвують на дім Бога свого, що в Ерусалимі;

17. То ж накупи зараз за сї гроші волів, баранів, ягнят і хлїбних приносів до їх, і ливних жертов до їх, і принеси їх на жертівник дому Бога вашого в Ерусалимі.

18. І що ти й брати твої поміркуєте зробити з лишнього срібла та золота, те по волї Бога вашого робіть.

19. І посуд, що тобі даний до служби в домі Бога твого, постав перед Богом Ерусалимським.

20. А инше потрібне до дому Бога твого, що ти завважаєш потрібним, давай з дому царських скарбів.

21. А від мене, царя Артаксеркса, дається приказ усім скарбівничим, що за рікою: Усе, чого вимагати ме в вас Ездра, сьвященник і вчитель закону Бога небесного, зараз давайте:

22. Срібла до сотнї талантів, пшеницї до ста корців, і вина до ста вадер, а таки до ста вадер оливи, соли же без указання скількостї.

23. Усе, що звелїв Бог небесний, має робитись пильно для дому Бога небесного, (глядіть, щоб часом хто не простяг руки на дім Бога небесного,) щоб не було гнїву його на царство, царя та синів його.

24. І нехай буде відомо вам, щоб нї на кого з сьвященників або левітів, сьпівцїв, воротарів, нетинеїв і прислуги при сьому домі Божому не накладати нї податків, нї чиншу, нї грянїчної оплати.

25. А ти, Ездро, по премудрости Бога твого, що в твоїй руцї, настанови урядників і суддїв, щоб вони судили ввесь народ за рікою, — усїх що знають закони Бога твого, а хто не знає, тих учіть.

26. А хто не буде певнити закону Бога твого й царевого закону, над тим нехай без гаяння роблять суд, чи то на кару смертю, чи на вигнаннє, чи на кару грошеву, або на запертте в тюрму.

27. Слава Господеві, Богові отцїв наших, вложившому в серце цареві, щоб прикрасити дом Господнїй, що в Ерусалимі,

28. І прихилившому до мене ласку царя й дорадників його, й усїх могучих князїв царевих! І я набрав духа, бо рука Господа, Бога мого, була надо мною, й я зібрав передових ув Ізраїлї, щоб пійшли зо мною.

ГОЛОВА 8.

І оце голови в поколїннях і родовід тих, що вийшли зо мною з Вавилону за царювання царя Артаксеркса:

2. З синів Пинеесових — Герсон; із синів Ітамарових — Даниїл; із синів Давидових — Хаттуш;

3. З синів Шеханїї, з синів Пароша — Захарія, а з ним по рододівному списові сто пятьдесять душ мужого полу;

4. З синів Пахат-Моава, Елєєгенай, син Зерахії, а з ним двістї душ мужого полу;

5. З синів (Затоя) Шеханія — син Яхазиїлів, а з ним триста душ мужого полу;

6. З синів Адина, Евед Йонатаненко, а з ним пятьдесять душ мужого полу;

7. З синів Елама, Ешаїя Аталїєнко, а з ним сїмдесять душ мужого полу;

8. З синів Сафатії, Зевадія Михайленко, а з ним вісїмдесять душ мужого полу;

9. З синів Йоаба, Обадія Ехієленко,

а з ним двісті вісімнайцять душ мужого полу;

10. З синів (Баанія), Шеломит Йосифієнко, а з ним сто шістьдесять душ мужого полу;

11. З синів Бевая, Захарія Беваєнко, а з ним двайцять вісім душ мужого полу;

12. З синів Азгада, Йоханан Гаккатаненко, а з ним сто десять душ мужого полу;

13. З синів Адоникама останок, а се їх імення: Елифелет, Егел і Шемаїя, а з ними шістьдесять душ мужого полу;

14. З синів Бигвая, Утай та Заббуд, а з ними сїмдесять душ мужого полу.

15. Я зібрав їх коло ріки, що вливається в Агаву, й там простояли ми три дні, а як я переглянув народ та сьвященників, то з синів Левії не знайшов там нікого.

16. І послав я покликати Еліезера, Арієла, Шемаїю і Елнатана, й Ярива, Елнатана, й Натана, і Захарію, й Мешуллама — головних, і Йохрива та Елнатана — вчених;

17. І дав їм наказ до Іддо, старшини в твердинї Касифії, й вложив їм в уста, що говорити до Іоддо й братів його, нетинеїв в місцевостї Касифії, щоб вони привели до нас послужників для дому Бога нашого.

18. І привели вони до нас, бо добродїйна рука Бога нашого була над нами, чоловіка розумного, з синів Малхія, сина Левіїного, сина Ізрайлевого, се б то Шеревію, й синів його, й братів його, вісімнайцять душ;

19. І Хашавію, а з ним Ешаїю з синів Мераріїних, і братів його, й синів їх — двайцять;

20. А з нетинеїв, що їх призначив був Давид та князї його до послуги левітам, двісті дванайцять нетинеїв; усї вони названі по іменнях.

21. І оповістив там піст коло ріки Агави, щоб нам впокоритись перед лицем Бога нашого, та просити в його щасливої дороги для себе й наших дїтей, та для усього нашого добутку;

22. Бо менї було сором прохати в царя війська та кінноти для нашого захисту від ворога в дорозї, ми бо, говорячи з царем, сказали: рука нашого Бога є найлїпша для всїх, хто його шукає, а його сила й гнїв його на всїх, хто його покидає!

23. Так то ми постили й просили Бога нашого про се, й він почув нас.

24. І виділив я з старших сьвященників дванайцять: Шеревію, Хашавію, а з ними десять із братів їх,

25. І зважив їм срібло й золото й посуд, — усе пожертвоване на дім Бога нашого, що пожертвував царь та дорадники його, й князї його, та всї Ізрайлитяне, що там були.

26. І віддав їм до рук вагою: срібла шістьсот пятьдесять талантів, а срібного посуду на сто талантів: золота ж сто талантів,

27. А золотих чаш двайцять по тисячу драхм, і дві посудині з кращої блискучої міді, дорогої як золото.

28. І сказав я їм: ви сьвяті Господеві й посуд сьвятий, і срібло та золото — добровільна жертва Господеві, Богові батьків ваших;

29. Будьте же обачні й стережіть се, доки не здасте на вагу начальникам між сьвященниками та левітами й головам в поколїннях Ізрайлевих в Ерусалимі, в скарбівню дому Господнього.

30. І забрали сьвященники та левіти зважене срібло і золото та посуд, щоб нести в Ерусалим у дом Бога нашого.

31. І рушили ми від ріки Агави дванайцятого дня першого місяця, щоб йти в Ерусалим, а рука Бога нашого була над нами і спасала нас від руки ворога й тих, що засїдали на нас в дорозї.

32. І прийшли ми в Ерусалим, і перебули там три днї.

33. Четвертого ж дня здали ми під вагу срібло й золото й посуд в дім Бога нашого до рук Меремотові Урієнкові, сьвященникові, а з ним Елеазарові Пинеесенкові, а з ним Йозабадові, синові Ісусовому, і Ноадії Виннуєнкові, левітам,

34. Усе під лїк та під вагу. І записано все зважене в той таки час.

35. Бранцї же, що прийшли з полону, принесли на всепаленнє Богові Ізрайлевому дванайцять назимків за всього Ізраїля, девятьдесять шість ба-

ранів, сімдесять сім ягнят та дванайцять козлів на жертву за гріх — усе це на всепаленнє Господеві.

36. І передали царський приказ царським сатрапам* і зарічанським начальникам країни, а сї пошанували народ і дім Божий.

ГОЛОВА 9.

Як усе це було скінчено, приступили до мене старшини й сказали: Народ Ізрайлїв, і сьвященники, й левіти не відділились від народів чужоземських із їх гидотами: від Канаанїїв, Геттїїв, Ферезіїв, Евузіїв, Аммонїїв, Моабіїв, Египтїїв та Аморріїв,

2. Бо побрали дочок їх за себе й за синів своїх, і змішалось насіннє сьвяте з чужородніми народами, а при тому рука що найвидатнїйших й головнїйших була першою в сїй беззаконності.

3. Почувши се слово, розпанахав я мою спідню й верхню одежу й рвав волоссє на моїй голові та на бороді моїй, і седів смутний.

4. Тодї зібрались до мене всї, що боялись слова Бога Ізрайлевого задля провини переселенцїв, я ж седів засумований до вечерньої жертви.

5. А в часї вечерньої жертви встав я з місця мого сумовання, й в розідраній спідній і верхній одежі впав на колїна мої, й зняв мої руки до Господа, Бога мого,

6. І промовив: Боже мій! я соромлюсь і боюсь здійняти лице моє до тебе, Боже мій, бо беззаконності наші урослп висше голов наших, а провина наша уросла до небес.

7. Від часів батьків наших ми в великих провинах аж по сей день, і за беззаконня наші бували віддавані ми, й царі наші й сьвященники наші в руки царів чужоземських, і під меч, і в полонь і на грабежі, й на осоромленнє, як воно й по сей день.

8. А тепер на короткий час подано нам помилуваннє від Господа, Бога нашого, що зісталась із нас сяка-така частина, і що дав нам осїстись на місцї сьвятинї його, й прояснив наші очі Бог наш, та дав нам трохи ожити в неволї нашій.

9. Ми невольники, та й в нашій неволї не покинув нас Бог наш. І прихилив він до нас ласку царів Перських, щоб дали нам ожити, здвигнути дом Бога нашого й відбудувати його з руїн його, та й дали нам захисть в Юдеї і в Ерусалимі.

10. А тепер що нам сказати, Боже наш, після сього? Ми бо покинули заповіді твої,

11. Що ти дав через слуг твоїх пророків, кажучи: земля, куди ви йдете, щоб запанувати в їй — се земля нечиста; вона опоганена гидотою чужороднїх народів, їх поганею, якою вони сповнили її від кінця до кінця в нечисті своїй.

12. Через се не видавайте ваших дочок за синів їх, а дочок їх не беріть за синів ваших, і не шукайте мира з ними й добра їх по вік, щоб вам укріпитись і споживати добро землї тої та передати її в спадщину сйнам вашим на віки.

13. А після всього, що впало на нас за погані вчинки наші й за великі провини наші — хоч ти, Боже наш, пожалував нас не по мірі беззаконностей наших і дав нам таке спасеннє, —

14. Невже ж ми будемо знов нарушувати зоповіді твої таріднитись із сими препоганими народами? Чи ж ти не розгнїваєшся на нас, так щоб аж викоренити (нас), щоб не осталось нї людини й не було ратунку?

15. Господи, Боже Ізрайлїв! праведний єси ти. Бо ми зістались цїлі по сей день; і оце ми й з беззаконностями нашими перед лицем твоїм, хоч після того нам неслїд би стояти перед лицем твоїм!

ГОЛОВА 10.

Коли Ездра так молився й сповідався, плачучи й припадаючи ниць перед домом Божим, зійшлась до його дуже велика громада Ізрайлитян, чоловіків і жінок та дітей, бо й народ дуже плакав.

2. І промовив Шеханїя Ехіїленко, з синів Еламових, і сказав до Ездри: Ми провинились перед Богом нашим,

---

* Намісникам.

що побрали за себе чужородніх жінок у народів краєвих, але ще є надія для Ізраїля в сьому ділї;

3. Постановім тепер завіт з Богом нашим, що за радою мого добродія й тих, що шанують заповіді Бога нашого, ми відпустимо всїх жінок і дітей, нарождених із них, щоб було по закону!

4. Встань, бо се до тебе належить, а ми з тобою. Успокійся й роби!

5. І встав Ездра й звелїв старшинам над сьвященниками, з левітами й всїм Ізраїлем поклястись, що вони так зроблять. І вони поклялись.

6. І встав Ездра й пійшов від дому Божого в господу Йоханана Еліяшивенка, й прийшов туди. Не їв він хлїба й не пив води, бо впав в тугу через провину переселенцїв.

7. І оповістили по Юдеї й по Ерусалимі всїм бувшим в полонї, щоб зібрались в Ерусалим,

8. А хто б не прийшов через три днї, то присудом старшин та начальників буде наложений проклін на все майно його, а він сам буде вилучений від громади бранцїв.

9. І зібрались за три днї в Ерусалим усї осадники Юдеї та землї Бенеяминової. А було се девятого місяця, двайцятого дня місяця. І седів увесь народ на майданї коло дому Божого, й дрожав так задля сієї справи як і від дощу.

10. І встав сьвященник Ездра й промовив до їх: Ви провинились, побравши собі жінок чужоплемінних, і через те збільшили провину Ізраїля.

11. Так покайтесь тепер перед Господом, Богом батьків ваших, і вволїть його волю, й відлучітесь від народів краєвих і від чужородніх жінок.

12. І відповів увесь збір і сказав голосно: Як ти сказав, так і зробимо.

13. Але народу багато, й пора дощова та годї стояти на улицї. Та й сього дїла не на один день і не на два, бо нас багато нагрішило в сьому дїлї.

14. Нехай наші старшини заступлять місце усієї громади, й усї в наших містах, що взяли за себе чужородніх жінок, нехай приходять сюди в призначений час, а з ними старшини з кожного міста й судді його, доки не відвернеться від нас палаючий гнїв Бога нашого за сю річ.

15. Тодї взялись за сю справу Йонатан Асаїленко й Яхзія Тиквенко, а Мешуллам та левіт Шавтай були їм помічниками.

16. І зробили так повернувші з полону: Відділено до сього сьвященника Ездру, й голов у поколїннях, із кожного їх поколїння, а всї вони названі по іменню. І засїли вони, щоб розбірати се дїло, першого дня десятого місяця.

17. І покінчили вони дослїд про всїх чоловіків, що побрали чужородніх жінок, до першого дня першого місяця.

18. І знайшлись із сьвященницьких синів побравших жінок чужоплемінніх — із синів Ісуса Йоседекенка й його братів: Маасея, Елїезер, Ярив та Гедалїя;

19. І дали вони руки свої на те, що відправлять жінок своїх, та що за свою провину мають принести барана в жертву;

20. І з синів Іммерових: Хананїй та Зевадія;

21. І з синів Харимових: Маасея, Елїя, Шемаїя, Ехиїл та Уззія;

22. І з синів Пашхурових: Елїоєнай, Маасея, Ісмаїл, Натанаїл, Йозавад, та Еласа;

23. А з левітів: Йозавад, Шимей та Келаїя (він же Клита), Патахія, Юда та Елїезер;

24. А з сьпівцїв: Елїяшив; а з воротарів: Шаллум, Телем та Урій;

25. А з (прочих) Ізраїлитян — із синів Парошових: Рамаїя, Іззія, Малхія, Міямин, Елеазар, Малхія та Беннїя;

26. І з синів Еламових: Маттанїя, Захарія, Ехіел, Авдій, Іремот та Елїя;

27. І з синів Заттуних: Елїоєнай, Елїяшив, Маттанїя, Іремот, Завад та Азиса;

28. І з синів Бевайових: Йоханан. Хананїя, Забвай та Атлай;

29. І з синів Ванїйових: Мешуллам. Маллух, Адая, Яшув, Шеал та Ерамот;

30. І з синів Пахат-Моавових: Адна, Хелал, Венаїя, Маасея, Маттанїя, Веселиїл, Биннуй та Манассія;

31. І з синів Харимових: Еліезер, Іншія, Малхія, Шемаїя, Симеон,
32. Бенямин, Маллух, Шемарія;
33. І з синів Хашумових: Матнай, Матата, Завад, Елифелет, Еремай, Манассія та Шимей;
34. І з синів Банїйових: Маадай, Амрам та Уєл,
35. Бенаїя, Бидая, Келугій,
36. Банея, Меремот, Еліяшив,
37. Маттанія, Матнай, Ясай,
38. Ваній, Биннуй, Шимей,
39. Шелемія, Натан, Адаїя,
40. Махнаддай, Шашай, Шарай,
41. Азаріел, Шелеміягу, Шемарія,
42. Шаллум, Амарія та Йосиф;
43. І з синів Небових: Еїел, Маттатія, Завад, Зевина, Яддай, Йоель та Бенаїя.
44. Усї цї взяли собі жінок чужоплемінних, і декотрі з сих жінок породили їм дїтей.

КНИГА НЕЄМІЇ.

ГОЛОВА 1.

Се оповіданнє Неємії, сина Ахалїїного: В місяцї Кислеві, двайцятого року*, був я в Сузах, столичному містї.

2. І прийшов Ханані, один з братів моїх, він і кілька чоловіків з Юдеї. І спитав я їх, як проживають Юдеї, що спаслись від полону і зістались, та що дїєсь у Ерусалимі.

3. І сказали вони менї: Ті, що зістались від полону, пробувають там, в своїх сторонах, в великій бідї й в приниженнї; та й мур Ерусалимський розвалений, й ворота його попалені огнем.

4. Почувши сї слова, сїв я й заплакав, і був смутний кілька день, і постив та молився перед Богом небесним,

5. І говорив: Господи, Боже небес, Боже великий і страшний, додержуючий завіт і ласку тим, що люблять тебе й перестерігають заповіди твої!

6. Нехай будуть уші твої вважливі й очі твої отворені, щоб вислухати молитву слуги твого, якою я тепер день і ніч благаю тебе за синів Ізраїлевих, слуг твоїх, і сповідаюсь в гріхах синів Ізраїлевих, якими согрішили ми перед тобою, согрішили — й я і дім отця мого.

7. Ми проступились перед тобою й не додержали заповідей і постанов, і законів, що дав єси Мойсейові, слузї твойму.

8. Але спогадай на слово, яким заповів єси Мойсейові, слузї твойму, глаголючи: Коли провинитесь, то розсїю вас поміж народами,

9. Коли ж обернетесь до мене й держати метесь заповідей моїх, і виконувати їх, то хоч би ви були вигнані на край неба, я звідтїль зберу вас, і приведу вас на місце, що вибрав собі, щоб імя моє там пробувало.

10. Та ж вони слуги твої й народ твій, що ти визволив силою твоєю великою і рукою твоєю могучою.

11. Прошу ж тебе, Господи! нехай буде ухо твоє вважливе на молитву слуги твого й на молитву слуг твоїх, що хотять шанувати імення твоє. І допоможи слузї твойму на сей час, та дай йому запобігти ласки в чоловіка сього, — бо я був чашником у царя.

* В двайцятому роцї царювання Артаксеркса.

ГОЛОВА 2.

В місяцї Нисанї, на двайцятім року царя Артаксеркса, стояло перед ним вино. І я взяв вино та подав цареві, і, здавалось, не був я смутний перед ним.

2. Але царь промовив до мене: Чого ти сумний на виду; ти не слабий, сього не видко, а певно смуток на серцї? Я злякався вельми,

3. І сказав цареві: Нехай живе царь по вік! Як же не має бути смутним лице моє, коли город, місце гробовищ батьків моїх, стоїть опустошене, й ворота його попалені огнем!

4. І сказав царь до мене: Чого ж ти бажаєш? Я помолився Богові небесному,

5. І сказав цареві: Коли царська ласка, й коли слуга твій запобіг ласки перед лицем твоїм, то пошли мене в Юдею, в місто, де гробовища батьків моїх, щоб я одбудував його.

6. І сказав менї царь і цариця, що седіла коло його: Як довго протягнеться твоя вандрівка, й коли вернешся? І сподобалось цареві послати мене; й я означив час.

7. І сказав я цареві: Коли царська ласка, то дав би менї листи до зарічних начальників краєвих, щоб давали менї пропуст, доки я не дійду до Юдеї,

8. Та й лист до Асафа, доглядника лїсів царських, щоб дав менї деревнї на ворота в твердинї, що при домі Божому, й на міські мури, та на дім, в котрому б менї жити. І дав менї царь, бо добродійна рука Бога мого була надо мною.

9. І прийшов я до зарічних начальників краєвих і віддав їм письма царські. А царь послав був зо мною військових начальників із верховцями.

10. Коли перечув про се Санаваллат, Хоронїт і Товія, слуга Амманицький, то їм стало дуже досадно, що прийшов чоловік піклуватись про добро синів Ізраїлевих.

11. І прийшов я в Ерусалим. І пробув там три днї,

12. І встав я вночі, і кілька чоловік зо мною, і нікому не сказав, що поклав Бог мій менї на серце зробити для Ерусалиму; животини ж не було при менї ніякої, окрім тієї, що на їй я їхав.

13. І проїхав я вночі через Долиннї ворота перед Драконовою криницею до воріт Гнояних, і оглядів я розвалені мури Ерусалиму й його ворота, спалені огнем.

14. І приїхав я до воріт Криничаних і до царського водопроводу, але там не було місця, щоб пройти животинї, що була підо мною,

15. І я поїхав назад через потік вночі й оглядав мур, і, проїхавши знов через Долиннї ворота, вернувся.

16. І не знали начальники, куди я ходив, та що я роблю: нї Юдеям, нї сьвященникам, нї суддям, нї старшинам, нї иншим робітникам я до того часу нїчого не казав.

17. Опісля же сказав я їм: Ви бачите нужду, в якій ми знаходимось: Ерусалим спустошений, й ворота його спалені огнем; ходїм, побудуймо мури Ерусалимські й не будьмо довше в пониженнї.

18. І я оповідав їм про добродійну для мене руку Бога мого, а так само й слова царя, що він говорив менї. І сказали вони: будемо будувати, — і скріпили руки свої на добре дїло.

19. Почувши про се, Санаваллат, Хоронїт та Товія, слуга Амманицький, та Гешем, Араб, сьміялись із нас і говорили з погордою: Що се за дїло, що ви робите? Чи не задумуєте ви часом збунтуватись проти царя?

20. Я дав їм одповідь і сказав їм: Бог небесний, Він нам допоможе, а ми, слуги його, розпочнемо будувати; вам же нема частки, нї права нї згадки про вас у Ерусалимі.

ГОЛОВА 3.

І встав Еліяшив первосьвященник, і брати його сьвященники, і збудували Овечі ворота; вони посьвятили їх і вставили двері їх, і посьвятили їх від башти Меа до башти Хананела.

2. А побіч його будували Ерихонцї, а коло їх будував Закхур Імрієнко.

3. Ворота же Рибні будували ті, що родом з Сенаї; вони вкрили їх і вставили двері їх, замки їх і засуви їх.

4. Коло їх лагодив мур Меремот, син Уріїн, сина Гакозового; коло сього лагодив Мешуллам, син Берехіїн, сина Мешизабелового, а коло їх лагодив Садок Бааненко;

5. Коло сих лагодили Текойцї; одначе значнїйші зпоміж їх не нахилили своєї шиї попрацювати за для Господа свого.

6. Старі ворота лагодили Йояда, син Пасеахів, і Мешуллам, син Бесодії: вони вкрили їх і вставили двері їх і замки їх, і засуви їх.

7. Коло їх лагодив Мелатія Габаонїй, і Ядон із Меронота, з осадниками Габаону й Мицфи, залежними від зарічних краєвих начальників.

8. Коло їх лагодив Уззиїл, син Харгаїін, золотарь, а коло його лагодив

Хананія, син Гараккахимів. І поновили Ерусалим аж до муру широкої улиці.

9. Коло їх лаходив Рефаїя, син Хурів, старшина над половиною дїльницї Ерусалимської.

10. Коло їх і проти свого дому лагодив Едаїя, син Харумафів, а коло його лагодив Хаттуш, син Хашавниїін.

11. У другій частї лагодив Малхія, син Харимів, та Хашшув, син Пахат-Моаба, вони ж поправляли і башту Пічану.

12. Коло їх лагодив Шаллум, син Голлохешів, старшина над половиною дїльницї Ерусалимської, він і дочки його.

13. Ворота Долинні будував Ханун та осадники Заноаха: вони збудували їх і вставили браму в їх, замки їх і засуви їх, а до того лагодили вони ще тисячу локот муру до Гнояних воріт.

14. А ворота Гнояні лагодив Малхія, син Рехавів, старшина повіту Беткаремського: він збудував їх і вставив в їх браму, замки їх і засуви їх.

15. Ворота Криничані лагодив Шаллум, син Колхозеїн, старшина повіту Міцфи: він збудував їх і вкрив їх, і вставив двері їх, замки їх і засуви їх, — він же лагодив і мур коло ставка Селаха, проти царського садка й до сходів, що вели вниз із міста Давидового.

16. За ним лагодив Неємія, син Азбуків, старшина над половиною повіту Бетзурського, до Гробовищ Давидових і до викопаного ставка, й до дому лицарів.

17. За ним лагодили левіти: Рехум, син Банїїн; коло його лагодив Хашавія, старшина половини повіту Кеїлського, за свій повіт.

18. За ним лагодили брати їх: Баввай, син Хенададів, старшина половини повіту Кеїльського.

19. А коло його лагодив Езер, син Ісусів, старшина над Мицфою, в другій дїльницї, проти ввіходу до збройні на розї.

20. За ним лагодив дуже пильно Барух, син Забвая, на другій дїльницї, від угла до дверей дому Елїяшива, первосьвященника.

21. За ним лагодив Меремот, син Урїїн, сина Гакозового, на другій дїльницї, від дверей дому Елїяшивого до кінця дому Елїяшивого.

22. За ним лагодили сьвященники з околиць.

23. За ними лагодив Бенямин та Хашшув проти свого дому, а за ним лагодив Азарія, син Маасеїн, сина Ананїїного, коло свого дому.

24. За ним лагодив Биннуй, син Хенададів, на другій дїльницї, від дому Азарїїного до угла й закруту.

25. За ним Фалал, син Узаїн, проти угла й башти, що виступає від висшої палати царської коло двора темничного. За ним Федаїя, син Парошів.

26. А нетинеї, що жили в Офелї, робили проти Водяних воріт на схід і до виступаючої башти.

27. За ними робили Текойцї, на другій дїльницї, від місця проти великої виступаючої башти до муру Офела.

28. Дальш від воріт Кіньских лагодили сьвященники, кожний проти свого дому.

29. За ним лагодив Садок, син Іммерів, проти свого дому, а за ним робив Шемая, син Шеханїїн, вартовий коло східнїх воріт.

30. За ним лагодив Хананїя, син Шелемїїн, та Ханун, шестий син Залафа, на другій дїльницї. За сим лагодив Мешуллам, син Берехїїн, проти своєї кімнати.

31. За ним лагодив Малхія, син Гацорофїїн, аж по дім нетинеїв і крамарів, проти воріт Гаммифкад, і до будинку на углї.

32. А між наріжним будинком до Овечих воріт лагодили золотарі та крамарі.

ГОЛОВА 4.

Як почув Санаваллат, що ми будуємо мур, розсердився і лютився дуже та глузував з Юдеїв;

2. І говорив при своїх братах та при Самарийських військових людях, і казав: Що роблять оцї нужденні Юдеї? невже ж їм се дозволять? невже ж вони приносити муть жертви? невже ж вони коли доведуть се до кінця? невже ж вони зроблять живим

камінне, що стало купами пороху, та
ще до того й спалене?
3. А Товія Аммоній, що стояв коло
його, відказав: Нехай собі будують;
прийде лисиця й повалить їх камяний мур.
4. Почуй, Боже наш, як із нас глузують, і поверни їх глум на їх голову
і віддай їх на глум в землї полону,
5. І не покрий беззаконності їх, і
нехай не зникне гріх їх перед лицем
твоїм, за те, що вони засмутили будуючих!
6. Ми одначе будували мур, і виведений був увесь мур до половини; та
й у народу не остигала щирість до
роботи.
7. Як почув Санаваллат і Товія, і
Араби, й Аммонії, й Азотії, що мури
Ерусалимські відновляються та що
виломи зачиняються, то взяла їх досада.
8. І змовились усї пійти разом війною на Ерусалим і збурити його.
9. А ми молились Богові нашому, й
ставили проти їх сторожу день і ніч
задля оборони.
10. Та Юдеї сказали: Послабшала
сила у двигарів, а піску (й вапна)
багато; ми не промагаємо будувати
муру.
11. А вороги наші говорили: Й не
знати муть і не вглядять, як ми впадемо серед їх і повбиваємо їх та й
спинимо роботу.
12. Коли ж приходили Юдеї, що жили побіч їх, і казали нам разів з десять із усїх боків, що вони нападуть
на нас,
13. Тодї поставив я на низинах коло
міста, та за муром на сухих місцях
людей по родинах із мечами, з списами їх і з сагайдаками їх.
14. І обдивився я й став, і промовив
до старшин та значнїйших і до прочого народу: Не лякайтесь їх; памятайте на Господа великого й страшного й бийтесь за братів своїх, за синів своїх і за дочок своїх, за жінок
своїх і за хати свої.
15. Як же зачули наші вороги, що
ми знаємо про їх намір, тодї обернув
Бог в нїщо раду їх, і ми всї повертались до муру, кожний до своєї роботи.
16. Од того дня половина молодих
людей в мене робила роботу, а половина їх держала списи, щити, сагайдаки та панцирі, а старшини стояли позад усього дому Юдиного.
17. Ті, що будували мур і носили тягарі, що на їх накладали, робили однією рукою роботу, а в другій держали спис.
18. Кожний, хто будував, мав свій
меч привязаний коло свого стану,
й так вони будували. Коло мене стояв
трубач.
19. І сказав я до значнїйших і старшин, та до иншого народу: Робота велика й розлягла, і ми ризсїяні по мурі
далеко один від одного;
20. То ж, звідкіль почуєте ви гук
труби, в те місце збірайтесь ід нам;
Бог наш воювати ме за нас.
21. Оттак робили ми роботу; й половина держали списи від сходу раньої зорі доки не з'являлись зірки.
22. Окрім сього, в той самий час
сказав я народові, щоб усї ночували
в Ерусалимі з своїми наймитами, —
й будуть вони в нас одні вночі на
вартї, а другі вдень на роботї.
23. І нї я, нї брати мої, нї слуги мої,
нї сторожі коло мене не скидали з себе своєї одежі; в кожного був під рукою меч і вода.

ГОЛОВА 5.

А ж ось піднялось велике нарікання
в народї і в жінок його на братів
своїх Юдеїв:
2. Були такі, що говорили: Нас, синів наших і дочок наших багацько;
і ми бажали б доставати хлїба й харчуватись, щоб жити.
3. Були й такі, що казали: Свої поля й виноградники свої, й свої хати
ми даємо в заставу, щоб дістати хлїба в голодї.
4. Були й такі, що казали: Ми позичаємо срібло на податки цареві, й
даємо в заставу поля наші та виноградники наші;
5. У нас такі ж тїла, як тїла в братів наших, а сини наші такі ж, як і
їх сини, та от ми мусимо давати синів наших і дочок наших у найми, а
декотрі з дочок наших уже в неволї.
Нема нїяких засобів в руках наших

на викуп; і поля наші та виноградники наші у других.

6. Як почув я їх нарікання і такі слова, то я розгнївався дуже.

7. Серце моє збурилось, і я почав остро докоряти старшинам та значним і сказав їм: Ви берете з братів своїх лихву? І скликав я проти їх великі збори,

8. Та й сказав їм: Ми викуповували братів своїх, Юдеїв, проданих поганам, скільки в нас було сили, а ви продаєте братів своїх, і вони продаються нам? Вони мовчали й не знаходили, що б відповісти.

9. І сказав я: Не гаразд ви робите. Чи ж не в страху перед Богом нашим повинні ви ходити, щоб уйти глуму від народів, ворогів наших?

10. Та й я, й брати мої, й служащі при менї давали їм в позичку срібло й хлїб, але даруймо їм довг сей?

11. Вернїть же їм таки тепер поля їх, виноградні та маслинні садки їх, і хати їх, і лихву з грошей і хлїба, з вина й оливи, на яку ви позичали їм.

12. І сказали вони: Вернемо й не вимагати мемо в їх; зробимо так, як ти кажеш. І покликав я сьвященників, і звелїв їм заприсягтись, що й вони так зроблять.

13. І витрусив я мою одежу й сказав: Нехай Бог так витрусить кожну людину, що не додержить свого слова, з його дому й з його дорібку, і бодай йому було так витрушено й порожньо! А ввесь збір промовив: амінь. І прославили Бога; і здійснив народ слово се.

14. Іще: від того часу, як менї приказано бути їх областним начальником у землї Юдейській, від двайцятого року до трийцять другого року царя Артаксеркса, за двайцять років я й брати мої не побирали прохарчування областних начальників;

15. А переднїйші начальники краю, що були до мене, обтяжували народ, і брали з їх хлїб і вино, окрім сорока секлїв срібла (на день); навіть і слуги їх паношились над народом. Я же не робив так через страх Божий.

16. При сьому я вів роботу коло сього муру; та й поля ми не закуповували, а всї слуги мої збірались туди на роботу.

17. Юдеїв і старшин бувало по сто пятьдесять чоловіка за столом у мене, окрім тих, що приходили до нас з народів, які навкруги нас.

18. А було наготовляно щодня: один віл, шість добірнїх овець, і птиці готувалось у мене, а за десять день виходила сила всякого вина. А одначе начальницької харчі я не вимагав, бо важка служба тяготїла на сьому народї.

19. Спогадай, мій Боже, на добро менї про все, що я вчинив задля сього народу!

ГОЛОВА 6.

Як дійшла чутка до Санаваллата і Товії, й Араба Гешема та инших наших ворогів, що я відбудував мур та що не зісталось в ньому виломів, — одначе до того часу я ще не вставив дверей в ворота, —

2. Тодї Санаваллат та Гешем прислали до мене сказати: Прийди, а зійдемось разом ув одному з сїл на рівнинї Оно. Вони ж задумували заподїяти менї лихо.

3. Але я послав до їх посланцїв і звелїв сказати: Я маю роботу коло великого дїла; не можу зійти; робота застановилась би, коли б я покинув її і зійшов до вас.

4. Чотири рази посилали вони до мене з такими ж запросинами, та я відповідав їм те саме.

5. Тодї прислав Санаваллат до мене пятий раз свого слугу, а в його руцї був розгорнутий лист.

6. У йому ж було написано: Ходить у народів поголоска, та й Гешем каже, що ти й Юдеї задумали відпасти, та тому й будуєш мур, і хочеш бути в їх царем, після тої ж чутки;

7. І пророків ти настановив, щоб оповіщали про тебе в Ерусалимі і говорили: Е царь Юдейський! се дійде до царя. Так приходь, і порадимось вкупі.

8. Але я послав до його сказати: Нїчого такого не було, про що ти говориш; се ти вигадав своїм розумом.

9. Бо всї вони страхали нас, гадаючи: Опадуть їх руки перед сим дї-

лом, і робота спиниться; та я ще більше скріпив руки мої.

10. І прийшов я в дім Шемаї, сина Делаїї, сина Мегетавелового, й заперся він і сказав: Ходім у дом Божий в середину храма, й замкнемо за собою двері храма, бо прийдуть вбити тебе, а прийдуть вбити тебе вночі.

11. Але я відказав: Чи може ж тікати такий чоловік, як я? Чи може такий, як я, ввійти в храм, щоб бути живим? Не піду.

12. Я знав, що не Бог послав його, хоч він по пророцьки говорив до мене, але що то Товія та Санаваллат підкупили його.

13. А підкупили його на те, щоб я злякався і зробив так, і согрішив, та щоб про мене пішла недобра слава, щоб вони могли мене гудити.

14. Спомяни, мій Боже, Товію і Санаваллата по сих ділах їх, та й пророчицю Ноадію й инчих пророків, що хотїли настрахати мене!

15. Мур був скінчений двайцять пятого дня місяця Елула, за пятьдесять два днї.

16. Як почули про се всї вороги наші, й побачили се всї народи, що навкруги нас, тодї вони впали в очах своїх; вони спізнали, що се діло від Бога нашого.

17. Окрім того писало під той час багато старшин Юдейських листи, й посилали їх до Товії, а Товіїні листи приходили до їх.

18. Бо багато було в Юдеї таких, що поклялись на побратимство з ним; він бо був зять Шеханії, сина Арахового, а його син Йоханан взяв за себе дочку Мешуллама, сина Берехіїного.

19. Навіть про добрість його говорили вони при менї, й мої слова переносились до його. Товія ж присилав листи, щоб лякати мене.

ГОЛОВА 7.

Коли мур був уже готовий, і я повставляв двері, та коли були понаставляні на свою службу воротарі, і сьпівці, й левіти,

2. Тодї звелїв я мойму братові Хананї і начальникові Ерусалимської твердинї Хананїєві, (бо він був більше за багатьох инчих чоловік вірний і богобоязливий),

3. І сказав я їм: Нехай не відчиняють воріт Ерусалимських, покіль не загріє сонце, й доки ще стоять (при роботї), нехай замикають і засовують двері. І поставив я сторожами осадників Ерусалимських, кожного на свою сторожу і кожного проти свого дому.

4. Але місто було просторне й велике, а народа в йому було небагато, й доми не були побудовані.

5. І поклав менї Бог мій на серце зібрати старшин та значнїйших, і народ, щоб їх перелічити. І знайшов я родопись тих, що прийшли переднїйше, а в їй написано:

6. Оце сини країни, що пійшли з бранців, переселених Навуходонозором, царем Вавилонським, і вернулись в Ерусалим та в Юдею, кожний в своє місто, —

7. Ті, що пійшли з Зоровавелем, Ісусом, Неємією, Азарією, Раамією, Нахманїєм, Мардохеєм, Білшаном, Мисферетом, Бігваєм, Нехумом, Бааною. Число людей народа Ізрайлевого:

8. Синів Парошових дві тисячі сто сїмдесять два.

9. Синів Сафатіїних триста сїмдесять два.

10. Синів Арахових шістьсот пятьдесять два.

11. Синів Пахат-Моабових, із синів Ісусових і Йоабових, дві тисячі вісїмсот вісїмнайцять.

12. Синів Еламових тисяча двісті пятьдесять чотири.

13. Синів Затту вісїмсот сорок пять.

14. Синів Закхайових сїмсот шістьдесять.

15. Синів Биннуйових шістьсот сорок вісїм.

16. Синів Бевайових шістьсот двайцять вісїм.

17. Синів Азгадових дві тисячі триста двайцять два.

18. Синів Адоникамових шістьсот шістьдесять сїм.

19. Синів Бігвайових дві тисячі шістьсот сїм.

20. Синів Адинових шістьсот пятьдесять пять.

21. Синів Атерових із дому Езекії девятьдесять вісім.
22. Синів Хашумових триста двайцять вісім.
23. Синів Вецайових триста двайцять чотири.
24. Синів Харифових сто дванайцять.
25. Тих, що родом з Габаону, девятьдесять пять.
26. Осадників Бетлеєма й Нетофи сто вісїмдесять вісім.
27. Осадників Анатота сто двайцять вісім.
28. Осадників Бет-Азмавета сорок два.
29. Осадників Каріятарима, Кефіри і Беерота сімсот сорок три.
30. Осадників Рами і Геви шістьсот двайцять один.
31. Осадників Михмаса сто двайцять два.
32. Осадників Бетеля й Гая сто двайцять три.
33. Осадників другого Нево пятьдесять два.
34. Синів другого Елама тисяча двісті пятьдесять чотири.
35. Синів Харимових триста двайцять.
36. Тих, що родом із Ерихону, триста сорок пять.
37. Тих, що родом із Лода, Хадида й Оно, сімсот двайцять один.
38. Тих, що родом із Сенаї, три тисячі девятьсот трийцять.
39. Сьвященників, синів Едаїї, з дому Ісусового, девятьсот сїмдесять три.
40. Синів Іммерових тисяча пятьдесять два.
41. Синів Пашхурових тисяча двісті сорок сім.
42. Синів Харимових тисяча сімнайцять.
43. Левітів: синів Ісусових, із дому Кадмиїлового, з дому синів Годеви, сїмдесять чотири.
44. Сьпівців: синів Асафових сто сорок вісім.
45. Воротарі: сини Шаллумові, сини Атерові, сини Талмонові, сини Аккувові, сини Хатитині, сини Шовайові — сто трийцять вісім.
46. Нетинеї: сини Зіхині, сини Хасуфині, сини Таббаотові,
47. Сини Киросові, сини Сіїні, сини Фадонові,
48. Сини Леванині, сини Хагавині, сини Салмайові,
49. Сини Хананові, сини Гідделові, сини Гахарові,
50. Сини Реаїїні, сини Резинові, сини Некодині,
51. Сини Газзамові, сини Уззині, сини Пасеахові,
52. Сини Весайові, сини Меунимові, сини Нефишсимові,
53. Сини Ваквукові, сини Хакуфині, сини Хархурові,
54. Сини Вазлитові, сини Мехидині, сини Харшині,
55. Сини Варкосові, сини Сисарині, сини Тамахові,
56. Сини Незіяхові, сини Хатифині,
57. Сини слуг Соломонових: сини Сотайові, сини Соферетові, сини Феридині,
58. Сини Яалині, сини Дарконові, сини Гідделові,
59. Сини Сафатіїні, сини Хаттилові, сини Похерет-Газеваїмові, сини Амонові.
60. Усїх нетинеїв і синів слуг Соломонових триста девятьдесять два.
61. А ось ті, що вийшли з Телмелаха, Телхаршi, Херув-Аддона та Іммера, але вони не могли вказати на дім батьків своїх і на племя своє, чи вони від Ізраїля.
62. Сини Делаїїні, сини Товіїні, сини Некодині — шістьсот сорок два.
63. А з сьвященників: сини Ховаїїні, сини Гаккозові, сини Берзеллїйові, що взяв жінку з дочок Берзеллїя Галаадія, і став зватись їх іменням.
64. Вони шукали своєї родописї, та не знайшлась, і через те вилучено їх від сьвященства.
65. І Тиршата* сказав їм, щоб вони не їли великих сьвятощів, доки не настане сьвященник із урімом і туммімом.
66. Усієї громади вкупі було сорок дві тисячі триста шістьдесять чоловіка,
67. Окрім невольників їх та невольниць їх; а сих було сім тисяч триста

* Так звано по халдейськи Неємію.

трийцять сїм; між ними сьпівців та сьпівачок двістї сорок пять,
68. Коней було в їх сїмсот трийцять шість, мулів в їх — двістї сорок пять,
69. Верблюдів чотиріста трийцять пять, ослів шість тисяч сїмсот двайцять.
70. Декотрі старшини в поколїннях причинились до роботи: Тиршата дав у скарбницю золотом тисячу драхм, пятьдесять чаш, і пятьсот трийцять риз сьвященницьких.
71. Тай инші старшини в поколїннях зложили в скарбівню на роботи двайцять тисяч драхм золота й дві тисячі двістї мін срібла.
72. А прочі з народу дали двайцять тисяч драхм золота та дві тисячі мін срібла й шістьдесять сїм риз сьвященницьких.
73. І стали жити священники й левіти; воротарі й сьпівцї, народ і нетинеї, й ввесь Ізраїль по містах своїх.

ГОЛОВА 8.

Як настав сьомий місяць, і сини Ізрайлеві жили по містах своїх, тодї зібрався ввесь народ, як один чоловік, на майданї, що перед Водяними ворітьми, і сказали письменникові Ездрі, щоб він приніс книгу закону Мойсейового, що його заповістив Господь Ізрайлеві.
2. І приніс сьвященник Ездра закон перед збір чоловіків і жінок і всїх, котрі могли втямити, першого дня сьомого місяця;
3. І читав з його на майданї, що перед Водяними воротьми, як почало свитати, до пів дня, перед чоловіками і жінками й усїма, що могли втямити; і уха всього народу були обернуті до книги закону.
4. Письменник Ездра стояв на деревяному високому помостї, що його задля сього зробили, а коло його, праворуч його, стояли Маттатія і Шема, і Анаїя й Урія, й Хелкія і Маасея; а лїворуч від його Федаїя і Мисаїл, і Малхія й Хашум, і Хашбаддана, й Захарія й Мешуллам.
5. І розгорнув Ездра книгу перед очима всього народу, бо він стояв вище за ввесь народ. І як він розгорнув її, встав увесь народ.
6. І возхвалив Ездра Господа Бога великого. І ввесь народ відповідав: амінь, амінь, здіймаючи в гору руки свої, і кланялись і падали ниць до землї перед Господом.
7. Ісус, Банаїя, Шеревія, Ямин, Аккув, Шавтай, Годїя, Маасея, Клита, Азарія, Йозавад, Ханан, Фелаїя й левіти толкували народові закон, тим часом як народ стояв на свойму місцї.
8. І читали з книги, з закону Божого, виразно і втямливо, а народ розумів прочитане.
9. Тодї Неємія (се він Тиршата), і письменник Ездра, сьвященник, і левіти, що вчили народ, промовили до всього народу: Се день сьвятий Господеві, Богові нашому; не смуткуйте й не плачте! (бо ввесь народ плакав, слухаючи слова закону).
10. І сказав їм: Ійдїть, їжте сите й пийте солодке, та посилайте частки й тим, в кого нїчого ненаготовлено, бо день сей сьвятий Господеві нашому. І не журїться, бо радощі перед Господом се пїддержка ваша.
11. І левіти втихомирювали ввесь народ, промовляючи: Вгамуйтесь, бо сей день сьвятий, не сумуйте.
12. І пійшов ввесь народ їсти й пити, і посилати частини, й сьвяткувати з великими радощами, бо втямили слова, які їм сказали.
13. Другого дня зібрались старшини в поколїннях від усього народу, сьвященники й левіти до письменника Ездри, щоб розвязував їм слова закону.
14. І знайшли написано в законї, що дав Господь через Мойсея, що сини Ізрайлеві сьомого місяця, в сьвятки, повинні перебувати в кучках.
15. Задля того й оповіщали й викликали по всїх містах своїх і в Ерусалимі, кажучи: Йдїть на гори й зносїть гільки маслини садової й гілля маслини дикої, й вітки міртові й гільки пальмові, й гілля дерев широколистих, щоб поробити кучки, як написано.
16. І пійшов народ, і поприносили й поробили собі кучки, кожний на своїй крівлї, й на своїх дворах, і в сїнях дому Божого, й на майданї ко-

ло воріт Водяних, і на майдані коло воріт Ефраїмових.

17. Уся громада тих, що повертались з полону, поробила кучки й перебувала в кучках. Від часу Ісуса, сина Навинового, до сього дня не робили так сини Ізрайлеві. Радість була вельми велика.

18. І читали з книги закону Божого щодня, від першого дня до останнього дня. І справляли сьвятки сім день, а восьмого дня сьвяті збори (відданнє празника), по постанові.

ГОЛОВА 9.

На двайцять четвертий день сього місяця зібрались усі сини Ізрайлеві, спощені й в дранках і з попілом на головах своїх.

2. І відділилось насіннє Ізрайлеве від усїх чужородцїв, і стали й сповідались із гріхів своїх і з проступків батьків своїх.

3. І стояли на свойму місцї, і четвертину дня читали з книги закону Господа, Бога свого, а четвертину сповідались і молились Господеві, Богові свойму.

4. І стали на підвисшеному місцї левітів: Ісус, Банїя, Кадмиїл, Шеванїя, Вуннїй, Шеревія, Банїя, Хананї й покликали голосно до Господа, Бога свого.

5. І сказали левіти — Ісус, Кадмиїл, Банїя, Хашавнїя, Шеревія, Годїя, Шеванїя, Петахія: Встаньте, славіте Господа, Бога вашого від віку й до віку. Нехай славлять імя твоє, достойне всякої слави й висше над усяку прославу й похвалу.

6. (І промовив Ездра:) Ти, Господи, єдиний, Ти сотворив небо, небеса небес і все військо їх, землю і все, що на нїй, моря і все, що в їх, і ти живиш усе й небесне військо тобі кланяється.

7. Ти сам, Господи Боже, вибрав Аврама й вивів його з Ура Халдейського, й дав йому ймя Авраама,

8. І знайшов його серце вірним перед тобою, й постановив із ним завіт, щоб дати (йому й) насїнню його землю Канаанїїв, Геттїїв, Аморіїв, Ферезіїв, Евузіїв і Гергезіїв. І додержав єси слова свого, бо ти праведний.

9. Ти побачив нужду батьків наших в Египтї й почув поклик їх коло Червоного моря.

10. І показав знамення й чуда над Фараоном і над усїми слугами його, й над усїм народом землї його, ти бо знав, які вони були горді проти їх, і вчинив єси собі ймя до сього дня.

11. Ти розділив перед ними море, і вони пройшли серединою моря по сушї, а тих, що гнались за ними, ти покинув у глибінь, наче камінь у розгукані води.

12. Стовпом хмаряним вів ти їх в день а стовпом огняним вночі, щоб осьвічувати їм дорогу, якою їм іїти.

13. І зійшов ти на Синай-гору й говорив до їх із неба, й дав їм суди справедливі, закони певні, постанови й заповіді добрі.

14. І вказав єси їм сьвяту твою суботу, й передав їм заповіді й постанови й закон через слугу твого Мойсея.

15. І хлїб із неба давав ти їм в голодї їх, і воду з каменя добував їм у спразї їх, і сказав їм, щоб іїшли і займали землю, що її дати їм ти заклявся, піднявши руку твою.

16. Але вони й отцї наші були упрямі, й держали туго шиї свої й неслухали заповідей твоїх;

17. Не хотїли коритись і не згадали про чуда твої, які ти чинив із ними, й держали туго шию свою, та в упрямості своїй настановили собі провідників, щоб вернутись в неволю свою. Але ти єси Бог, що любиш прощати, добрий і милосердний, довготерпіливий й велико милостивий, й не покинув єси їх

18. І хоч вони зробили собі вилите теля й сказали: Оце бог твій, що вивів тебе з Египту, і хоч вони завдавали велику зневагу,

19. То ти в великому свойму милосердю не покидав їх в пустинї; стовп хмаряний не відходив від їх в день, щоб вести їх дорогою, а стовп огняний вночі, щоб присьвічувати їм на дорозї, якою б їм іїти.

20. І дав єси їм Духа твого доброго, щоб на путь їх наводив, і манни твоєї не віднимав від уст їх, та й воду давав їм, щоб гасили смагу.

21. Сорок років харчував ти їх у пу-

стинї; вони нї в чому не мали недостачі, одежа їх не ставала стара, й ноги їх не пухли.

22. І передав ти їм царства й народи й подїлив їх (ними), й забрали вони землю Сигона, й землю царя Гесбонського, й землю Ога, царя Басанського.

23. І розмножив ти синів їх, неначе зорі на небі, й увів їх у землю, про яку ти говорив батькам їх, що вони прийдуть її посїсти.

24. І ввійшли сини їх і посїли землю. І ти покорив їм осадників землї Канаанїїв і віддав їх в руки їм, і царів їх, і народи землї, щоб вони робили з ними, що хотїли.

25. І зайняли вони утверджені міста й родючу землю, й забрали доми, повні всякого добра, криницї висїчені (в каменї), виноградники й сади маслинні і силу дерева (з овощами) на їжу. Вони їли, насичувались, ставали гладкі й жили в гараздї, по великій добротї твоїй.

26. Та стали вони неслухняні й зворохобились проти тебе, й знехтували законом твоїм; убивали пророків твоїх, що вговорювали їх обернутись до тебе, й завдавали велику зневагу.

27. І Ти віддав їх у руки ворогів їх, що гнобили їх. Та коли вони в лиху годину покликали до тебе, ти вислухував їх із небес, і по великому змилуванні твойму посилав їм визволителів, і вони визволяли їх із рук ворогів їх.

28. Коли ж в їх був спокій, то знов починали чинити зло перед лицем твоїм, і ти віддавав їх в руки ворогів їх, а вони панували над ними. Але як вони знов покликали до тебе, то ти вислухував їх із небес і по великому змилуванні твойму, визволював їх багато разів.

29. Ти пригадував їм, щоб обернулись до закону твого, але вони були уперті, і не слухали заповідей твоїх і відхилялись від постанов твоїх, зза яких би жив чоловік, наколи б виконував їх, і чинили спину свою твердою, й шию свою тугою та й не слухали.

30. Дожидаючи їх навернення, проволїкав багато років і вспоминав їх Духом твоїм через твоїх пророків, та вони не слухали їх. І ти віддав їх в руки чужоземнїх народів.

31. Але ти в великому милосердю твойму не вигубив їх цїлком, і не покинув їх, ти бо Бог добрий і милостивий.

32. А й тепер, Боже наш, Боже великий, пресильний і страшний, додержучий завіт і милость! не маловаж у себе всї страждання, які спадали на нас, царів наших, князїв наших, сьвященників наших, пророків наших, батьків наших, і ввесь народ твій від часів царів Ассирийських по сей день.

33. Ти справедливий в усьому, що впало на нас, бо ти чинив по правдї, а ми винуваті.

34. Царі наші, князї наші, сьвященники наші і отцї наші не держали закон твій, й не вважали на заповідї твої та вспоминання твої, якими ти напоминав їх.

35. І в державі своїй, в великому добрі від тебе, яке ти давав їм, і в просторій та плодючій землї, що нею надїлив єси їх, вони не служили тобі і не відвертались від своїх лихих учинків.

36. І от ми тепер невольниками; на тій землї, що ти дав батькам нашим, щоб живитись плодами її та добром її, ось ми наймитами.

37. І врожай свій множить вона в користь царям, яким ти покорив нас за гріхи наші. А вони панують над тїлами нашими й над товаром нашим по своїй волї, й ми в великій нуждї.

38. По всьому тому ми складаємо тверду обіцянку* й підписуємо, й на підписові печать князїв наших, левітів наших і сьвященників наших.

ГОЛОВА 10.

Тi, що приложили печатї, були: Неємія-Тиршата, син Гахалїїн, і Седекія,

2. Сераїя, Азарія, Еремія,
3. Пашхур, Амарія, Малхія,
4. Хаттуш, Шеванїя, Маллух,
5. Харим, Меремот, Обадія,

---

* Що вірно служити мемо тобі.

6. Даниїл, Гіннетон, Барух,
7. Мешуллам, Авія, Міямин,
8. Маазія, Вилгай, Шемаїя: се сьвященники.
9. Левіти: Ісус, син Азаніїн, Биннуй, з синів Хенададових, Кадмиїл,
10. І брати їх: Шеванія, Годія, Клита, Фелаїя, Ханан,
11. Миха, Рехов, Хашавія,
12. Закхур, Шеревія, Шеванія,
13. Годія, Ванїй, Вининуй,
14. Голови народу: Парош, Пахат-Моаб, Елам, Затту, Банія,
15. Вуннїй, Азгад, Бевай,
16. Адонія, Бігвай, Адин,
17. Атер, Езекія, Азур,
18. Годія, Хашум, Безай,
19. Хариф, Анатот, Невай,
20. Магніяш, Мешуллам, Хезир,
21. Мешезавел, Садок, Яддуй,
22. Фелатія, Ханан, Анаїя,
23. Осія, Хананія, Хашшув,
24. Лохеш, Пилха, Шовек,
25. Рехум, Хашавна, Маасея,
26. Ахія, Ханан, Анан,
27. Маллух, Харим, Баана.
28. І прочий народ, сьвященники, левіти, воротарі, сьпівці, нетинеї і всї, відлучились від чужоземських народів до закону Божого; й жінки їх, сини їх і дочки їх, усї, що могли втямити,
29. Пристали до братів своїх, до переднїйших їх, і дали обітницю з клятьбою й заприсяглись поступати по закону Божому, даному рукою Мойсея, слуги Божого, й держати й хоронити всї заповіді Господа, Бога нашого, й постанови його й закони його,
30. І не віддавати дочок своїх чужоземським народам, а їх дочок не брати за синів своїх;
31. І як чужоземські народи привозити муть крам і всяку потріб на продаж у суботу, не брати в їх в суботу і в сьвятий день, а на сьомий рік усякі довги дарувати.
32. І постановили ми собі за закон, давати від себе по третинї секля на рік на потреби дому Бога нашого:
33. На хлїби показні, на повсячасні хлїбні приноси й на повсячасні всепалення кожної суботи, кожного нового місяця, в великі сьвята та инші днї сьвяточні й на жертви за гріх про очищеннє Ізраїля, й на всяку потребу в домі Бога нашого.
34. І ми кинули жереби про доставу дров, — сьвященники, левіти й народ, коли котрому нашому родові в призначений час що року привозити їх до дому Бога нашого, щоб вони горіли на жертовникові Господа, Бога нашого, як се написано в законї;
35. (І обіцялись ми) що року приносити в дом Господнїй первоплід із землї нашої і перві плоди з усякого дерева;
36. І приводити в дом Бога нашого до сьвященників, що служать в домі Бога нашого, первенців із синів наших і з скотини нашої, як написано в законї, і первенцї з товару й овець наших.
37. І первоплід із борошна нашого і усяких приносів, і овощів з усякого дерева, вина й оливи ми приставляти мемо сьвященникам в комори при домі Бога нашого, й десятину з землї нашої левітам. Вони, левіти, брати муть десятину по всїх містах, де в нас хлїборобство.
38. При левітах, як вони брати муть левітську десятину, знаходити меться сьвященник, син Ааронів, щоб левіти десяту частку з своїх десятин одвозили до дому Бога нашого в кімнати, призначені на переховок;
39. Бо в цї кімнати як сини Ізрайлеві, так і левіти мали приставляти приноси: хлїб, вино й оливу. Там сьвященний посуд, і служащі сьвященники, й воротарі, й сьвівцї. І ми не опустимо дому Бога нашого.

ГОЛОВА 11.

І жили старшини народу в Ерусалимі, прочі ж із народу кинули жереби, щоб одна десята часть їх іийшла жити в сьвяте місто Ерусалим, а девять в инчих містах.
2. І благословив народ усїх, що самохіть згодились жити в Ерусалимі.
3. Оце голови в краю, що жили в Ерусалимі, — а в містах Юдеї жили, кожний в посїлості своїй, по містах своїх: Ізрайлитяне, сьвященники, левіти, нетинеї й сини слуг Соломонових;
4. В Ерусалимі жили деякі з синів

Юди та з синів Бенямина. З синів
Юди: Атаїя, син Сафатії, сина Мале-
леїлового, з синів Фаресових,
5. І Маасея, син Баруха, син Колхо-
зея, син Хазаїї, син Адаїї, син Йоя-
рива, син Захарії, син Шилонія.
6. Усїх синів Фаресових, живших у
Ерусалимі, чотириста шістьдесять ві-
сїм, люде добірні.
7. А се сини Беняминові: Саллу, син
Мешуллама, син Йоеда, син Федаїї,
син Калаїї, син Маасеї, син Ітиїла,
син Ісаії,
8. А по йому Габбай, Саллай, — де-
вятьсот двайцять вісїм.
9. Йоіль, син Зіхрин, був їх началь-
ником, а Юда, син Сенуїн, був дру-
гим над містом.
10. З сьвященників: Едаїя, син Йо-
ярива, Яхин,
11. Сераїя, син Хелкії, син Мешул-
лама, син Садока, син Мерайота, син
Ахитува, був старшиною в домі Бо-
жому,
12. І брати їх, що були на службі
при домі Божому — вісїмсот двай-
цять два; і Адаїя, син Ерохамів, сина
Фелаліїного, син Амзія, син Захарії,
син Пашхура, син Малхії,
13. І брати їх голови в поколїннях
— двістї сорок два; і Амашсай, син
Азариїла, син Ахзая, син Мешилле-
мота, син Іммера,
14. І брати його, люде добірні, — сто
двайцять вісїм. Начальником над ни-
ми був Завдиїл, син Гагедолимів.
15. А з левітів: Шемаїя, син Хаш-
шува, син Азрикама, син Хашавії,
син Вуннія,
16. І Шавтай, і Йозавад із голов у
левітів по надвірнїх справах дому
Божого,
17. І Маттанія, син Михи, син Зав-
дія, син Асафа, головний провідник
сьпіву при молитві, і Бакбукія, дру-
гий після його за братів його, і Авда,
син Шаммуя, син Галала, син Ідитуна.
18. Усїх левітів у сьвятому містї
двістї вісїмдесять чотири.
19. А воротарі: Аккув, Талмон і бра-
ти їх, що сторожували коло брам —
сто вісїмдесять два.
20. Прочі Ізраїлитяне, сьвященники,
левіти жили по всїх містах Юдеї, ко-
жний в свойму удїлї.
21. А нетинеї жили в Офелї; над не-
тинеями ж Зиха й Гишфа.
22. Старшиною над левітами в Еруса-
лимі був Уззій, син Банія, син Хаша-
вії, син Маттанії, син Михи, з синів
Асафових, що були сьпівцями при
службі Божій в домі Божому,
23. Бо від царя був (окремний) при-
каз про сьпівців, і заведений порядок
на кожний день.
24. І Петахія, син Мешезавелів, із
синів Зари, сина Юдиного, був упов-
носилений від царя до всяких справ,
що дотикали народу.
25. Із тих же, що по селах, по землях
своїх, жили сини Юдині в Киріят-
Арбі та залежних від неї містах, в Ди-
бонї й залежних від його містах, в Е-
кавзеїлї й селах його,
26. В Ешуї, в Моладї й Бет-Палетї,
27. В Хазар-Шуалї, в Бирсабії й за-
лежних від неї містах,
28. В Секелазї, в Мехонї й залеж-
них від неї городах,
29. В Ен-Риммонї, в Зорі й в Ярмутї,
30. В Заноасї, Одоламі й селах їх, в
Лахисї й на полях його, в Азецї і в
залежних від неї містах. Вони сїли
осадами від Бирсабії до долини Енно-
мової.
31. Сини Беняминові, (починаючи)
від Геви, в Михмасї, Гаї, в Бетелї й
залежних від його містах,
32. В Анатотї, Нові, Ананії,
33. Газорі, Рамі, Гиттаїмі,
34. Хадидї, Зевоїмі, Неваллатї,
35. Лодї, Оно, в долинї Харашимі.
36. І левіти мали осади свої в удї-
лах Юдиних та Беняминових.

ГОЛОВА 12.

Оце сьвященники й левіти, що прий-
шли з Зоровавелем, сином Села-
тиїловим, та з Ісусом: Сераїя, Ере-
мія, Ездра,
2. Амарія, Маллух, Хаттуш,
3. Шеханія, Рехум, Меремот,
4. Іддо, Гиннетой, Авія,
5. Миянин, Маадія, Вилла,
6. Шемаїя, Йоярив, Едаїя,
7. Саллу, Амок, Хелкія, Едаїя. Се
голови в сьвященників і брати їх за
часів Ісуса.
8. А левіти: Ісус, Биннуй, Кадмиїл

Шеревія, Юда, Маттанія, провідник хвалячих (сьпівців), він і брати його,

9. І Бакбукія і Уннїй, брати їх, у їх черзї на сторожі.

10. Від Ісуса народивсь Йоаким, від Йоакима народивсь Елїяшив, від Елїяшива народивсь Йояда,

11. Від Йояди народивсь Йонатан, від Йонатана народивсь Яддуй.

12. За часів Йоакима були сьвященники, голови в поколїннях: З Сараїїного — Мераїя, з Еремїїного — Хананїя,

13. З Ездриного — Мешуллам, із Амарїїного — Йоханан,

14. З (дому) Мелиху — Йонатан, із Шеванїїного — Йосиф,

15. З Харимового — Адна, з Мерайотового — Хелкія,

16. З (дому) Іддо — Захарія, з Гіннетонового — Мешуллам,

17. З Авіїного — Зихрій, з Минїяминового, з Моадїїного — Пилтай,

18. З Вилгиного — Шаммуй, з Шемаїїного — Йонатан,

19. З Йояривого — Матнай, з Едаїїного — Уззій,

20. З Саллайового — Каллай, з Аммокового — Евер,

21. З Хелкїїного — Хашавія, з Едаїїного — Натанаїл.

22. Левіти, голови в поколїннях списані в записї, за часів Елїяшива, Йояди, Йоханана й Яддуя, а так само й сьвященники за царювання Дарія Перського.

23. Сини Левіїні, голови в поколїннях, записані в лїтописї до часу Йоханана, сина Елїяшовового.

24. Голови над левітами: Хашавія, Шеревія та Ісус, син Кадмиїлів, і їх брати при їх, щоб славити й дякувати, по постанові Давида, чоловіка Божого — черга за чергою.

25. Маттанія, Бакбукія, Обадія, Мешуллам, Талмон, Аккув — сторожі, воротарі на вартї коло порогів воріт.

26. Вони били за часів Йоакима, сина Ісусового, сина Йоседекового, й за часів Неємії, начальника краю, та письменника Ездри, сьвященника.

27. Як посьвячували мур Ерусалимський, завізвано левітів з усїх місць їх, приказуючи їм прийти в Ерусалим, щоб справити посьвяченнє й радісне сьвято з похвалами й піснями, кимвалами, псалтирями й гуслями.

28. І зібрались сини сьпівцїв із повіту Ерусалимського та з сіл Нетофатських,

29. І з Бет-Гаггилгала, і з сіл Геви та Азмавету, бо сьпівцї подубували собі села в околицях Ерусалиму.

30. І очистили себе сьвященники й левіти, і очистили народ і ворота й мур.

31. Тодї повів я старшин Юдейських ід мурові й зложив два великі хори задля обходу, і йшов один із їх по правому боцї муру до Гнояних воріт.

32. За ними йшов Гошаїя й половина старшин у Юдеї,

33. Азарія, Ездра, Мешуллам,

34. Юда й Бенямин, і Шемая й Еремія;

35. А з синів сьвященницьких з трубами: Захарія, син Йонатанів, син Шемаїї, син Маттанїї, син Михея, син Закхура, син Асафа,

36. І його брати: Шамаїя, Азариїл, Милалай, Гилалай, Маай, Натанаїл, Юда та Хананїй з музичними прирядами Давида, чоловіка Божого, а письменник Ездра поперед їх.

37. Коло Криничаних воріт навпроти їх, вийшли вони по ступенях міста Давидового сходами, що йшли на мур понад домом Давидовим, до Водяних воріт ік сходу.

38. Другий хор йшов насупроти їх, а за ним я й половина народу, по мурі від Пічаної башти і до широкого муру.

39. І від Ефраїмових воріт, попри старі ворота й ворота Рибні і башту Хананела і башту Меа, до Овечих воріт, і спинились коло воріт Темничних.

40. Потім стали обидва хори коло дому Божого, і я й половина старшин зо мною,

41. І сьвященники Елїяким, Маасея, Минїямин, Михей, Еліоєнай, Захарія, Хананія з трубами,

42. І Маасея і Шемаїя, і Елеазар і Уззій, і Йоханан і Малхія, і Елам та Езер. І сьпівали сьпівцї голосно; провідник їх Ізрахія.

43. І приносили того дня великі жертви й радїли, бо дав їм Бог велику

радість. Раділи й жінки й діти, і далеко було чути радощі Ерусалиму.

44. Того ж таки дня приставлені були люде до комор із приносами первоплодів та десятин, щоб збірали дари з поля коло міст, призначені законом про сьвященників та левітів, бо Юдеям любо було дивитись на сьвященників та левітів, що стояли,

45. І пильнували служби Богові свойму й служби очищення, та були сьпівцями й воротарями по постанові Давида й сина його Соломона.

46. Бо з давна, з часів Давида й Асафа були настановляні провідники сьпівців і пісні Богові похвальні й подячні.

47. Усї Ізрайлитяне за часів Зоровавеля й за часів Неємії давали частки сьпівцям та воротарям на кожний день і віддавали присьвяти левітам, а левіти віддавали присьвячене синам Аароновим.

ГОЛОВА 13.

В той день читано з книги Мойсейової перед слухаючим народом, і знайдено написане в неї: Аммонїй й Моабій не може ввійти в громаду Божу по віки,

2. За те, що вони не встріли синів Ізрайлевих із хлїбом та водою й найняли проти його Балаама, щоб проклясти його, але Бог наш обернув проклін у благословеннє.

3. Почувши сей закон, відлучили вони все чужородне від Ізраїля.

4. І стало ся, що сьвященник Елїяшив, приставлений до кімнат при домі Бога нашого, близький родич Товії,

5. Опорядив задля його велику складницю, де переднїйше складали харчові приноси, ладан і посуд, і десятини збіжеві, й з вина й оливи, постановлені законом про левітів, сьпівців та воротарів і приноси задля сьященників.

6. Як се все діялось, не був я в Ерусалимі, бо трийцять другого року царя Вавилонського Артаксеркса ходив я до царя та в кілька день відпросився в царя.

7. Як прийшов я в Ерусалим і довідався про погане діло, яке зробив Елїяшив, опорядивши про Товію складницю в дворах дому Божого,

8. То менї стало дуже немило, й я повикидав із складниці всї хатні речі Товіїні,

9. І сказав, щоб вичистили кімнати, й приказав повносити знов посуд дому Божого, харчовий принос та ладан.

10. Ще ж довідався я, що левітам не дають частки, та що левіти й сьпівці, що робили своє діло, порозбігались, кожний на своє поле.

11. І докоряв я старшинам і сказав: Чому опустили ми дім Божий? І я зібрав їх і поставив їх на їх місце.

12. І всї Юдеї стали приносити десятини пашні, вина та оливи в комори.

13. І приставив я до комор Шелемію, сьвященника, та письменника Садока, та Федаю з левітів, а при їх Ханана, сина Закхурового, сина Маттаніїного, бо їх уважали за певних. І їм поручено роздавати частки братам своїм.

14. Згадай про мене за се, Боже мій, й не затри щирих діл моїх, що я вчинив задля дому Бога мого й служби при йому!

15. В ті часи побачив я в Юдеї, що в суботу топчуть в точилах*, возять снопи і навантажують на ослів вина, винограду, фиґ і всякої ваги й везуть у Ерусалим в день субітнїй. І я докоряв їм дуже того ж таки дня, як вони продавали їжу.

16. Та й Тирийцї жили в Юдеї і привозили рибу та всякий крам і продавали в суботу осадникам Юдеї та Ерусалиму.

17. І я докоряв значнїйшим із Юдеїв і сказав їм: Навіщо робите ви таке погане діло й поганите день суботнїй?

18. Чи ж не так чинили батькі наші, й за те послав Бог наш на нас і на се місто все це лихо? А ви збільшуєте гнів його на Ізраїля, зневажаючи суботу!

19. Після сього, як смеркало перед суботою в воротях Ерусалимських, приказав я запірати двері й звелїв,

* Витискають виноград в тискарнях.

щоб не отвирали їх аж до ранку послї суботи. І ставив я коло воріт слуг моїх, щоб нїяка вантага не проходила в день суботнїй.

20. І ночували крамарі та перекупнї всякого краму не раз і не два знадвору під Ерусалимом.

21. Але я сварив на їх дуже і сказав їм: Чого ви ночуєте коло муру? Коли се вчините ще раз, то я наложу на вас руку. Від того часу вони не приходили в суботу.

22. І сказав я левітам, щоб вони очистились і прийшли відбувати сторожу коло воріт, щоб сьвятити день субітнїй. І за се спогадай на мене, Боже мій, і пощади мене після великого милосердя твого!

23. Ще бачив я в тих часах Юдеїв, що побрали собі жінок із Азотїїв, Аммонїїв та Моабіїв;

24. А через те їх дїти говорять пополовинї по азотськи, або мовою инчих народів, і не вміють говорити по юдейськи.

25. Я лаяв і кляв їх за се, а декотрих чоловіків бив, скуб їх за волосся й заклинав їх Богом, щоб вони не видавали дочок своїх за синів їх, і не брали дочок їх за синів своїх і за себе.

26. Бо чи ж не через їх грішив Соломон, царь Ізраїлїв? В багатьох народів не було такого царя, як він. Він був любий Богові свойму, й Бог настановив його царем над усїма Ізраїлитянами, одначе ж чужоземські жінки довели до гріха й його.

27. Хиба ж можемо ми (байдужно) чути про вас, що ви чините таке велике зло, й грішите перед Богом нашим, приймаючи чужоземських жінок?

28. Навіть споміж синів Йоади, сина первосьвященника Елїяшива, був один зятем Санаваллата з Хорону. Я ж і прогнав його від себе.

29. Пригадай їм, Боже мій, що вони опоганили сьвященство і заповіт сьвященницький і левітський!

30. Так обчистив я їх від усього чужоземського й позаводив наново служби сьвященників і левітів, кожного при його дїлї,

31. І приставу дров в призначений час, і первоплодів. Спогадай мене, Боже мій, на добро менї!

КНИГА ЕСТЕРИ.

ГОЛОВА 1.

І було за часів Артаксеркса, — сей Артаксеркс царював над сто двайцятьма сьома країнами від Индиї до Етиопиї, —

2. Того часу, як царь Артаксеркс сїв на свій царський престол, що в Сузах, престольному містї,

3. На третьому роцї свого царювання справив він бенкет усїм князям своїм служащим при ньому, головним начальникам над Перським та Мидийським військом і намісникам у країнах своїх,

4. Показуючи велике багацтво царства свого та инший блеск величностї своєї через багато днїв, се б то через сто вісїмдесять днїв.

5. А коли минули сї днї, справив царь свому народові, що знаходився в престольному містї Сузах, від великого до малого, семиденний бенкет на садовому дворі царського дому.

6. Білі, різноцьвітні й яхонтової барви вовняні тканини, завішені на висонових та пурпурових шнурках, висїли на срібних каблучках та мармурових стовпах.

7. Золоті й срібні ложа були на помостї, виложеному зеленим каменем і мармором, і перловиною й чорним каменем.

8. Напитки подавано в золотому посудї і все в инчих та в инчих посудинах в цїнї на трийцять тисяч талантів; а вина царського було дуже багато, після богацтва царя. Питтє йшло в порядку; нїхто не силував, бо царь дав такий наказ усїм домозверхникам своїм, щоб чинили по волї кожного.

9. Та й цариця Астинь справила так само гостину для жіноцтва в царському домі царя Артаксеркса.

10. На сьомий день, як від вина розвеселилось серце в царя, сказав він Мегуманові, Бизтї, Харбонї, Бигтї і Авагтї, Зетарові й Каркасові — сїмом скопцям, що служили перед лицем царя Артаксеркса,

11. Щоб привели царицю Астинь перед лице царя в царському вінцї, на те, щоб показати народам та князям красу її; бо вона була дуже гарна.

12. Але цариця не схотїла прийти по наказу царя через скопцїв.

13. І розсердився царь вельми, і лютість його запалала в йому. І спитав царь мудреців, що знали давні звичаї, — бо царські справи робились за радою всїх тямущих в законї й праві, —

14. А найблизшими до нього були тодї: Каршена, Шетар, Адмата, Тарсис, Мерес, Марсена, Мемухан, — сїм князїв Перських та Мидийських, що могли бачити лице цареве й седїли першими в царстві:

15. Як би вчинити по закону з царицею Астинею за те, що вона не поступила по слову царя Артаксеркса, переданому через скопцїв?

16. І промовив Мемухан перед лицем царя й князїв: Не перед одним царем винна цариця Астинь, а перед усїма князями і перед усїма народами, що по всїх краях царя Артаксеркса;

17. Бо вчинок царицин дійде до всїх жінок, і вони почнуть маловажити своїх чоловіків і казати муть: Царь Артаксеркс звелїв привести царицю Астинь перед своє лице, а вона не пійшла.

18. Тепер княгинї Перські й Мидийські, що почують про вчинок царицин, казати муть теж саме усїм царевим князям, і зневаги та пересердя буде немало.

19. Коли се до вподоби цареві, нехай вийде від його царська постанова і запишеться в закони Перські та Мидійські, і не зміниться, що Астинь не входити ме перед лице царя Артаксеркса, а її царське становище царь передасть другій, що лїпша за неї.

20. Як почують про цю царську постанову, яка розійдеться по всьому царстві його, яке воно нї велике, тодї всї жінки шанувати муть своїх чоловіків, від великого до малого.

21. І до вподоби було се слово в очах царя й князїв; і зробив царь по слову Мемухана,

22. І послав по всїх краях царевих письма, писані в кожний край його письмом і до кожного народу його мовою, щоб кожний чоловік був паном в своїй господї, і щоб про це було оповіщено кожному на його рідній мові.

ГОЛОВА 2.

Пiсля сього, як погас гнїв царя Артаксеркса, згадав він про Астинь і про те, що вона вчинила, та що було постановлено проти неї.

2. І сказали цареві двораки, служивші при ньому: Нехай би пошукали цареві молодих гарних дївчат,

3. І нехай би царь поставив виглядачів по всїх краях свого царства, котрі б зібрали всїх молодих дївчат, гарних на вид, в престольне місто Сузи, в палату жіночу під догляд Гегая, скопця царського, сторожа коло жінок, і нехай би видавали їм пахощі до натирання.

4. І дївчина, що вподобають цареві очі, нехай буде царицею замість Астинї. І було до сподоби се слово в царевих очах, та й він так і зробив.

5. Був же в Сузах, престольному місті, один Юдей, на ймя Мардохей, син Яїрів, Семеїв, син Кисів, з поколїння Беняминового.

6. Він був переселенець із Ерусалиму, як і инші бранцї, виведені з Ехонїєю, царем Юдейським, яких переселив Навуходоносор, царь Вавилонський.

7. І виховував він Гадассу, — се ж вона Естер, — дочку дядька свого, бо в неї не було нї батька нї матері. Дївчина ся була гарна станом й гожа з лиця. Після смерті її батька та її матері взяв її Мардохей до себе замість дочки.

8. Як же оповіщено приказ царя й його закон, та як зібрано багато дївчат в престольне місто Сузи під догляд Гегая, тодї взято й Естер в дім царський під догляд Гегая, сторожа коло жінок.

9. І ця дївчина припала до вподоби очам його, й прихилила собі в його ласку, й посьпішився він видати їй прикраси, й що припадало на її частку, та приставити до неї з царського роду сїм дївчат, вартних бути при нїй, і перевів її й дївчат її в кращий віддїл жіноцького дому.

10. Естер не сказала нї про народ свій, нї про свою рідню, бо Мардохей дав їй наказ, щоб не казала.

11. І приходив Мардохей що дня до двора жіноцького дому, щоб довідатись, чи Естер здорова, й що дїється з нею.

12. Як прийшов час для кожної дївчини входити до царя Артаксеркса, після того, як за дванайцять місяцїв зроблено було з нею все, постановлене задля женщин, — бо стільки часу тревали натирання їх: шість місяцїв мирровою оливою, а шість місяцїв пахощами й инчими жіночими натираннями; —

13. Тодї вступала дївчина до царя. Чого б вона нї забажала, давали їй все при виходї з жіночого дому в дім царський.

14. В вечері вона входила, а вранцї верталась в другий жіночий дім під догляд Шаазгаза, царського скопця, сторожа коло наложниць; і вже не ввіходила до царя, — тільки хиба б царь забажав її, й її покликали б по іменні.

15. Як прийшов час Естері, дочцї Аминадава, дядька Мардохейового, що взяв її до себе замість дочки, — ійти до царя, то вона не просила нїчого, окрім того, про що сказав їй Гегай, царський скопець, сторож коло жінок. І Естер запобігла ласки в очах усїх, хто її бачив.

16. І взято Естер до царя Артаксеркса в царський дім його на десятому місяцї, се б то в місяцї Тебелї, на сьомому року царювання його.

17. І вподобав царь Естеру більш за всїх жінок, і запобігла вона в його ласки й прихильності більше за всїх дївчат; і надїв він царський вінець їй на голову й поставив її царицею замість Астинї.

18. І справив царь велику гостину всїм князям своїм і служачим при йому, — гостину задля Естери, й дав пільгу країнам та роздав подарунки з царською щедрістю.

19. Коли другий раз зібрано дївчата*, седїв Мардохей коло царської брами;

20. Естер все ще не згадувала про свою рідню і про свій народ, як звелїв їй Мардохей, бо Естер поступала по слову Мардохея й тепер так само, як і тодї, коли була в його приймачкою.

21. Того ж часу, як седїв Мардохей коло царської брами, два царські скопцї, Гавата й Тарра, сторогуючі при порозї, а розлючені, змовлялись наложити руку на царя Артаксеркса.

22. Довідавшись про се, дав Мардохей знати царицї Естері, а Естер сказала цареві від імення Мардохея.

23. Дїло висліджено й знайдено справдїшнїм, і обох їх повішено на дереві. І вписано добродїйство Мардохейове в книгу щоденних записок у царя.

ГОЛОВА 3.

Після сих подїй звеличив царь Артаксеркс Амана, сина Амадатового, Вугейця, й підніс його і поставив сїдлище його висше за всїх князїв, що в його;

2. І всї служивші при цареві, що при царській брамі, кланялись і припадали перед Аманом, бо так звелїв був царь. Мардохей же не кланявся й не падав ниць.

3. І говорили слуги цареві, що при царській брамі, Мардохейові: Чому ти нарушуєш приказ царський?

4. І як вони говорили йому що дня, а він не слухав їх, то вони сповістили Аманові, щоб пересьвідчитись, чи додержить Мардохей слова, бо він сказав їм, що він Юдей**.

5. І як побачив Аман, що Мардохей не кланяється й не падає ниць перед ним, то розгнївався Аман вельми.

6. Та йому здавалось нїчим, накласти руку на одного Мардохея, але як

---

* Тут повторяєся сказане на початку. Перший раз збирано дївчата перед вибором Астинї, а другий раз перед вибором Естери.

** А Юдеї припадають тільки перед Богом.

йому сказали, з якого народу Мардохей, то Аман задумав вигубити всїх Юдеїв в усьому царстві Артаксеркса, яко народ Мардохеїв.

7. (І зібрав раду) першого місяця, — се є місяць Нисан, — на двайцятому року царя Артаксеркса, і кидали пур, се б то жереб, перед лицем Амана на день і на місяць, — на дванайцятий місяць, тоб-то на місяц Адар.

8. І сказав Аман до царя Артаксеркса: Е один народ розкиданий і розсїяний поміж народами по всїх краях твого царства; а в їх закони инші, нїж у всїх народів, та й законів царевих вони не виконують; цареві ж неслїд так полишати їх.

9. Коли цареві до вподоби, то нехай припише, щоб їх вигубити, а я одважу десять тисяч талантів срібла в руки скарбників, щоб вложили в царську скарбницю.

10. Тодї здійняв царь свій перстень з руки своєї і віддав його Аманові, синові Амадата, Вугєйцеві, щоб ствердити засуд проти Юдеїв.

11. І сказав царь Аманові: Віддаю тобі твоє срібло й народ; чини з ним, як тобі завгодно.

12. І покликано писарів царських на першому місяцї, тринайцятого дня його, й написано, як приказав Аман, до царських сатрапів і до начальників у кожнїй країнї, і до князів у кожного народу, — в кожну країну її ж письмом і до кожного народу мовою його: все було написано від імення царя Артаксеркса і стверджено перстнем.

13. А послані були письма через гонцїв по всїх краях царевих, щоб повбивати, вигубити й викоренити всїх Юдеїв, малого й старого, дїтей і жінок за один день, тринайцятого дня дванайцьотого місяця, се б то місяця Адара, а їх майно розграбити.

14. Відпис із приказу віддати в кожну країну, як закон, оповіщений для всїх народів, щоб були напоготові до сього дня.

15. Гонцї одійшли зараз з царським приказом. Оповіщено ж приказ і в Сузах, престольному містї; і седїли царь та Аман і пили, а місто Сузи було зворушене.

ГОЛОВА 4.

Коли Мардохей довідався про все, що скоїлось, роспанахав на собі одежу й накинув на себе веретище, посипав голову попелом і вийшов на серед міста, й взивав голосним та жалібним кликом:

2. І дійшов до царської брами, бо не можна було входити в царську браму в дранцї.

3. Так само і в кожнїй країнї й місцї, куди тільки доходило слово цареве й приказ його, був великий смуток в Юдеї і піст, і плач, і крик; веретища й попіль були многим їх постїллю.

4. І прийшли служницї Естерині й скопцї її і оповідали їй, і стревожилась вельми цариця. І послала одежі, щоб Мардохей надїв їх та зняв із себе свої дранки. Але він не прийняв.

5. Тодї покликала Естер Гатаха, одного з царевих скопцїв, що він його приставив до неї, й послала його до Мардохея довідатись, що й про що се?

6. І пійшов Гатах до Мардохея на міський майдан, що перед царською брамою.

7. І розказав йому Мардохей про все, що сталось, і про скількість срібла, яке Аман обіцяв відважити в царський скарб за Юдеїв, щоб їх вигубити;

8. І дав йому відпис з приказу, щоб їх вигубити, оповіщеного в Сузах, щоб він показав Естері і дав їй знати про все; при тому наказував їй, щоб пійшла до царя і благала в його помилування й просила його за свій народ.

9. І прийшов Гатах і переказав Естері слова Мардохейові.

10. І сказала Естер Гатахові й послала його сказати Мардохейові:

11. Усї слуги цареві й народи в країнах царських знають, що кожному, чи чоловікові чи жінцї, хто вступить до царя в нутрішнїй двір, небувши покликаним, один присуд — смерть; тільки той, до кого царь простягне свій золотий скипетр, зістанеться живий. А мене не кликали до царя оце вже трийцять день.

12. І переказано Мардохейові слова Естерині.

13. Мардохей же сказав у відповідь Естері: Не гадай, що ти одна споміж усїх Юдеїв спасеш своє життє в царському домі.

14. Коли ти в сей час мовчати меш, то спасеннє й визволеннє прийде Юдеям із иншого місця, а ти й дім батька твого загинете. А хто відає, чи не задля такого часу ти й досягла почестї царської?

15. І сказала Естер у відповідь Мардохейові:

16. Пійди, збери всїх Юдеїв, що знаходяться в Сузах, і постьте ради мене, і не їжте й не пийте три днї нї вдень, нї вночі, та й я з моїми служницями так само постити му, а потім пійду до царя, хоч се проти закону; й коли загинути — загину.

17. І пійшов Мардохей і зробив, як звелїла йому Естер.

ГОЛОВА 5.

На третїй день Естер убралась по царськи. І стала вона на внутрішньому дворі царського дому під домом царевим; а царь седів на царському престолї свойму, в царському домі, просто проти приходу в дім.

2. Коли царь углядів царицю Естеру, що стояла у дворі, знайшла вона ласку в очах його. І простяг царь до Естери золотий скипетр, що був в його в руцї, і Естер приступила й доторкнулась кінця скипетра.

3. І сказав царь до неї: Чого тобі, царице Естеро, і яка твоя просьба? Навіть до половини царства буде дано тобі.

4. І відказала Естер: Коли царева ласка, нехай прийде царь із Аманом сьогоднї в гостину, яку я зготувала для нього.

5. І сказав царь: Пійдїть швидко за Аманом, щоб учинити по слову Естериному. І прийшов царь із Аманом в гостину, що наготувала Естер.

6. І сказав царь Естері, попиваючи вино: Яке ж твоє бажаннє? воно буде вдоволене; і яка твоя просьба? хоч-би до половини царства, воно буде вдоволено.

7. І відповіла Естер, кажучи: Оце моє бажаннє й моє проханнє:

8. Коли я запобігла ласки в очах царевих, і коли цареві до вподоби вдоволити моє бажаннє й здійснити моє проханнє, то нехай царь з Аманом прийде (ще завтра) в гостину, що зготую їм, і завтра вчиню я по царевому слову.

9. І вийшов Аман того дня веселий та охочий. Але як Аман углядів Мардохея коло царської брами, й той не встав та й з місця не рухнувся перед ним, тодї сповнився Аман гнївом на Мардохея.

10. Одначе Аман вдержавсь. А як прийшов до своєї господи, то послав покликати своїх приятелїв і Зерешу, свою жінку.

11. І оповідав Аман їм про велике багацтво своє й про многоту синів своїх, та про все те, як пошанував його царь і як підвисшив його над князями та слугами царськими.

12. І сказав Аман: Та й цариця Естер нїкого не запросила з царем у гостину, що наготувала, окрім мене; та й на завтра я запрошений до неї з царем.

13. Але всього сього не доста менї, доки я бачу Юдея Мардохея, сидячого коло брами царської.

14. І сказала йому Зереша, жінка його, та й всї його приятелї: Нехай приладять дерево заввишки на пятьдесять локот, і скажи вранцї цареві, щоб повісили на йому Мардохея, а тодї пійдеш веселий з царем у гостину. І сподобалось се слово Аманові, й він приготовив дерево.

ГОЛОВА 6.

Тієї ночі відняв Господь сон у царя, і він звелїв (слузї) принести памяткову книгу дневних записок, і читали їх перед царем,

2. І знайшли записане, як Мардохей виповів на Гавату й Тарру, двох скопцїв царських, бувших на сторожі коло порога, що задумували наложити руку на царя Артаксеркса.

3. І промовив царь: Яку честь і відзнаку дано за се Мардохейові? І відповіли двораки цареві, служивші при йому: Нїчого не вчинено для нього.

4. І сказав царь: Хто в дворі? А Аман прийшов тодї у двір царського дому поговорити з царем, щоб пові-

сити Мардохея на дереві, що він зладив йому.

5. Двораки ж сказали цареві: Се Аман стоїть у дворі. І сказав царь: Нехай увийде.

6. І ввійшов Аман. І сказав йому царь: Що б зробити тому чоловікові, що царь хоче його відзначити почестю? Аман помислив в свойму серцї: Кому ж инчому схоче царь зробити пошану, окрім мене?

7. І сказав Аман цареві: Про того чоловіка, що царь хоче його відзначити почестю,

8. Нехай принесуть убраннє царське, в яке вдягається царь, і приведуть коня, що на йому їздить царь, надїнуть царський вінець на голову його,

9. І нехай дадуть убраннє й коня в в руки одному з перших князїв царських, — і вберуть того чоловіка, що його царь хоче пошанувати честю, і вивезуть його на конї на міський майдан, і покликають перед ним: Так робиться тому чоловікові, що його царь хоче відзначити почестю!

10. І сказав царь Аманові: Зараз же візьмі убраннє й коня, як ти сказав, і зроби се Юдейові Мардохейові, що сидить коло царської брами; нїчого не помини з усього, що ти казав.

11. І взяв Аман убраннє й коня, і вбрав Мардохея, і вивів його на конї на міський майдан і покликував перед ним: Так робиться чоловікові, що його царь хоче відзначити почестю!

12. І вернувся Мардохей до царської брами. А Аман пійшов чимскорше до своєї господи, смутний, закривши голову.

13. І розказав Аман Зерешї, своїй жінцї, і всїм своїм приятелям усе, що з ним лучилось. І сказали йому мудрецї його й Зереша, жінка його: Коли Мардохей з роду Юдеїв, через котрого ти почав впадати, то не переможеш його, а напевно впадеш перед ним.

14. Ще вони розмовляли з ним, аж прийшли скопцї цареві й квапили на Амана, щоб ійшов на гостину, що зготувала Естер.

ГОЛОВА 7.

І прийшов царь із Аманом гоститись у царицї Естери.

2. І сказав царь Естері так-само й на другий день, як напився вина: Чого ти бажаєш, царице Естеро? воно буде тобі дано; яка ж твоя просьба? Хоч би й до половини царства, воно буде здїйснене.

3. І відповіла цариця Естер і сказала: Коли я, царю, найшла ласку в очах твоїх, і коли цареві до вподоби, то нехай буде дароване менї життє моє по мойму бажанню, й народ мій, по просьбі моїй!

4. Бо видані ми, я й народ мій, щоб нас вигубити, повбивати і занапастити. Коли б ми були запродані в невольників та невольниць, я б мовчала, хоч ворог не надоложив би шкоди цареві.

5. І відповів царь Артаксеркс і сказав царицї Естері: Хто ж то такий, і де той, що поважився в серцї свойму таке вчинити?

6. І відказала Естер: Ворог і супротивник — то сей злющий Аман! І затрусився Аман перед царем та царицею.

7. І встав царь від гостини в гнїві своєму й пійшов у сад коло палати; Аман же зістався благати царицю Естеру за життє своє, бо бачив, що йому від царя призначена вже гірка доля.

8. Як же царь вернувся з саду коло палати в дім гостини, припав був Аман до ложа, де знаходилась Естер. І сказав царь: Навіть і царицю хоче знасилувати вдома в мене! Тільки що вийшло слово з уст царевих, а вже й закрили Аманові лице.

9. І сказав Харбона, один із скопцїв при цареві: Он і дерево, що його зготував Аман про Мардохея, що говорив на добро для царя, стоїть коло Аманового дому, заввишки на пятьдесять локот. І звелїв царь: Повісьте його на ньому!

10. І повісили Амана на дереві, що він приладив про Мардохея. І вгамувався гнїв у цяря.

ГОЛОВА 8.

Того ж дня віддав царь Артаксеркс царицї Естері дім Амана, ворога Юдеїв; а Мардохей ввійшов перед

лице цареве, бо Естер призналась, хто він для неї.

2. І зняв царь свій перстень, що одняв від Амана, та й віддав його Мардохейові; а Естер настановила Мардохея доглядником над домом Амановим.

3. І говорила Естер далї перед царем, і впала йому в ноги, й плакала й благала його, відвернути злобу Амана Вугейця і намір його, задуманий проти Юдеїв.

4. І простяг царь до Естери золотий скипетр; і підвелась Естер, і стала перед лицем царевим,

5. Та й промовила: Коли цареві до вподоби, і коли я запобігла ласки перед лицем царевим, і ся справа справедлива перед царем, та й я подобаюсь очам його, то нехай би було написано, щоб відкликано письма по наміру Амана, сина Амадатового, Вугейця, ним писані про згубу Юдеїв по всїх царських країнах;

6. Бо як я можу дивитись на лихо, що спаде на народ мій, і як менї дивитись на загибель рідних моїх?

7. І сказав царь Артаксеркс до цариції Естери й до Мардохея Юдея: От я віддав дім Аманів Естері, а його самого повісили на дереві за те, що він накладав руку свою на Юдеїв;

8. То ж напишіть і ви про Юдеїв що вам сподобаєсь, від імення царського і ствердіть царським перстенем; бо письма написаного від імення царського й ствердженого царським перстнем, не можна змінити.

9. І покликано царських писарів третього місяця, се б то місяця Сивана, двайцять третього дня його, й написано все так, як звелїв Мардохей, до Юдеїв і до сатрапів і начальників в країнах і князїв у краях від Индиї до Етиопиї — в сто двайцятьох сїмох країнах, в кожний край його письмом і до кожного народу його мовою, та й до Юдеїв їх письмом і їх мовою.

10. І написав він від імення царя Артаксеркса, і запечатав царським перстнем, і послав листи через бігцїв на конях, на верблюдах і царських мулах

11. Про те, що царь дозволяє Юдеям, жиючим в кожному містї, скупитись і стати до оборони свого життя, вигубити, повбивати і знищити всїх значних споміж народу й по країнах, що ворогували проти них, — дїтей і жінок, а маєтки їх розграбити

12. В один день по всїх областях царя Артаксеркса, на тринайцятий день двванайцятого місяця, се б то місяця Адара.

13. Відпис з сього наказу віддати в кожну країну, як закон, оповіщуваний всїм народам, щоб Юдеї були напоготові, того дня помститись над своїми ворогами.

14. Гонцї, що пустились верхи на прудких царських конях, погнали швидко й скваппо з царським приказом. Оповіщено наказ і в Сузах, престольному містї.

15. І вийшов Мардохей від царя в царських ризах жовтої й білої барви й в великому золотому вінцї і в висоновій та пурпуровій мантиї. І місто Сузи веселилось і радїло.

16. У Юдеїв було тодї осьвітленнє й радощі, й веселощі, й сьвяткуваннє.

17. І в кожній країнї, й в кожному містї, й на кожному місцї, куди тільки доходив приказ царя й його наказ, були радощі та веселощі в Юдеїв, бенкетуваннє та сьвяткуваннє. І багато споміж народу в краю поставало Юдеями, бо на них напав страх перед Юдеями.

ГОЛОВА 9.

Дванайцятого місяця, се б то місяця Адара, на тринайцятий день його, настав час, щоб здїйснився приказ царя і його наказ, в той день, коли вороги Юдеїв сподївались взяти власть над ними, а випало навідворот, що самі Юдеї взяли верх над ворогами своїми, —

2. Зібрались Юдеї в своїх містах по всїх краях царя Артаксеркса, щоб накласти руку на тих, що задумали проти них лихо; й нїхто не міг проти них стати, бо страх перед ними напав на всї народи.

3. І всї князї по країнах, і сатрапи, й начальники над областями, й виконателї справ царських піддержували Юдеїв, бо напав був на них страх перед Мардохейом.

4. Бо великий був Мардохей в домі в царя, і слава про нього розходилась по всіх краях, бо сей чоловік, Мардохей, підоймався щораз то висше.

5. І вбивали Юдеї всіх ворогів своїх, витинаючи мечем, вигублюючи й викорінюючи, й чинили з ворогами своїми, що хотіли.

6. В Сузах, престольному місті, вбили Юдеї й вигубили пятьсот душ, (окрім)

7. Паршандата, й Далфона, й Асфата,

8. І Пората, й Адаля, і Аридата,

9. І Пармашта, й Арисаї, і Аридаї, і Ваєзата —

10. Десятьох синів Амана, сина Амадатового, ворога Юдеїв, та до грабування не простягали рук своїх.

11. Того ж таки дня сказано цареві про число вбитих у Сузах, престольному місті.

12. І сказав царь цариці Естері: В Сузах, престольному місті, вбили Юдеї й вигубили пятьсот душ; що ж вони зробили по инших країнах царевих? Яке ж твоє бажаннє? й воно буде вдоволене. І яка ще твоя просьба? вона буде здійснена.

13. І сказала Естер: Коли цареві до вподоби, то нехай би було дозволено Юдеям, що в Сузах, робити те ж саме й завтра, що сьогодні, та й нехай би й десятьох синів Аманових повісили на дереві.

14. І повелів царь так зробити; й дано наказ в Сузах, і десятьох синів Аманових повішено.

15. І зібрались Юдеї, що в Сузах, так-само й чотирнайцятого дня місяця Адара й вбили в Сузах триста чоловіка, до грабіжі ж не простягали рук своїх.

16. Та й инші Юдеї, що знаходились в царських країнах, позбірались, щоб стати до оборони свого життя й забезпечити себе від ворогів своїх, і повбивали споміж ворогів своїх сімдесять пять тисяч; до їх же добра не простягли руки своєї.

17. Се було тринайцятого дня місяця Адара; а на чотирнайцятий день сього ж місяця вони втихомирились і зробили його днем бенкетування та веселощів.

18. А Юдеї, що в Сузах, збірались тринайцятого дня його й чотирнайцятого дня його, та аж на пятнайцятий день його втихомирились і зробили його днем бенкетування та веселощів.

19. З тієї причини Юдеї сільські, що живуть по селах та присілках, проводять чотирнайцятий день місяця Адара в веселощах та в бенкетуванні, як день празниковий, посилаючи подарунки один одному.

20. І списав Мардохей сї події й порозсилав письма до всіх Юдеїв, що в областях царях Артаксеркса, до близьких і до далеких,

21. Про те, щоб вони завели в себе щорочнє сьвяткуваннє чотирнайцятого дня місяця Адара й пятнайцятого дня його,

22. Яко таких днів, в яких Юдеї стали безпечними від ворогів своїх, і як такого місяця, в якому їх смуток обернувся в радість, а сумуваннє — на день сьвяточний, — щоб зробили їх днями угощування та веселощів, посилаючи один до одного подарунки та милостиню вбогим.

23. І прийняли Юдеї те, що вже сами почали чинити, й про що Мардохей написав до них,

24. Як Аман, син Амадатів, Вугеєць, ворог усіх Юдеїв, задумав був занапастити Юдеїв і кидав пур, то є жереб, щоб їх занапастити й вигубити,

25. І як Естер доступила до царя, і як царь видав другим листом приказ, щоб лукавий намір Амана, який він задумав на Юдеїв, обернувся на його ж голову, та щоб його й синів його повісили на дереві.

26. Через се й назвали сї дні Пурім, від імення: пур. З сієї причини, згідно з усіма словами сього письма і з тим, що самі бачили і до чого в їх доходило,

27. Постановили Юдеї і взяли на себе й на своїх дітей, і на всіх попристававших до них, невідмінно, щоб сьвякувати що року два дні, як приписано, й в свій час;

28. Та щоб сї дні були памятними і сьвятковано їх від роду до роду в кожному поколїнні, в кожному краю і в кожному місті; і щоб сї дні Пурім

не були визаконені в Юдеїв, і спомин про них не зник у дітей їх.

29. Та й цариця Естер, дочка Абихаїлова, й Мардохей, Юдей, написали так само з усією намогою, щоб виконувано се друге письмо про Пурім,

30. І послали письма до всіх Юдеїв в сто двайцятьох і сїмох областях Артаксерксового царства з словами мира й правди,

31. Щоб вони твердо держали сї днї Пурім в призначений час, який постановив про них Мардохей Юдей і цариця Естер, і як вони самі призначили їх про себе й про дітей своїх, яко днї посту та покликання (до Бога).

32. Так приказ Естерин ствердив се оповіданнє про Пурім, і його записано в книгу.

ГОЛОВА 10.

Потім накинув царь Артаксеркс податок на землю і на острови морські.

2. А всї дїла його сили й його могучості й дрібне оповіданнє про звеличеннє Мардохея, яким його царь пошанував, записані в книзї денних записів царів Мидийських та Перських,

3. Так само й те, що Мардохей, Юдей був другим по цареві Артаксерксї і великим у Юдеїв, і милим у многоти братів своїх, бо дбав про добро народу свого і говорив на користь усьому свойму племенї.

КНИГА ЙОВА.

ГОЛОВА 1.

Був (давно) чоловік у землї Уз, на імя Йов. Був се чоловік щирий, справедливий й богобоязливий, що цуравсь усього лихого.

2. І родилось йому семеро синів й три дочки,

3. А статку було в його сім тисяч овець, три тисячі верблюдів, пятьсот ярем волів, пятьсот ослиць і багацько челяди, так що переважував сей чоловік усїх осадників на востоцї.

4. Сини ж його звикли були сходитись і в дому кожного по черзї гоститись. Кликали вони й трьох сестер своїх, їсти й пити з ними.

5. Як же сї гостини обходили свій круг, наказував їм Йов очищуватись; і вставав на другий день рано вранцї й приносив про кожного з них всепаленнє. Бо думав Йов так: Може, дїти мої согрішили та позневажили Бога в серцї свойму. Так чинив, Йов щораз в такі днї.

6. Сталося ж одного дня, що сини Божі прийшли стати перед Господом. Прийшов і Сатана між ними.

7. І поспитав Господь Сатану: Звідкіля прийшов єси? Відказав Господеві Сатана й промовив: Я ходив по землї й обійшов її навкруги.

8. І сказав Господь Сатанї: А звернув ти ввагу на слугу мого Йова? бо нема такого на землї, такого щирого, справедливого, богобоязливого та щоб цурався так усього лихого.

9. І відказав Сатана Господеві та й промовив: Чи то ж Йов дармо такий богобоязливий? Чи не ти ж сам обгородив навкруги його й дом його й усе майно його?

10. Працю рук його благословив єси, й стада його ширяться все більш по країнї;

11. Простягни тільки руку твою й торкнись до всього, що він має, — чи буде він благословити Тебе?

12. І сказав Господь Сатанї: Ну, так нехай все, що його, буде в руцї твоїй, тільки на його самого не простягай руки твоєї. І пійшов Сатана з перед лиця Господнього.

13. Одного ж дня, ак сини й дочки Йовові саме їли й пили вино в дому старшого брата свого,

14. Прийшов посел до Йова та й сповістив: Воли були в плузї, а ослицї паслись поблизу,

15. Аж се — набігли Савеї та й позаймали їх; кметї ж повитинали мечем; один я втїк сповістити тебе.

16. Ще він говорив, аж приходить другий й говорить: Огонь Божий упав

з неба й пройшов, палаючи, проміж вівцями й кметями та й пожер їх; один я втїк сповістити тебе.

17. Ще сей говорив, аж їйде другий й говорить: Халдеї зложили три ватаги, напали на верблюди та й позаймали їх; кметї ж повистинали мечем; один я втїк, сповістити тебе.

18. Ще говорив сей, аж приходить инший й говорить: Сини твої й дочки трапезували й пили вино в дому старшого брата свого,

19. Аж несподїване схопилась буря від пустинї, наперла на всї чотири угли в будинку, і дім завалився на дїти та й вони погинули; один я втїк сповістити тебе.

20. І встав Йов, роздер одежу на собі та й обстриг волоссє на голові, припав до землї й поклонився,

21. І промовив: Нагим вийшов я з матерньої утроби, нагим і вернусь. Господь дав, Господь і взяв! як до вподоби було Господеві, так і сталося; нехай буде імя Господнє благословенне!

22. У всьому тому не провинив Йов, і не виповів нїчого безумного проти Бога.

ГОЛОВА 2.

Сталося ж одного дня, що сини Божі прийшли стати перед Господом; та прийшов і Сатана між ними стати перед Господом.

2. І спитав Господь Сатану: Звідкіля прийшов єси? Відказав Сатана Господеві й говорить: Я ходив по землї й обійшов її навкруги.

3. І рече Господь Сатанї: А звернув ти ввагу на раба мого Йова? Другого бо такого нема на землї, такого щирого, справедливого, богобоязливого та щоб так цурався лихого.

4. І відказав Сатана й промовив: Шкуру за шкуру, а за свою душу оддасть чоловік усе, що має.

5. Простягни тільки руку твою й торкнись костей його й тїла його, — чи благословити ме він тебе?

6. І рече Господь Сатанї: Ну, він у руцї твоїй тільки душу (життє) його пощади.

7. І пійшов Сатана зперед Господа, та вдарив Йова лютою проказою від підошов аж до тїмя.

8. І взяв він черепок, щоб ним скребтись, та й сїв на попелищі (далеко від господи).

9. І промовила до його жона його: Чи ти ще держати мешся твердо в твоїй праведностї? Занехай Бога й умри.

10. Він же промовив до неї: Ти плещеш таке, як яка безумна. Приймали ми добре од Господа, а лихого б то й не приймати? У всьому тому не провинив Йов устами своїми.

11. Перечувши три приятелї Йовові про все те нещастє, яке на його впало, пійшли, кожен із свого місця: Елифаз Теманський, Билдад Савхеаський й Зофар Наамський, й зійшлись, щоб пійти разом посумувати з ним і розважити його.

12. Споглянувши на його віддалеки, не познали його та й заплакали в голос; і роздер кожен одежу на собі, та й почали кидати порох проти неба понад головами своїми.

13. І седїли вони такенькі біля його на землї сїм день і сїм ночей, й нї один не говорив до його й слова, бачили бо, що біль його був надто великий.

ГОЛОВА 3.

Аж ось отворив Йов уста свої й проклинав день уродин своїх.

2. І почав Йов говорити:

3. Нехай би (був) щез день, коли я на сьвіт родився, й ніч, коли прорečено: Зачався чоловік!

4. Нехай би той день був темрявою: і нехай би Бог на висотї не згадав (був) про його, й нехай би ясність не засияла (була) над ним!

5. Нехай би затьмила (була) його темрява й густа тїнь смертна; нехай би обняла його густа мрака, нехай би (були) лякались його, неначе палючого жару!

6. А ніч тая — нехай би (була) в мороцї потонула, нехай би не лїчилась між днями в року, й не входила в рахубу в місяцях!

7. О, ніч тая — нехай би була вона безлюдна, й не озивались в нїй веселощі!

8. Нехай би її (були) прокляли ті, що проклинають день*, та готові й дракона розбудити!

9. Нехай би (були) зорі її розсьвіту померкли; нехай би ждала (була) сьвітла, а воно не приходило й щоб не побачила (була) поранньої зарі,

10. За те, що не зачинила дверей матерньої утроби, й не закрила горя перед очима моїми!

11. Чом я не вмер, виходячи з утроби, і не сконав, як вийшов із живота?

12. Про що мене взято на коліна? про що було менї ссати груди?

13. Тепер би лежав я й спочивав; спав би й був би спокоєн

14. З царями та з владиками земними, що забудовували собі пустинї,

15. Або з князями, що золотом блищали, сріблом свої палати збогачали;

16. Або як збігленя невидиме, як дїти, що не побачили сьвіта.

17. Там проступники перестають наводити страх, там спочивають ті, що вичерпали сили.

18. Там вязнї, сковані до купи, відпочивають, і не чують крику наставника.

19. Малий і великий там собі рівні, а невольник вільний від пана свого.

20. Про що дане нуждареві сьвітло, про що життє тим, що їм на душі гірко,

21. Що ждуть смертї, а її нема, що копали б за нею раднїйше, нїж за скарбом;

22. Вони зрадїли б без міри, одушевились би, коли б знайшли свою там домовину.

23. На що тому на сьвітї жити, кого Господь обняв ночною тьмою й загородив дорогу?

24. Зітхання мої випереджують їжу мою, а стогнання мої ллються, як вода;

25. Бо страшне, чого я боявся, те й постигло мене, й перед чим тремтів я, те склалось надо мною.

26. Нема менї миру, нема спокою, нема відради: прийшло на мене саме нещастє!

* У давнину наймано женщин і мужчин, що оплакували при похоронах помершого, й проклинали той день, коли той зійшов із сьвіта.

ГОЛОВА 4.

І відказав Елифаз із Теману й промовив:

2. Як ми стребуємо заговорити до тебе, — чи не буде се тобі прикро? Да хто слово може зупинити?

3. Отсе ти не одного навчав, і знемагаючі руки піддержував;

4. Хто спотикавсь, того підкріпляли слова твої, і хистким колїнам ти додавав сили.

5. Тепер же дійшло до тебе, а ти знемочнів; дотикнуло тебе, та вже й упав духом.

6. Чи ж богобоязність твоя не повинна бути твоєю надією, а невинність доріг твоїх — упованнєм твоїм?

7. Згадай же сам, хто погибав безвинний, і праведних коли викоренювано?

8. Я сам бачив, що хто в безбожностї орав і сїяв лихо, той сам його й пожинав.

9. Такі від подуву Божого погибають, а від духа гніву його зникають.

10. Рев лева й голос рикаючого вмовкає, і зуби в левчуків кришаться;

11. Могутний лев гине без добичі, й щенята левицї розбігаються.

12. І надійшло до мене зтиха слово (Боже), й я почув його ледь-неледь ухом.

13. Серед розгадування над ночними привидами, коли сон на людей находить,

14. Я задрожав і затремтів у страсї, і всї кістки в мене затрусились;

15. І перейшов дух понад мене, й волоссє стало в мене диба.

16. І став хтось — не бачив я лиця його, — тільки тїнь перед очима в мене; тихий повів — і я чую голос:

17. Чи ж чоловік праведнїйший від Бога? й людина чистійша за Творця свого?

18. Та ж ось він і слугам своїм не йме віри, і в ангелів своїх знаходить хиби;

19. А скільки ж більш у тих, що живуть у глиняних хатинах, що основи їх у поросї, й вони борше, як міль, зникають.

20. Між ранком і вечером вони роз-

падаються, й не доглянешь, як без слїду зникнуть.

21. А чи ж із ними, не пропадають і почестї їх? Вони вмерають, не дійшовши до мудростї.

ГОЛОВА 5.

Клич же, коли є хто, щоб на твій клик озвався. Та й до кого ти з між сьвятих обернешся?

2. О, так, безумного завзяттє вбиває, а нерозважливого погубляє досада.

3. Я бачив, як дурний закоренявся, та й зараз віщував проклін домівцї його:

4. Дїти його далекі від щастя, бити муть їх у воротях (на суді), і не буде їм оборонника.

5. Збори жнив його неситі поїдять, ба й зміж терня заберуть їх, а зажерливцї поглотять майно його.

6. Так, біда не зпід землї береться, й не на ниві родиться недоля.

7. Нї, людина родиться на муку, як іскорки, щоб їм летїти вгору.

8. Я б обернувсь до Бога, передав би справу мою Богові,

9. Що творить дїла великі й недослїдимі, чудні й без лїку,

10. Дає дощі землї й води на поля;

11. Принижених у гору підіймає, а засмученим дає дознати щастя.

12. Він розбиває задуми підступних, і руки їх не доводять до кінця те, що почали.

13. Премудрих ловить він їх лукавством, і рада хитрих не вдається:

14. У день вони мов в темряві блукають, а в полуднї полапки, мов ніччю, шукають.

15. Він рятує бідного од меча уст їх і від руки потужного;

16. І так є нещасливому надія, а неправда затулює уста свої.

17. Блаженний той, кого Господь карає, тим не цурайсь Господнього навчання!

18. Поранить він, та сам перевяже рану; ударить він, та його ж руки й гоять.

19. В шестьох бідах тебе він порятує, та й в сьомій не доторкнесь тебе лихо.

20. У голодї спасе тебе од смертї, а на війнї — од мечового вдару.

21. Сховаєшся від бича (лихого) язика, й не злякаєшся спустошення, коли воно прийде.

22. Із спустошення й голоду будеш сьміятись, і зьвірів земних не будеш лякатись.

23. Бо в змові з каміннєм у полі будеш, і з польовим зьвіррєм (наче) в договорі.

24. І взнаєш, що намет твій безпечен, а оглядаючи домівку твою, ти не согрішиш*.

25. І побачиш, що потомство твоє многолїчне, й пагонців твоїх, як трави на землї.

26. Увійдеш у гріб, достиглий (віком), як укладаються снопи пшеничні у свій час.

27. От чого ми дознались; та й так воно й є; вислухай се й затямуй собі!

ГОЛОВА 6.

І відказав Йов і промовив:

2. О, коли б то зважено по правдї нарікання мої, а разом із ними положено на вагу терпіння мої!

3. Вони певно переважили б пісок у морях! Тим то й слова мої такі гіркі.

4. Бо стріли вседержителеві (встромлені) в менї; їх отруту ссе дух мій; страхи Господнї встали на мене.

5. Чи ж реве дикий осел у траві? чи ж риче віл при повних яслах?

6. Чи ж їдять несмачне без соли, й чи є смак у яйчній білковинї?

7. (тим часом) До чого не хотїла й доторкнутись душа моя, те становить гидку їжу мою.

8. О, коби то сталось, чого я бажаю, та сповнив Бог те, чого дожидаю!

9. О, коли б то Бог ізволив стерти мене, простерти руку свою і вбити мене!

10. Се (одно) ще було б відрадою менї, і я кріпився б у безпощаднїй муцї моїй, що не противився слові Сьвятого.

11. Що ж за сила в мене, щоб надїятись ще менї? і який конець, щоб протягати менї життє моє?

---

* Хоч би ти й пишався достатком і ладом у нїй.

12. Чи ж моя сила тверда, як твердий камінь? чи може мідь тїло моє?
13. Чи ж із себе добуду я поміч собі, або чи маю звідкись піддержку?
14. До страдаючого повинен би мати спожалїннє друг його, наколи він не стратив страху перед Всевишним.
15. Та брати мої перемінні, мов поток, мов ручаї бистротекучі,
16. Що каламутні від леду, й повно в них снїгу.
17. Як же настане тепло, вони малїють, а під жару вони зникають із русел своїх.
18. Вони змінюють напрям доріг своїх, заходять у пустиню й щезають;
19. Дивляться, де вони, дороги Темайські; надїються на них дороги Савейські,
20. Та стають заведені в надії своїй: приходять туди, та румянїють від стиду.
21. Так і ви тепер — нїчо: побачили страшне та й полякались.
22. Чи я казав вам коли: дайте менї, або заплатїть за мене з достатку вашого;
23. І вирятуйте мене з руки ворожої, і з рук мучителїв викупіть мене?
24. Навчіте мене, а я замовкну; укажіть, у чому я провинен.
25. Яка то сила в словах правди! Але що ж доказують докори ваші?
26. Ви видумуєте речи, щоб докоряти? На вітер пускаєте ви слова ваші!
27. Ви корите сироту, й копаєте яму другові вашому!
28. Але я прошу вас: спогляньте на мене; чи буду я говорити неправду перед лицем вашим?
29. Розберіть, чи є тут неправда? пошукайте, — правда у мене!
30. Чи є на язиці в мене неправда? Чи вже ж піднебіннє моє не може досмакуватись гіркого?

ГОЛОВА 7.

Чи ж не обмежений час чоловікові на землї, а днї (життя) його чи ж не те саме, що днї поденного наймита?
2. Так, як той раб холодку, а поденьщик жде кінця роботи,
3. Так і менї допались місяцї без відпочивку, а ночі горя виділені менї.
4. Коли лягаю, питаюсь: коли ж то я встану? а вечір тягнеся поволи, й я обертаюсь без кінця, аж засвитає.
5. Тїло обвили червяки та струпи, мов кора земляна; шкіра на менї ріпава, та й береться все гноєм.
6. Днї мої летять швидше судна, а конець їх безнадїйний.
7. Згадай (Боже), що життє моє — подув (вітру), а око моє не вернесь, побачити добро.
8. Не побачить мене око того, що видів мене; та й твої очі (звернуться) на мене, — а мене нема.
9. Рідшає хмара й зникає; так і той, що зступив у глибоку яму, вже не вийде,
10. Не вернеться вже в домівку свою, і місце його не знати ме вже його.
11. Тим же то я не стану здержувати уст моїх; говорити му в тїснотї духа мого; буду жалуватись у горю душі моєї.
12. Чи то ж я море або потвора морська, що ти проти мене сторожу (запору) поставив?
13. Думаю часом таке: втїшить мене постеля моя, ложе моє поможе менї, горе моє перетерпіти;
14. Та бо ти жахаєш мене снами, й видивами лякаєш мене,
15. Так, що душа моя бажає лїпше перериву дихання, лїпше смертї, нїж удержання костей моїх.
16. Омерзїло менї життє. Чи ж вічно жити менї? Відступи від мене, — та ж днї мої, се марнота!
17. Що ж бо таке чоловік, що його так цїнуєш, та звертаєш на його вагу твою,
18. Та що-ранку звідуєшся до його, й що хвилинки вивідуєш його?
19. Докіль же не полишиш, докіль не відойдеш від мене, докіль і слини менї не даси проковтнути (спокійно)?
20. А коли я провинив, то що вчиню тобі, ти наглядниче людей! Чому вчинив єси мене таким мерзенним собі, так що й я самий став тягарем собі?
21. Та й чому ж би не простити гріха менї й не зняти з мене проступку мого? та ж от, я ляжу в землю, а завтра, хоч би ти й шукав мене, мене вже не буде.

ГОЛОВА 8.

І відповів Билдад Савхеаський та й
сказав:
2. Довго ще ти будеш говорити та-
ке? — слова уст твоїх, мов розбур-
ханий вітер!
3. Чи то ж Бог вивертає суд; і Все-
держитель перевертає правду?
4. Коли діти твої перед ним согрі-
шили, то він і подав їх у руки про-
ступків їх.
5. Скоро же ти шукати станеш Бо-
га та помолишся до Вседержителя,
6. І наколи чист єси й прав, то він
зараз стане над тобою й втихомирить
оселю правди твоєї.
7. І хоч би зпершу було в тебе ма-
ло, то опісля буде дуже багато.
8. Бо спитай тільки у давніх родів
і збагни постерігання батьків їх, —
9. Бо ми вчорашні собі й нічого не
знаєм, тим що наші дні тінь на зе-
млї, —
10. А вони скажуть тобі й з серця
свого випустять слова:
11. Чи піднїмаєсь в гору сїтник без
мочарі? чи росте рогозина на без-
воддї?
12. Вона молоденька й не підтята,
а всихає борше, як инша трава.
13. Така сама доля всїх тих, що за-
бувають Бога, й надія лицемірнього
погибне;
14. Вповання його підрізане, а пев-
ність його — сїть павукова.
15. Він обіпреться на дім свій, та не
устоїть; вхопиться його, й не вдер-
житься.
16. Він зеленїє на сонцї, аж поза
сад сягає галуззє його;
17. В каміннє вплїтаєсь коріннє йо-
го, між каміннє врізуєсь воно;
18. Та коли вирвуть його з місця
його, то місце одцураєсь його, (ска-
же): не знаю тебе!
19. От яка втїха на дорозї його! а
з землї инші виростають.
20. Бачиш: Бог не одпихає безвин-
ного, але й не піддержує руки лихо-
дїїв.
21. Він сповнить ще сьміхом і твої
уста й губи твої — радїсним викли-
ком.
22. Ненавидники твої вкриються со-
ромом, і намет безбожників зникне.

ГОЛОВА 9.

І відповів Йов і сказав:
2. Правда! я знаю, що так; але
як оправдаєсь чоловік перед Богом?
3. А хоч би схотїв стати з ним на
прю, то з тисячі й на одно не з'умів
би одказати.
4. Він серцем премудрий і великий
силою; хто проти його вставав та й
бував з'упокоєн?
5. Він переносить гори й не пізна-
ють їх; він перевертає їх в гніву сво-
йму;
6. Він рушає землю з її місця, і стов-
пи її колихаються;
7. Скаже сонцеві, — і не зійде, й
на звізди печать покладає.
8. Він самий напинає небеса й хо-
дить по валах морських.
9. Він і Ведмедя саздав, Орийон і
Плеяди, й зорі скриті на полуднї;
10. Творить великі дива, недовідні,
безлїчні.
11. Ось, він перейде попри мене, й
не побачу його; промайне, й не замі-
чу його.
12. Візьме, та хто заборонить йому?
Хто скаже йому: що се ти робиш?
13. Коли Бог не одверне гніву свого,
впадуть перед ним володарі горді;
14. Як же менї відказувати йому
та прибірати слова проти його?
15. Хоч би я й прав був, озиватись
не буду, а вмоляти му суддю мого.
16. Як би я покликнув, а він відпо-
вів менї, то я не поняв би віри, що
мій голос вислухав той,
17. Що в хуртовинї мене поражає,
й без вини мої рани намножує,
18. Та не дає менї спокійно й відот-
хнути, а без міри годує мене горем.
19. Коли питати про силу, то він
один могучий; коли же про суд, та
хто зведе мене з ним?
20. Буду я оправдуватись, то самі
мої уста обвинуватять мене; як я без-
винний, то він вину в менї знайде.
21. Так! я не винен; байдуже менї
жити; нїзащо менї життє.
22. Все одно; тим то й сказав я, що
він (як схоче) губить безвинного й
беззаконного.

23. Як того вбиває одразу бичем, то з муки невинних сміється.
24. Земля оддана в руки безбожникам; він сліпить очі суддям її. А коли не він, то хто ж инший?
25. Дні мої хутші од гонця, — мчаться, не бачивши долї;
26. Мчаться, мов човни легкі, мов орел, що кидаєсь на здобич.
27. Як я скажу собі: забуду жалощі мої, виясню мій хмурий вид, підбодрю моє серце,
28. То знов муки мої лякають мене, знаю бо, що не признаєш мене безвинним;
29. А скоро я винуватий, так чого надармо й силкуватись?
30. Хоч би я й снїгом обмивсь і найчистїйше очистив руки мої,
31. То й тодї ти трутиш мене в багно, та й одежа моя буде мною гидитись.
32. Він бо не людина, як я, щоб я міг одповідати йому й йти вкупі з ним на суд!
33. І проміж нас ніякий посередник не стане, щоб положив руку на нас обох.
34. Нехай же відверне він від мене бича свого, й страх його нехай не лякає мене, —
35. А тодї я говорити му й не збоюсь його, бо я сам собою не такий.

ГОЛОВА 10.

Омерзїло душі моїй життє моє; то ж дам я волю смуткові мойму; говорити му в горю душі моєї.
2. Я скажу Богу: Не обвинувачуй мене, а обяви менї, за що мене так переслїдуєш?
3. Чи тобі се добрим видиться, що так пригнїтаєш, що байдуже тобі дїло рук твоїх, а на раду безбожників посилаєш сьвітло?
4. Чи в тебе очі людські, чи по людськи ти бачиш?
5. Чи в тебе дні, як людські, й роки твої, як у людини,
6. Що ти аж шукаєш скази в менї й розвідуєшся, чи є гріх у менї,
7. Хоч знаєш, що я не проступник, та нікому ратувати мене з руки твоєї?
8. Руки твої трудились надо мною, й виробили ввесь мій образ навкруги, — й ти губиш мене?
9. Спогадай, що ти наче глину, обробив мене, а тепер у порох обертаєш мене?
10. Чи ж не ти вилив мене молоком і згустив мене сиром.
11. Скірою й тілом з'одяг мене, а кістьми й жилами скріпив мене,
12. Життє й милость дарував менї, а опіка твоя хоронила духа мого?
13. Але й те скривав ти в серцї свойму, — я знаю, що се й було в тебе (на думцї), —
14. Що, як я провиню, ти взнаєш і не зіставиш гріха мого без кари.
15. Горе менї, коли я провинив! а хоч я й без гріха, то не зважуся підвести голови моєї. О, я понижений аж надто; то ж зглянься на біду мою;
16. Вона щораз більша. Ти женеш за мною, мов лев, і знов нападаєш на мене й чудним (силою) показуєш себе в менї.
17. Виводиш нових твоїх сьвідків проти мене; збільшуєш гнів твій на мене, і біди, щораз нові, стають боєвою лавою проти мене.
18. І про що вивів єси мене з утроби? Лучше б я вмер був, як мене ще не бачило нї-чиє око;
19. Нехай би я, як не бувший на сьвітї, з матірнього живота перенесений був у гріб.
20. Чи ж не мало вже днів моїх? Перестань же, відступи від мене, щоб я хоч трохи очуняв,
21. Покіль пійду — й не вернусь — в країну темряви й тїнї смертньої,
22. В країну мрака, яким є пітьма тїнї смертньої, де нема порядку, де темрява, як сама чорна пітьма.

ГОЛОВА 11.

І промовив Зофар із Нааму й сказав:
2. Чи вже ж на безлїч слів не треба давати одвіту? Чи вже ж говорун мусить бути праведний?
3. Ніби твоє пусте базїкання заставить людей мовчати, щоб ти на глум підіймав, а не було кому тебе пристидати?
4. Ти говорив: Я суджу право, й чист я в тебе перед очима.

5. А коли б так Бог схотів промовити, й отворив уста свої до тебе,

6. Та показав тобі тайни премудрості, й що тобі вдвоє більше належало б терпіти! Тим то знай, що Бог дещо з проступків твоїх подав у непамять.

7. Чи то ж ти зможеш умом ізбагнути Бога? Чи зможеш Вседержителя (путь) до конця прослідити?

8. Та ж він висший небес, — що ж ти вдіяти зможеш? глибше він всїх безодень, — що можеш зрозуміти?

9. Міра його довша ніж земля, ширша над моря.

10. Вхопить кого й закує в окови та поставить на суд, хто відверне його?

11. Бо він знає людей лицемірних, і бачить проступок, — та й чи ж не зверне на його уваги?

12. Та пустоголовий чоловік мудрує, хоч людина родиться так, як осля дике.

13. Але коли ти очистиш серце твоє й простягнеш ід йому руки твої,

14. І коли нечисть на руцї в тебе, а ти відкинеш її, й не дозволиш, щоб проступок пробував у шатрі твойму,

15. Тодї піднімеш (сьміло) незамаргане лице твоє, й стояти меш твердо й не будеш боятись.

16. І тоді забудеш біду, й хиба, як про воду, що протекла, згадувати меш про неї.

17. І яснїйше, анїж південь, попливе життє твоє, й прояснїєш, мов ранок.

18. Певність у тебе тодї із надією буде; ти захищен, і можеш безпечно почивати.

19. Будеш лежати собі, й не буде нікого, хто б тебе страшив, і многі стануть запобігати (ласки) у тебе.

20. Очі ж ледачих (від плачу) потемнїють, і охорона їх пропаде, й надія їх зникне.

ГОЛОВА 12.

І відповів Йов і сказав:

2. Справдї так! Тілько ви одні люде, і з вами вмре разом і мудрість!

3. Але ж і в мене є серце, як у вас, не стою я позаду; та й хто ж не знає сього самого?

4. Посьміхом другові мойму стався я, що до Бога кликав і Бог одвічав менї; посьміхом — чоловік справедливий і невинний!

5. Оттак, по думцї того, що сидить собі спокійно, нїзащо є лучиво, призначене тим, що їх ноги потикаються.

6. За те спокійні й безпечні домівки в грабителів, роздратовуючих Бога, бо вони Бога, неначе в руках своїх носять!

7. І справдї: спитай у зьвірят, а вони навчать тебе, — в птаства під небом, а воно з'ясує тобі;

8. Або поговори з землею, а вона повчить тебе, та й риби в морі скажуть тобі:

9. Хто з усього того не взнає, що рука Господня сотворила се?

10. В його руцї дух всього живучого й душа кожного людського тїла.

11. Чи ж не ухо розбірає слова, й чи не язик доходить смаку страви?

12. Так і в старцїв мудрість, а в довголїтників розум.

13. У него ж (Бога) премудрість і міць; в його рада й розум.

14. Що він розорить, того вже нїхто не збудує; кого він зачинить, нїхто йому не відомкне.

15. Задержить води, — все повисихає, пустить їх, — розбурять землю.

16. У його сила й премудрість, перед ним той, хто зблудив, і той, хто звів із дороги.

17. Він приводить порадників до нерозваги, а суддів до дурноти.

18. Здіймає пояс із царів, і оперізує верівкою стан їх;

19. Уймає князям їх почестї, й повалює хоробрих;

20. Уймає пророчистим язик, і в старцїв мутить розум;

21. Окриває стидом людей значнїх, і безсилить потужних;

22. Виявляє, що глибоко крилось у темряві, й виводить на сьвітло, що в тїнї смертній;

23. Множить народи й вигублює їх; розсїває народи, й збірає їх докупи.

24. Віднімає розум у голов народів землї й пускає їх блудом у пустинї, де нема шляху;

25. Помацьки ходять вони в темряві без сьвітла, й заточуються, неначе пянї.

ГОЛОВА 13.

От же все це вбачало око моє, чуло ухо моє й затямило собі.

2. Скілько ви знаєте, знаю й я, бо я не пущий за вас.

3. Та я до Вседержителя рад би говорити, я з Богом бажав би розправляти.

4. Ви ж тілько льжу куєте; всї ви лїкарі безварті.

5. О, коли б ви мовчали! се була б ваша мудрість.

6. Слухайте ж мого осуду, й розважте відповідь із уст моїх:

7. Чи справдї належало вам задля Бога неправду сплїтати, й задля його льжу говорити?

8. Чи належало вам притворювятись перед ним і за Бога так змагатись?

9. А на добре ж воно вийде, коли він схоче вас вивідувати? Чи й його ви так само ошукаєте, як оманють чоловіка?

10. Грізно скарає він вас, хоч ви потайно й притворюєтесь.

11. Чи вже ж велич його не страхає вас, і страх перед ним не нападає на вас?

12. Упомини ваші, як попіль, покрепи ваші — покрепи глиняні.

13. Замовчіте передо мною, а я буду говорити, хоч би й що менї сталось.

14. Чого ж би менї торгати тїло моє зубами моїми, й до життя мого простягати руку мою?

15. Ось, він убиває мене, та я не перестану надїятись; я бажаю лиш оборонити поступки мої перед лицем його.

16. А се вже буде оправданнєм менї, бо ж підлестник чей же не явиться перед лицем у його!

17. Вислухайте ж уважно слово моє й ясуваннє моє ушами вашими:

18. Ось, я завів суд над справою: знаю, що вийду виправданим.

19. Хто зможе стати проти мене? Бо я борзо вмовкну й віддам дух.

20. Тілько двох речей не чини (Боже) зо мною, а тодї я не ховати мусь від обличчя у тебе:

21. Одверни від мене руку твою, й страх перед тобою нехай не потрясає мене.

22. Тодї зви, а буду відповідати, або я говорити му, а ти відказуй менї.

23. Скілько ж у мене сказ і гріхів? Покажи менї проступок мій і гріх мій!

24. За що ти скриваєш лице (ласку) твоє, й за ворога маєш мене собі?

25. Хочеш хиба стерти зірваний листочок, і за сухою соломинкою гнатись?

26. Пишеш бо засуд гіркий на мене й дописуєш менї гріхи з молодостї моєї;

27. Ноги мої в кайдани куєш, і всї стежки мої назираєш, і ходиш слїдом ніг моїх.

28. Я ж, мов глина, розпадаюсь, як одежа, що її міль переїла.

ГОЛОВА 14.

З жінки родиться чоловік, і короткий вік свій у журбі проводить;

2. Квіткою він виходить та й поникає; тїнню пробігає й не зупиняєсь.

3. І на такого ти отвираєш очі твої, і зовеш мене на суд із тобою?

4. Хто з нечистого може чистим родитись? Анї один.

5. Коли ж йому днї визначені, й число місяців його в тебе, коли ти назначив йому гряницю, що її не переступить,

6. То відступи від його, так, позирни куди геть, нехай він одпочине, покіль, як той поденщик, не скінчить дня свого.

7. Дереву є хоч надія, що воно, й зрубане, знов одродиться, й пагонцї з його одростати не перестануть;

8. Та хоч його корінь в землї й перетрюхне й пень його завмре в поросї,

9. Але, як тільки почує воду, воно пустить паростки й поросте галуззєм, наче б новопосаджене; —

10. А чоловік, як умре, розпадає ся; відойшов, і де він подївся?

11. Води зникають із озера, й ріка посякає й висихає:

12. Так і людина ляже й не встане; покіль конець небесам, не пробудиться й не підоймесь із сну свого.

13. О, коли б ти да сховав мене в преисподнїй і там держав мене, аж покіль гнїв твій перейде, й положив реченець, і спогадав знов про мене!

14. Засне людина, та чи знов оживе ж коли небудь? Через усї днї визначеного менї часу дожидав би я, поки прийшла б менї зміна.

15. Ти кликнув би, а я дав би відповідь тобі, й ти подав би ласку твору рук твоїх;

16. Бо тодї ти лїчив би кроки мої, та не підстерігав би гріха мого;

17. Ти б запечатав тодї переступ мій, й провину мою закрив би.

18. Та як гора, падаючи, розсипається, й скала сходить з місця свого;

19. Як вода стирає камінне, а розлив її змиває пил земний, так і надію людську ти в нїщо обертаєш.

20. Ти тїсниш його до кінця; змінюєш вид його й відсилаєш.

21. Честь його дїтям, чи нї, він того не знає, понижені вони — йому те байдуже;

22. Та (покіль жив,) тїло його на йому болестї чує, а душа його в йому в страданнях сумує.

ГОЛОВА 15.

І відказав Елифаз із Теману й промовив:

2. Хиба ж стане мудрий відповідати своїм пустим знаннєм і сповняти нутро своє вітром палючим,

3. Виправдувати себе словами марними й бесїдою, що не має ніякої сили?

4. Ти ж і ввесь страх відкинув і за малу маєш собі річ, говорити до Бога!

5. Се ж безбожність твоя настроїла так уста твої й ти вибрав язик лукавих!

6. Тебе усуджують власні уста твої, а не я, і твій язик говорить проти тебе.

7. Хиба ти первим родивсь чоловіком і перше, нїж гори, сотворений?

8. Хиба в Бога ти в радї бував і (його) премудрість собі присвоїв?

9. Що знаєш ти, чого б і ми не знали? Що розумієш ти, чого б і ми не розуміли?

10. Е й проміж нами сїдоголові й старцї, що перейшли віком і батька твого.

11. Хиба ж се мала річ, щоб Бог тебе потїшив? чи й сього ти не знаєш?

12. Куди пориває тебе серце твоє, й куди так гордо спозираєш?

13. Чому ти справив проти Бога дух твій і устами твоїми такі слова вержеш?

14. Що таке чоловік, щоб йому бути чистим, і хиба праведен той, хто вродився від жінки?

15. Глянь, він і сьвятим своїм не доймає віри, й самі небеса перед ним ще нечисті:

16. Тимпаче ж нечиста й гидка людина, що, наче воду, пє беззаконність.

17. Я буду говорити тобі, тільки слухай мене; я роскажу тобі те, що видав,

18. Що чували мудрі й не затаїли чуваного від батьків своїх;

19. В їх одних у руках була ще вся земля, і нї один чужинець ще не вештавсь між ними:

20. Поки ледачий живе, поти він і мучить себе, та й число лїт (його муки) закрите перед гнобительом;

21. Шум страху в його в ушах, і під час спокою йде на його вбийник.

22. Не сподївається він із темряви спастися, а всюди меч перед собою бачить.

23. Блукаєсь усюди за куском хлїба; знає, що вже йому наготовлений, вже й під рукою в його день чорний.

24. Страшить його нужда, й тїснота подолїває його, наче царя перед боєм, —

25. За те, що простягав проти Бога він руку, й що вставав навпроти Вседержителя,

26. Виступав проти його з гордою шиєю, поза грубими щитами своїми;

27. За те, що вкрив лице собі салом своїм, а боки свої обложив жиром.

28. І оселиться він у містах розвалених, в господах, де вже нїхто не живе, що призначені на розвалини.

29. Не забагатїє він, і не вцїлїє майно його, й не розшириться по землї добуток його.

30. Мороку він не втече; галуззє його полумє спалить, а його самого подихом уст своїх захопить.

31. Оманений нехай не довіряє марнотї, бо марна буде й заплата йому.

32. Перед часом прийде конець йому, й віттє його не буде зеленїти.

33. Мов виноградина та, поскидає він недоспілу ягоду свою, й, як маслина, поронить цьвіт свій.

34. Оттак опустіє дом безбожника, й огонь пожере шатри підкупства,

35. (в думці) Почав він зло, а зродив льжу, та й нутро (серце) його наготовує зраду.

ГОЛОВА 16.

І відповів Йов і сказав:

2. Чув я доволї такого; гіркі з вас усїх потїшителї!

3. Чи ти скінчиш вітряну твою мову? і що спонукало тебе таке говорити?

4. Вмів би й я так, як ви, говорити, як би душа ваша була на місцї душі моєї; й я узброївся б на вас словами й кивав би над вами головою моєю;

5. Додавав би вам відваги язиком моїм, і рушаннєм губ потїшав би вас.

6. Та чи я говорю, — не втихає мій смуток; чи перестаю, — він не покидає мене.

7. Бо він отсе вичерпав мене. Ти (Боже) спустошив всю семю мою.

8. Ти покрив мене морщинами в сьвідоцтво проти мене; знеможілість моя встає проти мене, винуватить мене прилюдно.

9. Гнів його розриває мене й лютує проти мене, скрегоче на мене зубами своїми; ворогом зиркає на мене очима своїми.

10. Роззявили на мене пащі свої; ругаючись, бють мене по щоках; всї змовились на мене.

11. Бог віддав мене беззаконникові, й в руки безбожникам кинув мене.

12. Жив я спокоєн собі, а він потряс мене; взяв мене за шию та побив мене й поставив за цїль собі.

13. Стріли його оточили кругом мене; він сїче нутро моє без пощади, й пролив на землю жовч мою;

14. Пробиває в менї пролом за проломом, пре на мене, як велитень-воїн.

15. Веретище сшив я на тїло моє, й в порох занурив голову мою.

16. Вид мій почервонїв від плачу, а на віях моїх тїнь смертна, —

17. Хоч нема кривди на руках моїх, та й молитва моя чиста.

18. Земле, не закривай крови моєї, й нехай не буде (в тобі) місця жалісному кликові мойму!

19. Та оце сьвідок мій на небесах, і на висотах заступник мій.

20. Многомовні други мої! До Бога проливає сльози око моє.

21. О, коби то міг чоловік правуватись з Богом, як син людський з ближним своїм!

22. Та вже доходить мій вік до кінця, й я відходжу в дорогу, якою не вертають.

ГОЛОВА 17.

Дух жизняний мій ослаб, днї мої згасають; гріб передо мною.

2. Та коби вони не кепкували, то й серед їх спорів було б око моє спокійне.

3. О, поручись, заступись за мене сам (Господи) перед собою! бо хто ж би инший ручавсь за мене?

4. Їх бо ти серце закрив, розуміти не зможуть; тим і не дозволиш їм гору взяти.

5. Хто призначує другів своїх у добичу собі, у того дїтей очі замеркнуть.

6. Він учинив мене приповідкою між людьми й сьміховищем у їх.

7. Темно від горя в очах моїх, і всї члени мої стали, мов тїнь.

8. Здивуються над сим праведні, а невинним стане досадно на лицеміра.

9. І буде праведник кріпко держатись путя свого, а чистий руками ще більше набірати ме духу.

10. Виступайте ж, усї, приступіть! я не найду мудрого між вами.

11. Днї мої вже уплили, думи мої — думи дорогі серцю — вони розбиті.

12. Вони ж (муки мої) роблять із ночі день, а з сьвітла темноту.

13. Та хоч би я й дожидав в надїї, то все ж таки глибокий гріб — домівка моя; в темряві постелю я постїль собі;

14. Гроб своїм батьком назву, а червам скажу: ви мати моя й сестра моя.

15. Де ж тут надія моя? а чого я дожидаю, хто се побачить?

16. У глибінь земну зійде вона, ляже спокійно зо мною в порох.

ГОЛОВА 18.

Відказав Билдад Савхеаський й промовив:

2. Докіль словами ще вам перекидатися марно? Нумо лиш, братись за за ум, і тоді поговоримо.

3. Чому вважатись нам за скот і бути пониженими в власних очах наших?

4. О, ти, що в досаді своїй душу свою роздираєш! Чи то ж задля тебе опустіє земля та пересунуться скелї з місць своїх?

5. Та ж у безбожного мусить потахнути сьвітло, а з огня його не остане й искри.

6. Стемнїє сьвітло в домівці його, й сьвічка його загасне над ним.

7. Змалїють кроки могучості його, й повалить його власний намір його;

8. Бо він попаде в сїть ногами своїми й в плетїнках буде плутатись.

9. Спіймають пута ноги його, й грабіжник уловить його.

10. Невидимо розложені по землї силця на його, й западнї по дорозї.

11. Кругом страхи лякати муть його, й зневолять його кидатись то сюди то туди.

12. Вичерпаєсь із голоду сила в йому, й погибель готова під боком його.

13. З'їсть тіло його, з'їсть всї члени його перворідна (небувала) недута смерті.

14. Прогнана буде з домівки в його надія його, а се доведе його до царя страхів*.

15. Осядуть в наметї його (чужі), бо стане він уже не його; домівку його посиплють сїркою.

16. Знизу усхне коріннє його, а вгорі зовяне верховіттє його.

17. Щезне про його память із землї й імени його не згадувати муть на базарі.

18. Проженуть його з сьвітла в тьму, й зітруть його з кругогляду земного.

19. Нї сина нї внука не буде в народї його, не зістанеться нїхто в домівцї його.

20. День (погибелї) його злякає потомків, а сучасників обгорне жахом.

21. Такі пробутки беззаконного, оттаке місце того, хто не знає Бога!

* До найбільшого страху.

ГОЛОВА 19.

І відказав Йов і рече:

2. Докіль мучити мете душу мою й торгати мене словами?

3. Вже ж ви й так десять раз соромили мене; чи ж вам не стидно, так тїснити мене?

4. Коли я й справдї провинився, то провина моя на менї зостанесь.

5. А коли вам так любо, величатись надо мною й докоряти менї осоромленнєм моїм,

6. То знайте, що се Бог поверг мене 'д землї й обвів кругом мене сїть свою.

7. Ось, я кричу: кривда! й нїхто не чує; я голошу, а нема суду (справедливого).

8. Він перегородив менї путь, і я не маю переходу, й розпростер темноту на стежки мої.

9. Зволїк із мене славу мою й зняв вінець із голови моєї.

10. Навкруги опустошив мене, й я відходжу; й, неначе деревину, вирвав надію мою.

11. Він запалав проти мене гнївом своїм, і в одно повернув мене з ворогами своїми.

12. Полки його* притягли купою й справили дорогу собі на мене, та обсїли кругом намет мій.

13. Браттє моє оддалив від мене, а знакомі мої цураються мене.

14. Рід мій покинув мене, й знакомі мої забули про мене.

15. Домівники мої й служебки мої вважають усї за чужого мене; приходнем став я в очах їх.

16. Кличу раба мого, — він не озивається; мушу моїми його благати устами.

17. Жінка гидує диханнєм моїм, і менї треба вмоляти її згадкою на дїти від тїла мого.

18. Ба й малї дїти мене за покидьку вважають: я підведусь, а вони збиткуються надо мною.

19. Всї, що до грудї моєї тулились, гордують мною, а ті, кого я любив, проти мене встали.

20. Поприсихали кістки до кожі й

* Смерть дїтей, хороба, нужда і т. д.

до тїла мого, зосталась тільки кожа около зубів моїх:

21. О, змилосердьтесь, помилуйте мене хоч ви, мої друзї, бо рука Божа побила мене!

22. За що й ви ще мене женете, так як Бог, наче б не могли насититись тїлом моїм?

23. О, коли б то слова мої написано! в книзї коли б можна їх начертати рильцем залїзним на олові, —

24. Про вічні часи на каменї видовбати!

25. Я знаю* — Відкупитель мій живе, й він у послїдний день підійме з пороху отсю розпадаючуся кожу мою,

26. І я в тїлї мойму побачу Бога.

27. Я самий вбачу його; мої очі, не очі когось другого, побачать його. Аж ниє серце в грудї моїй!

28. Вам про мене сказати б: За що нам гнати його? Як коли б корінь злого знайдено в менї!

29. О, бійтесь меча (Божого), бо меч той мстить неправду, й знайте, що є суд Божий!

ГОЛОВА 20.

Озвався ж Зофар із Нааму та й каже:

2. Роздумування мої спонукують мене, відказати, й оце я поспішаю виявити їх:

3. Докір, осоромляючий мене, я вислухав, та дух розуму мого відповість за мене.

4. Чи ти не знаєш, що од віків, — з того часу, як постав чоловік на землї, —

5. Веселощі беззаконних коротко тревають, а радість потайного грішника хвилева?

6. Хоч би під небо зросла його велич, й голова його аж до хмар сягала, —

7. То він пропаде, як гній його, на віки; хто його бачив, питати ме: де він?

8. Зникне він, неначе сон, і не знайдуть його; ніби ночная мара, він щезне.

9. Око, що вбачало його, не побачить його нїколи, й не взрить його вже більше місце його.

10. Дїти його будуть у старцїв ласки шукати, й руки його повернуть усе, в кого він що пограбив.

11. Костї його ляжуть з ним у порох із усїма гріхами молодостї його.

12. Коли зло солодким буде йому в ротї його, й він держати ме його під язиком своїм,

13. Берегти ме, й не викине, а хоронити ме його в устах своїх, —

14. То їжа та в його животї візьметься гадючою жовчю в йому.

15. Добро, що пожер, мусить він виблювати: Бог вирве все з живота його.

16. Яд він гадючий всисає, так од гадюки й згине.

17. Не бачити йому річок, рік текучих молоком та медом!

18. Верне все трудом набуте, проглинути не зможе; по мірі набутків його буде й заплата його, й він не натїшиться.

19. Він бо тїснив, одправляв убогих; видирав домівки, що їх не будував;

20. Не знало наситку черево його, й не щадив він нїчого в захланностї своїй.

21. Нїчо не спаслося від прожорства його, зате ж і не вдержиться щастє його.

22. В повнотї достатків буде тїсно йому; всї руки покривдованих піднімуться на його.

23. Коли буде в його чим наситити живіт свій, пошле Бог жар гнїву свого й спустить дощем болї в тїло його.

24. Ухилиться він од зброї залїзної, — прошиє його лук мідяний.

25. Схоче вийняти стрілу, а вона вийде з тїла — вийде, блисне крізь жовч його; страх смертний прийде на його!

26. Вся темнота скрита в нутрі в його; його пожирати ме огонь, нїким не роздуваний; нещастє постигне й все те, що зістане в наметї його.

27. Небо відкриє провину його, й земля встане проти його.

28. Щезне добуток дому його, все розпливеться в день гнїву його (Божого).

29. Се частка від Бога чоловікові беззаконному, й пай, визначений йому Вседержителем!

---

* Осе ті важні слова.

ГОЛОВА 21.

І відказав Йов і промовив:
2. Вислухайте ж уважно й мою річ, а се буде моя потіха від вас.
3. Потерпіть менї, а я буду говорити; а тодї вже, як виговорюсь, насьмівайтесь.
4. Чи то ж до чоловіка вимірена бесїда моя? та й як менї не впадати духом?
5. Гляньте на мене й вжахнїтесь, та затулїть пальцем уста ваші.
6. Я тільки спогадаю, а вже здрогаюсь, і страх обгоргає тїло моє.
7. Чим воно дїєсь, що ледачі живуть, доживають старостї, та й силами здоровї?
8. Дїти їх вкупі з ними перед лицем їх, та й внуки їх перед очима в їх.
9. Доми їх безпечні від страху, і нема бича Божого над ними.
10. Бик їх заплоднює й не знемогає, корова їх починає й не скидає.
11. Стадом випускають вони малечу свою, й дїти їх скачуть.
12. Висьпівують під бубон і цитру, та веселяться, граючи в сопілку;
13. Вони проводять днї свої в щастю, й в хвилцї (без муки) сходять у глибину (земну).
14. А між тим вони говорять Богу: йди геть від нас, не хочемо знати доріг (законів) твоїх!
15. Хто такий Вседержитель, щоб нам йому служити? Що з того за користь, до його молитись?
16. Бачиш, щастє їх не з їх рук. — Та рада безбожних нехай буде далека від мене!
17. Або може часто гасне у беззаконних сьвітич, і находить на них біда; чи часто дає він (Бог) на їх пай муки в гніву свойму?
18. Вони ж повинні б бути, наче та солімка перед вітром, наче полова, гонена вихром!
19. (Скажеш:) Бог держить дїтям його нещастє його. — (Нї,) Нехай він відплатить йому самому, щоб він те знав.
20. Нехай би його таки очі побачили горе своє, й нехай би він самий пив із гніву Вседержителя.
21. Бо й яка ж йому жура про дом свій після нього, як місяцїв його лїк закінчився?
22. Але чи ж то нам Бога вчити мудростї, коли він судить і тих, що горі (в небі)?
23. Один уміраєв повнотї сил своїх, в повному спокої та мирі;
24. Нутро його повне товщі, а костї в його, неначе напоєні шпігом.
25. Другий же вмірає в гіркостї душі, не дознавши добра.
26. А таки вони вкупі лежати муть в землї, й черви покриють їх.
27. Знаю я, які в вас думки та хитрощі, що проти мене сплїтаєте.
28. Ви скажете: Де дом князя, а де шатро, що в йому жили проступники?
29. Хиба ж ви не питали в тих, що в дорозї бували, та й не знаєте їх постерігань?
30. Що в день біди лиходїй щаджен буває, а в день гніву одводиться набік?
31. Хто ж поставить йому перед очі путь його, й хто відплатить йому за те, що він коїв?
32. Кладовище для його — глибокі гроби; за ним іде товпа людей, а тим, що йдуть, провожаючи його, навперід його, нема й лїку.
33. Як же се хочете ви розважити мене пустим? В вашій розвазї одна тільки лож.

ГОЛОВА 22.

І відказав Елифаз із Теману й промовив:
2. Чи вже ж може людина доставляти Богу користь? Мудрий самому собі добра запобігає.
3. Що за користь у тому про Вседержителя, як ти живеш без гріха? І буде ж він мати хосен із того, що ти держишся доріг невинностї?
4. Чи може він, боячись тебе, стане з тобою до розправи, пійде судитись із тобою?
5. Мабуть, неправди твої надто великі, й проступкам твоїм нема й кінця.
6. Видно, ти брав заклади з браття твого за дрібницю й з пів-нагих здирав послїдущу одежу.
7. Жажденому не давав ти й водицї

напитись, а голодущого прогонив без куска хліба;

8. Землю давав тілько дужим під оселю, й тільки значний який осідавсь на ній.

9. Вдови одправляв еси з нічим, а сироти полишав із порожними руками.

10. За се кругом тебе силки й стревожив тебе ненадійний страх,

11. Та темрява, в якій ти нічого не бачиш, і глибінь вод покрила тебе.

12. Чи Бог не висше небес? Глянь у гору на зорі, як вони високо!

13. Ти ж кажеш: Що знає Бог? Як він кріз хмарі розсудить?

14. Хмарі — завіса його; ходить по небу, не бачить.

15. Чи ж ти йдеш стежкою давніх людей, якими ходили люде беззаконні,

16. Що перед часом погибли, коли вода, розлившись, їх підмила?

17. Вони говорили до Бога: Оступись од нас! і думали: що вдіє їм Вседержитель?

18. Бо він сповняв доми їх добром. — Та звичай безбожників нехай буде далеким від мене! —

19. Бачили се праведні і всьміхались, а невинні сьміялись із них:

20. Злюки ті — наче б вигублені вже, а нащадки їх — так, як би вже пожер огонь!

21. Зблизись же до його — мир тобі буде; з того вийде добро тобі.

22. Прийми з уст його закон, і бери слова його до серця собі.

23. Як вернешся до Вседержителя твого, — станешь, мов відбудований; віддалиш беззаконність від пробутку твого, —

24. Будеш за порох мати блистюче срібло, а проміж каміннєм — золото Офирське.

25. І буде тоді Вседержитель твоїм золотом і блистючим сріблом у тебе;

26. Бо тоді будеш радуватись Вседержителем твоїм, і піднімеш до Бога лице твоє.

27. Помолишся до його, а він вислухає тебе, й віддаси подячні обітниці твої.

28. Що ні задумаєш, воно станеться тобі, а над дорогами твоїми буде сияти сьвітло.

29. А коли хто й принижений буде, а ти скажеш: піднесись! то Бог спасе похиленого лицем;

30. Він вибавить і небезвинного, й буде врятований задля чистоти рук твоїх*.

ГОЛОВА 23.

Іозвавсь Йов і рече:

2. Ще й сим разом бесіда моя гірка; бо ж і страдання мої більші, ніж стогнання мої.

3. О, коли б я знав, де знайти його (Бога), й зміг доступити до престолу його!

4. Я виясив би перед ним справу мою, й уста мої сповнились би оправдуваннєм;

5. Я б тоді знав, якими словами він мені відповів би, й зрозумів би, що би він мені сказав.

6. Та чи ж став би то він у повній своїй силї зо мною спорити? О, ні! нехай би тілько звернув увагу на мене.

7. Тоді я, як праведник, міг би розправлятись із ним — і я на все одержав б виправданнє від судді мого.

8. А то я йду вперед — і нема його, повертаю назад і не зустріну його.

9. Чи робить він що по лївій стороні, я не бачу; чи скритий десь по правій, я не догляну.

10. Він же путь мій знає; нехай же ж випробує мене, — я вийду, як золото, чистий.

11. Бо моя нога стоїть твердо на стежцї його; путї його я пильнував і не відхилявся.

12. Од заповіді уст його не відступав я; слова уст його хранив я пильнійш, як мої постанови.

13. Та він і непорушний; й хто зміг би відвести його? він чинить, що захоче душа його.

14. Так, він доведе до кінця, що призначив про мене, а такого в його дуже багато.

15. Тим то я й дрожу перед ним; думаю — й серце холоне.

16. Бог зломив мого духа, страхом натхнув Вседержитель.

---

* Що ти їх в молитві за ним піднімав.

17. О, чому ж не затратив він мене, закіль ще ся темрява налягла, й не спрятав морок перед видом моїм!

ГОЛОВА 24.

Чому перед Вседержителем не закриті часи (відплати), а хто шанує його, чом не знає про ті днї його?
2. Межі пересувають, займають отари та й гонять пасти, мовляв би, свої;
3. Граблять осла в сиротини, у вдовицї беруть в заклад корову єдину;
4. Вбогих спихають з путя, пригноблені всї мусять ховатись.
5. Се, — як осли дикі в степу, виходять вони на свою роботу, вставши рано, на здобуваннє (харчі); степ їх годує й дїтей їх;
6. Жнуть вони на полі чужому й зберають виноград у придавлених;
7. Нагі ночують люде, не маючи чим одягтися, нї вкритись на студенї;
8. Мокнуть на дощах з гори, тулять-ся попід скелями.
9. Рвуть вони од грудей сироту, вбогих закладами грабдять.
10. Вони змушують їх блукати нагими, без одежі, й голодних — годуватись (збіраним) колоссєм;
11. Між мурами бють (нещаснї) олїй про них, топчуть (грозди) в точилї, та й смагу терплять.
12. У містї стогнуть люде, душа гублена квилить, а Бог сього не боронить.
13. Є між ними й вороги сьвітла, що не знають шляхів його, й не ходять стежками його.
14. Досьвіта встає убийник, вбиває бідного й нужденного, а ніччю стає злодїєм.
15. Темряви й те око жде, що до перелюбок ласе; говорить: нїхто не побачить мене, — та й вид собі закриває.
16. В пітьмі підкопуються в доми, що по днинї собі їх запримітили; сьвітла вони не хотять знати.
17. Бо густа тьма — се їх ранок, із мороком дружні вони, люба їм пітьма да страхи.
18. Такий є легкий собі — хоч би й поверх води. О, проклята доля його на землї! Нехай і не бачить дороги садів виноградних!
19. Посуха й спеки пожирають, хоч би й снїжну воду; оттак безодня — грішників.
20. Нехай відцурається такого матерня рідна утроба; нехай лакомлять-ся на нього черви; нехай загине про його память; мов та деревина, нехай зломиться беззаконник!
21. Він гнобить бездїтну, що не роджала дитини, й вдовицї не чинить добра.
22. Він і дужих перемогає силою своєю; він устає, і нїхто не певний життя свого.
23. А Бог подає йому безпеку, — він же ж на те й вповає — та очі його (Бога) видять таких поступки.
24. Піднялись вони високо, — та ось і нема їх; падають і вмірають, як кожний на сьвітї, й неначе колоссє, стинаються.
25. А коли се не так, то хто мою льжу докаже, й в нїщо оберне мову мою?

ГОЛОВА 25.

І відказав Билдад Савхеаський та й промовив:
2. У його (Бога) й владицтво й снага; він творить мир на висотах своїх.
3. Хто б його військо злїчив? і над ким він не сияє?
4. І як же чоловікові бути праведним перед Богом, як може бути чистим, хто від жінки родився?
5. Ось, навіть місяць, і він не досить ясний, і зорі не чисті перед очима в його!
6. А тим менше чоловік — черв, і людина, — що як та міль!

ГОЛОВА 26.

І відказав Йов і рече:
2. Ой, як же ти поміг менї, безсильному, як піддержав руку слабому!
3. Що ж то за раду подав єси немудрому, й як основно вияснив річ!
4. Кому говорив ти оті слова, і чий дух промовив із тебе?
5. Рефаїми* дрожать під водами й все, що в них животїє.

---

* Велитнї морські, кити.

6. Нага перед ним безодня, й не закритий Аваддон*.

7. Північний вітер розпускає він в порожню (воздушну), повісив землю ні на чім.

8. Він завязав води в хмарах своїх, і хмари не розсїдаються від них.

9. Він укрив престол свій кругом, розпростерши над ним облак свій.

10. Він обвів круг граничний водами аж до грядиць між сьвітлом і тьмою.

11. Стовпи небес** тремтять і лякаються від погрози його.

12. Силою своєю розбурхує він море, й розумом своїм гнуздає буту його.

13. Дух його прикрасив небо, рука його утворила бистрого скорпіона***.

14. Се ж тільки частинки дїл його, й як то ще не багато чували ми про його! А хто ж би зміг зрозуміти всю велич могучості його?

ГОЛОВА 27.

І повів Йов дальш мудру мову свою й говорив:

2. Вірно, як жив Бог, (хоч і не дав менї суду), і Вседержитель, (хоч і огірчив мою душу),

3. Що, покіль я ще дишу, й дух його в ніздрах моїх,

4. Не скажуть уста мої неправди, й льжи мій язик не промовить.

5. Далеко се від мене, щоб я вас непохибними вважав; нї! поки тху мого, я праведності моєї не зречуся.

6. Твердо при правдї стояв я й не попущусь її; совість моя не докорить менї по весь вік мій.

7. Ворог мій буде менї, як безбожник, а той, що встає проти мене, як беззаконник.

8. Бо й яку може мати надію лицемірний, коли візме, коли вирве йому Бог душу його?

9. Чи ж вислухає Бог клик його, коли прийде на його нужда?

10. Чи Вседержитель буде відрадою йому, чи можна буде йому призивати його кожного часу?

11. Виявлю вам, що в руцї в Бога; не втаю, що у Вседержителя.

12. Бачили ви й самі; на що ж вам стілько молоти?

13. От злюці в Бога доля, і пай, який допадаєсь од Бога гнобителям:

14. Як прибудуть йому сини, то хиба під меч, а потомки його не наситяться хлїбом.

15. Хто ж зістане по йому, того забере смерть у гріб, а й вдови по них голосити не будуть.

16. Хоч він надбає купи срібла, як піску, а одежі, наче глини, наскладає,

17. То він наскладає, а праведник буде одягатись, а сріблом невинний забагатїє.

18. Строїть він дім собі, — то як червяк, і, як садовий сторож, робить собі будку;

19. Лягає спати багатим, та таким не встане; отвирає очі, а він вже не той.

20. Страх, мов потоп, прийде ва його нежданo, й буря в ночі ухопить його.

21. Вітер восточний підойме й понесе його, й летом помчить він поперед його;

22. Напре бо на його й не пощадить, хоч як би він змагався втечи від його.

23. Тільки руками сплеснуть про його, й засвищуть про його над місцем його.

ГОЛОВА 28.

Так! срібло має початкову жилу, й золото своє місце, де його плавлють.

2. Залїзо добувають із землї, а мідь витоплюють із каміння.

3. (Чоловік) робить кінець тьмі й пильно шукає за (таким) каменем у мороцї й найглухійшій темнотї.

4. Пробивають закоп у місцях, де не постала нога; спускаючись, висять і сумують далеко від людей.

5. Земля, де хлїб росте, у нутрі розрита, неначе огнем.

6. Камінь її — то сафир із золотими крупцями.

7. Стежки туди не знає хижа птиця, й не зазирнуло туди око яструба;

8. Не топтали її левчуки, й не ходив по ній шакаль.

9. На граніт накладає він (чоловік) руку свою, з коренем перевертає гори.

---

* Пекло.

** Значить: або сама твердиня небесна, або гори, сягаючі в хмари.

*** Блискавку.

10. В скелях прорубує канали, й все дорогоцінне вбачає око його.

11. Зупиняє протоки бурчаків і, що заховано в тьмі, все те на сьвітло виносить.

12. А де ж мудрість знайти? і де є місце розуму?

13. Чоловік не знає ціни її, й не знаходиться вона на землї живих.

14. Безодня говорить: Не в менї вона; та й море каже: Не в мене!

15. Не продається вона за золото та й не вимінюєсь її за срібло ваговите;

16. Не в цїнї вона з золотом Офирським, нї з дорогоцінним ониксом, нї з сафіром.

17. Не рівняєсь із нею золото й кришталь, та й не виміняєш її за посуди щирозолоті.

18. А про коралї та перли й згадувати нїщо; здобути премудрість — цїннїйш над рубини.

19. Ба й топаз Етиопський їй не рівня; щирим золотом не цїнуєсь вона.

20. Звідки ж береся премудрість? і де є місце розуму?

21. Від усього, що живе, скрита вона, ба не доглєдить її й птаство піднебесне.

22. Правда, безодня та смерть говорять: до ушей наших доходила чутка про неї;

23. Але тільки Бог знає тропу до неї та знає й місце її.

24. Він бо прозирає всї концї сьвіту, й що під небом, він вбачає.

25. Як він визначив вітрові вагу й водї давав міру,

26. Коли вказував дощам закон, а блискавицям дорогу, —

27. Тодї він бачив її й явив її, й приспособив її, та навчив ще й слїдити її,

28. І сказав чоловіку: Страх Господень — се справдїшня премудрість тобі; берегтись злого — се розум.

ГОЛОВА 29.

І повів Йов далїй поважну мову свою й говорив:

2. О, коли б я був такий, як у тих місяцях, що минули, як у ті днї, коли Бог ще стеріг мене;

3. Коли його сьвітло ще блищало в мене над головою, й я при сьвітлї (ласки) його ходив посеред темряви;

4. Як в молодощах моїх ласка Божа витала понад наметом моїм;

5. Коли то Вседержитель був ще зо мною, а дїти мої кругом мене;

6. Коли то дороги мої залиті були молоком, а скеля точила потоки олїї!

7. Тодї виходив я, було до воріт міста*, й уставляв на майданї сїдалище собі,

8. Хлопцї загледять мене, й ховаються, старцї встають і стоять;

9. Значні здержуються від бесїди й кладуть палцї на уста свої.

10. Голос старшин умовкає, а язик прилипає до піднебіння в їх.

11. Ухо, що почує мене, вже й благословляє мене; око, що бачить мене, вже мене й величає;

12. Бо рятував терплячого, що голосив, і сироту безпомочного.

13. Хто погибав, того благословеннє приходило на мене, а серцю вдовицї подавав я відраду.

14. Я одягавсь у справедливість, а суд мій окрашував мене, мов мантиєю й вінцем.

15. Я був очима слїпому й ногами кульгавому;

16. Я був батьком убогим і всяку справу незнану розбірав я розважливо.

17. Злюцї торощив я челюстї і виривав із зубів у його здобичу.

18. От і мовляв я собі: Вмру я в свойму гнїздї й днів моїх буде много, як піску;

19. Корінь мій відкритий буде приступови води, й роси ночувати муть на галуззю мойму.

20. Слава моя не зостарієсь, а лук мій останесь кріпким у руцї в мене.

21. Бувало, слухали мене, й дожидали мовчки поради моєї.

22. Слів моїх уже й не розбірали, слова мої капали дощиком на них.

23. Дожидали мене, й, як (земля) до опізненого дощу, отвирали роти свої.

24. Бувало, всьміхнусь до них — а вони й не довіряють; веселого лиця мого нїколи не омрачили.

* У давнину були ворота міст під широчезним склепіннєм, і там відбувались збори, суди й т. др.

25. Я назначав поступки їх, і засїдав на передньому місцї, та жив, нїби царь проміж своїм військом, як утїшитель плачучих.

ГОЛОВА 30.

Нинї ж глузують із мене менші від мене лїтами, такі, що їх батьків я б не прийняв і між пастуші собаки.

2. Бо й сила в руках їх — до чого вона менї була? вони вже пережили пору свою.

3. Нуждою й голодом висушені, йдуть вони в степ безводний, мрачний та опустїлий;

4. Щиплють лободу попід корчами, — ягоди ялївцю — се хлїб їх.

5. Із громади проганяють їх, мов на злодїїв, гукають на них,

6. Щоб у байраках жили, по печерах та по скелях.

7 Там вони ревуть проміж кущами, кулються під терном.

8. Люде викинені, люде безіменні, викиди землї!

9. У них то став я піснею тепер, кормом їх розмов.

10. Мною гидують вони, тїкають далеко від мене, й не стидаються спльовувати передо мною.

11. Тим, що він (Бог) розвязав поводи мої й побив мене, то й вони скинули з себе узди передо мною,

12. З правого боку встає покидь ся, й валить із ніг мене, прямує пагубну дорогу свою проти мене.

13. Зрили стежку мою, все з'уміли зробити на мою погибель, а нема, хто б подав підмогу.

14. Вони прийшли на мене, наче б крізь широкий перелом у мурі, з шумом ринулись на мене.

15. Страх ударив на мене; вітром розвіялась велич моя, а щастє моє унеслось, як хмара.

16. А нинї ниє душа моя в менї; днї смутку обгорнули мене.

17. Нїччю вертить мене в костях моїх, і жили мої не мають спокою.

18. Трудно, о трудно менї зняти одежу з себе, краї обгортки моєї давлять мене.

19. Кинув мене він у грязь, я взявся попелом і пилом.

20. Кричма до тебе кричу, а ти не чуєш, — стою, а ти дивишся (мовчки) на мене.

21. Немилосердним зробивсь ти менї, сильною рукою ворогуєш проти мене.

22. Ти зняв мене, пустив летїти з вітром і розбиваєш мене.

23. О, я знаю, що ти примчиш мене 'д смертї, до дому, де збіраються всї живучі.

24. Та він же не простягне руки своєї на дім костей; бо чи ж будуть вони кричати, як би їх стирав?

25. А хиба ж я не плакав над тим, хто горював; чи ж не смутилось серце моє над бідними?

26. А тим часом, коли дожидав добра, прийшло на мене лихо; коли сподївався сьвітла, тьма мене окрила.

27. Нутро моє кипить і не перестає; днї печальні прийшли на мене.

28. Я почорнїлий ходжу, та не від сонця; серед громади стаю і кричу.

29. Я братом шакалам зробивсь, струсям товаришем ставсь.

30. Кожа вчорнїла моя, костї обгоріли від жару.

31. І цитра моя голосить, і сопілка ридає.

ГОЛОВА 31.

З очима моїми вчинив я вмову, щоб і не думати про дївицю.

2. Бо й яка ж доля була б менї від Бога з висоти й яке наслїддє від Вседержителя з неба?

3. Чи ж не погибель безбожному, й не допуст лиходїєві?

4. Та й чи ж не бачив він доріг моїх, — не лїчив всї ступнї мої?

5. Як я ходив у марнотї й неправдї, а нога моя квапила до омани, —

6. То нехай зважать мене на вазї правди й Бог розпізнає мою безвинність.

7. Наколи ноги мої схибили з правої путї й серце моє ходило слїдом за очима моїми, та коли що небудь нечисте прилипло до рук моїх,

8. Так нехай я сїю, а їсть хто инший, і нехай пагонцї мої вирвані будуть із коріннєм.

9. Як до чужої жони коли небудь серце моє загорілось, і я засїдавсь

зрадливо під дверима в ближнього мого,
10. Так нехай жінка моя жорнить на другого, й нехай другі збиткуються над нею.
11. Се ж бо й гріх і проступок, що під суд підпадає;
12. Се той огонь, що жере аж до загуби, й він усе майно моє викоренив би до щаду.
13. Як би я нехтував право раба чи рабині моєї, коли б вони правувались зо мною,
14. То що б я робив, коли б Бог встав і поглянув на мене, й що б я міг відказати йому?
15. Хиба ж бо не той, що мене збудував в утробі, збудував і його, й однако дав нам образ у матернім лоні?
16. Хиба ж я відказував злиденним у їх просьбі, або томив очі вдові (дожидаючій помочи)?
17. Чи сам же я з'їдав мій шматок хліба, а не їв з його й сиротина?
18. Та ж він ріс у мене, як у батька, і ще з малку малого мого піклувавсь я вдовою.
19. Як я побачу було кого погибаючого, або без одежі злидаря, що не мав чим прикритись, —
20. Чи ж не благословляли мене стегна його (за одежу), чи ж не обогрівала його вовна з отари моєї?
21. Як на безбатьченка зняв я руку, хоч я знав, що мати му оборону в воротях (на суді),
22. То нехай рамено моє відпаде од плеча, а рука моя відломиться від ліктя,
23. Бо страшна менї була б кара від Бога: я б перед величчю його не устоявся.
24. Не вже ж покладав я в золоті опору мою, або промовляв до скарбу: ти надія моя?
25. Чи ж я тїшився моїм статком великим, та що рука моя придбала багато?
26. Дивлячись на сонце, як воно сяє, і як той місяць велично пливе,
27. Чи дав я увестись серцю мойму тайкома, та й чи ж цілували уста мої (на їх шану) руку мою?
28. Та ж се був би проступок, підпадаючий під суд, бо тоді відрікся б я Бога Всевишнього.
29. Чи радів я з погибелї ворога мого, або веселився, коли постигло його нещастє?
30. Ні! я нїколи не дав устам моїм волї, грішити, проклинаючи душу його.
31. Чи не говорила ж челядь шатра мого: хто ж не наситився б мясом його?
32. Приходень нїколи не ночував на улиці; двері мої отвирав я всякому, хто мимо проходив.
33. Коли б я робом людським таїв проступки мої, й скривав у грудях хиби мої,
34. То менї страшно було б перед громадою, й погорда краян лякала б мене, й я мовчав би та й не виходив за двері.
35. О, коли б то хтось переслухав мене! Се моє бажаннє, щоб Вседержитель дав відповідь менї, а оборонник мій все те списав!
36. Я носив би той запис на плечах моїх, і вкладав собі, як вінець;
37. Я б виявив йому кожний ступінь мій, а наближався б до його*, мов до князя.
38. Коли поле моє проти мене кричало, і загони його на мене нарікали;
39. Коли їв я врожай його та й не віддячив за його, й томив життє робітників,
40. То нехай замість пшениці росте в мене осетий, а замість ячменю — кукіль! І скінчились слова Йовові.

ГОЛОВА 32.

Як же ті трі мужі вже не відказували Йовові, тим що він себе мав за праведного,
2. Тоді запалав гнївом Елїуй Барахиїленко, з Бузу, з роду Рамового; а запалав гнїв його на Йова за те, що виправдував себе більш, анїж Бога;
3. А на трьох другів його досадував за те, що не знайшли влучної відповіді, а тільки винуватили Йова.
4. Елїуй же ждав, покіль Йов говорив, бо ті були старші його віком.
5. Як же побачив Елїуй, що уста

* До того, хто б списав всї поступки мої.

тих трьох мужів не вміли більш від-
казувати, то й запалав гнівом.
6. От і озвавсь Еліуй Барахиїленко
з Бузу так: Я молодий, а ви вже стар-
ці: я боявсь висказувати мою думку.
7. Я собі думав: Нехай говорять дні,
і многі літа навчають мудрості.
8. Але дух у чоловіці та вдохновеннє
від Вседержителя дають йому розум.
9. Не самі ж тільки многолітні роз-
умні, та й не самі старці знають
правду.
10. От чому я говорю. Тим то ви-
слухайте мене, виповім і я те, що
знаю.
11. Ось, я вижидав, щó ви казати
мете, — вслуховавсь у ваші розсу-
джування, докіль ви придумували,
що б сказати.
12. Пильно дивився на вас, та ось
ні один із вас не спромігся доказати
провину Йову, ба вже й перестали
відповідати на слова його.
13. Не говоріте: ми знайшли му-
дрість у йому, й хиба Бог опрокине
його, а не чоловік.
14. От же, коли б він обертав слова
свої до мене, я б не по вашому вмів
на його річ відказати.
15. Полякались, мовчять, перестали
говорити.
16. А коли я жду, а вони не гово-
рять, з'упинились і вже не відказу-
ють,
17. То я відкажу й виявлю мою
думку.
18. Повен я слова, й дух мій в мені
розпирає мене.
19. Справді, нутро моє, як молоде
вино в зачиненій посудині: воно го-
тове розпукнутись, неначе міх но-
вий.
20. Виговорюсь; стане мені легче;
відчиню уста мої й відкажу.
21. Не дивити мусь на лице чоло-
віка й ніякому чоловікові лестити
не буду,
22. Лестити бо я не вмію, нехай би
й зараз убив мене Творець мій!

ГОЛОВА 33.

І так, слухай, Йове, мови моєї і вва-
жай на кожне слово моє!
2. Ось, я одверзаю уста мої, язик мій
промовляє з гортані моєї.
3. Слова мої з щирого серця, а уста
мої возглаголють чисті думки.
4. Дух Божий создав мене, й Вседер-
житель надихав життєм.
5. Коли маєш снагу, — відказуй мені
й стань проти мене.
6. Ось я, по твому бажанню, стаю
замість Бога. Та й я утворений з гли-
ни;
7. Тим ти не маєш чого зворушува-
тись через мене, та й рука моя не
буде важка про тебе.
8. Ти говорив в уші мої, й я чув го-
лос слів:
9. Чист я, не маю гріха, провини в
мене немає, ані неправди.
10. Він же найшов вину на мене й
має мене за ворога свого;
11. Ноги мої в кайдани закував і всї
стежки мої назирає.
12. От і неправ єси в тому, відка-
зую я тобі, бо Бог висше людини.
13. Що тобі спорити з ним? та ж
він не здає справи з ніякого діла
свого.
14. Бог скаже раз, а коли на те не
вважають, ще й другий раз.
15. Уснї, в нічному видиві, коли сон
находить на людей, коли дрімаємо на
ложі,
16. Тоді він відтулює в чоловіка ухо
й втискає йому свою науку,
17. Щоб впинити чоловіка від якого
наміру й від гординї заховати;
18. Щоб одвести душу його від про-
пасті, й життє його від убиття мечем.
19. Або наводиться він на розум хо-
робою на постелї своїй та тяжким
болем у всїх костях своїх,
20. Так, що він одвертається від хлї-
ба й душа його від улюбленої страви.
21. Тїло спадає на нїм, так що його
не видко, самі костї виставляються,
що їх перш не було видно.
22. А душа його наближуєсь ід мо-
гилї, а життє його 'д смерті.
23. Добре, коли в кого є ангел-хра-
нитель, один із тисячей, що вказують
праву дорогу чоловікові, —
24. То Бог змилується над ним і ска-
же: Спаси його од могили; я знайшов,
за що маю бути милосерним йому.
25. Тоді зробиться тїло його сьві-
жійше, анїж у дитини, й вернеться
він до молодощів.

26. Буде молитись він до Бога, й покаже йому ласку; засьвітить ясним лицем над ним, і верне йому його праведність.

27. І подивиться він на людей і скаже: грішив я й кривив правдою, та не відплачено менї.

28. Душу мою слобонив від загибелї й бачить вона сьвітло.

29. Двійчі й трійчі таке чинить Бог із чоловіком,

30. Щоб його життє спасти від ями й сьвітлом живих осияти.

31. Уважай же, Йове, слухай мене, мовчи й дай менї говорити.

32. А коли маєш що сказати, промов; я рад би, щоб ти оправдився;

33. А коли нї, так слухай мене, мовчи, а я навчу тебе мудростї.

ГОЛОВА 34.

І говорив Еліуй дальше й казав:

2. Слухайте, мудрі, моєї річі, нахилїть до мене ухо, ви розумні!

3. Ухо бо слова розбірає, як піднебіннє розізнає смак у їдї.

4. Зложім суд між собою й визнаймо, що добре.

5. Ось, Йов сказав: Я прав, та Бог відмовив менї суду.

6. Чи ж менї лгати на правду мою? Моя невилїчима рана — незаслужена.

7. Хиба є де такий чоловік, як Йов, що глумує, мов би пив воду,

8. Товаришує беззаконним і ходить з людьми безбожними?

9. Він бо сказав: Нема з того хісна чоловікові, як угоджає Богу.

10. Слухайте ж, мужі мудрі, мене! Не може бути в Бога неправди, у Вседержителя — несправедливого суду,

11. Він бо дає чоловіку, що заробив дїлами, й після поступків мужа відплачує йому.

12. Праведне слово, Бог кривди не чинить, і Вседержитель не вивертає суду.

13. Хто окрім його дбає про землю? Хто дає лад у вселеннїй?

14. Оберни він серце своє до себе самого, й візьми дух її й диханнє її до себе, —

15. Все живе зараз би зникло, прахом би люде взялися.

16. От же, коли маєш розум, то слухай й вважай на слова мої.

17. Хто ненавидїв би правду, то як би він сьвітом правив? І можеш же ти найправеднїйшого обвиняти?

18. Хиба можна сказати цареві: ти — безбожник, а князям: ви — беззаконники?

19. Та він не зважає на особи князїв і не волїє він багатого нїж убогого, бо всї вони — дїло рук його.

20. Нагло вмірають вони; серед ночі зворушиться нарід, і вони зникають; і сильних проганяють не силою.

21. Очі бо його над дорогами чоловіка, й бачить він кожний ступінь його.

22. Нема темряви, нї глухої тїнї, де б могли заховатись беззаконнующі.

23. Опісля він уже не домагаєсь від чоловіка, щоб ставав на суд з Богом.

24. Він стирає можних без допиту й ставить других наміСть їх,

25. Бо він виявляє дїла їх, і скидає їх одної ночі, й вони щезають,

26. Як беззаконних, карає він їх перед очима в других.

27. За те, що відхилились від його і всїх доріг його не хотїли розуміти,

28. Так що дійшов до його клик злиденних, і він почув стогни придавлених.

29. Як упокій він дарує, — хто тодї потрівожить? як він своє лице заховає, хто на його спогляне? — все одно, чи народ, чи один чоловік,

30. Щоб лицемір не царював, блазнячи народ.

31. От як треба до Бога говорити: Я потерпів кару, — більш не буду грішити;

32. А чого я не розумію, — ти навчи мене, і скоро вчинив беззаконність, вже більше не буду.

33. Чи то ж по твойму судові має він одплачувати? І як ти відкидаєш, то й ти маєшь вибірати, а не я; говори ж, що знаєш.

34. Люде розумні скажуть менї, а так само й кожний чоловік мудрий, що мене чує:

35. Йов говорив нерозумно, й у словах його нема глузду.

36. Я б хотїв, щоб Йова докладно питано, після відповідей його, які лицюють хиба людям безбожним.

37. Інакше він до гріха свого придасть іще й відступ (од Бога), та буде ще перед нами й в долоні плескати, й наговорить іще більше проти Бога.

ГОЛОВА 35.

І вів Еліуй далій свою річ і говорив:

2. Не вже ж видиться тобі се справедливим, що ти сказав: Я праведнійший, аніж сам Бог?

3. Ти бо сказав: що за користь менї, й що прибуло б менї з того навперід, як і послї того, як би я согрішив?

4. Я відкажу й самому тобі й твоїм друзям з тобою:

5. Глянь лиш на небо й побач; глянь на хмарі, що над тобою.

6. Як ти грішиш, що за шкоду йому причиняєш? і хоч би ти проступки твої незнати як збільшив, то що вдієш ти йому?

7. Коли ти праведен, що ж даєш йому? або що він з руки в тебе візьме?

8. Безбожність твоя причинить шкоди тільки чоловікові, та й праведність твоя буде хосенна синові чоловічому.

9. Під силою угнїтаючих стогнуть угнетені й нарікають під рокою можних;

10. Та ніхто не говорить: Де Бог, мій сотворитель, що його й в ночі осьпівують?

11. Що більш, як зьвіррє земне, нас навчає, і більш, як птаство піднебесне, врозумляє?

12. Хоч і кричать, не відказує, задля гординї злих людей.

13. Але се неправда, будьто Бог не чує й Вседержитель не вглядає в те.

14. Хоч ти й сказав, що не бачиш його, та суд уже готовий у його, — жди його.

15. Але тепер, тим що гнїв Божий не навідав його, й він іще не спізнав його по всїй лютості його,

16. Відчинив Йов легкодушно уста свої й розкидає нерозважно словами.

ГОЛОВА 36.

І провадив Еліуй річ дальше й говорив:

2. Зажди ще трохи; я покажу тобі, що маю ще дещо про Бога сказати.

3. Почну розслїди мої здалека й стану в обороні справедливості Творця мого.

4. Льжи бо певно нема в слові мойму; явлюсь тобі в повноті знання мого.

5. Знай, Бог могучий, однакже не гордить сильним, що кріпкий серцем.

6. Але він і не піддержує безбожників і дає придавленим, що їм належить.

7. Не одвертає очей він од людей правих, і на все саджає їх поруч із царями на престолї й приводить до поваги.

8. Як же инші в кайданах і звязані повороззєм нужди —

9. Він їх дїла їм покаже й гріхи їх превеликі;

10. Та відтулює ім ухо, щоб розуміли, й велить завернутись од їх ледачих учинків.

11. І, як послухають та стануть йому служити, то й провожати муть днї свої в щастї, і лїта свої в радощах;

12. Як же не послухають, — згинуть од (Божого) стрілу й визівнуть духа в слїпоті своїй.

13. Лукаві же — вони зрушують серцем своїм гнїв (Божий); вони й не кличуть до його, коли закує їх в кайдани;

14. Тим і мруть вони в молодощах, а життє їх із блудниками.

15. Бідного ж він рятує з біди його, і в тїсноті відтулює ухо його*.

16. Викликав би й тебе він з тїсноти на місце просторе, де нема притиску, й на столї твойму страва повна була б товщі.

17. Да в тебе повно розсудів безбожних, а суд і присуд — укупі.

18. О, нехай не вдарить тебе гнїв Божий карою! І найбільший викуп не спас би тебе.

19. Чи ж дасть бо він яку цїну твому багацтву? Нї, — анї золотові, анї ніякому скарбові.

20. О, не бажай тієї ночі, коли й народи з своїх місць зникають!

21. Остерегайсь, не нахиляйсь до безбожности, яку ти волїєш, нїж тихо страдати.

---

* Щоб почув ласкаві слова Божі.

22. Глянь, Бог у силї величен, і де такий, як він, законодавець?
23. Хто йому вкаже дорогу його; хто скаже: Ти чиниш несправедливість?
24. Памятай на те, щоб його дїла хвалити, що їх люде видять.
25. Всї бо люде можуть їх бачити; чоловік може їх і надалеки постерігати.
26. Ось, Бог великий й годї нам його поняти; лїт його нам не злїчити.
27. Краплями збірає він води, а вони силою виливаються дощем;
28. Ринуть вони із хмар, і густо ллються на людей.
29. А хто може зміркувати, як за далеко облаки сягають, або тріск у шатрі його?
30. А ось, він обливає його сьвітлом своїм і покриває дно моря.
31. Звідси судить він народи, звідси дає багату поживу.
32. В жменях держить блискавицю й приказує їй, кого вдарити.
33. Грім дає знати про неї, та й скот відчуває, що дїєсь.

ГОЛОВА 37.

А від сього* тремтить серце в менї й зрушилось із місця свого.
2. Слухайте, слухайте грому; се голос, що виходить із уст його.
3. По під усїм небом реве він, блиск його — на всю землю.
4. Ззаду його гуде голос; грімить він голосом величі своєї й не з'упиняє його, коли голос його почуто.
5. Гласом своїм грімить Бог предивно, творить дїла великі, нам недослїдимі.
6. Він каже снїгові: Окрий землю! Ливень і дощ в його волї.
7. Людям печатає руки**, щоб усї взнали дїло його.
8. Зьвір утїкає в свій сховок і держиться в своїх леговищах.
9. Буря приходить з полудня, з півночі ж — студень.
10. Від подиху Божого стає лїд, і поверхність води стинаеться.
11. Вогкостю наповняє він хмари, а облаки сиплють сьвітло його,
12. І пускаються вони в напрямі намірів його, щоб виконати те, що він приказує їм, на поверхні заселеної землї,
13. Він велить їм йти або на скараннє, або на благословеннє, або на помилуваннє.
14. Слухай же сього, Иове; стій і роздумуй чудні дїла Божі.
15. Знаєш же, як він послугуєсь ними, та як із хмари сьвітло викликає?
16. Розумієш же рівновагу хмар, се чудне дїло (Бога) найзвершеннїйшого в знаннї?
17. Як нагріваеться одїж твоя, коли він спокійно дихне від полудня?
18. Або може то ти напинав з ним небеса, тверді, як дзеркало лите?
19. Навчи нас, що сказати йому? Ми бо в тій темряві нїчого поняти не можем.
20. Чи буде йому звіщено, що я говорю? Хиба ж сказав хто, що сказане доходить до його?
21. Тепер не видко ясного сьвітла зпоза хмар, але повіє вітер, і проясниться.
22. Сьвітла погода приходить із півночі, а кругом Бога страшна величність.
23. Вседержитель! Ми розумом дослїдити не можем його. Він великий силою, судом і повнотою правосуду. Він же нїкого й не пригнїтає.
24. То нехай впокоряються перед ним люде, й нехай дрожать перед ним усї, що в серцї мають себе за мудрих!

ГОЛОВА 38.

Озвався Господь до Йова з бурі й промовив:
2. Хто сей, що затемнює задуми мої нерозумними словами?
3. Зараз підпережи чересла твої*, як мужеві годиться: Я питати буду, ти ж відказуй менї:
4. Де тодї був ти, коли я закладав основи землї? Скажи, коли знаєш!
5. Хто визначив міру її, чи знаєш? або хто протягав шнур по нїй?

* Від сього, що маю тепер говорити.
** Бо не можуть через зливу робити.

* Приготовся.

6. На чім оперто підвалини її, або хто заложив угловий камінь її,
7. Як тим часом всї ранні зорі веселилися, і всї сини Божі выкликували з радощів?
8. Хто запер, мов би ворітьми море, як воно ринуло, та, неначе з матерного лона, вийшло,
9. Як я зробив йому хмари одежою, а мряку пеленами його,
10. Та вказав йому гряниці, поставив засови й ворота,
11. І сказав: ось покіль доходити будеш, а далїй не перейдеш, і тут межа надутим филям твоїм?
12. Чи давав єси коли на віку твойму наказ ранкові, або вказав зорі місце, (де зачервонїти)
13. Та щоб обхопила краї землї, а земля стрясла з себе безбожників;
14. Щоб земля перемінила вид свій, мов глина під печаткою, та стала, мов барвиста одежа,
15. А безбожникам щоб одняте було сьвітло, і сьмілива рука їх зломилась.
16. Чи то ти сходив у глибину морську та провірював безодню?
17. Чи ворота смертні тобі відчинялись, чи бачив ти двері темряви страшної?
18. Чи обняв ти оком сьвіт увесь широкий? Говори, коли все знаєш?
19. Куди дорога до пробутку сьвітла, й де місце темряви?
20. А вже ж ти доходив до гряниць її й знаєш стежки до дому її.
21. Певно знаєш, бо ти був тодї вже народжений, й днів життя твого дуже багато!
22. А може доходив до складів снїгу, й бачив грядові комори,
23. Що я їх переховую на час смутку, на день побою та війни (проти ледачих)?
24. Якою дорогою розливаєсь сьвітло й шириться східний вітер по землї?
25. Хто дощу канали риє, й хто блискавицям путь указує та грому,
26. Щоб ійшов дощ на землю безлюдну, на пустиню, де нема й чоловіка,
27. Щоб насичував пустиню й степ, і розбуджував до росту зароди травні?
28. Чи в доща є батько? Хто роджає краплї роси?
29. Із чиєго лоня виходить лід і иней в воздусї — хто його родить?
30. Води, мов камінь твердн͏уть, і поверхня безоднї замерзає.
31. Чи звязав би ти узол у Плеяди, чи розвязав би Орійона*?
32. Чи повиводив би ти громаду зірниць у свій час, Ас-зірницю із дітьми її?
33. Чи небесне знаєш право, чи можеш порядок його завести на землї?
34. Чи можеш підняти голос твій до хмар, щоб рясний дощ спустився на тебе?
35. Чи можеш ти розсилати блискавицї, та й чи прийдуть вони 'д тобі й скажуть: Ось ми!
36. Хто вложив мудрість у серце, й хто дав мисль розумові?
37. Хто може перелїчити хмари своєю мудрістю й здержати сей посуд піднебесний,
38. Коли пил обертаєсь в болото, й в грудки злипаєсь?
39. Не вже ж то ти ловиш левицї здобич і левчуків годуєш,
40. Як вони лежать в берлозї, або тихо в гущавинї засїдаються?
41. А воронові хто готує харч його, коли дїти його пищать до Бога, блукаючи без поживи?

ГОЛОВА 39.

Знаєш ти годину, коли козам на скелях котитись, і чи постеріг коли, як сугачки (ланї) роджають?
2. Чи ти лїчиш місяцї, що ходять вони вагітними? чи знаєш час породу їх?
3. Вони корчаться, роджаючи дїти свої, викидаючи плод свій;
4. Дїти їх приходять борзо до сили, ростуть у полі, відходять і не вертають до них.
5. Хто пустив дикого осла на волю й хто розвязав пута йому?
6. Се ж я назначив степ на пробуток і солонцї на прожиток йому.
7. Сьміх — йому товпи міські, й не чує крику погонича,
8. По горах шукає собі пашї і вганяє за всякою зеленню.
9. А однорог, чи схоче він служити

---

* Так зовуть ся деякі звізди.

тобі, та й чи ж заночує він при яслах у тебе?

10. Чи міг би ти однорога привязати шнуром до борони, й чи буде він ріллю поза тобою волочити?

11. Чи ти спустишся на його, тим що в його велика сила, й полишиш на його роботу твою?

12. Чи можеш сподіватись, що він посів тобі верне, й звезе на тік у тебе?

13. Чи то ти дав красні пера павові, й пірре та пух струсеві?

14. Він покидає яйця свої на землї й вигріває їх у піскї,

15. Та й забуває, що нога може роздавити їх або дикий зьвір розтоптати;

16. До дїтей своїх він жорстокий, мов би се не його дїти, й байдуже йому, що труд його* буде даремний;

17. Бо Бог не дав йому розуму й не вдїлив глузду;

18. (Тільки втїкаючи) коли підніме крила, — сьміх йому кінь і їздець його.

19. Хиба то ти дав коневі силу й прикрасив шию його гривою?

20. Чи можеш його спудити, неначе сарану? Хропіт ноздер його будить страх;

21. Рие він копитом землю й радїє своєю силою; виступає зустріч зброї;

22. З небезпеки він (в бою) сьмієть-ся, не подасться й перед мечем, на бік не одвернесь.

23. Сагайдак над ним гуркоче, спис блищить і дарда;

24. Палає, яриться, наче їсть землю й не встоїть при голосї труби;

25. Голос труби він ржаннєм витає: гу! гу! надалеки чує битву, грімкий голос отамання й галас.

26. Чи се твоєю мудростю яструб лїтає й на полуднє крила направляє?

27. Чи се ти звелїв орлові високо лїтати й гнїздо собі на висотї звивати?

28. Він живе на скелї й ночує на верхах зубчастих, на місцях неприступних;

29. Звідти висмотрює він собі їжу; очи його видять далеко;

30. Орлята його пють кров, і де труп, там і він.

---

* Як пригрібав яйця піском.

31. І говорив Господь дальше й сказав до Йова:

32. Чи буде той, хто перечиться з Вседержителем, ще вчити? Хто дорікає Богові, нехай же й відповідає йому!

33. І відказав Йов Господеві й промовив:

34. Ось я нужденний; що можу я відказати тобі? Я кладу руку мою на уста собі.

35. Раз я говорив — та тепер говорити не стану; — навіть два рази, та більш не буду.

ГОЛОВА 40.

І відказав Господь Йовові з бурі й промовив:

2. Підпережи чересла твої, як мужові годиться: я питати мусь у тебе, а ти говори менї.

3. Ти хочеш опрокинути присуд мій, хочеш винуватити мене, щоб себе якось оправдити?

4. Чи така ж рука у тебе, як рука у Бога! Чи з'умієш загріміти таким голосом, як він?

5. А нуж, одягнись у величчє й славу, украси себе сяєвом і пишнотою;

6. Вилий строгість гніву твого, позирни на гордих і смири їх:

7. Поглянь на всїх зарозумілих і принизи їх, та зітри безбожних таки на місцях їх;

8. Закопай всїх їх у землю й лиця їх покрий тьмою.

9. Тодї й я признаю, що правиця твоя може рятувати тебе.

10. Ось бегемот*: Я создав його так само, як і тебе; він їсть траву, як віл;

11. Його сила в бедрах його, а крепкість його в мяснях черева його;

12. Махає він хвостом, неначе кедром, а бедра в його — з жил, мов сїтка, помотаних;

13. Ноги в його, як мідяні труби; костї — мов залїзні прути;

14. Се — верх доріг (дїл) Божих; тільки Творець може наблизити до його меча свого;

15. Гори дають йому поживу, там граються всї зьвірята польові;

---

* Значить: скотина, а тут означає, мабуть, слоня.

16. Він під гілястими деревами лягає, в сховищах рогізних і в болотах;
17. Листаті дерева окривають його своєю тінню, ивина надводня обіймає його;
18. Ось він пє з ріки й не страхаєсь; байдуже йому, нехай би й Йордань полилась у рот йому.
19. Чи ж візьме хто його в очах його (приступом), й чи проколе йому носа шилом.
20. Чи можеш ти вудкою витягнути (з води) левіятана* й верівкою вхопити за язик його?
21. Чи вправиш ти в ніздрі йому каблучку? Чи проколеш іглою челюсть йому?
22. Чи благати ме тебе він і говорити лагідно з тобою?
23. Чи ввійде він в умову з тобою, й ти візьмеш його собі на завсіди за слугу?
24. Чи, мов пташкою, будеш ним забавлятись, і звяжеш його про дівчаток твоїх?
25. Чи товариші влову будуть продавати його, чи з купцями Хананейським будуть паюватись?
26. Чи зможеш ти проколоти списом його шкіру, або голову його рибячою острогою?
27. Наложи на його руку й запамятай собі тую боротьбу, — більш того не зробиш!

ГОЛОВА 41.

Марна се була б надія, (його спіймати); тільки спогляне на тебе, так і помертвієш.
2. Нема такого відважного, хто б посьмів непокоїти його, (хиба тільки я, бо) хто може остоятись перед лицем моїм?
3. Хто менї що дав уперед, щоб я мав віддавати йому? все що є скрізь під небом, все воно моє!
4. Не замовчу й про члени його, про силу й красну будову його!
5. Хто зможе зняти верхню одежу з його, або хто наближиться до подвійних челюстий його?
6. Хто ворота в його в пелцї відчинив би? Круг зубів його — страх-трепет, кругом зубів його страх!

* Велитня морського, кита.

7. Крепкі щити (тїло) його — се краса: вони сковані до купи лускою, неначе печаткою твердою;
8. Одна до одної прилягає так тїсно, що не пройде й воздух проміж них;
9. Одна на другій лежить щільно, щеплені й не розлїплюються.
10. Чхне він — аж заблисне, а очі в його, мов вїйки в ранньої зорі;
11. З пельки в його виходять, неначе поломє, вискакують огняні искри.
12. З нїздер дим димить, як із кипячого горшка або казана.
13. Подихом він роздуває (мов) у кузнї вуголь, а з пащі в його виходить поломє.
14. Сила ж в його в шиї, а вперід його страх.
15. Все мясне в його тїлї, мов злите з собою твердо, (від нїчого) не дрогне.
16. Серце в його тверде, наче камінь, збите в купу, мов спід у жорнах.
17. Як метнеться він, невміраки в страсї, зомлївають із переляку.
18. Меч, що вдарить його, одскочить, не вдіє нїчо нї спис, нї стріли нї панцир.
19. Залїзо йому — солома, мідь — трюхле дерево.
20. Дочка (стріла) лука не оберне його до втечі, а камїннє з пращі — се йому полова.
21. Друк — у його бадиллє, а як свисне дарда, він осьміхнеться.
22. Каменюки під ним гострі, а він лежить на зубъї в грязї.
23. Глибиня кипить під ним, мов у казанї, а вода морська — неначе кипуче мастило.
24. За собою стежку сьвітлу (в воді) зоставляє; глибінь (від піни), як би посивіла.
25. Рівнї він на землї не має; він сотворений, щоби не боятись.
26. Згорда вниз на все високе він позирає; усім гордим він гордує й над ним царює.

ГОЛОВА 42.

Іозвавcя Йов і сказав:
2. Знаю, що ти все можеш, і що наміри твої годі з'упинити.
3. Та й кому б то затемнити твій провид, коли самий нїчого не розуміє? Так, — я говорив об тім, чого не розумів, про речі чудні, менї незнані.

4. Слухай же й я буду говорити, а про що буду питати в тебе, навчи мене.

5. Я чув ухом казане про тебе, а тепер мої очі бачать тебе;

6. Тим то я зрекаюсь слова мого та каюсь в поросі й попелї.

7. Перемовившись із Йовом сими словами, сказав Господь до Елифаза з Теману: Запалав я гнївом проти тебе й проти друзїв твоїх, бо не говорили ви про мене по правдї, так як слуга мій Йов.

8. Оце ж возьміть із собою семеро назимків та семеро баранів та йдїте до раба мого Йова, й принесїте за себе жертву; й нехай слуга мій Йов помолиться за вас, бо тільки його лице я прийму, щоб не відкинути вас за те, що ви не так праведно говорили про мене, як раб мій Йов.

9. І пійшли Елифаз Теманський, Билдад Савхеаський і Софар Наамський, і вчинили, що заповідав їм Господь, і приняв Господь ласкаво лице Йовове.

10. І вернув Господь Йовові втрату, як він помолився за свої друзї, й дав Господь Йовові удвоє тілько, як мав уперед.

11. Тодї поприходили до його всї брати його й усї сестри його й всї давнї знаємі його, й їли хлїб із ним у його в домівцї; виявлювали йому свої жалощї й розважали його про все нещастє, яке допустив був на його Господь. І подарував йому кожен зміж їх кеситу й золоту каблучку.

12. І благословив Бог дальше життє Йовове більш нїж давнїйше; і було в його чотирнайцять тисячей овець, шість тисячей верблюдів, тисяча ярем волів і тисяча ослиць.

13. І родилось йому сїм синів і трі дочки.

14. Одну назвав він Емима (сьвітла), другу Кассія (пахуща), третю Керенгаппух (краска).

15. І не було по всїй країнї таких уродливих женщин, як Йовові дочки. І дав їм панотець їх наслїддє проміж їх братами.

16. І жив Йов ще сто й сорок років, і бачив чотирі роди своїх дїтей й дїти дїтей своїх.

17. І вмер Йов старим, нажившись на сьвітї.

ПСАЛТИРЬ.

ПСАЛЬМА 1.

Блаженний чоловік, що не ходить на раду безбожних і не ступає слїдом за грішниками, анї засїдає на зборах злоріків,

2. Но в законї Господа любується й розмишляє о законї його день і ніч!

3. І буде він як дерево посаджене над водистими потоками, що приносить овочі свої у пору свою, і котрого лист не вяне; і що він творить, все удається йому.

4. Не так безбожні: вони, як полова, що вітер розносить.

5. Тому не встоять безбожні на суді, анї грішні у зборі праведних;

6. Знає бо Господь про дорогу праведних, а дорога безбожних щезне.

ПСАЛЬМА 2.

Чого ворушаться народи, і люде промишляють про нікчемне?

2. Піднімаються царі землї, і князї радять раду проти Господа й проти Помазанця його:

3. Розорвім пута і скиньмо з себе посторонки їх!

4. Господь, що сидить на небесах, сьміється, і ругається над ними.

5. Тодї промовить до них у гніві своїм і яростю своєю перелякає їх.

6. Се ж я помазав царя мого над Сионом, сьвятою горою моєю.

7. Извіщу проповідь, що сказав Господь до мене: Ти син мій, нинї зродив я тебе.

8. Проси в мене, й дам тобі народи в наслїддє, а кінцї сьвіта у владїннє.

9. Жезлом залїзним розібєш їх, як череповину поторщиш їх.

10. Зрозумійте ж се, царі, й одумайтесь, усї судді землї.

11. Служіть Господеві зо страхом, і радуйтеся з дрожаннєм.

12. Прославляйте Сина, щоб не прогнївився, а вам щоб не погибнути на

дорозї вашій, бо скоро загориться гнїв його. Блаженні всї, що надїються на його.

ПСАЛЬМА 3.

Сю псальму зложив Давид, як втїкав перед своїм сином Авесаломом.

Господи! скілько напастників моїх, скілько тих, що постають проти мене.

2. Многі кажуть душі моїй: нема йому спасення в Бозї!

3. Но ти, Господи, оборонний щит передо мною, ти слава моя, ти підносиш голову мою.

4. Голосом моїм кличу до Господа, і він чує мене з гори сьвятої своєї.

5. Я положився і спав; я проснувся, бо Господь заступив мене.

6. Не боюсь і десятків тисячей народу, що кругом проти мене встали.

7. Встань, Господи, спаси мене, мій Боже! бо ти розбивав щелепи ворогів моїх, ти торощив зуби беззаконним.

8. Від Господа спасеннє; твоє благословеннє над народом твоїм.

ПСАЛЬМА 4.

Начальнику хора: на струнах. Псальма Давидова.

Коли взиваю, вислухай мене, Боже правди моєї! В тїснотї робив Ти менї простір; помилуй мене й вислухай молитву мою.

2. Сини людські, доки слава моя буде посьміховиском? Доки будете любити марне й шукати неправду?

3. Знайте, що Господь звеличив праведника свого. Господь почує, коли буду молити його.

4. Зворушуйтесь і не грішіть! Роздумуйте в серцях ваших на постелях ваших, і втихомирітесь.

5. Принесіть жертву правди, і вповайте на Бога.

6. Многі кажуть: Хто покаже нам добро? Яви нам, Господи, сьвітло лиця твого!

7. Ти сповнив серце моє радостю більше, як часу того, коли було в них подостатком хлїба й вина.

8. Спокійно і ляжу і засну; бо ти, Господи, один даєш менї жити безпечно.

ПСАЛЬМА 5.

Проводиреві хора: на трубних. Псальма Давидова.

Почуй, Господи, слова мої, зглянься на тугу мою.

2. Прислухайсь голосу кликання мого, мій царю і Боже, бо до тебе молюся.

3. Досьвіта почуєш, Господи, мій голос, досьвіта стану перед тобою, і дожидати му.

4. Ти бо єси Бог, що не любить беззаконня; перед тобою нема місця для лукавого.

5. Не устоять бутні перед очима твоїми; ти ненавидиш усїх, що беззаконьствують.

6. Ти погубиш людей льживих; кровожадним і лукавим мерзиться Господь.

7. Я ж по великій милостї твоїй увійду в дім твій і поклонюся в страху твоїм у сьвятому храмі твоєму.

8. Веди мене, Господи, правдою твоєю задля ворогів моїх; рівняй передо мною дорогу твою.

9. Бо нема правди в устах їх; серце їх пропасть, пелька в них роззявлений гріб; язики їх льстиві.

10. Суди їх, Боже; нехай вони пропадуть у зрадливих задумах своїх; відкинь їх задля множества переступів їх, бо вони встали проти тебе.

11. І звеселяться всї, що вповають на тебе; вічно будуть радуватись, і ти будеш заступати їх; і будуть прославляти тебе любащі імя твоє.

12. Бо ти благословляєш праведника, Господи, і благоволеннєм, як щитом, покриваєш його.

ПСАЛЬМА 6.

Проводиреві хора: на восьмиструнних. Псальма Давидова.

Господи, не суди мене в гнїві твоїм, і не карай мене в ярості твоїй.

2. Помилуй мене, Господи! бо я немочен; вилїчи мене, Господи, бо стревожились кості мої.

3. І душа моя вельми злякалась. Ти ж, Господи, докіль?

4. Зглянься, Господи, вирятуй душу мою, спаси мене ради милостї твоєї.

5. Бо після смерти нїхто не спомн-

нати ме тебе; а в гробі хто возхвалить тебе?

6. Я втомився від зітхання мого; кожну ніч умиваю ложе моє, сльозами моїми обливаю постіль мою.

7. Лице моє запалось од смутку, й постарілось задля всїх ворогів моїх.

8. Відступіть геть від мене, всї дїлаючі беззаконнє! Бо Господь почув голос плачу мого.

9. Почув Господь моленнє моє; Господь прийме молитву мою.

10. Всїх ворогів моїх побьє соромом, і поразить їх: всї вони обернуться, і притьмом будуть осоромлені.

ПСАЛЬМА 7.

Жалібна пісня, котру сьпівав Давид перед Господом задля слів Хуса, сина Бенямінового.

Господи, Боже мій! На тебе я вповаю, спаси мене від всїх гонителїв моїх, і визволи мене!

2. Щоб не попав душу мою, як лев, сокрушаючи, як нема спасающого.

3. Господи, Боже мій, коли я що заподїяв, коли неправда є в руках моїх,

4. Коли я оддячив кому лихом, хто жив зо мною в спокою, — спасав же я навіть того, хто без причини ворогував на мене,

5. То нехай гонить ворог душу мою і постигне; нехай розтопче на землї життє моє, й славу мою кине у порох.

6. Встань, Господи, у гнїві твоїм; вознесись проти лютування ворогів моїх, пробудись задля мене на суд, котрий заповів єси.

7. Зберуться громадою народи кругом тебе; піднімись на висоту над ними.

8. Господь судить народи. Суди мене, Господи, по правдї моїй і по невинностї моїй.

9. Зроби конець злобі безбожників, а праведника підкріпи; Бог бо справедливий, випробовує серця і внутро.

10. Щит мій у Бозї, котрий спасає правих серцем.

11. Бог суддя справедливий і Бог, що по всяк день гнївом палає.

12. Коли хто не навертається, він гострить меча свого, напинає лука свого, і цїляє.

13. Готовить для него зброю смертиносну: стріли свої робить палящими.

14. Ось безбожник зачав лихо, завагонїв од злоби, й породив лукавство.

15. Копав яму, і викопав її, і впав у яму, що приготовив її.

16. Злоба його обернеться на голову його, і насильство його впаде на тїмя його.

17. Я прославлю Господа за правду його, і возвеличу імя Господа всевишнього.

ПСАЛЬМА 8.

Проводиреві хора: при Гиттейських інструментах. Псальма Давидова.

Господи, Боже наш! Як славне імя твоє по всїй землї! Слава твоя вознеслась вище небес!

2. Із уст дїтвори і немовляток вчинив єси хвалу задля ворогів твоїх, щоб зробити безмовним ворога і мстителя.

3. Коли спогляну на небеса твої, дїло рук твоїх, на місяць і зорі, що сотворив єси,

4. То що таке чоловік, щоб ти дбав про него?

5. Бо хоч ти зробив його трохи меньшим проти ангелів, то увінчав зате славою і честю.

6. Поставив його господарем над дїлами рук твоїх, усе положив єси під ноги його:

7. Овець і волів усїх і також польового зьвіра,

8. Птаство піднебесне і риби морські, усе що верстає морськими шляхами.

9. Господи, Боже наш! Як величнє імя твоє по всїй землї.

ПСАЛЬМА 9.

Проводиреві хора: під мутляббен. Псальма Давидова.

Славити му Господа всїм серцем моїм; я звіщу про всї чудеса твої.

2. Радуватись і веселитись буду задля тебе і сьпівати хвалу імени твоєму, Всевишний!

3. Як вороги мої повернулись назад, і, спотикнувшись, погибли перед лицем твоїм.

4. Ти бо судив мою правду і мою

праведну справу: Ти сїв на престолї, суддя справедливий.

5. Ти погромив народи, знищив безбожника, імя їх затер єси на віки вічні.

6. Ох вороже! Конець руїнам на віки — і городи понищив ти; ой пропала їх память.

7. Але Господь пробуває на віки; він приготовив на суд престол свій.

8. І він, він судити ме весь сьвіт по правдї, і зробить суд над народами по правотї.

9. І буде Господь пристанню пригнетеному, велике прибіжище під час злиднів.

10. І будуть вповати на тебе, хто знає імя твоє; бо ти не опускаєш нікого, хто шукає тебе, Господи.

11. Сьпівайте Господу живущому на Сионї, звіщайте між народами дїла його.

12. Бо коли він слїдить за пролитою кровю, то згадає про них; він не забуває голосїння бідолашних.

13. Помилуй мене, Господи, зглянься над недолею моєю від ненавидників моїх, і підніми мене від дверей смертї,

14. Щоб я ізвістив всю хвалу твою у брамах дочки Сионової; щоб я радувався спасеннєм твоїм.

15. Провалились народи в пропасть, що викопали її; зловилась нога їх у сїтях, що заставили їх тайно.

16. Пізнали Господа, він звершив суд; безбожник запутався в дїлах рук своїх.

17. Нехай повернуться безбожники в пекло, всї народи, що забувають Бога.

18. Бо не буде завсїди забутий вбогий, і не пропаде на віки надія смирних.

19. Встань, Господи, щоб не взяв верх чоловік; нехай перед лицем твоїм приймуть суд народи.

20. Напусти, Господи, страх на них; нехай знають народи, що вони смертні люде.

ПСАЛЬМА 10.

Чому, Господи, стоїш оддалеки, ховаєшся у час тїсноти?

2. Бутою своєю лякає безбожник бідолашного; зловляться вони у підступах, що придумали їх.

3. Бо чваниться безбожник ласощами душі своєї; і благословляє чоловіка захланного, він зневажає Господа.

4. В гордостї каже безбожник: Бог не буде слїдити; в него усе думка: нема Бога!

5. Всякого часу стелиться йому дорога; суди твої далеко від него; всїх ворогів своїх він сьміхом збуває.

6. Каже він в серцї своїм: не подамся; з роду в рід не буде для мене лиха.

7. Уста його повні проклону, зради і знущання; під його язиком мука і погибель.

8. Він їйде на засїдки край осель; у сховисках вбиває він невинного; він пасе очима за нещасним,

9. Чигає по закутках, як лев в гущавинї; чигає, щоб нужденного запопасти; хапає нещасного, й тягне в сїти свої.

10. Він припадає ниць до землї, притаюється, і нещасні гинуть від когтів його.

11. Говорить в серцї своїм: Бог забуває, закриває лице своє, не побачить нїколи!

12. Встань, Господи Боже, піднеси руку твою, не забудь нужденних!

13. Чому зневажає Бога безбожник, кажучи в серцї своїм: ти не будеш доходити?

14. Ти бачив, бо ти поглядаєш на тїсноту й муку, щоб віддати рокою твоєю; на тебе вповає нещасний, ти єси поміч сиротинї.

15. Переломи руку безбожникові, а за ледачими вчинками злюки слїди, аж поки вже нїчого не знайдеш.

16. Господь царь на віки вічні; народи щезають із землї його.

17. Господи! Ти почув бажання смиренних; покріпив серце їх, і прихилив ухо твоє,

18. Щоб судити правду сиротинї і пригнобленому, щоб чоловік, що із землї взявся, не лякав більше.

ПСАЛЬМА 11.

Проводиреві хора: Псальма Давидова.

На Господа вповаю; як же ви кажете душі моїй: вiдлїтайте, як птиця, на гору вашу?

2. Ось бо безбожники натягнули лука, на тятиві стрілу свою направили, щоб у темряві на щирих серцем стріляти.

3. Коли зруйнують основи, що робити ме праведний?

4. Господь є у сьвятому храмі своєму, на небесах престол Господній; очі його дивляться, повійки його розглядають синів людських.

5. Господь випробовує праведного, а безбожного й того, хто любить насилле, ненавидить душа його.

6. Жаром посипле він на безбожних; огонь і сїрка і вітер палящий буде частина їх чаші.

7. Бо Господь справедлив, і любить правду. Лице його бачить праведника.

ПСАЛЬМА 12.

Проводиреві хора: при восьмиструнному інструментї. Псальма Давидова.

Спаси, Господи! Бо нестало праведного, і нема вірних між синами людськими.

2. Брехню говорить кожний свому ближньому; уста льстиві говорять від лукавого серця.

3. Господь заціпить усї уста льстиві; язик великорічивий,

4. Що то говорять: ми поборемо язиком нашим; уста наші з нами, хто паном над нами?

5. Задля насилля над нещасними, задля стогнання бідних встану тепер, — говорить Господь, обезпечу того, на кого розлютились.

6. Слова Господнї — слова чисті, срібло очищене від землї, в горнилї сїм раз перетоплене.

7. Ти, Господи, сохраниш їх, заступиш їх на віки од кодла того.

8. Кругом похожають безбожники, коли нїкчемність підніметься високо між синами людськими.

ПСАЛЬМА 13.

Проводиреві хора, Псальма Давидова.

Доки Господи, будеш мене все забувати? Доки будеш ховати лице твоє від мене?

2. Доки носити менї щодня думу в душі моїй, журбу в серцї моїм? Доки буде підніматись ворог мій надо мною?

3. Зглянься ж, дай відповідь, Господи, Боже мій! Просьвіти очі мої, щоб я не заснув смертю.

4. Щоб не сказав ворог мій: я подужав його. Щоб не зрадїли гонителї мої, коли захитаюсь.

5. Я же вповаю на доброту твою; серце моє нехай зрадується спасеннєм твоїм. Сьпівати му Господеві, він бо сотворив добро менї.

ПСАЛЬМА 14.

Проводиреві хора, псальма Давидова.

Безумний говорить в серцї своїм: нема Бога. Вони розвратились, і вчинили мерзенні дїла; нема там нї одного, хто б чинив добро.

2. Господь споглянув з неба на дїтей людських, щоб побачити, чи є розумний, що шукає Бога.

3. Усї одвернулись, усї разом зледащіли, нема там, щоб хто робив благостиню, нема нї одного.

4. Не вже ж не прийдуть до розуму всї, що роблять беззаконнє, що заїдають нарід мій, наче б вони хлїб їли? Господа не призивають.

5. Тодї обняв їх страх, бо є Бог між праведним родом.

6. Ви насьміялись над думкою бідного, но Бог пристань його.

7. Ох, коли б то прийшло спасеннє Ізраїлеві від Сиона! Коли поверне Господь народ свій з неволї, зрадїє Яков, і звеселиться Ізраїль.

ПСАЛЬМА 15.

Псальма Давидова.

Господи, хто буде пробувати в шатрі твоїм? Хто буде домувати на сьвятій горі твоїй?

2. Той, хто ходить в чистотї, творить справедливість, і говорить щиру правду,

3. Не одсуджує язиком своїм, не робить лиха сусїдові свому, і не допускає неслави на ближнього свого.

4. В чиїх очах погорда для покидї, а пошана для тих, що бояться Господа; хто присяг з утратою для себе, і держить слово,

5. Хто не дає гроша свого на лихву, і не приймає підкупів проти безвинного. Хто так ділає, не захитається по вік.

ПСАЛЬМА 16.

Псальма Давидова.

Хрань мене, Боже, бо я вповаю на тебе.

2. Ти, душе моя, сказала Господу: Ти єси Господь. Моя доброта не сягає до тебе.

3. Ти сказав до сьвятих, що на землї, і до величнїх: вони уся моя радість.

4. Умножаться болестї тих, що ганяють за иншим богом; не принесу жертви їх кровавої, і імена їх не спімну устами моїми.

5. Господь пай наслїддя мого і чаші моєї; ти держиш долю мою.

6. Межі мої у пишних країнах; наслїддє гарне моя займаньщина.

7. Благословити му Господа, що просьвітив мене; навіть вночі навчає мене внутро моє.

8. По всяк час сяє Господь передо мною; як що він по правиці в мене, то не захитаюсь.

9. Тому радується серце моє, і веселиться душа моя, й тїло моє спочине у певнотї.

10. Ти бо не оставиш душі моєї в підземній пропастї, і не даси твому побожному бачити зотлїння.

11. Ти вкажеш менї дорогу життя; перед лицем твоїм повнота радощів, по правиці твоїй блаженьство по всяк час.

ПСАЛЬМА 17.

Молитва Давидова.

Вислухай, Господи, правду, почуй голосїннє моє; почуй молитву мою з уст нельживих.

2. Від лиця твого нехай вийде правда моя; очи твої нехай споглянуть на правоту.

3. Ти випробував серце моє, вислїдив мене вночі; ти переглянув — і не знайшов нїчого; думки мої не розходяться з устами моїми.

4. В дїлах людських, по слову уст твоїх, я сохранив себе від дороги гнобителя.

5. Держи шаги мої на дорогах твоїх, щоб не спотикнулись ноги мої.

6. До тебе взиваю, бо ти вислухаєш мене, о Боже; нахили ухо твоє до мене, почуй слова мої.

7. Яви дивную милість твою, ти бо спасаєш правнцею твоєю від противників уповаючих на тебе.

8. Сохрани мене, як зїницю ока; в тїни крил твоїх стережи мене

9. Від безбожників нападаючих на мене, від ворогів душі моєї, що кругом обступили мене.

10. Серце їх в товщі їх сховалось, устами своїми згорда промовляють.

11. Де не ступиш, всюди нас обступили; витріщили очі свої на нас, щоб повалити нас на землю.

12. Вони, як лев той, що добичі шукає, і як левчук, що в закутку притаївся.

13. Встань, Господи, попереди їх, кинь їх на землю! Спаси душу мою від нечестивого мечем твоїм,

14. Від людей рукою твоєю, Господи, від людей сьвіта сього. Доля їх у сьому життю, черево їх ти скарбом твоїм сповняєш; сини їх ситі, а наддостаток свій лишать дїтям своїм.

15. А я в правдї дивити мусь на лице твоє: пробудившись, буду образом твоїм насищатись.

ПСАЛЬМА 18.

Проводиреві хора: Від раба Господнього Давида, котрий сьпівав слово піснї сієї до Господа, як Господь ізбавив його з рук ворогів його і з рук Саула. І сказав він:

Люблю тебе, Господи, сило моя!

2. Господь скеля моя, і ізбавленнє моє; мій Бог, моє прибіжище, на него вповати му. Він щит мій і ріг мого спасення, башта моя високая.

3. Поклнчу Господа, котрому належиться слава, і від ворогів моїх спасуся.

4. Обгорнули мене муки смертні, злякали мене потоки погибелї.

5. Пута пекольні обняли мене, сїти смертні обхопили мене.

6. В тїснотї моїй заквилив я до Господа, і благав Бога мого; він почув з храму свого голос мій, і благаннє моє дійшло до слуху його.

7. Захиталась тодї і задрожала зем-

ля, тремтїли підвалини гір і хитались, бо запалав він гнївом.

8. Бухнув дим із нїздер його, і вогонь пожираючий посипався із уст його, угле палюще бурхало з него.

9. Нахилив небеса, і спустився на землю, і стала чорна хмара під ногами його.

10. І возсївши на херувима, прилетїв, і вознїсся на крилах вітряних.

11. Темряву зробив своїм покровом, наметом кругом себе — темряву вод, густі воздушні хмари.

12. При сяеві блискавок його пересунулась перед ним густа його хмара, і посипались гряд і угле огнисте.

13. І загремів Господь на небесах, і Всевишнїй підняв свій голос — гряд і угле палюще.

14. Пустив стріли свої, і розігнав їх, і метнув блискавками, і заколотив їх.

15. І зявились зливні потоки, і підвалини сьвіта розкрились від грізного голосу твого, Господи, від лютування гніва твого.

16. Він простер руку з високостї, і, вхопивши, витяг мене з поводї великої.

17. Він вирятував мене від сильного ворога мого і від ненависників моїх, були бо вони дужші від мене.

18. Вони запопали мене в день нещастя мого, та Господь був підпорою моею.

19. Випровадив мене на простір, і визволив, бо вподобав мене.

20. Віддав менї Господь по правдї моїй, по чистотї рук моїх нагородив мене.

21. Бо державсь я на дорозї Господнїй, і не відступив, як безбожний, від Бога мого.

22. Бо всї заповідї його були передо мною, і від приказів його я не відхилився.

23. Я був правий перед ним, і стеріг ся робити кому кривду.

24. І Господь віддав менї по правдї моїй, по чистотї рук моїх перед очима його.

25. Для милосердного ти являешся милосердним; для чоловіка звершеного — звершеним.

26. Для чистого являешся чистим, а від лукавого — ти одвертаешся.

27. Ти бо спасаеш народ бідолашний, і принизуеш очі гордих.

28. Бо ти запалюеш сьвітильника мого; Господь, Бог мій, просьвітить темряву мою.

29. Бо з тобою піду на роту, з Богом моїм проберуся через мури.

30. Дороги Божі праві; слова Господнї чисті; він щит для всїх уповаючих на него.

31. Бо хто Бог, кромі Господа, і хто скеля, як тілько Бог наш.

32. Бог, що підперезуе мене силою, і рівняе для мене дорогу.

33. Робить мої ноги, як в ланї, і ставить мене на висотах моїх.

34. Навчае руки мої до бою, і напинати зелїзного лука.

35. Ти дав менї щит спасення твого, і правиця твоя піддержувала мене, і милість твоя зробила мене великим.

36. Ти дав простір стопам моїм, і ноги мої не спотикнулись.

37. Погнався я за ворогами, і здогонив їх, і не вернувся, доки не знищив їх.

38. Розбив їх, і не змогли встати; полягли під ногами моїми.

39. І ти підперезав мене силою до бою, кинув під ноги мої тих, що проти мене встали.

40. І ти віддав менї хребти ворогів моїх, і тих, що ненавидять мене, я знищу.

41. Підняли вони зойк, — та не було кому рятувати їх, — до Господа, а він не вислухав їх.

42. І я розбиваю їх як порох перед вітром; як сьміттє з улицї, викинув їх.

43. Ти спас мене від бунту людей, ти поставив мене головою над народами, менї служить народ, котрого не знав я перше.

44. Почувши тілько, вже стали послушними менї; сини чужоземні піддались менї, піддобруючись.

45. Сини чужоземні злякались, і тремтїли в замках своїх.

46. Господь жив, і благословенна будь моя скеля, і нехай буде прославлений Бог мого спасення!

47. Бог, що дав менї помститись, і покорив менї народи,

48. Що спас мене від ворогів моїх;

ба й підніс мене над ними, що встали проти мене; від чоловіка розбишаки збавив мене.

49. За се, Господи, воздам хвалу тобі між народами, і сьпівати му псальми імени твоєму.

50. Ти бо дав велику підмогу і спасеннє цареві, і наділив милостю помазаньця свого Давида і рід його по віки.

ПСАЛЬМА 19.

Проводиреві хора: Псальма Давидова.

Небеса являють славу Божу, і простір звіщає про діла рук його.

2. День дневі сповіщає про них, і одна ніч дає вістку другій.

3. Ні се мова, ні се слово, але чути їх голос.

4. Ціла земля сьвідчить про них; аж до краю вселенної слова їх, він зробив їх наметом сонця.

5. І воно, як жених, що виходить з комнати, воно радіє оббігти свого круга.

6. Від краю небес свій вихід зачинає, і кругобігом до кінця їх доходить, і ніщо не сховається перед жаром його.

7. Закон Господній звершений, душу оживляє; сьвідоцтво Господнє вірне простоту навчає.

8. Веління Господні праві, серце з веселяють; заповідь Господня пресьвітла, очі просьвіщає.

9. Страх Господень чистий, вічно пробуває. Присуди Господні правдиві, всї справедливі.

10. Вони дорожші над золото і над щире золото, і солодші над мід і патоку.

11. І слузї твому вони в науку; хто держить їх, тому буде велика нагорода.

12. Провини — хто їх вбачає? Від гріхів тайних очисти мене!

13. І від гордих бережи мене; не допусти, щоб взяли верх надо мною. Тодї не буде менї догани, буду чистий від тяжкого переступу.

14. Слова уст моїх і думки серця мого нехай будуть до вподоби тобі, Господи, моя скеле, й спасителю мій!

ПСАЛЬМА 20.

Проводиреві хора: Псальма Давидова.

Господь нехай вислухає тебе в день тїсноти; імя Бога Якового нехай заступить тебе.

2. Нехай пошле тобі поміч із сьвятинї та із Сиона нехай спроможе тебе.

3. Нехай згадає про всї жертви твої, і твій приніс цїлопалення нехай прийме.

4. І нехай дасть тобі по серцї твоєму, і сповнить всяку думку твою.

5. Звеселїмся спасеннєм твоїм, і піднесїм стяг в імя Бога нашого. Господь нехай сповнить всї просьби твої.

6. Тепер я знаю, що Господь спасає помазанця свого; з небес сьвятості своєї вислухає його дїлами спасення правицї своєї.

7. Одні славляться колесницями, а другі кіньми, ми ж імям Господа, Бога нашого.

8. Вони хляють і падають, ми ж стоїмо і держимось просто.

9. Господи, спаси! Царю, вислухай нас в день поклику нашого!

ПСАЛЬМА 21.

Проводиреві хора: Псальма Давидова.

Силою твоєю, Господи, радується царь, і як же вельми звеселиться він спасеннєм твоїм!

2. Бажаннє серця його дав єси йому, і не відкинув просьби уст його.

3. Ти бо прийшов на зустріч йому з добром і благословеннєм: на голову його вложив щиро-золотую корону.

4. Життя просив в тебе, ти дав йому довготу днів на всї часи і по віки.

5. Велика слава його через спасеннє твоє; царським сяєвом і красою окрасив його.

6. Бо благословеннє дав єси йому по віки; ти звеселив його ласкою перед лицем твоїм.

7. Бо царь вповає на Господа, і по милості Всевишнього він не захитається.

8. Рука твоя знайде всїх ворогів твоїх, твоя правиця досягне всїх ненавидячих тебе.

9. Зробиш з них піч огнянную в час

твого явлення; Господь обгорне їх гнївом своїм, і огонь пожере їх.

10. Ти знищиш плід їх на землї, і рід їх зміж дїтей людських.

11. Вони бо задумали лихо проти тебе, лукаву раду врадили, — та не здолїли нїчого.

12. Бо ти поженеш їх, і звернеш тятиву твою проти них.

13. Піднесись, Господи, силою твоєю! Будем сьпівати і прославляти потугу твою.

ПСАЛЬМА 22.

Проводиреві хора: Після „Досьвітна лань"; псальма Давидова.

Боже мій, Боже! Чому опустив єси мене — став оддалеки від ратунку мого, від слів мого стогнання.

2. Боже мій! Кличу в день, а ти не озвешся, і вночі, та й нема менї впокою.

3. Ти ж сьвятий живеш, прославлений від Ізраїля.

4. На тебе вповали батьки наші; вони вповали, і ти заступив їх.

5. До тебе кликали вони, і спаслися; на тебе вповали, і не посоромлено їх.

6. Але ж я червяк, не чоловік, людям посьміховиско і народові погорда.

7. Всї, що дивляться на мене, кепкують; щирять зуби, покивуючи головами.

8. Він вповає на Господа! Нехай же спасе його та визволить, коли він вподобав його.

9. Ти бо визволив мене з лона матері, і при грудях матері моєї дав менї спочивати.

10. Для тебе я призначений, як тільки вродився; від матернього лона почавши, ти єси Бог мій.

11. Не відступай далеко від мене! Бо нещастє близько, а нема заступника в мене.

12. Обгорнула мене дика гущавина; бугаї Базанські обступили мене.

13. Роззявили ротища свої, як лев рикаючий, що здобич шматує.

14. І став я, як вода розлита, всї суставп мої розвязались; серце моє, як той віск, у внутрі моїм розтопилось.

15. Сила моя висохла, мов черепована, і язик мій присох до піднебіння; ти кинув мене між порохи смертні.

16. Бо собаки обсїли мене, голота злюків облягла мене; перекопали руки і ноги мої;

17. Всї ребра мої міг би я полїчити; вони дивляться на мене, і не надивляться;

18. Вони розпаювали між себе одїж мою, і на кожну одежину кидали жереб.

19. Але ти, Господи, зостанься не далеко! моя сило, прийди менї в поміч!

20. Сохрани від меча душу мою вбогу, від лаб собачих;

21. Спаси мене із пельки львиної! Так, ти вислухав мене, почувши буйволові роги.

22. Звіщати му імя твоє братам моїм; хвалити му тебе серед громади.

23. Ви, що боїтесь Господа, вихваляйте його; всї роди Якова, прославляйте його, і майте страх перед ним, всї поколїння Ізраїлеві!

24. Він бо не мерзиться і не гордує бідним у злиднях, і не одвертає лиця свого від него; і молитву його він вислухає.

25. Від тебе хвала моя у великому зборі; обітницї мої сповню перед тими, що бояться його.

26. Покірні їстимуть і наситяться: хвалити муть Господа ті, що його шукають, серце ваше жити ме по віки.

27. Схаменуться і навернуться до Господа всї кінцї землї; і перед тобою поклоняться всї поколїння народів.

28. Бо Господнє є царство, і він царює над народами.

29. Живляться і падають ниць всї тучні землї; перед ним поклоняться всї, що в порох повертаються, і хто не вдержить душі своєї живою.

30. Одно насїннє буде служити йому; буде залїчене Господеві, як рід.

31. Вони прийдуть і звістять людям, що народяться, правоту його, що так устроїв.

ПСАЛЬМА 23.

Псальма Давидова.

Господь пастирь мій, не мати му недостатку.

2. Дав менї оселю серед лугів зелених, він веде мене до тихих потоків.

3. Він справляє душу мою; він веде мене по праведній дорозі задля імени свого.

4. Хоч би я ходив по долинї тїни смертної, то не боюся жадного лиха, ти бо єси зо мною; твоя палиця і підпора дає менї духа.

5. Ти наповняєш стіл мій перед очима ворогів моїх; ти помазав голову мою і кубок мій повний, аж переливається.

6. Так, милосердє і благодать будуть провожати мене по всї днї життя мого; і жити му в домі Господнїм по всї днї.

ПСАЛЬМА 24.

Псальма Давидова.

Господня земля і вся повня її; круг землї і хто живе на йому.

2. Він бо положив основи її над морями і над ріками утвердив її.

3. Хто внийде на гору Господню, і хто буде стояти на сьвятому місцї його?

4. Ті, в кого безвинні руки і чисте серце, хто душею не пуститься на лукавсто, і не присягне криво.

5. Тому буде благословеннє від Господа і справедливість від Бога спасителя його.

6. Се рід тих, що шукають тебе, що хочуть бачити лице твоє, Якове.

7. Відчиняйтесь, брами високії, отвирайтесь, ворота вічні, нехай входить царь слави!

8. Хто ж бо той царь слави? Господь сильний і потужний! Господь все в бою всемогущий!

9. Відчиняйтесь, брами високії, і отверайтесь, ворота вічні, нехай входить царь слави! Хто ж він, той царь слави? Господь сил небесних, се царь слави!

ПСАЛЬМА 25.

Давидова.

До тебе, Господи, підношу душу мою.

2. Боже мій, на тебе я вповаю, не дай менї осоромитись, не допусти, щоб вороги мої втїшались побідою надо мною!

3. І всї, що покладаються на тебе, не осоромляться; будуть же осоромленї, що зневіряються без причини.

4. Господи, вкажи менї дороги твої, і навчи, де стежки твої!

5. Веди мене в правдї твоїй, і навчи; ти бо єси Бог спасення мого; на тебе цїлий день я вповаю.

6. Згадай про милосердє твоє, Господи, і про доброту твою, що являєш од віку.

7. Не згадуй про гріхи молодостї моєї, нї про переступи мої; згадай мене по благодатї твоїй, задля доброти твоєї, Господи.

8. Господь благий і правий, тому навчає грішника, де дорога спасення.

9. Він веде покірних до правди, і вказує смирному дорогу свою.

10. Всї стежки Господнї — милість і правда для тих, що бережуть завіт його і сьвідчення його.

11. Задля імя твого, Господи, прости вину мою; бо вона велика.

12. Хто такий чоловік, що боїться Господа? Вкаже він дорогу йому, котру вибрати має.

13. Душа його буде в щастї, і рід його наслїдить землю.

14. Довірність Господня для тих, що його бояться, а заповіт його на те, щоб звістити їм.

15. Очі мої все дивляться на Господа, він бо виведе із сїтки ноги мої.

16. Зглянься на мене, і помилуй! Бо я одинокий і бідний.

17. Збільшився пострах у серцї моїм, виведи мене із тїсноти.

18. Споглянь на горе моє, і на труди мої, і прости всї гріхи мої!

19. Глянь на ворогів моїх, бо їх багацько, і лютою ненавистю палають до мене!

20. Сохрани душу мою, і спаси мене! Не допусти сорому на мене, бо я вповаю на тебе!

21. Чистота і правота нехай стоять на сторожі коло мене! Бо я надїюсь на тебе.

22. Спаси, о Боже, Ізраїля з усякої нужди його!

ПСАЛЬМА 26.

Давидова.

Суди мене, Господи, бо ходив я в невинностї моїй; і на Господа вповав я, і не схитнуся.

2. Спробуй мене, Господи, і досьвідчися; розглянь внутро і серце моє!

3. Бо милість твоя перед моїми очима, я жию по правді твоїй.

4. Не засїдав я з людьми лукавими, і не приставав до підступних.

5. Я ненавидів зборища злочинників, і не засїдав вкупі з беззаконними.

6. Обмию в невинности руки мої, і обійду жертівника твого, Господи,

7. Щоб було чути голос хвали, і щоб звістити про всї чудеса твої.

8. Господи, я полюбив красоту дому твого і оселлю величия твого.

9. Не губи з грішниками душу мою, нї життє моє з людьми крівавими,

10. Котрих руки на зло готові, і котрих правиця повна підкупу!

11. Я ж ходжу в невинностї. Спаси мене і помилуй мене!

12. Нога моя стоїть на рівній дорозї; на зборах прославляти му Господа.

ПСАЛЬМА 27.

Давидова.

Господь сьвітло моє і спасеннє моє; кого менї боятися? Господь твердиня життя мого; перед ким менї лякатись?

2. Як здогонили мене злюки, щоб пожерти тіло моє; напасники мої і вороги мої, — вони спіткнулись, і наложили головами.

3. Коли військо облогою проти мене стане, не боїться серце моє; як вдарять боєм на мене, я й тодї вповаю:

4. Одного в Господа прошу, одного тілько бажаю: жити в домі Господнїм поки життя мого, щоб дивитись на благость Господню і служити в храмі його.

5. Він бо заховає мене в своїй домівцї в день недолї, він захистить мене в заулку намета свого, він підніме мене на скелю!

6. І тодї піднесеться голова моя над моїми ворогами кругом мене; і принесу жертву радісну в чертозї його; сьпівати му псальми Господеві.

7. Почуй, Господи, голос мій взиваючий; зглянься, і вислухай мене.

8. Про тебе сказав я собі в серцї: Шукайте лице моє. Господи, лице твоє шукати му.

9. Не одвертай лиця твого від мене, не відсилай в гніві слугу твого, не цурайся і не опусти мене, Боже, спасителю мій.

10. Бо коли б покинули мене батько мій і рідна мати, то Господь приняв би мене.

11. Вкажи менї, Господи, дорогу твою, і провадь мене по простій стежцї задля ворогів моїх!

12. Не віддай мене зажерливим гонителям моїм! Бо проти мене встали брехливі сьвідки й той, що злобою на мене дише.

13. Коли б я та не вірував, що побачу благость Господню на сьвітї між живими!

14. Вповай на Господа! Будь потужен, і май одвагу в серцї, і дожидай помочі від Господа.

ПСАЛЬМА 28.

Псальма Давидова.

До тебе, Господи, кличу; моя скеле, не одвертайсь мовчки від мене, щоб, коли цурати мешся мене мовчки, не бути менї як ті, що йдуть у яму.

2. Почуй голос благання мого, як на поміч тебе кличу, коли здіймаю руки мої до храму сьвятостї твоєї!

3. Не відкинь мене до купи з беззаконниками і з тими, що беззаконнє творять, що на словах мирні з ближнїми своїми, а зло задумали в серцї!

4. Дай їм по дїлам їх і по вчинкам їх; по дїлам рук їх віддай їм, і заплати по заслузї!

5. Вони бо не зважають на дїла Господа, нї на твориво рук його. Він зруйнує їх, і вже не збудує.

6. Благословен Господь, він бо почув голос моления мого.

7. Господь сила моя й щит мій; на него вповало серце моє, і він допоміг менї; тому радується серце моє, йому віддам хвалу піснею моєю.

8. Господь сила людей своїх і спасаюча твердиня помазанця свого.

9. Спаси людей твоїх і благослови власність твою; корми їх і возвисшай їх по віки!

ПСАЛЬМА 29.

Псальма Давидова.

Воздайте Господеві, ви, синове можних, воздайте Господеві красу і силу!

2. Воздайте Господеві красоту імени його; поклонїтесь Господеві у пишнїй сьвятинї!

3. Господнїй голос над водами; Бог слави гремить, Господь над великими водами.

4. Голос Господень потужний, голос Господень величнїй.

5. Голос Господень ломить кедри, Господь трощить кедри Ливанські;

6. Від голосу його скачуть, як телята, Ливан-гори і Сирион, як молоді буйволи.

7. Голос Господень сипле полумя огняне; голос Господень пустиню потрясає; Господь трясе пустиню Кадейську!

8. Од голосу Господнього злягає ланя, і опадає лїсове листє; і все в храмі його — все говорить: величиє!

9. Господь над водами сидить на престолї, і сидить Господь, як царь вічний.

10. Господь дасть потугу народові свому, Господь дарує супокій народові свому.

ПСАЛЬМА 30.

Псальма на посьвят дому Давидового.

Вознесу тебе, мій Господи, ти бо підняв мене і не допустив, щоб втїшались надо мною вороги мої.

2. Господи Боже мій! До тебе кликав я, і ти вилїчив мене.

3. Господи, ти випровадив душу мою з пекла, оживив мене зміж тих, що йдуть під землю.

4. Сьпівайте псальми Господеві, ви, його побожні люде, і прославляйте сьвяту память його!

5. Бо на хвилину гнів його; ласка ж його поки життя; посилає на ніч сльози, а досьвіта радість.

6. Я сказав, як жилось менї у добрі: не захитаюсь по віки.

7. Господи, — з ласки твоєї утвердив єси гору мою; ти одвернув лице твоє, і я стревожився,

8. До тебе, Господи, кликав я, і до Бога мого молився.

9. Що за вжиток буде з крові моєї, як я ляжу в домовину? Чи буде прославляти тебе порох? Чи возвістить правду твою?

10. Почуй, Господи, і змилосердися! Господи, прийди менї в поміч!

11. Ти перемінив плач мій у радість, зняв із мене сумну плахту, і обгорнув мене радостю.

12. Щоб душа моя сьпівала тобі, не мовчала. Господи, Боже мій, по віки буду прославляти тебе!

ПСАЛЬМА 31.

Проводиреві хора: Псальма Давидова.

На тебе вповаю, Господи; не дай менї осоромитись по віки; по твоїй справедливостї спаси мене.

2. Нахили до мене ухо твоє, спаси мене скоро! Будь менї баштою, домом оборонним, щоб спасти мене!

3. Ти бо єси скеля моя, башта моя, і задля імени твого веди мене й навчай мене.

4. Виведи мене з сїтки, що тайно заставили її на мене; ти бо єси твердиня моя.

5. В руки твої віддаю духа мого; ти ізбавив мене, Господи, Боже правди!

6. Зненавидїв я тих, що вважають на божища нікчемні; я ж вповав на Господа.

7. Зрадїю серцем і звеселюся задля милосердя твого; бачивши горе моє, ти знав тїсноту душі моєї,

8. І не віддав мене ворогові в руки, поставив ноги мої на широкому просторі.

9. Змилуйся надо мною, Господи! Бо я в тїснотї; із журби запались очі мої, душа моя і внутро моє.

10. Бо в горю нидїє життє моє, і лїта мої в зітханню; в несправедливостї ізнемоглась сила моя, і костї мої струпішіли.

11. Став я посьміховиском не то що для всїх ворогів моїх, а й надто ще більше для сусїдів моїх, і страшилом для знакомих моїх; хто бачить мене на улиці, той втїкає від мене.

12. Забуто мене в серцї, як помершого; став я наче розбита посудина.

13. Чув бо я брехню від багацько людей — кругом пострах — як всї змовлялись проти мене; вони чигали на життє моє.

14. Я ж, я вповав на тебе, Господи, я казав: ти єси Бог мій!

15. Днї мої в руках твоїх; вирятуй мене з рук ворога мого і від гонителїв моїх!

16. Сьвіти лицем твоїм на слугу твого, спаси мене по милостї твоїй!

17. Господи, не допусти сорому на мене, бо я призвав тебе на поміч! Побий соромом беззаконних, нехай в пеклї німіють!

18. Заціпи уста брехливі, що в гордостї і зневазї верзять мервоту проти праведника!

19. Як велика доброта твоя, що зберіг єси для боящихся тебе, що явив перед синами людськими людям, що вповають на тебе.

20. Ти сховаєш їх у сховку перед лицем твоїм від заговорів людських; ти сховаєш їх у домівцї від язиків сварливих.

21. Благословен Господь! Бо чудно явив він на менї милість свою в оборонному містї.

22. Сказав я, правда, в переляку: Я відлучений від очей твоїх; та все ж таки ти почув голос мого благання, як я взивав до тебе.

23. Полюбіть Господа, всї його праведні! Вірних сохранить Господь, а сповна відплатить тому, хто живе в гординї.

24. Будьте сильні і майте в серцї одвагу, ви всї, що вповаєте на Господа.

ПСАЛЬМА 32.

Давидова пісня про науку людям.

Блажен, кому проститься беззаконнє, кому гріх буде покритий.

2. Щаслив чоловік, котрому не полїчить Господь несправедливість його, в кого нема зради в серцї!

3. Як я мовчав, нидїли суставн мої від мого зітхання цїлий день.

4. Бо цїлий день тяготїла на менї рука твоя; соки мої висохли як під лїтню спеку.

5. Я виявив гріх мій перед тобою, і не покрив несправедливостї моєї. Я сказав: признаюся перед Господом в переступах моїх, а ти, ти простив несправедливість гріха мого.

6. Тому нехай помолиться до тебе кожний побожний в час, коли мож знайти тебе; річ певна, хоч би прийшла велика повінь — не досягне його.

7. Ти мій рятунок; спасаєш мене в тїснотї, ти сповняєш мене радостю спасення.

8. Навчу тебе і вкажу дорогу, по котрій тобі ходити; звернувши очі мої на тебе, дам тобі раду.

9. Не будьте як кінь, як мул, що розуму не має; наховставши уздою, окрасою їх, мусиш усмирити їх, коли не хочуть йти за тобою.

10. Великі болестї для беззаконника; хто ж вповає на Господа, того обгорне милосерде твоє.

11. Веселїтесь у Господї, і радуйтесь, праведні! ликуйте всї, в кого серце щире!

ПСАЛЬМА 33.

Радуйтесь, праведні в Господї! Щирим личить сьпівати псальми.

2. Прославляйте Господа на гуслях; сьпівайте псальми при гарфі десятострунній.

3. Засьпівайте йому нову пісню! Грайте-вигравайте з веселим відгуком.

4. Бо праве слово Господнє, і всї дїла його вірні.

5. Він любить справедливість і правду; земля повна доброти Господа.

6. Словом Господнїм сотворені небеса, і все войнство їх — подихом уст його.

7. Він збирає всї морські води докупи, і русла для поводї прокладає.

8. Нехай боїться Господа вся земля! Перед ним нехай мають страх всї, що жиють на сьвітї!

9. Бо він сказав, і було так; він звелїв, і сталось.

10. Господь повертає в нїщо раду народів, він нївечить задуми людські.

11. Присуд Господнїй трівас вічно, помисли серця його з роду в рід.

12. Щасливі народи, що зовуть Господа Богом своїм, — народ, що вибрав його собі за власність!

13. Господь поглядає з неба, він бачить всїх дїтей людських.
14. З престола дому свого дивиться він на всїх живущих на землї;
15. Він, що сотворив усї серця їх, що знає всї дїла їх.
16. Не спасає царя велике військо його, і не визволиться лицарь великою силою своєю.
17. Марна надїя спастись конем; хоч велика в його сила, не втїкти йому.
18. Ось бо Господнї очі на тих, що бояться його, на тих, що вповають на милосердє його,
19. Щоб рятувати душу їх од смертї, і спасти життє під час голоднечі.
20. Душа наша чекає на Господа; він наша поміч і щит наш.
21. Ним звеселиться серце наше, бо ми вповали на сьвяте імя його.
22. Милосердє твоє, Господи, нехай буде над нами, ми бо вповали на тебе.

ПСАЛЬМА 34.

Псальма Давидова по случаю, як він притворився розумом перед Авімелехом, і той відпустив його, й він вийшов.

Благословлю Господа по всяк час, без устанку хвала його буде в устах моїх.
2. Господом хвалитись меться душа моя; почують те смирні і звеселяться.
3. Звеличайте Господа вкупі зо мною, і вознесїм імя його!
4. Я шукав Господа, і він озвався до мене, і від всякої журби збавив мене.
5. Хто вбачає на Господа, розвеселиться, і лице його не осоромиться.
6. Той бідолашний благав, і Господь почув його, і від всїх напастей вислобонив його.
7. Ангел Господень чатує кругом боящихся його; і визволяє їх.
8. Спробуйте і дізнайтесь, що Господь благий; щасливий чоловік той, що вповає на него.
9. Бійтесь Господа, ви, сьвятї його! Бо не знають недостатку тї, що бояться його.
10. Левчуки терплять голод і недостаток, але ж тї, що шукають Бога, у всякому добрі не зазнають недостатку.
11. Прийдїте, сини людські, послухайте мене; навчу вас страху Господнього.
12. Хто чоловік той, що рад би жити, любить днї, щоб вжиткувати добро?
13. Держи язик від злого, а уста твої, щоб не говорили зрадливо;
14. Одвертайсь від злого і твори добро, шукай супокою і дбай про него.
15. Очі Господнї на праведних, і уші його на молитву їх;
16. Лице Господнє проти тих, що творять зло, щоб знищити память їх на землї.
17. Праведнї взивають, і Господь чує і збавить їх з усїх тїснот їх.
18. Господь близько від тих, в кого роздерте серце; і в кого дух розбитий, він спасе його.
19. Багацько лиха у праведника, та від усього збавить його Господь.
20. Він хоронить всї костї його, і нї одна з них не переломиться.
21. Постигне від злого смерть беззаконника, і, хто ненавидів праведника, зазнає лиха.
22. Господь спасає душі слуг своїх; і всї, що вповають на него, не дознають лиха.

ПСАЛЬМА 35.

Давидова.

Суди, Господи, тих, що зобіжають мене, побори тих, що йдуть боєм на мене.
2. Возьми щит і зброю, і стань до помочі менї!
3. Вийми меча, і загороди дорогу перед напастником моїм; скажи душі моїй: я твоє спасеннє!
4. Нехай осоромляться тї, що наважили на життє моє; нехай відступлять назад тї, що задумали зло проти мене!
5. Нехай вони будуть, як полова перед вітром, і ангел Господнїй нехай прожене їх.
6. Дорога їх нехай буде темна й ховзка, і ангел Господнїй нехай на здогін наступає на них.
7. Без причини бо заставили тайно сїти свої на мене, без вини викопали яму для душі моєї.
8. Нехай погибель спогонить його, щоб і не стямивсь, коли, — і сїтка його,

котру заставив тайно, нехай зловить його; нехай він впаде до неї на погибель.

9. А душа моя зрадується в Господї, і звеселиться від його спасення!

10. Всї костї мої скажуть: Господи! Хто рівня тобі? Тобі, що вирятував бідного від того, хто сильнїйший як він; мізерного і бідолашного від грабителя його!

11. Встають несправедливі сьвідки, допитують в мене, про що я не знаю.

12. Добро віддячують менї злом; осиротїла душа моя.

13. А я, коли вони нездужали, надягав волосїнну плахту, смиряв постом душу і молитва моя верталась до груді моєї;

14. Як для друга або брата, так я побивався; як за матїрю падкуючи, так я в журбі хилився.

15. Коли ж я кульгаю, вони втїшаються, зібравшись; злоріки зібрались проти мене, і я не знав про них; вони озьвірились на мене, і нема їм впину.

16. Вкупі з мерзенними брехунами скреготали вони зубами.

17. Господи, як довго будеш придивлятись? Верни душу мою з спустошення їх, від левчуків одинокую мою!

18. Буду прославляти тебе перед великим збором, величати проміж громадним людом.

19. Не допусти, щоб втїшались надо мною ті, що ворогують на мене без причини, щоб прижмурювали очі ті, що ненавидять мене безвинно.

20. Бо не про супокій говорять вони; і проти тихих в країнї зрада в них на думцї.

21. І проти мене роззявили вони пельки свої, покликуючи: Ого! Ого! видїли очі наші!

22. Ти бачив, Господи, не мовчи! Господи, будь недалеко від мене!

23. Встань, і спогадай правду мою, Господи, Боже мій! Явись на правуваннє моє!

24. Признай менї правду по справедливостї твоїй, Господи, Боже мій! Не дай їм втїшатись надо мною.

25. Нехай не скажуть в серцї своїм: От, того й ми бажали! Не дай їм сказати: ми його заїли!

26. Нехай повстидаються і осоромляться всї, хто втїшається з мого нещастя! Нехай окриються ганьбою і соромом ті, що вихваляються проти мене.

27. Нехай радуються і веселяться ті, що любуються правдою моєю, і най завсїди кажуть: Великий Господь, що любується спокоєм слуги свого.

28. І язик мій звіщати ме про справедливість твою, про хвалу твою цїлий день.

ПСАЛЬМА 36.

Проводиреві хора: Псальма слуги Господнього Давида.

Переступ беззаконника каже в серцї його: Нема страху Божого перед очима його.

2. Він бо лестить собі, сам перед собою, коли хто вкаже на його неправду, та що її ненавидїти треба.

3. Слова уст його беззаконнє і зрада, він перестав обертати розум на добре дїло.

4. Про беззаконнє промишляє він на постелї своїй, ступає на дорогу недобру; злом він не гидує.

5. Господи, милість твоя сягає на небеса, вірність твоя під хмари.

6. Справедливість твоя, як високі гори, суди твої, як глибінь велика; ти, Господи, спасаєш людей і скотину.

7. Як дорога благість твоя, о Боже, коли дїти людські сховку шукають у тїні крил твоїх.

8. Поживляться до сита достатками дому твого, і струями солодощів твоїх напоїш їх.

9. Бо в тебе жерело життя; в твому сяєві побачимо сьвітло.

10. Продовжи ласку твою тим, що знають тебе, і справедливість твою над людьми правого серця.

11. Не дай здогонити мене ногам високогордого, і рука безбожного нехай не прожене мене.

12. Там упали злочинники, вони провалились, і вже не зможуть встати.

ПСАЛЬМА 37.

Давидова.

Не палай гнївом на злочинників, не завидуй творящим неправду.

2. Вони бо, як трава, скоро поникнуть, і, як зелене листє, повянуть.

3. Вповай на Господа, і твори добро; оставай в країні, і любуйся вірностю;
4. І радуйся в Господї, то він дасть тобі бажання серця твого.
5. Відкрий Господеві дорогу твою, і вповай на него, і він допоможе;
6. І виявить він правоту твою, як сьвітло, і правду твою, як полудне.
7. Вповай тихим серцем на Господа, і дожидай його! Не запалюйся гнївом на того, кому щаститься дорога, на чоловіка, що лихі задуми свої сповняє!
8. Відхиляйсь від гнїву, і не досадуй! Не подавайсь гнїву, щоб творити лихо.
9. Бо лиходїї будуть знищені; хто ж надієть ся на Господа, ті будуть властенцями землї.
10. Тілько ще трохи, і не буде беззаконника; і споглянеш на місце його, та й нема його.
11. Тихі ж люде займуть землю, і будуть радуватись повним супокоєм.
12. Беззаконник замишляє проти праведника, і зубами своїми скрегоче на него.
13. Господь сьміється з него, бачить бо, що прийде день його.
14. Добули беззаконники меча, і натягнули лука свого, щоб повалити мізерного і бідного, порубати ходячих правою дорогою.
15. Меч їх пройде їм крізь серце їх, і луки їх сокрушаться.
16. Луччий малий достаток праведника, як наддостатки многих беззаконників.
17. Бо руки безбожників будуть поломані, а праведника піддержить Господь.
18. Знає Господь днї тих, що непорочні, і спадьщина їх буде по віки;
19. Вони не осоромляться в лиху годину, і в день голоднечі вони наситяться.
20. Бо погинуть беззаконники, і вороги Господа, як товсті ягнята; вони никнуть, никнуть вони, як дим.
21. Беззаконник пожичає, і не віддає; праведник же щедрий, і дає.
22. Бо благословенні його унаслїдують землю, а прокляті його будуть винищені.
23. Господь править ходою чоловіка, і дорога його подобаєть ся йому;
24. Коли часом впаде, не забєть ся, бо Господь піддержує руку його.
25. Був я молодим і зостарівся, та нїколи не бачив я опущеного праведника, або, щоб рід його просив хлїба.
26. Цїлий день щедра рука його, і він пожичає, і рід його буде благословенний.
27. Одхиляйсь від злого і твори добро, і останешся по віки!
28. Бо Господь любить правду і не покине преподобних; по віки сохранить їх, а знищить рід беззаконних.
29. Праведнї будуть мати землю, і жити на нїй по віки.
30. З уст праведника виходить премудрість, і язик його говорить правду;
31. Закон Бога його в серцї його, не спотикнеться нога його, ступаючи.
32. Беззаконник чигає на праведника, і хоче зігнати його з сьвіту;
33. Господь не оставить його в руцї його, і не осудить його на судї.
34. Дожидай Господа і пильнуй дороги його, і він удостоїть тебе мати землю. Коли будуть знищені беззаконники, побачиш її.
35. Я бачив беззаконника, потужного, що розростався, як не пересаджене зелене дерево;
36. Та й минувся він, і бач, не було вже його; і я шукав, та й не знайшов його.
37. Вважай на безвинного і гляди на правдивого; є бо добра доля для чоловіка мирного.
38. Переступники ж будуть знищені всї до одного, буде загороджена будучність беззаконним людям.
39. Спасеннє ж праведних від Господа, він сила їх в час тїсноти.
40. І Господь допоможе їм і спасе їх; він вислобонить їх від беззаконних і сохранить їх, вони бо вповали на него.

ПСАЛЬМА 38.

Псальма Давидова на спомин.

Господи, не картай мене в гнїві твому, не карай у досадї твоїй.
2. Бо стріли твої пробили мене, і рука твоя спустилась на мене.
3. Нема здорового місця на моїм тїлї

задля гніву твого; нема спокою в костях моїх задля гріха мого.

4. Бо несправедливості мої спали на голову мою, як тягарь великий, вони за тяжкі для мене.

5. Смердять, гниють рани мої задля нерозуму мого.

6. Я скорчився, над міру зігнувся; сумуючи, цілий день похожаю.

7. Бо стегна мої ранами зовсїм покриті, і нема здорового місця на тїлї моїм.

8. Я знемігся і занепав надто, я ридаю від жалю серця мого.

9. Господи, перед тобою все бажаннє моє, і зітханнє моє не є перед тобою закрите.

10. Серце моє бьється, опустила мене моя сила, і сьвітло очей моїх, вже й його нема в мене.

11. Мої други й побратими мої оддалеки стали від нужди моєї; і родина моя стоїть оподаль.

12. А ті, що наважили на життє моє, заставили сїла для мене; і ті, що бажають нещастя мого, говорять, як зробити менї пакість, вони цїлий день про зраду міркують.

13. Я ж, як глухий, не чую, і як нїмий, що уст своїх не отворить.

14. Я став, як чоловік, що не чує, в котрого устах нема оправдання.

15. Бо на тебе, Господи, надїюся; ти даси відповідь, Господи, Боже мій.

16. Бо я сказав: Ой, щоб вони не втїшались надо мною! Як я спотикнуся, вони величаються проти мене!

17. Я бо мало що не кульгаю, і біль мій все передо мною.

18. Бо я виявляю несправедливість мою; я зажурився задля гріха мого.

19. Мої ж вороги жиють, набрали сили, і багацько їх, що ненавидять мене без причини.

20. І хто злом оддячує добро, ті проти мене, я бо про добро дбаю.

21. Не опусти мене, Господи, Боже мій, будь недалеко від мене.

22. Спіши на поміч менї, Господи, мій спасителю!

ПСАЛЬМА 39.

Проводиреві хора, Ідутунові, псальма Давидова.

Сказав я: Буду пильнувати дороги моєї, щоб не согрішити язиком моїм, забезпечу уста мої, як довго беззаконник передо мною.

2. Я онїмів в мовчанню; я мовчав про добро, і біль мій заворушився.

3. Серце в менї загорілось, від думок моїх огонь займився; я сказав язиком моїм:

4. Вияви, Господи, конець мій і міру днїв моїх, яка вона, щоб я знав, як довге життє менї.

5. Бач, долонею відміряв еси днї мої, і вік мій, як нїщо, перед тобою; марна постать всякий чоловік, що стоїть на землї.

6. Як тїнь, ходить чоловік; даремне він побивається; він громадить та й не знає, хто збирати буде.

7. І чого ж я тепер дожидаю, Господи? Моя надїя на тебе!

8. Спаси мене від всїх переступів моїх, не віддай мене на глум лихим людям.

9. Онїмів я, не отвираю уст моїх, бо ти се вчинив еси.

10. Одверни від мене твою кару! Я пропадаю від замахів руки твоєї.

11. Коли ти караєш чоловіка за несправедливість, то як павутину розриваєш те, чого йому бажається; оттак, як подих той, всї люде.

12. Почуй молитву мою, Господи, і вислухай прошеннє моє; не мовчи на мої сльози! Бо я прохожий перед тобою і чужинець, як всї батьки мої.

13. Дай полекшу, нехай прийду до сили; перше нїм зійду з того сьвіта, і більше не буду!

ПСАЛЬМА 40.

Проводиреві хора. Псальма Давидова.

Терпеливо дожидав я Господа, і він нахилився до мене; вислухав молитву мою.

2. Він випровадив мене з погибельної пропастї, з болотнистого багна; і поставив ноги мої на скалу, і утвердив кроки мої;

3. А в уста мої вложив нову пісню, псальму Господеві нашому. Побачать многі, побояться і вповати муть на Господа.

4. Щаслив чоловік, йому же Господь надія, і котрий не пристає до гордовитих і тих, що до брехнї прихиляються.

5. Многі чудеса твої явив єси, Господи, Боже мій, і помисли твої про нас; ніхто не зможе розказати про них. Як би хотів я звістити і розповісти, то за багацько їх, щоб їх полїчити.

6. Жертви і приноси тобі не до вподоби; слух приготовив ти для мене: Ти не домагався жертов палення і приносів за гріхи.

7. Тоді сказав я: Ось я приходжу; в змістї книги написано про мене.

8. Чинити волю твою, мій Боже, моя радість: і закон твій в глубинї серця мого.

9. Я звістив про справедливість у великому зборі; уст моїх неспиняв я — Господи, ти про се знаєш!

10. Не заховав я в серединї мого серця твою справедливість; я розказував про вірність твою і спасеннє твоє, не затаїв доброти і правди твоєї перед великим збором.

11. Ти, Господи, не відхиляй від мене милосердя твого; милість твоя і правда твоя нехай завсїди стоять на сторожі коло мене!

12. Лиха без кінця обступили мене, мої несправедливості постигли мене, що годї переглянути їх; більше їх, як волосся на голові моїй, і серце моє опустило мене.

13. Нехай буде воля твоя, Господи, спасти мене! Господи поспіши на поміч мою!

14. Нехай осоромляться і повстидаються всї, що чигають на життє моє, щоб запропастити його; нехай назад повернуться і осоромляться ті, що з мого нещастя втїшаються!

15. Нехай пропадуть в нагороду за їх сором ті, що до мене кажуть: Ого! Ого!

16. Нехай радуються і веселяться в тобі всї, що шукають тебе; що люблять спасеннє твоє; нехай все кажуть: Да звеличиться Господь.

17. Я ж мізерний і бідолашний, Господь дбає за мене. Ти моя поміч і моє спасеннє; Боже мій, не загайся!

ПСАЛЬМА 41.

Проводиреві хора. Псальма Давидова.

Щасливий, хто про вбогих дбає! В день нещастя спасе його Господь.

2. Господь заступить його і сохранить життє його; він буде на землї щасливий, і ти не віддаси його в руки ворогам зажертим.

3. Піддержить його Господь на смертному ложі; ціле лїговиско його переміняєш в недузї його.

4. Я сказав: Господи, змилуйся надо мною! Сціли душу мою, бо согрішив я проти тебе.

5. Вороги мої розказують лихі речі проти мене: Коли згине він і пропаде імя його?

6. Хто прийде побачитись зо мною, той говорить лукаво; таїть зло в серцї, а, вийшовши, говорить.

7. Між собою виговорюють проти мене всї ненависники мої; видумують зло проти мене:

8. Прийшов конець його; і як повалився, то вже більш не встане.

9. Навіть чоловік, що мирно жив зо мною, котрому давав я віру, котрий хлїбом моїм живився, той підніс пяту проти мене.

10. Ти ж, Господи, змилуйся надо мною і підійми мене, щоб я відплатив їм!

11. Що ти вподобав мене, дознаюсь після того, як ворог мій не буде втїшатись надо мною.

12. Мене ж ти сохраниш задля чистоти моєї, і поставиш мене перед тобою на віки.

13. Благословен будь, Господи, Боже Ізраїля, від віка до віка! Нехай так буде, амінь!

ПСАЛЬМА 42.

Проводиреві хора. В науку синам Корея, псальма Давидова.

Як жагне ланя води з потока, так багне душа моя до тебе, Боже!

2. Душа моя жадає Бога, живого Бога; коли ж прийду і явлюся перед лицем Божим?

3. Сльози мої в день і в ночі хлїбом менї стали; цїлий бо день говорять до мене: Де Бог твій?

4. Про се згадуючи, виллю передо мною серце моє, як ійшов я серед громади, простував з ними до Божого дому з піснями радості і хвали — торжествуюча громада.

5. Чому хиляєшся, душе моя, і за-

тревожилась в мене? Вповай на Бога! Бо я буду ще прославляти його за спасеннє лиця його.

6. Боже мій, душа моя хиляєть ся в мене; тому спогадав я тебе із землї Йорданської і Гермонської, з гори Мізгар.

7. Глибінь кличе до глибинї при шумі поводї твоєї; всї филї твої і пруди твої ринули понад мене.

8. В день явить Господь милість свою, а в ночі буде пісня його від мене, молитва до Бога життя мого.

9. Скажу до Бога, скелї моєї: Чому забув єси мене? Чому ходжу сумуючи задля ворожої тїсноти?

10. Наче костї мої торощать, коли вороги мої ругаються з мене, кажучи цїлий день до мене: Де ж твій Бог?

11. Чого хилишся душе моя, і чого тревожишся в менї? Вповай на Бога! Буду бо ще прославляти його, спасеннє лица мого й Бога мого.

ПСАЛЬМА 43.

Суди мене, Боже, і розсуди мою справу проти безсердешного народу! Від чоловіка лукавого і неправдивого визволи мене!

2. Бо ти єси Бог сили моєї. За що ж ти відкинув мене? Чому ходжу сумуючи задля ворожого гнету?

3. Пошли сьвітло твоє і правду; вони нехай ведуть мене і заведуть на твою гору сьвятую до чертогів твоїх!

4. І так прийду я до жертівника Божого, до Бога, що сповняє мене превеликою радостю, і прославлю на гуслях тебе, Боже, мій Боже!

5. Чого хиляєшся, душе моя, і чого непокоїшся в менї? Вповай на Бога! Буду бо ще прославляти його, котрий є спасеннє лиця мого і Бог мій!

ПСАЛЬМА 44.

Проводиреві хора: Синам Корея в науку.

Боже, ми чули слухами нашими, батьки наші розказували нам про велике дїло, що зробив єси за часів їх, в давні давна.

2. Ти вигнав народи рукою твоєю, а їх осадив; знищив народи, а їх розмножив.

3. Не мечем бо своїм вони землю забрали, і не їх рука спасла їх, а твоя правиця і твоє рамя, і сьвітло лиця твого; ти бо вподобав їх.

4. Ти сам єси царь мій, о Боже; звели спасеннє Якова!

5. Через тебе побємо гнобителїв наших; через імя твоє розтопчемо тих, що проти нас встали.

6. Не вповаю бо на лука мого, і не спасе мене меч мій.

7. Ти бо спасаєш нас від гнобителїв наших і посоромляєш ненавидників наших.

8. Богом хвалимося цїлий день, і імя твоє будем прославляти по віки.

9. А тепер ти нас відкинув і засоромив, і не виступив з військами нашими.

10. Ти допустив, щоб ми назад ступали перед гонительом, а ненавидники наші щоб нас для себе рабували.

11. Віддав єси нас, неначе вівцї на жир, і розсипав нас між народи.

12. Продав єси народ твій без користї, не поставивши за його цїни високої.

13. Ти віддав нас на погорду сусїдам нашим, на сьміховиско і наругу тим, що кругом нас.

14. Зробив нас поговоркою між народами, щоб люде хитали головами.

15. Цїлий день передо мною мій сором, і встид лиця мого покрив мене,

16. Задля голосу ругателя і хулителя, задля ворога і мстителя.

17. Се все впало на нас, та ми не забули тебе, і не спроневірились завіту твому.

18. Не відвернулось серце наше, і не зійшли стопи наші з дороги твоєї;

19. Хоч ти розтер нас на місцї людожерів, і покрив нас тїнню смертї.

20. Коли б ми забули імя Бога нашого і простягли руки наші до бога чужого.

21. То чи не провідав би се Бог? Знає бо він тайни серца.

22. Але ж задля тебе вбивають нас цїлий день, вважають нас, як овечок на зарізь.

23. Пробудися! Чого спиш, Господи? Встань, не відкидай нас на віки.

24. Чого закриваєш лице твоє, забуваєш за горе наше і тїсноту нашу.

25. Бо душа наша кинута між порохи а черево наше до землї прилипло.

26. Встань на поміч нам, і спаси нас задля милосердя твого!

ПСАЛЬМА 45.

Проводиреві хора: під кобзу шестиструнну; для синів Корея в науку; пісня любощів.

Із мого серця добре слово ллеться. Я кажу: Моя пісня цареві! Язик мій, як тростинка в руці вправного писаря.

2. Ти красотою понад синами людськими; люба врода розлилась на губах твоїх; тому благословив тебе Бог по віки.

3. Привяжи, лицарю, меча твого на поясниці, меча слави твоєї і величия твого.

4. І в потузї твоїй йди щасливо задля правди і лагідності і справедливості; і навчить тебе страшного правиця твоя.

5. Стріли твої гострі в серце ворогам царя! Від них падають народи під тобою.

6. Престол твій, Боже, по всї віки, жезло правоти — жезло царства твого.

7. Ти полюбив справедливість і зненавидїв беззаконнє; длятого помазав тебе Бог, твій Бог, миром радості, понад товаришами твоїми.

8. Миро, алое і кассія, се все шати твої, що приносять тобі в палатах із слоневої кості, де звеселяють тебе піснями, виграваючи на струнах.

9. Між твоїми красотами царські дочки; праворуч коло тебе стоїть цариця в золотї Офирському.

10. Слухай, дочко, і глянь та й прихили ухо твоє, і забудь про нарід твій і дім батька твого!

11. І буде люба врода твоя цареві; як що він Господь твій, то поклонися йому чесно!

12. І дочки Тирські, дуки народів, з дарами шукати муть лице твоє.

13. Преславна там царівна; шати її золотом ткані;

14. У пишних шатах поведуть її до царя; за нею приведуть до тебе дївиць, другинь її.

15. Приведуть їх серед найбільшої радості і веселості, увійдуть вони в палату царя.

16. На місцї батьків твоїх будуть сини твої; зробиш їх князями по цїлій землї.

17. Згадувати му імя твоє всякого часу; тому прославляти муть тебе народи по віки вічні.

ПСАЛЬМА 46.

Проводиреві хора: для синів Корея: після голосу аламот, пісня.

Бог нам прибіжище і сила, поміч скора в нещастях.

2. Тому не злякаємось, хоч би земля зворушилась і гори захитались серед моря.

3. Хочби ревіли і пінились поводї його, гори тряслись від його досади.

4. Ріка — потоки її звеселяють город Божий, сьвяте місце домівок Найвисшого.

5. Бог серед него, він не захитаєтьcя; Бог допоможе йому, як настане ранок.

6. Заворушились народи, захитались царства; підняв він свій голос — земля розтопилась.

7. Господь сил небесних з нами, висока твердиня наша Бог Якова.

8. Прийдіть, гляньте на дїла Господа, які знищення він допустив на землю!

9. Як смирить брань аж до краю землї, ломить лука, торощить спису, палить огнем колесниці!

10. Вгамуйтесь і пізнайте, що я Бог! Я вознесуся між народами, вознесуся на землї!

11. Господь сил небесних з нами, висока твердиня наша Бог Якова.

ПСАЛЬМА 47.

Проводиреві хора: для синів Корея; псальма.

Ви, всї народи, плещіть у долонї! Звеселяйтесь Господеві радісними піснями!

2. Бо Господь всевишний страшний, великий царь на всю землю.

3. Він покорив нам людей і народи під ноги наші.

4. Він вибрав для нас наслїдчину нашу, славу Якова, котрого він полюбив.

5. Піднїсся Бог серед веселого гукання, Господь серед голосів трубних.

6. Сьпівайте псальми Богу нашому

сьпівайте; сьпівайте цареві нашому, сьпівайте!

7. Бог бо царь на всю землю; сьпівайте псальми в науку.

8. Бог править народами; Бог сидить на престолї сьвятостї своєї.

9. Люде доброї волї між народами зібрались до купи, народ Бога Авраамового; бо щити на землї Божі; вознїсся вельми він.

ПСАЛЬМА 48.

Пісня, псальма для синів Корея.

Великий Господь, достоєн великої слава в городї Бога нашого, на сьвятій горі його.

2. Стремить у воздух гора Сион, радість землї цїлої, на самій півночі город царя великого!

3. Бог живе в палатах їх, знають його там, як високу твердиню.

4. Ось бо зібрались царі; всї вони відступили.

5. Побачили, тай сторопіли; затрівожились, втїкли, злякавшись.

6. Обняв їх там страх, злякались, як родюча жінка.

7. Бурею східною порозбивав єси кораблї Тарзийські.

8. Як ми почули, так і бачили в городї Господа сил небесних, в городї Бога нашого: Бог укріпить його на віки.

9. Згадуємо, о Боже, про милосерде твоє, в серединї храму твого.

10. Як імя твоє, Боже, так і хвала твоя аж по край землї; правиця твоя повна справедливостї.

11. Нехай веселиться гора Сионська, нехай зрадуються дочки Юди задля судів твоїх, Господи.

12. Обійдїть кругом Сиона, окружіть його, і полїчіть башти його.

13. Огляньте добре оком його, перегляньте його палати, щоб ви росказали будучому поколїнню.

14. Бо той Бог наш — Бог по віки! Він буде проводирем нашим аж до смерти.

ПСАЛЬМА 49.

Проводиреві хора, для синів Корея, псальма.

Слухайте се, всї народи; почуйте всї люде на землї.

2. Сини людські як і сини мужів — старшин, разом багаті і вбогі.

3. Уста мої скажуть мудре слово, і думкою серця мого помножу розум.

4. Прихилю ухо моє до притчі, при гуслях відкрию загадку мою:

5. Чому б то мусїв я боятись в день лиха, як обгорне мене несправедливість тих, що на здогін за мною,

6. Котрі вповають на свої достатки, і великостю багацтва свого величаються.

7. Нїколи не здолїє чоловік спасти брата свого, і не зможе дати викуп за него,

8. (Бо дороге спасеннє душі їх, і тому мусить понехати на віки.)

9. Щоб він жив на віки, і не бачив зотлїння.

10. Бачить бо він, що розумні вмирають, що дурень і безумний разом пропадають, і достатки свої другим лишають.

11. В них на думцї, що доми їх вічно стоять, і що домівки їх з рода в рід; вони називають країни своїми іменями.

12. Але ж чоловік, що живе в поважі, не зостанеться; він зрівняється скоту, що на зарізь.

13. Ся дорога для глупоти їх; а ті, що після них приходять, любуються їх думкою.

14. Кладуть їх, як овець, в підземну країну, а смерть пасе їх; аж поки вранцї возьмуть верх над ними праведні, і підземна країна пожере постать їх, кожного далеко від домівки його.

15. Та Бог спасе душу мою з рук підземної країни; він бо прийме мене.

16. Не лякайся, коли чоловік обогатіє, коли зросте слава дому його.

17. Бо, вмерши, не возьме нїчого з собою; не піде з ним пиха його до гробу.

18. Чи він благословив душу свою за життя свого, і будуть люде славити тебе за те, що ти твориш добро собі,

19. То все таки прийде вона до рідних батьків своїх; нїколи вже не побачать вони сьвітла.

20. Чоловік, що має повагу, а розуму не має, зрівняється скоту, що на зарізь.

ПСАЛЬМА 50.

Асафова псальма.

Всемогущий Бог, Господь, прорік і кликнув на землю від сходу сонця до його заходу.

2. Із Сиона звершеної красоти засияв Бог.

3. Бог наш прийде, і не буде мовчати; перед ним огонь пожираючий, кругом него сильна буря.

4. Кличе він небо і землю на суд народу свого:

5. Зберіть мені праведних моїх, що над жертвою приняли завіт мій.

6. І небеса звіщають справедливість його; Бог бо сам суддя,

7. Слухай, народе мій, я буду говорити; Ізраїлю, я буду сьвідчити против тебе! Я Бог, твій Бог!

8. Не за жертви твої буду тебе докоряти, ні за жертви всепалення; вони все передо мною.

9. Не прийму телят із дому твого, козлів із отар твоїх.

10. Бо моя вся зьвірина в діброва**х**, зьвіре на тисяч горах.

11. Знаю я усе птаство в горах, та й дичина по полях — моя.

12. Коли б я зголоднів, нічого б казати тобі; бо моя вселенна й достатки її.

13. Хиба ж їм я мясо биків, і пю кров козлячу?

14. Жертвуй Богу хвалу, і віддай Всевишньому обіти твої!

15. І клич мене в день тїсноти; я визволю тебе, і ти прославиш мене.

16. До грішника ж говорить Бог: Чого ти говориш про устави мої, і носиш в устах твоїх завіт мій?

17. Ти ж зненавидів докір, і кинув слова мої позад себе.

18. Бачив ти злодія, то й радо приставав до його, і з перелюбниками ти накладав;

19. Губам твоїм дав ти волю до злого, а язиком твоїм ковав зраду.

20. Ти сидів там і виговорював проти брата твого, ти кидав безчесть на сина матері твоєї.

21. Таке ти творив і я мовчав; ти думав, я рівня тобі. Я покараю тебе, і перед очі твої поставлю гріхи твої.

22. Зрозумійте ж се, ви, що забули Бога, ато зловлю вас, і ніхто не спасе вас.

23. Хто жертвує хвалу, прославляє мене, і хто справляє дорогу, тому дам побачити спасеннє Боже.

ПСАЛЬМА 51.

Проводиреві хора: Давидова псальма, як прийшов до його пророк Натан, після того, як зійшовся з Бет-Сабою.

Помилуй мене, Боже, по милості твоїй, по великому милосердю твому прости переступи мої!

2. Обмий мене зовсїм від несправедливості моєї, і очисти мене від гріха мого!

3. Знаю бо переступи мої, і гріх мій все передо мною.

4. Перед тобою одним я согрішив, і вчинив те, що є зло, перед очима твоїми; признаюсь в гріхах, щоб ти був оправданий в словах твоїх, і справедливий в суді твоїм.

5. Ось бо я в беззаконню родився, і в грісї почала мене мати моя.

6. Ось, ти любиш правду в серцї, і в серединї серця покажеш менї мудрість.

7. Очисти мене від гріха іссопом, і буду чистий; обмий мене, і буду над сніг білійший!

8. Дай менї почути радість і веселість, і зрадїють кості, тобою розбиті.

9. Одверни лице твоє від гріхів моїх, і прости всї переступи мої!

10. Сотвори менї, Боже, чисте серце, і віднови в менї духа сильного!

11. Не відкинь мене від лиця твого, і духа твого сьвятого не відбери від мене.

12. Приверни менї радість спасення твого, і дух доброї волї нехай покріпить мене!

13. Покажу беззаконним дороги твої, і грішники вернуться до тебе.

14. Ізбави мене від крівавої вини, Боже, Боже спасителю мій, і язик мій радісно величати ме твою справедливість.

15. Господи, відчини уста мої, і губи мої звістять хвалу твою!

16. Ти бо не любиш жертви, ато приніс би її, жертва всепалення не люба тобі.

17. Жертва Богу дух сокрушений;

серця сокрушеного і смиренного ти не відкидаєш, Боже.

18. Щасти, Боже, Сиону по благій волї твоїй, здвигни мури Єрусалима!

19. Тодї будуть тобі любі жертви правди, жертви цїлопалення і приноси; тодї возложать телцїв на жертівник твій.

ПСАЛЬМА 52.

Проводиреві хора; наука Давидова, як прийшов Доаг Ідумейський, і звістив Саулові, і сказав йому: прийшов Давид в дім Ахімелеха.

Чого бо ти, потужний, хвалишся злобою твоєю, надуживаєш милосердє Боже цїлий день!

2. Пакостї промишляє язик твій, як гострена бритва, готовиш зраду.

3. Ти любиш зло більше як добро, більше говорити брехню, як правду.

4. Ти любиш всї імена погибелї, ти язик зрадливий!

5. Бог знївечить тебе на віки; він вхопить тебе і вирве з домівки, і викоренить з землї живих.

6. Побачать се праведники і злякаються, вони сьміяти муться над ним:

7. Ось чоловік, що не шукав в Бога сили своєї, а надїявся на величину багацтва свого, і ледачими вчинками своїми добув сили.

8. Я ж, мов оливне дерево зелене, в дому Божім; я надїюсь на ласку Божу по віки.

9. Буду прославляти тебе по віки, ти бо все здїлав; і на імя твоє буду вповати, ти бо благий до праведників твоїх.

ПСАЛЬМА 53.

Проводиреві хора: на Махалатї, наука Давида.

Безумний каже в серцї своїм: Нема Бога! Розвратились і творять огидну неправду; нема там нї одного, хто б добро чинив.

2. Господь споглянув з неба на дїтей людських, щоб побачити, чи є розумний, що шукає Бога.

3. Всї одвернулись, всї разом зледащіли; нема там, хто добро творив би, нема нї одного.

4. Не вже ж не прийдуть до розуму всї, що роблять беззаконнє, що заїдають народ мій, наче б вони хлїб їли? Господа вони не призивають.

5. Тодї злякались вони, хоч страху не було; Бог бо розсипле костї того, хто став облогом проти тебе. Ти осоромив їх. Бог бо відкинув їх.

6. Ой, коли б прийшло спасеннє Ізраїлеві із Сиона! Коли Господь поверне народ свій з неволї, возрадується Яков і возвеселиться Ізраїль.

ПСАЛЬМА 54.

Проводиреві хора: при струнах; наука Давида, коли прийшли Зифеї і сказали Саулові: Чи Давид не сховався між нами?

Боже, імям твоїм спаси мене, і силою твоєю допоможи правдї моїй.

2. Боже, почуй молитву мою, вислухай слова уст моїх!

3. Бо чужі пїднялись на мене, і розбишаки чигають на життє моє; не мають вони в серцї Бога.

4. Ось, Бог мій помічник; Господь між тими, що піддержують життє моє. Він відверне лихо на ворогів моїх; по правдї твоїй знищи їх!

5. Радо принесу жертву тобі; прославлю імя твоє, Господи; благе бо є.

6. Він бо вибавив мене з усякої біди; і на помсту ворогам моїм дивляться очі мої.

ПСАЛЬМА 55.

Проводиреві хора: при струнах; наука Давидова.

Вислухай, Боже, молитву мою, і не ховайся перед моїм моленнєм.

2. Прихились і вислухай мене! Я блукаю, нарікаючи, й мушу стогнати,

3. Задля ворожого голосу, задля гнету беззаконника; вони бо громадять лихо на мене, і гнївом запалившись, ворогують на мене.

4. Серце моє жахалось в мене, і смертний страх обняв мене.

5. Страх і дрожаннє напали на мене, і жах обняв мене.

6. І я сказав: Ой, коли б менї крила, як в голубки! Полетів би я, і відпочив би.

7. Полинув би я далеко, став би жити в пустинї.

8. Рад би чим скорше втїчи від вітру буйного, від бучі.

9. Запропасти їх, Господи, розрубай на двоє язики їх; бо насильства і сварки бачив я в городї.

10. День і ніч обходять його на мурах його; та в серединї його нещастє і кривда.

11. Роблять пакості один одному, гнобленнє і зрада не щезають з їх улиції.

12. Бо се не ворог, що глузує з мене, ато перетерпів би я; та й не мій се ненавидник, що надо мною виноситься, а то не зважав би я на него;

13. А ти, чоловіче, рівня менї, мій довірник і мій знакомий,

14. З котрим ми довірчиво сходились, і до дому Божого вкупі з народом ходили.

15. Погибіль на них; живцем нехай проваляться під землю, бо пакості в домівці їх, в середині їх.

16. Кличу до Бога, і Господь спасає мене.

17. Вечером і вранці і в полудень мушу стогнати, і він чує мій голос.

18. Він вибавив душу мою в бою проти мене; було бо їх багацько проти мене.

19. Почує Бог і покорить їх, він на престолї од віку; нема бо в них поправи, не бояться вони Бога.

20. Підніс руки свої на тих, що спокійно з ним жили; він зложив заповіт свій.

21. Губи його маснїйші, як сметана, а в серці його війна; гладші слова його над оливу, а вони — обнажені мечі.

22. Спустись на Господа з твоїм оберемком, і він піддержить тебе; не допустить він ніколи, щоб праведник захитався.

23. А ти, Боже, провалиш їх в яму погибелї: люде кровожадні і зрадники не дожиють половини віку свого. Я ж буду вповати на тебе.

ПСАЛЬМА 56.

Проводиреві хора: після „Голубка з далеких дубравин"; памятна пісня Давидова, як Филистії зловили його в Геті.

Помилуй мене, Боже, бо розлютився на мене чоловік; день в день нападає на мене, і доскуляє менї.

2. Вороги мої цїлий день лютують; багато бо їх наступає на мене, розбуявшись.

3. В день страху мого я вповаю на тебе!

4. Ради Бога хвалити му слово його: на Бога вповаю, не побоюся; що заподіє менї тїло?

5. Цїлий день зневажають вони слова мої, всї думки їх на зло проти мене.

6. Збираються, ховаються, мої пяти назирають, бо засїли на душу мою.

7. Хиба в беззаконню спастись їм? Відкинь, Боже, у гніві народи!

8. Блуканнє моє залїчене в тебе. Збери сльози мої в посудину твою; чи не записані вони в тебе?

9. Тоді відступлять вороги мої, в день, коли я покличу; знаю се, що Бог зо мною.

10. В Бозї восхвалю слово, в Господї восхвалю слово.

11. На Бога вповаю, не побоюся; що заподіє менї чоловік?

12. Зо мною, Боже, обіти слюбовані перед тобою, віддам хвалу тобі.

13. Ти бо збавив душу мою від смертї. Чи не спасеш і ніг моїх від спотикання, щоб ходити менї перед Богом в сьвітлї життя сього?

ПСАЛЬМА 57.

Проводиреві хора: „Не пропадеш." Давидова памятна пісня, коли втїкав від Саула до печері.

Помилуй мене, Боже, помилуй! Бо до тебе прибігає душа моя, і я сховаюсь під тїнню крил твоїх, поки перейде погибіль.

2. До Бога Всевишнього кличу, до Бога, що дає менї долю.

3. Пішли з неба і спаси мене; осороми того, хто наважив на мене. Пішли, Боже, ласку твою і правду.

4. Душа моя між левами: я лежу між людьми, огнем палающими, між синами людськими, котрих зуби — ратища і стріли, а язик їх меч гострий.

5. Прослався, Боже, висше неба; по всїй землї слава твоя!

6. Приготовили сїтку стопам моїм, похилилась душа моя; викопали яму передо мною, самі впали як раз до неї.

7. Підкріпилось моє серце, Боже, серце моє підкріпилось! Заграю і засьпіваю псальми.

8. Пробудися, славо моя! Пробудїтесь, гуслї і псалтиря! Розбуджу я зорю ранню.

9. Буду прославляти тебе, Господи, між людьми; буду сьпівати тобі між народами

10. Бо звеличилась милість твоя до небес, і під облаки правда твоя.

11. Прослався, Боже, висше неба! По всїй землї нехай буде слава твоя!

ПСАЛЬМА 58.

Проводиреві хора: „Не пропадеш!“ Давидова памятна пісня.

Чи справдї говорить із вас справедливість, коли ви мовчите? Чи по правдї судите ви, сини людські?

2. Нї, ви творите в серцї несправедливе; насильствами рук ваших торгуєте на землї.

3. Почавши від матерньего лона відступили беззаконники: блукають брехуни, як тільки зродила їх мати.

4. Отрута в них, як їдь у змиї, як в гадюки глухої, що зачиняє уші свої,

5. Не слухає голосу знахаря-заклинателя, що добре знає замовляти.

6. Потрощи, Боже, зуби в пелцї їх, виломи, Господи, левчукам челюсти їх.

7. Нехай зчезнуть, як вода розлита! Коли пустить стріли свої, нехай йому отупіють!

8. Нехай будуть йому, як слимак, що лїзе, знемогаючи; бодай би вони, як недорід жіночий, нїколи не бачили сонця!

9. Перше нїм горшки ваші загріються, нехай вітер рознесе тернину, сьвіжу і горючу!

10. Зрадїє праведний, бачивши помсту; він скупає ноги свої в крові беззаконних.

11. І скажуть люде: Є нагорода для праведного; існо, є Бог, що судить на землї.

ПСАЛЬМА 59.

Проводиреві хора: „Не пропадеш!“ Памятна пісня Давидова, як Саул післав стерегти дім його, щоб вбити його.

Визволь мене від ворогів моїх, мій Боже! Оборони мене від тих, що встали проти мене.

2. Визволь мене від тих, що роблять беззаконнє, і спаси мене від award кровожадних!

3. Ось бо вони чигають на душу мою; сильні збираються на мене не за переступ мій і не за гріх мій, Господи!

4. Без вини моєї збігаються і готовляться; встань на поміч менї й поглянь!

5. Встань, Господи, Боже сил небесних, Боже Ізраїльский, щоб побачити всї ті народи! Не пощади нї одного з тих невірних беззаконників!

6. Вечером вертають назад, виють, як собаки, і кругом обходять город.

7. Ось, губами своїми верзяють, мечі в устах їх, бо, думають вони, хто почує?

8. А ти, Господи, посьмієшся над ними, осоромиш всї народи.

9. Сило моя! До тебе я обертаюсь, ти бо прибіжище моє.

10. Бог милосердний на зустріч менї вийде; Бог дасть менї втїху над ворогами моїми.

11. Не повбивай їх, щоб не забув народ мій! Розсип їх потугою своєю, і притисни їх, Господи, защитнику наш!

12. За гріхи губ їх, за слова уст їх, нехай спіймаються в гординї своїй, і за проклони і за брехню, котру росказують.

13. Зроби конець в яростї, зроби конець, щоб їх більш не було, щоб пізнали, що Бог править над родом Якова аж по край землї.

14. А вечером нехай вертають назад, нехай виють, як собаки, і кругом города ходять.

15. Нехай шляються за їдою, і неситі ночують.

16. А я про силу твою буду сьпівати, і вранцї прославляти благость твою; ти бо був великою защитою моєю, і прибіжищем в день тїсноти моєї.

17. Тобі, сило моя, буду сьпівати псальми; Бог бо защита моя, Бог помилує мене.

ПСАЛЬМА 60.

Проводиреві хора: На Шушан-Едут; памятна пісня Давидова, в науку, як він воював з Сирийцями в Мезопотамії і з Сирийцями Зобанськими, і Йоаб, вернувшись, побив Едоміїв на Солянїй долинї, двайцять тисяч люда.

Боже, ти покинув нас, розсипав нас, розгнївившись; приверни нам ласку твою!

2. Ти потряс землею, і вона порозпадалась; сцїли щелини її, бо вона хитається!

3. Ти дав народові твому зазнати гіркої долї, напоїв нас вином, забиваючим паморовки.

4. Ти дав прапора боячимся тебе, щоб вони піднялись задля правди.

5. Щоб спаслись любі твої, борони правицею твоєю і вислухай нас!

6. Бог сказав у сьвятості своїй: возрадуюся і розділю Сихему, і розміряю долину Сукот.

7. Мій Галаад, мій Манас, і Ефрем твердиня голови моєї; Юда скептро моє.

8. Моаб чаша моя вмивальна; на Едому кину сандали мої; Филистемська земле, ликуй передо мною!

9. Хто проведе мене до города утвердженого, хто проведе мене аж до Едома?

10. Хиба не ти, Боже, що відкинув нас, хиба не вийдеш, Боже, з нашими військами?

11. Пішли нам поміч в тїснотї! Марна надія на людську защиту.

12. З Богом докажемо силу; і він розтопче гнобителів наших.

ПСАЛЬМА 61.

Проводиреві хора: при струнах; Давидова.

Почуй Боже просьбу мою, вислухай молитву мою!

2. З кінця землї взиваю до тебе, бо серце моє ниє; ти виведиш мене на скелю, що за висока для мене.

3. Ти бо був прибіжище моє, сильна защита від ворога.

4. Дай менї жити в шатрі твоїм по віки, знайти притулок під покровом крил твоїх.

5. Бо ти, Боже, вислухав обітниці мої, дав менї наслїддє тих, що бояться імени твого.

6. Причини, Боже, днї до днів цареві; лїта його з роду в рід.

7. Нехай буде він вічно перед лицем Божим. Даруй ласку і правду, щоб стерегли його.

8. Так прославляти му імя твоє по віки, сповняючи день в день обітниці мої.

ПСАЛЬМА 62.

Проводиреві хора: про Ідутуна; псальма Давидова.

Тільки на Бога вповає тихо душа моя, від него моє спасеннє.

2. Він тільки моя скеля, моя защита, моя висока твердиня; не захитаюсь нї трохи.

3. Доки будете нападати на чоловіка? Всї термосите його, як стїну похилившуюся, як той мур надломаний.

4. Нараджуються вони тільки, як би з висоти звалити його; брехнею вони радїють; устами своїми благословлять, а в серцї своїм проклинають.

5. На одного Бога вповай, душе моя! Бо на него надія моя.

6. Тільки він є моя скеля, моя защита, моя висока твердиня; я не захитаюсь.

7. В Бозї моє спасеннє і моя слава; сильна моя скеля, моє прибіжище в Бозї.

8. Вповай, народе, на него по всякий час! Виливайте перед ним серця ваші!

9. Сама марнота сини людські, сама брехня, сини чоловічі; на терезах вони йдуть у гору скорше, як пара

10. Не вповайте на здирство, і не надїйтесь марно на грабіж! Коли росте багацтво, не прилягайте до него серцем вашим!

11. Раз сказав Бог, двічі чув я се, що сила в Бога.

12. І в тебе, Господи, милість; ти бо даєш кожному по заслузї його.

ПСАЛЬМА 63.

Давидова псальма про те, як він був у пустинї Юдейській.

Боже, ти єси Бог мій! Тебе шукаю пильно! Жадає тебе душа моя, за тобою прагне тїло моє у землї висохлій, прагнущій, безводній,

2. Щоб бачити силу твою і славу твою, як видів тебе в сьвятинї.

3. Милість бо твоя над життє лучша; уста мої прославляти муть тебе.

4. Так, буду тебе хвалити, поки життя мого, руки мої підносити в імя твоє.

5. Як шпігом і товщею, насититься душа моя, і радісним голосом хвалити муть тебе уста мої.

6. Як згадаю тебе на моїй постелї, розмишляю про тебе у всї доби ночі.

7. Бо ти прийшов до помочі менї, і я буду радуватись в тїнї крил твоїх.

8. Душа моя йде слїдом за тобою, правиця твоя піддержує мене.

9. Ті ж, що чигають на життє моє, щоб знищити його, пійдуть у пропасті підземні.

10. Поразить їх сила меча, вони будуть здобичею гиєн.

11. А царь возвеселиться в Бозї; хвалити меться всякий, хто клeнеться ним; позатикає бо пельки брехунам.

ПСАЛЬМА 64.

Проводиреві хора: псальма Давидова.

Почуй, Боже, голос падкування мого! Від страху ворога защити життє моє!

2. Захисти мене від тайних змовин злочинників, від збіговиска тих, що творять беззаконнє!

3. Котрі вигострили, як меча, язик свій, приготовили, як стрілу, гірке слово.

4. Щоб із закутка стріляти на безвинного; нечайно стріляють на него, і не боять ся.

5. Додають собі охоти до злого; радяться, як тайно заставити сїла; вони кажуть: Хто бачити ме їх?

6. Видумують лиха: Ми приготовили, що задумали; заховали тайну глибоко в серцї.

7. Але ж Бог стрілить на них; нараз — стріла, і бачать вони рани свої.

8. І язик їх зробить заколот між ними; хто погляне на них, похитає головою.

9. І побоять ся люде, звістять про дїла Божі, пізнають дїло рук його.

10. Праведний зрадуєть ся в Господї, і буде вповати на него, і будуть хвалитись всї праві серцем.

ПСАЛЬМА 65.

Проводиреві хора; псальма Давидова, пісня.

Мовчки дожидає тебе, Боже, хвала на Сионї, і сповнять ся обітницї тобі.

2. Ти слухаєш молитву нашу; до тебе прийде всяке тїло.

3. Несправедливостї подужали мене; наші провини, ти простиш їх.

4. Щасливий, кого ти вибереш і даси йому приблизитись: він жити ме у дворах твоїх. Наситимось добром дому твого, сьвятощами храму твого.

5. Дивні речі промовиш до нас у справедливостї, Боже, спасителю наш, ти надія всїх кінцїв землї і далекого моря!

6. Ти, що утвердив гори силою своєю, підперезавшись потугою,

7. Котрий тихомирить бурханнє моря, ревучі його филї і заверюху народів.

8. Перед дивами твоїми лякають ся народи на всїх кінцях землї; ти звеселяєш країну сходу і заходу.

9. Ти дбаєш про землю, і даєш їй достатку: щедриш її великим багацтвом: Божий потік повний води. Ти приготовляєш для неї хлїб, що даєш рости йому.

10. Ти наповаєш борозни її, рівняєш скиби її, мякчиш їх дощами, благословиш ростину її.

11. Ти увінчав рік добротою твоєю, і слїди твої повні товщі.

12. Ростуть буйно левади в пустинї, радостю вкривають ся узгіря.

13. Луги покривають ся стадами, а долини поростають житом; все торжествує, все сьпіває.

ПСАЛЬМА 66.

Проводиреві хора: пісня, псальма.

Воскликнїте Господеві, всї на землї!
2. Сьпівайте славу імені його, звеличіть хвалу його!

3. Кажіть Богові: як страшні дїла твої! Задля великої сили твоєї піддають ся тобі вороги твої, піддобруючись.

4. Цїла земля поклонить ся тобі, і сьпівати ме псальми; вона сьпівати ме імені твому.

5. Прийдїть і погляньте на дїла Божі! Страшний він в дїлах проти синів людських.

6. Він обернув море в сушу, пішки перейшли вони ріку; там ми радувались о нїм.

7. Він царює потугою своєю на віки; очі його споглядають на народи: Щоб не збунтувались ворохобники!

8. Прославляйте, народи, Бога нашого, і голосїть хвалу його!

9. Він дав життє душі нашій і не допустив, щоб похитнулись ноги наші.

10. Ти спробував нас, Боже, ти перетопив нас, як срібло перетоплюєть ся.

11. Ти завів нас у сїти, завдав нам тяжкі оберемки на плечі наші.

12. Ти допустив, щоб люде насїли нам на шию; ми перейшли вогонь і воду; да ти вивів нас на чисте поле.

13. Увійду я в дім твій з жертвами цілопалення, віддам тобі обітниці мої,
14. Що уста мої слюбували, і губи мої обіцяли в тїсноті моїй.
15. Як жертву всепалення, принесу тобі тучних баранів з кадилом; пожертвую воли вкупі з козлами.
16. Прийдїть, послухайте, всї, що боїтесь Бога, і я роскажу, що він вдїяв душі моїй.
17. До него взивав я устами моїми, і величав язиком моїм.
18. Коли б я бачив в серцї моїм беззаконнє, то Бог не почув би мене.
19. Та Бог почув, він зглянувся на голос молитви моєї.
20. Благословен Бог, котрий не відкинув молитву мою, і не одвернув милосердє своє від мене.

ПСАЛЬМА 67.

Проводиреві хора; при струнах; псальма, пісня.

Нехай милує нас Бог і благословить, нехай засьвітить лице його над нами!
2. Щоб пізнали на землї дорогу твою, між усїма народами твоє спасеннє.
3. Нехай славлять народи тебе, Боже! Нехай прославляють тебе всї народи!
4. Нехай радуються і веселяться племена; ти бо будеш правотою судити народи, і роди на землї — ти поведеш їх.
5. Нехай славлять народи тебе, Боже, нехай прославляють тебе всї народи!
6. Земля дає плоди свої; Бог, наш Бог, благословити ме нас.
7. Бог буде благословити нас, і цїла земля від краю до краю буде благовіти перед ним.

ПСАЛЬМА 68.

Проводиреві хора: Давидова псальма, пісня.

Нехай встане Бог! Щоб розсипались вороги його, і розбіглись перед ним ненавидники його!
2. Як дим счезає, нехай вони так счезнуть; як віск топиться від огню, нехай так погибнуть грішники від лиця Божого.
3. А праведники нехай звеселяться, нехай возрадуються перед лицем Божим, і торжествують в радості.
4. Сьпівайте Богу, величайте імя його! Зробіть дорогу тому, хто проходить крізь пустинї — Господь імя його — і радуйтесь перед ним!
5. Батько сиротам і суддя вдовам Бог у сьвятому домі своїм.
6. Одиноким дає Бог жити вкупі в однїй домівцї, закованих виводить на волю до щастя; ворохобникам же дає місце в пустинї.
7. Боже! Як ійшов ти поперед твого народу, як переходив пустиню,
8. Тремтїла земля — і небеса клянули перед Богом — сам Синай перед Богом, Богом Ізраїля.
9. Дав линути животворному дощеві, о Боже; ти кріпив наслїдде твоє, коли воно томилось.
10. Племя твоє осїло там; в добротї твоїй, Боже, приготовляв ти для бідного.
11. Господь прорік слово, і було вістовниць велика сила.
12. Царі з військами втїкали, вони втїкали, а хто обняв домівку, паював здобич.
13. Коли ви й впокоїтесь по вівчарнях, то маєте бути, як крила голубки, сріблом покриті, котрих піре золотом сяє.
14. Як Всемогущий розсипав царів на землї, побілїла, як сніг, на Цальмонї.
15. Гора Базанська, гора Божа, щоглами багата гора Базанська.
16. Чого ви, гори-бескиди, споглядаєте завидно на гору, котру взяв Бог на домівку для себе? Господь жити ме там по віки.
17. Колесниця Божа двічі десять тисяч, тисячі і знов тисячі; Господь між ними — Господь живущий у сьвятинї Синая.
18. Вийшов єси на гору, ти забрав в неволю бранців; приняв дари для людей, і навіть для противних твоїй волї, щоб Господь Бог мав оселю.
19. Благословен Господь! День в день щедрить нам Бог нашого спасення.
20. Бог наш, Бог спасення, і в руках Господа Бога збавленнє від смертї.
21. Річ певня, що Бог розтрощить голову ворога свого, косматий лоб того, хто закостенїв в гріхах своїх.
22. Господь сказав: Приверну їх із Базан-гори, приверну з безоднї моря,

23. Щоб ти полоскав ноги твої в крові, а для язиків собак твоїх була в ворогів частина їх.

24. І бачили вони твій похід, Боже, похід мого Бога, мого царя, у сьвятиню.

25. Поперед йшли люде, що сьпівали; за ними ті; що на струнах вигравали, кругом їх дівчата тимпанами брязчали.

26. На зборах прославляйте Бога, Господа, ви потомки Ізраїля!

27. Ось вони, Бенямин, наймолодший, їх владика; князї Юдині, їх полки, князї Завулонові, князї Нефталимові.

28. Звелїв наперед Бог силу твою. Укріпи, Боже, те, що дав єси нам!

29. Ради храму твого в Єрусалимі царі принесуть дари тобі.

30. Вгамуй зьвіра-дикуна, стадо бугаїв з ялівками народів: кожний з них підбиває людей брилою срібла. Розсип народи, що війни бажають!

31. Прийдуть можні з Египту; Етиопія скоро простягне руки свої до Бога.

32. Царства земні! Сьпівайте Богу, прославляйте Господа,

33. Котрий сидить на небесах, небесах одвічних; ось він гремить голосом своїм, голосом сильним.

34. Воздайте славу Богові! Величиє його над Ізраїлем і потуга його над хмарами.

35. Дивен Бог в сьвятинї своїй, Бог Ізраїля; він дає народові силу й потугу. Благословен Бог!

ПСАЛЬМА 69.

Проводиреві хора: На Шошанїм. Давидова.

Спаси мене, Боже, бо повідь займає душу мою!

2. Загруз я в глибокому болотї і нема в йому дна; попав на глибину, і бистрінь заливає мене.

3. Я знемігся від поклику, гортань моя висохла; втомились очі мої, визираючи Бога мого.

4. Більше ненавидящих мене безвинно, як волосся на голові в мене; потужні мої губителї, що без причини ворогують на мене; чого я не загарбав, те мусів я дати.

5. Ти, Боже, знаєш мій нерозум, і провини мої не закриті перед тобою.

6. Не дай же через мене осоромитись тим, що вповають на тебе, Господи, Боже сил небесних! Не дай осоромитись через мене тим, що шукають тебе, Боже Ізраїля!

7. Бо за тебе терплю зневагу, і сором покрив лице моє!

8. Чужим став я братам моїм, і чужинцем синам матері моєї.

9. Бо ревність для дому твого ізсушила мене, і зневага тих, що тебе зневажають, впала на мене.

10. Коли я плакав і душа віддалась посту, то й те було менї в наругу.

11. Надїв я волосїнницю, і стався їм приповідкою.

12. Сидячі у воротах мають помовку про мене; складають пісні на підпитку.

13. Я ж, Господи, — молитва моя до тебе, в час благоволення твого. Боже, по великостї милосердя твого вислухай мене, по правдї спасення твого!

14. Витягни мене з болота, не дай менї потонути! Дай менї вирятуватись від ненавидників моїх, і з глибинї вод.

15. Бистрінь водяна нехай не затопить мене, і глибінь не проковтне мене, й яма роззявлена нехай не затулить челюстей своїх.

16. Вислухай мене, Господи, велика бо твоя милість; поглянь на мене по великостї милосердя твого.

17. І не одвертай лиця твого від слуги твого, я бо в тїснотї; вислухай мене скоро!

18. Приближися до душі моєї, вирятуй її; спаси її задля ворогів моїх!

19. Ти знаєш мою наругу, і зневагу мою, і сором мій; всї гнобителї мої перед тобою.

20. Від наруги серце моє розбилось, я став вельми нужденний; ждав я милосердя, не дождався, і потїшителїв, та не знайшов нїкого.

21. До страви моєї вкинули вони жовч, а прагнущого оцтом мене напували.

22. Стіл їх нехай буде сїттю перед ними, і що на благо людям, нехай на петлю їм обернеться.

23. Нехай в очах їм почорніє, щоб не бачили сьвіта, і литки їх нехай їм завсїди трясуться.

24. Висип на них ярость твою, і поломя гніву твого нехай обгорне їх!

25. Спустошеннє нехай спаде на оселю їх; в наметах їх щоб не осталось ні одного живого!

26. Вони бо знущаються над тим, кого ти покарав, втішаються болями ранених твоїх.

27. Полічи їм неправду їх до неправди, і не дай їм увійти в правду твою.

28. Нехай вичеркнуться з книги живих, і не будуть записані вкупі з праведними!

29. Я ж бідний і горе менї; спасеннє твоє, Боже, нехай вислобонить мене!

30. Буду прославляти імя Боже піснями, величати його хвалою.

31. Буде се любійше Господеві над бики, над теля рогате з росколеними ратицями.

32. Побачать впокорені, вони звеселяться; ви, що шукаєте Бога, нехай оживе серце ваше!

33. Господь бо слухає бідних, і не одвертаєсь від попавших в неволю.

34. Да восхвалять його небеса і земля, моря і все, що там живе-кишить.

35. Бог бо спасе Сиона, і збудує городи Юдейські; і мати муть там оселю і займаньщину.

36. І потомство слуг його мати ме наслїддє; і хто любить імя його, жити ме там.

ПСАЛЬМА 70.

Проводиреві хора; Давидова, на спомин.

Поспіши, Боже, спаси мене, Господи, прийди на поміч менї!

2. Нехай осоромляться і повстидаються всї, що на життє моє чигають! Нехай назад кинуться і осоромляться ті, що втішаються з мого нещастя!

3. Нехай повернуться назад, в нагороду за свій сором, ті, що кажуть: Ого! Ого!

4. Нехай радуються і веселяться в тобі всї, що шукаюйь тебе! А ті, що люблять спасеннє твоє, нехай кажуть: Бог великий!

5. Я ж мізерний і бідний; Боже, поспіши до мене! Ти моя поміч і моє спасеннє; Господи, не загайся!

ПСАЛЬМА 71.

На тебе, Господи, вповаю, нехай не повстидаюсь по віки.

2. По справедливості твоїй вислобони мене і спаси мене! Прихили до мене ухо твоє і спаси мене!

3. Будь менї скеля на домівку, де б менї мож було завсїди ходити! Ти звелїв спасти мене, ти бо єси моя скеля і моя твердиня.

4. Боже мій, спаси мене з рук беззаконника, з рук неправедника і гнобителя!

5. Ти бо єси моя надія, Господи Боже! Моє вцованнє від молодого віку мого.

6. Почавши від лона матернього, я на тебе покладався; від внутра матернього ти стережеш мене; тебе в піснях моїх все прославляю.

7. Многим людям чудовищем я здавався; але ти сильна моя защита.

8. Уста мої повні хвали твоєї, слави твоєї цїлий день.

9. Не відкинь мене у старості; коли знеможу силою, не опусти мене!

10. Мої бо вороги змовляються на мене, і ті, що чигають на мене, нараджуються.

11. І вони кажуть: Бог опустив його; гоніть за ним, і зловіть його, нема бо йому спасителя.

12. Боже, будь не далеко від мене, поспіши менї на поміч!

13. Нехай осоромляться, нехай счезнуть ті, що проти душі моєї встали! Нехай покриє сором і безчестє тих, що нещастя для мене бажають!

14. Я ж буду все на тебе вповати, і хвалу твою ширити.

15. Уста мої будуть звіщати справедливість твою, цїлий день твоє спасеннє; я бо не знаю їм лїку.

16. Буду ступати силою Господа Бога, буду згадувати твою справедливість, твою тілько.

17. Боже! Ти вчив мене з малку; і досї я проповідував чудеса твої.

18. І до старості, до нізної старості, не опусти мене, Боже, поки не возвіщу рамя твоє будущому роду; всїм, що прийдуть, потугу твою!

19. І твоя справедливість, Боже, надто велика, ти Боже, що вчинив єси дїла великі, хто рівня тобі?

20. Ти, що дав нам зазнати богацько біди і лиха, ти знов даєш нам життє, і добуваєш нас із пропастей землї.

21. Побільши потугу мою, обернись і потїши мене.

22. І я буду на псалтирі прославляти тебе, правду твою, мій Боже! Буду псальмувати при гуслях тобі, Сьвятий Ізраїля!

23. Радуються уста мої, сьпіваючи псальми тобі, і душа моя, котру ти збавив еси;

24. І язик мій звіщати ме всякий день справедливість твою; ти бо допустив сором і встид на тих, що лиха менї бажали.

ПСАЛЬМА 72.

Про Соломона.

Боже! Суд твій дай цареві, і справедливість синові царя.

2. Нехай судить народ твій по справедливості, і бідних твоїх по правдї.

3. Гори і підгіря давати муть блага людям, як буде справедливість.

4. Нехай він судить правду пригнобленим людям; нехай спасає дітей бідолашного, а гнобителя нехай він розтопче.

5. Будуть боятись тебе з роду в рід, як довго сонця і місяця стане.

6. Він зійде, як дощ на скошену луку, як злива, наповаюча землю.

7. В днї його зацвите праведник, і буде достаток спокою, аж поки місяця не стане.

8. І буде він црявати від моря до моря, і від ріки аж по краї землї.

9. Перед ним схиляться жителї пустинї, і вороги його будуть цїлувати землю;

10. Царі Тарзийські, і з островів, принесуть дарунки, заплатять данину царі Шеви і Севи.

11. Перед ним поклоняться всї царі, йому служити муть всї народи.

12. Він бо спасе бідного, що о поміч кличе, і пригнобленого, що жадного помічника не має.

13. Він змилосердуєсь над мізерним і бідним, і спасе душі бідних.

14. Від гнету і насилля вибавить їх душі, і кров їх буде дорога перед його очима.

15. І буде він жити, і давати муть йому золото із Шеви; і будуть завсїди за його молитись, і що дня його благословити.

16. Будуть достатки збіжа на землї, на гірських верховинах; як Ливанські лїси, так зашумить колос; і зацвитуть люде в городах, як зїлля на землї.

17. Імя його вічне; доки сонця стане, буде імя його; в йому будуть один одного благословити: всї народи будуть прославляти його.

18. Благословен Господь Бог, Бог Ізраїля, що творить чудеса сам один тілько!

19. І благословенне імя його по віки! І наповниться цїла земля славою його! Амінь, нехай так буде, Амінь!

20. Конець молитвам Давида, сина Ессейового.

ПСАЛЬМА 73.

Псальма Асафова.

Що за благий Бог для Ізраїля, для чистих серцем!

2. А я — мало що ноги мої не зійшли з дороги; мало що не поховзлись стопи мої.

3. Бо я завидував бутним людям, бачивши щасливу долю беззаконних.

4. Вони бо не знають горя до самої смертї, і тїло їх добре згодоване.

5. Не зазнають нужди людської, і не бідують, як люде.

6. Тому бута — намисто їх, а насильства — одежа їх.

7. Од жиру викотило їм очі, серце їх переповнене забагами.

8. Кепкують і злобно говорять про тїсноту; з висока вони гордують.

9. Підносять уста свої до неба, а язиком проходять землю.

10. Тому збігаються сюди люде його, і дають їм води достатком.

11. А вони кажуть: Чи знає Бог? Чи є знаттє у Всевишнього?

12. Ось там беззаконники, а нема в них журби нїякої; здобувають собі багацтва.

13. Даремне дбав я про чистоту серця, вмивав руки мої в невинностї,

14. Що дня приймаючи гірку муку, і що ранку мою кару.

15. Коли б я сказав: буду ж і я так говорити, то я б спроневірився родові синів твоїх.

16. І став я думати-гадати, щоб ті речі збагнути; трудна була се для мене праця.

17. Аж увійшов я в сьвятиню Божу, і там зрозумів я долю їх.

18. На ховзьких місцях ставиш їх, провалюєш їх в погибіль.

19. Як притьмом знищені вони! Конець їм; пропали вони від страшного лютування.

20. Як сновида пробудившийся, так ти, Господи, вставши, будеш зневажати образ їх.

21. Як серце моє кипіло, і в середині пекло мене,

22. То стуманів я і не знав нічого; став я скотом перед тобою.

23. Та при тобі я зостався: ти взяв мене за праву руку.

24. Радою твоєю будеш мене вести, і приймеш мене в славу.

25. Кого маю в небі? І крім тебе нема для мене втіхи на землї.

26. Як зотлїє тїло моє і серце моє, то скеля серця мого й доля моя — Бог по віки.

27. Бо ось, погибнуть всї, що віддалились від тебе; ти нищиш усїх, що, спроневірившись, відхиляються від тебе.

28. Менї ж благо приблизитись до Бога; я покладаю надїю на Господа Бога, щоб проповідувати всї дїла твої.

ПСАЛЬМА 74.

Наука Асафова.

Для чого відкинув єси нас, Боже, на віки, палає гнїв твій на стадо пасовиска твого?

2. Спогадай твою громаду, що зєднав її оддавна, — ізбавив, як твоє наслїддє, тую гору Сион, на котрій ти осїв ся!

3. Зверни стопи твої до недавньої руїни! Все у сьвятинї зруйнував ворог.

4. Рикають вороги твої серед зборів твоїх; поставили знаки свої як знамена.

5. Вони, як той, що сокирою замахнув в гущавинї лїса,

6. І тепер вони топором і молотами розбивають різьбу його.

7. З пожаром пустили сьвятиню твою, осквернили дім імени твого.

8. Сказали в серцї своїм: Нуте, винищимо їх до ноги! — Пустили з димом всї Божі собори на землї.

9. Знамен наших ми не бачимо: нема більш пророка, й нема між нами, хто б знав, доки так буде.

10. Доки, Боже, буде ругатись гнобитель? Чи вічно буде ворог зневажати імя твоє?

11. Чому здержуєш руку твою і правицю твою? Із лона твого допусти конець!

12. Бог царь мій з поконвіку, що дає спасеннє на землї.

13. Ти роздїлив море силою твоєю, розбив голови змиїв морських.

14. Ти потрощив голову левіятана, дав його на поживу людям в пустинї.

15. Ти вітворив жерела і потоки; ти висушив прудисті ріки.

16. І день твій і ніч твоя; ти сотворив сьвітло і сонце.

17. Ти утвердив всї гряницї землї; ти постановив лїто і зиму.

18. Спогадай се: ворог поругав Господа, а народ безумний зневажив імя твоє.

19. Не попусти зьвірюцї душу горлицї твоєї, не забудь на віки громаду нужденних твоїх.

20. Спогадай завіт! Бо темні закутки землї наповнились домівками насильства.

21. Нехай не вернеться з соромом пригноблений! Нужденний і бідний нехай возхвалять імя твоє.

22. Встань, Боже, суди справу твою! Спогадай щоденне ругуаннє беззаконного!

23. Не забудь крику ворогів твоїх! Буяннє тих, що проти тебе встали, не має кінця.

ПСАЛЬМА 75.

Проводиреві хора: „Не запропасти"; псальма Асафова, пісня.

Славимо тебе, Боже, прославляємо; і близько імя твоє, чудеса твої про се звіщають.

2. Як виберу годину, судити му по правдї.

3. Розступилась земля і хто живе на нїй; я утвердив стовпи її.

4. Я сказав до бутних: Покиньте

буту, — до беззаконних, — не підносіть рога!

5. Не підносіть високо рога, не говоріть, витягнувши безсоромно шию!

6. Тому, що не зі сходу, нї з заходу, і не з полудня прийде возвишеннє.

7. Бог бо суддя; того принизить, а того високо поставить.

8. Бо в руцї Господа чаша, вона пінить ся від вина, повна вина заправленого, і він наливає з неї; гущу його мусять вихлептати всї беззаконники землї.

9. А я звіщати му по віки; буду сьпівати псальми Богові Якова.

10. І позбиваю всї роги беззаконних; вознесуть ся роги праведних.

ПСАЛЬМА 76.

Проводиреві хора; при струнах; псальма Асафова, пісня.

Відомий Бог в Юдеї, велике імя його в Ізраїлї,

2. І в Салемі оселя його, а дім його на Сионї.

3. Там переломив він блискавки-стріли лука, щит, меч і війну.

4. Ти величнїй, ти сяєш краще над хижі гори.

5. Одважні серцем здобичею стали; обняв їх сон; і нїхто із сміляків не знайшов рук своїх.

6. Від погрому твого, Боже Якова, напав твердий сон коня і колесницю.

7. Ти страшенний, і хто устоїть перед тобою, як гнїв твій запалає.

8. Ти дав почути суд твій з неба; земля, злякавшись, занїміла,

9. Як Бог встав на суд, щоб спасти всїх покірних на землї.

10. Бо гнїв людський прославить тебе; останком гнїву підпережешся.

11. Робіть і сповняйте обітниці Господеві, Богу вашому; нехай принесуть дари свої страшенному всї, що кругом него.

12. Він відбере духа князям, він страшенний для царів землї.

ПСАЛЬМА 77.

Проводиреві хора: під Едутун; псальма Асафова.

Голос мій до Бога, я буду взивати; мій голос до Бога, і він вислухає мене.

2. В день тїсноти моєї шукав я Господа; простирав в ночі руки мої без устанку; душа моя марно шукала одради.

3. Спогадав я Господа, і застогнав: став я думати, і знемігся духом.

4. Ти держав повійки очей моїх; я стревожився і відняло менї мову.

5. Спогадав я днї давні, лїта віків минувших.

6. Згадав в ночі піснї мої; думав-гадав я в серцї моїм, і дух мій допитувався:

7. Чи по віки відкине Господь, і не явить більше ласки своєї?

8. Хиба на завсїди конець доброті його? Скінчились слова з роду в рід?

9. Чи забув Бог милосердуватись? Хиба він зачинив в гнїві милосердє своє?

10. Тодї сказав я: Нездужаю. Згадаю про лїта правиції Всевишнього,

11. Про дїла Господа; про чудеса днедавні згадаю;

12. Буду думати-гадати про всї дїла твої, розмишляти о дїяннях твоїх.

13. Боже! Дорога твоя у сьвятинї; хто такий Бог великий, як ти, Боже?

14. Ти Бог той, що чудеса творить, ти явив між народами силу твою.

15. Ізбавив народ твій рамям твоїм, синів Якова й Йосифа.

16. Тебе побачили води, Боже, води побачили тебе і — злякались; безоднї здрігнулись.

17. Линуло з хмар водою; од тучі роздався голос, і стріли твої миготїли.

18. З вихром розносився голос грому твого, блискавки осьвічували круг земний; земля задрожала і задуднїла.

19. Через море веде дорога твоя й стежки твої, через великі води, і тропи твої невідомі.

20. Ти провадив народ твій, як стадо, рукою Мойсея і Аарона.

ПСАЛЬМА 78.

Наука Асафа.

Слухай, народе мій, науки моєї! Прихилїть ухо ваше до слів уст моїх!

2. Вітворю уста до приповісті, росскажу загадки з перед віків давних;

3. Про котрих ми чули і знаємо, і що їх розсказували нам батьки наші.

4. Не втаїмо перед синами їх, будучим родам, звіщаючи хвалу Господа, і його потугу, і чудеса, котрі він сотворив.

5. Він бо поставив сьвідченнє своє в Якові, і положив закон в Ізраїлї, заповідаючи батькам нашим, щоб синам своїм переказали.

6. Щоб знав їх рід будучий, сини, що народитись мають, щоб і вони встали і синам своїм росказали,

7. Щоб на Бога вповали, і про діла Божі не забували, і заповіді його сповняли,

8. І не були, як батьки їх, рід непокірний і ворохобливий, рід, що не статкував серцем, котрого дух не був вірний Богу.

9. Сини Ефремові, оружні сагайдачні, кинулись назад в день бою.

10. Не сповнили завіту Божого, і не схотїли ходити в законї його.

11. Забули дїла його і чудеса його, котрі явив їм.

12. Він сотворив чудеса перед батьками їх, в землї Египецькій, на полї Зоан.

13. Він роздїлив море, і дав їм перейти, звелївши водам загатою, як ті вали, стояти.

14. І провадив їх в день під хмарою, і цїлу ніч при сьвітлї огня.

15. Пробивав скелю в пустинї, і щедро, як з глибинї, напував їх.

16. Велїв потокам із скелї плисти, і водї річками збігати.

17. Вони ж не покидали проти його грішити, і Всевишнього в пустинї гнївити.

18. І скушали Бога в серцях своїх, просячи поживи для похоті своєї.

19. І говорили вони проти Бога, кажучи: Чи може Бог приготовити стіл у пустинї?

20. Бач, скелю пробив він, і бризнула вода, і заклекотїли потоки; чи зможе він дати хлїба? Або чи дасть мяса народові свому?

21. Тим то, як почув Господь, розгнївився і полом'я запалало проти синів Якова, і гнїв піднявся проти Ізраїля.

22. Бо не вірили вони Богові, і не вповали на спасеннє його.

23. А все ж таки повелїв він в горі хмарам, і відчинив двері небесні,

24. І велївши, щоб падала манна на поживу їм, дав їм хлїба небесного.

25. Хлїбом сильних живився чоловік, страви післав їм подостатком.

26. Післав від сходу вітра з неба, і силою своєю пригнав вітра з полудня.

27. І велїв, щоб падало мясо між них, як порошня, і птаство піряте, як пісок морський,

28. І велїв падати серед табору їх, кругом домівок їх.

29. І їли до сита дуже, і доставив їм, чого забаглося.

30. Та ще не одвернулись від забаганок своїх, ще була страва їх в губах їх,

31. Як піднявся гнїв Бога на них, і став він губити зміж сильних їх, і повалив вибраних Ізраїлевих.

32. Та ще й тодї вони грішити не переставали, і в чудеса його не вірували.

33. І дав їм коротати днї свої в марнотї, і лїта свої в страху.

34. Коли вбивав їх, то шукали його і навертались, і благали Бога пильно.

35. І спогадали вони, що Бог скеля їх, і Бог всевишнїй — спаситель їх.

36. І притворялись перед ним устами своїми, і брехали язиком своїм.

37. Серце бо їх не статкувало перед ним, завіту його вірно вони не сповняли.

38. Але він змилосердився, він простив неправоту, і не запропастив їх; і часто одвертав гнїв свій, не дав попусту яростї своїй.

39. І спогадав, що вони тїло, вітер, що проходить, і не вертає.

40. Скілько то разів сердили вони його в пустинї, приводили в степах до смутку.

41. І знов, скушаючи Бога, завдали жалю сьвятому Ізраїля.

42. Не спогадали вони руки його, дня того, як вислобонив їх від гнобителя.

43. Як явив знаки свої в Египтї і чудеса свої на полях Зоан:

44. Він перемінив у кров ріки їх, так що не змогли пити води текуючої.

45. Допустив на них собачі мухи, щоб кусали їх, і жаби, щоб губили їх.

46. Плоди їх віддав гусеницям, і працю їх саранї.

47. Виногради їх побив градом, а садовину-морву ожеледдю.
48. І віддав скотину їх градові, а отарі їх блискавкам.
49. Післав на них жар гніву свого, лютість і ярість і горе, юрбу ангелів нещастя.
50. Дав попуст гніву свому, не зберіг душі їх від смерті, і життя їх віддав чумі.
51. І побив всїх первороднїв в Египті, первенців сили у Хамових шатрах.
52. І велїв народові свому, як вівці, пускатись в дорогу, і вів їх, як стадо, в пустинї.
53. І провадив їх безпечно, нїчого було їм боятись; а ворогів їх море покрило.
54. І привів їх до гряницї сьвятинї своєї, до гори тої, котру здобула правиця його.
55. І порозганяв народи перед ними, жеребом розпаював наслїдде, і поселив у шатрах їх поколїння Ізраїлеві.
56. Але вони скушали і сердили Бога всевишнього, і сьвідчень його не додержували.
57. Відступили і спроневірились, як батьки їх, вивернулись, як лук зрадливий.
58. Розсердили його горбищами своїми, образами своїми вразили його.
59. Бог почув і розлютився, і зовсїм відкинув Ізраїля.
60. І покинув домівку Силомську, намет, що між людьми поставив його.
61. І віддав в неволю силу свою, і славу свою в руки напасників.
62. І віддав під меча нарід свій, і розлютився на наслїдде своє.
63. Огонь пожер молодців їх, а дївчатам їх не сьпівали весїльних;
64. Сьвященники їх полягли під мечем, а вдовицям їх нїколи було заплакати.
65. Тодї пробудився Господь, мов би спячий, як лицарь, що вином покріпившись, гукає.
66. І побив ворогів своїх на стрімголов, завдав їм вічний сором.
67. І погордував шатром Йосифа, і не вибрав поколїння Ефремового;
68. Тілько вибрав Юдин рід, гору Сион, що полюбив її.
69. І збудував він сьвятиню, як гора високу, як земля, що на віки утвердив її.
70. І вибрав Давида, слугу свого, і взяв його від отар овечих;
71. Із за кормлящих овець покликав його, пасти Якова, свій народ, і Ізраїля, наслїдде своє.
72. І він пас їх в чистотї серця свого, і розумними руками провадив їх.

ПСАЛЬМА 79.

Псальма Асафова.

Боже, погани увійшли в наслїдде твоє, осквернили сьвятий храм твій, обернули Єрусалим в руїну.
2. Трупом слуг твоїх птаство небесне годували, тїло праведних твоїх зьвірам земним кидали.
3. Як воду, кров їх кругом Єрусалима розливали, і не було кому ховати їх.
4. Ми стали посьміховиском для сусїдів наших, наругою і соромом для всїх, що кругом нас осїлись.
5. Доки, Господи, буде гнїв твій тревати, і серце твоє поломям палати?
6. Вилий гнїв твій на народи, що тебе не знають, і на царства, що не призивають імені твого!
7. Вони бо зажерли Якова, і зруйнували домівку його.
8. Не памятай нам несправедливостї давні! Пошли нам скоро на зустріч милосерде твоє, ми бо дуже нужденні стали!
9. Поможи нам, Боже, спасителю наш, для слави імені твого; і спаси нас і прости нам гріхи наші задля імені твого!
10. Чому мали б казати народи: Де Бог їх? Нехай народи перед очима нашими дізнають помсту за кров слуг твоїх пролиту!
11. Нехай дійде до тебе стогнаннє невольника! По великостї рамени твого сохрани дїтей смертї!
12. І верни в семеро у серце сусїдам нашим наругу їх, котрою зневажали тебе, Господи!
13. Ми ж, люде твої і стадо твого пасовиска, будем вічно прославляти тебе, звіщати хвалу твою з роду в рід.

ПСАЛЬМА 80.

Проводиреві хора: На Шошанім; сьвідченнє Асафове, псальма.

Пастирю Ізраїля, послухай! Ти, що ведеш Йосифа, як стадо, що сидиш між херувимами, явись у сяєві!

2. Перед Ефремом і Беняминою, і Манассиєю збуди силу твою і прийди на спасеннє наше!

3. Боже, верни нас назад, засияй лицем твоїм і ми спасемся.

4. Господи, Боже сил небесних, доки буде палати гнів твій проти благання народу твого!

5. Ти годував їх гірким хлїбом і мірницею поїв їх сльозами.

6. Ти віддав нас сусїдам нашим на ворогуваннє їх, і вороги наші ругаються між собою над нами.

7. Боже сил небесних, засияй лицем твоїм, і ми спасемся!

8. Ти приніс виноградину з Египту, прогнав народи і посадив її.

9. Ти зробив місце кругом неї, і запустила вона коріннє, і заняла країну.

10. Гори покрились тінню її, а віттє її було, як у кедрів Божих.

11. Простерла китицї свої аж понад море, а парости свої аж до ріки.

12. Чому розвалив єси мури її, так що всї обривають її, чия веде сюди дорога.

13. Підриває її лїсовий вепер, і спасає луговий зьвір.

14. Боже сил небесних, обернися ж! Глянь з неба і подивися, і завитай у виноградник,

15. І сохрани пароста, котрого посадила правиця твоя й виростила, котрого ти укріпив для себе.

16. Спалено його вогнем, зрубано його; погибли вони від докору лиця твого.

17. Рука твоя нехай буде над чоловіком правицї твоєї, над сином людським, котрого ти укріпив для себе.

18. І не відступимо від тебе; оживи нас, і будемо взивати імя твоє.

19. Господи, Боже сил небесних, верни нас назад! Засияй лицем твоїм, і спасемся!

ПСАЛЬМА 81.

Проводиреві хора: На Гіттейських гуслях. Асафова.

Торжествуйте перед Богом, нашою твердинею! Торжествуйте перед Богом Якова!

2. Засьпівайте псальму, вдарте у тимпани, заграйте на гуслях милозвучних і вкупі на псалтирі.

3. Гукнїть трубою, як новий місяць настане, під повню його, в день праздника нашого!

4. Бо такий закон для Ізраїля, і така заповідь Бога Якового.

5. Постановив се як сьвідченнє для Йосифа, коли він ійшов проти землї Египту, де я чув мову і не зрозумів її.

6. Я скинув тягарь з плечий його, руки його визволились від коша.

7. В бідї кликав ти мене, і я вислобонив тебе; я озвавсь до тебе із громової хмари; я пробував тебе над водами Мериви.

8. Слухай, народе мій, і я дам сьвідченнє тобі; Ізраїлю, ох коли б ти послухав мене!

9. Нехай не буде в тебе чужого Бога, і щоб ти не кланявся перед чужоземнїм богом.

10. Я Господь, Бог твій, що вивів тебе з землї Египту; відчини уста твої, і я наповню їх.

11. Та народ мій не послухав голосу мого, і не покорився менї Ізраїль.

12. І я покинув їх на волю зепеклого серця їх. Нехай ходять собі своїм робом.

13. Ой, коли б то народ мій та послухав мене, коли б Ізраїль, було, ходив дорогами моїми!

14. Скоро покорив би я ворогів їх, і проти гнобителїв їх обернув би руку мою.

15. Ненавидники Господа покорили б ся йому, піддобруючись, а будучність була б їх на віки.

16. І хлїбом пшеничним кормив би їх, і медом із скелї ситив би тебе.

ПСАЛЬМА 82.

Псальма Асафова.

Бог стоїть серед громади Божої, серед суддїв судить він:

2. Доки будете судити не по правдї,

будете дивитись на лице беззаконних?

3. Признайте правду бідному і сиротині; оправдайте нужденного і вбогого.

4. Визволяйте бідолашного і нужденного, спасайте його з руки беззаконних!

5. Не знають нічого, не розуміють нічого; у тьмі блукають вони: всї основи землї хитаються.

6. Сказав я: Ви божі, і всї ви сини Всевишнього!

7. Тілько ж, як той чоловік, помрете ви, як кожний князь, упадете.

8. Встань, Боже! Суди землю, ти бо маєш право судити всї народи.

ПСАЛЬМА 83.

Пісня, псальма Асафова.

Боже! Не мовчи; не німуй, озвися, Боже!

2. Бо ось, вороги твої розбуялись, і ненавидники твої підносять голову.

3. Зрадливо змовляються проти народа твого, і нараджуються проти тих, що бережеш їх.

4. Кажуть: Ходїм, знищемо їх, щоб не були вже народом, щоб ніхто не згадував більше імя Ізраїля!

5. Вони бо радили раду однодушно, зробили змову проти тебе.

6. Намети Едомові і Ізмаїлїї, Моаб і Агаряне,

7. Геваль і Аммон, і Амалик, Филистії з людьми Тирськими;

8. Тай Ассур пристав до них; стали рамям синам Лота.

9. Зроби їм те, що Мидіянїям, що Сісері, що Явиму коло потока Кисона,

10. Котрі, знищені коло Ендора, гноєм для землї стали.

11. Зроби з ними, з їх можними, як з Горебом, і з Зебом, і як з Зебаком і з Зальмуном, з усїма князями їх,

12. Котрі сказали: позаймаймо домівки Божі!

13. Боже мій, зроби їх, як порох у вихрі, як термітте перед вітром!

14. Як огонь лїси пожирає, і як поломя гори запалює,

15. Так ти гони їх вихром твоїм і бурею-хуртовиною, злякавши, змети їх!

16. Сповни лице їх соромом, щоб шукали імені твого, Господи!

17. Щоб осоромились і злякались на віки, і зо встидом погибли.

18. Тай щоб знали, що ти, котрого імя Господь, один еси найвисший над цїлою землею.

ПСАЛЬМА 84.

Проводиреві хора: На Гиттейських; для синів Корея, псальма.

Що за любі домівки твої, Господи сил небесних!

2. Бажає і лине душа моя до двора Господнього; серце моє і тїло моє радісно взивають до Бога живого.

3. Навіть горобець знайшов собі домівку, і ластівка гнїздо своє, де кладуть писклят своїх, а я жертвеники твої, Господи сил небесних, мій царю і мій Боже!

4. Щасливий, хто живе в домі твоїм! По віки будуть тебе хвалити!

5. Щасливий чоловік, котрого сила в тобі, у кого в серцї дорога до тебе!

6. Йдучи долиною плачу, переміняють її в місця водисті: весняний дощ покриває її благословеннєм.

7. Що раз набирають сили; кожний з них явиться перед Богом в Сионї.

8. Господи, Боже сил небесних, вислухай молитву мою, почуй, Боже Якова!

9. Ти, щите наш; поглянь, Боже, і подивися на лице помазанника твого!

10. Один бо день у твому дворі лучший над тисяч де-небудь; волю лучше у порога стояти в домі Бога мого, як жити у шатрах беззаконних.

11. Бо Господь Бог — сонце й щит; Господь дасть ласку і славу, та й не уйме добра тим, що живуть в чистотї.

12. Господи сил небесних! Щасливий чоловік, що вповає на тебе!

ПСАЛЬМА 85.

Проводиреві хора: для синів Корея; псальма.

Господи, ти явив благоволеннє землї твоїй, вернув з неволї синів Якова;

2. Ти простив несправедливість народу твого, покрив всї гріхи їх.

3. Ти спинив цїлу лютість твою, одвернув жар гніву твого.

4. Поверни нас, Боже, спасителю

наш, і зроби конець гніву твому проти нас!
5. Чи вічно будеш гніватись на нас? Чи продовжиш гнів твій з роду в рід?
6. Чи не відживиш нас, щоб зрадувався в тобі народ твій?
7. Дай нам, Господи, побачити ласку твою, і пошли нам спасеннє твоє!
8. Послухаю, що Господь Бог скаже; обявить бо він мир народові свому і вгодникам своїм, щоб тільки вони не вернулись до нерозуму свого!
9. Справді, близьке спасеннє його для тих, що бояться його, щоб слава його була на землї нашій.
10. Стрінулись ласка і правда; справедливість і мир поцілувались.
11. Зійде правда на землї, а справедливість буде дивитись з неба.
12. І пішле Господь добро, і земля наша видасть плід свій.
13. Буде йти справедливість поперед него, і ставити стопи його на праву дорогу.

ПСАЛЬМА 86.

Молитва Давидова.

Приклони, Господи, ухо твоє, вислухай мене! Бо я нужденний і вбогий.
2. Сохрани душу мою, бо я богомільний. Спаси, Боже мій, слугу твого, що вповає на тебе!
3. Помилуй мене, Господи! Бо кличу до тебе цїлий день.
4. Звесели душу слуги твого! Бо до тебе, Господи, підношу душу мою.
5. Ти бо, Господи, благий і лагідний, і дуже милосердний для всїх, хто призиває тебе.
6. Приклони, Господи, ухо до молитви моєї, і почуй голос благання мого!
7. В день туги моєї покличу тебе, ти бо вислухаєш мене.
8. Нема між богами такого, як ти, Господи, і нїщо не рівняється дїлам твоїм.
9. Всї народи, що сотворив їх, прийдуть і поклоняться перед тобою, Господи, і будуть імя твоє прославляти.
10. Ти бо великий єси і чудеса твориш, ти єси Бог, сам один.
11. Покажи менї, Господи, дорогу твою; буду ходити в правдї твоїй; прихили серце моє до страху імени твого.
12. Восхвалю тебе, Господи, Боже мій, цїлим серцем моїм, і прославлю імя твоє по віки.
13. Велика бо милість твоя надо мною, ти вибавив душу мою з підземної пропастї.
14. Боже, бутні піднялись на мене, і голота розбишак чигає на життє моє, й не вважають вони на тебе.
15. Ти ж, Господи, єси Бог, милосердний і благий, повільний до гніву, і великий милостю і правдою!
16. Озирнись на мене, і змилуйся надо мною! Дай слузї твому силу твою, і спаси сина служки твоєї.
17. Яви знамя милостї твоєї, щоб ненавидники мої осоромились, бачивши, що ти, Господи, допоміг менї і потїшив мене.

ПСАЛЬМА 87.

Для синів Корея; псальма, до сьпіву.

Оселя його на сьвятих горах.
2. Любить Господь брами Сиона більше, як всї домівки Якова.
3. Преславні речі говорено про тебе, місто Боже.
4. Згадаю про Египет і Вавилон перед тими, що знають мене; дивись, Филистея і Тир вкупі з Етіопією скажуть: той родився там.
5. А про Сиона скажуть: Той і той родився там; і Всевишнїй, він утвердить його.
6. Господь напише в переписї народів: Той родився там.
7. Тому сьпівають і веселяться тобою всї жерела життя мого!

ПСАЛЬМА 88.

Пісня, псальма; для синів Корея; проводиреві хора, під Махалят Леанот; на науку; від Емана Езрагітського.

Господи, Боже мій спасителю! В день і в ночі благаю тебе.
2. Нехай дійде до тебе молитва моя! Приклони ухо твоє до мого благання!
3. Бо душа моя сита від муки, і життє моє близько коло пропастї підземної.
4. Залїчено мене до тих, що йти мають в домовину; я став як чоловік, що сили не має;
5. Моє місце між мерцями, я наче ті вбиті, що лежать в домовинї, про ко-

трих ти не згадуєш більше, і котрі далеко від руки твоєї.

6. Ти кинув мене в глибоку яму, в тьму, в безодню.

7. Гнїв твій лежить тягарем на менї, всїма филями твоїми ти звалив мене.

8. Ти віддалив знакомих моїх від мене, зробив мене огидою для них; я в неволї і не можу вийти з неї.

9. Очі мої знемоглись від горя; до тебе, Господи, кликав я що дня, до тебе простирав руки мої.

10. Хиба на мерцях сотвориш чудо? Хиба померші встануть і прославлять тебе?

11. Хиба звіщати муть милість твою в могилї, в місцї зотлїння вірність твою?

12. Хиба пізнають в темряві чудеса твої і справедливість твою в землї забуття?

13. Я ж, Господи, благаю тебе, і в ранцї зустрічає тебе молитва моя.

14. Чого, Господи, покидаєш душу мою, одвертаєш лице твоє від мене?

15. Почавши з малку, горюю я й занепадаю; переносючи страшні допусти твої, вже здеревенїв я.

16. Поломя гніву твого пронеслось надо мною, страшні допусти твої знищили мене.

17. Обгортали мене, як води, цїлий день, всї вони обступили мене.

18. Віддалив єси від мене друга й товариша; моїх знакомих. — Темрява.

ПСАЛЬМА 89.

На науку; від Етана Езрагітського.

Про милості Господа буду сьпівати по віки, з роду в рід устами моїми звіщати вірність твою.

2. Я бо сказав собі, що на віки основана милість, і на небесах утвердиш вірність твою.

3. Зробив я завіт з вибраньцем моїм; я клявся перед Давидом, слугою моїм:

4. На віки забезпечу насїннє твоє, і на всї роди престіл твій збудую.

5. І небеса прославлять чудеса твої, Господи, і вірність твою в зборі сьвятих.

6. Кого бо над облаками рівняти з Господом? Хто між синами потужних рівня Господеві?

7. Бог вельми страшний в громадї сьвятих, і страшний над усїма, що кругом його.

8. Господи, Боже сил небесних, хто потужний, як ти, Господи? І вірність твоя кругом тебе.

9. Ти правиш над бурханнєм моря; підіймуться филї його, — ти втихомиряєш їх.

10. Ти розтоптав Египет, як вбитого; сильним рамям твоїм розсипав ворогів твоїх.

11. Твої небеса і земля твоя; земного круга і всю повню його ти основав єси.

12. Північ і полудень — ти сотворив їх; Табор і Гермон торжествують задля імені твого.

13. Рамя твоє потужне, рука твоя сильна, висока правиця твоя.

14. Справедливість і суд — підвалини твого престолу; милість і правда йдуть перед лицем твоїм.

15. Щасливий нарід, що розуміє голос твій торжествуючий! Господи, при сьвітлї лиця твого вони ходити будуть.

16. Твоїм імям радуються цїлий день, і справедливостю твоєю будуть вознесені.

17. Ти бо єси окраса сили їх, і благоволеннєм твоїм піднесеться ріг наш;

18. Бо Господь щит наш, і сьвятий Ізраїля царь наш.

19. Тодї говорив ти у видїнню про твого праведника і сказав: Положив я поміч на потужного, я вивисшив вибранця з народу.

20. Знайшов Давида, слугу мого, сьвятим миром моїм помазав його.

21. З ним буде кріпко рука моя, і рамя моє дасть йому силу.

22. Не подужає його ворог, і син неправедливості не буде гнобити його;

23. Я розітру перед очима його напасників, і поражу ненависників його.

24. А моя вірність і моя милість буде з ним, і моїм імям буде вознесений ріг його.

25. Положу руку його на море, а правицю його на ріки.

26. Він буде звати мене: Ти єси батько мій, Бог мій і скеля спасення мого!
27. І зроблю його первородним, найвисшим над царями землї.
28. По віки сохраню милість мою до него, і заповіт мій з ним не зміниться.
29. І посаджу насїннє його на віки, і престіл його, як днї небесні.
30. Коли сини покинуть закон мій, і не будуть ходити в присудах моїх,
31. Коли осквернять установи мої, і заповіді мої не будуть хоронити,
32. То жезлом покараю переступи їх, і ударами несправедливість їх,
33. Але милості моєї, не одійму від його, і не кину вірності моєї.
34. Не зневажу заповіту мого і не зміню, що вийшло з уст моїх.
35. Один раз поклявся я сьвятостю моєю: Не злукавлю перед Давидом!
36. Насїннє його буде по віки, і престіл його, як сонце передо мною;
37. Як місяць, так буде він стояти вічно, а сьвідок на облаках вірний.
38. Тепер же ти відкинув і відрікся, розгнївився вельми на помазанця твого;
39. Ти відкинув заповіт слуги твого, зневажив до землї корону його.
40. Розвалив усї мури його, обернув в руїну оружні його замки.
41. Рабують його всї, котрих дорога сюди попаде; сьміховиском стався сусїдам своїм.
42. Ти підніс правицю напасників його; обрадував всїх ворогів його.
43. Гострого меча його ти на бік одводив, і не дав йому подужати в бою.
44. Ти знищив славу його, і повалив на землю престіл його.
45. Ти убавив йому віку молодого, соромом окрив його.
46. Доки, Господи, будеш все ховатись, буде огнем палати ярість твоя?
47. Згадай що до мене, яке життє моє! Хиба на суєту мізерну сотворив ти всїх дїтей людських?
48. Котрий чоловік живе і не побачить смертї, визволить душу свою від сирої землї?
49. Господи, де твої давні милостї, про які ти вірностю перед Давидом клявся?
50. Згадай, Господи, наругу слуг твоїх, що ношу в серцї моїм від усїх тих багато народів;
51. Від ворогів твоїх, Господи, що соромили слїди помазанця твого.

Благословен Господь по віки! Амінь, нехай так буде, амінь!

ПСАЛЬМА 90.

Молитва Мойсея, чоловіка Божого.

Господи, ти був пристанню нашою з роду в рід.
2. Перше, чим гори постали, і ти сотворив землю і весь сьвіт, од віку до віку ти єси, Боже.
3. Ти вертаєш людей у зотлїннє і кажеш: Вернїтесь, дїти людські!
4. Бо тисяча лїт перед очима твоїми, мов день вчорашнїй, що минув, і як одна сторожа в ночі.
5. Змітаєш їх геть; вони — як сон вранцї, як трава, що прозябає.
6. Вранцї цвите і зеленїє, у вечір вяне і сохне.
7. Ми бо нидїємо від гніву твого, від ярості твоєї ми тревожимось.
8. Ти поставив перед собою несправедливостї наші, тайни наші перед сьвітлом лиця твого.
9. Всї бо днї наші никнуть од ярості твоєї, лїта наші минають, як одна думка.
10. Днїв віку нашого на всього сїмдесять лїт, а як при силї, вісїмдесять лїт, а слава їх — то труди і біда; час бо скоро минає, і ми зникаєм.
11. Хто знає силу гніву твого, і ярість твою по мірі страху твого?
12. Навчи нас, як днї наші лїчити, щоб придбати розумне серце!
13. Зглянься, Господи! Доки? І змилосердися над слугами твоїми!
14. Насити нас вранцї милостю твоєю, і будем радуватись і веселитись по всї днї наші!
15. Звесели нас по мірі днїв, в котрих понижив нас, по мірі лїт, в котрих ми горя зазнали.
16. Яви дїла твої слугам твоїм, а величиє твоє над синами їх!
17. І благоволеннє Господа Бога нашого нехай буде над нами! І дїло рук наших утверди для нас. Боже утверди дїло рук наших!

ПСАЛЬМА 91.

Хто під покровом Всевишнього, той буде в тїнї Всемогучого.

2. Я кажу до Господа: Ти моя пристань і твердиня, мій Бог, на його вповати буду.

3. Він бо спасе тебе від сїла птахоловця і від чуми погибельної.

4. І закриє тебе покровом своїм, ти знайдеш притулок під крилами його; щитом і тарчею буде правда його.

5. Не злякаєшся перед страхом серед ночі, перед стрілою, що в день летить.

6. Перед чумою, що в темряві ходить, перед заразою, що в день нівечить.

7. Тисяча впаде коло тебе, і десять тисячей правобіч від тебе, — тебе ж не займе.

8. Тілько будеш позирати очима твоїми і помсту над беззаконними бачити.

9. Ти бо Господа всевишнього, мою пристань, взяв собі за оселю.

10. Так, не постигне тебе жадне нещастє, і жадне лихо не приблизить ся до шатра твого:

11. Бо він ангелам своїм звелить над тобою, берегти тебе на всїх дорогах твоїх.

12. На руках понесуть тебе, щоб нога твоя не спотикнулась о камінь.

13. На левів і зміїв будеш наступати, левчуків і гадюк ти розтопчеш.

14. Він любить мене, за те збавлю його; поставлю його на місцї певному, він бо знає імя моє.

15. Покличе мене, і озвуся, буду коло него в тїснотї; вислобоню його і прославлю.

16. Довгий вік йому дарую і дам побачити спасеннє моє.

ПСАЛЬМА 92.

Псальма, пісня; на день суботній.

Благо є, прославляти Господа, і сьпівати псальми імені твому, Всевишнїй!

2. Вранцї звіщати милість твою, і вірність твою поночах,

3. При десятиструннїй і при псалтирі, при гуслях з піснями.

4. Ти бо звеселив мене, Господи, творивом твоїм; дїлами рук твоїх я возрадуюся.

5. Як великі творива твої, Господи! Глибокі вельми задуми твої.

6. Безумний чоловік не збагне того, а дурень не зрозуміє.

7. Коли беззаконники, як билина, буйно ростуть і всї процвитають, що безчестє творять, то се на те, щоб знищені були на віки.

8. А ти, Господи, величнїй по віки!

9. Глянь бо, вороги твої, Господи, глянь бо, твої вороги погибнуть: підуть у розсип всї, що творять беззаконнє.

10. А рога мого піднесеш як в однорожця; сьвіжим єлеєм намастиш мене.

11. І очі мої бачити муть втїху над ворогами моїми, слухи мої почують втїху свою над злочинниками, що проти мене встали.

12. Праведний, як пальмове дерево, розпустить гіллє своє, як кедр Ливанський рости ме вгору.

13. Посаджені в Господньому домі процвитати муть у дворах Бога нашого.

14. Ще в пізнїй старості будуть плодовиті, ядерні й зелені,

15. Щоб звістити, що Господь правий. Він скеля моя, і нема неправди в нему.

ПСАЛЬМА 93.

Господь царює, одягнувся виличчєм; зодягнувся Господь; він силою підперезався, і земний круг стоїть твердо, не захитається.

2. Престіл твій стоїть кріпко з давних давен, од віку єси, Боже.

3. Водні пруди підняли, Господи, пруди водні підняли свій голос, водні пруди заревіли бурханнєм.

4. Господь на високостї потужнїйший, як шум вод великих, як дикі филї моря.

5. Сьвідчення твої вельми певні; дому твойму, Господи, личить сьвятість на віки.

ПСАЛЬМА 94.

Боже, помсти, Господи Боже, помсти, явись в сяєві твому!

2. Піднесись, судде землї, заплати розгордіяшам!

3. Доки будуть беззаконники, Господи, доки беззаконники будуть веселитись?
4. Будуть безсоромне верзяканнє говорити, будуть вихвалюватись всї, що беззаконнє творять?
5. Господи, нарід твій вони топчуть, і гноблять наслїддє твоє.
6. Вбивають удовиць і захожого, і сиріт вони мордують,
7. І кажуть: Не побачить Господь, і не спостереже Бог Якова!
8. Одумайтесь, нерозумні люде! І ви, безумні, — коли проясниться розум ваш?
9. Хто дав слух вам, той хиба не почує? Хто утворив око, той би не мав бачити?
10. Хто карає народи, чи вже ж той не карати ме? Він, що навчає розуму чоловіка?
11. Бог знає думки чоловіка, що вони марні.
12. Щасливий чоловік, котрого ти, Господи, караєш, і закону твого навчаєш,
13. Щоб дізнав супокою перед злиднями, поки викопається беззаконному яма!
14. Бо Господь не кине свого народу, і не оставить свого наслїддя;
15. Бо до справедливостї повернеться суд, і всї щирі серцем підуть слїдом за ним.
16. Хто встане за мене проти злочинників? Хто поступиться за мене проти тих, що творять беззаконнє?
17. Як би не Господь став до помочі менї, — не багацько забракло, то в мовчанню зупинила б ся душа моя.
18. Коли я сказав: Нога моя хитається, то милість твоя, Господи, піддержала мене.
19. Як було важко менї на серцї від натовпу думок моїх, твоя потїха роскошою сповняла душу мою.
20. Чи може з тобою з'єднатись престіл погибелї, що з нещастя робить закон?
21. Збігаються до купи проти душі праведного, і безвинну кров засуджують.
22. Та Господь високий мій замок, і Бог мій скеля притулку мого.
23. І нещастє їх він одверне на них, і злобою їх він погубить їх; знищить їх Господь, Бог наш.

ПСАЛЬМА 95.

Прийдїте, в радостї засьпіваймо Господеві, з покликом звеселїмось перед скелею спасення нашого!
2. Підем на зустріч йому з хвалою, явимо радість перед ним у псальмах!
3. Бо Господь Бог великий, і великий царь над всїма богами.
4. В руцї його всї глибинї землї, його ж і гори високі.
5. І море його, він сотворив його; й сушу руки його сотворили.
6. Прийдїте, поклонїмся йому богомільно, приклонїм колїна наші перед Господом, що сотворив нас!
7. Бо він Бог наш, а ми нарід пасовиска його, і стадо руки його. Ой, коли б ви сьогоднї, як почуєте голос його,
8. Та не стали тверді серцями, як в Мериві, як у день Масси в пустинї!
9. Як батьки ваші спокушали, пробували мене, хоч твориво моє бачили.
10. Сорок років був рід той огидою для мене, і я сказав: вони нарід, що блукає серцем, і не пізнали вони доріг моїх,
11. Так що я поклявся в гнїві моїм, що не ввійти їм в упокій мій!

ПСАЛЬМА 96.

Засьпівайте Господеві пісню нову, сьпівайте Господеві, вся земля!
2. Сьпівайте Господеві, прославляйте імя його, звіщайте з дня на день спасеннє його!
3. Ясуйте між народами славу його, між усїма родами — чудеса його.
4. Бо Господь великий і вельми достойний слави, він страшний над всїма богами.
5. Всї бо боги народів нїщо, Господь же сотворив небеса.
6. Величчє і краса перед лицем його, сила і слава в сьвятинї його.
7. Воздайте Господеві, ви поколїння народів, воздайте Господеві славу і силу!

8. Воздайте Господеві славу імені його, принесіть дари на жертву, ввійшовши в двори його.
9. Поклонітесь Господеві в пишній сьвятині його. Сповнись страхом перед ним, ціла земле!
10. Звіщайте між народами: Господь царює! І круг земний стоїть твердо, не похитається; він судить народи у правоті.
11. Да звеселиться небо і возрадується земля! Да загравє море і повня його!
12. Да возрадуються поля і все, що росте на них! Тоді звеселиться перед Господом всяка лїсна деревина.
13. Бо йде, він бо йде судити землю: Він буде судити круг земний в справедливості, і народи у вірності своїй.

ПСАЛЬМА 97.

Господь царює. Да радується земля, да звеселиться велика сила островів!
2. Хмара і темрява кругом його; справедливість і суд — підвалини престолу його.
3. Огонь йде поперед його, і палить кругом ворогів його.
4. Блискавки його осьвічують круг земний: побачила земля і затремтїла.
5. Гори, як віск, топляться перед Господом, цілої землї владикою.
6. Небеса звіщають справедливість його, і всї народи бачили славу його.
7. Осоромляться всї, що перед ідолами кланяються, славляться нікчемностями; всї ангели, поклонітесь йому.
8. Почув і зрадів Сион, і звеселились дочки Юдині задля судів твоїх, Господи.
9. Ти бо, Господи, єси найвисший над цілою землею; ти вельми вознісся над всї боги.
10. Ви, що любите Господа, ненавидьте зло! Він хоронить душі людей побожних; з рук беззаконних визволяє їх.
11. Сьвітло сиплеться на праведника, а радість на щирих серцем.
12. Радуйтесь, праведні, в Господї, і прославляйте сьвяте імя його.

ПСАЛЬМА 98.

Засьпівайте Господеві пісню нову! Він бо сотворив чудеса; правиця його і сьвяте рамя його дали побіду йому.
2. Господь обявив спасеннє своє, перед очима народів відкрив справедливість свою.
3. Згадав про милість свою і про свою вірність для дому Ізраїля; всї кінцї землї побачили спасеннє Бога нашого.
4. В радості сьпівайте Господеві, вся земля! У захватї піснї похвальні засьпівайте!
5. Принесіть похвальні піснї Господеві при гуслях, присьпівуючи при гуслях голосами.
6. Трубами кованими і голосом рога засурміть перед царем Господом!
7. Нехай загравє море і повня його, круг землї і що живе на нїй!
8. Нехай ріки в долонї плещуть, гори разом торжествують перед Господом!
9. Він судити ме землю по справедливості, і по правотї — народи.

ПСАЛЬМА 99.

Господь царює; нехай обійме страх народи; престіл його на херувимах: нехай земля трясеться.
2. Великий Господь на Сионї, і високий над усїма народами.
3. Нехай славлять імя його; велике, страшне — сьвяте воно!
4. І силу царя, що любить правосуддє! Ти утверджуєш правоту, ти судиш право і справедливість в Якова.
5. Вознесїть Господа, Бога нашого, і поклонітесь у підніжя ніг його! Сьвятий він!
6. Мойсей і Аарон між сьвященниками його, і Самуїл між тими, що призивають імя його; вони возвали до Господа, і він дав їм відповідь.
7. В облачному стопві промовляв до них; вони держали сьвідчення і заповіт його, що дав їм.
8. Господи, Боже наш, ти озвався до них! Ти був для них Богом, що прощає і мстительом за лихі дїла їх.
9. Вознесїте Господа, Бога нашого, і поклонітесь на сьвятій горі його! Бо сьвятий Господь, Бог наш.

ПСАЛЬМА 100.

Похвальна Псальма.

Воскликнїть Господеві, цїла земля!
2. Служіть Господеві з радостю!
Прийдїть перед лице його з піснями!
3. Знайте, що він Господь Бог! Він,
не ми, сотворив нас, — нарід його й
отару паші його.
4. Ввіходьте у ворота його з хва-
лою, у двори його з піснями похваль-
ними! Хвалїть його, прославляйте
імя його!
5. Благий бо Господь; милість його
вічна і вірність його з роду в рід.

ПСАЛЬМА 101.

Псальма Давидова.

Про милість і правосудде засьпіваю;
похвальні пісьнї засьпіваю тобі,
Господи.
2. Буду розумно ходити правою до-
рогою; коли завитаєш до мене? В до-
мі моїм буду в чистотї серця мого
жити.
3. Не поставлю перед очі мої нїчого
нечестивого; дїла відступників нена-
виджу; не приліпляться до мене.
4. Серце нечестиве нехай обминає
мене, злого не хочу знати.
5. Хто тайно обмовляє ближнього
свого, того б я знищив; хто має горде
око і пиху в серцї, не стерплю того.
6. Мої очі на вірних землї, щоб були
коло мене. Хто ходить правою доро-
гою, той нехай служить менї.
7. Не буде в моїй хатї жити, хто
творить підступ; хто брехню гово-
рить, не сьміє стояти перед очима
моїми.
8. Кожного ранку нищити му всїх
беззаконних землї, щоб вигубити з го-
рода Господнього всїх, що дїлають
беззаконнє.

ПСАЛЬМА 102.

Молитва нужденного, що, униваючи серцем, виливає жаль свій перед Господом.

Господи, почуй молитву мою, і прий-
ми жаль мій!
2. Не ховай лиця твого в день тїсно-
ти моєї; прихили ухо до мене; в день,
коли призиваю тебе, не гайся, вислу-
хай мене.
3. Бо днї мої, як дим, улїтають, і ко-
стї мої, як у жарі, тлїють.
4. Як билина, серце моє обгоріло та
ісcохло, вже забув я хлїб мій їсти.
5. Від голосу мого стогнання приста-
ли костї мої до тїла.
6. Я, мов пеликан в пустинї, мов со-
ва на руїнах.
7. Не сплю і став, як одинока пта-
шина на криші.
8. Цїлий день кепкують з мене во-
роги мої; клenуться мною ті, що про-
ти мене лютують.
9. Попіл став для мене хлїбом, а на-
питок мій з сльозами мішаю,
10. Задля гнїву твого і ярості твоєї;
ти бо підняв мене, і кинув мене.
11. Днї мої, як тїнь зникають, і як
трава я сохну.
12. Ти ж, Господи, будеш по віки, і
память твоя з роду в рід.
13. Ти встанеш, змилосердишся над
Сионом; час бо вже, помилувати їх,
прийшов бо визначений час.
14. Твої бо слуги полюбили каміння
його, і жаль їм розвалин його.
15. І побояться народи імені Госпо-
да, і слави твоєї всї царі землї.
16. Коли Господь відбудує, явиться
в славі своїй.
17. Він прихилиться до молитви по-
нижених, і молитвою їх не погордує.
18. Буде се написано для будучих
потомків; і нарід наново сотворений
буде Господа хвалити.
19. Він бо глянув з висоти сьвятинї
своєї, Господь споглянув з неба на
землю,
20. Щоб почути стогнаннє невіль-
ника, щоб розкувати дїтей смерті.
21. Щоб звіщали імя його на Сионї
і хвалу його в Ерусалимі,
22. Коли разом зберуться народи і
царства, щоб Господеві служити.
23. Він змучив в дорозї силу мою;
вкоротив днї мої.
24. Я сказав: Боже мій, не возьми
мене в половинї днїв моїх! Від роду
до роду лїта твої!
25. З нащаду сьвіта ти утвердив зе-
млю, і небеса — твориво рук твоїх.
26. Вони перейдуть, ти ж останеш-
ся, вони всї, як одежа, зостаріються;
як шати перемінищ їх, і вони пере-
мінять ся.

27. Ти ж все той самий, і літам твоїм нема кінця.

28. Сини слугів твоїх будуть жити, і насіннє їх не загине перед тобою.

ПСАЛЬМА 103.

Псальма Давидова.

Благослови, душе моя, Господа, і все внутро моє — сьвяте імя його!

2. Прославляй, душе моя, Господа, і не забудь усі добродійства його!

3. Він прощає всї несправедливості твої, сціляє всї недуги твої;

4. Він вибавляє тебе із могили, вінчає тебе ласкою і милосердєм;

5. Твою старість добром ситить, молодість твою, як у орла, відновляє.

6. Господь творить справедливість і суд усім поневоленим.

7. Він показав дороги свої Мойсейові, а діла синам Ізраїлевим.

8. Господь милосердний і благий, до гніву повільний, а добротою великий.

9. Не буде вічно карати і по віки памятати.

10. Не по гріхам нашим дав нам, анї по несправедливості нашій відплатив нам.

11. Бо як високо небо над землею, така велика милість його над тими, що бояться його.

12. Як далеко схід від заходу, так віддалив від нас переступи наші.

13. Як батько милосердується над дїтьми, так милосердується Господь над тими, що бояться його.

14. Він бо знає постать нашу, памятає, що ми з пороху взялися.

15. Чоловік, — як трава днї його, як квітка в полі, так він цвите, відцвитає;

16. Понесеться вітер над нею, і вже не стало її, і не знайти більш місця її.

17. Милість Господа од віку до віку над тими, що бояться його, і справедливість його над дїтьми дїтей їх,

18. Над тими, що заповіт його хоронять, і про заповідї його памятають, щоб сповняти їх.

19. Господь утвердив престіл свій на небесах, і над усім володіє царство його.

20. Благословіть Господа, ви ангели його, силою потужні, сповнителї слова його, покірні голосові слова його!

21. Благословіть Господа, всї сили його небесні, ви слуги його, сповнителї його благоволення!

22. Благословіть Господа, всї творива його, по всїх місцях володїння його! Благослови Господа, душе моя!

ПСАЛЬМА 104.

Благослови Господа, душе моя! Господи, Боже мій, дивно ти великий, ти зодягнувся величчєм і красою;

2. Ти сьвітлом, як шатою, покрився, розіпняв небеса, як плахту наметну:

3. Поставив двори свої над водами, обертаєш хмари на колесницю для себе, ти несешся на крилах вітру;

4. Ангели твої в тебе послами, слуги твої — огонь пожираючий.

5. Він утвердив землю на підвалинах її; вона не захитається по віки;

6. Безоднями покрив її, як одежою, води стояли понад горами.

7. Перед грозою твоєю погнались, перед голосом грому твого помчались далеко.

8. Гори піднялися, долини спустились до місця, котре призначив для них.

9. Визначив їм границю, і не перейдуть її; не вернуться назад, покрити землю.

10. Із жерел посилаєш у долини потоки: шумлять вони проміж горами:

11. Напувають всю зьвірину з поля: дикі ослята гасять смагу свою;

12. Над ними кублиться небесне птаство, між віттєм голос їх роздається.

13. Ти напуваєш гори з висоти твоєї; земля насичується плодом творива твого.

14. Ти кажеш рости траві для скота і зеленинї на вжиток людям: щоб хлїба достачити із землї,

15. І вино, щоб веселило серце чоловіка; щоб міг оливою лице намастити, і щоб хлїб покріпив серце чоловіка.

16. Насичаються дерева Божі, кедри Ливанські, що посадив їх,

17. На них гнїздиться птаство; на кипарисах бузько знайшов собі домівку.

18. Високі гори для козлів диких, скелї — сховиско лисицям.

19. Він сотворив місяць, щоб часи значити; сонце знає, коли заходити.
20. Ти розкинеш темряву, і ніч настала; тоді ворушиться вся зьвірина лісна;
21. Молоді леви ричать за здобичею, і щоб жадати поживи для себе від Бога.
22. Зійде сонце, вони вертають назад і в своїх норах лягають.
23. Чоловік виходить до свого діла, і до своєї праці аж до вечора.
24. Як багато, Господи, творива твого! Все премудростю сотворив єси, земля повна багацтва твого.
25. Те море, велике і на всї сторони широке: там ворушиться безліч зьвірини, малої і великої.
26. Там судна дорогу верстають, за ними кит, котрого сотворив єси, щоб там побивався.
27. Всї вони тебе дожидають, щоб їжу їх у свій час дав їм.
28. Ти даєш їм, вони збирають; ти відчиняєш руку твою, вони добром насичаються.
29. Ти одвертаєш лице твоє, вони лякаються; возьмеш духи їх, вони, визївнувши, у порох повертаються.
30. Пішлеш твого духа, будуть сотворені, та й обновиш лице землї.
31. Слава Господня буде по віки, Господь буде радїти творивом своїм;
32. Він погляне на землю, і вона тремтить; доторкнеться гір, і вони димують.
33. Сьпівати му Господеві, поки життя мого, сьпівати му псальми Богові мому, як довго життя стане.
34. Нехай буде люба йому думка моя, і звеселюся в Господї.
35. Нехай счезнуть грішники із землї, і беззаконних нехай не буде. Благослови, душе моя, Господа! Аллилуя*!

ПСАЛЬМА 105.

Прославляйте Господа, призивайте імя його, звіщайте між народами діла його!
2. Сьпівайте йому, похвальні піснї сьпівайте йому, про всї чудесні творива його думайте-гадайте!
3. Хвалїтесь імям його сьвятим! Нехай радуеться серце тих, що шукають Господа!
4. Шукайте Господа і силу його, шукайте пильно лице його!
5. Згадайте чудеса його, що творив їх, чудесні знамена й присуди уст його!
6. Ти, сїмя Авраама, слуги його, ви сини Якова, вибрані його!
7. Він, Господь, Бог наш; суди його по всїй землї.
8. Вічно памятає він заповіт свій, те слово, що заповів для тисяча родів.
9. Свій заповіт з Авраамом і свою клятву, котрою перед Ісааком клявся;
10. І поставив її законом Якову, вічним заповітом Ізраїлеві,
11. Глаголючи: Дам тобі землю Канаанську, як пай наслїддя вашого;
12. Як була їх ще мала горстка, дуже мала, а між ними чужі,
13. І як вони від народу до народу переходили, з одного царства до другого люду.
14. Він не допустив нікому робити їм кривду, і карав за них царів:
15. Не доторкайтесь моїх помазанників, і не творіть злого пророкам моїм!
16. І призвав він голод на тую землю; поломив всяке хлїбне стебло.
17. Післав перед ними чоловіка, проданого, як невільника, Йосифа.
18. Кайданами сковали його ноги; життє його було в желїзних путах,
19. Аж поки сповнилось слово його; слово Господнє явило чистоту його.
20. Післав царь, і випустив його владика народів, і вислобонив його;
21. Поставив його господарем над своїм домом, і правительом над усїм маєтком своїм.
22. Щоб князів його здержував, як знає, і старших його розуму навчав.
23. Прийшов Ізраїль до Египту, і Яков осївся в землї Хама.
24. І розмножив дуже Бог людей своїх, і зробив їх сильнїйшими над їх гнобителями.
25. Допустив же серцю їх ненавидїти нарід його, видумувати напастї проти слуг його.
26. Післав він Мойсея, слугу свого, Аарона, що вибрав собі його.

* По еврейськи: Галлелу Яг = хвалїть Господа! „Яг" замість „Єгова — Господь.

27. Вони творили між ними знамена його і чудеса в землї Хамовій:
28. Наслав темряву і стало темно, і не противились слову його.
29. Перемінив воду на кров, і поморив всю рибу їх.
30. Закишіло в країнї від жаб, у дворах царських.
31. Сказав він, і роями взялись песячі мухи і комарі у всїх гряницях їх.
32. Наслав на них град замість дощу, огонь палящий на землю їх;
33. Побив виноград і фігове дерево, і поломив деревину в країнї їх.
34. Сказав, і прийшла сарана і гусениця, тьма тьмою.
35. І пожерли все, що було зелене в країнї їх, і плоди на полї їх пожерли.
36. І повбивав всякий перворід в країнї їх, первенців всієї сили їх.
37. Випровадив їх з сріблом та золотом, і не було недужого між поколїннями їх.
38. Зрадїв Египет, як вони вийшли; бо обняв їх страх перед ними.
39. Він простер хмару, як покривало, й огонь, щоб ніч осьвітити.
40. Забажали, і перепелиць післав їм, і хлїбом з неба ситив їх.
41. Розколов скелю і ринула вода, й клекотїла рікою по спеченій землї.
42. Бо згадав сьвяте слово своє до Авраама, слуги свого;
43. І випровадив нарід свій з радощами, з торжеством вибраних своїх.
44. І дав їм землї народів, і забрали в займи труд людей.
45. Щоб заповідї його сповняли й закони його хоронили. Аллилуя!

ПСАЛЬМА 106.

Хвалїте Господа!

Прославляйте Господа, він бо благий, бо милість його по віки!
2. Хто виповість великі дїла Божі, звістить всю хвалу його?
3. Щасливий, хто за правосуддє дбає, і всякого часу творить справедливість!
4. Спогадай мене, Господи, з благоволеннєм до народу твого! Завитай в мене з спасеннєм твоїм!
5. Щоб побачити щасну долю вибраних твоїх, звеселитись радощами народу твого, хвалитись наслїддєм твоїм.
6. Ми согрішили, як і батьки наші, жили не по правдї, творили беззаконнє.
7. Батьки наші в Египтї не зрозуміли чудес твоїх, не памятали про багацтво милосердя твого, і були впертими коло моря, коло Червоного моря.
8. Але він спас їх задля імя свого, щоб явити потугу свою.
9. І кликнув він на Червоне море, й висохло; і велїв їм переходити безоднї, як степи.
10. І вислобонив їх з руки ненависника, і визволив їх з руки ворога.
11. Води покрили гнобителїв їх, нї один з них не остався.
12. Тодї повірили вони словам його, засьпівали хвалу йому.
13. Та скоро забули дїла його, не чекали на присуд його.
14. Забаглось їм ласощів в пустинї, і стали скушати Бога в пустинї.
15. Тодї дав їм, чого бажали, але післав знуреннє душам їх.
16. І позавидували вони в таборі Мойсейові, і Ааронові, сьвятому в Господа.
17. Розступилась земля, і проковтнула Датана, і покрила ватагу Авирама.
18. І бухнув огонь під ватагою, і полом'я пожерло беззаконних.
19. Вони зробили тельця коло Гореба-гори, і покланялись перед литим творищем.
20. І заміняли славу свою за подобу бика, що травою годується.
21. Вони забули Бога, спасителя свого, що сотворив велике дїло в Египтї,
22. Чудеса в країнї Хама, страшне дїло на Червоному морі.
23. Тодї сказав він, що запропастив би їх, якби Мойсей, вибраний його, не стояв перед ним над проваллю, щоб відхилити ярість його від погибелї.
24. Потім відріклися землї благословенної, не повірили слову його;
25. Нарікали в шатрах своїх, на голос Господа не зважали.
26. Тодї, піднявши руку свою, поклявся, що трупом положить їх в пустинї,

27. І повалить потомство їх під ярмо народів і розсипле їх по землях.
28. Пристали вони до Баал-Пегора, й їли жертви мертвих ідолів.
29. Прогнївили Бога ділами своїми; і спала на них кара.
30. Тоді Пинегас, зробивши суд, умилосердив Бога, і кара минула.
31. І полічено йому се за справедливість з роду в рід аж по віки.
32. Ще прогнївили Бога над водами Мериви; і задля них дізнав Мойсей лиха.
33. Бо так допекли серцю його, що нерозважно говорив устами.
34. Вони не знищили народів, про котрих говорив їм Господь;
35. Але помішались з народами, і навчились звичаїв їх.
36. Почали служити божищам їх, котрі для них сїткою стались.
37. Синів своїх і дочок своїх в жертву бісам приносили;
38. Проливали кров невинну, кров синів своїх і дочок своїх, що жертвували їх божищам Канаанським; і осквернилась земля від крові.
39. І опоганили себе ділами своїми, і творили блуд починками своїми.
40. Тоді запалав гнїв Господа на нарід його, і з'огидїло йому наслїддє його;
41. Віддав їх в руки народам, і їх ненавидники панували над ними.
42. Вороги їх гнобили їх, і вони були поневолені під рукою їх.
43. Часто спасав він їх; вони ж гнївили його радою своєю, і падали за несправедливість свою.
44. Але він зглянув на їх неволю, як почув моленнє їх;
45. І згадав він заповіт свій з ними, і жаль йому стало по великості милосердя його.
46. І дав їм знайти милосердє в усїх, що в полон їх забрали.
47. Спаси нас, Господи Боже наш, і збери нас до купи зпоміж народів, щоб могли прославляти сьвяте імя твоє, і хвалитись славою тоєю.

Благословен Господь, Бог Ізраїля, по віки! І нехай скаже весь нарід: Амінь! Аллилуя!

ПСАЛЬМА 107.

Хваліте Господа! Він бо благий, бо милість його по віки.
2. Да скажуть вибавлені від Господа, котрих він вислобонив з руки ворога,
3. І котрих до купи зібрав з країв, зі сходу і заходу, з півночі і від моря.
4. Вони блукали в пустинї, по степових шляхах, не знайшли місця собі на оселю.
5. Терплючи голод і смагу, вони томились душею.
6. Тоді взивали до Господа в тїснотї своїй, і він визволяв їх з біди їх.
7. І він проводив їх правою дорогою, щоб прийти до людяного міста.
8. Да славлять Господа за милість його, і чудеса його над синами людськими!
9. Він бо наситив душу прагнущу, й голодуючу душу сповнив добром.
10. Седїли вони в тьмі і в тїнї смертї, сковані нуждою і желїзом,
11. Бувши впертими проти слова Божого і зневажаючи волю Всевишнього,
12. Тому смирив він серце їх бідою; вони падали, і не було помочі для них.
13. Тоді Господа вони благали у своїй тїснотї, і він спасав їх з біди їх.
14. Вивів їх з темноти і з тїнї смертної, і розбив їх кайдани.
15. Нехай прославляють Господа за милість його і за чудеса його над синами людськими!
16. Він бо розломив брами мідяні, і сокрушив засуви желїзні.
17. Безумні — за свої переступні дороги і за свої несправедливостї караються.
18. Душа їх одвертається від їжи, і вони приближились до воріт смертних.
19. Тоді благають Господа в своїй тїснотї, і він визволяє їх з біди їх.
20. Посилає слово своє і вертає їм здоровлє, і спасає їх від домовини їх.
21. Нехай прославляють Господа за милість його і за чудеса його над синами людськими!
22. Нехай принесуть жертву хвали, і піснями прославлять діла його!

23. Ті, що в суднах пускаються на море, на водах великих мають торгове діло,

24. Вони бачать діла Господнї і чудесні творива його в глибинї;

25. Рече він, і буйний вітер знявся, що високо підносить филї.

26. Кидає ними під небо, провалює їх в безодню, в біді душа їх млїє.

27. Мотаються, хиляються, як чоловік пяний, поникла вся мудрість їх.

28. Тодї до Господа вони у своїй тїснотї взивають, і він виводить їх з біди їх.

29. Він переміняє хуртовину на тишину, і филї втихомирились.

30. І вони радїють, що стає тихо, і до бажаної пристанї він їх приводить.

31. Нехай прославляють Господа за милість його і за чудеса його для синів людських,

32. І возносять його в зборі людей, і в радї старших хвалять його!

33. Він обертає ріки в пустиню, і жерела водні в суходіл,

34. Плодовиту землю — в соляний степ, за злобу живущих там.

35. Він обертає й пустиню в озера водисті, і суходіл в жерела водні;

36. І поселяє там голодних, і закладають оселю.

37. Засївають поля, насаджують виноградники, котрі видають овочі і плоди.

38. Він благословить їх, і вони вельми розмножуються; і скота дає їм не мало.

39. Часами стає їх меньше, і вони хиляються від неволї, горя і нещастя.

40. Він кидає сором на князїв, і велить їм блукати в безлюддї і в безвіддї;

41. Бідного він з нужди видвигає, і роди його, як стадо, розмножує.

42. Щирі серцем побачать се і звеселяться, і всяка несправедливість защіпить уста свої.

43. Хто мудрий, той замітить ті речі, і нехай зрозуміють милості Господнї.

ПСАЛЬМА 108.

Пісня, псальма Давидова.

Утвердилось серце моє, Боже! Засьпіваю, похвальні піснї засьпіваю; та й душа моя.

2. Пробудися, псалтире і гуслї! Збудимо ранню зорю.

3. Буду прославляти тебе, Господи, між народами, і сьпівати тобі між племенами;

4. Бо милість твоя понад небеса велика, і правда твоя під облаки.

5. Будь возвисшений, Боже, над небеса, і слава твоя нехай буде по всїй землї!

6. Щоб спаслися твої любі, ратуй правицею твоєю, і вислухай нас!

7. Бог сказав в сьвятинї своїй: Заторжествую, роздїлю Сіхему, і долину Суккот розміряю.

8. Мій Галад, мій Манас, і Єфрем — голови моєї твердинї, Юда скептро моє.

9. Моаб чаша моя вмивальня; на Едому кину сандали мої. Филистїйська земле, ликуй передо мною!

10. Хто проведе мене до города утвердженого, хто проведе мене аж до Едома?

11. Хиба не ти, Боже, що відкинув нас, хиба не вийдеш, Боже, з нашими військами?

12. Пішли нам поміч в тїснотї! Марна надїя на людську защиту.

13. З Богом докажемо силу; і він розтопче гнобителїв наших.

ПСАЛЬМА 109.

Проводиреві; псальма Давидова.

Боже, хвало моя, не мовчи!

2. Бо губи грішника і губи зрадливі проти мене відчинились; брехливими язиками говорять проти мене.

3. Ненависними словами мене обступили, і безвинно напали на мене.

4. За любов мою ворогують на мене; а я все молюся.

5. А вони менї злом за добро, за любов ненавистю відплатили.

6. Пусти на него беззаконника, і сатана нехай стоїть праворуч у него.

7. Коли на суді стане, нехай вийде виноватий, і благаннє його нехай за гріх полічиться.

8. Нехай віку свого не звікує, а уряд його возьме инший!

9. Сини його будуть сиротами, а жінка його вдовою!

10. Нехай сини його, блукаючи, на

жебри розійдуться, і покинувши пустки свої, хліба просять!

11. Лихварь нехай все, що він має, загорне, й чужі люде працю його розхоплять!

12. Нехай нікого не має, хто постояв би в доброті до його, і нехай не буде нікого, хто б сиріт його помилував!

13. Потомство його нехай згине, в другому поколїнню нехай імя його буде затерте!

14. Нехай згадаються перед Господом несправедливості батьків його, і гріх матері його нехай не затреться!

15. Нехай гріхи їх все будуть перед Господом, а він знищить память їх на землї!

16. Тому, що не було на думці в його, творити милість, що до смерти гнобив чоловіка нужденного і бідного і засмученого в серці.

17. Любив він проклін, нехай же спаде на його! Не любив благословення, нехай же ніколи не зазнає його!

18. Прокляттєм, як одежою, зодягався, нехай же як вода просякне внутро його, і, як олій, костї його проникне!

19. Нехай буде йому одежою, котрою зодягається, і поясом, котрим все підперезується!

20. Така доля від Господа нехай буде ворогам моїм, і тим, що проти душі моєї зло говорять.

21. Ти ж, Господи, Боже, заступи мене задля імені твого! Блага бо милість твоя; спаси мене!

22. Я бо нужденний і бідний, і серце моє зранене в мене.

23. Як тїнь, що простирається, я зникаю, як сарана полохаюсь.

24. Колїна мої від посту охляли, і тїло моє змарнїло.

25. І став я сьміховиском для них; побачивши мене, головами своїми покивують.

26. Поможи менї, Господи, Боже мій! Спаси мене по милостї твоїй!

27. Щоб люде знали, що се рука твоя, Господи, і твоє дїло.

28. Нехай вони проклинають мене, а ти благослови! Встануть вони, то допусти сором на них, і дай зрадуватись слузї твому!

29. Вороги мої нехай соромом покриються і ганьбою своєю, як плащом, обгорнуться.

30. Буду щиро прославляти Господа устами моїми, і серед збору хвалити його.

31. Бо він стоїть по правиці бідного, щоб спасти його від тих, що душу його судять.

ПСАЛЬМА 110.

Псальма Давидова.

Сказав Господь моєму Господеві: Сядь праворуч коло мене, доки не положу ворогів твоїх підніжком тобі в ноги!

2. Жезло сили твоєї пришле Господь із Сиона; царюй серед ворогів твоїх!

3. В день потуги твоєї буде нарід твій готовий у сьвятїй оздобі; з лона зарева раннього спаде тобі роса молодостї твоєї.

4. Клявся Господь, і не пожалує того: Ти сьвященник по віки по постанові Мелхиседека.

5. Господь по правиці в тебе сокрушає царів в день гніву свого.

6. Він зробить суд між народами, покривши землю трупом; розбивши голову, що над великою країною панує.

7. По дорозї пити ме з потока, тому підніме він голову.

ПСАЛЬМА 111.

Аллилуя!

Прославлю тебе, Господи, всїм серцем, в радї праведних і в зборі.

2. Дїла Господні великі, явні всїм, хто любується ними.

3. Дїла його краса і величиє; і справедливість його по віки.

4. Чудесні дїла його незабуті; благий і милосердний Господь.

5. Він дає поживу тим, що бояться його; памятає вічно свій заповіт.

6. Явив силу дїл своїх народові свойму, щоб дати їм наслїддє народів.

7. Дїла руки його правда і правосуддє; всї заповіді його вірні;

8. Установлені на віки вічні; в правдї і правотї виповнені.

9. Післав збавленнє народові свому, поставивши на віки заповіт свій; сьвяте і страшне імя його.

10. Страх перед Господом — початок мудрости; добрий розум у всїх, що заповідї сповняють. Хвала його по віки вічнї.

ПСАЛЬМА 112.

Аллилуя!

Щасливий чоловік, що боїться Господа, що дуже любить заповідї його!

2. Насїннє його буде потужне на землї; буде благословений рід праведників.

3. Достаток і багацтво буде в домі його, і справедливість його буде по віки.

4. У темряві сходить сьвітло праведникам; він благий і милосердний і справедливий.

5. Благо чоловікові, що милосердується і пожичає! Він докаже справу свою на суді;

6. Він бо по віки не захитається; память праведника буде вічна.

7. Від злої вістки не злякається; серце його безпечне, вповаючи на Господа.

8. Безпечне серце його; він не боїться, поки не побачить погибелї ворогів своїх.

9. Він роздає щедро, дає вбогим; справедливість його тревае по віки; ріг його в славі буде возвисшений.

10. Побачить се грішник і розсердиться; скрегочучи зубами, буде пропадати; жаданнє грішників загине.

ПСАЛЬМА 113.

Аллилуя!

Хваліте, слуги, Господа, хваліте імя Господнє!

2. Благословенне імя Господа від нинї по віки вічнї.

3. Від сходу сонця до його заходу да хвалять імя Господа!

4. Високо над народами Господь, над небесами слава його.

5. Хто як Господь, Бог наш, що живе на висотах,

6. Що нахиляється, щоб поглянути на небеса і на землю?

7. Що з пороху піднїмає мізерного чоловіка, з болота підносить бідного,

8. Щоб посадити його поміж благородними, між благородними народа свого?

9. Що дає неплідній жити в домі, як щаслива синів мати.

ПСАЛЬМА 114.

Аллилуя!

Як виходив Ізраїль з Египту, дім Якова зпоміж людей чужої мови,

2. Стала Юдея сьвятинею його, Ізраїль царством його.

3. Побачило море і розступилось, Йордан назад повернувся.

4. Гори, як барани, скакали, горби — як ягнята.

5. Чого ж се ти, море, розступилось? І ти, Йордане, чого назад повернувся?

6. Ви, гори, що як барани скачите? Ви, горби, як малї ягнята?

7. Здвигнись перед Господом, земле, перед Богом Якова!

8. Що обернув скелю в озеро, й добув жерело з кременистої опоки.

ПСАЛЬМА 115.

Не нам, Господи, не нам, но імени твому дай славу по милостї твоїй, по правдї твоїй!

2. Чому мають казати народи: Де ж їх Бог?

3. Але ж Бог наш на небесах; все, що любо йому, він творить.

4. Божища їх — срібло і золото, твориво рук чоловічих.

5. Мають уста, і не говорять; очі мають, і не бачать;

6. Мають уші, і не чують; нїздра мають, і нема в них нюху.

7. Руки їх не беруть; ноги їх не ходять; не чути жадного голосу з їх горла.

8. Їм рівні ті, що роблять їх, кожний, що на них вповає.

9. Ізраїлю, вповай на Господа! Він поміч їх і щит їх.

10. Доме Ааронів, уповай на Господа! Він поміч їх і щит їх.

11. Ви, що боїтесь Господа, вповайте на Господа! Він поміч їх і щит їх.

12. Господь спогадав нас, він буде благословити: Благословити ме дім Ізраїля, благословити ме дім Аарона.

13. Буде благословити боящихся Господа, малих вкупі з великими.
14. Помножить вас Господь, вас і дітей ваших.
15. Нехай благословить вас Господь, що сотворив небеса і землю.
16. Небеса, Господні небеса, а землю дав дітям людським.
17. Мертві не будуть хвалити Господа, ні всі ті, що йдуть до місця мовчання.
18. Ми ж будем прославляти Господа, від нині по віки. Хваліте Господа!

ПСАЛЬМА 116.

Люблю Господа; він бо почув голос мій, благаннє моє;
2. Він бо прихилив до мене ухо своє; буду призивати його по всї днї мої.
3. Обняли мене смертні пута, і підземна тїснота постигла мене; в горю і в тузї я зостарівся.
4. І призвав я імя Господа: Благаю тебе, Господи, спаси душу мою.
5. Благий Господь і справедливий; і милосердний Бог наш.
6. Господь заступає простодушних; я знемігся, і він вирятував мене.
7. Вернись, душе моя, до спокою твого! Бо Господь добродїй твій.
8. Ти бо спас душу мою від смерти, очи мої від слїз, ногу мою від пропастї.
9. Буду ходити перед Господом в країнї живих.
10. Я вірував, тому й казав. Був я дуже прибитий.
11. Сказав у зворушенню моїм: всї люде обманьчиві!
12. Чим віддячити менї Господеві за добродїйства його, сотворені менї?
13. Чашу спасення піднесу, і імя Господа призову.
14. Сповню Господеві всї обітницї мої, перед всїм народом його.
15. Дорога перед очима Господа смерть угодників його.
16. Благаю тебе, Господи, я бо слуга твій; я слуга твій, син слугинї твоєї; ти розбив кайдани мої.
17. Тобі принесу жертву хвали, і призову імя Господа.
18. Сповню Господеві всї обітницї мої, перед усїм народом його,
19. У дворах дому Господнього, серед тебе, Єрусалиме. Аллилуя!

ПСАЛЬМА 117.

Хваліте Господа, всї народи! Величайте його, всї люде!
2. Бо велике милосердє його над нами; і правда Господа пребуде по віки. Хваліте Господа!

ПСАЛЬМА 118.

Прославляйте Господа! Він бо благий, милість його пребуде по віки.
2. Нехай каже Ізраїль, що вічна милість його.
3. Нехай каже дім Аарона, що вічна милість його.
4. Нехай кажуть боячіся Господа, що вічна милість його.
5. З тїсноти кликав я до Господа; Господь вислухав мене, вивів на простір широкий.
6. Господь зо мною, не злякаюсь; що зможе чоловік заподїяти менї?
7. Господь зо мною між помічниками моїми, і я побачу втїху мою над ненавидниками моїми.
8. Лучче вповати на Господа, як покладатись на чоловіка.
9. Лучче вповати на Господа, як на князїв надїятись.
10. Всї народи обступили мене; річ певна, — в імени Господа я подужав їх.
11. Вони обступили мене, окружили мене; річ певна, — в імени Господа я подужав їх.
12. Обсїли мене, як пчоли; та потахли, як огонь з тернини; річ певна — в імени Господа я подужав їх.
13. Туго ти вдарив на мене, щоб кинути мене на землю, але Господь доміг менї.
14. Господь моя сила і моя пісня, він стався моїм спасеннєм.
15. Голос торжества і спасення в шатрах справедливостї; правиця Господня доказує дїла потужні.
16. Піднялась правиця Господа; правиця Господа доказує дїла потужні.
17. Не вмру, буду жити і росказувати про дїла Господнї.
18. Тяжко покарав мене Господь, та не віддав мене смертї.

19. Відчиніть менї ворота справедливості, я увійду ними, прославлю Господа.
20. Ось ворота Господні, праведники ввійдуть ними.
21. Буду прославляти тебе, ти бо вислухав мене, і стався спасеннєм моїм.
22. Камінь, котрого відкинули будівничі, угольним каменем стався.
23. Від Господа се сталося; дивно се в очах наших,
24. Се день, що сотворив його Господь; радуймося і веселїмся в йому!
25. О Господи, спаси! Господи, благаю тебе, пошли щасну долю!
26. Благословенний той, що в імя Господа приходить! З дому Господнього ми благословили вас.
27. Господь є Бог, і дав нам сьвітло; привяжіть жертву на празник мотузами до рогів жертівника.
28. Ти Бог мій, і буду прославляти тебе; Боже мій, тебе величати буду.
29. Прославляйте Господа! Він бо благий, бо милість його вічна!

ПСАЛЬМА 119.

Алеф.

Блаженний, в кого дорога чесна, хто в законї Господа ходить!
2. Блаженний, хто сьвідчення його хоронить, хто цїлим серцем його шукає,
3. Хто кривди не робить, його дорогами ходить!
4. Ти велїв заповідї твої пильно повнити.
5. Ой коли б дороги мої та велй мене, щоб устави твої хоронити!
6. Тодї б я не посоромився, на всї заповідї твої зважаючи.
7. Буду прославляти тебе, навчаючись законів справедливостї твоєї.
8. Повнити му твої устави; не опусти мене зовсїм.

Бет.

9. Як держати ме чисто парень стежку свою? Коли дбати ме про неї після слів твоїх.
10. Цїлим серцем моїм шукав я тебе; не дай менї відхилитись від заповідей твоїх!
11. Слово твоє заховав я в серцї моїм, щоб не согрішити проти тебе.
12. Благословен будь, Господи! Навчи мене уставів твоїх!
13. Устами моїми звіщав я присуди уст твоїх.
14. Дорогами сьвідчень твоїх я більш любувався, як найбільшим багацтвом.
15. Про заповідї твої буду промишляти, і стежок твоїх пильнувати.
16. В уставах твоїх моє милуваннє; не забуду слова твого.

Гімель.

17. Твори милість слузї твому, і буду жити і слово твоє хоринити!
18. Отвори очі мої, і побачу дива закону твого!
19. Я сторонній на землї, не крий від мене заповідей твоїх!
20. Втомилась душа моя від щоденного бажання за присудами твоїми.
21. Ти погрозив бутним, проклятим, що відступають від заповідей твоїх.
22. Одверни від мене сором і зневагу! Бо я хоронив сьвідчення твої.
23. І князї засїдають, змовляються проти мене; слуга ж твій про устави твої промишляє.
24. Сьвідчення твої моя роскіш, моя рада.

Далет.

25. До пороху пристала душа моя; оживи мене по слову твому.
26. Про дороги мої росказав я, і ти вислухав мене; навчи мене уставів твоїх!
27. Дай зрозуміти дорогу росказів твоїх, і буду промишляти про дивні дїла твої.
28. Ниє душа моя від смутку; піддвигни мене, по слову твому!
29. Одверни від мене дорогу льживу, і закон твій даруй менї!
30. Вибрав я дорогу вірностї, твої присуди поставив перед собою.
31. Я пристав до сьвідчень твоїх; Господи, не дай осоромитись менї!
32. Пійду дорогою твоїх заповідей, коли зробиш простір серцю мому.

Ге.

33. Навчи мене, Господи, дороги уставів твоїх, і додержу її до кінця життя.

34. Дай менї розум, і буду хоронити закон твій, і повнити з цїлого серця.
35. Дай ходити стежкою заповідей твоїх! Бо в тому радість моя.
36. Нахиляй серце моє до сьвідчень твоїх, а не до користї.
37. Одверни очі мої, щоб марноти не бачили! Оживи мене в дорозї твоїй.
38. Сповни слово твоє слузї твому, що благовіє перед тобою.
39. Одверни від мене сором, котрого я боюся! Твої бо присуди благі.
40. Глянь, я бажаю росказів твоїх; оживи мене правдою твоєю.

Вав.

41. І пошли менї милість твою, Господи, твоє спасеннє після слова твого!
42. Тодї дам відповідь кепкуючим з мене, бо я вповаю на слово твоє.
43. І не відбери зовсїм слова правди від уст моїх! Бо я вповаю на присуди твої.
44. І хоронити му закон твій, без устанку, все і по віки.
45. І буду ходити по широкому просторі; бо я шукав заповідей твоїх.
46. І перед царями говорити му про сьвідчення твої і не посоромлюсь.
47. І мати му роскоші у заповідях твоїх, любих менї.
48. І простирати му руки мої до заповідей твоїх, любих менї; і про встанови твої промишляти му.

Заїн.

49. Спогадай слова до слуги твого, на котре казав менї вповати!
50. Се ж одрада для мене в горю моїм, що слово твоє оживляло мене.
51. Бутні над міру посьміялись з мене; та я не відхилився від закону твого.
52. Споминаю, Господи, суди твої одвічні, і даю серцю обраду.
53. Обгорнув мене гнїв великий на беззаконних, що закон твій покинули.
54. Устави твої були піснями для мене в сторонній оселї моїй.
55. Ночами згадував я імя твоє, Господи, і повнив закон твій.
56. Сталось се зо мною, бо я хоронив прикази твої.

Хет.

57. Сказав я, Господи, доля моя, повнити слова твої.
58. З цїлого серця благав я тебе; будь милостивий для мене, по слову твому!
59. Про дороги мої промишляв я, і ноги мої повернулись до сьвідчень твоїх.
60. Я спішився і не гаявся, заповідї твої повнити.
61. Сїти беззаконних обгорнули мене; та не забув я закону твого.
62. О півночі встаю, щоб прославляти тебе за праведні суди твої.
63. Товариш я всїм, що бояться тебе, і тим, що прикази твої шанують.
64. Милосердя твого, Господи, повна земля; навчи мене уставів твоїх.

Тет.

65. Добро вчинив єси, Господи, слузї твому, по слову твому.
66. Настав мене на розум добрий і пізнаннє! Бо я вірив заповідям твоїм.
67. Як ще не був я впокорений, блукав я; тепер же сповняю слово твоє.
68. Ти благий і благотворящий; навчи мене твоїх уставів!
69. Бутнї зновили брехню проти мене; я сповняю твої велїння.
70. Серце їх, мов від товщі потовстїло; моя роскіш в законї твому.
71. Благо менї, що був я впокорений, щоб уставів твоїх навчитись.
72. Луччий для мене закон уст твоїх, як тисячі золота і срібла.

Йод.

73. Руки твої сотворили і приготовили мене; дай менї розум і навчусь заповідей твоїх.
74. Боящіся тебе побачать мене і звеселяться, що я вповав на слово твоє.
75. Знаю, Господи, що суди твої справедливі, і що по правдї ти покарав мене.
76. Милість твоя нехай буде обрадою для мене, по слову твому до слуги твого!
77. Змилосердися надо мною, то буду жити! Бо закон твій моя роскіш.
78. Допусти сором на бутних! Вони

бо понижили мене безвинно; я промишляю про веління твої.

79. Нехай обернуться до мене, хто сьвідчення твої знає.

80. Серце моє нехай буде без докору в уставах твоїх, щоб не осоромитись менї.

Каф.

81. Душа моя тужить за спасеннєм твоїм, я вповаю на слово твоє.

82. Очі мої виглядають слова твого, я кажу: коли потїшиш мене?

83. Я бо став, мов шкурлат у димі; уставів твоїх я не забув.

84. Чи довгий ще вік слузї твому? Коли зробиш суд над гонителями моїми?

85. Бутні люде копали яму для мене, вони, що не ходять по закону твому.

86. Всї заповіді твої правда. Вони безвинно нападають на мене; допоможи менї!

87. Мало, що не знищили мене на землї; я ж не покинув заповідей твоїх.

88. Оживи мене по милостї твоїй, і буду хоронити сьвідченнє уст твоїх!

Ламед.

89. На віки, Господи, слово твоє стоїть твердо на небесах.

90. З роду в рід правда твоя; ти утвердив землю, і вона стоїть твердо.

91. По твоїй волї стоїть все до днешного дня, всї бо речі тобі служять.

92. Як би не закон твій, моя роскіш, я в бідї моїй пропав би.

93. Нїколи не забуду приказів твоїх; ти бо ними оживив мене.

94. Я твій, спаси мене! Бо я сповняв повелїння твої.

95. Засїли на мене беззаконники, щоб погубити мене; я ж на сьвідчення твої зважаю.

96. У всякої звершеної речі бачив я конець; заповідь же твоя вельми далеко сягає.

Мем.

97. Як же любий менї закон твій! Цїлий день думка моя про його.

98. Мудрійшим став я над ворогів моїх через заповіді твої, вони бо все зо мною.

99. Понад усїх учителїв моїх став я розумнїйшим, бо сьвідчення твої на думцї в мене.

100. Більше розуму в мене, як в старцїв, бо я хоронив прикази твої.

101. Від всякої лихої стежки спиняю стопи мої, щоб хоронити слово твоє.

102. Від присудів твоїх я не відхилявся, бо ти, Боже, вчив мене.

103. Як солодкі слова твої для уст моїх, вони понад мід губам моїм!

104. Заповідьми твоїми розумним став я, тому ненавиджу всяку стежку льживу.

Нун.

105. Слово твоє сьвітильник перед ногами моїми, і сьвітло на стежцї моїй.

106. Я клявся хоронити присуди справедливостї твоєї, і встою в слові моїм.

107. Над міру я похилився, Господи, оживи мене по слову твому!

108. Прийми ласкаво, Господи, добровільну жертву уст моїх, і навчи мене присудів твоїх.

109. Життє моє безустанно в небезпечі, та не забув я закону твого.

110. Заставили безбожні клїтку на мене, та я від приказів твоїх не відхилився.

111. Сьвідчення твої як спадьщину вічну взяв я, вони бо радість серця мого.

112. Я наклонив серце моє, повнити устави твої вічно аж до кінця.

Самех.

113. В кого серце подвійне, ненавиджу, і закон твій люблю.

114. Ти єси мій притулок і щит мій; на слово твоє вповаю.

115. Ідїть геть від мене, ви беззаконні, а я хоронити му заповіді Бога мого.

116. Допоможи менї по слову твому, щоб жити менї, і не дай осоромитись в надії моїй!

117. Підопри мене, і я спасуся, і буду все пильнувати устави твої.

118. Ти всїх відкинув, що від уставів твоїх відхилились, бо мантїйства їх льживі.

119. Як жужлї, так відгорнув ти всїх беззаконників землї, тому люблю я сьвідчення твої.

120. Від страху перед тобою жахається тїло моє, і судів твоїх я боюся.

Аїн.

121. Творив я суд і справедливість; не віддай мене ворогам у руки!
122. Слузї твому будь порукою до доброго; не дай бутним пригнїчувати мене!
123. Очі мої нетерпляче визирають спасення твого, і слова справедливостї твоєї.
124. Яви ласку твою слузї твому, і навчи мене уставів твоїх.
125. Я твій слуга, дай менї зрозуміннє, і пізнаю сьвідчення твої.
126. Пора Господеві до дїла; вони закон твій зломили.
127. Тому люблю заповідї твої над золото і над щире золото.
128. Тому всї прикази твої вважаю зовсїм правими; ненавиджу кожну стежку льживу.

Пе.

129. Дивні сьвідчення твої, тому хоронить їх душа моя.
130. Обявлене слово твоє просьвічує, дає зрозуміннє людям простодушним.
131. Устами отвертими лакнув я, бо заповідей твоїх бажав.
132. Повернися до мене і помилуй мене, як милуєш тих, що імя твоє люблять.
133. Утверди шаги мої в слові твоїм, і не дай неправотї запанувати надо мною!
134. Вибави мене з неволї людської, то буду сповняти велїння твої.
135. Засьвіти лицем твоїм над слугою твоїм, і навчи уставів твоїх!
136. Потоком плинуть сльози з очей моїх, бо люде не хоронять закону твого.

Цаде.

137. Справедлив єси, Господи, і праві суди твої.
138. Ти заповідав сьвідчення твої в справедливостї і в повній вірностї.
139. Ревність моя сушить мене, напасники бо мої забули слова твої.
140. Слово твоє випробоване, і любе слузї твому.
141. Малий я і мізерний; та не забув приказів твоїх.
142. Справедливість твоя, вічна справедливість, і закон твій правда.
143. Скорбота і горе постигли мене; та заповідї твої роскіш моя.
144. Справедливість сьвідчень твоїх вічна; дай менї зрозуміннє, і жити му!

Коф.

145. З цїлого серця кликав я; вислухай мене, Господи! Устави твої хоронити му.
146. До тебе кликав я; спаси мене і сьвідчення твої сповняти му.
147. Перед досьвітом вставши, благав я; вповав на слово твоє.
148. Очі мої випереджували сторожу нічню, щоб над словом твоїм промишляти.
149. Почуй голос мій по милостї твоїй; Господи, по суду твому оживи мене.
150. Приближились ті, що задумали лихо; від закону твого вони далеко стали.
151. Близько єси, Господи, і всї заповідї твої правда.
152. Від давна знаю із сьвідчень твоїх, що ти утвердив їх на віки.

Реш.

153. Споглянь на горе моє і вибави мене! Я бо не забув закону твого.
154. Заступи справу мою і визволи мене! Оживи мене по слову твому!
155. Далеко від беззаконних спасеннє, вони бо не дбають про устави твої.
156. Велика милість твоя, Господи; оживи мене по правосуддю твому.
157. Багацько в мене напасників і гнобителїв моїх; від сьвідчень твоїх я не відхилився.
158. Бачив я невірних, і вони були огидою для мене, бо не хоронили слова твого.
159. Дивись, як я люблю велїння твої; по милостї твоїй, Господи, оживи мене!
160. Основа слова твого правда, і всякий присуд справедливостї твоєї вічній.

Шін.

161. Безвинного гонили мене дуки; та слова твого боїться серце моє.
162. Радїю словом твоїм, як той, хто здобич велику находить.
163. Брехню ненавиджу й гидую нею; закон твій люблю я.

164. Сїм раз у день хвалю тебе за присуди справедливостї твоєї.
165. Великим спокоєм радуються ті, що люблять закон твій, і нема для них спотикання.
166. Я вповав на спасеннє твоє, Господи, і сповняв заповіді твої.
167. Душа моя хоронила свідчення твої, і вони менї вельми любі.
168. Твої велїння і сьвідчення сповняв я, всї бо дороги мої перед тобою.

Тав.

169. Моє благаннє нехай прийде близько до тебе, Господи! Дай менї зрозуміннє, по слову твому.
170. Моє моленнє нехай дійде до тебе! Вирятуй мене, по слову твому.
171. Уста мої віддадуть хвалу тобі, коли навчиш мене уставів твоїх.
172. Язик мій грімко промовить слово твоє, всї бо заповіді твої справедливість.
173. Простягни руку твою на поміч менї! Твої бо велїння вибрав я.
174. Тужив я за спасеннєм твоїм, Господи, і закон твій роскіш моя.
175. Дай жити душі моїй, і буде тебе хвалити, і присуди твої нехай поможуть менї!
176. Блукаю, мов вівця заблудивша; шукай слугу твого! Я бо не забув заповідей твоїх.

ПСАЛЬМА 120.

Посходня пісня.

До Господа покликав я в тїснотї моїй, і він вислухав мене.
2. Господи, визволи душу мою від уст льживих, від язика зрадливого!
3. Що дасть тобі, і що причинить тобі язик зрадливий?
4. Гострі стріли потужного і тернове утля.
5. Горе менї, що проживаю у Мосоха, перебуваю в шатрах Кедарських!
6. Довго жила душа моя між тими, що ненавидять спокою.
7. Я бажаю спокою, як же про се говорю, то вони за війною.

ПСАЛЬМА 121.

Посходня пісня.

Очі мої підношу на гори, звідки поміч моя прийде.
2. Поміч моя від Господа, що сотворив небо і землю.
3. Не дасть нозї твоїй спіткнутись; твій сторож не дрімає.
4. Бач! Сторож Ізраїля не задрімає, і не засне він.
5. Господь сторож твій, Господь тїнь твоя, праворуч у тебе.
6. Не вдарить на тебе сонце в день, нї в ночі місяць.
7. Господь заступить тебе від всякого лиха, він заступить душу твою.
8. Заступить Господь вихід твій і вхід твій від нинї по віки.

ПСАЛЬМА 122.

Посходня пісня Давидова.

Звеселився я, коли казали менї: Ходїм до дому Господнього!
2. Наші ноги стояти муть у брамах твоїх, Єрусалиме!
3. Єрусалиме! Збудований, як город, кріпко замкнутий,
4. Куди поколїння приходять, поколїння Господнї, на сьвідченнє Ізраїля, імя Господнє прославляти!
5. Там бо стоять престоли суду, престоли дому Давидового.
6. Просїть спокою для Єрусалиму! Нехай дасть Бог щасну долю тим, що люблять тебе!
7. Нехай буде мир серед мурів твоїх, і супокій певний в палатах твоїх!
8. Задля братів моїх і другів моїх скажу: мир з тобою!
9. Ради дому Господа, Бога нашого, всякого добра тобі бажаю.

ПСАЛЬМА 123.

Зняв я очі мої до тебе, живущий на небесах!
2. Ось бо, як очі слугів на руку панів своїх, як очі служки на руку господинї своєї, так позирають очі наші на Господа, Бога нашого, аж помилує нас.
3. Помилуй нас, Господи, помилуй нас! Бо надто ми наситились від погорди;
4. Душа наша надто наситилась від посьмішки ледачих, від погорди бутних людей.

ПСАЛЬМА 124.

Посходня пісня Давидова.

Як би не Господь, що був з нами — скажи бо Ізраїлю! —
2. Як би не був Господь з нами, коли люде проти нас встали,
3. То живцем проковтнули б нас, як запалав гнів їх проти нас;
4. Затопили би нас води, рвучі потоки залили б душу нашу;
5. З шумом пронесли б ся буйні води понад душею нашою.
6. Благословен Господь, що не дав нас зубам їх на здобич.
7. Душа наша спаслась, як пташина із сельця птахоловця; сельце розірвалось, і ми спаслися.
8. Поміч наша в імени Господа, що сотворив небо і землю.

ПСАЛЬМА 125.

Посходня пісня.

Вповаючі на Господа подібні горі Сиону, що не хитається і вічно перебуде.
2. Кругом Єрусалиму гори; так і Господь кругом народу свого, від нині по віки.
3. Бо жезло беззаконня не спочине на долї праведних, щоб праведні не простягли рук своїх на кривду.
4. Благотвори, Господи, добрим і людям щирого серця!
5. Хто ж повернув на свої криві дороги, того поверне Господь вкупі з тими, що беззаконнє роблять. Мир Ізраїлеві!

ПСАЛЬМА 126.

Посходня пісня.

Як вертав Господь невольників Сиона, були ми, наче в снї нам здавалось.
2. Тоді були уста наші повні втїхи, а з губ наших пісні лунали. Тоді між народами казали: Велике діло сотворив Господь над ними!
3. Велике диво явив Господь над нами; ми радїли серцем.
4. Верни, Господи, невільників наших, як потоки на спражену землю!
5. Хто сїє з сльозами, той збере з піснями.
6. Іде з плачом, несе сїмя сїяти; вертає домів веселий, несучи снопи свої.

ПСАЛЬМА 127.

Посходня пісня Соломонова.

Коли Господь не будує дому, даремно трудяться будівничі; коли Господь не стереже міста; даремне пильнує сторожа.
2. Даремне встаєте ви рано, лягаєте пізно, і їсьте хлїб гіркий; дає він і сон тим, кого любить.
3. Ось і дїти, наслїддє Господнє, плід тїлесний народа.
4. Як стріли в руках сильного, так сини молодого віку.
5. Щасливий чоловік, що наповнив ними сагайдака свого!
6. Не осоромляться вони, говоривши у воротях з ворогами.

ПСАЛЬМА 128.

Посходня пісня.

Щасливий всякий чоловік, що боїться Господа, що дорогами його ходить.
2. Бо живити мешся працьою рук твоїх; будеш щасливий, і добре тобі буде.
3. Жінка твоя буде серед дому твого, як плодовитий кущ виноградний; сини твої, як відрослї на дереві оливному кругом стола твого.
4. Ось, так буде благословенний чоловік, що Господа боїться.
5. Благословити ме тебе Господь із Сиона, і нехай дасть тобі бачити щасливу долю Єрусалиму по всї днї життя твого,
6. І бачити дїти дїтей твоїх! Мир Ізраїлеві!

ПСАЛЬМА 129.

Посходня пісня.

Часто неволили мене від молодостї моєї, — нехай скаже Ізраїль —
2. Часто неволили мене від молодостї моєї, все ж таки не подужали мене.
3. На хребтї в мене орали плугатарі, побороздили довгі скиби свої.
4. Господь справедливий; він порозрізував посторонки беззаконних.
5. Нехай осоромляться і відступлять всї ненавидячі Сиона!

6. Нехай будуть, як трава на криші, що скорше сохне, ніж вирвуть її,
7. Котрою женець не наповнить жмені своєї, ні вязальниця лона свого;
8. А прохожі не скажуть: Помагай Бог вам! Благословимо вас імям Господнім.

ПСАЛЬМА 130.

Посходня пісня.

З глибині кличу до тебе, Господи!
2. Господи, почуй голос мій! Нехай слухи твої повернуться до голосу мого благання!
3. Коли ти, Господи, будеш памятати несправедливості, — Господи, хто встоїть?
4. Та в тебе є помилуваннє, щоб люде благовіли перед тобою.
5. Надіюсь на Господа; душа моя надіється, і вповаю на слово його.
6. Душа моя дожидає Господа, більше як сторожа ранку, як сторожі ранку.
7. Вповай, Ізраїлю, на Господа! Бо в Господа милість і багацтво спасення в його.
8. І він спасе Ізраїля від всіх несправедливостей його.

ПСАЛЬМА 131.

Посходня пісня Давидова.

Господи! Не виноситься серце моє, ні гордують очі мої; і не ганяю за речами, що за великі і за дивні для мене.
2. Чи не втихомирив я і не заспокоїв душу мою, як відлучене дитятко при матері своїй? Душа моя, як відлучена дитинка, в мене.
3. Вповай, Ізраїлю, на Господа від нині по віки.

ПСАЛЬМА 132.

Посходня пісня.

Спогадай, Господи, Давида і всї скорби його.
2. Як він клявся Господеві, робив обітницю могучому Богу Якова:
3. „Не ввійду до шатра дому мого, не ляжу на постелї відпочити;
4. Не дам спати очам моїм, ні дрімати повікам моїм,
5. Поки не знайду для Господа оселї, дому для Бога Якова!“
6. Ось ми чували про неї в Ефратї, знайшли її на полях Ярських*.
7. Ходїмо, ввійдемо до дому його, поклонимось у підніжя ніг його!
8. Встань, Господи, поступи на місце спокою твого, ти і скеня сили твоєї.
9. Сьвященники твої нехай правдою зодягнуться, а угодники твої нехай торжествують!
10. Задля Давида, слуги твого, не відсилай від себе лице помазанця твого!
11. Клявся Господь Давидові правдою, не відступить він від неї: З плоду тїла твого посаджу на твоїм престолї.
12. Коли сини твої хоронити муть заповіт мій і велїння мої, котрих навчу їх, то й сини їх по всї часи седїти муть на твоїм престолї.
13. Бо Господь вибрав собі Сиона, бажав його собі за оселю.
14. Ось місце мого вічного спокою; ту оселюся, бажав бо я того.
15. Буду щедро благословити їду його, вбогих його хлїбом до сита нагодую.
16. Сьвященників спасеннєм зодягну, і побожні люде його радуватись будуть.
17. На тому місцї дам рости рогові Давида; я приготовив сьвітильника для помазанця мого.
18. Ворогів його соромом покрию, а на йому сияти ме корона його.

ПСАЛЬМА 133.

Посходня пісня Давидова.

Глянь, як добре і як любо, коли брати живють вкупі!
2. Як пахуще миро на голові, що на бороду спадає, на бороду Аарона, що спадає на край одежі його;
3. Як роса Єрмонська, що на горби Сиона спадає; там бо післав Господь людям благословеннє і життє по віки.

ПСАЛЬМА 134.

Посходня пісня.

Нуте, прославляйте Господа, всї слуги Господнї, що по ночам стоїте в домі Господньому!

---

* Може поетична назва замість: Кірят-Ярім.

2. Підносїте руки ваші до сьвятинї, і хвалїте Господа!

3. Нехай благословить тебе Господь із Сиона, що сотворив небо і землю!

ПСАЛЬМА 135.

Аллилуя.

Хвалїте імя Господа! Хвалїте його, слуги Господнї!

2. Що стоїте в домі Господньому, у дворах дому Бога нашого.

3. Хвалїте Господа, благий бо Господь; сьпівайте псальми імени його, воно бо любе.

4. Бо Господь вибрав собі Якова, Ізраїля — як власність свою.

5. Знаю бо, що Господь великий, і Владика наш понад усїма богами.

6. Все, що Господеві подобаеться, творить він на небесах і на землї, на морях і в глибинях.

7. Підносить хмари понад землю, дае дощ з блискавками, виводить вітра із сховищ його.

8. Він повбивав перворіднїв в Египтї, від чоловіка до скоту.

9. Явив ознаки і чудеса серед тебе, Египте, над Фараоном і над всїма слугами його;

10. Погромив великі народи, і повбивав потужних царів:

11. Сигона, царя Аморійського, і Ога, царя Базанського, і всї царства Канааньскі;

12. І віддав землю їх в наслїдде Ізраїлю, в наслїдде народові свому.

13. Господи, імя твое вічне; Господи, память твоя з роду в рід.

14. Бо Господь зробить суд над народом своїм, і змилосердиться над своїми слугами.

15. Божища народів — срібло й золото, твориво рук людських.

16. Уста мають, і не заговорять; очі мають, і не бачать;

17. Уші мають, і не чують, і в устах їх нема диху.

18. Рівні їм ті, що роблять їх, кожний, що на їх вповае.

19. Доме Ізраїля, прославляйте Господа! Доме Аарона, прославляйте Господа!

20. Доме Левії, прославляйте Господа! Боячіся Господа, прославляйте Господа!

21. Да буде благословен Господь від Сиона, що живе в Єрусалимі! Аллилуя!

ПСАЛЬМА 136.

Хвалїте Господа! Він бо благий, милість його вічна.

2. Хвалїте Бога над богами! Бо милість його вічна.

3. Хвалїте Пана над панами! Бо милість його вічна;

4. Він один творить чудеса, бо милість його вічна;

5. Він премудро сотворив небеса, бо милість його вічна;

6. Він утвердив землю над водами, бо милість його вічна;

7. Він сотворив великі сьвітла, бо милість його вічна;

8. Сонце, що мае правити в день, бо милість його вічна;

9. Місяць і зорі, що мають правити в ночі, бо милість його вічна;

10. Він покарав Египет на перворіднях, бо милість його вічна;

11. Вивів зміж них Ізраїля, бо милість його вічна;

12. Сильною рукою і піднесеним рамям, бо милість його вічна;

13. Він розполовив Червоне море, бо милість його вічна;

14. І провів Ізраїля крізь його, бо милість його вічна;

15. А Фараона і військо його кинув у Червоне море, бо милість його вічна;

16. Провів нарід свій через пустиню, бо милість його вічна;

17. Погромив царів великих, бо милість його вічна;

18. Повбивав царів потужних, бо милість його вічна;

19. Сигона, царя Аморійського, бо милість його вічна;

20. І Ога, царя Базанського, бо милість його вічна;

21. І землю їх дав в наслїдде, бо милість його вічна;

22. В наслїдде Ізраїлеві, слузї свому, бо милість його вічна;

23. Він спогадав нас, як ми були понижені, бо милість його вічна;

24. Вирятував нас від ворогів наших, бо милість його вічна;

25. Він дае поживу всякому тїлу, бо милість його вічна;

26. Хваліте Господа небесного! Бо милість його вічна.

ПСАЛЬМА 137.

Над ріками Вавилона, там сиділи ми і плакали, як Сиона спогадали.

2. На вербах її повішали ми псалтирі наші.

3. Там бо захотіли від нас слова пісні і радості ті, що в неволю нас забрали, знущались над нами: „Нуте, засьпівайте нам пісень Сионських!"

4. Як же нам пісень Господніх на чужій землі сьпівати?

5. Коли забуду тебе, Ерусалими, нехай праву руку мою відніме в мене!

6. Нехай язик мій прилипне до гортані моєї, коли не згадаю тебе, як не поставлю Єрусалима над усі радощі мої!

7. Не забудь, Господи, день Єрусалима синам Едомським, що кричали: Руйнуйте, до нащадку його руйнуйте!

8. О дочко Вавилона, ти окаянна! Щасливий, хто відплатить тобі все, що ти заподіяла нам.

9. Щасливий, хто, вхопивши діточок твоїх, розібє їх о камінь!

ПСАЛЬМА 138.

Давидова.

Буду прославляти тебе з цілого серця, і псальми тобі сьпівати перед потугами.

2. Буду поклонятись перед сьвятим храмом твоїм, і хвалити імя твоє задля милості і правди твоєї; ти бо над усе возвеличив слово твоє й імя твоє.

3. В день, як я кликав тебе, ти озвався до мене; ти підняв силу душі моєї.

4. Будуть прославляти тебе, Господи, всі царі землї, коли почують слова уст твоїх;

5. І будуть сьпівати про дороги Господні, і про велику славу Господню!

6. Господь високо; але він бачить пониженого, і гордого з далека пізнає.

7. Коли жити му в тісноті, ти оживиш мене; проти лютості ворогів моїх простреш руку твою, і правиця твоя заступить мене.

8. Господь докіньчить за мене; Господи, милість твоя вічна! Не покидай діла рук твоїх!

ПСАЛЬМА 139.

Проводиреві хора; псальма Давидова.

Господи! Ти розглянув мене, і пізнав.

2. Ти знаєш, коли я сяду, і коли встану; ти з далека розумієш думки мої.

3. Ти бачиш стежку мою і місце відпочинку, і всї дороги мої знаєш.

4. Бо ще нема слова на язику в мене, а вже ти Господи, добре все знаєш.

5. З заду і з переду обступив мене! і руку свою положив на мене.

6. Розуміннє, надто — дивне, надто високе для мене, не здолію збагнути його.

7. Куди йти менї перед духом твоїм, куди втекти менї від лиця твого?

8. Зійшов би я на небо, — ти там єси; спочив би я під землею, і там ти єси.

9. Взяв би я крила в зорі ранньої, та й на самому краю моря осївся,

10. І туди б рука твоя провела мене, і правиця твоя попала.

11. І сказав би я: Тьма таки покриє мене, то й в ночі стане сьвітло кругом мене.

12. І тьма не затьмить перед тобою, і ніч яснїє як день; тьма — одно що сьвітло.

13. Ти сотворив внутро моє; ти зложив мене в утробі матері моєї.

14. Прославляю тебе за те, що дав снагу менї предивну. Діла твої чудесні, душа моя добре се знає.

15. Не були втаєні кості мої перед тобою, коли в тайнї постав я, як тая грудка в долїшнїх місцях землї штучно зложена.

16. Очі твої бачили зародок мій, і в книзї твоїй все було записано; минали днї, як кості творились, від часу того, як ще ні одної не було.

17. Як любі для мене думки твої, Боже! Як велика безліч їх!

18. Полїчив би, та більше їх, як піску. Пробуджаюсь, і я ще з тобою.

19. О коли б ти, Боже, погубив беззаконника! І ви, людожери, відступіться геть від мене!...

20. Та ворогів твоїх, що згадують тебе для беззаконня, що за марним ганяють.

21. Чи не мати менї ненависті про-

ти тих, що тебе ненавидять, і не гидитись тими, що проти тебе встали?

22. Повною ненавистю ненавиджу їх; вони вороги в мене.

23. Розглянь мене, Боже, і пізнай серце моє! Випробуй мене, і пізнай думки мої!

24. І подивись, чи йду я дорогою труду, і веди мене дорогою вічною.

ПСАЛЬМА 140.

Проводиреві хора; псальма Давидова.

Визволи мене, Господи, від лихих людей! Від чоловіка насильного, заступи мене!

2. Котрі злобу в серці замишляють, що дня до бою збираються.

3. Гострять язик свій, як у змія; їдь гадюча в устах їх.

4. Сохрани мене, Господи, від рук беззаконного, від чоловіка насильного заступи мене, котрі задумали спинити кроки мої.

5. Горді тайно заставили на мене сїла і посторонки, розіпняли сїтку при дорозї, западню приготовили для мене.

6. Сказав я до Господа: ти Бог мій! Почуй, Господи, благаннє моє!

7. Господь — Владика мій, твердиня спасення мого; ти покрив голову мою в день бою.

8. Не дай, Господи, напасникові оскому зігнати, не пособи задумам його! Не дай вознестись їм.

9. Отрута окружаючих мене, зараза з уст їх нехай на них самих спаде.

10. Нехай посиплеться на них горюче угля! Нехай Бог кине їх в огонь, у вир, щоб не спаслися!

11. Чоловіку злорічивому, щоб не було життя йому на землї; чоловіка насильного, щоб злоба у пропасть його загнала.

12. Я знаю, що Господь явить правосуддє пригнобленим, справедливість бідним.

13. І будуть праведні імя твоє прославляти, щирі серцем лице твоє оглядати.

ПСАЛЬМА 141.

Псальма Давидова.

Господи! До тебе кликав я, поспіши до мене! Почуй голос мій, коли до тебе взиваю!

2. Буде ж молитва моя, як кадило, перед тобою, простираннє рук моїх, як жертва вечірня!

3. Постав, Господи, сторожу губам моїм! Пильнуй дверей уст моїх!

4. Не дай серцю мому до злого прихилятись, в неправотї з людьми накладати, що беззаконнє творять; та й щоб не бути менї учасником ласощів їх.

5. Нехай покарає мене праведний, — се доброта; нехай докоряє мене, — се олива на голову; не одвернеться голова моя, бо навіть за лихі їх вчинки буде моя молитва за них.

6. Як скинуть суддів їх стрімголов із скелї, тодї буде чути слова мої, які вони милі.

7. Як земля з'орана і розбита, так кості наші розсиплються в челюстях пропасті підземної.

8. Та на тебе, Господи, Владико мій, очі мої поглядають, на тебе вповаю; не відкинь душі моєї!

9. Сохрани мене від сїл, що вони заставили на мене, і від западнї тих, що творять дїла беззаконні!

10. Дай беззаконним попасти в їх власні сїти, а менї перейти мимо.

ПСАЛЬМА 142.

Научна пісня Давидова. Молитва, як був в печері.

Голосом моїм взиваю до Господа, голосом моїм до Господа молюся.

2. Виллю перед ним жаль мій, виявлю перед ним тїсноту мою.

3. Як дух мій знеміг ся в мене, то знав ти стежку мою. На дорозї, де ходив я, заставили тайно сїла на мене.

4. Гляну правобіч мене, та й бачу: нема нїкого, хто б пізнав мене; нема жадного притулку для мене, нїхто не дбає про душу мою.

5. До тебе взивав я, Господи, кажучи: Ти моє прибіжище, моя доля в країнї живих!

6. Зглянься на поклик мій, бо я вельми знеміг ся; спаси мене від гонителїв моїх, вони бо надто сильні для мене.

7. Виведи з темниці душу мою, да прославлю імя твоє! Праведні обступлять мене, коли явиш менї милість твою.

ПСАЛЬМА 143.

Псальма Давидова.

Господи, вислухай молитву мою, нахили ухо до благання мого! Вислухай мене по вірності твоїй, по справедливості твоїй!

2. І не входи в суд із слугою твоїм, ніхто бо з живих не оправдиться перед тобою.

3. Бо ворог слїдить душу мою, топче життє моє до землї, закопує мене у темних місцях, як мерців давно померших.

4. І дух мій охляв в мене, серце моє ниє.

5. Згадаю днї давні, про дїла твої промишляючи; думаю-гадаю над творивом рук твоїх.

6. До тебе простираю руки мої; як спрагнена земля, так душа моя тебе жадає.

7. Поспіши, Господи, вислухай мене! Дух мій холоне. Не крий лиця свого передо мною! ато буду як ті, що йдуть в домовину!

8. Вранцї дай почути милість твою! Бо на тебе вповаю. Яви менї дорогу, котрою ступати маю! Бо до тебе підношу душу мою.

9. Рятуй мене, Господи, від ворогів моїх! До тебе прибігаю.

10. Навчи мене творити волю твою! Ти бо єси Бог мій; дух твій благий нехай по рівнинї веде мене.

11. Задля імени твого, Господи, оживи мене; у твоїй справедливості виведи душу мою з тїсноти!

12. А по милості твоїй вигуби ворогів моїх, і гнобителів душі моєї занапасти! Я бо слуга твій.

ПСАЛЬМА 144.

Давидова.

Благословен Господь, скеля моя; він навчає руки мої до бою, до війни пальцї мої!

2. Він моя милість і огорода моя, твердиня моя висока і мій спаситель; щит мій, і той, на кого я вповаю, котрий корить народ мій під мене.

3. Господи, що таке чоловік, щоб тобі знати про його, той син чоловічий, щоб ти зважав на його?

4. Чоловік, як той подих; днї його, як тїнь, що перелїтає.

5. Господи, прихили небо твоє, і зійди на долину! До гір торкнися, нехай задимують!

6. Блискай блискавками, і розсип їх! Пусти стріли твої, й замішай їх!

7. Простри руку твою з висоти, вихопи мене, і вирятуй із вод великих, із руки чужинців.

8. Уста їх про марне говорять, а правиця їх є правиця брехнї!

9. Боже, нову пісню тобі засьпіваю, на псалтирі десятострунній до похвальної пісні тобі заграю;

10. Тобі, що даєш спасеннє царям, ізбавляєш Давида, слугу свого, від меча смертиносного.

11. Вихопи мене і вирятуй з руки чужинців, котрих уста про марне говорять, а котрих правиця є правиця брехнї!

12. Щоб сини наші були, як висадки, зрощені в їх молодості; дочки наші стрункі, як тесані стовпи угольні збудованої палати;

13. Щоб засїки наші були повні, всяким хлїбом багаті; щоб скотина наша тисячми множилась, десятки тисяч по вертепах наших;

14. Щоб корови наші телились; щоб не було влому, і жадного убитку, і жадної лайки на улицях наших.

15. Щасливий нарід, в котрого така доля! Щасливий нарід, котрому Господь — Бог його!

ПСАЛЬМА 145.

Похвальна пісня Давидова.

Вознесу тебе, мій Боже, і царю, і буду прославляти імя твоє по віки.

2. Щодня буду величати тебе, і імя твоє хвалити по віки.

3. Великий Господь і вельми достойний хвали, і величчє його недослїдиме.

4. Рід перед родом прославить твори твої, і звістить про могучі дїла твої.

5. Роскажу про пишну красу величчия твого, і про чудеса твої,

6. Будуть говорити про силу страшних дїл твоїх, а я звіщу про великі дїла твої.

7. Вознесуть память за велику благість твою, і піснями прославлять справедливість твою.

8. Господь ласкавий і милосердний, до гніву повільний і милостю великий.

9. Господь благий до всїх, і милосердє по над усї дїла його.

10. Возхвалять тебе, Господи, всї творива твої, а праведні твої люде прославлять тебе.

11. Будуть розказувати про величчє царства твого, і проповідувати про силу твою,

12. Щоб явити дїтям людським потужні дїла його, і пишну славу царства його.

13. Царство твоє, царство всїх віків, і влада твоя через всї роди.

14. Господь піддержує всїх падаючих, і підносить всїх похилившихся.

15. Очі всїх на тебе споглядають, і ти даєш їм свого часу поживу їх.

16. Одкриваєш руку свою, і насичуєш всяке живе, як котре бажає.

17. Господь справедливий у всїх дорогах своїх, і благий у всїх дїлах своїх.

18. Господь близько до всїх, хто кличе його, до всїх, що кличуть його в правдї.

19. Він сповняє бажаннє тих, що бояться його; чує благаннє й спасає їх.

20. Господь хоронить всїх, що люблять його, а беззаконних погубляє.

21. Да звістять хвалу Господню уста мої; і всяке тїло да прославить сьвяте імя його по віки!

ПСАЛЬМА 146.

Аллилуя!

Хвали, душе моя, Господа!

2. Буду хвалити Господа, поки життя мого, буду сьпівати псальми Богові моєму, поки мене стане.

3. Не вповайте на князїв, на сина чоловічого; нема в його спасення!

4. Вийде дух з його, знов до землї своєї він вертає; того ж дня самого задуми його марою стали.

5. Щасливий той, кому дає поміч Бог Якова, в кого надія на Господа Бога його!

6. Що сотворив небо і землю, море і все, що в йому; що стереже вірність по віки;

7. Творить правосуддє пригнобленим, дає хлїба голодним. Господь вязнїв визволяє.

8. Господь слїпим очі вітворяє, Господь пригноблених підносить, Господь любить праведних;

9. Господь захожих заступає, він сироту і вдову піддержує; а дорогу беззаконних на бік повертає.

10. Да царствує по віки Господь, Бог твій, Сионе, з роду в рід. Аллилуя!

ПСАЛЬМА 147.

Хваліте Господа! Бо се благо; сьпівайте Богові нашому, бо се любо; пісня похвальна належить ся йому.

2. Господь будує Єрусалима, він збирає прогнаних людей Ізраїля.

3. Він сцїляє розбитих серцем, і завязує рани їх.

4. Він перелїчує безлїч зьвізд, і кожну імям називає.

5. Великий наш Владика, і велика його сила; розумінню його нема міри.

6. Господь нужденних підносить, а беззаконних принижує до землї.

7. Засьпівайте Господеві похвальну пісню! Сьпівайте псальми Господеві нашому при гуслях!

8. Він хмарами покриває небо, і посилає дощ на землю, він ростить траву на горах;

9. Дає скотинї поживу її, і молодим крукам, що квилять.

10. Не в силї коня він любується, і не стегна пареня йому до вподоби.

11. Господеві любі боячіся його, і хто вповає на милість його.

12. Возвісти славу Господеві. Єрусалиме! Хвали, Сионе, Бога твого!

13. Він бо укріпив засуви брам твоїх, благословить дїтей твоїх серед тебе;

14. Ставить мир у твоїх границях, насичує тебе плодом пшениції;

15. Він посилає слово твоє на землю, і скоро несуться глаголи його;

16. Дає сніг, як вовну, як попіл, іней розсипає;

17. Кидає град грудками; хто встоїть перед його морозом?
18. Пошле слово своє, і все тане; подує вітром своїм, — шумять води.
19. Він звіщає слово своє Якову, устави свої і присуди свої Ізраїлю.
20. Жадному народові не вдіяв того, і присудів його вони не пізнали. Аллилуя!

ПСАЛЬМА 148.

Аллилуя!

Хваліте Господа з небес, хваліте його на висотах.
2. Хваліте його, всї ангели його! Хваліте його, всї войнства небесні!
3. Хваліте його, сонце і місяць! Хваліте його, всї ясні зорі!
4. Хваліте його, ви небеса небес, і ви води над небесами!
5. Да хвалять імя Господнє! Він бо велїв, і вони сотворились,
6. І поставив їх на всї часи і на віки; положив закони, і не переступлять їх.
7. Хваліте Господа, земні творива, ви велетнї морські і всї безоднї!
8. Огонь і гряд, сніг і мрака, ти бурний вітре, що сповняєш слово його;
9. Ви гори і узгіря, садовина і всї кедри,
10. Дикі зьвіри і всякий скот, повзаюча зьвірина і пташина крилата;
11. Ви царі землї і всї народи, ви князї і всї суддї землї;
12. Ти юнацтво і ви дївчата, ви старі з діточками!
13. Да хвалять імя Господа! Бо вивисшилось імя тілько його одного, величчє його над землею і небесами. Аллилуя!

ПСАЛЬМА 149.

Аллилуя!

Засьпівайте Господеві нову пісню. хвалу його в соборі праведних його!
2. Да звеселиться Ізраїль Сотворительом своїм; сини Сиона да зрадуються Царем своїм!
3. Да хвалять імя його хором, при тимпанах і гуслях засьпівають йому похвальні піснї!
4. Бо Господь любується своїм народом; він украшає смиренних спасеннєм.
5. Да торжествують праведні в славі, радуються на ложах своїх!
6. Славославія Богу в устах їх, і обосторонь гострий меч в руцї їх,
7. На одмщеннє народам і кару племенам;
8. Щоб царів їх в кайдани забити, й дуків їх в желїзні пута закувати;
9. Сповнити над ними суд написаний. Така слава для всїх угодників його. Хваліте Господа!

ПСАЛЬМА 150.

Аллилуя!

Хваліте Господа в сьвятинї його! Хваліте його в ширинї сили його!
2. Хваліте його за дїла його великі! Хваліте його по великостї величчя його!
3. Хваліте його при голосах трубних! Хваліте при псалтирі і гуслях!
4. Хваліте його хором і при тимпанах! Хваліте його при струнах і органах!
5. Хваліте його при цимбалах звучних! Хваліте його при цимбалах гучних!
6. Все, що дише, да хвалить Господа! Аллилуя!

КНИГА ПРИПОВІСТОК СОЛОМОНОВИХ.

ГОЛОВА 1.

Приповістї Соломона Давиденка, царя Ізраїльского,
2. Щоб познати премудрість і науку та зрозуміти слова розсудні;
3. Щоб присвоїти собі вправу в розважуванні, правосудї, в судї та правостї;
4. Щоб подати простакам понятливість, а молодикові знаннє й обачність;
5. Щоб мудрий вислухав і став іще мудрійшим, а розумний щоб знайшов мудрі ради;

6. Щоб нам второпати всяку приповість і замотану мову, слова мудрих та загадки їх:
7. Почин премудрости — Господень страх; безумні нехтують і розум і науку.
8. Слухай, мій сину, науки батька твого, й не відкидай материного заповіту;
9. Бо гарний се вінок на голову твою й прикраса на шию тобі.
10. Сину мій! як будуть надити тебе ледачі люде, не слухай їх;
11. Як скажуть: Ось ходім, засядемо, щоб убити, заляжемо на чесного — безвинного,
12. Проковтнемо його живого, мов безодня, — цілого, мов би провалився в пропасть;
13. Награбимо добра ми всякого в його, сповнимо доми свої хижим лупом;
14. Жереб на твою пайку кидати меш разом із нами, спільний склад буде в нас усїх, —
15. Мій сину! не ходи по однїй з ними дорозї, зупини ногу твою на їх стежцї,
16. Бо ноги їх біжять до злого, і кваплять на пролив крові.
17. Шкода ж бо ставити в очах всїх птиць сїла;
18. Вони ж чигають на власну кров, і складають зраду проти своїм душам.
19. Ось такі дороги всїх тих, що ласі на чуже добро: воно відбирає життє тим, що його загарбали.
20. Премудрість говорить по улицях, піднїмає свій голос по майданах;
21. Вона проповідає по головних зборищах, у ввіходах до міських воріт промовляє, говорючи:
22. Доки ж вам, ви невіжі, люба буде темнота? доки, ви дурні, кохати метесь в дуноті? доки нетямущим буде знаннє противне?
23. Приникнїть ід мойму картанню: Ось я пролию на вас мого духа, звіщу вам слова мої.
24. Я звала вас, а ви не слухали, я руку простягала, та не було, хто б уважав;
25. Моєю радою ви гордували й докорів моїх не приняли.
26. За те ж і я насьміюся з вашої погибелї, і радїти му, як найде страх на вас;
27. Як прийде на вас переляк, мов та буря, й біда, мов хуртовина, пронесеться над вами; коли обгорне вас смуток і тїснота.
28. Тодї кликати муть мене, — та не озовуся; з досьвітку шукати будуть, — та не знайдуть мене.
29. За те, що знаннє ви зненавидїли й страху Божого не прийняли,
30. Що не схотїли слухати моєї ради, погордували докорами моїми;
31. За се їсти муть плоди вчинків своїх та переситяться химерами своїми.
32. Так, упрямість невіжів убє їх і байдужність дурних погубить їх;
33. Хто ж послухає мене, той буде жити безпечно й спокійно, не лякаючись лиха.

ГОЛОВА 2.

Мій сину! коли приймеш слова мої й заповідї мої ховати меш у себе,
2. Коли слух твій вчиниш уважним на мудрість, і наклониш своє серце до роздумовання;
3. Коли ти знаннє звати меш до себе й покликувати за розумом;
4. Коли будеш шукати його, так як срібла, й докопуватись його, як скарбу, —
5. Тодї зрозумієш страх Господень і знайдеш пізнаннє Бога.
6. Бо тільки Господь дає премудрість і з його уст виходить знаннє й розум.
7. Він праведним приховує спасеннє, він заслоняє тих, що ходять в невинностї;
8. Він стежки правди наглядає й береже дороги сьвятих своїх.
9. Тодї ти спізнаєш правду й правосуд і всяку путь праву та добру.
10. Коли премудрість ввійде в серце тобі, а знаннє над усе душі твоїй любійше буде,
11. Тодї обачність оберегати ме тебе, й розум буде на сторожі у тебе,
12. Щоб від стежок тебе ледачих урятувати, й від чоловіка кривоязикого,
13. Від тих, що праві шляхи покинули й путьми у темряві блукають;

14. Від тих, що радіють злу й ледарством веселяться,

15. Що шляхи їх криві та що блукають по стежках своїх;

16. Та щоб урятувати тебе від жони чужої, від жони другого, що солодко промовляє,

17. Що друга юности своєї понехала й Божий заповіт забула.

18. Дім її веде до смерти, а стежки її до мерців у пеклї;

19. Ніхто, хто завернув до такої, не вертається вже й не ступить на жизняну дорогу.

20. Оце ж ступай дорогою добрих і держись стежок, якими праведні ходять.

21. Бо тілько праведні наслїдять займанщину, й вікувати муть на нїй вік чисті серцем;

22. Ледачі же витрачені будуть із землї, і зрадники будуть викоренені з неї.

ГОЛОВА 3.

Мій сину! памятай, чого я тебе навчаю, й ховай заповіді мої в серцї.

2. Бо з ними жити меш на сьвітї довголїтен, і спокій принесуть вони тобі.

3. Нехай любов тебе не кидає та правда; носи на шиї їх і напиши на таблицї серця твого, —

4. А станешся любим і приятним і Богові й людям.

5. Надїйсь на Господа всїм серцем твоїм і не покладайся на власний твій розум.

6. У всїх стежках твоїх думай про його, а він простувати ме шляхи твої.

7. Премудрим сам себе не величай у думцї; бійся Господа й остерегайсь лихого.

8. За се пошле тобі у тїло він здоровлє й силу в кости твої.

9. Шануй Господа приносами з майна твого й з первоплодів усього, що Бог тобі зародить,

10. А набиті будуть гумна твої і тискарнї в тебе будуть переливатись молодим вином.

11. Кар Господнїх не відкидай, мій сину, й не вважай собі за тягар картання його;

12. Кого бо любить Господь, того він і карає, і ласкавий він до того, як отець до сина свого.

13. Блажен той чоловік, що придбав собі мудрість, і чоловік, що вмів добитися до знання.

14. Бо набуток се лїпший як набуток срібла, і хісна з його більш як із золота.

15. Коралї дорогі, да не такі як мудрість, і нїчо з того, що ти бажаєш, не зрівняєся з нею.

16. В правій руцї в неї — життє на сьвітї довге, а в лївій у неї — багацтво й слава.

17. Усї шляхи її — шляхи приятні, і всї стежки її — задоволеннє (серця).

18. Вона — деревом життя про тих, хто її здобуде, й щасна доля тих, хто її держиться.

19. Премудростю Господь поставив землю, а розумом утвердив небо.

20. Його премудростю створились (морські) безоднї, і хмари кроплять росою.

21. Мій сину! не спускай їх із очей твоїх; ховай розум і розумную обачність.

22. Вони будуть жизнею душі твоїй і окрасою шиї в тебе.

23. Тодї ходити меш безпечно дорогою твоєю, й нога твоя не спіткнеться.

24. Коли лягати меш — не будеш боятись, а коли заснеш, — сон твій солодкий буде.

25. Не злякаєшся наглого страху, анї пагуби від безбожників, як на тебе спаде;

26. Бо Господь буде надїєю тобі, й стерегти ме, щоб за ногу не спіймався.

27. У нуждї помогти бідасї не одхиляйся, коли рука твоя здолїє се зробити.

28. Не говори твойму ближньому: Йди собі й прийди знов, завтра дам тобі, коли маєш при собі. (Бо не знаєш, що принесе день завтрішнїй.)

29. Не мисли зла тому, хто безпеч із тобою живе.

30. Не сварись із чоловіком, не маючи причини, як він тобі не заподїяв злого.

31. Не завидуй чоловікові, що поступає напастливо, й не вибирай для себе дороги його;

32. Бо гидує Господь переворотним, а з праведними у нього спільність.

33. Господнє проклятте на домівці безбожних, а праведних житло він благословить.

34. З недовірків Господь сьміється, покірним же дає він благодать.

35. Розумні одержать славу, а тих, що без ума, ганьба окрие.

ГОЛОВА 4.

Слухайте, діти, науку (мою) отецьку, і пильнуйте, щоб набіратись розуму;

2. Бо я добру науку даю вам; не покидайте ж того, що заповідаю вам.

3. Яж бо й сам був у панотця мого любимою дитиною, й неначе єдиною у неньки моєї.

4. І вчив мене панотець і мовляв мені: Вдержуй слова мої в серці; допильновуй наказів моїх і жий (щасливо).

5. Набірайся премудрості, набувай розуму; не забувай сього й не відхиляйся від речей з уст моїх.

6. Держися її, а буде вона охороною тобі; люби її, а буде вона обороною твоєю.

7. Головна се річ — мудрість: здобувай премудрість, і всім, що маєш, набувай розуму.

8. Над усе цінуй її, а вона підійме тебе високо; вона до честі доведе тебе, як пригорнешся до неї;

9. Вона вінцем ласк з'украсить голову твою, — придбає тобі пишний вінок.

10. Слухай, сину мій, і приймай слова мої, а умножаться літа життя твого.

11. Я тебе наставляю на дорогу мудрості, проводжу тебе по стежках незаблудних.

12. Пійдеш ними, — не тісно нозі твоїй буде, побіжиш — і не спотикнешся.

13. Держись цупко моєї науки, не занедбовуй, допильновуй її, бо вона життє твоє.

14. Не ходи стежкою безбожних і не любуйся дорогою лихих.

15. Покинь її, не ходи нею, відхиляйся від неї й простуй собі мимо;

16. Бо вони й не заснуть, як щось лихого не вчинять; сон покине їх, як не підставлять ноги кому небудь;

17. Бо вони їдять хліб беззаконності, а вино попивають (з добра), що насильством придбали.

18. Стежка праведних — се та зоря, що зорить рано вранці, і сьвітить яснійше та яснійше аж до повного дня.

19. А путь безбожників — темна темрява; вони не знають, де їм доведеться спіткнутись.

20. Сину! слухай слова мої з увагою пильно, прихиляй твоє ухо до того, що я промовляю;

21. Не давай їм з очей твоїх зникнути; заховай їх у самій середині в серці твойму.

22. Бо життє вони для того, хто їх знайде, і здоровлє для всього тіла його.

23. Бережи твоє серце, мій сину, над усе, що бережеться, бо з нього виходить усе, чим живемо.

24. Відкидай від себе лукавство уст, і зрадливість язика держи оддалік від себе.

25. Очі твої нехай просто позирають, і війки твої нехай справляються впрост навперед тебе.

26. Обдумуй стежку ногам твоїм, і всі ходи (вчинки) твої нехай будуть постійні.

27. Не звертай ні праворуч ні ліворуч, і держи твою ногу від зла далеко.

ГОЛОВА 5.

Мій сину! слухай уважно мудрості моєї і прихиляй ухо твоє до розуму мого,

2. Щоб заховав собі розсудок, та щоб уста твої хоронили розум. Не слухай хитрощів женщини;

3. Мед бо тече з уст чужої жінки, маснійша над оливу бесіда в неї;

4. Та наслідки від неї, як полин, гіркі, й гострі, як той меч обосічний.

5. Ноги її простують до смерті, ступні її доходять до безодні.

6. Як би ти захотів слідити за стежкою життя її, то (побачиш, що) дороги її — се манівці, й ти не розізнаєш їх.

7. Тим то, діти мої, слухайте мене й не відхиляйтеся від мови з уст моїх.

8. Держи дорогу свою далеко од неї, й до дверей її домівки не наближуйсь,
9. Щоб здоровля твого не оддав другій людині й літ твоїх мучителеві;
10. Щоб ти не годував чужих твоїм достатком, та щоб твої труда в чужий дом не переходили.
11. Навпослї ти будеш стогнати, як тїло твоє й снага твоя вичерпаєсь, —
12. Та й скажеш: О, чом же я ненавидїв науку, а серце моє не зважало на впоминання;
13. Чому я не слухав голосу вчителїв моїх, не нахиляв уха мого до наставників моїх;
14. Ось я трохи що не попав у всяке зло посеред збору й громади!
15. Пий воду з твоєї криницї, тую, що тече з власного колодязя.
16. Нехай джерела твої не розливаються по улицях, потоки твої по майданах;
17. Нехай вони тобі одному належать, а не чужим тобі.
18. Нехай тобі благословене буде джерело твоє, — і втїшайсь другинею молодощів твоїх,
19. Мов ланею любою, мов серною красною; її груди нехай впоюють тебе по всяк час, в любощах її кохайся заєдно.
20. Про що тобі, мій сину, лакомитись на чужу, й горнутись до грудей сторонньої?
21. Бо в Господа людські путї перед очима; він міряє всї стежки його.
22. Безбожника його ж безбожество вловляє, і в путах гріха свого седить він.
23. Він умирає без науки й в безумі свойму теряєсь.

ГОЛОВА 6.

Мій сину! коли ти за ближнього твого поручився й дав руку твою за другого, —
2. То ти звязав себе словами з власних уст твоїх, обіцянкою сам собі сїло накинув.
3. Вчини ж, мій сину, ось що, щоб звільнити себе, — бо ти попався в руки ближньому твому: йди, впади йому, твойму ближньому, в ноги;
4. Не дай твоїм очам нї сну, анї задрімати — війкам твоїм;
5. Рятуй себе, як серна, з руки, як пташка з рук птахоловця.
6. Йди, лїнивий, до мурашки, приглянься її дїланню, й навчись розуму.
7. Нема отамана у неї, нї наставника, нї зверхника;
8. А лїтом готує вона хлїб собі, збірає в жнива корм свій.
9. Докіль спати меш, лїнивче? коли ти встанеш зо сну твого?
10. Не довго поспиш, не довго дрімати меш, не довго полежиш, згорнувши руки;
11. А прийде, як волоцюга, біднота на тебе, й недоля твоя, мов той сїпака.
12. Чоловік лукавий, чоловік безбожний ходить із льживими устами;
13. Моргає він очима, потирає ногами, дає знаки палцями своїми;
14. У серцї ж у його омана; він придумує лихо по всяк час, розсїває незгоду.
15. За се нагло прийде погибель на него, буде, як стій, розбитий — без рятунку.
16. От шестеро речей, ненавидних у Бога, ба семеро, гидких душі його:
17. Се очі горді, язик, що лжу сплїтає, руки, що кров безвинну проливають,
18. Серце, що кує лихі задуми, ноги, що біжять скваппо до злого,
19. Се сьвідок, що ясить-видумує неправду, та незгоду між братями розсїває.
20. Храни, мій сину, що твій батько заповідає, й материної науки не цурайся;
21. На серцї їх собі по всї часи навяжи, повісь собі їх на шиї.
22. Як ходиш ти, нехай дорогу тобі вказують; як ти лежиш і спиш, нехай тебе чатують:
23. Бо заповідь — се твій сьвітильник, навчаннє — се сьвітло, дорога ж до жизнї — се докір і наука;
24. Щоб остерігати тебе од ледачої женщини, від підлестного язика чужої.
25. Не пожадай вроди її в серцї твойму, й не давай себе принадити морганнєм її;
26. Бо задля блудницї убожіють до

кусня хліба, а мужняя жена вловляє дорогу душу.

27. Чи жару ж набереш у пазуху, й не прогорить платтє твоє?

28. Чи пійдеш по жару, не спікши ніг собі?

29. Таке жде кожного, хто входить до жінки ближнього свого: хто доткнеться її, не буде без вини.

30. Про злодія ніхто байдужен не буває, хоч би він крав голодний, щоб попоїсти;

31. А вже як спіймається, то заплатить у семеро все; що має він в домівці, все втеряє.

32. Хто ж перелюбствує з жінкою чужою, ума в його нема; той губить душу свою, хто се чинить.

33. Побоїв і сорому набереться він, і безчесть його не зотреся.

34. Бо ревнованнє й лютість мужа не пощадить в день пімсти;

35. Не прийме він ніякого викупу й не вдовольниться, хоч би ти й як багато давав дарів.

ГОЛОВА 7.

Сину мій! хорони слова мої, й заповідї мої ховай у себе.

2. Хорони заповідї мої й жий, і науку мою, як зїницї очей твоїх.

3. Понавязуй їх на палцї собі, й понаписуй їх на скрижалях серця твого.

4. Скажи премудростї: Ти сестра моя! а розум назви рідним (братом).

5. Щоб вони давали острах тобі від жінки чужої, що мягкими словами промовляє.

6. Ось, я раз дивився кріз крату в вікно у моїй домівцї,

7. Та й побачив серед недосьвідних, — постеріг між молодими людьми нерозумного молодика,

8. Що йшов близенько її переулок і простував до будинку її при дорозї,

9. В вечірні сумерки, в нічній темряві й мороцї.

10. І ось — зустріч йому йде молодиця в блудничій одежі, і хитрим серцем,

11. Щебетлива й невгавуща; ноги її не втерплять перебувати в домівцї в себе:

12. То на улицї, то на майданї, і переулках кує вона зраду.

13. От і обняла його, поцїлувала та й каже без сорома в лицї:

14. В мене мирна жертва: сьогоднї я сповнила обітницї мої;

15. Тим і вийшла на зустріч тобі, щоб тебе відшукати, та й — знайшла тебе;

16. Постелю мою вслала я килимами, квічастими тканинами з Египту;

17. Почивальню мою запашила я миррою, алоєм та цинамоном;

18. Ходи ж, будем до самого ранку впиватись пестощами, насолоджуватись любовю;

19. Мужа бо дома нема, — вибравсь у далеку дорогу;

20. Сакву грошей забрав він із собою, вернеться, як місяць у повнї засьвітить.

21. Так і приманила його ласкавим щебетаннєм, взяла гору над ним солодкими словами.

22. Як стій, пійшов він за нею, як їде віл під обух, наче пес на ланцюг, наче олень під вистріл,

23. Покіль стріла не пробє печінок йому наскрізь; так бідна пташка летить на сїло, й не знає, що воно їй на погибель.

24. Слухайте ж, дїти, мене, принимайте до слів уст моїх.

25. Нехай не надиться твоє серце на її дороги, не блукайся стежками її:

26. Многих вона зранила й повалила й много сильних убила;

27. Дом її — се битий шлях у преисподню, ведучий в саме мешканнє смертї.

ГОЛОВА 8.

Чи ж премудрість не покликує, чи розум не зніма свій голос?

2. Вона стає на високих місцях, при дорозї, та на роздорожжях;

3. Вона кличе коло воріт при вві-ходї в місто, коло ввіходу в самі двері:

4. Люде, се до вас я покликую, до синів чоловічих мій голос!

5. Навчайтесь, нерозумні, мудростї, і ви, глупі — розуму!

6. Слухайте, бо я про важне говорити буду, й сама се правда, що уста мої виповідають.

7. Бо саму правду говорить язик мій,

а все, що безбожне, — гидота устам моїм.

8. Всї слова уст моїх справедливі; нема в них облуду анї омани.

9. Всї вони ясні тому, хто має розум, і справедливі для тих, що знання набули.

10. Прийміть мою науку над срібло раднїще, знаннє моє ви цінуйте над золото щире;

11. Мудрість бо над перли дорожша, й нїчо, що можна бажати, з нею не зрівнаєсь.

12. Я, премудрість, пробуваю з розумом і шукаю розважливого знання.

13. Страх Господень — значить ненавидїти зло; гордощі, високомірність, зла путь і двоязичні уста менї ненависні.

14. В мене рада й правда, я — розум, у мене сила.

15. Мною й царі царюють і праводавцї встановляють справедливість;

16. Мною правлять князї й вельможні, та всї суддї землї.

17. Люблю я тих, що мене люблять, і хто мене шукає, той знайде мене.

18. І богацтво й слава в мене, всї блага неминущі й справедливість;

19. Плоди мої лучші золота — золота найчистїйшого, а хісна з мене більше, як із найдобірнїйшого срібла.

20. Я ходжу шляхами правди, правосуду стежками,

21. Щоб подати тим, хто мене любить, справдешнє добро, й скарбівнї їх я наповнюю.

22. Господь мав мене перед розпочатком путей своїх, перш нїж що сотворив, з правіків;

23. Од вічности мене він помазав, від почину, перед настаннєм землї.

24. Я родилась, як ще не було безодень, як ще нїде джерела водою не дзюрчали.

25. Родилась, як ще з землї не воздвиглись гори, перше нїж горби постали;

26. Як іще він не сотворив нї землї, нї степу, нї грудок тих, що з них злїпивсь круг земний.

27. Як розпростирав він небо, була я там. Як він закруглював кружало безоднї,

28. Як хмари в горі згущав, як замикав джерела безоднї (надземної),

29. Як давав морю приказ, щоб води не переступали границь його, як він підвалини землї закладав, —

30. Тодї була я при йому строїтелькою, й була його радістю день за днем, веселячись перед ним увесь час,

31. Веселячись на земному крузї його, радість же моя була — дїти людські.

32. Проте ж, дїти, слухайте мене: й благословенні ті, хто стежок моїх пильнує.

33. Слухайте науки, й будьте мудрі, та й не одступайте від неї.

34. Блажен, хто слухає мене, й невсипущо перебуває день-у-день у воріт моїх, та стоїть на сторожі під дверима в мене!

35. Бо хто знайшов мене, знайшов життє, й одержить ласку від Господа:

36. Хто ж грішить проти мене, душі своїй той шкодить: всї, що цураються мене, люблять смерть.

ГОЛОВА 9.

Премудрість збудувала будинок собі, витесала сїм стовпів до него,

2. Заколола жертви, налила вина й приготовила стіл у себе;

3. Розіслала служебки свої, щоб покликали з городських висот:

4. Хто невчений простак, звертай сюди! а тим, що на розум убогі, сказала:

5. Прибувайте та їжте мій хлїб і вино моє пийте;

6. Покидайте дурноту, й живіте, та ходїте стежками, що вам розум укаже!

7. Хто хоче кепкуна навчати, наживе собі неславу, а хто докоряє безбожникові, сказу собі чинить.

8. Не картай кепкуна, бо зненавидить тебе; картай мудрого, а будеш йому любий;

9. Дай науку мудрому, — зробиться ще премудрїйшим, вмудряй праводушного, а він своє знаннє примножить.

10. Почин премудрости — страх Господень, а пізнаннє сьвятого — се розум;

11. Бо тільки через мене продовжиться вік твій і причиниться тобі років життя.

12. Коли ти мудрий, то мудрий єси собі на користь; коли ж пустун ти, тобі від сього шкода.

13. Женщина нерозсудлива, щебетлива й глупа невіжа,

14. Сїдає на стілцї вона в свойму будинку, на підвисшених місцях у містї,

15. Щоб кликати тих, що йдуть дорогою, що правими дорогами своїми ходять:

16. Хто неук, завертай сюди! а недоумкові каже:

17. Вода украдена солодша, й вкритий хлїб смашнїйший.

18. А він і не знає, що там самі мерцї, а ті, кого вона закличе, — в преисподнїй.

ГОЛОВА 10.

Розумний син свойму отцеві втїха, а син безумний — материне горе.

2. Не дають користї добра, неправдою набуті, правда же рятує од смертї.

3. Не дасть Господь голодувати правим, здобутки ж безбожних він їм вирве.

4. Біднїє, хто лїнивий на роботу, трудящая ж рука дає багацтво.

5. Хто лїтом жне, — се чоловік розумний; хто ж спить у жнива, той — чоловік безпутний.

6. Благословеннє над головою праведника, уста ж безбожника його насилство заціпить.

7. Память про праведника остане благословенна, їмя же безбожних огидне.

8. Мудрий приймає серцем заповіді, а безумний устами спотикається.

9. Хто ходить у правотї, ходить у беспецї; хто ж скривлює стежки, заслужить кару.

10. Хто моргає очима, розбуджує досаду, а глупий устами спотикнеться.

11. Уста праведного — се джерело жизнї, уста же безбожних неправедність ховають.

12. Ненависть сварнї роздуває, любов же всї гріхи покриває.

13. В устах розумного мудрість пробуває, на тіло ж безумного ціпок спадає.

14. Що мудрий знає, те він ховає, уста же дурного — се близька погибель.

15. Багацтво — се утверджене місто багатиреві, а злиднї — се страх убогому.

16. Праця праведного — для життя, надбаннє безбожника — на гріх.

17. Хто хоронить науку, той на дорозї до жизнї, хто ж відкидає докір, по бездоріжжу блудить.

18. Хто таїть ненависть, у того уста обманливі, а хто розсіває обмову, той дурний.

19. Многомовність не встережесь гріха, хто ж здержує язика — розумен.

20. Очищене срібло — язик праведника, серце же безбожних — се покидь.

21. Праведного уста навчають-пасуть многих, а дурні й мруть, не набравшись розуму.

22. Господня благодать — вона богатим робить, і горя з собою не приносить.

23. Чинити зло — безумному забава, розумний же її у мудростї знаходить.

24. За що безбожного страх обнимає, те його не мине, а праведних бажаннє сповниться.

25. Як буря пронесесь, так безбожного, немов на сьвітї й не було, а праведний — мов би на вічних підвалинах.

26. Що оцет зубам а дим очам, те лїнивий тим, що послугуються ним.

27. Господень страх днїв причиняє, безбожного ж лїта скоротяться.

28. Дожиданнє праведних — радість, а надія безбожних погибне.

29. Безвинному дорога Господня — твердиня, а страх беззаконникам.

30. Праведний по вік не схитнеться, безбожники ж не поживуть на землї.

31. Праведного уста родять мудрість, язик же злющий буде витятий.

32. Праведного уста знають, що добре й гарне, уста же безбожних добро на зло перевертають.

ГОЛОВА 11.

Невірна вага — се гидота у Господа; вірна вгодна йому.

2. За гордощами приходить сором; де покора, там мудрість.

3. Щирим буде провідницею їх безвинність, а зрадливих погубить їх лукавість.

4. Богацтво не поможе в день гніву, тільки правда спасе від смертї.

5. Правдивість рівняє праведному стежки його, безбожний же через свою безбожність гине.

6. Правдивого ратує з біди правда його, а беззаконників спіймає їх беззаконність.

7. Умре безбожний, мре з ним і надія його, чого ждуть беззаконні, те з ними погибне.

8. Праведник спасеся з біди, а намість його попадає в неї безбожник.

9. Устами губить зрадник ближнього свого, та праведники ратуються своєю прозорністю.

10. Як праведним щастить, радується місто, а як безбожникам погибель, бувають веселощі.

11. Словами добрими праведників росте у гору город, а устами безбожників занепадає.

12. Недоумок висказує погорду ближньому свому, а розумний чоловік мовчить.

13. Хто переносчиком живе, той таємницю виявлює, а вірний чоловік таїть справу.

14. Де нема управи, там занепадає народ, де ж райців досить, там йому дїється добре.

15. Біди собі напитує, хто за другого дає поруку; хто ж ненавидить поруку, той безпечен.

16. Жона обичайна славу здобуває, а трудящі приходять до богацтва.

17. Милосердний чоловік чинить добро душі своїй, а жорстокий замучує тіло своє.

18. Безбожний робить роботу безнадїйну-непевну; хто ж сіє правду, тому певна нагорода.

19. Праведність веде до життя, а хто простує до злого, простує до смертї.

20. Гидота Господу переворотні серцем, але любі йому, хто в невинностї ходить.

21. Можна заручити, що ледачий не уйде кари, а рід праведного буде захований.

22. Що в рилї у свинї золотий колець, те краса в женщини безумної.

23. Бажаннє праведних — одно лиш добро, дожиданнє безбожних — гнів.

24. Той сипле щедро, й йому ще прибуває, а другий на міру скупий, та й все біднїшає.

25. Добродїйна душа буде насичена; хто щедро надїляє, й сам надїлен буде.

26. Хто приховує вроджай, того клянуть люде, а на голову продаючого — благословеннє.

27. Хто дбає про добро, той знаходить ласкавість, а хто шукає зла, до того воно й приходить.

28. Хто лиш на статки вповає, той упадає, а праведні, як лист, зазеленїють.

29. Хто розстроює домівку свою, одержить в наслїдде вітер; і дурний буде рабом мудрого.

30. Доробок праведного — дерево жизнї, й мудрий пригортає серця.

31. Така відплата праведникові (вже на землї, а тим більше безбожному й грішникові.

ГОЛОВА 12.

Хто любить науку, той любить знаннє, хто ж гнївен за докір, той безрозумен.

2. Добрящий знайде в Господа ласку, а чоловіка підступного він осудить.

3. Не скріпить себе чоловік безбожеством, а корінь праведних не схитнеться.

4. Жена честивая — вінець чоловікові, ледача ж — мов та гниль у костях його.

5. Думки у праведних — про те, що правда, а задуми безбожних — зрада.

6. Безбожних слова — укладаннє засїдок, щоб кров пролити, уста ж праведних — щоб ратувати їх.

7. Доторкнись, нещастє безбожних — а вже й нема їх, а дім праведних стоїть.

8. О скілько розумний чоловік, хва

лять його, а переворотний серцем буде в погорді.

9. Лучше бути собі простим і заробляти на себе, нїж величати себе знатним, а не мати хлїба.

10. Праведний журиться й про життє скотини своєї, серце ж безбожних жорстоке.

11. Хто поле своє порає, той має достаток хлїба, хто ж гає марно час, той розуму не має.

12. Безбожний надиться на зло, немов полює, та корінь праведних держиться твердо.

13. Безбожний замотується в слова усть своїх; та праведник вийде з біди.

14. Із плодів усть своїх насичуєсь чоловік добром, і по вчинках рук його — нагорода йому.

15. Дурному шлях його здається простим, розумен же той, хто слухає поради.

16. Дурний досадує й зараз признається, розумний же мовчки скриває зневагу.

17. Хто говорить (на суді) те, що, знає, той говорить правду, у сьвідка же льживого — омана.

18. Инший пустослов ранить язиком, мов мечем, язик же мудрий — загоює.

19. Уста правдомовні во віки пробувають, а язик ложний — на хвилину.

20. Омана — в серці в тих, що лихо замишляють; а радость у тих, хто мир совітує.

21. Праведному біди нїякої не буде, а в беззаконників нещастя буде повно.

22. Гидота в Господа уста, що лож сплїтають, хто ж правду говорить, йому благоугоден.

23. Розсудливий чоловік ховає мовчки знаннє, дурного ж серце виголошує дурноту.

24. Трудящого рука доробиться панування, а лїнива буде підданою.

25. Туга в серцї придавлює людину, та слово приязне її розвеселяє.

26. Праведний показує ближньому свойму дорогу, а дорога безбожних веде його на манівцї.

27. Лїнивому свого влову не жарити, а добро людини роботящої має велику цїну.

28. На дорозї правди — життє, й нема на її стежцї смертї.

ГОЛОВА 13.

Син мудрий слухає батькової науки, а безпутний не слухає докору.

2. Із плодів уст своїх насичуєсь чоловік добром, душа же проступників — зло.

3. Хто стереже уста, той душу вберігає: хто ж рот свій широко отвирає, тому біда.

4. Душа в лїнивого жадає, та дармо, а душа трудящих засититься.

5. Праведний ненавидить ложне слово, а безбожник соромить і безчестить.

6. Безвинного в путях пильнує правда, а грішника губить безбожество.

7. Той за багатого себе скрізь виставляє, а справдї він нїчого немає; инший видає себе за бідного, а він пребагатий.

8. Багацтвом викуплює чоловік життє своє, а вбогий й грізьби не чує.

9. Сьвітло праведних весело горить, у безбожних же сьвічник потухає.

10. Між гордими — однї тільки сварки, а хто чинить усе за порадою — у тих мудрість.

11. Богацтво легко нажите пропадає, хто ж трудом дороблясь, намножує його.

12. Надія, коли довго тріває, мучить серце, а справджене бажаннє — се дерево жизнї.

13. Хто словом нехтує, той шкодить собі, а хто боїться заповіді, той має заплату.

14. Наука мудрого — се жизняна криниця; вона відвертає від сїтей смертї.

15. Добрий розум приносить приємність, дорога ж беззаконних пагубна.

16. Розумний з розглядом дїло робить, а дурний виносить на показ дурноту.

17. Безбожний посланець у біду попадає, а вірний посланець — ратунок.

18. Злиднї й стид тому, хто нехтує науку, хто ж підклоняється під докір, той буде в шанобі.

19. Як сповниться бажаннє, то любо

се душі; та дурним не любо відхилятись від злого.

20. Хто братаєсь із мудрими, буде й сам мудрий, хто ж заходить у дружбу з дурними, — зледачіє.

21. За грішниками гонить нещастє, а праведним добро в нагороду.

22. Добрий і внукам зоставляє достатки, а багацтва грішника передержуються для праведного.

23. Много хлїба родиться й на загонах убогих, та з них не один погибає через непорядок.

24. Хто жалує лозинки, ненавидить він сина, а хто любить сина, той з малку наказує його.

25. Праведний їсть до схочу, а черево безбожних терпить недостачу.

ГОЛОВА 14.

Жона розумна дом свій будує, безумна ж розвалить його своїми руками.

2. Хто ходить правою дорогою, той Господа боїться, чиї ж дороги криві, той про него не дбає.

3. В безумного в устах — бич гординї; мудрих же уста оберігають їх.

4. Де воликів нема, порожні там і ясла; а хороший вроджай від сили волів.

5. Правдливий сьвідок неправди не говорить, а ложний сьвідок наговорить багато неправди.

6. Шукає мудрості безпутний та й не знаходить, а мудрому знаннє легке.

7. Іийди геть від того, хто розуму не має, в кого невидні тобі уста розумні.

8. Мудрість розумного — свою дорогу знати, дурнота ж безумних — збиватись із дороги.

9. Недоумки з гріха сьміються, а між праведними — ласкавість.

10. Журбу душі своєї всяке серце знає, і в радощі його чужому не мішатись.

11. Будинок беззаконних розпадеться, а доброго намет, знай, процьвітати буде.

12. Доволї є шляхів, що нам здаються праві, та конець їх — се дорога до смерті.

13. І при сьміху болить нераз серце, та й кінцем радощів буває смуток.

14. Чоловік із ледачим серцем насититься з поступків своїх, а добрий — зо своїх.

15. Безумний віри йме всякому слову, а розумний вважає на дороги свої.

16. Тямущий злого, знай, опасливо боїться, безумний же буйний і надієн сам на себе.

17. Чоловік-горячка, буває, що й дурницю зробить, хто ж нарочно чинить зло, — ненависний.

18. Невіжі унаслїдують дурноту, розумні же вквітчаються знаннєм.

19. Ледачі добрим уклоняться низенько, а й безбожні — в воротях праведника.

20. Бідного не любить навіть рідня його, а в богатого повно приятелїв.

21. Грішить, хто ближнїм гордує, а благословен той, хто до вбогого милосердний.

22. Ті помиляються, що задумують зло, любов і віра тим, хто думає про добре.

23. З усякої працї є користь, а з пустого балакання хиба тільки шкода.

24. Вінець мудрих — їх багацтво, а дурощі дурних — дурощами й остануть.

25. Сьвідок правдомовний рятує душі, а льживий тільки багато льжи насплїтає.

26. В Господнїм страсї кріпка надія; всїм синам своїм він — утечище.

27. Господень страх — се джерело жизнї; він відвертає від западень смерті.

28. Величен царь тодї, як люд великий лїчбою, як же омаль людей — біда князеві.

29. Терпеливий чоловік показує великий розум, а хто на гнів палкий, виявлює дурноту.

30. Лагідне серце життє для тїла, а завистъ зжерає й кості.

31. Хто вбогого тїснить — творця його зневажає, хто ж Бога чтить, бідного спомагає.

32. Безбожний за зло своє буде відкинен, а праведний і при смерті має надію.

33. У серці в мудрого мудрість спочиває, та й між неуками дає про себе знати.

34. Праведність підносить у гору народ, а безбожність — сором народів.

35. Ласкавість у царя — до слуги розумного, а гнів його на такого, що стид йому робить.

ГОЛОВА 15.

Відказ лагідний гнів палкий гасить, а зневажливе слово розбуджує лютість.

2. Язик мудрих подає добрі відомості, а уста безумних мелють лиш дурниці.

3. Господні очі скрізь по сьвіту позирають, і доброго й лихого вони вбачають.

4. Лагідний язик — се дерево жизні, а необузданий — пригноблює духа.

5. Дурний нехтує отецьку науку, хто ж вважає на докір, — добрий розум має.

6. В дому в праведного — достаток добра, а в доходах безбожного — самий хиба розстрій.

7. Уста мудрих ширять знаннє, та не так серце безумних.

8. Жертва безбожних — гидота Господеві, молитва ж праведних угодна йому.

9. Противна Господу безбожного дорога; хто ж ходить дорогою правди — сей йому любий.

10. Страшенна кара тим, хто праву путь покине; й хто ненавидить докір, — погибне.

11. І преисподня й ад явні Господеві, а надто — серця синів людських.

12. Не любить ледарь тих, хто його картає, та до мудрих він також не пійде.

13. Веселе серце чинить і лице веселим, а як туга в серці, то і душа ниє.

14. Розумне серце шукає знання, уста ж безумних дурницями живуть.

15. В нещасного всї днї сумнії, у кого ж серце веселе, тому що дня гостина.

16. У страсї Божому й мале далеко лучше, анїж скарби великі в тревозї.

17. Смачнїйша мисочка капусти, да з любови, анїж з приправою ненавистї теля товсте.

18. Палкий чоловік доводить до сварки, а лагідний втихомиряє незгоду.

19. Лінивого дорога — мов тернєм встелена, дорога же праведних — гладка.

20. Розумний син отця свого звеселяє, дурний же чоловік і матірю помітає.

21. Дурницї — радощі безумному, а чоловік розумний ступає правою дорогою.

22. Без поради розпочате діло розбиваєсь, як же порадників доволї, воно остоїться.

23. Радість чоловікові — (розумний) відказ із уст його; слово в час сказане — яке воно любе!

24. Путь життя мудрого веде вгору, щоб відбитись йому від пропасті в низу.

25. Дім надутих розвалить Господь, а межу вдовину утвердить.

26. Гидота Господу задуми ледачих, слова же невинних любі йому.

27. Зруйнує дом свій, хто любить підкупство, а жити ме, хто ненавидить гостинцї.

28. Обдумує відказ праведного серце, уста же безбожників вимітують зло.

29. Далекий Господь од безбожних, молитву ж праведних він слухає.

30. Ясний погляд веселить серце; приятна новина тучить навіть костї.

31. Ухо, уважне до науки жизнї, пробуває між мудрими.

32. Хто відкидає упомин, — не дбає про свою душу; хто ж уважний на докір, — набуває розуму.

33. Страх Господень навчає мудростї, й славу випереджує покора.

ГОЛОВА 16.

Чоловік укладає в свойому серцї, від Господа ж залежна відповідь язиком.

2. Всї путї чоловіка чисті в очах його, Господь же на вазї важить душі.

3. На Господа в твоїх дїлах і справах здайся, то й задуми твої спевняться нехибно.

4. Все сотворив Бог про себе, ба й безбожника — на день його горя.

5. Всякий гордий серцем — гидота в Господа, можна заручити, що без кари не обійдеться.

6. Милосердєм і правдою обмиваєсь

гріх, і страх Господень одводить од зла.

7. Як чоловікові путї приятнї Богу, так мирить він із ним і ворогів його.

8. Лїпше не многе з правдою, анїж з кривдою добутки превеликі.

9. Обдумує свій путь людськеє серце, та Господь править ходом його.

10. В царських устах — слово пророче; уста його не мають помилятись в судї.

11. Вірна вага й мисочки вагові у Господа, в його й усї камінцї вагові в саквах.

12. Ненавидне царям людей безбожних дїло: бо правдою стоїть престол твердо.

13. Правдивиї уста цареві до вподоби, й говорючого правду він любить.

14. Царська досада — се вістун смертї, та мудрий чоловік улагодить його.

15. В ясному погляді царському — життє, й ласкавість його — мов довго дожиданий дощ.

16. Придбати собі мудрість — се лучше над золото, й набути розум — се дорожше над добірне срібло.

17. Путь праведних одвертаєсь від зла; той береже душу свою, хто береже путь свій.

18. Попереду погибелї йде гординя, а поперед упадку — надуте серце.

19. Лучше з тихими духом смирятись, нїж з гордими здобич паювати.

20. Хто веде дїло розумно, той знаходить щастє; блажен, хто в Господї надїю має.

21. Розсудливим назвуть того, в кого мудре серце, та красномовність додасть ваги ученостї.

22. Криниця жизняна — розум у розумних, а ученість безумних — дурощі.

23. Серце в мудрого чинить язик його мудрим; воно й губам його в промові помагає.

24. Приятна мова — се текучий мід із соту; солодкий він душі, і мов лїк для костей.

25. Бувають путї, що здаються простї, та конець їх — дорога до смертї.

26. Працюючий працює для себе, бо примушує рот його до того.

27. Лукавий чоловік задумає лихо, й в устах у його — мов огонь жерущий.

28. Зрадливий чоловік сїє незгоду, а доносчик і приятелїв розводить.

29. Чоловік підступний ближнього з путя звертає, й веде його на лиху дорогу;

30. Він жмурить очі, придумує зраду; закусує губи, — ось готове ледарство.

31. Вінок величнїй — волоссє біле, коли знайдеся на праведній дорозї.

32. Довготерпеливий дужший від силача; себе гамувати — се більш, нїж місто звоювати.

33. У полу кидається жереб, та випад його від — Господа.

ГОЛОВА 17.

Шматочок сухаря та мир до його далеко лучше, нїж хата, повна порізаного скоту, з сварнею.

2. Слуга розумний старшує над безумним сином, і між братами він спадок роздїлить.

3. У горнї й в огнї очищаєсь золото й срібло, Господь же витрібовує серця.

4. На злющу мову лиш падлюка вважає; лукавий слухає зрадливого навчання.

5. Хто вбогого поругає, той творця його зневажає; кого нещастє звеселяє, той не зістанеться безкарен.

6. Вінець людей старих — сини синів, унуки, а слава дїтей — родичі їх.

7. Дурному не личить поважная мова, тим меньше значньому уста неправдливі.

8. Гостинець — се дорогий камінь у того, що вміє ним владати; куди нї обернесь, пощастить йому.

9. Хто провину покриває — любови шукає, хто ж про неї все згадує — друга відвертає.

10. Розумного докір більше доймає, нїж дурного сто вдарів.

11. Хто бурить — у того тільки лихе на думцї; на його посланий буде ангел без милосердя.

12. Лучше стрітити ведмедицю, що їй дїтей взято, нїж дурного з його дурнотою.

13. Хто за добро платить злом, від того домівки не відойде зло.

14. Почин до сварки — як прірва води; покинь же сварку, нїм ще розгорілась.

15. Хто грішного правдить і правого винуватить, — оба вони гидота Господеві.

16. Про що скарби в руках у дурня? щоб придбати собі мудрість, — на те в його нема ума.

17. Друг любить про всяк час, і, як брат, зявиться він, коли спаде нещасте.

18. Чоловік малоумний дає руку й ручиться за ближнього свого.

19. Хто любить сварку, той любить і гріх; а хто надто високо піднїмає ворота свої, шукає упадку.

20. Підступне серце не знайде добра, й язик лукавий впадає в біду.

21. Хто дурня зродив — то собі на горе; отець безумного не зазнає радощів.

22. Веселе серце — як лїк, добродїйне, а дух сумовитий висушує й костї.

23. Дарунки з пазухи бере безбожний, щоби скривити стежки правосуду.

24. В розумного мудрість — перед очима, дурного ж очі — на концї землї її вбачають.

25. Безумний син — отцю свойму гірка досада, ще гірше горе він матері своїй.

26. Не гарно се, на правого вину спихати, як і бити* старшину за суд справедливий.

27. Розумний — хто в словах здержливий, і мудрий той, в кого кров холодна.

28. І дурень, як мовчить, здається бути мудрим, а як уста стулить, — навіть розважливим.

ГОЛОВА 18.

Своєвольний всього забагає; він устає проти всього, що каже розум.

2. Дурний не любить знання, хиба тільки, щоб повеличатись дотепом.

3. З безбожником приходить і погорда, а з безчесним — сором.

4. Слова в устах мужа — глибокії води; з джерела мудростї — широкий потік.

5. Вважати на особу безбожного — се дїло погане, тим паче, щоб праведного повалити на суді.

6. Безумного уста вдаються у сварку, а його слова викликують бійку.

7. Беспутнього язик — погибель для него, а уста його — се сїть на душу його.

8. Нашептані слова — неначе лакітки, а все ж вони до дна у череві доходять.

9. Недбалий в своїй роботї — се рідний брат розтратника.

10. Імя Господнє — се кріпка тверджа; втече праведник у неї, і він безпечен.

11. Багатому скарби здаються кріпким містом, він уважає їх за високі мури.

12. Перед упадком гордуватїє серце в чоловіка, а перед славою — покора.

13. Хто, не вислухавши, відповідає, той дурень і стид на його спадає.

14. Дух в чоловіцї підпирає немочі його, а дух прибитий — хто може піддержати його?

15. Розумного серце здобуває знаннє, й мудрих ухо, знай, про знаннє тільки дбає.

16. Дарунок розширює чоловікові дорогу, ба й до панів великих його допускає.

17. Первий в свойму спорі — правий, та приходить його противник, й перевірює справу.

18. Жереб скінчить позиванку, він чинить розсуд і між панами.

19. Розгнїваний брат — як утверджене місто, а звяга (з ним) — як засови в замку.

20. Плодом уст чоловіка наповнюєсь черево його; що його уста зродять, тим він насичуєсь.

21. Смерть і життє — в руцї язика, й хто любить його, їсти ме плоди його.

22. Хто знайшов добру жону — знайшов добро й одержав ласку від Господа.

23. Убогий, благаючи, говорить; багатий промовляє згорда.

24. Хто хоче приятелїв мати, мусить і самий приязним бути; друг буває од брата прихильнїйший.

* словами.

ГОЛОВА 19.

Убогий в своїй невинностї лучший, анїж багач із ложними устами, а до того дурний.

2. Не добре душі без знання, й хто поквапний ногами, спіткнеться.

3. Безумність чоловіка скривляє дорогу його, та ще й на Господа він серцем нарікає.

4. Багацтво друзїв много прихиляє, а бідного й один покидає.

5. Ложний сьвідок не уйде кари, й хто сплетає лжу, рятунку не знайде.

6. Багацько тих, що, знай, шукають ласки в значних, і кожен друг тому, хто дає гостинцї.

7. Убогого ненавидять і брати його, а надто кидають його (богаті) друзї; біжить за ними, щоб поговорити, та й те надармо.

8. Хто розуму здобуває, любить свою душу; хто розважливий — находить добро.

9. Ложний сьвідок покаран буде, й хто брехню сплїтав — погибне.

10. Не личять дурневі роскоші, а ще меньше слузї — старшованнє над князями.

11. Розвага чинить чоловіка повільним до гнїву, й слава для його — вирозумілість на проступки.

12. Царський гнїв — як би рик лева, а його ласкавість — мов роса на зелень.

13. Дурний син — гризота отцеві, а сварлива жінка — мов вода крізь кришу текуча.

14. І дом і майно — спадщина по родителях, а розумная жона — від Господа.

15. Лїнь наводить сонливість, і недбала душа терпїти ме голод.

16. Хто заповідь певнить, береже свою душу, кому ж байдужні путї його, той погибне.

17. Хто чинить добро вбогому, той Богу позичає, і він нагородить йому добродійство його.

18. Карай твого сина, покіль є надїя, й не трівожся криком його.

19. Гнївливий нехай прийме кару, бо як пощадиш його, то доведеться тобі це нераз карати його.

20. Слухай поради й приймай докори, щоб через те опісля статись тобі мудрим.

21. Багацько задумів у серцї чоловіка, та станеться те, що призначив Господь.

22. Радість чоловікові, що любить добро чинити, а вбогий чоловік лучший, як льживий.

23. Господень страх веде до жизнї, й хто має його, все буде довольний, та й зло не досягне його.

24. Лїнивий спускає руку свою по чашу, та тяжко йому донести її до рота.

25. Скараєш зрадливого, то й неук стане осторожним; скартаєш розумного — він ще порозумнїє.

26. Хто батька нехтує й матір проганяє, — той син ледачий й безчесний.

27. Не слухай, мій сину, підшептів, доводячих до відвернення від слів розумних.

28. Лукавий сьвідок глузує з суду: уста беззаконних пожирають неправду.

29. На зрадливих готові суди, а на тїло безумних — удари.

ГОЛОВА 20.

Вино — зрадник; напитки — буйність; хто на них надиться — безумний.

2. Царська грізьба — як би рик левин; хто його до гнїву будить, шкодить собі самому.

3. Хто сварку залишує, той честь здобуває; кожен дурень до сварки горячиться.

4. Лїнивий в осени не оре й не скородить; розглядаєсь лїтом — аж нема нїчого.

5. В серцї людськім задуми — мов вода глибока, та чоловік розумний вичерпає її.

6. Многих людей величають милосерними, та правдивого чоловіка хто находить?

7. Праведник ходить в своїй невинностї: щасливі й дїти його послї його.

8. Коли царь самий на судейському престолї засїдає, то й все ледаче очима своїми розганяє.

9. Хто може сказати: Серце я очистив, — я чистий від гріха мого?

10. Не однакова вага, не однака міра, одно і друге — гидота Господеві.

11. Можна вже хлопя пізнати з того, чим занимається, чи праві і чисті будуть учинки його.

12. Ухо, що чує, й око, що бачить — одно й друге сотворив Господь.

13. Не люби спати, щоб не дознав злиднів; май отворені очі, й будеш наїден хлїбом.

14. Не добре! пусте! гудить, хто купує, а як одійде, — хвалиться.

15. Буває много золота й перел, та найдорожша знадоба — уста розумні.

16. Бери одежину його, бо він ручавсь за чужого; за приблуду бери від його заліг!

17. Солодкий зразу чоловікові хлїб, неправдою нажитий, та й на вгослї в його ротї піску повно буде,

18. Задуми вдаються аж по добрій радї, а по радї ще далї воюйся.

19. Хто переносить і відкриває тайни, та рот широко отвирає, з тим не братайся.

20. Хто лихословить отцеві й матері своїй, того сьвічник погасне в глухій темряві.

21. Майно, зразу скоро набуте, не буде опісля благословенне.

22. Не говори: „За зло я самий віддам“; полиши се Господеві, — він охоронить тебе.

23. Гидота Господу вага лукава, та й невірна міра — йому противна.

24. Всї ступнї людські Господь справляє; чоловікові ж — як узнати дорогу свою?

25. Се сїть людинї — скваппо обіт складати, а послї обіту — роздумовати.

26. Мудрий царь вивіє безбожних, а потім колесом своїм по них покотить.

27. Господень сьвічник — се дух чоловічий, що вивідує всї глибини серця.

28. Любов і правда царя оберегають, престола він свого любовю підпирає.

29. Слова молодих — їх сила, а окраса старих — їх сивий волос.

30. Рани від побоїв — се лїк проти зла, та й удари, що доходять аж до самої утроби.

ГОЛОВА 21.

В руках у Господа цареве серце; як розтоки води, він їх, куди захоче, справляє.

2. В очах у людини путь її здається шляхом правим, Господь же на вазї всяке серце важить.

3. Як хто чинить правду й правий суд, се подобаєсь Господу більше, нїж жертва.

4. Дивитись на людей високом згорда оком і серцем надутим — се гріх.

5. Гадки трудящого змагають до багацтва, а хто поквапний, терпить недостачу.

6. Надбане добро язиком льживим — се проминаючий подих, се погибельні сїти.

7. Насильство злюк лихих саме їх погубляє, вони зареклись, не хоронити справедливість.

8. Дорога в грішника крива, а хто чистий, того поступки праві.

9. На криші в кутку далеко лучше жити, анїж із жінкою сварливою в сьвітлицї.

10. Безбожного душа бажає зла; не найде змилування в очах його навіть приятель його.

11. Як карають зрадливого, то й неук зрозумнїє, а як розумного навчають, він приймає науку.

12. Праведний назирає дом безбожного, як безбожні попадають в нещасте.

13. Хто чує крик і плач убогого байдужно, той сам кричати ме, й вислуханий не буде.

14. Гостинець, тайкома даний, гасить гнів, і дар у пазуху — велику досаду.

15. Правий суд — се радість праведному, а страх лиходієві.

16. Чоловік, що зійшов з путя розумного, між мертвими опиниться.

17. Хто любить веселощі, той збіднїє, а хто вино й товщ — тому не збогатїти.

18. Викупом буває за праведного безбожний, й за правого — лукавий.

19. В пустинї одиноко відраднїйше жити, нїж із сварливою жоною й сердитою.

20. В господї мудрого — омаста й

достатки, яких забажає, а дурний чоловік все те прогайнує.
21. Хто справедливий і милосерний, знайде той життє, правду і повагу.
22. Мудруй здобуває місто хоробрих, і валить твердинї, що на них вповали.
23. Хто стереже уста свої й язик свій, той од біди життє охороняє.
24. Надутий лиходїй — без'умом зовуть його — порпаєсь в попелї гординї.
25. Жаданнє лїнивого вбє його, бо приложити рук не хоче нї до чого;
26. Що дня його кортить їда, а праведний дає, не жалує нїчого.
27. Гидота Господу безбожників жертва, а надто, як її в лукавстві приносять.
28. Ложний сьвідок погибне, а чоловік, що говорить те, що знає, буде все говорити правду.
29. Чоловік безбожний не має стиду в лицї свойму, людина ж праведна путя свого не скривить.
30. Нема премудрості, нї розуму, нї ради в того, хто противен Господеві.
31. Коня готують на день бою, та побіда — від Господа.

ГОЛОВА 22.

Добре ймя лїпше над велике багацтво, й добра слава дорожша над золото й срібло.
2. Богач і бідний стрічаються все з собою; того й сього создав Господь однако.
3. Заздалегідь біди розумний стережеться, простак іде собі байдужен, і бідує.
4. За покорою йде страх Господень, багацтво й честь і життє.
5. Тернина та сїлки лукавому по стежцї, а хто береже душу, держись од них далеко.
6. Настав на добру путь малого, — а й старим він не зверне з неї.
7. Над злиденним багач панує, хто в кого у довгу, в того він в неволї.
8. Хто посїє неправду, буде жати біду, й палиця гнїву його зникне.
9. Милосердний буде благословенний, бо спомагає вбогого хлїбом своїм.
10. Прожени геть зрадливого, а пійде з ним незгода, й зникнуть сварня й бійка.
11. Хто серцем чистий, в того й уста щирі; тому й сам царь другом.
12. Очі Господні мають знаннє всього, а слова проступника він в нїщо обертає.
13. Лїнивий каже: „Он лев на улицї! серед майдану вбють мене!“
14. Блудничині уста — глибока яма, той впаде туди, на кого Господь прогнїваєсь.
15. Дурнота впилась молодикові в серце, та навчаюча лозина прожене її від його.
16. Хто кривдить убогого, щоб умножити своє багацтво, той віддасть ще багатшому, й збіднїє.
17. Прихили ухо твоє до слів премудрого, й оберни серце твоє до знання мого;
18. Бо втїха тобі буде, коли ховати меш їх в серцї в тебе, та коли вони будуть і в устах твоїх.
19. Про те, щоб уповав на Господа, я оце й навчаю тебе, а ти міркуй собі.
20. Чи я ж бо не писав тобі нераз — подаючи ради й науки,
21. Щоб навчити тебе слів чистої правди, щоб умів переказати слова правди тим, що тебе (по неї) послали?
22. Не граб убогого за те, що він убогий, і не тїсни злиденного в воротах*, —
23. Господь бо в справі їх вступиться за ними, і вирве у грабителїв душі їх.
24. З гнївливим не дружись, і з сердитим не кумайсь,
25. Щоб не привик і сам їх стежками ходити та й не надів петлї на душу свою.
26. Так не чини, як ті що ручаться, і чужі довги беруть на себе;
27. Бо, як не буде чим у тебе заплатити, то про що доводити себе до того, щоб забрали постіль твою з під тебе?
28. Не пересувай межі давнезної, що провели батьки твої.
29. Бачив ти коли чоловіка зручно-

---

* На суді в воротах, де в давнину відбувались суди.

го в справах своїх? Такий буде перед царями стояти, а не простим служити.

ГОЛОВА 23.

Коли засядеш їсти з князем у купі, то вважай добре, як стоїть перед тобою страва;

2. Вложи собі хоч би ножа в горло, коли ти надто ласий.

3. На ласощі його не надься: се оманлива страва.

4. В достатки не силкуйсь великі вбиватись; залиши такі гадки твої.

5. Подивишся на них, а їх уже й немає; багацтво бо собі, мов крила, поробить, та, не мов орел, ід небу полине.

6. Не їж страви у скупаря зависного й не надься на ласощі його;

7. Бо які нещирі мисли в його, такий і він: „Іж і пий!" — припрошує він, а серце його не при тобі.

8. Шматок, що з'їв, рад будеш вернути, й добрі слова твої ти надармо втратиш.

9. При дурневі не говори, він бо знехтує розумні речі твої.

10. Давньої межі не пересувай й не вривайся в сирітське поле,

11. Заступник бо в них сильний; він вмішається в справу їх проти тебе.

12. Прихили серце твоє до науки, й уши твої — до слів розумних.

13. Не караним твого хлопця не лишай; як укараєш його лозиною — він не вмре;

14. Ти покараєш його лозиною й врятуєш душу його од преисподньої.

15. Мій сину! коли серце в тебе буде мудре, то й моє серце буде радіти;

16. Ба й все внутро моє буде веселитись, коли уста твої говорити муть право.

17. Не завидуй в серці ледачим; нехай по всяк день перебуває воно в страсї Господнїм;

18. Бо є будущина, й надія твоя не буде марна.

19. Слухай, сину мій, і будь мудрим, та справляй серце твоє на дорогу праву.

20. Не бувай між тими, що впиваються вином, анї між тими, що переїдаються мясивом, —

21. Пяницї бо й немірні з'убожіють, а довге їх спаннє вбере їх у лахи.

22. Слухняним батьку будь, що від него родився, не нехтуй неньки, хоч вона буде вже й старенька.

23. Купуй правду, й не збувай мудрості, науки й розуму нї за які достатки.

24. Отець праведного веселиться, і хто мудрого вродив, радуєтся ним.

25. Нехай же радіє й твій отець, і ненька, що тебе зродила, нехай веселиться.

26. Оддай менї твоє, мій сину, серце, а путь мою нехай твої стережуть очі.

27. Блудниця — се глибока пропасть; тїсний колодїзь — чужая жінка;

28. Мов харцизяка, вона засїдає, й намножує між людьми переступників.

29. У кого зойки? у кого стогін? у кого сварка? у кого горе? хто ранить без причини? в кого червоні очі?

30. У тих, що при винї седять довго, у тих, що в напитках дошукуються аж гущі-приправи.

31. Не призирайся вину, як у кубку грає, як гарно сьвітиться й легко осїдає!

32. Опісля воно укусить, як гадюка, мов гаспид-василиск, отрути впустить.

33. Очима будеш ти на жен чужих дивитись, і серце в тебе розворотне промовить,

34. І будеш ти, як той, що дремле серед моря, мов той, що в горі спить на щоглї;

35. Били, мовляв, мене, а мене не болїло, товкли мене, я ж того не чув; як розбуркаюсь, то знов почну того ж шукати.

ГОЛОВА 24.

Нехай тебе до злих людей не поривае, анї бажай товаришувати з ними,

2. Бо в серцї в них насильство, а уста їх говорять лихе.

3. Мудрістю уладжуєсь дім, і розумом скріпляєсь,

4. Знаннє же сповняє внутро його всяким дорогим і прекрасним майном.

5. Мудрий чоловік потужен, і розум піддержує силу в чоловіка.
6. Тим то й війну веди з розвагою, а добрий конець буде, як буде доволї нарад.
7. Про дурного мудрість — річ надто висока, й в брамі* нї пари він із уст не пустить.
8. Хто задумає заподїяти лихо, того й лиходїєм називають.
9. Помисл дурноти — гріх; зрадник — людям гидота.
10. Коли ти в бідї показавсь безсилком, то бідна сила в тебе.
11. Рятуй тих, що їх на смерть ведуть, а тих, що їх засуджено на страченнє — чи ж покинеш їх?
12. Скажеш може: Ми про се не знали! Та, може, й той не знає, що вивідує серця? Той, що дивиться тобі в душу, той се знає, й відплатить чоловікові по вчинках його.
13. Їж, сину мій, мед, бо він смачний, й крижку, бо солодка вона піднебенню:
14. Оттаке й спізнаннє мудростї для душі твоєї. Як ти вже знайшов її, то й придбав будущину ти, й надія твоя не даремна.
15. Безбожний! не задумуй лиха на домівку праведного, й не пустош місця спокою його,
16. Бо праведний впаде сїм раз — і встане, безбожні же впадуть у погибель.
17. Як ворог твій впаде, не радуйсь, і не веселись у серцї, як він спотикнеться;
18. А то побачить Господь і невгодно буде воно йому, й одверне гнїв свій від його.
19. Не сердься на лиходїїв, і не завидуй безбожним,
20. Бо лихого будущина пропаща, а сьвітильник безбожних загасне.
21. Мій сину! Господа й царя твого страхайся; з ворохобниками не товаришуй,
22. Бо нагло прийде погибель від них, — і біду від обох — хто її наперед узнає?
23. Сказано ще й се мудрими: Зважати в суді на особу — се погано.

* На судї між мудрими.

24. Хто винуватому скаже: „Ти невинен", того кляти ме люд, того зненавидить народ;
25. Хто ж викаже його вину, тих будуть любити й благословити.
26. Хто відказує по правдї, наче в уста цїлує.
27. Упорай перш твої поза домом справи, упорай перш усе на твойму полі, а тодї вже й в твоїй домівцї розпоряджуй.
28. Не будь льживим на ближнього твого сьвідком; чого ж бо тобі оманювати устами твоїми?
29. Не говори: Як він менї вчинив, так само й я йому вчиню: відплачу чоловікови по вчинкам його.
30. Йшов я раз попри поле чоловіка лїнивого, й уз виноградний сад чоловіка скупоумного:
31. Дивлюсь — терниною все позаростало, земля кругом кропивою окрилась, а камінна огорожя розвалилась.
32. Споглянув я й взяв се до серця, споглянув та й навчивсь такій пересторозї:
33. Не довго будеш спати, не довго дрімати; не довго — згорнувши руки, полежиш, —
34. Аж ось прийде, мов прихожий, вбожество твоє, й нужда твоя — мов чоловік оружний.

ГОЛОВА 25.

І се теж приповістки Соломонові, що їх позбірали вчені мужі Езекії, царя Юдейського:
2. Господня слава в тому, щоб справи в тайнї скривати, а честь царів — розвідувати дїло.
3. Як неба висота й землї глибина, так серце у царів — невідоме.
4. Віддїли жужелицю від срібла, а вийде у срібленника (чистий) посуд:
5. Віддали од царя неправедника, а правдою престол його стояти буде.
6. Не величайсь перед царем і на місцї для князїв не становись;
7. Бо красше, коли тобі скажуть: „Ходи сюди висше", анїж би тебе понижено перед значним, що його вбачали очі твої.
8. Судитись не хапайсь, бо що робити будеш, як вкінцї супротивник твій засоромить тебе?

9. Судися з противником твоїм, але тайни його не зраджуй,

10. Щоб хто не насьміявсь із тебе, се почувши, а тоді не слава твоя все буде на тобі.

11. Як золоті яблочка на прозорій срібній тарілці, так слово, сказане до ладу.

12. Як перстень золотий, й дорога прикраса, так мудрий докірник уважному уху.

13. Чим у жнива сніжна прохолода, тим є вірний посланець тому, хто його послав; він приносить відраду души свого пана.

14. Як хмари й вітри без дощу, так чоловік, що голосно говорить про дарунки, яких не дає.

15. Лагідність прихиляє ласку вельможних, і мягкий язик ломить тверду кістку.

16. Коли знайшов ти мед, так їж до схочу, та гляди, щоб з переситу не довелось, його вернути.

17. Не вельми то вчащай до дому твого друга, а то переситиш його й станеш ненавистним.

18. Що молот і меч та гострая стріла, те чоловік, що ложно сьвідчить на ближнього свого.

19. Що зуб спорохнілий та нога болюча, те саме надія на невірного в день нужди.

20. Роздягти в день холодний, й налити оцту в рану, — все одно, що сьпівати пісні зжуреному серцю.

21. Голоден ворог твій, ти хлібом нагодуй; а хоче пити він, подай води напитись;

22. Тим бо збереш жаруче угле на голову йому, й Господь се нагородить тобі.

23. Північний вітер дощ наганяє, а потайний язик сердиті лиця робить.

24. Лїпше жити в кутку на крівлї, нїж з жоною сварливою у широкій хатї.

25. Як прихолодная вода души у згазї, так добра звістка з далекої країни.

26. Як скаломучений колодїзь чи криниця, так правий, що тремтить перед безбожним.

27. Як нездорово їсти надто много меду, так добуватись слави — не є славою.

28. Що місто отворене й без муру, те — чоловік, що не панує над духом своїм у мові.

ГОЛОВА 26.

Як лїтом сніг, а в жнива дощ, так дурневі почесть не лицює.

2. Як пурхне горобець і ластівка полине, так і незаслужене проклятте прогуде.

3. Як пуга на коня, як на осла лозина, так на дурних ломака.

4. Не відказуй безумному по дурному, щоб не стався похожим на його.

5. Не відказуй безумному по дурощам його, щоб він не вважав себе мудрим ув очах своїх.

6. Той ноги сам собі підрізує на свою муку, хто розпорядок свій дає через дурного.

7. Як ноги в кривого підоймаються не рівно, так само й приповість в устах безумних.

8. Що камінь дорогий укладати в пращу, те саме — дурневі віддати шану.

9. Що в пяного в руцї колючая тернина, — те приповість ув устах дурного.

10. Розумний господарь усячину сам робить, дурний наймає всїх, кого де нї зустріне.

11. Як пес вертаєсь до блювотини своєї, так дурний повторяє дурощі свої.

12. Бачив ти чоловіка, що себе за мудрого має? На дурного більш надії, анїж на такого.

13. Лїнивий каже: „Лев на дорозї! лев на царинї!“

14. Як двері обертаються все на своїх завісах, так легун — на свойму ложі.

15. Лїнивий спускає руку свою в миску, та тяжко йому донести її до рота.

16. Легун здається сам собі мудрійшим за семеро, що в лад, подумавши, відповідають.

17. Ловить той пса за уші, хто, переходячи мимо, вдається в сварку других.

18. Як той, хто з засїдки мече огонь, стріли й смерть,

19. Так і чоловік, що зрадливо шко-

дить ближньому свому, а потім каже: „Я тільки жартував!“

20. Як дров не підкладай, огонь потухне хутко: На ухо не шепчи, — втихне ворожнета.

21. Як уголь про жар, а дерево про огонь, так і сварливий про те, щоб роздувати сварку.

22. Слова підшепника — як ласощі, й вони ввіходять в черево глибоко.

23. Що глиняна посудина, обтягнена нечистим сріблом, те саме бутні уста й злобнеє серце.

24. Устами ворог придобряєсь, а в серці зраду він голубить.

25. Не вір йому, як він ласкавенько говорить, бо сім гидот седить у його серці.

26. Хоч ненависть він тайно ховає, то відкриєсь злоба його серед громади.

27. Хто яму вириє, сам упаде в неї, а хто котить каменя в гору, до того він і вернесь.

28. Зрадливий язик ненавидить тих, кого він ранить, і лестючі слова погибель готують.

ГОЛОВА 27.

Не хвались завтрішним днем, не знаєш бо, що той день уродить.

2. Нехай вихвалює тебе хто другий, а не твої уста, — чужий, а не твій язик.

3. Важке каміннє, а пісок так само, та гнїв дурного обоє переважить.

4. Жорстокий гнїв, палка і лютість, та проти ревності хто встояти зможе?

5. Докір явний багато лїпший, анїж укрита любов.

6. Лїпші щирі догани від люблячого, анїж зрадливі поцілуї від того, що ненавидить.

7. Хто ситий, наступить і на крижку з медом, а голодній душі й гірке — солодке.

8. Як пташка, що гнїздо покине, так само й чоловік, що місце своє покинув.

9. Мастї й пахощі радують серце: такий же й друг солодкий, що з серця раду удїляє.

10. Не покидай свого, нї батькового друга, і в братів дом не йди в лиху твою годину: Лїпший сусїд близький, анїж брат далеко.

11. Розумен будь, сину, втїшай моє серце, щоб знав я, що менї злоріцї відказати.

12. Розважливий бачить лихо й ховається, а недосьвідні простаки гонять вперед, і в біду попадають.

13. Бери з нього платтє, він бо за чужого ручався, й за стороннього бери застав у нього!

14. Хто з ранку раннього товаришá, знай, хвалить, про того думають, що се його він судить.

15. Безнастанне капаннє з крипші у негоду, а жінка сварлива — вони одно;

16. Хто хоче здержати її, той намагаєсь з'упинити вітра, та сховати в руцї оливу, що дає знати про себе.

17. Як залїзо гострить залїзо, так гострить чоловік зір друга свого.

18. Хто стереже свою фиґовину, той їсти ме фиґи з неї, а хто береже добра пана свого, той у добрій славі буде.

19. Як у водї лице відбиваєсь до лиця, так само й серце чоловіче — до чоловіка,

20. Ненаситня безодня й пекло, — оттак неситі й очі людські.

21. Що огонь про срібло, про золото ж піч те про людину уста, що хвалять її.

22. Товчи безумного так як зерно у ступі, — не вилущиш його з дурноти його.

23. Назирай пильно за скотом твоїм і май стараннє про череду твою;

24. Добуток бо не на віки, бо й власть — чи ж вона переходить із роду в рід?

25. Показується трава, виказуєсь зелень, та й збирають по горах сїна.

26. Ягнята дають тобі одежу, козли — за що купити поле.

27. Доволї молока козиного на їжу тобі, на їжу родинї твоїй, та й на прожиток челядї твоїй.

ГОЛОВА 28.

Безбожник втїкає й тодї, як нїхто за ним не жене, а праведник сьміливий як лев.

2. Коли край одступить від закону, тодї в йому много старших, а з одним

розумним і тямущим мужом — він довговічен.

3. Убогий чоловік, що вбогих оббирає, — се ливень проливний, що хліб на нивах змиває.

4. Відступники від закону безбожних вихваляють, а ті що певнять закон, — гнів на них мають.

5. Ледачі люде не розуміють правди; хто вірен Господу, такий на все розумен.

6. Лучший той злиденник, що непорочен ходить, ніж багатир, що кривими путьми ступає.

7. Додержуєш закон, — розумний син ти в батька, з ледачими дружиш, — отця твого соромиш.

8. Хто маєтки свої намножує лихвами, збірає про того, хто помагає вбогим.

9. Хто ухо відхиляє, щоб не слухать закону, того й молитва — хиба лиш гидота.

10. Хто праведних звів на беззаконну стежку, сам упаде в свою яму, а невинним таки добре буде.

11. Чоловік багатий — мудрий в очах своїх, та злиденник розумний його осоромить.

12. Як праведні веселяться, то й велика радість, як же в гору ростуть безбожні, ховаються люде.

13. Хто прикриває гріхи свої, не зазнає щастя, а хто признається й їх покине, той ласки доступить.

14. Щасливий чоловік, що все в страсї ходить; хто ж серце запече, у біду попаде.

15. Як лев рикаючий й ведмідь голодний, так пан безбожний убогій людині.

16. Нерозумний володїтель тїснить людей многих, хто ж користї не любить, — життє продовжає.

17. Чоловік, що провинивсь проливом людської крови, — хоч би втїкав і в могилу, ніхто його не здержить.

18. Хто ходить в невинностї, не дознає шкоди, хто ж ступає путьми кривими, — на одній з них впаде.

19. Хто паше свою землю, мати ме що їсти, хто ж любуєсь у неробстві, глодати ме злиднї.

20. Вірний чоловік — богатий на спасибі, хто ж рад борзо збогатитись, той не уйде кари.

21. Не добре, в суді вважати на особу; такий чоловік й за окраєць хлїба одступить від правди.

22. Завидливий наздогін біжить за багацтвом, і не в догад йому, що здогонить злиднї.

23. Хто другому дорікає, здобуде з часом більше ласки, як той, що лестить язиком.

24. Хто в батька-матері вкраде, та й каже: „се не гріх“, — той товариш рабівника.

25. Надутий розпалює сварку, хто ж надїєсь на Господа, — добро йому буде.

26. Хто лиш на себе вповає, той безумен, а хто ходить у мудростї — спасеться від злого.

27. Хто вбогому дає, не знати ме нужди, хто ж одвертає очі свої од його, — того проклинають.

28. Як безбожні йдуть у гору, — ховаються люде; як же вони упадають, — праведник більшає.

ГОЛОВА 29.

Коли чоловіка картають, а він все таки тугошийий, то й буде розбитий, й не буде йому лїку.

2. Як много праведних, — люде веселяться; як запанують же ледачі, тодї народ стогне.

3. Хто любить мудрість, той отцеві втїха, хто ж з блудницями живе, той майно марнує.

4. Правосуд царя скріпляє країну, хто ж бажає подарунків, — пустошить її.

5. Хто леститься другу свому, стелить сїтї під ноги йому.

6. В грісї в ледачого — сїть про його, а праведний — все веселий і радуєсь.

7. Праведний щиро вникає у справу бідних, безбожний не розбірає справи.

8. Люде розворотні ворохоблять місто, мудрі ж неспокій втихомиряють.

9. Як мудрий із дурним заведе рахубу, то, чи гнїваєсь, чи сьміється, — не має спокою.

10. Безвинного не люблять душогубцї, а праведні журяться про життє його.

11. Дурний усю свою досаду виливає, а мудрий здержує її.

12. Як любо панові слухати неправди, то й всї слуги в його ледачі.

13. І бідні й деруни помішані з собою, та обох їх очам дає Господь сьвітло.

14. Коли вбогих царь по правдї судить, то престол його на все утвердиться.

15. Лоза й огроза — вони дають мудрість; та син, лишений на волю, соромить матїр.

16. Як множаться безбожні люде, множиться й беззаконність, та праведні побачять їх погибель.

17. Карай твого сина, а дасть спокій тобі, й принесе радість серцю твойму.

18. Як нікому, (Божу) обявляти правду, ійде народ в розтеч; щаслив лиш той, хто додержує закону.

19. Словами годї раба навчити; хоч він їх і чує, та що ж не слухає.

20. Чи бачив ти чоловіка, прудкого до мови? — на дурного більш надїї анїж на його.

21. Коли слуга з малку в розкошах зростає, схоче він опісля зробитись сином.

22. Чоловік гнївливий розводить сварку, та й палкий не трохи грішить.

23. Гординя веде чоловіка в погорду, а покірний духом наживає честї.

24. Хто з злодїєм дїливсь, ненавидить свою душу; він чує заклятте*, та не виявляє.

25. Хто боїться людей, той в біду попаде; хто ж боїться Господа, буде безпечен.

26. Многі шукають ласки в володарів (земних), та долею людською — володїє Господь.

27. Гидота праведним — чоловік ледачий, безбожнику ж гидота — хто ходить правою дорогою.

ГОЛОВА 30.

Се слова Агура, сина Якейового, — слова вдуновені, що сказав їх сей чоловік Ітіїлові й Укалові:

2. Справдї, я більший невіжа, нїж хто небудь зміж людей, і мудростї людської нема в менї;

3. Я премудростї не вивчивсь, і знання сьвятих я не маю.

4. Хто взійшов на небо, й зійшов із неба? Хто вітри стулив у кулацї в себе? Хто, мов в одежину, повгортав води (надземні)? Хто поставив всї земні границї? Яке імя йому? Яке імя синові його? Хиба ти се знаєш?

5. Всяке слово в Бога — чисте; він — охорона вповаючим на його.

6. Не додавай нїчого до слів його, щоб він не доказав тобі твойої неправди.

7. Двох речей прошу я в тебе, не відкажи менї, покіль я умру:

8. Марноту й неправду держи далеко від мене; нї злиднїв нї багацтва не давай менї, а живи тільки щоденним хлїбом,

9. Щоб я, не голоден, не відрікся тебе, кажучи: Хто менї Господь? а в злиднях не став красти, а відтак не призивав імя Бога мого марно.

10. Не прискаржуй злобно раба перед його паном, щоб той не прокляв тебе, й ти не провинився.

11. Е такі, що проклинають і рідного батька; є, що не благословляють і рідної неньки.

12. Е такі, що в себе в очах чистими здаються, хоч вони не вмиті з поганї своєї.

13. Е такі, що в гору глядять очима, геть то піднїмають повіки свої.

14. Е такі, що в них зуби, як мечі, а челюстї — ножі, щоб убогих пожирати і злиденних їсти.

15. Ненаситність дві дочки має: „давай, давай!“ А навіть — три ненаситні, ба й четверта не скаже: годї!

16. Преисподня та й утроба неплодна: пісковина, що води несита, земля, що поливаннєм, та огонь, що не скаже; годї!

17. Око, що поругає батька й не знає покори перед матїррю, нехай виклюють ворони на рїцї й вижруть орлята.

18. Троє річей дивовижних на сьвітї про мене, ба чотирох я не розумію:

19. Шлях в орла під небесами; дорога гадини на скелї; дорога корабля на морі, й дороги мужчини до дївчини.

---

* Щоб виявив злодїя.

20. Та й у перелюбниці стежка такова ж: вдовольнилась, обтерла рот собі, та й каже: Я ж нічого поганого не зробила!

21. Під трома земля трясеться, ба чотирьох здержати не може:

22. Раба, що запарює; безглуздого, як пожитку має доволї,

23. Плюгаву женщину, коли заміж вийде, і служебку, як займе місце господинї своєї.

24. А ось чотирі малі на землї, що мудрійші над мудрих;

25. Мурашки, — народ слабонький, а лїтом наготовлюють запаси собі;

26. Миші, — народ слабосилок, а на скелях хати собі будують;

27. В сарани царя немає, а вся вона, мов військо, полками виходить;

28. Павук лапками спираєсь, та він і в палатах у царя буває.

29. А сї троє мають ходу стрійну, ба, четверо гордо виступають:

30. Лев, — силач між зьвірами, нікому не вступить; кінь і козел, та царь серед свого народу.

31. Коли ти, загнавшись в лютостї, зробив безумство коли, та знов замислив недобре, то затули уста рукою;

32. Бо, як збиваннє молока дає масло, а удар у ніс виводить кров, так і розбуджений гнїв виводить сварку.

ГОЛОВА 31.

Се слова царя Лемуїла; наука, яку дала йому мати його:

2. Що ж, сину мій? що, дитино тїла мого? що, обітниць моїх ти сину?*

3. Не оддавай жіноцтву сил твоїх, анї поступків твоїх тим погубницям царів.

4. Не царям, Лемуїлю, не царям пити вино, не князям сикер попивати,

5. Щоб вони, напившись, права не забули та й не покривили суду всїх людей убогих.

6. Дайте сикеру бідоласї, й вина тим, що їх серце в горю;

7. Нехай випє й свої забуде злиднї, та не думає все про свої страдання.

8. Отверай уста за того, хто голосу нїде не має, та щоб сиріт боронити.

9. Одверзай уста твої на правосуд та для справи бідного й нужденного.

10. Хто знайде жінку честиву? цїна їй перел дорожша;

11. Серце мужове певне її, й не малий з неї прибуток;

12. Платить вона добром йому, а нїколи злом, покіль віку її.

13. Дбає про лен та вовну, й охочо працює власними руками.

14. Мов купецький корабель той, здобуває хлїб здалека.

15. Встане вдосьвіта, домашнім роздасть їжу, а дївкам їх дїло.

16. Схоче поля — є й на поле; з свого дорібку садить виноградник.

17. Оперізуєсь силою й кріпить руки свої.

18. Бачить, що праця чесна й добра, проте сьвітло в неї не гасне й пізної ночі.

19. Простягає руки до прядки, а пальцї її беруть веретено.

20. Долоню свою розтулює бідному, подає руку нужденому.

21. Не боїться, щоріднї студено буде; — вся семя має подвійну одежу.

22. Робить вона собі коври; висон, пурпур — її одежа.

23. Мужа її всяке знає; сидить він у воротях між громадськими мужами.

24. Тче вона покривала й продає, а пояси доставляє купцям Финикийським.

25. Трівкість і краса — одежа її, й весело глядить вона в будущину.

26. Уста свої отвирає лиш на слова мудрі, на язицї в неї — лагідна наука.

27. Пильно вона наглядає за порядком в домі, і не знає їсти хлїба — нїчо не робивши.

28. Встають дїти, — її величають, і муж її всюди вихваляє:

29. Много женщин честивих, — ти ж усїх перевисшила!

30. Бо принада — річ непевна, пишна врода — річ минуща; богобоязлива ж жінка — от кого хвалити треба!

31. Платїть же їй після того, що її надбали руки; славіть її у громадї за її учинки!

---

* Що пораю тобі?

КНИГА ЕККЛЕЗІАСТА
АБО
ПРОПОВІДНИКА.

ГОЛОВА 1.

Слова речника, сина Давидового, царя Ерусалимського:
2. Марна марнота! говорить речник; марнота над марнотами, — все марне!
3. Що за хосен чоловікові з усієї праці його, що він працює під сонцем?
4. Рід проходить і рід приходить, тільки земля стоїть собі вовіки.
5. Сонце сходить, сонце й заходить, та й квапить знов до того місця, де має сходити.
6. Вітер повіє на полуднє, потім поверне 'д півночі; знай; крутиться навкруги, та й вертається туди, звідки взявся.
7. Усі ріки течуть у море, та й море не переповнюєсь, і туди, звідки взялись, вони неначе вертаються, щоб знов текти.
8. Всї річі трудні; не може чоловік всього висловити; не насититься око, дивлячись, не наповниться ухо, слухаючи.
9. Що було колись, те буде й знов, і що діялось, те й діяти меться, й нема нового нічого під сонцем.
10. Станеться часом де-що, про що люде кажуть: Ось новина! так воно давно вже бувало за попередніх часів.
11. Нема спомину про старовину; так само й потомство не держати ме в памяті того, що колись постане.
12. Я, проповідник-речник, царював над Ізраїлем в Ерусалимі;
13. І віддався цілим серцем тому, щоб слїдити та мудро вивідувати все, що дїється під сонцем. Тяжка се праця, що її дав Бог людям, щоб нею займались!
14. Видав я все, що робиться під сонцем: — що ж? усе марнота й мука для духа.
15. Криве не буде простим, а чого нема, те нї-що й рахувати.
16. Я говорив в мойму серцї: Ось я став великим, і придбав більш мудростї, нїж усї ті, що царювали поперед мене в Ерусалимі, й серце моє бачило багато мудростї й знання.
17. І направив я свого духа на те, щоб спізнати, що се таке мудрість, і що таке безумність та дурнота; та пересьвідчився, що й се томить духа;
18. Бо в кого більш мудростї, в того більш і смутку; й хто прибільшує знанне, — прибільшує й гризоги.

ГОЛОВА 2.

От і кажу собі в серцї: Дам я тобі покушати радощів, — заживай добра! Аж і се марнота.
2. Про сьміх сказав я: Дурниця! а про радощі: Що з вас?
3. Подумавши, давай я, підвеселяти себе вином, і, ходючи слїдом за премудростю, придержуватись і сієї дурницї, аж докіль побачу, що гаразд для синів людських, що повинні б вони робити під небом, живучи так недовго на сьвітї.
4. Брався я за великі працї: будував будинки, насаджував виноградники,
5. Заводив собі сади й огороди до прогульки, й насадив у них всяке дерево плодове;
6. Я робив стави — поливати дерева, що росли в гаях у мене;
7. Куповав бранцї й бранки, а то були в мене й домовники; були в мене стада буйної й дрібної скотини більш, нїж у всїх, що перше мене були в Ерусалимі;
8. Призбірав я собі срібло й золото й скарби з царів і земель; завів у себе сьпіваків і сьпівачок і все, що веселить людей, та всякі музичні прибори.
9. Я зробивсь великим і богатим, так що переважив усїх, що бували поперед мене в Ерусалимі, а при всьому тому премудрість моя зоставалась у мене.

10. Чого б ні забажали очі мої, я
вволяв їх волю; не уймав мому сер-
цю ніяких радощів; серце бо моє ве-
селилось усіми трудами моїми, й се
був мій пай з усіх трудів моїх.
11. Та як поглянув я на все, що мої
руки зробили й скільки завдавав я
собі клопоту, працюючи, — бачу, що
все воно марне, тільки мучить дух,
і ніякої з того користї під сонцем.
12. І завзявсь я міркувати, що воно
премудрість і що таке воно дурнота
та без'ум; (Що вдіє той, що по царі
постане? Вже з давен воно зробле-
но.)
13. І я побачив, що мудрість бере
гору над дурнотою, як сьвітло над
темрявою:
14. У мудрого очі в голові, а дурний
ходить потемки; та пізнав я й те, що
суджено долю однаку й сьому й тому.
15. І кажу сам собі; доля дурного,
се й моя доля. Про що ж менї було
добиватись мудрості? І мусів сказа-
ти сам собі: І се марнота!
16. Мудрого не будуть споминати
вічно, так само як і дурного; в буду-
щинї все забудесь, — і, о горе! му-
дрий вмірає так само, як і дурний.
17. І зробилось менї життє ненавид-
ним, і огидло менї все, що дїється під
сонцем; бо все воно марнота й утома
духа.
18. І зненавидів я всю працю мою,
що працював під сонцем; бо маю все
те зіставити другому, хто постане по
менї.
19. А хто знає, чи він буде мудрий,
чи дурний? Однакже він буде пану-
вати над тим усім, що я трудом здо-
бував, та показав себе мудрим під
сонцем. І ось — марнота!
20. І я одвернувся й вговорював моє
серце, відречись усього, над чим пра-
цював під сонцем;
21. Инший бо працює з розумом,
розсудливо й корисно, та й мусить
покинути працю свою комусь такому,
що не робив нїчого в тому, як коли б
воно йому належалось. Се марнота,
се річ вельми сумна!
22. Бо що буде чоловікові за всї пра-
цї його, що томив себе, й за всю жур-
бу серця свого під сонцем?
23. Щодня він журився й побивався,
ба й у ночі не було впокою. Чи ж не
марнота се?
24. Не у власті людській і се добро,
щоб їсти да пити й насолоджувати
душу свою тим, що працею здобув. Я
пересьвідчивсь, що й се з руки Бо-
жої;
25. Бо хто може їсти і вживати без
його ласки?
26. Тому бо, хто вгоден йому, дає
він мудрість і знаттє й радощі; а грїш-
ному, щоб запобігав, дбав і до купи
збірав, а вкінцї зіставив тому, кого
Бог вподобав. Тут знов — марнота й
утома духа.

ГОЛОВА 3.

Усьому під небом свій час і всяко-
му дїлу своя пора:
2. Час родитись і час умірати, час на-
саджувати й час виривати насадже-
не;
3. Час убивати й час гоїти, час вали-
ти й час будовати;
4. Час плакати й час сьміятись; час
сумовати й час танцювати,
5. Час розкидати каміннє й час збі-
рати каміннє; час обіймати й час від
обнимань відхилятись;
6. Час шукати й час губити; час збі-
рати й час розкидати!
7. Час роздирати й час сшивати;
час мовчати й час говорити;
8. Час любити й час ненавидїти; час
воюватись і час миритись.
9. Яка користь буде трудящому з
усієї роботи його?
10. Міркував я про ту журбу, яку
дав Бог людям, щоб у нїй вправля-
лись.
11. Усе він сотворив свого часу гар-
но, й сьвіт вложив їм у душу; тільки
що чоловікові не зрозуміти всього
твору Божого з почину та й до кінця.
12. Зрозумів я, що їм нема нїчого
лучшого, як веселитись і чинити до-
бре, поки й життя їх.
13. І коли хто їсть і пє, й бачить
добро в кожній працї своїй, то й се
дар Божий.
14. Зрозумів я, що все, що творить
Бог, трівае навіки: нїчого до того
придати й нїчого з того уймити; Бог
чинить усе так, щоб перед ним по-
честь почувати.

15. Що було, те є й тепер; що буде, те вже було, — і Бог викликає знов те, що минуло.

16. Ще ж бачив я під сонцем: де б мала правда бути, там кривда; де б бути правосуддю, там кривосудде.

17. І сказав я в серці мойму: Праведного й безбожного судити ме Бог, бо прийде час про все, а тоді й суд на всякі вчинки.

18. І сказав я в серці мойму про дітей людських, що Бог витрібовує їх, нехай знають, що й вони зьвіррє.

19. Доля бо людська й доля зьвіряча однака; як сї вміражть, так і ті вмірають, і одно дихання у всїх, а людина не переважує зьвіря, бо все марнота.

20. Все йде в одно місце: взялось із перстї й усе вернесь у порох.

21. Хто бо знає, чи дух людський іде в гору, й чи зьвірячий дух ійде вниз, у землю?

22. Оце ж я побачив, що нема нїчого лучшого, як уживати чоловікові своєї працї; бо се доля його; бо хто приведе його поглянути на те, що послї него буде?

ГОЛОВА 4.

І обернувсь я, й побачив всяку пригнобу, що дїється під сонцем, і бачив сльози пригноблених, що нема їм утїшителя; а тут у руках гнобителїв — сила, за тих же нїхто не заступиться.

2. І вважав я тих, що померли, щасливішими над живих, — тих, що вже нема на сьвіті, над тих, що живі ще;

3. А над сих і тих щасливішими — ще ненароджених на сьвіт, що не бачили того зла, яке дїється під сонцем.

4. Бачив я таки, що всяка праця й всяка користь з роботи викликує зависть між людьми. Та й се — марнота й мука духові.

5. Дурень той, хто седить, склавши руки, й гризе власне тїло, приговорюючи:

6. Лучше жменя в спокою над пригорщі, повні працї й марного силкування.

7. І знов я обернувся, та й побачив марноту під сонцем:

8. Людина собі одинока, нї сина, нї брата, а не перестає працювати, очі його ненаситні на багацтво. Та кому ж се я дбаю, й позбавляю душу мою всякого добра? Та й се — марнота й недобра робота!

9. Двом лучше, нїж одному, вони бо мають більшу користь із своєї працї;

10. Бо як один упаде, другий підніме свого товариша. Горе ж одинокому, як упаде, а нема другого, що підняв би його.

11. Так само, як лежать у двоє, — їм тепло; а хто самітен, як йому нагрітись?

12. І коли хто подужає одного, то удвох встоять проти його. Троїста нитка не так хутко рветься.

13. Лучший убогий та розумний молодик, нїж старий, а дурний царь, що не вміє приймати поради;

14. Бо той, вийшовши з темницї, стане царем, дарма що в свойму царстві родився убогим.

15. Бачив я між усїма, що ходять під сонцем, із тим другим молодиком, що займе опісля місце тамтого.

16. Безлїч було народу перед ним, а пізнїйші не будуть радуватись ним. І се марнота та мука духові.

17. Уважай на ногу твою*, йдучи в дом Божий, і будь готовий, скорше слухати, нїж приносити жертви робом дурнїв, що навіть не знають, як вони не гаразд чинять.

ГОЛОВА 5.

Не квапся язиком, і серце твоє нехай не посьпішає вимовляти слово перед Богом. Бог бо на небі, а ти на землї; тим нехай у тебе буде слів не багацько.

2. Бо як сни снуються тодї, як багацько клопотів, так і мова дурного виявлює себе многостю слів.

3. Як обречешся обітом перед Богом, то не гайсь його спевнити, не любить бо він дурних; спевни твою обітницю.

4. Лучше не обітувати, нїж, обітувавши, не спевнити.

5. Не давай устам твоїм уводити тебе в провину, й не кажи ангелам (Божим): Се була похибка. На що тобі

* На себе.

того, щоб Бог прогнівався за твої слова та й в ніщо обернув діло рук твоїх?

6. Бо, як у многих видивах сонних, так і в многих словах — багато марноти. Ні! ти бійся Бога.

7. Як побачиш у якій країні, що тїснять убогого та суд і правду насилують, то не дивуйся тому, бо над високим стоїть висший, а над ними ще висший;

8. Перед же веде в цілій країнї — царь, а сей дбає про всю країну.

9. Хто любить гроші, не вдовольниться ніколи, хто ж любить багацтво, не похіснуєсь ним. А се — марнота.

10. Намножується статків, та бо намножується й тих, що їх спотребовують; і яке ж тому добро, чиї вони: хиба що дивиться на них своїми очима?

11. Роботящий солодко спить, чи він ізїв мало, чи багацько; а пересит не дає багатому заснути в смак.

12. Е ще одна доскулююча неміч, яку я бачив під сонцем; багацтво, що береже багатий на шкоду собі.

13. Гине се багацтво через нещасливі пригоди; в його родиться син, і йому нїчо не допадеться в руки.

14. Як вийшов нагим із материної утроби, таким і відходить, яким прийшов, і з усього, що придбав працею, не візьме, щоб понести в руцї своїй.

15. Се ж велике лихо: яким прийшов, таким і відходь! Яка ж йому тодї користь, що завдавав собі працї на вітер?

16. А він увесь вік свій їв у потемках, у великій журбі, в досадї та прикростях!

17. От же що здалось менї добрим: їсти й пити та солодко вживати добра з працї своєї під сонцем через увесь час життя свого, що Бог йому дав; бо ж се доля його.

18. І коли дав кому Бог багацтво й достаток, і дозволив ними користуватись та брати з них свій пай, так се — дар Божий.

19. Не довго буде він памятати днї життя свого, тим то Бог і надоложив йому радощами серця його.

ГОЛОВА 6.

Ще одно лихо бачив я під сонцем, а його не трохи між людьми:

2. Буває такий чоловяга, що Бог дає йому достатки, скарби й честь, та й не знає душа його недостачі в нїчому, чого бажає, та не дав йому Бог розуму, хіснуватись тим, а чужий тим користуєсь; се марнота, се сумна річ!

3. Коли б у такого чоловіка була ціла сотня дітей, і він жив лїта многі, — та й ще умножились днї життя його, а як душа його не втїшається добром, та не було б йому й похорону, то я скажу: щасливший над його плод, перед часом народжений;

4. Сей бо нагло прийшов та й відійшов у темряву, й не знане імя його;

5. Він навіть не видїв і не знав сонця і він спокійнїйший, нїж той.

6. А той, хочби прожив дві тисячі років, не веселившись добром своїм, — хиба ж не все пійде в однакове місце?

7. Вся праця в людини — для її рота, а душа її не насичуєсь.

8. Чим же переважує розумний дурного? або такий тихий, що вміє обходитись із людьми?

9. Однакже лучше бачити перед очима, нїж тільки жадати. І тут марнота та й утома духа.

10. Що є на сьвітї, тому дано імя, й знають, що се — чоловік та й що годї йому правуватись із дужчим.

11. Багато таких річей, що прибільшують марноту; та що лучше чоловікові?

12. Хто ж знає, що добре про чоловіка в часї марного життя його, що проходить, як тїнь? І хто скаже йому, що буде послї його під сонцем?

ГОЛОВА 7.

Добра слава лучша над пахущі мастї, а день смертї лучше родин.

2. Лучше йти в дім, де плачуть, нїж у такий, де бенкетують; усї бо люде так закінчують, а живущий прийме се до серця.

3. Сумуваннє лучше сьміху; бо в смутку стає серце лїпшим.

4. Серце мудрих — у сумному дому, а серце дурних — у веселому.

5. Лучше слухати докір од мудрого, ніж пісні дурних;

6. Бо реготаннє дурневе — се тріск тернини під казаном. Се теж марнота.

7. Коли мудрий тїснить других, — стається дурним, та й подарунки псують серце.

8. Кінець справи лучше початку, а покірний лучше такого, що високо несеться.

9. Не давай духу хутко в гнїв попадати, гнїв бо в серцї в дурних гнїздиться.

10. Не кажи: Чому то давні часи були лучші теперешнїх? бо не мудрість надихає тебе сим питаннєм.

11. Мудрість із достатком — річ добра, іменно же про тих, що бачать сонце;

12. Бо під її захистом так, як під захистом гроша; та знаннє переважує ще тим, що мудрість дає життє тому, в кого вона є.

13. Приглядайсь управі Божій; бо хто б те випростав, що він скривив?

14. У днї щасливі заживай добра, а в днї нещасливі — розумуй: Бог так само сотворив сей, як і той, щоб чоловік нїчого не міг проти його сказати.

15. На все надививсь я за днїв марного життя мого, й на се, що праведний гине в своїй праведностї, а безбожний живе довго в безбожностї своїй;

16. Та ти не будь надто строгим і не показуй себе мудрим над міру: чому тобі себе губити?

17. Не бувай надто грішним і безумним; чому бо тобі вмірата не свого часу?

18. Добре чинити меш, придержуючись одного й не занедбуючи другого: хто боїться Бога, той уйде всього того.

19. Мудрість дає мудрому більше сили, ніж у десятьох старшин у городї.

20. Нема на сьвітї такого праведного чоловіка, щоб чинив добро, нїколи не грішивши;

21. Тим то не на кожне слово зважай, що говорять, щоб не почути тобі часом, як твій власний слуга тобі лихословить;

22. Твоя бо совість мусить сказати тобі, що й ти нераз лихословив другим.

23. Усе це розбірав я по мудрому; я бо сказав собі: Хочу бути мудрий: та мудрість далеко від мене.

24. Далеко все, і глибоко, так глибоко! хто дослїдить?

25. Я звернув серце моє на се, щоб розізнати, вислїдити та розиськати мудрість і розум, і пізнати погань дурноти, незнання та безумностї, —

26. І дознався, що гірше, ніж смерть — се женщина, бо вона — сїть; серце в неї капкани, а руки — ланцюги. Хто добрий перед Богом, — урятуєсь від неї, а грішник спіймається нею.

27. От що я знайшов, каже проповідник, розвідуючи одно за одним!

28. А ще чого шукала душа моя, а я не знайшов? Знайшов я одного мужчину між тисячею, женщини ж нї однієї.

29. Тільки се я знайшов, що Бог сотворив чоловіка правим, та люде пустились на всякі вигади.

ГОЛОВА 8.

Хто рівен премудрому — а все ж таки хто розуміє значіннє річей? — Мудрість у чоловіка розяснює лице його й перемінює насуплений вид його.

2. Я кажу: Чини волю царську, а се — задля присяги перед Богом.

3. Не квап оддалятись од його; не будь упрямим в ледачому дїлї; бо він, що схоче, все може зробити.

4. Слово царське потужне; хто зважиться сказати йому: Що ти робиш?

5. Хто певнить накази, той не дознає лиха; серце в мудрого знає й час і спосіб;

6. Про всяку бо річ є час і спосіб, тільки чоловікові лихо з тим,

7. Що він не знає, що станеться, а хто ж скаже йому, як воно станеться?

8. Нїхто не властен над духом, щоб здержати дух, і нема в його сили проти дня смертї, нема й пільги в службі віськовій, і провина не вирятує винуватого.

9. Все це я вбачав, звертаючи вагу на те, що дїється під сонцем. Буває

часом, що один чоловік панує над другим чоловіком на шкоду йому.

10. Так бачив я, що ховали чесно безбожників, приходили й відходили з сьвятого місця, й забувано їх у місті, де вони так поводились. Та й се марнота.

11. Суд над лихими вчинками не хутко судиться; через те й не лякаєсь серце людське, чинити зло.

12. Та хоч грішник сто раз коїть лихе й тріває в йому, то я знаю, що тільки богобоязливим буде добре, хто почуває почесть перед лицем його;

13. А безбожному не буде щастя й, немов би тїнь, не довго пробуде такий, хто не боїться Бога.

14. Ще ж, буває й ось така марнота на землї: Праведних постигає те, що заслуговали б учинки безбожних, а з безбожними дїється таке, що заслуговали б учинки праведних. І сказав я: та й се — марнота!

15. От і вхвалив я веселощі; бо нема нічого лучшого чоловікові під сонцем, як їсти, пити й веселим серцем уживати; се ж супроводить його в праці в днях життя його, що дав йому Бог під сонцем.

16. Як звернув я серце моє на те, щоб зрозуміти мудрість і розгледїти все, що дїється на землї, де то чоловік нї в день нї в ночі не має сну, —

17. Тодї спізнав я по всїх дїлах Божих, що людина не второпає того, що дїється під сонцем. Скільки б нї силкувався чоловік дослїдити, він все таки не здолїє виглибити того; і коли б який мудрець сказав, що він знає, то таки він не може того дослїдити.

ГОЛОВА 9.

На все те обернув я серце моє, щоб зрозуміти, що праведні й мудрі й дїла їх у Бога в руці, та що чоловік нї любови нї ненавистї за те не знає, бо воно далеко перед ним.

2. Усьому й усїм — одно: однака доля праведному й безбожному, доброму й злому, чистому й нечистому; тому, що приносить жертви, й тому, що не приносить жертви; честивому, як і грішникові; тому, хто клянеться, як і тому, хто совіститься клястись.

3. Се ж то й біда в усьому, що дїється під сонцем, що доля однака всїм; тим то й серце в людей повне злостї, й безум у серці їх, поки живота їх, а потім прилучуються до мертвих.

4. Поки людина в живих, має ще надїю; тим, що живому собацї лучше, нїж мертвому леву;

5. Бо живі знають, що помруть, а мертві нічогісїнько не тямлять, і нема їм уже заплати, бо й память про них пішла в забуток;

6. І любов їх і ненависть і боротьба їх минулись, і не буде їм вже нїякої частини нї в чому, що дїється під сонцем.

7. Іди ж, їж твій хлїб, радуючись, і пий твоє вино, веселючись, коли Бог ласкавий на дїла твої.

8. Нехай повсячасно буде на тобі одежа сьвітла, й нехай волос твій буде намащений.

9. Усолоджуй собі життє з жінкою твоєю, що її любиш, через усї днї марної жизнї твоєї, а котру дав тобі Бог за товаришку на всї швидколетні днї твої під сонцем; се бо — пай твій в життю й в трудах твоїх, що ти трудишся під сонцем.

10. Все, що маєш снагу робити, роби руками твоїми; бо в могилї, куди ти йдеш, нема вже роботи, нї роздумовання, нї знання, нї мудростї.

11. І звернувсь я й добачив під сонцем, що не швидким допадаєсь нагорода за побіг; не хоробрим — побіда; не мудрим — хлїб; не розумним — багацтво, й не тямущим — ласка, тільки час і злучай у всїм.

12. Бо людина свого часу навіть не знає. Як риба попадається в невід, а птиця запутуєсь у сильце, так і люде ловляться в лиху годину, як вона прийде негадано до них.

13. От іще яку бачив я мудрість під сонцем, а вона здалась менї не абиякою:

14. Було невеличке собі місто та й, не так то людне. Прийшов під його великий царь, облїг його, та й поробив проти його всї боєві прилади;

15. Аж се знайшовся в йому чоловік нетяга розумний та й вирятував городець своїм розумом, а нїхто потім не споминав про сього біднягу.

16. І сказав я: Розум лучше сили, та розумом у чоловіка бідного погорджують і слова його байдуже.

17. Слово тихе й розумне, як його послухають, переважує крик потужного між дурними.

18. Розум лучше військового знаряддя, та одно ледащо попсує часом багацько доброго.

ГОЛОВА 10.

Мертві мухи псують запах пахущої мастї у мироварника; таке ж чинить і мала дурнота в поважного чоловіка з його розумом і честтю.

2. Серце в мудрого (повертає) в правий бік, а серце в дурного — у лївий бік.

3. Якою б дорогою нї йшов дурний, — нема в його глузду: кожному виявить, що він дурний.

4. Як запалає в твого старшого досада проти тебе, не покидай твого місця: лагідність охоронить тебе од більшої провини.

5. Е одно зло, яке я бачив під сонцем, се — наче облуд у володаря:

6. Невіжу виноситься високо вгору, а багаті розумом седять внизу.

7. Бачив я рабів — їдуть верхи, а князї йдуть пішки, наче раби.

8. Хто копає яму, сам упаде в її; хто валить мур, того вкусить гадина.

9. Хто переносить камінне, той може надсадитись, а хто коле дрова, попадає в небезпечність.

10. Як сокира притупиться та й не погостриш вістря, — треба напружовати сили; розум знає тому зарадити.

11. Укушенне гадини без замови — те саме, що злий язик.

12. Слово з уст мудрого — пожиток, а уста дурного гублять його самого:

13. Перші слова з уст його — дурощі, а конець бесїди з уст його — безглуздде.

14. Дурний говорить багацько оттакого: чоловік не знає, що буде, й хто йому скаже, що станесь після него?

15. Праця дурного томить його; не знає він і дороги в місто.

16. Горе тобі, земле, як твій царь — хлопець, а князї твої їдять від ранку!

17. Щастє тобі, земле, як твій царь хорошого роду, а князї твої сїдають їсти певного часу, щоб посилитись, а не пересититись.

18. Од лїнощів похилиться будівля, а через недбалість текти ме дощ у хату.

19. Бенкетують про веселощі, й вино веселить життє, а срібло за все одвічає.

20. Ба й у думцї твоїй не лихослови цареві, й у ложницї твоїй не клени потужних; бо пташка може перенести слово твоє, й крилата переказати мову твою.

ГОЛОВА 11.

Пускай твій хлїб на пливучу воду*, бо по довгому часї знайдеш його.

2. Розділюй частї милостинї між семеро чи й восьмеро, бо не знаєш, яка біда складеться тобі на землї.

3. Як у хмарах повно води, вони лити муть дощь на землю, й як дерево впаде, чи то 'к полудню, чи то 'к півночі, воно там і лежати ме, де впало.

4. Хто позирає на вітер, тому не сїяти, а хто дивиться на хмарі, той не жати ме.

5. Так само, як не знаєш вітрової дороги, та як то в утробі в вагітної утворюються кісточки, так не знаєш і творів Божих, а він творить усе.

6. З ранку сїй насїннє твоє й не давай у вечері спочивати руцї твоїй, бо не знаєш, чи се, чи те буде удатнїйше, або чи те, чи се однаково добре буде.

7. О, любий сьвіт і весело оку, дивитись на сонце!

8. Коли чоловік проживе й многі лїта, нехай по всяк день тим веселиться; та нехай тямить на днї темні, що їх буде много, хоч і все, що постане, — марнота.

9. Веселися ж, молодику, в молодощах твоїх, попускай серцю твому заживати радощів часу молодощів твоїх, ходи собі за нахилом серця твого й за бажаннями очей твоїх; тільки знай, що за все це Бог тебе на суд поставить.

10. Проганяй тугу з твого серця й відпихай зло від тїла твого, та тям

---

* Давай убогим.

собі, що вік дитинячий і молодощі — марнота!

ГОЛОВА 12.

Памятай про твого творця замолоду, покіль не прийшли дні лихі й не настали роки, що про них казати меш: „Не до вподоби вони менї“,

2. Покіль не померкли сонце й сьвітло, місяць і зорі, й не насупились хмарі по дощі,

3. Тоді, як затремтять сторожі будівлї й хоробрі позгинаються, й мелючі перестануть молоти, бо їх мало зосталось, і запоморочаться ті, що дивляться крізь вікна,

4. І зачиняться двері на улицю; замовкнуть жорна; коли вставати муть, як засьпіває півень, а дочки сьпіву помовкнуть;

5. І висоти стануть їм страшні, а на дорозї будуть боятись; і зацьвіте дерево мігдалове, й ковалик отяжіє, та й кріп розсиплесь; бо ось відходить чоловік у свою вічну домівку, а плакальники готові вже, провожати його улицею; —

6. Докіль не порвався срібний ланцюжок і не розірвалась золота повязка; не розбився глек над криницею та не поломилось колесо над колодїзом;

7. І не вернеться персть, у землю чим вона й була; а дух вернеться до Бога, що дав його.

8. О, марнота над марнотами, сказав проповідник, все марнота*!

9. Опріч того, що проповідник був про себе мудрий, навчав він іще й людей знаття. Він розвідував, розбірав і зложив багацько приповістей.

10. Проповідник старався добірати хороші вискази, й слова правди списав вірно.

11. Слова мудрих — се голки, се гвозди, що добре вбиваються, а хто їх укладає, — від одного пастиря.

12. Що ж більш сього всього, того остерегайся, мій сину: складанню многих книг — не буде кінця, а й багато читання — втомлює тіло.

13. Вислухаймо ж змісту того всього: Бійся Бога й певни заповідї його; в сьому міститься все про чоловіка.

14. Бог бо судити ме все, що дїється; навіть усе втаєне, — чи добре воно, чи лихе.

---

* Старість описана тут самими подобинами, а так: ст. 2. „сонце“ — розум; „місяць і зорі“ — мисли; „хмарі по дощі“ — смуток, уже без сльоз. ст. 3. „сторожі“ — руки; „хоробрі“ — ноги; „мелючи“ — зуби; „дивляться кр. в.“ — очі; ст. 4. „двері“ — повіки; „дочки сьпіву“ — уші; ст. 5. „зацьвіте дер. міг.“ — сїдина на голові; „ковалик“ — черево; „кріп“ — корінні приправи до страв; ст. 6. „срібний ланц“ — білий, неначе шнурок, що йде від мозгу через хребет тїла; „золота повязь“ — тоненький очіпок, окриваючий мозок; він у старостї корчиться; „глек“, ведро — комірка, де жовч находиться; „колесо“ — утроба; „колодїзь — жолудок. Покіль се все не прийшло, — памятай на творця твого!

ПІСНЯ ПІСЕНЬ.*

ГОЛОВА 1.

Нехай він цїлує мене поцїлунком уст своїх! Ласкавість бо твоя над вино солодша.

2. Любими пахощами пахне імя твоє, наче миро розлите, тим то дївиці тебе улюбили.

3. Притягни мене 'д собі, — ми побіжимо за тобою; царь запровадить мене в палати свої, — будемо захвачуватись і радїте тобою, ласку твою над вино вихваляти; — о, не помилилися тим, що влюбили тебе!

4. Дочки Ерусалимські! я смуглява собі, та гарна, мов ті намети Кедарські, мов килими в Соломона.

5. Ви не дивітесь, що я смуглява, — се сонце мене осмалило: Сини матері моєї погнївались на мене, заставили

---

* Т. є над піснями. Осьпівана тут тїсна звязь між Богом а людьми — між Христом і його церквою.

мене стерегти виноградник, — власного ж виноградника я не стерегла.
6. З'ясуй же, душі моїй любий: де ти пасеш? де о півдні опочиваєш? чом блукатись менї коло отар товаришів твоїх?
7. Як сього ти не знаєш, найкрасша між женщинами, то йди слїдом за вівцями й паси кізлята твої уз шатер, що пастухи собі понапинали.
8. Ти, моя любо, в мене, мов та кобилиця в колесниці в Фараона, (згорда виступаєш).
9. Прегарні щоки твої в ланцюжках, шия в тебе у коралях;
10. Ланцюжки золоті зробимо тобі з срібними кропками.
11. Доки царь був за столом своїм, видавав нард мій пахощі свої.
12. Милий мій — мов китиця мирри, у мене на грудях,
13. Милий мій у мене — мов гроно кипрове в виноградниках Енгадських.
14. Гарна ти, моя мила, о, яка ти гарна! очі в тебе гулубині.
15. А ти, мій любий — прехороший, уродливий! а постеля наша — мов трава зелена;
16. Крівля домів наших — кедри, криша — кипариси.

ГОЛОВА 2.

Я нарциз, Соронська квітка, я лилїя долиняна!
2. Що лилїя між тернами — те мила моя між дївами.
3. Яблоня між деревами лїсними — се мій милий між молодиками. В холодку під нею любо седїти менї, овощі її солодкі піднебінню мойму.
4. Він увів мене в дім веселої гостини, а стяг його надо мною — любов.
5. Покріпіть мене вином, осьвіжіть мене яблоками: від любови знемогаю.
6. Лїва рука його під головою в мене, правою мене він обнімає.
7. Заклинаю ж вас, дочки Ерусалимські, на серни й оленицї польні, не будїть, не розрухуйте милої моєї, аж доки їй вгодно!
8. Се голос любого мого! ось, він іде, скаче через гори; перескакує узгіря!
9. Бо ж мій милий — мов той сугак, мов той олень молоденький! Глянь, стоїть він за стїною в нас, у віконце вазирає, і кріз крати поглядає.
10. Ось мій любий говорить до мене: Встань, моя ти мила, вийди, прекрасна моя!
11. Вже зима минула, дощі перестали;
12. Квітки вбірають землю; час пісень настиг; в лугах наших голос горлицї чути;
13. Завязки фіґ показались на фіґовинї; виноград зацвив і дише любим своїм цьвітом. Уставай, моя ти люба, вийди, пишна вродо!
14. Голубко моя в росколинах скелї, схована в дупловинї! покажи менї лице твоє, дай голос твій почути; голос твій такий солодкий, образ твій такий принадний!
15. Ловіть нам лисиці, молодії лисинята, що псують наш виноградник, — виноградник у цьвіту наш!
16. Мій любий менї належить, а я йому; він пасе серед лилїй.
17. Покіль день холодом дише, тїнь не простяглася, ти знов вернися; будь скорий, як серна, як молодий олень на розпадених горах.

ГОЛОВА 3.

У ночі на лїжку в себе я того шукала, кого серце моє любить, й не знайшла, шукавши.
2. Схоплюся ж я та метнуся, в городї шукати по улицях та майданах, кого серце любить; шукала, та не знайшла його.
3. Стріла вартових, що місто по ночі обходять: Чи не бачили того ви, кого серце любить?
4. Ледві з ними розминулась, аж і знайшла того, що серцем полюбила; вхопилась його й не пустила, аж привела його в господу матері моєї й у сьвітлицї до тієї, що мене вродила.
5. Заклинаю ж вас, дочки Ерусалимські, на сугаків і серен, не будїть і не трівожте милої, аж поки сама вона схоче!
6. Хто сеся, що від степу йде, наче б окурювана стовпами диму з мирри й кадила, з порошків в крамницях?
7. Глянь! се ж лїжко Соломона: шість десятків силачів кругом його з хоробрих в Ізраїлї;

8. Всї з мечами, з'учені до бою; у кожного меч при боку, про безпеку в ночі.
9. Переносне лїгво построїв собі царь Соломон з дерева з Ливану;
10. Срібні стовпцї, золоті поруччя, посідок з пурпурної тканини, вся середина прибрана з любовю дочок Ерусалимських.
11. Пійдіть, дочки Сионські, подивітесь на царя Соломона в вінцї, яким увінчала його мати в день подружжя його, в день радостї серцю його.

ГОЛОВА 4.

Гарна ти, моя мила, о, яка ж ти гарна! очі, неначе в голубки, під кучерями в тебе; волоссє в тебе — нїби стадо кіз, що сходять із гори Галаадської;
2. Зуби в тебе — мов отара острижених овець, що з купелї виходять, а в кожної близнята, і нема між ними неплідної.
3. Губи в тебе — пурпурова стрічка, а уста принадні; нїби половинки гранатового яблока — щоки твої під кучерями в тебе;
4. Шия твоя — се вежа Давидова, построєна про зброю: тисячі щитів висять на ній — щити самих сильних;
5. Дві соски твої — мов близнятка в молодої серни, що між лилїями пасуться.
6. Покіль день холодом дише, тїнь не простяглася, вийду я на гору мирри, на узгірря кадила.
7. Вся ти гарна, моя мила, нема в тобі скази!
8. Зійди ж, подруго, за мною з Ливану; йди зо мною з Ливану! сьпіши з верхівя Амани, з верхівя Сенира й Єрмону, від леговищ левів, із гір, де рисї!
9. Зранила ти серце моє, сестрицеподруго! взяла єси серце моє поглядом єдиним, одним намистом на шиї твоїй!
10. Що за любі ласки в тебе, сестронько-подруго, ласки твої над вино солодші, а пахощі мастей твоїх над усї пахощі!
11. В тебе з уст, подруго, капле мед, як з крижки; мед і молоко в тебе з язика стїкає, а пахощі одеж твоїх — пахощі Ливану!
12. Обгороджений сад — сестра моя люба, замкнений город, під печаттю криниця;
13. Росадники твої — се сад гранатових яблок, роскішного плоду, кипер вкупі з нардом;
14. З шафраном там нард, цинамон там із нардом; мирра там і алой з усїма пахощами;
15. Джерело саду — колодїзь води живої й потоки з Ливану.
16. Піднімись, північний вітре, прилети, полуденнику, повій на сад мій, нехай поллються пахощі його! —

ГОЛОВА 5.

Нехай прибуде милий мій у сад свій, нехай споживає солодкі овощі в йому! — Ось і прийшов я в мій сад, моя сестро, моя ти дружино; набрав мирри з пахощами моїми, з'їв крижку з медом моїм, напився вина мого, запив його молоком моїм. Смакуйте ж і ви, друзї, пийте й їжте вволю, мої ви любі!
2. Сплю я, та серце в мене не спить; ось голос милого! він у віконце постукує: Відчини ж менї, сестро моя, дорога моя, голубко моя, чиста моя! Вся голова в мене росою припала, кучері мої — нічними краплями.
3. Я роздяглась уже, — як знов одягатись? я ноги помила, як же їх валяти?
4. Милий мій крізь дїрку руку просунув, і внутро моє зворушилось од сього.
5. Я встала, відсунути милому засов, а з моїх рук покапала мирра, і з палцїв моїх капала мирра на ручки замку.
6. Я відчинила любому мойму, аж се милий відвернувся і зникнув уже. А в менї ж і дух завмер був, як він говорив! Кинусь тодї шукати, — нїде не знаходжу; стала кликати, — та не озиваєсь до мене.
7. Стріла мене сторожа ув обходї міста: побили мене, зранили мене, здерли з мене намітку ті, що стерегли муру.
8. Ой заклинаю ж вас, дочки Еру-

салимські: стрівши мого милого, скажіте йому, що гину з любови.

9. Чим же твій любий всїх любих переважує, ти, уродливша проміж усїма дївоньками? Чим се дорогий твій лучший над инших, що ти про його так нас заклинаєш?

10. Любий мій — білий, і румяний, красший за десять тисяч инших;

11. Голова в його — чисте золото; кучері филясті, а чорні, як ворон;

12. Очі в його — чисті, мов голуби, що при потоках водних, наче в молоцї скупані, седять щасливі.

13. Щоки його — цьвітник пахущий, грядочки принадного зілля; губи — мов ті лилїи, що капле з їх мирра;

14. Руцї його — мов з золота уточені, в хризолити оправні; тїло — його — наче слоновая кість у сапфирах;

15. Ноѕї — стовпи мармурові, поставлені на золотих підніжках; вид же його, як Ливан; величен, як кедри;

16. Уста в його, — се самі солодощі, а ввесь він — любощі. От, хто мій милий, от, хто друг мій, дочки ви Ерусалимські!

ГОЛОВА 6.

Де ж твій милий подївся, ти, найуродливша між женщинами? Куди пійшов твій любий, щоб нам із тобою його шукати?

2. Він у саду в себе ходить, в цьвітнику пахущім, він залюбки попасає проміж лилїями.

3. Милий мій належить менї, а я милому, — тому, що в лилїях попасає.

4. Гарна ти, моя любко, неначе та Тирса, мов Ерусалим принадна, а грізна-поважна, як військо, під стягом стоюче.

5. Одверни від мене очі, — мене вони зворушують!

6. В тебе волос — мов отара кіз, що сходять із Галааду; зуби в тебе — наче овець стадо, що з купелї виходить, а в кожної близнята, й нема між ними неплодної;

7. Нїби половинки яблока-гранати щоки твої під кучерями в тебе.

8. Шістьдесять цариць єсть, вісїмдесять бранок, а дївчат безлїч,

9. Та вона єдина, голубка моя, чистая моя; єдина вона в матері своєї, вибрана зпроміж усїх, що вона зродила. Побачили її дївчата, й стали вихваляти; цариції й бранки — усї величали.

10. Хто ж се, що, мов зоря, зазорилась, гарна, як місяць, а ясна, як сонце, грізна, мов військо під стягами?

11. Я зійшла в сад оріховий, подивитись на зелень в долинї, поглянути, чи вже розвилась лоза виноградна, чи зацвили яблонї гранатові?

12. Не знаю, як завела мене душа моя 'д колесницям значних у народї мойму.

ГОЛОВА 7.

Огляньси, огляньси, Суламито; огляньси, огляньси, щоб нам глядїти на тебе! — Що вам дивитись на Суламиту, мов на хоровод Манаїмський?

2. Що за прегарні ноги твої в сандалах, ти, знатного батька дитино! а круглота твоїх стеген — неначе намисто, уроблене руками мистецькими;

3. Пуп у тебе — се круглоточена чаша, повна по всяк час вина запашного, стан же в тебе — стіг пшеницї серед лилїй;

4. Соски твої — се двойнята в серни;

5. Шия твоя — наче вежа з слонової костї; очі в тебе — ставки Гесбонські коло воріт Батрабимських; ніс твій — мов вежа в лїсї Ливанськім, обернена 'д Дамаску;

6. Голова твоя — мов Кармель, волос на голові в тебе — мов пурпур, кучері твої — й цареві дивовижа.

7. О, яка ж ти хороша, яка ти принадна, моя любко, твоїм цїлим видом!

8. Стан твій — неначе пальма, груди ж твої — мов би винні грони.

9. Думаю: вилїзу на пальму, вхоплюся за віттє, а груди твої будуть менї за грони винні, і запах із ніздер твоїх, — як би від яблок;

10. Та й уста твої, як вино найлучше. — Воно тече право до милого мого, й солодить уста утомлені.

11. Я належу до друга мого, він лине серцем до мене.
12. Ходи ж, мій любий, пійдемо в поле, жити мемо в селах;
13. Вранці рано вийдем у виноградник, оглянемо, чи вже розвилась лоза виноградна, чи овощ завязався, чи в в цьвіту вже гранатові яблоні; там ти моїх ласк дознаєш.
14. Пахнуть вже там мандрагори; у дверей наших всякі що найлучші плоди, нові й давні; все те я надбала про тебе, мій любий.

ГОЛОВА 8.

Ой коли б же ти був мій братік рідний, що зо мною ссав груди в матері моєї! Тоді б я, й зустрівши тебе на улиці, тебе цілувала, а мене б не суджено.
2. Повела б я тебе, завела б у господу до моєї неньки. Ти вчив би мене, я ж поїла б тебе запашним вином, соком із яблок моїх гранатних.
3. Ліва рука його під головою в мене, а права мене обнімає.
4. Ой прошу ж я вас, дочки ви Ерусалимські, не будїть і не трівожте милої моєї, доки їй любо!
5. Хто се, спершись на милого, йде з пустинї? Ось де під яблонею розбудила я тебе: там породила тебе мати твоя, там привела на сьвіт тебе родителька твоя.
6. Зложи ж мене печаттю на серце в тебе, надїнь, як перстень, на руку собі; любов бо, як та смерть, кріпка; заздрість — як пекло, люта; стріли її — стріли огняні; вона — полуме страшно палаюче.
7. Годї вгасити любови і водам премногим, та й ріки її не залють. Хоч би за любов давав хто всї статки свого дому, то їх би відкинено згірдно.
8. Е сестра у нас мала ще, безгруда; що робити мем із нашою сестрою, як прийдуть старости до неї?
9. Коли б вона була муром, — ми збудовали б на нїй срібні палати; коли б вона була дверми, то ми обложили б її дошками з кедрини.
10. О, я мур, і груди в мене, як башти; тим то й буду я в очах його вповнї дозрілою.
11. У Баал-Гамонї мав Соломон виноградник; він передав той виноградник сторожам, а кожний мав платити за його плоди по тисячі срібних.
12. А мій виноградник таки в мене. Нехай тобі, Соломоне, будуть твої тисячі, та ще й двістї сторожам плодів його.
13. Ти, що в садах проживаєш! товариші прислухуються голосови твойму; дай же й менї послухати його.
14. Біжи ж (зо мною), мій милий, мов сугак, мов олень на горах запашних!

КНИГА ПРОРОКА ІСАЇЇ.*

ГОЛОВА 1.

Видиво Ісаїї, сина Амосового, яке видів про Юдею й Ерусалим за Юдейських царів Уззії, Йоатама, Ахаза й Езекії:
2. Слухайте, небеса й вважай, земле, бо Господь говорить: Я виховав синів і дав зріст їм, а вони зворохобились проти мене.
3. Віл знає господаря свого, й осел — ясла пана свого, а Ізраїль не знає мене, народ мій не зомуміє.
4. О, горе, народе грішний, народе приваленний беззаконностями, роде лиходіїв, сини погибелї! Покинули Бога, занедбали сьвятого Ізраїлевого відступились взад від його!
5. Куди, в яке місце вас іще бити, коли ви не перестаєте бути упрямими? Кожна голова в ранах, кожне серце хворе.
6. Від підошви в нозї та й до тїмя на голові нема в йому здорового місця: рани, синяки, рани гниючі не вичищені, не перевязані й не змягчені оливою.
7. То ж буде земля в вас опустоше-

* Пророкував около року 650 перед Христом.

на, міста ваші огнем спалені; поля ваші в ваших таки очах чужі будуть пожерати; все опустіє, — звичайно, опустошене чужинцями.

8. І останесь дочка Сионська*, наче шатро в винограднику, наче будка в городі, як місто збурене.

9. Як би Господь не зіставив із нас невеликого останку, — ми були б те, що й Содома, погибли б, як і Гоморра.

10. Слухайте ж Господнє слово, ви, князї Содомські**; вважай на науку Бога нашого, народе Гоморський!

11. На віщо менї множество жертов ваших? говорить Господь. Я вже пересичений всепаленнями з баранів і товщею з годованого скоту, та й крові з назимків і ягнят та козенят я не хочу.

12. Як приходите, щоб явитись перед лицем моїм, то хто від вас вимагає, щоб топтали двори мої?

13. Не носїть уже більше дарів надармо: паленнє кадила огидло менї; нових місяців і субот, та сходин сьвяточних не можу стерпіти: беззаконність поспіль із сьвяткуваннєм!

14. Новомісяччя ваші й сьвята ваші ненавидить душа моя: вони стали ваготою менї, тяжко менї нести їх.

15. І коли ви простягаєте руки ваші, то я одвертаю очі мої від вас, а як ви умножуєте молитви ваші, то я їх не чую, ваші бо руки повні крови.

16. Обмийтесь, станьте чистими; одкиньте далеко ледачі вчинки ваші зперед очій моїх; перестаньте чинити зло;

17. Навчітесь чинити добро; шукайте правди, рятуйте придавленого, обороняйте сироту, заступайте вдову;

18. А тодї прийдїть — і розсудимось, — говорить Господь: Коли б гріхи ваші були, як багряниця — я, мов сніг їх убілю; коли б, як кармазин, були червоні, — обмию їх, як вовну.

19. Схочете слухняним робом у мене ходити, — буде вас земля усяким благом надїляти;

20. Затнетеся ж, опір ставши, — тодї меч пожере вас; се уста Господнї говорять!

* Місто Ерусалим.

** Край жидівський стався неначе новітною Содомою.

21. О, як же розопсотилась столиця, колись така вірна й повна правого суду! Справедливість давно в нїй панувала, тепер — душогубцї.

22. Срібло твоє жужелицею стало, вино твоє розпущене водою;

23. Князї твої — преступники й спільники злодіїв, на гостинцї ласі, користї шукають; сиротам нема в їх оборони, а справа вдовицї до них не доходить.

24. Тим то говорить Господь, Господь Саваот, сильний Ізраїлів: О, я надоложу мою кривду від противників моїх, і помщусь над ворогами моїми!

25. Простягну на тебе руку, жужелицю з тебе счищу й відділю від тебе все олово.

26. І поставлю в тебе суддїв, як з давен бувало, та й радників, як було за предків; а тодї славити муть тебе городом правди, столицею вірною.

27. Сион із потали вийде правосуддєм, а ті, що вернуться до його, — справедливостю;

28. А всїм відступникам і грішникам — погибель, і хто Господа покинув — затратиться.

29. А будуть вони покарані за ті дуброви, що такі вам любі, посоромлені за сади, що собі вибрали;

30. І станеться з вами, як із тим дубом, що лист у його обпав, і як той сад, що води не має.

31. І потужний станесь — сьміттєм, праця ж його — іскрою; й горіти муть разом, а нї хто не погасить.

ГОЛОВА 2.

Слово, що прийшло в видиві, до Ісаїї Амосенка про Юдею й Ерусалим:

2. Станеться в останні часи, що над усі гори гора Господня вознесеться, й підійметься понад горби, й посьпішать до неї всї народи.

3. І підуть многі народи й скажуть: Ходїть, вийдемо на гору Господню, в дом Бога Якового, а він покаже нам свої дороги, й будемо ходити стежками його, бо з Сиону вийде закон, і слово Господнє — з Ерусалиму.

4. І судити ме він народи, й картати ме многих людей; і переоблять мечі свої на леміші, а списи свої на серпи, й не буде народ на народ меча

підіймати, та й не буде більше вчитись воювати.

5. Ой ходімо ж, доме Яковів, і будемо ходити в сьвітлї Господнім!

6. Бо ти відкинув був дом Яковів, відопхнув люд свій, за те, що вони багато переняли від народів східних: і чарівники в них, як у Филистіїв, і з синами чужоземців вони в побратимстві.

7. Земля стала повна срібла й золота, а скарбам їх і лїку не має; й переповнилась земля кіньми й безлїччю колесниць;

8. Повна земля й ідолів; вони ж і припадають лицем перед дїлом рук своїх, перед тим, що палцї їх зробили;

9. І похилився чоловік простий, і понизився муж значний — й ти не простиш їм сього.

10. Ой сховайся у скелї, врийся в землю зі страху перед Господом і перед славою величности його!

11. Поникнуть горді погляди мужів, і піднесені голови людей будуть принижені; один Господь явиться високим того часу.

12. День бо Господа сил небесних прийде на все горде й високомірне, та й на все, що високо несеться — і все воно принижене буде,

13. І на всїх, що, як кедри Ливанські, високо в гору себе підносять, на всїх, що, як дуби Базанські,

14. І на всї високі гори й горби, що вгору пнуться,

15. І на кожну високую башту й на всякий мур кріпкий,

16. І на ті кораблї Тарсийські, та на всякі прикраси їх принаднї.

17. І повалиться величність мужів і гординя людська нагнеться; один тілько Господь буде високий в той день,

18. А всї ідоли щезнуть.

19. Позалазять в печері в скелях та в глибинї земні зі страху перед Господом та перед славою величности його, коли він устане, карати землю.

20. В той день покидає чоловік кертицям та кажанам (лиликам) срібні свої ідоли, й золоті свої ідоли, що понароблював собі, щоб їм поклонятись,

21. Щоб тілько самим сховатись в щілини скельні та розколини гір зо страху перед Господом і перед славою величности його, коли він встане, карати землю.

22. Оце ж годї вам надію покладати на чоловіка, що в його тілько хиба духу, що в ніздрах; бо й що він значить?

ГОЛОВА 3.

Знайте, що Господь сил небесних одніме в Ерусалиму й в Юди всяку підпору, всяку піддержку хлїбову й всяке підкріпленнє водою,

2. Хороброго воєводу й воїна, суддю й пророка, віщого й старця,

3. Пятьдесятника й князя, й дорадника й умного штукаря й пророчистого словом;

4. А дам їм хлопців за старшину, й дїти панувати муть над ними.

5. І одно одного буде в народї тїснити, — кожний ближнього свого; встане хлопець на старого, дрібний люд — на значних.

6. І хапати ме за полу брата брат, у родинї батька свого: В тебе є жупан про сьвято, будь над нами князем, — нехай буде сей розпадок під рукою в тебе;

7. А той відкаже, клянучись: Не вмію я гоїти рани; бо й в мене в господї нї хлїба, нї одежі; не робіть мене головою в народї.

8. Ось як підупаде Ерусалим і впаде Юда, через те, що й язик і дїла в їх — проти Господа, й зневажливі в очах слави його.

9. Само їх обличче сьвідчить проти них, ба й явно таки про гріх свій розповідають, не таять, саме як Содомії; горе душам їх! самі бо на себе зло накликають.

10. Скажіть праведному, що йому благо, бо він споживати ме плоди вчинків своїх;

11. Горе ж беззаконникові, бо буде йому відплата за дїла рук його.

12. Гнобителї люду мого — недоростки й жіноцтво правлять ним. Народе мій! ті, що правлять вами, вони вас туманять, вони розкопали дорогу ходи твоєї.

13. Но встав Господь на суд — він стоїть, щоб судити народи.

14. Виступає Господь на суд проти голов люду свого і князїв його: Ви

спустошили виноградник; загарбане у бідного — по дворах ваших.

15. Яким правом тиснете ви люд мій і топчете вбогих? говорить Господь, Господь сил небесних.

16. І промовив Господь: За те, що дочки Сионські аж надто згордїли; що ходять, витягнувши шию й принаджують поглядами, ходять гордою ходою й побрязкують бляшечками на ногах, —

17. За се оголить Господь тїмя в дочок Сионських і обнажить їх Господь з волосся їх;

18. У той день Господь одійме гарні бляшечки на ногах і ґузички,

19. Сережки та запинки, й пояси, й судинки з пахощами та чарівницькі висилця,

20. Перстїнцї й каблучки під носом,

21. Верхні намітки й спідню одежу, платинки й гаманцї,

22. Опліччя барвисті й плащики й повязки;

23. Дзеркалця, й сорочки з висону та турбани.

24. І буде тодї замість принадних пахощів — смердота; замість пояса — мотузка; замість завитого волосся — плїш, і замість широкої обгортки — вузка верітка, а замість краси — пятна.

25. Мужі твої полягають під мечами, а хоробрі твої — на війнї.

26. І будуть зітхати й плакати ворота столицї*, вона ж, спустошена, на землї усяде**.

ГОЛОВА 4.

І вхопиться в той час сїм женщин одного мужчини й скажуть: Свій хлїб будемо їсти й свою одежу будемо носити, аби тільки можна нам твоїм іменем зватись, — зніми з нас сором!

2. В той день явиться пагонець Господнїй в красотї і честї, і овощ землї — в величностї й славі, на радість тим, що в Ізраїлї цїлї зостались.

3. Тодї, хто зостався в Сионї та уцїлїв в Ерусалимі, зватись буде сьвятим, — всї записані в книзї живущих в Ерусалимі,

4. Як обмие Господь все грязиво дочок Сионських і обчистить кріваві гріхи Ерусалиму зпосеред його, духом суду й духом огня.

5. І розпростре Господь над усяким місцем Сион-гори й над зборами її хмару й дим на день, а сьвітло палаючого огня на час ночі; бо над усїм почесним буде захист.

6. І буде намет, щоб закривати днем од спеки, й давати притулок і обеспеку від дощової негоди.

ГОЛОВА 5.

Засьпіваю любому мойму пісню любого мого про його виноградник: Був у любого мого виноградник на верху плодющої гори;

2. Він обвів його муром і очистив його від каміння, й насадив у йому добірну виноградню лозу, а серед саду збудовав башту й построїв тискарню, та й сподївався, що вона зародить добрі грони, а вона вродила дикі ягоди.

3. А тепер, ви осадники Ерусалиму, й ви, мужі в Юдеї, розсудїте мене з виноградником моїм:

4. Що ще мав би я був учинити виноградникові мойму, чого я не вчинив? Чого воно так сталось, що він зродив дикі ягоди, коли я сподївався, що зародить грони добрі?

5. От же я вам скажу, що зроблю з виноградником моїм: розберу його огорожу, нехай його пустошать, повалю мур, нехай його топчуть,

6. І полишу його пусткою: не будуть його нї обрізувати, нї обкопувати, — нехай заростае терниною й бодяками; та ще й хмарам звелю я, не спускати дощу на його.

7. Виноградник Господа Саваота — се рід Ізраїля, а царство Юдине — се садиво його любе. І ждав він в йому правосуду, — аж тут пролив крови: ждав правди, а тут голосїнне.

8. Горе вам, що наживаете дом новий за домом, та прилучуєте поле до поля, так що другим нема вже й місця, наче б ви одні поселені на землї.

9. Ув уші ж менї Господь сил ось що промовляе: Многі доми отті опу-

---

* Де вібувались збори та суди.
** Як жінка, що повдовіла.

стіють, а в палатах пишних не буде
кому жити;
10. Десять паїв у винограднику да-
дуть барилце, а гомер зерна насїння
вродить ледви ефу.
11. Горе тим, що з ранку вже шука-
ють напоїв, та й до ночі розпалюють
себе вином;
12. Гарфа й гуслї, бубон і сопілка та
вино на їх бенкетах; а на дїла Го-
сподні вони й не спозирнуть, і про
вчинки рук його й не спогадають.
13. За те ж люд мій необачний по-
паде в неволю; значні в його будуть
голодати, богачі ж його з спраги по-
гибати.
14. За те й безодня розтворилась
широко, й без міри роззївила пащу
свою, й піде туди слава їх і богацтво
їх, і шум їх із усїма їх веселощами.
15. І похилиться людина, й смирить-
ся муж, а горді спустять очі свої;
16. А Господь Саваот вознесеться
високо в тім суді, і Бог сьвятий по-
каже сьвятість свою в справедливо-
стї.
17. І пасти муться вівцї по своїй во-
лї, й чужі будуть кормитись на пові-
сталих по богачах буйних пасови-
щах.
18. Горе тим що тягнуть за собою
беззаконність шнурами марноти, а
гріх — неначе ремінңем возовим;
19. Що то мовляють: Нехай же він
поквапиться зо своїм дїлом, щоб нам
побачити; нехай наближиться й спев-
ниться рада Сьвятого Ізрайлевого,
щоб нам довідатись.
20. Горе тим, що все лукаве добрим
величають, а добре — злим; морок,
— сьвітлом, а сьвітло мороком ува-
жають; що гірке — у них солодке, а
солодке — гіркота!
21. Горе тим, що в своїх очах мудрі,
та розумні перед собою самими!
22. Горе тим, що хоробрі до питтяя
вина, й сильні в приправі впиваючих
напитків;
23. Що на суді за гостинцї роблять
правим злюку, а правому закон одма-
вляють!
24. За те, як огонь з'їдає солому, й
полумя спалює сїно, так вигорить ко-
рінь їх, а цьвіт їх, як порох розвієсь;
бо вони відкинули закон Господа Са-
ваота, і Сьвятого Ізрайлевого словом
згордували.
25. Тим же так і розпалався гнїв
Господень на його народ, і простягне
він руку свою на його, так що гори
здрігнуться, а трупи їх гноєм улицї
покриють. Та по тому всьому гнїв
його ще не відвернесь, і рука в його
все ще буде простягнута:
26. І підніме стяга про народ дале-
кий та й дасть знак жиючому на краю
землї, — і прийде той легко й скоро;
27. І не буде в його нї млявого, нї
втомленого; нї один не задрімає анї
засне, анї здіймати ме пояс чересо-
вий, й не розірветься ремінь ув обуві
в його;
28. Стріли в його нагострені, і всї
луки в його натягнені; копита в ко-
ней його, мов кремінь, а колеса в
возах його, неначе вихор.
29. Рик у його — мов рик у лева;
він реве, неначе левчук; зареве, ухо-
пить здобич, понесе, й нїхто не однї-
ме її.
30. І зашумить над ним того дня
шумом розбурханого моря; він позир-
не на землю, і ось — темрява, горе,
а сьвітло в хмарах померкло!

ГОЛОВА 6.

В роцї, коли царь Озія помер, ба-
чив я Господа на високому й під-
несеному престолї, а краї ризи його
наповнили храм.
2. Кругом його стояли серафими, а
кожен о шістьох крилах: двома за-
кривав собі кожен лице, двома закри-
вав собі ноги, а двома лїтав.
3. І покликували вони один до одно-
го: Сьвят, сьвят, сьвят Господь сил,
вся земля повна слави його!
4. І хитались підвалини й пороги від
голосного поклику їх, а будинок спов-
нився димом.
5. І промовив я: Горе менї! поги-
бель моя! я бо людина з нечистими
устами, й живу між людьми з нечи-
стими губами, — а се ж очі мої ба-
чили Господа сил небесних!
6. На се прилетїв до мене один се-
рафим із жаріючим углем у рупї, що
взяв клїщами з жертівника;
7. І приторкнувся ним до моїх уст,
і промовив: Приторкнулось оце до

твоїх уст, і взята від тебе беззаконність твоя й з гріха твого ти очищений.

8. І почув я голос Господень, що говорив: Кого б менї послати, й хто нам пійде? І сказав я: Ось я, пошли мене!

9. І відказав він: Іди й промов до тих людей: Слухати мете й не зрозумієте, і дивити метесь очима, та не вбачати мете;

10. Бо запеклося серце в сього народу, й тяжко чують ушима, та й очі свої затулили, щоб не бачити очима, й не почути ушима; й не второпають серцем, та й не навернуться, щоб я їх оздоровив.

11. І промовив я: Докіль же сього, Господи? А він сказав: Докіль не опустїють міста й не зостануть без осадників, а доми без людей, та докіль земля отта цїлком не стане пустинею.

12. І далеко займе Господь людей (в неволю), й пусто-глухо в землї стане.

13. І коли б ще десята частина зосталась на нїй і назад вернулась, та знов буде спустошена; та як із теребинта й з дуба, коли їх зрубати, зостаєть ся корінь, так сьвяте насїннє вийде з кореня того.

ГОЛОВА 7.

І було за царя Юдейського Ахаза Йоатаменка, сина Озіїного, виступав Резин, царь Сирийський, та Факей Ремалїєнко, царь Ізраїльський, проти Ерусалиму, щоб його звоювати, та не здоліли його здобути.

2. Як же сповіщено Давидовому домові: ось Сирийцї розтаборились в землї Ефраїмовій, тодї затремтїло в його й в його люду серце, як тремтить гаєве дерево перед вітром.

3. Господь же сказав до Ісаїї: Іди на зустріч Ахазові, ти й син твій Шеар-Ясуб, на край водопроводу з верхнього ставу на Шаповаловому шляху,

4. Та й промов до його: Бувай обачен і спокоєн; не лякайсь і нехай не занивае в тебе серце перед оттими двома недогарками-головнями, дарма, що так лютує Резин із Сирийцями та з Ремалїєнком.

5. Сирия бо, Ефраїм та Ремалїєнко задумали проти тебе ось яке лихо:

6. Двиньмо проти Юди, та зворушмо його й звоюймо його, й настановимо над ним царем сина Табеїлового.

7. Та Господь Бог ось як говорить: Нїчо з того не буде й воно так не станеться;

8. Бо Дамаск — голова Сириї, а Резин — голова в Дамаску, а через шістьдесять і пять год Ефраїм перестане бути народом;

9. А Самария — голова Ефраїмова, а Ремалїєнко — голова Самариїна. Як ви не вірите, так і не остоїтесь.

10. І говорив далїй Господь Ахазові:

11. Проси знаку собі в Господа, Бога твого, глибоко зпід землї, або високо знад землї.

12. Ахаз же відказав: Не просити му й не буду Господа спокушувати.

13. Тодї сказав (Ісаїя): Слухай же, доме Давидів: Мало з вас докучати людям, щоб іще й мойму Богові докоряти?

14. Оце ж дасть вам сам Господь знак: Ось невинна дївиця почне в утробі та й породить сина, й дадуть імя йому Еммануїл (Бог із нами).

15. Молоком та медом буде він жити, аж буде вміти лихе відпихати, а добре вибірати.

16. Але перш, нїж те хлопя навчить ся лихе відпихати, а добре вибірати, буде та земля, що її лякаєш ся, полишена обома своїми царями.

17. Но й на тебе й на народ твій та на твою родину напустить Господь такі днї, яких не було з того часу, коли Ефраїм одпав од Юди, — напустить царя Ассирийського.

18. І накличе тодї Господь оводи з Нилового рукава в Египтї та бжоли з землї Ассирийської*, —

19. І налетять вони та й осядуться всї по байраках та по скелянних щілинах і скрізь по тернових кущах та деревах.

20. І пообголює тодї Господь бритвою, найнятою по тім боцї Евфрату, царем Ассирийським, голову й волоссє над ногами, ба й саму бороду.

---

* Напустить Египтян і Ассирийцїв. IV. Цар. 23 і 16, 7—8.

21. І буде того часу: хто держати
ме одну корову та дві вівці,
22. Надоювати ме від них стільки молока, що їсти ме масло; маслом та медом харчити меться кожен, хто ще востанеться в тій країні.
23. І буде того часу таке: всюди, де
росла тисяча виноградних лоз на тисячу срібних, поросте там тернина та глоги колючі.
24. Хиба з стрілами та луками ходити муть туди, бо вся земля заросте самими тернами та бодяками.
25. І ні на одно узгірре, що їх сапами сапали, не зважишся пійти, боючись тернини й бодяків колючих; виганяти муть туди хиба воли, та дріб буде їх топтати.

ГОЛОВА 8.

І рече до мене Господь: Возьми великий звиток та й напиши на йому розборчиво письмом людським: „Квапся луп здирати, бери хутко користь.“
2. І взяв я надійних сьвідків: сьвященника Урію та Захарію, сина Бахаріїного, —
3. І приступив я до пророкині, й завагоніла вона й вродила сина. І сказав менї Господь: Дай йому імя: „квапся луп здирати, бери хутко користь“;
4. Перше бо, ніж хлопя з'уміе вимовити „тату й мамо“, заберуть скарби Дамаску й луп із Самариї перед царем Ассирийським.
5. І говорив дальше до мене Господь;
6. За те, що сей люд нїзащо собі має тихі води Силоамські та вподобав собі Резина й Ремалїєнка,
7. Нашле на його Господь води ріки великої й бурливої, нашле царя Ассирийського й всю його силу, й прибуде вона в усіх руслах своїх і виступить із усіх берегів своїх;
8. І розпливесь по Юдеї, підіймаючись що-раз висше, й сягати ме аж по шию; й розпростерті крила його сягати муть через усю ширину землї твоєї, Еммануїле.
9. Ворогуйте собі, народи, та тремтїть; вважайте, всї далекі землї! В'оружуйтесь, та тремтїть; заперізуйтесь до бою, але дрожіть!
10. Складайте задуми, та вони в нїщо обернуться; виповідайте їх словом, та воно не збудесь, бо се — з нами Бог!
11. Бо ось що говорив менї Господь, поклавши на мене руку, й вкладаючи менї на серце, не ходити дорогою сього народу, — і промовив:
12. Не говоріть: „Змова“! бо народ сей все змовою вважає; не бійтесь того, чого він боїться, й не лякайтесь.
13. Бога сил небесних — його, як сьвятого, шануйте; його одного вам боятись, перед ним вам дрожати!
14. Він один ваше осьвященнє, та він камінь спотикнення та скеля згіршення обом домам Ізраїля; він сїть і западня осадникам Ерусалиму.
15. І багацько таких буде, що спіткнуться, впадуть — розібються, і заплутаються в сїтї й будуть зловлені.
16. Завяжи ж се сьвідченнє, й запечатай обяв при учениках моїх.
17. От і надіюсь я на Господа, хоч він і закрив лице своє від дому Яковового, і я вповаю на його.
18. Ось я й дїти, що дав менї Господь як дороговкази та прообрази в Ізраїлї від Господа сил, пробуваючого на Сион-горі!
19. Коли радять вам: Питайте тих, що померших викликають, чарівників, шептухів та тих, що з черева говорять, — то ви одкажіть: Хиба ж народові не до свого обертатись Бога? хиба ж мерців про живих питати?
20. Звертайтесь до закону та до обяву. А вони, — як не так говорять, як там сказано, то нема в них сьвітла.
21. І будуть блукатись по землї, гноблені й голодні; а в голодї будуть лютувати та царя свого й Бога свого дармо проклинати.
22. Поглянуть вгору, й позирнуть на землю, — а всюди горе, морок і густа темрява, й в темряву попадуть. Та не на все буде там темрява, де вона тепер така густа.

ГОЛОВА 9.

Переднїйший час впокорив землю Забулонову й землю Нефталїєву; та пізнїйший звеличить приморську дорогу, за-Йорданську сторону, Галилею поганську.
2. Люд, що в темряві блукає, з'у-

здрить сьвітло велике; живучим в країнї тінї смертної, сьвітло засияє.
3. Ти розмножиш народ, даси йому радощі великі; звеселиться він перед тобою, як веселяться, коли обжинки справляють, як радуються, коли здобич дїлять.
4. Бо ярмо, що його давило, й палицю, що його побивала, й тростину у гнобителя його — ти поторощиш, як за Мидияма.
5. Бо вся обув жовнїра й одежа, в війнї кровю злита, пійде на спаленнє, на жир огневі.
6. Бо хлопятко народилось нам — син даний нам; власть на раменах його, а дадуть імя йому: Дивний, Порадник, Бог кріпкий, Отець будучого віку, Князь мира.
7. Царству його й миру його не буде границь; на Давидовім престолї й царстві він сяде, щоб утвердити й укріпити його судом справедливим від тепер по віки. Ревнива любов Господа Саваота се вчинить.
8. Слово посилає Господь до Якова, й спевняєсь воно на Ізраїлї,
9. Щоб узнав (свою нерозвагу) ввесь народ — Ефраїм і осадники Самариї, що так згорда й надуто мовляють:
10. Опала цегла, — побудуємо з тесаного каменя, вирубано сикомору, — заступимо її кедриною.
11. І підніме Господь проти його ворогів Резинових, і узброїть неприятелїв його:
12. Сирийцїв од сходу, Филистїїв з заходу, й будуть вони Ізраїля повним ротом жерти. Та й ще гнїв його не одвернесь, і рука його все ще простягнута.
13. Та народ таки не обертаєсь до карачого його, й до Господа Саваота не прибігає.
14. І відсїче Господь у Ізраїля голову й хвоста, зітне пальму й тростину одного дня:
15. Старець і знатний се — голова; а пророк, що вчить неправди, се — хвіст.
16. Провідники сього народу поведуть його блудом, а ті, що даються їм вести — погибнуть.
17. Тим не мати ме Господь утїхи й з хлопцїв у його, та й сиріт і вдовиць його не помилує; бо вони всї зледащіли, всї вони нещирі, та й всї уста безбожностї повні. Та й ще гнїв його не одвернесь і рука його все ще простягнута.
18. Бо беззаконність огнем загорілась; пожерає тернину й бодяки колючі, та палає в гущавинах лїса, що аж стовпами дим піднімаєсь.
19. Лютість Господа Саваота спалить землю, і народ станеться жиром огня; чоловік не пощадить і брата свого.
20. Різати муть управо, та й будуть голодні; будуть їсти на лїво, та й не будуть ситі; кожен їсти ме тїло, руки в себе:
21. Манассій — Ефраїма, Ефраїм же Манассію, а оба разом — Юду.
22. Та й тоді ще гнїв його не одвернесь, і рука його все ще простягнута.

ГОЛОВА 10.

Горе тим, що несправедливі надають закони та пишуть жорстокі засуди,
2. Щоб відправляти вбогих без правого суду, й видирати права злиденним у мойму народї; щоб із удовиці користь тягнути, й сиріт обдирати.
3. Що ж ви будете чинити, як день навідання прийде, як погибель здалека надійде? Де захисту будете шукати, де подїнете скарби ваші?
4. Без мене згорбитесь в оковах, поляжете між убитими. Та й тоді ще не одвернесь гнїв його, й рука його все ще простягнута.
5. О, Ассур — він палиця мого гнїву, а кий в руцї його — се моя досада!
6. Я пошлю його на народ сей безбожний, на той нарід, що підпалює гнїв мій, та дам йому приказ, ограбити його до нитки, здобувати здобич у його, та, мов грязюку на дорозї, його місити.
7. Но він иншої про се гадки, не так помислить серце його: на думцї в його — вигубити й викоренити не трохи ще инших народів.
8. Хиба ж князї мої не царі? скаже він собі.
9. Хиба Хальне не те, що й Кархемис? або Емат не те, що й Арпад? а Самария не те, що Дамаск?

10. Та же рука моя загорнула ті царства ідольські, а в них більше божищ, ніж у Ерусалимі та в Самариї!
11. Хиба ж я не вчиню те саме з Ерусалимом і богами його, що вчинив із Самариєю й ідолами її?
12. Та станесь: як доверпить Господь усе те на Сионї, що задумав, і все скінчить в Ерусалимі, тодї скаже: Навідаюсь тепер до справ надутого серця в царя Ассирийського та до гординї звисока глядючих очій його!
13. Він бо каже: Се силою руки моєї і моєю мудрістю я отте зробив, бо я розумний: я пересуваю границї в народів і розхапую скарби їх, та скидаю з престолів, неначе велит;
14. І рука моя захопила, мов гнїзда, багацтва в народів, і як забірають покинуті в них яйця, так я побрав всї землї, а нїхто й крилом не рушив, не отворив рота й не писнув.
15. Та чи хвалиться ж сокира перед тим, що нею рубає? Хиба ж пила гордиться перед тим, хто її тягне? Як коли б палиця піднімалась на того, хто її піднімає; як коли б кий піднімався, коли він лиш деревина!
16. За се пошле Господь, Господь сил, сухоти на товстих у його, а між знатними в його запалить полумє, мов полумє огня.
17. Сьвітло Ізрайлеве* спаде на його огнем, і Сьвятий його буде полумєм, що пожере тернину його й бодяки його одного дня.
18. І гай його й сад роскішний вигубить він із душею й тїлом, і стане він — умираючим чахотником**;
19. А останок дерев із його лїса так змалїє, що й дитина його списати зможе.
20. І станесь того часу: останок Ізраїля й ті, що врятуються з дому Яковового, не будуть уже на силу того, хто їх бив, уповати, а покладати муть надїю щирим серцем на Бога, Сьвятого Ізраїлевого.
21. Останок, останок з Якова, навернесь до Бога сильного.
22. Бо, хоч би в тебе, Ізраїлю, було стільки люду, як піску в морі, то тілько малий лишиться останок, що навернесь до Бога; се бо безмірна справедливість призначила таку погибель.
23. І призначену вигубу довершить Господь, Господь Саваот, по всїх країнах.
24. Та все ж таки говорить Господь, Господь сил: Народе мій, живучий в Сионї! не бійся Ассура. Він побє тебе палицею й тростину підніме на тебе, як чинив Египет:
25. За малий час, за дуже малий — промине моя досада, а лютий гнїв мій звернесь на їх вигубу.
26. І підніме Господь сил бич, як колись до побою Мадіяма на Ориві, або як простер був палицю понад море, й здійме її, як на Египтян.
27. І станесь того часу: здійметься з плечей у тебе тягар його, й ярмо його — з шиї твоєї, й розпадеться ярмо від товщі.
28. Ось він іде на Аїят, проходить Мигрон, в Михмасї покидає тягарі свої.
29. Переходять тїснини; в Геві ночують; Рама тремтить; Гива Саулова розбіглась.
30. Гукай голосно, дочко Галиму; нехай почують тебе Лаїс та й Анатот бідний!
31. Мадмена розбіглась, а й з Гевиму осадники скваппно утїкають.
32. Ще лиш день простоїть він у Нобі, та погрозить рукою Сионові, узгіррю Ерусалимському.
33. Но Господь, Господь Саваот, зірве страшною рукою віттє дерев сих, а ті, що величаються ростом, будуть зрубані, високі — на землю повалені,
34. Густий гай він сокирою витне, Всемогучий повалить Ливана.

ГОЛОВА 11.

І вийде пагонець із кореня Ессейового і вітка виросте з кореня його.
2. І спочине на йому дух Господень, дух премудрості й розуму, дух ради й кріпості, дух знання й побожності;
3. І сповниться страхом Божим; і судити ме він не, як око бачить, і не, як ухо чує, — присуд видавати.
4. По справедливості судити ме вбо-

---

* Бог.
** IV. Цар. 19, 37.

гих, а справи злиденних на землї по правдї рішати. Палицею слова ударить він землю, і безбожного погубить уст своїх духом.

5. Справедливість буде в його поясом чересел, а правда — підперезом ребер у його.

6. Тодї буде вовк укупі із ягнятком жити, барс — із козеням лежати; та й телятко, левчук і віл зможуть жити разом, а мала дитина зможе їх пасти.

7. І ведмедиця й корова вкупі пастись будуть, а їх маленкі лежати мут поруч, ба й лев соломою харчитись разом з волом буде;

8. І хлопятко грати меться над норою гаспида, і дитина засуне руку свою у гнїздо змиїне.

9. На всїй сьвятій горі в мене одні одним шкодити не будуть, бо земля так повна буде розуміннєм Бога, як водою море.

10. І буде того часу: до пагонця з кореня Ессейового, що стане знаменом народам, навернуться погани, — й гріб його буде славен.

11. І буде ще в той час: Господь простягне знов руку свою, щоб вернути до себе останок люду свого від Ассура, із Египту, з Патросу, й з Кушу та з Еламу, із Сеннару й з Етаму та з островів моря.

12. І підийме знамено своє між народами й позбірає вигнанників Ізраїлевих, і скличе розсїяних Юдеїв з усїх чотирьох сторін землї.

13. І перерветься завистъ у Ефраїма, й вигинуть ті, що на Юду ворогують. Ефраїм перестане завидувати Юдї, а Юда не буде гнобити Ефраїма.

14. І полетять через плечі Филистіїв на захід, і поберуть здобич від усїх на сході; на Едома й Моаба руку наложать, та й дїти Аммона будуть їм піддані.

15. І висушить Господь залив моря Египецького, й простягне руку свою на ріку в силї духа свого, й роздїлить її на сїм бродів, так що й в сандалях перебрести зможеш.

16. А тодї останок народу його, що зостанесь від Ассура, мати ме шлях ще ширший, як мав Ізраїль, вийшовши з землї Египецької.

ГОЛОВА 12.

І промовиш того дня: Славлю тебе, Господи! Ти гнївався на мене, але одвернув єси гнїв твій і потїшив мене.

2. Оце Бог — спаситель мій: я вповаю на його й не збоюся; Господь бо — сила моя, й пісня моя — Господь: він стався менї спасеннєм.

3. І будете в радощах черпати воду з жерел спасення,

4. І скажете тодї: Славіте Господа, призивайте ймя його; розповідайте між народами про дїла його; напоминайте, що імя його велике!

5. Сьпівайте Господеві, бо він учинив велике, — нехай дознаються про се по всїй землї!

6. Радуйся і веселися, осадничко Сионська, бо величний серед тебе Сьвятий Ізраїлїв!

ГОЛОВА 13.

Слово пророче про Вавилон, висказане Ісаїєм, сином Амосовим:

2. Підийміть знамено воєнне* на верху гори, кликнїть голосно, махнїте рукою, щоб наступали на ворота сих вельмож!

3. Я дав приказ тим, що їх вибрав; я покликав сильних, щоб довершили гнїв мій, радіючи славою, яку даю їм.

4. Ось, окрик по горах, наче великої товпи людей, гомін зворушених царів та народів зібраних разом: Господь сил чинить перегляд боєвого війська!

5. Поприходили здалека, від краю неба — і Господь і знаряддя гнїву його, щоб збурити ввесь край.

6. О, ридайте, бо день Божий близиться, — як опустошуюча сила рукою Всемогущого.

7. Тим то руки в кожного зомлїли, в кожної людини серце завиває.

8. Зжахнулись; судороги й болї схопили їх, нїби породїлю; ступанївши, глядить одно на одного, лиця в них зажарілись.

9. Наступає день Господень, день гнїву палкого, щоб обернути землю

* Так покликує Бог на Перських царів Кира й Дарія, щоб йшли Вавилон воювати, а пророк описує той напад, наче б уже й почався.

в пустиню й вигубити грішників на ній.

10. Небесні зорі й сьвітила не дають із себе сьвітла; сонце, сходючи, темніє, й місяць не сьвітить сьвітлом своїм.

11. Я скараю люд за зло, й безбожників за їх беззаконня; зроблю конець гордині пишних, і впокорю надутих гнобителїв.

12. Я вчиню так, що люде будуть дорожші над золото чисте, і мужі дорожші над золото Офирське.

13. Тим то я потрясу небом, і земля порушиться з свого місця від гнїву палкого Господа Саваота в день палаючого гнїву його.

14. Тодї кожний, — мов серна, що за нею гонять, мов вівці, пустопаш лишені, — розбігнесь поміж народ свій, шукати ме сховища в землї своїй;

15. Але кого стрінуть, той пробитий буде, кого схоплять, від меча погибне.

16. Дїток їх вбивати муть в їх перед очима; домівки їх пограбують, жінок збесчестять.

17. Я Мидіїв на їх справлю, тим срібло байдужне, й на золото не ласі.

18. Луки їх вбивати муть малечу, не пощадять плоду в матері в утробі, око їх дїтей не пожалує.

19. І Вавилон, царстов окрасу, гордощі в Халдеїв, поверне Бог у нїщо, як Содом-Гоморру.

20. Там осадник не осяде з роду та й до роду; нї Араб шатра розложить, нї пастух там із стадом буде спочивати.

21. Нї! звірре пустинне буде його залягати, а доми наповняться пугачами; жити муть там струсї, косматі малпи скакати.

22. Шакалї вити муть у домівках їх, і гієни по роскішних замках.

ГОЛОВА 14.

Близько час його*, й не загаяться днї його; бо Господь на Якова знов гляне ласкаво, знов приверне любов свою до Ізраїля; й оселить їх на землї їх рідній; прилучаться до них чужоземцї, й пристануть до Яковового дому.

2. І візьмуть їх народи й приведуть на їх місце*, а Ізраїль присвоїть їх собі на землї Господнїй за рабів і рабинь, і поневолить тих, що його в неволю були забрали, й буде він утискати тих, що його тиснули.

3. І станесь тодї: як Господь тебе визволить від смутку твого й від страху й тяжкої неволї, що на тобі тяготїла,

4. То висьпіваєш у піснї побіду над царем Вавилонськом і промовиш: Ось, не стало мучителя — скінчився грабіж!

5. Поломав Господь палицю в безбожних, скипетр у тиранів,

6. Що побивав люто народи ударами без'упинними, панував над племенами в гнїві, докучав без міри,

7. Всї краї тепер оддихають в спокою, з радощів сьпівають;

8. Веселяться й кипариси та й кедри Ливанські: Від коли ти заснув, нас вже не рубають!

9. Глибінь пекольна зворушилась задля тебе, щоб стрічати тебе при ввіходї твоїм; всїх велетнїв побудила, всїх князїв землї; із престолів повставати всїм царям звелїла;

10. А всї вони гуртом до тебе промовлять: Так і ти, як ми, зробився вбогим слабосилком?!

11. Гордощі твої й життє твоє шумне в пекло провалились; під тебе стелються черви, й черви накривалом тобі!

12. Як же се ти впав із неба, досьвітная зоре? Ти розбився об землю, що топтав народи!

13. Ти ж говорив в серцї свойму: Взійду аж на небо, над Божими зорями престол мій поставлю, й засяду на горі між богами, на краю півночі;

14. Взійду на висоти хмарні, рівнею тому зроблюсь, що Всевишнїм зветься.

15. А тепер ти попав в пекло, — в глибінь преисподню.

16. Хто тепер тебе бачить, придивляєсь зблизька: Чи се ж той — мов-

* Час кари на Вавилон.

* Перські царі прикажуть своїм людям, відвести полонених жидів у їх землю.

ляв — що хитав землею, та трусив
царствами?
17. Що в пустиню обернув сьвіт, його
міста побурив, полонянам не давав
вертатись в домівку?
18. Всї царі в народів, всї спочивають,
кожен в честї у своїй домівцї;
19. Ти ж покинутий за гробовищем,
як пуста галузка, мов одежа вбитих,
мечем посїчених, що їх вкидають у
вапяні ями, — ти, мов те падло, що
його топчуть,
20. Не будеш із ними в могилї; ти
бо спустошив землю твою, вбивав народ
твій: о, по віки не спогадаєсь рід
лиходїїв!
21. Готуйте різанину синам його за
беззаконностї батька їх, щоб не піднялись
і не заволодїли землею, та не
сповнили сьвіт ворожнечею.
22. Так, встану на них — говорить
Господь Саваот — і вигублю імя Вавилону
до нащадку — й сина й внука,
говорить Господь.
23. І вчиню його пробутком їжа та
болотом, і вимету його мітлою, витираючою
до чистого, говорить Господь
Саваот.
24. Клянучись, говорить Господь
сил: Як я задумав, так воно й буде;
як я призначив, так і станеться,
25. Щоб стерти Ассирийця в землї
моїй й розтоптати його на горах моїх;
а тодї спаде з них ярмо його, й здійметься
тягар із плечей в їх.
26. Так призначено, так постановлено
про всї (поганські) землї, а се
рука, простягнута на всї ті народи;
27. Бо се призначив Господь сил, і
хто зможе те відмінити? рука його
простягнута, — хто її відверне?
28. В роцї ж, коли вмер царь Ахаз,
було ось таке пророче слово:
29. Не радуйся, земле Филистійська,
що поломана палиця, побивавша тебе;
бо з кореня змиїного вийде гаспид,
а плодом із його буде лїтаючий дракон.
30. А тодї бідні стануть насичені, а
злиденні безпечно будуть спочивати*;
твій же корінь уморю голодом, а й нащадок
у тебе вигублю.

* Народ жидівський.

31. Ридайте ж, ворота*, вий голосно,
місто! Розпадешся ти, земле Филистійська;
ось бо — від півночі ковпіт
димом надходить, а нема втомленого
в їх полках.
32. І що ж тодї скажуть вістники
народу? Ось те, — що Господь утвердив
Сиона, що в йому знайдуть захист
убогі з народу його.

ГОЛОВА 15.

Слово пророче про Моабіїв: Так!
нїччю збурений буде Ар-Моаб** і
спустошений; так! вночі збурений
буде Кир-Моаб і спустошений!
2. Виходить він ід Баїту й Дибону,
виходить на висоти, плакати; Моаб
ридає над Набою й Медевою; в усїх їх
острижені голови, у всїх оголені бороди.
3. Скрізь по улицях у веріттю люде:
на дахах, по ринках всї ридають, в
сльозах потапають.
4. І Есебон і Елеала голосять; крик
їх доходить аж до Язи.
5. Й моє серце ридає над Моабом:
втїкають із його 'д Сигору, до третьої
Егли; виходять, плачучи, на Лухит;
по Хоронаїмській дорозї гірко голосять;
6. Бо висхнуть води в Нимримі, позасихають
луги, трава вигорить, вся
зелень ізникне.
7. Тим переносять вони останки добутку,
та, що врятували, поза ріку
Арабську.
8. Плач по всїй землї Моабській:
Як вони голосять, чути аж в Еглаймі,
плач його несеться до Беер-Елиму;
9. Бо вода в Дибонї взялась уже
кровю; — та я наведу на Дибон іще
нове лихо — левів на тих, що з Моабу
повтїкали, та й в краю зостались.

ГОЛОВА 16.

Посилайте ягнята владицї землї з
Сели в пустинї на гору дочки Сионської;
2. Дочки бо Моабійські будуть коло
бродів Арнону, наче та птичка, з гнїзда
викинена.

* Старшини, що засїдали в воротях.
** Через Вавилонцїв.

3. Зложи раду, виречи присуд; розпростри над нами серед полудня, мов уночі, тїнь твою; скрий прогнаних, не видай блукаючих.

4. Нехай перебудуть у тебе прогнані мої Моабії; будь їм захистом перед грабіжником; бо й так зникне гнобитель, грабіж перестане, а ті, що на них напирають, щезнуть із землї.

5. Милосердєм стане твердо в пробутку Давидовому престол правди, й засяде на нїм в справедливостї суддя, що шукати ме правди й до правосуду змагати.

6. Про Моаба ж ми чували, — гордий він над міру, надутий і пишний та лютий, та й в слові нещирий.

7. Тим то тяжко заплаче Моаб над Моабом, — всї будуть ридати; о, застогнайте по твердинях Кирхарешета; вони ж спустошені.

8. Ниви Есевонські спустїли, та й виноградник Севамський; властники народів вигубили ті прегарні лозини, що сягали аж до Язеру; розстилались по пустинї, простирались пагонцями аж поза море.

9. Тим і я заплачу по садах Севамських, як плакав над Язером, й поливати му сльозами тебе, Есевоне й Елеало! не буде бо в тебе часу зборів виноградних, анї під час жнив — давних голосних радощів.

10. Замовкли жарти й веселощі по нивах роскішних, і в виноградниках не сьпівають, не веселяться; виноградар не топче в тискарнях грона: Я перервав усї веселощі.

11. Тим аж стогне утроба в мене над Моабом, мов гуслї жалібні, і серце моє над Кирхарешетом.

12. Хоч і збереться Моаб, і буде аж до утоми змагатись на висотах, та в своїх сьвятинях молитись, та йому нїчо не поможе.

13. Ось, яке слово виповів Господь вже давно про Моаба,

14. А тепер от як говорить Господь: За три роки, рахуючи роками наймитів, сила Моаба впаде разом із усїм великим многолюдством його, а останок його буде вельми малий і незначний.

ГОЛОВА 17.

Слово пророче про Дамаск: Ось, Дамаск вичеркуєсь зпроміж міст й обернеться в купи руйновища*.

2. Городи Ароерські опустїють, — там хиба стада будуть віддихати, та й не буде кому їх полошити.

3. Не стане твердинї Ефраїмової, не стане Дамаску, столицї всієї Сириї; станесь із ним те саме, що з славою синів Ізраїля**, говорить Господь Саваот.

4. І буде в той час; упаде слава Якова, а сите тїло в його схудне.

5. Стане, мов та нива по зборі пашнї женцем, коли рука його вижне її, або коли визбирають колоссє в Рефаїм-долинї.

6. І зостанеться в його — як се буває при оббиванню оливок — на вершку дві-три ягодки, або чотири-пять по рясних галузках, — говорить Господь, Бог Ізраїля.

7. А тодї вже зверне людина погляд свій на Творця свого, й очі в її позирати муть до Сьвятого Ізрайлевого;

8. І не спогляне на жертівники, на вироби рук своїх, і не подивиться на те, що вробив палцями своїми, на боввани Астарти та Баала.

9. В день той будуть утверджені міста його — нїби ті розвалини по лїсах та верхах гір, що їх покидали втїкачі перед Ізраїлем, — всюди буде пусто.

10. Бо ти забув про Бога, спаса твого, й не згадував про охоронну скелю твою. Ти позаводив сади, щоб у їх весело проходжатись, і понасаджував лозини чужоземнї;

11. А коли насадив, то й запобігав, щоб воно росло, та щоб посадка твоя рано розцьвівалась; но — як прийде до зборів, не мати меш купи плодів, а смуток тяжкий.

12. Горе! з яким шумом товпа народу (на нас) наступала! гукають, як шумить море. Що за ревіт усяких племен! ревуть, мов великі води.

13. Так, ревуть народи, як ревуть

---

* IV. Цар. 16, 5. 7. 9.
** З Ерусалимом.

великі води; но Господь погрозив їм, — ось вони й розбіглись, гонені, як порох перед вітром, як пилини цьвітні поперед вихру.

14. Ввечорі — трівога, та досьвіта — вже й нема його! Ось такий пай тим, що нас обдерали, така доля тим, що нас пустошили.

ГОЛОВА 18.

Горе краю*, що, мов крильми, сягає по той бік рік Етиопських,

2. Що розсилає послів по морю, човнами з папиросу — по водах! О, йдіть, швидкі посли**, до народу сильного й відважного, до народу страшного з давна до нинї; до народу рослого, що всїх подолїває, землю ж його розірвали ріки.

3. Ви ж, осадники всесьвітні, хто живий на землї! вважайте, як на горах стяг підоймесь, і як труба затрубить, чувайте!

4. Бо ось як Господь сказав до мене: Я буду мовчки дивитись із мого престолу, мов тепло веселе по дощеві, мов хмарка з росою в день жнивної спеки.

5. Перед винозборами ж, як спаде цьвіт на винограді, та покажуться спілі грони, обріже він ножем стебла, пообтинає відростки й поодкидає.

6. І зоставить усе хижим птицям та зьвіррям земним; й буде птаство там лїтувати, а зьвір зимувати.

7. І тоді сей люд сильний і відважний; сей народ страшний з давна до нинї; народ рослий, що всїх подолїває, — принесе дар Господеві сил на місце імення Господа Саваота, на гору Сион.

ГОЛОВА 19.

Пророче слово про Египет: Оце Господь, усївши на легкій хмарі, йде на Египет. І затремтять перед ним ідоли Египецькі й заниє у грудях Египецьке серце.

2. Напущу Египтян на Египтян, брат на брата устане і друг проти друга, город проти города й царство на царство.

3. І знемощіє дух Египту в йому, й оберну в нїщо раду його, — й стануть вони шукати помочі в ідолів, у чарівників, у закленателів мертвих та ворожбитів.

4. І подам Египтян на поталу панові лютому, й жорстокий царь запанує над ними, — говорить Господь, Господь Саваот.

5. Опадуть у морі води, і ріка стане безводна й висохне;

6. І змалїють течії, й перекопи Египецькі повисихають, очерет-рогіз пожовкне.

7. Луги при ріцї й луки понад берегами в ріки, та й все, що при ріцї посіяно, посохне, порохом розвієсь і зникне.

8. І заплачуть рибалки, й заридають усї, хто вудку в ріку закидав, і хто неводи в воду запускав, — у тугу попаде;

9. І засмутяться ті, що лен управляють, і ткачі, що білі полотна ткали;

10. І порвуться сїти, а всї, що завели собі саджавки на живу рибу, занепадуть духом.

11. І втеряла розум старшина Зоанська; рада мудрих мужів Фараонових стала безглуздою. Як бо станете ви дораджувати Фараонові? чи може: ось то, я син давних мудрих родичів царських!

12. А де ж вони? де твої премудрі? нехай би тепер тобі сказали, коли знають, що се над Египтом задумав удїяти Господь сил небесних?

13. Одур стали радні люде Зоанські, збилась із глузду старшина Мемфиська, звели Египет із дороги голови в народї його.

14. Одуру дух послав Господь на них, і ввели вони Египет у блуд у всїх справах його, так, як робить пяний, що блює й в блювотинї бродить.

15. І не буде в Египтї справи, яку повели б уміло голови чи хвости, пальми чи тростина.

16. У той день будуть Египтяне, мов жінки ляккливі, й затремтять і збояться піднятої руки Господа Саваота, що її простягне на них.

17. Юдина земля буде острахом про Египет; хто її згадає, затремтить пе-

---

* Пророкуєсь кара на Етиопську країну через Ассирийцїв.

** Але вже чужі, від царя Ассирийського.

ред постановою Господа сил, яку він задумав на його.

18. І тодї в Египтї стане пять міст говорити мовою Канаанською, й клястися Господом сил, а одно зватись ме містом сонця*.

19. В той час стане жертовник Господень посеред землї Египецької, й памятник Господеві посеред гряниць його.

20. І буде він знаменом і сьвідоцтвом, що Египецька земля під рукою в Господа Саваота; бо вони будуть покликати до Господа в тїснечі, а він пошле їм спаса й оборонника, а сей їх вибавить.

21. І відкриє себе Господь Египтові; й тодї впізнають Египтяне Господа, й приносити муть жертви й дари, й складати муть обітницї перед Господом і будуть їх додержувати.

22. І хоч скарає коли Господь Египет, то скарає, але й оздоровить: вони навернуться до Господа, а він вислухає й улїчить їх.

23. І стане тодї широкий шлях між Египтом та Ассириєю, й приходити ме Ассирій в Египет, а Египтій в Ассирию, і Египтїї разом з Ассиріями служити муть Господеві.

24. Тодї буде Ізраїль третим із Египтом і Ассириєю й настане в землї благословеннє;

25. А благословити ме її Господь сил ось так: Благословен нарід мій — Египтїї, та й дїло рук моїх — Ассирийцї, й держава моя — Ізраїль.

ГОЛОВА 20.

Того року, як наступив Тартан** на Азот, — куди послав його Саргон, царь Ассирийський, — та як він обляг Азот, а відтак і звоював його, —

2. Того самого часу сказав Господь Ісаїї Амосенкові так: Ійди й скинь із себе волосяне веретте, що на твоїх чereслах, та й зніми обув із ніг твоїх. Він же так і зробив, та й ходив наго й босоніж.

3. І сказав тодї Господь: Так само, як слуга мій Ісаїя ходив без одежі й босоніж, на ознаку й дивовижу того, що станеться з Египтом і Етиопією в сї три роки, —

4. Так поведе царь Ассирийський полонян із Египту й позайманих у полонь Етиопїїв, молодих і старих, без одежі й босоніж, з голими задами — на сором Египтові.

5. Тодї злякаються й соромити муться зза Етиопії ті, що на неї вповали, та й зза Египту, що ним пишались.

6. І мовляти муть осадники того краю: От на що зійшли ті, що на їх ми вповали, що до них удавались за підмогою, щоб рятуватись од царів Ассирийських! то й як же нам урятуватись?

ГОЛОВА 21.

Пророцтво про пустиню морську*: Як ті бурі, що на полуднї лютують, оттак ійде він від степу, з страшної країни**.

2. Страшне видиво показано менї: розбишака рабує; опустошник пустошить. Приходи, Еламе; облягай, Миде! всїм стогнанням я зроблю конець.

3. Від сього і в мене трясуться бедра; муки схопили мене, як болї в положницї. Я зворушивсь тим, що чую; я стрївоживсь тим, що бачу.

4. Серце тремтить у менї; мене дрож бере; нїчний спокій мій перемінився у страх менї.

5. А вони ось, заставляють столи, розстилають накриття, — їдять, пють. Ой, вставайте, князї, — хапайте за щити!

6. Бо ось як сказав менї Господь: ійди, постав сторожа, а він нехай переказує, що побачить.

7. І побачив він їздецїв, що їхали по двох на конях, на ослах, на верблюдах; і наслуховав пильно і вважно, —

8. І закричав, мов лев: Пане мій! ось я стою на сторожі цїлими днями, не рушався з місця цїлими ночами:

9. І ось, бачу, їдуть люде, їздецї на конях удвійню. Опісля кликнув і ка-

* „Геліополіс“ значить: місто сонця.
** Гетьман у царя Ассирийсько Сеннахерима, що тут Саргоном названий. IV. Цар. 18, 17.

* Про спустошеннє Вавилону, що посеред рік, наче над морем, лежав, та й многотою осадників — був, як море, багатий.
** З Персиї.

же: Впав, упав Вавилон, і всї ідоли його лежать порозбивані на землї!

10. О ти, змолочений мій, сину току мого*! Оце я чув від Господа Саваота, Бога Ізрайлевого, й се звістив вам.

11. Пророцтво про Думу**: Покликають до мене з Сеїру: Стороже! яка пора ночі? стороже! яка пора ночі?

12. А сторож відказує: Надходить поранок, та ще ніч. Коли так пильно допитуєтесь, то оберніться й приходїть.

13. Слово пророче про Арабію: Ночуйте в лїсї Арабському, подорожні Деданські!

14. Осадники країни Темайської! несїть води назустріч умлїваючим од спраги; стрічайте хлїбом утїкаючих;

15. Вони бо від мечів втїкають, од меча обнаженого, від лука натягненого та від лютї военної.

16. Так бо сказав менї Господь: Іще рік, рік по счоту наймитів, — і вся Кидарова слава щезне;

17. І не багато луків зостанесь у синів Кедарових. Так сказав Господь, Бог Ізраїля.

ГОЛОВА 22.

Пророче слово про Видивну долину***: Що се тобі лучилося, що ввесь люд твій повиходив на дахи?

2. Місто повне крику, зворушене — місто, давно таке веселе! Ой, бо повбивані твої — не мечем побиті, та й не в битві лягли;

3. Всї гетьмани твої повтїкали разом, та їх спіймано, кріпко повязано; всї, хто знайшовся в тебе, повязані разом, хоч як далеко були повтїкали.

4. Тим я й кажу: Зоставте мене, нехай гірко плачу! Не силуйтесь, мене розважати з поводу, що збурена дочка мого народу.

5. Се бо близько день неспокою, побою та замішанини в долинї Видивній, од Господа сил (насланий): Валять мури, крик по горах розлягаесь.

6. Несе Елам сагайдак, люде на колесницях і їздецї і Кир щитом заблищав.

7. І ось що найкрасші твої долини заповнені возами, а їздецї уставились навпроти воріт,

8. І здирають покривало з Юдеї; а ти в той день озираєшся за оружними запасами в палатї кедровій.

9. Та бачите, що вже проломи пороблено в мурі міста Давидового, й спускаєте докупи води до нижнього ставу;

10. І роздивляєтесь між домами в Ерусалимі, та й валите декотрі доми, щоб ті проломи в мурі затулити;

11. І копаєте на воду знов став запасний між двома мурами. На того ж, хто се давно вчинив, нїже озираєтесь; на того, хто задумав се все, наперед, ви й не зважаєте.

12. Нї! тодї, як Господь сил на вас накликав, щоб плакали та голосили, щоб остригали собі волоссє, й накидали на себе волосяницї,

13. Тодї у вас — веселощі та радощі були; ви кололи бики, різали овець та попивали вино; їжмо — мовляли — та пиймо, бо й так завтра будемо мертві!

14. І обявив менї в уші Господь Саваот: Не буде вам сеся безбожність прощена, аж покіль не погинете. Ось як, сказав Господь, Господь сил!

15. І сказав іще Господь, Бог сил: Іди та ввійди до Севни, старшого в двірцї коло храму, й скажи йому:

16. Що за право тобі тут, і ким ти тут, що аж собі тут гробовище вирубуєш? — Так, він вирубує собі гробовище на видному місцї, витїсує собі в скелї пробуток посмертний!

17. Ось, Господь перекине тебе, як дужий чоловік кидає, й здусить тебе в пилку.

18. І зівє тебе в звиток, і кине тобою, наче жмутком, у землю широку, там ти вмреш, та й підуть і твої блискучі туди колесницї, що надбав еси ти, ганьбо дому твого Пана!

19. Я зопхну тебе до долу з висоти твоєї, й скину тебе з уряду твого.

* Звертаесь до свого народу Ізраїльського.

** Про Ідумею, що звалась і Сеїром. — Пророк радить, мабуть, щоб шукали собі захисту, бо погибель близько.

*** Так названий Ерусалим, що розстилався понизше гори Сионської, та її пасма — гори Морія; а слово „морія" значить у перекладї: видїнне, видиво.

20. І тоді покличу слугу мого Еліякима Хелкієнка,

21. І надіну на його твою одежу, й підпережу його твоїм поясом, і твій уряд передам у руки його, і буде він отцем осадникам Ерусалимським і домові Юдиному.

22. І ключ од дому Давидового зложу на плече в його: як він відчинить, ніхто не зачинить, як же він зачинить, ніхто не відчинить.

23. Мов гвізд у твердім місці, буде в мене вбитий, й буде він престолом слави домові отця свого.

24. І буде на йому висіти вся повага батькового дому, — дітей і внуків, — наче краса всяких домашних посудів аж до послїдних музичних приборів.

25. Та тоді, — каже Господь Саваот — захитаєсь гвізд*, буде вибитий з свого твердого місця, і впаде й розсиплесь ввесь тягар на йому; бо так говорить Господь.

ГОЛОВА 23.

Пророче слово про Тир**: Ридайте, кораблі Тирські, бо він збурений: нема вже домів торговельних і ні-кому в ті доми входити. Так їм переказано з Хитимської країни.

2. Замовкніть, осадники острову, що його, бувало, купці Сидонські, плаваючи по морі, збагачали.

3. По великих водах привожено сюди зерно Сигорське, вроджай ріки (Нила), і був він торговицею народів.

4. Застидайсь Сидоне!*** ось бо що говорить море, ся твердиня морська: (Я стала безлюдна,) наче б не мучилась народинами, не ховала хлопят, не доводила дївчат до зросту!

5. А як чутка долетить про Тир до Египту, задрожать вони від новини сієї.

6. Переносїтесь у Тарсис, ридаючи, ви, давні осадники острову!

7. Чи се ж той город ваш, що був знаний в давні давна? А нинї несуть його ноги, блукатись по краях далеких!

* Переднїйший сьвященник Севна.

** Давне місто, що вело торговлю з многими й далекими краями.

*** Що не дав Тирові у нуждї підмоги.

8. І хто ж то призначив Тирові таку долю, що колись роздавав вінцї, а купцї в його були, наче князями, крамарі ж його — дуками в землї?

9. Призначив се Господь Саваот, щоб понизити гординю славних, щоб впокорити знатних у землї.

10. Блукай же тепер, дочко Тирська, мов ріка, по землї; нема бо вже тобі перепони!

11. Він простяг руку свою понад море, затряс царства; Господь приказав, повалити твердинї Канаанські,

12. І сказав: Не будеш уже гуляти, ти, осоромлена дївице, дочко Сидонська! Вставай, переселяйся в Киттим, — хоч і там не мати меш спокою.

13. Ось земля Халдейська: давно того народу не було; се Ассур дав до його почин, заложив його з тих, що жили в пустинях, а вони побудували башти собі; — а й їх домівки повалено, та й в розвалища обернено.

14. О, ридайте, кораблї Тирські, бо спустошена ваша твердиня!

15. І буде в той час, що забудуть про Тир на сїмдесять років, — скільки звичайно один царь живе. По сїмдесятьох же роках станесь із Тиром таке, як сьпіваєсь про блудницю:

16. Возьми цитру, ходи по містї, ти, забута блуднице! Пригравай гарно, висьпівуй багато пісень, щоб тебе собі пригадали!

17. І станесь по скінченню сїмдесяти лїт, що Господь навідаєсь ласкою до Тиру; й знов почне він збивати достатки, та, мов та блудниця, вабити до себе всї краї на землї.

18. Та торгівля його й користї з її будуть присьвячуватись Господеві; не будуть ховати й складати їх у комори, а до тих, що живуть перед лицем Господнїм, буде переходити користь із торговлї його, щоб вони їли доситу та мали трівку одежу.

ГОЛОВА 24.

Оце попустошить Господь землю*, й вчинить її неплідною; змінить вигляд її й 'розсїє все, що живе на нїй.

2. А що буде з народом, те саме й

* На кінцї сьвіта.

з сьвященником; що буде слузї, те й панові його; що служебцї, те й панї її; що з купуючим, те й з тим, хто продає; що довжникові, те й тому, хто дає позичку; що з лихварем, те й з даючим лихву.

3. Земля опустїє до щаду, й мов би злуплена буде; бо Господь вирік се слово.

4. Засумує, заниє; поникне, помарніє куля земна; поникнуть і тї, що з висока позирали на людей на землї.

5. Бо земля вся зледащіла під живучими на нїй, вони бо переступили закони; змінили устави; зломали вічний заповіт.

6. Тим то пожере проклятте землю, й живучі на нїй відберуть кару; за те попалені осадники землї, й не багато зостанесь людей.

7. Заплакали соком грона, захоріла винна лоза, зітхає кожне серце, — перед тим веселе.

8. Перестали веселощі з бубнами, замовкли радісні клики, заніміли гуслі;

9. Вже вина не пють із сьпівом; гіркий напиток усїм, що його пють.

10. Поруйнований запустїлий город, будинки замкнені стоять, нї-як входити.

11. Плачуть за вином по улицях; радощі замеркли, прогнані всї веселощі з землї.

12. В городах пустки зістались, ворота повалились.

13. А на землї буде з народами те саме, що буває, коли пообтрушують оливки, виноград обріжуть, та покінчать збірку.

14. (тільки праведні) Тілько вони піднесуть свій голос, возрадуються задля величности Господньої, голосно викликати муть із того моря.

15. Ой шануйте ж на востоцї Господа, по островах морських (хваліть) імя Господа, Бога Ізраїлевого.

16. Від найдальшого краю землї чуєм пісню: „Слава Праведному!“ Я ж промовив: „Нуждо моя, нуждо моя! о горе моє! Лиходїї коять лихо, й коять лихо лиходїї по лиходїйськи.“

17. Страх на тебе й яма й сїло, чоловіче земний.

18. Хто бо від страху втече, почувши крик страху, той впаде у яму, а хто вилїзе з ями, попадеться в сїло; бо всї спусти на небі відчинені будуть, і земля буде трусом труситись в основах.

19. Земля розступиться, земля розсядеться, земля, знай, труситися буде.

20. І хитати меться, наче пяний, гойдати меться, неначе колиска, бо беззаконності її обтяжують її; упаде вона, та й не підведеться.

21. І навідає тодї Господь військо надземне в висотах, і царів земних унизу.

22. І збере їх до купи, як вязнї, у яму, та й зачинить їх разом у темницї, й по довгому часї будуть все ще кари терпіти.

23. І засоромиться місяць тодї, застидаєсь сонце*, коли Господь сил воцариться в Сионї й в Ерусалимі**, й перед старцями в славі засияє.

ГОЛОВА 25.

Господи! ти Бог мій; буду тебе прославляти, буду хвалити імя твоє; ти бо вчинив речі дивні; задуми давні справнились; — так!

2. Ти обернув міста в купу каміння, утверджені замки — в руїну; не стало вже чужинецьких палат у містї: повіки воно не відбудуєсь.

3. Тим тебе будуть потужні народи хвалити, а городи страшних народів боятись;

4. Ти бо був убогому захистом: охороною бідного тїсного часу в него, втечищем під хуртовину, й тїнню у спеку; бо лють гнобителїв дихала на них, мов буря об мур.

5. Як жару під засуху, так погасив єси буту ворогів; як жара густою хмарою, — так пригашена побіда переважників лютих.

6. І приладить Господь сил на сїй горі гостину для всїх народів із товстих страв, — гостину з шпігу в костях і з самих вин чистих;

7. І порве він на сїй горі покривало, що вкриває всї народи, — покривало, що лежить на всїх племенах.

8. Потоптана буде смерть по всї

* Закриє собі лице — потемнїє.
** В пробутку небесному.

віки, й повтирає Господь сльози з у-
сїх лиць, і здійме ганьбу з свого люду
по всїй землї; от як говорить Господь.
9. І скажуть того дня: Ось він наш
Бог! на його ми вповали, й він спас
нас! Ось він Господь, на його ми впо-
вали, то й радуватись і веселитись
мемо спаннєм його!
10. Бо Господня рука на горі сїй опо-
чине, а Моаба потопче на його ж міс-
цї, мов ту солому на гнїй.
11. І хоч він розпростре руки свої,
як пливець до пливання простирає,
то Господь впокорить гординю його
разом із лукавством рук його.
12. І твердиню височенних мурів
твоїх повалить, поверне, розкине по
землї в порох.

ГОЛОВА 26.

В той день буде в землї Юдиній ся
пісня сьпіватись: Місто кріпке в
нас; він спасеннє дав нам замість му-
рів і валів.
2. Відчиняйте ворота, нехай ввійде
народ праведний, що любить правду.
3. Твердого духом хорониш ти в пов-
ному впокої, за те, що він на тебе
вповає.
4. Вповайте ж на Господа повіки,
бо Господь Бог — се твердиня вічна.
5. Він поскидав тих, що згорда ви-
соко неслися, — той високий город;
скинув його, поверг його, скинув у
порох.
6. Топче його нога, ноги вбогого,
стопи нуждарів.
7. Путь праведного рівна; ти вирів-
нуєш стежку праведному.
8. (стоячи) На стежцї судів твоїх,
Господи, ми вповали на тебе; до тво-
го імени й памяті про тебе змагала
душа наша.
9. Душею моєю взлїтав я поночі до
тебе, й духом у внутрі моєму буду
шукати тебе з досьвітнього ранку;
коли бо присуди твої дїються на зем-
лї, тодї живущі на сьвітї навчаються
справедливостї.
10. Як безбожний буде помилува-
ний, — не навчиться справедливостї;
він коїти ме лихо в землї праведних,
та й не буде оглядатись на Господню
велич.
11. Господи! ти знімав правицю
твою високо, та вони не бачили її;
нехай же побачать і засоромляться
ненавидники люду твого; огонь твій
нехай пожере ворогів твоїх.
12. Господи! ти даруєш мир; бо ж
усї справи наші ти нам устроюєш.
13. Господи, Боже наш! над нами
крім тебе панували володарі другі;
та ми задля тебе одного імя твоє ша-
нуєм.
14. Мертві вже не ожиють; велетнї
не встануть, бо ти навідався й вигу-
бив їх, та затратив всю память про
них.
15. Ти намножив люд, Господи, ве-
лико намножив; ти прославив себе,
розширив границї землї.
16. Господи! він же тілько в нуждї
шукав тебе; виливав тихі молитви,
коли кари твої спадали на його.
17. Мов та вагітна, як прийде час
їй родити, мучиться, кричить у бо-
лях, оттак бували й ми перед тобою.
18. І ми бували вагітні, мучились,
— та родили хиба вітер; спасення-до-
бра не приспорили землї, й невірні
осадники землї не попадали.
19. Та мерцї твої ожиють, уста-
нуть мертві тїла! Оживайте ж, весе-
лїтесь, що в порох лягли; бо роса в
тебе, — роса, що живить травицю,
й земля викине померших.
20. Іди ж, народе мій*, ввійди в
свої хатини; зачини за собою двері,
сховайся на часинку, докіль гнїв пе-
рейде;
21. Ось бо, Господь вийде з пробут-
ку свого покарати земнородних за їх
беззаконство; й земля видасть із себе
кров, що повсисала; не таїти ме вже
своїх убитих.

ГОЛОВА 27.

В той час покарає Господь мечем
своїм тяжким, великим, потуж-
ним левиятана, що просто мчить, як
і левиятана, що вється, і убє потвору
морську.
2. В той день засьпівайте про його
— про любий виноградник:
3. Я, Господь, бережу його, що хви-

---

* Здається, що се говорить Бог до помер-
ших праведників, щоб у гробах дожидали по-
слїдного суду.

лини напоюю його, в ночі і в день стережу його, щоб хто не вломився в него.

4. В мені нема гніву; та як би хтось поставив у йому проти мене терен, чи хмизину, то я боєм пійду на його, випалю його до коріння.

5. Хиба він буде шукати захисту в мене, схоче мене примирити? Нехай трібує тоді мир ізо мною вчинити.

6. Колись буде, що Яков корінь запустит, пустить галузку й зацьвіте Ізраїль, та й наповнить плодами вселенну.

7. Чи ж він побивав його так, як побивав тих, що його побивали? Чи вбивав його так, як убивав тих, що його вбивали?

8. Ні! Ти по справедливій мірі покараєш його, коли його відкинеш; коли викинеш його сильним подувом своїм, як се буває того дня, коли східний лютиться вітер.

9. Аж сим змиєся беззаконство Якова, а користь із сього буде та, що знятий буде гріх із його, як він усе камінне з поганських жертовників зітре на порох, та й не будуть уже стояти дуброви та ідоли сонця.

10. Місто ж утверджене опустіє, домівки будуть покинені та обезлюднені, наче пустиня. Там телята будуть пастись, будуть лежати та обгризати пороет у йому;

11. А як він посохне, то його поломлять, і прийде жіноцтво та й спалить його. Бо то люде без розуму, тим то й Творцеві не жаль їх буде, й не помилує їх Создатель їх.

12. Та буде час, що Господь потрясе все від великої ріки аж по потік Египецький, й вас, сини Ізраїля, збере до купи;

13. І буде тоді: затрубить величезна труба, й посходяться ті, що в Ассирийщині вже були затерялись, та прогнано їх у Египет, — і поклонять-ся Господеві на горі сьвятій в Єрусалимі.

ГОЛОВА 28.

Горе короні гордих тя пяних Ефраїміїв, (горе) зовялому цьвіту в величній окрасї його, що розсадовився поверх гори понад урожайною долиною, та все, мов би пяний од вина.

2. Ось уже йде потужний та кріпкий (гнів) од Господа, наче злива з градом і пагубний вихор; наче розгукана повідь розбурханих вод, і повергає його нездержною силою на землю.

3. Ногами буде потоптана корона гординї пяних Ефраїміїв.

4. З квіткою ж вялою в величній окрасї його на верху вроджайної долини станесь те, що з смоквою, перед часом достиглою, що, скоро хто її вбачить, зараз простягає руку та й з'їдає.

5. Оного часу буде один Господь Саваот величним вінцем і короною слави для останків свого народу;

6. Він буде духом правосуду тим, що засїдають на суд, та відвагою тим, що ворога од воріт прогонять.

7. Бо й вони од вина спотикаються й збиваються напоями з дороги; сьвященник і пророк спотикаються від опяняючих напитків; поконані вином, ходять, моб безглузді від напою; в пізнанні похибляються, помиляються в осуді.

8. Столи в них повні гиду й блювотини, нема чистого місця.

9. А договорюють*: „Кого хоче він учити знання? кого проповіддю на розум наводити? хиба тих, що перестали їх молоком з грудей годувати, що їх неня саме від грудей відлучила?

10. У вас усе — заповідь та заповідь, а за заповіддю знов заповідь; правило та правило, а за правилом ізнов правило; тут не багато часу (до кари), та й там не багато."

11. За се ж будуть говорити до сих людей чужинці** лепетаннєм чужою мовою.

12. До них говорили (пророки): „Оце відпочинок: дайте спочити струдженому: се буде потїха" (наша). Та вони не хотїли слухати.

13. І станесь із ними по слову Господньому: заповідь на заповідь; заповідь за заповіддю; правило та правило, а за правилом ізнов правило;

---

* Висьміюють науку пророків, кепкують із їх упоминів.

** Що на край нападуть.

тут не багато, та й там не багато, — так що підуть і попадають горілиць і порозбиваються, і попадуться в сіть та й спіймаються.

14. Слухайте ж слова Господнього, ви зневажники, що правите народом сим у Ерусалимі:

15. Позаяк ви говорите: „Ми з смертю зробили умову, рядну вчинили ми з пеклом: коли побиваючий бич переходити ме, — він нас не досягне, бо ми втечище певне маєм у льжі, й в омані притулок надійний.“

16. За се так говорить Господь Бог: Ось я закладаю в основу камінь на Сионї, — камінь певний, угольний, великоцїнний, та кріпко заложений; хто в його ввірує, той не застидаєсь.

17. І зроблю суд мірою, а справедливість — вагою, і, наче грядом, спустошене буде втечище льжи, й води затоплять місце вашого сховку.

18. І так ваші змовини з смертю розірвуться, і ваша рядна з пеклом не встоїть; і як прийде побиваючий бич, то й вас погубить,

19. Наколи переходити стане, він захопить вас; а переходити ме кожного рана, в день і в ночі, та й сама вже чутка про його переймати ме страхом.

20. Ложе буде вам надто коротке, щоб простягнутись, — укривало надто узке, щоб ним обгорнутись.

21. Бо встане Господь так, як на горі Перазимі*, розгнїваєсь, як на долині Габаонській**, щоб зробити дїло своє, дїло незвичайне, та й довершить своє дїло, своє дїло дивовижне.

22. Тим не жартуйте, щоб кайдани в вас не стали тугійші; бо я чув від Господа, Бога сил, — що пагуба всїй землї призначена.

23. Прихилїте ж слух і послухайте голосу мого; вважайте й вислухайте, що буду до вас промовляти:

24. Хиба плугатарь день у день про свій засїв оре, викидає борозди та боронить землю свою?

25. Нї; зрівнявши ниву, сїє він чорнуху, або розсїває кмин, або сїє пшеницю, ячмінь у вибраному місцї, та просо.

26. Сього порядку навчає його сам Господь; він учить його.

27. Бо не молотять чорнухи валом зубчатим, анї коліс не качають по кминові, а палицею вибивають чорнуху, та й кмин — палицею.

28. Та й збіжже вимолочують, та не роздавлюють його; водять по йому молотїльні колеса з їх кіньми, та розтирають.

29. І се походить од Господа сил: дивні ради його, велика премудрість його!

* 2. Цар. 5, 20.
** Іс Нав. 10, 12.

ГОЛОВА 29.

Горе Аріїлу* — Аріїлу, городові, що в йому жив Давид! додайте рік до року;** тимчасом нехай собі заколюють жертви.

2. Во я стїсню Аріїла, й настане плач та смуток, і буде він у мене, як аріїл.

3. Розтаборюсь я кругом тебе, й стисну тебе сторожжю чуйною, й здвигну проти тебе башти утверджені.

4. І будеш понижений; зпід землї будеш говорити; глухий буде зпід землї твій голос; голос твій буде, як у того, що з черева промовляє, й зпід перстї пошептом виходити ме мова твоя.

5. Ворогів же в тебе буде, як мілкого пилу, й товп лютих, наче розвіяної полови; а станесь усе нагло, нечайно, як оком мигнути.

6. Господь Саваот навідає тебе громом, землетрусом; страшним шумом бурі та вихру, і поломєм огня, що все пожерає.

7. (Але й вони борзо зникнуть) І, як сонне видиво нічне, буде товпа всїх тих народів воюючих проти Аріїла, й усїх, що на його наступили, обложили й його стиснули.

8. І, як голодному сниться, що він їсть, а прокинеться, — аж голод його мучить; та й, як багнущому сниться, що він пє, а прокинеться, — аж

* Аріїл = лев, так названий тут Ерусалим задля своєї краси і сили. В ст. 2. Аріїл значить: баран, на заріз за гріхи призначений.
** А тодї прийде Сеннахерим, воювати його.

його вялить і жадоба палить, так буде й з роєм всїх тих народів, що проти гори Сиону будуть воювати.

9. З'умійтесь же й дивуйтесь! Вони других осліпили, та й самі осліпли; вони пяні, хоч не від вина, — заточуються, хоч не від напою;

10. Господь бо навів на вас духа сонливого й замкнув очі ваші, — пророків*, та закрив голови ваші — віщих мужів.

11. І всяке пророцтво — се для вас те саме, що слова в книзї під печаттю: подають її письменному й кажуть: „прочитай її"; а той відказує: „не можу, бо вона запечатана";

12. І передають її такому, що не вміє читати, та й кажуть: „прочитай її"; то й же відказує: „я читати не вмію".

13. І сказав Господь: Позаяк сей нарід устами тілько близиться до мене, і язиком тілько мене шанує, серце ж його далеко відстоїть від мене, а страх їх передо мною походить із науки заповідей людських,

14. Тим і я з людьми такими незвичайно дивне диво-чудо витворю, так що мудрість у премудрих їх зникне, й розуму в їх розумних не стане.

15. Горе тим, що гадають глибоко сховатись, щоб задуму свою втаіти перед Господом; що чинять справи свої в темряві, й говорять: Хто нас побачить, хто взнає?

16. Що за безглуздє! Чи ганчарь же й його глина однакі речі? Хиба ж виріб скаже про того, що його виробив: не він зробив мене? або чи ж скаже штучний утвір про того, що її виконав; він нічо не знає?

17. Чи ж за короткий, дуже короткий час Ливан не зробиться садом, а сад не будуть уважати лїсом?

18. І почують у той час глухі слова книги, та й прозрять із пітьми й темряви очі слїпих.

19. І будуть страдаючі що-раз більше радуватись у Господї, і вбогі будуть веселитись в Сьвятім Ізрайлевім;

20. Бо не стане вже тих, що других з'обижали, щезнуть ті, що на сьміх підіймали, й будуть бигублені всї, що за неправдою побивались;

21. Що ошукували ближнього словами; що заставляли сїтї тому, хто в воротах суду добивався, а правого на бік відсували.

22. Тим то так говорить Господь про дом Яковів, — Господь, що вивів Авраама: Яков не буде тодї стидатись, та й лице його не зблїдне.

23. Бо як побачить він у себе дїти свої, твір рук моїх, — то вони будуть сьвято шанувати імя моє, сьвято держати Сьвятого Ізрайлевого, й боятись Бога Якового.

24. Тодї ті, що блукають духом, спізнають мудрість, а ті, що стояли опір, навчаться послуху.

ГОЛОВА 30.

Горе синам неслухняним, — говорить Господь, тим, що задумують задуми без мене, — що ввіходять у вмови, менї супротивні, та гріхи на гріхи громадять:

2. Не спитавшись у мене, ійдуть вони в Египет, щоб шукати підмоги в силї Фараоновій та захистити себе в тїнї Египту.

3. Але сила Фараонова вийде вам на сором, і захист у тїнї в Египтї — на безчесть.

4. Князї твої прийдуть у Зоан-город, а посли твої зійдуть аж до Ханесу;

5. Та всї вони застидаються задля того народу, що їм без пожитку; не буде од него нї підмоги, нї хісна, — хиба тілько стид і сором.

6. Ось вам смутне пророцтво про ту скотину, що мандрує в землю полуденню, через країну нужди й тїснечі, де леви та левицї, гаспиди та летючі змиї; перевозять на хребтах ослячих свої добутки, й на верблюджих горбах — надбаннє своє до народу, що їм нема з його вжитку:

7. Бо Египецька поміч — річ марна й даремна; тим то й накликав я: сила їх — сидїти тихо.

8. Іди ж, напиши се їм на таблицї, запиши в книгу, щоб воно в їх перед віччу, поки сьвіт сьвітом, стояло.

9. Бо се люд упрямий, дїти віроломні, що не хочуть слухати Божого закону,

* Щоб ви не розуміли пророків і віщих людей.

10. Що видющим ось як говорять: „Нічого не бачте!“ а пророкам: „Не прорікайте нам правду, говоріте, що нам любе, віщуйте, що миле*:

11. Зийдіте з дороги, відверніться від правої путї; відсуньте нам із перед очей Сьвятого Ізрайлевого!“

12. Тим то Сьвятий ув Ізраїлї ось як говорить: Що ви слово спасенне моє відкидаєте, а вповаєте на оману й неправду, та в тому шукаєте опори, —

13. То беззаконство се буде вам, мов щілина перед розпадом, що показалась у мурі високім, — грухне він нагло, в хвилинї.

14. І він розвалить його, як розбивають глиняний горщик, розбиваючи його безпощадно, так що між кусня ми з його не найдеться нї черепка, щоб із припечка взяти углика, або з криницї води зачерпнути.

15. Так бо говорить Господь Бог, Сьвятий Ізрайлів: Сидячи тихо на місцї, були б ви спаслися; бо в тихостї і надїї вся ваша потуга; та ви не хотїли,

16. А мовляли: „Нї, ми на конях утечемо“, — за те ж і втечете; „ми на бистрих побіжимо“, — за те ж і бистрі будуть вас здогоняти!

17. Зо страху перед одним втїкати ме в вас тисяча, а зо страху перед пятьма так розбігнетесь, що останок із вас буде, наче віха на верху гори, мов знак на горбі.

18. Та Господь жде ще, щоб вам ласку явити, здержуєсь, щоб вас пожалувати; бо Господь — се Бог правди; блажен, хто вповає на його.

19. На Сионї люд жити ме знов, знов у Ерусалимі; й не будеш гірко плакати, — він змилосердиться на голос плачу твого, й скоро його почує, — дасть відповідь тобі.

20. І дасть вам Господь хлїб у горю, й воду в нуждї; і вчителї твої не будуть ховатись та й очі твої будуть бачити вчителів твоїх;

21. І уші твої все будуть чути вломин їх позад тебе: Ось дорога, простуй нею! як би ви схибили вправо, чи схибили в лїво;

22. Тодї будуть ідоли в поволоцї срібній, та боввани в поволоцї золотій, — гидотою вам; ти повикидаєш їх, як погань, і казати меш: геть звітсї;

23. І дасть він дощ на насїннє твоє, що ним поле засієш, і врожай буде в тебе по нивах і тучен і сочен, а твій скот буде пастись тодї по широких лугах.

24. А воли та осли, що порають поле, їсти муть посолену пашу, очищену, та перевіяну лопатою.

25. І на всякій високій горі й на горбі високім забурчать бурчаки та потоки води в день великого побою, як упадуть башти.

26. І тодї засьвітить місяць сьвітлом сонця, а сьвітло соняшне буде всемеро яснїйше, як сьвітло сїмох днів, — того часу, як Господь рани свойму люду перевяже, та погоїть синцї, йому завданї.

27. Ось іде, наче з далечезного краю, імя Господнє, горить гнїв у його, поломє страшно палає; уста його повнї досади, язик його, мов огонь палючий;

28. Подих його — мов потопний потік, що до шиї сягає, щоб витратити невірних до нащаду; й буде в челюстях невірних узда, що веде ув облуд.

29. Ви ж співати мете піснї, як уночі перед сьвятами сьвятими, а на серцї буде весело, як у того, що серед сопілок іде на гору Господню, до твердинї Ізрайлевої.

30. І загрімить Господь гласом величним, і явить важку руку свою в гнїву й поломї пожераючого огню; в бурі й повіддї та камінному градї.

31. Бо від голосу Господнього Ассур стрепенеться, жезлом ударений.

32. І при кожному ударі палицею, що йому призначена, та що її Господь на його спустить, дзвонити муть бубни й цитрі, й опустошить його безпощадною війною.

33. Наготовлено бо вже давно Тофет* також і самому цареві, — а глибокий він і широкий; в кострі його багато огню й дров; подих Господнїй підпалить його потоком сірки.

* Ось таке говоріть нам:

* Пекло.

ГОЛОВА 31.

Горе тим, що до Египту за підмогою ходять, і надію покладають в конях-колесницях, тим що їх багато, а до того й в кінноті, тим що вона сильна, а на Сьвятого Ізрайлевого не зважають і до Господа не прибігають.

2. Но він премудрий; він нашле лихо й не змінить слів своїх; устане він і на дом безбожників, та й проти підмоги тих беззаконників.

3. Та ж і Египтії — люде, а не Бог; та й їх коні — тільки тіло, а не дух. Як Господь простягне руку свою, то й помічник спіткнеться, та й упаде той, що він його боронить, і всї вони згинуть укупі.

4. Бо ось що сказав менї Господь: Як той лев, як левин щенюк, ревучи над своїм уловом, не здрігнеться, хоча б і цїла громада пастухів на його кричала, й не вступиться перед їх многотою, так і Господь сил зійде, воюватись за Сиона, й за гору свою.

5. Як птахи — свої писклята, так Господь Саваот окриє, захистить, вибавить, пощадить і врятує Ерусалима.

6. О, Ізраїльські синове, навернїтесь до Того, що так далеко від його відпали!

7. Тодї відкине кожен свої срібні ідоли й золоті свої ідоли, що ваші руки вам на гріх робили;

8. І Ассур не від людського меча впаде, не людський меч погубить його; та й хоч би й втік од меча, то його дїти будуть вам данину давати.

9. Зо страху втече він, а князї його й стягу лякатися будуть, так говорить Господь, що його огонь на Сионї, і піч у Ерусалимі.

ГОЛОВА 32.

Буде час, що на царстві седїти ме правий, та й князї його правити муть по закону;

2. Кожен з них буде, мов затула од вітру й захист в негоду; мов джерела води в пустинї й тїнь від високої скелї в землї безводнїй.

3. Очі видющих не будуть закриватись, і уші слухаючих будуть уважні.

4. І серце легкодушних вміти ме розважати, й недорікі язики говорити муть ясно.

5. Безглуздого не будуть тодї величати поважним, а про зрадливого не скажуть, що він чесний.

6. Ледарь бо безглуздий говорить безглуздо, та й серце його мислить про беззаконство, щоб поступати скрито; зневажати Господа, видерти хлїб голодному, та відоймити напій жаждущому.

7. У зрадливого дїяльність пагубна: він задумує зраду, щоб погубити бідаху словом ложним, яке б нї було його право!

8. Чесна ж людина про чесне гадає й твердо стоїть при всьому, що чесне.

9. Ви ж, жіноцтво, богацтвом безпечне! станьте, послухайте голосу його; дочки безжурні, прихилїть слух до словес моїх:

10. По рокові та по днях злякаєтесь, ви безпечні! не буде бо зборів винограду та й і жнив не буде.

11. Здрогнїтесь, безжурні, стрівожтесь, безпечні! скиньте з себе (дорогі) одежі, а покрийте наготу вашу (дранками)!

12. Бити муть себе у груди, (плачучи) про поле, повне достатку, — про лозу виноградню, (колись) уроджайну.

13. На полях у мого народу рости муть репяхи та терни, та й на всїх домах веселих у роскішнім містї.

14. Бо палати будуть покинені, веселе місто буде полишене. З Офелу та з башти постануть, замість печер, сховища диким ослам та стадам пасущим,

15. Аж покіль Господь не виллє на нас Духа з висоти, й пустиня не стане садом, а сади зробляться борами.

16. Тодї запанує в степу правда, й правосуд буде пробувати на вроджайнім полї.

17. І дїлом правди буде мир, а правосуд зродить — спокій й безпеку вовіки.

18. Тодї народ мій жити ме в пробутку мира і в осадах безпечних та в спокійних займищах щасливих.

19. Бити ме гряд на ліс, город же утоне в долинї.

20. Блаженні ж ви, що сієте понад усї води, й випускаєте туди вола й осла.

ГОЛОВА 33.

Горе тобі, пустошнику*, що його не пустошено, (горе тобі) грабіжнику, що його не рабували! Бо, як скінчиш пустошити, то й тебе спустошать; а як скінчиш рабувати, то й тебе зрабують.

2. Господи, помилуй нас: на тебе вповаєм; будь нам правицею з раннього ранку, й нашим рятунком у нуждї!

3. Перед грозою голосу твого повтїкають народи; коли ти встанеш, розсїються невірні,

4. І будуть збірати добичу по вас, як гусїнниця збірає, кинуться на все, як сарана кидаєсь.

5. Високий Господь, що живе на висотах; він сповнить Сион судом і справедливостю.

6. І настануть про тебе часи безпечні, богацтво спасення, мудрості й знання, а страх Господень буде скарбом твоїм.

7. Ось, потужні їх кричать на улицях, а посли примирні гірко плачуть.

8. Стало пусто на дорогах, нема подорожних; поламав він умову, повалив місто — нїщо люде в його.

9. Земля сумує, млїє; Ливан у стидї, завмірає; Сарон став, як пустиня, а Базан з Кармелем і листє втеряли.

10. Отже я тепер устану, говорить Господь, тепер піднімусь, здіймусь у гору.

11. Вагонїєте від сїна, — вродите солому; подих ваш — огонь, він же й пожере вас.

12. І тодї будуть погане, як горюща вапна, як порубана тернина, згорять ув огнї.

13. Слухайте, далекі, що я задумав вчинити, та й ви, близькі, пізнайте силу мою.

14. Затремтять грішники на Сионї; переляк огорне безбожних: хто ж зміж нас зможе жити коло огню, що все пожерає, хто з нас видержить коло вічного поломы?

15. А вже ж тілько той, хто ходить в справедливості й говорить правду; хто цурається наживи з грабежі; хто вдержує руки від підкупу, хто на задуми кріваві уші затикає, й закриває свої очі, щоб зла й не бачити,

16. Такий жити ме, мов на висотах, мов за неприступними скелями схорониться; хлїб його йому подасться, й вода не всякне в його.

17. Очі твої побачать Царя в славі його, увидять землю далеку;

18. Серце твоє буде тілько згадувати про страшне минуле: де той, що лїчив данину? де той, що робив перепись? де той, що розглядував башти?

19. Не побачиш більше люду жорстокого з глухою недослухною мовою, з язиком чудовищним, невторопним.

20. Подивися на Сиона, — се місто сьвяточних зборів наших, а очі твої побачать Ерусалим, пробуток мирний, незрушимий намет; стовпи його нїколи нїхто не вирве, й нї одна поворозка не ůірветься.

21. Там Господь великий у нас витає, замість рік та перекопів широких; туди не ввійде нїяке веслове судно, анї корабель не перейде.

22. Бо Господь — суддя нам, Господь — законодавець нам, Господь царь наш; він спасе нас.

23. Твої ж (Ассуре) линви послабли, не вдержать щогли, не натягують вітрила. А тодї настане велике паюваннє здобичі, навіть калїки будуть жакувати.

24. І нїхто з осадників не скаже: „я не здужаю“, а людям, що там будуть жити, відпустяться всї гріхи їх.

ГОЛОВА 34.

Приступіте, народи, слухайте й вважайте, люде! Нехай чує земля й уся повнота її, вселенна й усе, що вона зродила!

2. Загорівсь бо гнів Господень на всї народи, й досада його — на всю многоту їх. Він наложив на їх проклїн, передав їх на заріз;

3. Щоб їх повбивано й порозкидано; трупи їх щоб гноєм узялись, та щоб гори од крові їх розмоклись.

* IV. Цар. 18.

4. І зотліє все військо небесне*, й небо звинеться, мов звиток книжний**, і військо його поспадає, як лист із лози виноградної спадає, та як зовялий лист із смокви.

5. Бо, наче упився (досадою), меч мій на небі; і ось, він сходить тепер суддею на Едом***, і на народи, що на них я проклін наложив.

6. Меч Господень пересякне кровю, потучніє від жиру, од крові з баранів та козлів, від їх почнього туку; в Босорі† справить Бог сю жертву й велику різанину в землї Едома.

7. Буйволи впадуть з ними, телята з волами, земля впється їх кровю, й порох від тука стучніє.

8. Бо надходить день Божої пімсти, час відплати за Сиона.

9. Ріки його візьмуться смолою, а порох у йому — сїркою, і стане земля в йому горіющою смолою;

10. І нї в день, нї в ночі не вгасати ме, вічно буде підніматись дим із неї, та й від роду до роду лежати ме степом безплідним; по віки вічні нїхто не ходити ме по нїй.

11. Пеликан з їжаком заволодіють нею, та пугач з вороном оселяться на нїй, і протягнуть, неначе, по нїй шнур до спустошення й вагу, щоб у нїщо її обернути.

12. Нїкого не буде з тих значніх, що їх за царів вибірали, і всї князї їх будуть — нїчо.

13. І позаростають двори її тернівками; кропивою та бодяками — твердинї її; будуть жити в нїй шакалї, а струсї гнїзда собі мостити.

14. І коти дикі будуть із шакалями там зустрічатись, а рогаті духи один із одним перекликатись; там нічна мара буде оддихати, і знайде собі впокій.

15. Там крилата гадюка гнїздитися буде на яйцях, виводити ме дїти й під себе збірати, та й яструби будуть там збіратись один до одного.

16. Відшукайте колись в (сїй) книзї Господнїй та прочитайте; нї одно із сього не залишить прийти, та й не переміниться одно другим. Його бо самого уста се повелїли, й його самого дух збере їх.

17. Сам він кидав їм жереб, і його рука розділила їм її під міру; по віки будуть вони володїти нею, від роду й до роду жити муть на нїй.

* Всї сьвітила.
** У давнину звивано рід довгого паперу на валок.
*** На Ідумїїв, а з тим і на всїх невірних.
† Місто в Ідумії.

ГОЛОВА 35.

Возвеселиться пустиня й суха земля, возрадуєсь країна безлюдна й зацьвіте нарцизом;

2. Велично цьвісти ме й радїте, буде веселитись-сьпівати; красота Ливану буде їй дана, роскіш Кармеля й Сарону.

3. Підкріпляйте овялї руки, додавайте сили колїнам хитливим;

4. Скажіте млявим на души: будьте мужні, не бійтеся; ось Бог ваш; прийде пімста, відплата від Бога; він прийде спасти вас.

5. Тодї прозрять очі в слїпих, і уші в глухих відтворяться.

6. Тодї хромий підскочить, як олень, а язик в нїмого піснею озветься; бо проторгнуться в пустинї води, й в степу — потоки.

7. І обернеться безвідде в озеро, а земля прагнуща — в джерела водні; на леговищах шакалів, де вони спочивали, буде рогіз та сїтник зеленїти.

8. І постане там дорога, а тая дорога назветься дорогою сьвятою; не ходити ме шляхом тим нї один нечистий, — він їм одним буде служити; хто ходити ме тим шляхом, той не зблукаєсь, хоча б і як був недоумний.

9. Лева там не буде, нї зьвір хижий на його не ступить; нї, він там не знайдеться; ходити ним будуть — самі лиш спасені.

10. Вернуться визволені Господом; із радісними піснями прийдуть на Сион; і радість вічна буде над головою в їх; радощі й веселощі знайдуть вони, а смуток і воздиханнє від них віддаляться.

ГОЛОВА 36.

І сталось у чотирнайцятому роцї царювання Езекіїного*, наступив

* IV. Цар. 18, 13. і дальше.

царь Ассирийський Сеннахирим на всї утверджені городи Юдині та й по опановував їх.
2. І послав царь Ассирийський Рабсака з Лахиса до царя Езекії з потужним військом, і він отаборився коло водопроводу з вижнього ставу по дорозї до красильного поля.
3. І вийшли до його Еліяким Хелкієнко, що доглядав палат, та Себна, царський писарь, та Йоах Асафенко, лїтописець.
4. І каже їм Рабсак: Скажіте Езекії: Так говорить великий царь, царь Ассирийський: Що се за надія, на яку ти вповаєш? На що ти вповаєш?
5. На мою думку — се самі пусті слова, а до війни треба розумної ради й сили; на кого ж ти вповаєш, що відорвавсь від мене?
6. Ось, ти задумав опертись на Египет, — на тую надломану тростину, що кожному, хто обіпреться на неї, забється в руку й проколе її. Такий той Фараон, царь Египецький, до всїх, що покладають у йому надїю.
7. Коли ж відкажете менї: Ми на Господа, Бога нашого, вповаємо, то чи ж се не той самий, що його висоти та жертівники позносив Езекія, повелївши Юдї й Ерусалимові: Перед сим тілька жертівником ви маєте поклонятись.
8. Оце ж увійди в умову з моїм паном, царем Ассирийським: — я дам тобі дві тисячі коней; тільки чи здобудешся на стільки їздеців до них?
9. Як се ти думаєш відперти, хоча б одного з гетьманів самих меньших рабів пана мого, вповаючи на Египет задля колесниць його й комонника?
10. Хиба я без Господньої волї наступив на сю землю, щоб її спустошити? Сам Господь сказав менї: Іди проти сієї землї та спустош її.
11. І сказали Еліяким та Себна та Иоах Рабсакові: Розмовляй з рабами твоїми по сирийській, бо ми розуміємо, а не розмовляй з нами по юдейськи в слух людей, що стоять на мурі.
12. Рабсак же відказав: Хиба ж мій пан послав мене тільки до твого пана й до тебе, щоб сї слова сказати? Нї, також і до тих людей, що седять на мурі, щоб вкупі з вами ковтати власне кало своє й мочу свою пити?
13. Тут виступив Рабсак і промовив голосно по юдейськи: Слухайте слова великого царя, царя Ассирийського!
14. Так говорить царь: Нехай вас Езекія не баламутить, він бо вас не врятує;
15. І нехай не розважає вас Езекія надією на Господа, говорючи: Господь вирятує нас і не подасть города сього на поталу цареві Ассирийському.
16. Не слухайте Езекії, так бо говорить царь Ассирийський: Зробіте примирре зо мною та й вийдіть до мене, так їсти мете кожен ягоди з винограду свого й з смоковниці своєї, і пити мете воду з колодязя свого,
17. Аж покіль я надійду та візьму вас у землю, однакову з вашого, в землю, повну зерна й винового соку, в землю повну хлїба й виноградників.
18. Нехай же не зводить вас Езекія, говорючи: Господь вирятує нас. Хиба ж боги народів урятували, кожен свою землю, з потали в царя Ассирийського?
19. Де боги Ематські й Арпадські? де боги Сефарваїмські? Хиба ж вони вирятували Самарию з моєї потали?
20. Котрий з усїх богів сих земель вирятував свою землю з руки моєї? І чи ж спасе Господь Ерусалим із моєї потали?
21. І мовчали вони мовчки, не відказали йому нї словом, так бо гласив наказ царський: Не відказуйте йому.
22. І прийшли Еліяким Хелкієнко, домозверхник, та Себна, писарь, та Йоах Асафенко, лїтописець, в роздертих одежах до Езекії та й оповіли йому, слова Рабсакові.

ГОЛОВА 37.

Як почув се царь Езекія, то роздер одїж на собі, обгорнувся волосяним вереттєм і пійшов у дом Господень;
2. Еліякима ж, палатозверхника, та Себну, писаря, вкупі з старшими сьвященниками, обгорненими волосяним вереттєм, послав до Ісаїї Амосенка.
3. І промовили вони до його: Так говорить Езекія: Днем смутку й кари

та сорому є сей день, дитина бо доросла до отворення матерньої утроби, та нема снаги вродити.

4. Може чує Господь Бог речі Рабсакові, що його послав пан його, царь Ассирийський, зневажати живого Бога, й поругати словами, що їх чув Господь, Бог твій; вознеси ж молитву за тих, що зостались іще в живих.

5. Як прийшли слуги царя Езекії до Ісаії,

6. Сказав їм Ісаія: Промовте до пана вашого так: Так говорить Господь: Не лякайсь тих речей, що чув еси, а якими зневажали мене кметї царя Ассирийського.

7. Ось я пошлю на його духа, й прийде до його звістка, й вернеться він у свою землю, а я вбю його мечем у його ж землї.

8. І вернувся Рабсак, і знайшов царя Ассирийського, що облягав Либну; бо був перечув, що той від Лахиса відступив.

9. І перечув він про Тиргака, царя Етиопського, й сказано йому: Ось він вирушив, щоб на тебе вдарити, то послав удруге посли до Езекії й повелїв сказати йому:

10. Промовте так до Езекії, царя Юдейського: Нехай тебе не ошукує Бог твій, що на його вповаєш, думаючи: Ерусалиму не подасть він цареві Ассирийському на поталу.

11. Ти ж чував сам, що царі Ассирийські зробили з усїма землями, як розпростерли на їх проклін; а ти б то врятувався?

12. Хиба ж боги в народів, що їх батьки мої в нїщо пообертали, вирятували їх, — як от Гозан, та Харан, та Резеф та людей Еденських в Талассарі?

13. Де царь Ематський і царь Арпадський і царь в городї Сефарваїмі, в Енї та Івві?

14. І взяв Езекія письмо з рук посельських і, прочитавши його, пійшов у храм Господень, та й розгорнув його Езекія перед Господом;

15. І моливсь Езекія Господеві й говорив:

16. Господи сил, Боже Ізраїлїв, що престолуєш над херувимами! ти один — Бог над усїма царствами земними; ти сотворив небо й землю.

17. Прихили, Господи, ухо твоє й почуй; позирни, Господи, очима твоїми й побач! Почуй слова Сеннахеримові, що переслав менї на зневагу живого Бога!

18. Справдї, Господи, царі Ассирийські попустошили всї народи й землї,

19. І повкидали в огонь боги їх; та то не боги, а робота рук людських, дерево й камінь, тим вони їх і обернули в нїщо.

20. Тепер же, Господи, Боже наш, визволь нас із його потали, щоб зрозуміли всї царства земні, що ти, Господи, Бог єдиний.

21. І послав Ісаія Амосенко до Езекії сказати: Так говорить Господь, Бог Ізраїлїв: Те, про що молився еси що до Сеннахерима, царя Ассирийського, я вислухав, —

22. Се слово, що про його виповів Господь: Погордить тобою й насьміється з тебе дївиця-доч Сиону; позадь тебе похитає головою дочка Ерусалиму.

23. Кого ж бо ти зневажав і поругав? Проти кого се ти голос підняв, і так згорда глянув очима? На Сьвятого в Ізраїлї!

24. Ти через кметїв своїх Господа ганьбив та сказав: Многими колесницями моїми я на верхи гірні знявся, — на ребра Ливану, та й порубав я кедри там високі, й найкрасші кипариси його, й добрався аж до крайних гряниць його, до найгусчого саду його;

25. І докопувавсь і пив воду, й висушував стопами ніг моїх всї перекопи в Египтї.

26. Чи не чув же ти*, що я се все наготовив? у давнезьні ще давна постановив се, а тепер сповнив тим, що ти опустошуєш утверджені міста в купи румовищ;

27. Що осадники їх немощні, дрожать і соромляться; вони поробились, мов на полї вілле, мов никла зелень на кришах та збіже — загоріле, нїм в колос убралось.

---

* Се говорить Господь.

28. Чи седиш ти, чи виходиш, чи входиш, — усе я знаю, знаю й те, як ти проти мене буяєш;

29. За твою буту проти мене, та що твоя гординя до мого дойшла слуху, я тобі в ніздра каблучку заправлю, й зубела мої у рот твій (заложу), й заверну тебе тим же шляхом, яким сюди прийшов єси.

30. І ось тобі, Езекію знамено: Сього року їсти мете те, що виросло з витрушеного зерна, а в другому році — самосівне (від кореня), у третьому ж році сійте й жніте й насаджуйте виноградники та й споживайте плод їх.

31. І що з Юдиного дому ще зісталось, те пустить знов корінне внизу й появить плід угорі;

32. Бо з Ерусалиму зийде (мов трава) останок, а те, що врятуєсь — із гори Сиону. Ревнуванне Господа сил се вчинить.

33. Тим Господь ось так говорить про царя Ассирийського: Не ввійти йому в сей город, і стріли туди не пустить, не приступить до його під щитом, і не насипле кругом його валу:

34. Тим самим шляхом, що прийшов ним, він вернесь, а в місто се він не ввійде, — говорить Господь.

35. Город сей я боронити буду, щоб його спасти — задля себе й слуги мого Давида.

36. І вийшов ангел Господень та й убив у таборі Ассирийському сто вісїмдесять і пять тисяч чоловіка, й як повставали рано вранцї, — аж се самі мертві тїла.

37. І рушив Сеннахерим, царь Ассирийський, та й відступив, а вернувшись, жив у Ниневиї.

38. І як молився він раз у храму свого бога Нисроха, вбили його мечем сини його, Адрамелех та Шарезер, і повтїкали ув Арарат-землю, а син його Асардан настав царем замість його.

ГОЛОВА 38.

Того часу занедужав Езекія на смерть. І прийшов до його пророк Ісаїя Амосенко й рече до його: Так говорить Господь: Упорядкуй дом твій, бо вмреш, не одужаєш.

2. І повернувся Езекія лицем до стїни, й молився Господеві сими словами:

3. Ой Господи! спогадай же, що я щиро й неподїленим серцем ходив перед лицем твоїм і чинив те, що тобі до вподоби. Та й заплакав Езекія в голос.

4. І прийшло слово Господнє до Ісаїї таке:

5. Ійди й промов до Езекії: Так говорить Господь, Бог предка твого Давида: Почув я молитву твою, побачив сльози твої і ось я придам тобі віку ще пятнайцять років;

6. Ще ж визволю тебе й сей город із потали в царя Ассирийського, й берегти му сей город від нападу.

7. І ось що буде тобі знаком од Господа, що справдить Господь слово, яке виповів:

8. От я заверну па десять ступнїв назад тїнь сонячну, що пройшла вже на сонцевказові Ахазовому. І вернулося сонце на десять ступнїв, що пройшло по сонцевказу.

9. Молитва Езекіїна, царя Юдейського, як він нездужав, та й знов одужав од своєї недуги:

10. Я сказав був собі: в серединї лїт моїх маю оце відійти до воріт преисподньої; однято менї останок віку мого.

11. І говорив я: Не побачу вже Господа Бога (в дому його) між людьми живими; не побачу й людини зміж тих, що живуть на сїм сьвітї;

12. Домівка моя розбираєсь із місця та й забіраєсь од мене, як будка пастуша; перетяте, мов (нитка) у ткача, життє моє. Так, він відотне мене од основи; день і ніч ждав я, що ти пошлеш уже конець життю мойму.

13. Я ждав до ранку; він бо, як лев, покрушив костї мої; день і ніч думав я, що тут-тут нашлеш конець менї.

14. Наче журавель, як пискля у ластівки, пищав я, тужив як голуб, сумно глядїли в небо очі мої: Господи, я придавлений, рятуй мене!

15. Що ж казати менї, коли він так сказав і вчинив? Тихо буду переходити (в гадках) кожний рік жизнї моєї, споминати горе серця мого.

16. Господи! так усї живуть, — сим

кріпиться й живе дух мій; та ти оздоровиш мене, — подаруєш життє менї.
17. Та ось — гіркість моя вийшла менї на добро; ти бо вирвав душу мою від ями погибельної, кинув позадь себе гріхи мої.
18. Бо не безодня славить тебе, не смерть вихваляє тебе, не ті, що лягли в могилї, вповають на твою правду.
19. Живий, — тілько живий прославляє тебе, як я оце тепер; за те ж буде отець переказувати дїтям вірність твою.
20. Господь — моя поміч; тим то ми будемо по всї днї життя нашого при голосї струн висьпівувати піснї в домі Господньому.
21. І звелїв Ісаїя принести смокви та обложити болячку, а він одужає.
22. І питав Езекія: Який знак, що я ходити му в дом Господнїй?

ГОЛОВА 39.

Того часу прислав Беродах Баладан Валаданенко, царь Вавилонський, письмо та подарунки Езекії, бо перечув був, що він лежав у недузї, та одужав.
2. І зрадїв Езекія послами та й показав їм свою скарбівню, срібло й золото й пахощі й дорогі мастила й всю скарбівну комору свою, та й усе, що було в скарбівнях у його: не було нїчого, чого б не показав їм Езекія у своїй палатї й в усьому обсязї панування свого.
3. І прийшов пророк Ісаїя до царя Езекії, й спитав його: Що говорили сї люде й звідки приходили вони до тебе? І відказав Езекія: Із далекої землї прийшли вони до мене, з Вавилону.
4. І поспитав Ісаїя: Що бачили вони в палатах у тебе? І каже Езекія: Бачили все, що є в палатах у мене; нема нїчого в скарбівнях у мене, чого б я не показав їм.
5. І сказав Ісаїя до Езекії: Вислухай же слово Господа сил:
6. Прийде час, що все, що є в твоїх палатах, та що попризбірували батьки твої по сей день, буде перевезено в Вавилон; нїчого не зостанеться, — глаголе Господь.
7. І з твоїх синів, що вийдуть із тебе, що ти появиш, поберуть вони й будуть вони скопцями в палатї у царя Вавилонського.
8. І каже Езекія до Ісаїї: Благе слово Господнє, що ти переказав, — бо думав собі: однакже мир і гаразд буде за живота мого.

ГОЛОВА 40.

Утїшайте, втїшайте мій нарід, говорить Бог наш;
2. Промовляйте до серця Ерусалимові й вістїте йому, що час боротьби його вже скінчився, що неправедність його вже надоложена, бо він прийняв аж у двоє за гріхи свої з руки Господньої.
3. (Се дасть ся чути) голос покликуючого в пустинї: Стелїть дорогу Господеві, рівняйте в степу стежки Богу нашому;
4. Всякий видол нехай заповниться, а всяка гора й горб нехай униз подадуться, всякі закрути нехай випростуються, й місця нерівні вирівняються.
5. Бо явиться слава Господня, й побачить всяке тїло (спасеннє од Бога): так бо сказали уста Господнї.
6. Голос покликує: Вісти! А я сказав: Що вістити? (Ось що:) Всяке тїло — трава, й всяка краса його — в полї цьвітка.
7. Засихає трава, вяне цьвіт, коли подує на його подих Господень: так і люде — трава.
8. Засихає трава, вяне цьвітка, слово же Бога нашого тріває по всї віки.
9. Взійди ж із веселою вістю на гору, Сионе! Кликни голосом із усієї сили, Ерусалиме, подаючи вість благую! кликни, не бійся; скажи містам Юдейським: Ось він, — Бог ваш!
10. Ось, іде Господь у потузї, в його руцї — власть. Ось, нагорода його з ним; так, заплата його перед лицем у його.
11. Як пастирь, пасти ме він стадо своє; на руки ягняток брати ме він і носити їх на грудях у себе, а дійн водити.
12.* Хто б то вичерпав пригорщею воду, хто пяддю виміряв небеса; хто

---

* Тут додай: Та він же і всемогущий.

змістив у міру пил земний, зважив на вазї гори, а на тарілках вагових — горби?

13. Хто збагнув дух Господень, був порадником йому і вчив його?

14. З ким він радиться, хто наводить його на розум, вказує правду, навчає його знання, або показує дорогу до мудростї?

15. В його люде — мов крапля з вадра, а на вазї важять за пилинку. Мов порошинку підійме він острови.

16. Мало в його всього Ливану на дрова до жертви, мало всїх стад його на всепаленнє.

17. Всї народи перед ним — нїщо, менш пустого нїчого значать вони в його.

18. Так кому ж ви уподобите Бога й хто йому рівня?

19. Виливає мистець ідоли, золотарь золотить їх, та начіплює їм ланцюжки срібні.

20. Неспроможний же про такий принос, виберає тверде дерево, вишукує умілця, щоб зробити боввана, що стояв би непорушно.

21. Чи то ж ви не знаєте? чи ви не чували? хиба же вам не говорено від початку? хиба ж не навчились із основ землї?

22. Се ж він є той, що над кругом земним престолує, а живущі на йому — хиба тілько, як саранча перед ним; він простер небеса, мов намітку тоненьку, й розширив їх, мов намет на житло.

23. Він князїв у нїщо обертає, й суддїв земних — у пусту марницю.

24. Ледві в землю посаджено їх, ледві їх посїяно й в землї пень їх вкорінився, — дихнув він, і ось вони зівяли й поніс їх вітер, як солому.

25. Хто ж у вас рівня менї, хто подобен? — говорить Сьвятий.

26. Позирнїть лиш у гору очима й побачте, хто се сотворив? хто військо небесне виводить по його лїчбі? А всїх їх кличе він на імя, й в великій потузї й силї своїй не дає він нї одному згубитись.

27. Як же се ти, Якове, говориш і кажеш, Ізраїлю: Дорога моя закрита перед Господом, справи мої забуті Богом моїм.

28. Чи ще ж ти не збагнув, чи сього не чував еси, що вічний Господь Бог, творець усієї вселенної, без'утомний і на силах не впадає, та й що розум його недослїдимий?

29. Він же додає сили втомленому й підкріпляє знемощілого.

30. І молодїж, буває, знеможе — ослабне, та й мужі впадають на силах,

31. Тілько хто на Бога вповає, в того сила відновлюєсь; підніме крила, як орел, побіжить і не вмучиться, піде і не втомиться.

ГОЛОВА 41.

Слухайте мовчки мене, острови, ви же, народи, поновіте свою силу, а тоді приступіть й говоріть; станьмо разом на суд.

2. Хто збудив-покликав од сходу мужа праведного*, велів йому йти за собою, підневолив йому народи та покорив царів? Та ж се він обернув їх мечем його в порох, — луком його в солому, рознесену вітром.

3. Ось, він уганяє за ними, верстає байдужно дорогу, якою нїколи не ходив своїми ногами.

4. Хто се вчинив і довершив? Той, хто від почину покликає до жизнї народи. Я — Господь, первий (з усього) й останнїй, я — все той самий?

5. Побачили острови й полякались, окрайни землї затремтїли. Вони посходились до купи;

6. Кожен помагає свому товаришові й приговорює свойму братові: кріпись!

7. Мідник додає духа виливальникові, а той, що бляшки вигладжує, кріпить того, що виковує на ковалї, та собі приговорює: добре споєне, та ще й цвяхами збиває, щоб добре держався.

8. Ти ж, Ізраїлю, слуго мій, ти, Якове, вибраний у мене, ти, Авраамове, друга мого, насїннє, —

9. Ти, що я його взяв від кінцїв землї, та покликав від її окраїн, і сказав тобі: ти мій слуга, я вибрав тебе й не одкину тебе,

10. Не бійся, бо я з тобою; не лякайся, бо я — Бог твій; я додам тобі

* Авраама.

сили, буду помагати, і піддержу тебе вірною правицею моєю.

11. Ось, стидом і соромом окриються всї отті, що проти тебе лютують; в нїщо обернуться й погибнуть супротивники твої.

12. Будеш їх шукати, й не знайдеш їх, тих ворогів твоїх; тї, що проти тебе ярились, маною почезнуть;

13. Я бо, — Господь Бог твій; я держу тебе за руку-правицю; я говорю тобі: не лякайся, я помагаю тобі!

14. Не бійся, Якове, червяку мій, Ізраїлю, малолюдку, — я помагаю тобі, — говорить Господь, твій відкупитель, Сьвятий Ізраїлів.

15. Я зроблю тебе валом зубчастим, новим, гострим; молотити меш гори, розтирати горби на мілкий порох.

16. Віяти меш їх, а вітер буде розносити їх, ти ж Господом будеш радоватись, хвалитись Сьвятим Ізраїлевим.

17. Злиденні й убогі шукають води, — не знаходять; сохне язик їх від згаги; я ж, Господь, почую їх, я, Бог Ізраїлїв, не опущу їх.

18. На горах вітворю ріки й бурчаки по байраках; озером степ ізроблю, а сухі суходоли — повними криничин.

19. Засаджу пустиню кедром, сосною, оливою й миртом; украшу степ явором, буком та кипарисом,

20. Нехай бачять і знають і розумно всїм буде, що рука Господня вчинила все те, й Сьвятий Ізраїлїв се сотворив.

21. Тепер же прийдїть ви, з справою вашою, говорить Господь; подайте докази ваші, говорить царь Яковів.

22. Нехай вони приступлять і скажуть нам, що має настати; нехай звістять що-небудь передом, заки ще постало, а ми станемо умом доходити та й збагнемо, на який конець воно вийшло, — нехай скажуть нам наперед, що ще буде.

23. Будущину возвістїте, нехай же ми знаєм, що ви боги, або зробіть що-небудь, добре або хоч і лихе, щоб ми здивовались, та разом із вами побачили.

24. Та ви — нїщо, та й витвір ваш невварт нїчого; гидота той, хто вас виберає.

25. Я розбудив його* від півночі, й він прийшов; та й на сходї сонця буде він призивати імя моє, й топтати можних, як болото, й місити, мов той ганчар глину.

26. Хто звістив се з початку, щоб ми те знали, хто заздалегідь наперід, — щоб ми могли були сказати: Се правда? Нї, нїхто не звістив, нїхто не чув із вас слова!

27. Я первий сказав Сионові: Ось він! і дав Ерусалимові благовістника.

28. Я розглядався, та не було нїкого, й між ними не найшовся порадник, щоб я міг запитатись, і менї відказано.

29. От-що: всї вони — одно нїщо, й вироблено їх на дармо; вітер порожнїй — божища їх!

ГОЛОВА 42.

Ось, слуга мій, що я за руку держу його; вибраний мій, що його вподобала собі душа моя. Я положив духа мого на него; він звістить народам суд справедливий.

2. Не крикне він; не піднесе голосу, гнївний; не дасть почути його на улицях.

3. Тростинки приломленої не доламле, й льону, що куритись почав, не погасить; по правдї він буде суд судити.

4. Не ослабне, не втомиться, аж поки́ль твердо суд свій і правду поставить на сьвітї; на йми ж і науку його вповати муть острови.

5. Ось так говорить Господь, що создав небеса й напяв їх; що розпросторив землю з усїм, що вона родить, та що дає дихання людям на нїй і дух ходячим по нїй:

6. Я, Господь, покликав тебе на правду, й буду держати тебе за руку, й берегти тебе, й поставлю тебе у завіт народам, за сьвітло невірним;

7. Щоб очі слїпим одчиняти; щоб виводити вязнїв із вязницї, а сидячих у темряві — з темницї.

8. Я Господь; се імя моє, і не поступлюся славою моєю кому иншому, величчю моєю — бовванам.

---

* Авраама й його потомність.

9. Давно обіцяне вже спевнилось, а
що буде, я вовіщу; нім воно станесь,
я звіщу вам.
10. Сьпівайте ж Господу нову пісню, оддавайте хвалу йому від конця
до конця сьвіту; плаваючі по морі і
все, чим воно повне — острови й ті,
що живуть на них.
11. Нехай озветься голосно пустиня,
й міста її, оселї, де живе Кедар*; нехай радісно загомонять, що живуть
на скелях, нехай викликують із верхів гірських.
12. Нехай віддають Господу честь,
і хвалу його розголошуть по островах.
13. Господь виступить, мов велитень; як воєвода, розбудить завзяттє;
кликне, підніме крик боєвий, і явить
себе сильним проти ворогів своїх.
14. Довго я мовчав, терпів, здержувавсь; тепер же буду кричати, немов
породіля; буду валити й все поглочувати;
15. Попустошу гори й горби, і всю
зелень їх посушу, островами ріки пороблю, осушу озера;
16. І поведу слїпих по дорозї, якої
зроду не знали, незвісними їм дорогами буду їх провожати; темряву
вчиню їм сьвітлом, криві дороги —
простими; оттаке я їм учиню, та й їх
не покину.
17. Тодї повернуться взад, і окриються великим соромом, що на своїх
ідолів вповали, та до бовванів промовляли: Ви боги наші.
18. Слухайте ж, глухі, дивітесь, слїпі, щоб побачили.
19. Хто ж такий слїпий, як слуга
мій, і глухий, як посел мій? Хто такий слїпий, як той, що я полюбив
його, такий слїпий, як раб Господень?
20. Много бачив ти, та не запримічав; слух у тебе був отворений, та
та ти не чув.
21. Господь зволив задля правди
своєї звеличити та прославити закон;
22. Та се нарід розбитий та розграблений; всї вони повязані (гріхами),
мов у ямах підземних, мов зачинені
в темницях; за те ж і стали вони здобичею та й нема їм вибавителя; вони
забрані, а нї-кому сказати: верни їх
назад!
23. А хто зміж вас прихиляв до сього
слух, вслуховався та розмірковував,
що з того буде?
24. Хто ж віддав Якова на спустошеннє, а Ізраїля в здобичу? чи то ж
не Господь, що проти його ви грішили? бо не хотїли вони ходити дорогами його, не слухали закону його.
25. От і вилив він на них ярость гнїву свого, і лють війни: запалала вона
кругом них поломєм, та вони не запримітили; горіла в них, та вони не
зміркували того серцем.

* Араби.

ГОЛОВА 43.

А тепер так говорить Господь, творець твій, Якове, той, що утворив тебе, Ізраїлю: Не лякайся, бо я
тебе визволив з неволї, дав тобі імя:
ти мій.
2. Чи ти через води йти меш, — я
з тобою, чи через ріки, ти не потонеш;
чи пійдеш через огонь, не попечешся,
і поломє не обпалить тебе.
3. Я бо твій Господь, Сьвятий Ізраїлїв — спаситель твій; я оддав у викуп за тебе Египет, Етиопию й Сабу.
4. Дорогий в очу ти в мене, многоцїнний і любий менї; то ж я віддам
других людей за тебе, й — народи за
душу твою.
5. Не лякайсь, бо я з тобою; від сходу сонця приведу твоє насїннє, позбіраю тебе від заходу.
6. Півночі скажу: Оддай їх; а полудню: Не вдержуй; приведи сини
мої здалека й дочки мої від окраїн
землї;
7. Кожного, хто називається імям
моїм, кого я сотворив на славу менї,
кого з'образував і устроїв.
8. Виведи слїпих, що мають нїби
зрячі очі, і глухих, що нїби мають
уші.
9. Нехай зберуться всї народи разом, зійдуться всї племена докупи.
Хто ж ізміж них проповів се наперед? нехай скажуть, що було од початку; нехай поставлять сьвідків від
себе й докажуть, щоб, вислухавши,
можно сказати: Се правда!
10. А мої сьвідки, — говорить Господь — ви й слуга мій, що я його

вибрав, щоб ви знали й вірили менї
та й зрозуміли, що се — я: передо
мною не було Бога, та й опісля не буде.
11. Я, я — Господь, та й нема спа-
сителя крім мене.
12. Я пророк та й спас, так як запо-
вів; а иншого не було в вас, проте ви
сьвідки у мене, що я — Бог, говорить
Господь.
13. Із віку й віку я — той самий, і
нїхто не врятує од руки моєї; я вчи-
ню, а хто те переіначить?
14. Так говорить Господь, ваш від-
купитель, Сьвятий Ізраїля: Задля вас
я, наче б уже післав у Вавилон, та
покрушив всї засови, й Халдеїв, що
так своїми кораблями величались.
15. Я бо — Господь, Сьвятий ваш,
творець Ізраїля, царь ваш.
16. Так говорить Господь, той, що
відкрив дорогу в морі, в глибинах вод-
них — стежку,
17. Той, що вивів колесницї й конї;
військо й силу; а вони всї разом ля-
гли, щоб уже не встали; потахли, на-
че каганець, — погасли.
18. Та ви про минуле не згадуєте,
про давне не думаєте.
19. Проте я вчиню щось нове; воно,
наче б уже сталось; чи вже ж ви й
сього не схочете знати? Я пробю до-
рогу в пустинї, на степах пролию
ріки.
20. Буде мене вихваляти зьвірре сте-
пове, шакалі та струсї, за те дам во-
ду в пустинї, — ріки в степі сухому,
щоб поїти (новий) вибраний нарід
мій.
21. Нарід сей виобразую я для себе;
він мене прославить.
22. Ти бо, Якове, не призивав мене;
ти, Ізраїлю, не пильнував моєї хвали.
23. Ти (наче б і) не приносив менї
ягнят твоїх у всепаленнє, і жертвами
твоїми не віддавав менї шани. Та я й
не допевнявсь у тебе хлїбових прино-
сів і не силував кадилом кадити.
24. Ти (наче б) не куповав за гроші
пахощів про мене, не засичовав мене
жиром жертівним; нї, ти гріхами тво-
їми причиняв труду менї, та проступ-
ками твоїми обтяжував мене.
25. Я, я сам (з ласки) затираю про-
ступки твої задля себе самого, та не
памятаю гріхів твоїх.
26. Пригадай менї; станьмо на суд;
говори ти, як можеш оправдатись.
27. Праотець твій согрішив, та й по-
середники твої відступали від мене.
28. За те ж я відберав старшинам
сьвятого пробутку їх сьвященьство,
побивав Якова проклоном, передавав
Ізраїля на поругу.

ГОЛОВА 44.

А тепер слухай, кметю мій, Якове
й вибраний мій, Ізраїлю.
2. Так говорить Господь, що тебе
вибрав і з'образовав, та допомагав
тобі, відколи мати на сьвіт народила:
Не бійся, мій кметю Якове, любий,
вибраний Ізраїлю;
3. Я бо вилию води на жадібне, пу-
щу потоки на те, що висхло; вилию
духа мого на твоє насїннє, й благо-
словеннє моє на твоє потомство.
4. І будуть рости, як би в зільнику,
як верба над водою.
5. Один скаже: Я — Господень, на-
зве себе імям Якова, а инший напи-
ше своєю рукою: Я — Господень, і
прізве себе імям Ізраїля.
6. Се глаголе Господь, царь Ізраї-
лїв, і його відкупитель, Господь сил:
Я первий, я й останнїй; крім мене не-
ма Бога.
7. Хто ж бо рівня менї? нехай ви-
ступить, скаже й за порядком розпо-
вість усе з того часу, як я сотворив
людей в давнину, та нехай звістить,
що постане, що буде.
8. Не бійтесь і не лякайтесь. Хиба
ж я з давна не вістив, не прорікав
вам? Ви сьвідки мої. Чи ж є ще Бог
крім мене? Нї, нема иншої твердинї:
я ніякої не знаю.
9. Ті, що роблять боги — всї вони
ледачі; а найлюбійші їм не приносять
ніякої користї; на се вони самі собі
сьвідками. Вони нїчого не бачать і
не розуміють, тим то вони й осором-
ляться.
10. Хто зробив бога й вилив ідола,
що з його хісна нема?
11. Всї спільники в тому окриються
соромом, бо й самі містецї — вони ж
із між людей; нехай би всї зібрались
і стали; вони зляклються й застида-
ються.
12. Коваль робить із залїза сокиру

при огнї з вугля; та при тому оброблює й його*, й працює над ним сильною рукою, а з голоду аж упадає на силах; не пє води, з утоми вмлїває.

13. Тесля, шнур напявши, значить міру; гострим знарядом обзначує дерево; потім оброблює його стругом та заокруглює, і так витворює подобину людини гарного виду, щоб уставити його в домі.

14. Він зрубує собі кедри, бере дуба, чи сосну, що йому в дуброві знадобляться, або ясеня, що самий його насадив, а дощик зростив;

15. Се служить йому за топливо й про огріток, запалює огонь і пече хлїб собі. Та з того ж самого виробляє він і бога й бє перед ним поклони; виробляє ідола, й припадає перед ним навколїшки.

16. Частину він спалить ув огнї; при другий частинї пече печеню й їсть до ситу та гріється, й приговорює: добре я загрівся, почув тепло від огню.

17. А з останку дров робить собі бога, ідола свого; бє поклони перед ним, припадає ниць перед ним, молиться до його й говорить: Спаси мене, бо ти бог мій!

18. Не знають бо й не бачать, бо їм очі затулено, щоб слїпом слїпували, й однято розум.

19. І не візме собі такий до серця, нема в його стілько знання й розуму, щоб собі сказати: Та ж половину з того спалив я в огнї, а на жарі спік хлїб та печеню і з'їв те; хиба ж тепер із останку зроблю собі гидоту? Хиба стану бити поклони перед полїном?

20. Він уганяє за порохом, серце завело його на манївцї, і тяжко йому приходиться, визволити душу свою й сказати; а може се омана в правицї моїй?

21. Згадай про се, Якове й Ізраїлю, ти ж бо — раб мій; я тебе приспособив собі; ти слуга мій, Ізраїлю; не забувай же про мене!

22. Розжену, мов туман, твої беззаконня, мов ту хмару, — гріхи твої.

23. Звеселїтеся ж, ви, небеса, про Господнє дїло; викликайте, глибинї земнї; зашуміте радісно, ви гори з гаями й борами своїми; відкупив бо Господь Якова й прославиться в Ізраїлї.

24. От, що говорить Господь, що викупив тебе та приспособив тебе з малку, з лоня матірнього: Я — Господь: я сотворив усе; я один розпростер небеса й своєю силою утвердив землю;

25. Я обертаю в нїщо ворожбу віщунів льживих; відкриваю безглуздє чарівників; проганю в зад тих мудреців, і виявлюю, що все знаннє їх — дурощі;

26. Я розбуджую слово у слуги мого; я се чиню, що віщування посланцїв моїх вірно спевняються; се я говорю Ерусалимові: Ти знов заселишся, а містам Юдиним: Ви будете одбудовані й розвалища ваші я відстановлю;

27. Я велю глибенї: з'сякни, й ріки твої я висушу;

28. Я скажу Кирові: Мій пастирю, й вволить він волю мою, та й скаже Ерусалимові: будеш одбудований, а храму: будеш знов построєний!

ГОЛОВА 45.

Так говорить Господь до помазанника свого Кира: Я піддержувати му тебе за праву твою руку, щоб покорити тобі народи, й познімаю пояси з чересел у царів, щоб повідчинялись перед тобою брами й ворота не зачинялись.

2. Я пійду поперед тебе й вирівняю гори, поторощу мідяні двері й поломлю засови залїзні;

3. Пооддаю тобі поховані в темнотї скарби й скриті багацтва, щоб ти взнав, що я Гсподь, котрий* назвав тебе по імени, — що я Бог Ізраїля.

4. Задля слуги мого Якова й вибраного мого Ізраїля назвав я тебе по імени, пошановав тебе, дарма що ти мене не знаєш.

5. Я — Господь, і нема иншого; нема Бога крім мене; я підперезав тебе, хоч ти мене ще й не знаєш,

6. Щоб дознались од восходу аж до заходу сонця, що нема понад мене, що я — Господь і нема иншого.

7. Я роблю й сьвітло й темряву, по-

* Ідола.

* Додай: ще нїм ти на сьвіт народишся.

силаю долю й недолю; я, Господь, усе це роблю.

8. Кропіте, небеса з гори, й хмари нехай вилиють правду; нехай відчиниться земля й видасть спасителя, й нехай виросте разом правда! Я, Господь, творю се.

9. Горе тому, хто перечиться з творцем своїм, — черепок із черепків земних! Чи то ж глина скаже гончареві: Що ти се робиш? твоя робота, наче без рук (зроблена).

10. Горе тому, хто отцеві каже: На що сплодив єси? або матері: На що ти вродила?

11. Так говорить Господь, сьвятий Ізрайлів і сотворитель його: Ви питаєте в мене: що станеться з моїми синами, й хочете менї розказувати в дїлї рук моїх?

12. Сотворив я землю, создав на нїй й чоловіка; я — моя рука розпростерла небеса, та й усьому воінству їх дав я закон.

13. Я підняв його* на справедливість і зрівняю всї дороги перед ним. Він мій город збудує, й моїх полонян пустить на волю, та не за викуп і не за дари, — говорить Господь Саваот.

14. Ще ж говорить Господь: Праця Египтїїв і торгівля Етиопіїв, і Сабеї високі перейдуть до тебе й стануть твоїми; підуть слїдом за тобою, — в кайданах прийдуть, і припадуть ниць перед тобою, й будуть благати тебе, промовляючи: Тїлько в тебе Бог, і нема иншого Бога.

15. Та й справдї ти єси Бог тайний, Бог Ізрайлів, Спаситель.

16. Всї вони окриються соромом і стидом; всї в купі, що виробляють собі ідолів.

17. А Ізраїль спасений буде Господом спасеннєм вічним; ви не зазнаєте стиду й сорому по віки вічні.

18. Так бо говорить Господь, сотворитель небес, — він, Бог, що создав землю й приспособив її; він же утвердив її, та й не надармо сотворив її; він приспособив її, щоб на нїй жили: Я — Господь, а иншого нема;

19. Я говорив не тайно, не в темнім закутку землї; та й не говорив я родові Яковому: Шкода вам шукати мене; я бо Господь, що виповідає тїлько те, що справедливе, що саму правду виявлює.

20. Позбірайтесь усї та й прийдїть, приближітеся всї, що спаслись од невірних. Без розуму тї, що носяться з деревяним своїм ідолом, та моляться до такого бога, що не ратує.

21. Розсудїте між собою та й скажіть явно: Хто се звістив ще з давен давнезних, хто прорік се наперед? Чи не я ж, — Господь? Крім мене нема другого Бога; — нї, Бога справедливого й спасаючого нема крім мене.

22. Обернїтесь же до мене, й прийміть спасеннє, всї краї землї, бо ж я — Бог, а иншого нема.

23. Сам собою я клянуся: — а з уст моїх виходить тїлько слово справедливе, слово незмінне, — що передо мною пригинатись буде всяке колїно, та що на моє імя будуть присягатись усї язики.

24. Тїлько в Господа — ось, як будуть про мене казати — справедливість і сила; до його поприходять, соромлючись, усї, що йому противились.

25. Господом стане оправданий і прославлений ввесь рід Ізрайлів.

ГОЛОВА 46.

Упав Бел, повалився Набо*; божища ваші опинились на скотї та тягаровій худобі; що ви самі колись носили, се втомлена скотина носить.

2. Поспадали, попадали разом, не змогли охоронити тих, що їх несли, та й самі пійшли в нїщо.

3. Слухай же мене, Яковів доме й ти, ввесь ощадку дому Ізрайлевого, ви, що я від утроби прийняв вас, носив від матернього лоня!

4. Та й до старостї вашої, до сивого волоса в вас носити вас буду; бо я все той самий; як сотворив вас, так

* Т. є. Кира.

* Бел, Баал, або Вил, Ваал; так назвали Вавилонцї першого свого царя Нимрода, як його опісля богом собі зробили. — Набо, або Небо чи Нево, се друге божище у Вавилонцїв. Тут прорікаєсь, як би вже довершений, упадок ідолів і поганьства — з приходом Христа.

і носити му, піддержувати вас і хоронити.

5. Кому ж то ви мою подобу вподобили? з ким зрівняєте, і з ким поставите поруч, щоб ми показались однакі?

6. Висипають із мішка золото; важать срібло вагою; наймають золотаря, щоб зробив із того бога; бють поклони й припадають перед ним навколїшки;

7. І беруть його на плечі, несуть і становлять його на місцї; і стоїть він, не здвигнеться з свого місця; кричать до його кричма, та він не чує, не озветься, в біді не поможе.

8. Спогадайте се й до серця, зрадники, собі прийміте.

9. Спогадайте давні давна, від початку віків, що я Бог, і нема иншого Бога, нема менї рівнї.

10. Я прорікаю заздалегідь наперед те, що колись буде, й від давнезних давен говорю про те, що ще не сталось; задуми мої спевняться, та й усе, що хочу, я вчиню.

11. Я покликав орла з востоку*, з країв далеких; він же спевнить те, що я призначив. Я бо сказав — і доведу се до кінця; призначив — і здійсню.

12. Слухайте же мене, ви, тугі серцем, од правди далекі:

13. Я наближив уже мою справедливість, вона недалеко, й рятунок від мене не забариться; і дав Сионові спасеннє, Ізраїлеві — славу мою.

ГОЛОВА 47.

Зійди вниз та сядь на землї у пилу, ти, дївице**, дочко Вавилонська; усядь на землї, бо вже престола нема, ти дочко Халдейська; вже більшь не будуть звати тебе нїжною та роскішною.

2. Возьмись за жорна й мели муку; скинь намітку з себе, підкасай подолок; відкрий ноги до колїн, бреди через ріки;

3. Наготою сьвітити меш, та й сором твій нїчим буде вкрити. Помщуся тяжко, не дам пощади нікому.

4. (се глаголе) Відкупитель наш — Господь Саваот імя йому, Сьвятий Ізрайлїв:

5. Седи мовчки, заховайсь у темнотї, ти, дочко Халдейська; тебе бо вже не будуть царицею царств величати.

6. Прогнївивсь я був на люд мій, власність мою я понизив й оддав тобі в руки, а ти не мала милосердя над ними, — ти й на сивого дїда важенне ярмо накладала.

7. Міркувала собі: Я до віку царицею буду, а не брала до голови того, й не подумала, що станесь опісля.

8. Тепер же вислухай оце, ти роскішнице, що живеш безжурно, та приговорюєш у свойму серцї: ось я, — другої такої немає; вдовицею седїти не буду та й втрати в дїтях не зазнаю.

9. Но нагло, одного дня прийде на тебе одно й друге — вдовицтво й бездїцтво; в повній мірі вдарять вони на тебе, дарма, що в тебе повно чародїїв та знахорів без лїку.

10. Безпечна, ти все говорила в твойму ледарстві: Хто бачить, хто знає? Мудрість твоя й знаннє твоє звели тебе з розуму так, що ти в серцї мовляла: Я, а нїхто крім мене.

11. От же прийде на тебе лихая година: ти й не знати меш, звідки воно візметься; а нападе на тебе біда, що її годї буде відвернути; несподївано впаде на тебе нужда, про яку ти й не гадаєш.

12. Оставайся ж із твоїм знахорством та з безлїком чарівників твоїх, що змалку тебе так займали; хто знає, може поможеш собі, може й переможеш?

13. Ти аж утомилась, слухаючи дорадників твоїх; нехай же виступлять ті дослїдувачі небес, і звіздарі, й ті, що з нового місяця віщують; нехай вони врятують тебе від того, що невідклично прийде на тебе.

14. Глянь, та ж вони, як солома: огонь попалив їх; — не змогли врятувати життя свого від поломя; не лишилось анї углика, щоб загрітись, анї комина, щоб поседїти коло його.

15. От чим стали всї ті, що ти з ними працювала, та торгувала з молодощів твоїх. Кожен блукав по своїй дорозї, й нема такого, щоб урятував тебе.

* Кира.
** Ти, Вавилоне немічний.

ГОЛОВА 48.

Слухай се, доме Яковів, що звеш себе імям Ізраїля, а вийшов з джерела Юдиного, ти, що кленешся імям Господа й носиш в устах Бога Ізрайлевого, хоч не щиро, хоч і не по праві!

2. Бо вони називають себе по сьвятому містові, й покладаються на Бога Ізрайлевого, — на імя йому Господь сил.

3. Що давно сталося, я наперед прорікав; воно виходило з моїх уст; я те прорікав, та й зараз чинив, й все спевнялось.

4. Знав бо я, що ти неслухняний, що в тебе залізна шия, а чоло мідяне;

5. Тим то обявляв я тобі заздалегідь, нїм воно приходило, й передом обявляв тобі, щоб ти не сказав: Се мій ідол учинив, бовван мій, виливаний бог мій приказав, щоб так сталося.

6. Ти чував про те, так дивися ж на все; та й хиба ж ви не признаєте сього? А тепер я прорікаю вже нове, ще тобі тайне, ти ще не знаєш того.

7. Воно постановлено в мене тепер, а не давно, не вчора, й ти ще не чував про те, то ж і не скажеш: ось, я знав се.

8. Нї бо; ти не чув і не відав про те; твоє ухо не було передом на се відтулене; та знав я й се, що ти відпадеш і зломиш менї вірність; я ж назвав тебе зрадником зроду.

9. Ради імя мого здержував я гнїв мій, і задля слави моєї не хотїв тебе вигубити.

10. Ось, я розплавив тебе, та все ж не так, як срібло, а очищував лиш в печі страдання.

11. Ради себе, задля себе самого чиню я се, бо скільки ж то докорів було б проти мене, а я слави моєї нікому не дам на поталу.

12. Слухай же, Якове, й Ізраїлю, мій покликаний: я все той самий, я первий і я останній.

13. Землю втвердила рука моя, і правиця моя розпростерла небеса; кликну їх, а вони разом передо мною стануть.

14. Позбірайтесь до купи, ви всї, та й слухайте: Хто між ними прорік се передом? Господь возлюбив його*, й він волю його спевнить над Вавилоном, і явить рамя його над Халдеями.

15. Се я, я покликав його; я звелїв і привів його, й дорога його поща-стить йому.

16. Приступіте ж до мене та й слухайте се: Я й з початку не потай говорив; я був там, ще докіль усе сталось; а тепереньки послав мене Господь Бог і Дух його.

17. І ось, як говорить Господь, вибавитель твій, Сьвятий Ізрайлїв: Я, Господь, Бог твій, що тебе на добро наставляє, та веде тебе по тій дорозї, якою ти ходити повинен.

18. Ой коли б ти вважав на мої повелїння! тодї б мир твій і лад, як широка ріка, розливався, а справедливість твоя, як филї на морі.

19. І насїння твого, як піску, а пагонців — як рінї; а імя твоє в мене во віки б не щезло — не зникло.

20. Рушайте ж із Вавилону, втїкайте від Халдеїв; голосно, весело вістїте — проповідуйте про се; ширіте сесю вість від краю до краю землї; говоріть: Господь викупив слугу свого Якова!

21. І не зазнають вони в пустинї згаги; він поведе їх, і (як у давнину) виведе їм із каменя воду; розколе скелю, й ринуть води.

22. А безбожним нема впокою, говорить Господь.

ГОЛОВА 49.

Слухайте мене, острови, вважайте, далекі народи: Господь покликав мене** з утроби, від матїрнього лоня назвав імя моє;

2. І зробив гострим мечем уста мої, окрив мене тїнню руки своєї, і зробив мене стрілою гострою і сховав в сагайдаці свойму;

3. І сказав менї: Ти раб мій, Ізраїлю, в тобі я прославлюся.

4. І промовив я: Дармо я трудився, надармо вичерпав силу мою. Та моя справа перед Господом, і заплата моя — в Бога мого.

---

* Кира.

** Говорить обіцяний Спаситель.

5. А тепер говорить Господь, — той, що приспособив мене з лоня в раба собі, щоб навернути Якова до його, й зібрати до його Ізраїля; я бо славен в очу Господнім, і Бог мій сила моя.

6. І сказав він: Того ще й омаль, що ти будеш слугою моїм, щоб поколїння Яковові розбудити, Ізраїля ощадок навернути; нї, тебе я зроблю сьвітлом народам, щоб спасеннє моє розпростерлось до кінців землї.

7. Так говорить Господь, визволитель Ізраїлїв, Сьвятий його, до зневажаного всїма, погордженого в народї, до раба в можних: Царі побачать, та й повстають; князї поклоняться задля Господа, що вірний у слові; задля Сьвятого Ізрайлевого, що вибрав тебе.

8. Так говорить Господь: Часу вподобного я вислухаю тебе й в день спасення допоможу тобі; й збережу тебе, й дам тебе в завіт народам, щоб обновити землю, і попустошене наслїдникам вернути,

9. Щоб вязням сказати: Виходьте на волю, а тим, що в темряві: Ійдїте на сьвітло. Пасти муться при дорогах; по всїх узгіррях будуть пасовища їх;

10. Голоду знати не будуть, нї зтаги, й не поразить їх спека і сонце; той бо, що милує їх, буде їх водити й приведе їх до джерел водних.

11. Всї гори мої дорогами зроблю, і всї стежки по долинах угору підійму.

12. Се поприходять з далека, — одні від півночі, другі з Синим-країни.

13. Радуйся, небо, й ти, земле, гомонїть, гори, з радощів; втїшив бо люд свій Господь, змилосердився до страдальників своїх.

14. А Сион говорив: покинув мене Господь, і Бог мій забув мене!

15. Хиба ж забуде молодиця своє немовлятко? хиба їй свого власного тїла жаль не буде? та хоч би й вона забула, то я не забуду тебе.

16. Глянь, я написав тебе на долонях у себе; мури твої повсячасно перед очима в мене.

17. Дїти твої повернуть до тебе, а ті що тебе валили та пустошили, геть пійдуть під тебе.

18. Глянь, подивись навкруги, — всї вони купляться, ійдуть до тебе. Як живу я! говорить Господь, — ними всїма, як убраннєм, уберешся, й прикрасиш себе ними, наче молода.

19. Розвалища твої й пустарі твої й земля твоя спустошена — буде аж надто тїсна про осадників, а ті, що тебе пожерали, пійдуть геть од тебе.

20. Дїти, що будуть у тебе після втрати старших, будуть голосно говорити тобі: Потїсне місце, дай і менї де жити.

21. Скажеш тодї в серцї твому: хто ж менї їх наплодив? я ж бо й бездїтня була й неплїдна й одинока; я була бранка відопхнута; хто ж їх викохав?

22. Так говорить Господь Бог: Се я підніму руку мою до народів і виставлю стяга мого до людів, і поприносять сини твої на руках і дочок твоїх на раменах.

23. І будуть царі пістунами тобі, а царицї кормити муть тебе; і припадати муть ниць до землї й порох на ногах у тебе лизати, й зрозумієш тодї, що я Господь, і хто вповає на мене, не зазнає стиду.

24. Хиба ж мож відняти у потужного здобич, або відобрати у побідника занятих у полон?

25. От же, — говорить Господь: І здобич у потужного буде однята, й полоняне з рук побідника визволені; я бо самий судитись буду з твоїми супротивниками, й сини твої повизволяю;

26. І нагодую гнобителїв твоїх їх власним тїлом, і впються своєю кровю, наче вином молодим; і зрозуміє всяка плоть, що я — Господь, твій заступник, відкупитель і визволитель твій, потужний Яковів.

ГОЛОВА 50.

Так говорить Господь: Де лист розводний, що я дав матері* вашій, і з ним її відправив? або котрому то позичальникові мойму я вас торгом запродав? Нї, вас за гріхи ваші про-

* Церкві жидівській, що її, наче одправив від себе, за те, що не приняла Христа.

дано, за переступи ваші відпущена мати ваша.

2. Чом се, як я прийшов, нікого в вас не було, й коли я кликав, ніхто не обзивався? Хиба ж рука моя стала коротша, щоб рятувати, або не стало в мене сили, щоб визволяти? Та ж я моєю загрозою висушую море, а ріки в пустині обертаю; риби в них гниють без води, і гинуть од згаги.

3. Я небеса в темну тьму одягаю, наче веретою, я їх окриваю.

4. Господь Бог дав менї язик мудрих, щоб міг піддержувати знемогаючого. Він будить що-ранку, будить ухо моє, щоб я, як ученик, слухав.

5. Господь Бог відчинив менї ухо, й я не спротививсь, назад не подався.

6. Плечі мої дав я на побиваннє; щоки мої на поличкованнє, та й лиця мого не одвертаю від наруги заплювання.

7. І Господь Бог помагає менї; тим то я не стидаюсь, тим я й держу лице моє, мов кремінь, та й знаю, що стид мене не досягне.

8. Близько бо той, у кого менї справедливість; хто ж хоче менї противитись? Станьмо разом! Хто хоче зо мною судитись? нехай приступить ід менї!

9. Ось, Господь Бог помагає менї; хто ж мене осудить? Всї вони розпадуться, мов стара одежа, з'їдена мollю.

10. Хто зміж вас боїться Бога, слухає голосу раба Господнього? Хто у темряві, без сьвітла ходить, — нехай вповає на імя Господнє й покладаєсь на Бога свого.

11. Ви ж усї, що роздуваєте огонь, узброєні палющими стрілами, — ійдїте в поломя вашого огню та стріл ваших, що їх запалили. Се буде вам з руки моєї: у муках помрете!

ГОЛОВА 51.

Послухайте мене, ви, що змагаєтесь до справедливостї, й шукаєте Господа! Споглянъте на скелю, що з неї витесані, — на вижолобину, що по вас (в скелї) зосталась:

2. Споглянъте на Авраама, праотця вашого, й на Сарру, що вас породила; одного бо його я покликав, благословив його й намножив його.

3. Оттак потїшить Господь і Сиона, потїшить всї розвалища його, й оберне пустиню його у рай, і степ його в сад Господень; радощі й веселощі будуть у йому пробувати, похвала й піснї гомонїти.

4. Слухайте мене, мій ти народе; роде мій, прихили твоє ухо! бо від мене вийде закон і суд мій поставлю сьвітлом для народів.

5. Вже наближуєсь справедливість моя; вже спасеннє надходить, і правиця моя буде судити народи; далекі острови будуть сподїватись мене й надїятись на рамя моє.

6. Підніміте очі ваші на небо в горі, гляньте на землю внизу: ось, небеса поникнуть, як дим, і земля — мов стара одежина, а спасеннє моє з віку в вік пробувати ме, й справедливість моя не зникне.

7. Слухайте мене, ви, що знаєте справедливість; народе, що в його серцї закон мій! Не лякайтесь наруги од людей; їх зневаги не бійтесь.

8. Як одежу бо, сточить їх тля, і як вовну, з'їдять їх черви; моя ж справедливість потріває по віки, і спасеннє моє з роду в рід.

9. Встань же, встань та в потугу вдягнись, ти, правице Господня! Встань, як в давна давнезні, як перед віками! Хиба ж бо не ти побила Раава, вбила крокодиля*?

10. Чи ж не ти висушила море, води бездонні; замінила глибини морські в дорогу, щоб перейшли вибавлені?

11. Так і тепер повертаються вибавлені Господом і прийдуть на Сион із піснями, й радість вічна — над головами їх; вони знайдуть радощі й веселощі, а смуток і взітхання перестануть.

12. Я, я сам — утїшитель ваш. Хто ж ти, що боїшся чоловіка, котрий вмерає, й людини, що як та травиця?

13. А забуваєш Господа, творця свого, що розпростер небо, основав землю. Ти що дня тремтиш перед люто-

---

* Фараона.

стю гнобителя, що наладивсь тебе затратити. Де ж поділась та злющого ярость?

14. Хутко визволений буде невольник, не помре в ямі і не зазнає недостачі хлїба.

15. Я — Господь Бог твій, що бурить море, аж филї ревуть: Господь Саваот — імя моє.

16. Я вложу слова мої в уста тобі, і тїнню руки моєї закрию тебе, щоб ти знов устроїв небеса й заложив землю та сказав Сионові: Ти мій люд.

17. Розбудись, розбудись, устань, Ерусалиме, ти, що з руки Господньої випив чашу гніву його, вихилив до дна чашу опяняющу, аж висушив її.

18. І не було нїкого в него, щоб вести під руку, зміж синів, що їх породив; не було нїкого, щоб піддержати його за руку, зміж усїх синів, що їх виховав.

19. Дві біді на тебе разом налягли, й хто тебе розважить? — опустошеннє й збуреннє; голод і меч; ким же я потїшу тебе?

20. Дїти твої в знемозї лежали по углах усїх улиць, мов сугак той у путах, під гнївом Господнїм, під пересердєм Бога твого.

21. Слухай же тепер, бідолахо, що впився, та не вином:

22. Так говорить Господь і Бог твій, що мститься за народ свій: Ось я беру з руки твоєї упоюющу чашу; виливаю з чаші гущу гніву мого, — не будеш уже її пити,

23. А передам її в руки томителям твоїм, що приказували тобі: Впади ниць, щоб по тобі нам пройти; ти ж свою спину робив пішоходом, стежкою мусїв її простягати.

ГОЛОВА 52.

Устань, устань і в силу твою одягнись, Сионе! Одягнись в одежі величностї твоєї, Ерусалиме, ти, городе сьвятий! Бо необрізаний, нечистий у тебе нїхто тепер не ввійде.

2 Струси з себе порох; устань, поневолений Ерусалиме! скинь ланцюги з шиї твоєї, невольнице-дочко Сионова!

3. Бо так говорить Господь: Ви продані були за бесцїн, і без срібла будете тепер викуплені;

4. Бо так говорить Господь Бог: Нарід мій зайшов був давно в Египет, щоби там пожити, Ассур* же пригнїтав його нї-за-що.

5. Тепер же що менї тут чинити, говорить Господь, — нарід мій нї-защо взято; властителї збиткують їх, говорить Господь, і безнастанно, по всяк день імя моє зневажаєсь.

6. Отже люд мій взнає імя моє, узнає того дня, що я той самий, що сказав: Ось я!

7. Які ж гарні на горах ноги благовістника, що мир возвіщає, що вістить радість, проповідає спасеннє, що говорить Сионові: Зацарював Бог твій!

8. Загомонить голос сторожів твоїх — піднімуть голос, і всї разом радісно воскликнуть; бо своїми побачать очима, що Господь у Сион вертає.

9. Звеселїться ж, засьпівайте разом, ви, розвалини Ерусалму, бо потїшив Господь нарід свій, визволяє Ерусалим.

10. Явив Господь руку сьвяту свою перед очима всїх народів, і всї кінцї землї побачать спасеннє нашого Бога.

11. Ийдїте ж, ийдїте, виходїть із відти; не торкайтесь нечистого; виходїть із посеред него, очистїть себе, ви, що носите посуди Господнї!

12. Ви ж вийдете не з поквапом і не навтеки, бо поперід вас іти ме Господь, і Бог Ізраїля буде вас провожати.

13. І ось, пощастить слузї мойму; піде в гору, піднесеться і стане величний.

14. Як многі дивувались, дивлячись на тебе, — так бо над усякого чоловіка обезображене було лице його, і вид його — над усяку людину,

15. Так многї народи приведе він в зачудованнє; царі стулять перед ним губи свої, бо побачать таке, про що їм не говорено, й почують таке, що не чули нїколи.

---

* Фараон, так як опісля Ассур.

ГОЛОВА 53.

Хто пійме віри тому, що ми чували, й кому явна правиця Господня?

2. Він* бо виступив перед ним, як пагонець, і як паросток із землї сухої; а нема в йому нї виду, нї величності; й ми бачили його, та не було в йому вподоби, щоб надила нас до него.

3. Він — маловажений і в погордї у людей; чоловік, зазнавший горя й болїв, так що ми від него одвертали лице своє; гордили ним, та й ми його нї за що мали.

4. Та він взяв болестї й недуги наші на себе; а нам здавалось, що се Бог його покарав, побив та понизив.

5. Він же поранений був за гріхи наші й мучений за беззаконня наші; се кара за ввесь мир наш упала на него, й ми його ранами оздоровлені.

6. Всї ми блукали, як вівцї, кожен ходив своєю дорогою, — провини ж усїх нас вложив Господь на него одного.

7. Його брано на допит, та він терпів добровільно й не отвирав уст своїх; неначе вівцю на заріз, його ведено, й як ягня перед постригачем нїмує, так і він не одчиняв уст своїх.

8. З узів і від суду пірвано його**, хоч рід його — хто його збагне? Вирвано його з землї живущих; за проступки людей моїх притерпів він смерть.

9. Визначили гріб йому з злодїями, та його погребано в багатого, бо не вчинив він гріха, й неправди не було в устах його.

10. Та Господу вгодно було його вбити, то ж віддав його на муки; но як він принесе життє своє в жертву примирення, то й узрить потомство довговічне, й рука його доведе волю Господню до щасливого успіху.

11. Вдоволений споглядати ме він на працю життя свого, а ведучи до пізнання його (Бога), він, праведник, слуга мій, оправдає многих, гріхи ж їх понесе на собі.

12. Тим же то я дам йому пай між можними, й з сильними дїлити ме здобич, за те, що оддав свою душу (життє) на смерть, і до лиходїїв дав себе прилїчити, хоч він приймив на себе гріхи многих, і за проступників зробився посередником.

* Христос.
** На крест.

ГОЛОВА 54.

Возвеселися, неплідня, ти, що не роджала; викликай радісним голосом, ти, що породїльнїх мук не знала; більше бо дїтей в опущеної, нїж у тої, що має мужа — говорить Господь*.

2. Розшири місце намету твого, розпростри ширше накривала пробутків твоїх; годї тїснитись, — попусти довше верівки твої, вганяй глибоко в землю приколки наметові;

3. Бо ти розпросторишся направо й налїво, а потомки твої загорнуть народи, й населять попустошені городи.

4. Не бійся, не дознаєш стиду; не лякайся, не зазнаєш наруги; забудеш сором молодощів своїх, і не згадаєш більше зневаги свого вдовування.

5. Се бо сам твій творець стане мужем твоїм; на ймя йому — Господь Саваот; він відкупитель твій, Сьвятий Ізраїля; він Богом всієї землї названий буде.

6. Як жену, покинуту й опечалену духом, покликує тебе Господь; як жену з молодощів, що був її одправив, — говорить Бог твій.

7. На час невеличкий покинув я був тебе; тепер же з великою любовю приймаю тебе.

8. В запалї гнїву я на короткий час сховав був лице моє від тебе, тепер же вічною любовю помилую тебе, — говорить твій Господь.

9. Се бо менї — як Нойові води: як я поклявся, що Нойові води не прийдуть вже більше на землю, оттак поклявся я, не гнївитись на тебе й тебе не карати.

10. Гори бо з місця здвигнуться й горби похитнуться, — милість же моя не одвернесь од тебе, й заповіт миру

* Зразу була церков жидівска, мовби духовною супругою Бога; тепер же мала церков Христова, що зразу була неплідна, стала плоднїйшою супругою.

мого не схитнеться, говорить милосердний до тебе Господь.

11. О, ти, злиденна, метана бурею, без'одрадна! Я укріплю тебе на камені-рубині, зроблю підвалини твої з сапфирів;

12. І зроблю вікна в тебе з рубинів, а двері жемчужні, а всю ограду твою — з дорогого каміння.

13. Дїти твої навчати ме сам Господь, і великий мир і гаразд буде проміж синами твоїми.

14. Справедливість твоя скріпить тебе, далека будеш від гнету, нїщо тобі його боятись, страх не наближить ся до тебе.

15. Будуть уставати на тебе, — та се не від мене, — і хто б нї узброїв-ся проти тебе — погибне.

16. Я сотворив коваля, він роздуває угля в огнї, і виковує, що йому треба до дїла; — так і я сотворюю губителя до витрачення.

17. Нїякий знаряд, зроблений проти тебе, не буде придатний; та й всякий язик, що буде правуватись з тобою на судї, — ти обвинуватиш. Се є доля слуг Господнїх, се оправданнє їх від мене, — говорить Господь.

ГОЛОВА 55.

Хто хоче пити, йдїть усї до вод, у кого нема срібла, йдїть, купуйте й споживайте; йдїте, купуйте без срібла, й без плати вино й молоко.

2. Чого вам одважувати срібло за те, що не хлїб, і працю вашу за те, що не засичує? послухайте вважно мене, й їжте добро, а душа ваша нехай роскошує в наїдках масних.

3. Прихилїте ухо ваше й прийдїть до мене; слухайте, а жити ме душа ваша; — і дам вам віковічний завіт незмінної милостї, яку я обіцяв Давидові.

4. Се я дав його сьвідком народам, проводирем і наставником народів.

5. Се — призовеш ти люд, тобі чужий, і народи, що тебе не знали, посьпішать до тебе задля Господа, Бога твого, й задля Сьвятого Ізраїлевого, бо він тебе прославив.

6. Шукайте Господа, докіль можна знайти його, кличте до його, коли до вас близько.

7. Нехай безбожник путь свою покине, а беззаконник помисли свої, та нехай обернеться до Господа, а він помилує його, й до Бога нашого, бо він на ласку пребагатий.

8. Мої мислї — се не ваші мислї, та й ваші дороги — не мої дороги, говорить Господь.

9. Нї, як небо висше землї, так дороги мої висше доріг ваших, і задуми мої висше задумів ваших.

10. Як дощ і снїг із неба сходить, і туди не вертається, але наповає землю, щоб вона родила й ростила; щоб вертала насїннє тому, хто її обсїває, і хлїб тому, хто їсть, —

11. Так і слово моє, що виходить із уст у мене, — до мене не вертається впорожнї, але чинить те, що менї вгодно, й довершує те, чого я послав його.

12. Тим же то вийдете ви в радощах, і спокій буде вас супровожати; гори й узгірря сьпівати муть навперід вас піснї, і всї дерева в полі — плескати муть вам у долонї.

13. Замість тернини рости ме кипарис; замість кропиви родити ме мирт; се буде на славу Господню, на памятник вічний, що не покрушиться.

ГОЛОВА 56.

Так говорить Господь: Допильновуйте суду й чинїть справедливість; спасеннє бо моє недалеко, й незабаром одкрита буде справедливість.

2. Щастен чоловік, що се чинить обачно, й син чоловічий, що твердо в законї держиться, той, що береже суботу від опоганення, а руку свою від усякого зла впиняє.

3. Нехай не говорить чужениця, що пристав до Господа: Господь зовсїм вилучив мене зміж свого люду, та й скопець нехай не каже: Дерево сухе я.

4. Бо так Господь говорить про скопцїв: хто шанує мої суботи, й виберає те, що менї до вподоби, та вірно держиться завіту мого, —

5. Такому дам я в дому мойму й між мурами моїми ще красше місце й лучше імя, нїж самим синам і дочкам; дам імя їм вічне, що не загине.

6. Та й синів ізміж чужоплемінни-

ків, що пристануть до Господа, щоб йому служити й імя Господнє любити, та бути рабами його, — всіх, що стережуть мою суботу від опоганення, і твердо стоять у мойму завіті,

7. Тих приведу я на сьвяту гору мою й звеселю-ущасливлю в мойму домі молитви; всепалення їх і жертви їх будуть любі менї на жертовнику моїм; бо дом мій названий буде домом молитви про всї народи.

8. Господь Бог, що збірає до купи розсипаного Ізраїля, ось так говорить: до зібраних в Ізраїлї я ще й инших буду збірати.

9. Ви, все зьвірре польове й гаєве, приходїть їсти*!

10. Сторожі їх — слїпі всї й невіжі; всї вони пси нїмі, не можуть гавкати, мріють бурмотять, дрімаючи, люблять тільки спати.

11. Се — пси, все голодуючі, наситу не знають; се — пастирі безглузді: всї позирають лиш на свою дорогу; кожний до останнього дбає про свою лиш користь.

12. Приходїть (говорять вони), достану вина, напиймось сикери; як сьогоднї, так буде й завтра; ба ще й більше!

ГОЛОВА 57.

Праведний вмерає, та й нїхто сього не бере собі до серця; і люде побожні забераються з землї, та нїхто й не думає, що се праведник забераєть ся з сьвіта, щоб не бачити ледарства.

2. Він відходить туди, де впокій; всї, що ходять правою дорогою, спочнуть спокійно на ложах своїх.

3. Приступіте ж, ви, до мене, дїти чарівницї; ви, кодло перелюбників та блудниць!

4. Із кого ви глузуєте? проти кого роззївлюєте роти, висолоплюєте язики? чи ви ж не зрадливі дїти, чи не кодло ложі?

5. Ви, що в блудї з ідолами потопаєте під кожним деревом розлогим, і бовванам дїти заколюєте понад водою та під скелями щілястими?

6. В гладких каменюках над бурчаками твоя роскіш; вони — вони твоє щастє; їм то ти приносиш жертви ливні і другі жертви; чи менї ж за се не гнївитись?

7. На високій та виднїй горі своє ти поставляєш ложе, й туди підходиш приносити жертву.

8. За дверима й за лутками ставиш памятники-ідоли свої; одвернувшись від мене, ти обнажуєшся й підходиш; розстелюєш постіль, вишукуєш місце, змовляєшся з тими, котрі тобі любі.

9. Ти ходила й до царя* з пахущими мастьми, та все їх намножувала; ще ж слала й посли в краї далекі, та понижувалась як найглибше.

10. Утомлялась, блукаючи дорогами твоїми, та не сказала собі: „пуста надія!“ ти все ще знаходила силу в руцї своїй, і не впадала на силах.

11. Кого ж се злякалась ти, хто се тобі таким страшним здавався, що ти менї невірною зробилась, не думала про мене та й перестала носити в твойму серцї? Невже ж перестала ти боятись мене тому, що я довго мовчав?

12. О, я покажу праведність твою і вчинки твої, та вони не вийдуть у користь тобі.

13. Як ти заголосиш, — чи ж поможе тобі збір твій? — та ж їх усїх понесе вітер, розвіє подих його; хто ж покладає надію на мене, той унаслїддує землю, й посяде сьвяту гору мою.

14. І сказав: Здіймайте, пробирайте, рівняйте дорогу, забірайте все спотичливе з дороги люду мого.

15. Так бо говорить високий, величнїй, вічно живущий, Сьвятий на імя: Я живу на висотах і в сьвятинї, та й з тими, в кого дух сокрушен, в кого серце смиренне, щоб оживляти духа смиренних і додавати життя серцям сокрушених.

16. Не до віку ж бо я судитись буду, не вічно гнївитись, бо знемігся б пе-

* Пророк бачить духом, що старшина жидівська, дбаючи тільки про свою повагу й роскоші, не прийме Христа. То ж накликує Римлян, щоб приходили, їх землю зайняти.

* Царь між бовванами був Молох; йому приношено в жертву людей.

редо мною дух і всяка душа, що я сотворив.

17. За гріх зажерливості його я гнівивсь і карав його, скривав лице моє й досадував; він же ж відвернувся й пійшов по дорозї за своїм серцем.

18. І бачив я дорогу його, та й сцїлю його, і буду водити його й потїшати його та й без'утїшних у него.

19. Я додержу слова: мир, упокій далекому й близькому, говорить Господь, — та й сцїлю його.

20. А безбожні — як море розбурхане, що не може втихомиритись, і води його викидають каломут і грязиво.

21. Нема миру безбожним — говорить Бог мій.

ГОЛОВА 58.

Клич грімко, не вдержуйсь, підніми голос твій, мов труба, і вкажи мойму люду беззаконня його, й дому Якововому всї гріхи його.

2. Вони ж бо питають у мене що дня про путї мої, наче б вони були такі люде, що живуть праведно й не відкидають законів Бога свого; вони допитують у мене про справедливість судів моїх; хотїли б зблизька зо мною судитись.

3. „Чом воно так, що ми постимо, а ти не бачиш сього? впокоряємо душі наші, а ти не знаєш?“ Ось, — бо в день вашого посту ви вволяєте волю вашу, й вимагаєте тяжкої працї від других.

4. Ви постите хиба на те, щоб сваритись та правуватись, і немилосерною рукою кулакувати других; ви не постите того дня так, щоб голос ваш чуто в горі на небі.

5. Чи се такий піст, який я собі вибрав, — день, коли то чоловік впокорює душу свою, похилює, наче тростина, голову свою й попіл та верітку підстилає під себе? Чи се назвеш ти постом та днем угодним Господеві?

6. Ось — піст, який я люблю: зніми кайдани несправедливості; розвяжи повязі ярма, одпусти придавлених на волю, і розірви всяку кормигу;

7. Подїлись із голодними хлїбом і введи в хату бурлаків бездомних; як побачиш обідранця, прикрий наготу його, і від однокровного твого не ховайся.

8. Тодї сьвітло твоє зорею засьвітить і рани твої скоро сцїляться, й справедливість твоя буде поперед тебе ходити, та й супроводити ме тебе слава Господня.

9. Тодї ти покликнеш, і Господь вислухає тебе, заголосиш — а він скаже: Ось я! Як же ж ти ще з твого займища викинеш ярмо, перестанеш піднімати грізно палець та зневажливо говорити,

10. І голодному віддаси серце твоє, та нагодуєш душу злиденника, — тодї в тьмі в тебе засяє сьвітло, а тьма твоя стане, мов полуднє;

11. І Господь буде по всяк час провідником тобі, і буде часу засухи насичувати душу твою, та кріпити товщею костї твої, і будеш ти, мов сад, підсичуваний водою, й мов криничина, що в неї вода нїколи не зсякає.

12. І забудує рід твій пустинї давнезні; ти одбудуєш основи многих поколїнь, і казати муть про тебе: Він одбудовав розвалини, попрокладував знов шляхи про поселеннє.

13. Коли вдержиш ногу твою задля суботи, та не будеш сього дня мого сьвятого своїх забагів чинити; коли буде субота в тебе осолодою, днем Господнїм сьвятим, шанованим; а пошануєш її тим, що неробити меш твоїх дїл звичайних, не годити своїм примхам і пусторікі слова понехаєш;

14. Тодї мати меш осолоду в Господї, возведу тебе певно на висоти землї та насичу тебе наслїддєм Якововим, предка твого; — се сказали уста Господнї.

ГОЛОВА 59.

Ось, рука Господня коротша не стала, щоб рятувати, й ухо його не вглухло, щоб чути.

2. Нї, се переступи ваші з Богом вас розлучили, й гріхи ваші лице його од вас одвернули, щоб не вислухувати.

3. Бо ваші руки опоганені кровю, пальцї — беззаконством; уста ваші торочять лож, язик ваш лепече неправду.

4. Нїхто не підносить голосу за спра-

ведливістю, за правду ніхто не озветься; надіють ся на нічо і говорять льжу, вагонїють злом, а роджають злодійство;

5. Висїдають гадючі яйця, тчуть паутину; хто попоїсть яєць їх, — умре, а як роздавить, — василиск вилазить.

6. Паутиннє їх не придатне на одежу, й вони не окриють ся своїм виробом; дїла їх — се дїла неправедні, в руках у них здирство.

7. Ноги в них швидкі до зла, — скорі вони до проливу безвинної крові; гадки їх — гадки безбожні, пустошеннє й пагуба на дорогах їх.

8. Мирні путї їм незнані, й справедливого суду нема на стежках у них; дороги їх криві, а хто ними ходить, не мати ме миру.

9. Тим то далеко від нас суд, і правосуддє не досягає нас; дожидаєм сьвітла, а ось темрява, — ясноти, а ходим у тьмі.

10. Мацяєм, як слїпий стїну, і, наче без'окі, ходимо помацки; спотикаєм ся в південь, як смерком, між живими — як мертві.

11. Всї ревемо ведмедями, а то знов гудемо голубами; суду ждемо, та й немає, — пільги, та вона далеко від нас.

12. Бо переступів наших много перед тобою, і гріхи наші сьвідчать проти нас; бо ж переступи наші перед нами, й провини наші ми знаємо.

13. Спроневірились ми перед Господом і з'олгали, та й відступили від Бога нашого; говорили обмову й зраду, вагонїли й роджали з серця слова неправди.

14. Відступив від нас суд, оддалїк зісталась справедливість; бо справедливість спотикнулась на майданї, й правота не знаходить входу.

15. Зникла правда; хто ж ледарства одцурався, терпить зневагу. І побачив се Господь, і погано було се в очах його, що нема суду.

16. Бачив він, що нема й чоловіка (праведного), й дивився, що нема кому заступитись; та помогла йому рука його, й справедливість його піддержала його.

17. І вложив він на себе справедливість, неначе панцирь, і шолом спасення — на голову собі; і одігся ризою помсти, як одежою, та окрив себе ревностю, мов би наміткою.

18. По заслузї одплатить він повною міркою супротивникам своїм — строгостю, ворогам своїм — помстою; віддасть островам їх заслуженину.

19. І злякають ся імени Господнього на заходї, й величі його — на сходї сонця. Хоч би ворог, як ріка, наступив, — прожене його подих Господень.

20. І прийде Одкупитель Сионові й синам Яковових, — тим, що навернуть ся од безбожностї — говорить Господь.

21. А се завіт мій з ними, говорить Господь: Дух мій, що на тобі, і слова мої, що я вложив в уста тобі, не одступлять від уст твоїх і од уст потомства твого, анї од уст синів внуків твоїх від тепер і по віки, говорить Господь.

ГОЛОВА 60.

Встань, заяснїй, Ерусалиме; зійшло бо сьвітло твоє, і слава Господня зійшла над тобою.

2. Ось бо, — темрява вкривати ме землю, й поморок — народи; а над тобою засияє Господь, і слава його явить ся над тобою.

3. І поприходять народи до сьвітла твого, й царі — до сяєва, що над тобою заблисне.

4. Піднеси очі твої й подивись кругом: всї вони громадно до тебе простують; сини твої прибувають здалека, й несуть дочок твоїх на руках.

5. Глянеш і зрадїєш; забеть ся й поширшає серце в тебе; бо все багацтво морське попливе тобі в руки, власність народів прибуде до тебе.

6. Безлїч верблюдів покриє тебе — дромедарі з Мадіяму і з Ефи; сила їх прийде з Саби, привезуть золото й ладан, і звістять славу Господню.

7. Всї вівцї Кидарські будуть зібрані для тебе, барани Небайотські послужать для тебе; любою жертвою будуть вони менї на жертівнику мому, і я прославлю дом величности моєї.

8. Хто вони, сї, що мов хмари, несуть ся, мов голуби в голубник свій прилїтають?

9. Се мене дожидають острови, а
наперед них несуться кораблї Тар-
сийські, щоб перевезти синів твоїх
з далнього далеку, а з ними срібло їх
і золото їх імені Господа, Бога твого
й Сьвятого Ізрайлевого, бо він про-
славив тебе.
10. І сини чужоземців будуть мури
твої будувати, і царі їх в послузї, пе-
ред тобою стояти; бо я в гніву мойму
побивав тебе, та в ласкавостї моїй
буду милосердним на тебе.
11. І будуть у тебе брами все отво-
ром стояти; нї в день нї в ночі не бу-
дуть зачинятись, щоб достатки наро-
дів до тебе прибували й царі їх при-
ходили.
12. Ті бо царства й народи, що тобі
не схочуть служити, погибнуть, і такі
народи до нащаду вигублені будуть.
13. Краса Ливанова прийде до тебе,
кипарис і кедри та сосна украсять
місце сьвятостї моєї, і прославлю я
підніжок ніг моїх.
14. І прийдуть до тебе в покорі си-
ни тих, що тебе пригнїтали, й при-
падати муть до стіп у ніг твоїх всї,
що колись тобою гордували, та й на-
звуть тебе городом Господнїм, Сио-
ном Сьвятого Ізрайлевого.
15. Ти був покинутий і зненавидже-
ний, так що тебе всї обминали; за те
ж я вчиню тебе славою віків, радістю
родів за родами.
16. Наче молоко ссати, будеш наси-
чуватись добром народів, поживати
скарби царські, нїби груди ссати, а
тодї зрозумієш, що я, Господь, — твій
спас, визволитель твій, потужний Я-
ковів.
17. Замість міді буду золото тобі ви-
стачати, а замість заліза — срібло,
замість дерева — мідь, замість каме-
ня — залїзо; і настановлю мир — во-
лодарем у тебе, а справедливість —
наглядником твоїм.
18. Не чути буде вже про насилу-
вання в землї в тебе, про спустошен-
ня та розбої — в займищах твоїх; і
звати меш мури твої спасенною без-
пекою, а ворота твої — славою.
19. Вже не сонце буде тобі сьвітлом
щоденним, не місяць — яснотою; а
сам Господь буде вічним сьвітлом то-
бі, і Бог твій — славою твоєю.
20. І не зайде вже сонце твоє й мі-
сяць твій не згасне, бо Господь буде
тобі вічним сьвітлом, і скінчаться днї
смутку твого.
21. І нарід твій, всякий праведний
навіки унаслідує землю, — яко паго-
нець насаду мого, як рук моїх діло,
на прославу мою.
22. Від малого намножиться тисяча,
від найслабшого — великий нарід. Я,
Господь, покваплю довершити се сво-
го часу.

ГОЛОВА 61.

Дух Господа Бога (спочив) на менї,
бо Господь помазав мене на те,
щоб принести благу вість убогим; пі-
слав мене сцїляти сокрушених сер-
цем; вістити невольникам визвол на
волю, а увязненим — відчиненнє тем-
ницї;
2. Проповідувати рік примирення
Господнього й день пімсти Бога на-
шого, потїшити всїх засумованих;
3. Сповістити сумним у Сионї, що
даний їм буде вінець замість попелу,
замість плачу — єлей радощів; за-
місць сумовитого серця — одежа сла-
ви; й назвуть їх сильними в справед-
ливостї, насадом Господнїм на його
прославу.
4. І забудують вони вікові пустинї
відбудують давні розвалища і понов-
лять міста попустошені, що з давнез-
них давен були запустїли.
5. І поприходять чужинцї й пасти
муть вашу отару, й сини чужениць
будуть у вас хліборобами та виногра-
дарями вашими.
6. А ви будете зватись сьвященни-
ками Господнїми, величати муть вас
слугами Бога нашого; будете кори-
стуватись достатками народів і сла-
витись їх славою.
7. За ваш сором оддано буде вам
удвоє; за стид будуть вони радува-
тись своєю долею, бо в країнї своїй
удвоє стільки посядуть; веселощі віч-
нї будуть у них.
8. Я бо, Господь, люблю правосуддє,
ненавиджу здирство з насилуваннєм,
і віддам їм заплату по правдї й зроб-
лю з ними вмову-завіт віковічний;
9. І насїннє їх знати муть народи,
а потомність їх голосна буде між пле-

менами; всї, хто їх буде знати, довідаєсь, що вони — насїннє, благословене Господом.

10. Велико радуватись буду Господом, звеселиться душа моя Богом моїм; він бо з'одягнув мене в одежу спасення, ризою справедливости обгорнув мене; мов на жениха, вложив вінець, мов княгиню, прибрав окрасами.

11. Як земля бо видає вроджай свій, і як город родить насїннє своє, — так виявить Господь Бог справедливість і славу перед усїма народами.

ГОЛОВА 62.

Не вмовкну я ради Сиона, не втихну задля Ерусалиму, аж докіль, як сьвітло, заблисне справедливість його, а спасеннє його — як горючий сьвітильник.

2. І побачять народи справедливість твою й усї царі — славу твою, і дадуть тобі нове імя, яке уста Господнї наречуть.

3. І будеш, наче корона в руцї в Господа, наче царський вінець — в долонї Бога твого.

4. Не будуть уже тебе звати покидкою, не будуть звати край твій пустинею, а звати муть тебе: Ласкавість моя на нїй, а країну твою — замужня; Господь бо вподобав тебе, й земля твоя знов подружиться.

5. Як той молодик дружиться з дївчиною, так сини твої одружаться з тобою; і, як той жених радїє своєю княгинею, так буде Бог твій утїшатись тобою.

6. На мурах твоїх, Ерусалиме, я сторожу поставив, і не вмовкати ме вона нї в день, нї серед ночі. О ви, що пригадуєте Господа, — не вмовкайте! —

7. Не вмовкайте перед ним, аж покіль не відновить він Ерусалима та поки не зробить його славним на землї.

8. Поклявсь Господь правицею своєю і кріпкою рукою своєю: Не дам уже більше зерна твого супостатам твоїм у їжу, не буде вже більш чужениця вина твого пити, що ти його порав; а той,

9. Хто жне його, їсти ме його, вихваляючи Бога, й хто виноград порав, той і вино буде пити в сьвятому дворі його.

10. Ійдїте ж, ходїте в ворота й дорогу народові рівняйте! Рівняйте, рівняйте дорогу, геть усе камїннє з дороги счисчайте, виставте знамено народам!

11. Се, обявляє Господь з краю до краю землї: Скажіте дочцї Сионовій: ось іде твій спаситель; із ним його заплата й нагорода його перед ним.

12. І назвуть їх народом сьвятим, одкупленим від Господа, а тебе назвати муть містом пошукованим, а не опущеним.

ГОЛОВА 63.

Хто се йде з Едому, в червонїй одежі з Босору, такий величний в своїй одежі, що виступає в повнотї сили своєї? — Се я, — той що в устах його справедливість, я, сильний до рятовання.

2. Чом же одїж твоя червона, а ризи твої — мов у того, що топтав виноград у тискарнї?

3. Я топтав виноград сам один, не було зміж народів нїкого зо мною; і я потоптав їх у гніву мойму, давив їх у досадї моїй; кров їх бризгала на мої ризи, от я й замаргав усю одїж мою;

4. День бо помсти мав я на умі, і настав рік визволу людей моїх.

5. Я дивився, й не було помічника; дивувався, що не було кому піддержати мене; та менї помогла рука моя, й досада моя — вона піддержала мене;

6. І потоптав я ворогів в гніву мойму, розбив їх у досадї моїй, і полив землю їх кровю.

7. О, вдячно буду згадувати змилуваннє Господнє, і буду славити Господа за все те, що Господь дарував нам; за всї блага для дому Ізраїля, які явив йому в милосердю свому і великій ласкавостї своїй.

8. Він бо сказав: Вони ж народ мій, дїти, що не зломлять вірностї, — і він спасав їх.

9. В кожнїй недолї їх він не покидав їх, і ангел лиця його рятував їх;

з любови своєї й з милосердя свого визволяв їх; підняв їх і носив по всї днї давні.

10. Та вони неслухняні бували й печалї завдавали духові його; за те ж він одвертався і ставав їм неприятельом; і сам воював проти них.

11. Тодї згадав народ часи давнї, Мойсейові: де він — той, що вивів їх із моря з пастирем овець його? де той, що сьвятого духа свого вложив йому в серце?

12. Той, що вів Мойсея за праву руку величним рамям своїм; роздїлив перед ним води, щоб вічне вчинити імя собі;

13. Той, що вів їх через безоднї, мов коня степом широким, та й не спотикались.

14. Мов стадо, що легко сходить у долину, так дух Господень вів їх до впокою. Оттак водив ти твій нарід, щоб собі імя славне вчинити.

15. Споглянь же з небес, подивись із пробутку твого сьвятого й славного: Де любовний жар і кріпость твоя? — ласкавість твоя й милосердє твоє до мене — вони здержані!

16. Нї, тільки ти — отець наш; бо Авраам нас не відав, та й не знав про нас Ізраїль; ти, ти, Господь, — отець наш; від віків на імя тобі: Відкупитель наш.

17. Про що, Господи, допустив ти се на нас, щоб з путя твого ми збились, щоб закаменїло серце наше й перестало тебе боятись? Обернися ж задля слуг твоїх, задля поколїнь наслїддя твого.

18. На короткий час допалась вона народові сьвятостї твоєї, вороги бо нашї взяли під ноги сьвятиню твою.

19. Ми тепер такими стали, наче б ти нїколи й не володїв над нами, наче б імя твоє не йменувалось над нами.

ГОЛОВА 64.

О коли б ти прорвав небеса й зійшов! гори б таяли від лиця твого,

2. Як від жару розтоплюючого, як від огню, що вода кипить від него, щоб імя твоє узнали вороги твої; од лиця твого задрожали б народи.

3. Як творив ти страшні дїла, яких ми й не сподївались, і сходив униз, то гори таяли від лиця твого.

4. Од віків бо не чували, й до уший не доходило, та й нїяке око не видало иншого Бога крім тебе, що стільки вчинив би тим, що надїються на него.

5. Милостиво стрічав єси всякого, хто радо чинив справедливість, і про тебе думав на дорогах своїх. Та ось, ти прогнївився, за те, що ми з давна грішили, і як же нам спастися?

6. Всї ми породились — як прокажений, і вся праведність наша — як поваляна одежа; всї ми повяли, мов те листє, і гріхи нашї, наче вітер, розносять нас.

7. І нема, хто б призивав імя твоє, хто б постановив твердо, за тебе держатись; тим то й сховав ти од нас обличчє твоє, та й покинув нас погибати в беззаконнях наших.

8. Тепер же, Господи, — та ж ти наш отець; ми глина, а ти творець наш, і всї ми — дїло руки твоєї.

9. Не гнївайся, Господи, без міри; не згадуй до віку беззаконня нашї. Глянь: ми ж усї — народ твій.

10. Он, городи сьвятостї твоєї стали пустками; запустів і Сион, та й Ерусалим спустошений.

11. Храм осьвящення нашого й нашої слави, де батьки нашї тебе прославляли, згорів у пожарі, і всї дорогоцїнности нашї розграбовані.

12. Чи то ж іще й після сього будеш здержуватись, Господи, чи все ще будеш мовчати і нас без міри карати?

ГОЛОВА 65.

Я дав пізнати себе тим, що про мене не питались; мене знайшли такі, що мене не шукали. Ось я! ось я! сказав я народові, що не звав себе моїм іменем.

2. По всяк день простягав я руки мої до народу неслухняного, що ходив путями лихими, по своїй вподобі,

3. До народу, що мене безнастанно в лице зневажає, бо приносить жертви по садах та палить кадило на цеглї;

4. Що седить у гробах, та в печерах ночи проводить; їсть свинину, а гидка юшка в посудах його;

5. Що говорить: Стій здалека, не наближуйся до мене, бо я сьвятий проти тебе! Вони — дим їдкий для мого носа, — огонь, що по всяк день горить.

6. От, що написано-призначено передо мною: Не буду мовчати, а відплачу, віддам ім у лоно.

7. Ваші переступи, говорить Господь, а заразом і беззаконня отців ваших, що кадили на горах і по горбищах зневажали мене, й одміряю в лоня їх все, що здавна коіли.

8. Так говорить Господь: Коли в виноградньому гроні повно соку, кажуть: Гляди, щоб ти його не вшкодив, бо в ньому благодать; те ж учиню я й задля слуг моїх, щоб не всїх погубити:

9. Я виведу з Якова потомство і від Юди наслїдника гір моїх, а внаслїдують те вибрані мої і слуги мої будуть там жити.

10. І буде Сарон пасовищем овець, а долина Ахор — місцем спочивку для волів народу мого, що до мене горнувся.

11. Вас же, що покинули Господа, забули про сьвяту гору мою, закладаєте столи Гадові, та ладите повну чашу для Мени*,

12. Вас я обрікаю-віддаю на меч, і всї попадаєте позаколювані, за те, що я кликав, а ви не озивались; говорив, а ви не слухали, і творили зло в очах моїх, та виберали те, що менї не до вподоби.

13. Тим то й говорить Господь Бог: Слуги мої їсти муть, ви ж будете голодувати, слуги мої будуть пити, а вас буде мучити спрага. Раби мої будуть веселі, а вас побивати ме сором;

14. Слуги мої будуть сьпівати в радощах серця, ви ж голосити мете задля сердечного смутку й ридати від сокрушеного духа.

15. І полишите імя ваше у присягу вибраним моїм; і вбє-вигубить тебе Господь Бог, а вірних слуг своїх назве инншим іменем.

16. І хто буде назвою тою себе благословити, того благословляти ме Бог справдешний; а хто поклenеться нею на землї, той поклeнеться Богом правди, — давні бо злиднї пійдуть в непамять і будуть закриті перед очима в мене.

17. Ось бо я творю нове небо й нову землю, а попередущі пійдуть в непамять, і не приходити муть на думку.

18. Ви ж будете веселитись і радуватись івза того, що я творю, по віки; я бо обертаю Ерусалим у веселощі, а нарід його в радощі.

19. Та й я буду веселитись Ерусалимом і втїшатися людом моїм; і не почується вже там плачу, нї голосїння.

20. Там не буде немовлятка нї старця, щоб не дожив повного віку свого; бо й століток вмірати ме молодиком; хиба грішник, хоч би й століток, вмірати ме в проклонї.

21. І будуть будувати доми й у них жити, й насаджувати виногради й поживати їх плоди.

22. Не будуть будувати, щоб инший там жив, та й садити не будуть, щоб хто инший споживав; днї бо в людей моїх будуть довгі, як днї дерева, й вибрані мої будуть довго користуватись працею рук своїх.

23. Марно трудитись не будуть, нї дїти роджати на горе; будуть бо родом благословенним од Господа, а з ними й їх потомки.

24. І буде так, що перш, нїж вони до мене покликнуть, я озвуся; вони ще промовляти муть, а я вже вислухаю.

25. Вовк і ягня будуть пастись укупі, лев буде з волом їсти солому, а змій — землею харчитись: вони не будуть на всїй сьвятій горі моїй нїчого злого нї шкоди чинити, — говорить Господь.

ГОЛОВА 66.

Так говорить Господь: небо — престол мій а земля — підніжок ногам моїм; де ж ви збудуєте дом менї, і де місце спочинку мого?

2. Все ж бо те зробила рука моя, й все од мене постало, говорить Господь. А ось, на кого я ласкаво споглянув: на смирного й сокрушеного духом та й на того, що тремтить перед словом моїм.

* Так звалися божища сонця і місяця.

3. (Беззаконник же) той, що заколює
вола, — він у мене те саме, що той,
хто вбиває людину; хто приносить
ягня в жертву — те саме, наче б пса
задавив; хто приносить жертву хлїб-
ну, — наче б жертвував свинину; хто
палить на подяку кадило — наче той,
що молиться до ідола; і як вони свою
собі путь обрали, та як їх душа в ги-
дотах кохається власних, —
4. Так само й я обійдусь із їх ома-
ною, й наведу на них страшне їм; за
те, що я кликав, а нїхто не озивався;
я говорив, а вони не слухали, та чи-
нили зло в очах моїх, і виберали те,
чим я гидував.
5. Почуйте ж слово Господнє, ви, що
дрожите перед словом його: Ваше
браттє, що не любить вас, і прого-
нить вас од себе задля імени мого, го-
ворить: Нехай лиш явить себе в славі
Господь, а ми побачимо вас веселих!
Але їх окриє сором:
6. А от: гомін роздаєсь із міста, се
голос Господень, що віддає заплату
ворогам своїм.
7. Ще й не мучилась, а вродила; нїм
ще прийшли болї, а вже привела сина.
8. Хто коли чував таке? Хто коли
видав таке диво? Чи виринув коли
який край в одну днину? Чи наро-
дився де нарід від разу, як от Сион,
що ледви почав болїти, а вже й по-
родив синів своїх?
9. Чи то ж я доведу до породу, та й
не дам уродити? — говорить Господь.
Або даючи силу родити, — чи зачи-
ню утробу? — говорить Бог твій.
10. Звеселїться ж із Ерусалимом і
радуйтесь ізза него всї, що любите
його! возрадуйтесь із ним радістю,
всї, що через него колись журились,
11. Щоб вам ссати й насичуватись
потїхами з грудей його, впиватись і
роскошувати великим багацтвом сла-
ви його.
12. Так бо говорить Господь: рікою
направлю до його мир, а заливним
потоком — багацтва й славу наро-
дів, — а все вам на осолоду, мов би
вас на руках ношено, на колїнах го-
лублено.
13. Як кого потїшає мати, так я вас
буду потїшати; ви знайдете собі по-
тїху в Ерусалимі.
14. Побачите се, й звеселиться сер-
це ваше, ба й кості ваші процьві-
туть, як молода зелень, і розтулиться
правиця Господня слугам його; на во-
рогів же своїх він гнївом запалає.
15. Ось бо Господь прийде в огнї, а
колесницї його — мов той вихор, щоб
пролити гнїв свій і досаду й кару
свою з огнем палаючим.
16. Господь бо буде огнем та мечем
своїм всяку плоть судити, й много
буде Господом побитих.
17. Ті, що сьвятять і очищують себе
по дубровах, їдять свинину, миші й
иншу гидоту, — всї погибнуть, гово-
рить Господь.
18. Я бо знаю думки їх і дїла їх; та
й прийду зібрати всї народи й язи-
ки, і прийдуть вони й взрять славу
мою.
19. І положу на них знамено, й по-
шлю врятованих зміж них* до наро-
дів: у Тарсис, у Пулу й Луду, до тих,
що лука напинають; у Тубалу, Ева-
ну, й по далеких островах, що слави
моєї не вбачали, й возвістять вони
народам славу мою,
20. І зберуть вони всїх братів ва-
ших зміж усїх народів на дар Госпо-
ду на конях і возах, на носилах і на
мулах та верблюдах — на сьвяту мою
гору в Ерусалимі, говорить Господь,
— так само, як Ізраїль приносить дар
у дом Господнїй в чистій посудинї.
21. З них я буду брати в сьвящен-
ники й левіти, говорить Господь.
22. Бо як нове небо й земля нова,
що я сотворю, все будуть передо мною,
говорить Господь, так буде рід ваш
і імя ваше.
23. Тодї місяць за місяцем, субота
за суботою приходити ме всяка лю-
дина перед лице моє, щоб поклін ме-
нї оддавати, говорить Господь.
24. І будуть виходити й оглядати
трупи людей, що одцурались мене;
червяк їх не вмре й огонь їх не по-
гасне; й будуть вони гидотою всякій
тварі.

---

* Апостолів.

КНИГА ПРОРОКА ЕРЕМІЇ.*

ГОЛОВА 1.

Слова Еремїїні Хелкїєнкові, з тих
сьвященників, що жили в Анатотї, в займищі Беняминовому, —
2. А надходило до него слово Господнє за часів Йосії Амоненка, царя Юдейського, тринайцятого року царювання його;
3. Та й за часів Йоакимових, сина Йосіїного, царя Юдейського, до конця одинайцятого року Седекії Йосієнка, царя Юдейського, аж до займу в полонь Ерусалимцїв у пятому місяцї.
4. Надійшло ж до мене слово Господнє, говорючи:
5. Перш нїж я зложив тебе в утробі матері твоєї, знав я тебе, і перш нїж ти появився із нутра матері твоєї, осьвятив я тебе: пророком для народів призначив тебе.
6. Я же промовив: Ой Господи Боже! я ж не вмію говорити, бо ще молодий.
7. Господь же рече до мене: Не кажи: Я молодий, бо до всїх, до кого пошлю тебе, пійдеш ти, й усе, що накажу тобі, будеш говорити.
8. Не страхайсь перед ними, я бо з тобою, щоб тебе рятувати, сказав Господь.
9. І простяг Господь руку свою й доторкнувся уст моїх; і сказав менї Господь: Се вложив я мої слова в уста тобі.
10. Ось, се я поставив тебе нинї над народами й над царствами, щоб ти викоренював і руйнував, вигублював і валив, будував і насаджував.
11. І надійшло до мене слово Господнє, говорючи: Що бачиш Еремїє? І відказав я: Бачу жезло микдалевого дерева.
12. І сказав до мене Господь: Бачиш гаразд; я бо пилную слова мого, щоб його сповнити.
13. І надійшло до мене вдруге слово Господнє, глаголючи: Що бачиш? Я відказав: Бачу, кипить казан, піддуваний вітром сюди від півночі.
14. І промовив до мене Господь: Від півночі зірветься халепа на всїх осадників сієї землї.
15. Се бо прикличу всї племена царств північніх, говорить Господь, і поприходять вони та й поставить кожен престола свого перед ввіходом у ворота Ерусалимські й кругом усїх мурів його, та й по всїх містах, Юдейських.
16. І виявлю над ними суд мій за всї ледарства їх, за те, що покинули мене й приносили жертви богам иншим та припадали ниць перед роботою рук своїх.
17. Оце ж підпережи бедра твої, рушай і говори до них усе, що накажу тобі; не страхайся перед ними, щоб я не покарав тебе в очах у них.
18. Се вчинив я тебе днесь неначе утвердженим замком і залїзним стовпом та мідяною стїною на всю отту землю, проти царів Юдейських, проти князїв їх, проти сьвященників і проти народу землї сієї.
19. І хоч вони будуть воювати проти тебе, та не подужають тебе; я бо з тобою, говорить Господь, щоб рятувати тебе.

ГОЛОВА 2.

І надійшло слово Господнє до мене, говорючи:
2. Іди, скажи голосно в уші дочцї Ерусалимській: Так говорить Господь: Я згадую про дружбу в молодощах твоїх, про любов твою, як ти ще була невістою, як пійшла єси за мною в пустиню, в землю незасїяну.
3. Посьвячен був Ізраїль Господеві, як первоплід його; хто нї схотїв пожерати його, набірався гріха, накликав халепу на себе, говорить Господь.
4. Слухайте ж слова Господнього, доме Яковів і всї родини дому Ізраїлевого!

* Жив около р. 628—586 перед Христом.

5. Так говорить Господь: Яку кривду знайшли в менї батьки ваші, що відцурались мене й пійшли за марнотою та й зледащіли?
6. І не сказали собі: Де Господь, що вивів нас із землї Египецької, водив нас по пустинї, по землї пустій та бездорожній, по землї образу смертнього, по якій нїхто не ходив, анї жила в нїй людина?
7. І я вас увів у землю плодющу, щоб ви живились її врожаєм і добром її; а ви ввійшли та й з'огидили землю мою, й зробили гидотою наслїддє моє.
8. Сьвященники не питали: Де Господь? і законники не хотїли знати мене; пастирі одпали від мене, а пророки пророкували в імя Баала, і ходили слїдом за тими, що не здолїють помагати.
9. Тим то я буду правуватись із вами, говорить Господь, та ще й з дїтьми дїтей ваших судити мусь.
10. Бо пійдїте лиш на острови Хиттимські та придивітесь, пошлїть у Кедар і розпитайте пильно та упевнїтесь, чи таке бувало коли там?
11. Чи перемінив коли котрий народ боги свої, хоч то не боги; мій же нарід проміняв славу свою на таке, що не здолїє помогти!
12. Здивуйтеся сьому, небеса, задрожіть і злякайтесь, говорить Господь.
13. Двояке бо ледарство вчинив нарід мій: мене, криницю води живої, покинули, а повирубували собі діраві колодязї, що не держать води.
14. Чи то ж Ізраїль раб, або домівник у раба? Чом же се він зробився невольником?
15. (отсе бо) Зарикали проти його леви, дали голос із себе, і зробили його землю пустинею; городи його пущено на пожар, обезлюджено.
16. Та й сини Мемфиса й Тафни* пообгризали аж тїмя у тебе.
17. Чи не тим же наробив ти таке собі, що покинув Господа, Бога твого, тодї, як він був провідником твоїм?
18. А й тепер — за чим тобі дорога в Египет, пити воду з Нилу? або за чим тобі дорога в Ассирию, пити воду з її ріки?
19. Безбожність твоя буде тобі карою, й зрада твоя — докором тобі, щоб ти спізнав і зрозумів, яке се лихо, і як гірка се річ, що ти покинув Господа, Бога твого, й що нема в тебе страху мого, говорить Господь, Бог Саваот.
20. Бо з давних давен ломив я ярмо твоє, розривав ужевки твої, й ти мовляв: не буду служити ідолам; а між тим блудував єси на кожному високому горбі й під кожним гілястим деревом.
21. Я насадив тебе, як добірну виноградину, — як найчистїйше насїннє; як же се ти перемінилась у мене в дикий відросток чужої виноградини?
22. Тим то хоч би ти вимилась милом, і вживала багато соли, то безбожність твоя все явна менї, говорить Господь.
23. Як се ти можеш казати: Не поганила я себе, не бігала за Баалом? Подивись на твої слїди в долинї; споглянь, що коїла єси, легконога ти верблюдице, крутячись манївцями твоїми, —
24. Ослицю дику, що звикла пустопаш степувати, коли в гарячому бажаннї вітер в себе втягає, — хто здолїє впинити? Всї, що її шукають, не втомляться: в її погульньому місяцї вони знайдуть її.
25. Здержуй ноги твої, щоб не витоптували обуви, не давай горлу твому томитись спрагою. Ти ж кажеш: Не надійсь, нї! бо я вподобала собі чужих (богів), так і бігати му слїдом за ними.
26. Як уловлений злодій буває посоромлений, так осоромив себе дом Ізраїля вкупі з царями своїми, з князями своїми, сьвященниками й пророками своїми, —
27. Ті, що мовляли до деревяного образу: Ти отець мій, а до каменя: Ти зродив мене! повернулись бо вони до мене плечима, а не лицем. Як же бідувати муть, тодї кликати муть: „Устань, рятуй нас!"
28. Де ж твої боги, що понароблював собі? нехай вони повстають, коли зможуть помогти тобі в біді тво-

---

* Египту.

їй, бо ж скілько в тебе городів, стілько й богів у тебе, Юдо.

29. Чого ж вам перечитись зо мною? ви ж усї согрішили проти мене, — говорить Господь.

30. Шкода було менї побивати синів ваших: кара не врозумила їх; меч ваш пожерав і пророків ваших, як лев вигублюючий.

31. Ой ти роде! послухайте лиш слова Господнього: Чи то ж я та був пустинею Ізрайлеві, або мрячною землею? Чого ж се мої люде говорять: маємо свою волю, не вернемо вже до тебе?!

32. Чи забуває ж коли дївчина свої прикраси, молода княгиня — наряди свої? а нарід мій забув мене — безлїч уже днів тому.

33. Як метко ти прямуєш стежками твоїми, шукаючи любови! Ти ж і до проступків скривляла дороги твої.

34. Ба й на полах ув одежі твоїй видко кров безвинних бідолах, що не заставала їх на розбишацтві.

35. А проте таки мовляєш: „невинна я, так певно ж і гнів його одвернеться од мене“. Оце ж я буду судитись із тобою за те, що кажеш: „Я не согрішила.“

36. Про що ж ти много блукаєш, змінюючи путь твою? Ти ж так само заведешся на Египтї, як помилилась на Ассириї;

37. І звідти вийдеш, зложивши руки на голову, бо Господь відопхнув тих, що на їх уповала єси, й не пощастить тобі з ними.

ГОЛОВА 3.

Говорять звичайно: Коли чоловік відпустить жену свою, й пійде вона від його й зробиться женою в другого жужа, то чи можна їй вернутись до него? Чи не споганилась би тим земля тая? Ти ж блудно жила з багатьма блудниками, а все ж таки вернися до мене, говорить Господь, і я прийму тебе.

2. Ось підніми очі твої на висоти й придивися: де не блудували ти? При дорозї седючи, чигала єси на їх, як Арабій у пустинї, та й опоганила землю блудництвом твоїм і ледарством твоїм.

3. За се впинені були дощі, не було й пізного дощу; ти ж показувала чоло блудницьке, — не соромилась.

4. Чи ж не будеш хоч від тепер покликувати до мене: Отче мій! ти був провідником менї в молодощах моїх!

5. Чи він же та буде повсячасно гнїватись? чи ж до віку буде досадувати? От, що ти говориш, а чиниш ледарство й не кидаєш його.

6. І сказав менї Господь за царя Йосії: Чи бачив єси, що вкоїла ся зрадниця, дочка Ізрайлева? Ходила на всяку високу гору й під усяке зелене дерево та й блудувала там.

7. А потім, як вона все те чинила, говорив я їй: вернися до мене. Вона ж не вернулась; і бачила се зрадлива сестра її, Юдея.

8. І видів я, що, хоч за все блудування зрадниці, Ізрайлевої дочки, я відопхнув її та дав їй розводного листа, — зрадлива її сестра, Юдея, не злякалась, а пійшла та й блудувала так само,

9. І блудуваннєм своїм явним опоганила землю, й перелюбкувала з усяким камяним ідолом і деревляним бовваном.

10. До того зрадлива сестра її, Юдея, не вернулась всїм серцем до мене, а тільки лукаво, говорить Господь.

11. І сказав менї Господь: Зрадниця, дочка Ізрайлева, показала себе менше винною поруч із невірною Юдеєю.

12. Іди ж і промов у голос ід півночі оцї слова: Вернись, ти зрадннице, дочко Ізрайлева, говорить Господь. Я не вилию ввесь гнів мій на вас; я бо на милость багатий, говорить Господь, — не до віку буду досадувати.

13. Признай тілько провину твою, що відпала єси від Господа, Бога твого, що блудувала з чужими під усяким гілястим деревом, мого ж голосу не слухала, говорить Господь.

14. Вернїтесь, одступники-дїти, говорить Господь, я бо здружився з вами, й возьму таки з вас поодному з городу, по двоє з кожної родини, та й приведу вас на Сион.

15. І дам вам наставників по душі менї, щоб вони пасли вас чесно й розумно.

16. І як намножитесь і будете плодющі на землї в ті часи, — говорить Господь, тоді вже не мовляти муть: „скриня завіту Господнього"; й на думку нікому не прийде вона, й не згадувати муть про її, не приходити муть до неї, й її вже не буде.

17. Нї! в ті часи звати муть Ерусалим престолом Господнїм, і всї народи збірати муться в Ерусалим задля імени Господнього, й не будуть уже ходити упрямим робом свого ледачого серця.

18. В ті часи ходити ме дом Юдин укупі з домом Ізрайлевим, і пійдуть із північньої землї в ту землю, що я надїлив вашим отцям у державу.

19. Я говорив собі здавна: Як поставлю тебе між дїтьми моїми і надїлю тобі бажану землю, найвеличнїйше наслїдде між усїма народами? і сказав: ти звати меш мене отцем твоїм, і не одступиш від мене.

20. Та як молодиця зраджує друга свого, так ви мене зрадили, ви, доме Ізраїля, говорить Господь.

21. За те ж чути голос по висотах, жалїбний плач дїтей Ізрайлевих, ізза того, що ходили кривими стежками, забувши Господа, Бога свого.

22. Вернїтеся ж, непокірливі дїти, я вилїчу-прощу непокірливість вашу*. Ось ми йдемо до тебе, ти бо єси Господь, Бог наш!

23. Справдї, даремно ми надїялись на ті горби й на многість гір; справдї, тілько в Господї, Бозї нашому, спасеннє Ізрайлеве!

24. Ся гидота пожерала заробітки батьків наших із молодощів наших: овечата їх, товар їх, синів їх і дочки їх.

25. Ми лежимо у соромі нашому й стид наш укриває нас, провинили бо ми Господеві, Богу нашому, — ми й наші батьки, з молодощів та й по сей день, — і неслухали поклику Господа, Бога нашого.

ГОЛОВА 4.

Коли хочеш навернутись, Ізраїлю, говорить Господь, навернись до мене; і як повикидаєш гидоти твої з перед мене, то не будеш блукатись.

2. Тодї божити мешся: „Так певно, як жив Господь!" у правдї, в судї й справедливості; й благословити муть його народи і будуть ним хвалитись.

3. Так бо говорить Господь мужам Юдиним і Ерусалимським: Почнїть орати на нових нивах та й не сїйте вже між терниною;

4. Пообрізуйте задля Господа, і здійміте крайнє тїло з серця вашого, ви, мужі Юдині, й ви, осадники Ерусалимські, щоб не запалав огнем гнїв мій та й не горів незгасимо через ледачі нахили ваші.

5. Оповістїте в Юдеї й розголосїть у Ерусалимі, говоріть і трубіте трубою по країнї; покликуйте голосно й промовляйте: Збірайтесь, та ходїмо в утверджені городи!

6. Виставте стяга 'д Сионові, — втїкайте без упину, бо я приведу з півночі велике лихо й страшну пагубу.

7. Ось, виходить лев із леговища свого, виступає губитель народів: він рушає з свого місця, щоб твою землю зробити пусткою; міста твої будуть розбурені й обезлюджені.

8. Оце ж попідперезуйте веретище, плачте й голосїте, бо нїщо не одверне од нас ярості Господньої.

9. І станеться того часу, говорить Господь, що зомлїє серце в царя й в князїв, і вжахнуться сьвященники й стуманїють пророки.

10. І промовив я: Ой Господи Боже! хиба ж ти лиш обманював народ сей і Ерусалим, говорючи: „Мир буде в вас"; а се ось меч доходить до душі?

11. Того часу казати муть про сї люде й про Ерусалим: Палкий вітер повіяв з висот у пустинї на дорогу дочки народу мого, та не про те, щоб повівати, й не про те, щоб очищати;

12. Прийде звідти до мене ще більший вітер, і я виречу суд над ними.

13. Гляньте, він здіймається, наче хмара, а колесницї його — мов вихор, конї ж його швидші над орли; горе нам! ми пропащі.

14. Позмивай же ледарство з серця твого, Ерусалиме, щоб тобі врятуватись: докіль іще гнїздити муться в тобі ледачі думки?

* Кажіть так:

15. Ось бо вже доходить голос від Дана й пагубна вість із гори Ефраїмової:
16. Дайте знати народам, звістїть Ерусалимові, що наступають з далекого краю його облягати, і здіймають крик проти міст Юдейських.
17. Як польова чата, обступають вони його навкруги, бо він зворохобивсь проти мене, говорить Господь.
18. Твої то путї й учинки твої наробили тобі оце; се вроджай з ледарства твого такий гіркій, що аж до серця тобі доходить.
19. Ой утробо ж моя, утробо! смуток в глибинї серця мого, трівожиться в менї серце моє; не вмовчу нїяк; ти бо чуєш, душе моя, трубний гук, боєвий галас.
20. Нещастє за нещастєм: усю країну пустошать; несподївано звойовано хати мої, в одну хвилину — намети мої.
21. Ой чи довго ж я ще буду бачити стяги, зачувати гук труби?
22. Се з того, що нарід мій безглуздий — не знає мене: ой нерозумні вони дїти, нема в них глузду; мудрі вони на лихе, добре ж не вміють чинити.
23. Подивлюсь на землю — і ось вона порожна й пуста, — на небо, а нема на йому сьвітла.
24. Гляну на гори, а вони дрожать, та й усї горби хитаються.
25. Озираюсь — і ось, нї людини, ба й всї птахи піднебесні порозлїтались.
26. Дивлюсь, та бо й Кармель — пустиня, й усї міста порозвалювані від лиця Господнього, від гнїву й досади його.
27. Так бо сказав Господь: Візьметься пусткою вся країна, та я не вигублю їх до щаду.
28. Тим же то засумує земля й потемнїє небо в горі через те, що я так сказав, призначив та й не пожалую того й не попущу в тому.
29. Від галасу комонника та лучників порозбігаються всї городи, ховати муться по нетрях і вилазити муть на скелї, всї міста спустошіють і не буде в них нї одного осадника.
30. Ти ж, як станеш опустошена, що тодї чинити меш? Прибірайся тодї в кармазини, з'украшуй себе золотими окрасами, підмальовуй собі очі красками; шкода тобі прикрашуватись: погордували тобою любовники, — вони наставати муть на життє твоє.
31. Я бо чую крик, мов би породїлї, стогнаннє, неначе первородючої, — крик дочки Сионової; вона стогне, простягаючи руки свої: „Ой лишенько моє! душа моя вмлїває перед убийцями!“

ГОЛОВА 5.

Пройдїте по улицях Ерусалимських, озирнїтесь навкруги та роспитуйте й шукайте по всїх майданах: чи знайдете кого, що чинив би суд, щоб допевнявся правди, — я би змилосердився.
2. Хоч вони й мовляють: „Як жив Господь!“ то божяться криво.
3. Твої ж, Господи, очі хиба не на правду дивляться? Ти побиваєш їх, та їх наче б не болїло; ти вигублюєш їх, та вони не хочуть знати науки; лиця в їх поробились твердїйшими од каменя — не хотять навернутись.
4. Я думав собі: вони, може бути, люде прості, вони дурні, то ж і не знають путя Господнього, нї закону Божого.
5. Пійду ж я до значних та розмовлюсь із ними, бо вони знають Господню путь, закон Бога свого. Та вони всї вкупі ще більш поламали ярмо, порвали ужви.
6. Тим і побє їх лев із лїса, пожере степовий вовк, облягати ме пард міста їх, так що, хто вийде, буде пошматований, бо умножились переступи їх, нема лїку зрадам їх.
7. Як же менї за таке простити тебе? Дїти твої покинули мене та й присягаються тими, що — не боги. Я годував їх, вони перелюбкували й купами товпились у доми блудниць.
8. Вони — годовані жеребцї: кожний рже до чужої жени.
9. Хиба ж менї не карати за таке? говорить Господь, чи ж не помститься душа моя на такому народові, як сей?

10. Вилазїте на мури його й розвалюйте — та не до щаду; виривайте парости його, бо вони не Господні;

11. Зрадив бо мене дом Ізраїлїв і дом Юдин, говорить Господь.

12. Одцурались вони Господа й мовляли: „Нема його, й не побє нас лиха година, нї меч, нї голоднеча.

13. І пророки говорили на вітер, і слова (Господнього) нема в них; їм самим нехай те станеться.“

14. Тим же то говорить Господь Бог сил: за те, що провадили ви такі речі, зроблю я слова мої в устах твоїх огнем, а сих людей — дровами, і той огонь пожере їх.

15. Ось, я напущу на вас, доме Ізраїля, народ здалеку, говорить Господь, народ потужний, народ давнезний, народ, що мови його ти не знаєш, і що він говорить, ти незрозумієш.

16. Сагайдак у його, як гріб розтворений, а всї вони — самі невміраки.

17. І повиїдають вони вроджай твій і зерно твоє; з'їдять синів твоїх і дочок твоїх; вівцї твої й товар твій; виноградину твою й смокви твої; утверджені городи твої, що на їх уповаєш, вони мечем звоюють.

18. Але й у ті часи, говорить Господь, не вигублю вас до щаду.

19. Коли ж мовляти мете: За що вдїяв нам се все Господь, Бог наш? то відкажи їм: Що ви мене покинули та й служили чужим богам у своїй землї, за те будете служити чужим у землї не вашій.

20. Оповістїть се в дому Яковововому й звістїть в Юдеї, кажучи:

21. Слухайте, дурні й нерозсудливі люде, що маєте очі, та не бачите, маєте уші, та не чуєте:

22. Чи вже ж ви та не боїтесь мене, говорить Господь, чи й передо мною не затремтите? Я ж положив морю границею піски, вічною границею, яку воно не переступить; і хоч филї його напирають, та годї їм перемогти; хоч вони бурхають, та не здолїють перейти.

23. А в людей сих серце бутне й ворохобне; відступили та й пійшли манівцем.

24. Не подумали ж у серцї свойму: Біймося Господа Бога нашого, що дає нам свого часу дощ раний і пізний, що порядкує тижнями, призначеними на жнива.

25. Се ж провини ваші відхилили те, се ваші гріхи відняли вам те добро.

26. Бо між людьми моїми знаходяться безбожні: залягають, як птахоловцї, припадають до землї, наставляють сїти, щоб ловити людей.

27. Мов клїтка, повна птиць, так повно в їх домівках оманного заробітку; сим робом і поробились вони великими й заможними,

28. Потовстїли й погрубшали, а в лихому попереступали всяку міру; не розбирають справ на судї, справ безбатченків; самі упливають в добрі, а справедливому дїлу вбогих не помагають на судї.

29. Чи не покараю ж я за таке, говорить Господь, і не помститься серце моє на такому народові, як сей?

30. Чудні й страшні речі дїються в сїй землї:

31. Пророки пророкують лож, сьвященники за їх підмогою управляють, а люд мій любить се. Що ж ви чинити мете, як настане тому кінець?

ГОЛОВА 6.

Втїкайте, Бенаминиї, з Ерусалиму, й затрубіте трубою в Текої; дайте знак огнем у Беткаремі, бо з півночі грозить біда й страшна погибель.

2. Спустошу я уродливу й винїжену дочку Сионову.

3. Поприходять пастухи до неї з стадами своїми, понапинають округи неї намети свої; кожен випасувати ме займище своє.

4. Готуймось воювати її; рушайте, пійдемо ще ополуднї! Ой, ой! уже схиляється днина, розпростирається вечірня тїнь.

5. Рушайте, пійдем і нїччю та й порозвалюймо палати її!

6. Так бо говорить Господь сил: Рубайте дерево та насипайте вал проти Ерусалиму. Сьому городові належиться кара; в йому повно насильства.

7. Як криниця держить у собі воду, так і він повний все ледарством. На-

хаба й тїснота голосні в йому; перед моїм лицем — повсячасно кривда й знущаннє.
8. Схаменись, Ерусалиме, щоб не одвернулась від тебе душа моя, щоб не зробив я тебе пусткою, землею, що нїхто не живе в їй.
9. Так говорить Господь Саваот: До щаду обберуть останок Ізраїля, як оббірають грони на виноградинї; роби рукою твоєю, як оббираючий виноградину, що наповнює нею коші.
10. До кого ж менї говорити, кого вговорювати, щоб чули? Ухо бо в їх затулене, й не можуть чути; слово Господнє — се в них жарт; не любе воно їм.
11. Тим то я й палаю гнївом Господнїм, не вгамую його в собі; виллю його на дїтвору на улицї, й на громаду молодцїв; займуть мужа з жоною в полонь, і старого з дїдом старезним.
12. Домівки ж їх попереходять до другого, й поля й жінки заразом; простягну бо руку мою на осадників сієї землї, говорить Господь.
13. Бо від наймолодшого та й до найстарійшого дбають вони всї про наживу, й від пророка до сьвященника — всї витворяють оману.
14. Легко важять вони собі рани в людей моїх і думають хутко позагоювати, говорючи: „Спасеннє!“ мир! а нїякого мира нема.
15. Хиба вони соромляться, витворяючи гидоти? Нї, нема їм сорома, не червонїють, та й не тямлять уже, що то таке соромитись. Тим і попадають вони між поваленими, як надійде година моєї кари, говорить Господь.
16. Так говорить Господь: З'упинїтесь на дорогах ваших, і роздивітесь, та розпитайте про дороги, що ними ходжено в давнезні давна, де дорога до щастя, та й ступайте нею, а знайдете впокій душам вашим. Вони ж сказали: Не пійдемо.
17. Тодї поставив я сторожів до вас*, і повелїв: Уважайте на сей трубний голос. Вони ж мовляли: Не будемо слухати.

* Пророків.

18. Оце ж слухайте, народи, й знай, громадо, що з ними буде.
19. Слухай, земле! се я наведу лихолїттє на сей люд, — овощ мислей їх; бо вони на мої слова не вважали, а науку мою відпихали.
20. Що менї кадило з Себи, та пахуще зїллє здалека? Всепаленнєм од вас і жертвами вашими я гидую.
21. Тим же то так говорить Господь: Ось, я положу сим людям спотику на дорозї, і спотикнуться об її й батьки й сини, та й сусїд погибне з сусїдом.
22. Так говорить Господь: Се йде народ із північньої землї, й великий люд підіймається з найдальшого кутка землї;
23. Несуть лука й списа. Жорстокі вони, не змилосердяться; ревуть, як море, йдуть комонником збройно, як один чоловік, воювати тебе, дочко Сионова.
24. Почули ми вістку про них, та й руки в нас помлїли, туга обняла нас, тремтимо, як породїля.
25. Не виходьте в поле, й не ходїть по дорозї: меч бо в руцї в ворога, страхіттє навкруги.
26. Ой ти, дочко мого люду! підпережись веретом, посип себе попелом, заридай, заплач гірко, як по синові одинчикові: незабаром нападе на нас погубник.
27. Пробником поставив я тебе в людей моїх, щоб ти розізнав і вислїдив путь їх.
28. Всї вони упрямі зрадники, живуть неправдою; се мідь і залїзо вони, — всї попсовані.
29. Міх перестав роздувати, огонь пожер олово; плавильник плавив надармо: ледачі не віддїлились.
30. Вибракованим сріблом звати муть їх, бо Господь відкинув їх.

ГОЛОВА 7.

Слово, що надійшло до Еремії від Господа:
2. Увійди в двері дому Господнього й промов там оце слово, й скажи: Вислухайте слово Господнє, ви всї Юдеї, що ввіходите в цї двері поклонитись Господеві.
3. Так говорить Господь Саваот, Бог Ізраїля: Направте путї ваші і вчин-

ки ваші, тодї дам я вам жити на сьому займищі.

4. Не покладайте надії тілько в лестивих словах: „Храм Господень, храм Господень, храм Господень!“

5. Бо тілько тодї, як цілком поправите путї ваші й учинки ваші, коли чинити мете праведний суд між чоловіком а його супротивником,

6. Не тїснити мете чуженицї, сироти й удови, та не проливати мете безвинної крови на сьому місцї й не ходити мете слїдом за чужими богами собі на лихо,

7. Тілько тодї дам вам жити на сьому займищі, в землї, що надїлив отцям вашим од роду та й до роду.

8. Ви ж уповаєте на лестиві речі, що не принесуть вам нїякого пожитку.

9. Як то? ви крадете, вбиваєте, перелюбкуєте й присягаєте криво, кадите перед Баалом й бігаєте слїдом за чужими богами, що їх не знаєте,

10. А тодї йдете й приступаєте перед мене в сьому дому, названому моїм імям, та й говорите: „Ми спасені,“ хоч вперед коїли всї ті гидоти.

11. Чи не зробився ж вертепом розбишак ув очах у вас дом сей, що названий моїм імям? Я, я сам бачу се, говорить Господь.

12. Ійдїте ж до місця мого в Сило, де я у давні часи призначив пробуток іменні мойму, та й подивітесь, що вдїяв я йому за ледарство людей моїх, Ізраїля.

13. От і нинї, за те ж саме, що коїте таке ж беззаконьство, говорить Господь, і хоч я раз-пораз говорив до вас, а ви не слухали мене, і кликав вас, а ви не озивались, —

14. Вчиню так само з сим домом, що його названо моїм імям, і що на його вповаєте, та й з тим місцем, що надїлив вам і вашим отцям, — як учинив із Силомом.

15. І відопхну вас іперед мене, як відопхнув браттє ваше, усе потомство Ефраїмове.

16. Ти ж не благай мене за сих людей, не молись гаряче за них, й не всиловуйся передо мною, бо не вислухаю тебе.

17. Хиба не бачиш сам, що вони коять по городах Юдиних й по улицях Ерусалимських?

18. Дїтвора збірає дрова, а батьки запалюють огонь, жіноцтво ж замішує тїсто, щоб напекти пирожків небесній цариці та приносити ливну жертву чужим богам, на досаду менї.

19. Та чи менї ж вони допікають, говорить Господь, — а не самим собі на свій сором?

20. Тим то ось як говорить Господь Бог: Оце виливається гнїв мій й досада моя на се місце, на людей і на скотину, на дерева польові й на земляні плоди, й загориться та й не згасне.

21. Так говорить Господь сил, Бог Ізраїля: Прибавляйте собі всепалення ваші до кожної жертви вашої, та й їжте мясиво її;

22. Я бо не говорив і не заповідав отцям вашим про всепаленнє й жертву, як виводив їх із Египту,

23. Но дав їм таку заповідь: Слухайте голосу мого, то я буду Богом вашим, а ви будете людьми моїми; і ходїте кожною дорогою, що я вказую вам, щоб вам було добре.

24. Вони ж не слухали й не нахиляли уха свого, а жили по думцї й упрямості ледачого серця свого, й повернулись до мене плечима, не лицем.

25. З того часу, як вийшли батьки ваші з Египту, та й по сей час, посилав я всїх слугів моїх, — пророків, день у день, без устанку;

26. Та вони не слухали мене, не нахиляли уха свого; нї, показували себе що раз більш тугошиїми, гірш як отцї їх.

27. Та як і ти промовляти меш до них сї слова, то вони тебе не будуть слухати; як їх кликати меш, вони до тебе не будуть озиватись.

28. Тодї казати меш до них: Ой ти, люде, що не слухаєш повелїння Господа, Бога свого, і не приймаєш науки його! зникла правда в них, наче б віднято її від уст їх.

29. Обстрижи ж волоссє твоє та відкинь геть, і заголоси плачем голосним по горах, бо відкинув Господь і відопхнув кодло, що стягнуло на себе досаду його.

30. Синове бо Юдині коять зло перед очима моїми, говорить Господь, у дому, названому моїм імям, поставили гидоту свою, щоб опоганити його.

31. І построїли висоти Тофет в долинї потомків Енномових, щоб там палити синїв своїх і дочки свої, чого я не заповідував, і що на думку менї не приходило.

32. За те надходить уже час, говорить Господь, що се місце не звати муть Тофетом і долиною синів Енномових, а долиною душогубною, та й ховати муть в Тофетї, бо не буде місця.

33. І буде труп сих людей поживою птаству піднебесному й дикому зьвірю, й нїкому буде їх відганяти.

34. І перерву по городах Юдиних і по улицях Ерусалимських сьпіви радостї й веселощів, сьпіви про молодого князя й про молоду княгиню, бо земля тая стане пустинею.

ГОЛОВА 8.

Тими часами, говорить Господь, повикидають із гробів кістяки царів Юдиних і кістяки князїв їх, кистяки сьвященників і кістяки пророків і кістяти осадників Ерусалимських.

2. І порозкидають їх перед сонцем і перед місяцем і перед усїм військом піднебесним, що вони за живота свого їх любили й їм служили й за ними ходили, їх шукали й перед ними припадали. Не збірати муть їх, анї ховати; вони будуть гноїщем на полї.

3. Тодї волїти ме смерть нїж життє ввесь останок того ледачого кодла по всїх місцях, куди я їх повикидаю, говорить Господь Саваот.

4. І скажи їм іще: Так говорить Господь: Хиба ж, як хто впаде, та й не встає, або як хто зібється з дороги, та й не вертається?

5. Чого ж сей люд, Ерусалим, зостається упрямо в одступї? вони цупко держаться заблуду свого й не хочуть вернутись?

6. Я ж пильно прислухався: не говорять вони правду, нїхто не кається в свойму ледарстві, щоб казати: „Що се я вкоїв?“ Усї звертають на свою путь, мов той кінь, що чвалить у бій.

7. І бусько під небом знає час перелету свого; й горлиця й ластівка й журавель пильнують часу, коли їм вертатись, люде ж мої не знають про Господень роспорядок.

8. Як се ви говорите: Мудрі ми люде, та й закон Господень у нас? Нї, бо перо книжникове перекручує його в лож.

9. Осоромились мудрі книжники, стуманїли й заплутались; вони відкинули слово Господнє; в чому ж мудрість їх?

10. За се пооддаю жен їх другим, та й поля їх иншим господарям, бо всї вони, від малого до великого, дбають тілько про наживу; пророки вкупі з сьвященниками — всї жиють у неправдї.

11. І гоять рани в людей моїх легкодушно, приговорюючи: „Спасеннє, мир!“ А мира нема.

12. Хиба вони соромляться, витворяючи гидоти? Нї, вони нї трохи не стидаються й не червонїють. За те попадають вони між тими, що поляжуть; як надійде час їх карання, поваляться, говорить Господь.

13. До щаду спустошу їх, говорить Господь, не зостанеться нї однієї грони на виноградинї, анї смоківки на смоківницї, ба й листє опаде, і що дав я їм, відойде від них.

14. Чого ще седимо? Скуплюймось докупи та йдїмо в утверджені міста, — там і погинемо; бо Господь, Бог наш, судив нам згинути, й дає нам пити воду з жовчею, за те що согрішали проти Господа.

15. Дожидаємо ратунку, а нема нїчого доброго, — одужання, а перед очима погибель.

16. Від Дану чути вже хропіт коней його, тремтить уся земля від голосного ржання жеребцїв його; й прийдуть і зожруть землю й усе, що на їй, місто з осадниками його.

17. Ось бо, пошлю на вас гадюк та василиски, що проти них нема замовляння, і будуть кусати вас, говорить Господь.

18. Ой коли ж повеселїйшаю в печалї моїй! серце моє млїє в менї.

19. Ось, я чую, як голосять люде мої з далекої сторони: Чи вже ж бо нема

Господа на Сионі? Чи вже ж нема на йому царя його? — А чому ж вони довели мене до гніву своїми ідоламы, чужоземніми, марними?

20. Минуло жниво, скінчилось літо, нам же пільги нема!

21. Притиснена дочка народу мого, — стискається і моє серце; ходжу, сумуючи, страх обняв мене.

22. Чи то ж нема балзаму в Галааді? чи то ж нема там лікаря? Чом нема виліченя дочці народу мого?

ГОЛОВА 9.

О хто дав би в голову мою воду, а очам моїм джерело сльоз! Я плакав би день і ніч над занапащаннєм дочки народу мого.

2. Ой коли б же мені дано в пустині притулок подорожних! я покинув би людей моїх та й пійшов од них: всї бо вони перелюбники, купа зрадників.

3. Натягують язика свого, мов лука, на лож і потужніють на землї кривдою; бо від одного ледарства переходять вони до другого, мене ж не знають, говорить Господь.

4. Остерігайсь один одного, й не звіряйся брат братові; кожен бо брат заставляє підступи, кожен побратим обносить клеветами.

5. Один обманює другого, правди не говорять; з'учили язики свої говорити неправду, лукавлять аж до утоми.

6. Ти живеш серед підступу; через підступ не хочуть вони й мене знати, говорить Господь.

7. Тим то й говорить Господь Саваот: Ось, я розплавлю і навідаю їх; що ж бо менї чинити з такою дочкою народу мого?

8. Язик їх — смертоносна стріла: говорять підступно; устами своїми говорять до свого ближнього прихильно, а в серці свойму заставляють сїти.

9. Як же б я та не скарав їх за таке? — говорить Господь, як не має помститись душа моя на такому народові, як сей?

10. Задля гір здійму плач і риданнє, над луговими пасовищами заголошу, бо їх випалять, так що не буде нікому ходу через них, і нечути буде середнього рику; і птаство піднебесне й зьвірі — все розсїється, повтїкає.

11. І оберну Ерусалим в купу каміння, в пробуток шакалїв, а Юдині міста пообертаю в пустки безлюдні.

12. Хто такий мудрий, щоб се зрозумів, і хто, чуючи се з уст Господніх, з'ясував би, через що погибла країна й випалена, як пустиня, так що через неї нема нікому ходу?

13. Господь же говорить так: За те, що вони покинули закон мій, який я дав їм, і не слухали голосу мого та й не ходили по йому;

14. А ходили за упрямим серцем своїм та слїдом за Баалом, як їх отцї їх навчили.

15. Тим же то так говорить Господь Саваот, Бог Ізраїля: Нагодую люд сей полином і напою водою з жовчю;

16. І порозсїваю між народами, що їх нї вони, нї їх отцї не знали, і пошлю слїдом за ними меча, аж їх повигублюю.

17. Так говорить Господь сил небесних: Розважте се, та покличте голосїлниць, нехай прийдуть, і пошлїте за тямущими в сьому дїлї, нехай прийдуть.

18. Нехай хутко прийдуть і заголосять по нас, щоб і наші очі слїзьми виливались і наші війки взялись водою.

19. Бо голосний плач знявся од Сиону: Ой як же нас ограблено, як тяжко соромом окрито! мусимо покинути нашу землю, повалено бо домівки наші!

20. Ой чувайте ж, молодицї, слово Господнє, і нехай вважає ухо ваше на слово з уст його; і навчайте ваших дочок плакати, і одна другу — в піснях нарікати!

21. Бо смерть добувається у наші вікна, вломлюється в палати наші, щоб губити з серед улиць дїток, молодиків із майданів ваших.

22. Скажи: так говорить Господь: поляжуть люде трупом, наче гній на полі, мов ті снопи позад женця, та й нікому буде їх збірати.

23. Так говорить Господь: Нехай не хвалиться мудрий мудростю своєю й потужний потугою своєю, нехай не хвалиться багатий багацтвом своїм.

24. Ні, хто хвалиться, нехай же ж хвалиться тим, що він розуміє і знає мене, знає, що я — Господь, котрий творю милость і суд і справедливість на землї, бо се до вподоби менї, говорить Господь.

25. От, надходять днї, говорить Господь, що навідаюсь до всїх обрізаних і необрізаних:

26. До Египту й Юдеї, Едома, Аммониїв і Моаба; до всїх, що стрижуть кругом волоссє, і що живуть у пустинї; всї бо тї народи необрізані, а ввесь дом Ізраїля — з необрізаним серцем.

ГОЛОВА 10.

Слухайте слова, що говорить до вас Господь, ви, доме Ізраїлів!

2. Так говорить Господь: Не вчїтесь ходити стежками поганськими й не страхайтесь перед знаменнями небесними: бо страхаються їх тілько невіри.

3. Постанови поганські пусті: вони вирубають дерево в лїсї, оброблять руками ремісника сокирою,

4. Покривають сріблом та золотом, прибивають гвіздєм та молотком, щоб не хиталось.

5. Вони, (ті ідоли) — мов точений стовп, і не говорять; їх носять, бо ходити не можуть. Тим і не лякайтесь їх, бо не здолїють вони нїяк зашкодити, та й щось доброго зробити вони не в силї.

6. Рівнї нема тобі, Господи! велик єси й велике імя твоє потугою.

7. Хто не збоїться тебе, царю народів? Одному тобі належиться честь, бо між усїма премудрими в народах і в усїх царствах їх нема рівнї тобі.

8. Всї вони дурні, безглузді; пуста наука їх — отте дерево.

9. Розплескане в листки срібло, привезене з Тарсису, та золото з Уфазу, — робота майстерних людей та рук плавильникових; одежа на їх із блавату та з пурпуру: все воно — робота людей тямущих.

10. Господь же справдешнїй Бог, се живий Бог й віковічний царь. Од гнїву його тремтить земля, і погрози його не здолїють видержати народи.

11. Оце ж кажіть їм: Боги, що не сотворили неба й землї, позникають із землї й зпід неба.

12. Він сотворив землю силою своєю, утвердив круг земний мудростю своєю і розумом своїм розпростер небеса.

13. На його приказ ревуть води на небі, і він велить хмарам уставати з країв землї; творить блискавицї поміж з дощем, і випускає вітри з запасних сховищ своїх.

14. Безумним виявлює себе кожен мистець у свойму знаннї, і кожен плавильник соромить себе бовваном своїм, бо вилите ним — се лож, і нема в йому духа.

15. Се пуста мана, робота облуду: в день караючих навідин вони почезнуть.

16. Не такий, як їх, пай Яковів; бо його Бог — се творець усього, а Ізраїль — се булава царства його; на імя йому — Господь Саваот.

17. Забірай з країни добро твоє, скоро бо опинишся в облязї;

18. Так бо говорить Господь: Ось, я повикидаю на сей раз осадників сієї землї і зажену їх у тїсноту, щоб їх половлено.

19. Ой горе ж менї в нуждї моїй; болюча рана моя! та я кажу собі: заслужений сей смуток мій, і буду терпіти його:

20. Намет мій спустошено, і всї вірівки мої порвано; дїти мої забранї від мене, нема вже їх: нїкому знов напяти намета мого й розвісити на йому покривал моїх;

21. Бо пастирі поставались безглуздими й не питали про Господа, а через те були й їх поступки нерозумнї, та й стадо їх іде в розсипок.

22. Чути гук! Уже наближується; голосний галас від полуночньої землї, щоб городи Юдинї обернути в пустки, в пробуток шакалів.

23. Знаю, Господи, що людська дорога не в його волї, й не здолїє сам про себе чоловік давати напрям ступням своїм.

24. Карай же мене, Господи, та не без міри, не в гніві твойму, щоб не обернув мене в нїщо.

25. Нї, вилий досаду твою на народи, що не хочуть нїчого знати про тебе, й на племена, що не взивають

імені твого; бо вони з'їли Якова, пожерли й вигубили його, а займище його спустошили.

ГОЛОВА 11.

Слово, що надійшло до Еремії від Господа, кажучи:

2. Слухайте слова заповіту сього й скажіте людям Юдиним і землянам Ерусалимським;

3. І промов до них: Так говорить Господь, Бог Ізрайлів: Проклят чоловік, що не слухати ме слів завіту сього,

4. Що я заповідав отцям вашим, як вивів їх із Египту, з залїзної печі, сказавши: Слухайте голосу мого й чиніте все так, як заповідаю вам, — а будете людьми моїми, я же буду Богом вашим,

5. Щоб справдити клятьбу, якою клявся отцям вашим, що наділю їм землю, текущу молоком і медом, як воно є ще й нинї. І відказав я, промовивши: Нехай так буде, Господи!

6. І сказав тодї до мене Господь: З'ясуй усї цї слова в городах Юдиних і по улицях Ерусалимських, і промов: Слухайте слова заповіту сього й певнїте їх:

7. Отцїв бо ваших уговорював я разпораз, як вивів їх із Египту, та й потім аж до сього дня й говорив: Слухайте голосу мого.

8. Вони ж не слухали й не нахиляли уха свого; нї, вони ходили упрямо за ледачим серцем своїм; тим і допустив я на них усе, що заповів в сьому завітї, що повелїв їм пильнувати, вони ж не пильнували.

9. І сказав менї Господь: Постала змова між людьми Юдиними й осадниками Ерусалимськими:

10. Вони знов вернулись до беззаконьств праотцїв своїх, що уперлись не слухати слів моїх, та й пійшли слїдом за иншими богами, щоб їм служити: так дом Ізрайлїв, як і дом Юдин нарушили завіт мій, що я вчинив із їх отцями.

11. Тим то ось як говорить Господь: Наведу на їх лихолїттє, з якого не здолїють урятуватись, а як вони тодї до мене будуть взивати, я не почую їх.

12. І пійдуть міста Юдині й осадники Ерусалимські взивати до богів, що перед ними кадили, та вони не поможуть їм у їх недолї.

13. Скілько бо городів у тебе, Юдо, стілько й богів у тебе, та й скілько улиць у Ерусалимі, стілько наспоруджували ви й жертівників гидотї, жертівників, щоб кадити Баалові.

14. Тим то не молись про сей люд, не молись і не благай за них, я бо не вислухаю, як вони взивати муть у своїй недолї до мене.

15. Що шукає влюблений мій в дому мойму, коли в йому дїється стілько гидоти? нї, і осьвящене жертовне мясиво не поможе тобі, коли ти веселишся, як коїш лихо.

16. Сьвіжою, зеленою маслиною, що пишається гарним плодом, назвав тебе Господь. Нинї же зашуміло сильне зворушеннє, він запалив огонь кругом неї, і пообсмалювалось віттє в неї.

17. Господь Саваот, що насадив тебе, виповів на тебе лихо за ледарство дому Ізрайлевого й дому Юдиного, що вони коїли, щоб мене підпалювати на гнів, кадючи Баалам.

18. Господь обявив менї, і я знаю; ти показав менї їх каверзи.

19. А я, мов те смирне ягня, що ведуть заколювати, я й не відав, що вони проти мене лихі задуми складають: Всипмо (потовченого їдовитого) дерева в його страву, а вирвемо його з землї живих, щоб і ймя його вже більш не споминалось.

20. Ти ж, Господи Саваот, що праведно судиш і вивідуєш серця й утроби, дай менї вбачати помсту твою на їх, бо на тебе здав я справу мою.

21. Тим же то так говорить Господь про мужів Анатотських, про тих, що чигають на твою душу, говорючи: Не пророкуй в імя Господнє, ато вмреш од рук наших;

22. Тим говорить Господь Саваот так: Оце я навідаю їх: молодики їх погинуть од меча; синове їх і дочки їх помруть із голоду.

23. Не буде й останку з них; наведу бо лихолїттє на мужів Анатотських часу навідання їх.

ГОЛОВА 12.

Праведним останеш ти, Господи, як би я хотїв судитись із тобою, а все таки буду я говорити до тебе про правосуд: чом се щаститься безбожним на їх дорозї, і добре дїєсь зрадливим?

2. Ти понасаджував їх, і вони позакоренювались; ростуть і плодяться. Ти близько в них на устах, та далеко од серця їх.

3. Мене ж Господи, ти знаєш, бачиш наскрізь і вивідуєш серце моє, яке воно до тебе. Відлучи їх, як вівцї на заріз, і наготуй їх на день убивання.

4. Чи довго ще сумувати ме земля та сохнути ме зело на всїх полях? Через ледарство тих, що живуть на їй, зникає зьвірина й птаство; вони бо провадять: Він і не побачить, що з нами буде.

5. Коли ти втїкав перед пішими та й утомився, як же втїкати меш навзаводи з комонником? і коли тільки здавалось тобі, що ти безпечен в затишній країнї, то що чинити меш, як розбурхається Йордань?

6. Бо й браттє твоє й дом отця твого, — й вони зрадливі проти тебе, й вони кричать голосно вслїд за тобою. Не йми їм віри, хоч би й прихильно до тебе говорили.

7. Покинув я дом мій, відцуравсь од наслїддя мого; що менї було найлюбійше, подав на поталу ворогам моїм.

8. Наслїддє моє зробилось менї (ворогом), мов той лев у гаю, бо підняло голос свій проти мене; за те ж я й ненавидїв його.

9. Власність моя зробилась менї пестроперим птахом, що на його напали з усїх боків хижі птицї. Ой збігайся ж, усе полеве зьвірре; ходіть, пожерайте його!

10. Гурт пастухів* показили виноградник мій, дїленицю мою витоптали ногами; любу дїленицю, мою зробили порожним степом, —

11. Зробили її пусткою, й плаче вона в запустїнню передо мною; вся земля спостушена, а нема чоловіка, хто б приймав се до серця.

12. На всї гори в пустинї понабігали пустошники, бо меч Господень пожерає все від конця до конця землї: нема рятунку ніодній людинї.

13. Сїяли вони пшеницю, а пожали тернину; потомились без пожитку; соромити метесь вашого вроджаю через палаючий гнїв Господень.

14. Так говорить Господь про всїх злющих сусїдів моїх, що нападають на пай, котрий я дав у державу моїм людям, Ізраїлеві: Ось, я повириваю їх із їх землї, а дом Юдин вирву зпосеред них.

15. Опісля ж, повиривавши їх, змилосерджусь до них і поверну їх додому, кожного в його державу й кожного в його країну.

16. І коли вони навчаться ходити дорогами людей моїх, клястись моїм імям: „Так певно, як живе Господь," як се вони навчили моїх людей клястись Баалом, — то осядуться серед люду мого.

17. Коли ж не слухати муть, то я викореню до щаду той народ, говорить Господь.

ГОЛОВА 13.

Так сказав менї Господь: Іиди, купи собі льняного пояса й підпережи ним чересла твої, та в воду не клади його.

2. І купив я пояс, як заповідав Господь, і підперезав стан мій.

3. Тодї надійшло до мене слово Господнє вдруге, й сказано так:

4. Возьми пояса, що купив його, та що на череслах твоїх, подайся на Евфрат та й сховай його там в щілинї в скелї.

5. І пійшов я та й сховав його на Евфратї, як заповідав Господь.

6. Як же вплило немало часу, сказав до мене Господь: Пійди на Евфрат і возьми звідти пояса, що я заповідав тобі сховати там.

7. І пійшов я на Евфрат, викопав і взяв пояс із того місця, де сховав, і ось, дивись — пояс з'огнив і став нїдочого.

8. І надійшло до мене слово Господнє таке:

9. Так говорить Господь: Оттак із-

* Навуходонозор з иншими князями.

нівечу я гординю Юдину й велику гординю Ерусалимову.

10. Сї негідні люде, що нехтують слухати слова мого, що ходять своєю волею по своїй дорозї слїдом за иншими богами, щоб їм служити й перед ними ниць припадати, вони станують такими, як сей пояс, нїдочого не придатен.

11. Бо, як пояс прилягає до чересел чоловікові, так я пригорнув був до себе ввесь дом Ізраїля і ввесь дом Юдин, говорить Господь, щоб вони були моїми людьми й славою моєю й хвалою та окрасою моєю; та не послухали вони.

12. Оце ж промов до них се слово: Так говорить Господь, Бог Ізраїлів: Усякий скіряний міх сповнюють вином. Коли ж тобі відкажуть: Хиба ж ми не знаємо, що всяку кінву та сповняють вином?

13. Тодї скажи їм: Так говорить Господь: Ось я сповню аж до перепою вином усїх осадників сієї землї й царів, що, яко наслїдники Давидові, седять на престолах, і сьвященників і пророків та й усїх осадників Ерусалимських,

14. І порозбиваю одного об одного, отцїв і синів укупі, говорить Господь, — ніякої пільги нї милосердя не буде їм, і не пожалую вигубити їх.

15. Оце ж слухайте й уважайте, не несїтесь гордо, бо се Господь говорить.

16. Оддайте славу Господеві, Богу вашому, доки ще не навів темряви й докіль іще ноги ваші не спотикаються по горах в паморокі.

17. Коли ж сього не послухаєте, то душа моя буде по безлюдних місцях оплакувати гординю вашу; гірко плакати ме, очі мої будуть розпливатись в сьльозах, бо займуть у полонь стадо Господнє.

18. Промов до царя й до цариці: Впокорітеся, сядьте низько, бо впаде з вашої голови вінець вашої слави.

19. Міста полуденньої країни позачинюються й нікому їх відчиняти; одведуть усього Юду в полонь, одведуть у неволю що до одного.

20. Здійміте ваші очі й подивітесь на тих, що йдуть із півночі: де стадо, що тобі (Сионе) було віддане — те пишне стадо твоє?

21. Що скажеш, дочко Сионова, як Бог навідаєсь до тебе? Ти ж сама принадила їх до себе, щоб старшували над тобою; чи не схоплять же болестї тебе, як породїлю?

22. І коли скажеш у серцї твойму: „За що менї таке судилось?" так знай, що се за велику беззаконність твою піднято спідницю твою, та обнажено ноги твої.

23. Хиба Мурин зможе перемінити скіру свою, або пард — пятна свої? так і ви — чи зможете чинити добре, звикши ледаче робити?

24. Тим то я порозвіваю їх, мов порох, розвіваний пустиннїм вітром.

25. Оце ж пай твій, дїлениця твоя від мене, говорить Господь, за те, що забула мене єси та й знадїялась на лож.

26. За се підіймуть спідницю твою аж на лице тобі, щоб виден був сором твій.

27. Бачив я перелюбки твої й гидкі бажання твої, твій розпуст без сорома, по горбах у полї. Горе тобі, Ерусалиме! ти не очистишся й потім. Докіль же сього буде?

ГОЛОВА 14.

Слово Господнє, що надійшло до Еремії під час великої засухи:

2. Плаче Юда, ворота його розпались, почорнїли на землї, а розпучливі клики роздаються в Ерусалимі.

3. Можні посилають слугів своїх по воду; вони приходять до криниць, та й не знаходять води; вертаються з порожньою посудиною, туманїють, застиджені й покривають собі голову (в розпуцї).

4. Потріскалась од спеки земля, бо не було дощу; хлїбороби сумують і покривають собі голови.

5. Ба й сугачка (ланя) роджає в полї, та й кидає своє маленьке, бо нема травицї.

6. Дикі осли стоять по горах, вдихаючи, мов шакалї, вітерець; потухли очі в їх, бо нема трави.

7. Хоч наші лиходїйства сьвідкують проти нас, та ти, Господи, вчини з нами ласку задля імені твого, зрада

бо наша велика, ми согрішили перед тобою.

8. Ой надіє Ізрайлева, ти, спасе його в нуждї! Чом ти — ніби чужинець у сїй землї, наче переходень, що зайшов, аби переночувати?

9. Чого се ти — мов перелякана людина, мов той воївник, що не здолїє помогти? Та ж ти проміж нами, Господи, й ми звемось імям твоїм; не покидай же нас?

10. Господь же так говорить сьому людові: За те, що вони люблять блукати, не впиняють ніг своїх, за те Господь не любить їх; за те він пригадує їм тепер провини їх і карає гріхи їх.

11. І сказав до мене Господь: Шкода молитись тобі за сей люд, щоб йому добре було.

12. Як будуть вони постити, я не вважати му на їх мольби, та й як приносити муть усепалення й хлїбові жертви, я не прийму їх. Нї, мечем і голодом, і мором вигублю їх.

13. І промовив я: Ой Господи Боже! пророки ж говорять їм: Не побачите меча, та й голоду не буде в вас, а повсячасний мир дам вам на сьому місцї.

14. Господь же відказав менї: тї пророки лож пророкують в імя моє. Не посилав я їх і не повелївав їм, і не говорив до них; вони пророкують вам ложнї видива, віщування та пустї мрії серця свого.

15. Тим то так говорить Господь про сї пророки; вони пророкують імям моїм, а я не посилав їх; вони провадять: Нї меч, нї голод не вдарить сієї землї; за те од меча й голоду погинуть сї пророки;

16. Та й люде, що їм пророкують вони, поляжуть по улицях Ерусалимських од голоднечі й меча, й нїкому буде ховати їх, — самі вони, жени їх, сини їх і дочки їх, і вилию на них ледарство їх.

17. Ти ж промов до них се слово: Нехай же проливають очі мої сльози день і ніч без упину, тяжким бо ударом побита буде дївиця, дочка люду мого, болючим ударом.

18. Вийду в поле, аж се побиті мечем; увійду в місто, аж тут — умлїваючі від голоду; й пророки й сьвященники тиняються по країнї, що не знають її.

19. Хиба ж ти відопхнув зовсім Юду? Хиба ж гидує душа твоя Сионом? Чом же побив еси нас так, що нема нам лїку? Ждемо миру, та нема добра; ждемо одужання, — аж се трівога.

20. Признаємось, Господи, в нашій безбожності, і в провинї батьків наших, що ми согрішили перед тобою.

21. Не відпихай же нас задля імені твого; не зневажай престола величі твоєї; спогадай, не розривай завіту твого з нами!

22. Чи то ж є між марними богами поганськими такі, щоб дощ спускали? чи то ж небо само собою дає дощ? Хиба ж се не ти, Господи, Боже наш? На тебе ми вповаємо, бо ти все те твориш.

ГОЛОВА 15.

І сказав менї Господь: хоч би Мойсей і Самуїл приступили перед мене, серце моє не повернесь до сього люду. Прожени їх з очей моїх, нехай ідуть геть.

2. А як тобі скажуть: Куди нам йти? то відкажи їм: Так говорить Господь: Кому суджена смерть — на смерть; кому меч — під меч; кому голод — умірай з голоду, кому ж неволя — в неволю.

3. І пошлю на них чотирі роди кар, говорить Господь: меч щоб убивав; пси, щоб розторгували, й птаство піднебесне та зьвірре земне, щоб жерло й вигублювало;

4. І віддам їх на побій всім царствам землї — за Манассію Езекієнка, царя Юдейського, за те, що він витворяв у Ерусалимі*

5. Бо хто змилосердується до тебе, Ерусалиме? і хто жалкувати ме про тебе? або хто зайде до тебе, щоб спитати, чи добро тобі?

6. Ти відопхнув мене, — говорить Господь, одступив назад од мене; тим я простягну проти тебе руку мою й погублю тебе: я перестав милувати.

7. Я розвію їх лопатою-віячкою за

---

* IV. Цар. 21, 2. 3.

ворота землї; зроблю бездїтними, вигублю нарід мій: вони бо не вертаються з доріг своїх.

8. Удовиць їх буде в мене більш, нїж піску в морі; приведу на них, на матір молодїжі, пустошників опівднї; нападе на них несподїванно страх і переляк.

9. Лежить знеможена тая, що сїмох породила, видихує душу свою; сонце її зайшло, як іще був день: осоромлено її й окрито стидом. Я ж і останок із них оддам під меч в очах ворогів, говорить Господь.

10. Ой горе менї, нене моя, що ти мене вродила, чоловіка, на котрого сварять, й ворогують у цїлій землї! Нїкому я не позичав на лихву й нїхто не визичав менї на лихву, а всї проклинають мене!

11. Сказав же Господь: Конець твій буде добрий, я заставлю й ворога обійтись з тобою добре в лихій годинї і в час смутку.

12. Хиба твоє залїзо покрушить північнє залїзо й мідь.

13. Достаток твій і скарби твої подам на луп, без плати, за всї гріхи твої у всїх твоїх границях,

14. І відправлю з ворогами твоїми в землю, що ти її не знаєш; бо огнем загорівся гнїв мій, — буде палати на вас.

15. Господи! ти все знаєш; спогадай мене, заступися за мене й відомсти за мене гонителям моїм; не погуби мене через довготерпеливість твою до них; ти ж знаєш, що се за тебе я наругу приймаю.

16. Знайшов я слова твої і неначе з'їв їх; і було слово твоє менї в радість і в веселощі серцю мойму; бо названо мене імям твоїм, Господи Саваот.

17. Не седїв я в громадї веселій, і не веселився; під важкою рукою твоєю седїв я самітен, бо сповнив єси мене досадою.

18. Чого така довга болесть моя, моя рана така тяжка, що не дається загоїти? Чи то ж будеш менї оманним джерелом, непевною водою?

19. На се так сказав Господь: Як ти навернешся, то я підніму тебе й будеш стояти перед лицем моїм; а як відлучиш дороге від пустого то будеш у мене устами моїми. Вони самі будуть обертатись до тебе, а не ти будеш обертатись до них.

20. І зроблю тебе проти сих людей непоборимим мідяним муром; вони будуть напирати на тебе, та тебе не подужають; я бо з тобою, щоб тобі помагати й тебе ратувати, говорить Господь.

21. І врятую тебе з руки лихих і вибавлю тебе з рук тїснителів.

ГОЛОВА 16.

І надійшло до мене слово Господнє:

2. Не бери собі жени, й нехай не буде в тебе синів і дочок в сїй землї.

3. Так бо говорить Господь про синів й дочок, що родити муться на сьому місцї, і про їх матерей, що роджати муть їх, і про їх отцїв, що появляти муть їх у сїй країнї:

4. Тяжкими родами смертї помруть вони, і не будуть їх анї оплакувати анї ховати; гноєм лежати будуть верх землї; мечем і голодом будуть вигублюватись, а труп їх годувати ме птаство піднебесне та зьвірре земнє.

5. Ще ж так говорить Господь: Не ввіходь у господу до сумуючих і не ходи плакати та жалувати з ними; бо відняв я спокій сьому народові, говорить Господь, і змилуваннє й спожалїннє.

6. І повимірає все велике й мале в цїй країнї, й не будуть себе нарізувати, анї обстригати голови по них.

7. І не будуть їм ломити в смутку хлїба на розраду по мертвому, й не будуть подавати їм розважального кубка по батькові чи по матері.

8. Так само не ходи й у таку господу, де бенкетують, щоб із ними седїти, їсти та пити;

9. Так бо говорить Господь Саваот, Бог Ізраїля: Ось, я перерву в сьому місцї перед очима в вас і за живота вашого голоси радощів і веселощів, та сьпіви молодому князеві й молодій княгинї.

10. Як перекажеш сьому народові всї оцї слова, й вони казати муть до тебе: За що Господь вирік усе те велике зло, й яка наша провина та які

наші гріхи, що ми вчинили проти Господа, Бога нашого? —

11. То скажи їм: За те, що ваші батьки покинули мене, говорить Господь, — і пійшли слідом за другими богами й служили їм та припадали перед ними, мене ж покинули й не держали закону мого;

12. Ви ж коїте ще гірше од батьків ваших, і живете кожний по утрямості ледачого серця свого, не слухаючи мене.

13. За се викину вас із сієї країни в землю, що ні ви, ні батьки ваші її не знали, і там ви служити мете день і ніч иншим богам; я бо не змилосерджуся до вас.

14. Тим же то ось, приходить час, говорить Господь, що вже не казати муть: Так певно, як жив Господь, що вивів синів Ізраїльських із Египту,

15. Але: Так певно, як жив Господь, що повиводив синів Ізраїльських із північньої землї й з усіх земель, куди їх був повиганяв; бо я заверну їх ще в їх землю, котру надїлив отцям їх.

16. Тим часом пошлю многих рибалок, говорить Господь, щоб їх повиловлювали, а потім пошлю многих ловців, щоб уганяли за ними по кожній горі й по кожному узгіррю й по всїх скеляних рощілинах.

17. Очі бо мої на всїх стежках їх; не сховані вони від мене, й не закрита неправедність їх від очей моїх.

18. Перше всього одплачу їм за многі гріхи їх, за те, що з'огидили землю мою, і трупами для ідолів своїх та гидотами своїми сповнили наслїдде моє.

19. Ой Господи, сило моя й твердине моя й утечище моє в лихій годинї! До тебе навернуться народи від країв землї і скажуть: Саму тільки лож внаслїдували батьки наші, марноту й таке, з чого ніякого хісна нема.

20. Чи то ж чоловік може поробити собі боги, хоч вони не боги?

21. Тим же то я покажу їм нинї, покажу їм руку мою й потугу мою, й зрозуміють, що моє імя — Господь.

ГОЛОВА 17.

Гріх Юдин виписаний залїзним різцем, алмазним зубцем, вирізаний на таблицї серця в них та на рогах у жертівниках їх.

2. Мов про свої сини, згадують вони про жертівники свої, і дуброви свої та зелені дерева по горбах високих.

3. Ой оддам же я гору твою в полї, твоє майно, усї твої скарби на луп, і всї висоти твої — за гріхи в усїх межах твоїх!

4. І ти сама лишишся без наслїддя твого, що я надїлив тобі, й віддам тебе в неволю ворогам твоїм у землю, що її не знаєш, бо ви розпалили огонь гніву мого; він горіти ме невгасимо.

5. Так говорить Господь: Проклята людина, що вповає на людей, і робить тїло опорою своєю, а серце її цурається Господа.

6. Вона буде, як билина в степу, й не дїжде собі добра; жити ме на сухих місцях у пустинї, на землї солоній, безлюдній.

7. Благословен чоловік, що вповає на Господа, що його надїєю Господь.

8. Він — мов те дерево, посаджене над водою, що простягає своє коріннє до потока: Не боїться воно жари, листє його зеленїє; байдужне воно й під сухолїттє; не перестає родити нїколи.

9. Лукаве над усе в сьвітї серце людське й ледаче; хто його зміркує?

10. Я, Господь, я тілько зазираю в серце, вивідую нутро, щоб відплачувати кожному по його ходах, по плодам учинків його.

11. Мов та куропатва, що висиджує яйця чужі, що їх не знесла, так і той, хто придбав достаток, та не на правій дорозї. У половинї віку свого втеряє його, і при концї свойму покажеться дурним.

12. О, місцем нашого осьвящення є престол слави, вознесений з давен давнезних!

13. Ти один, Господи — надїя Ізраїлева; всї, що тебе покинули, посоромляться. Всї, що відступають од тебе, будуть на піску написані, за те, що покинули жилу води живої — Господа.

14. Оздоров же мене, Господи, так я й одужаю; спаси мене, а я спасен буду; ти бо хвала моя.

15. Ось, вони менї говорять: Де во-

но, те слово Господнє? нехай станеться!

16. Я ж не квапився бути пастирем у тебе й не бажав лихої години, — ти се знаєш. Що мої уста вимовили, те лежить перед лицем твоїм.

17. Ой не дай же менї жахатись тебе! ти втечище моє при лихій годинї.

18. Нехай посоромляться гонителї мої, менї ж не дай постидатись; нехай вони задрожать, менї ж не дай лякатись; наведи на них лихолїттє й побий їх тяжким побоєм.

19. І сказав менї Господь так: Іїди й стань у воротах синів народу, що ними царі Юдейські входять і виходять, і у всїх воротах Ерусалимських,

20. І промов до них: Слухайте слово Господнє, царі Юдейські, й ви, всї Юдеї, вкупі з усїма осадниками Ерусалимськими, що ввіходите сими ворітьми!

21. Так говорить Господь: Стережіть ваші душі, не носїть субітнього дня ніяких тягарів, і не вносїте їх ворітьми Ерусалимськими,

22. І не виносїте так само субітнього дня нїякого тягару з домівок ваших, і не робіть нїякого дїла, а сьвяткуйте день субітний, як се я заповідав отцям вашим,

23. Хоч, правда, вони неслухали, й не прихиляли уха свого, а показали себе тугошийими, щоб не слухати й не приймати науки.

24. Коли ж ви послухаєте мене в сьому, говорить Господь, щоб субітнього дня не носити нїякого тягару воротами сього міста, та щоб сьвяткувати суботу, так щоб нїякого дїла того дня не робити,

25. Так ворітьми сього міста входити муть царі й князї, що сидять на Давидовому престолї, що їздити муть колесницями й кіньми, вони й князї їх, Юдеї й осадники Ерусалимські, й город сей буде люден повсячасно.

26. І приходити муть із городів Юдиних і з околиць Ерусалимських, і з землї Беняминової, і з подїлля, і з гір, і з полудня, та й приносити муть усепалення й мирні жертви й жертви хлїбні й кадило у дом Господень.

27. Коли ж не послухаєте мене в тому, щоб держати субітнїй день сьвято й нїякого тягару не носити, входючи в ворота Ерусалимські, то я запалю огонь в воротях його, й пожере він палати в Ерусалимі й не погасне.

ГОЛОВА 18.

Слово, що надійшло до Еремії від Господа:

2. Устань та йди в домівку до ганчаря; там я дам тобі почути слово моє.

3. І пійшов я в домівку до ганчаря, і застав його за ганчарською роботою на кружалї.

4. І зопсувалась посудина, що саме лїпив її з глини, в руцї в його; й зробив він знов із неї другу посудину, як сам схотів.

5. І надійшло до мене слово Господнє таке:

6. Чи не можу ж я вчинити з вами, доме Ізраїля, так, як сей ганчарь? сказав Господь. Ось, чим глина в руцї в ганчаря, тим і ви в мене в руцї, доме Ізраїлїв.

7. Часом погрожу я якому народові або царству, що викореню його, сокрушу, погублю;

8. Як же обернеться той народ, що я погрожував йому, та покине ледарство своє, то я одкладаю те лихо, яке задумав йому заподїяти.

9. Часом же проречу якому народові чи царству підняти його вгору й утвердити;

10. Він же стане коїти зло перед очима в мене й не слухати заповіту мого, — от я й відміню те добро, яким хотів надїлити його.

11. Оце ж скажи мужам Юдиним і осадникам Ерусалимським: Так говорить Господь: Ось, я приготовив і задумав проти вас лихо; навертайтесь же кожний од злої дороги вашої і простуйте путї ваші й поступки ваші.

12. Вони ж кажуть: Не надїйся; ми ходити мем своїм робом і будемо ходити упрямо за нашим ледачим серцем.

13. Тим же то ось як говорить Господь: Поспитайте між народами, чи хто чував коли таке? (давна) дїва Ізраїлева вчинила страшенне дїло.

14. Чи покидає снїг високу скелю

Ливанську? чи зсякають із других місць текучі холодні води?

15. Мої ж люде покинули мене; кадять марнотам, спотикнулись на дорогах своїх, покинули давнезні дороги, щоб блукати стежками по бездоріжжях, —

16. Щоби зробити свою землю пострахом, повсячасним сьміховищем, так що хто переходити ме нею, здивується й похитає головою своєю.

17. Наче восточнім вітром розвію людей сих перед ворогом; плечима, не лицем обернусь до них при лихій годині.

18. А вони сказали: „Нумо, вчинїмо змовини проти Еремії; бо й без него не щезне закон у сьвященника й порада в мудрого й слово в пророка; нумо лишень, побиймо його язиком; не будемо прислухуватись словам його.“

19. Зглянься, Господи, на мене та почуй речі моїх противників!

20. Чи годиться ж віддячувати злом за добро? а вони менї яму копають. Спогадай, що я все стояв перед тобою, благаючи добра їм, аби гнїв твій од них одвернути.

21. Оце ж ти певно оддаси синів їх на голоднечу й самих їх подаси на поталу мечу, — щоб їх жени були бездїтницями та вдовицями, щоб чоловіки померли мором, а молодики полягли в бою від меча.

22. Із домівок їх буде чути крик, бо ти несподївано приведеш ватаги на них; за те що вони копають яму, щоб мене піймати, і розставляють потай сїті на мої ноги.

23. Ти ж, Господи, знаєш усї їх задуми проти мене; не прости ж неправедності їх, і гріхи їх не змивай перед лицем твоїм; нехай вони поваляться перед тобою; вчини з ними по правдї в часї гніву твого.

ГОЛОВА 19.

Так сказав Господь: Іійди, купи глиняний горщок у ганчаря; і возьми з собою кількох значніх людей з народу й з старшини сьвященничої;

2. І вийди в Бен-Енном-долину за Черепяною брамою, та й промов там слова, що скажу тобі,

3. І скажи: Слухайте слово Господнє, ви, царі Юдейські, і ви, осадники Ерусалимські! Так говорить Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Ось, я наведу лихо на се місце, таке, що, хто про него почує, в того задзвонить ув ушах, —

4. За те, що вони покинули мене і зробили се місце чужим менї, бо кадять на йому богам инншим, таким що не знали їх, нї вони, нї батьки їх, нї царі Юдейські, та сповнили се місце безвинною кровю,

5. І построїли високоти Баалові, щоб свої сини приносити Баалові на всепаленнє, а сього я не заповідав і не заводив, ба й на думку воно менї не приходило.

6. Тим же то приходить година, говорить Господь, що се місце не прозивати меться вже Тофетом і долиною синів Енномових, а душогубною долиною.

7. І оберну в нїщо розум (надїю) Юди й Ерусалиму на сьому місцї, та й побю їх мечем ув очах ворогів їх і рукою тих, що чигають на їх душу, трупи же їх оддам у корм птаству піднебесному й зьвіррю земному.

8. І зроблю сей город пострахом та сьміховищем; хто нї проходити ме ним, буде дивуватись й посвистувати, дивлючись на біду, що йому склалась.

9. І годувати му їх тїлом синів і тїлом дочок їх, і їсти муть вони одно одного тїло, опинившись в облязї та в тїснотї, коли стїснять їх вороги їх і тї, що наставати муть на душу їх.

10. І розбий гладишку перед очима в тих мужів, що прийдуть із тобою,

11. Та й промов до них: Так говорить Господь сил небесних: Оттак розібю люд сей і город сей, як розбивають глиняний посуд, що його нїколи вже не стулиш, і ховати муть на Тофетї тілько через те, що не буде більш місця на кладовище.

12. От як учиню з сим місцем, говорить Господь, і з землянами його, і вчиню місто се таким, як Тофет.

13. І будуть будинки Ерусалимські й доми царів Юдейських нечисті, як Тофет, — усї доми, що на їх крищах кадили вони всьому війську підне-

бесному, й приносили ливні жертви богам чужим.

14. Вернувшися ж Еремія з Тофету, куди посилав його Господь пророкувати, став на подвіррі коло дому Господнього та й промовив до всього люду:

15. Так говорить Господь Саваот, Бог Ізраїля. Ось, я пошлю на сей город і на всі міста його все те лихоліттє, що висказав проти него, бо вони показали себе тугошийшими й неслухали слів моїх.

ГОЛОВА 20.

Як же Пасхор Еммеренко, сьвященник — а він був старший доглядник у Господньому дому, — почув Еремію, пророкуючого сими словами,

2. Ударив Пасхор пророка Еремію, та й посадив його в колоду, що була в верхніх воротях Беняминових у дому Господньому.

3. Та другого дня випустив Пасхор Еремію з колоди, а Еремія промовив до його: Не Пасхором прозвав тебе Господь, але Магор Миссавив.

4. Так бо говорить Господь: Ось, я зроблю тебе страхом тобі самому і всім приятелям твоїм, побачать бо твої очі, як вони поляжуть од ворожого меча. Та й всього Юду подам я на поталу цареві Вавилонському; він позаймає їх у полонь, одведе у Вавилон і повбиває мечем.

5. І подам усї багацтва в сьому городї й ввесь добуток його, і всї дорогоцїнності його й усї скарби царів Юдейських оддам у руки ворогам їх; і розхоплять їх і заберуть та й повезуть у Вавилон.

6. Ти ж, Пасхоре, й усї домовники твої пійдете в неволю, й прийдеш у Вавилон, і помреш там, і будеш там похований, ти й усї приятелї твої, що їм пророкував еси лож.

7. Ти звів мене, Господи, й я зведений; ти дужчий за мене, та й подужав мене; я зробився щоденнім сьміховищем, кожен мене на глум піднімає.

8. Бо скоро тільки зачну говорити, зараз мушу кричати про напад, про спустошеннє, і так слово Господнє зробилось про мене приводом до наруги й насьміху.

9. І подумав я собі: не споминати му про него і в його імя не буду більше промовляти! Та в серці в мене, мов би огонь запалав, втаєний в костях моїх; я силкувався з'упинити його, та й не здолїв.

10. І чував я ворожі речі в натовпі, погрози навкруги: „Викажіть! Обвинуватимо його!“ Ті самі, що з ними дружився, підстерігали, чи я не спіткнуся: Може попадеться, так ми переможемо його та й помстимось на йому.

11. Но Господь ізо мною, мов той невміряка-воін; то ж вороги мої спіткнуться та й не встануть. Осоромляться, бо дурним робом ходили; віковічнім, незабутним соромом окриються.

12. Господи сил! ти, що вивідуєш праведного, що бачиш утробу й серце. Дай менї вбачати пімсту твою над ними, бо на тебе здав я справу мою.

13. О, сьпівайте Господеві, хвалїте Господа, бо він рятує душу вбогого з рук лиходїїв.—

14. Нехай буде той день проклят, як я на сьвіт родився! Нехай не буде благословен той день, як породила мене мати моя!

15. Нехай буде й той чоловік проклят, що приніс мойму батькові звістку: Родилось тобі хлопятко, і тим його вельми звеселив.

16. Нехай станеться тому чоловікові таке, як тим містам, що їх порозвалював Господь та й не пожалував, та щоб він чув крик від ранку, а зойк від полудня, —

17. За те, що він мене не вбив в материній утробі, — так, щоб моя мати була менї гробом, а тїло її остало було на все вагітним.

18. Чи про те ж бо я вийшов із материної утроби, щоб дознавати самої працї, та печалї, та щоб коротати вік мій у зневазї?

ГОЛОВА 21.

Слово, що надійшло від Господа до Еремії, як прислав царь Седекія до него Пасхора Малхієнка та сьвя-

щенника Софонію Маасеєнка, сказати:

2. Поспитай лишень Господа про нас: бо Навуходонозор, царь Вавилонський, воює проти нас: чи не сотворив би Господь чого такого, як усї чудеса його, щоб той од нас одступив?

3. Еремія ж відказав їм: Ось, що скажіте цареві Седекії:

4. Так говорить Господь, Бог Ізраїля: Ось, я оберну проти вас самих знаряддє воєнне в ваших руках, яким ви воюєте проти царя Вавилонського й Халдеїв, що вас зпоза мурів осадили, і зберу їх до купи серед сього міста;

5. І сам воювати му вас рукою простягнутою і раменем кріпким у гніві й у досаді і в ярості та в великому невдоволенню,

6. І повбиваю осадників сього міста — людей і скотину; від великої пошестї погинуть вони.

7. А потім, говорить Господь, віддам Седекію, царя Юдейського, з його слугами й людьми, і з тими, що зостануться в сьому городї од морової язви, від меча й голоднечі, — в руки Навуходонозорові, цареві Вавилонському, й на поталу ворогам їх і в руки настаючих на життє їх, і повбивають їх вістрем меча без спожалїння, без пощади й без милосердя.

8. А до народу сього промов так: Ось як говорить Господь: Се даю вам до вибору дорогу, ведучу до живота, й дорогу до смертї:

9. Хто зостанеться в городї сьому, поляже од меча, й голоднечі й морової зарази; хто ж вийде геть і віддасться Халдеям, що вас облягають, зостанеться живим і життє його буде йому замість добичі;

10. Я бо обернув лице моє проти сього міста йому на лихо, а не на добро, говорить Господь. На поталу цареві Вавилонському подам його, а він попалить його огнем.

11. Домовникам же царя Юдейського скажи так: Слухайте слова Господнього:

12. Доме Давидів! ось як говорить Господь: З раннього поранку розсуджуйте суд і рятуйте притїсненого з потали в тїснителя, щоб досада моя не вибухла, як огонь, та не загорілась незгасимо через ледачі ваші вчинки.

13. Се, я — проти тебе, осаднице долиння, на подільській скелї, говорить Господь, — проти вас, що то мовляєте: Хто б то наступив на нас, і хто б вломився в домівки наші?

14. Я ж навідаю вас по плодам учинків ваших, говорить Господь, і розложу огонь в гаї вашому, а він пожере все навкруги його.

ГОЛОВА 22.

Так говорить Господь: Ійди в палату царя Юдейського та й промов там оце слово,

2. І проречи: Слухай слово Господнє, царю Юдейський, що седиш на пристолї Давидовому, — ти й твої слуги й народ твій, всї, що ввіходите через ці двері!

3. Так говорить Господь: Чиніте суд і справедливість, і рятуйте притїснених із потали в тїснителїв; не чиніте кривди чужинцеві, безбатченкові й удовиці, та не проливайте безвинньої крові на сьому займищі.

4. Бо тілько тоді, як певнити мете се слово, будуть ввіходити дверьми в сї палати царі, що на місцї Давидовому седять на його престолї, та їздять на колесницях і конях — самі й слуги їх і люд їх.

5. Коли ж не слухати мете слова сього, так я кленуся вам самим собою, говорить Господь, що ся палата зробиться пусткою.

6. Так бо говорить Господь до дому царя Юдейського: Ти в мене Галаад, голова Ливану; та я зроблю з тебе пустиню, так, як міста безлюдні,

7. І нашлю на тебе опустошників, — кожного з його зброєю, — і повирубують найпоказнїйші кедри твої та й повкидають ув огонь.

8. І многі народи проходити муть через се місто й говорити один до одного: Чом то Господь вчинив таке з сим великим містом?

9. І будуть їм відказувати: Бо вони покинули завіт Господа, Бога свого, й покланялись иншим богам і служили їм.

10. Не плачте по мертвому й не побивайтесь по йому; ні, плачте по тому, що відходить у полонь; бо вже не вернеться й не побачить уже рідної країни своєї.

11. Так бо говорить Господь про Саллума Йосієнка, царя Юдейського, що царював намість отця свого, Йосії, що відходить у полонь, бо він уже не вернеться сюди,

12. А вмре на тому місцї, куди взято його в неволю, і землї сієї не побачить нїколи.

13. Горе тому, хто будує будинок, свій несправедливостю, а сьвітлицї свої — беззаконством, хто зневолює ближнього свого працювати даремно, й плату його задержує,

14. Хто говорить: Збудую собі просторний будинок і широкі сьвітлицї; хто собі прорубує вікна великі, виложує кедриною й малює червоно!

15. Чи то ж гадаєш бути через те царем, що обложив себе кедриною? Батько твій їв і пив так само, та творив суд і справедливість, от і було йому добре.

16. Він розсуджував справу бідного й убогого, от і було йому добре. Хиба се не значить, знати мене? говорить Господь.

17. Твої ж очі й твоє серце тільки й дбають, що про наживу та пролив безвинної крові, а до того про утиск і насильство.

18. Тим же то так говорить Господь про Йоакима Йосієнка, царя Юдейського: Не будуть по йому голосити: Ой горе братові! ой горе сестричцї! Не голосити муть: Ой володарю! Ой ти, величносте!

19. Як осла ховають, так його ховають: витягнуть і викинуть його за ворота Ерусалимські.

20. Вийди, Ерусалиме на Ливан-гору, та й клич, і на Базанї здійми твій голос та й кричи з Аваримських гір; бо на порох потерті всї влюблені твої.

21. Говорив я тобі, як ти ще в добрі проживав; ти ж відказував: не буду слухати. Така була вдача твоя з молодощів твоїх, що ти не слухав голосу мого.

22. Усїх пастирів твоїх порозносить хуртовина, а приятелї твої пійдуть у неволю, й тодї ти засоромишся і окриєшся стидом за все ледарство твоє.

23. Ой ти, що живеш (мов би) на Ливанї, та (неначе) гнїздишся на кедрах! як же ти стогнати меш, коли настануть муки твої, мов болї у породїлї!

24. Так певно, як живу я, говорить Господь, — коли б Ехонїя Йоакименко, царь Юдейський, був перстенем на моїй правицї, то я й тодї б зірвав тебе,

25. І подам тебе на поталу настаючим на життє твоє й в руки тим, що ти їх боїшся, — на поталу Навуходоновзорові, цареві Вавилонському, й на поталу Халдеям.

26. І викину тебе вкупі з матїррю твоєю, що породила тебе, в чужу землю, де ви не родились, — там ви й помрете;

27. У землю ж, куди бажати ме душа їх вернутись, туди вони не вернуться.

28. Невже ж той чоловік, той Ехонїя, таке марне, нужденне сотворіннє? або він — така нїнащо непригожа посудина? За що ж його й родину його викинено в землю, що її не знали.

29. Ой земле, земле, земле! слухай слово Господнє.

30. Так говорить Господь: Запишіть сього чоловіка, як бездїтнього, як чоловіка нещасного через увесь вік його, бо нїхто з його роду не буде сидїти на Давидовому престолї й в Юдеї царювати.

ГОЛОВА 23.

Горе пастирям, що занапащують і розгонять вівцї отари моєї, говорить Господь.

2. Тим же то так говорить Господь, Бог Ізраїлів, до пастирів, що пасуть нарід мій: Порозганяли ви й порозпуджували вівцї мої й не наглядали за ними. Оце ж я скараю вас за ледачі ваші вчинки, говорить Господь.

3. І позбіраю останок отари моєї з усїх земель, куди повиганяв їх, та заверну їх на їх пасовища, і будуть там плодитись й намножуватись.

4. І поставлю над ними пастирів, що їх пасти муть, і вже не будуть ляка-

тись та пудитись і нї одна з них не загубиться, — говорить Господь.

5. Ось, надходить час, говорить Господь, і збуджу Давидові праведного пагонця, що володїти ме, як царь, і мудрим робом ходити ме й чинити ме суд і справедливість на землї.

6. За днїв його спасеться Юда, й жити ме безпеч Ізраїль, і ось імя його, яким його звати муть: Бог — оправдапнє наше.

7. І ось, надходить час, говорить Господь, що не казати муть більш: Так певно, як жив Господь, що вивів синів Ізрайлевих із Египту, а казати муть:

8. Так певно, як жив Господь, що вивів і привів рід дому Ізрайлевого з північньої землї й з усїх земель, куди їх був вигнав, і будуть жити в рідній країнї.

9. Що до пророків: Роздирається серце моє в менї; тремтять усі костї мої; я — мов пяний, мов чоловік, що його подоліло вино, а се через Господа й задля сьвятих слів його.

10. Земля бо повна перелюбників; земля плаче від проклятття; посохли степові пасовища; а задуми їх ледачі, й сила їх — у кривдї.

11. Бо й пророк і сьвященник лицемірні, ба й у домі мойму найшов я їх ледарство, говорить Господь.

12. Тим же то дорога їх буде їм, наче ожеледа в темряві: торкнись їх, а вони попадають; пошлю бо лихолїттє на їх, час кари їх, — говорить Господь.

13. В пророків Самарийських бачив я безум: пророкували вони в імя Баалове, й звели з ума люд мій, Ізраїля.

14. У пророків же Ерусалимських бачу я страшні речі: жиють вони перелюбно, блукають в неправдї, і піддержують руки лиходіям, щоб нїхто не вертався з безбожностї своєї. Вони менї такі, як Содома, а осадники його — як Гоморра.

15. Тим же то говорить так Господь про ті пророки: Ось, я нагодую їх полином, а напою їх водою з жовчю, бо від пророків Ерусалимських розлилась безбожність по всїй країнї.

16. Ще так говорить Господь сил небесних: Не прислухуйтесь словам тих пророків, що вам пророкують: вони зраджують вас, оповідають мрії серця свого, а не з уст Господнїх.

17. Раз-у-раз говорять вони моїм зневажникам: Господь сказав: мир буде вам. А всякому, хто ходить в упрямостї свого серця, провадять: Нїяке лихо не прийде на вас.

18. А хто ж стояв у радї Господнїй? Хто бачив його й чував слова його? Хто прислухавсь до його слова і дослухався?

19. Се надходить хуртовина гнїву Господнього, буря грізна, і вдарить на голову безбожних.

20. І не відвернеться гнїв Господень, покіль не довершить він і не сповнить задумів серця свого; свого часу буде вам се розумно й ясно.

21. Не посилав я тих пророків, а самі вони побігли; я не говорив їм, а вони пророкували.

22. Коли б вони стояли в моїй радї, та й ясували б людові мойму мої слова й з'упиняли б їх од ледачої дороги їх і від ледачих учинків їх.

23. Чи то ж я тільки зблизька Бог, говорить Господь, а не Бог і надалеки?

24. Хиба ж сховається людина в потайне місце, де б я її не бачив? говорить Господь. Чи ж не сповнюю я небо й землю? говорить Господь.

25. Я чув, що говорять пророки, та як вони в моє імя неправду пророкують. Вони говорять: Я бачив сон, я бачив сон!

26. Чи довго ж воно ще так буде в серцї пророків, тих що пророкують лож, що пророкують оману свого серця?

27. Невже ж у них на умі, своїми снами довести мій нарід до того, щоб забув моє їмя, так як отцї їх позабували моє імя задля Баала?

28. Пророк, що бачив сон, нехай же й оповідає його за сон, а в котрого моє слово, той нехай і переказує моє слово вірно. Хиба ж полова й чисте зерно все одно? говорить Господь.

29. Хиба ж моє слово не похоже на огонь, — говорить Господь, — і не поможе молот, що розбиває скелю?

30. Тим же то встану я на пророки,

— говорить Господь, — що один ув одного крадуть слово моє.

31. Ось, я — на пророки, говорить Господь, що крутять своїм язиком, а говорять: Він* сказав.

32. Я на пророки ложних снів, говорить Господь, що росказують їх, і зводять з ума люд мій своїми брїхнями й оманою, — на тих, що я не посилав їх і не давав їм наказу, й що з їх нема нїякого хісна народові сьому, говорить Господь.

33. Коли ж оце спитає тебе сей нарід або пророк або сьвященник: Який тягар від Господа? то скажи їм: Ви той тягарь, і я скину вас додолу, говорить Господь.

34. Коли ж пророк або сьвященник або хто з народу скаже: Вагота від Господа, то я скараю того чоловіка з домом його.

35. Ось як маєте одно одному й брат братові казати: „Що відказав Господь?" або: „Що говорить Господь?"

36. А того слова „вагота Господня" не споминайте нїколи; бо тягарем буде такому чоловікові слово його, бо се ви перекручуєте слова живого Бога, Господа сил небесних, Бога вашого.

37. Так треба говорити пророкові: Що відказав тобі Господь? або: Що говорив Господь?

38. Коли ж ви ще мовляти мете „вагота від Господа", так ось як Господь говорить: Що ви мовляєте се слово вагота від Господа, хоч я послав сказати вам: не говоріть вагота від Господа, —

39. То ось я покидаю вас, як ваготу, й покину вас, а місто се, що надїлив вам і отцям вашим, відкину від лиця мого,

40. І положу на вас вічну наругу й повсячасний, незабутний сором.

ГОЛОВА 24.

Показав менї Господь: ось два кошики з смоквами (фіґами), поставлені перед храмом Господнїм — послї того, як Навуходоносор, царь Вавилонський, зайняв у полонь і повів з Ерусалиму у Вавилон Єхонїю Йоакименка, царя Юдейського, й князїв Юдейських із теслями і ковалями;

2. Один кошик був із смоквами добрими, які бувають фіґи ранні, а другий кошик з фіґами дуже недобрими, такими поганими, що й їсти неможна.

3. І сказав менї Господь: Що ти бачиш, Еремиє? Я відказав: Добрі смокви, дуже добрі, — й негодящі смокви, такі погані, що й їсти неможна.

4. І надійшло до мене слово Господнє, таке:

5. Так говорить Господь, Бог Ізраїля: Такими добрими, як сї смокви добрі, признаю я полонян Юдеїв, що послав їх із сього займища в землю Халдейську;

6. І спогляну на них ласкавим оком і верну їх у рідну країну, й збудую їх та й не розвалю, і понасаджую та й не викореню;

7. І дам їм серце, щоб мене взнали, що я Господь; і будуть вони моїми людьми, а я буду їх Богом; бо вони обернуться до мене всїм серцем.

8. А про другі смокви, що їх годї їсти, бо вони негодящі, так говорить Господь: таким учиню Седекію, царя Юдейського, й його князїв і останок осадників Ерусалимських, що позоставались у краю, і тих, що живуть у Египтї;

9. І подам їх на муку й утиск по всїх царствах на землї; на поругу й приповідку; на сьміховище й проклятте у всїх займищах, куди їх виганяю.

10. І пошлю на їх меча, голоднечу й морову заразу, аж покіль їх вигублю з землї, що надїлив їм і отцям їх.

ГОЛОВА 25.

Слово, що надійшло до Еремії про ввесь нарід Юдейський, в четвертому роцї Йоакимовому Йосієнковому, царя Юдейського, а се був первий рік Навуходонозорів, царя Вавилонського, —

2. Яке пророк Еремія проголосив до всїх людей Юдейських і до всїх осадників Ерусалимських, і сказав:

3. З тринайцятого року Йосіїного Амоненкового, царя Юдейського, та й по сей день — ось уже двайцять і три роки, — надійшло до мене слово

* Господь.

Господнє, й я, невгаваючи, говорив його вам, — та ви не слухали.

4. Ще ж посилав Господь заздалегідь раз-пораз до вас слуги свої, пророки, та ви не слухали, аніже не нахиляли уха вашого, щоб слухати.

5. Вам казано: Вернітесь кожне з ледачої дороги своєї і від лихих учинків своїх, так жити мете в землї, що надїлив Господь вам від віків та й до віків;

6. І не ходїть за другими богами, щоб їм служити й припадати перед ними, й не запалюйте гніву мого дїлами рук ваших, а не буду посилати на вас лихої години.

7. Ви ж не слухали мене, говорить Господь, приводячи мене до гніву дїлами рук ваших, собі на лихо.

8. Тим же то так говорить Господь сил небесних: За те, що ви не слухали слів моїх,

9. Пошлю й зберу всї племена північні, говорість Господь, а з ними посланця мого Навуходонозора, царя Вавилонського, й приведу їх на сю землю й на осадники її і на всї сусїдні народи; і вигублю їх до нащаду, і зроблю їх страхом і сьміховищем та вічною пустинею.

10. І придавлю між ними голос радощів і голос веселощів, сьпіви молодому князеві й молодій княгинї; замовкнуть жорна, погасне сьвітло в каганцях.

11. Уся ж земля ся зробиться пусткою й дивовижею, і служити муть сї народи цареві Вавилонському сїмдесять років.

12. А як упливе сїмдесять років, покараю царя Вавилонського й той нарід, говорить Господь, за безбожність їх, і землю Халдейську, та й зроблю її вічною пустинею.

13. І спевню на тій землї всї слова мої, що проти неї проголосив, — усе написане в сїй книзї, що пророкував Еремія про всї народи.

14. Бо й їх підневолять многолюдні народи й царі великі; і оддам їм по дїлам їх і по їх поступкам.

15. Так бо сказав менї Господь, Бог Ізрайлїв: Возьми сього кубка з вином пересердя мого з руки моєї, і напій з його всї народи, що до них тебе посилаю.

16. І випють вони, й будуть заточуватись, і стуманїють на вид меча, що пошлю на них.

17. І взяв я кубка з руки Господньої та й напоїв із него всї народи, що до них посилав мене Господь:

18. Ерусалим і городи Юдині, царів їх і князїв їх, щоб їх спустошити, й учинити страховищем, посьміхом і прокляттєм, як оце воно вже тепер почалося сповняти,

19. Фараона, царя Египецького, з його слугами, з його князями й з усім людом його;

20. І ввесь мішаний народ, і всїх царів ув Уз-землї, й усїх царів Филистійських, і Аскалон, і Газу, й Екрон і останки Азоту,

21. Едома й Моаба й потомство Аммонове,

22. Ще ж і всїх царів Тирських і усїх царів Сидонських, і царів у морських осадах по тім боцї моря,

23. В Деданї, Темі й Бузї й усїх, що стрижуть волоссє на висках,

24. І царів Арабійських і царів у народів мішаних, що кочують у пустинї.

25. Ще ж усїх царів Зимрійських і всїх царів Еламських і всїх царів Мидійських,

26. І всїх царів північних, чи близько чи далеко вони живуть одні з одними, — і всї царства на землї, та й царь Сесахський (Вавилонський) випє послї них.

27. І скажи їм: Так говорить Господь Саваот, Бог Ізрайлїв: Пийте й упийтесь, щоб аж вертали, та падайте, не вставайте вже од меча, що пошлю на вас.

28. Коли ж затинати муться брати кубка з твоїх рук, щоб випити, то скажи їм: Так говорить Господь сил небесних: й нехотячи будете пити!

29. Ось бо, я починаю насилати лиху годину на се місто, що на йому наречено моє імя, а ви б то зостались не покарані? Нї, кара не мине вас: бо направляю меча проти всїх живущих на землї, говорить Господь Саваот.

30. Тим то вискажи їм всї слова сї й скажи: Господь загримить з висоти

й з пробутку сьвятості своєї дасть голос свій почути; страшно загремить він на оселю свою; наче ті, що в тискарні грона топчуть, закричить він на всїх живущих на землї.

31. Гук воєнний понесеться до кінців землї, бо Господь буде розправлятись із народами, буде судитись із усяким тїлом, і подасть безбожних під меча, говорить Господь.

32. Так бо говорить Господь Саваот: Злиднї пійдуть від народу до народу, й велика буря здійметься з найдальших окраїн землї.

33. І будуть того часу побиті Господом від краю до краю землї; не будуть по них плакати, не будуть їх збірати анї ховати, — гноєм лежати муть верх землї.

34. Ридайте, пастирі, голосїте й посипайте голови порохом, ви значнїйші в отарі; прийшла бо ваша година, щоб вас поколено й порозпуджувано, й попадаєте, як дорога посудина.

35. І не буде втечища пастирям анї притулку передним ув отарі.

36. Ось-ось почуєть ся жалібний клик пастирів і плач між передовими в отарі, спустошить бо Господь їх пасовище,

37. І спустошить палкий гнїв Господень затишні оселї в них.

38. Він, мов той лев, покинув свій пробуток, і земля їх обернулась у безлюддє від лютості пустошника й від палкого гнїву його.

ГОЛОВА 26.

У початку царювання Йоакимового Йосієнка, царя Юдейського, надійшло таке слово від Господа:

2. Так говорить Господь: Стань на подвіррі в дому Господньому та промов до всїх горожан, що приходять на прощу з усїх міст Юдиних до Господнього дому, всї словеса, що заповім тобі казати їм; нї слова не уйми.

3. Може послухають, і зверне кожен з ледачої стежки своєї, а тодї я відміню те лихо, що задумав був послати на їх за їх ледачі вчинки.

4. І говори до них ось як: Так каже Господь: Коли не послухаєте мене, щоб ходити в мойму законї, що я дав вам,

5. Щоб слухати слів рабів моїх, пророків, що невгаваю до вас посилаю та й посилаю, дарма що ви не слухаєте їх,

6. То я з сим домом зроблю те, що з Силомом, а місто се подам на проклятте всїм народам на землї.

7. Сьвященники й пророки й ввесь люд чули, як Еремія говорив сї слова в Господньому домі.

8. І скоро скінчив Еремія говорити все те, що Господь заповідав йому говорити всїм людям, — ухопили його сьвященники й пророки й ввесь люд кричучи: Смерть йому, смерть!

9. На що ти пророкуєш в імя Господнє й говориш: Станеться з сим домом те, що з Силомом, а город сей спустїє, збезлюдїє? І встав увесь люд у домі Господньому на Еремію.

10. Дочувшися ж про се князї Юдині, поприходили з царської палати до дому Господнього та й посїдали коло ввіходу в нові ворота дому Господнього.

11. Тодї сьвященники й пророки промовили так до князїв і до всього люду: Чоловікові сьому належиться присуд на смерть, бо він пророкує проти сього міста, — як се ви самі чули своїми ушима!

12. Еремія ж сказав до всїх князїв і до всього народу так: Мене Господь послав пророкувати проти сього дому й проти сього міста ті слова, що ви чули;

13. Тим же то навправте ви ваші путї й вчинки ваші, й послухайте голосу Господнього, Бога вашого, а Господь відмінить те лихо, що виповів на вас.

14. Що ж до мене, так се — я в руках у вас; чинїть із мною, що в очах ваших добре й справедливе;

15. Тільки затямте собі добре, що як мене вбєте, так безвинню кров наведете на себе й на сей город і на осадників його; бо Господь послав мене справдї сказати усї цї слова в уші ваші.

16. Тодї сказали князї й ввесь люд до сьвященників і пророків: Чоловіка сього нїяк засуджувати на смерть, бо промовляв до нас в імя Господа, Бога нашого.

17. Та й деякі з значніх людей в землї виступили й промовили до збору народного:
18. Михей з Морасту пророкував за царя Юдейського Езекії та й промовив був до всього люду Юдейського: Так говорить Господь сил небесних: Сион орати муть, як ниву, а Ерусалим обернеться в купу розвалин, гора ж храму сього заросте лїсом.
19. Хиба ж його вбив за се Езекія, царь Юдейський, та ввесь Юда? Чи ж не збоялись вони Господа та не благали помилування у Господа, так що Господь одмінив те лихо, яким загрозив їм? а ми мали б накликати велике лихо на душі наші?
20. Пророкував ще й другий в імя Господнє, Урія Шемаїєнко з Киріятяриму, а пророкував проти сього городу й проти сієї країни як раз тими словами що й Еремія.
21. Як же почув його слова царь Йоаким із усіма вельможами й князями своїми, то й наставав царь на його життє. Перечувши ж про се Урія, злякався, втік і схоронився в Египет.
22. Та царь Йоаким послав людей і в Египет: Елнатана Ахборенка й инших із ним.
23. І взяли вони Урію з Египту та й привели до царя Йоакима, а той велїв стяти його мечем та кинути трупа його на кладовищі для простих людей. —
24. Однак Ахикам Сафаненко заступився за Еремію, що не видано його людові на смерть.

ГОЛОВА 27.

У початку царювання Седедекіїного Йосієнкового, царя Юдейського, надійшло таке слово до Еремії від Господа:
2. Так говорить до мене Господь: Зроби собі поворози і ярмо, та й наложи собі на шию:
3. І пошли такі ж самі цареві Ідумейському й цареві Моабійському й цареві Аммонїйському й цареві Тирському й цареві Сидонському через посли, що поприходили до Седекії, царя Юдейського, в Ерусалими.
4. І накажи їм промовити володарям їх ось що: Так говорить Господь сил, Бог Ізраїля: Ось як скажіть володарям вашим:
5. Я сотворив землю, людей і зьвірину по цїлій землї великою моєю силою й простягнутою рукою, та й оддаю її, кому схочу,
6. Нинї ж даю всї ці займища на поталу слузї мойму Навуходонозорові, цареві Вавилонському, ба й звіріє польове даю йому на його послугу.
7. Та й усї народи будуть служити йому й синові його й синові сина його, докіль прийде година (кари) й на його землю й на його самого; й служити муть йому народи многі й царі великі.
8. І коли який нарід або царство не схоче служити йому, Навуходонозорові, цареві Вавилонському, й не підхилить своєї шиї під ярмо царя Вавилонського, — так я скараю нарід той мечем і голоднечею й моровою заразою, говорить Господь, аж покіль їх не вигублю його рукою.
9. Тим то не слухайте ваших пророків, нї ваших віщунів, нї ваших сноводів, нї знахорів, нї звіздарів, що вас впевняють, кажучи: Не будете служити цареві Вавилонському.
10. Бо вони пророкують вам неправду, а тим вони хиба повиганяють вас із вашої землї, та й я повикидаю вас і ви погибнете.
11. Той же люд, що підклонить шию свою в ярмо цареві Вавилонському й що йому служити ме, того зоставлю в супокою на його землї, говорить Господь, щоб її порав і на нїй жив.
12. Та й Седекії, цареві Юдейському, говорив я всї отті слова: Подайте шиї ваші в ярмо цареві Вавилонському та й служіть йому й його народові, так будете живі.
13. Про що гинути тобі самому й людові твому од меча, голоднечі й пошестї, як се грозив Господь тим народам, що не схотять служити цареві Вавилонському?
14. Не вважайте на слова тих пророків, що вам договорюють: Не будете служити цареві Вавилонському: вони бо вам неправду пророкують.
15. Не посилав бо я їх, говорить Господь, і вони вам пророкують неправду в імя моє, щоб я вас попроганяв

та щоб ви попропадали, — ви з вашими пророками, що вам пророкували.

16. Та й до сьвященників і до всього люду сього промовляв я: Так говорить Господь: Не слухайте слів ваших пророків, що пророкують вам і говорять: Ось незабаром верне посуд дому Господнього з Вавилону! бо неправду вони пророкують вам.

17. Не слухайте їх, служіть цареві Вавилонському, то й живими зостанетесь; про що доводити се місто до спустошення?

18. Коли ж вони пророки, й коли в їх є слово Господнє, так нехай би вони благали Господа Саваота, щоб той посуд, що зостається ще в дому Господньому й у палатах у царя Юдейського і в Ерусалимі, не перевезено в Вавилон.

19. Так бо говорить Господь сил небесних про стовпи й про мідяне море й про підніжки та про останок посуду, що лишився ще в сьому городї,

20. Що не позабірав Навуходоносор, царь Вавилонський, як одвів Ехонїю Йоакименка, царя Юдейського, з Ерусалиму в Вавилон з усіма значніми в Юдеї і в Ерусалимі.

21. Так говорить Господь Саваот, Бог Ізраїля, про посуд, осталий в дому Господньому й у палатї царя Юдейського й в Ерусалимі:

22. У Вавилон вивезуть його, й буде він там до того часу, коли я звідаюсь до них, говорить Господь і виведу їх, та й знов приведу на се місце.

ГОЛОВА 28.

У тому ж роцї, — на початку, царювання Седекіїного, царя Юдейського, — у четвертому роцї, в пятому місяцї, промовив до мене пророк Ананїя Азуренко з Габану, в дому Господньому при сьвященниках й при всїх людях:

2. Так говорить Господь воінства небесного, Бог Ізраїля: Розірву ярмо царя Вавилонського;

3. Через два роки верну в се місце ввесь посуд дому Господнього, що позабірав Навуходоносор, царь Вавилонський із сього місця і переніс у Вавилон.

4. Та й Ехонїю Йоакименка, царя Юдейського, й усїх полонян Юдеїв, що позаймано в Вавилон, заверну в се місце, говорить Господь; бо розірву ярмо царя Вавилонського.

5. І промовив пророк Еремія до пророка Ананїї при сьвященниках і при всїх людях, що стояли в храму Господньому, —

6. І сказав пророк Еремія: Нехай так станеться, нехай так учинить Господь і справдить слова твої, що прорек єси, й верне в се місце посуд дому Господнього й усїх полонян з Вавилону!

7. Однакже вислухай іще се слово, що я виречу при тобі й при всїх людях:

8. Ті пророки, що виступали перше мене й перше тебе з давнїх давен, пророкували многим землям і великим царствам війну, нещастє і пошесть.

9. Однако ж признавано тільки такого за пророка, посланого справдї від Бога, коли слово того пророка справджувалось.

10. Тодї зняв пророк Ананїя деревяне ярмо з Еремїїної шиї та й поломив його;

11. І промовив Ананїя при всїх людях сї слова: Так говорить Господь: От як розірву за два роки ярмо Навуходонозорове, царя Вавилонського на шиях у всїх народів! І пійшов Еремія своєю дорогою.

12. Та надійшло слово Господнє до Еремії послї того, як пророк Ананїя поломив деревяне ярмо з шиї в Еремії, таке:

13. Ійди й скажи Ананїї: Так говорить Господь: Ти поломав ярмо деревяне, а замість його зробиш (наведеш) ярмо залїзне.

14. Так бо говорить Господь сил небесних, Бог Ізраїля: Я наложу залїзне ярмо на шиї всїм сим народам, щоб служили Навуходонозорові, цареві Вавилонському, та й служити муть йому, я бо й зьвірре польове передав йому.

15. І промовив пророк Еремія до пророка Ананїї: Слухай лишень, Ананїє: Господь не послав тебе, й ти приводиш сей нарід до віри в неправду.

16. Тим же то говорить Господь: Ось, я викину тебе з землї; ще в сьому роцї вмреш, бо говорив єси на перекір Господеві.

17. І вмер пророк Ананїя в тому роцї, в сьомому місяцї.

ГОЛОВА 29.

А се слова того письма, яке послав був пророк Еремія з Ерусалиму до останку найзначнїйших між полонянами й до сьвященників й пророків та до всього люду, що їх перевів Навуходонозор, царь Вавилонський, із Ерусалиму в Вавилон, —

2. Після того, як пійшли туди з Ерусалиму царь Ехонїя й цариця й скопцї, князї Юдейські й Ерусалимські, та теслї й ковалї, —

3. А послав через Елеасу Сафаненка та Гемарію Хелкієнка, що їх Седекія, царь Юдейський, посилав до Навуходонозора, царя Вавилонського:

4. Так говорить Господь сил небесних, Бог Ізраїля, до всїх полонян, що їх повиводив із Ерусалиму в Вавилон:

5. Будуйте доми та й живіть у них; насаджуйте сади та й поживайте їх плоди;

6. Беріте жени й появлюйте синів та дочок; та й синам вашим беріть жени, а дочки ваші оддавайте заміж, щоб роджали сини й дочки, щоб вас там намножувалось, а не меншало;

7. Дбайте про добро того міста, куди я вас позасилав, і молїтесь за його Господеві, бо його гаразд — і ваш гаразд.

8. Так бо говорить Господь Саваот, Бог Ізрайлїв: Не давайте себе ошуковати вашим пророкам, що між вами, та вашим віщунам, і не діймайте віри снам, що вам сняться;

9. Неправду пророкують вони вам в імя моє; не посилав я їх, — говорить Господь.

10. Так бо говорить Господь: Аж як упливе вам повних сїмдесять років у Вавилонї, аж тодї я навідаюсь до вас і справджу моє прихильне про вас слово, завернути вас у се місце*.

11. Бо тілько я самий знаю задуми мої про вас, говорить Господь, — задуми на добро, а не на лихо, щоб забеспечити вам будущину й надїю.

12. Ви покликнете до мене, й вернетесь; помолитесь, і я почую вас;

13. І шукати мете мене та й знайдете, як тілько шукати мете мене всїм серцем вашим.

14. І я дам вам ізнайти мене, говорить Господь, і поверну вас із неволї й позбіраю вас із усїх народів і з усїх місць, куди вас був повиганяв, говорить Господь, приведу вас назад у те місце, звідки вас вивів.

15. Ви кажете: Господь збудив нам пророків й в Вавилонї.

16. Ось же як Господь говорить найперш про царя, що седить на Давидовому престолї, й про всї люде, що живуть у сьому городї, — про ваше браттє, що не позаймано в полонь, —

17. Так говорить Господь Саваот: Се я наведу на них меча, голоднечу й помір, і зроблю їх такими, як та кисла смоква, така погана, що неможна й їсти,

18. І гонити му за ними з мечем, голоднечею й мором, і подам їх у зневагу всїм царствам на землї, в проклятте й дивовижу, в посьміх і поругу між усїма народами, куди їх повиганяю, —

19. За те, що вони слів моїх не слухали, говорить Господь, із якими я заздалегідь раз-пораз посилав рабів моїх, пророків, а вони не слухали, говорить Господь.

20. А тепер ви, всї полоняне, що я позасилав вас із Ерусалиму в Вавилон, почуйте слово Господнє:

21. Так говорить Господь сил небесних, Бог Ізраїля, про Ахава Колїєнка й про Седекію Маасеєнка, що пророкують вам лож в імя моє: Я подам їх на поталу Навуходонозорові, цареві Вавилонському, а сей зробить їм смерть перед очима в вас.

22. І ввійде по них звичай у всїх полонян Юдейських у Вавилонї, ось як проклинати: Нехай тобі Господь так зробить, як Седекії й Ахавові, що їх Навуходонозор, царь Вавилонський, на огнї пожарив!

23. За те, що в Ізраїлї бесчесть ко-

---

* Голова 25, 12.

іли: перелюбкували з женами ближніх своїх та в моє імя говорили лож, що я не заповідав їм. Я знаю про се, сам я тому сьвідок, — говорить Господь.
24. До Шємаїї ж Нехеламія промов:
25. Так говорить Господь сил небесних, Бог Ізраїлїв: За те, що посилав єси від свого імення письмя до всього люду в Ерусалимі й до сьвященника Софонїї Маасеєнка, та й до всїх сьвященників, і писав:
26. Господь поставив тебе намість сьвященника Йодая, щоб ти в Господньому дому наглядав за кожним несамовитим та віщуючим, і щоб такого саджав у темницю та в колоду;
27. Чом же ти не забориниш Еремії з Анатоту пророкувати в вас?
28. Він же бо прислав і до нас у Вавилон сказати: Неволя ще довго протягнеться: будуйте собі домівки та й живіть у них, насаджуйте сади та й споживайте плод їх.
29. Сьвященник Софонїя прочитав се письмо перед пророком Еремією.
30. І надійшло слово Господнє до Еремії, таке:
31. Пошли до всїх полонян сказати: Так говорить Господь про Шемаїю Нехеламія: За се, що Шемаїя пророкує в вас, я же не посилав його, й він вас туманить пустою надією, —
32. За те, — говорить Господь — покараю я Шемаїю Нехеламія й його потомків; не мати ме він такого потомка, щоб жив серед люду сього, та й не дїжде бачити добра, що я вчиню людові мойму, говорить Господь, бо він говорив на перекір Господеві.

ГОЛОВА 30.

Слово, що надійшло до Еремії від Господа:
2. Так говорить Господь, Бог Ізрайлїв: Поспису́й собі в книзї всї слова, які я казав тобі:
3. Ось бо надходить час, говорить Господь, що заверну з неволї нарід мій, Ізраїля й Юду, говорить Господь, і приведу їх назад у землю, що надїлив їх отцям, і посядуть її.
4. Се ж ті слова, що сказав Господь про Ізраїля й Юду.
5. Сказав же так Господь: Чути голос метушнї і страху, а не миру.
6. Поспитайте й міркуйте: чи мужчина роджає? А чом же бачу в усїх мужів руки на череслах, мов у породїлї, а всї поблїдли на лицї?
7. Ой горе! страшний той день, не було такого; нещасний час для Якова, але йому прийде рятунок.
8. Того бо часу, говорить Господь сил небесних, поламлю ярмо на шиї його й порозриваю поворозє його, й не буде він уже чужинцям служити;
9. Нї, служити муть вони Господеві, свойму Богові, та свойму цареві Давидові, що (з його роду) розбуджу їм.
10. Тим же то не лякайся, мій рабе, Якове, говорить Господь, і не страхайся, Ізраїлю: вирятую бо тебе з далекої землї і потомків твоїх з краю неволї; і вернеться Яков додому, та й жити ме в супокою і безпечен, і нїхто не буде лякати його.
11. Я бо з тобою, говорить Господь, щоб тебе рятувати: Я вигублю всї народи, що проміж ними тебе розкинув, а тебе не вигублю; буду карати тебе, але помірно, некараним же не зоставлю тебе.
12. Так бо говорить Господь: Рана твоя невилїчима; синцї твої болючі;
13. Нїхто не журиться твоєю справою, щоб перевязати рану твою; лїку на вигоєннє нема тобі;
14. Усї, кого ти приятельом собі вважав, забули на тебе, й не питають про тебе; бо я побив тебе ударами неприязними, жорстокою карою за многі провини твої за безлїч гріхів твоїх.
15. Чого ж кричиш, що ти поранений, що біль твій тяжкий? Се ж за многі провини твої, за безлїч гріхів твоїх я вчинив тобі теє.
16. Та всї, що тебе жеруть, будуть пожерті; всї вороги твої пійдуть у неволю; тї що тебе пустошили, будуть спустошені, і всї, що тебе гарбали, будуть загарбані.
17. Я перевяжу рани твої та й вигою й знаки по них, говорить Господь. Тебе звали одкиненим, говорили: Ось Сион, що про його нїхто й не питає!
18. Так Господь ось як говорить: Ось, я заверну з полону шатра (ро-

дини) Якові та й змилосерджуся над господами його, й побудуєсь наново місто на узгіррю свойму, та й храм построїться по давному.
19. І понесеться з них подяка й лунати муть веселощі; й буду намножувати їх, а не поменшувати, й доведу їх до честі, й не дам їх зневажати.
20. Сини Яковові будуть у мене такими, як перше, й громада його стояти ме передо мною твердо; усіх же гонителів його буду карати.
21. І вийде гетьман його з него самого, й володарь його народиться зпосеред него; й я пригорну його, й він приступить до мене; бо й хто ж би зважився сам приступити до мене? говорить Господь.
22. І будете ви моїм народом, а я буду вашим Богом.
23. Ось, гнів Господень зриваеться хуртовиною, буря грізна; вона спадає на голову безбожних!
24. Не відвернеться палкий гнів Господень, аж докіль не докаже й не спевнить задумів серця свого. Зрозумієте се в днях послїдних.

ГОЛОВА 31.

Того часу, говорить Господь, буду я Богом усім родам Ізрайлевим, а вони будуть моїм народом.
2. Так бо говорить Господь: Нарід, що уйшов від меча, знайшов милосердє в пустинї; ійду дати супокій Ізрайлеві.
3. Здавна явився менї Господь, і сказав: віковічною любовю полюбив я тебе, тим і розпростер над тобою ласку мою.
4. Та й тепер відновлю тебе, і станеш обновлена, ти, дївице Ізрайлева; знов будеш красуватись з бубнами твоїми, виступаючи в веселому хороводї;
5. Знов понасаджуєш виноградники по Самарийських узгіррях; виноградарі, що будуть їх насаджувати, будуть самі й користуватись ними.
6. І прийде день, коли сторожі покликати муть по горах Ефраїмових: Уставайте, пійдемо на Сион, до Господа, Бога нашого!
7. Так бо говорить Господь: Висьпівуйте, радісно про Якова, викликайте перед головою народів; хвалїте голосно й промовляйте: Спасай, Господи, нарід твій, останок Ізраїля!
8. Ось, я приведу їх із північньої землї й позбіраю з усїх країн земних, — слїпий і кривий, вагітна й породїля разом із ними, — велика громада вернеться сюди.
9. З плачем ійшли вони, а я поведу їх у радощах; вести му поблизь потоків по рівній дорозї; на нїй вони не спотикнуться; бо я — отцем Ізраїлеві, а Ефраїм — первенець мій.
10. Почуйте, народи, слово Господнє, й вістїть його островам далеким, і кажіть: Той, що розсїяв Ізраїля, той і збірає його, та й стерегти ме його, як пастир стадо своє.
11. Викупить бо Господь Якова й вибавить його з руки в того, що був дужший од него.
12. І прийдуть й будуть веселитись на горах Сионових, і збігатись на дари Господні, на пшеницю, вино й олїю, до ягнят і волів, і душа їх буде, мов добре напоєний водою сад, і не будуть дознавати спраги.
13. Тодї дївиця веселити меться в хороводї, а з нею й молодики й дїди, й поверну печаль їх у радощі, й втїшу й звеселю їх по їх тузї.
14. І нагодую душі сьвященників товщею, а люд мій засититься добром моїм, говорить Господь.
15. Ще ж так говорить Господь: Чути голосїннє аж у Рамі, наріканнє й риданнє; Рахиль плаче по своїх дїтях і не хоче розважитись, бо їх уже нема.
16. От же так говорить Господь: Перестань плакати-голосити, й нехай очі твої не проливають сльоз, є бо плата за труд твій, говорить Господь: вернуться вони з землї ворожої.
17. Е ще надія на твою будущину, говорить Господь: дїти твої вернуться додому в границї свої.
18. Чув я плач Ефраїма: Скарав єси мене, — я скараний, мов той бик неосвоєний; верни мене, й вернуся, ти бо Господь, Бог мій.
19. Коли ти навертав мене, то я каявся; коли врозумляв мене, — я бився по стегнах; я соромився і стидався, бо двигав безчесть молодощів моїх.

20. Чи не дорогий ж в мене син Ефра-
їм? чи не люба він дитина в мене?
Скілько бо раз заговорю про його, все
я любо згадую його; моє внутро зво-
рушується над ним; змилосерджуся
над ним, говорить Господь.
21. Постав собі дороговкази, повко-
пуй стовпи, оберни серце твоє на
дорогу, що нею ходила; вертай, ді-
во Ізраїлева, вертайся в сї городи
твої.
22. Докіль тобі блукати, ти, зрадли-
ва дочко? Ось, Господь сотворив щось
нове на землї: женщина обгорне му-
жа.
23. Так говорить Господь сил небес-
них, Бог Ізраїлів: Наперед уже, як
завертати му полонян, будуть гово-
рити в землї Юдиній й по його містах
такі слова: Благослови тебе, Господи,
пробутку справедливості, горо сьвята!
24. І оселиться на нїй Юда вкупі з
усїма містами своїми, хлїбороби й
чабани.
25. Напою бо душу багнущу, й кож-
ну голодуючу душу нагодую.
26. В тім я прокинувся і подивився,
і сон мій був такий солодкий.
27. Ось надходить час, говорить Го-
сподь — що засїю дом Ізраїля і дом
Юди насїннєм людським і насїннєм
скота.
28. І як пильно я назирав їх, щоб
викоренити й збурити, вигубити й по-
валити та притискати, — так нази-
рати му їх, щоб їх одбудовати й по-
насаджати, говорить Господь.
29. У ті часи не будуть уже доко-
ряти: Отцї їли скислий виноград, а
в синів на зубах оскома,
30. Нї, кожне вмірати буде за свій
власний переступ, та хто їв скислий
виноград, у того й оскома на зубах
буде.
31. Ось, надходить час, — говорить
Господь, що вчиню нову вмову з до-
мом Ізраїлевим і з домои Юдиним,
32. Не такий завіт, який я з їх от-
цями вчинив, коли взяв був їх за ру-
ку, щоб вивести з Египту; той завіт
вони поламали, хоч я все зоставався
їм вірним, говорить Господь.
33. Нї, ось який завіт учиню я в той
час з домом Ізраїлевим, говорить Го-
сподь: вложу закон мій у внутро їм,
і напишу його на серці їх, і буду Бо-
гом їх, а вони будуть людьми моїми.
34. Потім уже не будуть навчати
одно одного, чи брат брата й казати:
Познайте Господа; самі бо знати муть
мене від найменшого до найбільшого,
говорить Господь, бо я прощу прови-
ни їх і не згадувати му вже гріхів їх.
35. Так говорить Господь, той що
дав сонце, щоб сьвітило в день, і впо-
рядкував місяця й зорі, щоб сьвітили
в ночі, — той що зворущує море, що
воно аж реве филями своїми, — Го-
сподь небесних сил імя його: —
36. Як порядок сей передо мною
перестане, говорить Господь, то й по-
томки Ізраїля перестануть бути моїм
народом.
37. Так говорить Господь: Коли мо-
жна виміряти небо вгорі, або вислї-
дити основи земні внизу, то й я одки-
ну усе потомство Ізраїля за все те,
що вони чинили, говорить Господь.
38. Ось, надходить час, говорить Го-
сподь, що одбудують ізнов город на
славу Господеві від башти Анамеїле-
вої до углових воріт,
39. І простягнуть землемірського
шнура далїй до узгірря Гариб, і обій-
дуть ним Гоат.
40. І вся долина трупова й попеле-
ва й всї поля до Кедрон-потока, до
угла кінської брами 'д сходові сонця,
будуть сьвяті Господеві. Не буде він
розвалений й не розпадеться по віки.

ГОЛОВА 32.

Слово, що надійшло до Еремії від
Господа в десятому роцї Седекії-
ному, царя Юдейського, — се був
вісїмнайцятий рік Навуходонозорів.
2. Тодї військо царя Вавилонського,
облягало Ерусалим, а пророк Еремія
седів запертий в сторожовому дворі
коло палати царя Юдейського.
3. А посадив його туди Седекія, царь
Юдейський, докоряючи йому: На що
пророкуєш та говориш: так каже Го-
сподь: ось, я оддаю се місто на пота-
лу цареві Вавилонському, й він зво-
ює його;
4. Та й Седекія, царь Юдейський,
не уйде рук у Халдеїв, а буде певно
подан цареві Вавилонському на по-
талу, й розмовляти ме з ним устами

до уст, і очі його будуть глядїти в очі йому;

5. І поведе він Седекію в Вавилон, і пробувати ме він там, аж докіль не навідаюсь до його, говорить Господь; і як будете воювати з Халдеями, не пощастить вам. —

6. І сказав Еремія: Таке слово Господне надійшло до мене:

7. Ось, іде до тебе Анамеїл Саллуменко, син дядька твого, сказати тобі: Купи моє поле в Анатотї, бо по праву родинньому тобі можна купити його.

8. І прийшов мій небіж Анамеїл, по слову Господньому, до мене у сторожовий двір, та й каже менї: Купи моє поле в Анатотї, що в землї Бенъяминовій, бо за тобою й право наслїдне і право викупу; — купи його собі. Тодї я зрозумів, що се справдї було слово Господне.

9. І купив я поле в Анамеїла, сина дядька мого, й одважив йому сїмнайцять срібних секлів.

10. Тодї списав я купну вгоду, приложив печать, покликав на те сьвідків та й одважив гроші на вазї.

11. І взяв я купну запись запечатану, після закону й устави, і запись відкриту,

12. Та й передав тую купну запись Барухові Нирієнкові Маассеєнкові перед моїм родичем Анамеїлом і при сьвідках, що підписали тую купну запись, при всїх Юдеях, що седїли в сторожовому дворі,

13. І наказав Барухові прилюдно:

14. Так говорить Господь сил небесних, Бог Ізраїля: Возьми сї записї, сю запечатану купну запись і сю відкриту купну запись, та й зложи в глиняну посудину, щоб вони там могли передержатись довгий час.

15. Так бо говорить Господь Саваот, Бог Ізрайлїв: Будуть колись ізнов купуватись доми й поля й виноградники в сїй землї.

16. І, передавши Барухові Нирієнкові, купну запись, помоливсь я так до Господа:

17. Ой Господи Боже! Ти сотворив небо й землю великою силою твоєю й простягнутою рукою твоєю: в тебе нема нїчого неможливого;

18. Ти подаєш милость тисячам і відплачуєш батьтївські гріхи в нутро дїтям по них; Ти, Боже великий і могучий, що ймя тобі Господь сил небесних.

19. Великий ти в замірах і потужний в дїлах; твої очі бачні на всї стежки в людських дїтей, щоб платити кожному по його ходах і по плодах учинків його;

20. Ти, що творив знамення й чудеса потужною рукою й чудеса в Египтї, та й по сей день твориш ув Ізраїлї і на всїх людях, й прославив своє імя по сей день;

21. Ти вивів людей твоїх, Ізраїля, з землї Египецької при знаменах й чудесах, потужною рукою й простягнутою правицею і при страсї великім,

22. І дав їм сю землю, що її дати клявся батькам їх, — землю, текущу молоком і медом!

23. Вони ввійшли й взяли її в державу, та не слухали заповідей твоїх, і не ходили робом законів твоїх, не чинили того, що їм заповідав єси, і за те ти вдарив їх усїм лихолїттєм сим.

24. Ось, облогові вали сягають аж до городу, щоб звоювати його; ось, притиснене мечем, голоднечею й моровою пошесттю, подається місто в руки Халдеям, що його облягли; те, що ти говорив, те й сповнюється, як ти сам бачиш.

25. А ти, Господи Боже, сказав менї: Купи собі поле за гроші та возьми сьвідків, тим часом як місто попадається в руки Халдеям!

26. І надійшло слово Господне до Еремії таке:

27. Ось, я — Господь, Бог усякого тїла, то ж у мене та було б що неможливе?

28. Тим же то так говорить Господь: От, я оддаю се місто Халдеям на поталу й в руки Навуходонозорові, цареві Вавилонському, й він звоює його,

29. І Халдеї, що облягають його, вломляться й запалять місто й спалять його й доми, що на їх кришах приношено кадило Баалові та приносили ливні жертви чужим богам, щоб доводити мене до гніву.

30. Бо сини Ізраїля та сини Юдині

вже змолоду тілько зло чинили перед очима в мене; сини Ізраїля хиба тілько що гнївили мене виробами рук своїх, говорить Господь.

31. Хиба тілько на гнїв менї та на досаду мою стояло се місто з того часу, як його збудовано, та й по сей день, щоб я відкинув його од лиця мого

32. За все ледарство синів Ізрайлевих і синів Юдиних, що вони в гнїв менї коіли, — вони, царі їх, князї їх, сьвященники їх і пророки їх, і громадські мужі Ізраїльські й осадники Ерусалимські.

33. Обернулись вони плечима до мене, а не лицем, та хоч я учив їх, учив від досьвітків, то вони не хотїли науки приймати.

34. Ба й у храму, що його названо моїм імям, поставили вони гидоти свої і споганили його.

35. Вони позаводили висоти Баалові в долинї синів Енномових, щоб переводити через огонь сини свої й дочки свої в честь Молохові, чого я не приказував їм, та що менї й на думку не приходило, щоб вони коіли таку гидоту та Юду до гріха приводили.

36. А все ж таки нинї, так говорить Господь, Бог Ізраїля, про се місто, що ви про його провадите: Мечем і голоднечею й моровою пошестю оддається се місто на поталу цареві Вавилонському, —

37. Ось, я позбіраю їх знов із усїх земель, куди їх повиганяв у мойму гнїву й палкій яростї моїй і великій досадї та й верну на се місце, і дам їм жити в безпецї.

38. Тодї будуть вони моїм народом, я ж буду їх Богом.

39. І дам їм одно серце й одну путь, щоб вони по всяк час боялись мене на добро їм самим і на добро їх дїтям по них.

40. І вчиню з ними вічний завіт, що не одвернусь од них їз моїми добродійствами, й дам їм у серце страх передо мною, щоб не відвертались від мене.

41. І буду втїшатись ними, даючи їм добродійства, й насаджу їх у сій землї щиро, від усього серця й від усієї душі моєї.

42. Так бо говорить Господь: Як послав я на сей нарід усе те тяжке лихолїттє, так посилати му їм усї блага, що їм обітував.

43. І куповати муть ізнов поле в сїй землї, що про неї кажете: Се пустиня без людей і без скота; вона подана Халдеям на поталу;

44. І куповати муть поля за гроші, й записувати їх у книги, й печатати й приберати сьвідків — у землї Беняминовій і в околицях Ерусалимських, і по містах Юдиних, і по містах нагірніх і по містах подільських і по городах полуденних; бо я поверну їх назад із полону, говорить Господь.

ГОЛОВА 33.

І надійшло знов слово Господнє до Еремії, як іще його держано в сторожовому дворі:

2. Так говорить Господь, — той, що сотворив землю, — Господь, що впорядив і утвердив її, — Господь імя йому:

3. Поклики до мене, й я обізвуся, та й обявлю тобі велике й неописане, чого досї не знав єси.

4. Бо так говорить Господь, Бог Ізрайлїв, про будинки в городї сьому та про палати в царів Юдейських, що їх розбурюють собі на вали до бою.

5. Ті, що поприходили воювати з Халдеями, — хиба на те, щоб наповнити доми трупами тих, що я їх повбиваю в гнїву мойму та в досадї моїй, і за все їх ледарство закрив лице моє від города сього,

6. Ось, я приложу їм плястир та цїлющі мастї, і повигоюю їх, і дам їм повний мир та й покажу вірність мою,

7. І верну полонян Юдиних і полонян Ізрайлевих, і владжу їх так, як було давно.

8. І очищу їх од усієї неправедностї їх, яку вони коіли передо мною, одпавши від мене.

9. І буде менї Ерусалим імям радостї, похвалою й величчю в усїх народів на землї, як почують про всї блага, які я подам йому, та здивуються й затремтять перед усїма тими добро-

дійствами й тим щастєм, яким їх наділю.

10. Так говорить Господь: На тому займищі, що про його мовляєте: Спустошене воно, нї людини, нї скотини, — по городах Юдиних та по улицях Ерусалимських, що запустїли, стали без людей, без осадників і без скоту, —

11. Буде знов чути радїстний і веселий гомін, сьпіви молодому князеві й молодій княгинї, голоси мовлячих: Хвалїте Господа Саваота, благий бо Господь і віковічня ласка його, та голос приносячих жертви подячні в дому Господньому; бо я приверну полонян сієї землї до давного стану, говорить Господь.

12. Так говорить Господь Саваот: На сьому місцї, що запустїло та без людини, без скотини, й по всїх містах його постануть знов шатра пастухів, що стерегти муть череди свої.

13. По городах нагірнїх і по городах подолянських і по городах полуденнїх, і в землї Беняминовій і в околицях Ерусалимських, і по містах Юдиних переходити муть ізнов вівцї попід руку перелїчуючого, говорить Господь.

14. Ось, настане час, говорить Господь, що спевню тую прихильну обітницю, що дав про дом Ізраїля і про дом Юдин:

15. Тих днїв і того часу зрощу з Давида пагонця праведного, — сей чинити ме суд і справедливість на землї.

16. В ті часи буде Юда спасен і Ерусалим жити ме в безпецї, і дадуть імя, йому „Господь — оправданнє наше!“

17. Так бо говорить Господь: Не переведеться у Давида муж (наслїдник), що седїти має на престолї дому Ізрайлевого,

18. Та й у сьвященників і в левітів не переведеться муж, що стояти має передо мною, та приносити повсячасно всепалення, пускати димом приноси й порати жертву колену.

19. І надійшло до Еремії слово Господнє таке:

20. Так говорить Господь: Як не можете зрушити мій заповіт про день і мій заповіт про ніч, щоб день і ніч не приходили свого часу,

21. Так не можна розірвати й мій заповіт (умову) з рабом моїм Давидом, щоб не було в його наслїдника на престолї його, або з сьвященниками та левітами, слугами моїми.

22. Як нема лїку войнству небесному й нема міри піску морському, так намножу потомків слуги мого Давида й левітів, що менї служити мають.

23. І надійшло до Еремії слово Господнє таке:

24. Чи ти не чуєш, що ті люде говорять: Та ж ті дві родинї, що собі Господь був вибрав, він повідкидав! а тим вони нехтують нарід мій, наче б він уже не був народом ув очах моїх?

25. То ж так говорить Господь: Як я мого заповіту про день і ніч і уставів неба й землї твердо не поставив,

26. То й рід Яковів і Давида, слуги мого, я відкину, щоб не брати вже владик із його роду над потомками Авраама, Ізаака й Якова; ой нї; я переведу їх із полону і змилосерджуся до них.

ГОЛОВА 34.

Слово, що надійшло від Господа до Еремії тодї, як Навуходоносор, царь Вавилонський, і все військо його й усї земні царства, піддані під руку його, воювали проти Ерусалиму й проти всїх міст його:

2. От що говорить Господь, Бог Ізрайлїв: Їйди й промов до Седекії, царя Юдейського й скажи йому: Так говорить Господь: Ось, я подаю город сей на поталу цареві Вавилонському, а сей пустить його пожаром;

3. І ти сам не уйдеш рук його і попадешся йому в руки, й очі твої дивитись муть ув очі цареві Вавилонському, і говорити ме він з тобою устами до уст, та й пійдеш у Вавилон.

4. Тілько ж вислухай слово Господнє, Седекіє, царю Юдейський! Так говорить про тебе Господь: Ти не вмреш од меча:

5. Ти помреш в супокою, і як по отцях твоїх, прежнїх царях, пускали димом пахощі, так і по тобі палити

муть і голосити: Ой володарю! я бо
вирік се слово, говорить Господь.
6. І переповів Еремія пророк Седе-
кії, цареві Юдейському, всї цї слова
в Ерусалимі.
7. Тим часом військо царя Вавилон-
ського воювало проти Ерусалиму, та
проти инших міст Юдейських, що ще
цїлі остались, проти Лахису, та Азе-
ки; одні бо сї зоставались ізміж го-
родів Юдиних, як городи утверд-
жені.
8. Слово, що надійшло від Господа
до Еремії послї того, як царь Седекія
вчинив умову з усїм людом у Еруса-
лимі, щоб оповістити волю невольни-
кам,
9. Щоб кожен пустив на волю раба
свого й рабиню свою, Еврея й Еврей-
ку, щоб нїхто свого земляка Юдея не
держав за невольника,
10. І послухали всї князї й усї лю-
де, що вчинили вмову, щоб пустити
на волю кожному свого раба й кож-
ному свою рабиню, щоб нїхто вже не
держав їх за невольників, і згоди-
лись на се й повипускали.
11. Опісля же надумались і почали
знов брати рабів і рабинь, що їх бу-
ли пустили на волю і поробили їх си-
ломіць невольниками й невольниця-
ми.
12. І надійшло слово Господне від
Господа до Еремії таке:
13. Так говорить Господь, Бог Ізрай-
лїв: Я вчинив був завіт із отцями ва-
шими, як вивів їх із землї Египець-
кої, з дому неволї, й установив:
14. Як упливе сїм років, пускайте
на волю кожен свого земляка-Еврея,
що тобі продано. Шість лїт нехай
він служить тобі, а потім пусти його
од себе на волю. Батьки же ваші не
послухали мене й не прихилили уха
свого.
15. Нинї ви обернулись і вчинили
були праведне перед очима моїми,
оповістивши кожен волю ближньому
свому, та й вчинили завіт передо
мною в домі, що названо його імям
моїм;
16. Опісля же надумались, і збезче-
стили імя мов, забравши назад кожен
раба свого й кожен рабиню свою, що
повипускали були на волю, куди їх
серцю любо, й робите їх вашими ра-
бами й рабинями.
17. Тим же то так говорить Господь:
Не послухали ви мене, як річ була
про те, щоб кожний оповістив волю
братові свойму й ближньому свойму;
за се ж, говорить Господь, оповіщаю
я вам волю й відпускаю вас на меч,
на морову заразу та голоднечу, й пу-
щу вас у ростіч по всїх царствах зе-
мних;
18. І віддам тих, що переступили за-
віт мій та не додержали слів завіту,
що на його пристали перед лицем мо-
їм, розтявши назимка на двоє й прой-
шовши проміж половинами його, —
19. Князїв Юдиних і старшину Еру-
салимську, скопцїв і сьвященників і
ввесь люд країни, що проходили про-
між половинами з телця,
20. Подам їх на поталу ворогам їх
і на поталу тим, що на їх душу на-
стають, і буде труп їх жиром підне-
бесному птаству й польовому зьвіррю.
21. Седекію, царя Юдейського, й кня-
зїв його подам на поталу ворогам їх,
і в руки настаючих на життє їх і на
поталу військові царя Вавилонського,
що тепер відступило від вас*.
22. Ось, я прикажу, говорить Го-
сподь, і заверну їх ід сьому місту, а
вони нападуть на його й опанують
його й пустять його на пожар, а го-
роди Юдині оберну в безлюдну пу-
стиню.

ГОЛОВА 35.

Слово, що надійшло від Господа до
Еремії за Йоакима Йосієнка, царя
Юдейського:
2. Іиди до родини Рехавіїв і погово-
ри з ними та й приведи їх до Господ-
нього дому, в одну сьвітлицю, і дай
їм пити вина.
3. Я взяв Язанію, сина Еремії Ава-
зинїєнкового, з його братами й з усї-
ма його синами й усю родину Рехаві-
ївську,
4. Та й привів їх до Господнього до-
му, в сьвітлицю синів Анана Годолї-
єнка, Божого чоловіка, що була коло
сьвітлицї князївської, над сьвітлицею
Маасеїною Селуменковою, придвер-
ника;

---

* Голова 37, 4.

5. І поставив я перед Рехавіївською родиною повні чаші вина й збанки, й промовив до них: Пійте вино.

6. Та вони відказали: Вина ми не пємо, бо Йонадав Рехавенко, наш предок, дав нам заповіт, сказавши: Не пийте вина нї ви самі, нї дїти ваші по віки.

7. Та й домів не будуйте й насіння не сійте, й виноградників не насаджуйте, й не майте їх, а жийте в наметах, поки й віку вашого, щоб вам довго прожити на сїй землї, де ви лиш — приходнї.

8. І ми послухали наказу предка нашого Йонадава Рехавенка в усьому, що він повелїв нам, щоб не пити вина ввесь вік наш, — ми й жінки наші, сини наші й дочки наші, —

9. Та щоб не будувати хат на пробуток; і нема в нас нї виноградників, нї поля, нї засіву.

10. І живемо ми в наметах, і слухаємо й чинимо все, що повелїв нам предок наш Йонадав.

11. Як же напав на сю країну Навуходоносор, царь Вавилонський, тодї сказали ми собі: Нумо, схоронїмося в Ерусалим перед військом Халдейським і перед військом Сирийським, і так ми тепер живемо в Ерусалимі.

12. І надійшло слово Господнє до Еремії таке:

13. Так говорить Господь Саваот, Бог Ізраїля: Іди та скажи мужам Юдиним і осадникам Ерусалимським: Чи вже ж ви не наберете собі з сього науки, щоб слухати слів моїх? говорить Господь.

14. Слова Йонадавові Рехавенкові, що наповідав потомків своїх, не пити вина, заховуються; і вони не пють по сей день, бо слухають заповіту предка свого; а я говорив вам безнастанно, говорив від досьвітку, — та ви не слухали мене.

15. Надто я раз-по-раз посилав до вас усїх моїх рабів, пророків, і говорив: Звернїте бо кожен із ледачої стежки своєї та поправтесь ув учинках ваших, і не ходїте за иншими богами, щоб їм служити, — а жити мете собі на землї, що я надїлив вам і отцям вашим. Та ви не нахиляли уха й не слухали мене.

16. Позаяк потомки Йонадавові, Рехавенки, виповняють заповіт предка свого, що він дав їм, а сей люд мене не слухає,

17. То Господь, Бог Саваот, Бог Ізраїля, так говорить: Пошлю оце на Юдею й на всїх осадників Ерусалимських усе те лихолїттє, що я вирік на них; за те, що я говорив їм, а вони не слухали, я кликав їх, а вони не озивались.

18. До родини ж Рехавійської сказав Еремія: Так говорить Господь сил небесних, Бог Ізраїлів: За те, що ви додержували заповіт Йонадавів, предка вашого, й так усе чините, як він вам повелївав, —

19. За те, так говорить Господь сил небесних, Бог Ізраїля, — не переведеться в Йонадава Рехавенка потомок, що стояти ме перед лицем моїм по всяк час.

ГОЛОВА 36.

У четвертому роцї Йоакимовому, царя Юдейського, надійшло від Господа слово до Еремії:

2. Возьми книговий звиток та й посписуй в йому всї слова, що я тобі, говорив про Ізраїля й про Юду й про всї народи з того часу, як я почав говорити тобі, з часів Йосіїних та й по сей день;

3. Може дом Юдин, почувши про всї нещастя, які я задумав на них наслати, вернеться кожен із ледачої своєї дороги, — нехай би я простив неправедність їх, і гріхи їх.

4. І прикликав Еремія Варуха Нирієнка, й вписав Варух у книговий звиток, так як йому Еремія проказував всї слова Господнї, які він йому говорив.

5. І наказав Еремія Варухові так: Мене заперто і не можу пійти в дом Господень;

6. Так іди ти, й прочитай із книгового звитка написані з уст моїх слова Господнї голосно перед народом в день посту; та й перед усїма Юдеями, що поприходять із городів своїх, прочитай їх на голос.

7. Може вони стануть засилати покірні молитви перед лице Господнє і кожне з них вернеться з ледачої до-

роги своєї; бо великий гнїв і досаду
обявив (менї) Господь на сей нарід.
8. І вчинив Варух Нирієнко все, що
повелїв йому пророк Еремія, щоб слова Господнї, написані в звитку, прочитати в дому Господньому.
9. У пятому ж році Йоакимовому
Йосієнковому, царя Юдейського, в девятому місяцї, оповіщено піст перед
лицем Господнїм всьому людові в Ерусалимі й усьому народові, що поприходив із городів у Ерусалим.
10. І перечитав Варух перед усїм
народом слова Ереміїні в дому Господньому, в сьвітлицї писаря Гемарії Сафаненка, на верхньому подвіррі, коло ввіходу в нові ворота в дому
Господньому.
11. А Михей Гемарієнко Сафаненко,
вислухавши всї слова Господнї, написані в книзї,
12. Пійшов у царську палату, в будинок писарів, а там седїли всї князї:
царський писарь Елисам, і Делаїя
Семаїєнко, й Елнатан Ахборенко, й
Гемарія Сафаненко, й Седекія Ананїєнко, й усї князї;
13. І переповів їм Михей усї слова,
що чув, як Варух читав звиток голосно перед народом.
14. Тодї послали всї князї до Варуха — Егудія Натанїєнка, сина Селеміїного, сина Хусіїного, сказати йому: Возьми звиток, що читав єси людові, та й приходь. І взяв Варух Нирієнко звиток в свою руку, й прийшов до них.
15. Вони сказали йому: Сїдай і прочитай нам на голос; і Варух прочитав
їм голосно.
16. Вислухавши ж вони всї слова,
поглядали з переляком один на одного
та й кажуть Варухові: Нам би конче
переказати цареві всї оцї слова.
17. І поспитали в Варуха: Розкажи
ж нам, як ти списав всї слова цї з
його уст?
18. І відказав їм Варух: Він промовляв менї устами всї 'цї слова, я
ж писав їх у книзї чернилом.
19. І сказали князї Варухові: Ійди
й сховайся, ти й Еремія, так щоб нїхто не знав, де ви.
20. Потім подались до царя у двір,
зоставивши звиток у сьвітлицї царського писаря Елисама, та й розповіли цареві всю справу.
21. І послав царь Егудія по книгу, і
взяв її сей із будинку царського писаря Елисама; й читав її Егудій наголос перед царем і всїма князями,
що стояли навкруги царя.
22. Царь же перебував під той час,
— се було в девятому місяцї — в зимовому дворі, а перед ним горів жар
у кітлику.
23. Що разу, як Егудій перечитав
два чи трі листки, одрізував він їх
писарським ножиком і кидав на огонь
у кітлику, аж покіль увесь звиток
ізгорів на огнї.
24. Та не збоялись і не роздерли на
собі одежі нї царь, нї всї його слуги,
що вислухали всї 'цї слова.
25. І хоч Елнатан і Делаїя й Гемарія царя благали не палити звитка,
то він їх не послухав.
26. Ба ще й повелїв царь Ерамеїлові Амелехенкові, і Сераїї Азриїленкові та Селемії Авдиїленкові спіймати Варуха, писаря, і Еремію, пророка; та Господь охоронив їх.
27. І надійшло слово Господнє до
Еремії, після того, як царь спалив
звиток із тими словами, що посписував їх Варух із уст Ереміїних, і сказано йому:
28. Возьми собі другого звитка та й
спиши на йому всї слова, що були на
першому звиткові, що його спалив
Йоаким, царь Юдейський;
29. І скажи про Йоакима, царя Юдейського, так: Ось що говорить Господь: Спалив єси того звитка, кажучи: На що ти написав в йому, що
царь Вавилонський певно прийде й
землю сю звоює, а люде й скотину в
їй повигублює? —
30. Тим же то говорить Господь про
Йоакима, царя Юдейського, так: Не
мати ме він потомка, що седїв би на
Давидовому престолї, і лежати ме
труп його, кинутий на дневну спеку
й на ночну холоднечу;
31. І скараю його й рід його й слуги
його за їх неправедність, і пошлю на
їх і на осадників Ерусалимських і на
всїх мужів Юдейських усе лихо, що
вирік на них, а вони того не слухали.
32. І взяв Еремія другого звитка та й

передав його писареві Варухові Ниріенкові, а сей списав на йому всї слова тої книги, що її спалив Йоаким, царь Юдейський, так як проказував йому Еремія, — надто ж іще добавлено до того многі такі ж слова.

ГОЛОВА 37.

Намість Ехонії Йоакименка царював Седекія Йосіенко, що його Навуходонозор, царь Вавилонський, настановив царем над землею Юдейською.

2. Та нї він, нї слуги його, нї осадники країни не слухали слів, що Господь говорив через пророка Еремію.

3. І послав царь Седекія Елухала Селеміенка та сьвященника Софонію Маасеенка до пророка Еремії, щоб йому сказали: Благай за нас Господа, Бога нашого.

4. Еремія ходив іще тодї по волї серед люду, бо його ще не посаджено в темницю.

5. Тим часом військо Фараонове вирушило з Египту, а Халдеї, що облягали Ерусалим, довідавшись про те, відступили від Ерусалиму.

6. І надійшло слово Господнє до пророка Еремії таке:

7. Так говорить Господь, Бог Ізраїлів: Ось як скажіть цареві Юдейському, що послав вас до мене поспитати: — Військо Фараонове, що двинуло вам на підмогу, вернеться зараз у Египет, у свою землю,

8. А Халдеї вернуться знов, щоб сей город облягти; вони й опанують його й пустять на пожар.

9. Ще ж так говорить Господь: Не зводїте самі себе, думаючи: Халдеї конче відійдуть од нас, бо вони не відійдуть;

10. А коли б і все військо Халдейське, що вас воює, ви побили, та й зостались би у них лиш самі ранені, так і ті повставали б, кожен із свого намету, та й пустили б сей город на пожар.

11. Між тим, як військо Халдейське через наступ Фараонової військової потуги одступило від Ерусалиму,

12. Покинув Еремія Ерусалим і подався в землю Беняминову, щоб там схоронитись між людом.

13. Як же дойшов до Беняминової брами, старший сторож, на імя Ірея Селеміенко, сина Анниїного, з'упинив пророка Еремію, кажучи: Ти хочеш перекинутись до Халдеїв?

14. Еремія ж сказав: Се неправда, не хочу я перебігати до Халдеїв. Та сей не вважав на те, і взяв Іреїя Еремію та й повів до князїв.

15. І запалали князї гнївом на Еремію, побили його та й посадили в темницю, в будинку в писаря Йонатана, що його обернено на темницю.

16. Еремія вступив у темничну яму й пересидїв там багато днїв.

17. Царь же Седекія послав узяти його звідти. І спитав його царь у своїх палатах потяй усїх, і промовив: Чи нема якого слова од Господа? Еремія відказав: Е, і додав: Подасть він тебе на поталу цареві Вавилонському.

18. І сказав іще Еремія цареві: Чим провинив я тобі й слугам твоїм і сьому людові, що ви мене засадили в тюрму?

19. Та й де тепер ваші пророки, що вам пророкували та договорювали: Царь Вавилонський не прийде на вас і на сю країну?

20. Тепер же вислухай мене, мій добродїю й царю: нехай моє благаннє дійде до твого слуху; не вертай мене в будинок писаря Йонатана, щоб менї там не вмерти.

21. І поведено тодї Еремію, по повелїнню царя Седекії, у вартовий двір у неволю, й давано йому по буханцеві хлїба на день із пекарської улицї, покіль не поїдено ввесь хлїб у городї. І так пробував Еремія в вартовому дворі.

ГОЛОВА 38.

І почули Сафатія Маттаненко, та Годолія Пасхоренко та Юхал Селеміенко, та Пасхор Малхіенко, слова, що говорив Еремія до всього люду, кажучи:

2. Так говорить Господь: хто зостанеться в сьому містї, той умре од меча, од голоднечі й од морової пошестї; хто ж оддасться Халдеям, той врятується з душею, й мати ме душу свою замість здобичі, й буде жити.

3. Так говорить Господь: Напевно

буде місто се подане війську царя Вавилонського на поталу, й він опанує його.

4. Тодї сказали князї цареві: Нехай би вже раз убито сього чоловіка на смерть; він же ж одіймає завзяттє в військових людей, що в сьому містї ще зостались, та й ослаблює руку в усього народу, провадючи такі слова; сей бо чоловік бажає не добра народові, а тільки лиха.

5. І сказав царь Седекія: Ось він і в ваших руках; царь бо не вдіє нічого проти вас.

6. І взяли вони Еремію та й укинули в яму в Малхиї Амалехенка, на вартовому дворі, і спустили туди Еремію на поворозках; а в ямі тій не було води, тілько багно, й загряз Еремія в багно.

7. І довідався Авдемелех Етіопій, один ізміж скопців у царських палатах, що Еремію вкинуто в яму, — а царь седів тоді у Беняминових воротах, —

8. І вийшов Авдемелех із царського дому та й так промовив до царя:

9. Мій добродїю й царю! погано вчинили ті люде, заподіявши таке пророкові Еремії, та вкинувши його в яму; та ж він умре там із голоду, бо вже нема хлїба в містї.

10. І повелїв царь Етіопієві Авдемелехові: Возьми звідсї трийцять чоловіка з собою та витягни Еремію з ями, покіль не вмер.

11. Авдемелех узяв із собою людей і ввійшов у царський дім під коморою, набрав ізвідти старих платків та непотрібних лахів, і спустив їх на поворозах Еремієві в яму.

12. І кликнув Етіопій Авдемелех до Еремії: Ось, попідкладуй ганчірки з сієї драної та порваної одежі собі по під пахи рук своїх, під мотуззє! І зробив так Еремія.

13. І потягли Еремію на поворозах і витягли його з ями, й пробував Еремія на вартовому дворі.

14. Тодї покликав царь Седекія до себе пророка Еремію через третий увіхід в дом Господень та й сказав царь Седекія до Еремії: Поспитаю в тебе про дещо; та не затаюй від мене нїчого.

15. Еремія відказав цареві: Та чи ти не вбєш мене, як тобі все скажу? та хоч і дам тобі раду, то ти не послухаєш мене.

16. І забожився царь Седекія перед Еремією тайкома: Так певно, як живе Господь, що сотворив нашу душу, не вбю тебе та й не подам у руки тим, що важать на твою душу.

17. Тодї сказав Еремія цареві Седекиї: Так говорить Господь Саваот, Бог Ізраїлїв: Коли вийдеш до князїв царя Вавилонського, то й врятуєш душу свою, й города сього не пустять на пожар, та й зостанетесь ти й дом твій в живих:

18. Коли ж не віддаси себе князям царя Вавилонського, город сей буде подан Халдеям на поталу, й вони пустять його з огнем, і сам ти не уйдеш рук їх.

19. І сказав царь Седекія до Еремії: Боюсь тих Юдеїв, що попереходили до Халдеїв, щоб мене не видано в їх руки, та щоб не висьмівали мене.

20. Еремія ж сказав: Не видадуть; послухай тілько голосу Господнього в тому, що я говорю тобі, а буде тобі добре й зостанешся живий.

21. Коли ж затнешся віддатись, то ось тобі слово, що явив менї Господь:

22. Ось, все жіноцтво, що позоставалось у палатах в царя Юдейського, одведуть до князїв царя Вавилонського, й самі вони скажуть: Ошукали тебе дорадники твої та й переважили; твої ноги загрязли в болотї, а вони поодвертались від тебе, —

23. Усї твої жени й дїти одведуть до Халдеїв, і сам ти не уйдеш із рук у них; тебе спіймають та й оддадуть у руки Вавилонському цареві, а город сей пустять пожаром.

24. І сказав тодї Седекія до Еремії: Щоб нїхто не знав про сю розмову; тодї ти не вмреш;

25. Коли ж би князї довідались, що я розмовляв з тобою та прийшли й казали: Скажи лишень, що говорив єси цареві, не закривай перед нами, а ми не віддамо тебе на смерть, — та що говорив тобі царь,

26. Так скажеш їм: Я благав царя, щоб не завернуто мене в Йонатанів будинок, щоб я там не вмер.

27. Та й справді прийшли таки всї князї до Еремії та й розпитували в його; він же відказав так само, як повелїв йому царь, і вони пійшли від його мовчки, бо нїхто не взнав, що він сказав цареві.

28. І седів Еремія у вартовому дворі аж до того дня, як опановано Ерусалим. І звойовано Ерусалим.

ГОЛОВА 39.

У девятому роцї Седекіїному, царя Юдейського, в десятому місяцї, прибув Навуходоносор, царь Вавилонський, з усією військовою силою своєю під Ерусалим, та й обляг його.

2. А в одинайцятому роцї Седекіїному, четвертого місяця, девятого дня було місто взяте.

3. І ввійшли в його князї царя Вавилонського та й розложились коло середніх воріт: Нергал-Шарезер, Самгар-Нево, Сарсехим, старший між скопцями, Ребмаг, старший над магами, з ус ма иншими князями царя Вавилонського.

4. Як же їх побачили Седекія, царь Юдейський, й усї військові люде — то й повтїкали, й вийшли в ночі з міста через царський сад воротами між двома мурами та й подались на дорогу в степ.

5. Та військо Халдейське погнало за ними й догнало Седекію на степах Ерихонських; і взяли його та й повели до Навуходоносора, царя Вавилонського, в Ривлу, в землю Емат, і вирік той засуд над ним:

6. І повелїв царь Вавилонський у Ривлї позаколювати всї сини Седекіїні перед очима в його, та й усїх вельмож Юдейських велїв позаколювати царь Вавилонський;

7. Седекію ж звелїв ослїпити й закувати в кайдани, щоб відвести його в Вавилон.

8. Палату ж царську й будинки люду попалили Халдеї огнем, а мури Ерусалимські порозвалювали.

9. Останок же люду, що ще находився в містї, й тих, що поперебігали до його, і всїх прочих перевів начальник прибічників Навузардан у Вавилон.

10. Убогих же людей, що нїчого не мали, полишив Навузардан, начальник прибічників, у землї Юдейській та й понадїляв їм виноградники й поля.

11. А про Еремію видав Навуходоносор, царь Вавилонський, такий приказ Навузарданові, начальникові прибічників:

12. Возьми його, опікуйся ним і не чини йому нїчого лихого, а обходися з ним по його бажанню, яке він тобі виявить.

13. І послав Навузардан, старший над прибічниками, та Навузазван, старший над скопцями, й Нергалшарезер, старшина над магами, й усї князї царя Вавилонського,

14. І взяли Еремію з вартового двору та й передали його Годолїї Ахикаменкові Сафаненкові, щоб пустили його домів. І зостався він і жив серед люду.

15. До Еремії ж надійшло, як він іще пробував у темничньому дворі, таке слово Господнє:

16. Ійди й скажи Авдемелові Етіопієві: Так говорить Господь сил небесних, Бог Ізраїлїв: Оце я спевню слова мої про се місто, — йому на лихо, а не на добро, й спевняться вони свого дня перед очима в тебе.

17. Тебе ж я того дня врятую, говорить Господь, і не подам тебе на поталу тим людям, що ти їх боїшся.

18. Нї, дам тобі втекти, й не поляжеш од меча, й буде тобі душа твоя намість здобичі, за те, що ти вповав на мене, сказав Господь.

ГОЛОВА 40.

Слово, що надійшло від Господа до Еремії, як звелїв його Навузардан, старший над прибічниками, відпустити з Рами, куди взяв був його, закованого в кайдани разом із другими полонянами з Ерусалиму й Юдеї, що їх переводжено в Вавилон.

2. Старший над прибічниками взяв Еремію та й сказав йому: Господь, Бог твій, вирік се лихо на се місце.

3. І послав його й учинив так, як сказав; бо ви провинили Господеві й не слухали голосу його, та за те й сталось вам воно.

4. Оце ж визволяю тепер тебе з кай-

цюгів, що на руках у тебе; коли
хочеш iйти зо мною у Вавилон, —
iйди, а я дбати му про тебе. Коли ж
тобі не до вподоби йти зо мною в Ва-
вилон, — лишайся. Дивись, уся земля
перед тобою: куди вподобаєш iйти,
туди й iйди.
5. Та нім відійшов, добавив Наву-
зардан: Іиди до Годолії Ахикаменка
Сафаненка, що його царь Вавилон-
ський поставив намісником над мі-
стами Юдейськими, та й пробувай
з ним серед люду, або йди, куди тобі
любо. І дав йому старший над при-
бічниками страви й гостинця та й
відпустив його.
6. І прийшов Еремія до Годолії Ахи-
каменка в Массифу, й пробував із
ним серед люду, що позостався в
країні.
7. Як уся військова старшина, що
була в полі, й їх товариші довідались,
що царь Вавилонський поставив на-
місником у краю Годолію Ахикамен-
ка й передав йому чоловіків і жіноц-
тво й дітвору, та й тих убогих, що
не переведено в Вавилон, —
8. Прийшли вони до Годолії в Мас-
сифу, — а то: Ісмаїл Натанієнко, та
Йоанан і Йонатан Кареєнки, та Сера-
їя Танасметенко, та сини Офині з Не-
тофати, та Езонія Махатенко, — во-
ни й їх люде.
9. І поклявся їм Годолія Ахикамен-
ко Сафаненко, — їм і їх людям, гово-
рючи: Не страхайтесь служити Хал-
деям; пробувайте в краю й служіть
цареві Вавилонському, то й буде вам
добре;
10. А я жити му в Массифі, щоб за-
ступатись за вас перед Халдеями, що
приходити муть до нас; ви ж тим ча-
сом збірайте виноград, овощ, оливки
та прячте в сховища ваші, та й жи-
віте собі в городах ваших, що їх по-
сіли.
11. Та й прочі Юдеї, що находились
у Моабі та проміж Аммоніями та в
Едомі й по всіх инших країнах, пе-
речувши, що царь Вавилонський по-
лишив останок Юдеїв і поставив над
ними Годолію Ахикаменка Сафанен-
ка, —
12. Поверталась усі отті Юдеї з усіх
займищ, куди були порозбігались, і
прийшли в землю Юдейську до Годо-
лії в Массифу, та й зібрали винogра-
ду й овощу дуже багато.
13. Йоанан же Кареєнко й уся вій-
ськова старшина, що пробували в по-
лі, поприходили до Годолії в Массифу
14. І сказали йому: Чи знаєш, що
Ваалис, царь Аммонійський, послав
Ісмаїла Натанієнка, вбити тебе? Го-
долія ж Ахикаменко не йняв їм віри.
15. Тоді сказав Йоанан Кареєнко
Годолії в Массифі: Дозволь мені, я
пійду й вбю Ісмаїла Натанієнка, так
що ніхто сього не знати ме. Чого до-
пускати, щоб він убив тебе, та щоб
усі Юдеї, що позбірались до тебе, знов
порозбігались та погинув увесь оста-
нок Юдин?
16. Годолія ж Ахикаменко відказав
Йоананові: Не чини сього, бо ти го-
вориш неправду на Ісмаїла.

ГОЛОВА 41.

У сьомому місяці прибув Ісмаїл На-
танієнко Елисаменко, що був цар-
ського роду, а з ним вельможі царя*,
та ще десять чоловіка, до Годолії Ахи-
каменка в Массифу й трапезували
вони з ним укупі в Массифі.
2. І встав Ісмаїл Натанієнко й де-
сять чоловіка, що з ним були, та й
убили Годолію Ахикаменка Сафанен-
ка мечем, — заподіяли смерть тому,
що його царь Вавилонський наміони-
ком у країні поставив.
3. Побив Ісмаїл так само й усіх Ю-
деїв, що були в Массифі при йому,
при Годолії, і Халдеїв, що там зна-
ходились, — людей військових.
4. На другий день по вбийстві Годо-
лії, як ще ніхто про те не довідавсь,
5. Прибули з Сихему, Силому й Са-
марії, вісімдесять чоловіка, з обголе-
ними бородами й роздертою одіжжю,
і поранені, з приносами й кадилом у
руках, щоб їх принести в жертву на
Господньому місці.
6. Зустріч їм вийшов Ісмаїл Ната-
нієнко з Массифи, плачучи, а, зу-
стрівши їх, сказав: Ійдіте до Годолії
Ахикаменка.
7. Скоро ж вони ввійшли в город,
повбивав їх Ісмаїл Натанієнко та й

* Аммонїйського.

повкидав у яму, — він і ті люде, що при йому були.

8. Були ж між ними (побитими) десятеро таких, що казали Ісмаїлеві: Не вбивай нас, бо в нас доволї запасів на полї, пшениці й ячменю, олії й меду. І він здержався та й не повбивав їх із браттєм.

9. Яма ж, що в її Ісмаїл повкидав усї трупи побитих через Голодію людей, була та сама, що викопав царь Аса в обороні проти Вааса, царя Ізраїльського; її ж то й наповнив Ісмаїл Натанїенко побитими.

10. Тодї позаймав Ісмаїл у полонь увесь останок люду, що був у Массифі, — царівен і ввесь люд, що Навузардан, старший над прибічниками, передав Годолії Ахикаменкові, — (сих позаймав Ісмаїл Натанїенко) та й пішов у дорогу до Аммонїїв.

11. Як же довідався Йоанан Кареєнко й вся військова старшина, що була при йому, про всї злочини, що вкоїв Ісмаїл Натанїенко,

12. Узяли вони всїх людей своїх та й метнулись воювати Ісмаїла Натанїенка, й наздогнали його коло великого ставу під Габаоном.

13. Коли ввесь люд, що йшов із Ісмаїлом, побачив Йоанана Кареєнка з усією військовою старшиною, що була при йому, зрадїли,

14. І всї, що позаймав Ісмаїл із Массифи в полонь, повернулись та й перейшли до Йоанана Кареєнка.

15. Тим часом Ісмаїл Натанїенко кинувся з восьма чоловіками та й утїк до Аммонїїв.

16. Тодї Йоанан Кареєнко й вся військова старшина, що була при йому, забрали ввесь останок люду, що позаймав був Ісмаїл Натанїенко з Массифи, вбивши Годолію Ахикаменка, — людей дорослих, військових, жіноцтво й дїтвору й скопців, що завернув із Габаону,

17. І рушили вони та й з'упинились на попас у Химамі, по сїм боцї Бетлеєму, щоб звідти двинути далїй у Египет

18. Задля Халдеїв, боялись бо їх, що Ісмаїл Натанїенко вбив Годолію Ахикаменка, що його царь Вавилонський поставив був намісником у землї Юдейській.

ГОЛОВА 42.

І приступила вся військова старшина з Йоананом Кареєнком і Езанією Гошаїенком й усїм людом од малого до великого,

2. І сказали до пророка Еремії: Нехай упаде наша просьба перед лице твоє; помолись Господеві, твойму Богові, за ввесь останок сей, бо нас тільки трохи з множества зосталось, як се очі твої бачать, —

3. Нехай нам Господь, Бог твій, укаже дорогу, якою йти нам, і навчить, що нам чинити.

4. І відказав їм пророк Еремія: Чую, помолюся Господеві, Богу вашому, як бажаєте, й з'ясую вам увесь відказ, який дасть вам Господь. Нї слова не втаю од вас.

5. І сказали вони до Еремії: Господь нехай буде сьвідком вірності й правди між нами й тобою, що ми чинити мем усе те, з чим пошле тебе до нас Господь, Бог твій:

6. Чи легке, чи тяжке воно буде, ми послухаєм голосу Господа, Бога нашого, що до його ми тебе оце посилаємо, щоб нам добре було, як послухаємо голосу Господа, Бога нашого.

7. Як уплило ж десять день, надійшло слово Господнє до Еремії.

8. Він покликав перед себе Йоанана Кареєнка з усією військовою старшиною й з усїм людом од найменшого до найстаршого,

9. І сказав їм: Так говорить Господь, Бог Ізраїлїв, що до його ви посилали мене, щоб зложити перед ним молитву вашу:

10. Коли зостанетесь у сїй землї, так я вас побудую, а не повалю, насаджу вас і не повириваю, жалую бо вас задля тих злиднів, які допустив на вас.

11. Не бійтесь царя Вавилонського, що його тепер лякаєтесь, говорить Господь, я бо з вами, щоб вам помагати й вас із рук його рятувати.

12. Я буду милосердним до вас, і поверну вас у вашу землю.

13. Коли ж ви скажете: Не хочемо жити в сїй землї, та й не послухаєте заповідання Господа, Бога вашого, а скажете:

14. Ні, пійдемо таки в землю Египецьку, там не будемо бачити війни й не чути гуку трубнього та й не будемо голодувати, й там ми хочемо жити, —

15. Так чуйте слово Господнє, ви, останок Юди: Так говорить Господь Саваот, Бог Ізраїля: Коли ви справді обернете лиця ваші, щоб іти в Египет та й пійдете туди, щоб там пробувати,

16. То меч, що ви його лякаєтесь, наздогонить вас там у землї Египецькій, і голоднеча, що її лякаєтесь, пійде слїдом за вами в Египет, і там ви погинете.

17. Та й усї, що наважились іти в Египет, щоб там жити, поляжуть од меча, голоднечі й морової пошестї, і нїхто з них не зостанеться й не втече від того лиха, що пошлю на них.

18. Так бо говорить Господь сил небесних, Бог Ізрайлів: Так само, як вилився мій гнів палкий на осадників Ерусалимських, так пролиється досада моя на вас, коли пійдете в Египет; і зробитесь ви проклятттєм і острахом, нарутою й сьміховищем, і не бачити вам уже землї сієї.

19. Так, — Господь заповів вам, ти, останку Юдин: Не іидїть у Египет; затямте ж собі добре, що й я вас остерігав нинї;

20. Ви бо прогрішились проти себе самих; ви посилали мене до Господа, Бога вашого, мовляючи: Помолися за нас Господеві, Богу нашому, й вияви нам усе, що скаже Господь, Бог наш, а ми те вчинимо.

21. Оце ж я вам виявив нинї, та ви не хочете послухати слова Господа, Бога нашого й того всього, з чим він послав мене до вас.

22. То ж знайте, що поляжете від меча, голоднечі й морової пошестї в тому місцї, куди захотїли йти, щоб там пробувати.

ГОЛОВА 43.

Як же переказав Еремія всьому людові слова Господа, Бога їх, — всї ті слова, що з ними послав його Господь, Бог їх, до них,

2. Тодї сказав Азарія Осаїєнко та Йоанан Каревнко, та й усї сьміливі мужі сказали Еремії: Неправду ти провадиш; не Господь, Бог наш, послав тебе сказати нам: не йдїте в Египет, щоб там пробувати,

3. Се Варух Нирієнко підтровлює тебе на нас, щоб подати нас Халдеям на поталу, аби нас повбивали або полонянами в Вавилон поодводили.

4. І не послухав Йоанан Каревнко й уся старшина військова з усїм людом, голосу Господнього, щоб зоставатись їм у землї Юдейській.

5. Ні, Йоанан Каревнко й уся старшина військова зібрали ввесь останок Юдеїв, що повертались були від усїх народів, куди були порозбігались, а хотїли жити в землї Юдейській. —

6. Чоловіків, жінок і дітвору, царівен і всїх тих, що їх Навузардан, старший на прибічниками, передав був Годолії Ахикаменкові, (взяв) і пророка Еремію та Варуха Нирієнка,

7. Та й вирушили в землю Египецьку, не послухали бо голосу Господнього, й так дойшли до Тафнису.

8. І надійшло слово Господнє до Еремії в Тафнисї таке:

9. Набери в руки великого каміння та й позакопуй у глинї коло ввіходу в палати Фараонові в Тафнисї при очах у Юдеїв,

10. Та й промов до них: Так говорить Господь сил небесних, Бог Ізрайлїв: Оце я возьму слугу мого Навуходонозора, царя Вавилонського, та й поставлю престол його на сьому камінні, що закопав його, й він розпростре над ним пишне шатро своє.

11. І прийде він, і звоює землю Египецьку: Кого призначено на смерть, тому смерть; кого на неволю, тому неволя; кого під меч, поляже від меча.

12. І запалить огонь у зборищах богів Египецьких, і попалить їх і позабірає їх у полонь, і одягнеться в землю Египецьку, як пастух убирає на себе одежу свою, та й вийде звідти в супокою.

13. І покрушить стовпи (боввани) Бет-Самиські в землї Египецькій, і попалить храми богів Египецьких.

ГОЛОВА 44.

Слово, що надійшло до Еремії про всїх Юдеїв, що пробували н Егип-

ті, та поосідали в Магдолї й у Тафнисї й у Нофі й у країнї Патросї:
2. Так говорить Господь сил небесних, Бог Ізраїлїв: Ви бачили те нещастє, що я послав на Ерусалим і на всї міста Юдейські, що нинї стоять пустками безлюдними,
3. За їх ледарство, що коїли й до гнїву мене доводили, ходючи кадити иншим богам, яких не знали нї вони, нї ви, нї ваші батьки.
4. Я посилав до вас раз-пораз з раннього ранку слуг моїх, пророків, казати вам: Не чиніте сих поганих речей, ненавидних менї.
5. Вони ж не слухали й не прихиляли уха, щоб вертатись од ледарства сього, щоб не кадити богам иншим.
6. І пролився мій гнїв і моя досада та й палав по городах Юдиних і по улицях Ерусалимських, так що вони поробились розвалищами й пустками, як оце й бачите.
7. Та й тепер говорить Господь, Бог сил небесних, Бог Ізраїлїв: Про що ви чините таке велике зло душам вашим, яким ви вигубите чоловіка й жінку, хлопя й немовля зпосеред Юди, так що не зостанеться й нащадку з вас?
8. Про що доводите мене до гнїву виробами рук ваших, кадючи иншим богам у землї Египецькій, куди прийшли жити, щоб себе погубити та зробити клятьбою й сьміховищем проміж усїма народами на землї?
9. Хиба ж позабували ви ледарство отцїв ваших і безбожність царів Юдейських, і жінок їх, ваше власне ледарство й ледарство жінок ваших, яке вони коїли в землї Юдейській та по улицях Ерусалимських?
10. Аж по сей день не вгамувались вони й не бояться та й не ходять в законї мойму й по установах моїх, що дав я вам й отцям вашим.
11. Тим же то так говорить Господь сил небесних, Бог Ізраїлїв: Оце оберну лице моє проти вас на погибель і на затрату всього Юди.
12. І відопхну останок із Юдеїв, що наважились іїти в Египет, щоб там жити, і всїх витрачу, всї поляжуть у землї Египецькій; мечем і голоднечею будуть витрачені; мале й велике погине від меча й голоду, й стануться прокляттєм і пострахом, наругою й сьміховищем.
13. Навідаю карою живущих у Египтї, як навідав Ерусалим, мечем, голоднечею й моровою пошестю.
14. І з останку Юди, з тих, що прибули в землю Египецьку на пробуваннє чуженицями, нікому не вдасться вирятуватись і втекти та вернутись у землю Юдейську, куди поривати ме душу їх, щоб ізнов туди вернутись і там осїстись; ніхто не вернеться, хиба тілько ті, що втечуть із відти.
15. І відказали Еремії всї чоловіки, що знали, як їх жінки чужим богам кадили, й усе жіноцтво, що там стояло натовпом, і ввесь люд, що жив у Египтї, в Патросї, й сказали:
16. Що ти провадиш нам в імя Господнє, не послухаємо тебе;
17. А невідмінно чинити мемо те, що сказали уста наші, й будемо кадити богинї небесній*, й приносити їй ливну жертву, як се ми чинили, ми й отцї наші, царі наші й усї князї наші по городах у Юдеї й по улицях Ерусалимських; а за те були ми тодї ситі й щасливі та й не знали лиха.
18. З того ж часу, як ми перестали кадити небесній царицї й вистачати їй ливну жертву, терпимо в усьому недостачу та й погибаємо від меча й голоднечі.
19. І коли ми кадимо небесній царицї й ливну жертву їй приносимо, то хиба ж се без відома наших мужів виробляємо ми їй книші з її образом та приносимо ливні жертви?
20. Тодї озвався Еремія до всього люду, до чоловіків і жінок і до всього народу, що йому так відповідав (ось як):
21. Хиба ж то не те кадженнє, що справляли ваші батьки, ваші царі й ваші князї й нарід землї по городах Юдиних і по улицях Ерусалимських, — хиба не те спогадав Господь, та хиба не воно вразило його серце?
22. І не здолїв довше терпіти Господь ледачі ваші вчинки й гидоти, що ви коїли. Тим то й зробилась ваша зем-

---

* Місяцеві.

ля пусткою й пострахом і клятьбою, та без осадників, як самі тепер вбачаєте.

23. Саме через те, що ви ідолам кадили й перед Господом грішили, й не слухали голосу його, та не ходили по закону Господньому й по приказам його та постановам його — за те й побила вас оця лиха година, як ось самі вбачаєте.

24. І сказав Еремія до всього люду й до всього жіноцтва: Вислухайте слово Господнє, ви, всї Юдеї, що пробуваєте в Египтї!

25. Так говорить Господь сил небесних, Бог Ізраїлїв: Ви й жіноцтво, що своїми устами мовляли те й вашими руками чинили; ви говорите: Хочемо справдити наші обітниції, якими обреклись небесній цариці, кадити й ливні жертви вистачати. Певніте ж ваші обітниції й справждуйте ваші оброки;

26. Та вислухайте ж і слово Господнє, ви, всї Юдеї, що живете в Египтї: Ось, я кленусь вам моїм імям великим, говорить Господь, що нї одна людина Юдейська у всїй землї Египецькій не буде вже вимовляти імя моє своїми устами, говорючи: Так певно, як жив Господь!

27. Я бо буду назирати за вами пильно — вам на погибель, а не на добро; й усї Юдеї, що пробувають у Египтї, будуть гинути од меча та голоднечі, аж докіль до нащадку не вигинуть.

28. Тілько не багато їх утече од меча й вернеться з землї Египецької в землю Юдейську, останок же Юдеїв, що прийшли в землю Египецьку, щоб там пробувати, дізнаеться, чиє слово справдиться, — чи моє, чи їх.

29. А ось вам знак, говорить Господь, що я навідаю вас карою в сьому місцї, щоб знали, що слова мої справдяться — вам на лихо.

30. Так бо говорить Господь: Ось, я подав Фараона Вафрія, царя Египецького, на поталу ворогам його й в руки настаючим на життє його, як подав Седекію, царя Юдейського, на поталу Навуходоносорові, цареві Вавилонському, ворогові його, настававшому на душу його.

ГОЛОВА 45.

Слово, яке сказав пророк Еремія до Варуха Нирієнка, як сей списав слова з уст Еремїїних у книгу — в четвертому роцї Йоакима Йосієнка, царя Юдейського:*

2. Так говорить Господь, Бог Ізраїлїв, про тебе, Варуху:

3. Ти нарікаєш: Ой горе менї, смуток на смуток причиняє менї Господь; я впадаю на силах від зітхання, й не знаходжу спокою.

4. Ось як скажи йому: Так говорить Господь: Дивись, що я збудував, те розвалюю, що понасаджував, викоренюю скрізь по тій землї.

5. А ти бажаєш собі щось великого? Не бажай; я бо пошлю лихо на всяке тїло, говорить Господь; — тобі ж дам, замість здобичі, життє твоє на всякому місцї, куди повернешся.

ГОЛОВА 46.

Слово Господнє, що дійшло до пророка Еремії про народи поганські:

2. Про Египет, а то про військо Фараона Нехао, царя Египецького, що стояло на Евфрат-рїцї в Кархамисї, яке побив Навуходоносор, царь Вавилонський, у четвертому роцї Йоакимовому, царя Юдейського:**

3. О, готуйте щити й списи, й виступайте до бою;

4. Сїдлайте конї та всїдайте, ви їздецї; ставайте в ряди в своїх шоломах; гостріте списи, вдягайтесь в панцері!

5. Та що се я бачу? вони в трівозї, подаються взад? їх невміраки побиті, втїкають необзир, — із'усюди страх, говорить Господь.

6. Та не втече бистроногий, невміраки не врятуєсь; на півночі, коло Евфрат-ріки вони спіткнуться й поляжуть.

7. Хто се піднімаєсь, мов ріка прибуває, мов потоки бурхають водами своїми?

8. Се Египет піднімається, мов ріка, мов би води потока розбуялись. Піднімусь, мовляє, покрию країну, погублю міста й їх осадників.

---

* Ті слова подані в голові 36.

** IV. Цар. 23 і 29.

9. Сідайте ж на коні; летіть, колесниці; виступайте, силачі, — ви, Етіопії, Ливії, узброєні щитами, Лидийці з натягнутими луками в руках!

10. Та (знайте, що) сей день є днем пімсти Господа сил небесних, щоб помститись над противниками його; жерти ме їх меч і засититься й упється вашою кровю; се будуть жертовні приноси Господеві, Богу сил, у північній землї на Евфрат-ріцї.

11. Їйди в Галаад, возьми балзаму, діво-дочко Египецька! Та шкода тобі добірати ліків, — нїчим не загоїш своєї рани!

12. Почули народи про сором твій, і плач твій сповнив країну; бо (втїкаючи) один силач твій ударить на другого хороброго, та й оба разом поляжуть.

13. Слово, що сказав Господь пророкові Еремії про напад Навуходоноворів, царя Вавилонського, щоб звоювати Египет:

14. Оповістїть в Египтї й дайте знати Магдолї та сповістїть у Нофі й у Тафнисї; скажіте: Становись лавами й готуйся, бо вже меч пожерає все навкруги!

15. Чого се твій потужний лежить повалений? — Не встояв, бо Господь повалив його.

16. Се вїн натовпив тих, що падали, — падали один на одного, та говорили: Вставаймо, вертаймось до нашого люду, в рідну нашу країну перед пагубним мечем!

17. Фараонові, цареві Египецькому, приложять прізвище „трівога", він пропустив реченець.

18. Так певно, як живу я, говорить Царь, — на ймя йому Господь сил небесних, — як се правда, що Тавор належить між гори, а Кармель стоїть над морем, так певно й він прийде.

19. Готуй собі всяку потріб на дорогу, осадннице-дочко Египецька: бо Ноф стане пусткою, пійде з димом, обезлюдіє.

20. Египет — гарна телиця, та погибель надходить із півночі, надходить на неї.

21. А найняте військо його, — ті вгодовані ним бики, подаються взад, утїкають не можуть устоятись, бо прийшов на їх день погибний, час їх навідання.

22. Доходить голос його, неначе гадюче сичаннє, наступають з військовою потугою, нападають із сокирами, мов дроворуби;

23. Вирубають лїс його, говорить Господь, бо їх і не переглянеш; більше їх, як сарани, нїхто не перелїчить.

24. Осоромлена дочка Египецька, оддана північньому народові на поталу.

25. Се говорить Господь сил небесних, Бог Ізраилїв: навідаю карою Аммона в Но*, Фараона й Египет з його богами й князями, — Фараона з тими, що на його вповають,

26. Та й подам їх на поталу тим, що важять на їх душі, на поталу Навуходоноворові, цареві Вавилонському й у руки рабам його; аж опісля буде Египет оселений, як за давних днів, говорить Господь.

27. Ти ж не журись, слуго мій Якове, й не лякайся, Ізраїлю, я бо вирятую тебе з далекої землї, й потомків твоїх із землї, де вони невольникували, й вернеться Яков та й жити ме спокійно й мирно й нїхто не буде страхати його.

28. Не журися, рабе мій Якове, говорить Господь, я бо з тобою. Я вигублю всї народи, що проміж них порозганяв тебе, тебе ж не вигублю; я тільки скараю тебе справедливим судом, та безкарним тебе не зоставлю.

ГОЛОВА 47.

Слово Господнє, що надійшло до пророка Еремії про Филистіїв, перш ніж Фараон напав на Газу**:

2. Так говорить Господь: Вже ринуть води з півночі; прибувають, мов потік заливаючий, і затоплять землю з усім, що на ній, всяке місто з осадниками його; тодї закричать люде кругом, заридають усї, що живуть в країнї,

3. Почувши гук та тупіт копит у сильних коней його, гуркіт колесниць його й скрипіт коліс його. Батьки й

---

* Инші читають: Александрию.

** По дорозї, як вертав з землї Юдейської. Гол. 37, 4.

не зирнуть на малечу свою, помлїють
бо руки в них
4. Перед тим днем, що настане, щоб
вигубити всїх Филистїїв; погубити
й Тир і Сидон з усїма помічниками,
що позоставались; бо Господь спусто-
шить Филистїїв, останок острова Каф-
тора*.
5. Олисїла Газа, онїмів Аскалон і
прочі долиняне.
6. Доки же, ти, мечу Господень, ще
будеш рубати? Коли вдоволнишся?
Заховайся в свою піхву, перестань-
вгамуйся!
7. Та як тобі вгамуватись, коли Го-
сподь послав тебе з приказом проти
Аскалону й побережжя морського?
Туди ж він послав його!

ГОЛОВА 48.

Про Моаба так говорить Господь
Саваот, Бог Ізраїлїв: Горе Неву-
місту! воно спустошене буде; соро-
мом окритий Киріятарим і звойова-
ний; та й Мизгав покриєсь стидом і в
нїщо його обернуть. Замок високий
обернено в посьміх!
2. Слава Моабова зникне навіки;
Гесбону недолю готують: нумо, ви-
тратьмо його зміж народів! Та й ти,
Мадмено, погибнеш; меч їйде за то-
бою.
3. Чути крик і з Оронаїму, і тут ва-
лять-опустошують страшно!
4. Стерто на порох Моаб, дїти його
заридали.
5. Від підходячих у гору в Лухит го-
лосний плач роздається, від спускаю-
чихся в низ із Оронаїму зачуває во-
рог ридание по спустошенню.
6. Утїкайте, рятуйте життє, наге,
мізерне як та деревина серед пустинї.
7. Ти вповав на вироби рук твоїх,
на твої достатки; за те ж підеш в
неволю, ти самий, й бовван твій Ха-
мос разом із своїми сьвященниками
та князями своїми.
8. Прийде пустошник на кожний
ваш город, й нї одно місто не остане
цїле; погибне долина, спустїє поділлє,
як заповів Господь.
9. Дайте Моабові крила навтеки ле-
тїти; бо в городах його буде безлюд-
дє, нїкому буде в них проживати!
10. Проклят, хто справу Господню
справляв би байдужно, проклят, хто
спиняв би меча його, кров проливати!
11. Змалку жив Моаб у супокою, се-
дїв на гущі своїй, і не переливано
його з посудини в другу посудину,
його в неволю не займано зроду;
тим то воставався в йому й смак його,
та й запах його не змінявся.
12. От же, говорить Господь, надхо-
дить час, що я пришлю до його пере-
ливачів, а вони переллють його, й опо-
рожнять посуд його й глеки його по-
розбивають.
13. І окриється соромом Моаб задля
Хамоса, як окрився стидом дом Ізраї-
ля задля Бетеля, — надії своєї*.
14. Що ви говорите: Ми хоробрі му-
жі, силачі до війни?
15. Нї! Моаб, наче вже опустошений,
міста його, як би вже горіли, а вибрані
молодики ваші, мов би на заріз пій-
шли, говорить Царь, — Господь Са-
ваот імя його.
16. О, близька погибель Моабова,
скваппо надходять злиднї його.
17. Пожальтесь його, всї його сусї-
ди, й усї, що знаєте імя його, заголо-
сїте: Як се зломилось жезло сили, па-
лиця слави!
18. Ізийди вниз із висоти величі і
сядь на місцї спраги, дочко-осаднице
Дибону, вже бо наступає пустошник
Моабу, й порозвалює твердинї твої.
19. Стань при дорозї, сусїдко-осад-
нице Ароерська, питай у тих, що,
втїкаючи, шукають рятунку: Що та-
ке сталось?
20. (а почуєш:) Осоромлений, Моаб,
бо вже звойований; плачте, ридайте,
вістїте в Арнонї, що Моаб — пусти-
ня;
21. Що прийшов суд на рівнини, на
Халон і на Яазу й на Мофат,
22. І на Дибон і на Нево й на Бет-
Дивлатаїм,
23. І на Каріатаїм, і на Бет-Гамул і
на Бет-Маон,
24. І на Керіот і на Восор та й на
всї городи Моабські, як далекі, так і
близькі.

* Або, може, Кипра.

* III. Цар. 12, 29.

25. Збито рога Моабові й зломано руку йому, говорить Господь.
26. Упоїте до пяна його, пишався бо проти Господа; нехай же валяється Моаб у своїй блювотині й буде сьміховищем.
27. Хиба ж Ізраїль та не був сьміховищем у тебе? Чи то ж його та поймано між злодіями, що ти, було, як заговориш про него, так і похитуєш головою?
28. Покидайте ж тепер міста, ви осадники Моабські, та й живіте, мов голуби, що гніздяться коло ввіходів у печери.
29. О, наслухались ми про гордощі Моабові — гордощі без міри, як він високо ніс себе, як пишався, як у гору неслося серце його.
30. Знаю я, говорить Господь, буйність його, та вона марна; пусті слова його; не здолїють того вчинити (що говорять).
31. Тим то й буду голосити по Моабові, плакати по всьому Моабові, буду зітхати по людях Кирхареських;
32. Плакати му по тобі, Севамо виноградня, тим плачем, що й по Язері: паростки твої сягали аж поза море, доходили до озера Язерського; аж се пустошник напав на лїтнї плоди твої, на виноград спілий.
33. Утихли радощі й веселощі в тім Кармелю, в землї Моабський; я уйму вино в точилах; не будуть уже топтати в них, сьпіваючи; гук воєнний буде чути, а не гомін радісний.
34. Од плачу в Есевонї аж до Елеали й до Яаци залунає їх голос і від Сигора до Оронаїму, до третьої Еглн; та й води в Нимримі повисихають.
35. Вигублю, говорить Господь, у Моаба тих, що приносять жертви на висотах та кадять богам його.
36. Тим же то серце моє тужить по Моабі, мов сопілка; стогном сопілки плаче серце моє по осадниках Кирхареських, всї бо багацтва, що вони надбали, поникли без слїду.
37. У кожного голова лиса, в кожного борода стрижена, руки подряпанї чересла веретищем окриті,
38. Скрізь у Моаба по кришах, майданах сумують-плачуть, я бо розбив Моаба, мов посудину непотрібну, говорить Господь.
39. Як же розбито його, — будуть із спожалїннєм говорити; як же Моаб осоромився, подавшись навтеки! і стане Моаб сьміховищем і острахом усім сусїдам своїм;
40. Так бо говорить Господь: Ось він (Навудонозор) орлом налетить, розпростре свої крила над Моабом:
41. Загорне міста, звоює твердинї, а серця в хоробрих Моабіїв стрівожаться в той час, як серце в жінки-породїлї.
42. І вигублений буде Моаб ізпроміж народів за те, що згордів був проти Господа.
43. Переляк і яма й сїтї прийдуть на тебе, Моабський осаднику, говорить Господь.
44. Хто від ляку втече, впаде в яму; хто вийде з ями, попаде в сїт. Таке бо пошлю на Моаба в годину кари моєї, говорить Господь.
45. Наче в тїнї, схороняться у твердинї Есевонській втїкачі втомлені, та з Есевону вийде огонь, поломя з Сигону, й пожере бік Моабу, і тїмє сих людей непокірливих.
46. Горе тобі, Моабе! погинув нарід Хамоса; бо сини твої й дочки пійшли в неволю.
47. Та колись я поверну Моаба з полону, говорить Господь. Досї суд на Моаба.

ГОЛОВА 49.

Про Аммонїїв говорить так Господь: Чи Ізраїль же не має синів? хиба нема в него наслїдника? Як же се Малхом загорнув Гада, й нарід його розсїявся в містах його?
2. Тим же то надходять днї, що в Раббі, (містї) синів Аммонових, дасться чути крик боєвий й Рабба зробиться купою розвалищ, і городи (дочки її) будуть повипалювані, а Ізраїль заволодїє над тими, що над ним панували, говорить Господь.
3. Заголоси ж, (сусїде) Есевоне, бо Гай уже спустошений; здійміте крик, ви, дочки Раббині; попідперізуйтесь веретами; плачте й блукайте попід плотами, бо Малхом пійде в неволю, а з ним сьвященники й князї його.

4. Чого пишаєшся долинами? Потечуть левади твої кровю, зрадлива дочко, що, вповаючи на скарби свої, мовляєш: Хто наступить на мене?

5. Ось, я пошлю на тебе страх з усіх околиць твоїх, говорить Господь, Бог Саваот; порозбігаєтесь необзир, і ніхто не позбірає втікачів.

6. Та навпослї я знов заверну полонян Аммонїїв, говорить Господь.

7. А про Едома так говорить Господь сил небесних: Невже ж у Теманї та нема розуму? Чи то ж не стало ради в премудрих? хиба ж змаліла їх мудрість?

8. Утїкайте, обернувшись плечима, ховайтесь глибоко в печерах, осадники Деданські, попущу бо погибель на Езава, надходить час навідання мого.

9. Коли б винники та ввійшли в виноградник у тебе, то певно лишили б скілька не зірваних грон, та й коли б злодїї прийшли в ночі, то набрали б собі, скілько їм треба;

10. Я ж обберу Езава до нага, всї сховища його повідшукую, нїде не притаїться. Вигублене буде його потомство, й брати його й сусїди його; й зникне він зовсїм.

11. Полиши тілько твої сироти, я не дам їм загинути, та й вдови твої нехай вповають на мене.

12. Так бо говорить Господь: Ось, і ті, що їм не належалось би пити кубка кари, будуть його конче пити, а ти б то не мав бути покараний? Нї, не втечеш безкарно, мусиш випити.

13. Кленусь бо самим собою, говорить Господь, що Восор станеться острахом, сьміховищем, дивовижею й проклятєм, а всї його міста пороблються вічними пустками!

14. Я чув звістку від Господа, та й посли порозсилано вже до народів казати: Збирайтесь, ійдіть на него, ставайте до бою!

15. Ось бо, я вчиню тебе малим між народами, згірдним перед людьми.

16. Грізна постава твоя і надуте серце завели тебе, живущого в печерах скельних та вершинах гірських. Бо хоч би ти так високо, як орел, звив гнїздо собі, то я й звідти скину тебе, говорить Господь.

17. І зробиться Едом острахом; хто попри його буде переходити, з'уміється і буде посвистувати, споглядаючи на рани його.

18. Як Содома та Гоморра провалились, а з ними й сусїдні городи, говорить Господь, так і там нїхто вже не буде жити, й нїяка людина не поселиться.

19. Ось він*, як той лев, виступить від вижин Йорданських на ті утверджені місця; їх же я зневолю швидко вийти з Ідумеї, і, хто вибраний, того над нею поставлю. Хто бо рівня менї? і хто стане вимагати в мене відповідї? та й де той пастирь, що встояв би проти мене?

20. Тим же то слухайте про постанову Господню і що він судив учинити Едому, та й що задумав зробити осадникам Теманським: дїйстно, найслабші з того стада займуть їх у полонь і попустошать осади їх.

21. Від гуку їх упадку стрясеться земля, а луна від їх крику чутна буде поза Червоним морем.

22. Так, орлом підійметься він, налетить і розпустить крила понад Восором, і серце невміраків Едомських буде тодї, як серце в жінки-породїлї.

23. Про Дамаск: Осоромлені Емат і Арпад: почувши сумну вість, вони впали духом; трівога обгорнула їх, неначе на морі, не мужуть успокоітись.

24. Опустив руки Дамаск і кинувся на втеки; його обняв страх, схопили його болї й муки, мов породїлю.

25. Ой чом же не вцїлїло се місто славне, сей город, що ним я втїшався?

26. Так, поляжуть молодики його на улицях його й усї військові люде погибнуть того часу, говорить Господь сил небесних.

27. І розложу огонь попід мурами Дамаськими, й пожере він палати царя Венадада.

28. Про Кедар і про царства Азорські, що (опісля) звоював Навуходонозор, царь Вавилонський, так говорить Господь: Уставайте, рушайте на Кедар та й звоюйте тих осадників восточних!

---

* Навуходоносор.

29. Намети й вівці їх позабірайте; покриттє наметнє, всю надобу, й верблюди в їх пожакуйте, та накличте на них страх із усїх боків.

30. Біжіте, втїкайте хутко, ховайтесь глибоко в печерах, осадники Азорські, говорить Господь: Навуходонозор бо, царь Вавилонський, повзяв постанову й задумав проти вас задум.

31. Уставайте, рушайте проти люду мирного, що живе собі безпеч, говорить Господь, що нема в його нї дверей, нї засовів, що живуть (кочуючи) особняком.

32. Верблюди їх стануться лупом, а їх отарі будуть розхоплені, і розсїю їх по всїх вітрах, — оттих, що вистригають волоссє на висках, — і з усїх боків наведу на їх погибель, говорить Господь.

33. Азор же буде леговищем шакалам, вічною пустинею; нїхто там не буде жити, нїяка людина там не оселиться.

34. Слово Господнє, що надійшло до пророка Еремії про Елам у початку царювання Седекіїного, царя Юдейського:

35. Так говорить Господь сил небесних: Се я поламлю лука Еламіям, — їх головну силу;

36. І наведу на Елама чотирі вітри з чотирьох сторін неба, та й розвію їх по всїх сих вітрах, і не буде такого народу, щоб до його не зайшли вигнанї Еламії;

37. І пошлю на Еламіїв страх перед ворогами їх й перед тими, що на їх душу настають, і наведу лихолїттє на їх, і гнів мій, говорить Господь, і посилати му меча слїдом за ними, аж покіль їх повигублюю;

38. І поставлю мого престола в Еламі, царя же й князї його вигублю, говорить Господь.

39. У дальші ж часи поприводжу назад полонян-Еламіїв, говорить Господь.

ГОЛОВА 50.

Слово, що вирік Господь через пророка Еремію про Вавилон і про землю Халдейську:

2. Звістїть й розголосїть між народами, й поставте стяга; виявлюйте, не замовчуйте! Говоріть: Вавилон звойовано, Вил осоромлений, Меродах покрушений, осоромлено й другі образи його, порозбивано ідоли його!

3. З півночі бо двине проти його народ, а сей оберне землю його в пустиню, і нїхто не буде там жити, нї людина, нї скотина, — все рушить і повтїкає.

4. У ті днї, і в ті часи, говорить Господь, поприходять сини Ізраїля вкупі з синами Юдиними, а йдучи, плакати муть (з радощів) і шукати Господа, Бога свого.

5. Про дорогу до Сиону питати муть, а, обернувши туди лиця, будуть казати: Ійдїть і прилягнїте до Господа завітом (умовою) вічним, що вже не забудеться.

6. Мов заблуканї вівцї, був мій нарід: пастирі позводили їх із дороги, порозганяли їх по горах; вони ж блукали з гори на горб, забувши свою кошару.

7. Всї, що їх стрічали, жерли їх, а вороги їх мовляли: Ми не виннї, бо се вони согрішили перед Господом, перед пробутком справедливостї, і перед Господом — надією батьків їх.

8. Втїкайте ж із серед Вавилону, покидайте Халдейську землю, а йдїть (веселї), мов козли перед отарою.

9. Ось бо, я підійму й приведу проти Вавилону велику громаду народів із північнїх земель, і розложаться проти його, та й звоюють його: стріли у них, як у вправного воїна, не вертаються марно.

10. І станеться Халдея здобиччю їх; і опустошники її заситяться, говорить Господь.

11. Ви бо веселились і радувались, розграблюючи власність мою; скакали з радощів, як на траві телиця, та й ржали, як боєві конї.

12. У великий стид попаде мати (земля) ваша, зарумяниться тая, що вас породила; остання буде вона між народами — пустиня, суша, дике поле.

13. Через Господень гнів обезлюдіє, зробиться пустинею; кожен, хто йти ме через Вавилон, буде, здивований, посвистувати, позираючи на його рани.

14. Становітеся ж у боєву лаву нав-

крут Вавилону; всі, ви лучники, стріляйте, не жалуйте стріл, бо він провинив перед Господом!

15. Підійміте з усіх боків крик проти його: подав руку свою (піддавсь); упали твердинї його, зрушились мури його! Се помста Господня; мстітесь на йому! Як він чинив, так ви чинїте з ним.

16. Повигублюйте в Вавилонї тих, що сїють, у купі з тими, що роблять у жнива серпом! Зі страху перед мечем пагубним подасться кожен до свого люду, кожен у свою землю буде втїкати.

17. Ізраїль — се розпуджена отара; леви розігнали її. Перш об'їдав його царь Ассирийський, а тепер Навуходоносор, царь Вавилонський, і костї його покришив.

18. Тим же то так говорить Господь сил небесних, Бог Ізрайлїв: Се я навідаю карою царя Вавилонського, й його землю, як скарав царя Ассирийського;

19. І приведу знов Ізраїля на його пасовище, й буде пастися на Кармелї й Базанї, і насититься душа його на Ефраїмових горах і в Галаадї.

20. У ті днї й у ті часи, говорить Господь, шукати муть неправедностї Ізрайлевої, та не буде її, і гріхів Юдиних, та й не знайдеться їх; я бо прощу тих, що зоставив живими.

21. Ійди ж проти неї — проти тієї землї ворохобної, і карай осадників її; пустоши й вигублюй усе позадь них, говорить Господь, і чини все, що я звелїв тобі.

22. (неначе чую вже) Гук воєнний в тій землї й страшне пустошеннє!

23. Ой, як же се зломано, як покрушено той молот стількох земель! Як же став Вавилон страховищем проміж народами!

24. Я розложив сїтї на тебе, й ти спіймався, Вавилоне, й не думавши про те; тебе знайдено й схоплено, за те, що встав єси на Господа.

25. Господь відчинив зброєву комору свою, і повиносив із неї знаряддя гнїву свого, бо в Господа сил небесних є справа у землї Халдейській.

26. Рушайте ж проти неї з усїх країв, повідчиняйте сховища її, топчіть її, мов снопи на тоцї, вигубіть її цїлковито, нехай не зостанеться з неї й нащаду.

27. Позаколюйте всї воли її, нехай ійдуть під ніж. Горе їм! настав бо день їх, — час кари їх!

28. (наче чути) Голос утїкаючих і спасаючих себе із землї Вавилонської, щоб сповістити на Сионї про помсту Господа, Бога нашого, про помсту за храм його.

29. Поскликайте на Вавилон усїх, хто натягує лука. Обложіть його навкруги, щоб нїхто не врятувавсь із його; одплатїть йому по заслузї його. Як він чинив, так само чинїть і йому, він бо встав згорда проти Господа, проти Сьвятого Ізрайлевого.

30. Тим же то молодики його поляжуть на улицях його, й усе військо його вигине того ж дня, говорить Господь.

31. Ось я — проти тебе, ти гордий, говорить Господь Саваот; прийшов бо день твій — час навідання твого.

32. І спіткнеться гордовитий і впаде та й нїхто не підніме його; і розложу огонь у містах його, й пожере все кругом.

33. Так говорить Господь сил небесних: Притїснені сини Ізраїля, як і сини Юдині, а всї, що їх позаймали в полонь, держать їх кріпко й затялись не пустити їх на волю.

34. Та визволитель їх потужен, Господь сил небесних імя його; він розбере їх справу, щоб учинити впокій на землї, а страх навести на осадників Вавилонських.

35. Меч* на Халдеїв говорить Господь, і на осадників Вавилонських, і на князїв його, й на мудрих його;

36. Меч на ворожбитів, і вони обез'уміють; меч на військо його, і воно сторопіє;

37. Меч на конї його й на колесницї його, й на всї мішані народи посеред него, а вони збояться, як женщини; меч на скарби його, а їх розхоплять;

38. Засуха на води його, а вони повисихають; се бо земля бовванів, і вони побез'уміють перед страшною карою, насланою за їх ідоли.

---

* Меч пошлю.

39. І оселяться там дикі зьвіри з шакалами, й жити муть на ній струсї, й нїхто не поселиться, нїхто не буде жити на ній од роду аж до роду.

40. Як у нїщо обернув Бог Содому й Гоморру з сусїдними оселями, так і тут не вдержиться й не буде жити нї одна людина.

41. Ось прийде нарід од півночі, нарід великий, і многі царі підіймуться з країв землї, з найдальшого кутка сьвіту.

42. В руках у них луки й списи, а жорстокі вони й немилосердні; ревуть, як море; мчаться на конях, узброєні, як один муж, готовий до бою на тебе, дочко Вавилонова!

43. Довідавшись про них, царь Вавилонський опустить руки; смуток обніме його, муки — як породїлю.

44. Ось він, мов той лев, виступить від вижин Йорданських на ті утверджені місця; їх же зневолю чимборше уходити, й хто вибраний, тому оддам його; хто бо рівня менї? хто стане вимагати в мене відповідї? та й де той пастир, що встояв би проти мене?

45. Тим же то слухайте про постанову Господню, і що він судив Вавилонові вчинити, та й що задумав про землю Халдейську: справдї, безсилки з того стада потягнуть їх із собою; справдї, він попустошить осади їх разом із ними.

46. Од гуку при заборі Вавилону здригнеться земля, а плач їх залунає далеко проміж народами.

ГОЛОВА 51.

Так говорить Господь: Се я підійму проти Вавилону й живущих посеред його противників моїх бурний вітер.

2. І пошлю віяльників на Вавилон, а вони розвіють його й спустошать землю його, вони бо в час злиднів нападуть на його з усїх боків.

3. Нехай стрілець натягає лука супроти тих, що й собі ж натягають лука та величаються зброєю своєю; не щадїте молодиків його, вигублюйте все військо його.

4. Нехай падуть побиті на землї Халдейській, а поранені — по улицях її.

5. Не покинув бо вдовою Бог, Господь Саваот, Ізраїля й Юду, хоч їх земля повна провин проти Сьвятого Ізрайлевого.

6. Втікайте з посеред Вавилону й рятуй кожне душу свою, щоб і вам не погибнути за беззаконство його; се бо година помсти Господньої, — він віддає йому заплату його.

7. Золотим кубком був Вавилон у руцї Господнїй, впивалась із його вся земля; народи пили з його й метались, мов біснуваті.

8. Несподївано впаде Вавилон та й розібється; голосїте по йому, дайте балзаму на рани його, — може позагоюються.

9. Гоїли ми Вавилона, та він не вигоївся. — Покиньте ж його, рушаймо кожен у свою землю, суд бо над ним дойшов до неба й сягонув аж за хмарі.

10. Вивів Господь на сьвітло нашу справедливу справу; ходїмо й звістїмо на Сионї дїло Господа, Бога нашого.

11. Гостріте стріли, наповнюйте сагайдаки; Господь підпалив завзяттє царів Мидійських, задумав бо проти Вавилону, його затратити, — се помста Господня, помста за храм його.

12. Підійміте стяга проти мурів Вавилонських, побільшіте чату, приготуйте засїди, бо, що Господь задумав, те все так учинить, як виповів на осадників Вавилонських.

13. О, ти, що живеш над великими водами, багатий на скарби! прийшов кінець твій, — міра захланности твоєї!

14. Господь сил небесних поклявся собою самим: Правду кажу, що сповню тебе людьми, мов сараною, й піднімуть боєвий крик проти тебе.

15. Він сотворив землю силою своєю, утвердив круг земний премудростю своєю й розпростер небеса розумом своїм;

16. На його громовий голос шумлять води з хмар, а ті хмари приводить він від кінців землї; творить блискавицї серед дощу, й випускає вітри з запасних сховищ своїх.

17. Безумним виявлює себе кожен чоловік у свойму знаннї, і кожний плавильник соромить себе болваном

своїм, бо бовван, — се лож, і нема в йому духа.
18. Се пуста мана, робота облуду; в день караючих їх навідин вони зникнуть.
19. Не такий, як їх, пай Яковів; бо його Бог — се творець усього, а Ізраїль — се жезло царства його; Господь сил небесних — імя його.
20. Ти* в мене — молот, знаряд военний; тобою я побивав народи; тобою розбивав царства;
21. Тобою я вбивав коня і їздеця його й тобою розторощував колесницю і візника її;
22. Тобою вбивав я чоловіка й жінку; тобою вбивав старого й молодого; тобою вбивав молодика й дівицю;
23. Тобою вбивав я пастуха й стадо його; тобою вбивав ратая й супруг волів його, тобою вбивав намісників і міських начальників.
24. Тепер же відплачу Вавилонові й усім осадникам Халдейським за все зло, що вони заподіяли Сионові в очах ваших, говорить Господь.
25. Се я (став) проти тебе, ти (горда) горо пагубна, говорить Господь, що вигублюєш і заражуєш усю землю; я простягну на тебе руку мою, й скину тебе зо скелї та й зроблю тебе горою, до нага обгорілою.
26. З тебе не можна буде взяти й каменя вутловою, нї каменя на підвалину; ти будеш вічним безлюддєм, говорить Господь.
27. Виставте ж хоругву военну в землях; трубіте в труби між народами; вворужте проти його народи; поскликайте на його царства: Арарацькі, Минїйські, Аскеназькі; настановіть гетьманів проти його; наведіть коней, як жалючої сарани.
28. Узброїте проти його народи, царів Мидиї намісників її, старшини міські, й усю підневолену їй землю.
29. Нехай затруситься й затремтить земля; бо спевняться на Вавилонї задуми Господні, щоб повернути Вавилона в пустиню безлюдну.
30. Невміраки Вавилонські позрікались воюватись, седять без діла по твердинях своїх, вичерпалась сила в них, побабіли; осади їх попалені, засови їх поламані.
31. Біжить гонець зустріч другому гонцеві, посел зустріч послові, щоб сповістити цареві Вавилонському, що город його від кінця до кінця опановано;
32. І броди позахоплювано, й трощу по багнах повипалювано, й військові люде в перестраху.
33. Так бо говорить Господь Саваот, Бог Ізраїля: Дочка Вавилонська — мов тік під молотьбу; за малий час настануть жнива її.
34. Навуходоносор, царь Вавилонський, пожерав мене й гриз мене; він зробив із мене порожню посудину; він проковтнув мене, мов той смок; наповнив роскошами моїми своє черево, вигнав мене.
35. Зневага моя й тїло моє — на Вавилонї, промовляє осадництво Сионове, й кров моя — на осадниках Вавилонських, каже Ерусалим.
36. Тим же то так говорить Господь: Я вступлюсь за твою справу й помщуся за тебе; висушу море його й повисушую канали його.
37. І зробиться Вавилон купою розвалищ, кублами шакалів, страховищем та сьміховищем, без осадників.
38. Як леви, зарикають всі вони, заскіглять, як левині щенята.
39. Саме тодї, як вони (вином) розгорячаться, справлю їм бенкет, і впою та звеселю їх так, що поснуть сном вічним, і вже не прокинуться, говорить Господь.
40. Поведу їх, як ягнята, на заріз, як барани вкупі з козлами.
41. О, як же впаде Сесах (Вавилон), як звоюють пиху всієї землї! О, як же то Вавилон та зробиться страховищем між народами!
42. Рине на Вавилон море, покриє його великанськими филями своїми.
43. Городи його поробляться пустками, сухою сушею, диким полем, землею, де анї людина не буде жити, нї один чоловік переходити.
44. І зроблю конець Вилові в Вавилонї, і вирву з рота його, що він проглинув, і не будуть уже народи напливати до його, бо ж і мури Вавилонські впадуть.

* Вавилоне.

45. Виходи зпосеред його, мій наро-
де, рятуйте кожне душу свою від пал-
кого гніву Господнього.
46. Нехай не мліє серце в вас, і не
лякайтесь поголоски, що пійде по зе-
млї: Пійде чутка в одному роцї, а по-
тім у другому роцї та ж чутка, й бу-
де насильство на землї, й встане по-
тужний на потужного.
47. Та воно певне, що настане час,
і я навідаю карою ідоли Вавилонські,
а вся земля буде посоромлена й усї
побиті її поляжуть серед його.
48. І веселитиметься над Вавилоном
небо й земля з усїм, що на них, ру-
шать бо з півночі пустошники на йо-
го, говорить Господь.
49. Як Вавилон повалював звойова-
них Ізрайлитян, так само у Вавилонї
падати муть побиті з усієї країни.
50. Ви ж, що спаслись од меча! ру-
шайте, не зупиняйтесь; згадуйте звід-
далї про Господа й нехай Ерусалим
приходить вам на серце.
51. Сором був нам, коли ми слухали
наругу; стид окривав нам лице, як
чужинцї напали на сьвятощі Господ-
нього дому.
52. За се ж ось, приходить час, го-
ворить Господь, що навідаю карою
ідолів його, й по всїй землї його стог-
нати муть поранені.
53. Хоч би Вавилон піднявся під са-
ме небо, та хоч би там на висотї збу-
дував собі твердиню; таки прийдуть
від мене пустошники на його, гово-
рить Господь.
54. Ой, понесеться голосний крик із
Вавилону й гук страшного розпадан-
ня з землї Халдейської,
55. Спустошить бо Господь Вавилон
і придушить у йому гордовитий го-
лос. Филями понесуться крики їх, на-
че великі води, далеко буде роздава-
тись (розпучливий) їх голос.
56. Бо прийде на його, на Вавилон,
опустошник, і будуть спіймані борцї
його, поламані їх луки; бо Господь,
Бог відплати, дасть йому відплату.
57. І напою до пяна князїв його й
мудрецїв його, намісників його й на-
чальників городських і воїнів його;
й позасипляють вони сном вічним,
та й вже не прокинуться, говорить
Царь, — на імя йому Господь Саваот.
58. Так говорить Господь: Широкі
мури Вавилонські будуть до самих
основ розвалені, а високі ворота йо-
го спалені огнем; пусто працювали
народи, й люде мучились задля огня.
59. Слово, що заповідав пророк Ере-
мія Сераїї Нирієнкові Маасеєнкові,
як сей виберався в Вавилон із Седе-
кією, царем Юдейським, у четвер-
тому роцї його царювання. Сераїя ж
був старший над ложниками (стела-
чами).
60. Списав же Еремія всї злиднї, що
мали впасти на Вавилон, ув однїй
книзї, — все те, що писано про Ва-
вилон.
61. І сказав Еремія Сераїї: Як при-
будеш у Вавилон, не занедбай про-
читати всї цї слова,
62. Та й промов: Господи! сам за-
грозив єси займищу сьому, так його
затратити, що не буде в йому нї лю-
дини, нї скотини, та що воно буде
повсячасною пусткою.
63. І як сю книгу прочитаєш, так
привяжи до неї камень та й укинь її
в середину Евфрату,
64. І промов: Оттак утоне Вавилон
та й не вирине з того нещастя, що
пошлю на його. Поти слова Еремїїні
(про Вавилон).

ГОЛОВА 52.

Седекії було двайцять і один рік,
як став царем, а царював він у
Ерусалимі одинайцять років. Імя ма-
тери його було Хамутал — Еремиїв-
на, родом із Либни.
2. І чинив він таке, що було не до
вподоби Господеві, притьма як чинив
Йоаким.
3. Через те був гнїв Господень над
Ерусалимом та над Юдою такий, що
відкинув їх від лиця свого. І одпав
Седекія од царя Вавилонського.
4. І сталось: у девятому роцї свого
царювання, у десятому місяцї прий-
шов Навуходонозор, царь Вавилон-
ський, сам і все військо його проти
Ерусалиму, й облягли його та й на-
сипали навкруги його вал.
5. І був город ув облязї до одинай-
цятого року царювання Седекїїного.
6. У четвертому ж місяцї, на девя-

тий день місяця, опановала голоднеча город і люде не мали що їсти.

7. То ж зроблено проломину в міскім мурі, й (царь та й) усі військові люде втекли вночі через ворота, що між двома мурами коло царського саду, та й пійшли дорогою в степ, — Халдеї ж облягали місто навкруги.

8. І погналось військо Халдейське за царем та й наздогнали Седекію в степах Ерихонських, а все його військо порозбігалось од него.

9. І схопили царя та й повели до царя Вавилонського в Риблу, в Емат-країні, й той вирік йому засуд:

10. Царь Вавилонський велів позаколювати синів Седекіїних перед його ж очима, так само заколено й усіх князїв Юдейських в Риблі;

11. Седекію ж осліпили, закували в кайдани, й повів його царь Вавилонський у Вавилон та й посадив у вязницю аж до дня смерті його.

12. У пятому ж місяці, на десятий день місяця, — се був девятнайцятий рік царювання Навуходонозорового, прибув Навузардан, отаман прибічників, вірний слуга в царя Вавилонського, в Ерусалим,

13. І спалив дом Господень і царську палату та й усї великі будинки в Ерусалимі;

14. Усї ж мури навкруги Ерусалиму повалило військо Халдейське, що було при отаманові прибічників.

15. А останок люду, що зостававсь у городі й утїкачів, що перейшли були до царя Вавилонського, й загалом простий нарід перевів Навузардан, старший над прибічниками, в Вавилон.

16. Тільки немного вбогих людей зоставив Навузардан, отаман прибічників, у краю виноградарями та пахарями (хлїборобами).

17. А стовпи мідяні, що були в Господньому дому, й підніжки, й мідяне море, що було в храму Господньому, порозбивали Халдеї та й позабірали всю мідь із них у Вавилон.

18. Позабірали й казани, лопатки, ножі, миски й увесь мідяний посуд, що його вживано до служби;

19. І полумиски й клїщики, чаші, й кубки й кадїлницї й кінви, що нї було золоте й срібне, позабірав отаман прибічників.

20. Стовпи два, одно море й дванайцять мідяних волів, що служили за підніжки, а що постарав царь Соломон до Господнього дому, — міді з усього того посуду не було ваги.

21. А ті стовпи були, кожний стовп вісїмнайцять локот заввишки, й поворозка в дванайцять локот обіймала його; а були вони порожні в серединї, стїнки ж були на чотирі палцї.

22. А на стовпі був мідяний вінець, на пять локот заввишки, й сїтка й гранатові яблочка навкруги вінця, усе мідяне; те ж саме й на другому стовпі з гранатовими яблочками.

23. А було висящих гранатових яблок девятьдесять і шість, усїх же яблок, сїтками обведених — сотня.

24. І взяв отаман прибічників первосьвященника Сераїю і другого сьвященника Зефанію й трьох придверників.

25. А з городу взяв одного скопця, що старшинував над військовими людьми, та сїмох невідступних прибічників царських, що знайдено в городї, і головного писаря військового, що затягав людей в країнї до військової служби, та шістьдесять чоловіка з народу землї, що знайдено в містї.

26. Оцїх то позабірав Навузардан, отаман прибічників, та й одвів їх до царя Вавилонського в Риблу;

27. Царь же Вавилонський повелїв повбивати їх у Риблї, в Емат-країнї. Так і виселено Юду з землї його.

28. Ось скілько люду поодводив Навуходонозор: у сьомому роцї (царювання свого) три тисячі двайцять і три Юдеї;

29. У вісїмнайцятому роцї Навуходонозоровому — з Ерусалиму вісїм сот трийцять і дві душі;

30. У двайцять третьому роцї Навуходонозоровому одвів Навузардан, отаман прибічників, Юдеїв сїмсот сорок і пять душ, усього чотири тисячі й шістьсот.

31. У трийцять сьомому роцї по переведенню в неволю Ехонії, царя Юдейського, у дванайцятому місяцї, двайцять пятого дня місяця, Евильмеродах, царь Вавилонський, того ро-

ку, як почав царювати, помилував Ехонію, царя Юдейського, й вивів його з темниції.

32. І розмовляв із ним прихильно, й поставив престол його над престолами инших царів, що були в його в Вавилоні;

33. І перемінив вязницьку одіж його, і він трапезував повсяк день у його, поки жив на сьвіті.

34. І харчове його — щоденне харчове — давано йому від царя на кожний день по всї днї життя його.

КНИГА ПЛАЧ ЕРЕМІЇ.

ГОЛОВА 1.

Як ся столиця седить одинока*, — та, що була колись така многолюдна, стала, мов би вдовою; город, великий між народами, княз над краями, — платить нинї дань!

2. Плаче гірко по ночах, сльози ллються по щоках; з усїх, що його любили, нема нікого, хто б розважив; усї приятелї його зрадили його, стали ворогами.

3. Юда, втїкаючи від злиднів та неволї тяжкої, поселився серед поган, та не знайшов впокою; всї, що його з давна гонили, спіймали його, наче б у тїсному заулку.

4. Посуміли дороги на Сион, бо перестали прочане ходити; всї брами його опустїли; сьвященники взітхають, дївчата горюють, — гірко й йому самому.

5. Вороги його взяли гору над ним; противники роскошують, бо Господь послав на його злиднї за премногі його провини; дїти його пійшли в неволю поперед ворога чамбулом.

6. Минулась у Сиону вся його величність; знатні в його — наче ті оленї, що не знаходять собі нїде пашї; безсилні, пійшли навперід погоничів своїх.

7. В злиднях своїх та в тїснотї своїй спогадав Ерусалим про всї дорогі добра свої, що їх мав тоді, як нарід його попав в руки ворожі, й нї в кого не знайшов підмоги; а вороги позирають на його та висьмівають і його суботи.

8. Тяжко провинив Ерусалим, тим і зробився огидою людям; всї, що його славили, споглядають на його з погордою, бо побачили наготу його, а й сам він взітхає, та й одвертає, застидавшись, обличчє.

9. Гріх його, мов нечистота на платтї, явний, та він не подумав, що з того буде; тим то й упав він так низько, та й не має потїшителя. Зглянься ж ти, Боже, на мене у злиднях, бо ворог аж надто піднявся вгору!

10. Ворог простяг руку свою на все, що йому дороге було; він бачить, як погане втискаються в пресьвяте місце його; а ти ж (Господи,) заповідав, щоб вони не вступали в громаду твою*.

11. Ввесь нарід взітхає за насущним хлїбом, віддає все дороге, щоб було чим посилити душу. О, зглянься, Господи, подивись, як я принижений.

12. О, нехай вас нїколи таке не спіткає, всї ви, що дорогою проходите мимо! Гляньте, придивіться, чи є біль такий, як мій біль, що на мене впав, що послав на мене Господь в день палаючого гніву свого?

13. Звисока послав він огонь у кості мої і той обгорнув їх; він розстелив сїтї під ноги менї й повалив мене; учинив мене бідним, та мучить мене день поза день.

14. Ярмо, зроблене з проступків моїх, в руцї в него; вони, неначе в шнур поскручувані, і заложені менї на шию; Господь обезсилив мене; віддав мене в руки, що з них годї менї добутись.

15. Всїх хоробрих моїх повалив Господь посеред мене; скликав проти мене цїлу товпу, щоб вигубити мо-

* В сїй книзї оплакане спустошеннє Ерусалиму Навуходоносором р. 588 перед Хр.

* V. кн. Мойс. 23, 3.

лодиків моїх; неначе (грони) в тискарнї, зтоптав Господь дївицю-дочку Юдину.

16. От чого я плачу; око моє, — от чого око моє проливає води; далеко від мене втїшитель, що живив би духа в менї; діти мої витрачені, бо ворог взяв гору.

17. Сион простягає руки свої та нема, хто б його розважив. Господь дав приказ проти Якова ворогам його, щоб його кругом обступили; Ерусалим стався гидотою посеред них.

18. Справедливий Господь, бо я не корився його слову. О, слухайте, всї народи, поглянъте на муку мою; діви мої й молодики мої — всї вони пійшли в неволю!

19. Кличу другів моїх, та вони завели мене; сьвященники мої й старшина моя гинуть у містї, шукаючи харчі собі, щоб підкріпитись, свою душу (задержати в тїлї).

20. Зглянься, Господи, бо я в тїснечі; внутро моє неспокійне, серце, неначе перевернулось у менї; Я бо упрямо противився тобі; в полі забрав меч діти мої, а дома — (голодова) смерть.

21. Почули, що я стогну, а нема, хто б мене розважив; почули всї вороги мої про мою недолю, та й утїшились, що ти се вчинив менї. О, коли б ти послав уже той день, що його заповів, і вони стали такими ж, як я!

22. О, постав перед лице своє усе зло їх; обійдись із ними оттак, як обійшовся зо мною за всї гріхи мої, я бо стогну безнастанно, й серце в менї завмірає!

ГОЛОВА 2.

О як же Господь у гніву свойму, окрив мороком дочку Сионову! наче з неба на землю кинув він велич Ізрайлеву; в день свого гніву не спогадав навіть про підніжок ніг своїх.

2. Повалив Господь всї оселї Яковові; не пощадив, позбурював в досадї своїй утверджені замки дочки Юдиної, позвалював їх на землю, царство й князів одкинув, як опоганених.

3. В гніві палкому посчибав всї роги в Ізраїлї, відвів перед ворогом правицю свою на бік, і запалив у Якові, наче горючий огонь, що все кругом пожерав.

4. Напяв лука свого, наче неприятель, випрямив правицю свою, як ворог, і повбивав усе, що очам принадне, ба й на сьвятиню дочки Сионової пролив огнем досаду свою.

5. Наче ворогом нашим Господь зробився; вигубив Ізраїля; порозвалював усї палати його; позбурював утверджені замки його, і розстелив над дочкою Юдиною смуток і плач.

6. Розібрав огорожу свою, як би огорожу саду; збурив місце зборів (сьвяточних); довів до того Господь, що забуто на Сионї про сьвята й суботи, і відкинув в палкому гніві свойму царя й сьвященника.

7. Господь відкинув жертовник свій, одвернув своє серце від сьвятинї своєї, подав у руки ворожі мури палат її; вони в Господньому домі кричали, наче в яке сьвято.

8. Господь постановив розвалити мур дочки Сионової, простягнув шнура й не вдержав руку свою від розбурювання, позносив вали знадвірні, та й мури лежать повалені.

9. Ворота міські, наче б у землю запались; засови їх поторощені на куски; царь із князями опинились між невірними; перестав увесь лад законний, ба й пророки не одбирають уже од Господа обявлень його.

10. Старшини дочки Сионової сидять мовчки на землї, посипали собі попелом голови, поприперізувались вереттєм; похилили 'д землї голови дївчата Ерусалимські.

11. Очі в мене від слїз потемнїли, внутро моє буриться в менї, жовч із печінок лиється на землю задля погибелї дочки народу мого; бо й дїти й немовлята при грудях мруть із голоду по улицях міста.

12. Допрошуються в матерей своїх: хлїба, вина! та й уміра́ють, мов ті поранені, по улицях міських, виливають душі свої у матерні лона.

13. Як менї озватись до тебе, з чим твоє, дочко Ерусалимська, зрівняти горе? до кого приложити менї тебе, щоб тебе розважити, дївице-дочко Сионова? рана бо твоя, мов те море, широка; хто здолїє загоїти її?

14. Пророки твої віщували тобі пусту неправду, не розкривали твого беззаконства, щоб запобігти твойму лихоліттю; вони оповіщали тобі видива ложні, що довели тебе до вигону (з краю).

15. Плещуть руками над тобою всї мимойдучі; з посвистом кивають головами над дочкою Ерусалимською, приговорюючи: Се ж то той город, що його величали найбільшою красою, радостю всієї землї?

16. А вороги твої пороззівляли пащі свої, свищуть та скрегочуть зубами, договорюючи: От ми таки проглинули його; сього ж дня ми й ждали, та таки дождали-узріли!

17. Що був призначив, те й довершив Господь; спевнив своє слово, що давно вирік; спустошив без пощади, звеселив ворога над тобою, підніс високо вгору рога противників твоїх.

18. З серця покликають вони до Господа: Ти муре дочки Сионської! проливай потоком сльози днями й ночами, не давай собі впину, не затулюуй війок твоїх!

19. Вставай, голоси всю ніч, з початком кожної стражі нічної; виливай водою серце твоє перед лицем Господа; здіймай до його руки твої про життє діток твоїх, що помирають голодною смертю по углах усїх улиць твоїх.

20. О, зглянься, Господи! кому ти вчинив таке, щоб матери з'їдали плод свій, немовлят, ними виплеканих? щоб убивано в сьвятинї Господнїй сьвященника й пророка?

21. Дїти й сивоволосї лежать на землї по улицях; діви мої й молодцї мої від меча полягли; ти вбивав їх у день гніву твого, мордував без милосердя.

22. Ти поскликав, наче на празник, всї страшила на мене; в день гніву твого, Господи, нїхто не врятувався, нїхто не вцілїв; тих, що я згодувала, виховала, ворог мій вигубив.

ГОЛОВА 3.

Я чоловік, що зазнав горя від палицї гніву його;

2. Він повів мене й увів у пітьму, а не в сьвітло.

3. Так, він обернувся проти мене, і день у день простягає на мене руку свою;

4. Поморщив тїло моє й кожу мою, та потер костї мої;

5. Обгородив мене (нещастєм), обложив горем і нуждою;

6. Він посадив мене в темне місце, як тих, що давно померли;

7. Наче муром, обвів мене, щоб я не вийшов, закував у тяжкі кайдани;

8. Як я прошу, як благаю, він одпихає молитву твою;

9. Дороги мої він каміннєм закидав, попсував стежки мої.

10. Став проти мене, наче ведмедем у засїдцї, — левом у сховищу;

11. Поперевертав дороги мої, розірвав мене, й у нїщо обернув;

12. Напяв лука свого й поставив мене за мету стрілам своїм;

13. Послав у нирки мої стріли з сагайдака свого.

14. Я стався сьміховищем усьому народові мому, повсякдневною присьпівкою їх.

15. До переситу нагодовав мене гіркотою, напоїв полином;

16. Покрушив каміннєм зуби мої, покрив мене попелом.

17. Покинув супокій душу мою: я вже й забув про днї добрі,

18. І сказав я собі: погасла сила моя й надія моя на Господа.

19. О, спогадай про мою муку й нужду, про полин і жовч!

20. Глибоко вбилось усе те в память мою й душа моя в менї заниває.

21. Та я так відповідаю серцю мойму, та й тому вповаю:

22. Ізза милосердя Господнього ми не вигинули, бо милосердє його не вичерпується.

23. Що ранок воно одновляється, велика бо вірність твоя!

24. Господь пай мій, говорить собі душа моя, то ж і буду я вповати на него.

25. Благий Господь до тих, хто надїється на його, — до душі, що його шукає.

26. Добре тому, хто без нарікання дожидає ратунку від Господа.

27. Благо людинї, що змалку несе ярмо (закону Господнього);

28. (що) Седить на самоті й мовчить, бо він (Бог) наложив се ярмо на його;
29. А він нахиляє уста свої в порох, та й думає: може бути, ще є надія;
30. Хто надставляє бючому свою щоку й приймає, хоч би й до переситу зневагу;
31. Бо не на віки Господь покидає;
32. Та хоч і пішле злидні, то й помилує по великій доброті своїй;
33. Не по свойму бо серцї карає він і посиляє смуток на дітей людських,
34. А тодї, як вони під ноги беруть безсильних на землї,
35. Як несправедливо судять ближнього перед очима Всевишнього,
36. Як притискають другого в його дїлах; бо хиба ж Господь сього не бачить?
37. Хто ж бо сьміє сказати: І таке часом дїється, що Господь не повелїває!
38. Хиба ж не з уст (не з приказу) Всевишнього виходить нужда й щастє?
39. Чом же нарікає живуща людина? Нехай би нарікала на свої гріхи.
40. Розпитуймо й розвідуймо наші дороги та й обернїмось до Господа;
41. Здіймімо серце й руки наші до Бога на небі (й говорімо):
42. Ми одпали, ми непокірливі, тим то й не пощадив єси нас;
43. Ти оболїк себе гнївом і гнав та побивав нас без ощадку;
44. Ти закрив себе хмарою (гріхів наших), щоб не доходила до тебе молитва наша;
45. Соромом і гидотою зробив нас єси серед народів.
46. Отворили на нас роти свої всї вороги наші.
47. Страх і яма, опустошеннє й погибель — се наша доля.
48. Потоки вод проливає око моє над погибелю дочки народу мого.
49. Без упину виливає сьлози око моє, та нема пільги,
50. Покіль із неба Господь не споглянє та не побачить.
51. Око моє наповнює смутком душу мою, споглядаючи на всї дочки міста мого.
52. Всякими способами намагались зловити мене, мов ту пташину, вороги мої, без усякої причини;
53. Вкинули мене живцем у яму й прикидали камінням.
54. Води знялися аж до голови в мене, я сказав собі: Пропав я!
55. І призивав я імя твоє, Господи, з ями глубокої:
56. Почуй голос мій; не затулюй уха твого від мого зітхання, від благання мого!
57. Так, ти зближувався, як я молився до тебе, й казав менї: Не бійся!
58. Ти боронив, Господи, мою справу; вибавляв життє моє.
59. Ти, Господи, й тепер бачиш кривду мою; розсуди ж справу мою!
60. Ти бачиш ненависть і те, що вони проти мене замишляють.
61. Ти чуєш, Господи, їх наругу, — всї їх підходи під мене,
62. (чуєш) Бесїди противників моїх і безнастанні хитрощі їх проти мене.
63. Глянь, чи вони седять, чи встають, — про мене в них все — глумлива пісня.
64. О, ти певно відплатиш їм, Господи, по учинкам рук їх;
65. Заслїпиш їх серця і проклін твій упаде на них;
66. Гонити меш їх, Господи, гнївом, і викорениш їх ізпід неба!

ГОЛОВА 4.

Як потемнїло те золото, змінилось золото найлїпше! каміннє з сьвятинї роскидане по всїх роздорожях.
2. Поважні синове Сионові, дорогі, як найчистїйше золото, — вони стали, як той посуд глиняний, як виріб рук ганчарських!
3. І потвори подають соски, та кормлять щенят своїх, а дочки народу мого стали жорстокі, мов ті струсицї в пустинї;
4. У немовлятка язик од згаги до піднебіння прилипає; їсти просять дїти, та ніхто їм не дає.
5. Хто їдав страви солодкі, умлїває з голоду по улицях, хто кохався на пурпурнім ложі, тулиться до гною.
6. Кара за безбожність дочки народу мого більша над покараннє Содоми: її бо стручено в хвилинї й руки людські не дотикали її.

7. Сієї ж князї були над сніг чисті,
над молоко білі; тїло в них було рум'яне, немов тї коралї, й над сапфир
сияло;
8. А нинї лице їх чорнїйше над усе
чорне, не познають їх на улицї; кожа в них до кості прилипла, зосхла,
мов та деревина.
9. Щасливійші ті, що від меча гинуть, нїж ті, що гинуть голодною смертю; сесї бо тануть поволи, побивані
недостачею плодів земних.
10. Руки добросердних жінок варили дїток своїх, щоб мати з них їжу
під час погибелї дочки народу мого.
11. Ізогнав Господь гнів свій, вилив
досаду гнїву свого, й запалив огонь
на Сионї, що пожер його до підвалин.
12. Не вірили царі землї й усї осадники земель, що ворог завзятий ввійшов у ворота Ерусалимські.
13. А все се за гріхи ложних пророків його, за беззаконства сьвященників його, що за їх приводом пролива-
но кров праведників.
14. Тепер вони, мов слїпі, улицями
блукали, осквернювались кровю, так
що не можна було приторкнутись до
їх одежі.
15. Уступайтесь! Нечистий! у слїд
їм кричали; уступайтесь, уступайтесь, не приторкайтесь! і вони, зворушені, ховались; а між людом говорили: Вже їх не буде!
16. (загнїване) Лице Господнє порозсїває їх; уже він не зглянеться на
них, за те, що вони не вважали на
сьвященників, над старими не милосердувались.
17. Наші ж очі аж умучились, визираючи надармо підмоги; з башти
нашої визирали сторожі того народу,
що не міг нас урятувати.
18. А вони, знай, підглядали ступні
наші, так що ми не могли безпечно
й по улицях ходити. О, близько конець наш, днї наші скінчились; так,
се прийшов конець наш.
19. Ті, що нас гнали, летїли хутше
орлів під небом; гнались за нами по
горах, ставляли засади в пустинї.
20. Дух наш живущий, помазанник
Господень, попав у їх яму*, — той,
що про його мовляли ми: Під його
тїню жити мем тихо посеред народів.
21. Радуйся, дочко Едомова, веселися, ти, що живеш там у землї Уз!
прийде й до тебе чарка, і ти впєшся,
й ти будеш обнажена.
22. Дочко Сионова! кара за беззаконства твої скінчилась; більш у полонь ти зайнята не будеш; твої ж провини, дочко Едомова, Господь навідає
й виявить гріхи твої.

ГОЛОВА 5.

Спогадай же, Господи, що з нами
сталось; зглянься, подивися на пониженнє наше!
2. Наше наслїддє досталось невірам,
доми наші — чужим чуженицям;
3. Ми сироти — безбатьченки; матері наші — вдовицї.
4. Власну воду ми пємо за гроші,
дрова наші здобуваєм за плату.
5. Нас поганяють, бючи в потилицю,
а в роботї нема нам відпочинку.
6. І до Египту ми й до Ассура руку
по хлїба шматок простягаєм.
7. Наші батьки провинили, та їх нема вже, ми ж двигаємо кару за їх
беззаконства.
8. Раби вередують над нами, та й
нїкому вирвати з рук їх.
9. В небезпецї перед мечем ми хлїб
наш по степу здобуваєм.
10. Скіра на нас, наче в печі, счорнїла від пекучої голоднечі.
11. Наших жінок безчестять у Сионї, дївчат — в городах Юдейських.
12. Князї повішані їх руками, лиця
старшин у зневазї.
13. Молодики наші жорнами мелють,
недолїтки падуть під ношами дров.
14. Старцї вже в воротях не засїдають, паробки не сьпівають.
15. Радощів серце вже наше не знає,
наші танцї в жалощі змінились.
16. Із голови в нас вінки поспадали,
горе нам, що ми провинили!
17. От чому серце в нас ниє, от чого
в нас ув очах потемнїло!
18. Ой попустїли вершини Сионські,
хиба шакалї ходять по них.
19. Господи! ти пробуваєш во віки:
твій престол стоїть з роду до роду.
20. Чом же ти позабув нас, чом покинув нас на так довгий час?

---
* Царь Седекія. IV. Цар. 25, 5.

21. О, приверни нас до себе, Господи, а ми привернемось; понови днї наші, як се зперш було!

22. Чи то ж се зовсїм ти нас відцурався, прогнївився на нас без міри?

КНИГА ЕЗЕКИЇЛА.*

ГОЛОВА 1.

Сталось у трийцятому роцї, у четвертому місяцї, на пятий день місяця, як був я між полонянами над Ховар-річкою, одверзлись небеса, й я побачив видива Божі.

2. На пятий день місяця — се був пятий рік після того, як одведено царя Йоакима** в неволю —

3. Надійшло слово Господнє до Езекиїла Вузієнка, сьвященника, в Халдейській землї, при Ховар-річцї, й зійшла на його сила Господня.

4. Бачив же я — схопився завірухою вітер від півночі, знялась величезна хмара й клубом огонь, та проміннє навкруги його, а з середини його, наче блискуча мідь ув огнї,

5. А з него показалась подобина чотирьох зьвірят; вид же їх був такий: образ їх був чоловічий.

6. І в кожного було чотирі обличчя, і в кожного — четверо крил.

7. А ноги в їх були прості, а ступні в їх були, як у телця, й бризькали вони іскрами, як розпалена мідь бризькає.

8. А під крільми в їх із чотирьох боків були людські руки; й обличчя у них і крила в них — у всїх чотирьох.

9. А крильми торкались вони одно до одного; обличчя й крила в їх не поверталась, як ійшли вони: кожне простувало перед себе.

10. Подоба обличь їх: — зпереду було лице людське, правобіч — лице левине, лївобіч — лице бичаче в усїх чотирьох, понад тими — лице орлове в усїх чотирьох;

11. І лиця їх і крила їх угорі були розділені, та в кожного по двоє крил сходилось одно з одним, а двоє вкривали тїло їм.

12. І йшли вони, кожен у сторону перед себе; куди поривав їх дух, туди й ійшли вони; йдучи ж, не повертались.

13. А вид тих животин був, наче жар огняний, як смолоскипи; огонь ходив між тими животинами сюди й туди, й блищав огонь вельми ясно, й вилїтали з огню блискавки.

14. І ввихались животини сюди й туди, наче блискавиця мигає.

15. І придивлявся я тим животинам, аж ось — на землї коло тих животин по одному колесу перед чотирьома лицями їх.

16. І були колеса видом і роботою, наче блискучий хризолит, і всї четверо були однаковісїнькі, а по вигляду їх і по споруді здавалось, неначе одно колесо було в другому колесї.

17. А йдучи, йшли вони на чотирі боки; не звертали на бік, ідучи.

18. Обіддє ж їх — високе й страшне, й було повно очок в обіддї навкруги в усїх чотирьох.

19. І як ійшли животини, так ійшли й колеса коло їх, а як вони здіймались угору від землї, здіймались і колеса.

20. Куди хотів йти дух, туди йшли й вони, й здіймались колеса заразом із ними; дух бо тих животин був у колесах.

21. Коли тї йшли, так ійшли й колеса, а як тї стояли, то стояли й вони, як же тї здіймались від землї, здіймались і колеса заразом із ними; бо дух животин був у колесах.

22. А над головами в животин була подобина твердинї, блискуча, як подобина пречудного кришталю, що понад головами в їх розпростирався.

23. А під твердинею розпростирались їх крила, просто одно до друго-

* Від р. 594—572 перед Христом.
** Після І. Параліп. 3, 16. 17. Ехонїю.

го, й в кожної було їх по двоє, що вкривали їм тіло.

24. І як вони йшли, чув я шум їх крил, ніби бурхання великої води, неначе грім Всемогучого, голосний шум, як се гуде в військовому таборі; а коли вони з'упинялись, то крила спускали.

25. Бо як давався чути голос з понад твердині, що була над головами в їх, тоді вони з'упинялись і опускали крила.

26. А понад твердинею, що була над головами в їх, була подобина престолу, з вигляду, як би з каменя сафиру, а над подобинею престолу видко було подобину чоловіка, що седить на йому.

27. І видїв я наче палаючу мідь, як огняне сяєво в середині його кругом; від поясниці його й висше, та й від виду поясниці його й низше бачив я, наче огонь, і було проміннє навкруги.

28. Якою буває веселка на облаках в дощовий день, такий вид мало те сяєво навкруги.

ГОЛОВА 2.

Оттакий був появ подобини слави Господньої. Побачивши її, впав я на лице своє, а відтак почув голос говорючого, й сказав він менї: Сину людський! стань на ноги твої, я бо говорити му з тобою.

2. І як він се казав менї, ввійшов у мене дух, і поставив мене на ноги, й я чув говорючого до мене.

3. І сказав він до мене: Сину чоловічий! ось я посилаю тебе до синів Ізраїлевих, до того люду непокірливого, що відступили від мене; вони й їх отцї — се зрадники передо мною аж по сей день.

4. Се сини з безстидним лицем і запеклим серцем, — до них я тебе посилаю, й скажеш їм: Так говорить Господь Бог:

5. Чи слухати муть вони, чи не слухати муть — се бо дом упрямий — та нехай знають, що був пророк між ними.

6. Ти ж, сину чоловічий, не лякайсь їх і не страхайся мови їх, як вони бодяками й тернинами до тебе будуть, і тобі доведеться жити між скорпіонами, — не лякайся мови їх і не страхайся виду їх; вони бо дом упрямий;

7. Говори їм слова мої, чи будуть вони слухати, чи не будуть, вони бо непокірливі.

8. Ти ж, сину чоловічий, слухай, що я тобі буду говорити; не впирайся, як той дом упрямий. Ось, отвори рота та й з'їж, що я дам тобі.

9. Я глянув, аже се рука, простягнута до мене, а в руцї — книговий звоєць.

10. І розгорнув його він передо мною, й ось, звиток той написаний з лиця, й з вивороту; а написано на йому: жалощі, зітханнє, й горе.

ГОЛОВА 3.

І сказав до мене: Сину чоловічий! з'їж, що перед тобою, з'їж оцей звиток, та й іди й говори до синів Ізраїлевих.

2. Тодї отворив я уста, а він дав менї з'їсти той звиток;

3. І сказав менї: Сину чоловічий! нагодуй черево твоє, й засити утробу твою сим звитком, що передаю тобі. І я з'їв, і був він ув устах моїх такий солодкий, як мід.

4. І сказав менї: Сину чоловічий! встань та й іди до Ізраїлевого дому, й говори до них моїми словами;

5. Посилаю бо тебе не до народу з темною мовою й незрозумілим язиком, а до Ізраїлевого дому, —

6. Не до многих народів із темною мовою й незрозумілим язиком, що слів його ти не второпав би; хоч як би я й до тих послав тебе, то вони б тебе послухали;

7. Дом же Ізраїлів не схоче тебе слухати, бо вони не хочуть слухати мене, тим що дом Ізраїлів твердолобий і запеклого серця.

8. Ось, я вчинив твоє лице твердшим, як їх лиця, і твого лоба твердшим, як їх лоби.

9. Як диямант, що твердий над камінь, вчинив я твоє чоло; не бійся їх і не лякайся перед лицем їх, хоч вони дом ворохобний.

10. І сказав дальше до мене: Сину чоловічий! усї слова мої, що говорити му тобі, прийми до серця й вислухай ушама твоїми;

11. Оце ж ійди до вигнанників, до земляків твоїх, та й говори до них і скажи їм: Так говорить Господь Бог! чи будуть вони слухати, чи не будуть.

12. І підняв мене дух у гору, й чув я позад себе голос, наче гуку громового: Благословенна велич Господня, (рушаюча) з місця свого!

13. І шум од крил у животин, що торкались одно об одно, й гуркіт од коліс коло них і гук голосного грому.

14. Отже дух підняв та й узяв мене й ішов я, сумуючи в тревозї серця мого, а рука Господня вагоніла на менї.

15. І прибув я так до переселенців у Тель-Абиб, і осів там, де вони жили, та й провів між ними сїм день, у безтямі.

16. А по семи днях надійшло до мене слово Господнє:

17. Сину чоловічий! я поставив тебе сторожем дому Ізраїлевого, й ти будеш дослухуватись слів із уст моїх і врозумляти їх від мене.

18. Коли я перекажу тобою безбожникові: Ти згинеш, а ти не станеш врозумляти його й говорити, остерегаючи безбожника від ледачої стежки, щоб йому жити, то беззаконник той умре в своїх проступках, я ж доправлятись буду крові його з рук твоїх.

19. Коли ж ти остерігав безбожника, а він не навернувся від безбожностї своєї й не покинув беззаконної дороги своєї, так він умре в проступку свойму, а ти врятував душу твою.

20. І коли праведник одступить од праведностї своєї та й укоїть беззаконність, як я положу йому спотичку, й він умре, — то, коли ти не остерігав його, він умре за свій гріх, і йому не згадаються праведні вчинки його, які вчинив, — від тебе ж буду я доправлятись крові його.

21. Коли ж ти остерігати меш праведника, щоб праведник не согрішив, та й він не согрішить, то й він жити ме за те, що дав себе врозумити, й ти спас душу твою.

22. І була там на менї рука Господня, і він сказав менї: Устань, ійди в поле, а там буду говорити з тобою.

23. І рушив я та й пійшов у поле, і ось, стояла там велич Господня, — така велич, яку бачив я на річцї Хеварі, і я впав на лице своє.

24. І ввійшов дух у мене, й поставив мене на ноги, й він говорив ізо мною та й сказав менї: Ійди та заприся в домівцї твоїй.

25. І ось, ти сину чоловічий, на тебе наложять поворози, і звяжуть тебе ними, й ти не будеш нї виходити нї ввіходити.

26. І приліплю язика тобі до гортанї, і занїмієш та й не будеш їм дорікати, вони бо — дом ворохобний.

27. А як я схочу говорити з тобою, тодї відчиню уста тобі, й будеш говорити до них: Так говорить Господь Бог! Хто схоче слухати, — слухай, а хто не схоче слухати, нехай не слухає; вони ж бо дом непокірливий.

ГОЛОВА 4.

Ти ж, сину чоловічий, возьми собі цеглину, положи перед себе, й начеркни на їй місто Ерусалим.

2. І спорудь обляг проти його, й збудуй облягову башту проти його; насип вал кругом його; порозставляй облягове військо проти його, й пороби навкруги тарани проти його.

3. І возьми собі залїзну дошку та й постав її, наче стїну між тобою й городом, і оберни проти його лице твоє, щоб він був наче ув облязї, й ти (нїби) облягай його. Се буде знаком домові Ізраїлевому.

4. Ти ж лягай на лївий бік та й возьми на його беззаконство Ізраїлеве. Скільки днїв лежати меш, стілько нести меш (кару за) провини їх:

5. Я ж визначив тобі роки їх беззаконства лїчбою днїв — триста й девятьдесять днїв будеш нести провини дому Ізраїлевого.

6. А як скінчиш їх, тодї лягай удруге на правий бік, і неси провину дому Юдиного сорок день; — день за рік, день за рік, кажу, визначив я тобі.

7. І оберни лице твоє й обнажену правицю твою на обляг Ерусалиму та й пророкуй проти його.

8. Оце ж я й вложив на тебе верву, щоб неможна було тобі повернутись

із боку на бік, аж докіль скінчиш дні сього облягу твого.

9. Ти ж возьми собі пшениці та ячменю й бобу й сочовиці й пшона й вики та й усип ув одну посудину, та й роби собі хліб із того на всї дні, що лежати меш бока; триста й девятьдесять день їсти меш його.

10. А їсти меш твою харч вагою, що дня по двайцять секлів; від пори до пори їсти меш.

11. І воду пити меш мірою, що-разу по шостині гину; від пори до пори пити меш стілько.

12. Їсти меш книшами ячміними; книші ж пекти меш перед їх очима в попелї з людського калу.

13. І сказав Господь: Так само їсти муть сини Ізрайлеві нечистий хліб свій посеред тих народів, що проміж них я їх порозганяю.

14. Тодї сказав я: Ой Господи Боже! я ж нїколи не поганив душу; я й падла, нї того, що зьвір роздирав, нїколи не їв з молоду та й досї; нїколи в уста мої не входило нечисте мясиво.

15. І сказав він до мене: Ну, так дозволяю тобі товарячий гній, замість людського калу, щоб пік на йому хліб твій.

16. І сказав іще до мене: Сину чоловічий! ось, я поламлю в Ерусалимі підпору хлїбову, й їсти муть вони свій хліб під вагу й в смутку, та й будуть пити воду під міру в гризотї;

17. Бо буде в них недостача хліба й води й з переляком будуть вони глядїти одно на одного й нидїти за беззаконства свої.

ГОЛОВА 5.

Ти ж, сину чоловічий, возьми гострого ножа, — бритвуголярську, й поведи нею (голючи) по голові в тебе й по бородї в тебе, потім возьми вагу та й поділи волоссє.

2. Третину спали посеред городу на огнї, як будуть сповнятись днї облягу; другу третину візьми та й посїчи мечем округ його, а трейтю третину розвієш вітром, бо я обнажу меча поза ними.

3. І возьми з того волосу трохи та й завяжи в полу в одежинї твоїй.

4. А з сього ще візьмеш трошки та й укинеш ув огонь, і спали те в огнї. З того загориться огонь на ввесь дом Ізраїля.

5. Так бо говорить Господь Бог: Ось — Ерусалим! Я поставив його посеред народів, навкруги його (чужі) краї.

6. Він же поводився проти законів моїх безбожнїйше, як погани, й проти заповідань моїх гірше нїж землї кругом його; бо вони відкинули закони мої не й слухали заповідань моїх.

7. Тим же то так говорить Господь: За те, що ви перевисшили проступками вашими самих поган, що навкруги вас, у заповіданнях моїх не ходите й постанов не виповнюєте, ба й не ходите по постановам поган кругом вас, —

8. Тим ось що говорить Господь Бог: От, я так само проти тебе; я сам розпічну караючий суд серед тебе перед очима в невірних.

9. І вчиню з тобою таке, якого не чинив іще нїколи, й чого нїколи вже не вчиню, — за всї твої мерзоти.

10. За те батьки в тебе їсти муть власні дїти, а дїти їсти муть батьків своїх, і заведу суд над тобою, й пущу ввесь останок твій на всї вітри.

11. Тим же то так певно, як я живу, говорить Господь Бог: За те, що посквернив єси сьвятиню мою всїма гидотами твоїми й усякою поганню твоєю, я вменьшу тебе, й незжалиться над тобою око моє, і не буде в мене милосердя на тебе.

12. Третина в тебе вимре від морової зарази й вигине від голоднечі посеред тебе; друга третина поляже од меча навкруги тебе, останню ж третину пущу на всї вітри, а слїдом за ними добуду меча.

13. Так довершиться гнїв мій і вгаситься досада моя, і я вдоволюся; і зрозуміють, що я, Господь, сказав се в палкому гнїві мойму, як довершиться над ними ярость моя.

14. І зроблю тебе пусткою й погордою між народами в округ тебе, й перед очима в кожного, хто мимо буде проходити.

15. І будеш погордою й наругою, пересторогою та пострахом народам

округ тебе, як я заведу над тобою суд у гніві й досаді й в лютих карах. — я, Господь виповів се, —

16. Як пошлю на них гострі стріли голоднечі на їх затрату, а пошлю їх вам на погибель, і скріплю голод між вами, і зломлю підпору-хліб у вас.

17. Як пошлю на вас голоднечу й зьвірре, щоб учинити вас бездітними; й перейде проміж тебе пошесть і розлив крові, та наведу меча на тебе. Я, Господь, сказав се.

ГОЛОВА 6.

І надійшло до мене слово Господнє:
2. Сину чоловічий! поверни лице твоє проти гір Ізрайлевих і віщуй проти них,

3. І промов: Ви, гори Ізрайлеві! слухайте слово Господнє. Так говорить Господь Бог до гір і до горбів, до байраків і до долин: Ось, я наведу на вас меча та й порозбиваю висоти ваші;

4. І будуть жертівники ваші опустошені, стовпи ж ваші в честь сонця будуть порозбивані, а побитих ваших положу трупами перед ідолами вашими;

5. Так, положу трупи синів Ізраїльських перед їх бовванами й розкидаю кості ваші навкруги жертівників ваших.

6. По всіх осадах ваших обезлюдніють городи а висоти будуть побурені, щоб уже раз спустошити й розбурити жертівники ваші, щоб ідоли ваші порозбивати, ваші сонячні стовпи порозвалювати й вироби ваші в ніщо обернути.

7. І падати муть посеред вас побиті люде, й зрозумієте, що я — Господь.

8. Та я збережу останок, що між народи од меча врятуються, як ви будете розкидані по чужих країнах.

9. І спогадають на мене врятовані ваші між народами, куди їх позаймають в полонь, коли я доведу до розкаяння блудні їх серця, відпавші від мене, й їх очі, блудивші за бовванами, й самі вони гидувати муть собою за те ледарство, що коїли своїми гидотами;

10. І спізнають, що я, Господь, не даремно погрожував наслати на них таку лиху годину.

11. Так говорить Господь Бог: Сплесни руками твоїми й тупни твоєю ногою та й поклигни: Горе за всї погані лиходійства дому Ізрайлевого! поляжуть вони од меча, голоднечі й моровоі пошесті.

12. Хто далеко, — помре од пошесті, а хто близько, поляже од меча, хто ж зостанеться й врятується, згине від голоднечі. Оттак я довершу гнів мій на них.

13. І зрозумієте, що я Господь, як ваші побиті лежати муть серед ваших ідолів навкруги жертівників їх по всїх високих узгіррях, по всїх верхах нагірних, попід усїма зеленими деревами й під усяким гілястим дубом, на всїх тих місцях, де палили пахущі кадила всїм ідолам своїм.

14. І простягну проти них руку мою й зроблю країну безлюдною пусткою від Дивлат-степу по всїх осадах їх, і зрозуміють, що я — Господь.

ГОЛОВА 7.

І надійшло до мене слово Господнє, таке:

2. Ти ж, сину чоловічий скажи: Так говорить Господь Бог: Конець землї Юдиній, — конець прийшов на чотирі сторони землї.

3. Оце — конець тобі; і пошлю на тебе гнів мій й судити му тебе по поступкам твоїм, і наложу на тебе (кару за) всї гидоти твоі.

4. І не пощадить тебе око моє; не змилосердуюсь на тебе, а відплачу тобі після доріг твоїх і (кари за) гидоти твої на тобі будуть та й зрозумієте, що я — Господь.

5. Так говорить Господь Бог: Лихо єдине (нечуване), ось приходить лихо.

6. Кінець наближився, прийшов конець, наступає на тебе; ось вона прийшла,

7. Прийшла біда на тебе, осаднику землї! настає час, близько вже день заворушення, а не веселих погуків на горах.

8. Оце ж вилию над тобою досаду мою й довершу на тобі гнів мій; судити му тебе по поступках твоїх, і

наложу на тебе кару за всї гидоти твої.
9. І не пощадить тебе око моє, я не помилую. По поступам твоїм одплачу тобі, й гидоти твої будуть на тобі, і зрозумієте, що я — Господь караючий.
10. Ось він, той день; ось прийшла, наступила біда! виросла палиця, розрослась гординя,
11. Та встає на палицю безбожностї сила; і слїду з них не лишиться, і з багацтва їх, і з шуму їх і з пишноти їх.
12. Настав час, наближився день; хто купив, не веселись, а хто продав, не журись, бо гнїв над усїм людом його.
13. Хто бо продав, не вернеться вже до проданого, хоч би й зостались між живими; бо пророчий провид про всїх їх не зміниться, та й нїхто проступком своїм не продовжить життя свого.
14. Затрублять у трубу, й усе збірається, та нїхто не рушає до бою; бо гнїв мій над усїма ними.
15. Поза домом меч, а вдома помор і голод; хто в полї, од меча поляже, а хто в містї, того пожере голоднеча й пошесть морова.
16. А хоч деякі зміж них і повтїкають, та будуть на горах, мов тї голуби долиняні, та всї вони будуть стогнати, кожне про свою провину.
17. У всїх руки послабнуть, а колїна, мов вода, задрожать.
18. І повдягаються в веретте, і ляк їх обгорне, а в усїх їх на лицї буде сором, і всї голови — обголені.
19. Срібло на улицю повикидають, а золото буде в них нї за-що; нї срібло бо, нї золото не здолїє їх уратувати в день палкого гнїву Господнього. Вони не заситять ними душ своїх і не наповнять утроб своїх; та ж вони були приводом до їх беззаконностей.
20. І в пишних прикрасах своїх обертали вони їх на гордощі собі, та й робили з них образи гидких болванів своїх; за те ж і вчиню я їх гидкими їм;
21. І подам його (золото) чужим на здобич, і безбожникам в землї на розграбленнє, і вони поскверня ть його.
22. Я одверну від них лице моє, а тї опоганять тайний пробуток мій, і ввійдуть у него грабіжники, і осквернять його.
23. Зроби пута, бо ся земля переповнена кровавими лиходїйствами, а місто повне насильства.
24. Я приведу що-найлютїйших із поганців, а вони посядуть домівки їх; і зроблю конець гордощам потужних, та й сьвятинї їх будуть опоганені.
25. І надійде на них погибель; вони шукати муть спокою, та не знайдуть.
26. Прийде нещастє за нещастєм, і (страшна) чутка за чуткою, і (марно) просити муть у пророка віщби, та й не стане науки в сьвященника й поради в старцїв.
27. І сумувати ме царь, і князя обгорне перестрах, а в землян дрожати муть руки. Я вчиню з ними після їх доріг, якими ходили, і після їх судів буду їх судити; і зрозуміють, що я — Господь.

ГОЛОВА 8.

У шестому ж роцї, в шестому місяцї, на пятий день місяця, седїв я в домівцї моїй, а передо мною седїли громадські мужі Юдейські, і зійшла там на мене рука Господня.
2. Дивлюсь, аж ось видиво, схоже на людину. Від його чересел у низ — огонь, і від його чересел у гору — сяєво, мов розпалена мідь блискуча.
3. І неначе простяг він руку, й вхопив мене за волоссє на голові в мене, й підняв мене дух у гору між землею й небом та й поніс у Божих видивах у Ерусалим, до ввіходу в середню браму, що обернена на північ, де стояв ідол ревнованнія, що розбуджує ревнованнє.
4. І ось, там слава Бога Ізраїльського, схожа на те видиво, що бачив я на полї*.
5. І сказав менї: Сину чоловічий! поверни очима на північ; я ж і кинув очима на північ, аж се — стоїть ід півночи від жертівної брами той ідол ревнования коло ввіходу.
6. І сказав він менї: Сину чоловічий! чи бачиш ти, що вони коять? Се велика гидота, що виробляє тут

* Голов. 3, 22.

дом Ізрайлів, так що я постановив відступитись од моєї сьвятині. Та обернись, а побачиш іще більшу мерзоту.

7. І привів мене до ввіходу в дворище; я подививсь, аж у мурі щілина.

8. І каже він менї: Сину чоловічий! пробери мурь, і я пробрав мур, і ось двері.

9. І сказав менї: Увійди туди та споглянь на ті плюгаві мерзоти, які вони тут коять.

10. Я ввійшов і побачив всякі образи гидкого гаду та нечистих животин і всякі ідоли дому Ізрайлевого, вимальовані кругом по стінах.

11. А сімдесять мужів із старшин із дому Ізрайлевого стоять перед ними, та й Езанїя Сафаненко серед них, а кожен держав кадільницю в руцї, і густий дим од кадила підіймався в гору.

12. І сказав він до мене: Чи бачиш, сину чоловічий, що старші дому Ізрайлевого коять потай, кожен у своїй коморі? бо кажуть: Господь нас не бачить, Господь покинув сю країну.

13. Потім каже менї: Обернись, а побачиш іще гірші гидоти, що вони виробляють.

14. І повів мене до ввіходу в ворота дому Господнього, що 'д півночі, аж ось, там седить жіноцтво, голосючи по Таммузї*.

15. І сказав ізнов до мене: Чи бачиш, чоловічий сину? та обернись, а побачиш іще гірші гидоти.

16. І повів мене на середнє дворище в дому Господньому, і ось, там коло ввіходу в дом Господень, між сїньми та жертівником стоїть чоловіка з двайцять і пять, плечима до дому Господнього, а лицем ід сходу сонця.

17. І каже менї: Бачиш, чоловічий сину? Ще мало Юдиному дому тої гидоти, що вони тут коять, вони ще й надто сповняють землю безбожностю, і доводять мене до гніву. Дивись, вони прикладають галузки до носів своїх.

18. За те ж і я чинити му в досадї своє. Не пощадить око моє, й не помилую; і хоч би вони громовим голосом до уш моїх покликали, я їх не вислухаю.

* Любовник поганськоЇ богинЇ-розпустницЇ Венери.

ГОЛОВА 9.

І кликнув опісля менї в уші грімким голосом: Наближуються каранники міста, кожен із знарядом у руцї до вбивання.

2. І се прийшло шестеро від нагірніх ворот, що на північ, а в кожного в руцї його знаряд до вбивання; між ними ж один, одягнений у лняну одежу, а при боцї в його писарський прибір; і прийшли та й постали коло мідяного жертівника.

3. І зіступила слава Бога Ізрайлевого з того херувима, що на йому була, до порога дому. І прикликав він того, що був у лняному одязї, що при боцї в його був писарський прилад.

4. І сказав йому Господь: Пройди серединою по місті, по Ерусалиму, та й поклади знак на чолах у людей, що зітхають і сумують задля всїх гидот, які дїються в городї.

5. А другим сказав — так, що я чув: Ийдїте позад його городом та й убивайте; нехай не милує око ваше й не щадить;

6. І старого й молодика, дївицю, дитину й жіноцтво вбивайте на смерть; із тих же, на кому положено знак, не займайте нїкого, а починайте од моєї сьвятинї. І почали вони від тих мужів, що були перед храмом.

7. І сказав до них: Опоганьте храм, закидайте подвірря побитими, а потім вийдете. І вийшли вони та й почали вбивати по городу.

8. І як вони їх повбивали, а я зостався, впав я на лице й промовив: Ой Господи Боже! чи ти ж бо вигубиш оце ввесь останок Ізраїля, виливаючи гнів твій на Ерусалим?

9. І сказав він менї: Безбожність дому Ізрайлевого й Юдиного велика, аж надто велика; ся країна повна крівавих гріхів, город же переповнений несправедливостю, бо вони кажуть: Покинув Господь сю країну, не бачить Господь.

10. Оце ж і моє око не пощадить і я не помилую; оберну поступки їх на їхже голову.

11. Аж ось той, що в лняній одежі, той, що при боці в його писарські приряди, приніс звістку й сказав: Зробив я так, як ти мені приказав.

ГОЛОВА 10.

І позирнув я, коли ж на твердині по над херувимами щось наче сапфиркамінь, щось наче престол було видко над ними.

2. І сказав він до вдягненого в лняну одежу: Увійди проміж колеса під херувимами, набери повні пригорщі жару зпід простору між херувимами та й висип на город. І ввійшов той перед очима в мене.

3. Херувими ж стояли праворуч од храму, як той чоловік ввійшов, й сповнила хмара середний двір.

4. Господня ж слава знялась із херувима до храмового порога, й сповнила хмара храм, та й двір був повен сяєва слави Господньої.

5. І чути було шум крил херувимових аж у крайньому придвіррі, мов би голос всемогущого Бога, як він говорить.

6. Як же він приказав одягненому в лняну одежу: Набери жару з простору між херувимами, пійшов той і став коло колеса.

7. І простяг один херувим із між херувимів руку по той жар між херувимами, й узяв та й подав у пригорщу одягненому в лняну одежу. Той взяв і вийшов.

8. Було ж у херувимів видко подобину рук людських під крильми.

9. І бачив я коло херувимів четверо коліс, по одному колесу коло кожного херувима, а на вид ті колеса, — як би з каменя хризолита.

10. Видом же всі четверо однакові, так ніби одно колесо було в другому.

11. Як ійшли вони, то йшли на чотири свої боки; ійдучи ж, вони не обертались нікуди, тілько йшли до того місця, куди повернена була голова.

12. А все їх тіло й їх спина й їх руки й їх крила й колеса кругом повні були очок, — так у всїх чотирьох коліс.

13. Колеса сї, як я чув, називано — Вихор.

14. В кожного ж із них було чотири лиця: Лице в одного — лице херувимове; лице в другого — лице чоловіче; у третього було лице левине, а в четвертого — лице орлове.

15. І знялись херувими в гору. Се були ті ж животини, що бачив я при Ховар-річцї.

16. І як ійшли херувими, то йшли й колеса коло них, і як херувими розпростирали крила, щоб ізнятись над землю, так не оддїлялись од них і колеса, а були все при них.

17. Як вони з'упинялись, то й колеса з'упинялись; а як вони здіймались угору, та й колеса здіймались; був бо в них животний дух.

18. І покинула слава Господня храмовий поріг та й стала над херувимами.

19. І замахали херувими крильми, й знялись угору перед очима в мене від землї; як вони підіймались, та й колеса коло них. І з'упинились вони коло ввіходу в восточню браму в Господньому дому, а над ними сияла слава Бога Ізраїлевого.

20. Се були сї самі животини, що я бачив при Ховар-ріцї у підніжжі Бога Ізраїлевого, й взнав я, що се були херувими.

21. У кожного — по чотири лиць, і в кожного по чотири крил, і щось наче людські руки були в їх під крильми.

22. А подобина лиць у них була та сама, яку я бачив при Ховар-ріцї, — й вид їх і самі вони. Кожний ішов навпростець перед себе.

ГОЛОВА 11.

І підняв мене дух вгору, й приніс мене до восточньої брами в дому Господньому, що стояла на схід сонця. Там, коло ввіходу в ворота стояло двайцять і пять чоловіка, й завважав я між ними народнїх князїв Езанію Азуренка й Фалтію Банеєнка.

2. І сказав він менї: Сину чоловічий! се ті люде, що в їх лихе на умі й на шкоду сьому місту дораджують.

3. Вони бо говорять: Ще не близько; будемо доми будувати; він (город) — се котел, а ми мясиво.

4. Тим же то пророкуй проти них, ой пророкуй, сину чоловічий!

5. І зійшов на мене Господень дух, і сказав до мене: Промовляй: Так говорить Господь: Що ви говорите, доме Ізрайлїв, і що в вас на душі, — се я знаю.

6. Багато положили ви трупом у сьому городї, й закидали улицї його побитими.

7. Тим же то ось як говорить Господь Бог: Ті побиті, що ви положили трупом проміж вами, — вони мясиво, а місто — казан; вас же я повиводжу з него.

8. Меча ви боїтесь, то ж я приведу на вас меча, говорить Господь Бог.

9. І повиводжу вас геть, і пооддаю вас на поталу чужоземцям, й розведу над вами суд.

10. Од меча поляжете; на Ізраїльській границї судити му вас, і тодї зрозумієте що, я — Господь.

11. Не буде він вам казаном, а ви не будете мясивом у казанї; бо на границї Ізраїльській судити му вас.

12. І зрозумієте, що я — Господь, — той, що в його заповідях ви не ходили, й його закону не певнили, а поступали по законах народів, що навкруги вас.

13. І сталося, що як я так пророкував, несподївано вмер Фалтія Банеєнко. І впав я на лице, й кликнув голосно: Ой горе, Господи Боже! невже ж бо ти хочеш вигубити останок Ізраїля?

14. І надійшло до мене слово Господнє:

15. Сину чоловічий! твоїм братам, твоїм родичам та й усьому дому Ізраїля укупі говорять осадники Ерусалимські: Далеко вони від Господа; нам оддана ця земля в посїданнє.

16. Оце ж скажи їм: Так говорить Господь Бог: Хоч я позасилав їх проміж поган та порозкидав їх по землях, то я буду їм наче малою сьвятинею в тих землях, куди вони позаходили.

17. Тим же то скажи: Так говорить Господь Бог: Я позбіраю вас ізпроміж народів і повиводжу всїх із тих земель, де ви порозсївані, та й надїлю вам ізнов землю Ізраїльську.

18. І поприходять вони туди, й повикидають звідти всї гидоти її і всю погань її.

19. І дам їм одно серце й вложу в них нового духа; й вийму з їх тїла серце камяне, а дам їм серце тїлесне,

20. Щоб ходили вони в заповідях моїх, та певнили постанови мої, і будуть вони моїм народом, а я буду їх Богом.

21. А чиє серце пристане до їх ідолів і гидот, тих учинки я оберну на голову їх, говорить Господь Бог.

22. Тодї підняли херувими крила свої, а колеса з ними, слава же Господа Бога Ізрайлевого була над ними.

23. І знялась слава Господня зпосеред міста та й з'упинилась над горою, що на востоцї од городу.

24. І підняв мене дух угору та й переніс у видиві духом Божим у Халдейську землю до вигнанників. І віднято від мене видиво, що я бачив.

25. І переповів я вигнанникам усї слова Господні, що він виявив менї.

ГОЛОВА 12.

І надійшло до мене слово Господнє, таке:

2. Сину чоловічий! ти живеш серед неслухняного дому; вони мають очі, щоб убачати, та не бачать, матюь уші, щоб чувати, та не чують; бо вони дом ворохобний.

3. Ти же, сину чоловічий, наготов собі потрібне до переносин, та й переносися серед ясного дня перед їх очима, й перенесешся перед очима в їх із твоєї осади на друге місце. Може їм одкриються очі, хоч вони дом упрямий;

4. Виноси ж твою знадобу, потрібну до мандрівки, в день перед очима в їх, сам же вийдеш перед очима в їх увечорі тим робом, як се виходять ті, що переносяться.

5. Перед очима в їх проламли собі отвір у стїнї, та й виносися тою проломиною.

6. Перед очима в їх виноси знадобу на плечах; виноси ж у потемках, закривши собі вид і не позираючи на країну; я бо поставив тебе знаком домові Ізрайлевому.

7. І вчинив я так, як менї заповідано: знадобу мою, потрібну до переносин, повиносив у день, а ввечорі пробрав собі рукою діру в стїнї, виніс

клунок у потемках та й взяв на плечі перед їх очима.

8. Уранці ж надійшло слово Господнє до мене:

9. Сину чоловічий! чи ж не буде питати тебе дом Ізраїля, той дом неслухняний: Що се ти робиш?

10. Відкажи ж їм: Так говорить Господь Бог: Се є віщба про володаря Ерусалимського й про ввесь дом Ізраїля, що там живе.

11. Скажи: Я — знамено пророче вам. Як я вчинив, так станеться з ними, — в чужину, в неволю підуть вони.

12. І володарь посеред них візьме клунок на плечі та й вийде потемки. Проломлять мур, щоб його виправити; він затулить собі вид, так що не бачити ме очима землї сієї.

13. І розложу на него сїть мою, і спіймається він у волок мій, і одведу його в Вавилон, у Халдейську землю; та він її не буде бачити, й умре там*.

14. А всїх, що навкруги його, помочників його й усе військо його, порозвіваю на всї вітри, а позад їх добуду меча.

15. І взнають, що я — Господь, як розсїю їх проміж народами й порозвіваю їх по всїх землях.

16. І збережу небагато з них од меча, голоднечі й мору, щоб вони розповідали про всї гидоти свої проміж народами, куди позаходять, і всї зрозуміли, що я, — Господь (справедливий).

17. І надійшло до мене слово Господнє:

18. Сину чоловічий! їж хлїб твій з трівогою, й воду твою пий, дрожучи й сумуючи,

19. Та говори й до люду землї: Так каже Господь Бог про Ерусалимські осадники й про землю Ізраїля: Хлїб свій їсти муть вони у смутку й воду свою пити муть у журбі, земля бо їх перестане давати врожай свій за неправедності всїх осадників своїх.

20. І городи, нинї людні, обезлюдїють, і земля зробиться пустинею, і взнаєте ви, що я — Господь.

21. І надійшло до мене слово Господнє:

22. Сину чоловічий! що се в вас, ув Ізраїль-землї за поговірка: Багато часу промине і всяке пророче видиво покажеться марним?

23. Оце ж скажи їм: Так говорить Господь Бог: Положу кінець сїй примовцї, і не буде вже тієї приговірки в Ізраїлї: проте скажи їм: Близький час і справдиться всяке видиво пророче.

24. Бо вже в дому Ізраїлевому не буде марним нїяке видїннє пророче й нї одно віщуваннє не покажеться ложним.

25. Бо се я, Господь, буду говорити й яке слово нї проречу, воно справдиться, та й не буде проволоки; таки за ваших днїв, ти доме упрямий, виречу слово, й зараз спевню його, говорить Господь Бог.

26. І надійшло до мене слово Господнє:

27. Сину чоловічий! Ось, дом Ізраїля говорить: Пророче видиво, що він бачить, станеться хиба в далекому часї; він пророкує про далекі часи.

28. Оце ж скажи їм: Так говорить Господь Бог: Не буде проволочки нї єдиному слову мойму; слово, що виповім, справдиться, говорить Господь.

ГОЛОВА 13.

І надійшло до мене слово Господнє:
2. Сину чоловічий! пророкуй проти пророків Ізраїлевих, що пророкують, і скажи тим пророкам, що пророкують (вигади) із свого серця: Почуйте слово Господнє!

3. Так говорить Господь Бог: Горе пророкам безумним, що йдуть за власним духом, а нїякого видива (од Бога) не бачили!

4. Пророки твої, Ізраїлю — мов ті лиси в норах.

5. Ви не ввіходите в проломини й не обводите муром дому Ізраїлевого, щоб стояти твердо в бою, як настане день Господень.

6. Бачать вони нїсентницю та й проголошують неправду, мовляючи: Господь сказав; а Господь їх не посилав, та ще й уводять надїєю, що слово справдиться.

7. Чи не марне ж видиво бачили ви, чи не ложне віщуваннє виповідаєте,

---

* IV. Цар. 25, 7. Ерем. 39, 7.

кажучи: Господь сказав? я ж не говорив.

8. Тим же то так говорить Господь Бог: За те, що ви говорите нїсенїтницї, й подаєте за видиво неправду, то ось я — проти вас, говорить Господь Бог.

9. І буде рука моя проти тих пророків, що нїби бачять пусте й пророкують лож; у радї народу мого вони не будуть і в спис дому Ізраїлевого не впишуть їх, та й в землю Ізраїля вони не прийдуть, а тодї зрозумієте, що я — Господь Бог.

10. За те, що вони баламутять мій люд, мовляючи: мир-безпека, а миру нема, й як той ставить стїну, вони мастять її глиною,

11. То скажи тим мастїльникам; що вона впаде. Прийде ливень, камяний гряд і вихор, та й розвалить її.

12. І ось, розпадеться стїна, й хиба тодї не скажуть вам: Де ж той тинок, що ви тинкували?

13. Тим же то ось як говорить Господь Бог: Пошлю вихра в моїй досадї, і ливне ливень у гнїву мойму, й вдарить камяний гряд в ярості моїй і все розбурить.

14. І розкидаю стїну, що ви її лїпили глиною, й повалю її на землю, що й основи буде видко, і впаде вона, та й ви з нею погинете, й взнаєте, що я — Господь.

15. І виллю досаду мою на стїну й на тих, що її лїпили, та й скажу до них: Нема стїни та й нема мастїльників її —

16. (нема) Тих пророків Ізраїлевих, що пророкували Ерусалимові та вістили йому видива спокою, коли нема спокою, говорить Господь Бог.

17. Ти ж, сину чоловічий, звернись грізно лицем твоїм проти дочок народу твого, що роблять себе пророчицями по свойму духу, й пророкуй проти них,

18. І скажи: Так говорить Господь Бог: Горе тим, що шиють чарівницькі мішки під ліктї та роблять покривала на голову кожного зросту, щоб душі ловити! Хиба ж ви, переловлюючи душі мого народу, спасете душі власні?

19. Ви безчестите мене перед народом моїм за пригорщ ячменю та за шматок хлїба, погублюючи душі, що не повинні вмірати, а обіцюючи життє душам, що не годиться їм жити, — тим, що ошукуєте нарід, що любить слухати брехнї.

20. Тим же то так говорить Господь Бог: Ось я противен вашим чарівницьким мішочкам, що ними ви приманюєте душі, щоб прилїтали, та й повириваю їх із під рук у вас, і пущу на волю ті душі, що ви ловите.

21. І пороздираю окривала ваші, та й вибавлю нарід мій з рук ваших, і не буде він здобичею в руках ваших, і взнаєте, що я — Господь.

22. За те, що ви праведникове серце оманою засмучуєте, я ж не хотів би завдавати йому смутку, й за те, що піддержуєте безбожного руки, щоб не навернувся від ледачої дороги своєї, та не вберіг душі своєї, —

23. За те нїякої вже нїсенїтницї не будете видїти та й не діждете віщувати, й я вибавлю нарід мій із рук ваших, та й взнаєте, що я — Господь.

ГОЛОВА 14.

Прийшли ж до мене кілька громадських мужів Ізраїлевих та й посїдали передо мною.

2. І надійшло до мене слово Господнє:

3. Сину чоловічий! сї мужі допустили до свого серця ідоли та й поставили перед себе спотичку до безбожностї; чи ж можу я, запитаний, їм відповідати?

4. Тим же то розмовляй із ними й скажи їм: Так говорить Господь Бог: Як хто з дому Ізраїлевого, що допустив до свого серця ідоли свої та й поставив перед себе спотичку до безбожностї, прийшов до пророка, то чи ж можна менї, Господеві, відповідати такому, занечищеному ідолами?

5. Нехай дом Ізраїля зрозуміє серцем, що всї вони зробились менї чуженицями через ідоли свої,

6. Тим же то скажи домові Ізраїлевому: Так говорить Господь Бог: Навернїтесь і покиньте боввани свої і одвернїте лице своє від усїх гидот ваших.

7. Бо коли хто з дому Ізраїлевого

й з чужениць, що пробувають між Ізраїлем, одцурається мене, а допустить ідоли свої в серце своє, та й поставить перед себе спотичку до безбожності, і прийде до пророка, щоб через його у мене поспитати, так чи дам же я, Господь, йому відповідь від себе?

8. Ні, я оберну гнівне лице моє против такого й зроблю з його знамено й приповість і викореню його зпроміж народу мого, щоб зрозуміли ви, що я — Господь.

9. Коли б же пророк дав підойти себе й дав такий відказ, неначе бо то я, Господь, навчив його, сього пророка, то я простру проти його руку та й викореню його зпроміж люду мого, Ізраїля.

10. І візьмуть обидва вони на себе вину за гріх свій: Яка провина на питаючому, така вина й на пророкові,

11. Щоб дом Ізраїля невідхилявся вже більш од мене, та щоб не поганились усякими своїми беззаконствами, а щоб були моїм народом, а я їх Богом, — говорить Господь.

12. І надійшло до мене слово Господнє:

13. Сину чоловічий! коли яка країна согрішить проти мене, зломивши віру менї й відступивши від мене, і я простягнув проти неї руку мою та й зломив підпору-хлїбну, та послав на неї голоднечу та й почав губити в неї людей і скотину,

14. І коли б ізнайшлось у їй сих троє мужів: Ной, Даниїл та Йов, то вони спасли би своєю праведностю тілько самих себе, говорить Господь Бог.

15. Або коли б я наслав дике зьвірре на сю країну й воно б її обезлюдило, так що вона зробилась би такою пусткою, що ніхто б не переходив через неї через зьвірре,

16. То сї три мужі, в неї, — так певно, як я живу, говорить Господь, — не врятували б нї своїх синів, анї дочок, тілько вони самі спаслись би.

17. Або, коли б я послав меча на ту країну та й приказав: Перейди, мечу, по країнї, та й почав вигублювати в неї людей і скотину,

18. То сї три мужі, як би були там, — так певно, як я живу, говорить Господь, — не врятували б нї синів своїх, анї дочок, тілько спаслись би самі одні.

19. Або коли б я послав на ту землю морову пошесть, і вилив на її досаду мою аж до проливу крови, вигубивши на їй і людей і скотину,

20. То Ной, Даниїл і Йов, як би вони там були, — так певно, як я живу, говорить Господь, — не врятували б нї синів, анї дочок, тілько спасли б власні душі праведностю своєю.

21. Тілько, — так говорить Господь Бог: — як я пошлю мої найстрашнїйші кари — меч, голоднечу, люте зьвірре й морову заразу — на Ерусалим, щоб у йому вигублювати людей і скотину,

22. Так усе таки зістанеться там останок, сини й дочки, живими, що їх опісля виведуть ізвідти: отсї прийдуть до вас, а ви бачити мете поступки їх і вчинки їх, та й утішитесь тою недолею, що я навів на Ерусалим і усім тим, що я послав на його.

23. Так, вони втішать вас, коли побачите їх поступки й учинки, й спізнаєте, що все, що я вчинив, не за дармо вчинив, говорить Господь Бог.

ГОЛОВА 15.

І надійшло слово Господнє до мене:

2. Сину чоловічий! чим деревина виноградня* лучша над усякі инші дерева, або галузки лози виноградньої — над деревами в лїсї?

3. Чи беруть із неї полїнце на який знадібок? чи беруть її хоч на колочок, щоб на йому яку річ повісити?

4. Нї, її кидають на пожир огневі, і як ізожре огонь обидва кінції її, та й обгорить середина її, чи ж годиться вона ще тоді на який виріб?

5. Ба, як вона ще ціла була, то й тоді не здалась би була нї на який знадібок, на який же виріб здасться вона, як огонь пожер її і вона обгоріла?

6. Тим же то говорить Господь Бог: Як деревину з виноградньої лози подав я на пожир огневі, так само подам йому й осадників Ерусалимських.

---

* Ерем. 2, 21.

7. І поверну лице моє проти них; вони вийдуть із одного огню, а пожере їх другий огонь, і взнаєте, що я — Господь, як оберну проти них лице моє.
8. І зроблю сю країну пустинею за те, що спроневірилась, говорить Господь.

ГОЛОВА 16.

І надійшло до мене слово Господнє:
2. Сину чоловічий! вияви Ерусалимові гидоту його
3. Та й промов: Так говорить Господь Бог дочці Ерусалимській: Корінь твій і кодло твоє — із землї Канаанської; батько твій — Аморій, а мати Гетійка.
4. При народинах твоїх, того дня, як ти родилась, нї пупка тобі не обрізано, нї водою тебе не облито, нї сіллю не натерто анї в пеленки не повито.
5. Нїчиє око тебе не пожалувало, щоб із милосердя хоч одно що з сього тобі зробити; нї, тебе викинуто в поле, — так мало цїновано душу твою того дня, як народилась єси.
6. І йшов я мимо тебе й побачив, тебе покинуту під ноги в крові твоїй, та й сказав тобі: Хоч ти й в крові — жий! Так, я сказав тобі: Живи в твоїй крові!
7. І наплодив я тебе безліч, як того зілля в полї; й виросла єси й зробилась велика й дойшла до принадної вроди; позаокруглювались груди в тебе, та й волос виріс густо; тілько ж була ти нага й невкрита.
8. І переходив я попри тебе й побачив тебе, й видко було, що прийшла твоя пора любови. І накинув я полу одежі моєї на тебе, й прикрив наготу твою, й звязав себе з тобою присягою, говорить Господь Бог, та й стала ти моєю.
9. І викупав я тебе в водї, обмив із тебе кров та й намастив тебе олією.
10. І вдїг тебе в квітчасту одїж, й обув тебе в сафіянову обув, підперезав тебе висоном і обгорнув тебе шовками.
11. Окрасив тебе приборами: надїв тобі на руки запинки, а на шию намисто,
12. Почепив тобі каблучку до носа й сережки до ушей, та й надїв тобі пишний вінець на голову.
13. І красувалась ти в золотї й сріблї, а твоя одїж була — висон, шовк та взорчаста тканина; а годувалась ти пшеничною мукою та медом, і зробилас прегарною, та й доступила царської величності.
14. І пронеслась твоя слава між народи через уроду твою; була бо ти звершена в тих пишних прикрасах, що я вложив на тебе, говорить Господь.
15. Ти ж, горда на свою вроду та на велику славу твою, стала блудувати, й щедрила, блудуючи, кожного прохожого, оддаючись йому.
16. І вживала квітчастої одежі твоєї, щоб прибирати свої висоти та й блудувала на них так, як не бувало й не буде.
17. І взяла єси прикраси твої з мого золота й мого срібла, що я понадаровував тобі, та й поробила собі мужеські подобини з них і блудувала з ними.
18. І брала єси квітковане платтє твоє, та й з'одягала їх ним, і покладала перед ними кадило моє й оливу мою,
19. Та й хлїб мій, що я давав тобі, пшеничне борошно, олїю й мід, що ними я годував тебе, — те все покладала ти перед ними в любі пахощі їм; таке то коїлось! — говорить Господь Бог.
20. І брала єси твої сини й дочки твої, що роджала єси менї, та й приносила їм у жертву, — нїби ще не досить було тобі блудування твого.
21. Та ще й так жертвувала їм твої дїти, що проводила їх крізь огонь.
22. І при всїх гидотах твоїх та блудодійствах твоїх ти й не згадала про часи молодощів твоїх, як була нага й невкрита та покинута на потоптаннє в крові твоїй.
23. А до всього ледарства твого — о, горе, горе тобі! — говорить Господь Бог, —
24. Понабудовувала собі будинки про блудуваннє, построїла хижі на всякому майданї;
25. Та на кожному шляховому роздорожжі споруджувала собі висоти, соромила вроду твою, і розкладала

ноги твої кожному прохожому, й не
знала годї в блудуванні твойму.
26. Блудувала еси з Египтїями, су-
сїдьми твоїми, довгорослими, й мно-
жила без кінця блудодїйства твої, до-
водючи мене до гніву.
27. Тим же то простяг я руку мою
проти тебе та й поменшив призначе-
не тобі на прожиток, та й оддав тебе
на самоволю ненавидниць твоїх, до-
чок Филистійських, що й самі сором-
ляться розпустної дороги твоєї.
28. І блудувала еси з Ассирийцями,
та й не наситилась, розпустувала з
ними, та й не вгоноблялась.
29. І додавала нову розпусту в землї
Канаанській з крамарями Халдеями,
та й тим іще не вдовольнилась.
30. Яке ж утомлене мало бути сер-
це в тебе, говорить Господь Бог, як
ти все те коїла, як та непринуздана
блудниця!
31. Коли будувала собі розпустничі
хижі на кожному роздоріжжі й ста-
вила підвисшення на кожному май-
данї, була ти не звичайною блудни-
цею, — бо ти не приймала блудничої
плати, —
32. Але була перелюбною жінкою,
що замість свого мужа, приймала чу-
жих.
33. Усїм блудницям платять; ти ж
сама давала гостинцї полюбовникам
твоїм, і підкупувала, щоб вони звід-
усюди приходили до тебе на блудодїй-
ство.
34. Ти в твоїй розпустї поводилась
в супереч усїм жінкам, бо не тебе
шукали, а ти сама платила, тобі ж
плати не давано.
35. Тим же то послухай, блуднице,
слова Господнього!
36. Так говорить Господь Бог: За
те, що ти розкидала гроші свої, і в
розпустї твоїй відкривалась нагота
твоя перед полюбовниками твоїми, та
перед усїма гидкими ідолами твоїми, й
що оддавала їм кров дїтей твоїх, —
37. За се я позбіраю всїх полюбов-
ників твоїх, що з ними ти розпусту-
вала й їх любила, — вкупі з тими,
що їх ненавиділа еси, — зберу їх звід-
усїль, і розкрию перед ними наготу
твою і взрять вони ввесь сором твій.
38. І судити му тебе судом на зрад-
ливих жінок і кроворозливниць, і на-
веду на тебе криваву кару лютої рев-
ности;
39. І подам тебе їм на поталу, й по-
розбурюють вони розпустничі хижі
твої й підвисшення твої, і зорвуть із
тебе одїж твою, й заберуть прикраси
твої, та й покинуть тебе нагою й не-
вкритою.
40. І скличуть проти тебе громаду
та й побють тебе камінням, й пору-
бають тебе мечами своїми.
41. І пустять на пожар будинки твої,
й зроблять суд над тобою в очах мно-
гих жінок; і положу конець блуду-
ванню твойму й не будеш уже дава-
ти дарунків.
42. І зжену на тобі досаду мою, й
відступить від тебе пересердє моє, й
втихомирюсь і більш не буду люту-
вати.
43. За се, що не спогадала еси про
часи молодощів твоїх і роздосадувала
мене всїма тими вчинками, — оберну
я поступки твої на твою голову,
говорить Господь Бог, щоб не чини-
ла вже гріха після всїх гидот твоїх.
44. Ось, кожен, хто приповістями
говорить, може сказати про тебе: Яка
мати, така й доня.
45. Ти — дочка, вдалась у матір
твою, що покинула чоловіка свого й
дїтей своїх; ти — сестра сестер твоїх,
що покинули чоловіків своїх і дїток
своїх. Мати ваша Гетійка, а батько
ваш — Аморій.
46. Старша ж сестра твоя — се Са-
мария з дочками своїми, що живе на
ліво від тебе, а менша сестра твоя,
що живе на право од тебе, — се Со-
дома з її дочками.
47. Та ти й не по їх дорогах ходила
й не їх гидоти коїла; того було в те-
бе ще мало: ти витворяла ще гірше
ніж вони в усїх путях твоїх.
48. Так певно, як я живу, говорить
Господь Бог: сестра твоя Содома з її
дочками не чинила такого, як ти з
твоїми дочками чинила.
49. Ось, у чому була беззаконна Со-
дома, сестра твоя, з її дочками: в гор-
динї, в немірности й в дармованнї, та
й ще, що вона бідолашньому й зли-
денньому помічної руки не подавала.
50. Вони розгордїли й чинили гидо-

ти передо мною, а я побачивши се,
відкинув їх.
51. Самария ж не нагрішила й по-
ловини того, що ти; ти переважила
їх у гидотах твоїх; у прирівнанні до
твоїх мерзот показались ті сестри
твої праведнїйшими за тебе.
52. Неси ж соромоту твою й ти, що
ганила сестер твоїх; ти бо переважи-
ла їх гидотами твоїми, й мерзотами
твоїми, які ти творила, оправдила
єси їх.
53. Та я відкличу полонь їх, завер-
ну полонених потомків Содоми й до-
чок її, та полонених Самариї й дочок
її, а з ними й твоїх полонених.
54. Щоб ти несла сором твій і сти-
дилась усього того, що коїла, й потї-
шила їх.
55. І сестри твої, Содома з дочками
своїми, вернуться до свого першого
стану, й Самария й дочки її вернуть-
ся до свого першого стану, а вкінцї
й ти та й дочки твої вернетесь до ва-
шого першого стану.
56. Про сестру твою Содому, не бу-
ло й згадки в устах твоїх за часів
гордощів твоїх,
57. Аж доки ледарство твоє не вия-
вилось, а ти з того часу попала в
погорду в дочок Сирийських і всїх
округи їх, дочок Филистійських, що
зневажливо глядїли на тебе з усїх
боків.
58. Так, за ледарство твоє та за ги-
доти твої ти приймаєш кару, гово-
рить Господь Бог.
59. Так бо говорить Господь Бог:
Вчиню з тобою так, як ти чинила,
зневаживши присягу й зірвавши вмо-
ву зо мною.
60. Та я спогадаю про мій завіт із
тобою за часів молодощів твоїх, та й
відновлю завіт віковічний з тобою.
61. І спогадаєш про блудні дороги
твої та й засоромишся, як почнеш
приймати до себе сестер твоїх, стар-
ших і менших від тебе, та коли я да-
вати му їх тобі за дочки, — та не з
давньої вмови твоєї (зо мною).
62. І поновлю вмову мою з тобою, й
взнаєш, що я — Господь,
63. Щоб ти згадала про все й соро-
милась, та не посьміла з великого
стиду й уст отворити, як я все давне
прощу тобі, що ти творила, говорить
Господь Бог.

ГОЛОВА 17.

I надійшло до мене слово Господнє:
2. Сину чоловічий! загадай загад-
ку та скажи приклад домові Ізрайле-
вому.
3. А промов: Так говорить Господь
Бог: Величезний орел з великими
крильми й довгенезними махалами,
з повним пестрим піррєм злетів на
Ливан-гору та й зняв із кедра вер-
шок.
4. Відрізав один ізміж його зразків
та й переніс у крамарську землю, й
всадив його там у купецькому містї;
5. Так само взяв насїння з тієї землї
та й посадив у землю плодющу; над
великою водою посадив його, наче
ивину.
6. І виросло воно та й зробилось ви-
ноградиною, широкою, низького росту,
похилою 'д землї, так що віттє її по-
вилось ізнов по їй, а корінне зоста-
валось під нею; та й як зробилось во-
но виноградиною, так пустило парост-
ки й розкинулось віттєм.
7. Був же ще другий орел з величез-
ними крильми й розкішним пірреєм, і
ось, та виноградина погнала корінне
своє до його й простягнула до його
віттє своє, щоб він підливав її із бо-
розд грядок своїх,
8. Хоч вона посаджена була на до-
брому полї, над великою водою, так
що могла й без того розпускати віттє
й приносити плід і зробитись вино-
градиною роскішною.
9. Тим же то скажи: Так говорить
Господь Бог: Чи з сього буде користь?
Чи не повиривають її корїння, чи не
позривають її плоду, так що її па-
гонцї посохнуть? Так, все молоде віт-
тє її, що відросло в неї, посохне. Та
ще й не з великою силою й не з многи-
ми людьми вирвуть її з корїннєм.
10. І ось, хоч її посаджено, та чи
буде з того користь? чи не всохне во-
на, скоро тїлько подує на неї східний
вітер? ой певно, всохне на тїй самій
грядцї, де вона виросла.
11. І надійшло до мене Господнє сло-
во:
12. Скажи сьому ворохобному дому:

Чи не догадуєтесь, що воно значить? — Скажи: ось, іде царь Вавилонський на Ерусалим, і возьме його царя й князів його та й одведе їх до себе в Вавилон*.

13. І возьме другого з царського роду та й зложить із ним умову, і звяже його клятьбою й забере можних у тій країні з собою,

14. Щоб царство було принизене, та й не пійшло вже вгору знов; щоб воно додержувало вмову й стояло в ній твердо.

15. Той же зрадив його, пославши посли в Египет, щоб дано йому коней й багацько війська. Чи вийде йому се на добро? Чи вибавить себе той, що таке вдіяв?

16. Так певно, як я живу, говорить Господь Бог, у столиці того царя, що настановив його царем, а котрому він криво присягав, і поламав свою з ним умову, в него в Вавилоні він умре.

17. Фараон же нічого не вдіє проти великої потуги й многолічного люду в тій війні, як насиплють вал і побудують башти, щоб вигубити многі душі.

18. Він змаловажив клятьбу, поламав умову, й дав свою руку другому; вчинивши все те, він не спасе себе.

19. Тим же то ось так говорить Господь Бог: Так певно, як я живу, присягу мою, що він змаловажив, і вмову в імя моє, що він поламав, оберну на його голову.

20. І закину на його невід мій, і вловиться він у сіть мою, та й одведу його в Вавилон, і буду там судитись із ним за його віроломність проти мене.

21. А всі втікачі з усіх полків його поляжуть од меча; которі ж зостануться, тих порозвіваю на всі вітри, щоб ви зрозуміли, що се я, — Господь, сказав те.

22. Так говорить Господь Бог: Я возьму із верховіття високого кедра та й посаджу, — з найвисших його паростків відотну ніжний пагончик та й посаджу на високій і величній горі.

23. На вершку гори Ізрайлевої посаджу його; й пустить він віттє, і вродить овощі, й виросте він у величного кедра, й жити ме в тіні його всяке птаство.

24. І всі польові дерева побачать, що я, Господь, високі дерева понижую, а низьке дерево підвисшую; зелене дерево висушую, а сухе дерево чиню цьвітучим. Я, Господь, сказав так, і так учиню.

ГОЛОВА 18.

І надійшло до мене слово Господнє:

2. Чого ви в землі Ізраїльській повторяєте все оцю приповідку та говорите: Батьки їли кислі грони, а в дітей на зубах оскома?

3. Так певно, як я живу, говорить Господь Бог, не будуть уже більш тої приповідки в Ізраїлі повторяти.

4. Ось бо, всі душі — мої, чи душа батькова чи душа синова, — мої вони. Котора душа провинить, тота й умре.

5. Хто праведен і творить суд і справедливість,

6. На горах жертівнього мясива не їсть і очей до ідолів у дому Ізрайлевому не зводить, жени свого ближнього не поганить та й до своєї жінки в часі її нечистоти не пригортається;

7. Нікого не тіснить; застав свойму довжникові вертає; ніякого насилування не чинить; свого хліба голодному подає й нагого одіжжю вкриває;

8. На лихву не позичає й приросту не бере; від дедарства руку свою далеко держить і в справах між чоловіком а чоловіком суд справедливий вирікає;

9. Хто ходить у заповідях моїх і постанов моїх щиро додержує, — той прав, і певно буде жити, говорить Господь Бог.

10. Як же появить сина розбишаку, що проливає кров і чинить се або те,

11. Чого батько не чинив: їсть мясиво жертівне на горах і жену свою ближнього поганить;

12. Нуждаря і вбогого тіснить; насилу видирає; заставу не вертає й зводить очі до ідолів; коїть гидоти;

13. Позичає на лихву й бере приріст, — чи ж такому жити? Ні, він не буде жити. Хто всі ці мерзоти коїть,

———

* IV. Цар. 24, 10.

такому напевно буде за кару смерть; кров його на йому буде.

14. Коли ж хто появить сина, й син бачить всї переступи батькові, сам же їх не чинить,

15. На горах жертовного не їсть, до ідолів, що в Ізраїлї, не знімає очей своїх; жени ближнього свого не поганить;

16. Другого не тїснить, заставу не бере й насилу не видирає; подає голодному хлїба свого й вкриває нагого одїжжю;

17. Держить руку свою далеко від кривди, не бере лихви й користї; певнить мої прикази та й ходить дорогою заповідей моїх, — такий не вмре за батьківські провини; нї, він буде жити.

18. Батько ж його, за те що безсердечно тїснив, рабував брата свого, та чинив усяке лихо посеред земляків своїх, — він мусить умерти за свою провину.

19. Ви скажете: Чом же не переносить син кари за провини батькові? Тим, що син поступає по закону й по правдї, усї мої заповідання певнить і їх додержує, — тим він і жити ме.

20. Та душа, що грішить, та й вмерти мусить. Син за вину батькову не буде одвічати, а батько не буде двигати вини синової. Праведність праведного зостанеться на йому, та й безбожність безбожного на йому буде.

21. Ба й безбожник, як одвернеться од усїх гріхів своїх, які творив, і буде певнити всї мої постанови, й усе чинити по закону й по справедливостї, буде жити, не вмре.

22. Усї проступки його, що їх коїв, не будуть пригадуватись йому; по своїй праведностї, що буде чинити, він жити буде.

23. Хиба ж менї безбожникова смерть люба, говорить Господь, — а не те, щоб він вернувся з дороги своєї та й жив?

24. Коли ж би праведник одступив од своєї праведностї і жив неправедно, та коїв усї ті гидоти, що беззаконник творить, то — чи ж йому жити? Нї, не спогадаються йому всї його праведні вчинки, що він чинив, а за беззаконство своє, що його творить, і за гріхи свої, якими грішить, мусить він умерти.

25. Коли ж скажете: Несправедлива путь Господня, — то послухай, ти, доме Ізраїля! Чи то ж моя путь несправедлива? Чи скорше не ваші дороги неправедні?

26. Та ж коли праведник відступає од своєї праведностї і творить ледарство, то він умерає за свою неправедність, що вчинив.

27. Коли ж безбожник навертаєть-ся од безбожностї своєї, що її коїв, та чинить суд і правду, то він навертає свою душу до життя.

28. Він нарозумився і відвернувсь од усїх своїх ледачих учинків; тим і зостанеться живим, не вмре.

29. Та й ще сьміє дом Ізраїля говорити: Не по правдї чинить Господь! Чи справдї ж бо мої путї несправедливі? чи ж то не ваші дороги иеправедні?

30. Тим же то я й судити му вас, доме Ізраїля, після доріг ваших, говорить Господь Бог; покайтеся ж і відвернїтеся від усїх проступків ваших, щоб безбожність не була вам спотичкою.

31. Повідкидайте від себе всї гріхи ваші, якими ви грішили, й сотворіте собі нове серце й дух новий; а тодї чого ж би вам умірати, доме Ізраїля?

32. Менї бо не люба смерть того, хто мусить умерти, говорить Господь Бог; обернїтеся ж і жийте!

ГОЛОВА 19.

Ти ж заплач над князями Ізрайлевими,

2. Та й кажи: Що за левиця була в тебе мати! Між левами розлягалась, левчуків пестила.

3. І згодувала одного зміж левчуків своїх, і став він левом, і навчивсь ловити здобич, та й пожерав людей.

4. І прочули се народи та й спіймали його в яму, й в кайданах одвели в Египецьку землю.

5. І, пождавши, побачила, що марна визволу надія, і взяла другого з левчуків своїх, та й зростила левом.

6. І, ставши великим левом, почав він ходити поміж левами й навчивсь ловити здобич, людей пожерати.

7. І опоганював вдовиці, й міста пустошив; і обезлюділа земля та й усі осади її від реву його.

8. Тоді встали на його народи із земель примежних та й розкинули на його сїті свої і спіймали в яму.

9. І посадили його в клїтку й одвели в ланцюгах до царя Вавилонського; заперли в темниці, щоб не чути вже було реву його в Ізраїлї по горах.

10. Мати твоя була, наче та виноградина, насаджена понад водою; була вроджайна, повна віття, від достатку води.

11. І виростали в неї прути кріпкі, хоч би й на скипетри володарів; і виросла вона високо й віттясто, та й виднїла далеко в гущині пагонців своїх.

12. Но в гніву (Божому) вирвано її з коріннєм, і кинуто на землю, а вітер від сходу висушив плід її; повиривані, повсихали кріпкі пагонці її; огонь пожер їх.

13. А тепер її в пустиню пересадили, в суху, безводню землю.

14. І вийшов огонь із пня галуззя її, пожер грони її, та й не зосталось у неї прутів кріпких на жезла царські. Оце та жалібна пісня, — вона й полишиться нею на плач.

ГОЛОВА 20.

Сьомого року, в пятому місяці, в десятий день місяця, з'явились у мене мужі громадські Ізраїлські, поспитати Господа, та й посїдали передо мною.

2. І надійшло до мене слово Господнє, таке:

3. Сину чоловічий! промов до громадських мужів Ізрайлевих і скажи їм: Так говорить Господь Бог: Ви прийшли питати мене? Так вірно, як я живу, не дам вам відповіді, говорить Господь Бог.

4. Коли ж хочеш їх судити, коли хочеш їх судити, сину чоловічий, так обяви їм гидоти батьків їх та й скажи:

5. Так говорить Господь Бог: Того часу, як вибрав я Ізраїля, зняв я руку мою, кленучись перед потомками дому Якового, й обявив їм себе в Египтї, і зняв руку мою й сказав їм: **Я** — Господь, Бог ваш!

6. Того ж часу зняв я так само руку мою та й заклявся, що виведу їх із Египту в землю, що вигледїв про них, — в землю, текущу молоком та медом, красу між усіма землями,

7. Та й сказав їм: Повідкидайте кожен гидоти від очей ваших і не поганьтесь ідолами Египецькими: **Я** — Господь, Бог ваш!

8. Та вони встали проти мене, й не схотїли слухати мене; нїхто не відкинув гидот від очей своїх анї віддурався ідолів Египецьких. І сказав я собі: Вилию на них досаду мою, вичерпаю на них гнів мій посеред землї Египецької.

9. Та вчинив я опісля інакше, а то через імя моє, щоб не подати його в неславу перед народами, між котрими вони пробували, та що перед їх очима я себе явив їм, хотячи вивести їх із землї Египецької.

10. І вивів я їх із Египту та й привів у пустиню,

11. І дав їм заповідї мої, й обявив їм постанови мої, щоб чоловік, додержуючи їх, жив через них.

12. Я дав їм також суботи мої, щоб були знаменом міжо мною а ними, та щоб знали вони, що я — Господь, котрий їх осьвящує.

13. Та дом Ізраїля став опір проти мене в пустинї: вони не ходили в заповідях моїх і відкинули постанови мої, котрі виконуючи, чоловік жив би через них, та й суботи мої вони зневажали; і знов я був намірився вилити на них досаду мою в пустинї і їх вигубити.

14. Та й знов учинив я задля імені мого, щоб не подати його в зневагу в народів, що перед їх очима я їх вивів.

15. Тим то зняв я руку мою проти них у пустинї та й заприсяг, що не приведу їх у землю, що призначив їм, — у землю, текущу молоком і медом, красу між усіма землями, —

16. За те, що вони відкинули постанови мої й не ходили в заповідях моїх та зневажали суботи мої, бо серце їх тягло за ідолами їх.

17. Та моє око зжалувалось над ни-

ми, та й я не вигубив їх до нащаду
в пустині.
18. І говорив я до їх синів у пусти-
ні: Не ходіте слїдом отцїв ваших і не
заховуйте встанов їх та не погань-
тесь ідолами їх.
19. Я бо — Господь, Бог ваш: хо-
дїть у моїх заповідях і мої постано-
ви заховуйте та певніте.
20. І держіте суботи мої сьвято, щоб
вони були прикметою міжо мною й
вами, та й тямте собі, що я — Го-
сподь, Бог ваш.
21. Та бо й сини стали опір проти
мене: в заповідях моїх вони не ходи-
ли й постанов моїх не перестерігали;
не виповняли того, що, виповнячи,
міг би чоловік жити, та й зневажали
суботи мої. Тим то сказав я собі: із-
жену на них гнів мій, вичерпаю на
них досаду мою в пустині.
22. Та й знов з'упинив я руку мою,
а вчинив се задля імені мого, щоб не
подати його в зневагу в народів, що
перед очима в них я їх вивів.
23. Та все ж таки підняв я у пустині
руку мою й заклявся, що розпорошу
їх проміж народами й порозсїваю по
землях.
24. За те, що вони моїх постанов
не певнили й мої заповіді відкинули;
мої суботи зневажали та поривали
очі на ідоли батьків своїх.
25. От і дав я їм волю, виповняти
встанови недобрі та такі звичаї, що
через них не могли оставатись жи-
вими;
26. І дозволив їм опоганювати себе
жертвами та переводити через огонь
всякий первоплід утроби, щоб їх ви-
гублювати (їх власними руками), та
щоб опісля спізнали, що я — Господь.
27. Тим же то, сину чоловічий, го-
вори домові Ізрайлевому й скажи їм:
Так говорить Господь: От іще чим
зневажали мене ваші батьки, спро-
невірюючись менї:
28. Ось, я привів їх у землю, що під
присягою обіцяв їм надїлити, підняв-
ши руку мою, а вони, де побачали
високий горб і гілясте дерево, почали
заколювати там жертви свої й скла-
дали туди противні менї приноси свої
та пахущі кадила свої та жертви
ливні.
29. І говорив я до них: Що се за
якась висота, куди ви ходите? Тим
і досї зветься вона Бама.
30. Тим же то скажи дому Ізрайле-
вому: Так говорить Господь Бог: Чи
не поганите ж ви себе робом бать-
ківським і не блудуєте в гидотах їх?
31. Так, приносом жертівних ваших
дарів і тим, що дїти ваші переводите
через огонь, поганите ви себе всїма
ідолами вашими по сей день, — та й
ви хочете ще питати в мене, доме Із-
раїля?
32. А те, що в вас на думцї, певно
нїколи не станеться. Ви бо мовляєте:
ми будемо, як погани, як отті племе-
на чужоземні, кланятись перед дере-
вом та каменем.
33. Так певно, як я жию, говорить
Господь Бог, царювати му над вами
рукою потужною, правицею простяг-
нутою і виливом на вас досади моєї.
34. І повиводжу вас ізпроміж наро-
дів, із земель, де вас порозсївано, й
позбіраю вас рукою потужною й пра-
вицею простягнутою, й виливаючи на
вас досаду,
35. І приведу вас у пустиню наро-
дів, та й судити мусь там із вами ли-
цем до лиця;
36. Як судивсь я у Египецькій пу-
стині з вашими батьками, так судити
мусь і з вами, говорить Господь Бог.
37. І приведу вас під жезло моє та
й уведу вас ув окови права мого.
38. І повилучую зміж вас ворохобни-
ків і непокірних менї; повиводжу їх
із землї пробування їх, та в землю
Ізрайлеву вони не ввійдуть; і взна-
єте, що я — Господь.
39. А ви, доме Ізрайлів, говорить
Господь Бог, ійдіть собі та й кадіть,
кожен ідолам своїм, і служіть їм, ко-
ли мене слухати не хочете, — але
перестаньте вже сквернити імя моє,
приносячи жертви менї та й бовва-
нам вашим.
40. Бо на сьвятій горі моїй, на гір-
ній висотї Ізраїльській, говорить Го-
сподь, — он-де менї служити ме
ввесь дом Ізраїля — ввесь, скілько
його на землї; там я буду ласкаво
приймати їх, і там жадати му при-
носів ваших, і первоплодів ваших із
усякими сьвятими дарами вашими.

41. Неначе любі пахощі кадильні, приймати му у вас милостиво, як повиводжу вас ізпроміж народів і позбіраю вас із чужих земель, куди ви порозсївані, й буду вами сьвято шанований перед очима народів.

42. І взнаєте, що я — Господь, як приведу вас ув Ізраїль-землю, у ту землю, що, піднявши руку, клявся наділити батькам вашим.

43. І будете там спогадувати про путї ваші й про всї вчинки ваші, якими поганили себе, й гидувати мете самі собою задля всїх злочинів ваших, які ви творили.

44. І зрозумієте, що я —Господь, як чинити му з вами ради імені мого, а не після ледачих доріг ваших і мерзенних учинків ваших, ти, доме Ізраїля, говорить Господь Бог.

45. І надійшло до мене слово Господнє:

46. Сину чоловічий! оберни лице на дорогу к' полудню й промов слово проти полудня, і виречи пророцтво проти лїса полуденнього степу.

47. І скажи до полуденнього гаю: Слухай слова Господнього: Так говорить Господь Бог: Ось, я запалю в тобі огонь, що пожере в тобі всяке зелене дерево й усяке дерево сухе. Не погасне палаюче поломє й погорить у йому все від полудня та й до півночі.

48. І всяке тїло вбачати ме, що я, Господь, запалив його, і він не погасне.

49. І кликнув я: Ой Господи Боже! вони ж і так мовляють про мене: Чи ж не в приповістях сей говорить?

ГОЛОВА 21.

І надійшло до мене слово Господнє:

2. Сину чоловічий! повернись лицем проти Ерусалиму й проповідуй проти сьвятинь, й пророкуй проти землї Ізраїльскої

3. І скажи землї Ізраїльскій: Так говорить Господь Бог: Ось, я — на тебе, й добуду меча мого з піхви та й повигублюю в тебе праведного й безбожного.

4. На те, щоб вигубити в тебе й праведного й безбожного, вдарить меч мій із піхви проти всякого тїла від полудня та й до півночі.

5. І зрозуміє всяке тїло, що то я, Господь, добув із піхви меча мого й він уже туди не вернеться.

6. Ти ж, сину чоловічий, стогни, наче б кості в крижах твоїх ломались, стогни гірко перед їх очима.

7. І як питати муть у тебе: Чого стогнеш? скажи: від того, що чую, — і заниє всяке серце, й усї руки поопускаються, й струхлїє всяка душа, й усї колїна, наче вода, задрожать. Ось, воно прийде й справдиться, говорить Господь Бог.

8. І надійшло до мене Господнє слово:

9. Сину чоловічий! пророкуй і скажи: Так говорить Господь Бог — скажи: Меч, меч — нагострений і вичищений!

10. Вигострений, щоб багато стинати; вичищений, щоб блищав, наче блискавиця. Хиба нам радуватись, що мечу сина мого всяке дерево нї-за-що?

11. Я дав його вичистити, щоб узяти в руку; вже вигострений той меч і вичищений, щоб віддати його в руку вбиваючому.

12. Стогни й голоси, сину чоловічий, бо він ійде проти мого люду, проти всїх князїв Ізрайлевих. Подано їх під меч вкупі з моїм людом; тим то ударься об поли руками.

13. Бо він уже витрїбуваний. Йому нї-за-що й жезло; воно не устоїть, говорить Господь Бог.

14. Ти ж, сину чоловічий, пророкуй і сплесни руками; меч той подвоїться й потроїться; се меч на тих, що мають погинути, на побиваннє великого, він доберється в середину осад їх.

15. Щоб серця струхлїли, та й щоб полягло як найбільше, то я поуставляю у кожних воротях грізного меча. Ой горе! він блищить блискавкою, — вигострений до бою.

16. Рубай-сїчи праворуч, побивай лїворуч, усюди, куди сягоне лезво твоє!

17. І сам я плескати му руками й угашу досаду мою; я, Господь, сказав се.

18. І надійшло Господнє слово до мене:

19. Ти ж, сину чоловічий, начеркни

собі два шляхи, якими має йти меч
царя Вавилонського. Із однієї землї
мають оба виходити. І начеркни шля-
хову ручку при починї шляху, що
веде в міста.
20. Начеркни шлях, яким ійти ме-
чеві на Раву Аммонїйську й в Ю-
дею, в утверджений Ерусалим, —
21. Бо царь Вавилонський стоїть на
роздрожжі при починї двох шляхів,
а щоб угадати, перемішує (в сагайда-
ці) стріли, питає в терафима, зазирає
в печінку.
22. По правій руцї в його жереб,
що ворожить: у Ерусалим, щоб там
поставити тарани, отворити уста до
боєвих криків, взивати голосно до
побою, поставити тарани проти бра-
ми, насипати вал, побудувати обля-
гові башти.
23. Сеся ворожба буде видаватись
ув очах їх пустою; та позаяк вони
поклялись були, то він пригадав про
їх віроломність, і постановив його
здобути.
24. Тим то ось як говорить Господь
Бог: Позаяк ви самі пригадуєте без-
законства ваші, чините явними про-
ступки ваші, і всїми вчинками ва-
шими гріхи свої ни вид виставляєте
й усе те самі пригадуєте, то й мусите
попастись у ворожі руки.
25. Ти ж, негідний, безбожний кня-
зю Ізрайлїв, що на тебе прийшов день
твій, і твоїй безбожності настав ко-
нець, —
26. Так горовить Господь Бог: Здій-
ми з голови корону, скинь царський
вінець! се вже минулось: угору пійде
низьке, униз високе!
27. Скину, скину, скину, й не буде
його, покіль прийде той, що має до
його право й кому віддам його!
28. А тепер, сину чоловічий, проро-
куй і промов: Так говорить Господь
Бог про Аммонїї і насьміхи їх, і ска-
жи: Меч, меч уже добутий на вби-
ванне, вичищений до затрачування,
щоб блищав блискавицею, —
29. Щоб тим часом, як тебе обду-
рюють пустими видивами й марними
ворожбами, — й тебе прилучено до
тих постинаних безбожників, що їх
день прийшов, коли їх безбожності
конець настане.
30. Сховати ж його назад у піхву?
Ні, на тому місці, де сотворено тебе,
у землї, де постав єси, — там я буду
судите тебе,
31. І зжену на тобі досаду мою, дих-
ну на тебе огнем пересердя мого та й
подам тебе на поталу людям жосто-
ким, що вправні в убиванню.
32. Пійдеш на пожир огня, кров твоя
розлиється по землї, не буде й згадки
про тебе; я бо, Господь, сказав так.

ГОЛОВА 22.

І надійшло до мене слово Господнє:
2. Ти ж, сину чоловічий, чи хо-
чеш судити, судити город кріваво про-
винний? Оце ж виткни їм всї гидоти
їх.
3. І промов: Так говорить Господь
Бог: О городе, що проливав єси кров
серед себе, щоб навести на себе годи-
ну свою, і робив собі ідоли, щоб опо-
ганити себе!
4. Через ту кров, що проливав єси,
ти набрався гріха, а через ідоли, що
наробив собі, опоганився; і наближив
єси днї твої, і дойшов єси до години
твоєї. Тим то я подам тебе на посьміх
усім народам, на поругу всім землям.
5. Близькі й далекі будуть насьміха-
тись із тебе, що опоганив єси імя твоє,
а прославив себе бутою.
6. Ось, старшини Ізраїльські в тобі,
кожен по силам своїм, проливали
кров.
7. Батька і матір зневажають в то-
бі, чуженицю кривдять посеред тебе,
безбатенька й вдовицю пригнїтають
у тобі.
8. Мої сьвятинї ти маловажиш, а
мої суботи нарушуєш.
9. Люде, що обвинувачують на про-
ливанне крові, жиють у тобі; по го-
рах твоїх їдять мясиво (приношене
ідолам у жертву), посеред тебе коять
ледарство.
10. Сором батьків розкривають у то-
бі, нечисту в кровотечі насилують у
тебе.
11. Той чинить гидке з жінкою ближ-
нього свого, той опоганює невістку
свою, а той обезчесчує сестру свою,
дочку батька свого.
12. У тобі беруть підкуп і пролива-
ють кров; ти береш лихву й приро-

сти й грабуєш насильно користь собі
з ближнього твого, мене ж забув єси,
говорить Господь Бог.
13. Я аж сплеснув руками з гніву
на захланність твою, що така явна в
тобі, та на кріваві провини, що ді-
ються в тебе.
14. Чи видержить же серце твоє, чи
будуть досить кріпкі руки (сили) в те-
бе тоді, як я почну мою роботу проти
тебе? Я, Господь, сказав се й справ-
джу.
15. Бо розсїю тебе проміж народи,
й розвію тебе по чужих землях, і зроб-
лю конець мерзотам твоїм посеред
тебе.
16. І зробиш сам себе гидким в очах
народів, і зрозумієш, що я — Господь.
17. І надійшло до мене слово Го-
споднє:
18. Сину чоловічий! дом Ізраїля зро-
бився в очах у мене жужелицею; всї
вони — мідь, цина, залїзо й олово в пе-
чі; жужелицею з срібла поробились.
19. Тим же то ось як говорить Го-
сподь Бог: За те, що ви всї пороби-
лись жужелицею, позбіраю вас в Е-
русалим.
20. Так само, як у піч кладуть сріб-
ло й мідь і залїзо й олово й цину вку-
пі, щоб роздувати на них огонь і їх
розтопити, так і я позбіраю вас у
гнїву мойму й у досадї моїй та й роз-
плавлю вас.
21. Я позбіраю вас і подую на вас
огнем досади моєї та й розтоплю по-
серед його.
22. Як плавлять срібло в плавиль-
ній печі, так і ви розплавитесь посе-
ред його, й зрозумієте, що я, Господь,
вилив на вас досаду мою.
23. І надійшло слово Господнє до
мене, таке:
24. Сину чоловічий! промов до него:
Ти — земля нечиста, тим і не скроп-
лена дощем в годину гнїву.
25. Пророки в їй змовились; як леви
рикають, роздирають здобичу; поже-
рають душі, забирають майно й до-
рогі речі, намножують у йому вдо-
виць.
26. Сьвященники його ломлять мій
закон й поганять сьвятинї мої; не
відрізняють вони сьвятого від несьвя-
того, й не розбірають, що нечисте, а
що чисте, а від субот моїх одвернули
очі свої, і я в погорді в них.
27. Князї його, наче хижі вовки, по-
риваючі здобичу свою, проливають
кров, затрачують душі, щоб тільки
придбати собі наживу.
28. Пророки ж його замазують усе
глиною, вбачають пусте та віщують
свої видумки, говорячи: Так гово-
рить Господь Бог, а Господь не гово-
рив того.
29. Прості люде пригнїтають одно
одного, ограбують і тиснуть злиден-
ного, а приходня придавлюють без
усякого права.
30. І шукав я між ними такого, щоб
поставив себе стїною, і став проти
мене в проломинї за сесю землю, щоб
я не погубив її, та не знайшов.
31. Оце ж вилию на них досаду мою,
огнем лютости моєї вигублю їх, по-
ступки їх поверну на голову їм, го-
ворить Господь Бог.

ГОЛОВА 23.

І надійшло до мене слово Господнє:
2. Сину чоловічий! Були дві жен-
щини, дочки однієї матері,
3. І блудували вони в Египтї, блу-
дували ще в молодощах своїх; там
були подавлені груди їх, і там помяк-
ли дївичі соски їх.
4. А було на ймя їм: старшій — Ого-
ла, а сестрі її — Оголива. І були во-
ни спершу моїми; й породили сини й
дочки, а потім Огола стала зватись
на ймя Самария, Оголива ж — Еру-
салим.
5. І почала Огола блудувати в мене,
й палала до полюбовників своїх, Ас-
сириїв, сусїдів своїх,
6. До вдягнених у пурпур, до наміс-
ників та гетьманів, до вродливих мо-
лодиків, комонників, що їздили кінно,
7. І оддавала свої любощі всїм ви-
браним із між синів Ассурових, і по-
ганилась усїма ідолами тих, до кого
палала;
8. До того ж не переставала блуду-
вати й з Египтїями, вони бо спали
з нею в молодощах її й змягчили дї-
вочі соски її, та й виливали на неї
погань свою.
9. За те ж я й оддав її на поталу

полюбовникам її, в руки синам Ассуровим, що до них вона палала.

10. Вони одкрили наготу її, забрали в неї сини й дочки її, та й саму закололи мечем*. І зробилась вона позорищем між жіноцтвом, як доконали на ній кару.

11. Сестра її, Оголива, бачила те, й була ще більше ледащою в любощах своїх, і блудництво її переважало блудництво сестрине.

12. Палала вона до синів Ассурових, до намісників, гетьманів, приятелів своїх, пишно з'одягнених, до їздеців, що вигравали на конях, до всіх вродливих молодиків.

13. І вбачав я, що й вона опоганилась, та що в обох їх однака дорога.

14. Та ся блудувала ще більше; вона бо, як побачить повирізувані на стіні подоби мужчин, чи образи Халдеїв, мальовані барвами,

15. Що в їх поясниці попідперізувані поясами, голови пообвивані пишними завивалами, що подабали на воєвод, на синів Вавилонських, що рідна їх земля Халдейщина, —

16. То вона влюблювалась у них за першим поглядом очима, й слала до них у Халдейщину послів.

17. І прибували сини Вавилонські до неї на любовне ложе, й поганили її блудництвом своїм, і сквернила вона себе ними, аж доки душа її з обридом від них не відверталась.

18. Як же вона так явно блудувала, й одкривала свій сором, тоді одвернулась і моя душа від неї, так само, як одвернулась моя душа від сестри її.

19. Вона ж пійшла ще дальш у блудництві свойму, спогадуючи про часи молодощів своїх, як почала блудувати в землї Египецькій;

20. І палала до любовників своїх, що тїло в них похотне, як ув осла, а жар, як у жеребця.

21. Оттак ти згадувала розпусту з молодощів твоїх, коли то Египтяни стискали соски твої задля дївочих грудей твоїх.

22. Тим же то, Оголиво, так говорить Господь Бог: Ось, я підійму проти тебе полюбовників твоїх, тих, що ними аж переситилась душа твоя, та й приведу їх на тебе з усїх боків,

23. Синів Вавилонських і всїх Халдеїв, із Пеходу, з Шоа й Коа, а з ними всїх синів Ассириї, вродливих молодиків, намісників і зверхників городських, можних і славних та всїх метких їздеців.

24. І прийдуть проти тебе оружно з кіньми й возами та силою народів, і обступлять тебе кругом в панцирах із щитами та в шоломах, і передам їм тебе на суд і судити муть тебе своїм судом.

25. І оберну проти тебе ревниву пімсту мою, й розправляться вони з тобою люто: пообтинають носа й уші тобі, а нащадок твій поляже од меча; синів твоїх й дочки твої позабірають із собою, а те, що зостанеться пожере огонь.

26. І поздирають із тебе одежу твою, та й пожакують прибори твої.

27. І зроблю кінець розпустї твоїй та блудництву твойму, занесеному з землї Египецької, і не будеш уже на них поривати очей твоїх, та й не згадаєш уже про Египет.

28. Так бо говорить Господь Бог: Ось, я подам тебе на поталу тим, що їх зненавиділа, в руки тим, що од них відвернулась душа твоя.

29. І обійдуться вони з тобою ворожо, й заберуть у тебе все, що працею надбала, й полишать тебе нагою й невкритою, й стане всїм явною соромна нагота твоя й розпуста твоя та блудництво твоє.

30. А вчинять із тобою таке за блудництво твоє з поганами, що їх ідолами ти себе мерзила.

31. Блукала єси по дорозї сестри твоєї; за те ж і дам я в руку тобі кубок її.

32. Так говорить Господь Бог: Пити меш кубок сестри твоєї — глибокий і широкій, і сьміх та наруга впаде на тебе, що в него так багато змістилось.

33. Аж до перепою напєшся смутку, бо кубком страху й спустошення є чаша сестри твоєї Самариї.

34. І випєш його, аж висушиш, ба й черепє його оближеш, і будеш (з бо-

* IV. Цар. 17, 6. і 18, 10.

лю) груди собі роздирати; бо так сказав я, Господь Бог.

35. Іще сказав Господь Бог так: Позаяк ти забула мене й одвернулась від мене, так і терпи ж за беззаконство твоє та за блудництва твої.

36. І сказав до мене Господь: Сину чоловічий! хочеш Оголу й Оголиву судити? покажи ж їм гидоти їх;

37. Бо зломили менї віру, й руки свої покрівавили, й чинили перелюбки з ідолами своїми, ба й сини, що менї породили, на їду їм присьвячували.

38. Та й ще от що вони менї чинили: того ж часу поганили сьвятиню мою, та зневажали суботи мої;

39. А як заколювали ідолам синів своїх, то ввіходили зараз і в сьвятиню мою, щоб її опоганити. От, що вони коїли серед мого дому!

40. До того посилали й по людей, що здалеку сюди приходили, і ось, вони являлися, а ти задля них купалася, підмальовувала собі очі, та прибирала прикраси.

41. І сїдала на пишне ліжко, а перед ним стояв уже стіл, а на йому поскладала кадило, менї належне, та оливу мою.

42. І лунав голос тих людей, що веселились у неї, а до тої товпи людей вводжено ще з пустинї пяниць, і запинають вони їм запинки на руки, та надївають пишні вінки на голови.

43. І сказав я про підтоптану вже блудницю: Тепер скінчаться вже блудування її разом із нею.

44. До неї бо приходили, як до нетрібки, — приходили й до Оголи й Оголиви, — до сих розпустних жінок.

45. Та мужі правосудні будуть судити їх судом, що на перелюбниць, та судом на душогубниць, вони бо перелюбницї, а на руках у них кров.

46. Так бо говорить Господь Бог: Скликати би на них громаду (війська), та й оддати їх на лютість і розбої.

47. І громада побє їх каміннєм і порубає мечами; і повбиває синів їх і дочки їх, а будинки їх попалить огнем.

48. Оттак зроблю я конець розпустї в сїй землї, й усї жінки мати муть науку й не будуть чинити соромних дїл, як се вони чинили;

49. І зложиться на вас кара за вашу розпусту, й понесете кару за ваші гріхи з ідолами вашими, й зрозумієте, що я — Господь Бог.

ГОЛОВА 24.

І надійшло слово Господнє до мене в девятому роцї, у десятому місяцї, на девятий день місяця* — таке:

2. Сину чоловічий! запиши собі число сього дня, сього самого дня; сього бо самого дня вдарить царь Вавилоньский на Ерусалим.

3. І приточи сьому неслухняному домові примір, та й промов до його: Так говорить Господь Бог: Постав котел, постав та налий в його води;

4. Повкладай в його шматки мясива, що найлучші кусні, — стегна й лопатки з усїма їх здоровенними кістками, —

5. Набери їх із добірних овець — та й наложи під казана костей, і нехай кипить усе доти, аж і кості розваряться.

6. Бо так говорить Господь Бог: Горе крововинному місту! горе казанові заржавілому, що ржа не відстає від його! шматок за шматком повикидають із його, не вибираючи їх по жеребу.

7. Бо пролита ним кров і досї посеред него; на голій скелї вона, він бо не проливав її на землю, де б вона покрилась була порохом.

8. Щоб розбудити в собі досаду, й над ним помститись, оставив я пролиту ним кров на голій скелї, щоб вона не прикрилась.

9. Тим же то так говорить Господь Бог: Горе місту крововинному! з його накладу я величезну купу.

10. Додавай підпалу, роздувай огонь: виварюй мясиво, нехай усе аж загусне й кості порозпадаються.

11. Тодї постав порожного казана на жару, щоб розжаривсь і мідь його розпустилась, і нечисть в йому витопилась, і ржа його зникла.

12. Та шкода тяжкої працї! груба

* IV. Цар. 25.

ржа не зійде з його; і в огнї полишиться на йому ржа його.

13. В нечистоті твоїй стільки погані, що скілько й не намагався тебе очистити, ти все таки нечиста; од нечисті твоєї ти й далїй не очистишся, аж докіль я удоволню мою досаду на тобі!

14. Я, Господь, я говорю се; воно прийде, я вчиню так; нїчого з того не зміню; не буде в мене пощади, не буде помилування. По твоїх поступках і по твоїх учинках будуть судити тебе, говорить Господь Бог.

15. І надійшло до мене слово Господнє:

16. Сину чоловічий! ось я возьму в тебе втїху очей твоїх через недугу; та ти не жалкуй, не плач не рони сьліз;

17. Мовчки зітхай, звичайного голосїння по мертвих не справляй; обвивай собі завивало, вбувай ноги в твою обуву, не закривай бороди та й не їж від чужих (старечого) хлїба.

18. І говорив я про се вранцї до люду, у вечорі ж умерла жінка моя; а назавтра чинив я, як менї заповідано.

19. І питали в мене люде: Чи то ж нам не скажеш, що воно має значити, що ти так робиш?

20. А я відказав їм: До мене надійшло слово Господнє, таке:

21. Скажи домові Ізрайлевому: Так говорить Господь Бог: Ось, я передаю на опоганеннє сьвятиню мою, — сесю опору сили вашої, роскіш очей ваших і одраду душі вашої, а сини ваші й дочки ваші, що ви позоставляли, поляжуть од меча.

22. А ви чинити мете так, як я вчинив тепер: не будете закривати бороди й хлїба од чужих не будете їсти;

23. Обвивала ваші останутъ на головах у вас і обува ваша — на ногах ваших; не будете побиватись і плакати а осторопієте перед гріхами вашими й одно перед одним будете стогнати.

24. І буде вам Езекиїл знаком пророчим, бо так само, як він чинив, чинити мете й ви; а як те все станеться, зрозумієте, що я — Господь Бог.

25. Що ж до тебе, сину чоловічий, то в той день, як уйму їм окрасу слави їх, радощі очей їх, і відраду душі їх, — їх синів і дочки їх, —

26. Того дня прійде до тебе звідти такий, що врятуєсь, щоб принести вістку в уші твої.

27. Того дня одверзуться уста твої разом із устами втїкача того, й станеш (уже сьміливо) говорити, й не будеш уже мовчати, та й станешся їм ознакою, щоб зрозуміли, що я — Господь.

ГОЛОВА 25.

Надійшло ж до мене слово Господнє, таке:

2. Сину чоловічий! поверни лице проти Аммонїїв, і пророкуй проти них.

3. І скажи Аммонїям: Почуйте слово Господа Бога! Так говорить Господь Бог: За те, що ти втїшно казав: „Ага“! як сьвятиню мою опоганено, й на Ізраїль-землю, як її спустошено, та на дом Юдин, як вони пійшли в неволю, —

4. За те я віддам тебе в посїданнє синам востоку, й заведуть вони у тебе вівчарнї свої і розложать у тебе шатра свої, і їсти муть вони плоди твої, і пити муть молоко твоє.

5. І зроблю Равву пристановищем верблюдам а синів Аммонїйських пастухами овець, і зрозумієте, що я — Господь.

6. Так бо говорить Господь Бог: За те, що плескав єси в долинї, й тупотав ногами, й веселився зневажливо всїм серцем над землею Ізраїльською, —

7. За те я ось, простягну руку мою проти тебе й подам тебе на розбій народам, і викореню тебе зміж людей, і вигублю спроміж земель; зітру тебе, й зрозумієш, що я — Господь.

8. Так говорить Господь Бог: За те, що Моаб та Сеїр мовляли: От дом Юдин — як і инші народи!

9. За те я — починаючи від усїх пограничних міст, від краси землї, Бет-Ешимота, Баалмеона й Кіріятаїму — відкрию Моабів бік

10. Народам зі всходу, й оддам його їм у посїданнє разом із Аммонїями, щоб не було між народами й споминки про Аммонїїв.

11. А над Моабом розведу суд, і зрозуміють, що я — Господь.

12. Так говорить Господь Бог: За те, що Едом жорстоко мстився на Юдиному домові і тим тяжко прогрішився*,

13. За те, так говорить Господь Бог: Простягну руку мою на Едом та й повигублюю в йому й людину й скотину, й зроблю з його пустку. Від Теману до Дедану поляжуть вони од меча.

14. І довершу над Едомом помсту мою рукою люду мого Ізраїля, і чинити муть із Ідумеєю після гніву мого й моєї досади, й узнають, що се помста від мене, говорить Господь Бог.

15. Так говорить Господь Бог: За те що Филистії дихали помстою та зо зневагою в душі мстилися, задумуючи пагубу — по давному ворогуванню,

16. За те так говорить Господь Бог: простягну руку на Филистіїв і викореню Критян, і вигублю нащадок їх на морському березї;

17. І довершу над ними велику помсту досадними карами, й спізнають, що я — Господь, як наведу на них помсту мою.

ГОЛОВА 26.

У в одинайцятому ж роцї, на перший день первого місяця надійшло до мене слово Господнє:

2. Сину чоловічий! за те, що Тир гукав про Ерусалим: Ага! поламано брами народів! До мене тепер вони обертаються; я насичуся, бо він став пусткою, —

3. За те, так говорить Господь Бог: Встаю я на тебе, Тире, й наведу многі народи на тебе, наче б море підняло филї свої.

4. Збурять вони Тирові мури й поваляті башти його; й вимету порох із його, й зроблю його голою скелею.

5. Стане він хиба місцем, де рибалки свої неводи будуть серед моря розстилати; се бо я сказав так, говорить Господь Бог, і станеться він лупом народів.

6. Дочки ж його, що в тій землї, повбиває меч, і зрозуміють, що я — Господь.

7. Так бо говорить Господь Бог: Ось, я нашлю од півночі Навуходонозора, царя Вавилонського, царя над царями, проти Тиру з кіньми й колесницями й їздецями та з цїлим роєм народів.

8. Він вирубає мечем дочерні міста твої, побудує проти тебе облягові башти, насипле вал кругом тебе й поставить щити проти тебе;

9. А до мурів твоїх прикотить тарани й порозвалює сокирами башти твої.

10. Від роїв коней його покриють тебе порохи, від стуку їздецїв і коліс і колесниць тремтїти муть мури твої, як він входити ме в ворота твої, так як уходиться в опанований город.

11. Кінськими копитами повитоптує улицї твої, повбиває мечем людей твоїх, і повалить на землю памятники сили твоєї.

12. І порозхапують скарби твої, пожакують склади товарів твоїх, порозвалюють мури твої, порозбивають пишні будинки твої, й повкидають у море каміннє з них і сволоки, ба й румовища твої.

13. І зроблю конець гомонові пісень твоїх, і голосу цитер твоїх не буде вже чути.

14. І зроблю тебе голою скелею, будеш порожним місцем про рибалок до розстилання неводів їх: не будеш уже наново відбудований, я бо, Господь, сказав так, говорить Господь Бог.

15. Так говорить Господь Бог Тирові: Хиба ж од гуку розпаду твого, від стогнання ранених, коли посеред тебе лютувати ме побій, не потрясуться (сусїдні) острови?

16. І посходять усї князї морські з престолів своїх, і поскидають із себе царські плащі свої, й поздіймають мережану одїж свою, та й повдягаються в дрожаннє; посїдають на долівцї, й що хвилї будуть здрогатись та торопіти зза тебе.

17. І голосити муть про тебе, й промовляти про тебе: Як се ти повалився, ти, що виринув із моря, ти, слав-

* Єрем. 48, 2. 7.

ний городе, потужен на морі, — сам
ти й осадники твої, — ти, що всї поморяне тремтїли від тебе!
18. Тепер, в часї упаду твого, задрожали острови, потороплли острови
морські од погибелї твоєї.
19. Так бо говорить Господь Бог: Як
зроблю тебе безлюдним городом, таким як ті міста, що стоять пустками;
як напущу на тебе повідь, як покриють тебе великі води,
20. Тодї зіпхну тебе до тих, що посходили в яму, до людей, що колись
були, й зложу тебе в преисподнях
земних, у вічних пустинях проміж
тими, що посходили в яму, щоб нїколи вже тебе не оселено, а на землї
живих явлю мою славу.
21. О, страшно спустошу тебе, й не
стане тебе; шукати муть тебе, та не
знайдуть по віки, говорить Господь
Бог.

ГОЛОВА 27.

І надійшло до мене слово Господнє:
2. Ти ж, сину чоловічий, заголоси
голосним плачем по Тирі,
3. І промов до Тиру, що оселився в
затонах морських, що торгує з народами по многих островах: Так говорить Господь Бог: Тире! ти мовляєш: Я звершена краса!
4. Посеред моря твоє займище: будовники твої зробили тебе на пречуд
гарним:
5. Із Сенирського кипарису будували вони стїни твої; Ливанські кедри
брали вони на щогли твої;
6. Із Базанських дубів робили вони
керми твої; з бучини Киттимських
островів поробили лави твої, обклавши їх кістю слоновою;
7. Мережані полотна з Египту брано на вітрила твої, блакитні пурпурові тканини з островів Елиських були покривалом у тебе.
8. Осадники Сидонські й Арвадські
служили в тебе гребцями; найрозумнїйші люде, — таки твої, Тире, були
керманичами в тебе.
9. Найзначнїйші й тямущі мужі Гевалські були в тебе, що залатували
проломини твої. Всякі морські судна
з їх моряками були в тебе, щоб вести
торговлю твою.
10. Перські й Лидійські й Либійські
люде служили затязцями в полках
твоїх; вони вішали щити й шоломи
на тобі, додаючи тобі величності.
11. Арвадські й власьні військові
твої люде стояли навкруги по мурах
твоїх, а силачі (Гамадими) — по баштах твоїх; щити свої й сагайдаки
свої вішали вони навкруги по мурах
твоїх і довершували красу твою.
12. Тарсис торгував із тобою множеством усякого добра свого: срібло,
золото, цину й оливо привозили вони
на ринок твій.
13. Яван, Тубал й Мешех, — се торговцї твої; вони міняли товари твої за
душі людські (раби) й мідяний посуд.
14. Люде з Тогарму віддавали тобі
за твої вироби конї возові й верхові
та мули.
15. Деданїї торгували з тобою; многі
острови вели з тобою заміну й платили тобі слоновими зубами та чорним
(гебановим) деревом.
16. І Сирийцї торгували з тобою задля множества виробів твоїх, а платили за твої товари каменем-карбункулом, пурпуровими тканинами, мережками, виссоном, коралями й рубинами.
17. Юдея й земля Ізраїлева торгували з тобою, і платили за твої вироби Миннитською пшеницею, пахощами, медом, оливою та балзамом.
18. Дамаск торгував із тобою задля
великої добірности виробів твоїх і достатків твоїх Хельбонським вином і
білою вовною.
19. Дан і Яван Узальский платили
за твої товари виробами залїзними;
вимінювали в тебе кассію й калмус
(тростину) пахущу.
20. Дедан торгував із тобою сїдельними коверцями до їзди верхової.
21. Арабія й усї князї Кедарські вели заміну з тобою: ягнята, барани й
козли міняли в тебе.
22. Купцї Сабайські й Раемські торгували з тобою всякими найлучшими
пахощами й усяким дорогим каміннєм,
а золотом платили вони за товари
твої.
23. Гаран і Хане й Еден, купцї Сабейські, Ассур і Хилмад торгували
з тобою.

24. Торгували вони з тобою дорогою одїжжю, шовковими квітчастими тканинами, що привозили їх на торговицю твою в дорогих скринях із кедрини, добре набитих.

25. Тарсийські кораблї були твоїми караванами в торговлї твоїй, ти збагатився, зробився потужен на морях.

26. Та на великі води завели тебе гребцї твої; східний вітер розібє тебе посеред моря.

27. Достатки твої й товари твої та й усї склади твої; моряки твої й керманичі твої й ті, що латали часом проломини твої, й ті, що правили торговлею твоєю, та й усе військо твоє, і вся безлїч люду твого — все те в день упаду твого потоне в серцї моря.

28. Від голосного крику керманичів твоїх здрогнуться побережя.

29. І вийдуть із кораблїв своїх усї гребцї, моряки, всї керманичі та й стануть на суші;

30. І заголосять над тобою й застогнуть гірко, посипавши попелом голови собі й валяючись у поросї.

31. По тобі повиголюють вони собі лисини і пообгортаються волосяницями й заплачуть по тобі в душевному смутку плачем гірким;

32. І, побиваючись, заголосять жалібною піснею про тебе, й так по тобі зaридають: Хто так, як наш Тир, посеред моря запався?

33. Як твої товари, бувало, морем розходились, годувались ними многі народи; великими достатками твоїми й торговлею твоєю царі земель богатились.

34. А тепер, коли ти зник, то й товари твої й усе, що в тобі було так набито, потонуло в безоднях морських.

35. Всї осадники островів ізза тебе сторопіли, а царі їх затремтїли, на лицях змінились.

36. Засвистали по тобі купцї чужих народів; ти став страховищем, — не встанеш уже по віки!

ГОЛОВА 28.

І надійшло до мене слово Господнє, таке:

2. Сину чоловічий! Промов до володаря Тирського: Так говорить Господь Бог: за те, що високо вгору несеться твоє серце, й ти мовляєш: Я, наче Бог, я засів собі, неначе на Божому престолї, в самому серцї моря! та, хоч ти тілько людина, а не Бог, кладеш розум твій поровень із розумом Божим, —

3. Так, ти маєш себе за мудрійшого над самого Даниїла, й нїяка тайна не закрита перед тобою;

4. Се ти нїби твоєю мудростю й розумом надбав собі достатки й зібрав у скарбівнях твоїх золото й срібло;

5. Ти нїби великою мудростю твоєю та купецтвом твоїм намножив багацтво твоє, й серце твоє згордїло задля достатків твоїх, —

6. За те ось як говорить Господь Бог: Позаяк ти твій розум кладеш ув одну міру з розумом Божим,

7. Напущу я на тебе чужоземцїв, що найлютїйших з проміж народів, а вони добудуть мечі свої проти всего гарного, що твоя мудрість надбала, та й потемнять сяєво твоє;

8. Вони струтять тебе в яму, й згинеш ти в морі смертю повбиваних.

9. Чи й тодї скажеш убийникові твойму: Я Бог, коли ти в руцї вбийника твого будеш тільки людиною, а не Богом?

10. Нї, ти вмреш смертю од руки необрізаних чужоземцїв; я бо сказав се, говорить Господь Бог.

11. І надійшло до мене слово Господнє:

12. Сину чоловічий! заплач-заголоси над Тирським царем і промов до його: Так говорить Господь Бог:

13. Був єси печаттю звершенностї, повнотою мудростї, вінцем краси. У Едемі, Божому садї, пробував єси. Блискуче дороге камінне окрашувало твою одежу: карнеоль, топаз, яспис, хризолит, оникс, сапфир, рубин, смарагд і золото, — усе те штучно осаджено в гнїздочках і нанизано, та й наготовлено тобі, скоро на сьвіт родився.

14. Тебе помазав я, щоб, наче херувим, розпростерав охоронні крила: тебе поставив я наче на сьвятій горі Божій, і ти ходив серед огнистого каміння.

15. Без хиби були поступки твої з

того часу, як тебе сотворено, аж доківь не знайшлось у тобі беззаконности.

16. Та через розлоге купецтво твоє сповнилось внутро твоє неправедностю, і ти согрішив. Тим то скинув я тебе, як нечистого, з Божої гори, вигнав тебе, ти херувиме осяйний, зпосеред огнистого каміння.

17. Високо неслось твоє серце задля пишноти твоєї, через гординю стратив єси мудрість твою; за те ж я звалю тебе на землю, оддам тебе царям, щоб поругались над тобою.

18. Через безліч провин твоїх, через неправедну наживу твою в купецтві опопоганив єси сьвятощі твої, і я виведу зпосеред тебе огонь, а він пожере тебе, й оберну тебе в попелище перед очима всїх, що поглядати муть на тебе.

19. Всї, що знали тебе між народами, здивуються над тобою; ти станешся страховищем і зникнеш по всї віки.

20. І надійшло слово Господнє до мене:

21. Сину чоловічий! повернись видом проти Сидону й вискажи пророцтво проти його,

22. І промов: Так говорить Господь Бог: Ось, я проти тебе, Сидоне, й прославлюсь посеред тебе, й узнають усї, що я — Господь, як розпростру над ним суд караючий і явлю на йому сьвятость мою.

23. І пошлю морову пошесть на його й кроворозлив на його улицї, і попадають посеред його побиті мечем, що пожерати ме його з усїх боків; і зрозуміють, що я — Господь.

24. І не буде він уже домові Ізрайлевому колючою терниною, нї болючим бодяком укупі з усїма тими, що навкруг його, та й зрозуміють, що я Господь Бог.

25. Так говорить Господь Бог: Як я позбіраю дом Ізраїля зміж народів, що між ними вони розсїяні, й покажу себе на них сьвятим перед очима в усїх народів, і жити муть вони в своїй землї, що я надїлив слузї мойму Яковові;

26. Тодї будуть вони жити в нїй безпеч, і будуть будувати доми, й насаджувати виноградники, й жити муть собі безпеч, я бо заведу суд над усїма, що їм бажають лиха, й узнають вони, що я — Господь, Бог їх.

ГОЛОВА 29.

У десятому роцї, в десятому місяцї, на дванайцятий день місяця, надійшло до мене слово Господнє:

2. Сину чоловічий! повернись видом проти Фараона, царя Египецького, й пророкуй проти його й проти всього Египту.

3. Промов і скажи: Так говорить Господь Бог: Ось, я на тебе, Фараоне, царю Египецький, ти, величезний крокодиле, що лежиш посеред твоєї ріки та й мовляєш: Моя ріка, я сотворив її собі!

4. Оце ж я в стромлю гаки в твою пащу та поналїплюю риби в твоїй рiцї на твою луску, та й витягну тебе з нею з твоєї ріки з усїма рибами твоєї ріки, що до твоєї луски поприлипали.

5. І викину тебе в пустиню, тебе й усю рибу ріки твоєї; на чисте поле впадеш ти; не здіймуть і не позбірають тебе; дикому зьвіррю й піднебесному птаству оддам тебе на пожир.

6. І зрозуміють усї осадники Египецькі, що я — Господь, за те, що ти бував домові Ізрайлевому (непевною) тростяною підпориною.

7. Вхопились вони за тебе обіруч, ти розколовся й поколов їм цїлу руку, а коли оперлись на тебе, ти зломився та й поранив їм усї чересла.

8. За те говорить Господь Бог так: Ось, я приведу меча на тебе та й повигублюю й людину, й скотину.

9. І зробиться Египецька земля пустинею й безлюддєм, і взнають, що я — Господь; за те, що казав єси: Моя ріка, й я сотворив її собі.

10. За те ж я на тебе й на твої ріки, й зроблю Египет безлюддєм, порожнім безлюддєм від Мигдола до Сієни й до грявицї Етіопської.

11. Не буде переходити через його нї людська нї скотиння нога, й безлюддєм оставати ме він сорок років.

12. І зроблю Египет пустинею посе-

ред спустошених земель, і стояти муть пустками городи його посеред спустошених городів сорок років, і розпорошу Египтян проміж народами й розкидаю їх по землях.

13. Так бо говорить Господь Бог: Як упливе сорок років, позбіраю знов Египтян спроміж народів, що між ними були розсїяні.

14. І заверну Египецьку полон, і приведу їх назад у землю Патрос, у країну, звідки вони взялись, і будуть там царством невеличким.

15. Буде воно менше од инших царстов, і не підніметься понад народи; та й зроблю його малолюдком, щоб вони вже над народами не панували.

16. І не будуть вони вже домові Ізрайлевому надією, не буде повторятись гріх їх, що до него за підмогою звертались; і зрозуміють, що я — Господь Бог.

17. У двайцять сьомому ж роцї, первого місяця, первого дня в місяцї, надійшло слово Господнє до мене:

18. Сину чоловічий! Навуходоносор, царь Вавилонський, завдав свойму війську тяжкої працї проти Тиру: кожна голова облисїла й кожне плече обдерте; та плати нї йому нї війську його не було від Тиру за роботу, що він завдав собі проти його.

19. Тим то Господь Бог так говорить: Ось, я дарую Навуходонозорові, цареві Вавилонському, Египецьку землю, щоб він позабірав її скарби та загорнув те, що вона загарбала, й се буде заплатою його військові.

20. У заслуженину за роботу, що він там робив, даю йому Египецьку землю, вони бо там робили мою роботу, говорить Господь Бог.

21. Того часу вирощу рога (силу) домові Ізрайлевому й відчиню тобі уста серед них, і взнають, що я — Господь.

ГОЛОВА 30.

І надійшло до мене слово Господнє:

2. Сину чоловічий! пророкуй і промов: Так говорить Господь Бог: Голосїть: Ой, чорний, нещасний день!

3. Бо вже близько день; так, близько вже день Господень; хмарний день; година народів надходить.

4. І прийде меч на Египет, і покриє страх Етіопію, як у Египтї падати муть побиті, коли повиношені будуть скарби його й поруйновані підвалини його.

5. Етіопія й Ливія й Лидия і ввесь помішаний нарід і Хуб і ввесь люд тих земель, що з ними сполучені, поляжуть із ними од меча.

6. Так говорить Господь: Упадуть підпори Египту, й повалиться гординя могучості його; од Мигдола до Сієни падати муть у йому од меча, говорить Господь Бог.

7. І опустіє він серед попустошених земель, і стояти муть міста його серед попустошених городів.

8. І зрозуміють вони, що я — Господь, як пущу Египет на пожар, і всї підпомочники його будуть порозтирані.

9. У той день вийдуть посли на суднах від мене, щоб ізлякати байдужних Етіопіїв, і нападе на них перестрах, бо ось, день Египту — він і до них надходить.

10. Так говорить Господь Бог: Зроблю кінець многолюдному Египтові рукою Навуходонозоровою, царя Вавилонського.

11. Він і з ним люд його, найлютїйший між народами, будуть приведені пустошити землю, й добудуть вони мечі свої проти Египту й сповнять землю побитими.

12. І повисушую ріки, й віддам землю злюкам у руки, й спустошу землю рукою чужоземців із усїм, чим вона повна. Я, Господь, сказав се.

13. Так говорить Господь Бог: Оберну в нїщо ідоли й повигублюю боввани в Мемфисї, й з землї Египецької не буде вже більш князя, й наведу страх на Египет.

14. І спустошу Патрос, і пущу пожаром Зоан, і розпочну суд над Но.

15. І вилию гнїв мій на Син, твердиню Египецьку, й вигублю натовп людей в Но.

16. Пущу Египет із огнем, задрожить Син, Но повалиться, а на Ноф (Мемфис) нападе ворог серед дня.

17. Молодики в Онї й Пубастї поляжуть од меча, а останок піде в неволю.

18. І в Тафнисї потемнїє день, як зломлю там ярмо Египецьке й зроблю кінець гордїй потузї його. Хмара покриє його, а дочки його пійдуть у неволю.

19. Оттак учиню я суд над Египтом і взнають, що я — Господь.

20. Ув одинайцятому роцї, в первому місяцї, сьомого дня в місяцї надійшло до мене слово Господнє:

21. Сину чоловічий! зломив я рамя Фараонові, цареві Египецькому, й ось, воно ще не перевязане, щоб могло вилїчитись, не обвите обвитками, щоб вернулась йому снага вхопити меча.

22. Тим же то так говорить Господь Бог: Ось я проти Фараона, царя Египецького, й поламлю йому руки, здорову й переломлену, й випаде меч із руки в його.

23. І порозпорошую Египтян проміж народами й розвію їх по землях.

24. А руки в царя Вавилонського скріплю і дам йому в правицю меча мого; руки ж Фараонові поломлю, щоб, поранений, стогнав тяжко перед ним.

25. Скріплю руки цареві Вавилонському, а руки Фараонові опадуть, і зрозуміють, що я — Господь, як дам у руку цареві Вавилонському меча мого, а він простягне його на землю Египецьку.

26. І порозпорошую Египтян проміж народами, й порозвіваю їх по землях, і спізнають, що я — Господь.

ГОЛОВА 31.

Одинайцятого року, в трейтьому місяцї, на первий день місяця, надійшло до мене слово Господнє:

2. Сину чоловічий! промов до Фараона, царя Египецького, й до його народу: Кому робиш ти себе рівнею в величностї своїй?

3. Ось, Ассур був, мов кедр на Ливанї з прегарним гіллєм і густим листом та високого росту; вершок його сягав у гору серед густого галуззя.

4. Води ростили його, глибина підіймала його; річки її обливали корінне його, а проточини її простягались до всїх дерев на подїллї.

5. Тим і сягала висота його понад усї дерева польові, й гілля було на йому много, й галуззє його росло що-раз довше задля достатку вод, і воно розросталось.

6. Між гіллєм його кублилось всяке птаство піднебесне, під віттєм його виводили дїтей всякі зьвірі польні, під тїнню його жили всякі многоязичні народи.

7. Він пишався висотою своєю та довготою галуззя свого, бо корінь його розроставсь при великих водах.

8. Не затемняли його кедри в Божому садї; не досягали гілля його кипариси, й каштани не досягали величиною віття його, нї одно дерево в садї Божому не могло рівнятись із ним красотою своєю.

9. Я вкрасив його густим віттєм, так що всї дерева Едемські в садї Божому завидували йому.

10. Тим же то ось як говорить Господь Бог: За те, що він знявся високо зростом і вершок його вибуяв угору посеред віття, та серце його згордїло величчю своєю, —

11. За те подам його на поталу потужному між народами, нехай з ним чинить що схоче; за проступки його я відкинув його.

12. І зрубають його чужоземцї, найлютїйші зпроміж народів, та й повалять його; по горах і по долинах лежати ме віттє його, й гіллє його буде валятись, потрощене, по байраках у країнї, а всї народи землї вирушать зпід тїнї в него, та й покинуть його.

13. Від тепер буде хиба на обламках із него сїдати птаство піднебесне, а всяке польове зьвірре топтати ме гіллє його;

14. Щоб нїякі дерева при водї не величались високим своїм зростом і не сягали вершками своїми понад густе гіллє, та щоб до них задля їх висоти не прилягали инші дерева, що ссуть воду; всїх бо їх призначено на смерть, у преисподню країну разом із синами людськими, що посходили в яму.

15. Так говорить Господь Бог: Того дня, як він ізступить у яму, наведу я плач по нему, запру глибінь, застановлю ріки, здержу великі води, з'о-

дягну в смуток по нему Ливан-гору, а всї польові дерева попадуть у тугу по йому.
16. Гуком його впаду наведу перестрах на народи, як стручу його в преисподню, до тих, що посходили в яму, й зрадіють у тїй глибинї всї дерева Едемські, вибрані й що найкрасші дерева Ливанські, всї що ссали воду;
17. Бо й вони пійдуть із ним у преисподню, до тих, що мечем побиті, та й приятелї його зпроміж народів, що жили під тїнню в його.
18. Которому ізміж дерев Едемських хотїв ти рівнею бути в славі й величностї? Та тепер ти рівно з другими Едемськими деревами будеш стручений в преисподню, й лежати меш серед необрізаних між посїченими мечем. Ось, се Фараон і вся безліч народу його, говорить Господь Бог.

ГОЛОВА 32.

В дванайцятому роцї, в одинайцятому місяцї, первого дня в місяцї, надійшло до мене слово Господнє:
2. Сину чоловічий! заголоси над Фараоном, царем Египецьким, і промов до його: Ти, наче левчук між народами, й мов кит у морі, кидаєшся в ріцї твоїй, каламутиш води ногами, й бовтаєш потоки їх.
3. От же що говорить Господь Бог: Я закину на тебе сїть мою руками многих народів, і витягнуть вони тебе моїм неводом.
4. І викину тебе на суху землю, на відкрите поле кину тебе, й сїдати ме на тебе піднебесне птаство й зьвірре всієї країни буде живитись трупом твоїм.
5. І розкидаю мясо з тебе по горах, і яри позаповнюю твоїми трупами.
6. Де ти плавав колись, — тую землю наповню я кровю з тебе аж до гір; вона залиє й байраки.
7. А як ти згаснеш, я небо закрию, й зорі затемню, сонце хмарою вкрию, й місяць не буде сьвітити сьвітлом своїм.
8. Сьвітила всї на небі втоплю у мрацї, а земля твоя потоне в пітьмі, говорить Господь.
9. Приведу в зворушеннє серця многих народів, коли рознесу чутку про твій упад по тих землях, що ти й не знав їх.
10. І приведу тобою в перестрах многі народи, й царі їх затремтять зо страху, коли мечем моїм замахну перед лицями в них, і тремтїти муть всї що хвилини, кожен за душу свою, як ти впадеш.
11. Так бо говорить Господь Бог: Меч царя Вавилонського прийде на тебе.
12. Від мечів у тих сильних поляже нарід твій; вони — сї найлютїйші зміж народів, упокорять гординю Египту, й погибне все множество його. —
13. І вигублю всю скотину його при водах великих; не буде вже їх мутити нога людська та й череда каламутити вже їх не буде.
14. Тодї дам спокій водам їх, і вчиню, що води текти муть, як олива, чисті, говорить Господь.
15. Як зроблю я Египет пустинею, а земля опорожнїє з усього, чим вона була повна, як перебю всїх, що на нїй живуть, тодї спізнають, що я — Господь.
16. Оце та плакальна пісня, що її будуть сьпівати; дочки народів сьпівати муть її; над Египтом і над усією многотою людей його будуть нею голосити, говорить Господь Бог.
17. І надійшло в дванайцятому роцї, у пятнайцятий день місяця слово Господнє до мене, таке:
18. Сину чоловічий! заголоси по Египецькому народові та й поскидай (віщим словом) його й дочки потужних народів у преисподню до тих, що посходили в яму.
19. Кого ти перевисшив? Іди, лежи з необрізаними!
20. Тїї попадають між побитими мечем, та й він одданий мечу; тягнїть його туди з усїм людом його!
21. Посеред підземля говорити муть про него та про підпомочників його передні між невміраками: Попровалювались, лежать посеред необрізаних, посїчені мечем.
22. Тут Ассур і вся сила його: гроби їх навкруг його; всїх їх повбивано, посїчено мечем.

23. Гріб його в самій глибині преисподньої, а полки його — навкруги домовини його; всї побиті, всї полягли од меча, — тотї, що завдавали колись страху на землї живих.

24. Там Елам із усією силою своєю навкруги домовини його, а всї вони побиті, всї полягли од меча, всї необрізаними пійшли на той сьвіт, — тотї, що колись ширили страх поперед себе на землї живих, а тепер двигають ганьбу свою вкупі з тими, що зойшли в яму.

25. Серед побитих наготовано лїгво його з усїм військом його; домовини їх округи його, а всї вони необрізані, мечем порубані; позаяк бо вони завдавали страху на землї живих, то й несуть тепер ганьбу на собі вкупі з тими, що посходили в яму, та лежать серед побитих.

26. Там лежить Мешех, Тубал із усією громадою своєю; кругом його домовини їх, а всї необрізані, побиті мечем, за те, що перше завдавали страху всїм на землї живих.

27. А годї їм лежати коло невміраків побитих, необрізаних, що посходили в підземле у своїй боєвій зброї, а мечі їх покладено їм під голови, хоч і зосталось беззаконство їх на костях у них, за те, що вони, як силачі, були пострахом на землї живих.

28. Та й ти стертий будеш між необрізаними й лежати меш із побитими мечем.

29. Там — Едом, царі його й усі князї його, що мимо всієї своєї хоробростї зложені між побитими мечем; коло необрізаних лежять вони й коло тих, що посходили в яму.

30. Там князї північні вкупі з усїма Сидонїями, що посходили з сьвіта побиті; вони ж осоромлені через могучість свою, бо вона наводила страх; лежать же вони з необрізаними, побитими мечем й несуть ганьбу свою на собі вкупі з тими, що посходили в яму.

31. Побачить їх Фараон і зрадїє тою многотою, побитою мечем, — Фараон і все військо його, говорить Господь Бог.

32. Бо й я розширю страх мій на землї живих і ляже Фараон і вся многота його серед необрізаних, побитих мечем, говорить Господь Бог.

ГОЛОВА 33.

І надійшло слово Господнє до мене, таке:

2. Сину чоловічий! промов до земляків твоїх і скажи їм: Коли я пошлю меча на яку землю, а осадники тієї землї візьмуть із громади чоловіка та й приставлять за вартового в себе,

3. І він побачить меча, що йде на землю та й затрубить у трубу й остереже люд, —

4. І коли хто почує голос труби, та не буде стерегти себе, й меч наступить та й захопить його, тодї кров його впаде на голову його.

5. Він чув гук трубний, та й не остерігся, — кров його буде на йому; хто ж остерігся, той урятував життє своє.

6. Коли ж вартовик та побачить меча та й не затрубить у трубу, й люд не буде остережений, і наступить меч і відбере кому життє, то він умре за свою провину, та кров його я з руки сторожа буду вимагати.

7. І тебе, сину чоловічий, приставив я вартовиком до Ізраїлевого дому, щоб ти, як почуєш із уст моїх слово, від мене остеріг-врозумив їх.

8. Коли я скажу беззаконному: Беззаконнику, ти вмреш, — а ти не скажеш нїчого, щоб остерегти ледачого перед його дорогою, то беззаконник умре за свою провину, та кров його я вимагати му від тебе.

9. Коли ж би ти остерігав беззаконника перед його дорогою, щоб він звернув із неї, він же не навернувся з своєї дороги, то він за свій гріх погибне, а ти врятував душу свою.

10. І скажи, сину чоловічий, до Ізраїлевого дому: Ви говорите: проступки наші й гріхи наші вагонять на нас, і ми танемо від них, — як же нам жити?

11. То ж скажи їм: Так певно, як я живу, говорить Господь Бог, не бажаю я смертї грішникової, а того, щоб він звернув із свого шляху та й зостався живим. Зверніте, зверніте з вашого ледачого шляху; про що вам умірати, доме Ізраїля?

12. Ти ж, сину чоловічий, промов до земляків твоїх: Праведного праведність не врятує його тоді, як провинить, і беззаконник не згине за беззаконство своє, як він од свого беззаконства навернеться, так само як праведник, коли согрішить, не зможе вдержатись живим за свою праведність.

13. Коли я скажу праведнику, що він зостанеться живим, а він понадіється на свою праведність та й допуститься неправедності, то йому не згадаються всї праведні вчинки його, й мусить він умерти за беззаконність свою, що її вчинив.

14. А коли скажу беззаконному: ти мусиш умерти! він же навернеться од гріхів своїх та й почне чинити суд і справедливість,

15. Коли той беззаконник верне заліг, поповнить те, що заграбив, ходити ме в законах, що ведуть до життя, й нічого ледачого не вчинить, — то й зостанеться живим, не вмре.

16. Нї одного з гріхів, які вчинив, не полїчиться йому; він почав творити суд і справедливість, і зостанеться живим.

17. А твої земляки говорять: Не по правдї чинить Господь, тим часом, як їх самих дороги несправедливі!

18. Коли праведник од своєї праведностї відступить і чинити ме ледарство, так за те мусить умерти.

19. І коли ледачий навернеться од свого беззаконства та почне чинити суд і справедливість, то за те зостанеться живим.

20. А ви мовляєте: Несправедлива путь Господня! Я ж суджу вас, доме Ізрайлїв, кожного після поступків його.

21. У двайцятому роцї нашого полону, в десятому місяцї, на пятий день місяця, прийшов до мене один утїкач із Ерусалиму й звістив: Збурено місто.

22. Та ще вечером перед приходом сього втїкача, найшла була на мене рука (сила) Господня, і він одверз уста менї, перш нїж той уранцї прибув до мене. І одчинились уста мої, і я вже не мовчав довше.

23. І надійшло слово Господнє до мене:

24. Сину чоловічий! оттї останки, що живуть по спустошених місцях землї Ізраїльської, мовляють ось яке: Авраам був один собі чоловік, та й осяг сю землю в державу, а нас багато, то ж нам і належиться земля ся в державу.

25. Отже скажи їм: Так говорить Господь Бог: Ви їсте з кровю та й пориваєте очі на ваші ідоли, й проливаєте кров, — та хочете ще посїсти землю в державу?

26. Ви опираєтесь на свого меча? Ви ж чините гидоти, поганите жінок один в одного, та й хочете осягти в державу землю?

27. Ось як маєш їм сказати: Так говорить Господь Бог: Так певно, як я живу, — тї, що живуть по розвалених містах, поляжуть од меча; тих, що в чистому полї, оддам на пожир зьвіррю; а тї, що в утверджених місцях та в печерах, помруть од моровоï зарази.

28. І зроблю їх землю пустою пустинею, й перерветься горда могучість її, і пустинею лежати муть гори Ізрайлеві, й нїхто не буде через них переходити.

29. І зрозуміють вони, що я Господь, як зроблю сю землю пустою пустинею за всї гидоти їх, що вони коїли.

30. Сину чоловічий: земляки твої розмовляють про тебе попід мурами в дверах на порогах у себе, й балакають насьміпшливо проміж себе один до одного, брат до брата: Ось ходім, послухаймо, яке слово вийшло од Господа!

31. І приходять вони до тебе гурмом, і сїдають перед тобою, яко мій люд, і слухають слово твоє, та не виповняють його, бо в устах своїх роблять собі з його жарти, й серце їх уганяє за наживою.

32. І ось, ти в них мов сьпівак забавний, що має гарний голос і на струнах до ладу перебирає; вони слухають слово твоє, та не сповняють його.

33. Як же воно справдиться, — ба вже й справджується, — тодї зрозуміють, що між ними був пророк.

ГОЛОВА 34.

І надійшло до мене слово Господнє:
2. Сину чоловічий! пророкуй про
пастирів Ізрайлевих, віщуй і промов
до них: Так говорить Господь Бог:
Горе пастирям Ізрайлевим, що пасуть
самих себе! Чи не вівці ж бо пастирям пасти?
3. Ви їли молоко й з'одягались у вовну та заколювали вівці годовані, стада же не пасли.
4. Слабих у стаді ви не покріплювали, й недужних не вигоювали; поранену не перевязували й розпуджених не привертали та й загублених не шукали, а правили ними жорстоко й насильно.
5. І розсипались мої вівці без пастуха й ставались жиром усьому польовому зьвіррю та й розбігались.
6. По всіх горах і по всіх високих узгіррях блукають мої вівці; розсипалась отара моя по всіх країнах, а ніхто не розвідуєсь про них, ніхто не шукає їх.
7. Тим же то, вислухайте, ви, пастухи, слово Господнє:
8. Так певно, як я живу, говорить Господь Бог, за те, що вівці мої полишені були на здобичу, й отара моя допалась без пастирів на пожир усякому дикому зьвіррю, а мої пастирі не відшуковали овець моїх — пастухи бо пасли самих себе, а овець моїх не пасли, —
9. За те, ви, пастирі, слухайте слово Господнє!
10. Так говорить Господь Бог: Ось, я встану на пастирів, і вимагати му вівці мої з їх рук, і не дам їм уже пасти овець, та й не будуть уже більше пастирі самих себе пасти; я повириваю в них із рота вівці мої, щоб не були вже їм їдою.
11. Так бо говорить Господь Бог: Самий я видшукаю собі вівці мої та й буду їх дозирати.
12. Як вівчарь провіряє свою отару, коли вона була розбіглась, так і я провіряю вівці мої, й приверну їх назад з усіх тих місць, куди вони хмарного дня під темряву були порозбігались.
13. І повиводжу їх ізпоміж народів і позбіраю з країн, та й приведу в їх землю, й пасти му їх по горах Ізрайлевих, поблизу потоків і по всіх осаджених місцях сієї землї.
14. По гарних пасовищах пасти му їх, а будуть пастівники їх на високих горах Ізраїльських; там вони будуть відпочивати на гарному пастівнику, і пастись на травньому пасовищі — на горах Ізраїльських.
15. Сам я пасти му вівці мої, і сам указувати їм місце опочивку, говорить Господь Бог.
16. Котре заблудило, я відшукаю, котре відлучилось, заверну; поранене перевяжу, недужне покріплю, а надто жирне й буйне витрачу; буду їх пасти по правдї.
17. Вас же, мої вівці, так говорить Господь Бог, буду судити між вівцею а вівцею, між бараном а козлом.
18. Чи то ж не доволї з вас (ви багатї), пастись на доброму пасовищі, що ви ще й те, що зістанеться неспасене, витоптуєте ногами, самі пєте чисту воду, а остальню каламутите ногами вашими,
19. Так що вівці мої мусять пастись на витолоченому пасовищі, й пити воду, що ви скаламутили ногами вашими?
20. Тим же то ось як говорить Господь Бог до вас: Ось, я самий буду розсуджувати між ситою а захарчованою вівцею.
21. Позаяк ви все слабе тручаєте то боком то плечем і колете рогами, аж покіль геть повідганяєте,
22. То я допоможу овечатам моїм, і не будуть вони вже чужою користю; я розсуджу між вівцею а вівцею.
23. І поставлю над вами єдиного пастиря, що пасти ме їх, — слугу мого з роду Давидового; він буде їх пасти, він буде пастирем над ними.
24. І буду я, Господь, їх Богом, слуга ж мій Давид буде князем серед них. Я, Господь, сказав се.
25. І вчиню з ними завіт мира та й повиганяю з землї хиже зьвірре, й будуть жити собі безпеч у степу й спати по гаях.
26. Я дам їм і тим, що кругом гори моєї, благословеннє, й буду їм посилати дощ у свій час, — се будуть дощі благословення.

27. І родити муть польові дерева плоди свої, а земля буде видавати вроджай свій; і будуть вони безпечні на землї своїй, і зрозуміють, що я — Господь, як поламлю занози в ярмі їх та вирятую їх із потали в тих, що їх поневолили.

28. Не будуть вони вже здобичею народам, і дикий зьвір не буде їх пожерати; безпеч жити муть вони, й нїхто їх не буде лякати.

29. І дам їм насїннє славне, й не будуть гинути з голоду на землї та терпїти погорду від народів.

30. І зрозуміють, що я Господь, Бог їх, із ними, а вони, дом Ізраїлів, — мій нарід, говорить Господь Бог,

31. І що ви, люде, вівцї мої, вівцї пасовища мого, а я — Бог ваш, говорить Господь Бог.

ГОЛОВА 35.

І надійшло до мене слово Господнє:
2. Сину чоловічий! поверни твій вид проти Сеїрських гір і пророкуй на них,

3. І скажи їм: Так говорить Господь Бог: Ось, я — на тебе, Сеїр-горо, й простяг проти тебе руку мою й зроблю тебе безлюдною пустинею.

4. Городи твої оберну в розвалища а сама ти запустїєш, і спізнаєш, що я — Господь.

5. Позаяк ти від віків ворогуєш проти Ізраїля, і оддавала його на меч в часї його нещаста і цїлковитої погибелї,

6. За те, так певно, як живу я, говорить Господь Бог, оддам тебе на кров, і кровава помста буде вганяти за тобою; позаяк ти ненавидїла твою кров, то й кров буде вганяти за тобою.

7. І зроблю Сеїр-гору пусткою й безлюдною пустинею й повигублюю на нїй приходящого й вертаючого.

8. І сповню гори її побитими в неї; по узгіррях твоїх, по долинах твоїх і по всїх потоках твоїх падати муть побиті мечем.

9. Пусткою вічною зроблю тебе, й городи твої стояти муть безлюдні, і спізнаєте, що я — Господь Бог.

10. Позаяк ти мовляла: Обидва оттї народи й обі тї землї будуть моїми, й я посяду їх, дарма що там був Господь,

11. За те, так певно, як я живу, говорить Господь Бог, поступлю з тобою по мірі завзятя й завистї твоєї, що ти показала в твоїй ненавистї до них, і дам себе їм знати, як буду судити тебе.

12. І взнаєш, що я, Господь, чув усю злораду твою, яку ти виповідала про гори Ізраїлеві, приговорючи: Пустинею лежать вони; нам оддано їх на пожир!

13. І давали ви язику волю проти мене, уймали словами без міри честї моїй; я чув усе те.

14. Так говорить Господь Бог: На радість усїй землї вчиню тебе пустинею:

15. Як ти втїшалась, коли пай дому Ізраїлевого запустїв, так я зроблю й з тобою: пустинею станеш ти, горо Сеїр, та й уся Ідумея, і зрозуміють, що я — Господь.

ГОЛОВА 36.

Сину чоловічий, пророкуй про гори Ізраїлеві і скажи: Ви, гори Ізраїлеві! слухайте слово Господнє.

2. Так говорить Господь Бог: Позаяк ворог мовляє про вас: Ага! і вічні гори допались нам у власність!

3. То ти пророкуй і скажи: Так говорить Господь Бог: За те, притьма за те, що вас пустошено й з усїх боків жерто, щоб ви стали власностю других народів, і що ви попали на язики злющим людям, —

4. За те ви, гори Ізраїлеві, почуйте слово Господнє; так бо говорить Господь Бог до гір і до горбів і до потоків — і долин, до опустїлих розвалищ і до покинутих городів, що стались лупом й посьміхом усїм сусїднім народам;

5. За те, так говорить Господь Бог: В огнї досади моєї виповів я слово проти инших народів і проти всієї Ідумеї, що призначили землю мою собі в державу, та, радїючи усїм серцем і з погордою в душі обіцяли її собі в здобичу.

6. Тим же то пророкуй про землю Ізраїлеву й говори до гір і горбів, до потоків і до долин: Так говорить Го-

сподь Бог: Ось я в гніві й в досаді моїй виповів се, за те, що ви терпите наругу від народів.

7. Тим же то так говорить Господь Бог: Здіймаю руку й присягаюсь, що народи навкруги вас понесуть сором свій.

8. Ви ж, гори Ізрайлеві, ви розпустите гілле ваше й давати мете плоди ваші народові мойму Ізраїлеві; він бо незабаром вернеться (з неволї).

9. Ось бо я прихилюсь до вас і будуть вас знов порати й обсївати.

10. І оселю на вас много людей, увесь дом Ізрайлїв, і залюднені будуть городи, й забудувані наново розвалища.

11. І намножу в вас людей і скотини; вони будуть плодитись і множитись, і заселю вас, як се було за попередущих ваших часів, і посилати му вам ще більші добра, нїж у ваші давні часи, й знати мете, що я — Господь.

12. І приведу на вас людей, народ мій, Ізраїля, і будуть вони тобою, ти земле, володїти; ти будеш їх наслїддем і не будеш уже бездїтною.

13. Так говорить Господь Бог: За те, що про вас говорять: Ти земля така, що пожерає людей, бо дозволяєш нарід твій бездїтним робити, —

14. За те вже не будеш поїдати людей і не будеш робити народу твого бездїтним, говорить Господь Бог.

15. І не будеш уже чувати наруги від народів, та й не будеш посьміхом у людей, і не робити меш уже твого люду бездїтками, говорить Господь Бог.

16. І надійшло до мене слово Господнє:

17. Сину чоловічий! як жив іще Ізраїль у своїй землї, то поганив він її своїми обичаями й своїми вчинками; мов жіноча нечисть під час кровотечі, були поступки їх передо мною.

18. І вилив я досаду мою на їх за кров, що проливали в сїй землї, та за те, що поганили її своїми ідолами.

19. І порозсївав я їх між народи, й порозвівав їх по чужих землях; я судив їх після поступків та після вчинків їх.

20. І поприходили вони до невірних, куди поприходили, й знеславили моє імя сьвяте, тим що про їх мовляли: Се ж люд Господень, та й мусїв іти геть із землї його!

21. І вжалився я над сьвятим імям моїм, що його дом Ізрайлїв знеславив між народами, куди прийшов.

22. Тим же то скажи домові Ізрайлевому: Так говорить Господь Бог: Не задля вас я се вчиню, доме Ізраїля, а задля сьвятого імени мого, що ви знеславили перед тими народами, куди поприходили.

23. І осьвячу велике імя моє, знеславлене між народами, що посеред них ви знеславили його, й зрозуміють народи, що я — Господь, говорить Господь Бог, як явлю себе сьвятим перед очима в них.

24. І заберу вас ізміж народів, позбиравши вас із усїх земель, і переведу вас у вашу рідну країну.

25. І вилию на вас чисту воду, й станете чисті від усїх ваших нечистот, і від усїх ваших ідолів очищу вас.

26. І вложу вам нове серце й дам нового духа, й викину камяне серце з вашого тїла, а дам вам серце мясне.

27. І вдихну в нутро ваше духа мого, й учиню, що будете ходити в заповідях моїх, та хоронити й виповняти постанови мої.

28. І жити мете в землї, що я надїлив отцям вашим, і будете моїм народом, а я буду вашим Богом.

29. І очищу вас од усїх нечистот ваших, і виличу врожай і намножу його, й не дозволю, щоб терпіли голоднечу.

30. І намножу вам плоду деревного й урожаю на полях, щоб вам уже не доводилось приймати наруги від народів ізза голоднечі.

31. Тодї спогадаєте про ваші ледачі дороги та про ваші вчинки недобрі, й гидувати мете самі собою за ваші провини й за гидоти ваші.

32. Та не задля вас удію се, говорить Господь Бог, — знайте се! Соромтесь і червонїйте за ваші поступки, доме Ізраїля!

33. Так говорить Господь Бог: Того часу, як очищу вас од усїх ваших провин, і позалюднюю городи, й знов будуть позабудовувані руйновища,

34. А спустошену землю будуть знов
порати, тую землю, що лежала опу-
стїлою перед очима в кожного, хто
мимо проходив, —
35. Тодї будуть мовляти: Ось, та
опустїла земля зробилась, наче сад
Едемський, а тї порозвалювані, по-
розбивані, обезлюдїлі міста — тепер
утверджені, й залюднені!
36. І зрозуміють народи в округи
вас, що я, Господь, повалене знов бу-
дую, а попустошене знов засаджую.
Я, Господь, сказав — і справдив.
37. Так говорить Господь Бог: Ось,
і в тому ще покажу ласку мою домо-
ві Ізрайлевому: я намножу його людь-
ми, як отару овечу.
38. Як без лїку буває жертовних
овець у Ерусалимі підчас великих
сьвят, оттак переповнені будуть людь-
ми міста, передше безлюдні, і спізна-
ють, що я — Господь.

ГОЛОВА 37.

Спочила ж на менї рука Господня,
й вивів мене Господь в дусї та й
з'упинив мене посеред поля, і було
там повно кістяків.
2. І обвів мене навкруги, й оце ле-
жало їх дуже багато по полї, а всї
були дуже сухі.
3. І промовив до мене: Сину чолові-
чий! чи сї костї ожиють? А я відка-
зав: Господи Боже, ти один знаєш се.
4. І промовив до мене: Вискажи про-
роцтво про сї кістяки й скажи їм: Ви,
кістяки сухі, вислухайте слово Го-
сподне!
5. Так говорить Господь Бог до сих
костей: Ось, я вдихну в вас духа, щоб
ви поробились ізнов живими.
6. І обложу вас жилами й поростете
тїлом і покрию вас скірою, й повди-
хаю дух у вас, і станете живими, та
й зрозумієте, що я — Господь.
7. Я виповів пророцтво, як менї за-
повіджено; й ось, як я ще пророкував,
постав шелест, і почали кістки руха-
тись і кістка до кістки приставати.
8. І постеріг я, аж ось на них жили,
й поросли вони тїлом, а зверхи по-
крила їх кожа, тілько не було ще ди-
хання в них.
9. Тодї сказав він менї: Вискажи
пророцтво духові, вискажи проро-
цтво, сину чоловічий, та й промов до
духа: Так говорить Господь Бог: Із
чотирьох вітрів прийди, духу, та й
подихни на сї повбивані, а вони ожи-
ють.
10. Я виповів пророцтво, як він за-
повів менї, аж ось, повходив у них
дух, і вони ожили та повставали на
ноги — дуже, дуже багато люда.
11. І сказав він до мене: Сину чоло-
вічий! Оттї костї — се все дом Ізра-
їля. Вони мовляють: Костї наші вис-
хли, надїя наша зникла; ми бо відор-
вані від кореня.
12. Тим же то вискажи пророцтво
й скажи їм: Так говорить Господь
Бог: Ось, я поодчиняю гроби ваші, й
виведу вас, мій народе, з гробів ва-
ших, та й заведу вас у землю Ізрай-
леву.
13. І зрозумієте, що я — Господь, як
повідчиняю ваші гроби й повиводжу
вас, мій народе, з гробів ваших,
14. І дам вам духа мого, й ви знов
оживете, й розміщу вас по землї ва-
шій, а тодї взнаєте, що я, Господь,
сказав се — й справдив, говорить Го-
сподь.
15. І надійшло до мене слово Го-
сподне:
16. Сину чоловічий! возьми одну па-
лицю та й напиши на їй: Юдї й з'єд-
наним із ним синам Ізрайлевим; та й
возьми ще другу палицю, та й напиши
на їй: Йосифові — а се палиця Ефра-
їмова й всего з'єднаного з ним дому
Ізрайлевого.
17. І склади їх одну з другою в одну
палицю, щоб вони в руцї твоїй були
одно.
18. І як питати муть у тебе земляки
твої: Чи не з'ясуєш нам, що се має
значити?
19. То скажи їм: Так говорить Го-
сподь Бог: Ось, я возьму жезло Йо-
сифове, що в руцї Ефраїмовій й з'є-
динених із ним поколїнь Ізраїльських,
та й притулю його до жезла Юдино-
го, й зроблю їх одним жезлом в руцї
в Юди.
20. Коли ж обидві палицї, що на
них понаписуєш, будуть у твоїй руцї
перед очима в них,
21. Тодї промов до них: Так гово-
рить Господь Бог: Ось, я заберу си-

нів Ізрайлевих зпроміж народів, де
вони находяться, й позбіраю їх звідусіль
та й приведу їх у їх землю.
22. А в тій землї, на горах Ізраїля,
з'єдиню їх ув один нарід, та й один
царь буде над ними всіма, й не будуть
вони вже двома народами та й не будуть
дїлитись на два царства.
23. І не будуть уже поганити себе
ідолами своїми й гидотами своїми й
усякими неправедностями своїми; й
відверну їх від усїх місць у їх пробутках,
де вони грішили, й очищу їх,
і будуть вони моїм людом, а я — їх
Богом.
24. І буде слуга мій Давид царем над
ними, й пастирем усїх їх, і ходити
муть вони в заповідях моїх, та й будуть
певнити постанови мої і їх виповняти.
25. І жити муть вони в землї, що я
надїлив слузї мойму Яковові, де жили
їх батьки; там будуть жити вони
й дїти їх та дїти дїтей їх по віки; а
слуга мій Давид буде князем над ними
по віки.
26. І зложу з ними завіт мира, — се
буде завіт вічний з ними. І впорядкую
їх і намножу їх та й поставлю
сьвятиню мою серед них по всї вічні
віки.
27. І буде пробуток мій посеред них,
і буду я їх Богом, а вони будуть моїм
народом.
28. І взнають невірні, що я — Господь,
осьвячуючий Ізраїля, як буде
сьвятиня моя серед них по віки.

ГОЛОВА 38.

І надійшло до мене слово Господне,
таке:
2. Сину чоловічий! поверни твій вид
проти Гога в Магог-землї, проти князя
Рошського, Мешехського й Тубалського,
й пророкуй проти його,
3. І скажи: Так говорить Господь
Бог: Ось, я на тебе, Годже; князю
Рошський й Тубалський!
4. І притягну тебе, вложивши зубела
в рот тобі, й виведу тебе вкупі з
усїм військом твоїм, із кіньми й їздецями,
— всїх у повній зброї, велике
множество в панцирах і з щитами,
всїх узброєних мечами,
5. Персів, Етіопіїв, а з ними й Ливіїв,
— всїх із щитами й в шоломах,
6. Гомера й усю ватагу його, дом
Тогармів із ватагами його від північних
границь, і багато инших народів
із тобою.
7. Ув'оружуйсь і ладься, — ти й усї
ватаги твої, що згромадились до тебе,
й будь їм воєводою.
8. По довгому часї тебе запотребують;
ув останнї роки прийдеш у землю,
визволену спід меча, до збору з
многих народів, на гори Ізрайлеві, що
довгі часи були спустошені, тепер же
їх осадники будуть виведені зміж народів
і всї жити муть безбеч.
9. І здіймешся, мов хуртовина, налетиш
бурною хмарою, окриєш землю,
ти й усї твої військові ватаги й многі
народи з тобою.
10. І говорить Господь Бог: Того часу
прийдуть тобі на серце мисли й ти
задумаєш лиху річ.
11. І скажеш собі: Рушу я проти
землї, що без мурів, нападу на безжурних
людей, що живуть безпечно,
— вони живуть собі без мурів і нема
в їх нї засовів, нї дверей, —
12. (рушу) Щоб порабувати, набрати
здобичі, наложити руку на відновлені
розвалища, та на той люд, що
спроміж невір позбірався, та розжився
хліборобами й крамарями й розвів
осади посеред землї.
13. Саба й Дедан і крамарі Тарсийські
з усїма їх левчуками скажуть
тобі: Чи се ж прийшов єси, щоб рабувати,
— назбірав війська, щоб добувати
здобичі, щоб нагарбати золота
й срібла, зайняти скотину й надбане
добро, зажерти як найбільше
здобичі?
14. Тим же то пророкуй, сину чоловічий
і промов до Гога: Так говорить
Господь Бог: Чи так воно? того часу,
як люд мій Ізраїль розживеться безжурно,
ти про те дізнаєшся,
15. І вирушиш ти й прийдеш із твоєї
осади, з найдальшої півночі, — ти й
многі народи з тобою, сама кіннота,
величезна ватага й безлїч війська;
16. І двинеш проти мого люду Ізраїля,
мов хуртовинна хмара, щоб окрити
землю; в останнї часи станеться
воно, — й я приведу тебе на мою зем-

лю, щоб народи спізнали мене, як покажу мою сьвятость на тобі, Годже, перед їх очами.
17. Так говорить Господь Бог: Хиба ж се не ти, що про него говорив я вже давно через слуг моїх, пророків Ізрайлевих, що в ті часи пророкували, що приведу тебе на мою землю?
18. І буде того часу, як наступить Гог на Ізрайлеву землю, говорить Господь Бог, запалає гнів мій аж до лютості.
19. В ревності моїй, в палаючій досаді моїй сказав я: Напевно, того часу настане велике потрясеннє в землї Ізрайлевій.
20. Перед гнївним лицем моїм затремтять риби в морі, піднебесне птаство, польове зьвіррє, й усе, що повзає по землї й усї люде на земному крузї, й зрушаться гори, й поваляться стіни й порозпадаються всї мури по землї.
21. І виклечу меча по всїх горах моїх, говорить Господь Бог: Кожного меч обернеться на брата його.
22. І буду судитись із ним моровою пошестю й кроворозливом, і пролию на него й на ватаги його, та на безлїч народів, що з ним, потопний дощ і камяний гряд, огонь і сїрку;
23. І явлю себе великим і сьвятим, і дам себе пізнати в очах многих народів і взнають, що я — Господь.

ГОЛОВА 39.

Ти ж, сину чоловічий, вискажи пророцтво проти Гога й промов: Так говорить Господь Бог: Ось, я — на тебе, Годже, князю Рошський, Мешехський й Тубалський,
2. І притягну тебе, й поведу тебе, й виведу тебе од границь північніх та й приведу тебе на гори Ізрайлеві.
3. І вибю лука з лївої руки твоєї й повикидаю стріли з правої руки твоєї.
4. Упадеш ти на горах Ізрайлевих, ти й усї ватаги твої з усїма народами, що з тобою; і віддам тебе на пожир усякому хижому птаству й зьвірю дикому.
5. В чистому полі поляжеш; я бо сказав так, говорить Господь.
6. І пошлю огонь на Магога й на безжурних поморян, і взнають, що я — Господь.
7. І явлю сьвяте імя моє серед мого люду, Ізраїля, й не дам уже неславити сьвяте імя моє, й взнають народи, що я — Господь, сьвятий в Ізраїлї.
8. Ось, се буде й станеться, говорить Господь Бог, — той день, що я казав про него.
9. Тодї виходити муть осадники городів Ізраїльских і будуть палити оружжє, щити й панцирі, луки й стріли, булави й списи; на сїм років мати муть чим палити.
10. Не будуть носити дров із поля нї рубати по гаях, а палити муть саме тілько оружжє; ограблювати своїх грабіжників та обдирати своїх обдирачів, говорить Господь Бог.
11. І станеться того часу: призначу місце Гогові на гробовище в Ізраїлї, — в мандрівній долинї, на всхід од моря, і будуть з'упинятись на нїй прохожі. Так поховають Гога й усї товпи його, й прозвуть її Долиною товп Гогових.
12. І ховати ме їх дом Ізрайлїв сїм місяцїв, щоб очистити землю.
13. Усе осадництво країни помагати ме ховати їх, і буде той день памятним у них, в котрім я прославлю себе, говорить Господь Бог.
14. І настановлять нарочно людей, щоб перезирали країну та при помочи переходнїв ховали позіставших поверх землї, — щоб її очищувати; ба ще й по упливі сїмох місяцїв, будуть вони перешуковати;
15. І як хто, перешукуючи землю, побачить людського кістяка, то буде ставити при йому знак, щоб погребачі ховали його в Долинї ватаг Гогових.
16. І звати меться те місце Гамона (ватага). І так очистять землю.
17. Ти ж, сину чоловічий, так говорить Господь Бог, скажи всякому птаству піднебесному й хижому зьвірю: Сходїтесь і прибувайте, відусюди прибувайте на мою жертву, що вам наготую, на великий пир по горах Ізрайлевих, і їжте мясиво й пийте кров.
18. Мясиво силачів будете їсти й кров із князїв пити, — з тих бара-

нів, ягнят, козлів і назимків, угодованих на Басанї.

19. І їсти мете товщ до наситу, й пити кров до хмелю із тієї жертви моєї, що вам позаколюю.

20. І нагодуєтесь за тим столом моїм кіньми й їздецями, силачами й усякими войовниками, говорить Господь Бог.

21. І виявлю між народами славу мою, й усї народи побачат караючий суд мій, що я доконаю, й руку мою, що на них наложу.

22. І знати ме дом Ізрайлів, що я — Господь Бог.

23. І зрозуміють народи, що дом Ізрайлїв тільки за свою неправедність був переселений в неволю, — за те, що вони поламали вірність менї, так що я аж закрив лице моє перед ними та й подав їх на поталу ворогам їх, щоб полягли од меча.

24. Се я за їх нечистоти й беззаконства вчинив таке з ними та й сховав перед ними лице моє.

25. Тим же то так говорить Господь Бог: Тепер я заверну полоненого Якова та й змилосерджусь до всього дому Ізрайлевого, й обстану ревно за сьвятостю імені мого.

26. І відчувати муть болесно безчесності свої й усї беззаконства свої, що проти мене творили, як ізнов жити муть безпечно у землї своїй, не лякаючить нїкого,

27. Як поприводжу їх назад ізпроміж народів і позбіраю з земель, їм ворожих, та покажу на них сьвятість мою перед очима в многих народів.

28. І спізнають вони, що я — Господь, Бог їх, коли, розкинувши їх проміж народи, знов їх позбіраю в їх землю, і нїкого з них там не зоставлю.

29. І не буду вже закривати перед ними лиця мого, бо я вилию серце моє на дом Ізраїля, говорить Господь Бог.

ГОЛОВА 40.

У двайцятому ж роцї нашої неволї, на початку року, десятого дня в місяцї, а чотирнайцятого року по зубренню міста, того самого дня спочила на менї рука (сила) Господня та й повів він мене туди.

2. У Божих видивах переніс він мене в Ізраїльську землю й поставив на дуже високій горі; з полуденнього боку виднїлось на нїй щось таке, наче будівля якого міста.

3. Привів же він мене туди, й я дивлюсь, аж ось, чоловік із виду, наче блискуча мідь. У руцї в його була лняна поворозка й тичина до мірянння, а стояв він коло воріт.

4. І промовив той чоловік до мене: Сину чоловічий! дивись очима твоїми, й слухай ушима твоїми, та й бери собі до серця все те, що я буду тобі показувати; тебе бо на те й приведено сюди, щоб я се показав тобі; а все, що бачити меш, звісти домові Ізрайлевому.

5. І ось, знадвору храму — мур навкруги; в руцї ж у того чоловіка мірильна жердка завдовжки шість локот із долонею до локтя; і виміряв він у тій будівлї одну жердку завширшки, а одну жердку заввишки.

6. Тодї пійшов до ворот, що переднїм боком стояли на схід сонця, і підійшов угору по сходах, та й виміряв поріг у брамі на одну жердку завширшки, та й в другому порозї одна тичина завширшки.

7. І в кожній боковій коморі одна тичина заввишки а одна завширшки, а між коморами пять локот, та й в порозї воріт коло передньої сьвітлицї в воротях із середини — одна жердка;

8. І виміряв передню сьвітлицю в брамі з середини на одну жердку,

9. А в присїнку коло брами виміряв вісїм локот, стовпи ж його на два лїктї, а сїни в воротях — виходом у середину.

10. А бокових комор у воротях на схід сонця було три по одному боцї, а три по другому боцї; всї три були однієї міри, а так само й стовпи з обох боків однієї міри.

11. І виміряв ширину ввіходу в ворота на десять локот, а довжину воріт на тринайцять локот.

12. А перед коморами був переділ, один локоть завширшки по однім боцї й один локоть по другім боцї; сама ж комора мірою шість локот по однім і шість локот по другім боцї.

13. Опісля виміряв ворота від криші однієї комори до другої двайцять і пять локот ширини; двері проти дверей.

14. А в стовпах налічив шістьдесять локот, у кожному стовпі коло двору й воріт,

15. І від переднього боку ввіходу в ворота до переднього боку з середини воріт — пятьдесять локот.

16. І були вікна з кратами в бокових коморах і в їх стовпах навпроти середини в воротях навкруги, а на стовпах були пальми.

17. Тоді привів мене на переднє подвірре, а там були сьвітлиці, й камяний поміст навкруги двору; трийцять сьвітлиць на тому помості.

18. І був сей поміст по боках воріт, після ширини воріт, тілько був сей помість нижше.

19. І виміряв ширину від нижніх воріт до краю середнього подвірря сто локот на всхід і на північ.

20. Він виміряв іще довжину й ширину воріт знадвірнього двору, оберненого до півночі,

21. І на узбочі сьвітлиції при них, три по однім боці й три по другім боці; й стовпи їх і переділи їх були тієї ж міри, як і в першій брамі — завдовжки пятьдесять локот і завширшки двайцять і пять локот.

22. Вікна їх і переділи їх і пальми їх тієї ж міри, як у брами, що обернена на схід сонця; й входилось до них сїмма сходами, й перед ними переділи.

23. І в середнє подвірре є ворота навпроти воріт північніх й восточніх, а наміряв од воріт до воріт сто локот.

24. І повів мене на полуднє, а там ворота полуденні; й виміряв у стовпах і переділах таку ж міру.

25. І вікна в їх і в переддвіррях їх такі самі, як і ті вікна — завдовжки пятьдесять локот, а завширшки двайцять і пять локот.

26. Підхід до них на сїм сходів, і передвірки поперед ними й пальмові окраси — одна по сїм боці а одна по тім боці на стовпах.

27. І в середнє подвірре була полудення брама; і наміряв од воріт до воріт полуденніх сто локот.

28. І привів мене через полуденні ворота в середнє подвірре, і наміряв у полуденній брамі ту ж саму міру.

29. І бокові сьвітлиці їх і стовпи й придвірря їх — тієї ж міри, й вікна в їх і в придвіррях були навкруги: всього довжини пятьдесять локот, а ширини двайцять і пять локот.

30. Переддвірки були навкруги завдовжки в двайцять і пять локот, а завширшки в пять локот.

31. І переддвірки були в їх на знадвірній двір, і пальми були на їх стовпах; підходу до них на вісїм сходів.

32. І повів мене східніми воротами на середній двір; і наміряв у сїй брамі ту ж саму міру.

33. І бокові сьвітлиції їх і стовпи їх і переддвірки їх були тієї ж самої міри; й вікна в їх і в їх коморах були навкруги; довжина пятьдесять локот, а ширина двайцять і пять локот.

34. Переддвірки в їх були на крайній двір, й пальми на стовпах їх по сїм і по тім боції; підходу до них на пять сходів.

35. Тоді повів мене до північніх воріт та й наміряв у них ту ж саму міру.

36. Бокові сьвітлиції при них, стовпи їх і вікна в їх були навкруги; усього довжини пятьдесять локот, а ширини двайцять і пять локот.

37. Переддвірки в них були на крайнє подвірре, й пальми на стовпах у них по сїм і по тім боці. Підходу до них пять сходів.

38. Була також сьвітлиця з увіходом до неї у ворітніх стовпів; там обмивано жертви на всепаленнє.

39. А в переддвірку в брамі два столи, по сїм боці й два по тім боції, щоб заколювати на них жертви всепаленнє та жертви за гріх й провинні жертви.

40. І в надвірньому боції коло ввіходу в ворота північні було два столи, й по тім боції коло переддвірря в брамі два столи.

41. Чотири столи по сїй руції й чотири столи по тій руції по боках воріт: усїх вісїм столів, що на них заколювано жертви.

42. І чотири столи на поранне коло

всепалення були з тесаного каменя, завдовжки півтора лiктя і завширшки півтора ліктя, а заввишки один локот; на їх кладено знаряддя до заколювання всепалньої жертви й инших жертов

43. І гаки на одну долоню приправлені до стін у будівлї навкруги, а на столах кладено жертівне мясиво.

44. З надвору середньої брами були сьвітлицї про сьпіваків; на середньому подвіррі, з боку північніх воріт, одна обернена передом на південь, а друга, з боку полуденніх воріт, обернена передом на північ.

45. І сказав він менї: Ся сьвітлиця, що передом на полудне, — про сьвященників, що чувають, стережучи храму;

46. А сьвітлиця, що передом на північ, — про сьвященників, що пильнують служби коло жертівника; се сини Садокові, що самі одні зміж синів Левієвих приступають перед Господа, щоб йому служити.

47. І наміряв у подвіррі сто локот довжини й сто локот ширини, було бо чотирокутнє, а перед храмом стояв жертівник.

48. І привів мене до сїней храмових, і наміряв у сїнних стовпах пять локот по 'сїм боцї й пять локот по тім боцї, а в брамі три лiктї ширини по сїм боцї й три лiктї по тім боцї.

49. Завдовжки сїни двайцять локот, а завширшки одинайцять локот, а входилось у них пятьма сходами; й були стовпи на причілках, один правобіч, а другий лївобіч.

ГОЛОВА 41.

Тодї ввів мене в храм, і наміряв від стовпів шість локот ширина по однім боцї, а шість локот по другім боцї, — в ширину громадського намету.

2. У дверях десять локот завширшки, а по боках дверей — пять локот по однім боцї й пять локот по другім боцї; й виміряв в храму довжини сорок локот, а ширини двийцять локот.

3. І ввійшов у середину, й виміряв у стовпах коло дверей два лiктї, а в дверях шість локот, а завширшки двері сїм локот.

4. І відміряв у йому двайцять локот уподовж і двайцять локот у шир храму, й сказав менї: Се сьвяте сьвятих.

5. І виміряв у стїнї шість локот, а ширини в бокових сьвітлицях округи храму по чотири лiктї.

6. Узбічніх сьвітлиць було трийцять і три, сьвітлиця попри сьвітлицю. Вони входять у мур, що кругом в храму на сьвітлицї, так що вони повязані з ним, а таки до стїни самого храму не приторкаються.

7. І розширювавсь угору навкруги узбічніми сьвітлицями, тим що храмова округа здіймалась висше та висше навкруги храму, й через те храм угорі був ширший, а з нижнього поверху входилось у верхнїй через середнїй.

8. І бачив я верх дому Божого навкруги; узбічні сьвітлицї в підвалинї були мірою на цїлу тичину — шість повних локот.

9. Завширшки були стїни в узбічніх сьвітлицях із надвору пять локот, і був ще незабудований простір попри узбічні сьвітлицї храму.

10. А між сьвітлицями простору двайцять локот округи всього храму.

11. Дверима з узбічніх сьвітлиць виходиться на порожню просторонь, одними дверима на північний бік, а другими на полуденний бік, а завширшки ся порожня просторонь пять локот округи.

12. Будівля перед майданом на західньому боцї завширшки сїмдесять локот; стїна ж сієї будівлї пять локот завширшки навкруги, а завдовжки вона девятьдесять локот.

13. І наміряв він у храму сто локот уподовж, а в майданї й у прибудивлї й у стїнах його так само сто локот уподовж.

14. А ширина храму з правого боку та майдану від сходу — сто локот.

15. І довжину будівлї перед майданом по задньому боцї з узбічніми сьвітлицям по сїм боцї й по тім боцї виміряв на сто локот, із серединою храму й з сїньми двора.

16. Одвірки в дверях і кратовані вікна й узбічні сьвітлицї навкруги в усїх трьох поверхах навпроти поро-

гів обложені деревом і від помосту по вікна, вікна ж позатульовано.

17. Од верху над дверима й з середини в храму й знадвору й по всїй стїнї навкруги з середини й знадвору була різьба:

18. Були ж повирізувані херувими та пальми; пальми між двома херувимами, а в кожного херувима по два обличчя.

19. З одного боку обернене до пальми лице людське, а по другім боцї до пальми — лице левине; так пороблено в усьому храму навкруги.

20. Від помосту до верху дверей пороблені були херувими та пальми; так само й по стїнї в храму.

21. У храму були чотирогранні пороги в дверях, та й сьвятиня була так само зроблена.

22. Жертівник був деревяний, заввишки три ліктї, а завдовжки два ліктї; і угли його й підніжки його й стїнки його були з дерева. І сказав він менї: Се трапеза, що перед Господом.

23. У храму й у сьвятинї — по двоє дверей,

24. А в обоїх дверях бо обох боках двоє дверцят, бо двоє дверей було з обох боків воріт;

25. І пороблені були на їх, на дверях храму, херувими й пальми такі самі, як пороблено по стїнах; а перед сїньми з надвору був деревяний поміст.

26. І кратовані вікна з пальмами по сїм і по тім боцї сїней й в узбічніх сьвітлицях храму й на деревяних ганочках.

ГОЛОВА 42.

І вивів мене по задворку північною дорогою й привів до сьвітлиць, що навпроти майдану й навпроти будівлї 'д півночі,

2. До того місця, де воно коло північніх дверей має сто локот довжини, а пятьдесять локот ширини,

3. Насупроти двайцятьох локот середнього двору й насупроти помосту, що на задворку, були хідники один проти другого у три поверхи.

4. А перед сьвітлицями — сутки завширшки десять локот, а завдовжки сто локот; двері їх лицем на північ.

5. Верхні сьвітлицї вузші, тим що ганки забрали у їх дещо проти нижніх і середніх сьвітлиць сієї будівлї.

6. Вони — в три поверхи, а таких стовпів, як на дворах, нема в їх; тим і пороблено їх вузшими проти нижніх й середніх сьвітлиць, починаючи від помосту.

7. А знадвірня стїна насупроти сих сьвітлиць, од задворку лївобіч від сьвітлиць, — завдовжки пятьдесять локот,

8. Бо й сьвітлицї на задворку завдовжки тільки пятьдесять локот, а перед храмом сто локот.

9. А знизу прохід ід сим сьвітлицям на восточньому боцї, як підходять ід ним із задворку.

10. По ширинї дворової стїни од востоку перед майданом і перед будівлею були сьвітлицї.

11. І прохід поперед ними такий самий, як і коло тих сьвітлиць, що обернені на північ, така ж, довжина, як і в тих, така ж і ширина й усї виходи в їх і розклад їх і двері в їх такі ж самі, як і в тих.

12. Такі ж двері, як у сьвітлицях, що на полуднє, та й до ввіходу в них — двері на самій дорозї, що вела просто вподовж стїни на схід сонця.

13. І сказав він менї: Сьвітлицї на північ і сьвітлицї на полуднє, що перед майданом, се сьвітлицї сьвяті; тут бо сьвященники, що приступають до Господа, їдять жертви що найсьвятїйші; там вони складають, що найсьвятїйші жертви й хлїбові приноси й жертви за гріх і жертви за переступ; се бо місце сьвяте.

14. Як увійдуть сьвященники туди, так неможна їм виходити з сього сьвятого місця на задвірок, докіль не зоставлять одіжі своєї, що в нїй служили; вона бо сьвята; мусять понадївати на себе иншу одїж, і аж тодї виходити до людей.

15. Скінчивши ж виміруваннє храму з середини, вивів мене воротами, оберненими до востоку, та й став вимірювати його навкруги.

16. Виміряв його восточній бік мірялною жердкою, та й наміряв жердкою всього пятьсот мірялніх жердок.

17. У північньому боці наміряв тією ж тичиною всього пятьсот мірялних тичин.

18. У полуденньому боці наміряв так само пятьсот мірялних тичин.

19. Повернувши 'д західньому боку, наміряв тичиною пятьсот тичин.

20. З усїх чотирьох боків виміряв він його. Навкруги була стїна завдовжки пятьсот мірялних тичин, і пятьсот мірялних тичин завширшки, щоб оддїлити сьвяте місце од несьвятого.

ГОЛОВА 43.

І привів мене до воріт, до тих воріт, що обернені лицем 'д востоку.

2. І се — слава Бога Ізрайлевого йде від востоку, а голос його, нїби гук вод многих, і землю осияло від слави його.

3. Видиво се було таке ж саме, яке я бачив перше, як раз таке, яке я бачив, прийшовши заповісти пагубу містові, та й обидва видива схожі на ті, які бачив я при ріцї Ховар. І впав я на лице моє.

4. І ввійшла слава Господня в храм брамою, оберненою лицем ід сходу сонця.

5. І підняв мене дух, і ввів мене в середнїй двір, і се — слава Господня сповнила ввесь храм.

6. І почув я когось, що говорить до мене з храму, й муж стояв коло мене,

7. Та й промовив до мене: Сину чоловічий! се місце престолу мого й місце під стопи ніг моїх, де жити му серед синів Ізраїля во віки; й не буде вже дом Ізрайлїв поганити сьвятого імени мого, нї вони, нї царі їх, блудуваннєм своїм і трупами царів своїх на висотах їх.

8. Ставили вони порога свого коло мого порога й окови дверей своїх коло оков дверей моїх, так що тілько стїна була міжо мною й ними, й поганили сьвяте ймя моє гидотами своїми, що їх творили, за що я й вигублював їх у гніву мойму.

9. Тепер же вони пооддаляють од мене блудуваннє своє й трупи царів своїх, і я буду жити серед них по віки.

10. Ти ж, сину чоловічий, звісти домові Ізрайлевому про сей храм, щоб вони взяли з него міру, й стали соромитись беззаконства свого.

11. І коли будуть соромитись всього того, що коїли, то покажи їм вид храму й розклад його, виходи й ввіходи його, всї начерки його та й всї встанови в ньому, й напиши перед очима в їх, щоб вони перестерігали всї начерки його й усї постанови про його та й їх опісля виконали.

12. Се закон про храм. На верху гори ввесь простір його навкруги, — місце пресьвяте. Се закон про храм.

13. А се розмір жертівника на ліктї, — локоть із долонею: Основина в локоть, ширина так само в локоть, а пояс по всїм краям його в одну пядь; се заднїй бік жертівника.

14. Від основини, що в землї, до нижнього виступу — два ліктї, а завширшки — один локоть; від малого виступу до великого виступу — чотирі ліктї, а ширина його — один локоть.

15. Сам жертівник заввишки чотирі ліктї; з жертівника ж сягають угору чотирі роги.

16. Жертівник на двайцять локот завдовжки, а дванайцять завширшки; він чотирогранний, на всї чотирі боки рівен.

17. А майданець — завдовжки чотирнайцять локот, і чотирнайцять локот завширшки по всїх чотирьох боках його, а підвалина його на один локоть округи, сходи ж до його зі сходу сонця.

18. І сказав він менї: Сину чоловічий! так говорить Господь Бог: Оце постанови про жертівник на той день, як його зроблять на принос всепалень і на кропленнє його кровю:

19. Сьвященникам із поколїння Левіїного, з родини Садокової, що до мене приступають, менї служити, говорить Господь, дай назимка з череди товарячої на жертву за гріх;

20. І возьми крові його та й покропи на чотирі роги жертівника й на чотирі угли в майданцї, й на пояс округи, й сим робом очисти його й осьвяти його.

21. І возьми назимка на жертву за гріх та й спали його в призначеному місцї дому за сьвятинею.

22. А на другий день принеси в жертву за гріх із козиної отари козла без скази, й нехай очистять жертівника так само, як очищали телцем.

23. Як же скінчиться очищеннє, принеси в жертву з товарячої череди назимка без скази, а з отари овечої баранця без скази,

24. І принеси їх перед лице Господнє; й кинуть сьвященники на них соли, та й пожертвують їх на всепаленнє Господеві.

25. Сїм день буде приноситись у жертву за гріх по козлу на день; так само нехай приносять по телцю з товарячої череди й по барану з овечої отари без скази.

26. Сїм день мають очищати жертівника й осьвячувати його й складати (присьвячене, неначе) йому в руки.

27. Як же скінчаться сї днї, будуть на осьмий день і дальше сьвященники приносити на жертівнику ваші всепалення й подячні жертви, й я буду милосердним до вас, говорить Господь Бог.

ГОЛОВА 44.

І привів мене назад ід брамі знадвірній в сьвятиню, що повернена на схід сонця, й була вона зачинена.

2. І промовив до мене Господь: Брама ся буде зачинена, й не відчиниться, й нїяка людина не ввійде нею, бо Господь Бог Ізраїля увійшов нею, й буде вона зачинена.

3. Що ж до князя, то він, яко князь, сяде в їй, щоб їсти хлїб перед Господом; входити ме дорогою воріт передсдвірних, та й виходити ме тією ж дорогою.

4. Тодї привів мене дорогою брами північньої навпроти храму, аж се — слава Господня сповнила дом Господень, і впав я на лице моє.

5. І промовив до мене Господь: Сину чоловічий! приймай до серця все, й дивись очима твоїми, та й слухай ушима твоїми все, що я говорю тобі про всї встанови дому Господнього й про всї закони що до його й приймай до серця твого все про входи в храм і про всї виходи з сьвятинї.

6. І скажи непокірливому дому Ізрайлевому: Так говорить Господь Бог: Доволї з вас, доме Ізраїлїв, творити всякі гидоти ваші,

7. Уводити чужинцїв необрізаних серцем і необрізаних тїлом, щоб вони були в моїй сьвятинї та поганили храм мій; (годї вам) підносити хлїб мій, товщ і кров, та ломити завіт мій всякими гидотами вашими.

8. Ви не держали сторожі коло сьвятинь моїх, а становили намість себе їх на варту в сьвятинї моїй.

9. Так говорить Господь Бог: Нїякий чужениця, необрізаний серцем і необрізаний тїлом, не повинен ввіходити в сьвятиню мою, ба й той приходень, що пробуває серед синів Ізрайлевих.

10. Так само й левіти, що покинули мене в тих часах, коли Ізраїль від мене одступив, а покинувши мене, блукали слїдом за ідолами своїми, — й вони приймуть кару за провину свою.

11. Служити муть у сьвятинї моїй хиба вартовиками коло брами храмової й прислужниками коло храму; вони будуть заколювати людям усепалення й инші жертви та стояти перед ними до вслуговування їм:

12. За те, що служили їм перед ідолами їх і були домові Ізрайлевому спокусою (спотичкою) до переступу, зняв я на них руку мою, говорить Господь Бог, і приймуть кару за провини свої:

13. Не будуть вони приступати до мене, щоб служити передо мною, й не будуть приступати до всїх сьвятинь моїх, до місця пресьвятого, а поносити муть безчесть свою за гидоти, що творили.

14. Признач̂у їх на сторожів при храму, до всякої послуги й до всього, що звелять їм робити.

15. А сьвященники з поколїння Левіїного, синове Садокові, що під час одступу від мене синів Ізрайлевих повсячасно стояли на сторожі в сьвятинї моїй, ті приступати муть до мене, щоб служити менї, й будуть стояти перед лицем моїм, щоб приносити менї жир і кров, говорить Господь Бог.

16. Вони будуть ввіходити в сьвяти-

ню мою й приступати до стола мого та пилнувати сторожі моєї.

17. Як прийдуть до воріт середнього двора, вдягати муться тоді в одїж лняну, бо вовняне не може бути на них під час служби в брамі середнього двора й в середині в храму.

18. Завивала на головах у них так само мають бути лняні та й спідня одїж на бедрах у них буде так само лняна; у потї не будуть підперезуватись.

19. А як треба буде вийти їм на двір до людей, тодї здіймати муть одїж свою, що в нїй служили, й будуть зоставляти її в сьвятих сьвітлицях, а вдягатись в иншу одїж, щоб сьвятою одежою своєю не приторкатись до людей.

20. І голови своЇ не будуть вони голити, й волосся не запускати, а тілько нехай стрижуть собі голови.

21. І вина не буде пити нї один сьвященник, як йти ме в середнїй двір.

22. Нї вдови, нї розведеної з чоловіком не брати муть за себе, а можна їм тілько брати дївиць із насїння дому Ізрайлевого та вдовицю, що повдовіла по сьвященникові.

23. Вони мають навчати люд мій розбірати, що сьвяте, а що не сьвяте, й вияснювати йому, що чисте а що нечисте.

24. При спірних справах мають вони присутувати в судї й судити після постанов моїх, і допильновувати закони мої й установи мої, та сьвято держати суботи мої.

25. До мертвої людини щоб нїхто зміж них не приступав, щоб не зробитись нечистим; тілько задля батька-матері, задля сина й дочки, брата й сестри, що не була мужньою жоною, можна їм зробити себе нечистими.

26. Ба ще й по очищенню од сього належить йому долїчувати сїм день.

27. А того дня, як треба йому приступати до сьвятинї в середньому дворі, щоб служити при сьвятинї, має він принести жертву за гріх, говорить Господь Бог.

28. Що ж до їх паю, так я їх пай. І наслїддя не давайте їм ув Ізраїлї, я бо їх наслїддє.

29. Годувати муться хлїбовими приносами, жертвами за гріх та жертвами за переступ, та й все з обітів у Ізраїлї їм належиться.

30. І первоплід із усякого вроджаю в вас і всякі приноси, які б нї були тї приноси ваші, належаться сьвященникам, та й хлїб із первоплоду в вас оддавайте сьвященникові, щоб над домом твоїм почивало благословеннє.

31. Нїякої здохлятини й нїчого роздертого зьвіром, нї з птаства, нї з скотини не їсти муть сьвященники.

ГОЛОВА 45.

Як дїлити мете землю паями, то одділїте сьвятий надїл Господеві у двайцять і пять тисяч міряльних тичин завдовжки й у десять тисяч завширшки, щоб се займище було посьвятним у сьому обсязї його навкруги.

2. Від його відпаде до сьвятинї чотирокутник, округи по пятьсот міряльних тичин, а навкруги його майдан у пятьдесять локот.

3. Із сієї міри відміряй двайцять і пять тисяч жердей завдовжки й десять тисяч завширшки, де стояти ме сьвятиня й пресьвяте.

4. Ся посьвятна частина землї буде належати до сьвященників, служителїв у сьвятинї, що приступають до служби Господеві. Се буде їм займищем на будинки й посьвятним паєм сьвятинї.

5. Двайцять і пять тисяч тичин завдовжки й десять тисяч завширшки буде належати до левітів, служителїв храмових, яко їх держава, де будуть проживати.

6. А на удїл городові дайте пять тисяч завширшки й пять тисяч завдовжки, навпроти сьвятого займища, видїленого Господеві; се має належати до всього дому Ізрайлевого.

7. Та й князеві призначіте пай по сім і по тім боцї, попри посьвятний пай, віддїлений Господеві, й попри надїл міський на захід сонця з західнього боку й на схід сонця з східнього боку, завдовжки нарівнї з кожним із тих паїв од західнього краю до східнього.

8. Се його земля, його держава в Із-

раїлї, щоб князї мої вже не тїснили
люду мого, та щоб оддали землю домові Ізрайлевому по поколїннях його.
9. Так бо говорить Господь Бог: Буде з вас, князї Ізрайлеві! Перестаньте кривдити та пригнїтати, й чинїте суд і правду; годї вам витискати нарід мій із його державн, говорить Господь Бог.
10. Нехай буде в вас справедлива вага й справедлива ефа (міра) й справедлива кварта.
11. Ефа й кварта нехай будуть усюди однакової міри, щоб у квартї містилась десятина гомера (корця), й ув ефі десятина гомера; міра їх має визначуватись після гомера.
12. У секлі — двайцять гер; а двайцять секлів, двайцять пять і пятнайцять секлів становити муть мину (гривну).
13. Ось яку данину маєте давати князеві: шесту частину ефи від гомера пшеницї й шестину ефи від гомера ячменю.
14. Установа ж про олїю: від корця оливи — десятину кварти; десять батів (кварт) становлять гомер, бо в гомері десять батів;
15. Одну вівцю від отари, що має дві сотнї овець, з розкішного пасовища Ізрайлевого: — все 'це про хлїбовий принос і про всепаленнє й подячню жертву, та й про їх очищеннє, говорить Господь Бог.
16. Увесь нарід у землї має давати сей принос князеві в Ізраїлї.
17. А князь має приносити всепаленнє й хлїбові жертви й ливні в сьвята, й кожного нового місяця й у суботи, та ві всї празники дому Ізрайлевого; він має приносити жертву за гріх і хлїбовий принос і всепаленнє й жертву мирну на очищеннє дому Ізрайлевого.
18. Так говорить Господь Бог: У первому місяцї, первого дня в місяцї возьми з товарячої череди назимка без скази та й очисти ним сьвятиню.
19. Сьвященник нехай возьме кровї з сієї жертви за гріх та й покропить на подвої в храмї й на чотирі угли жертівника в майданї й на подвої воріт серединнього двора.
20. Так само вчини й сьомого дня в місяцї за тих, що провиняють нароком із з простоти, та й так очищайте храм.
21. У первому місяцї, чотирнайцятого дня того місяця має бути в вас паска, сьвято семиденнє, а тодї треба їсти опрісноки.
22. У сей день князь принесе за себе й за ввесь нарід в землї назимка на жертву за гріх.
23. І через сї сім днї буде він приносити на всепаленнє Господеві щодня по сїм назимків і по сїм баранів без скази, а на жертву за гріх щодня по козлу з козиної отари.
24. Хлїбовою ж приносу має він приносити по ефі на барана та по гину оливи на ефу.
25. У сьомому місяцї, на пятнайцятий день місяця, у семиденнє сьвято, має приносити що-дня те ж саме: таку ж саму жертву за гріх, таке саме всепаленнє, стілько ж приносу хлїбового й стілько ж оливи.

ГОЛОВА 46.

Так говорить Господь Бог: Брама всерединнього двора, повернена лицем на схід сонця, має бути замкнена через шість робітнїх днїв, а в субітний день і в день нового місяця має бути відомкнена.
2. Князь прийде через знадвірнї сїни та й стане в подвоях сих воріт; і впорають сьвященники всепаленнє його й подачню жертву його; й поклониться він Господеві з порозї воріт, та й вийде собі, а ворота зістануться незачиненими до вечора.
3. Та й нарід має покланятись перед Господом коло ввіходу в ворота в суботи й в днї нового місяця.
4. А всепаленнє, що принесе князь Господеві субітнього дня, має бути з шестерьох ягнят без скази та з барана без скази.
5. Хлїбового ж приносу — ефа на барана, а на ягнята хлїбового приносу, скілько рука його подасть; оливи же один гин на ефу.
6. У новомісячнїй день приноситиме він із товарячої череди назимка, без скази, а так само й шестеро ягнят та барана без скази.
7. Хлїбового ж приносу дасть він

ефу на телця й ефу на барана, а на
ягнята, скілько рука його подасть,
оливи же по гину на ефу.
8. А як приходити ме князь, так має
ввіходити через передвірре у брамі й
тією ж дорогою виходити.
9. А як приходити ме люд землї перед
лице Господнє в сьвята, та хто
ввійшов північньою брамою на молитву,
той має виходити брамою полуденньою;
не буде виходити тією ж
брамою, що нею ввійшов, а має виходити
протилежною.
10. І князь має бути серед них; як
увіходять вони, ввіходить і він; а як
вони виходять, виходить і він.
11. А в сьвята й в урочисті днї хлїбового
приношення від його має бути
по ефі на назимка й по ефі на барана,
на ягнята ж — скілько подасть рука
його, олїї ж по гину на ефу.
12. А коли князь по щирості своїй
схоче принести всепаленнє чи подячню
жертву Господеві, так мають відомкнути
йому браму, повернену на
схід сонця, і він упорає свій принос
і свою подячню жертву так само, як
упорав субітнього дня, і вийде; а як
вийде, замкнуть ворота.
13. Що-дня принось Господеві на
всепаленнє ягня-перволїтка без скази;
що ранку принось його;
14. І додавай до того хлїбовий принос
що ранку — шестину ефи та й
оливи третину гина, щоб розмішати
муку. Така віковічня постанова про
хлїбовий принось Господеві, по всї
часи.
15. Нехай на всепаленнє приносять
ягня та хлїбовий принос і олїю що
ранку повсячасно.
16. Так говорить Господь Бог: Коли
князь дає которому синові свойму дар
(в землї), так се має йти в наслїдде
й синам його; ся держава їх має
бути наслїдньою.
17. Коли ж він дасть із наслїддя
свого в дарі которому підвластному
свойму, то се буде належати тому
тільки до року визволу, а тодї вернеться
до князя. Тілько до синів його
має переходити наслїддє його.
18. Та князеві не можна забирати
наслїдного паю у людей, витискаючи
їх із держави їх. Тілько з власної
держави можна йому надїляти дітей
своїх, щоб нїкого з мого люду не виганяно
з держави його.
19. І привів мене тим ходом, що збоку
в брамі, до сьвятих сьвітлиць про
сьвященників, повернених на північ,
і се — там одно місце зкраю на захід.
20. І промовив до мене: Се те місце,
де сьвященники мають варити жертву
за гріх, і за переступ, та пекти
хлїбовий принос, не виносючи його
до надвірнїх сїней, на осьвяту люду.
21. І вивів мене до задвірнїх сїней,
і провів мене по чотирьох кутах сїней,
і ось, в кожному кутї сїней ще
сїнки.
22. У всїх чотирьох кутах були криті
сїнки, завдовжки сорок локот, а завширшки
трийцять; однієї міри в усїх
чотирьох кутах.
23. І навкруги всїх їх чотирьох —
стїни, а при стїнах пороблені куховарнї
навкруги.
24. І сказав менї: Се куховарнї, де
слуги храму варити муть жертви людські.

ГОЛОВА 47.

Тодї привів мене назад ід храмовим
дверям, і се — зпід порога храму
тече вода на схід сонця; храм бо стояв
передом на схід сонця, а вода текла
з під правого боку в храму від полуденнього
боку в жертівника.
2. І вивів мене північніми воротами,
й знадвірньою дорогою обвів мене до
знадвірнїх ворот, і се — вода тече по
правому боцї.
3. Як пійшов той муж ід востоку,
держучи в руцї поворозку, відміряв
тисячу локот, та й завів мене в воду;
води було по кісточки.
4. І відміряв ще тисячу, та й повів
мене по водї; води було по колїна. І
ще відміряв тисячу локот, та й повів
мене далїй; води були по поясницї.
5. І ще відміряв тисячу, та тут була
вже така течія, що я не міг бристи,
бо вода була так високо, що треба
було плисти, а перебристи сього потоку
не було можна.
6. І сказав менї: Бачив, сину чоловічий?
та й повів мене назад ід берегу
сього потоку.
7. І як прийшов я назад, аж се —

по берегах потоку багато дерева по
сім і по тім боці.
8. І промовив до мене: Ся вода тече
в восточню сторону краю, попливе
рівниною та й увійде в море; і зроб-
ляться води його здоровими.
9. І всяка животина, що там пли-
ває, де ввійдуть сї води, буде жити,
й буде риби вельми багато, тим що
ввійде туди ся вода, й води в морі
зробляться здоровими, й куди нї ввій-
де сей поток, там усе жити ме.
10. І стояти муть понад водою ри-
балки від Енгадди до Еглайму, й за-
кидати муть неводи. Риби буде вся-
кого роду, й як у великому морі, буде
риби дуже багато.
11. Болота його й затони його, що
не зробляться здоровими, позоставля-
ються на сіль.
12. Понад потоком по узберіжжях
його по сім і по тім боцї рости ме вся-
ке дерево, що дає харч; листє його не
буде вянути й плоди на йому не бу-
дуть уменшатись; що місяця поспіва-
ти муть нові, тим що вода про них
тече з сьвятинї; плоди їх йти муть
на харч, а листє — на ліки.
13. Так говорить Господь Бог: Ось
вам розграниченнє, по якому вам дї-
лити землю в наслїддє дванайцятьом
поколїнням Ізраїлевим: — Йосефові
два паї.
14. І наслїдуйте її, як один, так і
другий; я бо, піднявши руку мою,
клявся надїлити її вашим отцям; от і
буде земля ся вашим наслїддєм.
15. А се границя країни: На північ-
ньому концї, починаючи од великого
моря, через Хетлон, по дорозї в Зедад,
16. Емат, Берот, Сибарим, що між
Дамаським і Ематським займищами,
до Газар-Тихон, що на границї Авра-
на.
17. І буде границя від моря до Га-
зар-Енону, границя з Дамаським зай-
мищем, а дальше на півночі займище
Емат; от, се північній бік.
18. А з восточнього боку ведіть гра-
ницю проміж Авраном і Дамаском,
між Галаадом і землею Ізраїльською
попри Йордань до восточнього моря;
се восточній бік.
19. А полуденній бік від Тамару до
вод переріку коло Кадесу, й попри
потік до великого моря; се полуден-
ній бік на полуднї.
20. Західня ж границя — велике
море, від полуденньої границї до місця
проти Емату; се західній бік.
21. І подїліте собі землю сю на паї
після поколїнь Ізраїлевих.
22. А подїліть її по жеребу в на-
слїддє собі й чужоземцям, що пробу-
вають у вас, що породили дїти в вас,
і маєте вважати їх на рівнї з синами
Ізраїлевими, з природніми осадника-
ми, й ввійдуть вони з вами в пай се-
ред поколїнь Ізраїлевих.
23. В которому поколїннї живе чу-
жоземець, у тому й дайте йому на-
слїддє його, говорить Господь Бог.

ГОЛОВА 48.

А се ймення поколїнь: На північ-
ньому боцї по дорозї від Хетлону,
що веде в Емат, Газар-Енон, од пів-
нічньої границї Дамаського займища,
по дорозї до Емату: все це од восто-
ка до моря — один пай Данові.
2. Попри границю Данову, од восточ-
нього краю до західнього — се один
пай Асирові.
3. Попри границю Асирову, од во-
сточнього краю до західнього, се один
пай Нефталїєві.
4. Попри границю Нефталїєву, од
восточнього боку до західнього, се
один пай Манассіїв.
5. Попри границю Манассієву од во-
сточнього боку до західнього, се один
пай Ефраїмові.
6. Попри границю Ефраїмову од во-
сточнього краю до західнього, се один
пай Рубенові.
7. Попри границю Рубенову од во-
сточнього краю до західнього, се один
пай Юдї.
8. А попри границю Юдину, од во-
сточнього краю до західнього, се сьвя-
тий пай, завширшки двайцять і пять
тисяч тичин, а завдовжки на рівнї
з иншими паями, од восточнього краю
до західнього; серед його буде сьвя-
тиня.
9. Пай, що присьвятите Господеві,
буде завдовжки в двайцять і пять ти-
сяч, а завширшки в десять тисяч ти-
чин.
10. А сей сьвятий пай буде нале-

жатись сьвященникам — на північ двайцять і пять тисяч, ід морю завширшки в десять тисяч і 'д востоку завширшки десять тисяч, а 'д полудню завдовжки двайцять і пять тисяч тичин; серед його же буде сьвятиня Господня.

11. Се присьвятите сьвященникам із синів Садокових, що стояли на моїй варті, що за часу відступництва синів Ізрайлевих не відступили від мене, як инші левіти.

12. До них належати буде ся частина землї з пресьвяченого паю, сьвятиня сьвятинь, коло грянициї левітів.

13. І левіти одержать так само коло сьвященничої грянициї двайцять і пять тисяч тичин завдовжки й десять тичин завширшки; вся довжина двайцять і пять тисяч, а ширина десять тисяч жердок.

14. І з сього паю не можна їм нї продати, нї проміняти, й первоплоди з землї не можуть переходити нї до кого другого, бо се присьвячене Господеві.

15. А останок пять тисяч тичин завширшки з двайцятьма й пятьма тисячами завдовжки призначається місту на спільне користуваннє, на осадництво й на пригороди. Город буде в серединї.

16. І се розмір його: північній бік чотирі тисячі й пятьсот, а західній бік чотирі тисячі й пятьсот жердок.

17. А передмістя городу од півночі двістї й пятьдесять, і од полудня двістї й пятьдесять і од заходу двістї пятьдесять тичин.

18. А що зістанеться з довжини проти присьвяченого паю — десять тисяч тичин ід востоку й десять тисяч ід заходу проти присьвяченого паю, — то вроджай із сеї землї має обертатись на харчуваннє робочих у містї.

19. Робити ж у городї можна робітникам із усїх поколїнь Ізрайлевих.

20. Увесь оддїлений пай зувдовжки двайцять і пять тисяч і завширшки двайцять і пять тисяч жердок, чотирокутний, виділите в присьвячений пай, притуливши до того й державн городські;

21. А останок князеві. Як попри присьвячений пай, так і попри державн городські, проти двайцятьох і пятьох тисячей жердок до восточньої границії паю, й на захід проти двайцятьох і пятьох тисячей коло західньої границії, розмірно до сих паїв — пай князеві, так що присьвячений пай і сьвятиня будуть по серединї в його.

22. І те, що від держав левітських і від держав міських зістається проміж ними, належати буде так само до князя. Промежок між границею Юдиною й між границею Бенямино-вою належати ме до князя.

23. Останок же од поколїнь: — з восточнього краю до західнього — один пай Беняминові.

24. Коло грянициї Беняминової од восточнього краю до західнього — один пай Симеонові.

25. Коло грянициї Симеонової од восточнього краю до західнього — один пай Іссахарові.

26. Коло грянициї Іссахарової од восточнього краю до західнього — один пай Забулонові.

27. Коло грянициї Забулонової од восточнього краю до західнього — один пай Гадові.

28. А коло грянициї Гадової на полуденньому боцї йде полудення границя від Тамару до вод переріку коло Кадесу, вподовж потока до великого моря.

29. Се земля, що ви подїлите по жеребу поколїнням Ізрайлевим, і се їх паї, говорить Господь Бог.

30. А се виходи (брами) городські: з північнього краю міри чотирі тисячі й пятьсот тичин.

31. І городські брами будуть зватись іменами поколїнь Ізрайлевих. Ід півночі три брами: брама Рубенова одна, брама Юдина одна, брама Левієва одна.

32. І з восточнього боку міри чотирі тисячі пятьсот тичин, і три брами: брама Йосифова одна, брама Бенямінова одна, брама Данова одна.

33. І з южного боку міри чотирі тисячі й пятьсот, і три брами: брама Симеонова одна, брама Іссахарова одна й брама Завулонова одна.

34. З морського боку міри чотирі

тисячі й пятьсот, і брам тут три: брама Гадова одна, брама Асирова одна, брама Нефталієва одна,

35. Всього вкруги вісімнайцять тисяч тичин. Імя ж городу з того дня буде: Там Господь.

КНИГА ПРОРОКА ДАНИЇЛА.

ГОЛОВА 1.

На третьому року царюваннє Иоакима, царя Юдейського, прийшов Навуходоносор, царь Вавилонський, до Ерусалиму й обляг його.
2. І віддав Господь в його руки Иоакима, царя Юдейського, й часть посуду дому Божого, й він забрав його в край Сеннаар, у дім свого бога, і поклав цей посуд в скарбівню свого бога.
3. І сказав царь Асфеназові, старшому над своїми сьвітличниками (скопцями), щоб привів з синів Ізрайлевих, з царського та княжого роду,
4. Хлопців, в котрих нема ніякої хиби на тілї, гарних з лиця і втямливих до всякої науки, й бистрих у науках, і розумних і спосібних до служби в царських палатах, та щоб навчив їх письма й халдейської мови.
5. І призначив царь для них щоденний харч із царського стола й вино, яке сам пив, і велів виховувати їх три роки, а потім мали вони ставати перед царем.
6. Між ними були з Юдиних синів Даниїл, Ананїя, Мисаїл і Азарія.
7. І поперемінював їм старший над сьвітличниками іменння — Даниїлові на Валтасара, Ананїї на Седраха, Мисаїлові на Мисаха й Азарії на Авденаго.
8. Даниїл же постановив у серцї своєму не опоганюватись стравами з царського стола й вином, яке пив царь, та й просив старшого над скопцями, щоб йому було дозволено не опоганюватись.
9. А дав Бог Даниїлові ласку й прихильність у старшого над скопцями;
10. І сказав старший над сьвітличниками Даниїлові: Боюся я добродія мого, царя, що сам призначив для вас поживу й напиток: як він побачить, що ваші лиця більш похудли нїж у хлопців вашої верстви, то ви зробите мою голову винуватою перед царем.
11. Тодї сказав Даниїл до Амелсара, що його старший над сьвітличниками приставив був до Даниїла, Ананїї, Мисаїла та Азарії:
12. Стрібуй з нами, твоїми слугами: дозволь давати над десять день на харч овощі й воду до пиття;
13. І нехай потім з'являться перед тобою наші лиця і лиця тих хлопцїв, що живляться царською стравою, а тодї роби з твоїми слугами, як завважиш.
14. Він послухав їх у тому і витрібовував їх десять день.
15. І ось, через десять день лиця в них стали кращі, та й тїлом були вони повнїйші за всїх тих хлопців, що живились царськими стравами.
16. Тодї Амелсар брав їх страви й вино до пиття, а їм давав овощі.
17. І дав Бог сим чотирьом хлопцям знаннє і второпність усякої книжньої науки й мудрість, а Даниїлові надїлив надто дар, розуміти усякі видива й сни.
18. Як минув той час, що царь призначив, коли б їх поприводити, старший над скопцями увів їх перед Навуходоносора.
19. Царь розмовляв із ними, і ось зпоміж усїх хлопців не знайшлось таких, як Даниїл, Ананїя, Мисаїл та Азарія, та й стали вони служити перед царем.
20. І в кожнїй справі, де треба було розуму й розваги, та що нї питав у них царь, бачив він, що вони в десятеро розумнїйші за всїх віщунів та чародїїв, які були в усьому його царстві.
21. І оставав там Даниїл таким же до першого року царя Кира.

ГОЛОВА 2.

Другого року царювання Навуходонозорового снились Навуходонозорові сни, й стрівожився дух його, і сон улетів від його.

2. І звелїв царь скликати віщунів і ворожбитів, і чарівників і Халдеїв, щоб вони відгадали цареві сни його. Вони прийшли й поставали перед царем.

3. І промовив до них царь: Снився менї сон, і трівожиться дух мій; бажаю знати сон той.

4. І сказали Халдеї до царя по арамейськи: Царю! жий на віки! розкажи сон слугам твоїм, а ми звістимо тобі, проти чого він.

5. Царь відповів і сказав Халдеям: Слово улетїло менї, та коли ви не скажете менї сон і проти чого він, то будете пошматовані, а ваші доми стануть розвалищами;

6. А як розкажете сон і що він значить, то дістанете від мене дарунки, нагороду й велику почесть; скажіть же менї сон і його значіннє.

7. Вони відповідали вдруге й промовили: Скажи, царю, сонне видиво рабам своїм, а ми його виложимо.

8. Тодї відказав царь: Напевно знаю, що ви хочете загаяти час, ви бо бачите, що річ улетїла менї з памяті.

9. Коли ви не кажете менї сну, то в вас одно на думцї: ви задумуєте сказати менї неправду й оману, аж промине час; тим же то оповіжте менї сон, а тодї я взнаю, що ви з'умієте виложити менї й значіннє його.

10. Халдеї ж відповіли цареві й промовили: Нема на сьвітї людини, котра б могла сказати те, чого вимагає царь, тим то нї один царь, великий і потужний не вимагав такого в жадного віщуна, ворожбита або Халдея;

11. Справа, якої царь вимагає, така трудна, що нїхто инший не може обявити її цареві, окрім богів, котрі не живуть поміж людьми.

12. Царь розлютувався й розгнївався за це вельми й приказав вигубити всїх Вавилонських мудреців.

13. Як же вийшов сей приказ, щоб вбивати мудреців, шукали й Даниїла та його товаришів, щоб їх убити.

14. Тодї Даниїл обернувся розважливо й мудро до Аріоха, начальника над царськими прибічниками, що саме вийшов був убивати мудреців Вавилонських.

15. І спитав в Аріоха, що мав повагу в царя: чому такий жорстокий приказ від царя? Тодї Аріох оповів Даниїлові про всю справу.

16. І ввійшов Даниїл та й упросив царя дати йому час, щоб він міг сказати значіннє сну.

17. Прийшовши до своєї господи, оповів Даниїл про се дїло Ананїї, Мисаїлові та Азарії, товаришам своїм,

18. Щоб вони просили ласки в Бога небесного в сїй тайнї, щоб Даниїлові й його товаришам не загинути з иншими мудрецями Вавилонськими.

19. І відкрита була тайна Даниїлові в нічному видиві, й славив Даниїл Бога небесного.

20. І промовив Даниїл: Нехай буде хвалене ймення Господнє від віку й до віку, бо в нього мудрість і сила;

21. Він змінює час і роки, скидає царів і настановлює царів, дає мудрість мудрим і розум розумним;

22. Він відкриває, що глибоко й закрите, він знає, що в темряві, і сьвітло пробуває з ним.

23. Дякую тобі й славлю тебе, Боже батьків моїх, що обдарував мене мудрістю й силою, та відкрив менї те, про що ми благали тебе; бо ти відкрив нам цареву річ.

24. Після сього ввійшов Даниїл до Аріоха, котрому царь загадав повбивати мудреців Вавилонських, прийшов і сказав йому: Не вбивай мудреців Вавилонських; введи мене до царя, а я скажу, проти чого сон.

25. Тодї Аріох без проволоки привів Даниїла до царя і сказав йому: Я знайшов між полоненими синами Юдеї чоловіка, що зможе сказати цареві, проти чого сон.

26. Царь сказав до Даниїла, що був названий Валтасаром: Чи справдї можеш ти сказати менї сон, що менї снився, та й проти чого він?

27. Даниїл відповів цареві й промовив: Тайни, про яку царь допитує, не здолїють цареві виявити нї мудре-

ці, нї чарівники, нї віщуни, нї ворожбити.

28. Але є на небесах Бог, що відкриває тайни; він то й показав тобі, царю Навуходонозоре, що має статися в будучинї. Сон твій і видива голови твоєї на ліжку твойму були от-які:

29. Ти, царю, на постелї твоїй думав над тим, що колись станеться? а той, що відкриває тайни, показав тобі те, що колись настане.

30. А менї відкрита ся тайна справа не через те, наче б був мудрійший за всїх живучих, а задля того, щоб цареві явним стало значіннє, та щоб ти взнав думки твого серця.

31. Ти, царю, мав таке видиво: от, якийсь здоровенний бовван, — préздоровий був сей бовван, — у незвичайному блиску стояв перед тобою а страшна була в його подоба.

32. У сього боввана була голова з щирого золота; груди в нього й руки в нього — з срібла, а черево в нього й бедра його — мідяні.

33. Гомілки в нього залїзні, а ноги в нього по части залїзні, по части же глиняні.

34. Ти бачив його доки камінь не відірвався від гори без помочі рук, вдарив у боввана, в залїзні та глиняні ноги його та й розбив їх.

35. Тодї все разом подробилось: залїзо, глина, мідь, срібло й золото стали нїби порох на токах у лїтї, й вітер розвіяв їх, так що й слїду з них не зісталось; а камінь, що розбив боввана, зробився великою горою і сповнив усю землю.

36. Оце сон! Скажемо ж перед царем і те, що він значить:

37. Ти, царю, — царь над царями, котрому Бог небесний дав царство, власть, силу й славу;

38. І всїх синів людських, де б вони нї жили, зьвірів земних і птаство піднебесне віддав він в твої руки й настановив тебе володарем над ними всїма, ти — ся золота голова!

39. Після тебе настане друге царство, менше за твоє, а за тим ще трете царство, мідяне, котре заволодїє широко над землею.

40. А четверте царство буде міцне, як залїзо; бо як залїзо розбиває й торощить усе, так і воно розбиваючим усе залїзом буде дробити й торощити.

41. А що ти бачив ноги й палцї на ногах в однїй части з ганчарського черепа, а в однїй части з залїза, то царство буде роздїлене, й у ньому буде лиш трохи кріпкости залїза, як се ти бачив залїзо, змішане з ганчарською глиною.

42. І як палцї на ногах були в части з залїза, а в части з черепа, так і царство буде по части міцне, а по части крихке.

43. А що ти бачив залїзо, змішане з ганчарською глиною, то се значиться, що вони змішаються через насїннє людське, але не зіллються обопільно, як залїзо не зливається з глиною.

44. А по часах тих царств здвигне Бог небесний царство, котре повіки не розпадеться, та й се царство не перейде до другого народу; воно повалить і поторощить усї царства, а само стояти ме по віки вічні,

45. Так як се ти бачив, що камінь одірваний був від гори не руками й подробив залїзо, мідь, глину, срібло й золото. Великий Бог показав сим цареві, що буде опісля. Се певний сон, та й виклад його вірний.

46. Тодї царь Навуходонозор упав на лице своє й поклонився Даниїлові, й велїв принести йому подарунки й запашне кадило.

47. І промовив царь до Даниїла: Справдї Бог ваш є Бог над богами й Володарь над царями, котрий відкриває тайні речі, наколи ти міг відкрити цю тайну!

48. Тодї підвисшив царь Даниїла й дав йому багато дорогих подарунків, і настановив його над усїм Вавилонським краєм і найвисшим начальником над усїма мудрецями Вавилонськими.

49. Але Даниїл просив царя, і він настановив Седраха, Мисаха та Авденаго над справами краю Вавилонського, а сам Даниїл зістався на царському дворі.

ГОЛОВА 3.

Царь Навуходонозор зробив був золотого ідола на шістьдесять лік-

тів заввишки, на шість ліктів завширшки, поставив його на полі Деїрі, в краю Вавилонському,

2. І послав царь Навуходоносор зібрати сатрапів, намісників, воєвод, найстарших суддів, скарбників, радників, урядників і всїх володарів по областях, щоб прийшли на посьвятини боввана, що його царь Навуходоносор поставив.

3. І зібрались сатрапи, намісники, воєводи, найстарші судді, скарбники, радники, урядники й усї володарі по областях на посьвятини боввана, що його царь Навуходоносор виставив.

4. Тодї закричав окличник голосно: Оповіщається вам, народи, племена й мови:

5. В ту хвилю, як почуєте гук труби, сопілки, цитри, цївниці, гусел і симфонії, і всяких музичних приборів, припадайте ниць і поклонїтесь золотому образові на стовпі, що його царь Навуходоносор виставив;

6. А хто не впаде й не поклониться, буде зараз вкинутий в піч, розпалену огнем!

7. Тим то наколи всї народи почули голос труби, сопілки, цитри, цївниці, гусел і всяких музичних приборів, то й попадали всї народи, племена й язики й поклонились золотому ідолові, що його поставив царь Навуходоносор.

8. Саме в той час приступили деякі Халдейцї з доносом на Юдеїв.

9. Вони сказали цареві Навуходоносорові: Царю, жий по віки!

10. Ти, царю, дав приказ, щоб кожна людина, як почує голос труби, сопілки, цитри, цївниці, гусел і симфонії та других музичних приборів, впала й поклонилась золотому образові,

11. А хто не впаде й не поклиниться, той буде вкинений в розпалену піч.

12. Та мужі Юдейські, котрих ти настановив над справами краю Вавилонського, Седрах, Мисах та Авденаго, — сї мужі нехтують твоїм приказом, царю; вони богів твоїх не шанують, та й золотій подобинї, що ти її оце поставив, не кланяються.

13. Тодї звелїв Навуходоносор у гнїві й лютості привести Седраха, Мисаха й Авденаго; й зараз приведено сих мужів перед царя.

14. І промовив до них Навуходоносор: Не вже ж ви, Седрах, Мисах і Авденаго, маєте на думцї богів моїх не шанувати й золотій подобинї, що я поставив, не кланятись?

15. Од тепер, коли ви на се готові, — як тільки почуєте гук труби, сопілки, цитри, цївниці, гусел, симфонії та инших музичних приборів, припадайте й поклоняйтесь подобинї, що я її зробив; коли не поклонитесь, то зараз будете вкинуті в палаючу піч, а тодї котрий бог визволить вас з моєї руки?

16. І відповіли Седрах, Мисах і Авденаго, і сказали до царя Навуходоносора: Шкода нам відповідати на се.

17. Бог наш, котрому ми служимо, може нас із палаючої печі й з руки твоєї, царю, визволити;

18. А коли б се й не сталось, то нехай тобі, царю, буде звісно, що ми твоїм богам служити не будемо й золотій подобинї, котру ти поставив, не поклонимось.

19. Тодї Навуходоносор загорівся лютостю, а вигляд його обличчя змінився проти Седраха, Мисаха й Авденаго, й приказав розпалити піч в сїм разів горячїйше, нїж її звичайно натоплювано,

20. І звелїв найдужшим чоловікам із свого війська повязати Седраха, Мисаха й Авденаго та й вкинути їх у піч, розпалену огнем.

21. І зараз повязано сих мужів та й у їх спідній й верхній одежі і в завоях на голові і в иншому убранні вкинуто їх у піч, розпалену огнем.

22. Та позаяк приказ царів був суворий, а піч була розпалена незвичайно, то полумя від огню вбило тих людей, що вкидали Седраха, Мисаха та Авденаго.

23. А сї три мужі — Седрах, Мисах та Авденаго — впали в розпалену огнем піч, повязані.

24. Царь Навуходоносор здивувався і встав швидко й сказав до своїх вельмож: Чи не трьох же мужів ми вкинули в огонь, повязаних? Вони відповіли цареві: Справдї так, царю!

25. На це промовив він: Та бо я бачу чотирі мужі неповязані, що ходять в полумї, та й не видко на них ушкоди; й вид четвертого схожий на сина Божого (ангела).

26. Тодї приступив Навуходоносор до челюстей печі, розпаленої огнем, і промовив: Седраше, Мисаше й Авденаже, ви слуги Бога найвисшого! вийдїть і приступіть ближше! Тодї Седрах, Мисах і Авденаґо вийшли з посеред полумя.

27. І зійшовшись сатрапи, намісники, отамани й радники цареві, завважали, що огонь над тїлами сих мужів не мав сили, й волоссє на голові в них не осмалилось, та й одежа на них не змінилась, а навіть і запаху огню не чути було від них.

28. Тодї промовив Навуходоносор: Славен Бог Седрахів, Мисахів і Авденагів, що послав ангела свого та й визволив слуг своїх, що покладали надію на нього й не послухали приказу царського й віддали свої тїла (огневі), щоб не служити й не покланятись иншому богові, окрім Бога свого!

29. Тим же то дається від мене приказ, щоб кожного спроміж всякого народу, племени чи язика, хто б виповів зневагу проти Бога Седрахового, Мисахового й Авденагового, порубано на шматки, а його дім обернено в розвалища; бо нема иншого Бога, що міг би так спасати.

30. Тодї поставив царь високо Седраха, Мисаха й Авденага в краю Вавилонському.

31. Навуходоносор, царь, усїм народам, племенам і мовам, що живуть по всїй країнї: Нехай вам мир умножуєсь!

32. Сподобалось менї, про знамена й чудеса, які вчинив надо мною Найвисший Бог, оповістити вам.

33. О, які великі знамена його й які потужні чудеса його! Царство його — царство віковічне, й володїннє його — від родів до родів.

ГОЛОВА 4.

Я Навуходоносор, проживав спокійно в мойму домі та мав гаразд в моїх палатах.

2. Та приснився менї сон, що налякав мене, й думки на ліжку мойму та мрії в голові моїй навели на мене смуток.

3. І дав я приказ привести до мене всїх мудреців Вавилонських, щоб сказали менї, проти чого той сон.

4. От і прийшли віщуни, чародїї, Халдеї та ворожбити; я оповів їм сон, але вони не могли виложити менї, проти чого він.

5. Вкінцї ввійшов до мене Даниїл, котрому дано імя Валтасар — по імени Бога мого, а в котрому дух сьвятого Бога; йому оповів я сон.

6. Валтасаре, голово над мудрецями! я знаю, що в тебе дух сьвятого Бога, й нїяка тайна тобі не тяжка; відкрий же менї видиво мого сну, що менї снився, і проти чого він.

7. А видива голови моєї в ліжку мойму були такі: Я бачив — от посеред землї дерево дуже високе.

8. Здорове було те дерево й міцне, а вершина його досягала до неба, й було його видко до країв усієї землї.

9. Лист на ньому прегарний, і овощів на ньому рясно, а поживи на ньому стало б усїм; під ним знаходили холод польові зьвірі, на гіллю його гнїздилися піднебесні птицї, і з нього живилось усяке тїло.

10. І бачив я в видивах моєї голови на мойму ліжку — аж се зійшов із неба Невсипущий і Сьвятий (ангел).

11. І кликнув він голосно й промовив: Зрубайте се дерево, пообрубуйте його гіллє, обтрусіть листє з нього й пороскидайте овощі його; нехай повтїкають зьвірі зпід нього й птицї з його гілля;

12. Але головнього його кореня полишіть в землї; він же нехай в залізних та мідяних ланцюгах в траві на полі зрошується небесною росою, і нехай буде з животинами пай його в траві земній.

13. Людське серце возьметься в нього, а дано йому буде серце зьвіряче, доки не мине над ним сїм часів (років).

14. На радї Невсипущих так постановлено, й присудом сьвятих призначено, щоб знали всї живущі, що Най-

висший царює над царством людським
і дає його, кому хоче, та настановляє
над ним і приниженого між людьми.
15. От такий сон снився менї, царе-
ві Навуходонозорові; а ти, Валтасаре,
скажи, проти чого він, бо нї один із
мудреців у мойму царстві не міг обя-
вити його значіння, а ти можеш, бо
дух сьвятого Бога при тобі.
16. Тоді Даниїл, на инше імя Вал-
тасар, трохи не годину перебував ув
осторопінню, й думки його трівожи-
ли його; аж царь почав ізнов гово-
рити й промовив: Валтасаре! нехай
не трівожить тебе сей сон і його зна-
чіннє. Валтасар відповів і сказав:
Мій добродію! нехай би твоїм супро-
тивникам сей сон, і ворогам твоїм
значіннє його!
17. Дерево, котре ти бачив, що було
здорове й міцне, своєю вершиною до-
сягало до неба й його було видко на
всю землю,
18. На котрому лист був прегарний
і овощів рясно й поживи з нього ста-
ло б усїм, під котрим жили польові
зьвірі, а на гіллю його гнїздились пти-
цї піднебесні,
19. Се — ти, царю, що єси великий
і кріпкий, а сила твоя змоглася вели-
ко й сягонула в небо, власть же твоя
— до країв сьвіта.
20. А що ти, царю, бачив Невсипу-
чого й Сьвятого, що зійшов із небес
і промовив: Зрубайте дерево й пото-
рощіть його, тільки корінь його по-
лишіть у землї, і нехай він у залїзних
та мідяних ланцюгах в траві на полї
зрошується небесною росою, і нехай
буде з животинами пай його на землї,
доки не мине над ним сїм часів, —
21. То от проти чого се, царю, й от
присуд Всевишнього, який прийде на
мого добродія, царя:
22. Тебе вилучать із між людей, і ти
жити меш на полї з зьвірями; году-
вати мешся травою, неначе віл, па-
дати ме роса з неба на тебе, і сїм ча-
сів промине над тобою, доки спізнаєш,
що Найвисший царює над людським
царством і дає його, кому хоче.
23. А що приказано було полишити
головний корінь дерева, то се зна-
чить, що твоє царство зістанеться при
тобі, коли ти спізнаєш власть небесну.
24. Тим же то, царю, нехай буде до
вподоби тобі моя порада: спокутуй
твої гріхи справедливостю і проступ-
ки твої милосердєм до бідних; от чим
може продовжитись спокій твій!
25. Усе се сталося з царем Навухо-
донозором.
26. Через дванайцять місяців, похо-
джаючи по царських горницях в Ва-
вилонї,
27. Промовив царь: Чи ж не великий
сей Вавилон, що я встроїв його на
дім царства силою моєї потуги й на
славу величности моєї?
28. Та ще слова не вийшли з уст
царських, як надійшов із неба голос:
До тебе, царю Навуходонозоре, мо-
виться: царство відійшло від тебе!
29. І відлучать тебе від людей, і ти
жити меш на полї з зьвірями; году-
вати мешся травою, як віл, і сїм ча-
сів промине над тобою, доки спізна-
єш, що Найвисший царює над люд-
ським царством і дає його, кому хоче!
30. Зараз і справдилось се слово над
Навуходонозором, і відлучено його
від людей, він їв траву, неначе віл, і
спадала роса з неба на його тїло, так
що волоссє на ньому поросло, нїби
на левові; а нігтї в його — наче в
птицї.
31. Як же минули ті часи, я, Наву-
ходонозор, підвів очі мої до неба, й
мій розом вернувся до мене; й благо-
словив я Всевишнього, хвалив і про-
славляв Всесущого, которого власть
— власть вічна і которого царство
— від родів до родів.
32. Проти него всї, що живуть на
землї, не значать нїчого; по своїй волї
робить він як з небесним воінством,
так і з тими, що живуть на землї, й
нїхто не може стати проти руки його
й сказати йому: Що ти зробив?
33. В той час вернувся менї розум
мій, а на славу мого царства верну-
лись постава й переднїйший вид мій;
тодї шукали мене мої радники й мої
дуки, й привернено мене на моє цар-
ство, й величність моя ще більше під-
висшилась.
34. А тепер я, Навуходонозор, слав-
лю, й вивисшую й величаю Царя не-
бесного, которого всї дїла праведні,
стежки правдиві, й котрий має силу

присмирити тих, що ведуться гордовито.

ГОЛОВА 5.

Царь Валтасар справляв раз великий бенкет задля тисячі вельмож своїх і перед очима тисячі пив вино.

2. Напившись вина, Валтасар звелїв принести золотий та срібний посуд, що Навуходоносор, його батько, виніс був з Ерусалимського храму, щоб пили з нього самий царь, його вельможі, його жінки й його наложницї.

3. І поприношено золотий посуд, що був забраний з сьвятинї, з дому Божого в Ерусалимі; і пили з них царь, його вельможі, його жінки й його наложницї, —

4. Пили вино й славили богів золотих і срібних, мідяних, залїзних, деревяних і камяних.

5. Саме в ту годину показались пальцї наче людської руки й писали навпроти сьвічника на вапнї стїни царської палати, й бачив царь частину руки, що писала.

6. Тодї змінився царь на виду свойму; його думки затрівожили його, його крижі ослабли, а колїна його почали вдаряти одно об друге.

7. І кликнув царь голосно, щоб привели мудреців, Халдеїв та віщунів, і став царь говорити й сказав мудрецям Вавилонським: Хто прочитає се написане й виложить менї, що воно значить, того вберуть в пурпур, і золотий ланцюг буде на шиї в нього, і буде третїм князем у царстві.

8. І ввійшли всї цареві мудрецї, але не могли прочитати написаного та й виложити цареві значіннє того.

9. Царь Валтасар злякався ще гірше, й вигляд лиця його змінився в нього, та й вельможі його потрівожились.

10. Цариця ж (мати) з причини того, що лучилось цареві й вельможам його, ввійшла в горницю бенкету; й почала говорити цариця та й сказала: Царю! жий по віки! нехай не лякають тебе твої думки, й нехай не зміняється вигляд лиця твого.

11. Є в твойму царстві муж, що в ньому дух сьвятого Бога; за часів панотця твого знайдено в ньому сьвітло, розум і мудрість, схожу на мудрість богів, і царь Навуходоносор, твій панотець, поставив його головою над віщунами, чарівниками, Халдеями та ворожбитами — сам панотець твій, царь,

12. Бо в ньому, в Даниїлї, котрому царь змінив імя на Валтасара, знайдено високий дух, знаннє й розум, спосібний викладати сни, відгадувати загадкове й розвязувати помотане. Так нехай покличуть Даниїла, він скаже, що се значить.

13. Тодї введено Даниїла перед царя, і царь почав говорити й сказав до Даниїла: Чи ти Даниїл, один із полонених синів Юдейських, що їх панотець мій-царь привів із Юдеї?

14. Я чув про тебе, що дух Божий в тобі й сьвітло, й розум і велику мудрість знайдено в тобі.

15. От приведено до мене мудреців і чарівників, щоб прочитати оце написане й сказати, що воно значить; але вони не вміли витулкувати менї сього.

16. А про тебе я чув, що ти можеш сказати значіннє й розвязати замотане; то ж коли можеш прочитати оце написане й сказати менї значіннє того, то будеш убраний в пурпур, і золотий ланцюг буде на твоїй шиї, і станеш третїм князем у царстві.

17. Тодї відповів Даниїл і сказав до царя: Подарунки твої нехай зістануться в тебе й почестї віддай кому иншому; а написане я цареві прочитаю та й, що воно значить, я йому витулкую.

18. Царю! Всевишнїй Бог дав твойму панотцеві Навуходонозорові царство, величність, честь і славу.

19. Перед величністю, яку він дав йому, всї народи, племена й язики дрожали й боялись його: кого хотїв, він убивав, а кого хотїв, зоставляв живим; кого хотїв, підвисшував, а кого хотїв, понижував.

20. Але як його серце згордїло, і дух його скаменїв у бутї своїй, став він стручений з свого царського престолу і втратив свою славу,

21. І вилучено його зміж синів людських, серце його стало схоже на зьвіряче, і він жив з дикими ослами;

він годувався травою, ніби віл, і на
його тіло спадала роса з неба, аж доки він спізнав, що над людським царством царює найвисший Бог, і настановляє над ним, кого хоче.
22. І ти, сину його, Валтасаре, не
смирив твого серця, хоч знав про се
все,
23. Але підняв себе проти Господа
небес, і се принесено посуд дому його перед тебе, а ти й дуки твої, жінки твої й наложниці твої пили з них вино, та й хвалив єси богів срібних і золотих, мідяних, залізних, деревяних і камяних, що ні бачать, ні чують, ні розуміють, а Бога, що в його руці твоє диханнє і в його всї стежки твої, ти не пошанував.
24. За се й послана ним ся частина
руки, що оце й написала.
25. І от що написано: Мене, мене,
текел, упарсин (перес).
26. А ось і значіннє слів: Мене —
облїчив Бог царство твоє і постановив йому кінець;
27. Текел — тебе зважено на вазї
й знайдено дуже легким;
28. Перес — розділено царство твоє
й віддано Мидіям та Персам.
29. Тодї звелїв Валтасар, щоб убрали Даниїла в пурпур і вложили золотий ланцюг на його шию, й оповістили його третім князем в царстві.
30. Тієї ж таки ночі Валтасара, царя Халдейського, вбито,
31. А Дарій Мидій обняв царство,
коли йому було шістьдесять два роки.

ГОЛОВА 6.

Дарій задумав настановити над царством сто двайцять сатрапів, щоб були по всьому царстві,
2. А над ними трьох князїв, між
котрими був і Даниїл, — щоб сатрапи здавали їм облїч, та й щоб царь не був надто обтяжений.
3. Даниїл перевисшував всїх других
князїв і сатрапів, бо в ньому був високий дух, і царь мав уже на думцї настановити його над усім царством.
4. Тодї князї й сатрапи почали шукати приключки, щоб Даниїла в управі царством обвинуватити, але не могли знайти нїякої причини анї промаху, бо він був вірний, і не знаходилось на ньому нїякої провини або промаху,
5. І сказали сї люде: Не знайти нам
приключки на Даниїла, коли не знайдемо її проти нього в законї Бога його.
6. Тодї прийшли сї князї та сатрапи
перед царя і сказали так до нього: Царю Дарію, жий нам на віки!
7. Усї князї з царства, намісники,
сатрапи, радники й отамани врадили між собою, щоб вийшла така царська постанова й оповіщено приказ, щоб того, хто в трийцятьох днях засилати ме будь-яку просьбу до котрого бога або до чоловіка, окрім тебе, царю, вкинути в яму поміж левів.
8. Так стверди ж, царю, сю постанову й підпиши приказ, щоб він був незмінний, як закон у Мидиї та в Персиї, та й щоб нїхто його не нарушував.
9. Царь Дарій підписав ту постанову й той приказ.
10. Даниїл же, — хоч довідався, що
підписаний такий приказ, пійшов до свого дому. А тут він, відчинивши в горницї вікна навпроти Ерусалиму, припадав тричі на день навколїшки й молився свойму Богові й славив його, як се він робив і навперед сього.
11. Тодї сї люде підглядїли й знайшли Даниїла, що молився й просив милості в свого Бога.
12. І прийшли вони до царя та й почали говорити про царський приказ: Чи ж ти не підписав приказ, щоб кожну людину, котра в трийцятьох днях просити ме будь-якого бога або чоловіка, окрім тебе, царю, вкинути в яму між леви? Царь відповів і сказав: Се слово незмінне, як закон у Мидиї й Персиї, його не можна нарушувати.
13. Тодї відповіли й сказали вони
цареві: Даниїл, що з полонених синів Юдейських, не вважає нї на тебе, царю, нї на приказ, тобою підписаний, але тричі на день молиться своїми молитвами.
14. Царь, почувши се, засмутився
дуже й задумав в серцї свойму спасти Даниїла, й аж до заходу сонця намагався його визволити.
15. Але ті люде прийшли до царя й

сказали йому: Знай, царю, що по закону мидийському та перському ніякий закон і приказ, стверджений царем, не може бути змінений.

16. Тоді звелїв царь привести Даниїла та й вкинути в яму між левів, та при тім сказав парь Даниїлові: Бог твій, що ти йому вірно служиш, він тебе вибавить.

17. І принесено плиту та й покладено на отвір ями, й запечатав її царь своїм перстнем та перстнями своїх дуків, щоб нїчого не змінено в приказї про Даниїла.

18. Потім пійшов царь у свій двір, лїг спати, не вечерявши, ба й не велїв приносити собі страви, та й сон не брався його.

19. А вранцї встав царь, як розвиднювалось, і пійшов сквапно до левиної ями,

20. І, як лиш наближився 'д ямі, кликнув жалісним голосом до Даниїла, й промовив царь до Даниїла: Даниїле, слуго Бога живого! чи зміг Бог твій, що ти йому так вірно служиш, спасти тебе від левів?

21. Тодї відказав Даниїл цареві: Царю, жий на віки!

22. Бог мій послав ангела свого й затулив він пащеки левам, і вони не пошкодили менї, бо він знайшов мене безвинним перед собою, та й перед тобою, царю, я нї в чому не проступився.

23. Тодї зрадїв царь тим незвичайно і приказав витягти Даниїла з ями; і витягли Даниїла з ями й не знайшли жадньої ушкоди на ньому, він бо вірував в Бога свого.

24. І приведено на приказ царя тих людей, що обвинуватили Даниїла, й вкинено їх в левину яму, — так їх самих, як і дїтей їх і жінок їх; та ледви вони долетїли до дна ями, а вже леви похапали їх і поторощили їм усї костї.

25. Після того написав царь Дарій до всїх народів, племен та язиків, що жили по всїй землї його: Мир вам нехай множиться!

26. Оце дається від мене наказ, щоб в кожнїй областї мого царства боялись і шанували Бога Даниїлового, він бо — Бог живий і вічний, і царство його неминаюче, а властї його нема границь.

27. Він визволяє й спасає, і творить чуда та знамена на небі й на землї; він спас Даниїла від сили левів.

28. І добре дїялось Даниїлові так за царювання Дарія як і за царя Кира Перського.

ГОЛОВА 7.

Іще першого року Валтасарового, царя Вавилонського, мав Даниїл сон і пророчі видива голови своєї на ліжку свойму. Тодї він записав той сон і виложив суть речі.

2. Почавши річ, сказав Даниїл: Бачив я в нічньому видиві мойму, аж ось, чотирі вітри під небом змагались один проти одного на великому морі,

3. І чотирі здорові зьвірі вийшли з моря, несхожі один на одного.

4. Перший — нїби лев, але в нього крила орлячі; я дивився, доки в нього не вирвано крила, й підведено його з землї і став він на ноги, як людина, й дано йому людське серце.

5. А ось, ще зьвір, другий, схожий на ведмедя, стояв по один бік, а три куснї в ротї в нього, між його зубами; йому так сказано: Встань, їж мяса багато!

6. Потім бачив я: от-іще зьвір, нїби пард; на плечах у нього четверо птичих крил, і чотирі голови було в сього зьвіря, й дана йому власть.

7. Після сього бачив я в тих ночніх видивах, аж ось — зьвір четвертий, препоганий і страшний, а вельми дужий; в нього — здорові залїзні зуби; він пожерає й торощить, а останки топче ногами; він не був похожий на всї переднїйші зьвірі й мав десять рогів.

8. Я дивився на сї роги, аж ось — виступив між ними ще невеликий ріг, і три переднїйші роги були з коренем вирвані перед ним, та й ось, у сього рога були очі, нїби людські очі, й уста, що говорили з-горда.

9. А після всього бачив я, що поставлено престоли, й засїв Стародавний; убрання на ньому було біле, неначе снїг, а волоссє на голові в нього — як чиста вовна; престол його — як

полуме огняне, колеса ж престолу, як палаючий огонь.

10. Огняна ріка виходила й проходила попри нього; тисячі тисяч служили йому й силенна безліч стояла перед ним; судді засїли, й розгорнулись книги.

11. І бачив я, що за висказані гордовиті слова, які говорив ріг, зьвір був убитий перед моїми очима, а тїло його посїчено і вкинено на спаленнє ув огонь.

12. Та й в других зьвірів віднято їх власть, і призначепо час і реченець, доки мав тревати їх вік.

13. І бачив я в ночнїх видивах, аж се з небесними хмарами йшов нїби Син чоловічий, дійшов до Стародавного й пр иведено його до нього.

14. І дано йому власть, славу й царство, щоб усї народи, племена й язики йому служили; власть його — власть віковічна, що нїколи не минеться, і царство його не повалиться.

15. Задрожав дух мій в менї, Данилові, в мойму тїлї, й видива голови моєї перелякали мене.

16. Я приступив до одного зпоміж тих, що стояли, й спитав його про справдїшне значіннє того всього, а він почав говорити зо мною і сказав менї, що воно значиться:

17. Сї здорові зьвірі, що їх чотирі, — се чотирі царі, що настануть на землї.

18. Потім обіймуть царство сьвяті Всевишнього й володїти муть царством по вік і по віки вічні.

19. Тодї забажав я докладної відомости про четвертого зьвіря, що був инакший, ніж усї другі, та дуже страшний, з залїзними зубами й мідяними пазурями, що пожерав і торощив, а останки топтав ногами,

20. Та про десять рогів, що були в нього на голові, й про другого, що був виріс, а перед котрим випали тоті три, — про той самий ріг, що в нього були очі й уста, говоривші гордовито, й що видавався більшим від инчих.

21. Я бачив, як той ріг змагався з сьвятими й подужував їх,

22. Доки не прийшов був Стародавний, та не передано суду сьвятим Всевишнього й не настав час, щоб царство переняли сьвяті.

23. Про се сказав він: Зьвір четвертий — се настане четверте царство на землї, відмінне від усїх царств; воно буде пожерати всю землю й торощити її та топтати.

24. А десять рогів значять, що з сього царства повстане десять царів, а після них повстане инчий, дужший за переднїйших, і понизить трьох царів,

25. І буде дорікати Всевишньому й гнобити сьвятих Всевишнього; йому буде навіть видїтись, що зможе знести в них час і закон, і будуть віддані вони в його руки до часу, до часів і половини часу.

26. Потім засядуть суддї і віднімуть у нього власть занапащувати та вигублювати до нащаду,

27. А царство й власть і величність царська по всьому піднебесї дана буде народові сьвятих Всевишнього, що його царство — царство вічне, й усї володарі будуть служити й коритись йому.

28. Тут кінець словам. Мене, Даниїла, дуже порушили отті гадки мої, й змінилось на менї лице моє, та слово й усе схоронив я в серцї мойму.

ГОЛОВА 8.

На третьому року царювання Валтасара царя показалось менї, Даниїлові, видиво після того, що показалось було менї переднїйше.

2. І видїлось, менї, — як я се бачив, був я в Сузах, престольному містї в краю Еламськім, — і видїлось менї, нїби то я коло ріки Улая.

3. Я підвів мої очі і побачив: от стоїть один баран над рікою; в нього два роги, роги високі, але один висший від другого, й висший виріс навпісля.

4. І бачив я, як сей баран ударяв рогами на захід і на північ і на південь, і нїякий зьвір не міг устояти супроти нього, та й нїхто не міг оборонити від нього; він робив, що хотїв, і величався.

5. Як я так уважно сьому придивлявся, аж се — від заходу несеться по всїй землї молодий козел, не доторкуючись до землї, та й видко було в сього козла ріг між його очима.

6. Він справився на того барана, що мав роги, а котрого я бачив стоячого над рікою, і кинувся на нього в великій лютості своїй.

7. І я бачив, як він, наблизившись до барана, розлютився на нього й ударив барана та й зломив у нього обидва роги; й не мав баран сили встояти проти нього; він повалив його додолу та й розтоптав його, а не було нікого, хто б міг оборонити барана від нього.

8. Тоді став козел дуже великим; як він пішов угору, то й зломився здоровий ріг, і замість нього виросли чотирі, обернені на чотирі вітри небесні.

9. Від одного з них виріс невеликий ріг, але він розрісся вельми 'к півдню і 'к сходу й до прегарного краю;

10. І підвисшився до небесного воінства й зірок, і розтоптав їх,

11. Ба він піднявся й на проводиря сього воінства, й зніс у нього щоденну жертву, та й спустошив місце сьвятині його,

12. І віддано йому задля гріхів і воінство й щоденну жертву, й кинув він правдою об землю, й що тільки чинив він, все йому щастило.

13. І почув я, як один сьвятий говорив і як відказував сей сьвятий котромусь другому, що допитувався: Аж по який час сягає се видиво про щоденну жертву й про гріхи, що навели опустошеннє, та доки сьвятиня й воінство будуть пригноблювані?

14. І відказав той йому: На дві тисячі триста вечорів та ранків; аж тодї буде сьвятиня знов очищена.

15. І було: як я, Даниїл, бачив се видиво та бажав дійти його значіння, аж се вказалось передо мною ніби обличче мужа.

16. І почув я від середини Улая людський голос, що покликав і промовив: Гавриїле! витолкуй йому се видиво!

17. І приступив він до того місця, де я стояв, та як він прийшов, я злякався і впав на лице моє, а він промовив до мене: Знай, сину людський, що видиво вказує на конець часу (призначеного).

18. Як же він говорив до мене, я лежав безсилий моїм лицем на землї; але він доторкнувся до мене й поставив мене на моє місце

19. І сказав: От я показую тобі, що буде в останні дні, як гнів розгориться; бо се вказує на кінець призначеного часу.

20. Баран, що його бачив із двома рогами, — се царі Мидийський та Перський.

21. А цап кудлатий — царь Грециї, а здоровенний ріг, що між очима в нього, се перший потугою царь її;

22. Він зломився, а замість нього виросли чотирі инші: се значить, що четверо царств повстане з сього народу, але не такі дужі, як був він.

23. На кінцї ж їх царства, як відступники сповнять міру свого беззаконня, настане царь бутний та проворний на хитрощі;

24. І зросте сила його, хоч і не його силою, і буде він ширити опустошення навдивовижу, й буде йому щастити, й буде діяльний і вигублювати мо дужих і народ сьвятих,

25. І при його розумі буде й підступ удаватись у його руцї, й буде в серцї своїм нести себе високо, ба й часу спокою вигубить він многих і встане навіть на Володаря над володарями, але він погибне — не від руки (людської).

26. А видиво про вечір та ранок, що про нього я сказав, — воно правдиве, й ти заховай його в тямці собі, хоч воно належить до далеких часів.

27. І я, Даниїл, занедужав і лежав слабий кілька день; потім я встав і занимався справами царства; та я все був здивований сим видивом і не міг розібрати його.

ГОЛОВА 9.

На першому року Дарія, сина Ассвирового, з роду Мидийського, що поставлений був царем над царством Халдейським, —

2. Першого року царювання його я, Даниїл, дослїдив із книг число років, яке було назначене словом Господнїм до пророка Еремії, що сїмдесять років перейде по опустошенню Ерусалиму.

3. І обернув я лице моє до Господа

Бога в молитві й благанні, в пості, в веретищі й попелі,

4. І молився я Господеві Богові мойму, й сповідався, й говорив: Благаю тебе, Господи, Боже великий і дивний, додержуючий завіт і ласку до тих, що тебе люблять і певнять прикази твої!

5. Ми согрішили, творили неправедність, поводились упрямо й відступали від заповідей твоїх і від постанов твоїх,

6. І не слухали слуг твоїх, пророків, що від твого імени вговорювали царів наших і князів наших, і батьків наших, і ввесь народ у країні.

7. В тебе, Господи, справедливість, а в нас на лицях сором аж по сей день, у кожного Юдея, ув осадників Ерусалимських і в усього Ізраїля, в близьких і далеких по всіх краях, куди ти вигнав їх за відступництво їх, із яким вони відступили від тебе.

8. Господи! в нас на лицях сором, у царів наших, у князів наших і в батьків наших, ми бо согрішили перед тобою,

9. А в Господа, Бога нашого, милосердє і прощеннє. Ми бо ворохобились проти нього.

10. І не слухали голосу Господа, Бога нашого, щоб жити по його закону, який дав нам через слуг своїх, пророків.

11. І ввесь Ізраїль переступив закон твій і відвернувся, щоб не слухати голосу твого; за те ж і спав на нас проклін та клятьба, що написані в законі слуги Божого, Мойсея, бо ми согрішили перед ним.

12. І він здійснив слова свої, що вирік на нас та на суддів наших, що нас судили, допустивши на нас велике лихо, якого не бувало під небесами, а яке довершилось над Ерусалимом.

13. Як написано в законі Мойсейовім, так усе се лихо спало на нас; але ми не благали Господа, Бога нашого, щоб (допоміг) нам відвернутись від гріхів наших і зрозуміти правду твою.

14. Виглядів Господь се нещастє й наслав його на нас, бо Господь, Бог наш, справедливий у всіх ділах своїх, які чинить, але ми не слухали його голосу.

15. А тепер Господи, Боже наш, вивівший нарід твій з землї Египецької рукою сильною й являючий славу твою по сей день, (ми признаємо, що) ми прогрішились і коїли безбожність.

16. Та Господи! при всїй справедливості твоїй нехай відвернеться гнїв твій і досада твоя від міста твого Ерусалиму, й від сьвятої гори твоєї; се бо за гріхи наші й злочини батьків наших Ерусалим і народ твій терпить наругу від усїх, що навкруги нас.

17. Тепер же почуй, Боже наш, молитву слуги твого й благаннє його і глянь ласкавим лицем твоїм на спустошену сьвятиню твою, задля тебе самого, Господи.

18. Прихили, Боже мій, ухо твоє й вислухай, відтули очі твої й зглянься на спустошеннє наше й на місто, що на ньому назване ймя твоє; ми бо складаємо перед тебе благання наші, покладаючи надію не на праведність нашу, а на твоє велике милосердє.

19. Господи, вислухай! Господи, прости! Господи, вваж і вчини; не зволїкай задля тебе самого, Боже мій, бо твоє ймення назване на містї твому й на народї твому!

20. І як я ще говорив і моливсь, та сповідався в моїх гріхах і в гріхах мого народу, Ізраїля, і складав молитву мою перед Господом, Богом моїм, за сьвяту гору Бога мого, —

21. Як я молився ще далї, муж Гавриїл, що я бачив його переднїйше в видиві, летючи швидко, доторкнувся до мене — того часу, як приносять вечірню жертву.

22. І, навчаючи мене, говорив зо мною й сказав: Даниїле! тепер я зійшов, щоб навчити тебе розуміння.

23. Як ти почав молитись, вийшло (од Бога) слово, й я прийшов оце сповістити тобі його, бо ти — людина бажання; так вважай на слово й зрозумій видиво:

24. Сїмдесять сїмок призначено для твого народу й сьвятого міста твого, щоб були спокутовані проступки, запечатані гріхи й беззаконня прощені, та доки приведена буде вічна спра-

ведливість і затверджені будуть видива й пророцтва й помазаний буде Сьвятий над сьвятими.

25. Так дізнайсь і розумій: від того часу, як вийде приказ, щоб одбудувати Ерусалим, до Христа Владики — сім сїмок і шістьдесять дві сїмки; й вернеться нарід і збудовані будуть улиці та мури, але в тїсних часах.

26. А як мине сїм і шістьдесять дві сїмки, відданий буде на смерть Христос, і не буде народом його той, що його оддурався. А місто й сьвятиню розбурить народ воєводи, котрий прийде, й буде кінець його наче від повенї; аж до кінця войни буде пустошеннє.

27. І утвердить завіт із многими одна (послїдна) сїмка, а в половинї сїмки перестане жертва й приносини, а сьвятиня стане гидкою пусткою; на кінцї же постигне давно призначена погибель й самого пустошника.

ГОЛОВА 10.

На третьому року Кира, царя Перського, мав Даниїл, що звався й Валтасаром, обяву; та й правдива була та обява й велика річ. Він вирозумів сю обяву зрозумів се видиво:

2. А був я, Даниїл, під той час у смутку три тижнї.

3. Смачної страви я не їв; мяса й вина не брав і в уста мої, та й не намащувався мастями до кінця трьох тижнїв.

4. А двайцять четвертого дня першого місяця був я на березї великої ріки Тигра.

5. І підвів мої очі й побачив: от один муж, одягнутий в лняну одежу, а стан його підперезаний золотом із Уфазу.

6. Тїло в нього, неначе топаз, а вид у нього, неначе блискавка; очі в нього, неначе горіючі сьвічники, руки ж у нього й ноги його на вид неначе лискуча мідь, а голос мови його, нїби голос багатьох людей.

7. І тільки один, я Даниїл, бачив се видиво, а люде, що були зо мною, не бачили сього видива; але великий страх найшов на них, і вони повтїкали, щоб сховатись.

8. І я зостався сам та дививсь на се велике видиво; але в мене не було сили й лице моє змінилось дуже, — вся відвага мене опустила.

9. І почув я голос його мови; та як тільки почув голос його мови, я нестямивсь, впав на моє лице й лежав лицем до землї.

10. Та ось, до мене доторкнулась рука й поставила мене на колїна мої й на долонї рук моїх.

11. І промовив він до мене: Даниїле, людино бажання! вважай на мої слова, що тобі скажу, й стань просто на ноги твої, я бо посланий тепер до тебе. Як він проговорив до мене сї слова, встав я, дрожучи.

12. Але він сказав менї: Не бійся, Даниїле! від першого дня, як ти приспособив твоє серце, щоб розуміти, та й смирив себе перед Богом твоїм, слова твої почуто, й я б прийшов був задля просьб твоїх;

13. Та князь (ангел) царства Перського стояв проти мене двайцять один день, аж ось Михаїл, найвизначнїйший князь, прийшов менї до помочі, й я зістався там при цареві Перському.

14. Тепер же прийшов я сповістити тобі, що станеться з твоїм народом в останні часи, бо видива належать до далеких днів.

15. Як він говорив менї такі слова, припав я лицем моїм до землї й став нїби нїмий.

16. Але от хтось, на вид схожий на синів людських, доторкнувся до моїх уст, і я розтулив уста мої, почав говорити й промовив до того, що стояв коло мене: Мій добродїю! від сього видива затрусилось в менї нутро моє, й не стало в мене сили.

17. І як може говорити слуга такого мого добродїя з таким добродїєм моїм? бо в мене нема сили, та й дух завмер у менї.

18. Тодї знов доторкнулась до мене та людська постать і підкріпила мене,

19. І промовила: Не бійся, мужу бажання! мир із тобою; кріпися, будь мужний! І як він говорив зо мною, я набрався сили й сказав: Говори, мій добродїю, бо ти підкріпив мене.

20. І сказав він: Чи ти пак знаєш, задля чого я прийшов до тебе? Тепер

же я вернусь, щоб змагатись з князем Перським; та й як я відходив, показався був князь Грециї, що приходив.

21. Одначе я сповіщу тобі, що написано в книзї правди; та нема нїкого, хто б менї допомагав у сьому, окрім Михаїла, князя вашого.

ГОЛОВА 11

І ось, я від першого року Дарія Мидия став йому допомагати й його піддержувати.

2. А тепер сповіщу тобі правду: от іще три царі настануть в Персиї; потім четвертий перевисшить усїх великою заможністю, і як стане могутнїй через своє багацтво, то підбурить усїх проти царства Грецького.

3. І настане царь могутний, що володїти ме з великою властю і що схоче, те вчинить.

4. Але як він підніметься найвисше, тодї його царство повалиться й розділиться по чотирьох вітрах небесних, та й перейде не до його нащадків і не в такій силї, з якою він володів, бо його царство буде пошматоване й дістанеться иншим, а не сим.

5. І вбється в силу царь із полудня, та один із князїв того першого переможе його й заволодіє, і широко буде володїти.

6. Але через якийсь час вони здружаться, і дочка південного царя прийде до царя північнього, щоб їх поєднати; та вона не спроможеться на силу в руках своїх, не встоїть і її рід, і будуть видані (на смерть), — як вона, так і ті, що її супроводили, та й і той, що народиться від неї, і ті, що були їй в ті часи підмогою.

7. Та виступить паросток від її кореня, прийде з військом і вступить в твердинї північнього царя і орудувати ме в них по своїй волї й стане потужним;

8. Навіть богів їх, ідолів їх із великоцїнним посудом їх, срібним та золотим, відвезе з собою в Египет і кілька років стояти ме висше за царя північного.

9. Хоч сей і нападе на царство південного царя, але він вернеться в свій край.

10. Потім збояться сини його і зберуть велике військо, а один з них піде швидко, і перейде неначе ріка, а потім, вертаючись, буде битись із ним до його твердинь.

11. І розлютиться південний царь і виступить, стане до битви з ним, із царем північнїм, і вистачить велике військо, й віддане буде військо в його руки.

12. І набере духа військо, й серце його згордіє; він повалить багато тисяч, але від того не буде дужчий,

13. Бо царь північний вернеться і виставить більше військо, нїж передше, а через кільки років прийде швидко з дуже великим військом і великим багацтвом.

14. В той час встануть многі на південного царя, та й переступники зпоміж синів твого народа підіймутся, щоб здїйснилось видиво, й погибнуть.

15. І прийде царь північний, насипле вал і захопить утверджене місто, й не вдержать рамена півдня, нї добірне військо його; не буде спроможностї супроти стати.

16. І хто вийде до нього, робити ме по його волї, і нїхто не зможе встояти проти нього; та й в славній землї він розтаборить ся й потерпить вона від руки його.

17. І задумає ввійти з усією силою царства свого (в його землю), та й справедливі (зложить уклади) з ним і довершить сього; та й (найкрасшу) дочку від жінок віддасть йому, на згубу, та сей намір не вдасться, і йому не буде користї з того.

18. Потім оберне своє лице до островів і забере багато їх; але один гетьман перерве нанесену зневагу, ба й свою наругу оберне на нього.

19. Після того оберне він своє лице до твердинь свого краю; але спотикнеться, впаде — й не стане його.

20. Замість нього встане хтось, що пошле побірника податків пройти по царстві слави; але й він за короткий час загине, та не в ворохобнї й не в битві,

21. І стане замість нього згірдний, і не пошанують його царськими почестями; та він прийде тихцем і зрадою захопить царство,

22. І війська, що затоплювали все,
неначе филя, він затопить і зітре, ба
й самого гетьмана, що був з ним з'єд-
нався.
23. Бо після того, як із ним з'єдна-
ється, буде він хитро з ним поступа-
ти, наступить, і візьме верх із малим
народом.
24. Він увійде в спокійні й родючі
краї, і вчинить те, чого не вчинили
його батьки ні батьки батьків його;
здобутки, награбоване добро та ба-
гацтво буде розкидати проміж своїх
і забагне захопити й твердинї часу
догідного.
25. Потім розбудиться в ньому дух
і сила, рушити з незлїченним вій-
ськом проти царя південного, а пів-
денний царь виступить на війну з ве-
ликим та ще дужшим військом, але
не встоїть, бо буде проти нього зрада.
26. Навіть спільники стола його за-
напастять його, й військо його роз-
сиплеться, та й поляже багато вби-
тих.
27. І в обох царів буде підступ на
серці, і за одним столом говорити
муть неправду, але нї одному не по-
ведеться, бо кінець відложено ще до
якогось часу.
28. І вернеться він у свій край з ве-
ликим багацтвом і ворожими думка-
ми проти завіту сьвятого, та й здійс-
нить їх і поверне в свій край
29. В призначений час пійде він
знов на південь; але останнїй похід
не буде такий, як переднїйший,
30. Бо одночасно з ним прийдуть
кораблї Киттимські; і він утратить
відвагу й вернеться; та розлютиться
на сьвятий завіт, і здійснить свій на-
мір, і стане знов уговорюватись із
тими, що одступили від сьвятого за-
віту.
31. І поставить там залогою часть
війська, що опоганить сьвятиню мо-
гутності і спинить щоденну жертву,
й поставить гидоту (ідола) в (тій)
пустцї.
32. Лестощами прихилить він до се-
бе безбожних зрадників завіту; але
люде, віддані щиро свойму Богу, з у-
сїх сил стануть до дїла.
33. І розумні споміж народу напу-
тять многих, хоч і самі будуть якийсь
час терпіти від меча та огню, від тем-
ниції та грабежі;
34. Та в часї свого стражджання бу-
дуть мати деяку поміч, та й багато
попристає до них, — але не щиро.
35. Багато з розумних пострадає на
те, щоб їх вивірити, очистити й вбі-
лити на час останнїй; бо ще є час до
призначеного реченця.
36. І буде царь той чинити, що тіль-
ки схоче, й нести меться високо, під-
німеться понад усякого бога, та й про
Бога над богами говорити ме зневаж-
ливо й буде мати щастє, доки не до-
вершиться гнів; бо що призначено,
те здійсниться.
37. Та й про богів батьків своїх він
і думки не буде мати, й не вважати
ме нї на бажання жінок, нї на яко-
го бога, бо нести меться вище за
всїх.
38. Але богові Мозаїм (над твердиня-
ми) буде він на його місції віддавати
честь, й сього бога, що його не знали
батькі його, буде він ошановувати
золотом та сріблом, діяментами й уся-
кими дорогоцінностями;
39. І спорудить кріпку твердиню з
чужим богом; хто буде признаватись
до нього, тим збільшить він почесті,
наділить властю над многими й зем-
лю роздасть у нагороду.
40. Та під кінець часу стане вою ва-
ти з ним царь південний, та й царь
північний кинеться на нього, неначе
буря, з боєвими возами, кінним вій-
ськом та безліччю кораблїв, і нападе
на країни, та, наче потоп, перейде че-
рез них.
41. І наступить він на красу між
краями й багато міст упаде; спасуть-
ся від руки його тільки Едом, Моаб
та більша часть синів Аммонових.
42. І простягне він свою руку на
всякі краї, не спасеться й край Еги-
пецький.
43. І загорне він скарби золота й
срібла та всякі дорогі річі в Египтї;
Ливії і Етіопії пійдуть за ним.
44. Але чутка від сходу й півночі
злякає його; він вийде в великій лю-
тості, щоб занапащувати й вигублю-
вати многих,
45. І понапинає він царські намети
свої між морем та горою преславної

сьвятинї; але дійде й він до свого кінця, і ніхто не допоможе йому.

ГОЛОВА 12.

І встане в той час Михаїл, князь великий, що встоює за синами народу твого; й настане час лютий, якого не бувало від того часу, як постали люде, до сього часу; але спасуться в сей час зпоміж твого народу всї, що будуть знайдені записаними в книзї.

2. І багато з тих, що сплять в поросї земному, прокинеться, одні на вічне життє, другі на вічний сором і ганьбу.

3. І розумні сияти муть, неначе сьвітила на небі, а навернувші многих до праведностї — неначе зорі, по-вік, на завсїди.

4. А ти, Даниїле, заховай сї слова й запечатай сю книгу на останнїй час; багато прочитає її, і побільшає знаннє.

5. Тодї я, Даниїл, подививсь, і от стоять двоє инчих, один на сьому березї ріки, другий на тому березї ріки.

6. І сказав я мужові в лняній одежі, що стояв над водами ріки: Коли буде кінець сих чудних подій?

7. І чув я, як муж в лняній одежі, що стояв над водами ріки, зняв праву й ліву руку до неба, заклявся Тим, що живе по-вік, що на кінцї часу й часів і півчасу і коли зовсїм впаде сила сьвятого народу, все те станеться.

8. Я чув се, але не зрозумів і через те сказав: Мій добродїю: що ж після сього буде?

9. І відповів він: Іийди, Даниїле; бо втаєні й запечатані сї слова до часу останнього.

10. Многі обчистяться, вбіляться і будуть, наче в огнї, перетоплені (в спокусї); а безбожні будуть безбожно поступати, й не зрозуміє сього нїхто з нечестивих, а мудрі зрозуміють.

11. Від часу перестання щоденної жертви й постановлення гидоти в пустцї мине тисяча двістї девятьдесять днїв.

12. Щасливий той, хто ждати ме й діжде до тисячі трьохсот трийцяти й пяти день.

13. А ти йди до свого кінця, і спочнеш, і встанеш, щоб одержати твою частку на кінцї днїв.

КНИГА ПРОРОКА ОСІЇ.

ГОЛОВА 1.

Слово Господнє, що надійшло до Осії Беерієнка в часах Юдейських царів Озії, Йоатама, Ахаза й Езекії та за днїв Ізраїльского царя Еробоама Йоасенка.

2. Початок слова Господнього до Осії. І сказав Господь Осії: Іийди, возьми за себе жену-блудницю, та й мати меш дїти блудні; бо вельми блудує ся земля, покинувши Господа.

3. І пійшов він та й узяв Гомеру Диблаїмівну; й завагонїла вона та й уродила йому сина.

4. І сказав йому Господь: Назви його Езреель (насїннє Боже); не задовгий бо час навідаю я карою за кров Езреелеву дом Егуїв і зроблю кінець царюванню дому Ізрайлевого,

5. І станеться того дня, що поломлю лука Ізрайлевого на Езреель-долинї.

6. І завагонїла вона вдруге, та й уродила дочку; й повелїв йому: Назви її Лорухама (непомилувана); бо я вже не буду милуватись над домом Ізрайлевим, щоб прощати йому.

7. Дом же Юдин помилую й спасу їх у Господї Бозї їх, спасу їх не луком, нї мечем, нї боєм, нї кіньми й їздецями.

8. Як же вона одлучила Лоруханму, завагонїла й вродила сина.

9. І сказав (Господь): Назви його Лоаммій (не мій нарід); ви бо не мій люд, а я не ваш.

10. Та все ж таки буде синів Ізрайлевих стілько, як піску морського, що не мож його нї переміряти, нї перелїчити, й там, де їм говорено: ви не мій люд, звати муть їх синами живого Бога.

11. І зійдуться сини Юдині й сини Ізрайлеві докупи й настановлять над

собою одного головою та й вийдуть із землї неволї; день бо Езреелїв великий.

ГОЛОВА 2.

Говоріть братям вашим: Мій народе, а сестрам вашим: Помилувана.
2. Позивайтесь із матїррю вашою, позивайтесь; бо вона не жена менї, я їй не муж; нехай вона віддалить блуд від лиця свого, й перелюбство від грудей своїх,
3. Щоб її не роздяг я до нага, й не зробив такою, як була в день уродин своїх; щоб не вчинив її пустинею, не обернув у землю суху та не заморив спрагою.
4. І дїтей її я не помилую, бо вони дїти блудницькі.
5. Бо мати їх блудувала, соромом окривала себе та, що їх почала; бо казала: Пійду за полюбовниками моїми; вони ж дають менї хлїб і воду й вовну й лен, оливу й напій.
6. Тим же то їй терниною стежку закидаю, — плотом загороджу, й не знайде вона стежок своїх.
7. Пожене слїдом за полюбовниками своїми, та їх не здогонить і буде їх шукати, але їх не знайде; а тодї скаже: Пійду, вернуся до мого першого мужа; тодї бо лучше було менї, нїж тепер.
8. Так, вона не знала, що се я, — я давав їй і хлїб і вино й олїю; що вистачав їй срібло й золото, з чого вони робили собі Баала.
9. За те ж я возьму назад хлїб мій в його часї, і вино в його порі; відберу вовну й лен мій, чим вона свою наготу прикриває.
10. А так відкрию сором її перед очима полюбовників її, і нїхто не вирве її із руки в мене.
11. Її втїхам кінець положу, й сьвятам її й новим місяцям її й суботам її та й усїм сьвяточним часам її.
12. І попустошу в неї сади виноградні й фиґовину, що про них вона мовляла: се в мене подарунки, що полюбовники мої менї дарували; все те оберну я в лїс; польові зьвіри живитись муть ними.
13. Я скараю її за ввесь час, що вона Баалам служила, їм кадило палила, а нарядившись в намисти та ланцюжки, за полюбовниками своїми ходила, про мене ж забула, говорить Господь.
14. Та ось, і я заманю її в пустиню до себе, й буду їй до серця промовляти.
15. І верну їй звідти виноградники її, й долина Ахор (сумна) буде їй дверима до надїї, і сьпівати ме знов, як у своїх молодощах, як тодї, коли виходила з землї Египецької.
16. І буде так із того часу, говорить Господь, що мене ти звати меш „чоловіче мій,“ а не звати меш „Баале“ (пане мій).
17. І викину з уст її імена Баалів, та й не буде вже більше згадувати назви їх.
18. І вчиню тодї вмову задля них із зьвірми польовими, з птаством під небом і всїм тим, що човгає по землї; й закину луки та мечі й війну з землї, й дам їм жити безпечно.
19. Я одружу тебе зо мною на віки, одружу тебе в справедливостї й судї, в ласкавостї й милосердю,
20. Одружу тебе зо мною в вірностї, й спізнаєш, що я — Господь.
21. І буде того часу: я вислухаю, говорить Господь, вислухаю небо, а воно вислухає землю,
22. Земля ж вислухає збіже, вино й оливу; а сї вислухають Езреєля.
23. І я посїю його на землї про себе, й помилую Непомилувану, й скажу Немій-людові: Ти — мій люд, а він скаже: Ти — мій Бог!

ГОЛОВА 3.

І сказав менї Господь: Іди ще, полюби таку, що її чоловік любить, а вона перелюбкує, так само, як се Господь любить синів Ізраїлевих, а вони до инших богів прихиляються й смакують виноградні скірочки (лупинки).
2. І купив я собі її за пятнайцять срібних грошей та за один гомер і пів гомера ячменю.
3. І сказав їй: Довгий час сидїти й ждати меш мене, не блудуючи з другим; таким же й я буду до тебе.
4. Бо довгий час седїти муть і сини Ізраїлеві без царя й без старшини,

без жертви й без жертівника й без ефоду й терафиму.

5. Аж потім обернуться сини Ізрайлеві, та шукати муть Господа, Бога свого, й Давида, царя свого, й будуть у страху стояти перед Господом і ласкою його — в останні дні.

ГОЛОВА 4.

Слухайте слово Господнє, Ізраїлські діти! бо (готовий) суд у Господа з осадниками сієї землї; нема бо нї правди, нї милосердя, анї знання Бога на землї.

2. Лихословство й лож, душогубство й крадежі та перелюбство розширились вельми, а пролив крові йде за проливом крові.

3. Тим то заплаче ся земля, і вмлївати муть усї, що на нїй живуть, разом із зьвірями в полї й птаством під небом, ба й риба у морі загине.

4. Та ще й не докоряй нїхто, не гудь нїхто другого! твій нарід (сподуфалий) — як той, що з сьвященником до сварки стає.

5. Сам ти одень упадеш, а вночі й пророк твій, та й матїр твою погублю.

6. А вигублений буде нарід мій за незнаннє (закону); та як ти відкинув знаннє, так і я відкину тебе од сьвященничої служби передо мною; та як ти забув про закон Бога твого, так і я забуду про дїтей твоїх.

7. Чим більше їх намножуєсь, тим більше й грішать вони проти мене; за те ж я честь їх оберну в безчесть.

8. Харч добувають вони з гріхів мого люду, й до беззаконности його змагає душа їх.

9. Тим же то — що буде з народом, те й з сьвященником; скараю його після доріг його, й заплачу йому після вчинків його.

10. Будуть їсти, та й ситі не будуть, будуть блудувати, та й не намножаться, бо покинули службу Господеві.

11. Блуд і вино та напої відбирають у них розум.

12. Люд мій питаєть ся в дерева свого, й палиця його дає відповідь йому; дух бо блудництва завів їх на безпуття, й, блудуючи, одступили вони од Бога свого.

13. По верховинах приносять вони жертви, по узгіррях палять кадило під дубом, тополею й теребинтом, бо вони принадну тїнь собою дають; тим то й розпустують дочки ваші й перелюбкують молодиції ваші.

14. Та я й не гадаю карати дочок ваших, що вони розпустують, анї жінок ваших, що вони блудують, ви ж бо самі побіч нетрібок та розпустників приносите жертви, а нетямущий нарід погибає.

15. Коли вже ти, Ізраїлю, блудуєш, то нехай би хоч ти, Юдо, не грішив; ой не ходїте в Галгал, не йдїть у Бет-Авен, та й не кленїтесь: Як жив Господь.

16. Бо Ізраїль — упиряка, як дурна корова; то ж чи може тепер Господь пасти їх, як овець, по лугах широких?

17. Застряв Ефраїм у віру ідольську; — понехай його!

18. Гіркі їх упої, блудництву вони зовсїм оддались; та й князї їх любують ся в мерзотах.

19. Вхопить їх буря на крила свої; за жертви їх стид їх окриє.

ГОЛОВА 5.

Слухайте се ви, сьвященники, вважай, доме Ізрайлїв, та й ти, доме царський, прихили ухо; на вас бо настане суд, за те, що ви були западнею (людові) в Массифі, неначе сїттю, що на Таворі заставляють.

2. Глибоко загрязли ви в розпустї, та я провчу всїх їх.

3. Знаю я Ефраїма, та й Ізраїль не втаєний від мене; ти бо, Ефраїме, блудуєш, а Ізраїль опоганив себе.

4. Ледарство їх не дає їм до Бога вернутись, бо потяг до блудництва в серцї в них, про Господа Бога, — не хотять знати.

5. Та гординя Ізраїля буде в їх таки очах впокорена; і Ефраїм і Ізраїль упадуть задля безбожности своєї, а з ними впаде і Юда.

6. Прийдуть вони з вівцями своїми й назимками (жертовними) шукати Господа, та його не знайдуть; він ухилився від них.

7. Господеві вони віру зломали, тим що чужих (йому) дітей наплодили; тепер же кожний новий місяць буде їх (карами) пожерати разом із їх майном.

8. Затрубіте рогом у Гиві, трубою у Рамі, дайте гасло в Бет-Авені: позадь тебе (ворог), Бенямине!

9. Ефраїм стане пусткою в день кари; поколїнням Ізрайлевим се — я сповістив!

10. Юдина старшина похожа на тих, що пересуваюють межі; вилию на них гнїв мій, як воду.

11. Потопчуть Ефраїма, побитого судом; він бо вподобав ходити за марнотами.

12. Як міль поточу Ефраїма, буду червом Юдиному дому.

13. І почує Ефраїм свою неміч, Юда — біль своєї рани, і пійде Ефраїм до Ассура, пошле до царя Ярева, та він не зможе вилїчити вас, не загоїть рану.

14. Я бо, як лев, на Ефраїма, як левчук на дом Юдин; пірву, понесу й пійду, — нїхто не врятує.

15. Пійду, вернусь на моє місце, аж доки вони не признаються до своєї провини й не стануть лиця мого шукати.

ГОЛОВА 6.

В злиднях своїх будуть вони з досьвітку шукати мене й говорити: Ой вернїмось до Господа, він бо вдарив, та він і загоїть, він поранив, і сам рани перевяже.

2. У два днї нас оживить, третього дня — на ноги поставить, і жити будемо перед лицем у нього.

3. Ми спізнаємо його; будемо намагатись (що-раз лучше) пізнавати Господа; він же явиться ранньою зорею, і прийде до нас, мов той пізний дощ, що скроплює землю.

4. Та що ж я вчиню тобі, Ефраїме? що вчиню тобі, Юдо? Та ж чеснота ваша, мов та мрака поранння, мов роса, що скоро зникає!

5. Тим то я побивав їх через пророків, картав їх словами з уст моїх, і мій суд виднїв, наче сьвітло.

6. Я бо милості хочу, не жертви, а знаннє Бога любійше менї над всепалення.

7. А вони, так само, як Адам, поламали вмову зо мною і зрадили мене.

8. Галаад — стався містом безбожників, обризьканим кровю.

9. Як в степу розбишаки чигають на людей, так ватага сьвященників вбиває подорожних і творить гидоти.

10. Ув Ізраїля я виджу страшні речі, там блудництво в Ефраїма, тут опоганивсь Ізраїль.

11. І тобі, Юдо, назначене жниво, як я одкличу полонь народу мого.

ГОЛОВА 7.

Коли я почав лїчити-оздоровляти Ізраїля, виявилась неправедність Ефраїмова й лиходійство Самариї; і ось, влазить злодій, а розбишака рабує по улицях.

2. Вони й не здогадуються в серцях своїх, що я про їх ледарство знаю; і так тепер намножились і обгорнули їх ледарства їх, а всї вони перед лицем у мене.

3. Лиходійством своїм звеселяють вони царя, оманами своїми — князїв.

4. Всї вони палають перелюбством, як піч, розпалена пекарем, що не підкладує дров, як замісить тїсто й воно вкисне.

5. День царський у нас! князї розгорячились до впаду вином, а царь простягає руку свою до висьмівників.

6. Зрада запалює їх серце, як піч; пекарь їх спить всю ніч, а вранцї горить вона палаючим огнем.

7. Всї вони, мов ті розпалені печі, палають; та й своїх суддів глитають; падає царь за царем, не озвавшись до мене.

8. Ефраїм перемішався з народами чужими; Ефраїм, мов паляниця, не обертана (на жару), спалився.

9. Поїдають його силу чужоземцї, а йому про те й байдуже, вже посивіло й волоссє, він же й не бачить.

10. Гордощі Ізраїля понизені в їх таки очах, а таки вони не обернулись до Господа, Бога свого й не шукали його.

11. Ефраїм — немов той голуб безглуздий; кличе Египтян, іде в Ассирию.

12. Та коли вони туди пійдуть, закину я на них сїть мою; мов те птаство

піднебесне, я їх половлю-повалю, та й скараю, як се чула їх громада.

13. Горе їм, що вони відхилились зпід руки моєї; загибок їм, що так зрадливо відцурались від мене! Я рятував їх, вони ж неправду говорили проти мене.

14. Не обертались усїм серцем своїм до мене, коли голосили на постелях своїх; горнуться до хлїба й вина, а від мене далеко відходять.

15. Я навчав їх, скріпляв у них руки, а вони придумували ворохобню проти мене.

16. Вони обертались, та не до Всевишнього, поробились — як той лук несправний; поляжуть від меча князї їх за язик свій гордий; се буде насьміхом над ними в землї Египецькій.

ГОЛОВА 8.

Приложи трубу до уст твоїх! Як орел (налетять) на дом Господень за те, що вони поломали вмову зо мною, і переступили закон мій!

2. Покликати муть до мене: Боже мій! ми ж тебе знаємо, ми — Ізраїль!

3. Нї! відкинув Ізраїль добро, то ж ворог буде вганяти за ним.

4. Ви без мене поставляли царів над собою; обирали собі князїв, мене не питавши; а з срібла свого та з золота свого собі боввани робили: ось, ізза чого погибель!

5. Покинув тебе, Самариє, телець твій! запалав гнів мій на них; доки ж не зможуть вони очиститись?

6. Бо й той (ідол) — дїло Ізраїля. Ремесник уробив його, як же йому бути Богом? в куски розпадеться бик Самарийський!

7. Сїяли вони вітра, так жати муть бурю: колоса на стеблї в нього не буде, не дасть муки зерно, а хоч би й дало, то чужі з'їдять,

8. З'їдять і самого Ізраїля; і будуть вони у чужоземцїв за пусту посудину.

9. Вони пійшли до Ассура, мов той дикий осел, що пустопаш блукає: Ефраїм купував прихилність подарунками.

10. Та хоч вони й посилали чужинцям данини, то, наколи я зберу їх докупи, почнуть вони впадати під тягарем царя над князями.

11. Много жертівників про гріх Ефраїм спорудив, та й на (кару за) гріх йому ти жертівники вийшли.

12. Важні я йому написав закони, та вони, мов чужі, в нього поробились.

13. Вони приносять в жертву менї мясо, щоб самі його їли; Господеві вони невгодні; безбожність їх нїколи в нього з думки не сходить, і він буде їх однако за гріхи карати: вернуться вони в Египет (у неволю).

14. Творця свого забув Ізраїль та построїв собі божницї, та й Юда побудував міста утверджені; та я пошлю огонь на міста його, — він пожере палати його.

ГОЛОВА 9.

Ой не радуйсь, Ізраїлю, й не веселися, як инші народи, бо ти блудуєш, покинувши Бога твого: як блудниця, любиш гостинцї з якого б то й не було току.

2. Гумно й тискарня не буде харчувати їх, і виногради обманять їх.

3. Не будуть вони жити в землї Господнїй: Ефраїм вернеться в Египет, і в Ассириї їсти муть нечисте.

4. І не будуть додавати вина в жертву Господеві, не вподобні будуть йому жертви їх; будуть вони їм, мов хлїб похороний; всякий, хто буде його їсти, опоганиться, бо сей хлїб їх буде хиба їм на пожиток, а в дом Господень він не ввійде.

5. Що ж будете чинити в день сьвяточний, або в день празнику Господнього?

6. Ось бо, вони через опустошенне повтїкають; та Египет збере їх із сьвіта, Мемфис поховає; дорогі будівлї їх забере під себе кропива, колюча тернина буде в шатрах їх.

7. Прийдуть днї навідання. Нехай же тодї дознаєсь Ізраїль, що дурний був його віщун, безумний, що видавав себе за вдохновеного; бо безлїч беззаконностей твоїх, і велика злоба (проти Бога).

8. Ефраїм — (се мала бути) сторожа при Бозї мойму, (а в нього кожний) пророк — се сїлця птахолова на кожнїй стежцї його; се западня в збірищі бога його.

9. Глибоко впали вони, розопсоти-

лись, як за часів Гиви; ой він пригадає їм безбожність їх, скарає за гріхи їх!

10. Як винну грону, знайдену в пустині, підняв я Ізраїля; як перший ранний овощ на смоковниці вибрав я отців ваших, а вони обернулись до Вааль-Пеора й віддали себе гидоті, та стались і самі такими гидкими, як ті, що їх полюбили.

11. У Ефраїміїв улетить, мов птиця, їх слава; ні народин, ні вагітності, ні зачаття не буде.

12. Ба коли б і зростили синів своїх, я їх одійму в них; горе бо їм, коли я їх опущу!

13. Ефраїм, як самий я бачив, до Тиру подібний, а насаджений на прегарному місці; але Ефраїм виводити ме синів своїх на побій.

14. Дай їм, Господи, — що ж ти даси їм? Дай утробу їм, що не роджає, й соски сухі-немолочні.

15. Усе зло їх постало в Галгалї: Там почав я ненавидіти їх за їх беззаконства; прожену їх із землї моєї, не буду вже більше любити; вся старшина їх — зрадники.

16. Ефраїм побитий; корінне в нього посохло; не буде у нього плоду, а коли б і родили синів, то я подам дорогий плід їх утроби смерті на поталу.

17. Відопхне їх від себе Бог мій, за те, що були йому неслухняні, — блукати муть проміж народами.

ГОЛОВА 10.

Ізраїль — повнолозий виноград, багатий у плоди; та чим більш у нього плодів, тим і жертівників більше; чим лучша земля у нього, тим гарнїйше прибирають бовванів своїх.

2. Розділилось у них серце, за те й жде їх кара; він повалить їх жертівники, потре їх божища.

3. Вони будуть тодї казати: Нема в нас царя, тим що ми Бога не боялись; та й царь — що він нам поміг би?

4. Говорять вони пусті бесїди, криво присягають і чинять умови; за те прийде суд на них, мов отруйне зілле на загонах в полї.

5. Задля телця Бет-Авена затремтять Самарийські осадники; заплаче по ньому нарід його, та й сьвященники його, що ним так радїли, заплачуть по славі його, бо вона відійде від його.

6. Ба й самого його віднесуть ув Ассирию — в гостинець цареві-защитникові; постидається Ефраїм і осоромиться Ізраїль надією своєю.

7. Зникне в Самариї царь, нїби та піна на водї.

8. І попустошені будуть, висоти Авена — той гріх Ізраїля; поростуть бодяки да тернина на їх жертівниках, і скажуть вони горам: Впадїте на нас! а горбам: Покрийте нас!

9. Ще гірше, як у часах Гиви грішив ти, Ізраїлю; там вони держались, і війна в Габаонї проти безбожників не була така страшна.

10. Їх же скараю по бажанні гніву мого: зберуться на них народи, й впаде на них кара за двоїстий проступок їх.

11. Ефраїм стане, як та усвоєна ялівка, що привикла молотити; й самий я наложу ярмо йому на товсту шию; на Ефраїмі їздити муть верхом, Юда буде за плугом ходити, Яков — волочити.

12. Нехай би ж сїяли праведність, щоб могли жати ласку; роз'орюйте в собі новину; бо вже час, шукати Господа, щоб, коли він навідається, полив вас справедливостю.

13. Досї ви порали безбожність, а жали беззаконство, й їсте хліб омани: ти бо надїявся на твою путь та на многоту війська.

14. Оце ж настане метушня в народї твому, й усї твердинї твої порозпадаються, як Салман збурив був Бет-Арбель в день битви: матїр полягла з дїтьми.

15. Ось, до чого довів вас Бетель — за безмірну безбожність вашу!

ГОЛОВА 11.

Мов досьвітня зоря, минеться царство Ізраїля! — Коли ж Ізраїль був ще малолїтком, я полюбив його, і з Египту покликав його — сина мого.

2. Та їх кликали, а вони одвертались від мене: приносили жертву Баалам і кадили перед ідолами.

3. Я самий вчив Ефраїма ходити, носив його на руках моїх, та вони на тім не розумілись, що я гоїв їх рани.

4. Поворозами людяними, поворозами любови, притягав я їх до себе; здоймив ярмо з шиї в них, запопадливо піддавав їм поживу.

5. Тепер він не вернеться в Египет, але Ассур царем його буде, за те, що не хотїли навернутись.

6. І впаде меч на міста їх, потре засови їх і пожере їх за їх задуми.

7. Народ мій здеревів у відпадї од мене, й хоч йому про високе говорять, він не підносить у гору свого духа.

8. Що менї чинити з тобою, Ефраїме? Як менї віддавати тебе на поталу, Ізраїлю? Чи зроблю з тобою те, що з Адамою, чи вчиню тобі те саме, що Севоїмові? Обернулось бо в менї серце моє, зворушився жаль мій.

9. Не вчиню того, до чого палаючий гнїв мене пориває, не викореню Ефраїма, бо я Бог, а не людина; я бо посеред тебе, я — сьвятий; я не вломлюся ворогом у місто.

10. (колись) Пійдуть усї слїдом за Господом. Як лев, видасть він із себе голос; дасть голос свій почути, — й ворохнуться дїти з заходу.

11. Прилинуть із Египту, як птаство, як голуби з краю Ассирийського, й поселю їх у домівках їх, говорить Господь.

12. (та поки що) Обгорнув мене Ефраїм ложею, дім Ізраїля — зрадою; Юда держався ще найбільше Бога, й був вірним із сьвятими (слугами).

ГОЛОВА 12.

Ефраїм їсть пустий вітер, вганяє за східним вітром; день поза день примножує лож, накликає грозу; він входить в умову з Ассуром, вивозить оливу в Египет.

2. Та й з Юдою в Господа суд, і навідаєсь він до Якова за його поступки; відплатить йому за всї дїла його.

3. Ще із материної утроби з'упиняв він свого брата, а, дорісши в мужа, він боровся з Богом;

4. Боровся з ангелом, — і переміг; плакав і прохав у нього; Бог ізнайшов нас у Бетелї й говорив там із нами.

5. А Господь є Богом сил небесних, імя його — Віковічний.

6. Тим же то й ти обернися до Бога твого; пильнуй милосердя і суду, й вповай все на Бога твого.

7. Кананїй — у нього невірна вага в руцї, він любить кривдити.

8. Ефраїм мовляє: От, я таки забагатїв! придбав собі добра, та й у всїх моїх забігах не знайдесь незаконностї, що була б гріхом.

9. Та я, Господь, Бог твій від самої землї Египецької, я тебе знов оселю в кучах, як у днї сьвяток.

10. Я говорив до пророків, я багато являв видив, і через пророків промовляв у приповістях.

11. Коли Галаад зробився Авеном (бовваном), то на марно заколювали в Галгалах биків на жертву, бо їх жертівники повалено, вони стоять, мов купи каміння на межах поля.

12. Втїк же Яков у землю Сирийську, і служив Ізраїль за жінку, та й знов за жінку пас вівцї.

13. Через пророка визволив Господь Ізраїля з Египту, і через пророка він піклувався ним.

14. Тяжко гнївив Ефраїм, за те ж і полишить Господь кроваву його провину на ньому, й поверне ганьбу його на нього.

ГОЛОВА 13.

Як говорить, було, Ефраїм, то всї тремтїли. Він був поважний ув Ізраїлї; та він провинив через Баала — та й погиб.

2. А тепер чинять вони ще нові провини: поробили собі з свого срібла виливані боввани по своєму розуму — все ремісницька робота, — та й навчають людей, що приносять жертву: Цїлуйте биків!

3. За те ж вони позникають, наче мрака вранцї, наче роса, скоро улїтаюча, як полова, що її вітер з току розвіває, та як дим із комена.

4. Нї! я — Господь, Бог твій з часів землї Египецької, і нїяк тобі знати иншого Бога окрім мене, й нема Спасителя окрім мене.

5. Я ж признав тебе за свого в пустині, у тій землї спраги.

6. Маючи поживу, вони їли до ситу; а коли засичувались, підіймалось у гору їх серце, й забували про мене.

7. За те ж стануся я їм левом — левчуком, що чатує при дорозї.

8. Нападати буду їх, як ведмедиця, що забрано їй діти, — як левиця, роздирати й виїдати місце, де серце їх бється; дикі зьвірі будуть їх розторгувати.

9. Ти самий, Ізраїлю, погубив себе, бо тільки в менї — опора твоя.

10. А де ж царь твій? Нехай би тепер рятував тебе по всїх містах твоїх! Де ж суддї твої, що про них ти мовляв: Дай нам царя і старшину?

11. Я ж дав тобі царя у гніву мому, та й — одняв у досадї моїй.

12. О, Ефраїмове беззаконство звязане в узол, сховано його гріх, не забудесь!

13. Прийдуть на нього муки породїлї; він — нерозумний син, инакше не ждав би, аж прийдеться родити дїтей.

14. Та я вибавлю їх із потали пекла, відкуплю їх від смертї. Де жало твоє, смерте? а ти, пекло, де твоя побіда? жалю зза сього у мене не буде.

15. Хоч Ефраїм між братами й плодющий, та з востоку підійметься буря, підійметься буря Господня з пустинї, — і висхне джерело його, й зсякне виплив його; вона опустошить скарбівню всього посуду дорогого.

ГОЛОВА 14.

Спустошена буде Самария, за те, що проти Бога свого встала: од меча поляжуть вони, малеча їх буде порозбивана а ваговитї їх молодицї, порозтинані, погинуть.

2. Вернися же, Ізраїлю, до Господа, Бога твого, бо ти впав через безбожність твою.

3. Возьміть із собою (щирі) слова, приступіть до Господа й говоріть до його: Відійми всяке беззаконство й приверни благость, а ми приносити мемо жертву уст наших.

4. Ассур не буде вже надією рятунку нашого; не будемо (вповаючи) всїдати на конї, та й виробам рук наших не будем говорити: Ви боги нашї; бо тільки в тебе змилуваннє до сиріт.

5. О, я вилїчу-процу їх зраду, полюблю їх по моїй ласкавостї, бо гнїв мій одвернеться від них.

6. Буду Ізраїлеві росою; він зацьвіте, мов лилія, та запустить корінне, мов на Ливанї.

7. Пагонцї в нього забуяють, прикраситься, наче оливина, а пахощі від нього — як од Ливану.

8. І будуть знов вертатись, хто раз сидів під тїнню в нього; забагатїють хлїбом; зацьвітуть, наче лоза виноградня, і будуть славитись, як вино Ливанське.

9. Яке менї ще дїло до ідолів, скаже Ефраїм. Я ж вислухаю його й зглянуся на його; я буду йому зеленїючим кипарисом, од мене будеш мати плоди.

10. Хто такий мудрий, щоб се зрозуміти? Хто має розум, щоб се все збагнути? бо праві дороги Господнї, й праведнї ходять ними, а беззаконники впадуть на них.

КНИГА ПРОРОКА ЙОІЛА.

ГОЛОВА 1.

Слово Господнє до Йоіла Ватуіленка.

2. Чуйте се, люде старезні, та й ви осадники сієї землї. Чи бувало коли таке за вас або за днів батьків ваших?

3. Перекажіте се дїтям вашим; а дїти вашї нехай перекажуть своїм дїтям, а сих дїти — дальшому родові:

4. Що полишила гусїниця, їла сарана; що полишила сарана, точили черви, що ж од червів зоставалось, жуки те доїли.

5. Прокиньтесь, пяницї, й плачте-голосїте, ви всї, що любите вино по-

пивати, затужіть по виноградньому
сокові, бо його однято од уст у вас!
6. Бо наступив на мою землю народ
дужий, що його й не злічиш. Зуби в
його — левині, челюсті в його, як у
левиці.
7. Мій виноградник він спустошив,
фиґовину обломив, облупив її з кори
й відкинув, — тільки галузки її білі-
ють.
8. О! голоси, як молодиця, припере-
зана веретищем, по мужові молодо-
щів своїх!
9. Перестали приноси хлїбні та ливні
жертви в дому Господньому; плачуть
сьвященники, служителї Господнї.
10. Поле облогом лежить, землиця
сумує; витоптано збіжже, сок вино-
градний висох та й оливина повяла.
11. Румянїтесь із заводу, ви, хлїбо-
роби; ридайте, виноградарі; плачте
по пшениці й ячмені — пропали жни-
ва в полї.
12. Зохла лоза виноградня, фиґови-
на повяла; гранатнє дерево, пальма
та яблонь — всї дерева в полї повси-
хали; тим то й в синів людських всї
радощі зникли.
13. Попідперізуйтеся веретищами й
плачте, сьвященники! ридайте, слуги
олтаря! ійдіть, в волосяницях ночуй-
те, слуги Бога мого! не стало нї хлї-
ба, нї ливних жертов в дому Бога
вашого.
14. Визначіте піст, оповістїть сходи-
ни громадські, скличте старшину й
усїх осадників землї в дом Господа,
Бога вашого, й благайте Господа.
15. О, що за день! а близько він, сей
день Господень; мов хуртовина, прий-
де він од Всемогучого, й усе спусто-
шить.
16. Чи ж не зникає вже перед на-
шими очима пожива з дому Бога на-
шого, а з нею радощі й веселощі?
17. Зерно зітлїло під скибами свої-
ми, спорожнїли засїки, повалено сто-
доли, бо не стало збіжжя.
18. О, як реве скотина, сумує стадо
худоби, що нема їм паші, та й отари
валяться з ніг.
19. До тебе, Господи, кличу: ось
огонь попалив травні пасовища по
степу, поломє посмалило всї дерева
в полї.
20. Ба вже й зьвірре полеве покли-
кає до тебе, бо повисихали води в по-
токах, а огонь випалив у степу всю
зелень.

ГОЛОВА 2.

Затрубіте трубою в Сионї; вдаряйте
на трівогу на сьвятій горі моїй;
нехай стрепенеться все, що живе на
землї, бо надходить день Господень,
він уже близько —
2. Той день темний та мрячний, день
хмарний і смутний; мов уранці зоря,
розкидається нарід скрізь по горах;
безлїч його, нарід сильний, якого не
бувало з давних віків, та й не буде
через довгі роди.
3. Поперед його — огонь пожераю-
чий, а позад його — поломє палаю-
че; поперед його земля, мов би сад
Едемський, а позад його — пустиня
порожня, і нїкому не буде рятунку
від його.
4. З виду вони — мов ті конї дужі,
а скачуть, як їздецї (на конях);
5. Скачуть по верхах гір із гуком,
наче від возів, із тріскотом поломя
огненного, як солому пожерає, — се
нарід потужний, все до бою гото-
вий.
6. Побачать його люде, й затрем-
тять, — у всїх обличчя поблїднуть.
7. Бігом біжать вони, бо сильні, ви-
лїзають на мури, бо се воіни хоробрі;
кожний прямує своєю дорогою, з до-
роги не зверне.
8. Один одного не тисне, всякий пиль-
нує путя свого, а впаде хто на списа,
так і се не шкодить.
9. Ввихаються по містї, вилїзають
на мури, на доми, вломлюються в вік-
на, мов ті розбишаки.
10. Перед ними, бачиться, здрігаєть-
ся земля, хитається небо, сонце й мі-
сяць померкають, а сьвітло зір гасне.
11. А Господь загрімить перед вій-
ськом своїм гуком величнїм; бо се
його — отта безлїч війська, се його
волю виповняє оттой могучий; бо то
великий і страшний день Господень,
— хто видержить його?
12. Та тепер ще говорить Господь:
Обернїтесь до мене всїм серцем в по-
стї, в плачу й у жалї.
13. Роздирайте серця, ваші, а не оде-

жу, й навернітесь до Господа, Бога вашого, він бо благий і милосерден, довготерпеливий і вірно милуючий та й боліє над нещастєм.
14. Хто знає, чи він не пожалує вас, і не дасть своє благословеннє на хлїбові та ливні приноси Господеві, Богу вашому.
15. То ж затрубіте трубою на Сионї, визначіть піст, і оповістїть сьвяточні збори.
16. Зберіть народ, скличте збори, позбірайте старих, дїти й немовлят при грудях; нехай вийде жених із своєї сьвітлицї і молода з своєї комори.
17. Між двором і жертівником нехай заплачуть сьвященники, божі слуги, та й промовлять: Пожалься, Господи, люду твого, не подай наслїддя свого на поругу, щоб невірні з його не сьміялись. Чого б говорити невірним між собою: Де Бог їх?
18. А тодї пожалує Господь землю свою і пощадить свій нарід.
19. І відповість Господь та й скаже свому народові: Ось, я пошлю вам хлїб і вино й олію, і будете споживати їх, та й не подам вас уже в наругу невірам;
20. А того, що прийде з півночі, я відверну од вас і прожену його в безводню пустиню; переднє крило його сягати ме в восточнє, а заднє до західнього моря, і завонїє трупами його й пійде від них смород, за те, що стільки наробив лиха.
21. Не бійся ж, ти, земле; радуйся і веселися, бо Господь великий, він довершить теє.
22. Не лякайтесь, животини, бо пасовища в степах ізнов зазеленїють травою, дерева почнуть наново родити, фиґовина й виноградник покажуть ізнов свою силу.
23. Та й ви, чада Сионові, зрадїйте й втїшайтесь Господом, Богом вашим, бо він подасть вам дощу доволї, посилати ме дощ, — дощ раний і пізний, як і перед тим.
24. І сповняться гумна пашнею, а вино та олїя будуть переповнювати посуд під тискарнями.
25. І поповню вам усе за всї ті часи, коли в вас пожерала все сарана, черви, гусїнниця та жучки — те військо моє велике, що я насилав на вас.
26. І їсти мете до наситу, а споживаючи, будете славити імя Господа, Бога вашого, що так з вами предивно вчинив; і нарід мій сорому вже не дознає.
27. І зрозумієте, що я — посеред Ізраїля, та що я — Господь, Бог ваш, і нема другого, а тим і нарід мій сорому не дознає.
28. І станеться після сього, що на всякого з'іллю мого духа, й будуть сини ваші й дочки ваші пророкувати; старим людям у вас будуть сни од мене снитись, та й молодї в вас будуть видива бачити.
29. Ба й на раби й рабинї я того часу влию духа мого.
30. А опісля покажу знамення на небі й на землї: кров і огонь і стовпи диму.
31. Сонце обернеться в темряву, а місяць — у кров перед тим, нїм настане день Господень, великий і страшний.
32. І буде того часу: Кожен, хто призивати буде ймя Господнє, спасеться; бо тільки на Сионї і в Ерусалимі буде спасеннє, — як сказав Господь, — та в останках, що їх Господь покличе.

ГОЛОВА 3.

Ось бо, в ті днї, як я заверну полонь Юди й Ерусалиму, —
2. Позбіраю всї народи на Йосафатовій долинї, і заведу там над ними суд за мій люд, за моє наслїддє, за Ізраїля, що вони його між невір порозкидали, й мою землю між себе паювали.
3. Та й про мій нарід вони метали жереб, і міняли хлопя за блудницю, продавали дївчину за вино, щоб було що пити.
4. І що ж ви менї вчините, Тире й Сидоне, та й ви, всї примежні Филистії? Може ви схочете помститись на менї? схочете відплатити менї? Та ж менї легко, обернути таки зараз вашу відплату на голови ваші.
5. Ви бо забірали срібло моє та золото моє й що дорогого було в мене, та й заносили в божницї ваші,
6. Ба й синів Юдиних і осадників Ерусалимських продавали ви Грекам,

щоб запроторити їх далеко від землї родинної.

7. Та ось, я підійму-перенесу їх із того місця, куди ви їх запродали, й оберну заплату вашу вам на голову.

8. Я пооддаю сини ваші й дочки ваші в руки синів Юдиних, а вони продавати муть їх Сабіям, народові далекому. — Ось, як сказав Господь.

9. Оповістїть се проміж народами, готуйтесь до війни, розбудїте завзятте в хоробрих; нехай виступають, підіймуться всї борцї.

10. Покуйте мечі з лемішів ваших, із серпів поробіте списи; безсилок нехай скаже: я силний.

11. Кваnте, сходїться, всї народи сумежні, зберіться (проти Бога); ти же, Господи, веди туди борцїв твоїх!

12. Рушайте, народи, зійдїть на Йосафатову долину; бо там я засяду, судити всї народи звід'усюди!

13. Пускайте в рух серпи, бо жниво наспіло; ійдїте, спустїтесь униз, бо вже повна ягід тискарня, а посуд під нею аж переливається, — бо злоба їх велика.

14. Товпи, товпи в долинї відплатній! бо не далекий день Господень від долини суду!

15. Сонце й місяць померкнуть, та й зорі ясноту свою втеряють.

16. І загрімить Господь від Сиону, й дасть почути голос свій від Ерусалиму; — затремтить небо й земля; та свому народові буде Господь охороною, — обороною дїтям Ізраїля.

17. Тодї спізнаєте ясно, що я — Господь, Бог ваш, що витаю на Сионї, на сьвятій горі моїй; і буде Ерусалим сьвятим, та й не будуть уже чужоземцї переходити через його.

18. І буде того часу: Капати муть гори соком виноградним, а горби молоком потечуть, а всї русла Юдейські сповняться водою, з дому же Господнього проллється джерело й засичувати ме долину Ситтим.

19. Египет стане тодї пустинею, та й Едом — нїмою пусткою, за те, що кривдили синів Юдиних, і неповинну в землї їх кров проливали.

20. А Юда жити ме вічно й Ерусалим — від роду в роди.

21. І змию-помщу кров їх, що досї не змив іще, й пробувати ме Господь на Сионї.

КНИГА ПРОРОКА АМОСА.

ГОЛОВА 1.

Слова Амосові, що був ізміж Текойських скотарів. Чув він їх в видиві про Ізраїля за Юдейського царя Озії та за Ізраїльского царя Еробоама Йоасенка, двома роками перед землетрусом.

2. І промовив: Загрімить Господь із Сиону й видасть голос свій з Ерусалиму, — й заплачуть луги в чабанів, і вигорять верховини Кармелські.

3. Так бо говорить Господь: За три й чотирі (за многі) проступки його я не пощаджу Дамаск, бо вони молотили Галаад залїзними возами молотїльними.

4. Пошлю огонь на дом Азаїлів, і пожере він палати в Бенадада.

5. Сокрушу засови в Дамаску, вигублю осадників долини ідолської, та й держучого скиптро — із дому роскошів, а ввесь люд Арамійський піде в полонь у Кирену, говорить Господь.

6. А знов так говорить Господь: За три й чотирі провини Гази я не пощаджу її, за те, що вони (вірних моїх) позаймали в неволю, щоб запродати їх Едомові.

7. Я пошлю огонь між мури в Газї, нехай пожере її палати.

8. Повигублюю й осадників Азота й держучого скиптро в Аскалонї, та й простягну мою руку проти Екрону, й вигине останок Филистіїв, говорить Господь Бог.

9. Так говорить Господь: Не прощу я й Тирові три й чотирі провини його, за те, що вони передали всїх полонян Едомові, не спогадавши на братню умову.

10. Я пошлю огонь у його мури, нехай пожере його будівлї.

11. І знов так говорить Господь: За три провини Едомові й за чотирі не пробачу йому, за те, що він переслїдував мечем свого брата, приглушив у собі братерство, безнастанно лютував у гнїві свому й переховував невгасиму ненависть.

12. Я пошлю огонь на Теман, нехай пожере в Босрі будівлї.

13. Так говорить Господь: За три провини синів Аммонових і за чотирі я не прощу їм, бо вони в Галааді жінок вагітних розтинали, щоб поширити займища свої.

14. Я запалю огонь у мурах Равви, й пожере він будівлї її серед розпучного крику в день бою, з бурею в день хуртовини.

15. І пійде царь їх у неволю, а з ним і князї його, говорить Господь.

ГОЛОВА 2.

Так говорить Господь: За три провини Моабові й за чотирі я не прощу йому, він бо перепалив костї царя Едомського на вапяний попіл.

2. Я пошлю огонь на Моаба, й пожере будівлї Керіоту, й погибне Моаб серед розгрому й трубнього гуку.

3. Затрачу володаря зпосеред нього й умертвлю всїх князїв його разом із ним, говорить Господь.

4. Так говорить Господь: За три провини Юди й за чотирі я не прощу йому, бо вони відкинули закон Господень і не певнили постанов його, та дали звести себе з дороги ідолам, що за ними ще батьки їх ходили.

5. Я пошлю огонь на Юду, й пожере він палати в Ерусалимі.

6. Так говорить Господь: За три провини Ізраїля й за чотирі я не прощу йому, вони бо продають праведного за гроші, а вбогого ба й за пару сандалів.

7. Залюбки вони голови вбогих у земний порох прихиляють, а поступки тихих перекручують; і батько й син до одної нетрібки ходять, щоб знеславляти сьвяте ймя моє.

8. Ув одежі, в застав взятій, лежать на вколїшках при всїх жертівниках, а вино від винуватцїв пють у домах богів своїх.

9. А я вигубив перед очима в них Амморея, високого, мов той кедр високий, а як дуб, сильного; затратив від вершка до кореня внизу.

10. Вас же я вивів із землї Египецької, та водив вас сорок років по пустинї, щоб ви посїли землю Аморійську.

11. Із синів ваших вибирав я пророків, а з молодиків ваших — назореїв; — чи ж не так, ти, Ізраїлю? говорить Господь.

12. А ви назореїв вином поїли, а пророкам наказували, кажучи: Не пророкуйте!

13. Тим то я придавлю вас, як давить віз, накладений снопами;

14. І в моторного не буде снаги втїкати, й силач ізнеможе на силї своїй, та й хоробрий не врятує життя свого.

15. Нї лучник не встоїть із луком, нї швидкий в ногах не втече, та й їздець на конї не спасе життя свого.

16. Ба й наймужнїйший зміж відважних утїкати буде того часу без оружжя, як нагий, говорить Господь.

ГОЛОВА 3.

Вислухайте слова, що Господь вирік проти вас, ви, сини Ізрайлеві, проти всього роду, що я вивів із Египту, й каже:

2. Вас одних зміж усїх народів на землї признав я за своїх, тим то й пошукувати буду на вас всї провини ваші.

3. Хиба пійдуть двоє укупі, як не згодились на се?

4. Чи рикати ме лев у гаю, не почувши ловитви? Чи з свого лїгва левчук озоветься, покіль не піймає?

5. Чи попадеться пташка в сїло на землї, як не наставлено сїла на неї? Чи підіймуть із землї сїло, як нїщо не піймалось?

6. Чи затрубить труба в містї, й люде не злякаються? Чи ж складеться в містї лихо без Божої волї?

7. Тим же то, що нї чинить Господь, відкриває він свою тайну слугам своїм, пророкам.

8. Лев став рикати, й хто не зляка-

єть ся? Господь Бог заговорив, як же пророкам не пророкувати?

9. Покликніте ж голосно з домів ув Азоті й з домів у землї Египецькій і скажіть: Зійдїтесь на гори Самарийські, та й побачте безглуздє й притїснених посеред неї.

10. Там не знають справедливостї, говорить Господь: насилуваннєм і рабунком громадять скарби в свої палати.

11. Тим то так говорить Господь Бог: От, ворог навкруг всієї землї! він повалить всю потугу твою, ограбить палати твої.

12. Так говорить Господь: Як пастух із пельки в лева вирве часом ноги або кусень уха, — от стільки хиба врятуєть ся з синів Ізрайлевих, що в Самариї спочивають собі в кутку постелї та в Дамасцї на ліжку.

13. Слухайте ж і засьвідчіть се домові Яковому, говорить Господь Бог, Бог Саваот.

14. Бо того дня, коли буду доходити в Ізраїлї проступків його, скараю його й за жертівники в Бетелї, й будуть повідбивані роги олтарів та й попадають на землю.

15. І збурю всяку палату зимову разом із палатою лїтною, й зникнуть ті доми, прикрашені слоновою кістю, та й не буде вже тих многих домів, говорить Господь.

ГОЛОВА 4.

Вислухайте се слово, ви Басанські телицї, що випасаєтесь по горах Самарийських, — ви що тїсните вбогих, та кривдите злиденних, а на двораків своїх покликуєте: подавай лиш, будемо пити!

2. Господь Бог заклявся на свою сьвятість, що ось незабаром прийде на вас такий час, що вас гаками потягнуть, а останок із вас — рибними вудками.

3. Втїкати мете кріз проломини в мурах, кожне — куди попаде, й покинете всю окрасу палат ваших, говорить Господь.

4. Іидїть же собі в Бетель, гріха набіратись, та ще й ув Галгал — провин додавати! приносїте що ранку ваші жертви, що три днї — десятини ваші.

5. Приносїть на подячну жертву хлїб на заквасцї, трубіте й про ваші дари доброхітні та пишайтесь ними; на се бо ви, сини Ізраїля, дуже ласі, говорить Господь Бог.

6. За се ж я й давав вам голі зуби, насилав безхлїбє по всїх осадах у вас; та ви не навертались до мене, говорить Господь.

7. Я здержував від вас дощ на три місяцї до жнив; спускав дощ на одно місто, а на друге місто не спускав; одну полосу напував дощ, а друга, не скроплювана дощем, засихала.

8. І приходили з двох, із трьох городів ув один город, щоб напитись води, та й не напились; та ви й тодї не навертались до мене, говорить Господь.

9. Я побивав вас, насилаючи ржу на хлїб у полї, гусениця пожерала много садів ваших, виноградів ваших, і фиґовин ваших і оливини вашої; ви ж таки не навертались до мене, говорить Господь.

10. Я посилав на вас морову пошесть, таку, як була в Египтї; побивав мечем молодики ваші, так що тілько їх конї забирано, а воня гнилї в таборах ваших била вам у ніздра; ви ж таки не навертались до мене, говорить Господь.

11. Я чинив серед вас спостошення майже так, як спустошив Бог Содому й Гоморру; ви бували такими, неначе та головня, вихоплена з пожарища; та все таки ви не навертались до мене, говорить Господь.

12. Тим то я тобі знов таке заподїю, Ізраїлю, а позаяк я так обійдуся з тобою, то ти, Ізраїлю, приготовись заздалегідь стрічати Бога твого,

13. Ось бо, се він той, що творить гори й вітри, що виявлює чоловікові думки його, що ранок в темряву обертає, та ходить понад землею. Господь, Бог сил небесних — імя йому.

ГОЛОВА 5.

Почуйте се слово, ним я заплачу над вами, доме Ізраїля!

2. Упаде, — вже більше не встане

діва Ізрайлева! кинута об землю, та
й нікому буде підвести її!
3. Так бо говорить Господь Бог:
В такому городї, що виступав тисячкою, останеться сотня, а в тому, що виступав сотнею, останеться десять в роді Ізраїля.
4. Тим же то ось як промовляє Господь до Ізрайлевого дому: шукайте мене, а будете жити.
5. Не шукайте собі Бетелю, в Галгал не ходїте; та й в Версаву не вчащайте; пійде бо Галгал у неволю, а Бетель в нїщо обернеться.
6. Шукайте ви Господа, а будете жити, ато обхопить він дом Йосифів пожаром і не буде нїкого в Бетелї, пожежу вгасити.
7. Ой ви, що правосуд обертаєте в отруту, а справедливість кидаєте під ноги на землю!
8. Хто се сотворив сїм зірок і Оріона, та робить із чорної темряви ясний поранок, а день перемінює у темну ніч, — хто скликує води морські (в хмари) й розливає їх по обличчю землї? Се він — Господь імя йому!
9. Він підкріпляє опустошника проти сильного, й пустошник уходить в твердиню.
10. А вони ненавидять того, що в воротях картає, й гидують тим, хто правду говорить!
11. За те ж, що топчете вбогого й користь собі з його хлїба берете, хоч собі будинки й з тесаного каменя помуруєте, ви в них не будете жити; понасаджуєте сади-виногради, та вина з них не пити мете.
12. Я бо знаю, що за безлїч проступків ваших, що за великі гріхи ваші: ви ж — вороги праведного, берете гостинцї, і перекручуєте справи бідного.
13. Тим то мовчить і розумний того часу, бо час се лихий.
14. Нї! добра, не зла шукайте, коли хочете жити, а тодї й Господь Бог Саваот буде з вами, як се ви говорите.
15. Одцурайтеся ж лихого, а добро полюбіте, та приверніть правосуд у брамі; може бути, що Господь Бог Саваот помилує ще останки з Йосифа.
16. Бо ось що говорить Бог Саваот, Вседержитель: По всїх улицях буде плач, і по всїх дорогах будуть голосити: Горе, о горе! прихожого хлїбороба закликати муть, щоб з ними смутився, й тямущих у плакальних піснях, — щоб голосили.
17. Та й по всїх виноградниках буде плач, бо се я, — я перейду почерез тебе, говорить Господь.
18. Горе тому, хто день Господень бачити хоче! На що він вам — той день Господень? Темрява він, а не сьвітло, —
19. Се все одно, що від лева б утїк хто, та на ведмедя наскочив, або, прийшовши в домівку, об стїну оперся рукою, а гадюка його вкусила.
20. Хиба ж бо день Господень не темрява, а сьвітло? нї, він — пітьма, нема в нїм просьвітку.
21. Ненависні, противні менї сьвята ваші, не милі менї пахощі з жертов ваших під час сьвяточних сходин ваших.
22. Коли приносити мете менї всепалення чи хлїбові приноси, то я їх не прийму, та й на подячну жертву з ситих назимків ваших я й не гляну.
23. Віддали гук пісень твоїх від мене, голосу гусел твоїх я чути не хочу.
24. Правосуд нехай у вас, як вода, тече, й справедливість — як бистрий потік.
25. Хиба ж ви жертви та хлїбові дари в пустинї через сорок років менї приносили, ти, доме Ізраїля?
26. Нї, ви носили намет Молохів та зорю бога вашого Ремфана, — боввани, що їх самі собі поробили.
27. Тим то я геть із Дамаску вас попереселяю, говорить Господь; Бог сил небесних — імя йому.

ГОЛОВА 6.

Горе вам, байдужнім на Сионї, що вповаєте на гору Самарийську, ви, що пійшли в гору понад людом, і що до вас Ізраїль приходить!
2. Ійдїте лиш в Калне та подивітесь, а звідти перейдїть у Емат Великий, та ще спустїтесь у Гет Филистїйський: Чи лучше ж там, анїж у вас у царстві? Чи більше займище їх, анїж займище ваше?
3. Ви, що біда здається вам далека,

й змагаєте до того, щоб запанувало
насильство, —
4. Ви, що вилежуєтесь на ложах із
слонової кості, та випещуєтесь на по-
стелях ваших; що їсте вибрані ягня-
та з отари, а телята з найситших па-
совищ,
5. Що сьпіваєте під гуслі, думаю-
чи, що ви Давидові у псальмосьпіві
рівня,
6. Що пєте з чаш вино, мажетесь
мастьми дорогими, а не маєте спожа-
ління над недолею Йосифовою!
7. За те ж вони тепер у неволю на
чолї перед полонянами пійдуть, та й
скінчаться веселощі випещених.
8. Самим собою поклявся Господь
Бог, та й так говорить Господь Бог
Саваот: Ненавидна менї Яковова гор-
диня, його палатами я гордую, і від-
дам на поталу столицю з усїм, що там
буде.
9. І коли де в якому домі зберуться
десяток, то й вони погинуть.
10. І прийде родич, щоб повиносити
кості їх із дому, й запитається в то-
го, що ще зостався в хатї: чи ще хто
є в тебе? Той відкаже: Нема вже нї-
кого. А сей скаже: Не говори більше,
бо не годилось би споминати імя Го-
сподне.
11. Бо, бач, Господь прикаже й по-
карає більший будинок розпадом, а
менший будинок — розпуклинами.
12. Чи ж конї бігають по скелях?
чи волами мож би їх орати? А ви
тим часом обертаєте правосуд ув
отруту, а плід справедливостї — в
гіркий полин, —
13. Ви, що втїшаєтесь марнотою,
та мовляєте: Хиба ми не нашою си-
лою здобували свою могутність?
14. Ось, я, говорить Господь Бог Са-
ваот, підійму на вас, роде Ізрайлїв,
нарід та й будуть вас тїснити од вві-
ходу в Емат та й до ріки в пустинї.

ГОЛОВА 7.

От що дав менї Господь Бог у ви-
диві побачити: Ось він натворив
сарани тодї, як почала лїтня трава
виростати. Се була трава по царській
косовицї.
2. І як вона повиїдала зелену траву
на землї, благав я: Господи Боже,
змилосердись! Як устояти Яковові?
він же й так малолюден.
3. І змилосердився Господь у тому,
та й сказав Господь: Не станеться.
4. От що дав менї Господь Бог у ви-
диві побачити: Ось, Господь Бог ви-
звав задля суду огонь; і пожер він ве-
лику пропасть та й пожер велику
часть землї.
5. І благав я: Господи Боже, з'упи-
ни! Як бо встоїть Яков? він же й так
малолюден.
6. І пожалував Господь: і се не ста-
неться, сказав Господь Бог.
7. От що ще дав менї побачити Го-
сподь: Стояв Господь на мурі, муро-
ваному по шнуру, з оловяною ваго-
виною й держав у руцї ваговину оло-
вяну.
8. І промовив до мене Господь: Що
ти бачиш, Амосе? Я відказав: Оло-
вяну ваговину. І каже Господь: Ось,
я положу оловяну ваговину серед мо-
го люду, Ізраїля; не буду вже терпіти
йому.
9. Опустошені будуть висоти в Іза-
ака, й повалені божницї в Ізраїля, а
проти Еробоамового дому встану з ме-
чем.
10. І послав Амасія, Бетелський сьвя-
щенник до Еробоама, царя Ізраїл-
ського, сказати: Амос будить воро-
хобню проти тебе серед царства Із-
раїлського; країна не може вже тер-
піти слів його;
11. Ось бо, як говорить Амос: Від
меча вмре Еробоам, а Ізраїля певно
займуть у неволю з його землї.
12. І сказав Амасія Амосові: Видо-
видцю! Йди, забирайся в Юдину зем-
лю; там їж собі хлїб та й пророкуй
там;
13. А в Бетелї перестань пророку-
вати: тут бо царська сьвятиня і ца-
рева столиця.
14. І відказав Амос, та й сказав Ама-
сії: Я нї пророк анї син пророчий; я
пастух та й збірав дикі фиґи (сико-
мори);
15. Та Господь взяв мене від овець,
і сказав менї Господь: Іди, пророкуй
серед мого народу, серед Ізраїля.
16. А тепер почуй і ти слово Господ-
нє. Ти говориш: Не пророкуй на Із-

раїля та й на Ізаака не виповідай ніяких речей.

17. За се ж ось що говорить Господь: Жінка твоя тут у містї буде обезчещена, сини й дочки твої од меча поляжуть; поле твоє буде за шнуром розпайоване, ти помреш у землї нечистій, та й Ізраїль напевно буде виведений із землї своєї.

ГОЛОВА 8.

От що дав менї Господь Бог у видиві побачити: Бачу я кошика з дозрілими овочами.

2. І спитав він у мене: Що бачиш, Амосе? Відказую: Кошик із дозрілими плодами. Тодї сказав менї Господь: Настав конець мойму людові Ізраїлеві; не буду вже прощати йому.

3. Піснї по палатах обернуться того часу в ридання, говорить Господь Бог; багато їх помре, кидати муть трупи всюди, мовчки.

4. Чуйте се, ви, голоднї, що радї би пожерти вбогих та погубити злиденних, —

5. Ви, що мовляєте: Коли вже мине сьвято нового місяця, щоб можно продавати хлїб, та субота, щоб відчинити засїки, та знов зменшувати міру, а збільшити цїну сикла та ошукувати невірною вагою,

6. Щоб купувати злидарів за гроші, і бідняг за пару обуви, та висївки за зерно продавати.

7. Славою (давною) Якова заклявся Господь: Справдї, я по віки не забуду й одного з їх учинків!

8. Чи через се ж не захитається тодї земля, чи не заплаче кожний, хто живе на нїй? Ой зворушиться вона, неначе ріка, буде підійматись і спадати, як ріка Египетська.

9. І буде в той день, говорить Господь Бог, що буде здаватись, наче б я заповів сонцю заходити опівднї, та наслав темряву на землю серед ясного дня;

10. І оберну вам сьвятки в сумування й усї піснї ваші — в плач, і наложу на кожний стан верету й лисину на кожну голову; й заведу між вами плач, неначе по єдиній дитинї, а конець усьому буде — гіркий день.

11. Се надходять днї, говорить Господь Бог, що пішлю голод на землю, — не голод хлїба, та й не жадобу води, а жадобу почути Боже слово.

12. Будуть ходити од моря до моря, і блукати від півночі на південь, шукаючи слова Господнього, та не знайдуть його.

13. У той час будуть умлївати від жадоби гарні дївчата й молодики,

14. Тоті, що то божаться гріхом Самарийським, та мовляють: Так певно, як живе бог твій, Дане! — як оживлена дорога в Версавію! Вони попадають і вже не встануть.

ГОЛОВА 9.

Бачив я Господа, над жертівником стоячого, й звелїв він: Удар по главневі в воріт, щоб аж одвірки захитались, і повали їх усїм їм на голови, а тих, що з них востануться, я мечем повбиваю: не втече з них нїхто, що буде втїкати, й не врятуєть ся нїхто, що схоче врятуватись.

2. Хоч би зарились у преисподню, то й звідти добуде їх рука моя, хоч би на небо вийшли, поскидаю їх і звідти.

3. Нехай би поховались на вершку Кармеля, і там я їх віднайду й заберу; хоч би заховались на днї моря, я звелю змію морському, там їх кусати.

4. Як же підуть у неволю навперід ворогів своїх, то прикажу мечеві й там їх повбивати. Я оберну очі мої на них, — та на біду їм, а не на добро.

5. Бо Господь, Бог сил небесних, тілько доторкнеться землї, а вона наче б ростопилась, і всї заплачуть, що живуть на нїй; і вся вона підійметься в гору, як ріка, та й опаде, як та ріка Египецька.

6. Він построїв у горі палати свої небесні, й утвердив склепіннє своє над землею; він скликує води морські й розливає їх по обличчю землї; Господь — імя йому.

7. Чи ж ви менї не такими стали, як Етіопії, ви сини Ізраїля? говорить Господь. Чи не я ж вивів Ізраїля із землї Египецької, так як Филистіїв із Кафтору, а Араміїв — із Киру?

8. Се, очі Господа Бога звернені на

всяке грішне царство, й я вигублю
його з обличчя землї; однак дом Яко-
вів не вигублю зовсїм, говорить Го-
сподь.
9. Я звелю й розсиплю Ізраїля по
всїх народах, як розсипають зерно по
решетї, й нї одно здорове не впаде
на землю.
10. Тільки грішники з мого народу
погинуть од меча, ті, що то мовляють:
Не наближиться, не прийде на нас те
лихо!
11. У той час приверну я знов упав-
ше царство Давидове, заправлю по-
пуклини в ньому, поновлю все розва-
лене й одбудую його, як було за днїв
давних,
12. Щоб вони посїли останок Едому
й усї народи, що їм імя моє обявить-
ся, говорить Господь, — той, що все
це вдїє.
13. Настане час, говорить Господь,
що хлїбороб, прийшовши орати, за-
стане ще женця, а той, що засаджує,
захопить того, що ще топче грони;
й точити муть гори сок винний та й
усї узгірря потечуть.
14. І заверну з неволї нарід мій, Із-
раїля, і забудують опустошені міста
й поосїдаються в них; понасаджують
виногради й будуть із них вино пити;
порозводять сади й їсти муть плоди
з них.
15. Насаджу їх глибоко в землї їх
і не вирвуть їх більше з їх землї, що
я їм дам, говорить Господь, Бог твій.

КНИГА ПРОРОКА АВДІЯ.

Видиво Авдія. — Так говорить Го-
сподь Бог про Едом: До нас надій-
шла була од Господа Бога звістка, що
посланий був до народів посол, ска-
зати їм: Уставайте, виступимо в по-
хід проти нього!
2. Глянь, тебе невеличким зробив я
між народами, й тебе нї за-що не ма-
ють.
3. Та тебе обманила гординя в серцї
твому, ти бо живеш у провалах між
скелями на високих місцях і міркуєш
у серцї: Хто вниз мене скине?
4. Але хоч би ти піднявся, як орел,
високо й між зорями гнїздо собі ви-
мостив, то я тебе й звідти скину, го-
ворить Господь Бог.
5. Чи се ж не злодїї дібрались до те-
бе, чи не ночні розбишаки, що тебе
так спустошено? Та вони вкрали би
лиш стільки, скілько б їм треба. А як
би до тебе зібрались обирателї вино-
граду, то хиба ж вони незоставили б
хоч скілько грон?
6. Ато ж — як же пограблять Езава
й перешукають усї сховища у нього!
7. Аж поза границї виженуть тебе,
а всї побратими твої обмануть тебе;
здружені з тобою переможуть тебе,
а ті, що хлїб твій їдять, будуть поби-
вати тебе. О, нема в Едома розуму!
8. Се ж усе збудеться того дня, ко-
ли я вигублю мудрих у Едомі, і ро-
зумних із гір Езавових, говорить Го-
сподь.
9. Страхом побиті будуть хоробрі
мужі твої, Темане, щоб так усї були
вигублені побоєм на Езавових горах.
10. За пригнїтаннє твого брата Яко-
ва тебе сором окриє, і будеш викоре-
нений по віки.
11. Того дня, коли ти виступив про-
ти нього; того дня, коли чужинцї від-
водили військо його в неволю, коли
чужоплемінники ввіходили в ворота
його й про Ерусалим метали жереб,
був і ти одним ізміж них.
12. Не годилося б тобі приглядатись
з утаєною втїхою горю в день брата
твого, в день переведення його в чу-
жину; не неналежало б тобі радува-
тись у день погибелї синів Юдиних
та розширювати рота в день біди
їх.
13. Не годилось би тобі вдиратись у
ворота мого народу в день нужди йо-
го, та дивитись на його лихо в день
погибелї його, або посягати за добром
його лихої в нього години;
14. Анї стояти на роздоріжжях, щоб
убивати втїкачів його, або зраджу-
вати тих, що в день нещастя уцїлїли.
15. Бо наближується день Господень
на всї народи, й що ти чинив, те й

тобі станеться; відплата твоя впаде на голову тобі.

16. Бо як ви пили на горі моїй сьвятій, так всї народи (з вами) пити муть і проковтнуть, та й минуться, наче б їх і не було.

17. А на Сион-горі буде спасеннє, й буде вона сьвятинею; і дом Яковів візьме в посїданнє займанщину свою.

18. І буде дом Яковів огнем, а дом Йосифів — полумем, дом же Езавів — соломою; і запалять вони його й вигублять, та й не зістанеться нїкого з дому Езавового, бо так сказав Господь.

19. Полудняне одержять гору Езавову, подоляне ж впокорять собі Филистіїв, і посядуть країну Ефраїмову й країну Самарийську, а Бенямин посяде Галаад.

20. А повернувші з неволї зміж війська синів Ізрайлевих заволодїють землею Канаанською аж до Сарепти, переселенцї ж Ерусалимські, що живуть у Сефарадї, одержать міста полуденні.

21. І прийдуть вибавителї на Сион-гору, щоб осудити гору Езавову, — і настане царство Господнє.

КНИГА ПРОРОКА ЙОНИ.

ГОЛОВА 1.

І надійшло слово Господнє до Йони Аматієнка, таке:

2. Устань, подайсь у Ниневію, в город великий, і проповідуй проти його, бо ледарства його дойшли до мене.

3. Йона ж устав, щоб утїкати від Господа в Тарсис, і, дойшовши до Яфи, знайшов корабель, що йшов у Тарсис, заплатив гроші за переправу, й вступив на нього, щоб на ньому одплисти в Тарсис перед лицем Господнїм.

Господь же послав на море велику бурю, і постала на морі лиха хуртовина, так що караблеві приходилось розбитись.

5. І полякались моряки, й почали взивати кожен до свого бога. І викидали в море склад із корабля, щоб його полегчити; Йона ж зійшов у середину на дно, лїг та й заснув твердим сном.

6. І прийшов до його керманич корабельний та й каже: Як тобі спати? вставай, поклини до твого Бога; може сей Бог зглянеться на нас, і ми не погинемо.

7. І говорили вони один одному: Ось, киньмо лишень жереб, щоб довідатись, за чию провину сталась нам ся пригода. Як же кинули вони жереб, упав він на Йону.

8. І кажуть вони йому: Скажи же нам, за яку провину сталась нам ся пригода? Яке твоє дїло й звідки ти йдеш? де твій край, і з якого ти народу?

9. І відказав їм: Я Еврей і почитаю Господа, Бога небесного, що сотворив море й увесь суходіл.

10. І полякались вельми люде й сказали йому: Що се ти зробив? бо довідались, що він утїкав од Господа, він бо їм признався.

11. Питають його тодї: Що нам з тобою почати, щоб море втихло про нас? бо море не переставало яритись.

12. Тодї він сказав їм: Возьміте мене та й вкиньте мене в море; тодї воно втихне про вас; я бо добре знаю, що ся страшенна хуртовина прийшла на вас через мене.

13. Але ті люде силкувалися добитись до берега, та се їм не вдалось, бо море не переставало яритись проти них.

14. Тодї покликнули вони до Господа й мовляли: Просимо тебе, Господи! не дай нам згинути за життє сього чоловіка, й не винуй нас, наче б ми безвинну кров пролили; ти бо, Господи, вчинив, що тобі сподобалось.

15. Тодї взяли вони Йону та й вкинули в море; і перестало море яритись.

16. І полякались ті люде вельми перед Господом, принесли Господеві жертву й обреклись обітами.

ГОЛОВА 2.

Господь же повелів великий рибі проглинути Йону; й був Йона у череві в риби три дні й три ночі.
2. І молився Йона Господеві з черева в кита
3. І промовляв: В смутку мойму покликнув я до Господа, й він вислухав мене; з черева преисподньої взивав я, а ти почув мій голос.
4. Вкинув єси мене в глибінь, у серце моря, і води обгорнули мене; всї води, всї филї твої проходили надо мною.
5. Вже я думав: Відкинений я від очей твоїх, а тепер чей я знов побачу храм твій сьвятий.
6. Обняли мене, добирались води до душі моєї, безодня зачинила мене в собі; морські трави обвили голову менї.
7. Попід підвалини гір потонув я, і земні засови замкнули мене, здаєть-ся, на віки; але ти, Господи, Боже мій, виведеш душу мою з сієї глибинї пекольної.
8. Як душа завмірала в менї, спогадав я на Господа, й ось, молитва моя дійшла до тебе, до храму сьвятого твого.
9. Хто марні й ложні боги шанує, той покинув Милосердного свого,
10. Я же голосом похвали принессу тобі жертву; чим обрік себе, те я й сповню; в Господа бо одного — рятунок.
11. І повелів Господь киту викинути Йону на сушу.

ГОЛОВА 3.

І надійшло слово Господнє до Йони вдруге:
2. Вставай, подайсь у Ниневію, город великий, і проповідуй в йому, що я повелїв тобі.
3. І встав Йона, й подавсь у Ниневію, як повелїв Господь; Ниневія ж була великий город, на три днї ходи.
4. І почав Йона проходити город, скілько мож за один день перейти, й проповідував, говорючи: Ще сорок день, а Ниневія стане развалищем.
5. І повірили Ниневійцї Богу: оголосили піст, і понадївали волосяницї, від найбільшого та й до найменьшого.
6. Бо поголоска про се дойшла до царя Ниневійського, — й устав царь із свого перестолу, скинув із себе царську одежу свою, й закутавсь у волосяницю, і сїв на попелї.
7. І звелїв сповістити в Ниневії й заповісти від іменї царського й вельмож своїх, щоб нї люде, нї скотина, нї воли анї вівцї нїчого не їли й не пасли та й води не пили;
8. Та щоб окриті були вереттєм — людина й скотина, й скілько сили, взивали до Бога, та щоб кожне покинуло ледачу дорогу свою й неправеднї вчинки рук своїх.
9. Хто знає, може Бог іще змилосердиться й відверне від нас палаючий гнїв свій, і ми не погинемо.
10. І побачив Бог їх учинки, що вони покинули свою ледачу дорогу, й пожалував Бог наслати на них те лихо, яким їм був загрозив, і не наслав.

ГОЛОВА 4.

Йона ж розсердився тяжко й запалав гнївом,
2. І моливсь Господеві й промовив: О, Господи, хиба ж не се говорив я, бувши ще в моїй країнї? тим же то й хотів утекти в Тарсис; знав бо я, що ти — Бог благий і милосердний, довготерпеливий і багатий на ласку, та що маєш спожалїннє над нуждою.
3. Возьми ж у мене душу, Господи, бо лучше менї вмерти, анїж жити.
4. Господь же сказав: Чи ж слушно се тебе так розсердило?
5. І вийшов Йона з міста й осїв від східнього боку міста, та й зробив собі там будку та й седів у холодку, визираючи, що станеться з городом.
6. А Господь Бог виростив ростину, й знялась вона понад головою в Йони, щоб мав тїнь над головою, та щоб успокоїв свою досаду, й Йона вельми зрадів тїй ростинї.
7. Як же назавтра вранцї почала зоря зоріти, повелїв Бог червякові, щоб підгриз ростину, й вона всхла.
8. А як зійшло сонце, послав Бог гарячого восточнього вітра, й сонце припекло Йону в голову, так що він

зовсім ізовяв, і бажав собі смерті й
сказав: Лучше менї вмерти, анїж
так жити.
9. І промовив Бог до Йони: Чи то ж
бо тобі так досадно через ростину? Він
відказав: Досадно, хоч би й умерти.
10. Тодї сказав Господь: Тобі жаль
ростинки, дарма що коло неї не по-
равсь і не зростив її, — що за одну
ніч виросла й за одну ніч поникла;
11. А менї б то та не жаль було Ни-
невії, великого городу, що в йому
більш ста й двайцятьох тисяч чоло-
віка живе, що не вміють розпізнати
правицї од лївицї, та й так багато
скотини?

КНИГА ПРОРОКА МИХЕЯ.

ГОЛОВА 1.

Слово Господнє, що надійшло до Ми-
хея Морастія за Юдейських царів
Йоатама, Ахаза й Езекії, а було йо-
му обявлене про Самарию й Еруса-
лим:
2. Слухайте, всї народи, вважай, зе-
мле, й уся її повня! Нехай буде Го-
сподь Бог сьвідком проти вас, Господь
із сьвятого храму свого.
3. Ось бо, Господь вийде з пробутку
свого, зійде вниз і возьме під ноги ви-
соких на землї.
4. Гори розтануться під ним і доли-
ни, як віск від огня, стопнїють, мов
ті води, що ллються з гори.
5. А все воно — за Яковову безбож-
ність, за гріх дому Ізрайлевого. Від
кого безбожність Яковова? хиба ж
не від Самариї? Від кого висоти в Ю-
ди? хиба ж не від Ерусалиму?
6. За се зроблю з Самариї купу розва-
лищ у полї, місцем, щоб на йому ви-
ногради садили; каміннє її позвер-
гаю в долину, відкрию її підвалини.
7. Всї ідоли її порозбиваю, й усї да-
ри її любодїйні спалю огнем, та й усї
боввани її передам на розбиваннє;
бо вона їх із плати за блудництво
построїла й пійдуть вони дарами до
(другої) блудницї.
8. Тим же то буду ридати-голосити;
як ограблений і обнажений, — ходи-
ти; вити, як шакал, як струсї, — пи-
щати.
9. Болючий бо побій її дійде аж до
Юди, наближиться до ворот мого на-
роду, до Ерусалиму.
10. Не пускайте ж про се поголоски
хоч у Гетї, не голосїте там; ув оселї
Офра покрийте себе попелом.
11. Переселяйтесь (у неволю), Ша-
фирські осадницї, стидовично пона-
жені; не втече й осадниця Заанан-
ська; плач у Езелї не дасть вам з'у-
пинитись там.
12. Оплакує своє добро осадниця Ма-
роти, бо лихолїттє наближуєть ся й до
воріт Ерусалимських.
13. Запрягай в колесницю бистрих,
ти, Лахиська осаднице, ти бо — по-
чатком гріхів дочки Сионової, в тобі
бо появились перші проступки Ізра-
їля.
14. Тим же то будеш ти посилати
дари в Морешет-Гет; люде ж Ахзив-
ські будуть оманом царям Ізраїль-
ським.
15. Я ще нашлю на тебе, осаднице
Мореша, здобичника; він досягне до
Оддоламу, — сієї слави Ізрайлевої.
16. Ой обстрижи ж — обголи собі
голову по дїтях твоїх, щиро коханих;
розшири по них лисину, як орел, ко-
ли лїнить ся; бо переселять їх від те-
бе в неволю.

ГОЛОВА 2.

Горе тим, що задумують беззакон-
ності, і вже на ложах своїх укла-
дають ледаче, щоб довершати все те
від ранку, від досьвітку, — тому, що
вони чують силу в руках своїх.
2. Забажають ниви, й забирають її,
— будинку, й відіймають його; загар-
бують людину й дім її, чоловіка й
його наслїддє.
3. Тим то ось як говорить Господь:
От, я задумав, наслати на сей рід ли-
холїттє, яке ви не здолїєте скинути
з ший ваших, і не зможете ходити
просто; бо настане час гіркий.
4. Того часу зложать про вас припо-

відку, а в вас плакати муть гірким плачем і промовляти: Ми спустошені зовсїм! пай мого народу відданий чужим; як вернутись йому до мене? поля наші поділені поміж чужинців!

5. Тим же то в тебе не буде нїкого, хто б при заміні (поля) кидав жереб в громаді перед Господом.

6. Не пророкуйте, пророки; не пророкуйте їм, щоб не впала на вас безчесть.

7. О, ви, що себе домом Якововим називаєте! Чи то ж поменшав Дух Господень? Чи такі ж дїла його? Хиба ж слова мої не добродійні такому, що в справедливостї ходить?

8. Та нарід, що був давно моїм, устав, як ворог; ви з жупаном здираєте й сорочку в тих, що тихо проходять, в тих, що одвертаються від сварки.

9. Жен мого люду ви пхаєте з хати, де пробували вони з упокоєм, а в дїтей їх ви на все видераєте окрасу мою.

10. Вставайте, втїкайте, ся країна не є вже місцем супокою; за нечисть буде вона опустошена, та й то страшним опустошеннєм.

11. Як би який вітрогон придумав брехню та й сказав: Буду про вино та напитки вам пророкувати, то й був би він пророком по смаку тим людям.

12. Напевно зберу всього тебе, Якове, позбіраю в одно останки Ізраїля, зберу їх до купи, наче вівцї в Восорі, мов би отару в кошарі; аж загуде від безлїку люду.

13. Поперед пійде той, що повалив мури; вони поломлять огорожу, ввійдуть кріз ворота й вийдуть ними, та й царь їх пійе перед ними, а поперед усїх їх — Господь.

ГОЛОВА 3.

І сказав я: Слухайте, голови Яковові, та й ви, князї дому Ізрайлевого: Хиба ж не вам належиться знати справедливість?

2. А ви ненавидите те, що добре, й любите зло; здираєте з них скіру й тїло з їх костей;

3. Їсте тїло мого люду, й здираєте з них їх скіру, а кістки їх ломите й дробите, наче в горнець, а тїло їх — як би в котел.

4. Ой будуть же вони взивати до Господа, та він їх не почує; і закриє лице своє перед ними на ввесь той час, як вони лихо коять.

5. Так говорить Господь на тих пророків, що люд мій морочать, на тих, що, як мають що гризти своїми зубами — віщують мир, а хто не дає їм нїчого в рот, тому заповідають війну.

6. Тим же то буде вам замість видива — ніч, а темрява — замість пророцтва; зайде сонце над тими пророками й день потемніє над ними.

7. І посоромляться віщуни отті, й стидом окриються всї ворожбити; вони позакривають лиця собі, бо не буде їм відповіді від Господа.

8. Я ж — повен сили Духа Господнього, справедливостї й непохитностї, щоб виповісти Яковові проступки його та й Ізраїлеві — гріхи його.

9. Слухайте ж се, голови дому Яковового, й ви, князї дому Ізрайлевого, що вам правий суд ненавиден, і все праве викривляєте,

10. Що будуєтесь на Сионї з кровавої кривди, й в Ерусалимі — з неправди!

11. Голови його судять за гостинцї, і сьвященники його навчають за плату, та й пророки його за гроші віщують, та ще й на Господа здаються, мовляючи: чи ж Господь не серед нас пробуває? на нас біда не прийде!

12. От же через вас буде Сион, як поле, роз'ораний, з Ерусалиму зробиться купа розвалищ, а гора під сим храмом стане горою, порослою лїсом.

ГОЛОВА 4.

І настане час: Гора дому Господнього буде наставлена головою гір і буде вивисшена понад горби й поплинуть до неї народи.

2. І поринуть до неї премногі народи й скажуть: ходїте, зійдемо на гору Господню, до храму Бога Яковового, — він буде нас на свій путь наставляти, й будемо ходити стежками його; бо з Сиону вийде закон, і слово Господнє — з Ерусалиму,

3. І судити ме він між народами многими й буде картати потужні племе-

на по краях далеких; і перекують вони мечі свої на рала, а списи свої — на серпи; не підійме меча народ на народ, і не будуть учитись воювати.

4. Ні, тоді кожне буде седіти у себе під виноградиною й під фиґовиною й не буде нікого лякатись; бо Господь сил небесних вирік се устами своїми.

5. Нехай инші народи ходять, кожний в імя свого бога, а ми ходити мемо в імя Господа, Бога нашого, по віки віків.

6. Тоді позбіраю я, говорить Господь, кульгавих і прогнаних позбіраю, й тих, на кого допустив був лихо.

7. І вчиню кульгавих багатими в потомність, а порозкиданих далеко — великим народом, і сам Господь царювати ме в них на Сион-горі по всі вічні часи.

8. А ти, башто стада, ти горбе дочки Сионової, до тебе прийде давна власть, вернеться царство до дочки Ерусалимської.

9. Чого ж так у голос тепер голосиш? Може того, що в тебе не стало царя? або — що нема в тебе порадника, що тебе аж болї схопили, мов ту породілю?

10. О, страдай ще, звивайся від болю, дочко Сионова, мов породіля, бо поки що покинути город свій мусиш і в чистому полї стояти, аж зайдеш у Вавилон. Та звідти будеш врятувана; тебе викупить Господь із рук ворогів твоїх.

11. Тим часом же збереться на тебе премного народів, і будуть договорювати: Осоромимо її! нехай надивиться око наше на Сион!

12. Та не знають вони, яка в Господа думка, не розуміють постанови його, що він збере їх докупи, мов ті снопи на тоцї:

13. Устань же тоді, громадо Сионська, й молоти! я бо зроблю рога твого (силу твою), мов би з заліза, а копита твої, неначе з міді, — і потреш многі народи, й присьвятиш Господеві користї їх і багацтва їх — Владицї всього сьвіта.

ГОЛОВА 5.

Тепер ще узброюйсь, товпо розбишацька, облягай нас облягом; нехай бють по щоцї лозою володаря Ізрайлевого! —

2. І ти, Бетлееме — ти, Ефрато, хоч ти малий між тисячами в Юдеї, але з тебе вийде менї Той, що має бути Володарем ув Ізраїлї, а його народини — від початків, від днів вічностї.

3. Тим же то він полишить їх (у зневазї), аж породить та, що має породити, а тоді вернеться до синів Ізраїля і останок братів їх.

4. Стане він кріпко й пасти ме в силї Господнїй, в величностї імени Господа, Бога свого, й будуть вони жити безпеч, бо великим буде він аж до окраїн землї.

5. І буде він нам супокоєм. Як же Ассур в нашу землю увійде й вломиться в наші доми, то ми проти його поставимо, хоч би аж сім пастирів та вісім князів.

6. І будуть вони пасти землю Ассурську мечем й землю Нимродову в самих її воротях, і визволить він нас од Ассура, як сей прийде до нас у землю й вломиться в границї наші.

7. І буде тоді останок із Якова посеред многих народів росою од Господа й дощем на траву, та й не буде спускатись на чоловіка, не буде покладати надію на синів Адамових.

8. І буде Яковів останок між многими людами, нїби той лев між зьвірями лїсними, нїби левчук між отарою, що, як настигне, то й тратує й роздирає, так що нїхто врятувати не згіден.

9. Підійметься рука твоя над ворогами твоїми, й усі супротивники твої повигибають.

10. І буде того часу, говорить Господь, що вигублю з проміж тебе боєві конї, й колесницї твої в нїщо пообертаю;

11. Порозвалюю міста твої й порозбурюю твердинї твої;

12. Чари з рук твоїх вирву, й вже не буде в тебе тих, що з хмар ворожать;

13. Ідоли твої й боввани твої вигублю з посеред тебе, й не будеш уже припадати перед виробами рук твоїх;

14. Викореню з посеред тебе сьвяті гаї твої й побурю міста твої.

15. І в гніві та в досадї помщуся над народами непокірливими.

ГОЛОВА 6.

Слухайте, що говорить Господь: Встань, судися перед горами, та та й узгірря нехай твій голос почують!

2. Слухайте, гори, суду Господнього, і ви, кріпкі підвалини землї, бо Господь має судову розправу з народом своїм; з Ізраїлем він правується.

3. О, мій ти народе! що тобі заподіяв, і чим догорив я тобі? відповідай менї.

4. Я вивів тебе з землї Египецької, викупив тебе з дому неволї та й послав поперед тебе Мойсея, Аарона й Мирияму.

5. Народе мій! спогадай, що задумував царь Моабійській Балак проти тебе, та й що йому Білеам Беоренко відказав, та що дїялося від Ситтиму до Галгалу, щоб ти спізнав праведні дїла Господнї.

6. З чим би стати менї перед Господом, як поклонюся Богу небесному? Чи стати менї перед ним із усепаленнями, з назимками-однолїтками?

7. Та хиба ж мож угодити Господеві хоч би тисячами баранів, або незсякаючими потоками олїї? Чи ж дам йому в жертву перворідня мого за проступки мої, — плід утроби моєї за гріх душі моєї?

8. Я скажу тобі, чоловіче, що є добре, та й чого Господь вимагає від тебе: дїлай справедливо, люби вчинки милосердні, й ходи в покорі перед Богом твоїм.

9. Господень голос кличе до громади в містї, але тільки мудрість боїться імені твого; слухайте бича й того, хто його посилає.

10. Чи й тепер іще нема в дому неодного безбожника наживи безбожної та меншої міри, менї ненависної?

11. Спитай себе: чи можу я бути чистим із невірною вагою, з невірним у саквах ваговим каміннєм?

12. Позаяк багачі його сповненї несправедливостю, а осадники його неправду говорять, і язик їх зрадливий в устах у них,

13. То й я покараю тебе невилїчимо за гріхи твої.

14. Будеш їсти, та не заситишся; пустка буде посеред тебе; будеш ховати, та не заховаєш, а що приховаєш, те віддам мечеві.

15. Будеш сїяти, жати ж не будеш посїву; будеш видавлювати оливини, та оливою не будеш маститись; видавиш сок гроновий, та пити не будеш.

16. Вдомарились у вас Амрієві обичаї й усї поступки Ахавового дому та й живете їх робом; то ж і я подам тебе на спустошеннє й осадників твоїх, — на посьміх та й нести мете наругу народу мого.

ГОЛОВА 7.

Горе менї! я стою оце, неначе по жнивах, мов у винограді по зборах: анї ягодки, щоб з'їсти, анї иншого спілого плоду, якого душа бажає.

2. Позникали з землї милосердні, нема між людьми справедливих: всї засїдають, щоб кров пролити, брат на брата сїть заставляє.

3. На лихе у всїх готові руки без уставу; князь дарів вимагає, і суддя судить за гостинцї, а вельможі виявляють без сорому ледачі забаги душі своєї і перекручують справу.

4. Лучший з них похожий на терен, а справедливий — ще гірший, нїж бодяччє в плотї. Надходить день, заповіданий віщими твоїми; й караючі навідання твої; борзо прийде на них трівога.

5. Тодї годї буде ймати віри другові, тодї не звіряйсь приятелеві, ба й перед тою, що лежить на лонї твойму, стережи двері уст твоїх.

6. Тодї бо син зневажати ме батька, дочка повстане на матїр, невістка на свекруху, — ворогами стануть чоловікові домашнї його.

7. Я ж буду споглядати до Господа, буду вповати на Бога рятунку мого: Бог мій почує мене.

8. О, не тїшся моїм горем, моя ворожице! Хоч і впаду я, то знов устану; хоч попаду в темряву, то Господь мене осьвітить.

9. Мушу гнїв Господень перетерпіти, — бо я согрішив перед ним —, доки не скінчить справу мою, не довершить суду надо мною; а тодї він

виведе мене на сьвітло, а я спізнаю справедливість його.

10. І побачить те ворожиця моя, й окриється стидом, за те, що договорювала мені: Де Господь, Бог твій? І надивляться очі мої, як її будуть топтати, неначе ту грязь на улицях.

11. Коли ж прийде час відбудови мурів твоїх (Ерусалиме), — в той час скінчиться призначена кара.

12. Тоді прийдуть до тебе з Ассириї і з міст Египецьких, від самого Египту аж до ріки Ефрату, від моря до моря, й від гори до гори.

13. А їх земля стане пустинею за провини осадників її, за плоди їх учинків.

14. Ой паси ж нарід твій жезлом твоїм — вівці наслїддя твого, що в лїсї самі блукають, паси їх на Кармель-горі; так, нехай пасуться на Базанї й Галааді, як се було в давнезні давна!

15. Як у виході твойму з землї Египецької, явлю я йому знов предивні чудеса.

16. Побачать се невірні та й засоромляться, хоч вони такі могутні; роти собі позатулюють руками, уші в них оглухнуть.

17. Землю лизати муть, наче гадюка; наче полови, повиповзують із притулків своїх; злякаються Господа, Бога нашого, та й тебе збоїться.

18. О, хто такий Бог, як ти, що гріхи прощаєш, і не памятаєш проступків останкові наслїддя твого? Нї, він не гнївається по віки, бо любить милосердуватись.

19. Так, він ізнов змилосердиться над нами, зотре беззаконність нашу. Ти вкинеш у глибінь морську гріхи наші.

20. Ти явиш вірність твою Яковові, й милосердє Аврамові, яке, заклявшись, обіцяв еси отцям нашим у днях давних.

КНИГА ПРОРОКА НАУМА.

ГОЛОВА 1.

Пророцтво про Ниневію. Книга видива Наумового, з Елкосу.

2. Бог ревнивий у помстї; Господь повен помсти й страшний в досаді: мститься Господь на ворогах своїх, і не щадить супротвників своїх.

3. Хоч і довготерпеливий Господь і великий в могутності, та не зоставляє й без кари; в хуртовині і в бурі прихід Господень, а хмари — се порох ізпід ніг його.

4. Погрозить морю, а воно й висохне й усї ріки посякнуть, і Базан і Кармель з Ливаном у цьвіті повянуть.

5. Перед ним тремтять гори й горби тануть, і земля хитається перед лицем його, весь круг земний і все, що живе на нїй.

6. Хто встоїть перед невдоволеннєм його? Хто здержить поломє гніву його? Огнем розливається гнів його; скелї розпадаються перед ним.

7. Благ Господь, — захисть у смутку, та й знає тих, що надїються на його.

8. Але він потопньою водою розібє до підвалин Ниневію; і за ворогами його поженеться темрява.

9. Що ви задумали проти Господа? Він довершить пагубу, й лихо вже не повториться.

10. Хоч, мов той терен, сплетуться вони, проміж себе, та бенкетувати муть аж до пяна, — будуть вони пожерті до нащаду, як суха солома.

11. У тобі родився той, що задумав зло проти Господа, зложивши раду безбожну:

12. Та Господь так говорить: Хоч вони безпечні і їх без лїку, та вони будуть висїчені та й зникнуть; а тебе, хоч я тяжко придавив, більше не придавлю.

13. Тепер же я поторощу ярмо його, що на тобі лежить, і розірву окови твої.

14. А про тебе (Ассуре), Господь так постановив: не буде вже насїння-потомства з твоїм імям; із храму бога твого викореню ідоли й боввани, а тобі приготую в ньому гріб, бо тебе я відкину.

15. Ось, на горах бачу стопи посла
з доброю вістю, що сповіщає мир:
Сьвяткуй, Юдо, твої сьвята; сповняй
обіти твої, бо вже не буде переходи-
ти по тобі безбожник: він вигиб до
нащадку.

ГОЛОВА 2.

Ось, наступає пустошник на тебе:
хорони твої замки, стережи шля-
ху, узброюй поясниці, збірай до ку-
пи потугу.
2. Бо Господь приверне величність
Яковову, як і величність Ізраїлеву;
ви бо, пустошники, спустошили їх, і
виноградне віттє їх вигубили.
3. Ось, щити силачів його червоні-
ють; в кармазині військо; колесниці
огнем блищять, як ійдуть у битву, а
списи лїсом филюються.
4. Улицями котяться колесниці, грім-
лять майданами; блищать огнем во-
ни, миготять блискавками.
5. Погукне на свої воєводи, — вони
біжать, аж спотикаються; підступа-
ють під мури міста, ось обляг гото-
вий.
6. Ріка одчиняє собі ворота, божни-
ця розпадається.
7. Сталось! її обнажили, займають
у полонь; бранки-невольниці голуб-
ками стогнуть і бють себе в груди.
8. Ниневія, як містом осїлась, була,
мов той став повноводний, а тепер
вони втікають. Ой стійте бо, стійте!
та нїхто й не озирнеться.
9. О, розхапуйте срібло, розхапуйте
золото! Ліку нема тут запасам уся-
ких дорогих знарядів.
10. Зрабована, спустошена, розвале-
на вона, аж серце млїє, колїна тру-
сяться; в кожного біль у поясницях,
лиця у всїх потемнїли.
11. А де ж тепер леговище левів, де
той простір широкий для молодих ле-
вів, де буяли лев, левиця і їх щенята,
а нїхто їх не пугав?
12. Де лев, що грабив, щоб засичу-
вати свої левенята, — душив про свої
левиці, той, що повно було в берлозї
в його лупу, в леговищах його здо-
бичі повно?
13. Ось, я проти тебе, говорить Го-
сподь сил небесних, і пущу з димом
вози твої боєві, і меч пожере левчуки
твої, луп твій зітру з землї, й голосу
послів твоїх вже не буде чути.

ГОЛОВА 3.

Горе тобі, місто, повне крові й омани
й убийства! що в тобі грабежам
і конця не видко!
2. Ось, у тобі чути лясканнє пут, гур-
котаннє обертаючих ся коліс, ржаннє
коней, торохтїннє підскакуючого воза.
3. Летить кінниця, блискає меч, ули-
скуються ратища; ліку нема вже по-
битим, і купи трупів; не видко конця
трупам, все об трупи спотикається.
4. Се — за безконечне блудництво
нетрібцї принадній, вправній в чару-
ваннї, що блудництвом своїм зводить
народи, чарами своїми — племена.
5. От же я — на тебе, говорить Го-
сподь Саваот. Закину на лице тобі
подоли платтє твого, й покажу наро-
дам наготу твою й царствам твій со-
ром.
6. І закидаю тебе всякою поганню,
подам тебе в погорду, поставлю на
посьміх.
7. І прийде до того, що всякий, хто
тебе побачить, утече від тебе, й ска-
же: Збурена Ниневія! Хто пожалує
тебе? де найти втішителя тобі?
8. Хиба ж ти лучша за Но-Аммон,
що розложився між ріками, обведо-
ний навкруги водою, що валом йому
море й море за мур служить?
9. Етіопія й Египет із безлїччю лю-
да підпирають його, Копти та Либії
помагають йому;
10. Та й він буде переселений, пійде
в неволю; немовлята його лежати
муть, порозбивані, на перехрестях
усїх улиць; знатними його будуть дї-
литись, кидаючи жереб, а всїх вель-
мож його закують в кайдани.
11. А так і ти вп'єш ся (карами) й
будеш шукати притулку; так і ти гля-
дати меш сховища перед ворогом.
12. Всї замки твої похожі будуть
на фиґовину з зрілими плодами; струс-
нуть їх, і вони впадуть у рот тим, що
схочуть наїстись.
13. Ось, і нарід — мов жіноцтво в
тебе: отвором отворяться ворота зе-
млї твоєї ворогам твоїм, і засови твої
пожере огонь. —
14. Черпай же воду на ввесь час

облягу; скріплюй замки в себе; лїзь у грязиво й міси глину; будуй піч і випалюй цеглу.

15. Та там таки й пожере тебе огонь, посіче меч, й поїсть тебе, мов та гусень, хоч би намножився гусенню, нагромадив люда, як сарани.

16. Більш у тебе купцїв, нїж зір на небі, стало; та ся сарана розсїється-розлетиться хутко.

17. Князї твої, мов сарана, гетьмани — як рій мушки; як походне, ховаються в щілинах мурів, а зійде сонце, — вони розлетїлись, і не будеш знати, де вони гнїздились.

18. Пастирі твої поснули, царю Ассирийський, а вельможі й собі кунять; люде твої скрізь по горах розбіглись, і нїкому їх поскликати.

19. О, нема лїку на твою рану; нїхто не загоїть її. Хто про тебе перечує, заплеще в долонї; над ким бо не тяготїла лютість твоя?

КНИГА ПРОРОКА АВВАКУМА.

ГОЛОВА 1.

Видиво, явлене пророку Аввакумові:

2. Ой докіль, Господи, буду я взивати, а ти не почуєш, — буду голосити до тебе про насилле, а ти не спасеш?

3. Про що даєш бачити менї кривду, й дивитись на нужду? Рабунок і насильство перед очима в мене; родиться що-раз більше ворогуваннє, підіймається незгода.

4. Ось, закон утратив силу, справедливого суду нема; безбожний перемагає праведного, а суд виходить переворотний.

5. Розгляньтесь проміж народами, придивітесь уважно (моїм дїлам), а ви зачудуєтесь; я бо ще за ваших часів учиню таке, що ви б і не повірили, як би вам хто розповідав.

6. Ось бо, я підійму Халдеїв, нарід жорстокий, та бутний, що широко по землї буяє, щоб загорнути осади, які до його нїколи не належали.

7. Страшний він і грізний, сам собі становить він право, рядить, як сам хоче.

8. В його конї бистрійші над парди, а швидкійші над вовки смерком; кінниця його розбігається на всї боки; орлом приходять-прилїтають їздецї його здалека, й кидаються на здобич.

9. Цїлою силою виступає він на влови, встромивши зір наперед себе, загортає полонян, як пісок.

10. Насьміхається він із царів, збиткується над князями; играшка йому всякий замок: усипле вал та й звойовує його.

11. Тодї надувається ще більш дух його; він ходить-буяє; сила його — вона богом йому.

12. Та чи ж ти, Господи, не Бог мій, не Сьвятий мій з давен давнезних? Нї, ми не погибнемо! Ти, Господи, тілько задля суду напустив його. Скеле моя! ти лиш на кару призначив його.

13. Не твоїм чистим очам дивитись на лиходійства, не тобі приглядатись угнїтанню! Чом же ти позираєш мовчки на лиходїїв, як безбожник пожерає того, що праведнїйший від його?

14. Чом же ти покидаєш людей, як рибу у морі, як ті повзючі, що в їх нема пана?

15. Ось, він витягає їх усїх вудкою, захоплює в сак, забірає в свої неводи, та й радується тим і веселиться.

16. За се він сїтї своїй жертву приносить й кадить неводу свому, бо має від них пай свій товстий й їду смаковиту.

17. Чи ж проте має він все сїть свою випорожнювати й безнастанно вигублювати народи безмилосердно?

ГОЛОВА 2.

Став же я, неначе на вартї, і стоючи, мов би на баштї, роздумував, що скаже він менї, що відповість на мою жалобу.

2. І відказав менї Господь і промовив: Спиши видиво, а напиши його виразно на таблицї, щоб, хто буде читати, прочитав легко;

3. Видиво бо сягає в далекий, але означений час; воно говорить про те, що станеться на кінці, й не заведе; та хоч би воно й загаялось, а ти жди, бо воно збудеться певно й не зміниться.

4. Ось, серце горде не буде мати спокою, а праведний буде вірою своєю жити.

5. Гордий чоловік похожий на вино, що граючи, не швидко втихає; він розширює серце своє, неначе те пекло, й як смерть, він усе голоден; він загортає всї народи, загарбує всякі племена.

6. Та хиба ж вони не зложать про нього приповідку, хиба ж не будуть присьпівувати на сьміх: Горе тому, хто збогачує себе не своїм; нїби воно на довго? — та хто обтяжує себе закладами!

7. Чи вони ж не встануть нагло на тебе? чи не будуть торгати тебе; чи не підіймуться проти тебе грабіжники, чи не попадеш ти на луп їм?

8. Так як ти грабив многі народи, ограблять і тебе всї остальні народи за пролив крові людської, за розбуреннє країни, міста й усїх осадників його.

9. Горе тому, хто несправедливо добро про свій дом наживає, щоб звити гнїздо собі на висотї, й тим забезпечити себе від біди!

10. Неславу придумав ти свойму дому, вигублюючи многі народи, й накликав гріх на душу свою.

11. Каміннє з мурів взивати ме проти тебе, а сволоки деревяні будуть їм відповідати:

12. Горе тому, хто город на крові будує, і строїть замки несправедливостю.

13. Та ось що прийде від Господа Саваота: Ті люде працюють на поживу огню, племена мучаться надармо.

14. Бо земля сповниться тими, що спізнали славу Господню, як води наповнюють море.

15. Горе тобі, що подаєш ближньому твому напій з домішкою твоєї злоби, й впоюєш його, щоб бачити сором його!

16. Та самий ти заситив себе стидом замість слави; пий же й ти та покажи наготу; бо до тебе повернеться кубок у правиці Господнїй, і впаде безчесть на твою славу.

17. Кара бо за лиходійство твоє на Ливанї здійметься проти тебе за витрату розпуджених животин, за пролив людської крові, за спустошеннє країни, міста й усїх, що в йому жили.

18. Що за вжиток із того боввана, що його різьбарь витесав, — із того виливаного ложного вчителя, хоч різьбарь, вироблюючи нїмі ідоли, покладає надію на свій виріб?

19. Горе тому, що промавляє до дерева: вставай! а до нїмого каменя: Ну бо, прокинься! Чи він же озветься? Ось, він обложений золотом і срібло м, духа ж він не має.

20. А Господь — у храму свому сьвятому; нехай вся земля мовчить перед ним!

ГОЛОВА 3.

Молитва пророка Аввакума, до сьпіву:

2. Господи, я почув вість од тебе й злякався. Господи! доверши твоє дїло посеред лїт (нашої недолї), посеред лїт обяви його, спогадай в гніві про милосердє.

3. Колись прийшов був Бог від Теману, Сьвятий — від Паран-гори. Покрила небеса величність його й славою сповнив він землю.

4. Сяєво її, як сонце, сьвітило; од руки його проміннє, там утаєна його сила.

5. Перед ним йшла зараза, поза ним — палючий вітер.

6. Ступив він — земля струсилась; глянув — і затремтїли народи; розпались гори вічні, первовічні узгірря позападались; дороги його — вічні.

7. Знаю я, як посумнїли були намети Етіопські, як затремтїли шатри Мадіямські.

8. А хиба ж на ріки не запалав був гнів твій, Господи, на ріки — досада твоя, а на море — ярость твоя, коли ти, неначе всїв був на конї твої, й на колесницї рятуючі?

9. Ти напяв лука твого, як се клятьбою обіцяв був поколїнням; ти роздїляв води землї.

10. Вгледївши тебе, затрусились гори водні; води перестали плисти, безодня застогнала голосно й неначе зняла руки свої в гору.

11. Сонце й місяць з'упинились на свойму місцї перед сяєвом лїтаючих стріл твоїх, перед сьвітлом блискаючих списів твоїх.

12. У гнїві ступав єси по землї, в досадї розтоптував народи.

13. Ти виступив на рятунок твого народу, на підмогу помазанникові твойму. Ти сокрушив голову безбожного роду; обнажив його від підошви до верху.

14. Ти пробив його ж списами голови гетьманів його, коли вони примчались бурею, щоб мене розбити, й радувались, як той, що надїється, бідолаху в тайному місцї пожерти.

15. Ти ж, мов би кіньми своїми, прочинив нам дорогу через море, через безодню вод великих.

16. Почувши-згадавши про се, затрусилось внутро в менї; на вість про се задріжали губи в мене; біль дійшов аж до костей моїх, і захиталось місце підо мною; та менї треба бути спокійним в день нужди, коли наступить на мій нарід грабіжник його.

17. Та хоч би не цьвіла фиґовина, не родив виноградник, і оливина завела: хоч би нива не дала хлїба, не стало овець в кошарі а товару в стайнях, —

18. То я й тодї буду веселий в Господї, й радуватись буду Богом спасення мого.

19. Бо Господь Бог — моя сила, він дасть менї суґакові ноги й виведе мене на високі гори.

КНИГА ПРОРОКА СОФОНІЇ.

ГОЛОВА 1.

Слово Господнє, що надійшло до Софонїї Хусієнка, сина Годолїїного, сина Аморіїного, сина Езекіїного, за Юдейського царя Йосії Амоненка:

2. Все повигублюю з лиця землї, говорить Господь:

3. Вигублю людей й скотину, вигублю птаство під небом і рибу в морі, й всю погань разом із безбожниками; вигублю людей з обличчя землї, говорить Господь.

4. І простягну руку мою проти Юдеї й проти осадників Ерусалимських, і повикоренюю з сього місця все, що позоставалось од Баала, навіть імя попів і слуг ідольських,

5. Та й тих, що на кришах припадають перед небесним воінством, і тих їх поклонників, що кленуться Господом, а заразом кленуться й царем своїм (Молохом),

6. Укупі з тими, що поодвертались од Господа, й не шукають Господа та й не питають про його.

7. Замовкни перед лицем Господа Бога! день бо Господень уже близько. Господь наладив уже жертву на заколеннє, назначив, кого має до неї покликати.

8. У жертовний же день Господень навідаю карою князїв укупі з царськими синами й усїма тими, що вдягаються в чужоземню одїж;

9. Того дня навідаю всїх, що гордо переступають поріг, і переповнюють дом Господень грабежем та оманою.

10. І буде в той день, говорить Господь, роздаватись крик від Рибальчиної брами й риданнє від других ворік і велике зворушеннє по всїх узгірях.

11. Ой голосїте, осадники нижньої дїльницї міста, бо щезнуть усї торговельники, вигинуть усї, що нагромадили срібла.

12. І буде того часу: я обшукаю з сьвітлом увесь Ерусалим, і скараю тих, що, мов на дріжджах, седять собі безпечно, та мовляють у серцях своїх: Господь не робить нї добра, нї зла, —

13. І попадуться багацтва їх у здобич, а доми їх обернуться в пустки: побудують доми, а жити в них не будуть, понасаджують виногради, та вина з них пити не будуть.

14. Не далеко вже великий день Господень, близький і сквапно надходить: уже чути голос дня Господнього

го. Гірко заголосить тодї й сам невмірака!

15. Днем гніву буде день той, днем смутку й тїснечі, днем розбурювання й пустошення, днем мраки й темряви, днем хмари й мгли, —

16. Се день гучання труби й военного крику проти утвердженого міста й його башт високих.

17. І стїсню людей, що ходити муть, нїби послїпли, за те що согрішили проти Господа; й поміша́ться порозливана кров із них з порохом, і тїла їх лежати муть гноєм.

18. Нї срібло їх нї золото їх не зможе врятувати їх у день гніву Господнього; огонь ревнивостї його пожере всю отту землю; бо пагубу, та й то не ждану, доверши́ть він над усїма осадниками землї.

ГОЛОВА 2.

Дослїджуйте ж себе вважно, вивідуйте себе, народе бутний,

2. Докіль не настигло ще те, що призначено, — час бо пролїтає, мов полова — докіль іще не прийшов на вас палаючий гнів Господень, не наспів на вас день досади Господньої.

3. Шукайте Господа, всї ви покірні в землї, що певните закони його; шукайте справедливостї, шукайте смирностї; може хоч ви оцїлїєте в день гніву Господнього.

4. Ось бо, й Газа обезлюдїє, й Аскалон опустїє, ополуднї з Азоту всїх повиганяють, а Екрон буде викорене́ний.

5. Горе поморянам, — народові Крити! Проти вас слово Господнє, Канане́ї, — земле Филистїйська! витрачу тебе що до одного осадника, —

6. І обернеться поморрє в кошару на вівцї, в загін на товар.

7. І допадеться та країна Юдиним останкам, і будуть вони там пасти, а настане вечір, у будинках Аскалонських одпочивати; бо Господь Бог навідається до них і заверне з неволї.

8. О, я чув наругу Моаба і насьміхи синів Аммонових, як вони з люду мого глузували та пишались у його займанщинї.

9. Тим же то, так певно, як я живу, говорить Господь сил небесних, Бог Ізраїля: Моаб буде, як Содома, а сини Аммонові — як Гоморра; будуть місцем кропиви, солоним проваллєм, — пустинею на віки; останок мого люду займе їх, як здобич, і ті, що вцїлїють, заберуть їх собі в наслїддє.

10. Се буде їм за їх гордощі, за те, що вони пишались та глузували з народу Господа сил небесних.

11. О, страшним стане їм Господь; він погиблює всї боги на землї, й йому будуть покланятись — кожний в свому краю — й усї острови далекі.

12. І ви, Етіопії, поляжете від меча мого.

13. І простягне він руку свою на північ, і затратить Ассура, та й Ниневію оберне в розвалища, в степ сухий, як пустиня,

14. І будуть посеред неї спочивати стада та всяка животина; пеликан та їжак будуть по рїзьбових окрасах ночувати; голоси їх будуть із вікон роздаватись, а опустїннє видне буде й на одвірках, бо не стане на них кедрових окладин.

15. От, яким стане той город веселий, що жив собі безпеч, що то мовляв у серцї свому: Ось, я! нема понад мене! О, що ж із нього зробилось! — розвалища, леговища зьвірям! Хто нї проходити ме попри його, — засвище та й махне рукою.

ГОЛОВА 3.

Горе місту нечистому, опоганеному, кровожадному!

2. Не слухає воно голосу, не приймає науки, на Господа не вповає, до свого Бога й не приближується.

3. Князї в його — рикаючі леви; суддї його — вовки під вечір, що до ранку й однієї не лишають кістки.

4. Пророки в його — безглуздї й зрадливі, а сьвященники його поганять сьвятиню, топчуть закон.

5. Та справедливий Господь посеред його не творить несправедливостї: Він що-ранку виявлює суд свій нехибний, та беззаконник і стиду не знає.

6. Я повитрачував народи, повалив їх твердинї; поробив безлюдними в них улицї, що нїхто ними не ходить: попустошені їх городи: нема в них нї осадників нї людини.

7. До того й говбрив я: Тілько бійся мене, приймай науку, то й не спустошу пробуток твій, не прийде на нього те лихо, що я призначив йому; вони ж про те тільки й дбали, щоб погіршувати свої вчинки.

8. Оце ж ждіте мене, говорить Господь, до того дня, як устану, щоб пустошити; бо я постановив, позбірати народи, поскликати царства, щоб на них досаду мою зігнати, стрясти на них жар гніву мого: від огню бо ревности моєї погибне вся земля.

9. Тоді дам я знов народам уста чисті, щоб вони призивали ймя Господнє й служили йому однодушно.

10. Із земель Етіопських, що по тім боці ріки, будуть мої поклонники — діти розсіяних вірних моїх, — приносити мені дари.

11. Того часу не будеш ти соромити себе давними вчинками твоїми, якими ти проступався проти мене; тоді бо повидалюю зпроміж тебе тих, що гордяться твоєю величавостю, та й — і ти не будеш пишатись сьвятою горою моєю;

12. А дам тобі людей покірних і вбогих, а сї будуть вповати на ймя Господнє.

13. Останок Ізраїля не чинити ме несправедливостї, не мовляти ме льжи, й не знайдеться в устах у них язика зрадливого; вони будуть пастись спокійно й ніхто їх не буде лякати.

14. О, висьпівуй, дочко Сионова! викликуй гучно, Ізраїлю! радуйся й веселися, дочко Ерусалимська, від щирого серця!

15. Господь перемінив свій засуд на тебе, прогнав ворога твого! Сам Господь, Царь Ізраїля, посеред тебе; не будеш дознавати лиха.

16. Тоді скажуть Ерусалимові: Небійся, а Сионові: Нехай не опадають руки в тебе!

17. Господь, Бог твій, посеред тебе; у нього сила, рятувати тебе; він радістю радуватись буде тобою, буде милувати по своїй любові, буде зза тебе веселитись веселостю великою.

18. Тих, що банувати муть за врочистими своїми обходами, я позбіраю — вони твоїми будуть; досить ганьби, що на них ваготїла.

19. Ось, я притїсню всїх тих, що тебо тїснили, буду піддержувати-рятувати всякого кульгавого, поскуплюю до купи розпорошених, пороблю їх славетними й знакомитими по всїх землях, де побивав їх сором.

20. Так, того часу поприводжу вас і позбіраю вас; пороблю бо вас людьми славними й високо поважними між усїма народами на землї, як визволю вас із неволї перед очима вашими, говорить Господь.

КНИГА ПРОРОКА АГГЕЯ.

ГОЛОВА 1.

У другому роцї царя Дарія, першого дня шостого місяця, надійшло слово Господнє через пророка Аггея до Зоробабеля Салатієнка, правителя Юдейського, та Ісуса Йоседекенка, первосьвященника, таке:

2. Так говорить Господь сил небесних: Сї люде мовляють: Не настав іще час будувати храм Господень.

3. Тим то надійшло слово Господнє через пророка Аггея:

4. А вам же час — жити в ваших прикрашених будинках, коли тимчасом сей дом стоїть пусткою?

5. Оце ж так говорить Господь Саваот: Зверніть серця ваші на ваші дороги.

6. Ви сієте багато, а збираєте мало; їсте, та не засичуєтесь; пєте, та не напиваєтесь доволї; одягаєтесь, та вам не тепло, а хто ходить на заробітки, заробляє в дірявий мішок.

7. Тим же то говорить Господь сил небесних: Зверніть увагу вашу на ваші поступки.

8. Ійдіть лишень у гори, добувайте дерево та будуйте храм, щоб менї був до вподоби й я прославлявся в йому, говорить Господь.

9. Ось, ви надієтесь багато, а вихо-

дить мало, а що приносите домів, те
я розвіваю. Чого ж воно так? говорить Господь Саваот; се за мій дом,
що стоїть пусткою, а ви хапаєтесь —
кожен до свого дому.
10. Тим то небо зачинилось над вами й вдержує свою росу, а земля вдержує свій уроджай.
11. І покликав я посуху на землю й
на гори, — на хліб й на сок виноградний, на олію й на все, що родить
земля, — на людину й скотину й на
все, що порають руки.
12. І послухав Зоробабель Салатиїленко та Ісус Йоседекенко, первосьвященник, як і ввесь люд голосу Господнього, Бога свого, й слів пророка
Аггея, яко посля Господнього, й збоявся люд Господа.
13. І сказав Аггей, посел Господень,
яко посланий від Господа, так до люду: Я з вами! говорить Господь.
14. І збудив Господь духа в Зоробабелї, синї Салатиїловому, правителї
Юдейському, й духа в Ісусї Йоседекенкові, первосьвященкові, так як і
в усьому осталньому людові, й узялись вони до роботи коло дому Господа Саваота, Бога свого,
15. На двайцять четвертий день шостого місяця, другого року Дарія.

ГОЛОВА 2.

У семому ж місяцї, двайцять первого дня того місяця надійшло
слово Господнє через пророка Аггея:
2. Промов до Зоробабеля Салатиїленка, правителя Юдейського, та до
первосьященника Ісуса Йоседекенка
й до остатку з люду:
3. Хто зоставсь між вами, що бачив сей храм у прежній величі його,
й як ви дивитесь на його нинї? Чи
не здається, він ув очах ваших як би
ніщо?
4. Та ти, Зоробабелю, кріпися, говорить Господь, кріпись і ти, Ісусе Йоседекенку, первосьвященниче, кріпися, ввесь народе землї, говорить Господь, і заходїтесь коло дїла: я бо
з вами, говорить Господь сил небесних.
5. Завіт мій, що його зложив із вами, як виходили ви з Египту, й дух
мій пробуває між вами; то ж не бійтесь!
6. Так бо говорить Господь Саваот:
Ще трохи, — се станеться борзо, —
затрясу небом і землею, морем і суходолом;
7. Двигону всї народи, — й прийде
Той, що його бажають усї народи, й
сповню дом сей славою, говорить Господь сил небесних.
8. Моє срібло й моє золото, говорить
Господь Саваот.
9. Велич сього останнього храму буде більша, як давнїйшого, говорить
Господь Саваот, й на се місце пошлю
мир, говорить Господь небесних сил.
10. У двайцять четвертий день, девятого місяця, в другому роцї Дарійовому, надійшло слово Господнє через пророка Аггея, таке:
11. Так говорить Господь сил небесних: Поспитай у сьвященників про
закон і скажи:
12. Коли б хто в полї одежини своєї
та нїс посьвячене мясиво та й доторкнувся полою до хлїба, чи до чого вареного, чи до вина або олїї, чи до якої
небудь їжі, то чи воно через те осьвятиться? І відказали сьвященники:
Нї!
13. Потім поспитав Аггей: Коли ж
хто станеться нечистим через дотик
до трупа, й доторкнеться чого з того,
то чи буде воно через те нечисте? І
відказали сьвященники: Буде нечисте.
14. І сказав на те Аггей і промовив:
Такий же й сей люд, таке й се племя
перед моїми очима, говорить Господь,
та й такі й дїла рук їх. Що вони в
жертву приносять, все воно нечисте.
15. А тепер обернїте погляд ваш на
часи перед сьогоднїшним, як іще не
було положено каменя на каменї в
Господньому дому:
16. Прийдуть бувало до полукіпка,
що в йому на погляд мірок двайцять,
а він давав тілько з десяток; прийдуть до куфи, щоб набрати пятьдесять кінов, а там тілько двайцять.
17. Карав я вас іржеєю, жовтяком і
градом всяку роботу рук ваших, та
ви не навертались до мене, говорить
Господь.
18. Обернїте ж серце ваше од сього

дня далій наперед, од двайцять четвертого дня девятого місяця, — від того дня, як закладено основи до Господнього дому, зверніть туди погляд:

19. Чи є ще в коморі зерно на посів? Досї нї виноградина, нї фиґовина, нї гранатина, нї маслина не родили в вас, а з сього дня я буду благословити.

20. І надійшло слово Господнє до Аггея вдруге — двайцять четвертого дня того місяця, і сказано:

21. Промов так до Зоробабеля, правителя Юдейського: Потрясу небом і землю,

22. Поперевертаю царські престоли й зітру потугу царстов невірних; поперевертаю колесницї й тих що на їх їдуть, і попадають конї й ті, що сидять на їх — кожний од меча в ближнього.

23. Того дня, говорить Господь сил небесних, возьму тебе, Зоробабелю Салатиїленку, слуго мій, говорить Господь, й держати му тебе, як перстень печатний; я бо вибрав собі тебе, говорить Господь Саваот.

КНИГА ПРОРОКА ЗАХАРІЇ.

ГОЛОВА 1.

У восьмому місяцї, в другому Дарійовому роцї, надійшло слово Господнє до пророка Захарії Варахієнка, сина Аддового, таке:

2. Прогнївився вельми Господь на ваших отцїв;

3. Оце ж скажи їм: Так говорить Господь сил небесних: Обернїтесь до мене, говорить Господь Саваот, то й я обернусь до вас, говорить Господь сил небесних.

4. Не будьте ж такі, як отцї ваші, що до них промовляли прежнї пророки, кажучи: Так говорить Господь Саваот: Звернїте з ледачих стежок ваших і від лихих учинків ваших; та вони не слухали й не вважали на мене, говорить Господь.

5. Отцї ваші — де ж вони? та й пророки — чи вічно ж їм жити?

6. Слова ж мої й присуди мої, що я заповідав через слуг моїх пророків, чи ж не справджались на отцях ваших? і вони навертались та й говорили: Як призначив Господь Саваот учинити нам після стежок наших і по вчинках наших, так і зробив.

7. Двайцять четвертого дня одинайцятого місяця, у другому Дарійовому роцї, надійшло слово Господнє до пророка Захарії Варахієнка, сина Аддового, таке:

8. Бачив я вночі видиво: чоловік на червоному конї стоїть проміж миртами в зеленій долинї, а за ним конї червонобурі, теркаті й білі;

9. І спитав я: Хто вони, пане мій? і сказав менї ангел, що розмовляв ізо мною: Я скажу тобі, хто вони.

10. Тодї озвався чоловік, що стояв проміж миртами, й сказав: Се ті, що їх Господь послав пройти землю.

11. Вони ж заговорили до ангела Господнього, що стояв проміж миртами й сказали: Пройшли ми землю й ось, вся земля заселена й спокійна.

12. І озвавсь ангел Господень і сказав: Господи Вседержителю! докіль будеш ти немилосерден до Ерусалиму й городів Юдиних, що гнївишся на них уже сїмдесять років?

13. І відказав Господь ангелові, що розмовляв ізо мною, словами благими, словами відрадними.

14. І сказав менї ангел, що розмовляв ізо мною: Вісти голосно й скажи: Так говорить Господь Саваот: Я жалую Ерусалима й Сиона великою ревностю;

15. І палаю великим гнївом проти тих спокойних народів, бо як я легко, гнївився, вони збільшали зло.

16. Тим же то так говорить Господь: Повернусь ізнов милосердно до Ерусалиму: в йому одбудується мій храм, говорить Господь Саваот, та й простягнуть будівельнїй шнур через Ерусалим.

17. Далїй оповісти й скажи: Так говорить Господь сил небесних: Городи

мої попереповнюються знов добром, і потішить Господь Сиона, й вибере собі знов Ерусалим.

18. І підвів я мої очі й дивлюсь: ось чотири роги.

19. І спитав я у ангела, що розмовляв ізо мною: Що се? а він відказав менї: Се роги, що порозкидали Юду, Ізраїля й Ерусалим.

20. Потім показав менї Господь чотирі ремісники.

21. І поспитав я: Що вони йдуть робити? а він відказав так: Оті роги так порозкидали Юду, що нїхто не здолїє підвести голови своєї: а сї прийшли, щоб їх полякати та повбивати роги в народів, що підняли рога проти Юдиної землї, щоб її порозмітувати.

ГОЛОВА 2.

І споглянув я знов і бачу: ось чоловік, і має в руцї міряльного шнура.

2. Я спитав: Куди ти йдеш? а він сказав менї: Розміряти Ерусалим, щоб знати, який він завширшки й який завдовжки.

3. Аж ось виступив ангел, що розмовляв ізо мною, другий же ангел вийшов зустріч йому.

4. І сказав той до його: Біжи й скажи сьому молодикові так: Одкрито стояти ме Ерусалим через множество людей і скоту в ньому.

5. І сам я, говорить Господь, буду йому поломяним муром, і прославлю себе посеред його.

6. Гей, гей! утїкайте ж із північньої землї, говорить Господь: Я бо вас порозвівав, нїби на всї чотири вітри, говорить Господь.

7. Утїкай, Сионе, ти, що пробуваєш у дочки Вавилонської.

8. Так бо говорить Господь сил небесних: Задля слави послав мене він до народів, що вас обдерали; хто бо торкається до вас, торкається об зїницю ока мого.

9. І ось, я підніму на них руку мою, й стануть вони здобиччю невольникам своїм, і зрозумієте, що се Господь сил небесних послав мене.

10. Викликуй же радісно й веселись, дочко Сионова! ось бо, я прийду й осядусь посеред тебе, говорить Господь.

11. І прийдуть тодї многі народи до Господа, й будуть моїм народом; і я оселюсь посеред тебе, й зрозумієш, що мене послав до тебе Господь сил небесних.

12. І посяде Господь Юду, як своє наслїддє на сьвятій землї, й вибере собі знов Ерусалим.

13. Умовкни ж, усяке тїло, перед Господом! він бо підіймається з сьвятого пробутку свого.

ГОЛОВА 3.

І показав менї первосьвященника Ісуса, що стояв перед ангелом Господнїм, та й сатану, що стояв праворуч його, щоб його винуватити.

2. І сказав Господь (через ангела) до сатани: Нехай загрозить тебе, сатано, Господь, нехай загрозить Господь, вибравший собі Ерусалим! Хиба він не головня, вихоплена з огню?

3. Ісус же був у замазаній одежі, стоючи перед ангелом.

4. І озвався сей і сказав до инших (ангелів), що стояли перед ним: Поздіймайте з його замазану одіж! а йому сказав: Дивись, я зняв із тебе неправедність твою, й вдягаю тебе в одіж сьвяточну.

5. І говорив далїй: Вложіть йому на голову чистий кидар! і вложили йому на голову чистий кидар, і наділи ризи на його; ангел же Господень стояв.

6. І заповів ангел Господень Ісусові і сказав:

7. Так говорить Господь сил небесних: Як ходити меш дорогами моїми й будеш пильнувати сторожі моєї, то будеш судити дом мій й наглядати над моїми дворами. І дам тобі в підмогу з тих, що стоять оттут.

8. Слухай же вважно, ти первосьвященниче Ісусе, ти й товариші твої, що засїдають перед тобою, — сї мужі знаменні: Ось, я приведу слугу мого, Пагонця.

9. А ось, і камінь, що кладу перед Ісусом; на сьому каменї семеро очей; і виріжу на йому начерки його, говорить Господь сил небесних, і зітру гріх землї сієї одного дня.

10. Того часу, говорить Господь сил небесних, буде одно одного закликати під виноград і фиґовину.

ГОЛОВА 4.

I вернувся той ангел, що розмовляв ізо мною, і розбудив мене, наче будять кого сонного.

2. І спитав мене: Що бачиш? Я відказав: Бачу сьвітильника, — ввесь із золота; зверху в його кубочки на оливу й сїм лямп на йому, а також сїм дудочок до наливання в лямпи, що на йому.

3. А коло його дві оливинї, одна праворуч од кубочка, а друга лїворуч.

4. І запитавсь я та й кажу ангелові, що розмовляв ізо мною: Проти чого воно, добродїю?

5. І відказав ангел, що розмовляв ізо мною, й промовив: Хиба ти не знаєш, що воно? А я відповів: Нї, добродїю, не знаю.

6. Тодї озвався він і сказав менї: Се, — Господнє слово до Зоробабеля, і значить: Нї військом, нї силою вашою, тілько моїм духом, говорить Господь сил небесних.

7. Хто ж ти, велика горо, перед Зоробабелем? Ти — низина, а він положить углового каменя при веселих викликаннях: Ласка, ласка на ньому!

8. І надійшло слово Господнє до мене:

9. Як руки Зоробабелеві заложили основи під сей дом, так його руки й скінчать його, й зрозумієте, що Господь сил небесних послав мене до вас:

10. Хто ж би маловажив день сей, коли, радіючи, тоті семеро дивляться на будівельну вагу в руках у Зоробабеля? — се очі Господнї, що обіймають зором увесь круг земний.

11. Тодї озвався я й промовив до його: Проти чого ж сї дві оливини, праворуч і лїворуч сьвітильника?

12. І озвавсь я вдруге й промовив до його: Проти чого сї дві галузки оливні, що золотими дудочками виливають із себе золоту оливу?

13. І відказав менї: Хиба ти не знаєш, що се? Я ж відповів: Нї, добродїю, не знаю.

14. А він сказав: Се два помазані оливою, що стоять перед Владикою всієї землї.

ГОЛОВА 5.

I підвів я знов очі й побачив, аж се летить писаний звиток.

2. І спитав він у мене: Що ти бачиш? а я кажу: Бачу летючий писаний звиєць, двайцять локот завдовжки й десять локот завширшки.

3. І промовив він до мене: Се проклятте, що виходить на всю країну: кожен, що краде-кривдить, буде вигублений, як се написано на однїй сторонї; так само хто ложно кленеться, буде вигублений, як написано на другій сторонї.

4. Я допущу те проклятте, говорить Господь Саваот, і ввійде воно в господу злодїя і в господу того, що моїм імям ложно божиться, й оселиться воно в їх домівках, і вигубить їх укупі з їх деревяною й камяною роботою.

5. І вийшов ангел, що розмовляв ізо мною, й промовив до мене: Підведи очі твої й подивись, що се за проява?

6. Кажу ж я: Що се? А він відказав: Се виходить мірка, й додав: се образ їх у всій країнї.

7. Аж ось, піднялась оловяна покришка, а там у ефі седить женщина.

8. І промовив він: Отся — то сама безбожність, і пхнув її в ефу, та й накрив оловяною покрипікою.

9. І зняв я очі свої й побачив: аж ось проявились дві женщини, й вітер дув у крила їм, а крила в їх були, наче в канї; й підняли вони ефу та й понесли її між землею й небом.

10. І поспитав я в ангела, що розмовляв ізо мною: Куди несуть вони ефу?

11. Він же відказав менї: Щоб наготовити їй пробуток у Сеннаар-землї, й як осядеться вона там, то поставиться на своїй підставцї.

ГОЛОВА 6.

Знов підвів я очі мої і дивлюсь, аж се — чотирі колесницї виходять із провалу між двома горами; гори ж були мідяні.

2. У первій колесниці були коні червоні, у другій вороні,

3. У трейтій колесниці коні білі, а в четвертій коні теркаті, дужі.

4. Я озвався й спитав ув ангела, що розмовляв ізо мною, й сказав: Проти чого воно, добродїю?

5. І відповів ангел і сказав менї: Се чотирі вітри небесні виходять стояти перед Владикою всієї землї.

6. Отті вороні коні йдуть у землї на північ, а білі йдуть позад них; теркаті ж іийдуть у землї полуденні.

7. А дужі вийшли й намагались ійти, щоб перебігти землю; і повелїв він: Іийдїть, пробігайте землю! І пробігли землю.

8. Тодї покликав мене й так промовив до мене: Дивись! ті, що вирушили в північні землї, заспокоїли гнів духа мого на землї північній.

9. І надійшло слово Господнє до мене:

10. Возьми з дарів у тих, що прибули з неволї, у Хелдая, Товії й Едая, та й іди того ж дня в господу Йосії Софонїенка, що прийшов із Вавилону;

11. Там возьми срібла й золота та й пороби вінцї й вложи на голову Ісусові Йоседекенкові, первосьвященникові,

12. І скажи йому: Так говорить Господь Саваот: Ось, муж — імя йому Пагонець, він виросте з свого кореня й збудує храм Господеві.

13. Так, він збудує дом Господень і увінчаєтьcя славою, й засяде й володїти ме на престолї свойму; буде ж він і сьвященником на престолї свойму, й буде рада мира між сим і другим (престолом).

14. Вінцї ж будуть на спомин про Хелема, Товія, Едая й Хена Софонїєнка в дому Господньому.

15. І ті, що далеко живуть, приходити муть, помагати при будові храму Господнього, й взнаєте, що мене послав Господь сил небесних до вас; і станеться те, коли щиро слухати мете голосу Господа, Бога вашого.

ГОЛОВА 7.

У четвертому роцї царя Дарія, надійшло слово Господнє до Захарії, на четвертий день девятого місяця, Хаслева.

2. Послано Сарецера й Регем-Мелеха вкупі з товаришами помолитись перед лицем Господнїм,

3. І спитати сьвященників, що служили в дому в Господа сил небесних, та в пророків: Чи маємо в пятому місяцї плакати й постити, так як уже багато лїт досї чинили?

4. І надійшло до мене слово Господа сил небесних:

5. Скажи всьому народові в краю й сьвященникам так: Коли ви в пятому й сьомому місяцї вже сїмдесять років постили й плакали, так чи ви ж постили справдї менї?

6. Або коли ви їли й пили, так хиба ви не про себе їли й пили?

7. Чи не сї ж самі слова проголошував Господь через попередних пророків, як іще Ерусалим був люден і зупокоєн із городами своїми навкруги, та як полуденні країни й низина були залюднені?

8. І надійшло слово Господнє до Захарії:

9. Так говорить Господь Саваот: Чинїте правду на судї, й доказуйте любов та милосердє кожен до свого ближнього.

10. Не тїснїть удови й сироти, заволоки та злиденника, й не мислїть у вашому серцї зла одно одному.

11. Вони ж не хотїли на се вважати, одвертались від мене й затулювали собі уші, щоб не чути,

12. І запікали серця свої, щоб не слухати закону й слів, що Господь Саваот посилав Духом своїм через прежнї пророки; за-те ж і досяг їх великий гнів Господа сил.

13. Через те ж і бувало: як він накликав, а вони не слухали, так само й вони взивали, а я не слухав, говорить Господь сил.

14. І я порозкидав їх проміж усіма народами, що їх перш вони й не знали, й зробилась країна пусткою по них так, що нїхто не переходив її нї сюди, нї туди, та й так обернули вони бажану землю в пустиню.

ГОЛОВА 8.

І надійшло слово Господа сил небесних, таке:

2. Так говорить Господь Саваот: Я

був повен ревнивої любови до Сиону, тим то й запалав великим гнївом за його.

3. Так говорить Господь: Обернуся до Сиону й буду пробувати в Ерусалимі, й звати меться Ерусалим городом правди, а гора Господа сил небесних — горою сьвятою.

4. Так говорить Господь Саваот: Знов седїти муть по майданах Ерусалимських діди й баби, кожне з костуром у руцї задля довгого віку свого.

5. І повно буде по городських майданах хлопят і дївчат, що грати муться по улицях.

6. Так говорить Господь сил: Коли се здавати меться дивним ув очах останків з народу в тоті днї, то хиба ж воно дивне й у моїх очах? говорить Господь сил небесних.

7. Так говорить Господь Саваот: Ось, я повизволяю люд мій із земель восточнїх і з земель від заходу сонця;

8. І поприводжу їх, та й будуть жити в Ерусалимі, й будуть вони моїм людом, а я — їх Богом у правдї й справедливостї.

9. Так говорить Господь сил: Кріпіть руки ваші, ви, що в сих днях чуєте сї слова з уст пророків, що були при засновинах дому Господа сил небесних, щоб храм будувати.

10. До того бо часу не було ніякої користї нї людям анї користї з роботи скотом; хто виходив і хто ввіходив, не був безпечен од ворога, та й допустив я ворогуваннє між людьми одного проти одного.

11. Нинї ж я не той, що в прежнї часи до останку люду сього, говорить Господь сил.

12. Посїв бо рости ме в супокою; виноградина давати ме плод свій і земля врожай свій, та й небо давати ме росу свою, й усе те оддам у посїданнє послїдові люду сього.

13. І буде так, що, як ви, доме Юдин і доме Ізрайлїв, були прокляттєм у народів, так я спасу вас, і будете благословеннєм; то ж не бійтеся; кріпіте руки ваші!

14. Так говорить Господь сил небесних: Як постановив я був покарати вас, коли батьки ваші гнївили мене, говорить Господь Саваот, та й не відмінив того,

15. Так само постановив я нинї зробити добро Ерусалимові й Юдиному домові; не бійтеся!

16. От же які вчинки вам чинити: Говоріте одно одному правду та й судїте по правдї й задля спокою в воротях ваших.

17. Не мислїть у вашому серцї нїчого лихого одно одному та й не любуйтесь у лживій присязї, се бо все я ненавиджу, говорить Господь.

18. І надійшло до мене слово Господа Саваота:

19. Так говорить Господь сил небесних: Пости в четвертому, пятому, сьомому й десятому місяцї перемїняться домові Юдиному в радощі й в веселї празники; тілько ви полюбіть правду й мир.

20. Так говорить Господь сил: І приходити муть народи й осадники многих городів;

21. І будуть приходити осадники одного міста до осадників другого та казати: Ось, ходїмо туди, помолитись перед лицем Господнїм й шукати ласки в Господа сил небесних; і скажуть ті: пійду й я.

22. І приходити муть многі племена й сильні народи шукати Господа Саваота в Ерусалимі й благати Господа.

23. Так говорить Господь сил небесних: У ті часи буде так, що десятеро з усяких різномовних народів ухоплять за полу Юдея, й казати муть: Пійдемо й ми з тобою, ми бо чули, що з вами Бог.

ГОЛОВА 9.

Пророче слово Господнє, проти міста Гадрах, та й на Дамаск воно наляже; бо око Господнє на всїх людей (позирає), як і на ввесь рід Ізраїльський,

2. Та й на Емат примежний, на Тир, і на Сидон; вони бо себе аж надто мають за мудрих.

3. Тир побудував собі замки й намножив стілько срібла, як пороху, а золота, як на улицї грязї.

4. Та ось, Господь зробить його бідним й зломить силу його на морі, та й самого його пожере огонь.

5. Гляне на те Аскалон и здрігнеться, і Газа затремтить укупі з Екроном; бо надія його вийде йому на сором: не стане царя в Газї, Аскалон же запустїє.

6. Чужинці оселяться в Азотї, і зломлю гордощі Филистіїв.

7. Вирву мясо кріваве з уст у його, жертву погану з зубів у його, й привернеться він до Бога нашого, й будуть вони, мов тисячники, в Юди передувати, та й Екрон буде, як Евузій.

8. І поставлю чату перед моїм храмом проти війська, проти проходячих туди й назад, і не буде проходити грабіжник; я бо тепер наглядати му моїми очима за тим.

9. Веселися, Сионова дочко, викликай радієно, дочко Ерусалимська: Се Царь твій надходить до тебе, справедливий і спасаючий, тихий — сидячи на ослятї, синї яремної ослиці.

10. Тодї я поторощу вози боєві в Ефраїма й боєві конї в Ерусалимі та й поломаний буде лук воєнний; він бо проповідати ме мир народам, і запарює од моря до моря, від ріки та й до концїв землї.

11. І кровю завіту твого вибавлю я вязнїв твоїх із ями, що в нїй води нема.

12. Вертайтесь до твердинї, ви вязнї, живючі в надїї! що тепер оповіщаю, дам вам удвоє.

13. Бо, неначе лука, натягну собі Юду, а сагайдака наповню Ефраїмом, і підійму синів твоїх, Сионе, проти твоїх синів, земле ти Йонська, та й зроблю тебе мечем у силача.

14. І з'явиться над ними Господь, і блискавицею вилетить стріла його, й загуде Господь трубою, та й ступати ме бурею, віючою з полудня.

15. І хоронити ме їх Господь Саваот, а вони будуть валити і підбивати під себе каміннєм із пращі, будуть пити до перепою, нїби вином, ї переповняться, як ті кубки жертовні, як угли в жертовника.

16. І спасе їх Господь Бог у ті часи, спасе нарід свій, як овець, і, мов дорогі каменї в вінцї, заблищать вони на землї його.

17. О, яка ж велика доброта його, що за красота його! Хлїб додавати ме духа молодикам, а вино — дївчатам!

ГОЛОВА 10.

Просіте в Господа дощу, коли його треба, а Господь блисне блискавицею і дасть вам ливень, дасть кожному траву на полї.

2. Бо терафими вам пусте говорять, та й віщуни видять неправду й оповідають сни пусті; вони потїшають вас оманою; тим то й блукають люде, як вівцї, пустопаш, бідують, бо нїкому їх пасти.

3. На пастирів гнївом я палаю, і козлів тих (провідників) я покараю; бо навідається Господь сил до свого стада, й поставить рід Юдин, мов славного коня свого, до бою.

4. Із нього буде вугловий камінь, із нього — приколок, із нього — лук до бою, із його вийдуть всї гетьмани народу.

5. Нїби невміраки, будуть вони побивати на війнї та, мов грязь на дорозї топтати, й воювати; бо Господь із ними, й посоромлять їздеців на конях.

6. Подам силу Юдиному дому й спасу дом Йосифів, і приверну їх; я бо змилосердивсь до них, і будуть вони в мене, нїби я й не відкидав їх; я бо їх Господь і Бог їх, та й вислухаю їх.

7. Лицарем буде Ефраїм у мене; серце їх звеселиться, мов вином заграє; і бачити муть се їх дїти й зрадїють; веселитись будуть серця їх у Господї.

8. Я дам їм знак і зберу їх до купи, бо я їх викупив собі; безлїч буде їх у мене, — стілько як перед тим було;

9. І розміщу їх проміж народами, а вони й в найдальших землях будуть згадувати мене й жити муть із дїтьми своїми, а схотять, — вернуться додому.

10. І заверну їх із Египту, скличу з Ассириї, й приведу їх у землю Галаадську й на Ливан, і не стане їм місця.

11. І, наче б прийшла на море халепа та побила филї морскі, наче б висхли глибинї ріки, — так упокорений буде Ассур і відняте буде скиптро Египтові.

12. Подам їм силу в Господї, й ходити муть у ймя його, говорить Господь.

ГОЛОВА 11.

Відчиняй, Ливане, ворота твої, й нехай пожирає огонь кедри твої.
2. Голоси, кипарисе; бо впаде кедр, бо й великі будуть спустошені; голосїте, дуби Базанські, бо повалиться гай непроходний.
3. Чути голос ридання пастухів, бо спустошено бажаннє їх; чути рик левчуків, бо спустошено красу Йорданї.
4. Так говорить Господь, Бог мій: Паси вівцї, призначені на заріз,
5. Що їх купивші вбивають безкарно, а продававші мовляють: Слава тобі, Господи; я збагатився! а пастухи не жалують їх.
6. Та й я вже не жалувати му сих землян, говорить Господь; і ось, я оддам людей, кожного в руки ближнього його й на поталу цареві його, й побивати муть вони країну, та й нікого не визволю із їх потали.
7. І буду пасти вівцї, призначені на заріз, — бідолашню отару. І возьму собі дві палицї; одну назву ласкавість, а другу — повязь, і буду пасти ними вівцї.
8. І занапащу трьох пастухів в один місяць, бо відвернеться душа моя од них, як се й їх душа одвертається від мене.
9. І скажу тодї: Не буду більш пасти вас: що вмірає, нехай умірає; що погибає, нехай погибає, а що зостається, нехай одно одного з'їдає.
10. І возьму мою палицю — ласкавостї — та й поламлю її, щоб розвязати вмову, що вчинив був із усїма народами.
11. І буде розвязана вона того ж дня, а тодї зрозуміють бідолашні вівцї, що мене визирали, що се було слово Господнє.
12. Тодї скажу їм: Коли ваша ласка, дайте менї плату мою; а коли нї, так не давайте; а вони одважать плату менї — трийцять срібних.
13. Господь же заповів менї: Вкинь їх в храмову скарбівню; — та й висока ж бо цїна, за яку мене оцїнили! І взяв я трийцять срібних та й укинув у храму Господньому про ганчаря.
14. Тодї поламав я й другу палицю — повязь, щоб розірвати братерство між Юдою й Ізраїлем.
15. І знов сказав менї Господь: Возьми ж тепер собі знаряд у одного дурного пастуха:
16. Ось бо, я поставлю в землї сїй пастуха, що байдуже йому пропадаючі, що заблуканих не буде шукати, нї хорих лїчити, та й здорових не буде кормити, а їсти ме тілько мясиво ситих, ба й ратицї в них одривати.
17. Горе ж ледачому пастухові, що покидає стадо! Меч на руку його й на праве око його! О, рука йому зовсїм усохне, а праве око його зовсїм ослїпне!

ГОЛОВА 12.

Пророче слово Господнє про Ізраїля. Господь, що розпростер небо й оснував землю та й сотворив духа в чоловіцї, говорить:
2. Ось, я зроблю Ерусалим чашою осторопіння про всї примежні народи, та й про Юду під час облягу Ерусалиму.
3. І зроблю тодї Ерусалим важенним каменем для всїх народів; хто буде підіймати його, надсадиться, а зійдуться проти його всї народи землї.
4. В той час, говорить Господь, учиню, що кожний кінь обісїє, а їздецї обезуміють; на дом же Юдин одкрию очі мої, а конї в усїх народів ударю слїпотою.
5. І погадають гетьмани Юдинї в серцях своїх: сила моя й осадників Ерусалимських тілько в Господї сил, Бозї їх.
6. Того часу зроблю я гетьманів Юдиних, нїби жарівнею між дровами, й як палаючий смолоскип в серединї снопів, і повигублюють вони всї сусїдні народи праворуч і лїворуч, і знов буде Ерусалим залюднений на свойму місцї, в Ерусалимі.
7. І допоможе Господь, як і перш, наметам Юдиним, щоб не неслась високо над Юдою слава дому Давидового й величність осадників Ерусалимських — над прочими Юдеями.

8. Того часу закриє Господь щитом своїм осадників Ерусалимських, і найслабший між ними буде такий, як Давид, а дом Давидів буде як Божий, як ангел Господень перед ними.

9. І вигублю того часу всї народи, що рушили проти Ерусалиму.

10. На дом же Давидів і на осадників Ерусалимських вилию духа ласки й побожности, й поглянуть на того, що його прокололи, й будуть голосити по нему, як по синові одинцеві, й сумувати, як сумують по первородневі.

11. Здійметься тодї в Ерусалимі голосний плач, як плач у Гададриммонї на Мегиддо-долинї.

12. І ридати ме країна, всяка родина окроме: родина Давидова окроме, й жіноцтво їх окроме; родина дому Натанового окроме, й жіноцтво їх окроме;

13. Родина дому Левіїного окроме, й жіноцтво їх окроме; родина Симеоніїв окроме, й жіноцтво їх окроме.

14. Так само й усї инші родини — кожна родина окроме й жіноцтво їх окроме.

ГОЛОВА 13.

Того часу відкриється домові Давидовому й осадникам Ерусалиським криниця на змиттє гріха й нечистї.

2. І буде того часу, говорить Господь сил небесних, повикоренюю імення ідолів із сієї землї, так що вже їх і згадувати не будуть, а так само повиганяю з землї ложних пророків і нечистого духа.

3. Коли ж іще хто наважиться пророкувати, тодї сам отець його й мати його, що його породили, казати муть йому: Не жити тобі на сьвітї, бо говориш лож в імя Господнє; і вбють його батько й мати, що вродила його, коли пророкувати ме.

4. І соромити муться пророки видива свого, пророкуючи, й не будуть уже вдягати волосяної гунї, щоб обманювати людей,

5. А казати ме кожен: Я не пророк, я такий собі, що порає землю, бо з самого малку хтось придбав собі мене рабом.

6. І як спитає хто в його: Що ж се в тебе за рани на руках? то він відкаже: Се мене бито в дому люблячих мене.

7. Ой мечу! підіймись на пастиря мого, на близького менї, говорить Господь Саваот; побий пастиря, а вівцї порозбігаються! Я ж направлю руку мою на малих.

8. І станеться на всїй землї, говорить Господь, що дві третини на нїй будуть вигублені й вимруть, а тілько третина зістанеться на нїй.

9. І введу ту третину в огонь, і розплавлю їх, як плавлять срібло, й очищу їх, як чистять золото: Вони будуть призивати ймя моє, а я вислухаю їх і скажу: Ось, се мій нарід, а вони казати муть: Господь — се Бог мій!

ГОЛОВА 14.

Ось, надходить день Господень, і паювати муть луп посеред тебе.

2. І позбіраю всї народи на війну проти Ерусалиму, й опанують город, і пограблять будинки, й побезчестять жіноцтво, й позаймають половину города у полонь, тілько останок людности не викорениться з городу.

3. І тодї виступить Господь і в'оружиться проти тих народів, як було колись в'оружувавсь у день бою.

4. І стануть ноги його на горі Оливнїй, що навпроти Ерусалиму до сходу сонця, й розпадеться Оливна гора надвоє по серединї на схід сонця й на захід, вельми великою долиною, і половина гори відхилиться 'д півночі, а друга — 'д полудню.

5. Ви ж утїкати мете в долину моїх гір; бо долина проміж горами буде простягатись аж до Асилу; ви ж будете втїкати, як утїкали за царя Юдейського Озії від земного трусу; й прийде Господь, Бог мій й усї сьвяті з ним.

6. І не буде сьвітла в той день, сьвітила, наче позникають.

7. І се буде єдиний день, звісний тілько Господу: нї то день, нї то ніч; тільки надвечір розвиднїється.

8. І потечуть того часу живі води з Ерусалиму: половина їх — у море на всхід, а половина в море на заходї; так буде лїтом і зимою.

9. І царювати ме Господь над усією землею; один тоді буде Господь, і одно ймя його.

10. Вся та земля буде, як би одно поділлє від Габаону до Реммону, на полуднє від Ерусалиму, що стояти ме високо на свойму місцї й заповниться осадниками, од Беняминової брами до місця давних воріт, до наріжних воріт, і від Ананеїлової башти до царських тискарень.

11. І жити муть люде там, і не буде вже прокляття, а стояти буде Ерусалим безпеч.

12. І от яка буде язва, що нею вдарить Господь усї народи, що будуть воювати Ерусалим: у кожного нидїти ме тїло його, як іще він стояти ме на ногах; очі його потануть у ямках своїх, а язик його висохне в ротї йому.

13. І настане того часу між ними велика замішанина од Господа, — так що вони хапати муть одно одного за руку, й буде здійматись рука проти руки ближнього свого.

14. Та й Юда воювати ме проти Ерусалиму; й понагромаджують скарби всїх народів, золото, срібло та одежу в великому множестві.

15. І така ж язва побє конї, мули, верблюди й осли та й усяку скотину, яка буде в військовому таборі в них.

16. І буде опісля: всї, що позостаються з усїх тих народів, що приходили проти Ерусалиму, будуть сходитись що-року, щоб поклонитись цареві, Господеві сил небесних, і сьвяткувати сьвято кучок.

17. Коли ж котрий рід на землї та не пійде в Ерусалим упасти перед царем, Господом сил, то не буде дощу в них.

18. І коли Египецьке племя не збереться в дорогу й не прийде, то й у його не буде дощу, й прийде на його така ж кара, якою побивати ме Господь народи, що не приходили на кучкове сьвято.

19. Ось, що буде за гріх Египту й за гріх усїм народам, що не прийдуть обходити сьвято кучок.

20. Того часу й на кінській уздї надписувати муть: Господеві присьвячено, та й казани варові в Господньому домі будуть уважатись за сьвящені так само, як чаші перед жертівником.

21. Усякий котел у Ерусалимі й у Юдеї буде присьвячений Господеві сил небесних, і всї, що жертвувати муть, будуть приходити й брати їх та й у них варити, й не буде тих часів ніякого крамаря в дому Господа сил небесних.

КНИГА ПРОРОКА МАЛАХІЯ.

ГОЛОВА 1.

Пророче слово Господнє до Ізраїля через Малахію.

2. Я полюбив вас, говорить Господь. Ви питаєте: У чому показалась любов твоя до нас? — Хиба ж Езав не брат Яковів? говорить Господь? а однакже я полюбив Якова,

3. А Езава я зненавидів, так що гори його поробив безлюддєм, а наслїддє його — пробутком шакалів.

4. Коли б Едом сказав: Хоч ми розбурені, та ми повідновлюємо розбурене, то Господь Саваот каже на те: Вони побудують, а я порозвалюю, так що їм приложать призвіще: Країна безбожностї, — нарід, що на його Господь прогнївився по віки.

5. Своїми очима ви се побачите та й скажете: Звеличив себе Господь над Ізрайлевим займищем!

6. Син шанує батька, а раб — пана свого; коли ж я батько, так де ж та почесть, що менї подобає? й коли я пан, де ж те поважаннє для мене? говорить Господь Саваот до вас, сьвященники, що зневажаєте ймя моє? Ви питаєте: Чим же ми зневажаємо ймя твоє?

7. Ось, ви приносите нечистий хлїб на мій жертівник, та ще й питаєте: Як ми зневажаємо тебе? От тим, що

говорите: Трапезу Господню ніщо поважати.

8. І як ви приносите на жертву сліпе, чи те в вас не погане? або як приносите кульгаве чи хворе, чи ж і се не погане? Ось, принеси се твойму князеві, чи буде воно йому приємне, чи прийме він тебе ласкаво? говорить Господь Саваот.

9. Оце ж благайте Бога, щоб вас помилував; бо коли таке буде виходити з рук ваших, так чи ж може він вас ласкаво приймати? говорить Господь сил небесних.

10. Лучше зачини который храмові двері, щоб на мойму жертівнику не палити марно огню. Нема в мене ласкавості до вас, говорить Господь сил небесних, і не вгодні менї приноси з ваших рук.

11. Від іcходу бо та й до заходу сонця буде ймя моє величатись проміж народами, й всюди приносити муть імені мойму кадило й жертву чисту; велике буде ймя моє проміж народами, говорить Господь Саваот.

12. Ви ж його зневажаєте, мовлячи: Столові Господньому не належиться пошана, й те, що нам із неї впадає, невартне.

13. До того ще й мовляєте: Скілько ж то праці! та й маловажите все, говорить Господь сил, і приносите крадене й кульгаве й недуже, а такі самі й хлїбові дари ваші. Чи менї ж та приймати таке залюбки з рук ваших? говорить Господь.

14. Нї, проклят зрадливий, що, мавши в череді своїй здорового самця й обрікши себе обітом, приносить Господеві миршаве; я бо царь великий, говорить Господь сил небесних, а моє імя страшне проміж народами.

ГОЛОВА 2.

А тепер іще оця заповідь до вас, сьвященники:

2. Коли не послухаєте й не положите її собі на серце, щоб оддавати славу іменні мойму, говорить Господь Саваот, так пошлю на вас проклятте, і проклину ваше благословенне, ба вже й проклинаю, бо ви не хочете прихилити до того серце ваше.

3. Ось, я одійму вам лопатку, та й кину вам калом у лице, калом жертов ваших сьвяточних, і викинуть вас укупі з ним.

4. І зрозумієте тоді, що я дав вам сю заповідь, щоб удержувати завіт мій з родом Левіїним, говорить Господь Саваот.

5. А той завіт мій із ним був завітом життя й щастя, а дав я його задля страху, та й він боявся мене й страхався перед імям моїм.

6. Закон правди був ув устах у його, а неправди не було на язиці в його. В мирі й правоті ходив він передо мною, та й відвернув многих од гріха.

7. Бо уста сьвященникові мають перестерігати знання і з його уст ждуть люде закону; він бо посланець Господа сил небесних.

8. Ви ж відійшли від сієї дороги, й були многим приводом до впаду в законї, ви повалили вмову з Левіїним родом, говорить Господь сил.

9. Тим то й я подам вас у зневагу й погорду перед усім людом, ви бо не держитесь доріг моїх, і в справах закону дивитесь на особу.

10. Чи не один же в усїх нас отець? Чи не той же самий Бог создав нас? Чого ж ми ломимо віру одно одному, а тим ломимо й завіт отців наших?

11. Віроломність коїть Юда, та й гидота дїється в Ізраїлї і в Ерусалимі; зневажив бо Юда, що в Господа було сьвяте, та що він полюбив, беручи за жінку собі дочку чужого бога.

12. У того, хто таке чинить, повигублює Господь в наметах Яковових старого й молодого, а так само й того, що приносить жертву Господеві сил небесних.

13. Та й ось що ви тим іще робите: ви зневолюєте (жінок ваших) обливати жертовник Господень сльозами з голосїннєм і риданнєм, так що він уже й не дивиться на приноси й не приймає вмоляючої жертви з рук ваших.

14. Ви знов спитаєте: через що? Через те, що Господь був сьвідком між тобою й жоною молодощів твоїх, що ти її зрадив, — вона ж подруга твоя

й законом із тобою звязана, як жона твоя.

15. Та чи ж не вчинив сього один такий, що визначався духом? — Що ж сей один учинив? Він бажав потомства від Бога. Оце ж бережіть духа вашого, й нїхто не ламай віри жінцї молодощів своїх.

16. (Ви тим оправдуєтесь:) говорить Господь Бог Ізраїля: Як зненавидиш її, розведися; нї, — кривда покриє такого, як одежа, говорить Господь сил. Тим же то бережіте серце ваше, й не ламайте віри.

17. Прогнївили ви Господа речами вашими, та й ще питаєте: Чим гнївимо ми його? Ось тим, що мовляєте: Хто чинить зло, той угоден Господеві, й до таких він ласкавий; або: Де ж той Бог, що право судить?

ГОЛОВА 3.

Ось, я посилаю ангела мого, а він приготовить дорогу передо мною, й негайно за сим прийде в храм свій, що його шукаєте, — Ангел завіту, що його бажаєте; ось, він іде, говорить Господь Саваот.

2. Хто ж видержить день приходу його, й хто встоїть, як він явиться? Він бо — огонь розтоплюючий і як те зілле очищуюче;

3. І засяде він до перетоплювання срібла й очистить синів Левіїних і переплавить їх, як золото й срібло, щоб приносили жертву Господеві в праведностї.

4. Тодї люба буде Господеві жертва Юдина й Ерусалимова, як у давні давна й в давні роки.

5. Прийду до вас, щоб судити суд, й буду скорим сьвідком проти чарівників, перелюбників і тих, що божаться лживо, що вдержують плату поденного робітника, притїсняють удовиць і сиріт та відпихають од себе приходня й не бояться мене, говорить Господь Саваот.

6. Я бо — Господь, я все той самий; через те ви, сини Яковові, й не вигублені.

7. З часу отців ваших відступили ви від заповідей моїх та й не певните їх. Вернїтесь же до мене, так і я вернусь до вас, говорить Господь сил небесних. Ви спитаєте: Як нам вертатись?

8. Хиба ж годиться людинї обкрадати Бога? Ви ж мене обкрадаєте. Спитаєте: В чїм же ми тебе обкрадаємо? Десятинами й первоплодами.

9. Тяжко ви прокляті, за те, що ви — ввесь люд — мене обкрадаєте.

10. Принесїте всї десятини в кокомори в сьвятинї щоб у мойму дому було що їсти, та хоч тим витребуйте мене, говорить Господь сил небесних: чи тодї не повідчиняю я вам отвори небесні й не пошлю вам благословенне над міру?

11. Задля вас я відверну всяку прожер, щоб не пустошила в вас плоду земного, та й виноградина в вас на полї не буде без плоду, говорить Господь Саваот.

12. І щасливими славити муть вас усї народи, будете бо бажаною землею, говорить Господь сил небесних.

13. Зневажливі передо мною слова ваші, говорить Господь. Скажете: Що ж ми говоримо проти тебе?

14. А ось, ви мовляєте: Шкода служити Богу, та й що нам за пожиток із того, що ми перестерігали постанови його та ходили сумні перед лицем Господа сил?

15. А нинї ми гордих славимо щасливими: красше врядились беззаконники, та й хоч спокушують Бога, а живуть без ушкоди.

16. Та богобоязні ось як говорять один одному: Вважає Господь і чує все, та й перед лицем його списується памяткова книга про тих, що бояться Господа й почитають імя його.

17. Вони будуть моїми, говорить Господь сил небесних, будуть моєю питоменностю того дня, що наведу, й буду любити їх, як милує чоловік сина свого, що його слухає.

18. І знов тодї побачите ріжницю між праведником і безбожником, між тим, хто служить Богу, а тим хто йому не служить.

ГОЛОВА 4.

Ось бо, настане день, палаючий, як піч; тодї всї горді й безбожні бу-

дуть, неначе солома, й спалить їх той день, що настане, так що не зоставить із них нї кореня нї галузя.

2. А про вас, що боїтесь імені мого, зійде сонце справедливості і оздоровленнє в промінні його, й вийдете, підскакуючи, мов випасені телята;

3. І топтати мете безбожних, вони бо будуть порохом під ногами в вас того дня, що я наведу, говорить Господь Саваот.

4. Держіте ж у памяті закон слуги мого Мойсея, що я завітував йому на Горебі, заповіді й права про всього Ізраїля.

5. Ось, я пошлю до вас пророка Ілию перед настаннєм дня Господнього, дня великого й страшного.

6. І поприхиляє він серця отців до дітей, і серця дітей до отців їх, щоб я, прийшовши, не покарав землю прокляттєм.

СЬВЯТЕ ПИСЬМО

НОВОГО ЗАВІТУ.

МОВОЮ РУСЬКО-УКРАЇНСЬКОЮ.

У ВІДНЇ.

ВИДАНЄ БРИТАНСЬКОГО І ЗАГРАНИЧНЬОГО БІБЛІЙНОГО ТОВАРИСТВА.

1912.

ЗМІСТ НОВОГО ЗАВІТУ.

	гол.	стр.
Євангелия від сьв. Маттея . . .	28	1
Євангелия від сьв. Марка . . .	16	35
Євангелия від сьв. Луки	24	55
Євангелия від сьв. Йоана . . .	21	89
Дїяння сьвятих Апостолів . . .	28	115
Посланне сьв. Ап. Павла до Римлян	16	148
Перве Посланне сьв. Ап. Павла до Коринтян	16	161
Друге Посланне сьв. Ап. Павла до Коринтян	13	174
Посланне сьв. Ап. Павла до Галат	6	182
Посланне сьв. Ап. Павла до Єфесян	6	186
Посланне сьв. Ап. Павла до Филипян	4	191
Посланне сьв. Ап. Павла до Колосян	4	194
Перве Посланне сьв. Ап. Павла до Солунян	5	197
Друге Посланне сьв. Ап. Павла до Солунян	3	200
Перве Посланне сьв. Ап. Павла до Тимотея	6	201
Друге Посланне сьв. Ап. Павла до Тимотея	4	205
Посланне сьв. Ап. Павла до Тита	3	207
Посланне сьв. Ап. Павла до Филимона	1	209
Посланне сьв. Ап. Павла до Жидів	13	210
Соборне Посланне сьв. Ап. Якова	5	219
Перве соборне Посланне сьв. Ап. Петра	5	223
Друге соборне Посланне сьв. Ап. Петра	3	226
Перве соборне Посланне сьв. Ап. Йоана Богослова	5	228
Друге соборне Посланне сьв. Ап. Йоана Богослова	1	232
Трете соборне Посланне сьв. Ап. Йоана Богослова	1	232
Соборне Посланне сьв. Ап. Юди .	1	233
Одкритте сьв. Йоана Богослова .	22	234

Ruthen.

З друкарнї Адольфа Гольцгаузена у Відни.

ЄВАНГЕЛИЯ ВІД СЬВ. МАТТЕЯ.

ГОЛОВА 1.

Книга родоводу Ісуса Христа, сина Давидового, сина Авраамового.
2. Авраам породив Ісаака; а Ісаак породив Якова; а Яков породив Юду та братів його;
3. а Юда породив Фареса та Зару від Тамари; а Фарес породив Єсрома; а Єсром породив Арама;
4. а Арам породив Аминадава; а Аминадав породив Насона; а Насон породив Салмона;
5. а Салмон породив Вооза від Рахави; а Вооз породив Овида від Рути; а Овид породив Єссея;
6. а Єссей породив Давида царя; а Давид цар породив Соломона від Урієвої;
7. а Соломон породив Ровоама; а Ровоам породив Авію; а Авія породив Асу;
8. а Аса породив Йосафата; а Йосафат породив Йорама; а Йорам породив Озію;
9. а Озія породив Йоатама; а Йоатам породив Ахаза; а Ахаз породив Єзекію;
10. а Єзекія породив Манассію, а Манассія породив Амона; а Амон породив Йосію;
11. а Йосія породив Єхонію та братів його, під час переселення у Вавилон;
12. а після того, як переселено їх у Вавилон, Єхонія породив Салатиїла, а Салатиїл породив Зоровавеля;
13. а Заровавель породив Авіюда; а Авіюд породив Єліякима; а Єліяким породив Азора;
14. а Азор породив Садока; а Садок породив Ахима; а Ахим породив Єліюда;
15. а Єліюд породив Єліазара; а Єліазар породив Маттана; а Маттан породив Якова;
16. а Яков породив Йосифа, чоловіка Мариїного, що від неї родивсь Ісус, на прізвище Христос.
17. То всіх родів од Авраама до Давида чотирнайцять родів; а від Давида до переселення у Вавилон чотирнайцять родів; і від переселення у Вавилон до Христа чотирнайцять родів.
18. Різдво ж Ісуса Христа стало ся так. Скоро Його матір Марию заручено Иосифові, перш ніж вони зійшли ся, постережено, що вона мала в утробі від сьвятого Духа.
19. Йосиф же, чоловік її, будучи праведний, і не хотячи ославити її, хотів був потай відпустити її.
20. Та як він про се думав, аж ось явивсь йому вві сні ангел Господень, глаголючи: Йосифе, сину Давидів, не бій ся взяти до себе Марию, жінку твою; бо що в ній зачалось, те від сьвятого Духа.
21. І вродить вона сина, і даси йому імя Ісус; бо він спасе людей своїх од гріхів їх.
22. Усе ж се стало ся, щоб справдилось, що промовив Господь через пророка, глаголючи:
23. Ось діва мати ме в утробі, і вродить сина, і дадуть йому імя Емануїл, що перекладом є: З нами Бог.
24. Прокинувшись тоді Йосиф од сна, зробив так, як ангел Господень повелів йому, й узяв до себе жінку свою;

25. і не знав її, аж поки вона вродила сина свого перворідня, і дав йому імя Ісус.

ГОЛОВА 2.

Як же народивсь Ісус у Витлеємі Юдейському за царя Ірода, прийшли мудрці зі сходу в Єрусалим,

2. говорячи: Де нарожденний цар Жидівський? бачили бо ми зорю його на сході, й прийшли поклонитись йому.

3. Почувши ж цар Ірод, стрівожив ся, і ввесь Єрусалим із ним.

4. І, зібравши всїх архиєреїв і письменників людьских, допитував ся в них, де Христу родити ся.

5. Вони ж казали йому: В Витлеємі Юдейському, бо ось як написано в пророка:

6. І ти, Витлеєме, земле Юдина, нічим не гірша єси між князями Юдиними; бо з тебе прийде гетьман, що страшинувати ме над народом моїм Ізраїлем.

7. Закликавши тодї Ірод тайкома мудрцїв, пильно в них випитував, якого часу показалась зоря.

8. І послав їх у Витлеєм, і каже: Йдїть та розпитайтесь пильно про те хлопятко; а як знайдете, принесїть менї звістку, щоб і менї пійти поклонитись йому.

9. Вони ж, вислухавши царя, вийшли; коли се зоря, що бачили на сходї, йде поперед них, поки прийшла та й стала зверху, де було хлопятко.

10. Побачивши ж вони зорю, зрадїли вельми великою радостю.

11. І, ввійшовши в господу, знайшли хлопятко з Мариєю, матїрю його, й, припавши, поклонились йому; й, відкривши скарби свої, піднесли йому дари: золото, ладан і миро.

12. І, бувши остережені вві снї, не вертатись до Ірода, вернулись в свою землю иншим шляхом.

13. Як же вони вийшли, ось ангел Господень являєть ся Йосифові вві снї, глаголючи: Встань, візьми хлопятко й матїр його, та втїкай в Єгипет, і перебудь там, поки сповіщу тебе; бо Ірод шукати ме хлопятка, щоб убити його.

14. Він же, вставши, взяв хлопятко й матїр його в ночі, та й пійшов у Єгипет.

15. І пробував там аж до смерти Іродової, щоб справдилось, що сказав Господь через пророка, глаголючи: Із Єгипту покликав я сина мого.

16. Бачивши тодї Ірод, що мудрцї насьміялись із него, розлютував ся вельми, та й послав повбивати всїх дїтей у Витлеємі й у всїх границях його, од двох років і меньше, по тому часу, що про него він пильно довідував ся в мудрцїв.

17. Тодї справдилось, що промовив Єремія пророк, глаголючи:

18. Чути в Рамі голосїннє і плач і тяжке наріканнє: Рахиля плаче по дїтях своїх, і не дає розважати себе, бо їх нема вже.

19. Як же вмер Ірод, ось являєть ся ангел Господень уві снї Йосифу в Єгиптї,

20. глаголючи: Устань, та візьми хлопятко й матїр його, та йди в землю Ізраїлеву: бо ті померли, що шукали душі хлопятка.

21. І встав він, і взяв хлопятко й матїр його, та й пійшов у землю Ізраїлеву.

22. Та, почувши, що Архелай царює в Юдеї замісць батька свого Ірода, побоявсь іти туди; а, бувши остережений уві снї, звернув у сторони Галилейські:

23. і, прийшовши, жив у городї, що його звали Назарет, щоб справдилось сказане в пророків: Що звати меть ся Назореєм.

ГОЛОВА 3.

Того часу прийшов Йоан Христитель, проповідуючи в пустинї Юдейській,

2. і глаголючи: Покайтесь: наближилось бо царство небесне.

3. Се ж бо той, про кого казав пророк Ісаїя, глаголючи: Голос покликуючого в пустинї: Приготовте дорогу Господню, правими робіть стежки Його.

4. Сам же Йоан мав одежу свою з верблюжого волосу, й шкуряний пояс на поясниці своїй; а їдою його була сарана та дикий мед.

5. Тодї виходили до него Єрусалим,
і вся Юдея, і вся околиця Йорданська,
6. і хрестились в Йорданї від него,
сповідаючи гріхи свої.
7. Та, бачивши він, що багато Фарисеїв і Садукеїв приходило до хрещення його, сказав до них: Кодло гадюче, хто остеріг вас, щоб утїкали від настигаючого гнїва?
8. Принесїть же овощ достойний покаяння;
9. і не думайте казати в серцї своєму: В нас батько Авраам; бо я вам кажу, що Бог зможе з сього каміння підняти дїтей Авраамові.
10. Вже ж і сокира коло кореня дерева лежить; тим кожне дерево, що не дає доброго овощу, зрубують, та й кидають ув огонь.
11. Я оце хрещу вас водою на покаяннє; а Той, що йде за мною, потужнїщий від мене; недостоєн я Йому й обувя носити: Він вас хрестити ме Духом сьвятим та огнем.
12. У руцї в Него лопата, й перечистить Він тік свій, і збере пшеницю свою в клуню, а полову спалить огнем невгасимим.
13. Приходить тодї Ісус із Галилеї на Йордан до Йоана, охреститись від него.
14. Та Йоан не допускав Його, говорячи: Менї самому треба в Тебе хреститись, а Ти прийшов до мене?
15. Відказуючи йому Ісус, рече до него: Допусти тепер, бо так годить ся нам чинити всяку правду. Тодї допустив Його.
16. І охрестившись Ісус, вийшов зараз із води; й ось відчинилось Йому небо, і побачив він Духа Божого, що спустивсь як голуб, і злинув на Него.
17. І ось голос із неба, глаголючи: Се мій Син любий, що я вподобав Його.

ГОЛОВА 4.

Тодї повів Ісуса дух у пустиню на спокусу диявольську.
2. І постив він сорок днїв і сорок ночей, потім забажав їсти.
3. І прийшовши спокусник до Него, каже: Коли ти Син Божий, звели сим камінням зробитись хлїбом.
4. Він же, озвавшись, сказав: Писано: Не самим хлїбом жити ме чоловік, а кожним словом, що виходить із уст Божих.
5. Тодї диявол бере Його в сьвятий город, і ставить Його на церковнім крилї,
6. і каже до Него: Коли ти Син Божий, кинь ся вниз, писано бо: Що накаже про Тебе ангелам своїм, і на руках понесуть Тебе, щоб не вдаривсь часом об камїнь ногою Твоєю.
7. Рече йому Ісус: Писано знов: Не спокушуй Господа Бога твого.
8. Знов бере Його диявол на гору високенну, й показує Йому всї царства на сьвітї й славу їх;
9. і каже до Него: Оце все дам тобі, коли, припавши, поклониш ся менї.
10. Рече тодї йому Ісус: Геть від мене, сатано! писано бо: Господу Богу твоєму кланяти меш ся, і Йому одному служити меш.
11. Зоставив тодї Його диявол, і ось ангели приступили й служили Йому.
12. Як же почув Ісус, що Йоана видано, то перейшов у Галилею;
13. і, покинувши Назарет, пійшов і пробував у Капернаумі, що при морю, у границях Завулона та Нефталима:
14. щоб справдилось слово Ісаїї пророка, глаголючого:
15. Земля Завулон і земля Нефталим, на морському шляху, за Йорданом, Галилея поганська;
16. люде сидячі в темряві побачили сьвітло велике, й тим, що сидять у країнї й тїнї смертнїй, засяло сьвітло.
17. З того часу почав Ісус проповідувати й глаголати: Покайтесь, наблизилось бо царство небесне.
18. І, йдучи Ісус попри море Галилейське, побачив двох братів, Симона, званого Петром, та Андрея, брата його, що закидали невід у море; були бо рибалки.
19. І промовив до них: Ідїть за мною, то зроблю вас ловцями людськими.
20. Вони ж зараз, покинувши неводи свої, пійшли слїдом за Ним.
21. І, йдучи звідтіля, побачив инших двох братів, Якова Зеведеєвого та Йоана, брата його, у човнї з Зеведеєм,

батьком їх, як налагоджували неводи свої; і покликав їх.

22. Вони ж зараз, покинувши човен і батька свого, пійшли слїдом за Ним.

23. І ходив Ісус по всїй Галилеї, навчаючи по школах їх, і проповідуючи євангелию царства, та сцїляючи всякий недуг і всякі болестї поміж людьми.

24. І розійшлась чутка про Него по всїй Сирщинї; й приводжено до Него всїх недужнїх, що болїли всякими болещами та муками, й біснуватих, і місячників, і розслаблених; і сцїляв їх.

25. І йшло за Ним пребагато народу з Галилеї, й з Десятиграду, й з Єрусалиму, й з Юдеї, й зза Йордану.

ГОЛОВА 5.

Побачивши ж народ, зійшов на гору, і, як сїв, приступили до Него ученики Його;

2. і відкрив Він уста свої, і навчав їх, глаголючи:

3. Блаженні вбогі духом, бо їх царство небесне.

4. Блаженні сумні, бо такі втїшять ся.

5. Блаженні тихі, бо такі осягнуть землю.

6. Блаженні голодні й жадні правди, бо такі наситять ся.

7. Блаженні милостиві, бо такі будуть помилувані.

8. Блаженні чисті серцем, бо такі побачять Бога.

9. Блаженні миротворцї, бо такі синами Божими звати муть ся.

10. Блаженні, кого гонять за правду, бо їх царство небесне.

11. Блаженні ви, коли вас безчестити муть, та гонити муть, та казати муть на вас усяке лихе слово не по правдї, ради мене.

12. Радуйтесь і веселїтесь: бо велика нагорода ваша на небі; так бо гонили й пророків, що бували перше вас.

13. Ви сіль землї; коли ж сіль звітріє, то чим солити? Нї-на-що не годить ся тодї вона, тільки щоб викинути геть і щоб топтали її люде.

14. Ви сьвітло сьвіту. Не може город сховати ся, стоячи на горі;

15. і, засьвітивши сьвічку, не ставлять під посудину, а на сьвічнику; то й сьвітить вона всїм, хто в хатї,

16. так нехай сяє сьвітло ваше перед людьми, щоб вони бачили ваші добрі дїла, й прославляли Отця вашого, що на небі.

17. Не думайте, що я прийшов знївечити закон або пророків; не прийшов я знївечити, а сповнити.

18. Істино бо глаголю вам: Доки перейде небо й земля, одна йота, або одна титла не перейде з закону, аж поки все станеть ся.

19. Тим, хто поламле одну найменшу з сих заповідей і навчить так людей, той звати меть ся найменшим у царстві небесному; а хто сповнить і навчить, той звати меть ся великим у царстві небесному.

20. Глаголю бо вам: Що коли ваша правда не переважить письменників та Фарисеїв, то не ввійдете в царство небесне.

21. Чували ви, що сказано старосьвіцьким: Не вбий, а хто вбє, на того буде суд.

22. Я ж вам гляголю: Хто сердить ся на брата свого без причини, на того буде суд; а хто скаже на брата свого: Рака,* на того буде громадський суд; хто ж скаже: дурню, на того буде огонь пекольний.

23. Тим, коли принесеш дар свій до жертівнї, й згадаєш там, що твій брат має що проти тебе;

24. зостав свій дар перед жертівнею, і йди геть, помирись перш із братом твоїм, а тодї прийди й подай дар твій.

25. Мирись із твоїм противником хутко, доки ти ще в дорозї з ним, щоб не віддав тебе противник суддї, а суддя не віддав тебе осавулї (слузї), і не вкинуто тебе в темницю.

26. Істино глаголю тобі: Не вийдеш звідтіля, доки не віддаси й останнього шеляга.

27. Чували ви, що сказано старосьвіцьким: Не чини перелюбу.

28. Я ж вам глаголю: Хто споглане на жінку жадібним оком, той уже вчинив перелюб із нею в серцї своїм.

29. Коли ж око твоє праве блазнить

* Безчесний.

тебе, вирви його, й кинь од себе; бо більша користь тобі, щоб один із членів твоїх згинув, а не все тіло вкинуто в пекло.

30. І коли права рука твоя блазнить тебе, відотни її, й кинь од себе; більша бо користь тобі, щоб один із членів твоїх згинув, а не все тіло твоє вкинуто в пекло.

31. Сказано ж: Що хто розводить ся з жінкою своєю, нехай дасть їй розвідний лист.

32. Я ж вам глаголю: Що хто розведеть ся з жінкою своєю, хиба що за перелюб, доводить її до перелюбу; й хто оженить ся з розвідкою, чинить перелюб.

33. Знов чували, що сказано старосьвіцьким: Не кленись криво, а сповняй перед Господом обітниці твої.

34. Я ж вам глаголю: Не кляніть ся зовсїм: нї небом, бо воно престол Божий;

35. нї землею, бо вона підніжок ніг Його; нї Єрусалимом, бо се город великого царя;

36. нї головою твоєю не клянись, бо не зможеш зробити нї одного волоса білим або чорним.

37. Слово ж ваше нехай буде: так, так; нї, нї; бо що більш над се, те від лихого.

38. Чували ви, що сказано: Око за око, й зуб за зуб.

39. Я ж вам глаголю: Не противтесь лихому, а хто вдарить тебе у праву щоку твою, повернись до него й другою.

40. І хто схоче судитись із тобою і зняти з тебе свиту, віддай йому й жупанок.

41. І хто силувати ме тебе йти милю, йди з ним дві.

42. Дай, хто в тебе просить, і хто хоче в тебе позичити, не одвертайсь од него.

43. Чували ви, що сказано: Люби ближнього твого, й ненавидь ворога твого.

44. Я ж вам глаголю: Любіть ворогів ваших, благословляйте, хто клене вас, робіть добро, хто ненавидить вас, і молїть ся за тих, що обижають вас і гонять вас;

45. щоб вам бути синами Отця вашого, що на небі; Він бо велить сонцю своєму сходити над лихими й над добрими, й посилає дощ на праведних і неправедних.

46. Бо коли ви любите тих, що люблять вас, то за що вам нагорода? хиба й митники не те саме роблять?

47. І коли витаєте тільки братів ваших, то що надто робите? хиба й митники не так роблять?

48. Оце ж бувайте звершені, як Отець ваш, що на небі, звершений.

ГОЛОВА 6.

Остерегайтесь подавати милостиню вашу перед людьми, щоб вони вас бачили; а то не мати мете нїякої нагороди від Отця вашого, що на небі.

2. Тим, коли подаєш милостиню, то не труби в трубу перед собою, як роблять лицеміри по школах та по улицях, щоб здобути слави в людей. Істино глаголю вам: Мають вони нагороду собі.

3. Ти ж, як подаєш милостиню, то нехай лїва рука твоя не знає, що робить права:

4. щоб твоя милостиня була потайна; а Отець твій, що бачить потайне, віддасть тобі прилюдно.

5. І коли молиш ся, не будь таким, як лицеміри; бо вони люблять молитись, стоячи в школах та по росхідних улицях, щоб їх бачили люде. Істино глаголю вам: Мають вони нагороду собі.

6. Ти ж, коли молиш ся, увійди в хатину твою та, зачинивши двері, помолись Отцю твоєму потай; а Отець твій, що бачить потайне, віддасть тобі прилюдно.

7. Як же молитесь, то не говоріть багато, як погане: бо вони думають, що за довгі молитви будуть вислухані.

8. Не приподоблюйте ся ж до них; бо Отець ваш знає, чого вам треба, перш нїж просите в Него.

9. Тим же то молїть ся ось як: Отче наш, що на небі! Нехай святить ся імя твоє.

10. Нехай прийде царство твоє. Нехай буде воля твоя, як на небі, так і на землї.

11. Хліб наш щоденний дай нам сьогодні.

12. І прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим.

13. І не введи нас у спокусу, а ізбави нас од лукавого. Бо твоє єсть царство й сила, й слава по віки. Амінь.

14. Бо коли прощати мете людям провини їх, то й Отець ваш небесний прощати ме вам.

15. Як же не прощати мете людям провин їх, то й Отець ваш небесний не прощати буде провин ваших.

16. Коли ж постите, нехай не буде в вас, як у лицемірів, сумного виду: зміняють бо лиця свої, щоб здаватись людям постниками. Істинно глаголю вам: Що мають вони нагороду собі.

17. Ти ж, коли постиш, намасти голову твою, і вмий лице твоє;

18. щоб не здавав ся людям постником, а Отцеві твоєму, що потай; а Отець твій, що бачить потайне, віддасть тобі прилюдно.

19. Не збирайте собі скарбів на землї, де міль і ржа їсть, і де злодїї підкопують ся і крадуть.

20. Збирайте ж собі скарби на небі, де нї міль, нї ржа не їсть, і де злодїї не підкопують ся й не крадуть.

21. Бо де скарб ваш, там буде й серце ваше.

22. Сьвітло тїлу око; тим, коли око в тебе ясне, то й все тїло твоє буде сьвітле.

23. Коли ж у тебе око лихе, то й все тїло твоє буде темне. Тим, коли сьвітло, що в тобі, буде темрява, то яка велика се темрява!

24. Нїхто не може служити двом панам, бо, або одного ненавидїти ме, а другого любити ме; або до одного прихилить ся, а другим гордувати ме. Не можете Богу служити й мамонї.

25. Тим глаголю вам: Не журіть ся життєм вашим, що вам їсти або пити; анї тїлом вашим, чим зодягти ся. Чи душа ж не більше їжі, а тїло одежі?

26. Спогляньте на птаство небесне, що не сїють і не жнуть, анї збирають у клуню; от же Отець важ небесний годує їх. А ви хиба не луччі від них?

27. Хто з вас, журячись, може прибавити собі зросту хоч на один локіть?

28. І одежею чого вам журитись? Придивіть ся до польових лилїй, як вони ростуть; не працюють, нї прядуть;

29. глаголю ж вам: Що й Соломон у всїй славі своїй не одягавсь так, як одна з них.

30. Коли ж Бог так з'одягає польове зїлле, що сьогоднї воно є, а завтра вкинуть його в піч, то чи не більше ж з'одягати ме вас, маловірні?

31. Тим же то не журіть ся, кажучи: Що їсти мем? або: Що пити мем? або: Чим зодягнемось?

32. Про все таке побивають ся погане; бо Отець ваш небесний знає, що вам усього того треба.

33. А шукайте перш царства Божого та правди Його; се ж усе додасть ся вам.

34. Оце ж не журіть ся про завтра; бо завтра журити меть ся само про своє. Доволї в кожного дня лиха свого.

ГОЛОВА 7.

Не судїть, щоб вас не суджено.

2. Бо яким судом судите, вас судити муть; і якою мірою міряєте, вам одміряєть ся.

3. Чого ж дивиш ся на порошину в оцї брата твого, у своєму ж оцї полїна не чуєш?

4. Або, як скажеш ти братові твоєму: Дай я вийму порошину тобі з ока, а он у тебе самого полїно в оцї?

5. Лицеміре, перш вийми в себе самого з ока ломаку; тодї добре бачити меш, як вийняти братові твоєму з ока порошину.

6. Не давайте сьвятого собакам, і не кидайте ваших перел свиньми, щоб не потоптали їх ногами своїми й, обернувшись, не порвали вас.

7. Просїть, то й дасть ся вам; шукайте, то й знайдете; стукайте, то й відчинить ся вам:

8. кожен бо, хто просить, одержує; і хто шукає, знаходить; і хто стукає, тому відчиняють.

9. Або, чи є між вами така людина, що в неї син попросить хлїба, а вона подала б йому каменя?

10. або коли попросить риби, а вона подала б йому гадюку?

11. Коли ж ви, бувши лихими, умієте давати добрі дари дітям вашим, то чи не більше ж давати ме все добре Отець ваш, що на небі, тим, хто просить у Него?

12. Оце ж, усе, що бажаєте, щоб робили вам люде, так і ви робить їм; се бо єсть закон і пророки.

13. Увіходьте вузкими дверима, бо широкі ті двері й розлога та дорога, що веде до погибелї, й багацько таких, що ними входять:

14. вузкі бо ті двері, й тїсна та дорога, що веде до життя, і мало таких, що їх знаходять.

15. Остерегайтесь лжепророків, що приходять до вас ув одежі овечій, а в серединї вони вовки хижі.

16. Познаєте їх по овощам їх. Чи збирають виноград із тернини, або фиґи з бодяків?

17. Так усяке добре дерево родить овощ добрий, а пусте дерево родить овощ лихий.

18. Не може добре дерево родити лихого овощу, анї пусте дерево родити овощу доброго.

19. Усяке дерево, що не родить доброго овощу, рубають і кидають ув огонь.

20. Оце ж по овощам їх познаєте їх.

21. Не кожен, хто говорить до мене: Господи, Господи! увійде в царство небесне, а той, хто чинить волю Отця мого, що на небі.

22. Многі казати муть до мене того дня: Господи, Господи, чи не в твоє ж імя ми пророкували? й не твоїм імям біси виганяли? й не твоїм імям великі чудеса робили?

23. І промовлю тодї до них: Нїколи я вас не знав; ійдїть од мене, ви, що чините беззаконнє.

24. Оттим же, всякий, хто слухає сї слова мої й чинить їх, того уподоблю я чоловікові мудрому, що збудував свій будинок на каменї;

25. і полили дощі, й надійшла повідь і забуяли вітри, й наперли на той будинок; та й не впав він; бо основано його на каменї.

26. А всякий, хто слухає сї слова мої, та й не чинить їх, уподобить ся чоловікові необачному, що збудував свій будинок на піску;

27. і полили дощі, й надійшла повідь, і забуяли вітри, й наперли на той будинок; і впав він, і велика була руїна його.

28. І сталось, як скінчив Ісус оцї слова, дивувавсь народ наукою Його:

29. бо Він їх навчав, яко маючий власть, а не як письменники.

ГОЛОВА 8.

Як же зійшов з гори, багато народу йшло слїдом за Ним.

2. Коли се приступив прокажений і вклонивсь Йому, кажучи: Господи, коли хочеш, то зможеш очистити мене.

3. І простяг Ісус руку, й приторкнувсь до него, й рече: Хочу, очистись. І зараз очистилась проказа його.

4. І рече до него Ісус: Гледи ж, не кажи нїкому, а йди та покажись священикові, й принеси дар, який повелїв Мойсей на сьвідкуваннє їм.

5. А як увійшов Ісус у Капернаум, приступив до Него сотник, благаючи Його,

6. й говорячи: Господи, слуга мій лежить дома розслаблений, і тяжко мучить ся.

7. І рече до него Ісус: Я прийду та сцїлю його.

8. Озвав же ся сотник і сказав: Господи, не заслужив я того, щоб Ти ввійшов під мою стелю; а промов одно слово, то й одужає слуга мій.

9. Бо сам я чоловік під властю, і маю воїни під собою; і скажу сьому: Йди, то й іде; а другому: Прийди, то й прийде, а слузї моєму: Роби те, то й робить.

10. Почувши се Ісус, дивував ся, і рече до тих, що йшли слїдом за Ним: Істино кажу вам: Навіть в Ізраїлї не знайшов я такої віри.

11. І кажу вам: Що многі прийдуть од сходу й заходу, та й сядуть з Авраамом, з Ісааком і з Яковом у царстві небесному,

12. а сини царства будуть повикидані у темряву надвірню: там буде плач і скриготаннє зубів.

13. І рече Ісус до сотника: Йди, і, як вірував єси, станеть ся тобі. І одужав слуга його тієї самої години.

14. І прийшов Ісус до Петрової го-

споди, та й побачив, що теща його лежить у пропасниці.

15. І приторкнувсь до руки її, й покинула пропасниця її; й вставши вона, послуговала їм.

16. Як же настав вечір, приведено до Него багато біснуватих; і повиганяв Він біси словом, і сцїлив усїх недужих;

17. щоб справдилось, що сказав Ісаїя пророк, глаголючи: Узяв Він на себе недуги наші, й поніс болещі наші.

18. Як же побачив Ісус великий натовп кругом себе, то звелїв плисти на той бік.

19. І приступивши один письменник, каже до Него: Учителю, пійду слїдом за Тобою, куди б Ти нї пійшов.

20. Ісус же рече до него: Лисицї мають нори, й птаство небесне гнїзда; Синові ж чоловічому нїде й голови прихилити.

21. Другий же ученик Його каже до Него: Господи, дозволь менї перш пійти поховати батька мого.

22. Ісус ж рече до него: Йди слїдом за мною; нехай мертві ховають мерцї свої.

23. І, як увійшов у човен, поввіходили слїдом за Ним ученики Його.

24. Аж ось схопилась велика хуртовина на морі, така що филя заливала човна; Він же спав.

25. І, приступивши ученики Його, розбудили Його, кажучи: Господи, спаси нас: погибаємо.

26. І рече до них: Чого ви злякались, маловірні? Тодї встав, і погрозив вітрам та морю; і настала велика тиша.

27. Люде ж дивувались, говорячи: Хто се такий, що й вітри й море слухають Його!

28. І як переплив на той бік у Гергесиньску землю, зустріло Його два біснуватих, що вийшли з гробів, вельми злющі, так що нїхто не важив ся ходити дорогою тією.

29. І ось, закричали, говорячи: Що нам і Тобі, Ісусе, Сину Божий? чи на те прийшов єси сюди, щоб нас заздалегідь мучити?

30. Оддалеки ж од них пас ся великий гурт свиней.

31. А біси благали Його, кажучи: Коли нас виженеш, то дозволь нам увійти в гурт свинячий.

32. І рече до них: Ійдїть. І, вийшовши вони, увійшли в стадо свиняче: коли се увесь гурт свинячий кинувсь із кручі в море, та й потонув у водї.

33. А пастухи повтїкали й, прибігши в город, росказали про все й про біснуватих.

34. І ось увесь город вийшов назустріч Ісусові, а, побачивши Його, благали, щоб вийшов геть із границь їх.

ГОЛОВА 9.

І ввійшов Він у човен, та й переплив, і прийшов у свій город.

2. Коли се принесено до Него розслабленого, лежачого на постелї; і бачивши Ісус віру їх, рече розслабленому: Бодрись, сину; одпускають ся тобі гріхи твої.

3. Аж тут деякі письменники кажуть собі: Сей хулить.

4. І знаючи Ісус мислї їх, рече: На що ви думаєте лукаве в серцях ваших?

5. Що ж бо легше: сказати: Одпускають ся тобі гріхи, чи сказати: Устань, та й ходи?

6. От же, щоб знали ви, що Син чоловічий має власть на землї прощати гріхи, (тодї рече до розслабленого:) Устань, візьми постіль твою, та й іди до дому твого!

7. І, вставши, пійшов до дому свого!

8. Народ же, бачивши се, дивував ся і прославляв Бога, що дав таку власть людям.

9. І проходячи Ісус ізвідтіля, побачив чоловіка, на ймя Маттея, що сидїв на митницї: і рече до него: Йди слїдом за мною. І, вставши, пійшов слїдом за Ним.

10. І сталось, як сидїв Він за столом у господї, аж ось поприходило багато митників і грішників, та й посїдали з Ним і з учениками Його.

11. І бачивши се Фарисеї, казали ученикам Його: Як се ваш учитель їсть із митниками та грішниками?

12. Ісус же, почувши, рече до них: Дужим не треба лїкаря, тільки недужим.

13. От же йдїть та навчїть ся, що
воно єсть: Милости хочу, а не жертви. Не прийшов бо я звати праведних а грішних до покаяння.
14. Приступили тодї до Него ученики Йоанові, говорячи: Чого ми та
Фарисеї постимо часто, а твої ученики не постять.
15. І рече їм Ісус: Чи можуть весїльні синове сумувати, поки з ними
жених? Прийдуть же днї, що візьмуть од них жениха, тодї й постити
муть.
16. Нїхто не пришиває шматка нового сукна до старої одежини, бо віддодреть ся його латка від одежини, й
дїрка буде гірша.
17. І не наливають нового вина у
старі міхи, ато міхи прорвуть ся, і
вино витече, й міхи пропадуть; а наливають нове вино в міхи нові, то й
буде все цїле.
18. Говорить Він їм се, аж ось приходить один старшина, і, вклонившись Йому, каже: Дочка моя тільки
що скінчилась; та прийди положи на
неї руку твою, то й оживе.
19. І вставши Ісус, пійшов за ним,
і ученики Його.
20. І ось жінка, що нездужала кровотїччю дванайцять років, приступила ззаду й приторкнулась до краю одежі Його:
21. бо казала сама собі: Як тільки
приторкнусь до краю одежі Його, то
спасусь.
22. Ісус же, обернувшись і побачивши її, рече: Дочко, бодрись; віра твоя
спасла тебе. І спаслась жінка з того
часу.
23. І ввійшовши Ісус у господу до
старшини, та побачивши сопільників
та голосїльників,
24. рече до них: Уступіть ся: не
вмерло бо дївча, а спить. І насьміхались із Него.
25. От же, як випроваджено людей,
та ввійшов Він і взяв її за руку, то
дївча і встало.
26. І рознеслась про се чутка широко по всїй землї тїй.
27. І як вийшов Ісус ізвідтіля, ійшло слїдом за Ним двоє слїпих, і, покликуючи, казали: Сину Давидів, помилуй нас.
28. І, як увійшов у господу, приступили до Него слїпі; й рече їм Ісус:
Чи віруєте ви, що я можу се зробити? Кажуть Йому: Так, Господи.
29. Тодї приторкнув ся Він до очей
їх, і рече: По вірі вашій нехай станеть ся вам.
30. І відкрились їм очі. І заказав
їм Ісус: Гледїть, щоб нїхто не довідавсь.
31. Вони ж, вийшовши, розпустили
про Него чутку по всїй землї тїй.
32. Як же вони виходили, ось приведено до Него нїмого чоловіка біснуватого.
33. І, як вигнав Він біса, почав нїмий говорити; й дивувались люде, кажучи: Нїколи не явилось такого в
Ізраїлї.
34. Фарисеї ж казали: Виганяє Він
біси князем бісовським.
35. І ходив Ісус по всїх городах і селах, навчаючи по школах їх, і проповідуючи євангелию царства, й сцїляючи всяку болїсть і всяку неміч між
людьми.
36. Поглядаючи ж на людей, жалкував над ними, що були потомлені й
розпорошені, як вівцї без пастиря.
37. Рече тодї ученикам своїм: Жнива багато, робітника ж мало.
38. Просїть Господа жнива, щоб вислав женцїв на жниво своє.

ГОЛОВА 10.

І, прикликавши дванайцять учеників своїх, дав їм власть над нечистими духами, щоб виганяли їх, і сцїляли всяку болїсть і всяку неміч.
2. На ймя ж дванайцять апостолів
були: первий Симон, що прозвано
Петром, та Андрій брат його; Яков
Заведеїв, та Йоан брат його;
3. Филип, та Вартоломей; Тома, та
Маттей митник: Яков Алфеїв, та Леввій, на прізвище Тадей;
4. Симон Хананець, та Юда Іскариотський, що й зрадив Його.
5. Сих дванайцятьох послав Ісус, і
наказав їм, глаголючи: Не йдїть шляхом поган, і не ввіходьте в город Самаряньский;
6. а раднїщ ійдїть до загублених
овечок дому Ізраїлевого;

7. а ходячи проповідуйте, глаголючи: Царство небесне наближилось.

8. Сціляйте недужих, очищайте прокажених, воскрешайте мертвих, виганяйте біси; дармо прийняли, дармо й давайте.

9. Не беріть собі нї золота, нї срібла, нї грошей у череси ваші,

10. анї торбини на дорогу, анї двох одежин, нї обувя, нї палиці: бо робітник достоєн харчі своєї.

11. І в який город чи село ввійдете, роспитайте, хто там є достойний; там і пробувайте, аж поки вийдете.

12. А як увійдете в яку господу, витайте її, кажучи: Мир сїй господї.

13. І, коли господа достойна, нехай упокій ваш зійде на неї. Коли ж вона недостойна, то нехай упокій ваш вернеть ся до вас.

14. А хто вас не прийме й не слухати ме словес ваших, то, виходячи з такого дому чи города того, отрусїть і порох із ніг ваших.

15. Істинно глаголю вам: Легше буде землї Содомській та Гоморській судного дня, ніж городові тому.

16. Оце я посилаю вас, як овечок між вовки; тим бувайте мудрі, як вужі, та тихі, як голуби.

17. Та й стережіть ся людей: бо вони видавати муть вас у судові зборища, й в школах своїх бити вас будуть;

18. і водити муть вас перед старших та перед царів за мене, на сьвідкуваннє їм і поганам.

19. Як же видавати муть вас, не дбайте про те, як і що вам казати; бо дасть ся вам того часу, що вам казати.

20. Не ви бо промовляти мете, а дух Отця вашого промовляти ме в вас.

21. Видавати ж ме брат брата на смерть, і батько дитину, і вставати муть дїти на родителів, і вбивати муть їх.

22. І ненавидїти муть вас усї за ймя моє; хто ж видержить до кінця, той спасеть ся.

23. Коли ж вас гонити муть у тому городї, втїкайте в инший: істинно бо глаголю вам: Не перейдете ще городів Ізраїлевих, доки Син чоловічий прийде.

24. Ученик не старший од учителя свого, анї слуга од пана свого.

25. Доволї з ученика, коли буде, як учитель його, а слуга, як пан його. Коли господаря дому названо Вельзевулом, то як більше домашнїх його?

26. Тим же то не лякайтесь їх: нема бо нїчого закритого, що не відкриєть ся, анї захованого, що не виявить ся.

27. Що я кажу вам потемки, кажіть повидну; й що чуєте на ухо, проповідуйте на домах.

28. І не лякайтесь тих, що вбивають тїло, душі ж не здолїють убити; а лякайтесь більше того, хто зможе погубити і душу й тїло в пеклї.

29. Хиба не два горобцї продають ся за шага? а нї один з них не впаде на землю без Отця вашого.

30. У вас же і все волоссє на голові перелїчене.

31. Оце ж не лякайтесь: ви дорожчі многих горобцїв.

32. От же всякий, хто мене визнавати ме перед людьми, того й я визнавати му перед Отцем моїм, що на небі.

33. А хто відречеть ся мене перед людьми, того й я відречусь перед Отцем моїм, що на небі.

34. Не думайте, що я прийшов послати впокій на землю; не прийшов я послати впокій, а меч.

35. Бо прийшов я, щоб поставити чоловіка різно проти батька його, й дочку проти матери її, й невістку проти свекрухи її.

36. І будуть ворогами чоловікові домашні його.

37. Хто любить батька або матїр більш мене, недостоєн мене; й хто любить сина або дочку більш мене, недостоєн мене.

38. І хто не візьме хреста свого, й не пійде слїдом за мною, недостоєн мене.

39. Хто б знайшов душу свою, погубить її; а хто б згубив душу свою задля мене, знайде її.

40. Хто приймає вас, мене приймає; а хто приймає мене, приймає Того, хто послав мене.

41. Хто приймає пророка в імя про-

рока, одержить нагороду пророчу; й хто приймає праведника в імя праведника, одержить нагороду праведничу.

42. І хто напоїть одного з сих малих тільки чашею холодної води, в імя ученика, істино глаголю вам: Не втерає нагороди своєї.

ГОЛОВА 11.

І сталось, як скінчив Ісус, наказуючи дванайцятьом ученикам своїм, пійшов звідиля навчати й проповідувати по городах їх.

2. Почувши ж Йоан у темниці про діла Христові, послав двох учеників своїх,

3. сказати Йому: Чи ти грядущий, чи иншого ждати нам?

4. Одказав Ісус і рече їм: Ійдїть та сповістїть Йоана про все, що чули й бачили:

5. сліпі бачять, і криві ходять, прокажені очищають ся, і глухі чують, мертві встають, і вбогі проповідують благовістє.

6. І щасливий, хто не поблазнить ся мною.

7. Як же вони відходили, почав Ісус говорити людям про Йоана: Чого виходили ви в пустиню дивитись? На тростину, що вітер колише?

8. Або чого виходили ви дивитись? На чоловіка одягненого в мяку одежу? ось ті, що носять мяку одежу, вони в царських будинках.

9. Або чого виходили ви дивитись? На пророка? Так, глаголю вам: І більше пророка.

10. Се ж бо той, про кого писано: Ось посилаю ангела мого перед лицем твоїм, що приготовить дорогу твою перед тобою.

11. Істино глаголю вам: Не явив ся між нарожденими від жінок більший од Йоана Хрестителя; найменший же у царстві небесному більший од него.

12. І від часів Йоана Хрестителя та й до сього дня царство небесне здобуваєть ся силою, і хто здобуває, той силоміць бере його.

13. Бо всї пророки й закон пророкували до Йоана.

14. І коли хочете прийняти, він єсть Ілия, що має прийти.

15. Хто має уші слухати, нехай слухає.

16. Кому ж я уподоблю рід сей? Подїбен він тим дїтям, що сидять на торгу, та гукають до своїх товаришів,

17. та кажуть: Ми вам сурмили, а ви не скакали; ми вам жалібно приговорювали, а ви не плакали.

18. Бо прийшов Йоан, не їсть і не пє, а вони кажуть: Диявола має.

19. Прийшов Син чоловічий, їсть і пє, а вони кажуть: Ось чоловік прожора та пяниця, друг митникам та грішникам. І оправдилась премудрість од дїтей своїх.

20. Тоді почав докоряти городам, де стало ся найбільше чудес Його, що не покаялись:

21. Горе тобі, Хоразине! горе тобі, Витсаїдо! бо коли б чудеса, що стали ся в вас, стались у Тирі та Сидонї, давно були б вони покаялись у веретищі та попелї.

22. Тільки ж глаголю вам: Одраднїще буде Тирові та Сидонові судного дня, нїж вам.

23. І ти, Капернауме, що піднявсь аж під небо, провалиш ся в саме пекло; бо коли б чудеса, що стали ся в тобі, стали ся в Содомі, зостав ся б він аж і досї.

24. Тим то глаголю вам: Що одраднїще буде землї Содомській судного дня, нїж тобі.

25. І озвав ся Ісус того часу знов і рече: Хвалю Тебе, Отче, Господи неба й землї, що Ти втаїв се від премудрих і розумних, а відкрив єси те недолїткам.

26. Так, Отче: бо так воно вподобалось тобі.

27. Все передане менї від Отця мого, й нїхто не знає Сина, тільки Отець; анї Отця нїхто не знає, тільки Син, та кому хоче Син одкрити.

28. Прийдїть до мене, всї знеможені та отягчені, я впокою вас.

29. Візьміть ярмо моє на себе, й навчіть ся від мене: бо я тихий і смирний серцем; то й знайдете відпочинок душам вашим.

30. Бо ярмо моє любе, й тягар мій легкий.

ГОЛОВА 12.

Того ж часу йшов Ісус у суботу засівами, ученики ж Його зголоднїли, й почали рвати колоссє та їсти.
2. Побачивши се Фарисеї, казали до Него: Ось Твої ученики роблять, чого не годить ся робити в суботу.
3. Він же рече до них: Хиба ви не читали, що зробив Давид, як зголоднїв він і ті, що були з ним:
4. як він увійшов до Божого дому, та поїв хлїби показнї, що не годилось йому їсти, нї тим, що були з ним, а тільки одним священикам?
5. Або, хиба ви не читали в законї, як у суботу священики в церкві ламлють суботу, та й не винуваті?
6. Я ж вам глаголю: Що тут єсть більший од церкви.
7. А коли б ви знали, що воно є: Милости хочу, а не жертви, то не осуджували б невинуватих.
8. Бо Син чоловічий — Він Господь і суботи.
9. І, пійшовши звідтіля, увійшов у школу їх.
10. І ось був там чоловік із сухою рукою. І питали Його, кажучи: Чи годить ся в суботу сцїляти? щоб обвинувати його.
11. Він же рече до них: Де між вами чоловік, що має одну вівцю, і коли впаде вона субітнього дня в яму, він не візьме, та й не витягне її?
12. Як же більше луччий чоловік од вівцї? Тим годить ся чинити добро і в суботу.
13. Рече тодї до чоловіка: Простягни руку твою. І простяг, і стала вона здорова, як і друга.
14. Фарисеї ж, вийшовши, радили раду проти Него, як погубити Його.
15. Та довідавшись про се Ісус, вийшов ізвідтіля; і пійшло слїдом за Ним багато народу, і сцїлив він усїх,
16. та й наказав їм, щоб не виявляли Його:
17. щоб справдилось, що сказав Ісаїя пророк, глаголючи:
18. Се слуга мій, що я вибрав; любий мій, що вподобала Його душа моя; положу духа мого на Него, й вістити ме поганам суд;
19. не змагати меть ся, і не кричати ме, й голосу його нїхто не чути ме по улицях;
20. приломаної тростини не доломить, і льону димуючого не потушить, доки не доведе суду до подуги;
21. і на ймя його вповати муть погане.
22. Приведено тодї до Него біснуватого, слїпого й нїмого; і сцїлив його, так що слїпий і нїмий розмовляв і бачив.
23. І здивувавсь увесь народ, і казали: Чи сей не син Давидів?
24. Почувши ж се Фарисеї, казали: Не інакше виганяє сей біси, як Вельзевулом, князем бісовським.
25. Знав же Ісус думки їх, і рече до них: Всяке царство, що подїлить ся у собі, спустїє; і всякий город і господа, що подїлить ся у собі, не встоїть.
26. І коли сатана сатану виганяє, то розділив ся сам у собі; як же стояти ме царство його?
27. І коли я виганяю біси Вельзевулом, то ким виганяють їх сини ваші? Тим вони будуть вашими суддями.
28. Коли ж я виганяю біси Духом Божим, то вже приспіло до вас царство Боже.
29. Або, як може хто увійти в господу сильного, та пожакувати надоби його, хиба що зваже перше сильного, й тодї пожакує господу його?
30. Хто не зо мною, той проти мене; і хто не збирає зо мною, той розсипає.
31. Тим глаголю вам: Усякий гріх і хула простить ся людям; а хула на Духа не простить ся людям.
32. І хто скаже слово проти Сина чоловічого, простить ся йому; а хто скаже слово проти Духа сьвятого, не простить ся йому нї в сьому віку, нї в будучому.
33. Або посадите дерево добре, то й овощ його добрий; або посадите дерево пусте, то й овощ його пустий: бо дерево познаєть ся по овощу.
34. Кодло гадюче, як можете промовляти добрі речі, бувши лихими? бо від переповні серця уста промовляють.
35. Добрий чоловік із доброго скарбу серця виносить добре, а лихий чоловік із лихого скарбу виносить лихе.

36. Я ж вам глаголю: Що за всяке
пусте слово, яке говорити муть люде,
дадуть одвіт суднього дня.
37. Бо по словам твоїм оправдиш
ся, й по словам твоїм осудиш ся.
38. Озвались тодї проти сього деякі
з письменників та Фарисеїв, кажучи:
Учителю, хочемо від тебе ознаку ба-
чити.
39. Він же, озвавшись, рече їм: Лу-
каве та перелюбне кодло ознаки шу-
кає, та ознака не дасть ся йому, як
тільки ознака Йони пророка.
40. Бо, як Йона був три дні й три
ночі у кита в череві, так буде й Син
чоловічий три дні й три ночі в серці
землї.
41. Ниневяне встануть на суд із ко-
длом сим, та й осудять його, бо покая-
лись по проповіді Йониній; а ось тут
більший од Йони.
42. Полуденна цариця встане на суд
із кодлом сим та й осудить його: бо
прийшла з найдальших країн землї
слухати премудрості Соломонової; а
ось тут більший од Соломона.
43. Як же нечистий дух вийде з
чоловіка, то блукає по безвіддях, шу-
каючи відпочинку, та й не знахо-
дить.
44. Тодї каже: Вернусь у домівку
мою, звідкіля я вийшов; і, прийшов-
ши, знаходить її порожню, виметену
й прибрану.
45. Йде тодї, й бере до себе сїм ин-
ших духів, ще злїщих нїж сам, і
ввіходять та й живуть там; і буде о-
статнє чоловіка того гірше нїж пер-
ше. Так станеть ся й кодлу сьому лу-
кавому.
46. Ще ж промовляв Він до людей,
аж ось мати й брати Його стояли на-
дворі, бажаючи говорити з Ним.
47. Каже ж один до Него: Он мати
Твоя й брати Твої стоять надворі, ба-
жаючи говорити з Тобою.
48. Він же, озвавшись, рече до гово-
рячого йому: Хто се мати моя? і хто
брати мої?
49. І, простягши руку свою на уче-
ників своїх, рече: Ось мати моя й
брати мої!
50. Бо хто чинити ме волю Отця мо-
го, що на небі, той брат менї, й се-
стра, й мати.

ГОЛОВА 13.

Тогож дня вийшов Ісус із господи,
та й сїв край моря.
2. І зібралось до Него багато наро-
ду, так що Він увійшов у човен, та й
сїв; а ввесь народ стояв на березї.
3. І промовляв до него багато при-
повістями, глаголючи: Ото вийшов сї-
яч сїяти;
4. і як він сїяв, инше впало край
шляху, й прилетїло птаство, та й по-
визбирувало його.
5. Инше ж упало на каменистому,
де не мало землї багато, й зараз по-
сходило, бо не мало глибокої землї;
6. як же зійшло сонце, то й повяло
воно, а, не мавши кореня, посохло.
7. А инше попадало між тернину,
й тернина, розвившись, поглушила
його.
8. Инше ж упало на добру землю, і
дало овощ, одно в сотеро, друге в
шісьдесятеро, инше ж у трийцятеро.
9. Хто має уші слухати, нехай слу-
хає.
10. І, приступивши ученики, казали
до Него: На що ти глаголеш до них
приповістями?
11. Він же, озвавшись, рече до них:
Вам дано знати тайни царства небес-
ного, їм же не дано.
12. Хто бо має, тому дасть ся, й над-
то мати ме; а хто не має, в того візь-
меть ся й те, що має.
13. Тим я глаголю до них припові-
стями: бо, дивлячись, не бачять, і слу-
хаючи, не чують, анї розуміють.
14. І справджуєть ся на них проро-
цтво Ісаїї, що глаголе: Слухом слу-
хати мете, та й не зрозумієте, й, ди-
влячись, бачити мете, та й не посте-
режете.
15. Затвердїло бо серце народу сьо-
го, й ушима тяжко чують, й очі свої
вони заплющили, щоб инколи не по-
бачити очима, й не почути ушима, й
не зрозуміти серцем, і не наверну-
тись, щоб сцїлив я їх.
16. Ваші ж очі блаженні, бо бачять,
і уші ваші, бо чують.
17. Істино бо глаголю вам: Що мно-
гі пророки й праведники бажали ба-
чити, що ви бачите, та й не бачили;
й чути, що ви чуєте, та й не чули.

18. Оце ж послухайте приповісті про сіяча.

19. Коли хто чує слово царства, й не зрозуміє, приходить лукавий, та й хапає, що посіяно у него в серці. Се — засіяний край шляху.

20. А засіяний на каменистому, се той, що чує слово, й зараз приймає його з радостю:

21. тільки же не має він кореня в собі, він до часу; як настане горе або гонення за слово, зараз блазнить ся.

22. А засіяний в тернинї, се той, що чує слово, та журба віку сього і омана богацтва глушить слово, й робить ся без'овочним.

23. Засіяний же на добрій землї, се той, що чує слово й розуміє, й дає овощ; і родить одно в сотеро, друге в шістьдесятеро, инше ж у трийцятеро.

24. Ще иншу приповість подав їм, глаголючи: Уподобилось царство небесне чоловікові, що сіє добре насіннє на ниві своїй;

25. як же люде спали, прийшов ворог його, й насіяв куколю між пшеницю, та й пійшов.

26. Як же зійшов засів, та приніс овощ, показавсь тодї й кукіль.

27. І прийшли слуги господаря того, та й кажуть йому: Пане, хиба ти не добре насіннє сіяв на твоїй ниві? Звідкіля ж узяв ся кукіль?

28. Він же рече їм: Се зробив чоловік ворог. Слуги ж сказали йому: Чи хочеш, щоб ми пійшли та випололи його?

29. Він же рече: Нї, щоб виполюючи кукіль, разом з ним і пшеницї не повиривали.

30. Нехай ростуть обоє до жнив, а в жнива я скажу женцям: Зберіть перш кукіль та повяжіть у снопи, щоб спалити, а пшеницю зложіть у клунї в мене.

31. Иншу приповість подав їм, глаголючи: Царство небесне подібне зерну горчиції, що, взявши чоловік, посіяв на ниві своїй.

32. Найдрібнїще воно між усяким насіннєм; як же виросте, то стане найбуйнїщим між яриною, і зробить ся деревом, так що птаство небесне прилїтає кублитись між гіллєм його.

33. Иншу приповість сказав їм, глаголючи: Царство небесне подібне квасу, що жінка візьме та й рощинить ним три мірки борошна (муки), покя все вкисне.

34. Все це говорив Ісус людям приповістями, а без приповістей не говорив їм:

35. щоб справдилось, що сказав пророк, глаголючи: Одкрию в приповістях уста мої, промовлю втаєне від настання сьвіта.

36. Тодї одіслав Ісус людей та й пійшов до дому; і приступили до Него ученики Його, говорячи: Виясни нам приповість про кукіль на ниві.

37. Він же, озвавшись, рече їм: Сіючий добре насіннє, се Син чоловічий;

38. а нива, се сьвіт; добре ж насіннє, се сини царства; а кукіль, се сини лукавого;

39. ворог, що всїяв його, се диявол; жнива, се конець сьвіта; а женцї, се ангели.

40. Оце ж, як той кукіль збираєть ся та палить ся огнем, так буде при кінцї сьвіта сього:

41. Пошле Син чоловічий ангели свої, й позбирають вони з царства Його все, що блазнить, і всїх, що роблять беззаконнє,

42. та й повкидають їх ув огняну піч: там буде плач і скреготаннє зубів.

43. Тодї праведні сияти муть, як сонце в царстві Отця свого. Хто має уші слухати, нехай слухає.

44. Знов, царство небесне подібне скарбу, закопаному на ниві: що, знайшовши його чоловік, приховав, і, радіючи, йде та й продає все, що має, та й купує ту ниву.

45. Знов, царство небесне подібне чоловікові купцеві, що шукає добрих перел;

46. і знайшовши він одну перлу дорогоцїнну, пійшов та й продав усе, що мав, та й купив її.

47. Знов, царство небесне подібне неводові, що закинуто в море, й що зайняв усячини;

48. як же став повен, то витягли його на беріг, і посїдавши, вибрали, що добре, у посуд, а що погане, геть повикидали.

49. Так буде й при кінцї сьвіту: вийдуть ангели, та й повідлучають лихих зміж праведних,
50. та й повкидають їх ув огняну піч: там буде плач і скреготаннє зубів.
51. І рече Ісус до них: Чи зрозуміли це все? Кажуть вони Йому: Так, Господи.
52. Він же рече їм: Тим же то кожен письменник, навчений про царство небесне, подібен чоловікові господареві, що виносить із свого скарбу нове й старе.
53. І сталось, як скінчив Ісус оцї приповістї, пійшов ізвідтіля.
54. І, прийшовши у свою країну, навчав їх у школї їх, так що вони дивувались і казали: Звідкіля в Сього така премудрість і сила?
55. Хиба Він не син теслї? хиба не Його мати зветь ся Мария? а брати Його Яков, та Йосій, та Симон, та Юда?
56. хиба не Його сестри між нами? Звідкіля ж се все в Него?
57. І поблазнились Ним. Ісус же рече до них: Не є пророк без чести, хиба що в своїй отчинї та в своїй домівцї.
58. І не зробив там многих чудес через недовірство їх.

ГОЛОВА 14.

Того часу Ірод четверовластник почув чутку про Ісуса,
2. і рече до слуг своїх: Се Йоан Хреститель; він устав з мертвих, то й чудеса дїють ся від него.
3. Бо Ірод піймав був Йоана, звязав його, і вкинув у темницю за Іродияду, жінку брата свого Филипа.
4. Бо казав йому Йоан: Не годить ся тобі мати її.
5. І, хотїв його стратити, та опасувась народу; бо мали його за пророка.
6. У день же родин Іродових, дочка Іродиядина танцювала перед ними й догодила Іродові.
7. За се обіцяв він, клянучись, що дасть їй, чого просити ме.
8. Вона ж, наперед навчена від матері: Дай менї, каже, тут на блюдї голову Йоана Хрестителя.
9. І засумів Ірод; однак, задля клятьби й задля тих, що сидїли з ним за столом, звелїв дати.
10. І, пославши, стяв Йоана в темницї.
11. І принесено голову його на блюдї, й дано дївчинї, вона ж віднесла матері своїй.
12. І прийшли ученики його, і взяли тїло, й поховали його, й прийшовши, сповістили Ісуса.
13. Почувши про се Ісус, поплив звідтіля човном у пустиню сам один; і почувши народ, пійшов слїдом за Ним пішки з городів.
14. І, вийшовши Ісус, побачив багато народу, й жалкував над ними, й сцїлив недужих їх.
15. Як же настав вечір, приступили до Него ученики Його, говорячи: Тут пустиня, і час уже минув; відошли народ, нехай іде в села, та накупить харчі собі.
16. Ісус же рече їм: Не треба їм іти; дайте ви їм їсти.
17. Вони ж кажуть Йому: Не маємо тут, як тільки пять хлїбів та дві рибі.
18. Він же рече: Принесіть менї їх сюди.
19. І звелїв народові посїдати на траві, і, взявши пять хлїбів та дві рибі, й поглянувши на небо, поблагословив, і, ламлючи, подавав хлїби ученикам, а ученики людям.
20. І їли вони всї, й понаїдались; і назбирали окрушин, що позоставались, дванайцять повних кошів.
21. А тих, що їли, було тисяч із пять чоловіка, опріч жінок та дїтей.
22. І примусив зараз Ісус учеників своїх увійти в човен, і плисти поперед Него на той бік, поки Він одпустить народ.
23. А відпустивши народ, зійшов на гору самотою молитись; і як настав вечір, був там один.
24. Човен же був уже серед моря, і било його филями; бо вітер був противний.
25. У четверту ж сторожу ночи, прийшов до них Ісус, ідучи по морю.
26. І побачивши ученики, що Він іде по морю, стрівожились, кажучи, що се мара, й кричали з переляку.

27. Ісус же заговорив зараз до них, глаголючи: Спокойте ся: се я: не лякайтесь.
28. Петр же, озвавшись, каже до Него: Господи, коли се Ти, звели менї йти то Тебе по водї.
29. Він же рече: Іди. І вийшов Петр із човна, й пійшов по водї, щоб їйти до Ісуса.
30. Та, бачивши сильний вітер, злякавсь, і, почавши тонути, кричав, говорячи: Господи, спаси мене.
31. Ісус же простяг зараз руку, вхопив його, й рече до него: Маловіре, чого всумнив ся еси?
32. І як увійшли вони в човен, утих вітер.
33. А ті, що були в човнї, приступивши, поклонились Йому, кажучи: Істино Божий Син єси.
34. І, попливши, прибули вони в землю Генисарецьку.
35. І познавши Його тамешнї люде, послали по всїй тїй околицї, і приводили до Него всїх недужих;
36. і благали Його, щоб тільки приторкнутись їм до краю одежі Його; й скільки їх доторкувалось, одужували.

ГОЛОВА 15.

Тодї прийшли до Ісуса письменники та Фарисеї з Єрусялиму, кажучи:
2. Чого Твої ученики переступають переказ старших? бо не миють рук своїх, як їдять хлїб.
3. Він же, озвавшись, рече до них: Чого ж се й ви переступаєте заповідь Божу ради переказу вашого?
4. Бог бо заповідав, глаголючи: Поважай батька твого й матїр, і: Хто лає батька або матїр, нехай умре смертю.
5. Ви ж кажете: Хто скаже батькові або матері: Се дар (Божий), чим би ти з мене мав покористуватись,
6. той може не поважати батька свого або матери своєї. І знївечили ви заповідь Божу ради переказу вашого.
7. Лицеміри, добре пророк про вас Ісаія, глаголючи:
8. Народ сей приближуєть ся до мене губами своїми, й устами мене шанує, серце ж їх далеко від мене.
9. Та марно вони поклоняють ся менї, навчаючи наук заповідей чоловічих.
10. І, прикликавши людей, рече до них: Слухайте та й розумійте:
11. Не те, що входить в уста, сквернить чоловіка, а що виходить із уст, те сквернить чоловіка.
12. Приступивши тодї ученики, рекли до Него: Чи знаєш, що Фарисеї, чувши слово, поблазнились?
13. Він же, озвавшись, рече: Усяка рослина, що не насаджував Отець мій небесний, викоренить ся.
14. Не вважайте на них: проводирі вони слїпі слїпих. А коли слїпий веде слїпого, обидва впадуть у яму.
15. Озвав ся ж Петр і каже до Него: Виясни нам сю приповість.
16. Ісус же рече: Чи й ви ще без розуму?
17. Чи ще не зрозуміли, що те, що входить в уста, йде в живіт, і звергаєть ся в одхідник;
18. а те, що виходить із уст, береть ся з серця, і воно сквернить чоловіка.
19. Бо з серця беруть ся ледачі думки, душогубства, перелюбки, блуд, крадїж, криве сьвідкуваннє, хула.
20. Оце, що сквернить чоловіка; а їсти, непомивши рук, се не сквернить чоловіка.
21. Вийшов тодї Ісус ізвідтіля, і перейшов у Тирські та в Сидонські сторони.
22. Коли се жінка Канаанка прийшла з тих границь, і кричала до Него, кажучи: Помилуй мене, Господи, сину Давидів; дочка моя тяжко біснуєть ся.
23. Він же не відказав їй нї слова. І, приступивши ученики Його, благали Його, кажучи: Відпусти її, бо кричить за нами.
24. Він же, озвавшись, рече: Послано мене тільки до загублених овечок дому Ізраїлевого.
25. Вона ж, приступивши, поклонилась Йому, кажучи: Господи, поможи менї.
26. Він же, озвавшись, рече: Не годить ся взяти в дїтей хлїб, і кинути собакам.

27. А вона каже: Так, Господи; тільки ж і собаки їдять кришки, що падають із стола в господаря їх.

28. Тоді озвавсь Ісус і рече до неї: Жінко, велика віра твоя: нехай станеть ся тобі, як бажаєш. І одужала дочка її з того часу.

29. І, перейшовши Ісус ізвідтіля, прийшов близько до моря Галилейського, й, зійшовши на гору, сів там.

30. І поприходило до Него пребагато людей, маючи з собою кривих, сліпих, німих, калїк і багацько инших, та й клали їх у ногах в Ісуса, й сцїлив їх,

31. так що люде дивувались, бачивши, що німі говорять, калїки здорові, криві ходять, а сліпі бачять; і прославляли Бога Ізраїлевого.

32. Ісус же, покликавши учеників своїх, рече: Жаль менї людей, бо вже вони три днї пробувають зо мною, й не мають що їсти; а не хочу відпустити їх голодних, щоб не помлїли на дорозї.

33. І кажуть Йому ученики Його: Де ж нам узяти стільки хлїба в пустинї, щоб нагодувати стільки народу?

34. І рече їм Ісус: Скільки хлїбів маєте ви? Вони ж кажуть: Сїм, та кілька рибок.

35. І звелїв народові посїдати на землї.

36. І, взявши сїм хлїбів та рибу, оддав хвалу, ламав і давав ученикам своїм, а ученики народові.

37. І їли всї, й понаїдались; і назбирали останків ламаного сїм повних кошів.

38. А тих, що їли, було чотири тисячі чоловіка, опріч жінок та дїтей.

39. І, відпустивши народ, увійшов у човен, та й прибув у границї Магдалські.

ГОЛОВА 16.

Поприходили також Фарисеї та Садукеї й, спокушуючи Його, бажали від Него, щоб показав їм ознаку з неба.

2. Він же, озвавшись, рече їм: Як настане вечір, ви говорите: Погода, бо червонїє небо.

3. А вранцї: Сьогоднї непогідь, бо небо червонїє та хмарить ся. Лицеміри, лице неба вмієте познавати, а ознак часу не можете?

4. Кодло лукаве та перелюбне ознаки шукає; а ознака не дасть ся йому, хиба тільки ознака Йони пророка. І, покинувши їх, пійшов.

5. Та ученики Його, перепливши на той бік, забули взяти хлїба.

6. Ісус же рече до них: Гледїть, остерегайтесь квасу Фарисейського та Садукейського.

7. Вони ж міркували собі, кажучи: Се, що не взяли ми хлїба.

8. Постерігши ж се Ісус, рече до них: Що ви міркуєте собі, маловіри, що хлїба не взяли?

9. Хиба ще не зрозуміли, та й не памятаєте пяти хлїбів пятьом тисячам, і скільки кошів набрали?

10. анї семи хлїбів чотирьом тисячам, і скільки кошів набрали?

11. Як се не розумієте, що не про хлїб я казав вам, остерегатись квасу Фарисейського та Садукейського?

12. Тодї зрозуміли, що не казав остерегатись квасу хлїбного, а науки Фарисейської та Садукейської.

13. Як же прийшов Ісус у сторони Кесариї Филипової, то питав учеників своїх, глаголючи: За кого мають люде мене, Сина чоловічого?

14. Вони ж сказали: Одні за Йоана Хрестителя, другі за Ілию, инші ж за Єремію або одного з пророків.

15. Рече до них: Ви ж як кажете? хто я?

16. Озвавшись Симон Петр, каже: Ти єси Христос, Син Бога живого.

17. І озвавшись Ісус, рече до него: Блажен єси, Симоне, сину Йонин, бо тїло й кров не відкрила тобі сього, а Отець мій, що на небі.

18. Скажу ж і я тобі: Що ти єси Петр, і на сьому каменї збудую церкву мою, і ворота пекольні не подужають її.

19. І дам я тобі ключі царства небесного; й що звяжеш на землї, буде звязане на небі; а що розвяжеш на землї, буде розвязане на небі.

20. Тодї наказав ученикам своїм, щоб не казали нікому, що Він Ісус Христос.

21. З того часу почав Ісус виявляти ученикам своїм, що мусить йіти в Єрусалим, і багато терпіти од старших, та архиєреїв, та письменників, і бути вбитим, і встати третього дня.

22. І взявши Його Петр, почав докоряти Йому, кажучи: Пожаль ся себе, Господи; нехай се не станеть ся Тобі.

23. Він же обернувсь і рече до Петра: Геть від мене, сатано! ти блазниш мене, бо не гадаєш про Боже, а про чоловіче.

24. Рече тоді Ісус ученикам своїм: Коли хто хоче йти слїдом за мною, нехай відречеть ся себе самого, й візьме хрест свій, та й іде слїдом за мною.

25. Хто бо хоче спасти душу свою, той погубить її; хто ж погубить душу свою ради мене, знайде її.

26. Що бо за користь чоловікові, хоч би сьвіт увесь здобув, а душу свою занапастив? або що дасть чоловік у замін за душу свою?

27. Прийде бо Син чоловічий у славі Отця свого з ангелами своїми; й тоді віддасть кожному по дїлам його.

28. Істино глаголю вам: Єсть деякі між стоячими тут, що не вкусять смерти, аж поки побачять Сина чоловічого, грядущого в царстві своїм.

ГОЛОВА 17.

А через шість день бере Ісус Петра, Якова, та Йоана брата його, й веде їх на гору високу окроме,

2. й переобразивсь перед ними: й сияло лице Його як сонце, а одежа Його стала біла, як сьвітло.

3. Коли се явивсь їм Мойсей та Ілия, розмовляючи з Ним.

4. Озвав ся ж Петр, і рече до Ісуса: Господи, добре нам тут бути: коли хочеш, зробимо тут три намети: один Тобі, один Мойсейові, а один Ілиї.

5. Ще він говорив, аж ось ясна хмара отїнила їх, і ось голос із хмари глаголючий: Се Син мій любий, що я Його вподобав; Його слухайте.

6. Зачувши се ученики, припали лицем до землї, й полякались вельми.

7. І прийшовши Ісус, торкнув їх, і рече: Устаньте й не лякайтесь.

8. Вони ж, знявши очі свої, не бачили нїкого, тільки одного Ісуса.

9. І, як сходили вони з гори, наказав їм Ісус, глаголючи: Не кажіть нїкому про сю із'яву, аж поки Син чоловічий устане з мертвих.

10. І питали в Него ученики Його, кажучи: Що ж се кажуть письменники, що Ілия мусить прийти попереду?

11. Ісус же, озвавшись, рече їм: Ілия прийде попереду, і налагодить усе.

12. Я ж глаголю вам: Що Ілия вже прийшов, та й не познали його, а зробили на йому, що схотїли. Так і Син чоловічий терпіти ме від них.

13. Тоді зрозуміли ученики, що глаголав їм про Йоана Хрестителя.

14. І, як прийшли вони до народу, приступив до Него чоловік, припавши Йому до ніг і говорячи:

15. Господи, помилуй мого сина; він бо місячник, і тяжко мучить ся: почасту бо падає в огонь, і почасту в воду.

16. І привів я його до учеників Твоїх, та й не змогли вони сцїлити його.

17. Озвав ся ж Ісус і рече: О кодло невірне та розвратне! Доки буду з вами? доки терпіти му вас? Приведїть менї його сюди.

18. І погрозив йому Ісус і вийшов з него диявол, і одужав хлопець з того часу.

19. Приступивши тоді ученики до Ісуса, сказали на самоті: Чом не змогли ми вигнати його?

20. Ісус же рече їм: Через невіру вашу, істино бо глаголю вам: Коли б ви мали віри з зерно горчицї, то сказали б оцїй горі: Перейди звідсїля туди; то й перейде; й нїчого не буде неможливого вам.

21. Се ж кодло не виходить, як тільки молитвою та постом.

22. Як же пробували вони в Галилеї, рече до них Ісус: Син чоловічий буде виданий у руки людям;

23. і вбють Його, а третього дня Він устане. І засуміли вони вельми.

24. Як же прийшли в Капернаум, приступили ті, що данину збирали, до Петра, й казали: Чи не дасть ваш учитель данини?

25. Каже: Так. І як увійшов у го-

споду, попередив його Ісус, глаголючи: Що ти думаєш, Симоне? з кого земні царі збирають данину? з своїх синів, чи з чужих?

26. Каже до Него Петр: Із чужих. Рече йому Ісус: То сини вільні.

27. Тільки ж, щоб не блазнити нам їх, йди до моря, та закинь удку, й першу рибу, що піймаєть ся, візьми й, роззявивши їй рот, знайдеш статира; взявши його, дай їм за мене й за себе.

ГОЛОВА 18.

Того часу приступили ученики до Ісуса, кажучи: Хто більший у царстві небесному?

2. І, покликавши Ісус хлопятко до себе, поставив його серед них,

3. і рече: Істино глаголю вам: Коли не навернетесь, та не станете як діти, то не ввійдете в царство небесне.

4. Оце ж, хто смирить ся, як хлопятко се, той більший у царстві небесному.

5. І хто прийме одно таке хлопятко в імя моє, мене приймає.

6. Хто ж зблазнить одного з сих малих, що вірують у мене, лучче йому, щоб повішено млинове жорно на шию йому, та й утоплено в глибині морській.

7. Горе сьвітові від поблазней! треба бо прийти поблазням, тільки ж горе тому чоловікові, що через него поблазнь приходить!

8. Коли ж рука твоя або нога твоя блазнить тебе, відотни її, та й кинь од себе: лучче тобі ввійти в життє кривим або калікою, ніж мавши дві руції чи дві нозі, бути вкинутим ув огонь вічний.

9. І коли око твоє блазнить тебе, вирви його, та й кинь од себе: лучче тобі увійти в життє однооким, аніж мавши дві оці, бути вкинутим ув огняне пекло.

10. Гледіть, щоб не погордувати одним із малих сих: глаголю бо вам: Що ангели їх на небі по всяк час бачять лице Отця мого небесного.

11. Син бо чоловічий прийшов спасати загублене.

12. Як вам здаєть ся? коли буде в якого чоловіка сотня овечок, та заблудить одна з них, чи не покине він девятьдесять і девять, та не пійде в гори, й не шукати ме заблудної?

13. І коли доведеть ся знайти її, істино глаголю вам, що веселить ся над нею більше, ніж над девятьдесять і девятьма, що не заблудили.

14. Так нема волї перед Отцем вашим, що на небі, щоб загинув один із сих малих.

15. Коли ж погрішить проти тебе брат твій, йди й обличи його між тобою й ним самим. Коли послухає тебе, здобув єси брата твого;

16. коли ж не послухає, візьми з собою ще одного або двох, щоб при устах двох сьвідків, або трьох, стало кожне слово.

17. Коли ж не послухає їх, скажи церкві. Коли ж і церкви не послухає, нехай буде тобі, як поганин і митник.

18. Істино глаголю вам: Що звяжете на землї, буде звязане на небі; а що розвяжете на землї, буде розвязане на небі.

19. Знов глаголю вам: Що коли двоє з вас згодять ся на землї про всяку річ, якої просити муть, станеть ся їм від Отця мого, що на небі.

20. Де бо двоє або троє зберуть ся в імя моє, там я посеред них.

21. Приступивши тоді Петр до Него, рече: Господи, скільки раз грішити ме проти мене брат мій, і я прощати му йому? до семи раз?

22. Рече йому Ісус: Не кажу тобі: До семи раз, а: До сімдесять раз семи.

23. Тим же то уподобилось царство небесне чоловіку цареві, що схотів узяти перелік од слуг своїх.

24. Як же почав брати, приведено йому одного, що завинив йому десять тисяч талантів.

25. Як же не мав він, що віддати, звелїв пан його продати його, й жінку його, й дітей, і все що мав, та й віддати.

26. Упавши тоді слуга, поклонив ся йому, кажучи: Пане, потерпи менї, а все тобі віддам.

27. Змилосердив ся ж пан слуги того, відпустив його, й простив йому довг.

28. Слуга ж той, вийшовши, знай-

шов одного з товаришів своїх, що завинив йому сотню денариїв; і, вхопивши його, давив, кажучи: Віддай мені, що винен.

29. Упавши тодї товариш його в ноги йому, благав його, кажучи: Потерпи менї, і все віддам тобі.

30. Він же не схотів, а, відійшовши, укинув його в темницю, поки віддасть довг.

31. Бачивши ж товариші його, що сталось, жалкували вельми, й, пійшовши, сказали своєму панові все, що сталось.

32. Тодї, призвавши його пан його, рече йому: Слуго ледачий, увесь довг той простив я тобі, як благав єси мене;

33. чи не слїд було й тобі помилувати товариша твого, як і я тебе помилував?

34. І, розгнївившись пан його, передав його мучителям, аж поки віддасть увесь довг йому.

35. Так і Отець мій небесний робити ме вам, як не прощати мете кожен братові своєму від сердець ваших провин їх.

ГОЛОВА 19.

І сталось, як скінчив Ісус ці слова, вийшов він з Галилеї, і прийшов у границі Юдейські, за Йорданом.

2. І йшло слїдом за Ним пребагато народу, й вигоїв їх там.

3. І приступили до Него Фарисеї, спокушуючи Його, й кажучи Йому: Чи годить ся чоловікові розводитись із жінкою своєю за всяку вину?

4. Він же, озвавшись, рече їм: Хиба ви не читали, що хто втворив у почині, — чоловіком і жінкою втворив їх?

5. І рече: Тому чоловік покине батька й матїр та пригорнеть ся до жінки своєї, й будуть у двох тїло одно;

6. так що вже не двоє, а тїло одно. Оце ж, що Бог злучив, чоловік нехай не розлучує.

7. Кажуть вони Йому: На що ж звелїв Мойсей давати розвідний лист і розводитись із нею?

8. Рече їм: Мойсей задля жорстокости сердець ваших дозволив вам розводитись із жінками вашими; у починї ж не було так.

9. Глаголю ж вам: Хто розведеть ся з жінкою своєю — хиба за перелюб — та оженить ся з иншою, робить перелюб; і хто з розвідкою оженить ся, робить перелюб.

10. Кажуть Йому ученики Його: Коли така справа чоловіка з жінкою, то не добре женитись.

11. Він же рече їм: Не всї зміщають слово се, а кому дано.

12. Єсть бо скопцї, що з утроби матерної родились так; і є скопцї, що скопились од людей; і є скопцї, що скопили себе задля царства небесного. Хто може змістити, нехай містить.

13. Тодї поприводили до Него дїток, щоб положив руки на них, та помолив ся; ученики ж заказували їм.

14. Ісус же рече: Пустїть дїток, не з'упиняйте їх прийти до мене, бо таких царство небесне.

15. І, положивши руки на них, пійшов звідтіля.

16. І ось один, приступивши, каже Йому: Учителю благий, що доброго робити менї, щоб мати життє вічне?

17. Він же рече до Него: Чого ти звеш мене благим? нїхто не благий, тільки один, Бог. Коли ж бажаєш увійти в життє, держи заповідї.

18. Каже до Него: Которі? Ісус же рече: Оцї: Не вбивай, Не роби перелюбу, Не крадь, Не сьвідкуй криво;

19. Поважай батька твого й матїр, і: Люби ближнього твого, як себе самого.

20. Каже Йому молодець: Все се хоронив я з малку мого; чого ще не достає менї?

21. Рече до него Ісус: Коли хочеш бути звершений, іди продай, що маєш, і дай убогим, а мати меш скарб на небі; і приходь, та й іди слїдом за мною.

22. Як же почув молодець се слово, одійшов засмутившись; бо мав достатки великі.

23. Ісус же рече до учеників своїх: Істино глаголю вам: Що тяжко багатому ввійти в царство небесне.

24. Знов же глаголю вам: Легше верблюдові кріз ушко голки пройти, нїж багатому в царство Боже ввійти.

25. Почувши ж ученики Його, дивувались вельми, кажучи: Хто ж зможе спасти єя?

26. Ісус же, глянувши, рече їм: У людей се не можливе, у Бога ж все можливе.

27. Озвавсь тоді Петр і каже до Него: Ось ми покинули все, та й пійшли слїдом за Тобою; що ж буде нам?

28. Ісус же рече до них: Істино глаголю вам: Що ви, пійшовши слїдом за мною, у новонастанню, як сяде Син чоловічий на престолї слави своєї, сядете також на дванайцяти престолах, судячи дванайцять родів Ізраїлевих.

29. І кожен, хто покинув доми, або братів, або сестер, або батька, або матїр, або жінку, або дїтей, або поля, задля імя мого, в сотеро прийме, й життє вічне осягне.

30. Тільки ж многі перві будуть останнї, а останнї — перві.

ГОЛОВА 20.

Подібне бо царство небесне чоловіку господареві, що вийшов рано вранцї наймати робітників у виноградник свій.

2. І, згодившись із робітниками по денарию на день, післав їх у виноградник свій.

3. І, вийшовши коло третьої години, побачив инших, що стояли на торгу без дїла,

4. і рече до них: Ідїть і ви у виноградник, і що буде право, дам вам. Вони й пійшли.

5. Вийшовши знов коло шестої і девятої години, зробив так само.

6. Вийшовши ж коло одинайцятої години, знайшов инших, що стояли без дїла, й рече до них: Чого тут стоїте увесь день без дїла?

7. Кажуть вони йому: Бо нїхто не найняв нас. Рече він їм: Ійдїть і ви в виноградник, і що буде право, одержите.

8. Як же настав вечір, рече пан виноградника доморядникові своєму: Поклич робітників, та роздай їм нагороду, почавши від останнїх аж до перших.

9. І прийшовши тї, що коло одинайцятої години, взяли по денарию.

10. Прийшовши ж перші, думали, що більше візьмуть; та взяли й вони по денарию.

11. І взявши вони, нарекали на господаря,

12. говорячи: Що сї останнї одну годину робили, й зрівняв єси їх із нами, що зносили тяготу дня і спеку.

13. Він же, озвавшись, рече одному з них: Друже, не кривжду тебе; хиба не за денария згодив ся єси зо мною?

14. Візьми своє, та й іди: я ж хочу й сьому останньому дати, що й тобі.

15. Хиба ж не вільно менї робити, що хочу, з добром моїм? Чи того твоє око лихе, що я добрий?

16. Так будуть останнї перві, а перві останнї; багато бо званих, мало ж вибраних.

17. І, йдучи Ісус у Єрусалим, узяв дванайцять учеників на самоту в дорозї, й рече до них:

18. Оце ми йдемо в Єрусалим; і буде виданий Син чоловічий архиєреям, та письменникам, і осудять вони Його на смерть;

19. і видадуть Його поганам, щоб з Него насьміхались, та били, та розпяли, а третього ж дня він воскресне.

20. Тодї приступила до Него мати синів Зеведеєвих із синами своїми, кланяючись та просячи чогось у Него.

21. Він же рече до неї: Чого хочеш? Каже вона до Него: Скажи, щоб сидїли оці два сини мої, один по правицї Твоїй, а другий по лївицї у царстві Твоєму.

22. Озвав ся ж Ісус і рече: Не знаєте, чого просите. Чи зможете ви пити чашу, яку я пити му, й хреститись хрещеннєм, яким я хрещусь? Кажуть йому: Зможемо.

23. І рече до них: Ви то чашу мою пити мете, й хрещеннєм, яким я хрещусь, хрестити метесь; тільки ж, щоб вам сидїти по правицї в мене й по лївицї в мене, се не єсть моє дати, а кому приготовлено від Отця мого.

24. І почувши десять, ремствували на двох братів.

25. Ісус же, покликавши їх, рече:

Ви знаєте, що в поган князї панують над ними, й великі управляють ними.

26. Не так же буде в вас: нї, хто хоче бути великим між вами, нехай буде вам слугою;

27. і хто хоче між вами бути первшим, нехай вам буде рабом,

28. як Син чоловічий не прийшов, щоб служено Йому, а служити, й дати душу свою яко викуп за многих.

29. І як виходили вони з Єрихона, йшло слїдом за Ним багато народу.

30. І ось двоє слїпих, що сидїли над шляхом, почувши, що Ісус переходить, кричали, кажучи: Помилуй нас, Господи, сину Давидів.

31. Народ же сваривсь на них, щоб мовчали; а вони ще більш кричали, кажучи: Помилуй нас, Господи, сину Давидів.

32. І, зупинившись Ісус, покликав їх, і рече: Що хочете, щоб зробив вам?

33. Кажуть йому: Господи, щоб очі наші відкрились.

34. Змилосердив ся ж Ісус, і доторкнувсь очей їх, і зараз прозріли очі їх, і пійшли вони слїдом за Ним.

ГОЛОВА 21.

А як зближались до Єрусалиму, й прийшли в Витфагию, до гори Оливної, послав тодї Ісус двох учеників,

2. глаголючи їм: Ідїть у село, що перед вами, й зараз знайдете ослицю, привязану й осля з нею; одвязавши, приведїть менї.

3. І коли хто вам казати ме що, скажїть: Що Господеві треба їх; зараз же відпустить їх.

4. Се ж усе сталось, щоб справдилось, що промовив пророк, глаголючи:

5. Скажїть дочцї Сионській: Ось цар твій іде до тебе, тихий, сидячи на ослї й на ослятї, синові підяремної.

6. Пійшовши ж ученики, вчинили, як звелїв їм Ісус,

7. і привели ослицю і осля, й положили на них одежу свою, та й посадили Його верх неї.

8. Пребагато ж народу простилали одежу свою по дорозї; инші ж різали віттє з дерева і встилали дорогу.

9. Народ же, що йшов попереду й позаду, покликував, говорячи: Осанна сину Давидовому: Благословен грядущий в імя Господнє; Осанна на вишинах.

10. А як увійшов Він у Єрусалим, здвигнувсь увесь город, говорячи: Хто се такий?

11. Народ же казав: Се Ісус, пророк із Назарета Галилейського.

12. І прийшов Ісус у церкву Божу, й повиганяв усїх, що продавали да торгували в церкві, й поперевертав столи в міняльників, і ослони в тих, що продавали голуби;

13. і рече до них: Писано: Дом мій дом молитви звати меть ся; ви ж його зробили вертепом розбійників.

14. І приходили до Него в церкві слїпі й криві, і сцїляв їх.

15. Бачивши ж архиєреї та письменники чудеса, що Він робив, і хлопят, що покликували в церкві, й казали: Осанна сину Давидовому, розлютувались,

16. і казали до Него: Чи чуєш, що оцї кажуть? Ісус же рече їм: Так. Хиба ви нїколи не читали: Що з уст немовляток і ссущих вирядив єси хвалу?

17. І, покинувши їх, вийшов осторонь із города в Витанию, й пробував там.

18. Уранцї ж, вертаючись у город, зголоднїв.

19. І, побачивши одну смоківницю на дорозї, прийшов до неї, і нїчого не знайшов на нїй, тільки саме листє, і рече до неї: Щоб нїколи з тебе овощу не було до віку. І зараз усохла смоківниця.

20. І бачивши ученики Його, здивувались, кажучи: Як зараз усохла смоківниця!

21. Ісус же, озвавшись, рече до них: Істино глаголю вам: Коли б ви мали віру й не сумнились, ви б не тільки се смоківницї зробили, а коли б і сїй горі сказали: Двигнись і кинь ся в море; станеть ся;

22. і все, чого ви просити мете в молитві, віруючи, одержите.

23. А як прийшов Він у церкву, по-

приходили до Него, навчаючого, архиєреї та старші людські, кажучи: Якою властю робиш се? й хто дав тобі сю власть?
24. Ісус же, озвавшись, рече їм: Поспитаю вас і я про одну річ, про котру як скажете менї, то й я скажу вам, якою властю се роблю.
25. Хрещеннє Йоанове звідкіля було: з неба, чи від людей? Вони ж міркували собі, говорячи: Коли скажемо: З неба, то скаже нам: Чом же ви не вірували йому?
26. коли ж скажемо: Від людей, то боїмо ся народу; всї бо мають Йоанна за пророка.
27. І, озвавшись, сказали Ісусові: Не знаємо. Рече їм і Він: То й я не скажу вам, якою властю се роблю.
28. Ви ж як думаєте? Чоловік мав двоє дїтей; і, прийшовши до одного, рече: Дитино, йди сьогоднї роби в винограднику моїм.
29. Він же, озвавшись, сказав: Не хочу; опісля ж, одумавшись, пійшов.
30. І, прийшовши до другого, рече так само. Він же, озвавшись, сказав: Іїду, Господи; та й не пійшов.
31. Котрий з двох уволив волю отця? Кажуть вони до Него: Первий. Рече їм Ісус: Істино глаголю вам: Що митники та блудницї попередять вас у царство Боже.
32. Прийшов бо Йоан до вас дорогою правди, й не вірували йому; митники ж та блудницї вірували йому; ви ж, бачивши, не одумались навпослї, щоб вірувати йому.
33. Иншої приповістї послухайте: Був один чоловік господар, що насадив виноградник, і обгородив його тином, і викопав у йому винотоку, й збудував башту, й віддав його виноградарям, та й відїхав.
34. Як же наближила ся пора овощу, післав він слуги свої до виноградарів узяти овощі його.
35. І, взявши виноградарі слуг його, одного побили, другого вбили, иншого ж укаменували.
36. Знов післав він инші слуги, більш нїж перше, й зробили їм так само.
37. На останок же післав до них сина свого, кажучи: Посоромлять ся сина мого.
38. Виноградарі ж, побачивши сина, казали між собою: Се наслїдник: ходїмо вбємо його, та й заберемо наслїддє його.
39. І, взявши його, вивели геть з виноградника, та й убили.
40. Як же прийде пан виноградника, то що зробить він виноградарям тим?
41. Кажуть вони до Него: Лютих люто погубить їх, а виноградник оддасть иншим виноградарям, що віддавати муть йому овощ пори своєї.
42. Рече до них Ісус: Хиба нїколи не читали в писаннях: Камінь, що відкинули будівничі, сей став ся головою угла. Від Господа стало ся се, й дивне воно в очах наших?
43. Тим я глаголю вам: Що відніметь ся од вас царство Боже, й дасть ся народові, що робити ме овощі його.
44. І хто впаде на сей камінь, розібеть ся; на кого ж він упаде, роздавить того.
45. І вислухавши архиєреї та Фарисеї приповісти його, догадались, що про них говорить.
46. І, шукаючи вхопити Його, опасували ся народу; бо мав Його за пророка.

ГОЛОВА 22.

І, озвавшись Ісус, знов промовив до них приповістями, глаголючи:
2. Уподобилось царство небесне чоловіку цареві, що нарядив весїллє синові своєму;
3. і післав слуги свої кликати запрошених на весїллє; і не схотїли прийти.
4. Знов післав инші слуги, говорячи: Скажіть запрошеним: Ось я обід мій наготовив; воли мої й годоване побито, і все налагоджене; ідїть на весїллє.
5. Вони ж, занехавши, пійшли собі, один на хутір, другий до свого торгу;
6. а останнї, взявши слуг його, знущались із них, та й повбивали.
7. Цар же, почувши, прогнївив ся, й піславши військо своє, вигубив тих розбишак, і запалив город їх.
8. Рече тодї до слуг своїх: Весїллє

налагоджене, запрошені ж не були достойні.
9. Ійдіть же на росхідні шляхи, й кого знайдете, запрошуйте на весіллє.
10. І вийшовши слуги ті на шляхи, зібрали всїх, кого знайшли, й лихих і добрих; і було весіллє повне гостей.
11. Цар же, ввійшовши подивитись на гостї, побачив там чоловіка, не одягненого у весілню одежу;
12. і рече до него: Друже, як се увійшов єси сюди, не мавши весілньої одежі? Він же мовчав.
13. Рече тодї цар до слуг: Звязавши йому ноги й руки, візьміть його й викиньте в темряву надвірню; там буде плач і скреготаннє зубів.
14. Багато бо званих, мало ж вибраних.
15. Тодї пійшли Фарисеї, і радили раду, як би піймати Його на слові.
16. І висилають до Него учеників своїх з Іродиянами, говорячи: Учителю, знаємо, що ти правдивий єси, й на путь Божий правдою наставляєш, і нї про кого не дбаєш; бо не дивиш ся на лице людей.
17. Скажи ж тепер нам: Як тобі здаєть ся? годить ся давати данину кесареві, чи нї?
18. Постеріг же Ісус лукавство їх, і рече: Що ви мене спокушуєте, лицеміри?
19. Покажіть менї гріш податковий. Вони ж принесли йому денария.
20. І рече до них: Чиє обличчє се й надпись?
21. Кажуть йому: Кесареве. Тодї рече до них: Віддайте ж кесареве кесареві, а Боже Богові.
22. І, вислухавши, здивувались, і, лишивши Його, пійшли.
23. Того ж дня приступили до Него Садукеї, що кажуть: нема воскресення, і питали Його,
24. говорячи: Учителю, Мойсей сказав: Коли хто вмре, не мавши дїтей, то нехай брат його оженить ся з жінкою його, й воскресить насїннє братові своєму.
25. Було ж у нас сїм братів; і первий, оженившись, умер, і, не мавши насїння, покинув жінку свою братові своєму;
26. так само й другий брат, і третїй, аж до семого.
27. Опісля ж усїх умерла й жінка.
28. Оце ж у воскресенню кому з сїмох буде вона жінкою? всї бо мали її.
29. Озвав ся ж Ісус і рече до них: Помиляєтесь ви, не знаючи писання, анї сили Божої.
30. Бо в воскресенню не женять ся, нї віддають ся, а будуть як ангели Божі на небі.
31. Про воскресеннє ж мертвих хиба не читали, що сказано вам од Бога, глаголючого:
32. Я Бог Авраамів, і Бог Ісааків, і Бог Яковів? Не єсть Бог Богом мертвих, а живих.
33. І, слухаючи народ, дивував ся наукою Його.
34. Фарисеї ж, почувши, що Він примусив Садукеїв мовчати, зібрались ради того.
35. І спитав один з них, учитель закону, спокушуючи Його й кажучи:
36. Учителю, котора заповідь велика в законї?
37. Ісус же рече йому: Люби Господа Бога твого всїм серцем твоїм, і всею душею твоєю, і всею думкою твоєю.
38. Се перва й велика заповідь.
39. Друга ж подібна їй: Люби ближнього твого, як себе самого.
40. На сих двох заповідях увесь закон і пророки стоять.
41. Як же зібрались Фарисеї, питав їх Ісус,
42. глаголючи: Що ви думаєте про Христа? чий Він син? Кажуть Йому: Давидів.
43. Рече Він до них: Як же се Давид зве Його в дусї Господом, говорячи:
44. Рече Господь Господеві моєму: Сиди по правиці в мене, доки положу ворогів Твоїх підніжком ніг твоїх?
45. Коли ж Давид зве Його Господом, то як же Він син йому?
46. І нїхто не з'умів йому відказати нї слова, й нїхто з того часу не важив ся питати Його нїколи.

ГОЛОВА 23.

Рече тодї Ісус до народу, та до учеників своїх,

2. глаголючи: На Мойсейових сідалищах посідали письменники та Фарисеї.
3. Тим усе, що скажуть вам держати, держіть і робіть; по ділам же їх не робіть: говорять бо, й не роблять.
4. Вяжуть бо тяжкі оберемки, що важко носити, й кладуть людям на плечі; самі ж і пальцем своїм не хочуть двигнути їх.
5. Усі ж діла свої роблять, щоб бачили їх люде: ширять филактериї свої, й побільшують поли в одежі своїй,
6. і люблять перші місця на бенкетах, і перші сїдання по школах,
7. і витання на торгах, і щоб звали їх люде: Учителю, учителю.
8. Ви ж не зовіть ся учителями, один бо ваш учитель — Христос; усї ж ви брати.
9. І отця не звіть собі на землї, один бо Отець у вас, що на небі.
10. І не звіть ся наставниками, один бо в вас наставник — Христос.
11. Більший же між вами нехай буде вам слугою.
12. Хто ж нести меть ся вгору, принизить ся, а хто принизить ся, пійде вгору.
13. Горе ж вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що зачиняєте царство небесне перед людми; ви бо не входите, й тих, що входять, не пускаєте ввійти.
14. Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що жерете доми вдовиць, й задля виду довго молитесь; тим ще тяжчий приймете осуд.
15. Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що проходите море й землю, щоб зробити одного новновірця, і коли станеть ся, робите його сином пекла, удвоє гіршим вас.
16. Горе вам, проводирі сліпі, що кажете: Хто клясти меть ся церквою, нічого; хто ж покленеть ся золотом церковним, винуватий!
17. Дурні й сліпі: що бо більше: золото, чи церква, що осьвячує золото?
18. І: Хто клясти меть ся жертівнею, нічого; хто ж покленеть ся даром, що на нїй, винуватий.
19. Дурні й слїпі: що бо більше: дар, чи жертівня, що осьвячує дар?
20. Оце ж, хто кленеть ся жертівнею, кленеть ся нею і всїм, що зверху неї.
21. І хто кленеть ся церквою, кленеть ся нею й тим, що живе в нїй.
22. І хто кленеть ся небом, кленеть ся престолом Божим і тим, хто сидить на нїм.
23. Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що даєте десятину з мяти, й кропу, й кмину, а залишили важнїще в законї: суд, і милость, і віру. Се повиннї були робити, да й того не залишати.
24. Проводирі слїпі, що відцїджуєте комара, верблюда ж глитаєте.
25. Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що очищаєте зверху чашу й блюдо, у серединї ж повні вони здирства та неправди.
26. Фарисею слїпий, очисти перш середину чаші й блюда, щоб і верх їх став ся чистий.
27. Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що подобитесь гробам побіляним, що зверху являють ся гарними, в серединї ж повні кісток мертвих і всякої нечисти.
28. Так і ви зверху являєтесь людям праведні, в серединї ж повні лицемірства та беззаконня.
29. Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що будуєте гроби пророків та украшаєте памятники праведників,
30. і мовляєте: Коли б ми були за часів батьків наших, не були б спільниками їх у крові пророків.
31. Сим же сьвідкуєте самі на себе, що ви сини тих, що вбивали пророків.
32. І ви доповнюйте міру батьків ваших.
33. Змії, кодло гадюче, як утїчете від суду пекольного?
34. Тим же то ось я посилаю до вас пророків, і мудрців, і письменників, і одних з них повбиваєте та порозпинаєте, а инших бити мете по школах ваших, та гонити мете від города в город:
35. щоб упала на вас уся кров праведна, пролита на землї від крові Авеля праведного до крові Захарії, сина Варахіїного, що вбили ви між церквою й жертівнею.

36. Істино глаголю вам: Все те прийде на кодло се.
37. Єрусалиме, Єрусалиме, що повбивав єси пророків, і покаменував посланих до тебе! скільки раз хотів я зібрати дітей твоїх, як курка збиравє курчат своїх під крила, й не схотіли!
38. Оце ж оставляєть ся вам дом ваш пустий.
39. Глаголю бо вам: Не побачите мене від нині, аж поки скажете: Благословен грядущий в імя Господнє!

ГОЛОВА 24.

І, вийшовши Ісус, пійшов із церкви; і приступили ученики Його, показати Йому будівлю церковну.
2. Ісус же рече їм: Чи бачите се все? Істино глаголю вам: Не зостанеть ся тут камінь на камені, щоб не зруйновано.
3. Як же сидів на горі Оливній, поприходили до Него ученики самотою, кажучи: Скажи нам, коли се буде? й який знак Твого приходу й кінця сьвіту?
4. І озвавшись Ісус, рече їм: Глядіть, щоб хто не звів вас.
5. Багато бо приходити ме в імя моє, кажучи: Я Христос; і зведуть многих.
6. Чути мете ж про войни й чутки воєнні; глядіть же, не трівожтесь; мусить бо все статись, та се ще не конець.
7. Бо встане нарід на нарід і царство на царство, й буде голоднеча, й помір, і трус по місцях.
8. Все ж се почин горя.
9. Тоді видавати муть вас на муки, й вбивати муть вас; і зненавидять вас усї народи задля імя мого.
10. І тоді поблазнять ся многі, й видавати муть одно одного, й ненавидїти муть одно одного.
11. І багато лжепророків устане, й зведуть многих.
12. І задля намноженого беззаконня, прохолоне любов многих.
13. Хто ж видержить до останку, той спасеть ся.
14. І проповідувати меть ся євангелия царства по всїй вселеннїй на сьвідкуваннє всїм народам; і тоді прийде конець.
15. Оце ж, як побачите гидоту спустїння, що сказав Даниїл пророк, стоячу на місцї сьвятому (хто читає, нехай розуміє), —
16. тоді, хто в Юдеї, нехай втїкає на гори;
17. хто на криші, нехай не злазить узяти що з хати своєї;
18. і хто в полї, нехай не вертаєть ся назад узяти одежу свою.
19. Горе ж важким і годуючим під той час!
20. Молїть ся ж, щоб не довелось вам утїкати зимою, анї в суботу:
21. буде бо тоді мука велика, якої не було від настання сьвіту до сього часу, й не буде.
22. І коли б тих днїв не вкорочено, то жодне б тїло не спасло ся; тільки ж задля вибраних укорочені будуть днї тиї.
23. Тоді, коли хто вам скаже: Дивись, ось Христос, або онде; не ймїть віри.
24. Устануть бо лжехристи й лжепророки, й давати муть ознаки великі й дива, щоб, коли можна, звести й вибраних.
25. Оце ж наперед сказав я вам.
26. Коли ж скажуть вам: Ось він у пустинї; не виходьте; Ось він у коморах; не доймайте віри.
27. Бо, як блискавка виходить зі сходу та сяє аж до заходу, так буде й прихід Сина чоловічого.
28. Де бо є труп, там збирати муть ся вірли.
29. І зараз після горя днїв тих сонце померкне, й місяць не давати ме сьвітла свого, й зорі попадають із неба, й сили небесні захитають ся.
30. І тоді явить ся ознака Сина чоловічого на небі; й тоді заголосять усї роди землї, і побачять Сина чоловічого, грядущого на хмарах небесних із силою й славою великою.
31. І пішле він ангели свої з голосним гуком трубним, і позбирають вони вибраних його від чотирох вітрів, од кінців неба до кінців його.
32. Від смоківницї ж навчїть ся приповісти: Коли вже віттє її стане мяг-

ке й пустить листє, знайте, що близько літо.

33. Так само й ви: як оце все побачите, відайте, що близько під дверима.

34. Істино глаголю вам: Не перейде рід сей, як усе теє станеть ся.

35. Небо й земля перейде, слова ж мої не перейдуть.

36. Про день же той і годину ніхто не знає, ні ангели небесні, тільки сам Отець мій.

37. Як же дні Ноєві, так буде й прихід Сина чоловічого.

38. Бо, як були за днів перед потопом, що їли, й пили, женились, і віддавались, аж до дня, коли увійшов Ной у ковчег,

39. та й не знали, аж прийшла повідь і позносила всїх; так буде й прихід Сина чоловічого.

40. Тодї буде двоє в полї; один візьметь ся, а один зоставить ся.

41. Дві молоти муть на жорнах; одна візьметь ся, а одна зоставить ся.

42. Ото ж пильнуйте, бо не знаєте, которої години Господь ваш прийде.

43. Се ж відайте, що коли б господар знав, у яку сторожу прийде злодїй, то пильнував би, та й не попустив би підкопати хати своєї.

44. Тим же й ви будьте готові; бо тієї години, як і не думаєте, Син чоловічий прийде.

45. Який єсть вірний слуга й розумний, що поставив пан його над челядю своєю, щоб роздавав їй харч у пору?

46. Щасливий той слуга, котрого, прийшовши пан його, застане, що робить так.

47. Істино глаголю вам: Що поставить його над усїм добром своїм.

48. А которий лукавий слуга казати ме в серцї своїм: Забарить ся мій пан прийти,

49. та й зачне бити своїх товаришів, та їсти й пити з пяницями;

50. то прийде пан того слуги дня, якого не сподїваєть ся, і години, якої не відає,

51. та й відлучить його, й долю його з лицемірами положить: там буде плач і скреготаннє зубів.

ГОЛОВА 25.

Тодї уподобить ся царство небесне десяти дївчатам, що, взявши каганцї свої, вийшли назустріч женихові.

2. Пять же були з них розумні, а пять необачні.

3. Котрі необачні, взявши каганцї свої, не взяли з собою олїї.

4. Розумні ж узяли олїї в пляшечки свої з каганцями своїми.

5. Як же жених барив ся, задрімали всї, та й поснули.

6. О півночі ж постав крик: Ось жених їйде; виходьте назустріч йому!

7. Тодї повставали всї дївчата тиї, та й украсили каганцї свої.

8. Необачні ж казали до розумних: Дайте нам олїї вашої, бо каганцї наші гаснуть.

9. Відказали ж розумні, говорячи: Щоб не стало нам і вам; а йдїть лучче до тих, що продають, та й купіть собі.

10. Як же йшли вони купувати, прийшов жених; і що були готові, увійшли з ним на весїллє; і зачинено двері.

11. Опісля ж приходять і другі дївчата, та й кажуть: Господи, Господи, відчини нам.

12. Він же, озвавшись, рече: Істино глаголю вам: Не знаю вас.

13. Отим же то пильнуйте, бо не знаєте дня, ні години, коли Син чоловічий прийде.

14. Бо, як чоловік, відїжджаючи, прикликав слуги свої, і передав їм достатки свої,

15. і одному дав пять талантів, другому два, иншому ж один, кожному по його сназї, та й відїхав зараз.

16. Пійшовши ж той, що взяв пять талантів, орудував ними, й придбав других пять талантів.

17. Так само й той, що два, придбав і він других два.

18. Той же, що взяв один, пійшовши, закопав у землю, і сховав срібло пана свого.

19. По довгому ж часу, приходить пан слуг тих, і бере перелїк із них.

20. І, приступивши той, що взяв пять талантів, приніс і других пять талантів, говорячи: Пане, пять та-

лантів менї передав єси; ось других пять талантів придбав я ними.

21. Рече ж до него пан його: Гаразд, слуго добрий і вірний: у малому був єси вірен, над многим поставлю тебе. Увійди в радощі пана твого.

22. Приступивши ж і той, що взяв два таланти, сказав: Пане, два таланти менї передав єси; ось других два таланти придбав я ними.

23. Рече до него пан його: Гаразд, слуго добрий і вірний: у малому був єси вірен, над многим поставлю тебе. Увійди в радощі пана твого.

24. Приступивши ж і той, що взяв один талант, сказав: Пане, знав я тебе, що жорстокий єси чоловік, що жнеш, де не сїяв, і збираєш, де не розсипав;

25. і, злякавшись, пійшов та сховав твій талант у землї. Оце ж маєш твоє.

26. Озвав ся ж пан його й рече до него: Лукавий слуго й лїнивий, знав єси, що жну, де не сїяв, і збираю, де не розсипав:

27. так треба було оддати срібло моє міняльникам, і, прийшовши, взяв би я своє з лихвою.

28. Візьміть же від него талант, та дайте тому, що має десять талантів.

29. Кожному бо маючому всюди дасть ся, і надто мати ме; у немаючого ж, і що має, візьметь ся від него.

30. І викиньте слугу нікчемного у темряву надвірню: там буде плач і скреготаннє зубів.

31. Як же прийде Син чоловічий у славі своїй, і всї сьвяті ангели з ним, тодї сяде він на престолї слави своєї;

32. і зребуть ся перед него всї народи; й відлучить він їх одних од других, як пастух одлучує овець од козлів;

33. і поставить овець по правиці в себе, а козлів по лївиці.

34. Тодї скаже царь тим, що по правиці в него: Прийдіть, благословенні Отця мого, осягніть царство, приготовлене вам од основання сьвіту.

35. Бо я голодував, а ви дали менї їсти; жаждував, і напоїли мене; був чуженицею, і прийняли мене;

36. нагий, і з'одягли мене; недугував, і одвідали мене; був у темниції, і прийшли до мене.

37. Озвуть ся тодї до него праведні, кажучи: Господи, коли ми бачили тебе голодного, та й накормили? або жадного, та й напоїли?

38. Коли ж бачили тебе чуженицею, та й прийняли? або нагим, та й з'одягли?

39. Коли ж бачили тебе недужим, або в темниції, та й прийшли до тебе?

40. І озвавшись цар, промовить до них: Істино глаголю вам: Скільки раз ви чинили се одному з сих братів моїх найменших, менї чинили.

41. Тодї скаже він і до тих, що по лївиці: Ідїть од мене, проклятї, ув огонь вічний, приготовлений дияволові та ангелам його:

42. бо я голодував, і не дали ви менї їсти; жаждував, і не напоїли мене;

43. був чуженицею, і не прийняли мене; нагим, і не з'одягли мене; недужим і в темниції, і не одвідали мене.

44. Тодї озвуть ся до него й сї, кажучи: Господи, коли ми бачили тебе голодного, або жадного, або чуженицею, або нагого, або недужого, або в темниції, та й не послужили тобі?

45. Озветь ся тодї до них і промовить, глаголючи: Істино глаголю вам: Скільки раз не чинили ви сього одному з сих найменших, і менї не чинили.

46. І пійдуть сї на вічні муки, а праведні на життє вічне.

ГОЛОВА 26.

І сталось, як скінчив Ісус, усї цї слова, рече до учеників своїх:

2. Ви знаєте, що через два днї буде пасха, й Сина чоловічого видадуть на розпяттє.

3. Тодї зібрались архиєреї, та письменники, та старші людські у двір до архиєрея, на прізвище Каяфи,

4. і радились, щоб узяти Ісуса підступом і вбити.

5. Та казали: Тільки не в сьвято, щоб не було бучі між народом.

6. Як же був Ісус у Витанії в господі в Симона прокаженого,

7. приступила до Него жінка, маючи посудинку предорогого мира, та й злила на голову Йому, як сидів за столом.

8. Побачивши ж ученики Його, сердились, кажучи: На що така втрата?
9. Можна бо було се миро продати дорого та дати вбогим.
10. Зрозумівши ж Ісус, рече до них: Що ви смутите жінку? діло бо добре вчинила на мені.
11. Всякого бо часу маєте вбогих із собою, мене ж не всякого часу маєте.
12. Зливши бо вона миро се на тіло моє, на погребеннє моє зробила.
13. Істино глаголю вам: Де б нї проповідувалась євангелия ся по всьому сьвіту, казати меть ся й те, що зробила оця, на спомин її.
14. Тодї, пійшовши один з дванайцятьох, на йми Юда Іскариоцький, до архиєреїв,
15. каже: Що хочете дати менї, а я вам видам Його? Вони ж поставили йому трийцять срібняків.
16. І з того часу шукав нагоди, щоб Його видати.
17. У первий же день опрісночний приступили ученики до Ісуса, кажучи Йому: Де хочеш, щоб приготовили Тобі їсти пасху?
18. Він же рече: Йдїть у город до оттакого, та скажіть йому: Учитель рече: Час мій близько; у тебе зроблю пасху з учениками моїми.
19. І зробили ученики, як повелїв їм Ісус; і приготовили пасху.
20. Як же настав вечір, сїв Він за столом із дванайцятьма.
21. І, як вони їли, рече: Істино глаголю вам, що один з вас зрадить мене.
22. І, засумівши тяжко, почали говорити до Него кожен з них: Аже ж не я, Господи?
23. Він же, озвавшись, рече: Хто вмочає зо мною руку в миску, той зрадить мене.
24. Син чоловічий іде, як писано про Него; горе ж чоловікові тому, що Сина чоловічого зрадить! Добре було б йому, коли б не родив ся чоловік той.
25. Озвав ся ж Юда, зрадник Його, й каже: Аже ж не я, учителю? Рече до него: Ти сказав єси.
26. Як же вони їли, взявши Ісус хлїб і поблагословивши, ламав, і давав ученикам, і рече: Прийміть, їжте: се єсть тїло моє.
27. І, взявши чашу, й оддавши хвалу, подав їм, глаголючи: Пийте з неї всї;
28. се бо єсть кров моя нового завіту, що за многих проливаєть ся на оставленнє гріхів.
29. Глаголю ж вам: Що не пити му від нинї з сього плоду винограднього аж до дня того, коли його пити му з вами новим у царстві Отця мого.
30. І засьпівавши вони, вийшли на гору Оливну.
31. Тодї рече до них Ісус: Всї ви поблазнитись мною сієї ночи. Писано бо: Поражу пастиря, і розсиплють ся вівцї стада.
32. По воскресенню ж моїм попереджу вас у Галилею.
33. Озвав ся ж Петр і каже до Него: Хоч усї поблазнять ся Тобою, я нїколи не зблазнюсь.
34. Рече до него Ісус: Істино глаголю тобі: Що сієї ночі, перше нїж півень запіє, тричі відречеш ся мене.
35. Каже йому Петр: Хочби менї з Тобою і вмерти, не відречусь Тебе. Так і всї ученики казали.
36. Тодї приходить з ними Ісус на врочище* Гетсиман, і рече до учеників: Сидїть тут, поки, пійшовши, помолюсь оттам.
37. І взяв із собою Петра та двох синів Зеведеєвих, і почав скорбіти та вдаватись у тугу.
38. Тодї рече до них: Тяжко сумна душа моя аж до смерті. Підождїть тут, і не спіте зо мною.
39. І пройшовши трохи далїй, припав лицем своїм, молячись і глаголючи: Отче мій, коли можна, нехай мимо йде від мене чаша ся; тільки ж не як я хочу, а як Ти.
40. І приходить до учеників, і знаходить їх сплячих, і рече до Петра: Так не змогли ви однієї години попильнувати зо мною?
41. Пильнуйте та молїть ся, щоб не ввійшли в спокусу. Дух то охочий, тїло ж немошне.
42. Знов, удруге відійшовши, молив ся, глаголючи: Отче мій, як не може ся чаша мимо йти від мене, коли не пити му її, нехай станеть ся воля твоя.

---

* Місце.

43. І, прийшовши, знаходить їх знов сплячих, були бо очі в них важкі.
44. І, зоставивши їх, пійшов ізнов, і моливсь утретє, промовляючи те ж саме слово.
45. Тоді приходить до учеників своїх, і рече їм: Спіть уже й спочивайте; ось настиг час, і Син чоловічий буде виданий у руки грішникам.
46. Уставайте, ходїмо: ось наближуєть ся зрадник мій.
47. Ще він говорив, коли се Юда, один з дванайцяти, приходить, а з ним багато народу з мечами й дручєм, од архиєреїв та старших людських.
48. Зрадник же Його дав знак їм, кажучи: Кого я поцїлую, той і єсть він: беріть його.
49. І, зараз приступивши до Ісуса, каже: Радуй ся, учителю; та й поцїлував Його.
50. Ісус же рече йому: Друже, чого прийшов єси? Тоді, приступивши, наложили руки на Ісуса, та й узяли Його.
51. І ось один з тих, що з Ісусом, простягши руку, вихопив меча свого, й, вдаривши слугу архиєрейського, відтяв йому вухо.
52. Тоді рече до него Ісус: Верни меч твій в місце його: всї бо, що візьмуть ся за меч, од меча погинуть.
53. Або думаєш, що не міг би нинї вблагати Отця мого, й приставив би менї більш дванайцяти легионів ангелів?
54. Як же тоді справдились би писаня, що так мусить статись?
55. Тієї ж години рече Ісус до народу: Чи се як на розбійника вийшли ви з мечами та киями, брати мене? Щодня сидів я в вас, навчаючи в церкві, і не брали мене.
56. Се ж усе стало ся, щоб справдились писання пророчі. Тоді всї ученики, покинувши Його, повтїкали.
57. Вони ж, узявши Ісуса, повели Його до Каяфи архиерея, де письменники та старші зібрались.
58. Петр же йшов слїдом за Ним оддалеки до двору архиєрейського, і, ввійшовши в двір, сїв із слугами, щоб бачити конець.
59. Архиєреї ж, і старші, і вся рада шукали кривого сьвідчення на Ісуса, щоб Його вбити,
60. і не знайшли. І коли багато лжесьвідків поприходило, не знайшли. Опісля ж, приступивши два лжесьвідки,
61. говорили: Сей казав: Я можу зруйнувати церкву Божу, й за три днї збудувати її.
62. І, вставши архиєрей, каже до Него: Нїчого не відказуєш, що сї проти Тебе сьвідкують?
63. Ісус же мовчав. І, озвавшись архиєрей, каже до Него: Заклинаю Тебе Богом живим, щоб сказав нам, чи Ти єси Христос, Син Божий?
64. Рече йому Ісус: Ти сказав єси. Тільки ж глаголю вам: Від нинї побачите Сина чоловічого, по правицї сили, й грядущого на хмарах небесних.
65. Тоді архиєрей роздер одежу свою, кажучи: Ось сказав хулу; на що нам іще сьвідків? Ось тепер чули хулу Його;
66. як вам здаєть ся? Вони ж, озвавшись, сказали: Винен єсть смерти.
67. Тоді плювали в лице Йому, й били по щоках Його, і знущались із Него,
68. кажучи: Пророчи нам, Христе, хто се вдарив Тебе?
69. Петр же знадвору сидів у дворі. І приступила до него одна дївчина, кажучи: І ти був з Ісусом Галилейським.
70. Він же відрік ся перед усїма, кажучи: Не знаю, що говориш.
71. Як же вийшов він до воріт, побачила його друга, та й каже до тих, що там були: І сей був з ІсусомНазарейським.
72. І знов одрік ся він, кленучись: Що не знаю чоловіка.
73. Трохи ж згодом, приступивши ті, що стояли, кажуть Петрові: Справдї й ти єси з них, бо й твоя говірка виявляє тебе.
74. Тоді почав він проклинатись та клястись: Що не знаю чоловіка. І зараз півень запіяв.
75. І згадав Петр слово Ісуса, промовлене до него: Що перше нїж півень запіє, тричі відречеш ся мене. І, вийшовши геть, плакав гірко.

ГОЛОВА 27.

Як же настав ранок, зробили раду всї архиєреї й старші людські на Ісуса, щоб убити Його;

2. і, звязавши Його, повели тай передали Його Понтийському Пилату, ігемонові.
3. Тодї, побачивши Юда, зрадник Його, що Його осуджено, розкаяв ся, і вернув трийцять срібняків архиєреям та старшинї,
4. кажучи: Згрішив я, зрадивши кров невинну. Вони ж сказали: Що нам до того? ти побачиш.
5. І, покинувши він срібняки в церкві, вийшов і відійшовши, повісив ся.
6. Архиєреї ж, взявши срібняки, сказали: Не годить ся класти їх у скарбоню, бо се цїна крові.
7. Зробивши ж раду, купили за них ганчарське поле, щоб ховати на йому захожих.
8. Через се зветь ся поле се Кріваве Поле по сей день.
9. Тодї справдилось, що сказав Єремія пророк, глаголючи: І взяли вони трийцять срібняків, цїну цїненного, котрого цїнено з синів Ізраїля,
10. і дали їх на ганчарське поле, як повелїв менї Господь.
11. Ісус же стояв перед ігемоном; і питав Його ігемон, кажучи: Чи Ти цар Жидівський? Ісус же рече йому: Ти сказав єси.
12. А, як винуватили Його архиєреї та старші, не відказував нїчого.
13. Тодї каже до Него Пилат: Хиба не чуєш, скільки сьвідкують на Тебе?
14. І не відказав Він йому нї на одно слово, так що ігемон вельми дивував ся.
15. На сьвято ж звик був ігемон одпускати народові одного вязника, котрого вони хотїли.
16. Мали ж тодї знаного вязника, на прізвище Вараву.
17. Як же вони зібрались, сказав їм Пилат: Кого хочете, щоб одпустив вам: Вараву, чи Ісуса, на прізвище Христа?
18. Знав бо, що через завистъ видали Його.
19. Як же сидїв він на судищі, прислала до него жінка його кажучи: Нїчого тобі й праведнику сьому; багато бо терпіла я сьогоднї вві снї через Него.
20. Архиєреї ж і старші наустили народ, щоб випросили Вараву, Ісуса ж убили.
21. Озвав ся ж ігемон і рече до них: Кого хочете з двох, щоб випустив вам? Вони ж сказали: Вараву.
22. Каже до них Пилат: Що ж оце робити му з Ісусом, на призвіще Христом? Кажуть йому всї: Нехай буде розпятий.
23. Ігемон же каже: Що бо злого зробив? Вони ж кричали ще гірш: Нехай буде розпятий.
24. Бачивши ж Пилат, що нїчого не врадить, а ще більш росте буча, взявши води, помив руки перед народом, і каже: Невинен я крові праведника сього; ви побачите.
25. І, озвавшись увесь народ, сказав: Кров Його на нас і на дїти наші.
26. Тодї відпустив їм Вараву; Ісуса ж, побивши, передав, щоб розпято Його.
27. Тодї воїни ігемонові, взявши Ісуса на судище, зібрали на Него всю роту.
28. І, роздягнувши Його, накинули на Него червоний плащ;
29. і, сплївши вінець із тернини, положили на голову Йому, а тростину в правицю Його; і кидаючись на колїна перед Ним, насьміхались із Него, кажучи: Радуй ся, царю Жидівський!
30. І, плюючи на Него, брали тростину, й били по голові Його.
31. І, як насьміялись із Него, зняли з Него плащ, і надїли на Него одежу Його, й повели Його на розпяттє.
32. Виходячи ж, знайшли чоловіка Киринейського, на ймя Симона; сього заставили нести хрест Його,
33. І прийшовши на врочище (місце) Голгота, чи то б сказати Черепове місце,
34. дали Йому пити оцту, змішаного з жовчю; і, покуштувавши, не хотїв пити.
35. Розпявши ж Його, подїлили одежу Його, кинувши жереб, щоб справдилось, що сказав пророк: Подїлили собі шати мої, й на одежу мою кинули жереб.
36. І, посїдавши, стерегли Його там;
37. і прибили над головою Його на-

писану вину Його: Се Ісус, цар Жидівський.
38. Тоді розпято з Ним двох розбійників, одного по правиці, а другого по лївиці.
39. Мимойдучі ж хулили Його, киваючи головами своїми,
40. і кажучи: Ти, що руйнуєш церкву, й за три днї будуєш її, спаси ся сам. Коли ти Син Божий, зійди з хреста.
41. Так само ж і архиєреї, насьміхаючись із письменниками та старшими, казали:
42. Инших спасав, а себе не може спасти. Коли Він царь Ізраїльский, нехай тепер зійде з хреста, й ввіруємо в Него;
43. Він уповав на Бога; нехай тепер визволить Його, коли хоче Його; казав бо: Я Син Божий.
44. Так само й розбійники, що були розпяті з Ним, докоряли Йому.
45. Від шестої ж години настала темрява по всїй землї до години девятої.
46. Коло девятої ж години покликнув Ісус великим голосом, глаголючи: Ілі, Ілі лама савахтані; те єсть: Боже мій, Боже мій, чом мене покинув єси?
47. Деякі ж, що там стояли, почувши, казали: Що Ілию кличе сей.
48. І зараз, побігши один із них, і взявши губку, сповнивши оцтом і, настромивши на тростину, поїв Його.
49. Останнї ж казали: Нехай; побачимо, чи прийде Ілия спасати Його.
50. Ісус же, знов покликнувши великим голосом, зітхнув духа.
51. І ось завіса церковня роздерлась надвоє од верху до низу, й земля затрусилась, і скелї порозпадались;
52. і гроби порозкривались; і многі тїла сьвятих усопших повставали,
53. і, вийшовши з гробів після воскресення Його, поприходили у сьвятий город, і показались многим.
54. Сотник же да ті, що були з ним і стерегли Ісуса, побачивши трус і те, що сталось, полякались тяжко, кажучи: Справдї, Божий Син був сей.
55. Було там багато й жінок, що оддалеки дивились, котрі прийшли слїдом за Ісусом із Галилеї, служачи Йому.
56. Між ними була Мария Магдалина, й Мария, мати Яковова та Йосиїна, й мати синів Зеведеєвих.
57. Як же настав вечір, прийшов чоловік заможний з Ариматеї, на ймя Йосиф, що й сам учив ся в Ісуса.
58. Сей, приступивши до Пилата, просив тїла Ісусового. Тодї Пилат і звелїв оддати тїло.
59. І взявши тїло Йосиф, обгорнув його плащеницею чистою,
60. положив його у новім своїм гробі, що висїк у скелї; й прикотивши великого каменя до дверей гробу, одійшов.
61. Була ж там Мария Магдалина й друга Мария, і сиділи навпроти гроба.
62. Завтрішнього ж дня, що після пятницї, зібрались архиєреї та Фарисеї до Пилата,
63. кажучи: Пане, згадали ми, що той обманщик казав, ще живий: Через три днї встану.
64. Звели ж оце стерегти гроба до третього дня, щоб прийшовши ученики Його в ночі, не вкрали Його, й не сказали народові: Устав із мертвих; і буде остання омана гірша первої.
65. Сказав же їм Пилат: Маєте сторожу: йдїть забезпечте, як знаєте.
66. Вони ж, пійшовши, забезпечили гріб, запечатавши камінь, із сторожею.

ГОЛОВА 28.

Після ж вечора субітнього, як почало свитати в одну із субіт, прийшла Мария Магдалина та друга Мария подивитись на гріб.
2. І ось трус великий став ся, ангел бо Господень, зійшовши з неба, прийшов, відкотив камінь від дверей, і сїв на нїм.
3. Був же вид його як блискавиця, й одежа його біла як сніг.
4. Од страху ж його затрусились ті, що стерегли його, й стали наче мертві.
5. Озвав ся ж ангел і рече до жінок: Не лякайтесь, знаю бо, що Ісуса розпятого шукаєте.
6. Нема Його тут; устав бо, як казав. Ідїть подивить ся на місце, де лежав Господь.

7. І хутко вертайтесь і скажіть ученикам Його, що встав із мертвих, і ось попередить вас у Галилею; там Його побачите: Ось я вам сказав.

8. І, вийшовши хутко від гробу із страхом і великою радостю, побігли сповістити учеників Його.

9. Як же йшли вони сповіщати учеників Його, аж ось Ісус зустрів їх, глаголючи: Радуйте ся: Вони ж, приступивши, обняли ноги Його, й поклонились Йому.

10. Тодї рече до них Ісус: Не лякайтесь; ійдїть сповістїть братів моїх, щоб ійшли в Галилею; і там мене побачять.

11. Як же йшли вони, аж ось деякі з сторожі, прийшовши в город, сповістили архиєреїв про все, що сталось.

12. І, зібравшись вони з старшими й зробивши раду, дали доволї срібняків воїнам,

13. говорячи: Кажіть, що ученики Його в ночі прийшовши вкрали Його, як ми спали.

14. І як дочуєть ся про се ігемон, ми вговоримо його, й вас безпечними зробимо.

15. Вони ж, узявши срібняки, зробили, як їх навчено; й рознеслось слово се у Жидів аж до сього дня.

16. Одинайцять же учеників пійшли в Галилею, на гору, куди повелїв їм Ісус.

17. І, побачивши Його, поклонились Йому; инші ж сумнились.

18. І, приступивши Ісус, промовив до них, глаголючи: Дана менї всяка власть на небі й на землї.

19. Ійдїть же навчайте всї народи, хрестячи їх в імя Отця, і Сина, й сьвятого Духа,

20. навчаючи їх додержувати всього, що я заповідав вам; і ось я з вами по всї днї, до кінця сьвіта. Амінь.

ЄВАНГЕЛИЯ ВІД СЬВ. МАРКА.

ГОЛОВА 1.

Почин євангелиї Ісуса Христа, Сина Божого,

2. як написано в пророків: Ось я посилаю ангела мого перед лицем Твоїм, що приготовить дорогу Твою перед Тобою.

3. Голос покликуючого в пустинї: Готовте дорогу Господню, простими робіть стежки Його.

4. Появивсь Йоан, хрестячи в пустинї, й проповідуючи хрещеннє покаяння на прощеннє гріхів.

5. І виходила до него вся сторона Юдейська й Єрусалимцї, й хрестились від него всї в ріцї Йорданї, сповідаючи гріхи свої.

6. Був же Йоан одягнений у верблюжий волос і в пояс шкуряний на поясницї своїй; а їв сарану та дикий мед;

7. і проповідував, глаголючи: Гряде потужнїщий над мене слїдом за мною; у Него недостоєн я, нахилившись, розвязати ремінь обувя Його.

8. Я хрестив вас водою, Він же хрестите ме вас Духом сьвятим.

9. І сталось тими днями: Прийшов Ісус із Назарету Галилейського, й охрестивсь у Йоана в Йорданї.

10. І, зараз вийшовши з води, побачив небеса, що відчинились, і Дух, як голуб, злинув на Него.

11. І зійшов голос із небес: Ти єси Син мій любий, що я вподобав.

12. І зараз Дух випровадив Його в пустиню.

13. І був там у пустинї днїв сорок, спокушуваний од сатани; й пробував з дикими зьвірми; й ангели служили Йому.

14. Як же видано Йоана, прийшов Ісус у Галилею, проповідуючи євангелию царства Божого,

15. і глаголючи: Що сповнив ся час, і наближило ся царство Боже. Покайтесь і віруйте в євангелию.

16. Ходячи ж понад морем Галилейським, побачив Симона та Андрея, брата його, як вони закидали невід у море; були бо рибалки.

17. І рече до них Ісус: Іийдіть слідом за мною, то зроблю, що станетесь ловцями людей.

18. І, зараз покинувши неводи свої, пійшли слідом за Ним.

19. І, відійшовши трохи дальше звідтіля, побачив Якова Зеведеєвого та Йоана, брата його, так само в човні, налагоджуючих неводи.

20. І зараз покликав їх; і, покинувши батька свого Зеведея в човні з наймитами, пійшли слідом за Ним.

21. І приходять у Капернаум; і зараз субітнього дня, увійшовши в школу, навчав.

22. І дивувались наукою Його, навчав бо їх яко маючий власть, а не як письменники.

23. І був у них у школї чоловік з духом нечистим; і закричав,

24. кажучи: Остав! що нам і Тобі, Ісусе Назарянине? чи прийшов єси погубити нас? Знаю Тебе, хто єси: Сьвятий Божий.

25. І погрозив йому Ісус, глаголючи: Мовчи й вийди з него.

26. І стрепенувши його дух нечистий, і закричавши голосом великим, вийшов з него.

27. І полякались усї так, що питали один в одного, говорячи: Що се таке? що се за наука така нова? що по власти й духам нечистим повелїває, і слухають Його?

28. І розійшлась чутка про Него зараз по всїй околиці Галилейській.

29. І зараз, із школи вийшовши, пійшли в господу Симона та Андрея, з Яковом та Йоаном.

30. Теща ж Симонова лежала в пропасниці, й зараз кажуть Йому про неї.

31. І приступивши Він, підвів її, взявши за руку її; й покинула її пропасниця зараз; і послугувала вона їм.

32. Як же настав вечір, після заходу сонця, поприносили до Него всїх недужих і біснуватих.

33. І ввесь город зібрав ся до дверей.

34. І сцїлив многих недужих на всякі болестї, і бісів многих вигнав; і не дозволяв говорити бісам, бо вони знали Його.

35. І вранцї, ще геть за ночи, вставши, вийшов, і пійшов у пусте місце, й там молив ся.

36. І пустились за Ним Симон і ті, що з ним.

37. І, знайшовши Його, кажуть Йому: Що всї шукають Тебе.

38. І рече до них: Ходїмо в близькі містечка, щоб і там проповідував: на те бо прийшов я.

39. І проповідував по школах їх скрізь по всїй Галилеї, і виганяв біси.

40. І приходить до Него прокажений, і благаючи Його, впавши на колїна перед Ним, каже до Него: Коли хочеш, зможеш мене очистити.

41. Ісус же, змилосердившись, простяг руку, доторкнувсь до него, й рече йому: Хочу; очистись.

42. І, як Він сказав, зараз зникла з него проказа, й очистив ся.

43. І, заказавши йому, зараз відослав його,

44. і рече до него: Гледи ж, нікому нїчого не кажи, а йди, покажись священникові, і принеси за очищеннє твоє, що повелїв Мойсей на сьвідкуваннє їм.

45. Він же, вийшовши, почав проповідувати багато, й ширити кругом чутку; так, що Він не міг уже явно ввійти в город, а пробував осторонь у пустих місцях; і приходили до Него звідусюди.

ГОЛОВА 2.

І знов увійшов у Капернаум через кілька днїв; і розголошено, що Він у господї.

2. І зараз назбиралось багато, так що не було місця анї перед дверима. І проповідував Він їм слово.

3. І приходять до Него, несучи розслабленого; несло його четверо.

4. І, не можучи приступити до Него за народом, розкрили стелю, де був; і, проламавши, спустили ліжко, на котрому лежав розслаблений.

5. Бачивши ж Ісус віру їх, рече до розслабленого: Сину, оставляють ся тобі гріхи твої.

6. Були ж деякі з письменників, що там сидїли, і казали в серцях своїх:

7. Що за хулу сей так говорить? хто

може оставляти гріхи, як тільки один Бог?

8. І зараз, постерігши Ісус духом своїм, що так мислять собі, рече до них: На що се кажете в серцях ваших?

9. Що легше? сказати розслабленому: Оставляють ся тобі гріхи твої, або сказати: Устань, і візьми постіль твою, та й ходи.

10. От же, щоб ви знали, що Син чоловічий має власть оставляти на землї гріхи (рече до розслабленого:)

11. Тобі глаголю: Устань, і візьми постіль твою, та й іди до дому твого.

12. І встав зараз, і взявши постіль, вийшов перед усіма; так що здивувались усї, і прославляли Бога, говорячи: Що нїколи такого не бачили.

13. І вийшов знов над море; а ввесь народ пійшов до Него, й навчав їх.

14. І, йдучи мимо, побачив Левію Алфеєвого, сидячого на митниці, і рече йому: Йди слїдом за мною. І, вставши, пійшов слїдом за Ним.

15. І сталось, як сидїв Він за столом у господї в него, посїдало з Ісусом і учениками Його й багато митників та грішників; було бо їх багато, і йшли слїдом за Ним.

16. І бачивши письменники та Фарисеї, що Він їсть із митниками та грішниками, казали до учеників Його: Як се, що Він з митниками та грішниками їсть і пє?

17. І почувши Ісус, рече до них: Не треба здоровим лїкаря, а недужим. Не прийшов я звати праведників, а грішників до покаяння.

18. А були ученики Йоанові та Фарисейські постниками; й приходять і кажуть Йому: Чого ученики Йоанові та Фарисейські постять, Твої ж ученики не постять?

19. І рече їм Ісус: Чи можуть синове весїльні постити, як жених з ними? Доки мають із собою жениха, не можуть постити.

20. Прийдуть же днї, коли візьметься від них жених, і тодї постити муть в ті днї.

21. І нїхто не пришиває латки з нової тканини до старої одежини, ато нова латка урве старого, й гірша буде дїрка.

22. І нїхто не наливає нового вина в старі бурдюки, ато нове вино порозриває бурдюки, й вино витече її бурдюки пропадуть; нове ж вино в нові бурдюки наливати.

23. І довелось переходити Йому в суботу через засїви; й почали ученики Його дорогу верстати, рвучи колоссє.

24. І казали до Него Фарисеї: Дивись, чого вони роблять у суботу, що не годить ся?

25. А Він рече до них: Чи нїколи не читали ви, що зробив Давид, як був у нуждї і голодував він і ті, що були з ним?

26. Як увійшов він у Божий дом за Авиятара архиєрея, та й їв хлїби показнї, що не годилось їсти, як тільки священикам, і дав і тим, що були з ним?

27. І рече до них: Субота ради чоловіка постала, не чоловік задля суботи.

28. Тим Син чоловічий — Господь і суботи.

ГОЛОВА 3.

І ввійшов ізнов у школу; й був там чоловік, що мав суху руку.

2. І назирали Його, чи сцїлить його в суботу, щоб обвинуватити Його.

3. І рече до сухорукого чоловіка: Стань посерединї.

4. І рече до них: Чи годить ся в суботу добро робити, чи зло робити? життє спасати, чи погубляти? Вони ж мовчали.

5. І, позирнувши на них кругом гнївно, жалкуючи над скаменїлостю сердець їх, рехе чоловікові: Простягни руку твою. І простяг, і сгала рука його здорова, як і друга.

6. І вийшовши Фарисеї, зараз з Іродиянами зробили раду на Него, як Його погубити.

7. Ісус же відійшов з учениками своїми до моря; а великий натовп із Галилеї йшов за Ним, і з Юдеї,

8. і з Єрусалиму, й з Ідумеї, і зза Йордану; й ті, що кругом Тира та Сидона, натовп великий, прочувши, скільки Він робив, поприходили до Него.

9. І сказав Він ученикам своїм на-

готовити Йому човна задля народу,
щоб не тиснулись до Него.
10. Многих бо сцілив, так що кида-
лись на Него, щоб приторкнутись до
Него, хто з них мав недуги.
11. А духи нечисті, як бачили Його,
то падали ниць перед Ним, і крича-
ли, говорячи: Ти єси Син Божий.
12. І остро грозив їм, щоб Його не
виявляли.
13. І вийшов Він на гору, й покли-
кав, кого схотів сам; і поприходили
до Него.
14. І настановив дванайцятьох, щоб
були з Ним, і щоб посилати їх про-
повідувати,
15. і щоб мали силу сціляти недуги,
й виганяти біси.
16. І дав Симонові імя Петр;
17. та Якова Зеведеєвого, та Йоана,
брата Якового, й дав їм імена Воанер-
гес, що єсть: Сини громові;
18. та Андрея, та Филипа, та Варто-
ломея, та Маттея, та Тому, та Якова
Алфеєвого, та Тадея, та Симона Ха-
нанця,
19. та Юду Іскариоцького, що зра-
див Його.
20. Входять вони в господу, і знов
сходить ся народ, так що не могли а-
ні хліба з'їсти.
21. І прочувши свояки Його, вий-
шли взяти Його; казали бо, що Він
не при собі.
22. А письменники, поприходивши
з Єрусалиму, казали, що Вельзевула
має, і що бісовським князем виганяє
біси.
23. І, покликавши їх, говорив до них
приповістями: Як може сатана сата-
ну виганяти?
24. І коли царство проти себе розді-
лить ся, не може стояти царство те.
25. І коли господа проти себе розді-
лить ся, не може стояти господа тая.
26. І коли сатана устав проти себе,
й розділив ся, не може стояти, а ко-
нець йому.
27. Не може ніхто надоби сильного,
ввійшовши в господу його, пожаку-
вати, як перше сильного не звяже;
аж тоді господу його пограбить.
28. Істино глаголю вам: Що всі грі-
хи відпустять ся синам чоловічим, і
хули, якими б вони ні хулили;
29. хто ж хулити ме на Духа сьвя-
того, не має прощення во віки, а ви-
нен вічного осуду:
30. бо казали: Духа нечистого має.
31. Приходять тоді брати й мати Йо-
го, й стоячи на дворі, послали до Не-
го, кличучи Його.
32. І сидів народ круг Него; кажуть
же Йому: Ось мати Твоя і брати Твої
на дворі шукають Тебе.
33. І, озвавшись до них, рече: Хто
се мати моя, або брати мої?
34. І, позирнувши кругом по тих,
що сиділи коло Него, рече: Оце мати
моя, і брати мої!
35. Хто бо чинити ме волю Божу,
той брат мені, й сестра моя, і мати.

ГОЛОВА 4.

І почав знов навчати над морем: і
назбиралось багато народу, так що
Він увійшов у човен, щоб сидіти на
морі; а ввесь народ був на землї при
морю.
2. І навчав їх багато приповістями,
й глаголав до них у науці своїй:
3. Слухайте: Ось вийшов сіяч сіяти:
4. і сталось, як сіяв, одно впало над
шляхом, і налетіло птаство небесне,
й пожерло його.
5. Инше ж упало на каменистому,
де не мало доволї землї, і зараз посхо-
дило, бо не мало глибокої землї.
6. Як же зійшло сонце, повяло, й, не-
маючи кореня, посохло.
7. А инше попадало між тернину, й
тернина, розвившись, поглушила йо-
го, і овощу не дало.
8. А инше впало на землю добру, й
дало плід, що сходив і ріс, і вродило
одно в трийцятеро, а одно в шістьдеся-
теро а одно в сотеро.
9. І рече до них: Хто має уші слуха-
ти, нехай слухає.
10. Як же був на самоті, питались
у Него ті, що з Ним, разом з дванай-
цятьма, про приповість.
11. І рече до них: Вам дано знати
тайну царства Божого; тим же, що
осторонь, у приповістях усе стаєть ся,
12. щоб дивлячись дивились, та й не
бачили, й слухаючи слухали, та й не
розуміли, щоб инколи не навернулись,
і нє простились їм гріхи.

13. І рече до них: Хиба не знаєте приповісті сієї? як же всї приповісті зрозумієте?

14. Сіяч слово сіє.

15. Що ж над шляхом, се ті, де сієть ся слово, й, як почують, зараз приходить сатана, й забирає слово, посїяне в серцях їх.

16. Подібно ж і ті, що на каменистому посїяні, котрі, як почують слово, зараз із радостю приймають його,

17. та не мають кореня в собі, а тільки до часу вони; опісля ж, як настане горе або гоненнє за слово, зараз блазнять ся.

18. А ті, що посїяні між терниною, се ті, що слухали слово,

19. та журба сьвіта сього, й омана багацтва, і инші жадоби входять, і глушять слово, й безовочним робить ся воно.

20. А на землю добру посїяні, се ті, що чують слово й приймають, і приносять овощ, одно в трийцятеро, друге в шістьдесятеро, а инше в сотеро.

21. І рече до них: Чи нате приносять сьвітло, щоб ставити його під посудину, або під ліжко, а не щоб на сьвічнику ставити?

22. Нема бо нїчого схованого, щоб не обявилось; і не втаєно, а щоб на яв вийшло.

23. Коли хто має уші слухати, нехай слухає.

24. І рече їм: Вважайте, що чуєте: Якою мірою міряєте, відміряєть ся вам, і прибавить ся вам, що слухаєте.

25. Хто бо має, дасть ся йому; а хто не має, і що має, візьметь ся від него.

26. І рече: Так єсть царство Боже, як коли чоловік, що вкине зерно у землю,

27. та й спить, і встає в ночі і в день, а зерно сходить і росте, як — він не знає.

28. Від себе бо земля родить: спершу траву, потім колос, а далїй повну пшеницю в колосї.

29. Як же доспів овощ, зараз посилає серпа, бо настали жнива.

30. І рече: Кому уподобимо царство Боже? або до якої приповісти приложимо його?

31. Воно мов зерно горчицї, що, як сієш його в землю, то воно дрібнїще від усїх зерен, які є на землї;

32. а як посієть ся, сходить, і робить ся більшим над усї зілля, і ширить велике віттє, так що під тїнню його кублитись може птаство небесне.

33. І многими такими приповістями глаголав їм слово, скільки могли слухати.

34. Без приповісті ж не говорив їм; на самоті ж ученикам своїм виясньовав усе.

35. І рече їм того дня, як настав вечір: Перевезімось на той бік.

36. І, відпустивши народ, узяли Його, як був в човнї. І инші ж човни були з Ним.

37. І схопилась велика вітряна буря, а филї заливали човен, так що вже тонув.

38. А був Він на кермі, сплючи на подусцї. І розбудили Його, й кажуть Йому: Учителю, чи Тобі байдуже, що погибаємо?

39. І вставши, погрозив вітрові, і рече до моря: Мовчи, перестань! І втих вітер, і настала тишина велика.

40. І рече їм: Чого ви такі полохливі? Як се? нема в вас віри?

41. І полякались страхом великим; і казали один до одного: Хто оце Сей, що й вітер і море слухає Його?

ГОЛОВА 5.

І перевезлись на той бік моря, у землю Гадаринську.

2. І скоро вийшов Він із човна, зараз зустрів Його чоловік із гробів у дусї нечистому,

3. що домував між гробами, і навіть залїзами нїхто не міг його звязяти:

4. часто бо заковувано його в кайдани й залїза, й розривав залїза на собі, й ламав кайдани, й нїхто його не здолїв угамувати.

5. І по всяк час у ночі і в день пробував він у горах та гробах, кричавши, та бивши себе камінням.

6. Побачивши ж Ісуса оддалеки, прибіг та й уклонив ся Йому,

7. і, закричавши голосом великим, каже: Що менї й Тобі, Ісусе, Сину Бога Вишнього? Заклинаю Тебе Богом, не муч мене.

8. (Рече бо йому: Вийди, душе нечистий, з чоловіка.)
9. І спитав його: Яке імя твоє? І відповів, кажучи: Імя моє Легион, бо нас багато.
10. І благав Його вельми, щоб не висилав їх геть із тієї сторони.
11. Пас ся ж там поблизу гір великий гурт свиней.
12. І благали Його всї біси, кажучи: Пішли нас у свинї, щоб ми ввійшли в них.
13. І зараз дозволив їм Ісус. І вийшовши нечисті духи, увійшли в свинї; і кинув ся гурт із кручі в море, (було ж їх тисяч зо дві,) та й потонули в морі.
14. А ті, що пасли свинї, побігли, та й розказали в городї і в селах. І повиходили дивитись, що се сталось.
15. І приходять до Ісуса, й бачять біснуватого; сидить одягнений і при розумі, того, що мав Легиона, та й полякались.
16. І розказували їм ті, що бачили, що сталось біснуватому, й про свинї.
17. І почали вони просити Його вийти з їх границь.
18. І як увійшов Він у човен, просив Його той, що був біснуватий, щоб бути з Ним.
19. Ісус же не дозволив йому, а рече до него: Йди до дому твого до твоїх, і розкажи їм, що тобі Господь зробив, і як помилував тебе.
20. І пійшов і почав проповідувати в Десятиградї, що зробив йому Ісус; і всї дивувались.
21. А як переплив Ісус човном ізнов на той бік, зібралось багато народу до Него; а був Він над морем.
22. І ось приходить один із школьних старшин, на ймя Яір, і, побачивши Його, упав у ноги Йому,
23. і вельми благав Його, говорячи: Дочка моя кінчить ся, прийди й положи на неї руки, нехай одужає і буде жива.
24. І пійшов із ним, і слїдом за Ним пійшло багато народу, й тиснулись до Него.
25. Жінка ж одна, що була в кровотічі років дванайцять,
26. і багато витерпіла від многих лїкарів, і витратила все, що мала, й ніякої пільги не дізнала, а ще більш їй погіршало,
27. почувши про Ісуса, приступила між народом іззаду, та й приторкнулась до одежі Його.
28. Казала бо: Що, коли до одежі Його приторкнусь, спасу ся.
29. І зараз висохло жерело крові її, і почула вона в тїлї, що сцїлилась од недуги.
30. І зараз Ісус, почувши в собі, що сила вийшла з Него, обернувшись між народом, рече: Хто приторкнувсь до одежі моєї?
31. І казали Йому ученики Його: Ти бачиш, як народ товпить ся до Тебе, та й питаєш: Хто приторкнув ся до мене?
32. І позирнув Він кругом, щоб побачити ту, що се зробила.
33. Жінка ж, злякавшись і затрусившись, знаючи, що сталось із нею, приступила, та й упала перед Ним, та й сказала Йому всю правду.
34. Він же рече їй: Дочко, віра твоя спасла тебе. Йди з упокоєм, і будь здорова від недуги твоєї.
35. Ще говорив Він, приходять від школьного старшини, кажучи: Що дочка твоя вмерла; на що ще трудиш учителя?
36. Ісус же, почувши сказане слово, рече зараз школьному старшинї: Не лякайсь, тільки віруй.
37. І не дозволив нікому йти з собою, тільки Петрові, та Якову, та Йоанові, брату Якова.
38. І приходить у господу до школьного старшини, й бачить трївогу, й плачущих, і голосячих вельми.
39. І, ввійшовши, рече їм: Чого трївожетесь та голосите? Дївча не вмерло, а спить.
40. І насьміхали ся з Него. Він же, виславши всїх, бере батька та матїр дївчинки, й тих, що з Ним, і ввіходить, де дївча лежало.
41. І, взявши дївча за руку, рече їй: Талита куми, що єсть перекладом: Дївчинко, тобі глаголю: встань.
42. І зараз устало дївча, й ходило, бо було дванайцяти років. І дивувались дивом великим.
43. І пильно наказав їм, щоб нїхто не довідав ся про се; й казав дати їй їсти.

ГОЛОВА 6.

I вийшовши звідтіля, прибув у свою країну; і йшли слідом за Ним ученики Його.

2. І, як настала субота, почав у школї навчати; й многі, слухаючи, дивувались, кажучи: Звідкіля се в Него? і що се за розум даний Йому, що дива такі руками Його роблять ся?

3. Хиба ж сей не тесля, син Марії, брат Яковів, і Йосиїв, і Юдин, і Симонів? і хиба не тут між нами сестри Його? І поблазнились Ним.

4. Рече ж їм Ісус: Не єсть пророк без чести, хиба що в країнї своїй, та в родинї, і в домівцї своїй.

5. І не міг там ніякого чуда зробити, тільки на деяких недужих положивши руки, сцілив їх.

6. І дивувавсь недовірством їх. І ходив кругом по селах, навчаючи.

7. І покликав дванайцятьох, та й почав їх посилати по двоє, і дав їм власть над духами нечистими;

8. і звелїв їм, щоб нїчого не брали на дорогу, тільки одну палицю: нї торбини, нї хлїба, нї у черес грошей,

9. щоб обувались у постоли й не вдягались у дві одежинї.

10. І рече їм: Де б ви нї зайшли в яку господу, там пробувайте, аж поки вийдете звідтіля.

11. А хто не прийме вас, анї слухати ме вас, то, виходячи звідтіля, обтрусїть і порох із під ніг ваших, на сьвідкуваннє їм. Істино глаголю вам: Одраднїще буде Содомові та Гоморі суднього дня, нїж городові тому.

12. І вийшовши вони, проповідували, щоб каялись.

13. І бісів багато виганяли, й намащували оливою багато недужих, і сцїляли.

14. І дочув ся цар Ірод (явне бо зробилось імя Його), і каже: Що Йоан Хреститель із мертвих устав, і того роблять ся чудеса від него.

15. Инші казали, що се Ілия; инші ж казали, що се пророк або один з пророків.

16. Почувши ж Ірод, сказав: Що се Йоан, котрого я стяв; він устав з мертвих.

17. Сей бо Ірод, пославши, взяв Йоана, та й звязав його в темницї за Іродияду, жінку Филипа, брата свого; бо оженивсь їз нею.

18. Сказав бо Йоан Іродові: Що не годить ся тобі мати жінку брата твого.

19. Іродияда ж лютувала на него, й хотїла його вбити, та не могла.

20. Ірод бо боявсь Йоана, знавши його, яко чоловіка праведного й сьвятого, то й беріг його й, слухаючи його, багато робив, і залюбки його слухав.

21. Як же настав день нагідний, коли Ірод на свої родини бенкет справив дукам своїм, та гетьманам, та значним Галилейським,

22. і як увійшла дочка тієї Іродияди, танцювала, й догодила Іродові, й тим, що сидїли з ним, озвав ся цар до дївицї: Проси в мене, чого бажаєш, а дам тобі.

23. І поклявсь їй: Що, чого б у мене нї попросила, дам тобі, хочби й половину царства мого.

24. Вона ж, вийшовши, каже матері своїй: Чого просити? Та ж каже: Голови Йоана Хрестителя.

25. І, ввійшовши зараз швидко до царя, просила, кажучи: Хоху, щоб менї дав зараз на блюдї голову Йоана Хрестителя.

26. І зажурившись вельми цар, та задля клятьби й задля тих, що з ним сидїли, не хотїв їй відмовити.

27. І зараз пославши цар ката, звелїв принести голову його; він же пійшовши, стяв його в темницї.

28. І приніс голову його на блюдї, і дав її дївицї, а дївиця дала її матері своїй.

29. І, довідавшись ученики його, пійшли і взяли тїло його, та й положили його в гробі.

30. І посходились апостоли до Ісуса, й сповістили Його про все, й що робили, й чого навчали.

31. І рече до них: Ійдїть ви самі окроме в пусте місце, та відпочиньте трохи; було бо багато, що приходили й відходили, й навіть нїколи було їм їсти.

32. І поплили в пусте місце човном, окроме.

33. І бачив їх народ, як відчалюва-

ли, й пізнали Його многі, і збігались туди пішки з усїх городів, та й випередили їх, і посходились до Него.

34. І вийшовши Ісус, побачив багато народу, й жалкував над ними, що були як вівцї, не маючі пастиря; і почав навчати їх багато.

35. І як уже багато часу минуло, приступивши до Него ученики Його, кажуть: Що се пусте місце, і вже час пізний, —

36. відпусти їх, щоб, пійшовши по околичнїх хуторах та селах, купили собі хлїба: не мають бо що їсти.

37. Він же, озвавшись, рече до них: Дайте ви їм їсти. І кажуть Йому: Хиба, пійшовши, купимо за двістї денариїв хлїба, й дамо їм їсти?

38. Він же рече до них: Скільки хлїбів маєте? йдїть та подивіть ся. І, взнавши, кажуть: Пять, та дві рибі.

39. І звелїв їм садовити всїх купа коло купи на зеленій траві,

40. і посїдали вони ряд коло ряду по сотням і по півсотням.

41. І, взявши пять хлїбів та дві рибі, й поглянувши на небо, благословив, і ламав хлїби, та й давав ученикам своїм, щоб клали перед ними; й дві рибі подїлив усїм.

42. І їли всї, й наситились.

43. І набрали окрушин дванайцять повних кошів, та й із риб.

44. А тих, що їли хлїби, було з пять тисяч чоловіка.

45. І зараз примусив учеників своїх увійти в човен, та плисти на той бік попереду 'д Витсаїдї, поки сам одпустить народ.

46. І, відпустивши їх, пійшов на гору молитись.

47. І як настав вечір, був човен серед моря, а він один на землї.

48. І бачив, як вони силкувались, веслуючи; був бо вітер противний їм; і коло четвертої сторожи ночі приходить до них, ідучи по морю, і хотїв минути їх.

49. Вони ж, бачивши Його, що ходить по морю, думали, що се мара, та й закричали;

50. всї бо Його бачили, й потрівожились. І зараз заговорив до них, і рече їм: Бодріть ся; се я; не лякайтесь.

51. І ввійшов до них у човен; і втих вітер, і вельми, над міру здуміли сь у собі, і дивувались.

52. Не зрозуміли бо про хлїби: було бо серце їх засліплене.

53. І, перепливши, прибули в землю Генисарецьку, й причалили.

54. І як вийшли вони з човна, зараз, пізнавши Його,

55. кинулись по всїй тїй околицї, та й почали приносити на ношах тих, що нездужали, як почули, що Він там єсть.

56. І куди нї приходив Він, у села, чи городи, чи хутори, на майданах клали недужих, і благали Його, щоб їм хоч до краю одежі Його приторкнутись, і хто тільки доторкнувсь Його, спасав ся.

ГОЛОВА 7.

І сходять ся до Него Фарисеї та деякі з письменників, прийшовши з Єрусалиму.

2. І, побачивши деяких з учеників Його, що нечистими руками, се єсть немитими, їдять хлїб, судили:

3. (бо Фарисеї і всї Жиди, поки по локіть не помиють рук, не їдять, додержуючи переказу старших;

4. і з торгу, поки не обмиють ся, не їдять; і иншого багацько, що прийняли додержувати: обмиваннє чаш, і глеків, і мідяного посуду, і столів).

5. Тодї питали Його Фарисеї та письменники: Чом ученики Твої не живуть по переказу старших, а їдять хлїб непомитими руками?

6. Він же, озвавшись, рече їм: Що добре пророкував Ісаїя про вас, лицемірів, як писано: Сей народ устами мене шанує, серце ж їх далеко від мене.

7. Марно ж покланяють ся менї, навчаючи наук, заповідей чоловічих.

8. Занехаявши бо заповідь Божу, держите ви переказ чоловічий, обмиваннє глеків та чаш, і иншого подібного такого багато робите.

9. І рече до них: Добре відкидаєте ви заповідь Божу, щоб переказ ваш хоронити.

10. Мойсей бо сказав: Поважай батька твого й матїр твою; і: Хто

налає батька або матїр, нехай смертю вмре.

11. Ви ж кажете: Коли скаже чоловік батькові або матері: Корван (що єсть: Дар), чим би ти з мене покористував ся;

12. і не даєте йому нїчого більше робити батькові своєму, або матері своїй,

13. обертаючи в нїщо слово Боже переказом вашим, що ви переказали; й подібного такого багато робите.

14. І, покликавши ввесь народ, рече до них: Слухайте мене всї, та й розумійте:

15. Нема нїчого осторонь чоловіка, що ввійшовши в него, могло б опоганити його; а що виходить від него, се те, що поганить чоловіка.

16. Коли хто має уші слухати, нехай слухає.

17. І як увійшов у господу від людей, питали в Него ученики Його про приповість.

18. І рече до них: Так і ви нерозумливі? Не зрозуміли, що все, що осторонь і входить у чоловіка, не може його опоганити;

19. бо не входить йому в серце, а в живіт, і виходить в одхідник, очищаючи всяку їжу?

20. Рече ж: Що виходить з чоловівіка, те поганить чоловіка.

21. З середини бо, з серця чоловіка, думки лихі виходять, перелюбки, блуд, душогубство,

22. злодїйства, зажерливість, ледарство, підступ, роспутність, лихе око, хула, гордощі, дурощі:

23. все се лихе з середини виходить, і поганить чоловіка.

24. І, піднявшись ізвідтіля, пійшов на узграниччя Тирські та Сидонські, і ввійшовши в господу, хотів, щоб нїхто не знав; та не міг утаїтись.

25. Почувши бо жінка, в котрої дочка її мала духа нечистого, приступила і впала в ноги Йому.

26. Була ж жінка Грекиня, родом Сирофиникиянка; й благала Його, щоб вигнав біса з дочки її.

27. Ісус же рече їй: Дай перше наїстись дїтям: не добре бо взяти хлїб у дїтей, і кинути собакам.

28. Вона ж озвалась, та й каже до Него: Так, Господи; тільки ж і собаки під столом їдять кришки від дїтей.

29. І рече їй: За се слово йди; вийшов біс із дочки твоєї.

30. І, пійшовши в домівку свою, знайшла, що біс вийшов, і дочка її лежить на постелї.

31. І, знов вийшовши з границь Тирських та Сидонських, прийшов до моря Галилейського, у границї Десятиградські.

32. І приводять до Него глухого й тяжкомовного; й просять Його, щоб положив на него руку.

33. І, взявши його від народу окроме, вложив пучки свої в уші йому, й сплюнувши, приторкнувсь до язика йому;

34. І, позирнувши на небо, зітхнув і рече до него: Єфата, се єсть: Одчинись.

35. І зараз одчинив ся йому слух, і розімкнулись окови язика його, й заговорив добре.

36. І наказав їм, щоб нїкому не говорили. Що ж більше Він наказував, то надто більше вони проповідували;

37. І превельми дивувались, кажучи: Гаразд усе вчинив: і глухим дає чути, й нїмим говорити.

ГОЛОВА 8.

Тими днями, як було пребагато народу й не мали що їсти, покликавши Ісус учеників своїх, рече їм:

2. Жаль менї народу, що вже три днї пробувають зо мною, і не мають що їсти;

3. А коли відпущу їх голодних до домівок їх, помлїють в дорозї; деякі бо з них здалека поприходили.

4. І відказали Йому ученики Його: Звідкіля ж сих зможе хто тут нагодувати хлїбом у пустинї?

5. І питав їх: Скільки маєте хлїбів? Вони ж кажуть: Сїм.

6. І звелїв Він народові сїдати на землї; і взявши сїм хлїбів, оддавши хвалу, ламав і давав ученикам своїм, щоб клали перед ними; і клали перед народом.

7. І мали рибок кілька; й поблагословивши, казав покласти й те.

8. Їли ж і наситились, і назбирали останків ламаного сім кошів.
9. Було ж тих, що їли, з чотири тисячі; і відпустив їх.
10. І, зараз увійшовши в човен з учениками своїми, прибув у сторони Далманутанські.
11. І вийшли Фарисеї, та й почали перепитуватись із Ним, допевняючись у Него ознаки з неба, спокушуючи Його.
12. І зітхнувши Він духом своїм, рече: Чого кодло се ознаки шукає? Істино глаголю вам: Не дасть ся кодлу сьому ознака.
13. І, оставивши їх, увійшов знов у човен, і поплив на той бік.
14. І забули взяти хлїба, й опріч одного хлїба не мали з собою в човні.
15. І наказував їм, глаголючи: Глядїть, остерегайтесь квасу Фарисейського й квасу Іродового.
16. І міркували вони між собою, кажучи: Се, що хлїба не маємо.
17. І зрозумівши Ісус, рече їм: Чого міркуєте, що хлїба не маєте? Невже ж ви ще не постерегаєте й не розумієте? Чи ще затверділе маєте серце ваше?
18. Очі мавши, не бачите? й, уші мавши, не чуєте, й вже не памятаєте?
19. Як пять хлїбів ламав я на пять тисяч, скільки кошиків повних ламаного назбирали ви? Кажуть Йому: Дванайцять.
20. Як же сім на чотирі тисячі, скільки кошів повних ламаного назбирали ви? Вони кажуть: Сім.
21. І рече їм: Як же ви не розумієте?
22. І приходить у Витсаїду; й приводять Йому слїпого, й просять Його, щоб до него приторкнув ся.
23. І взявши за руку слїпого, вивів його осторонь села; й, плюнувши на очі його, положив руки на него, й спитав його, чи що бачить.
24. І, позирнувши вгору, каже: Бачу людей, що мов дерева ходять.
25. Опісля знов положив руки на очі його, й заставив його позирнути вгору; і сцїлив ся він, і бачив ясно все.
26. І відослав його до домівки його, глаголючи: Анї в село не входь, анї розказуй нікому в селї.
27. І вийшов Ісус і ученики Його у села Кесариї Филипової, і дорогою питав учеників своїх, глаголючи їм: Хто я, — кажуть люде?
28. Вони ж одказали: Йоан Хреститель; а инші: Ілия; инші ж: Один з пророків.
29. А він рече їм: Ви ж, хто я, скажете? Озвав ся ж Петр і каже Йому: Ти єси Христос.
30. І наказав їм, щоб нікому не казали про Него.
31. І почав навчати їх, що мусить Син чоловічий багато терпіти, й відцурають ся Його старші, та архиєреї, та письменники, і вбють, і в третїй день воскресне Він.
32. І явно слово глаголав. І взявши Його Петр, почав докоряти Йому.
33. Він же, обернувшись і поглянувши на учеників своїх, докорив Петру, глаголючи: Іди геть, сатано: бо мислиш не про Боже, а про чоловіче.
34. І, прикликавши народ укупі з учениками своїми, рече їм: Хто хоче йти за мною, нехай одречеть ся себе, й візьме хрест свій, та й іде слїдом за мною.
35. Хто бо хоче душу свою спасти, погубить її; хто ж погубить душу свою задля мене та євангелиї, той спасе її.
36. Що бо за користь чоловікові, коли здобуде сьвіт увесь, а занапастить душу свою?
37. Або що дасть чоловік у замін душі своєї?
38. Хто бо соромити меть ся мене й моїх словес між кодлом сим перелюбним і грішним, і Син чоловічий соромити меть ся його, як прийде в славі Отця свого з ангелами сьвятими.

ГОЛОВА 9.

І рече їм: Істино глаголю вам: Що є деякі між стоячими тут, котрі не вкусять смерти, поки побачять царство Боже, що прийде в потузї.
2. А через шість день бере Ісус Петра, та Якова, та Йоана, й веде їх на гору високу окроме самих; і переобразивсь перед ними.

3. І стала одежа Його осяйна, вельми біла мов сніг, якої біляр на землї не може вбілити.

4. І явив ся їм Ілия з Мойсейом, і розмовляли з Ісусом.

5. І озвавшись Петр, каже до Ісуса: Учителю, добре нам тут бути; зробимо три намети, Тобі один, і Мойсейові один, і Ілиї один.

6. Не знав бо, що казати: були бо полякані.

7. І постала хмара отїняюча їх, і вийшов голос із хмари, глаголючи: Се Син мій любий; Його слухайте.

8. І зараз озирнувшись, уже нїкого не бачили, тільки Ісуса одного з собою.

9. Як же вони сходили з гори, наказав їм, щоб нїкому не казали, що бачили, аж поки Син чоловічий з мертвих воскресне.

10. І задержали вони се слово в себе, перепитуючись, що се єсть: із мертвих воскреснути.

11. І питали Його, говорячи: Що се кажуть письменники, що Ілия мусить прийти перше?

12. Він же, озвавшись, рече їм: Ілия, прийшовши перше, налагодить усе; і як писано про Сина чоловічого, щоб Він багато витерпів і був погорджений.

13. Тільки ж глаголю вам: Що Ілия прийшов, і зробили йому, що схотїли, як писано про него.

14. І, прийшовши до учеників, побачив багато народу кругом них, і письменників, що перепитують ся з ними.

15. І зараз увесь народ, побачивши Його, вельми сполохнув ся, і прибігаючи витали Його.

16. І питав Він письменників: Про що ви перепитуєте ся з ними?

17. І озвавшись один з народу, каже: Учителю, привів я сина мого до тебе, що має духа нїмого.

18. І як схопить його, то рве його, й пінить ся він, і скрегоче зубами своїми, та все сохне. І казав я ученикам твоїм, щоб його вигнали, та не здолїли.

19. Він же, озвавшись, рече йому: О кодло невірне! доки в вас буду? доки терпіти му вас? Приведїть його до мене.

20. І привели його до Него. І, побачивши Його, зараз дух затряс ним; і впавши той на землю, качав ся запінившись.

21. І спитав батька його: З якого се часу, що так сталось йому? Він же казав: З малку.

22. І почасту в огонь кидав його і в воду, щоб погубити його. Тільки ж, коли що зможеш, поможи нам, змилосердившись над нами.

23. Ісус же рече йому: Коли можеш у те вірувати, то все можливе віруючому.

24. І зараз, заголосивши, батько хлопчика, каже кріз сльози: Вірую, Господи; поможи моєму недовірству.

25. Бачивши ж Ісус, що збігаєть ся народ, погрозив духові нечистому, глаголючи йому: Душе нїмий і глухий, я тобі повелїваю, вийди з него й більш не входь в него.

26. І закричавши, й вельми потрясши ним, вийшов; і став наче мертвий; так що многі казали: Що вмер.

27. Ісус же, взявши його за руку, підвів його; й він устав.

28. І, як увіходив у господу, ученики Його питали Його окроме: Чому ми не змогли вигнати його.

29. І рече їм: Се кодло нїчим не може вийти, тільки молитвою та постом.

30. І, вийшовши звідтіля, переходили через Галилею; і не хотїв, щоб хто знав.

31. Навчав бо учеників своїх, і глаголав їм: Що Син чоловічий буде виданий у руки чоловічі, і вбють Його, і вбитий, Він третього дня воскресне.

32. Вони ж не розуміли слова, й боялись Його спитати.

33. І прийшов у Капернаум, і, бувши в господї, спитав їх: Про що ви дорогою між собою міркували?

34. Вони ж мовчали; перемовлялись бо між собою в дорозї, хто більший.

35. І сївши, призвав дванайцятьох, і рече їм: Коли хто хоче першим бути, нехай буде з усїх останнїм і всїм слугою.

36. І, взявши дитину, поставив її серед них, і обнявши її, рече їм:

37. Хто одно з таких дїтей прийме

в імя моє, мене приймає; а хто мене приймає, не мене приймає, а пославшого мене.

38. Озвавсь до Него Йоан, говорячи: Учителю, бачили ми одного, що імям Твоїм виганяв біси, а не ходить слідом за нами, й заборонили йому; бо не ходить слідом за нами.

39. Ісус же рече: Не бороніть йому, нема бо такого, що зробить чудо в імя моє, і зможе скоро злословити мене.

40. Хто бо не проти вас, той за вас.

41. Хто бо напоїть вас чашею води в імя моє, що ви Христові, істино глаголю вам: не втеряє нагороди своєї.

42. Та хто блазнить одного з малих віруючих у мене, лучче йому, коли б почеплено жорно млинове на шию йому, та й укинуто в море.

43. І коли блазнить тебе рука твоя, відотни її; лучче тобі калїкою в життє ввійти, ніж, дві руці мавши, пійти в пекло, в огонь невгасаючий,

44. де червяк їх не вмирає, й огонь не вгасає.

45. І коли нога твоя блазнить тебе, відотни її; лучче тобі ввійти в життє кривим, ніж дві нозї мавши, бути вкинутим у пекло, в огонь невгасаючий,

46. де червяк їх не вмирає й огонь не вгасає.

47. І коли око твоє блазнить тебе, вирви його; лучче тобі одноооким увійти в царство Боже, ніж, дві оцї мавши, бути вкинутим ув огняне пекло,

48. де червяк їх не вмирає, й огонь не вгасає.

49. Кожен бо огнем посолить ся, і кожна жертва сіллю посолить ся.

50. Добро сіль; коли ж сіль несолона стане, то чим солити її? Майте в собі сіль, і майте впокій між собою.

ГОЛОВА 10.

І, вставши звідтіля, приходить у границї Юдейські через той бік Йордану; і знов сходять ся люде до Него, й своїм звичаєм знов навчав їх.

2. І приступивши Фарисеї, питали Його: Чи годить ся чоловікові з жінкою розводитись? спокушуючи Його.

3. Він же, озвавшись, рече їм: Що заповідав вам Мойсей?

4. Вони ж сказали: Мойсей дозволив написати розвідний лист, та й відпустити.

5. І озвавшись Ісус, рече їм: Ради жорстокости серця вашого написав вам заповідь сю.

6. З почину ж творення — чоловіком і жінкою створив їх Бог.

7. Тим покине чоловік батька свого й матїр, і пригорнеть ся до жінки своєї,

8. і будуть у двох тїло одно; то вже їх більш не двоє, а одно тїло.

9. Оце ж, що Бог злучив, чоловік нехай не розлучує.

10. А в господї знов ученики Його про се питали Його.

11. І рече їм: Хто розведеть ся з жінкою своєю, і оженить ся з иншою, робить перелюб з нею.

12. І коли жінка розведеть ся з чоловіком своїм, та вийде за иншого, робить перелюб.

13. І приношено Йому дїтей, щоб приторкнувсь до них; ученики ж заказували тим, що приносили.

14. Побачивши ж Ісус, прогнївив ся, і рече їм: Дайте дїтям приходити до мене, й не бороніть їм; таких бо царство Боже.

15. Істино глаголю вам: Хто не прийме царства Божого, як мала дитина, не ввійде в него.

16. І, обнявши їх, положив руки на них, і благословив їх.

17. І, як виходив Він у дорогу, прибіг один, і впавши перед Ним на колїна, питав Його: Учителю благий, що робити менї, щоб життє вічнє наслїдувати?

18. Ісус же рече йому: Чого мене звеш благим? Ніхто не благий, тільки один, Бог.

19. Заповіді знаєш: Не роби перелюбу, Не вбивай, Не кради, Не сьвідкуй криво, Не обижай, Поважай батька твого й матїр.

20. Він же, озвавшись, каже Йому: Учителю, се все я хоронив з малку мого.

21. Ісус же, поглянувши на него, уподобав його, й рече йому: Одного тобі не достає: іди, що маєш, продай

і дай убогим, і мати меш скарб на небі; і прийди, та й іди слідом за мною, взявши хрест.

22. Він же, зажурившись од слова сього, пійшов сумуючи: мав бо достатки великі.

23. І позирнувши Ісус округи, рече ученикам своїм: Як тяжко багацтва маючим у царство Боже ввійти!

24. Ученики ж вжахнулись од словес Його. Ісус же, знов озвавшись, рече їм: Діти, як тяжко вповаючим на багацтва в царство Боже ввійти!

25. Легше верблюдові кріз ушко голки пройти, ніж багатому в царство Боже ввійти.

26. Вони ж, надто здивувались, говорячи між собою: То хто ж може спастись?

27. Споглянувши ж на них Ісус, рече: У людей неможливе, та не в Бога; все бо можливе в Бога.

28. І почав Петр говорити Йому: Ось ми покинули все, та й пійшли слідом за Тобою.

29. Озвав ся ж Ісус і рече: Істино глаголю вам: Нема чоловіка, що покинув домівку, або братів, або сестер, або батька, або матір, або жінку, або дітей, або поля ради мене і євангелиї,

30. та й не прийняв у сотеро тепер, часу сього, серед гонення, домівок, і братів, і сестер, і матїрок, і дітей, і земель, а в віку будучому життє вічнє.

31. Многі ж перві будуть останні, а останні перві.

32. Були ж вони в дорозї, ідучи в Єрусалим, і випередив їх Ісус; и вжахнули ся вони; і, йдучи за ним, лякались. І, взявши знов дванайцятьох, почав їм глаголати, що Йому станеть ся:

33. Що ось ідемо в Єрусалим, і Син чоловічий буде виданий архиєреям та письменникам, і осудять вони Його на смерть, і видадуть Його поганам;

34. і насьміхати муть ся з Него, й бити муть Його, й плювати муть на Него, і вбють Його; й третього дня воскресне.

35. І приступають до Него Яков та Йоан, сини Зеведеєві, кажучи: Учителю, хочемо, щоб, про що просити мем, зробив нам.

36. Він же рече їм: Що хочете, щоб зробив вам?

37. Вони ж кажуть Йому: Дай нам, щоб один по правиці в Тебе, а один по лївиці в Тебе сиділи ми в славі Твоїй.

38. Ісус же рече їм: Не знаєте, чого просите. Чи зможете пити чашу, яку я пю, і хрещеннєм, яким я хрещу ся, хрестити ся?

39. Вони ж кажуть Йому: Можемо. Ісус же рече їм: Ви-то чашу, яку я пю, пити мете, й хрещеннєм, яким я хрещусь, хрестити метесь;

40. тільки ж, щоб сидїти вам по правиці в мене й по лївиці в мене, се не єсть моє дати, а кому приготовлено.

41. І почувши десять, почали ремствувати на Якова та Йоана.

42. Ісус же, покликавши їх, рече їм: Ви знаєте, що котрі, здаєть ся, князюють над поганами, панують над ними, й великі їх управляють ними.

43. Не так же буде в вас; нї, хто хоче стати ся великим між вами, нехай буде слугою вам;

44. і хто хоче між вами стати ся першим, нехай буде усїм рабом.

45. Бо й Син чоловічий не прийшов, щоб служено Йому, а служити й дати душу свою викуп за многих.

46. І приходять у Єрихон; і як виходив Він із Єрихону, й ученики Його, й багато народу, син Тимеїв, Вартимей слїпий, сидів над шляхом, просячи.

47. І, почувши, що се Ісус Назарянин, почав кричати й казати: Сину Давидів Ісусе, помилуй мене.

48. І сварили на него многі, щоб мовчав; він же ще більше кричав: Сину Давидів, помилуй мене.

49. І, зупинившись Ісус, звелів його покликати. І покликали слїпого, говорячи йому: Бодрись, устань; кличе тебе.

50. Він же, скинувши одежу свою, встав і приступив до Ісуса.

51. І, озвавшись, рече йому Ісус: Що хочеш, щоб зробив тобі? Слїпий же каже Йому: Учителю, щоб прозрів.

52. Ісус же рече йому: Іди, віра твоя спасла тебе. І зараз прозрів він, й пійшов слїдом за Ісусом дорогою.

ГОЛОВА 11.

І як наближились до Єрусалиму, до
Витфагиї й Витаниї, до гори Оливної,
посилає двох учеників своїх,
2. і рече їм: Ийдїть у село, що перед
вами, і зараз, увійшовши в него, знайдете
осля привязане, на котре нїхто
з людей не сїдав; одвязавши його, приведїть.
3. І, коли хто вам скаже: Що се робите?
скажіть: Що Господеві його
треба; й зараз його відошле сюди.
4. Пійшли ж вони, й знайшли осля
привязане коло дверей знадвору, на
роздоріжжю, та й одвязали його.
5. І деякі, що там стояли, казали їм:
Що ви робите, одвязуючи осля?
6. Вони ж сказали їм, як звелїв Ісус;
і пустили їх.
7. І привели осля до Ісуса, й накинули
на него одежу свою, і посадили
на него.
8. Многі ж одежу свою розстилали
по дорозї, инші ж гїлле різали з дерев,
і встилали дорогу.
9. Инші, що попереду йшли, і що
слїдом за Ним ійшли, покликували,
кажучи: Осанна! Благословен грядущий
в імя Господнє;
10. благословенне грядуще в імя Господа
царство отця нашого Давида.
Осанна на вишинах!
11. І ввійшов Ісус в Єрусалим і в
церкву, й, оглянувши все, як пізня
вже була година, вийшов у Витанию
з дванайцятьма.
12. І назавтра, як вийшли вони з
Витаниї, зголоднїв,
13. і, загледївши смоківницю оддалеки,
що мала листє, прийшов, чи не
знайде чого на нїй. І, прийшовши до
неї, нїчого не знайшов, тільки листє;
не була бо ще пора на смокви.
14. І, озвавшись Ісус, рече до неї:
Щоб нїколи з тебе по вік нїхто овощу
не їв. І чули ученики Його.
15. І приходять у Єрусалим, і ввійшовши
Ісус у церкву, почав виганяти
продаючих і купуючих у церкві, і
столи міняльників, і ослони продаючих
голуби поперевертав,
16. і не давав, щоб хто носив посуд
через церкву.
17. І навчав, глаголючи їм: Хиба
не писано: Що дом мій дом молитви
звати меть ся у всїх народів? ви
ж зробили його вертепом розбійників.
18. І чули письменники та архиєреї,
й шукали, як би Його погубити: боялись
бо Його, бо ввесь народ дивував
ся наукою Його.
19. І, як вечір настав, вийшов Він
осторонь із города.
20. А вранцї, мимо йдучи, побачили
смоківницю всохлу від коріння.
21. І споглянувши Петр, рече Йому:
Учителю, дивись, смоківниця, що прокляв
єси, всохла.
22. І озвавшись Ісус, рече їм: Майте
віру Божу.
23. Істино глаголю вам: Що хто скаже
горі сїй: Двигнись і кинь ся в море,
та й не сумнити меть ся в серцї
своїм, а вірувати ме, що, що каже,
станеть ся, буде йому, що скаже.
24. Тим глаголю вам: Усе, чого молячись
просите, віруйте, що одержите,
й буде вам.
25. І як стоїте молячись, прощайте,
коли що маєте проти кого, щоб і Отець
ваш, що на небі, відпустив вам
провини ваші.
26. Коли ж ви не прощаєте, то й Отець
ваш, що на небі, не простить вам
провин ваших.
27. І приходять знов у Єрусалим; і,
як по церкві ходив Він, приступають
до Него архиєреї, та письменники, та
старші,
28. і кажуть Йому: Якою властю Ти
се робиш? і хто Тобі власть таку дав,
щоб се робити?
29. Ісус же, озвавшись, рече їм: Спитаю
вас і я про одну річ; відкажіть
менї, то й я скажу вам, якою властю
се роблю.
30. Хрещеннє Йоанове чи з неба було,
чи від людей? Відкажіть менї.
31. І міркували між собою, говорячи:
Коли скажемо: З неба, то скаже:
Чом же не поняли віри йому?
32. Коли ж скажемо: Від людей, то
боялись людей: всї бо мали Йоана,
що він справдї пророк був.
33. І, озвавшись, кажуть Ісусові:
Не знаємо. Ісус, озвавшись, рече їм:
То й я не кажу вам, якою властю се
роблю.

ГОЛОВА 12.

І почав їм приповістями промовляти: Виноградник насадив чоловік, і обгородив тином, і викопав винотоку, й збудував башту, й передав його виноградарям, тай відїхав.

2. І післав до виноградарів у пору слугу, щоб у виноградарів узяв овощу виноградного.

3. Вони ж, ухопивши його, били, та й відослали впорожні.

4. І знов післав до них иншого слугу, та й на того кидаючи каміннєм, пробили йому голову, й відослали зневаженого.

5. І знов иншого післав, та й того вбили, й багато инших, одних побили, а других повбивали.

6. Ще ж одного сина мавши, любого свого, післав і його до них на останок, говорячи: Що посоромлять ся сина мого.

7. Виноградарі ж тиї казали між собою: Що се наслїдник; ходїмо вбємо його, то й наше буде наслїдство.

8. І, взявши його, вбили, та й викинули геть із виноградника.

9. Що ж зробить пан виноградника? Прийде та й вигубить виноградарів, і дасть виноградник иншим.

10. Чи й писання сього не читали: Камінь, що відкинули будівничі, сей став ся головою угла?

11. Від Господа стало ся се, й дивне в очах наших.

12. І шукали Його взяти, та лякались народу; зрозуміли бо, що до них приповість сказав; і зоставивши Його, пійшли.

13. І посилають до Него деяких Фарисеїв та Іродиян, щоб Його піймати словом.

14. Вони ж, прийшовши, кажуть Йому: Учителю, знаємо, що праведний єси, й не дбаєш нї про кого, бо не дивиш ся на лице людей, а на путь Божий правдою наставляєш. Годить ся данину кесареві давати, чи нї? Давати нам, чи не давати?

15. Він же, знаючи їх лицемірство, рече їм: Що мене спокушуєте? Принесіть менї денария, щоб я бачив.

16. Вони ж принесли. І рече їм: Чиє обличчє се й надпис? Вони ж сказали Йому: Кесареве.

17. І озвавшись Ісус, рече їм: Оддайте кесареве кесареві, а Боже Богові. І дивувались Йому.

18. І приходять Садукеї до Него, що кажуть: нема воскресення, та й питали Його, говорячи:

19. Учителю, Мойсей написав нам, що, як у кого брат умре та зоставить жінку, а дїтей не зоставить, дак щоб узяв брат його жінку його, й воскресив насїннє братові своєму.

20. Сїм оце братів було; й перший узяв жінку, і вмираючи, не зоставив насїння;

21. і другий узяв її, та й він не зоставив насїння; і третїй також так.

22. І брали її семеро, та й не зоставили насїння; остання з усїх умерла й жінка.

23. Оце ж у воскресенню, як воскреснуть, которого з них буде жінка? семеро бо мали її за жінку.

24. І озвавшись Ісус, рече їм: Чи не того ви помиляєтесь, що не знаєте писання, нї сили Божої?

25. Коли бо з мертвих устануть, то нї женять ся, нї віддають ся, а будуть як ангели на небесах.

26. Про мертвих же, що встають, хиба не читали в книзї Мойсейовій, як коло купини промовив до него Бог, глаголючи: Я Бог Авраамів, і Бог Ісааків, і Бог Яковів?

27. Не єсть Бог мертвих, а Бог живих. Ви оце вельми помиляєтесь.

28. І приступивши один з письменників, почувши їх перепитуваннє, і вбачаючи, що добре їм відповів, спитав Його: Котора перша з усїх заповідь?

29. Ісус же відказав йому: Що перша з усїх заповідей: Слухай, Ізраїлю: Господь Бог ваш, Господь один єсть;

30. і: Люби Господа Бога твого всїм серцем твоїм, і всією душею твоєю, і всією думкою твоєю, і всією силою твоєю. Оце перша заповідь.

31. А друга подібна, така: Люби ближнього твого як себе самого. Більшої від сих иншої заповіди нема.

32. І каже Йому письменник: Добре, учителю; правду промовив єси, що

один єсть Бог, і нема иншого, тільки Він;

33. і що любити Його всїм серцем, і всією думкою, і всією душею, і всією силою, і любити ближнього, як себе самого, се більше нїж усї огняні жертви й посьвяти.

34. І вбачаючи Ісус, що він розумно відказав, рече йому: Не далеко єси від царства Божого. І нїхто нїколи не важив ся Його питати.

35. І озвавшись Ісус, глаголав, навчаючи в церкві: Як се кажуть письменники, що Христос син Давидів?

36. Сам бо Давид промовив Духом сьвятим: „Рече Господь Господеві моєму: Сиди по правицї в мене, доки положу вороги твої підніжком ніг твоїх.“

37. Сам оце ж Давид зве його Господем: звідкіля ж він син його? І багато народу слухало Його любо.

38. І глаголав їм у науцї своїй: Остерегайтесь письменників, що люблять в шатах ходити, та витання на торгах,

39. та перші сїдалища по школах, та перші місця на бенкетах;

40. що жеруть доми удовиць, і задля виду довго молять ся. Сї приймуть ще тяжчий осуд.

41. І сївши Ісус навпроти скарбони, дививсь, як народ кидає гроші в скарбону. І многі заможні кидали по багато.

42. І прийшовши одна вдовиця вбога, вкинула дві лепти, чи то шеляг.

43. І прикликавши учеників своїх, рече їм: Істино глаголю вам: Що вдовиця ся вбога більш усїх укинула, що кидали в скарбону.

44. Усї бо з достатку свого кидали, ся ж з недостатку свого: все, що мала, вкинула, увесь прожиток свій.

ГОЛОВА 13.

І, як виходив з церкви, каже Йому один з учеників Його: Учителю, дивись, яке каміннє і яка будівля.

2. А Ісус, озвавшись, рече йому: Чи бачиш сю велику будівлю? не зоставить ся тут камінь на каменї, щоб не зруйновано.

3. А як сидів на горі Оливній, навпроти церкви, питали Його на самотї Петр, та Яков, та Йоан, та Андрей:

4. Скажи нам, коли се буде, й яка ознака, коли має все те скінчитись?

5. Ісус же, озвавшись до них, почав глаголати: Остерегайтесь, щоб хто вас не звів.

6. Багато бо приходити муть в імя моє, говорячи, що се я, і многих зведуть.

7. Як же чути мете про войни та про слухи воєн, не трівожтесь: мусить бо стати ся; та ще не конець.

8. Устане бо нарід на нарід і царство на царство, й буде трус по місцях і буде голоднеча та буча: се почин горя.

9. Ви ж самі остерегайтесь: видавати муть бо вас у ради, й по школах будете бити, і перед воїводи та царі ставлені задля мене, на сьвідкуваннє їм.

10. І між усїма народами мусить перше проповідатись євангелия.

11. Як же вести муть вас, видаючи, не дбайте заздалегідь, що казати мете, анї надумуйтесь, а, що дасть ся вам тієї години, те й промовляйте: не ви бо промовляєте, а Дух сьвятий.

12. Видавати ме ж брат брата на смерть, і батько дитину; і вставати муть дїти на родителїв, та й убивати муть їх.

13. І ненавидїти муть вас усї задля імя мого; хто ж витерпить до останку, той спасеть ся.

14. Як же побачите гидоту спустїння, що сказав Даниїл пророк, стоячу, де не слїд (хто читає, нехай розуміє), тодї хто в Юдеї, нехай втїкає на гори;

15. хто ж на криші, нехай не злазить у хату, анї ввіходить узяти що з хати своєї;

16. і хто в полї, нехай не вертаєть ся назад узяти одежу свою.

17. Горе ж важким і годуючим під той час!

18. Молїть ся ж, щоб не довелось утїкати вам зимою.

19. Будуть бо днї тиї горе, якого не було від почину творення, як творив Бог, до сього часу, й не буде.

20. І коли б Господь не вкоротив

днів, то не спасло ся б жадне тїло; та задля вибраних, що вибрав їх, укоротить днї.

21. І, тодї коли хто вам скаже: Дивись, ось Христос, або: Дивись, он; не йміть віри.

22. Постануть бо лжехристи і лжепророки, й давати муть ознаки та дива, щоб звести, коли можна, й вибраних.

23. Ви ж гледїть: ось я наперед сказав вам усе.

24. Тільки ж у ті днї, після горя того, сонце померкне, й місяць не давати ме сьвітла свого,

25. і зорі з неба падати муть, і сили, що на небесах, захитають ся.

26. І тодї побачять Сина чоловічого, грядущого на хмарах, з силою великою і славою.

27. І тодї пішле ангели свої, і позбирає вибраних своїх од чотирох вітрів, од кінця землї до кінця неба.

28. Від смоківницї ж возьміть собі приклад: Коли все віттє її мягке стане та пустить листє, знайте, що близько лїто.

29. Так і ви: як побачите, що се стало ся, знайте, що близько, під дверима.

30. Істино глаголю вам: Що не перейде рід сей, доки все це станеть ся.

31. Небо й земля перейдуть, слова ж мої не перейдуть.

32. Про день же той і годину нїхто не знає, нї ангели, що на небі, нї Син, тільки Отець.

33. Гледїть, пильнуйте й молїть ся; не знаєте бо, коли пора.

34. Як чоловік, що відїжджає, зоставивши господу свою і давши слугам своїм власть, і кожному дїло його, а воротареві звелїв, щоб пильнував.

35. Оце ж пильнуйте: (не знаєте бо, коли пан господи прийде, увечері, чи опівночі, чи в півнї, чи вранцї;)

36. щоб, прийшовши несподївано, не знайшов вас сплячих.

37. Що ж я вам глаголю, усїм глаголю: Пильнуйте.

ГОЛОВА 14.

Була ж пасха й опрісноки по двох днях; і шукали архиєреї, та письменники, як би Його, підступом узявши, вбити.

2. Та казали: Тільки не в сьвято, щоб бучі не було в народї.

3. А як був Він у Витанії, в господї Симона прокаженного, та сидїв за столом, прийшла жінка, маючи любастровий збаночок мира нардового, правдивого, предорогого, й розбивши посудинку, злила Йому на голову.

4. Були ж деякі, що сердились у собі, кажучи: На що ся втрата мира?

5. Можна бо було се продати більш нїж за триста денариїв, та дати вбогим. І дорекали їй.

6. Ісус же рече: Оставте її. На що завдаєте їй жалю? добре дїло вчинила на менї.

7. Всякого бо часу вбогих маєте з собою, і коли схочете, можете їм добро робити; мене ж не всякого часу маєте.

8. Що змогла ся, зробила: попередила намастити тїло моє на погребеннє.

9. Істино глаголю вам: Де б нї проповідувалась євангелия ся по всьому сьвіту, казати меть ся й те, що зробила оця, на спомин її.

10. А Юда Іскариоцький, один з дванайцятьох, пійшов до архиєреїв, щоб їм зрадити Його.

11. Вони ж почувши, зрадїли, й обіцяли йому срібняків дати. І шукав, як би у добру годину Його зрадити.

12. І первого дня опрісночного, як пасхове ягня кололи, кажуть Йому ученики Його: Де хочеш, щоб пійшовши, наготовили Тобі їсти пасху?

13. І посилає двох з учеників своїх, і рече їм: Ідїть у город, і зустріне вас чоловік, несучи глек води; йдїть за ним,

14. і куди ввійде він, скажіть господареві: Що учитель каже: Де сьвітлиця, щоб пасху з учениками моїми менї їсти?

15. І він вам покаже гірницю просторy, прибрану й готову; там приготовте нам.

16. І вийшли ученики Його, й прийшли в город, й знайшли, як Він сказав їм, і приготовили пасху.

17. І, як настав вечір, приходить з дванайцятьма.

18. І, як сиділи вони за столом та
їли, рече Ісус: Істино глаголю вам:
Що один з вас зрадить мене, котрий
їсть зо мною.
19. Вони ж почали смутити ся і ка-
зати до Него один по одному: Аже ж
не я? і другий: Аже ж не я?
20. Він же, озвавшись, рече їм: О-
дин з дванайцяти, що вмочає зо мною
руку в миску.
21. Син чоловічий іде, як писано
про Него; горе ж чоловікові тому,
що Сина чоловічого зрадить! Добре
було б йому, коли б не родив ся чо-
ловік той.
22. Як же їли вони, взявши Ісус
хліб і поблагословивши, ламав і да-
вав їм, і рече: Прийміть їжте: се єсть
тїло моє.
23. І, взявши чашу, й оддавши хва-
лу, подав їм, і пили з неї всї.
24. І рече їм: Се єсть кров моя но-
вого завіту, що за многих проливаєть
ся.
25. Істино глаголю вам: Що більше
не пити му від плоду виноградного,
аж до дня того, коли його пити му
новим у царстві Божому.
26. І засьпівавши вони, вийшли на
гору Оливну.
27. І рече їм Ісус: Що всї поблазни-
тесь мною ночи сієї, бо писано: По-
ражу пастиря і розсиплють ся вівцї.
28. Тільки ж по воскресенню моїм
попереджу вас у Галилею.
29. Петр же рече Йому: Хоч і всї
поблазнять ся, тільки не я.
30. І рече йому Ісус: Істино глаго-
лю тобі: Що сьогоднї, ночи сієї, перш
ніж двічи півень запіє, тричі відре-
чеш ся мене.
31. Він же ще більш говорив: Хоч-
би менї і вмерти з Тобою, не відре-
чусь Тебе. Так само ж і всї казали.
32. І приходять на врочище Гетси-
ман; і рече ученикам своїм: Сидїть
тут, поки молити мусь.
33. І бере Петра, та Якова, та Йоа-
на з собою, і почав скорбіти та вда-
ватись у тугу;
34. і рече їм: Тяжко сумна душа
моя аж до смерти. Підождїть тут і
пильнуйте.
35. І, пройшовши трохи далїй, при-
пав до землї, і молив ся, щоб, коли
можна, мимо йшла від Него ся го-
дина.
36. І рече: Авва, Отче, все можливе
Тобі: мимо неси від мене чашу сю;
тільки ж не що я хочу, а що Ти.
37. І приходить і знаходить їх спля-
чих, і рече до Петра: Симоне, ти спиш?
не міг ти однієї години попильнува-
ти?
38. Пильнуйте та молїть ся, щоб не
ввійшли у спокусу. Дух-то охочий,
тїло ж немошне.
39. І знов пійшовши, молив ся, те ж
саме слово промовляючи.
40. І вернувшись знайшов їх знов
сплячих: були бо їх очі важкі; і не
знали вони, що Йому відказати.
41. І приходить утретє, і рече їм:
Спіть уже й спочивайте. Годї, при-
стигла година; ось виданий буде Син
чоловічий у руки грішникам.
42. Вставайте, ходїмо: ось зрадник
мій наближуєть ся.
43. І зараз, як ще Він промовляв,
приходить Юда, один з дванайцяти,
й з ним багато народу з мечами й ки-
ями, від архиєреїв, та письменників,
та старших.
44. Дав же зрадник Його знак їм,
говорячи: кого поцїлую, той і єсть
Він; беріть Його, та й ведїть осто-
рожно.
45. І прийшовши, зараз приступив
до Него, й каже: Учителю, учителю,
та й поцїлував Його.
46. Вони ж наложили на Него руки
свої, і взяли Його.
47. Один же хтось із тих, що стоя-
ли, вихопивши меча, вдарив слугу
архиєрейського, й відтяв йому ухо.
48. І озвавшись Ісус, рече їм: Чи се
як на розбійника вийшли ви з меча-
ми та киями брати мене?
49. Що-дня був я з вами в церкві
навчаючи, й не брали ви мене: та
щоб справдились писання.
50. І, покинувши Його, всї повтї-
кали.
51. А один якийся молодець ійшов
за ним, одягнений полотном по на-
гому, й хапають його молодцї (вої-
ни);
52. він же, зоставивши полотно, на-
гий утїк од них.
53. І повели Ісуса до архиєрея: і

сходять ся до него всї архиєреї, і старші й письменники.
54. А Петр оддалеки йшов за ними, аж у середину в двір архиєрейський; і сидїв із слугами, та й грівсь коло багаття.
55. Архиєреї ж і вся рада шукали на Ісуса сьвідчення, щоб убити Його, та й не знайшли.
56. Многі бо криво сьвідкували проти Него, й не сходились сьвідчення їх.
57. І деякі, вставши, криво сьвідкували на Него, кажучи:
58. Що ми чули, як він казав: Що я зруйную церкву сю рукотворну, й за три днї иншу нерукотворну збудую.
59. Та й так не сходились сьвідчення їх.
60. І ставши архиєрей посерединї, спитав Ісуса, кажучи: Нїчого не відказуєш? Що сї на Тебе сьвідкують?
61. Він же мовчав, і нїчого не відказав. Знов спитав Його архиєрей, і каже Йому: Чи Ти єси Христос, Син Благословенного?
62. Ісус же рече: Се я; і бачити мете Сина чоловічого, сидячого по правицї сили і йдучого на хмарах небесних.
63. Архиєрей же, роздерши одежу свою, каже: На що нам іще сьвідків?
64. Ви чули хулу: як вам здаєть ся? Вони ж усї осудили Його, що винен смерти.
65. І почали деякі плювати на Него, й закривати лице Йому, й бити по щоках Його, й казали Йому: Пророчи; і слуги знущались над Ним.
66. І як був Петр у дворі внизу, приходить одна з дївчат архиєрейських,
67. і, бачивши Петра, що грієть ся, і позирнувши на него, каже: І ти був з Ісусом Назаряниним?
68. Він же одрік ся, кажучи: Не знаю, анї розумію, що ти кажеш. І вийшов геть до придвору; а півень запіяв.
69. І дївчина, побачивши його знов, почала казати тим, що стояли: Що сей з них.
70. Він же знов одрік ся. І трохи згодом тї, що стояли, сказали знов Петрові: Справдї з них єси, бо ти й Галилеєць, і говірка твоя подобна.
71. Він же почав проклинатись та клястись: Що не знаю чоловіка сього, про котрого кажете.
72. І вдруге півень запіяв. І згадав Петр слово, що промовив йому Ісус: Що перш нїж півень запіє двічи, одречеш ся мене тричі. І став плакати.

ГОЛОВА 15.

І зараз уранцї, порадившись архиєреї з старшими та письменниками, і вся рада, звязавши Ісуса, повели та й видали Пилатові.
2. І спитав Його Пилат: Чи ти єси цар Жидівський? Він же озвавшись, рече йому: Ти кажеш.
3. І винуватили Його архиєреї багато.
4. Пилат же знов спитав Його, кажучи: Не відказуєш нїчого? Он, скільки на Тебе сьвідкують;
5. Ісус же більш нїчого не відказав, так що дивував ся Пилат.
6. На сьвято ж відпускав він їм одного вязника, про которого просили.
7. Був же названий Варава з своїми затязцями увязнений, котрі під бунт убийство зробили.
8. І гукаючи народ, почав просити, щоб, як що-разу, зробив їм.
9. Пилат же відказав їм, говорячи: Чи хочете, щоб випустив вам царя Жидівського?
10. Знав бо, що через завист видали Його архиєреї.
11. Архиєреї ж наустили народ, щоб лучче Вараву відпустив їм.
12. Пилат же, озвавшись ізнов, сказав їм: Що ж оце хочете, щоб зробив із тим, кого звете царем Жидівським?
13. Вони ж знов закричали: Розпни Його.
14. Пилат же каже їм: Яке ж бо зло зробив? Вони ж ще гірш кричали: Розпни Його.
15. Пилат же, хотївши народові догодити, відпустив їм Вараву, й передав Ісуса, побивши, щоб розпято Його.

16. Воіни ж повели Його в середину двору, чи то в Претор, і скликали всю роту.

17. І одягли Його в багряницю, і положили на Него, сплївши з тернини, вінець,

18. та й почали витати Його: Радуй ся, царю Жидівський!

19. І били Його по голові тростиною, і плювали на Него, й, кидаючись на коліна, кланялись Йому.

20. І, як насьміялись із Него, роздягнули Його з багряниці, і одягнули Його в одежу Його, та й виводять Його, щоб розпяти Його.

21. І заставили мимойдучого якогось Симона Киринея, ідучого з поля, батька Александра та Руфа, щоб ніс хрест Його.

22. І приводять Його на Голготу місце, що прозване Черепове місце.

23. І дали Йому пити вина з смирною; Він же не прийняв.

24. І розпинателї Його поділили одежу Його, кинувши жереб на неї, що кому впаде.

25. Була ж година третя, і розпяли Його.

26. І була надпись вини Його написана: Цар Жидівський.

27. І розпяли з Ним двох розбійників, одного по правиці, а одного по лївиці в Него.

28. І справдилось писаннє, що глаголе: І з беззаконними полїчено Його.

29. І мимоходячі хулили Його, киваючи головами своїми та говорячи: Овва! Ти, що руйнуєш церкву і в три днї будуєш,

30. спаси себе й зійди з хреста.

31. Так само й архиєреї, насьміхаючись один до одного з письменниками, казали: Інших спасав, себе не може спасти.

32. Христос, цар Жидівський, нехай зійде тепер з хреста, щоб побачили ми, й увіруємо. І розпяті з Ним зневажали Його.

33. Як же настала година шеста, темрява стала по всїй землї аж до години девятої.

34. А години девятої покликнув Ісус голосом великим: Елоі, Елоі, лама саватани? що єсть перекладом: Боже мій, Боже мій, на що мене покинув єси?

35. І деякі з тих, що тут стояли, почувши казали: Ось Ілию кличе.

36. Побігши ж один і сповнивши губку оцтом, і настромивши на тростину, поїв Його, кажучи: Стривайте, побачимо, чи прийде Ілия зняти Його.

37. Ісус же, пустивши голос великий, зітхнув.

38. І завіса церковня роздерлась надвоє з верху аж до низу.

39. Бачивши ж сотник, що там стояв проти Него, що, так закричавши, зітхнув, каже: Справдї чоловік сей Син був Божий.

40. Були ж і жінки, оддалеки дивлячись, між котрими була й Мария Магдалина, й Мария, Якова меншого та Йосиї мати, й Саломия,

41. що, й як був у Галилеї, ходили слїдом за Ним, і послугували Йому, і инших багато, що поприходили з Ним у Єрусалим.

42. А як уже настав вечір, бо була пятниця, чи то перед суботою,

43. прийшов Йосиф з Ариматеї, поважний радник, що також сподївавсь царства Божого, й зосьмілившись, увійшов до Пилата й просив тїла Ісусового.

44. Пилат же дивувавсь, що вже вмер би; й покликавши сотника, спитав його, чи давно вмер.

45. А довідавшись од сотника, дав тїло Йосифові.

46 І, купивши плащеницю і знявши Його, обгорнув Його плащеницею, та й положив Його у гробі, що був висїчений із скелї, та й прикотив каменя до дверей гробу.

47. Мария ж Магдалина й Мария Йосиїна дивились, де Його положено.

ГОЛОВА 16.

І, як минула субота, Мария Магдалина, та Мария Яковова, та Саломия купили пахощів, щоб, прийшовши, намастити Його.

2. І вельми рано первого дня тижня приходять до гробу, як сходило сонце.

3. І казали між собою: Хто відкотить нам каменя від дверей гробу?
4. І поглянувши, побачили, що відкочено каменя; був бо великий дуже.
5. І, ввійшовши в гріб, побачили молодця, сидячого з правого боку, одягненого в шату білу, та й вжахнулись.
6. Він же рече їм: Не жахайтесь. Ісуса шукаєте Назарянина, розпятого. Устав; нема Його тут. Ось місце, де положено Його.
7. Тільки ж ійдіть скажіть ученикам Його та Петрові, що попередить вас у Галилею. Там Його побачите, як сказав вам.
8. І вийшовши вони хутко, побігли від гробу; бо обняв їх трепет і страх, та й нікому нічого не сказали: боялись бо.
9. Воскреснувши ж уранці первого дня тижня, явивсь найперше Мариї Магдалині, що з неї вигняв сїм бісів.
10. Вона пійшовши, сповістила тих, що були з Ним, як сумували та плакали.
11. А ті, почувши, що живий, і вона Його бачила, не поняли віри.
12. Після ж того двоїм із них в дорозї явив ся в иншому виді, як ійшли на село.
13. І вони, пійшовши, сповістили других, та й тим не поняли віри.
14. Опісля явивсь одинайцятьом їм сидячим за столом, і дорікав їм недовірством їх і жорстокостю серця, що тим, котрі бачили Його воскресшого, не поняли віри.
15. І рече їм: Ійдіть по всьому сьвіту й проповідуйте євангелию усякому твориву.
16. Хто вірувати ме та охрестить ся, спасеть ся; а хто не вірувати ме, осудить ся.
17. Ознаки ж віруючим такі будуть: імям моїм бісів виганяти муть; мовами заговорять новими;
18. гадюк брати муть, і, коли смертнього чого випють, не шкодити ме їм; на недужих руки класти муть, і одужувати муть.
19. Господь же, після того, як промовив до них, вознїс ся на небо, й сїв по правиці в Бога.
20. Вони ж вийшовши, проповідували всюди, а Господь допомагав, і слово стверджував услїд ознаками. Амінь.

ЄВАНГЕЛИЯ ВІД СЬВ. ЛУКИ.

ГОЛОВА 1.

Яко ж бо многі заходились споряджувати повість про добре знані нам речі,
2. як передали нам ті, що з почину були самовидцями й слугами слова;
3. то здалось і менї гаразд, довідавшись од почину про все пильно, поряду тобі написати, високоповажний Теофиле,
4. щоб знав певноту того, чого тебе навчено.
5. Був за Ірода, царя Юдейського, один сьвященик, на ймя Захарія, з черги Авиїної, а жінка його з дочок Ааронових, а ймя її Єлисавета.
6. Були ж праведні обоє перед Богом, ходячи у всїх заповідях та наказах Господнїх безпорочні.
7. І не було в них дитини: бо Єлисавета була неплідна, й обоє постарілись у днях своїх.
8. Стало ся ж, як служив він порядком черги своєї перед Богом,
9. то, звичаєм сьвященства, довелось йому кадити, увійшовши в церкву Господню.
10. А все множество народу молилось ізнадвору під час кадження.
11. Явив ся ж йому ангел Господень, стоячи правобіч жертівнї кадильної.
12. І вжахнув ся Захарія побачивши, і страх обняв його.
13. Рече ж до него ангел: Не лякай ся, Захаріє: бо вислухана молитва твоя, і жінка твоя Єлисавета вродить сина тобі, й даси ймя йому Йоан.
14. І буде радість тобі й веселість; і многі різдвом його радувати муть ся.

15. Буде бо великий перед Господем, і вина нї міцного напитку не пити ме; й Духом сьвятим сповнить ся ще з утроби матери своєї.

16. І многих синів Ізраїлевих наверне до Господа Бога їх.

17. І йти ме він перед Ним духом і силою Ілиї, щоб навернути серця батьків до дїтей, і неслухняних до мудрости праведних, приготовити Господеві людей готових.

18. І рече Захарія до ангела: По чім же знати му се? я бо старий, і жінка моя ізстарілась у днях своїх.

19. І озвавшись ангел, рече йому: Я Гавриїл, що стою перед Господем; і послано мене промовити до тебе та сповістити тебе про се.

20. І ось замовкнеш і не зможеш говорити, аж по день, коли станеть ся се, за те що не поняв віри словам моїм, котрі справдять ся пори своєї.

21. І ждав народ Захарії, і дивував ся, що барить ся він у церкві.

22. Вийшовши ж він, не зміг промовити до них; і постерегли вони, що видїннє бачив у церкві; бо він кивав до них, і зоставсь нїмий.

23. І сталось, як сповнились днї служення його, пійшов до господи своєї.

24. Після ж тих днів зачала Єлисавета, жінка його, й таїлась пять місяцїв, говорячи:

25. Що так менї дав Господь у ті днї, як зглянув ся, зняти з мене докір між людьми.

26. Місяця ж шестого післав Бог ангела Гавриїла в город Галилейський, званий Назарет,

27. до діви, зарученої чоловікові, на ймя Йосифові, з дому Давидового; а ймя діви Мария.

28. І прийшовши ангел до неї, рече: Радуй ся, благодатная, Господь з тобою; благословенна єси між женами.

29. Вона ж, побачивши його, вжахнулась словами його, та й подумала, що б се було за витаннє таке.

30. І рече ангел їй: Не лякай ся, Марие: знайшла бо єси ласку в Бога.

31. І ось зачнеш ти в утробі твоїй, і вродиш Сина, й наречеш імя Йому Ісус.

32. Сей буде великий, і Сином Вишнього звати меть ся, і дасть Йому Господь Бог престол Давида, отця Його:

33. і царювати ме Він над домом Яковових по віки, й царству Його не буде кінця.

34. Рече ж Мария до ангела: Як буде се, коли чоловіка не знаю?

35. І озвавшись ангел, рече їй: Дух сьвятий найде на тебе, й сила Вишнього отїнить тебе; тим і, що вродить ся сьвяте, звати меть ся Сином Божим.

36. І ось Єлисавета, родичка твоя, вона також зачала сина в старості своїй, і се шестий місяць їй, званій неплідною.

37. Бо не буде неможливе у Бога всяке слово.

38. Рече ж Мария: Се рабиня Господня: нехай станеть ся менї по слову твоєму. І пійшов від неї ангел.

39. Уставши ж Мария тими днями, пійшла швидко в підгірре, у город Юдин;

40. і ввійшла в господу Захаріїну, і виталась із Єлисаветою.

41. І сталось, як почула Єлисавета витаннє Мариїне, кинулась дитина в утробі її; і сповнилась Єлисавета Духом сьвятим,

42. і промовила голосом великим, і рече: Благословенна єси між женами, й благословенний плід утроби твоєї.

43. І звідкіля менї се, що прийшла мати Господа мого до мене?

44. Ось бо, як дійшов голос витання твого до ушей моїх, кинулась з радости дитина в утробі моїй.

45. І благословенна, що увірувала, бо сповнить ся, що сказано їй від Господа.

46. І рече Мария: Величає душа моя Господа,

47. і зрадував ся дух мій у Бозї Спасї моїм,

48. що споглянув на смиреннє слуги своєї: ось бо від нинї блаженною звати муть мене всї роди:

49. бо зробив менї велике Сильний; і сьвяте імя Його.

50. І милость Його від роду до роду на боячих ся Його.

51. Зробив силу рукою своєю; розсипав гордих у думках сердець їх;
52. поскидав потужних з престолів, і підняв угору смиренних;
53. голодних сповнив добром, а багатих одіслав упорожні;
54. прийняв Ізраїля, слугу свого, на спомин милости,
55. (як промовив до батьків наших) Авраамові й насіннюю його по віки.
56. Пробувала ж Мария з нею місяців зо три, та й вернулась до домівки своєї.
57. Єлисаветї ж сповнив ся час родити, й вродила вона сина.
58. І чули сусіде її і родина її, що Господь показав велику милость свою до неї, і радувались із нею.
59. І сталось, восьмого дня прийшли обрізати хлопятко, і хотїли назвати його ймям батька його, Захарією.
60. І озвавшись мати його, каже: Нї, а нехай назветь ся Йоаном.
61. І казали до неї: Що нїкого нема в родинї твоїй, щоб звав ся імям сим.
62. Кивали ж батькові його, як схотїв би назвати його.
63. І, попросивши таблиці, написав слова: Йоан буде ймя йому. І дивувались усї.
64. Відкрили ся ж уста його зараз, і язик його, й заговорив, прославляючи Бога.
65. І був на всїх страх, що жили кругом них; і по всьому підгіррю Юдейському пронеслись усї слова ті.
66. І положили всї, хто чув, у серцї своїм, кажучи: Що ж то за дитина се буде! І рука Господня була з ним.
67. І Захарія, батько його, сповнив ся Духом сьвятим, і пророк, глаголючи:
68. Благословен Господь Бог Ізраїлїв, що одвідав і зробив ізбавленнє народові своєму,
69. і підняв ріг спасення нам у дому Давида, слуги свого,
70. (як промовляв устами сьвятих од віку пророків своїх,)
71. спасеннє од ворогів наших і з руки всїх ненавидників наших,
72. щоб зробити милость отцям нашим, і спогадати завіт свій сьвятий,
73. клятьбу, що кляв ся перед Авраамом, отцем нашим,
74. та що дасть нам без страху, з рук ворогів наших визволившись,
75. служити Йому в сьвятостї та праведностї перед Ним, по всї днї життя нашого.
76. А ти, дитино, пророком Вишнього звати меш ся: ходити меш бо перед лицем Господнїм, готовити дороги Його;
77. щоб давати знаннє спасення народові Його в оставленню гріхів їх,
78. по благій милостї Бога нашого, в котрій одвідав нас Схід з висоти,
79. щоб засияв сидячим у темряві і тїнї смертнїй, щоб направити ноги наші на дорогу впокою.
80. Хлопятко ж росло та міцнїло духом, і пробувало в пустинї аж до дня явлення свого перед Ізраїлем.

ГОЛОВА 2.

Стало ся ж тими днями, вийшло повелїннє від кесаря Августа переписати всю вселенну.
2. Ся перепись була перва за правлення Киринея в Сириї.
3. Ійшли всї вписуватись, кожен у свій город.
4. Пійшов же й Йосиф із Галилеї, з города Назарета, в Юдею, в город Давидів, що зветь ся Витлеєм: (був бо він з дому й роду Давидового)
5. вписатись із Мариєю, зарученою йому жінкою, що була тяжка.
6. Стало ж ся, як були вони там, сповнились днї родити їй.
7. І вродила Сина свого перворідня, і сповила Його, й положила Його в ясла, бо не було їм місця в гостинницї.
8. І були пастухи в сторонї тій, що ночлїгували та стерегли сторожею в ночі отари своєї.
9. І ось ангел Господень став коло них, і слава Господня осияла їх; і полякались страхом великим.
10. І рече їм ангел: Не бійтесь, ось бо благовіщу вам радість велику, що буде всїм людям.
11. Бо народивсь вам сьогоднї Спас, що єсть Христос Господь, у городї Давидовому.

12. І се вам ознака: Знайдете дитинку сповиту, лежачу в яслах.
13. І зараз явилось із ангелом множество воїнства небесного, хвалячи Бога й глаголючи:
14. Слава на вишинах Богу, а на землї впокій, між людьми благоволеннє.
15. І сталось, як пійшли від них на небо ангели, пастухи казали один до одного: Ходїмо ж аж у Витлеєм, та побачимо слово се, що сталось, що Господь обявив нам.
16. І пійшли з поспіхом, та й знайшли Марию і Йосифа, й дитинку лежачу в яслах.
17. І побачивши, обявили слово, сказане їм про хлопятко се.
18. І всї, слухаючи, дивувались тим, що розказували пастухи перед ними.
19. Мария ж ховала всї слова сї, роздумуючи в серцї своїм.
20. І вернулись пастухи, прославляючи та хвалячи Бога за все, що чули й бачили, як казано до них.
21. І як сповнилось вісїм днїв, щоб обрізати хлопятко, наречено Йому імя Ісус, наречене від ангела, перш нїж зачавсь Він в утробі.
22. І, як сповнились днї очищення її по закону Мойсейовому, понесли Його в Єрусалим, поставити перед Господом,
23. як написано в законї Господньому: Що всяке мужеське, відчинивши утробу, сьвяте Господеві звати меть ся;
24. і принесли жертву, по сказаному в законї Господньому: Пару горлиць або двоє голубенят.
25. І ось був чоловік у Єрусалимі на ймя Симеон; і чоловік сей праведний та побожний сподївавсь потїхи Ізраїлеві; й Дух сьвятий був на йому.
26. І було йому сповіщено від Духа сьвятого, що не бачити ме він смерти, перш нїж побачить Христа Господнього.
27. І прийшов він Духом у церкву; й, як принесли батько-мати хлопятко Ісуса, щоб зробити їм, що треба, по звичаю законному для Него,
28. узяв він Його на руки свої, і благословив Бога, і сказав:
29. Нинї відпускаєш раба твого, Владико, по глаголу твоєму, з упокоєм:
30. бо виділи очі мої спасеннє твоє,
31. що приготовив єси перед лицем усїх людей,
32. сьвітло на одкриттє поганам, і славу народа Твого Ізраїля.
33. І дивувавсь Йосиф і мати Його тим, що сказано про Него.
34. І благословив їх Симеон, і рече до Мариї, матери Його: Ось Сей лежить на паданнє і вставаннє многих в Ізраїлї і на ознаку, проти котрої говорити муть,
35. (і тобі самій перейде душу меч,) щоб відкрились многих сердець думки.
36. І була Анна пророчиця, дочка Фануїлова, з роду Асирового; ся зістарілась у днях многих, живши з чоловіком сїм років од дївування свого;
37. і ся вдова до восьмидесяти й чотирох років, що не відходила від церкви, постом та молитвою служила ніч і день.
38. І вона тієї ж години прийшовши, оддала хвалу Господеві, й говорила про Него всїм, що сподївали ся збавлення в Єрусалимі.
39. І, як скінчили все по закону Господньому, вернулись у Галилею, у город свій Назарет.
40. Хлопятко ж росло й міцнїло духом, сповняючись премудростю; і благодать Божа була на Ньому.
41. І ходили батько-мати Його щороку в Єрусалим у сьвято пасхи.
42. І як було Йому дванайцять років, пійшли вони в Єрусалим сьвятковим звичаєм,
43. і, сповнивши днї, як верталась, зостав ся хлопчик Ісус у Єрусалимі; й не знав Йосиф і мати Його,
44. а думаючи, що Він між товариством, увійшли на день ходи; й шукали Його між родиною та знакомими.
45. І, не знайшовши Його, вернулись у Єрусалим, шукаючи Його.
46. І сталось, через три днї знайшли Його в церкві, сидячого серед учителїв, і слухаючого їх, і питаючого.
47. Дивували ся ж усї, хто слухав Його, розумом і відповідями Його.
48. І, побачивши Його, здивувались

вони, й сказала мати Його до Него: Дитино, що се зробив єси з нами? ось батько Твій і я, болїючи, шукали Тебе.

49. І рече Він до них: Чого ж шукали мене? хиба ж не знали, що в тому, що єсть Отця мого, треба бути менї?

50. Та й вони не зрозуміли слова, що промовив їм.

51. І пійшов з ними, й прийшов у Назарет, і був слухняний їм; і мати Його ховала всї слова тиї в серцї своїм.

52. І виростав Ісус премудростю й станом, у ласцї в Бога і в людей.

ГОЛОВА 3.

У пятнайцятий же рік правлення Тиверия кесаря, як був ігемоном Понтийський Пилат в Юдеї, а четверовластником у Галилеї Ірод, Филип же, брат його, четверовластником в Ітуреї і Трахонській землї, а Лисаний четверовластником в Авилинї,

2. за архиєреїв Анни та Каяфи, стало ся слово Боже до Йоана, Захарїїного сина, у пустинї.

3. І ходив він по всїй околицї Йорданській, проповідуючи хрещеннє покаяння на прощеннє гріхів,

4. як писано в книзї словес Ісаїї пророка, глаголючого: Голос покликуючого в пустинї: Приготовте дорогу Господню, правими робіть стежки Його.

5. Всяка долина нехай заповнить ся, і всяка гора і горб принизить ся, і крива нехай буде права, й грудністі нехай будуть дорогами рівними;

6. і побачить усяке тїло спасеннє Боже.

7. Говорив тодї до людей, що вийшли охреститись від него: Кодло гадюче, хто остеріг вас, щоб утїкали від настигаючого гніва?

8. Принесїть же овощ достойний покаяння, і не починайте казати самі собі: В нас отець Авраам; глаголю бо вам: Що зможе Бог з каміння сього підняти дїтей Авраамові.

9. Вже ж і сокира коло кореня дерева лежить; тим кожне дерево, що не дає доброго овощу, зрубують та й в огонь кидають.

10. І питав його народ, кажучи: Що ж оце робити мем?

11. Озвав ся ж і каже їм: Хто має дві одежинї, нехай надїлить немаючого; й хто має харч, нехай так само робить.

12. Прийшли ж і митники хреститись, і промовили до него: Учителю, що нам робити?

13. Він же каже до них: Нїчого більш над те, що звелено вам, не вимагайте.

14. Питали ж його й воїни, кажучи: А нам що робити? І рече до них: Нїкому не робіть насилля, анї обвинувачуйте криво, і вдовольняйтесь платою вашою.

15. Як же були в непевності люде, і всї говорили в серцї своїм про Йоана, чи не Христос він,

16. озвавсь Йоан до всїх, глаголючи: Я водою хрещу вас; ійде ж потужнїщий від мене, котрому недостоєн я розвязати ременя обувя Його: Той хрестити ме вас Духом сьвятим і огнем;

17. котрого лопата в руцї Його, й перечистить тік свій, і збере пшеницю в клуню свою, а полову спалить огнем невгасаючим.

18. І багато иншого, навчаючи, благовіствував людям.

19. Ірод же четверовластник, докорений від него за Іродияду, жінку Филипа, брата свого, і за все, що коїв лихого Ірод,

20. додав ще й се до всього, й запер Йоана в темницї.

21. Стало ж ся, як хрестились усї люде й Ісус хрестив ся та молив ся, відчинилось небо,

22. і злинув Дух сьвятий, у тїлесному видї, як голуб, на Него, й голос із неба роздав ся, глаголючи: Ти єси Син мій любий, тебе вподобав я.

23. А тому Ісусові починав ся мало не трийцятий рік, і був Він, як думали, син Йосифів, Ілиїв,

24. Маттатів, Левиїн, Мелхиїн, Янаїв, Йосифів,

25. Мататіїв, Амосів, Наумів, Єслимів, Нагтеїв,

26. Маатів, Мататиїв, Семеїв, Йосифів, Юдин,

27. Йоананів, Рисаїв, Зоровавелів, Салатіїлів, Нириїв,

28. Мелхиїв, Адиїв, Косамів, Єлмодамів, Ирів,
29. Йосиїв, Єлиєзерів, Йоримів, Маттатів, Левиїн,
30. Симеонів, Юдин, Йосифів, Йонанів, Єлиякимів,
31. Мелеаїв, Маінанів, Мататаїв, Натанів, Давидів,
32. Єсеїв, Овидів, Воозів, Салмонів, Насонів,
33. Аминадавів, Арамів, Єсромів, Фаресів, Юдин,
34. Яковів, Ісааків, Авраамів, Тарин, Нахорів,
35. Сарухів, Рахавів, Фалеків, Єверів, Салин,
36. Каінанів, Арфаксадів, Симів, Ноїв, Ламехів,
37. Матусалів, Єнохів, Яредів, Малелейлів, Кайнанів,
38. Єносів,Ситів, Адамів, Божий.

ГОЛОВА 4.

Ісус же, Духа сьвятого повний, вернувсь од Йордану, і був ведений Духом у пустиню,
2. і сорок днів спокушуваний від диявола. І не їв нічого днів тих, а як скінчились вони, опісля зголоднів.
3. І каже Йому диявол: Коли ти Син Божий, скажи каменеві сьому, щоб став ся хлїбом.
4. І озвавсь Ісус до него, глаголючи: Писано, що не хлїбом самим жити ме чоловік, а кожним словом Божим.
5. І вивівши Його диявол на гору високу, показав Йому всї царства вселенної в одну хвилину.
6. І каже Йому диявол: Тобі дам власть оцю всю і славу їх, бо менї передано, й кому я схочу, дам її.
7. Ти ж коли поклониш ся передо мною, буде твоє все.
8. І, озвавшись до него, рече Ісус: Геть від мене, сатано, писано бо: Кланяти меш ся Господеві Богу твоєму, й Йому одному служити меш.
9. І повів він Його в Єрусалим, і поставив Його на крилї церковньому, й каже Йому: Коли ти Син Божий, кинь ся звідсіля вниз:
10. писано бо: Що ангелам своїм накаже про Тебе, оберегати Тебе,
11. і що на руках підіймуть Тебе, щоб инколи не вдаривсь об камінь ногою Твоєю.
12. І озвавшись рече йому Ісус: Що сказано: Не будеш спокушувати Господа Бога твого.
13. І скінчивши всї спокуси, диявол одійшов од Него до часу.
14. І вернувсь Ісус у силї Духа в Галилею; і поголос розійшов ся по всїй околицї про Него,
15. І навчав Він по школах їх, славлений од усїх.
16. І прийшов у Назарет, де був зрощений, і прийшов звичаєм своїм, суботнього дня в школу, і став читати.
17. І подано Йому книгу Ісаїї пророка. І, розгорнувши книгу, знайшов місце, де було написано:
18. Дух Господень на менї, котрого ради намастив мене; благовістити вбогим післав мене, сцїляти розбитих серцем, проповідувати полоняна визвіл і слїпим прозріннє, випускати замучених на волю,
19. проповідувати рік Господень приятний.
20. І, згорнувши книгу, віддав слузї, та й сїв. І очі всїх у школї були звернені на Него.
21. Почав же глаголати до них: Що сьогоднї справдилось писаннє се в ушах ваших.
22. І всї сьвідкували Йому, й дивувались благодатнїми словами, виходячими з уст Його. І казали: Хиба сей не син Йосифів?
23. І рече до них: Певно скажете менї приповість оцю: Лїкарю, вилїчи себе самого; про що ми чули, що стало с у Капернаумі, зроби й тут у своїй країнї.
24. Рече ж: Істино глаголю вам: Що нї один пророк не єсть приятен в отчинї своїй.
25. По правдї ж глаголю вам: Багато вдовиць було за днів Илиї в Ізраїлї, як зачинилось небо на три роки й шість місяців, і голоднеча велика стала по всїй землї;
26. та й до жодної з них не послано Илиї, тільки в Сарепту Сидоньску до жінки вдовицї.
27. І багато прокажених було за Єлисея пророка в Ізраїлї, та й жоден

з них не очистивсь, тільки Неєман Сириянин.

28. І сповнились усї лютостю в школї, почувши се,

29. і вставши вигнали Його геть із города, і випровадили Його аж на верх гори, на котрій город їх збудовано, щоб скинути Його.

30. Він же, пройшовши серед них, пійшов,

31. і прийшов у Капернаум, город Галилейський, і навчав їх по суботам.

32. І дивувались вони наукою Його, бо з властю було слово Його.

33. І був у школї чоловік, маючи духа нечистого, й кричав голосом великим,

34. кажучи: Остав; що нам і Тобі, Ісусе Назарянине? чи прийшов єси вигубити нас? Я знаю Тебе, хто єси: Сьвятий Божий.

35. І погрозив йому Ісус, глаголючи: Мовчи й вийди з него. І кинувши ним диявол на середину, вийшов з него, нїчого не зашкодивши йому.

36. І обняв страх усїх, і говорили один до одного, кажучи: Що се за слово, що властю і силою повелїває нечистим духам, і виходять?

37. І розійшов ся поголос про Него скрізь по всїй околицї.

38. Уставши ж Він із школи, ввійшов у господу Симонову. Тещу ж Симонову схопила пропасниця велика, й благали Його за неї.

39. І, ставши над нею, погрозив пропасницї, і покинула її; зараз же уставши, послугувала їм.

40. Як же заходило сонце, всї, в кого були недужі на всякі недуги, приводили їх до Него; Він же, на кожного з них руки складаючи, сцїляв їх.

41. Виходили ж і біси з многих, і кричали, кажучи: Що Ти єси Христос, Син Божий. І грозячи, не давав їм говорити, бо вони знали, що Він Христос.

42. Як же настав день, вийшовши пійшов у пусте місце; й люде шукали Його, й прийшли до Него, й вдержували Його, щоб не йшов від них.

43. Він же рече до них: Що й иншим городям благовістити менї треба царство Боже; бо на се я посланий.

44. І проповідував по школах Галилейських.

ГОЛОВА 5.

І сталось, як народ товпивсь до Него слухати слово Боже, Він стояв коло озера Генисарецького.

2. І побачив два човни, що стояли край озера, рибалки ж, одійшовши від них, полоскали неводи.

3. Ввійшовши ж ув один з човнів, що був Симонів, просив його від землї відчалити трохи. І сївши, навчав народ із човна.

4. Як же перестав глаголати, рече до Симона: Поступи на глибінь, та закиньте неводи ваші на ловитву.

5. І озвавшись Симон, каже Йому: Наставниче, всю ніч трудившись, нїчого не піймали ми; тільки ж, по слову Твоєму, закину невода.

6. І, се зробивши, вловили пребагато риби; роздер ся ж невід їх,

7. і махнули вони на товаришів своїх, що були в другому човнї, щоб прийшли помогти їм. І прийшли вони, й сповнили обидва човни, так що потопали вони.

8. Бачивши ж Симон Петр, припав до колїн Ісусових, кажучи: Йди від мене: бо я чоловік грішний, Господи.

9. Страх бо обняв його і всїх із ним од улову риби, що вловили.

10. Так само й Якова і Йоана, синів Зеведеєвих, що були спільниками Симоновими. І рече до Симона Ісус: Не лякай ся, від нинї людей ловити мем.

11. І пригнавши вони човни свої до берега, та покинувши все, пійшли слїдом за Ним.

12. І сталось, як був Він ув однім городї, аж ось чоловік увесь у проказї. І, побачивши Ісуса, упавши на лице, благав Його, кажучи: Господи, коли хочеш, можеш мене очистити.

13. І простягши Він руку, приторкнувсь до него, глаголючи: Хочу, очистись. І зараз проказа покинула його.

14. І наказав Він йому нїкому не говорити, а, пійшовши, покажи себе священикові та принеси за очищеннє

твоє, як звелїв Мойсей, на сьвідкуваннє їм.

15. Та слово про Него розійшлось тим більш, і насходилось народу пребагато слухати й сцїлятись у Него від недуг своїх.

16. Він же виходив у пустиню та молив ся.

17. І сталось одного дня, що Він учив, і сидїли Фарисеї та учителї закону, що поприходили з усїх сїл Галилейських та Юдейських і з Єрусалиму, й сила Господня була на сцїленнє їх.

18. І ось мужі принесли на постелї чоловіка, що був росслаблений, і шукали, як би внести його та положити перед Ним.

19. І, не знайшовши, як би внести його кріз натовп, вилїзли на хату, й кріз черепяну стелю спустили його з постїллю в середину перед Ісуса.

20. І, бачивши віру їх, рече йому: Чоловіче, оставляють ся тобі гріхи твої.

21. І почали міркувати письменники та Фарисеї, кажучи: Хто сей, що говорить хулу? Хто може оставляти гріхи, як тільки один Бог?

22. Постерігши ж Ісус думки їх і озвавшись, рече до них: Що ви говорите в серцях ваших?

23. Що легше? сказати: Оставляють ся тобі гріхи твої; або сказати: Встань та й ходи?

24. От же, щоб знали ви, що власть має Син чоловічий на землї оставляти гріхи, (рече розслабленому:) Тобі глаголю: Устань, і, взявши постїль твою, йди до дому твого.

25. І зараз уставши перед ними й узявши на чому лежав, пійшов до дому свого, прославляючи Бога.

26. І острах обняв усїх, і прославляли Бога, й сповнили ся страхом, кажучи: Що бачили предивне сьогоднї.

27. А після сього вийшов, і побачив митника на ймя Левію, сидячого на митницї, і рече йому: Йди слїдом за мною.

28. І, зоставивши все, уставши пійшов слїдом за Ним.

29. І справив гостину велику Левій Йому у господї своїй, і було там багато митників і инших, що сидїли з ними.

30. І нарікали письменники їх та Фарисеї на учеників Його, кажучи: На що з митниками та грішниками їсте й пєте?

31. І озвавшись Ісус, рече до них: Не треба здоровому лїкаря, а недужому.

32. Не прийшов я кликати праведників, а грішників до покаяння.

33. Вони ж казали до Него: Чого ж ученики Йоанові постять часто й молять ся, так само й Фарисейські, Твої ж їдять і пють?

34. Він же рече до них: Чи зможете синів весїльних, поки жених з ними, заставити постити?

35. Прийдуть же днї, що возьмуть жениха від них, тодї постити муть у ті днї.

36. Сказав же й приповість до них: Що нїхто латки з одежини нової не пришиває до одежини старої; коли ж нї, то й нову розідре, й старій не личить латка з нового.

37. І нїхто не наливає вина нового в бурдюки старі; коли ж нї, порве нове вино бурдюки, й вино витече, й будюки пропадуть.

38. А вино нове в бурдюки нові наливають, то й буде все цїле.

39. Нїхто, пивши старе, не бажає зараз нового; каже бо: Старе лучче.

ГОЛОВА 6.

І сталось другої суботи після першої, ійшов Він через засїви, й рвали ученики Його колоссє, та й їли, потерши в руках.

2. Деякі ж з Фарисеїв казали їм: На що робите, чого не годить ся робити в суботу?

3. І, озвавшись до них, рече Ісус: Хиба й того не читали, що зробив Давид, як зголоднів він і ті, що були з ним:

4. як, увійшовши він у дом Божий, хлїби показні взяв і їв, і дав також тим, що були з ним, котрих не годилось їсти, хиба одним священикам?

5. І рече їм: Син чоловічий — Він Господь і суботи.

6. І сталось також другої суботи:

ввійшов Він у школу та й навчав; а
був там чоловік, що рука в него права була суха.
7. Назирали ж Його письменники
та Фарисеї, чи в суботу сціляти ме,
щоб знайти вину на Него.
8. Він же знав думки їх, і рече чоловіку сухорукому: Устань і стань на
середину. Він же, вставши, стояв.
9. Рече ж Ісус до них: Спитаю вас:
Що годить ся по суботам: добре робити, чи лихе робити? душу спасати,
чи погубляти?
10. І, споглянувши кругом по всїх
їх, рече чоловікові: Простягни руку
твою. Він же зробив так, і стала рука його здорова, як і друга.
11. Вони ж сповнились лютостю і говорили один до одного, що б зробити
Ісусові.
12. Стало ж ся тими днями, вийшов
Він на гору молитись, і був усю ніч
на молитві Богу.
13. А, як настав день, покликав учеників своїх; і, вибравши з них дванайцятьох, котрих і апостолами назвав:
14. Симона, що назвав Петром, та
Андрея брата його, Якова та Йоана,
Филипа та Вартоломея,
15. Маттея та Тому, Якова Алфеєвого та Симона, на прізвище Зилота,
16. Юду Якового та Юду Іскариоцького, що й став ся зрадником;
17. і зійшовши з ними, став на місцї
рівному, й товариство учеників Його, і множество велике людей з усієї
Юдеї і Єрусалиму, й з побережжя
Тирського та Сидонського, що поприходили слухати Його і сціляти ся від недуг своїх,
18. і мучені від духів нечистих; і
сціляли ся.
19. І ввесь народ шукав приторкнутись до Него: бо сила від Него виходила, й сціляла всїх.
20. І знявши Він очі свої на ученики свої, рече: Блаженні вбогі, бо ваше царство Боже.
21. Блаженні голодні тепер, бо насититесь. Блаженні плачущі тепер,
бо сьміяти метесь.
22. Блаженні, коли ненавидїти муть
вас люде, й коли проженуть вас, і осоромлять, і викинуть імя ваше, як
зло, задля Сина чоловічого.
23. Радуйтесь того дня і веселїтесь,
ось бо нагорода ваша велика на небі; так бо чинили пророкам батьки їх.
24. Горе ж вам, багатим! бо прийняли ви утїху вашу.
25. Горе вам, ситим! бо голодувати
мете. Горе вам, що сьмієтесь тепер;
бо сумувати мете да плакати мете.
26. Горе вам, коли добре говорити
муть про вас усї люде; так бо робили
лжепророкам батьки їх.
27. Тільки ж глаголю вам, слухаючим: Любіть ворогів ваших, добре робіть ненавидникам вашим,
28. благословляйте кленучих вас, і
молїть ся за обидників ваших.
29. Хто бє тебе у щоку, підстав і
другу; а хто бере твою свиту, й жупанка не борони.
30. Всякому, хто просить у тебе, дай,
і хто бере що твоє, не допевняй ся.
31. І, як хочете, щоб чинили вам люде, так і ви чинїть їм.
32. І коли любите тих, хто любить
вас, яка вам дяка? бо й грішники тих,
хто їх любить, люблять.
33. І коли добро робите тим, хто добро робить вам, яка вам дяка? бо й
грішники те саме чинять.
34. І коли позичаєте тим, від кого
маєте надію одержати, яка вам дяка?
бо й грішники грішникам позичають,
щоб одержати стільки ж.
35. Нї, любіть ворогів ваших, і добро робіть, і позичайте, нїчого від
них не сподїваючись; а буде нагорода ваша велика, й будете синами Вишнього; бо Він благий до невдячних і
лихих.
36. Будьте ж оце милосерні, як і Отець ваш милосерден.
37. І не судїть, то й не будете суджені; не осуджуйте, то й не будете осуджені; прощайте, то й буде вам прощено.
38. Давайте, то й вам буде дано; міру добру, наталовану, й струснуту, й
надто пересипану давати муть вам на
лоно ваше. Такою бо мірою, якою міряєте, відміряєть ся вам.
39. Сказав же приповість їм: Чи може слїпий слїпого водити? хиба обидва в яму не впадуть?

40. Нема ученика над учителя свого; звершений же — буде кожен, як учитель його.

41. Чого ж дивиш ся на порошину в оці брата твого, поліна ж у своєму оці не чуєш?

42. І як можеш казати братові твоєму: Брате, дай вийму порошину, що в оці твоїм, сам в оці своїм поліна не бачивши? Лицеміре, викинь перше ломаку з ока твого, а тоді бачити меш вийняти порошину з ока брата твого.

43. Нема бо дерева доброго, що родить овощ пустий; анї дерева пустого, що родить овощ добрий.

44. Кожне бо дерево по своєму овощу пізнаєть ся; не збирають бо з тернини смокви, анї збирають з ожини винограду.

45. Добрий чоловік з доброго скарбу серця свого виносить добре; а лихий чоловік з лихого скарбу серця свого виносить лихе: бо з переповнї серця промовляють уста його.

46. На що ж мене звете Господи, Господи, й не робите, що я глаголю?

47. Всякий, хто приходить до мене, й слухає слова мої, та й чинить їх, покажу вам, кому він подобен:

48. подобен він чоловікові, будуючому будинок, що викопав глибоко, й положив підвалину на каменї; як же повідь настала, наперла бистрінь на будинок той, та не змогла схитнути його: збудовано бо його на каменї.

49. Хто ж слухає, та не чинить, подобен чоловікові, будуючому будинок на землї, без підвалини, на котрий наперла бистрінь, і зараз упав, і була руїна будинка того велика.

ГОЛОВА 7.

Як же скінчив усї глаголи свої в слух людям, увійшов у Капернаум.

2. В одного ж сотника слуга недугуючи мав умирати, котрий був йому дорогий.

3. Почувши ж про Ісуса, післав до Него старших Жидівських, благаючи Його, щоб, прийшовши, спас слугу його.

4. Вони ж, прийшовши до Ісуса, благали Його пильно, говорячи: Що достоєн він, щоб йому зробив се:

5. любить бо нарід наш, і школу він збудував нам.

6. Ісус же пійшов з ними. І як вже він недалеко був од будинка, вислав до Него сотник другів, говорячи Йому: Господи, не трудись, бо я недостоєн, щоб Ти під стелю мою ввійшов;

7. тим і себе не вважав достойним до Тебе прийти; тільки промов слово, то й одужає слуга мій.

8. Бо й я чоловік під властю поставлений, маючи під собою воїнів; і скажу сьому: Йди, то й іде, а другому: Прийди, то й прийде, а слузї моєму: Роби оце, то й зробить.

9. Почувши ж се Ісус, дивувавсь йому, й, обернувшись до йдучого за собою народу, рече: Глаголю вам: Навіть в Ізраїлї, такої віри не знайшов я.

10. І вернувшись послані у будинок, знайшли недужнього слугу здоровим.

11. І сталось опісля, ійшов Він у город, званий Наїн, і йшло з Ним доволї учеників Його, й багато народу.

12. Як же наближив ся до городських воріт, аж ось винесено мертвого, сина єдиного в матері своєї, вона ж була вдова; й багато народу з городу було з нею.

13. І побачивши її Господь, змилосердивсь над нею, і рече їй: Не плач.

14. І приступивши, приторкнув ся до мар; ті ж, що несли, з'упинились. І рече: Молодче, тобі глаголю: встань.

15. І сїв мерлець, і почав говорити. І оддав його матері його.

16. Обняв же страх усїх; і прославляли вони Бога, кажучи: Що пророк великий устав між нами, й навідав Бог людей своїх.

17. І розійшлось слово се по всїй Юдеї про Него й по всїй околицї.

18. І сповістили Йоана ученики його про все те.

19. І покликавши двох ученикїв своїх Йоан, післав до Ісуса, кажучи: Ти єси грядущий, чи иншого ждати нам?

20. Прийшовши ж до Него чоловіки, казали: Йоан Хреститель прислав

нас до Тебе, кажучи: Ти єси грядущий, чи иншого ждати нам?
21. Того ж часу сціляв Він многих від недуг і ран, і духів лихих, і многим сліпим давав прозріннє.
22. І озвавшись Ісус, рече їм: Ідїть сповістїть Йоана, що бачили й чули: як сліпі прозирають, криві ходять, прокаженні очищають ся, глухі чують, мертві встають, і вбогі благовіствують.
23. І блажен, хто не зблазнить ся мною.
24. Як же пійшли посланцї Йоанові, почав глаголати до народу про Йоана: Чого виходили ви дивитись у пустиню? На тростину, що вітер колише?
25. Або чого ж виходили ви дивитись? На чоловіка, в мягку одежу одягненого? Ось ті, що в одежі пишній та роскоші, панують у царських дворах.
26. Або чого виходили ви дивитись: На пророка? Так, глаголю вам, і більш пророка.
27. Се той, про кого написано: Ось я посилаю ангела мого перед лицем Твоїм, що приготовить дорогу Твою перед Тобою.
28. Глаголю бо вам: Більшого між нарожденими від жінок пророка над Йоана Хрестителя нема; найменший же у царстві Божім більший від него.
29. І ввесь народ слухаючий, і митники, оправдили Бога, хрестившись хрещеннєм Йоановим.
30. Фарисеї ж та законники раду Божу про них відкинули, не хрестившись від него.
31. Рече ж Господь: Кому ж оце уподоблю людей роду сього? й кому подобні вони?
32. Подобні вони дїтям, що сидять на торгу та гукають одно на одного, та й кажуть: Ми сурмили вам, а ви не скакали; ми голосили вам, а ви не плакали.
33. Прийшов бо Йоан Хреститель, що хлїба не їсть, анї вина не пє, і кажете: Диявола має.
34. Прийшов Син чоловічий, що їсть і пє, і кажете: Ось чоловік прожора та пяниця, митникам друг і грішникам.
35. І оправдилась премудрість од дїтей своїх усїх.
36. Просив же хтось Його з Фарисеїв, щоб їв з ним. І, ввійшовши в господу Фарисеєву, сїв за столом.
37. І ось жінка у городї, що була грішниця, довідавшись, що сидить за столом у господї Фарисеєвій, принїсши любастровий збаночок мира,
38. і ставши коло ніг Його ззаду, плачучи, почала обмивати ноги Його слїзми, й волоссєм голови своєї обтирати; й цїлувала ноги Його, й мастила миром.
39. Бачивши ж Фарисей, що запросив Його, казав сам у собі, говорячи: Коли б сей був пророк, знав би, хто й яка се жінка, що приторкуєть ся до Него; бо грішниця вона.
40. І озвавшись Ісус, рече до него: Симоне, маю тобі щось сказати. Він же каже: Учителю, скажи.
41. Два довжники були в одного вірителя: один завинив пятьсот денариїв, другий же пятьдесять.
42. Як же не мали чим оддавати, обом простив він. Хто ж оце з них, скажи, більш його любити ме?
43. Озвав ся ж Симон і каже: Думаю, що той, кому більш простив він. Він же рече йому: Право судив єси.
44. І, обернувшись до жінки, рече Симонові: Чи бачиш ти сю жінку? Увійшов я в твою господу, — води на ноги мої не дав єси; ся ж слїзми обмила ноги мої, і волоссєм голови своєї обтерла.
45. Цїлування не дав єси менї; ся ж, відколи ввійшов я, не перестала цїлувати ноги мої.
46. Оливою голови моєї не намастив єси; ся ж миром намастила ноги мої.
47. Тим глаголю тобі: Оставляють ся гріхи її многі, бо возлюбила много; кому ж мало оставляєть ся, мало любить.
48. Рече ж їй: Оставляють ся гріхи твої.
49. І почали ті, що вкупі сидїли, казати в собі: Хто сей, що й гріхи відпускає?
50. Рече ж до жінки: Віра твоя спасла тебе; йди з упокоєм.

ГОЛОВА 8.

І сталось опісля, проходив Він городи й села, проповідуючи й благовіствуючи царство Боже; а дванайцять з ним,

2. і деякі жінки, що були сцілені од духів лихих і недуг: Мария, на прізвище Магдалина, що з неї сїм бісів вийшло,

3. і Йоанна, жінка Хузана, Іродового приставника, й Сусанна, й инших багато, що послугували Йому з добра свого.

4. Як же зійшлось багато народу та з усяких городів поприходили до Него, промовив приповістю:

5. Вийшов сїяч сїяти насїннє своє; і, як він сїяв, инше впало край шляху; й попритоптувано його, й птаство небесне пожерло його.

6. А инше впало на камінь; і посходивши, посохло, бо не мало вогкости.

7. А инше впало між тернину; й розвившись тернина з ним, поглушила його.

8. А инше впало на землю добру, й, зійшовши, дало овощ у сотеро. Се промовивши, покликнув: Хто має уші слухати, нехай слухає.

9. Питали ж Його упеники Його, кажучи: Що се за приповість оця?

10. Він же рече: Вам дано знати тайни царства Божого, другим же в приповістях, щоб дивлячись не бачили, й слухаючи не розуміли.

11. Єсть же ся приповість: Насїннє, се слово Боже.

12. Ті, що край шляху, се, що слухають; опісля ж приходить диявол, та й забирає слово з серця їх, щоб віруючи не спасли ся.

13. Що ж на каменї, се, що, вислухавши, з радістю приймають слово, та сї кореня не мають; до часу вірують, а під час спокуси відпадають.

14. Що ж між тернину впало, се, ті, що вислухавши, відходять, і журбою, та багацтвом, та роскошами життя поглушені, не дають овощу.

15. Що ж у добрій землї, се ті, що, вислухавши слово, в серцї щирому й доброму держять, і дають овощ у терпінню.

16. Ніхто ж, засьвітивши сьвічку, не покрива її посудиною, або під ліжко її ставить; тільки ж на сьвічнику ставлять, щоб входячі бачили сьвітло.

17. Нема бо нїчого тайного, що не виявить ся, і нїчого втаєного, що не взнаєть ся і на яв не вийде.

18. Вважайте оце, як слухаєте: хто бо має, дасть ся тому; а хто не має, і що, здаєть ся, має, візьметь ся від него.

19. Прийшла ж тоді до Него мати й брати Його, та й не могли зійтись із Ним за народом.

20. І сповістили Його, кажучи: Мати Твоя та брати Твої стоять надворі: хочуть Тебе бачити.

21. Він же, озвавшись, рече до них: Мати моя та брати мої ті, хто слово Боже слухає і чинить його.

22. Стало ся ж одного дня, увійшов Він у човен, і ученики Його; й рече до них: Попливемо на той бік озера. І відчалили.

23. Як же плили, заснув Він; і найшла буря вітряна на озеро, й заливало їх, і були вони в опасностї.

24. Приступивши ж розбудили Його, кажучи: Наставниче, наставниче, погибаємо! Він же вставши, погрозив вітрові та буянню води; й з'упинились, і настала тишина.

25. Рече ж їм: Де ж віра ваша? Вони ж полякані дивувались, кажучи один до одного: Хто ж оце сей, що й вітрам повелїває, і водї, і слухають Його?

26. І переплили в землю Гадаринську, що по тім боцї Галилеї.

27. Як же вийшов Він на землю, зустрів Його один чоловік з города, що мав біса з давнього часу, й одежі не вдягав, і в хатї не пробував, тільки по гробах.

28. Побачивши ж Ісуса і закричавши, припав до Него, й голосом великим промовив: Що менї і Тобі, Ісусе, Сину Бога Вишнього? благаю Тебе, щоб мене не мучив.

29. Повелїв бо духові нечистому вийти з чоловіка: почасту бо схоплював його; й заковувано його в заліза та пута, й стережено; й, розбиваючи окови, бував гнаний од біса в пустиню.

30. Питав же його Ісус, глаголючи: Яке тобі імя? Він же каже: Легион; бо бісів багато ввійшло в него.
31. І благали Його, щоб Він не велїв їм ійти в безодню.
32. Був же там великий гурт свиней, що пас ся на горі; і благали Його, щоб дозволив їм в них увійти. І дозволив їм.
33. Вийшовши ж біси з чоловіка, увійшли в свинї; і кинув ся гурт із кручі в озеро, та й потонув.
34. Побачивши ж пастухи, що сталось, повтїкали, й, пійшовши, сповістили по городах і по селах.
35. Повиходили ж дивитись, що сталось, і прийшли до Ісуса, й знайшли сидячого чоловіка, що з него біси вийшли, одягненого й при розумі, в ногах у Ісуса, й злякались.
36. Сповістили ж їх і ті, що бачили, як спас ся біснуватий.
37. І благав Його ввесь народ околиції Гадаринської вийти від них, бо страх великий обняв їх; Він же, ввійшовши в човен, вернув ся.
38. Благав же Його чоловік, з котрого вийшли біси, щоб бути з Ним; відпустив же його Ісус, глаголючи:
39. Вернись до дому твого та розкажи, скільки зробив тобі Господь. І пійшов він по всьому городу, проповідуючи, скільки зробив йому Ісус.
40. Стало ся ж, як вернувсь Ісус, прийняв Його народ: всї бо дожидали Його.
41. І ось прийшов чоловік, котрому ймя Яір (а сей був старшиною над школою), і, припавши до ніг Ісусові, благав Його, щоб увійшов у господу його.
42. Бо дочка єдина була в него лїт дванайцяти, і та вмирала. Як же йшов Він, народ тиснув ся до Него;
43. і одна жінка, бувши в кровотічі років дванайцять, котра, на лїкарів витративши ввесь прожиток, не могла нї від кого вигоїтись,
44. і, приступивши ззаду, приторкнулась до краю одежі Його, й зараз перестала кровотіч її.
45. І рече Ісус: Хто приторкнув ся до мене? Як же всї відпирались, сказав Петр і ті, що з Ним: Наставниче, народ товпить ся та тиснеть ся до Тебе, а Ти кажеш: Хто приторкнувсь до мене?
46. Ісус же рече: Приторкнув ся до мене хтось; я бо чув, що сила вийшла з мене.
47. Бачивши ж жінка, що не втаїть ся, трясучись приступила й, припавши перед Ним, з якої причини приторкнулась до Него, сповістила Його перед усїм народом, і як одужала зараз.
48. Він же рече їй: Бодрись, дочко: віра твоя спасла тебе; йди з упокоєм.
49. Ще Він промовляв, приходить один від шкільного старшини, кажучи Йому: Вмерла дочка твоя; не труди учителя.
50. Ісус же, почувши, озвав ся до него, глаголючи: Не бій ся; тільки віруй, то й спасеть ся.
51. Увійшовши ж у господу, не пустив увійти нїкого, тільки Петра, та Якова, та Йоана, та батька дитини й матїр.
52. Плакали ж усї й голосили по нїй; Він же рече: Не плачте; не вмерла, а спить.
53. І сьміялись вони з Него, знаючи, що вмерла.
54. Він же, випровадивши надвір усїх, і взявши за руку її, покликнув, глаголючи: Дївчинко, встань.
55. І вернув ся дух її, і встала зараз; і звелїв їй дати їсти.
56. І дивувались родителї її; Він же заповів їм нїкому не казати, що сталось.

ГОЛОВА 9.

Скликавши ж дванайцятьох учеників своїх, дав їм силу й власть над усїма бісами, й недуги спїляти.
2. І післав їх проповідувати царство Боже та оздоровлювати недужих.
3. І рече до них: Нїчого не беріть на дорогу, нї палицї, нї торбини, нї хлїба, нї срібла, анї по дві одежинї майте.
4. І в котору господу прийдете, там пробувайте й звідтіля виходьте.
5. А хто не прийме вас, виходячи з города того, й порох з ваших ніг обтрусїть на сьвідкуваннє проти них.

6. Вийшовши ж, ходили по селах, благовіствуючи та сціляючи всюди.
7. Почув то Ірод четверовластник усе, що сталось від Него, та й стуманїв: тим що деякі казали, що Йоан устав із мертвих,
8. инші ж, що Ілия явив ся, другі ж, що один з пророків старих воскрес.
9. І каже Ірод: Йоана я стяв; хто ж се той, про котрого я чую таке? І шукав видїти Його.
10. І вернувшись апостоли, оповідали Йому, що чинили. І взявши їх, пійшов окроме у місце пусте города, званого Витсаїда.
11. Народ же дознавшись, пійшов слїдом за Ним; і, прийнявши їх, глаголав їм про царство Боже й, кому треба було сцїлення, оздоровлював.
12. День же почав нахилятись; приступивши ж дванайцять, сказали Йому: Відошли народ, щоб, пійшовши кругом по селах та хуторах, відпочили й роздобули харчі; бо ми тут у пустому місцї.
13. Рече ж до них: Дайте ви їм їсти. Вони ж сказали: Нема в нас більш, як пять хлїбів та дві риби; хиба що пійшовши купимо для всього народу сього їжі.
14. Було бо до пяти тисяч чоловіка. Рече ж до учеників своїх: Садовіть їх купами по пятьдесятеро.
15. І зробили так, і посадовили всїх.
16. Узявши ж пять хлїбів та дві риби й поглянувши на небо, благословив їх, і ламав, і давав ученикам класти перед народом.
17. І їли, й наситились усї; і назбирано остальних у них окрушин дванайцять кошів.
18. І сталось, як Він молив ся на самотї, були з Ним ученики; й спитав їх, глаголючи: Хто я, каже народ?
19. Вони ж озвавшись сказали: Йоан Хреститель; другі: Ілия; инші ж: Що один пророк із старих воскрес.
20. Рече ж їм: Ви ж, хто я, кажете? Озвав ся ж Петр і сказав: Христос Божий.
21. Він же, заказавши їм, повелїв нїкому не казати про се,
22. глаголючи: Що мусить Син чоловічий багато терпіти, й відцурають ся Його старші, та архиєреї, та письменники, і вбють, і в третїй день воскресне Він.
23. Рече ж до всїх: Коли хто хоче за мною йти, нехай одречеть ся себе, й бере хрест свій що-дня, та й іде слїдом за мною.
24. Хто бо хоче душу свою спасти, погубить її; хто ж погубить душу свою задля мене, той спасе її.
25. Що бо за користь мати ме чоловік, здобувши сьвіт увесь, себе ж погубивши або занапастивши?
26. Хто бо посоромить ся мене й моїх словес, того й Син чоловічий посоромить ся, як прийде в славі своїй, і Отця, і сьвятих ангелів.
27. Глаголю ж вам істино: Єсть деякі між стоячими тут, що не вкусять смертї, аж поки побачять царство Боже.
28. Було ж після словес тих днїв з вісїм, і взявши Петра, та Йоана, та Якова, зійшов на гору молитись.
29. І, як молив ся Він, вид лиця Його став инший, і одежа Його біла, блискуча.
30. І ось два чоловіки розмовляли з Ним, котрі були Мойсей та Ілия;
31. вони, явившись у славі, говорили про смерть Його, яку мав сповнити в Єрусалимі.
32. Петр же й ті, що з Ним, були отягчені сном; пробудивши ся ж, побачили славу Його й двох чоловіків, стоячих з Ним.
33. І сталось, як розлучались від Него, каже Петр до Ісуса: Наставниче, добре нам тут бути: зробимо три намети, один Тобі, й Мойсею один, а один Ілиї, не знаючи, що каже.
34. Як же він се говорив, постала хмара, та й отїнила їх, і полякались, як вони увійшли в хмару.
35. І роздав ся голос із хмари, говорячи: Се син мій любий; слухайте Його.
36. А як був голос, знайдено Ісуса одного. І мовчали вони, й нїкому не оповідали в ті днї нїчого, що бачили.
37. Стало ся ж другого дня, як зійшли вони з гори, зустріло Його багато народу.
38. І ось чоловік з народу покликнув, кажучи: Учителю, благаю Тебе,

зглянь ся на сина мого; бо він єдиний у мене.

39. І ось дух хапає його, і він зараз кричить; і рве його з піною, і ледві одходить од него, розбивши його.

40. І благав я учеників Твоїх, щоб вигнали його, й не здоліли.

41. І озвавшись Ісус, рече: О кодло невірне та розвратне! доки буду з вами й терпіти му вас? Приведи сюди сина твого.

42. Ще ж ійшов він, а біс ударив ним, та й затряс. Погрозив же Ісус духові нечистому, і оздоровив хлопця, і оддав його батькові його.

43. З'умляли ся ж усї величчєм Божим. Як же всї дивувались усїм, що зробив Ісус, рече Він до учеників своїх:

44. Повкладуйте в уші ваші слова сї: Син бо чоловічий має бути виданим у руки чоловічі.

45. Вони ж не зрозуміли слова сього, й було воно закрите від них, щоб не постерегли його; а бояли ся питати Його про слово се.

46. Постала ж думка між ними, хто був би більший з них.

47. Ісус же, знаючи думку серця їх, узявши дитину, поставив її біля себе,

48. і рече їм: Хто прийме сю дитину в імя моє, мене приймає; а хто мене прийме, приймає пославшого мене: хто бо найменший між усїма вами, той буде великий.

49. І озвавшись Йоан, каже: Наставниче, ми бачили одного, що в імя Твоє виганяв біси, й заборонили йому; бо не ходить услїд з нами.

50. І рече до него Ісус: Не бороніть, хто бо не проти нас, той з нами.

51. І сталось, як сповнились днї взяття Його (вгору), утвердив лице своє йти в Єрусалим,

52. і післав посланцї перед лицем своїм; і пійшовши вони, увійшли в село Самарянське, щоб приготовити Йому.

53. І не прийнято Його, бо лице Його було грядуще в Єрусалим.

54. Бачивши ж ученики Його Яков та Йоан, казали: Господи, хочеш, скажемо, щоб огонь зійшов з неба та й пожер їх, як Ілия зробив?

55. Він же обернувшись докорив їм, і рече: Не знаєте, якого ви духа.

56. Син бо чоловічий не прийшов душі людські погубляти, а спасати. І пійшли в инше село.

57. Стало ся ж, як ійшли вони, сказав у дорозї хтось до Него: Пійду слїдом за Тобою, куди б нї пійшов, Господи.

58. І рече йому Ісус: Лусицї нори мають, і птицї небесні гнїзда; Син же чоловічий не має, де голови прихилити.

59. Рече ж до другого: Йди слїдом за мною. Він же каже: Господи, дозволь менї пійти перш поховати батька мого.

60. Рече ж йому Ісус: Остав мертвим ховати своїх мерцїв, ти ж іди, проповідуй царство Боже.

61. Рече ж і другий: Пійду слїдом за Тобою, Господи; перше ж дай менї попрощатись із тими, що в дому моїм.

62. Рече ж до него Ісус: Нїхто, положивши руку свою на рало й озираючи назад, не спосібен до царства Божого.

ГОЛОВА 10.

Після ж сього настановив Господь і других сїмдесять, та й післав їх по двоє перед лицем своїм у кожний город і місце, куди мав сам ійти.

2. Рече ж до них: Жниво велике, робітника ж мало: просїть же Господа жнива, щоб випровадив робітників на жниво своє.

3. Ійдїть; ось я посилаю вас, як ягнят між вовки.

4. Не носїть калитки, нї торбини, нї обувя, і нїкого в дорозї не витайте.

5. У котру ж господу ввійдете, перше кажїть: Впокій домові сьому;

6. і коли там буде син упокою, спочине на йому впокій ваш; коли ж нї, до вас вернеть ся.

7. У тім же дому зоставайтесь, ївши й пивши, що є в них: достоєн бо робітник нагороди своєї. Не ходїть од хати до хати.

8. І в котрий город увійдете, й приймуть вас, їжте що поставлять перед вами,

9. і сціляйте в ньому недужих, і кажіть ім: Наближилось до вас царство Боже.

10. У котрий же город прийдете й не приймуть вас, вийшовши на улиці його, скажіть:

11. І порох, що поприлипав до нас із города вашого, обтрушуємо вам; тільки ж се знайте, що наближилось до вас царство Боже.

12. Глаголю ж вам, що Содомлянам дня того одраднїщ буде, ніж городові тому.

13. Горе тобі, Хоразине! горе тобі, Витсаїдо! бо коли б у Тирі та Сидонї стались чудеса, що стали ся в вас, давно б, у веретищі та в попелї сидячи, покаялись.

14. Тільки ж Тирові й Сидонові одраднїщ буде на суді, ніж вам.

15. І ти, Капернауме, що аж до неба підняв ся, аж у пекло провалиш ся.

16. Хто слухає вас, мене слухає; а хто гордує вами, мною гордує; хто ж мною гордує, гордує Пославшим мене.

17. І вернулись сїмдесять назад з радощами, кажучи: Господи, й біси корять ся нам в імя Твоє.

18. Рече ж їм: Видів я сатану, як блискавку з неба падаючого.

19. Ось даю вам силу наступати на гадюки й на скорпиони, й на всю силу ворожу, й нїщо вам не шкодити ме.

20. Тільки ж бо сим не втїшайтесь, що духи вам корять ся; втїшайте ся ж більш, що імена ваші написані на небесах.

21. Того часу зрадїв духом Ісус, і рече: Дякую Тобі, Отче, Господи неба й землї, що втаїв се від премудрих і розумних, а відкрив недолїткам. Так, Отче: бо так воно вподобалось перед Тобою.

22. Усе передане менї від Отця; і нїхто не знає, хто Син, тільки Отець, і хто Отець, тільки Син та кому схоче Син одкрити.

23. І, обернувшись до учеників на самотї, рече: Блаженні очі, котрі бачять, що ви бачите:

24. глаголю бо вам: Що многі пророки й царі хотїли бачити, що ви бачите, та й не бачили, й чути, що ви чуєте, та й не чули.

25. І ось, законник один устав, спокушуючи Його й кажучи: Учителю, що робивши, життє вічнє наслїджу?

26. Він же рече до него: В законї що написано? як читаєш?

27. Він же, озвавшись, каже: Люби Господа Бога твого всїм серцем твоїм, і всією душею твоєю, і всією силою твоєю, і всією думкою твоєю, та ближнього твого, як себе самого.

28. Рече ж йому: Право відказав єси. Се чини, то й жити меш.

29. Він же, хотївши оправдити себе, каже до Ісуса: Хто ж мій ближнїй?

30. Підхопивши ж Ісус, рече: Чоловік один ійшов з Єрусалиму в Єрихон, і попав ся розбійникам, котрі, обдерши його й рани завдавши, пійшли, зоставивши півмертвого.

31. Случаєм ійшов якийся священик дорогою тією, і, побачивши його, пройшов мимо.

32. Так само ж і левит, лучившись на те місце, приступивши й подивившись, пройшов мимо.

33. Самарянин же один, ідучи дорогою, прийшов до него й, побачивши його, милосердував ся,

34. і, приступивши, обвязав рани його, ллючи оливу та вино, й, посадивши його на свою скотину, привів його в гостинницю, і пильнував його;

35. а назавтра, одходячи, вийняв два денариї, дав гостинникові, та й каже йому: Доглядай його, і що над се видаси, я, вернувшись, оддам тобі.

36. Хто ж оце з тих трох здаєть ся тобі ближнїм тому, що попавсь між розбійники?

37. Він же каже: Хто зробив милость йому. Рече тодї йому Ісус: Іди й ти чини так.

38. Стало ся ж, як ійшли вони, увійшов Він у в одно село; жінка ж одна, на йми Марта, прийняла Його в господу свою.

39. А була в неї сестра, звана Мария, котра, сївши в ногах у Ісуса, слухала слово Його.

40. Марта ж зайнялась великою послугою; ставши ж каже: Господи, чи байдуже Тобі, що сестра моя одну мене зоставила послугувати? Скажи ж їй, щоб менї помагала.

41. Озвавши ся ж рече їй Ісус: Марто, Марто, журиш ся та побиваєш ся про многе,
42. одного ж треба. Мария добру частину вибрала, що не відніметь ся від неї.

ГОЛОВА 11.

І сталось, як Він молив ся на одному місцї, і як перестав, сказав один з учеників до Него: Господи, навчи нас молитись, як і Йоан навчив учеників своїх.
2. Рече ж їм: Коли молитесь, кажіть: Отче наш, що на небесах! Нехай святить ся імя Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землї.
3. Хлїб наш щоденний дай нам сьогоднї.
4. І прости нам довги наші, як і ми прощаємо кожному довжникові нашому; й не введи нас у спокусу, а ізбави нас од лукавого.
5. І рече до них: Хто з вас мати ме приятеля, і прийде до него о півночі, і скаже йому: Друже, позич менї три хлїби,
6. бо приятель мій прийшов до мене з дороги, й не маю що поставити перед ним;
7. а той із середини, озвавшись, скаже: Не турбуй мене; вже двері зачинені, і дїти мої зо мною в постелї; не можу, вставши, дати тобі:
8. глаголю вам: Хоч і не дасть йому, вставши, що він йому друг, та задля докучання його, вставши, дасть йому, скільки йому треба.
9. І я вам глаголю: Просіть, то й дасть ся вам; шукайте, то й знайдете; стукайте, то й одчинить ся вам.
10. Кожен бо, хто просить, одержує; і хто шукає, знаходить; і хто стукає, тому відчиняють.
11. У которого ж з вас, батьків, просити ме син хлїба, чи каменя подасть йому? а як риби, чи замість риби гадюку подасть йому?
12. Або коли просити ме яйця, чи подасть йому скорпиона?
13. Коли ж ви, лихими бувши, знаєте добрі дари давати дїтям вашим, як же більш Отець із неба, не дасть Духа сьвятого тим, що просять у Него?
14. І вигнав біса, а той був нїмий. Стало ся ж, як диявол вийшов, промовив нїмий; і дивувавсь народ.
15. Деякі ж з них казали: Вельзевулом, князем бісовським, виганяє біси.
16. Другі ж, спокушуючи Його, ознаки від Него шукали з неба.
17. Він же, знаючи думки їх, рече їм: Кожне царство, проти себе роздїлившись, пустїє; і господа — проти господи, падає.
18. Коли ж і сатана проти себе роздїлить ся, як устоїть царство його? Бо кажете, що Вельзевулом виганяю біси.
19. Коли ж я Вельзевулом виганяю біси, то сини ваші ким виганяють їх? Тим суддями вашими вони будуть.
20. Коли ж пальцем Божим виганяю біси, то конче пристигло до вас царство Боже.
21. Коли ж сильний, в'оружившись, стереже свого двору, то в спокою добро його.
22. Коли ж сильнїщий над него, прийшовши, подужає його, то всю зброю його бере, що на неї вповав, та й роздає здобич його.
23. Хто не зо мною, той проти мене; і хто не збирає зо мною, розсипає.
24. Як же нечистий дух вийде з чоловіка, то блукає по безвіддях, шукаючи впокою, і, не знайшовши, каже: Вернусь до домівки моєї, звідкіля вийшов.
25. І прийшовши знайде її виметену й прибрану.
26. Тодї йде та бере сїм инших духів, злїщих над себе; і, ввійшовши, домують там; і буде останнє чоловіка того гірше першого.
27. Стало ся ж, як промовляв Він се, піднявши одна жінка зміж народу голос, каже Йому: Блаженна утроба, що носила Тебе, й соски, що ссав єси.
28. Він же рече: Блаженні ж і ті, що слухають слово Боже, та й хоронять його.
29. Як же народ громадив ся, почав глаголати: Кодло се лукаве; воно ознаки шукає, і не дасть ся ознака йому, тільки ознака Йони пророка.
30. Бо, як Йона був ознакою Нине-

вянам, так буде й Син чоловічий кодлу сьому:
31. Цариця полуденна встане на суд із чоловіками кодла сього, та й осудить їх: бо прийшла вона з краю землї послухати премудрості Соломонової; а ось більший Соломона тут.
32. Ниневяне встануть на суд із кодлом сим, та й осудять його; бо покаялись по проповіді Йониній; а ось більший Йони тут.
33. Ніхто ж, засьвітивши сьвічку, на потайному не ставить, нї під посудину, а на сьвічнику, щоб хто входить, сьвітло бачив.
34. Сьвітло тїлу око; коли ж оце око твоє ясне буде, то й все тїло твоє сьвітле: коли ж лихе буде, то й тїло твоє темне.
35. Гледи ж оце, щоб сьвітло, що в тобі, не була темрява.
36. Коли ж тїло твоє все сьвітле, не маючи нїякої частини темної, то буде сьвітле все, як би сьвічка сяєвом просьвічувала тебе.
37. Як же Він промовляв, просив Його Фарисей один, щоб обідав у него; ввійшовши ж, сїв за столом.
38. Фарисей же, побачивши, здивував ся, що перше не обмив ся перед обідом.
39. Рече ж Господь до него: Тепер ви, Фарисеї, верх чаші і блюда очищаєте; середина ж ваша повна здирства та лукавства.
40. Безумні! хиба, хто зробив верх, і середини не зробив.
41. Тільки давайте милостиню з того, що є, і ось усе чисте вам буде.
42. Та горе вам, Фарисеї! бо даєте десятину з мяти, рути і всякого зїлля, а минаєте суд і любов Божу. Се повинні були чинити, да й того не залишати.
43. Горе вам, Фарисеї! бо любите первї сїдалища по школах і витання на торгах.
44. Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! бо ви мов гроби, що їх невидко, й люде, ходячи поверх них, не знають.
45. Озвав ся ж один з законників, і каже Йому: Учителю, так говорячи, ти й нас обижаєш.
46. Він же рече: І вам, законникам, горе! що накладуєте людям тягарі, котрі важко носити, а самі одним пальцем вашим не приторкнетесь до тягарів.
47. Горе вам! що будуєте гроби пророкам, батьки ж ваші повбивали їх.
48. Правдиво ви сьвідкуєте, і любі вам учинки батьків ваших; бо се вони повбивали їх, ви ж будуєте їм гроби.
49. Тим і премудрість Божа глаголе: Пішлю до них пророків та апостолів, і инших з них вони вбивати муть та гонити муть,
50. щоб відомстити за кров усїх пророків, пролиту від основання сьвіта, кодлу сьому,
51. від крові Авеля аж до крові Захарії, що поліг між жертївнею й храмом. Так, глаголю вам, відомстить ся кодлу сьому.
52. Горе вам, законники! що ви взяли ключ розуміння: самі не ввійшли, й тим, що входять, заборонили.
53. Як же промовляв Він се до них, стали письменники та Фарисеї вельми наступати на Него, й допитуватись у Него про многі речі,
54. чигаючи на Него й шукаючи вхопити що з уст Його, щоб обвинувати Його.

ГОЛОВА 12.

Тим часом, як зібралась тьма народу, так що топтало одно одного, почав глаголати ученикам своїм: Перш усього остерегайтесь квасу Фарисейського, чи то лицемірства.
2. Нїчого бо нема закритого, що не відкриєть ся, анї захованого, що не виявить ся.
3. Тим, що ви потемки промовили, повидну чути муть; і що на ухо казали ви в коморах, проповідувати меть ся на домах.
4. Глаголю ж вам, другам моїм: Не лякайтесь тих, що вбивають тїло, а потім не можуть більш нїчого заподїяти.
5. Я ж покажу вам, кого лякатись: Лякайтесь того, хто, вбивши, власть має вкинути в пекло. Так, глаголю вам, того лякайтесь.
6. Хиба пятеро горобцїв не прода-

ють за два шаги? й один же з них не забутий перед Богом.

7. Тільки ж і волоссє на голові вашій усе полічене. Не лякайте ся ж оце: ви многих горобців дорожчі.

8. Глаголю ж вам: Всякий, хто визнавати ме мене перед людьми, й Син чоловічий визнавати ме його перед ангелами Божими.

9. Хто ж відречеть ся мене перед людьми, того відречусь перед ангелами Божими.

10. І всякий, хто скаже слово на Сина чоловічого, простить ся йому; хто ж на сьвятого Духа хулив, не простить ся.

11. Коли ж приведуть вас у школи, та до урядів, та до властей, не дбайте про те, як або чим боронити метесь, або що казати мете:

12. бо сьвятий Дух учити ме вас тієї години, що треба говорити.

13. Каже ж Йому один з народу: Учителю, скажи братові моєму, щоб поділив ся зо мною наслїддєм.

14. Він же рече йому: Чоловіче, хто настановив мене суддею або ділителем над вами?

15. Рече ж до них: Остерегайтесь і бережітесь зажерливості; бо не в тім комусь життє його, щоб надто мати з достатків своїх.

16. Сказав же приповість до них, глаголючи: В одного багатого чоловіка вродила добре земля;

17. і думає він сам собі, говорячи: Що менї робити, що не маю куди звезти овощі мої?

18. І каже: От що зроблю: Розберу клунї мої та більші побудую, і звезу туди всї плоди мої і добро моє.

19. І скажу души моїй: Душе, маєш багацько добра, зложеного на лїта многі; спочивай, їж, пий, весели ся.

20. Рече ж йому Бог: Безумний, сієї ночі душу твою візьмуть у тебе; що ж надбав єси, кому буде?

21. Оттак, хто скарбує для себе, а не в Бога багатїє.

22. Рече ж до учеників своїх: Тим глаголю вам: Не журіть ся душею вашою, що їсти мете, анї тїлом, чим з'одягнетесь.

23. Душа більша їжі, а тїло одежі.

24. Поглянъте на круки: що не сіють і не жнуть; у них нї комори, нї клунї, а Бог годує їх; як же більше луччі ви птаства?

25. Хто ж з вас, журившись, може прибавити до зросту свого один локіть?

26. Коли ж ви й найменьшого не можете, то чого про инше журитесь?

27. Поглянъте на лилії, як вони ростуть: не працюють і не прядуть; глаголю ж вам, що й Соломон у всїй славі своїй не з'одягав ся, як одна з сих.

28. Коли ж траву, що сьогоднї на полї, а завтра буде в піч укинута, Бог так з'одягає; то як більше вас, маловіри?

29. І ви не шукайте що вам їсти, або що пити, й не несїтесь (високо);

30. того бо всього народи сьвіту шукають; Отець же ваш знає, що треба вам сього.

31. Лучче шукайте царства Божого, а се все додасть ся вам.

32. Не лякай ся, мале стадо: бо вподобалось Отцеві вашому дати вам царство.

33. Продавайте достатки ваші, і подавайте милостиню; робіть собі сакви, що не ветшають, скарб, що не вбавляєть ся на небесах, де злодій не приступає, анї міль не їсть.

34. Де бо скарб ваш, там і серце ваше буде.

35. Нехай будуть поясницї ваші підперезані, і сьвітильники позасьвічувані,

36. і ви подобні людям, що дожидають пана свого, коли вертати меть ся з весїлля, щоб, як прийде та постукає, зараз одчинити йому.

37. Блаженні слуги ті, котрих, прийшовши пан, знайде їх пильнуючих: істино глаголю вам, що підпережеть ся та й посадовить їх за стіл, і, приступивши, послугувати ме їм.

38. І коли прийде о другій сторожі, або о третій сторожі прийде, і знайде так, блаженні слуги ті.

39. Се ж знайте, що, коли б знав господар, о которій годинї злодій прийде, пильнував би, й не дав би підкопати господи своєї.

40. Тим і ви будьте готові; бо, ко-

трої години не думаєте, Син чоловічий прийде.

41. Каже ж Йому Петр: Господи, чи до нас приповість сю глаголеш, чи до всїх?

42. Рече ж Господь: Хто єсть вірний і розумний дворецький, що поставить його пан над челяддю своєю, видавати у пору визначену харч?

43. Блажен слуга той, котрого, пан прийшовши, знайде, що робить так.

44. По правдї глаголю вам, що над усїм достатком своїм поставить його.

45. Коли ж слуга той скаже в серцї своїм: Барить ся пан мій прийти, та й зачне бити рабів і рабинь, їсти, та пити, та впиватись,

46. прийде пан того слуги дня, котрого не сподїваєть ся, і години, котрої не знає, та й відлучить його, й долю його з невірними положить.

47. Той же слуга, що знав волю пана свого, та й не приготовив ся, анї зробив по волї його, буде битий много.

48. Хто ж, не знавши, зробив достойне биття, буде битий мало. Від усякого бо, кому дано багато, багато вимагати меть ся від него; а кому прибавлено багато, більш спитаєть ся від него.

49. Огонь прийшов я кинути на землю; і чого хочу? — тільки щоб запалав уже.

50. Хрещеннєм же маю хреститись, і як менї важко, доки се скінчить ся!

51. Чи думаєте, що впокій прийшов я дати на землї? Нї, глаголю вам, а роздїленнє:

52. буде бо від нинї пятеро в одній хатї роздїлених, троє проти двох, і двоє проти трох.

53. Стане батько різно проти сина, а син проти батька; мати проти дочки, а дочка проти матери; свекруха проти невістки своєї, і невістка проти свекрухи своєї.

54. Рече ж і до народу: Як побачите хмару, що виступає від заходу, зараз кажете: Ливень буде, й буває так.

55. А як вітер полуденний віє, кажете, що спека буде, й буває.

56. Лицеміри, лице землї і неба вмієте пізнавати, часу ж сього як не розпізнаєте?

57. Чом же й про себе не судите право?

58. Як бо йдеш із противником твоїм перед князя, то вдорозї дбай, щоб збутись його; щоб не потяг тебе до суддї, а суддя не передав тебе слузї, а слуга не вкинув тебе в темницю.

59. Глаголю тобі, не вийдеш звідтіля, доки й останнього мідяка не віддаси.

ГОЛОВА 13.

Нагодили ся ж деякі того часу, оповідуючи Йому про Галилейцїв, котрих кров Пилат змішав з жертвами їх.

2. І озвавшись Ісус, рече їм: Чи думаєте, що Галилейцї сї грішнїщі від усїх Галилейцїв були, що так постраждали?

3. Нї, глаголю вам; тільки ж, коли не покаєтесь, усї так само погинете.

4. Або тї вісїмнайцять, що впала на них башта в Силоамі та й побила їх, думаєте, що сї були більші довжники, над усїх людей що живуть в Єрусалимі?

5. Нї, глаголю вам; тільки ж, коли не покаєтесь, то всї так само погинете.

6. Сказав же сю приповість: Смоківницю мав хтось у винограднику своїм посаджену; й прийшов овощу шукати на нїй, та й не знайшов.

7. Рече ж до винаря: Ось три роки приходжу, шукаючи овощу на смоківницї сїй, та й не знаходжу. Зрубай її: на що й землю займає?

8. Він же, озвавшись, каже Йому: Господи, зостав її і на се лїто, поки прокопаю круг неї та обложу гноєм;

9. чей зродить овощ; коли ж нї, тодї зрубаєш її.

10. Навчав же в одній школї по суботам.

11. І ось була жінка, маючи духа недуги вісїмнайцять років, і була згорблена, й не могла зовсїм випростатись.

12. Побачивши ж її Ісус, покликав, і рече їй: Жінко, одзволилась єси від недуги твоєї.

13. І положив на неї руки, й зараз стала права, й прославляла Бога.

14. Озвав ся ж шкільний старшина, досадуючи, що в суботу сцілив Ісус, і каже народові: Є шість днів, в котрі годить ся робити; оттоді ж приходьте, та й сцілйтесь, а не субітнього дня.

15. Відказав тоді йому Господь, і рече: Лицеміри, хиба не кожен з вас у суботу одвязує вола свого або осла від ясел, та веде поїти?

16. Сю ж дочку Авраамову, що вязав сатана, бач, вісімнайцять років, чи не годилось одзволити од вязила сього в день субітній?

17. І, як се промовив, засоромились усї противники Його, а всї люде радувались усім славним, що сталось від Него?

18. Рече ж: Кому подобне царство Боже? й кому уподоблю його?

19. Подобне воно зерну горчиці, що взявши чоловік, кинув у город свій, і виросло воно, й стало дерево велике; й птаство небесне кублилось між гіллєм його.

20. І знов рече: Кому уподоблю царство Боже?

21. Подобне воно квасу, що взявши жінка, розчинила у трох мірках борошна, поки вкисне все.

22. І проходив через городи й села, навчаючи й верстаючи дорогу до Єрусалиму.

23. Каже ж один Йому: Господи, чи тих мало, що спасають ся? Він же рече до них:

24. Силкуйтесь увійти тїсними ворітьми; бо многі, глаголю вам, шукати муть увійти, та й не здолїють.

25. І, як устане господар та зачинить двері, а ви зачнете, стоячи знадвору, стукати в двері, говорячи: Господи, Господи, відчини нам, то озвавшись, скаже вам: Не знаю вас, звідкіля ви;

26. тодї станете казати: Ми їли перед Тобою й пили, й по улицях наших навчав еси.

27. І скаже: Глаголю вам, що не знаю вас, звідкіля ви: уступіть ся від мене, всї, що робите неправду.

28. Там буде плач і скреготаннє зубів, як побачите Авраама, та Ісаака, та Якова і всїх пророків у царстві Божому, себе ж вигнаних геть.

29. І прийдуть од сходу й заходу, і від півночі й полудня, та й сядуть у царстві Божому:

30. І ось є останнї, що будуть перві, й перві, що будуть останнї.

31. Того дня приступили деякі Фарисеї, кажучи Йому: Зійди звідсїля, бо Ірод хоче Тебе вбити.

32. І рече їм: Ідїть та скажіть лисицї тїй: Ось виганяю біси, й сцїлення роблю сьогоднї й завтра, а третього дня скінчаю ся.

33. Тільки ж мушу сьогоднї і завтра й дальшого дня ходити, бо не можна пророкові загинути осторонь Єрусалиму.

34. Єрусалиме, Єрисалиме, що вбиваєш пророків і каменуєш посланих до тебе! скільки раз хотїв я зібрати дїти твої, як курка своє гнїздо під крила, й не схотїли.

35. Оце ж оставляєть ся вам господа ваша пуста; істино ж глаголю вам: Що не побачите мене, доки прийде час, що скажете: Благословен грядущий в імя Господнє.

ГОЛОВА 14.

І сталось, як прийшов Він у господу до одного із старших Фарисейських у суботу їсти хлїб, були й вони, назираючи Його.

2. І ось один чоловік у водянцї* був перед Ним.

3. І озвавшись Ісус, рече до законників та Фарисеїв, глаголючи: Чи годить ся в суботу сцїляти?

4. Вони ж мовчали. І взявши сцїлив його, та й відпустив.

5. І, озвавшись до них, рече: В кого з вас осел або віл упаде в колодязь, чи зараз не витягне його субітнього дня?

6. І не змогли вони відказати Йому знов проти сього.

7. Сказав же до запрошених приповість, постерігши, як перві місця вибирають, глаголючи до них:

8. Коли запрошений ти від кого на весїллє, то не сїдай на первому місцї,

---

* У водяній пухлинї.

щоб часом поважнїщий тебе не був
запрошений від него,
9. і прийшовши той, хто запросив
тебе й його, не сказав тобі: Дай сьо-
му місце; а тодї доведеть ся тобі з со-
ромом останнє місце заняти.
10. Нї, коли ти запрошений, прий-
шовши сїдай на останньому місцї,
щоб, як прийде, хто запросив тебе,
сказав тобі: Друже, сїдай вище. Тодї
буде тобі слава перед тими, що си-
дять з тобою.
11. Бо кожен, хто нести меть ся вго-
ру, принизить ся, хто ж принизуєть
ся, пійде вгору.
12. Рече ж і тому, що запросив йо-
го: Коли справляєш обід або вечерю,
не клич приятелїв твоїх, нї братів
твоїх, нї сусїд багатих; щоб часом і
вони тебе не запросили, й не було то-
бі відплати.
13. Нї, коли справляєш гостину, за-
прошуй убогих, калїк, кривих, слїпих;
14. то будеш блажен. бо не мають
чим віддати тобі; віддасть ся бо тобі
у воскресенню праведних.
15. Почувши ж се один з сидячих з
Ним, каже Йому: Блажен, хто їсти
ме хлїб у царстві Божім.
16. Він же рече йому: Один чоловік
справив вечерю велику, та й запро-
сив многих;
17. і післав слугу свого часу вечері
сказати запрошеним: Ійдїть, бо вже
все готове.
18. І почали рядом відпрошуватись
усї. Первий сказав йому: Поле купив
я, то мушу пійти та подивитись на
него. Прошу тебе, вибач менї.
19. А другий сказав: Пfive ярем во-
лів купив я, і йду спробувати їх. Про-
шу тебе, вибач менї.
20. А знов другий сказав: Я одру-
живсь, тому й не можу прийти.
21. І прийшовши слуга той, оповів
панові своєму. Тодї прогнївившись
господар, рече слузї своєму: Вийди
хутко на дороги та на улицї город-
ські, та вбогих, та калїк, та кривих,
та слїпих поприводь сюди.
22. І рече слуга: Пане, сталось, як
звелїв єси, та й ще є місце.
23. І рече пан до слуги: Вийди на
шляхи та на загороди, та й силуй у-
війти, щоб повна була господа моя.
24. Глаголю бо вам, що нїхто з чо-
ловіків тих запрошених не покоштує
моєї вечері.
25. Ійшло ж із Ним пребагато наро-
ду; й обернувшись рече до них:
26. Коли хто приходить до мене, й
не зненавидить батька свого, й ма-
тїр, і жінку, й дїти, й братів, і се-
стер, та ще й свою душу, не може у-
чеником моїм бути.
27. І хто не носить хреста свого й
не ходить слїдом за мною, не може
бути учеником моїм.
28. Хто бо з вас, задумавши башту
будувати, перше сївши не полїчить
видатку, чи має на скінченнє?
29. щоб часом, як положить він о-
сновину, та не спроможеть ся скінчи-
ти, всї, дивлячись, не стали сьміятись
із него, кажучи:
30. Що сей чоловік почав будувати,
та й не спроміг ся скінчити.
31. Або який цар, ідучи на войну,
ударити на другого царя, сївши пер-
ше не порадить ся, чи можливо з де-
сятьма тисячами устояти проти того,
хто з дванайцятьма тисячами йде на
него.
32. Коли ж нї, то ще як той дале-
ко, посли піславши, просить примир-
ря.
33. Так оце всякий з вас, хто не від-
цураєть ся від усього свого достатку,
не може моїм учеником бути.
34. Добро сіль; коли ж сіль звітріє,
то чим приправити?
35. Нї в землю, нї в гнїй не годить
ся вона; геть викидають її. Хто має
уші слухати, нехай слухає.

ГОЛОВА 15.

Приближували ся ж до Него всї
митники й грішники, слухати
Його.
2. І нарекали Фарисеї та письмен-
ники, кажучи: Що сей грішників
приймає і їсть із ними.
3. Сказав же до них приповість сю,
глаголючи:
4. Который чоловік з вас, мавши
сотню овечок, та загубивши одну з
них, не зоставить девятьдесять і де-
вять у степу, та не пійде за загубле-
ною, доки знайде її?

5. А знайшовши, положить на плечі собі, радїючи.
6. І, прийшовши до дому, скликає другів та сусїд, кажучи їм: Радуйтесь зо мною, бо я знайшов овечку мою загублену.
7. Глаголю вам, що оттак радість буде на небі над одним грішником каючим ся, більше нїж над девятьдесять і девятьма праведниками, котрим не треба покаяння.
8. Або котора жінка, мавши десять драхім, коли згубить драхму одну, не сьвітить сьвітла, та не вимітає хати, та не шукає пильно, доки знайде?
9. А знайшовши кличе подруг та сусїдок, кажучи: Радуйтесь зо мною, бо я знайшла драхму, що була згубила.
10. Так, глаголю вам, радість буде перед ангелами Божими над одним грішником каючим ся.
11. Рече ж: Один чоловік мав два сини,
12. і сказав молодший з них батькові: Отче, дай менї частину маєтку, що впадає менї. І роздїлив їм прожиток.
13. І не по многих днях, зібравши все молодший син, від'їхав у землю далеку, та й протратив там маєток свій, живучи блудно.
14. Як же проїв усе, настала голоднеча велика в землї тій; і почав він терпіти недостаток.
15. І пійшовши пристав до одного з міщан землї тієї; і післав той його на поля свої пасти свинї.
16. І бажав він сповнити живіт свій лушпиннєм, що їли свинї, та й нїхто не давав йому.
17. Опамятавшись же, сказав: Скільки наймитів у батька мого надто мають хлїба! я ж голодом погибаю.
18. Уставши, пійду до батька мого, й скажу йому: Отче, згрішив я на небо й перед тобою,
19. і вже недостоєн зватись сином твоїм; прийми мене як одного з наймитів твоїх.
20. І вставши пійшов до батька свого. Ще ж він далеко був, побачив його батько його, й змилосердивсь, і побігши упав на шию йому, й поцїлував його.
21. Каже ж йому син: Отче, згрішив я на небо й перед тобою, і вже не достоєн зватись сином твоїм.
22. Каже ж батько до слуг своїх: принесіть шату найпершу та й одягніть його; й дайте перстень на руку йому, й чоботи на ноги;
23. і, привівши теля годоване, заколїть і ївши веселїмось:
24. бо сей син мій мертвий був, та й ожив; згинув був, та й знайшов ся. І почали веселитись.
25. Був же син його старшей на полї, і, як ідучи зближавсь до господи, почув сьпіви да танцї.
26. І покликавши одного з слуг, питав, що б се було таке.
27. Той же каже йому: Що брат твій прийшов, і заколов батько твій теля годоване, що здорового його прийняв.
28. Розсердив ся ж і не схотїв увійти. Оце ж батько його вийшовши просив його.
29. Він же, озвавшись, рече батькові: Ось стільки лїт служу тобі, й нїколи заповідї твоєї не переступив, та й нїколи менї не дав єси козеняти, щоб з приятелями моїми повеселитись;
30. як же син твій сей, проївши свій прожиток з блудницями, прийшов, заколов єси йому теля годоване.
31. Він же рече йому: Дитино, ти все зо мною єси, і все, що моє, твоє;
32. веселити ж ся і радувати ся треба було, що брат твій сей мертвий був, та й ожив, і згинув був, та й знайшов ся.

ГОЛОВА 16.

Промовив же і до учеників своїх: Один чоловік був багатий, що мав приставника; і обвинувачено сього йому, що розсипає маєток його.
2. І, покликавши його, каже йому: Що се чую про тебе? Дай менї перелїк з твого приставництва, бо не можна вже тобі бути приставником.
3. Каже ж у собі приставник: Що менї робити, що пан мій бере приставництво від мене? Копати не вмію, просити соромлюсь.
4. Знаю, що зроблю, щоб, як від-

ставлений буду від приставництва, прийняли мене в господи свої.

5. І покликавши кожного з довжників пана свого, каже первому: Скільки ти винен панові моєму?

6. Він же каже: Сто мір оливи. І каже йому: Візьми твою розписку, та сївши хутко, пиши пятьдесять.

7. Потім другому каже: Ти ж скільки винен? Він же каже: Сто мір пшениці. І каже йому: Візьми твою розписку, та напиши вісїмдесять.

8. І похвалив пан приставника неправедного, що мудро вчинив; сини бо віку сього мудріщі над синів сьвітла в роді своїм.

9. І я вам глаголю: Робіть собі приятелів від мамони неправди, щоб, як будете в недостатках, прийняли вас у вічні оселї.

10. Вірний у найменшому, і в великому вірний, а в найменшому неправедний, і в великому неправедний.

11. Коли ж оце у неправедній мамонї вірні не будете, то правдиве хто вам звірить?

12. І коли у чужому вірні не були, ваше хто вам дасть?

13. Жаден слуга не може двом панам служити: або одного ненавидїти ме, а другого любити ме; або до одного прихилить ся, а другим гордувати ме. Не можете Богові служити й мамонї.

14. Чули ж се все й Фарисеї, що були сріблолюбцями, та й насьміхались із Него.

15. І рече їм: Ви оправдуєте себе перед людьми, Бог же знає серця ваші, бо що в людей високе, те огида перед Богом.

16. Закон і пророки до Йоана. З того ж часу царство Боже благовіствуєть ся, і кожен силою здобуває його.

17. Легше ж небу та землї перейти, нїж із закону однїй титлї пропасти.

18. Всякий, хто розводить ся з жінкою своєю, і женить ся з иншою, робить перелюб; і всякий, хто женить ся з розведеною з чоловіком, робить перелюб.

19. Один же чоловік був заможний, і одягавсь у кармазин та висон, і жив що-дня пишно.

20. Убогий же один був, на ймя Лазар, що лежав перед ворітьми його ввесь у струпі,

21. і бажав погодуватись окрушинами, що падали з стола багатиревого; тільки ж і собаки приходячи лизали рани його.

22. Стало ся ж, що вмер убогий, і перенесли його ангели на лоно Авраамове; умер же й багатир і поховали його.

23. І в пеклї зняв він очі свої, бувши в муках, і побачив оддалеки Авраама, й Лазаря на лонї його.

24. І покликнувши він, каже: Отче Аврааме, помилуй мене та пішли Лазаря, нехай умочить конець пальця свого в воду та прохолодить язик мій; бо я мучусь у поломї сьому.

25. Рече ж Авраам: Дитино, спогадай, що прийняв єси добре твоє в життю твоїм, а Лазар так само лихе; тепер же він тут утїшаєть ся, а ти мучиш ся.

26. Та ще й до того, між нами й вами пропасть велика утвердилась, щоб которі схотїли перейти звідсїля до вас, не здолїли; анї звідтіля до нас не перейшли.

27. Каже ж він: Благаю ж тебе, отче, щоб післав його до дому батька мого:

28. маю бо пять братів; нехай сьвідкує їм, щоб і вони не прийшли у се місце муки.

29. Рече йому Авраам: Мають вони Мойсея і пророків; нехай слухають їх.

30. Він же каже: Нї, отче Аврааме; тільки ж, коли б хто з мертвих прийшов до них, покають ся.

31. Рече ж йому: Коли Мойсея і пророків не слухають, то, коли б хто й з мертвих воскрес, не піймуть віри.

ГОЛОВА 17.

Рече ж до учеників: Не можна не прийти поблазням; горе ж, через кого приходять!

2. Лучче б йому було, коли б жорно млинове почеплено на шию йому, та й укинуто в море, нїж щоб зблазнив одного з малих сих.

3. Озирайтесь на себе. Коли погрішить проти тебе брат твій, докори

йому, й коли покаєть ся, прости йо-
му.
4. І коли сїм раз на день погрішить
проти тебе, й сїм раз на день обер-
неть ся до тебе, кажучи: Каюсь; про-
сти йому.
5. І казали апостоли Господеві: При-
бав нам віри.
6. Рече ж Господь: Коли б ви мали
віру з зерно горчиці, то сказали б
шовковинї оцїй: Викоренись і поса-
дись у морю, то послухала б вас.
7. Хто ж з вас, слугу мавши, ратая
чи пастуха, як іиде з поля, скаже йо-
му зараз: Прийшовши сїдай їсти?
8. А чи не скаже йому: Наготов ме-
нї що вечеряти, та підперезавшись
послугуй менї, поки їсти му та пити
му, а потім їсти меш і пити меш ти?
9. Чи дякує тому слузї, що зробив,
що звелено йому?
10. Так і ви, коли зробите все, що
звелено вам, кажіть: Що слуги ми
нікчемні; бо, що повинні зробити,
зробили.
11. І сталось, як ійшов Він у Єруса-
лим, і проходив серединою Самариї
та Галилеї,
12. і, як увійшов ув одно село, зу-
стріло Його десять прокажених чоло-
віків, що стояли оддалеки.
13. І піднесли вони голос, кажучи:
Ісусе, наставниче, помилуй нас.
14. І побачивши рече їм: Ідїть по-
кажіть себе священикам. І сталось,
як пійшли вони, очистились.
15. Один же з них, бачивши, що о-
дужав, вернувсь, голосом великим
прославляючи Бога,
16. і, припав лицем до ніг Його, дя-
куючи Йому; а був він Самарянин.
17. Озвав ся ж Ісус і рече: Чи не де-
сять очистились? девять же де?
18. Не знайшлись, щоб вернувшись
оддати славу Богу, тільки чужоземець
сей?
19. І рече йому: Уставши йди; віра
твоя спасла тебе.
20. Як же спитали Його Фарисеї, ко-
ли прийде царство Боже, відказав їм,
і рече: Не прийде царство Боже з по-
стереганнєм,
21. анї казати муть: Дивись, ось во-
но; або: Дивись, он, бо царство Боже
у вас усерединї.
22. Рече ж до учеників: Прийдуть
днї, що бажати мете один з днїв Си-
на чоловічого видїти, та й не поба-
чите.
23. І казати муть вам: Дивись, ось;
або: Дивись, он; не йдїть і не ганяй-
тесь.
24. Бо, як блискавиця, блиснувши з
одного краю під небом, до другого
краю під небом сьвітить, так буде й
Син чоловічий дня свого.
25. Перше ж мусить Він багато тер-
піти, й віддураєть ся Його рід сей.
26. І як сталось за днїв Ноя, так бу-
де й за днїв Сина чоловічого.
27. Їли, пили, женились, оддава-
лись, аж до дня, як увійшов Ной у
ковчег, і настав потоп, та й вигубив
усїх.
28. Так само, як сталось і за Лота;
їли, пили, торгували, продавали, на-
саджували, будували,
29. которого ж дня вийшов Лот із
Содома, линуло огнем та сїркою з не-
ба та й вигубило всїх.
30. Так же буде й в день, котрого
Син чоловічий відкриєть ся.
31. Того дня, хто буде на криші, а
надібє його в хатї, нехай не злазить
узяти його; й хто на полї, так само
нехай не вертаєть ся назад.
32. Спогадайте Лотову жінку.
33. Коли хто шукати ме душу свою
спасти, погубить її, а хто погубить
її, оживить її.
34. Глаголю вам, тієї ночі буде двоє
на однім ліжку; один візьметь ся, а
другий зоставить ся.
35. Дві молоти муть укупі; одна візь-
меть ся, а друга зоставить ся.
36. Двоє будуть у полї; один візь-
меть ся, а другий зоставить ся.
37. І озвавшись кажуть до Него: Де,
Господи? Він же рече їм: Де тїло, там
збирати муть ся орли.

ГОЛОВА 18.

Сказав же й приповість їм про те,
що треба по всяк час молитись, а
не внивати,
2. глаголючи: Один суддя був у яко-
мусь городї, й Бога не бояв ся, і чо-
ловіка не соромив ся.
3. Вдовиця ж була одна у городї тім,

і прийшла до него, кажучи: Помстись за мене над противником моїм.

4. І не хотів довго, потім же каже в собі: Хоч і Бога не боюсь, і чоловіка не соромлюсь,

5. то, що докучає менї вдова ся, помщусь за неї, щоб, без перестану ходячи, не докучала менї.

6. Рече ж Господь: Слухайте, що суддя неправедний каже!

7. Бог же чи не помстив ся б за вибраних своїх, що голосять до Него день і ніч, хоч довго терпить про них?

8. Глаголю вам, що помстить ся за них незабаром. Тільки ж Син чоловічий прийшовши, чи знайде віру на землї?

9. Сказав же й до инших, що вповали на себе, що вони праведні, та гордували другими, приповість сю:

10. Два чоловіки ввійшли в церкву помолитись: один Фарисей, а другий митник.

11. Фарисей, ставши, так у собі молив ся: Боже, дякую Тобі, що я не такий, як инші люде, здирщики, неправедні, перелюбні, або як оцей митник.

12. Я пощу два рази на тиждень, даю десятину з усього, що придбаю.

13. А митник, оддалеки ставши, не хотів і очей до неба звести, а бив у груди себе, кажучи: Боже, милостивий будь менї грішному.

14. Глаголю вам: пійшов сей до дому свого оправданий більш, нїж той; бо кожен, хто несеть ся вгору, принизить ся; хто ж принижуєть ся, пійде вгору.

15. Приносили ж йому й дїтей, щоб до них приторкнувсь; бачивши ж ученики, заказували їм.

16. Ісус же, покликавши їх, рече: Пустїть дїток приходити до мене й не боронїть їм; таких бо царство Боже.

17. Істино глаголю вам: Хто не прийме царства Божого, як дитина, не ввійде в него.

18. І питав Його один старшина, кажучи: Учителю благий, що робивши життє вічнє наслїджу.

19. Рече ж йому Ісус: Чого мене звеш благим? нїхто не благий, тільки один, Бог.

20. Заповідї знаєш: Не чини перелюбу, Не вбивай, Не кради, Не сьвідкуй криво, Поважай батька твого й матїр твою.

21. Він же каже: Се все хоронив я з малку мого.

22. Почувши ж се Ісус, рече йому: Ще одного тобі недостає: усе, що маєш, продай та й роздай убогим, і мати меш скарб на небі; та й приходь, ійди слїдом за мною.

23. Він же, почувши се, став вельми сумний, був бо дуже багатий.

24. Побачивши ж його Ісус, що вельми сумний став, рече: Як тяжко багацтва маючи увійти в царство Боже!

25. Легше бо верблюдові кріз ушко голки пройти, нїж багатому в царство Боже ввійти.

26. Казали ж ті, що чули: То хто ж може спастись?

27. Він же рече: Неможливе у людей — можливе у Бога.

28. Каже ж Петр: Ось ми покинули все, та й пійшли слїдом за Тобою.

29. Він же рече їм: Істино, істино глаголю вам: Що нема нїкого, хто покинув господу, або родителїв, або братів, або жінку, або дїти задля царства Божого,

30. та й не приняв багато більше часу сього, а в віку будучому життє вічнє.

31. Узявши ж дванайцятьох, рече до них: Оце йдемо в Єрусалим, і станеть ся все, що написано через пророків, Синові чоловічому.

32. Буде бо виданий поганам, і насьміхати муть ся з Него, й зневажати муть Його, й плювати муть на Него,

33. і бивши убють Його; а третього дня воскресне.

34. А вони нїчого того не зрозуміли; й було слово се закрите від них, і не розуміли глаголаного.

35. Стало ся ж, як наближав ся до Єрихона, один слїпий сидів при дорозї просячи;

36. чувши ж, що народ йде мимо, спитав, що б се було.

37. Сказали ж йому, що Ісус Назарянин іде мимо.

38. І покликнув, кажучи: Ісусе, сину Давидів, помилуй мене.

39. А ті, що йшли попереду, сварили на него, щоб мовчав; він же ще більш кричав: Сину Давидів, помилуй мене.

40. Ставши ж Ісус, звелїв його привести до себе; як же наближив ся він, спитав його,

41. глаголючи: Що хочеш, щоб зробив тобі? Він же каже: Господи, щоб прозрів.

42. А Ісус рече йому: Прозри: віра твоя спасла тебе.

43. І зараз прозрів, та й пійшов слїдом за Ним, прославляючи Бога; і ввесь народ, побачивши се, оддав хвалу Богові.

ГОЛОВА 19.

І вийшовши проходив через Єрихон.

2. І ось чоловік, на ймя званий Закхей, а був він старший між митниками, й був заможний.

3. І бажав бачити Ісуса, хто Він, та не зміг за народом, бо малого був зросту.

4. І, побігши наперед, вилїз на шовковицю, щоб подивитись на Него; бо туди мав проходити.

5. І, як прийшов на те місце, споглянувши Ісус, побачив його, й рече до него: Закхею, злїзь боржій додолу; сьогоднї бо в дому твоїм треба менї бути.

6. І злїз він боржій, і прийняв Його радїючи.

7. І бачивши всї, нарікали, кажучи: Що до грішника чоловіка пійшов у гостину.

8. Ставши ж Закхей, каже до Господа: Ось половину достатку мого, Господи, даю вбогим; і коли кого чим обидив, віддаю вчетверо.

9. Рече ж до него Ісус: Що сьогоднї спасеннє домові сьому сталось, бо й він син Авраамів:

10. прийшов бо Син чоловічий, щоб шукати й спасати погибше.

11. Як же слухали вони се, додавши сказав приповість: бо був Він близько Єрусалиму, й думали вони, що зараз має царство Боже явитись.

12. Рече ж оце: Один чоловік значного роду йшов у землю далеку прийняти собі царство, та й вернутись.

13. Покликавши ж десять слуг своїх, дав їм десять мин срібла, та й сказав до них: Орудуйте, поки прийду.

14. Міщане ж його ненавидїли його, й післали посли слїдом за ним, кажучи: Не хочемо сього, щоб царював над нами.

15. І сталось, як вернув ся він, прийнявши царство, сказав прикликати собі слуг тих, що дав їм срібло, щоб знати, хто що з'орудував.

16. Прийшов же первий, кажучи: Пане, мина твоя приробила десять мин.

17. І рече йому: Гаразд, добрий слуго; що у найменшому вірен був єси, то май власть над десятьма городами.

18. І приступив другий, кажучи: Пане, мина твоя зробила пять мин.

19. Рече ж і сьому: І ти будь над пятьма городами.

20. Приступив і инший, кажучи: Пане, ось мина твоя, котру я мав сховану в хустцї:

21. боявсь бо тебе, що ти чоловік жорстокий: береш, чого не клав єси, і жнеш, чого не сїяв.

22. Рече ж йому: З уст твоїх судити му тебе, лукавий слуго. Знав єси, що я чоловік жорстокий: беру, чого не клав, і жну, чого не сїяв;

23. а чом же не дав єси срібла мого у мінялЬню? і я, прийшовши, з лихвою виміг би його.

24. І рече стоячим коло него: Візьміть від него мину, а дайте маючому десять мин.

25. (І казали йому: Пане, має десять мин.)

26. Глаголю бо вам: Що всякому маючому дасть ся, від немаючого ж і, що має, візьметь ся від него.

27. А ворогів моїх тих, що не хочуть, щоб царював над ними, приведїть сюда, та й повбивайте передо мною.

28. І, промовивши се, пійшов далїй, ідучи в Єрусалим.

29. І сталось, як наближавсь до Витфагії та Витанії, до гори, званої Оливної, післав двох з учеників своїх,

30. глаголючи: Ідїть у село, що перед вами, у котре ввійшовши, знай-

дете осля привязане, що на него ніхто з людей ніколи не сідав. Одвязавши його, приведіть.

31. І коли хто вас поспитає: На що одвязуєте? так скажіть йому: Що Господеві треба його.

32. Пійшовши ж послані, знайшли, як Він сказав їм.

33. Як же одвязували вони осля, казали господарі його до них: На що одвязуєте осля?

34. Вони ж сказали: Господеві його треба.

35. І привели його до Ісуса; й, накинувши свою одежу на осля, посадили Ісуса.

36. Як же Він їхав, простилали одежу свою по дорозї.

37. Коли ж вже наближив ся Він до збочу гори Оливної, почало все множество учеників радуючись хвалити Бога голосом великим за всї чудеса, що бачили,

38. говорячи: Благословен грядущий цар в імя Господнє; впокій на небі, і слава на вишинах!

39. А деякі з Фарисеїв між народом казали до Него: Учителю, закажи ученикам Твоїм.

40. І озвавшись рече їм: Глаголю вам, що коли сї замовкнуть, каміннє кричати ме.

41. І, як наближивсь, то, побачивши город, заплакав над ним,

42. глаголючи: О, коли б зрозумів і ти хоч у день сей твій, що для впокою твого! тепер же воно закрито перед очима твоїми.

43. Бо прийдуть днї на тебе, й обкинуть вороги твої валами тебе, та й обляжуть тебе, й стиснуть тебе звідусюди.

44. І з землею зрівняють тебе й дїти твої у тобі; і не зоставлять у тобі каменя на каменї; бо не розумів єси часу одвідин твоїх.

45. І ввійшовши у церкву, почав виганяти продаючих і купуючих,

46. глаголючи їм: Писано: Дом мій — дом молитви; ви ж його зробили вертепом розбійників.

47. І навчав що-дня в церкві. Архиєреї ж та письменники й значні людські шукали Його вбити.

48. І не знайшли, що б зробити Йому; народ бо ввесь горнувсь до Него, слухаючи.

ГОЛОВА 20.

І сталось одного з тих днїв, як навчав Він народ у церкві та благовіствував, поприходили архиєреї та письменники з старшими,

2. і промовили до Него, кажучи: Скажи нам, якою властю се робиш? або хто дав Тобі власть сю?

3. Відказуючи ж рече до них: Спитаю вас і я про одну річ, і скажіть менї:

4. Хрещеннє Йоанове з неба було, чи від людей?

5. Вони ж міркували в собі говорячи: Коли скажемо: З неба, казати ме: Чом же не поняли ви віри йому?

6. Коли ж скажемо: Від людей, то ввесь народ покаменує нас; певен бо він, що Йоан пророк.

7. І відказали, що не знають, звідкіля.

8. А Ісус їм рече: То й я не скажу вам, якою властю я се роблю.

9. Почав же до народу глаголати приповість сю: Один чоловік насадив виноградник, та й дав його виноградарям, та й відїхав на довгий час.

10. І післав у пору до виноградарів слугу, щоб з овощу виноградного дали йому; виноградарі ж, побивши його, відослали впорожнї.

11. І післав ще другого слугу; вони ж і того, побивши та обезчестивши, відослали впорожнї.

12. І післав ще третього; вони ж і сього, поранивши, прогнали.

13. Рече ж пан виноградника: Що робити? пішлю сина мого любого: може, того побачивши, посоромлять ся.

14. Побачивши ж його виноградарі, казали між собою, говорячи: Се наслїдник; ходїмо вбємо його, щоб наше було наслїддє.

15. І, викинувши його за виноградник, убили. Що ж робити ме пан виноградника?

16. Прийде та й вигубить виноградарів сих, і дасть виноградник иншим. Почувши ж, сказали: Борони Боже!

17. Він же, поглянувши на них, ре-

че: Що ж се написано? Камінь, що відкинули будівничі, сей став ся головою угла?

18. Всякий, хто впаде на той камінь, розібєть ся, на кого ж він упаде, розітре його.

19. І шукали архиєреї та письменники наложити на Него руки тієї години, та боялись народу; зрозуміли бо, що до них приповість сю сказав.

20. І, назираючи Його, післали підглядників, що видавали себе за праведних, щоб схопити Його на слові та віддати старшині та властї игемоновій.

21. І питали вони Його, кажучи: Учителю, знаємо, що право говориш, і навчаєш, і не дивиш ся на лице, а по правдї на путь Божий наставляєш.

22. Годить ся нам кесареві данину давати, чи нї?

23. Постерігши ж їх підступ, рече до них: Що мене спокушуєте?

24. Покажіть менї денария. Чиє має обличчє і надпись? Озвавши ся ж сказали: Кесареве.

25. Він же рече їм: Оддайте ж оце кесареве кесареві, а Боже Богові.

26. І не могли вони схопити Його на слові перед народом; і, дивуючись одповіддю Його, мовчали.

27. Приступивши ж тодї деякі з Садукеїв, котрі перечять, що є воскресеннє, питали Його,

28. говорячи: Учителю, Мойсей написав нам: Коли чий брат умре, мавши жінку, й сей бездїтний умре, щоб узяв брат його жінку й воскресив насїннє братові своєму.

29. Сїм оце братів було; й первий, взявши жінку, умер бездїтний.

30. І взяв другий жінку, та й сей умер бездїтний.

31. І третїй узяв її, та й не зоставили дїтей, і повмирали.

32. Опісля ж усїх умерла й жінка.

33. Оце ж у воскресенню кому з них буде жінкою? сїм бо мали її за жінку.

34. І відказуючи рече їм Ісус: Сини сьвіту сього женять ся й видають заміж:

35. которі ж удостоють ся дождати віку того й воскресення з мертвих, ті нї женять ся анї віддають заміж:

36. бо анї вмерти не можуть, рівнї бо ангелам і сини вони Божі, воскресення синами бувши.

37. А що встають мертві, то й Мойсей показав коло купини, як зве Господа Богом Авраама, й Богом Ісаака, й Богом Якова.

38. Бог же не мертвих а живих, всї бо Йому живуть.

39. Озвавши ся ж деякі з письменників, казали: Учителю, добре глаголав еси.

40. І більш не сьміли питати Його нї про що.

41. Рече ж до них: Як се кажуть, що Христос син Давидів?

42. А сам Давид говорить у книзї псальм: Рече Господь Господеві моєму: Сиди по правицї в мене,

43. доки положу ворогів Твоїх підніжком ніг твоїх.

44. Давид оце Господом Його зве: як же Він син Його?

45. Як же слухав увесь народ, рече ученикам своїм:

46. Остерегайтесь письменників, що бажають ходити в шатах, та люблять витання на торгах, та перві сїдалища по школах, та перві місця на бенкетах;

47. що жеруть доми вдовиць, і для виду довго молять ся. Сї приймуть ще тяжчий осуд.

ГОЛОВА 21.

Поглянувши ж побачив, як кидали дари свої в скарбону заможні.

2. Побачив же й одну вдовицю вбогу, що кидала туди дві лепти.

3. І рече: Правдиво глаголю вам, що вдовиця вбога ся більш усїх укинула:

4. всї бо ті з достатку свого кидали у дари Божі, ся ж з недостатку свого увесь прожиток свій, що мала, вкинула.

5. І як деякі говорили про церкву, що каміннєм красним та посьвятами украшена, рече:

6. Із сього, що бачите, прийдуть днї, в котрі не зоставить ся камінь на каменї, щоб не зруйновано.

7. Питали ж Иого, кажучи: Учителю, коли ж се буде? й що за ознака, коли се має стати ся?

8. Він же рече: Гледїть, щоб не були зведені; многі бо прийдуть в імя моє, кажучи: Що се я. А час приближив ся; не йдїть же за ними.

9. Як же почуєте про войни та ворохобнї, не полохайтесь; мусить бо перш се статись; тільки ж не зараз конець.

10. Тодї рече їм: Устане нарід на нарід і царство на царство,

11. і трус великий по місцях, і голоднеча, й помір буде, й страхи, й ознаки з неба великі будуть.

12. Та перш того всього наложать на вас руки свої і гонити муть, видаючи в школи й темницї, і водячи перед царі та ігемони задля імя мого.

13. І станеть ся воно вам на сьвідкуваннє.

14. Постановіть же в серцях ваших наперед, не готовитись відказувати:

15. я бо дам вам уста й премудрість, котрій не здолїють противитись, анї встояти усї противники ваші.

16. Будете ж видавані й від родителїв, і братів, і родини, й приятелїв: і вбивати муть деяких з вас.

17. І будете ненавиджені від усїх задля імя мого.

18. Та й волосина з голови вашої не загине.

19. У терпінню вашому осягнїть душі ваші.

20. Як же побачите, що обгорнуто таборами Єрусалим, тодї знайте, що наближило ся спустїннє його.

21. Тодї, хто в Юдеї, нехай біжять у гори; а хто в серединї в йому, нехай виходять; а ті, що по селах, нехай не ввіходять у него.

22. Бо се днї мести, щоб справдилось усе написане.

23. Горе ж важким і годуючим у ті днї! буде бо біда велика на землї, і гнїв на народї сьому.

24. І поляжуть від гострого меча, й позаймані будуть у полонь до всїх поган; і топтати муть Єрусалим погане, доки сповнять ся часи поган.

25. І будуть ознаки на сонцї, й місяцї, й зорях, а на землї переполох народів у заколотї; як зареве море та филї.

26. І омертвіють люде від страху та дожидання того, що прийде на вселенну: сили бо небесні захитають ся.

27. І тодї побачять Сина чоловічого, йдучого на хмарі з силою і славою великою.

28. Як же зачне се дїятись, випростуйтесь і підіймайте голови ваші; бо наближилось викупленнє ваше.

29. І сказав приповість їм: Бачте смоківницю і всякі дерева:

30. Як розпукують ся вже, бачивши самі розумієте, що вже близько лїто.

31. Так і ви, коли побачите, як се станеть ся, знайте, що близько царство Боже.

32. Істино глаголю вам: Ще не перейде рід сей, доки все станеть ся.

33. Небо й земля перейде, слова ж мої не перейдуть.

34. Остерегайте ся ж, щоб часом не обтягчились ваші серця прожорством, та пянством, та журбою життя сього, й щоб несподївано на вас не настиг день той.

35. Бо, як сїтка, впаде на всїх, що живуть на лицї всієї землї.

36. Пильнуйте, по всяк час молячись, щоб удостоїли ся втекти від того всього, що має статись, і стануги перед Сином чоловічим.

37. Навчав же днями в церкві, ночами ж виходячи, пробував на горі, званій Оливною.

38. Усї ж люде сходились рано до Него в церкву слухати Його.

ГОЛОВА 22.

Наближало ся ж сьвято опрісноків, зване пасха.

2. І шукали архиєреї та письменники, як би погубити Його; боялись бо народу.

3. Ввійшов же сатана в Юду, на прізвище Іскариоцького, що був з числа дванайцяти.

4. І пійшовши говорив з архиєреями та воєводами, як Його зрадити їм.

5. І зрадїли вони, й вмовились йому срібла дати.

6. І обіцяв ся, і шукав нагоди, щоб видати Його їм потай народу.

7. Прийшов же день опрісноків, як треба було колоти пасхове ягня.
8. І післав Петра та Йоана, глаголючи: Йдіть та приготовте нам пасху їсти.
9. Вони ж сказали Йому: Де хочеш, щоб приготовити?
10. Він же рече їм: Ось, як увійдете в город, зустріне вас чоловік, глек води несучи. Йдіть слідом за ним у господу, куди ввійде.
11. І скажіть господареві дому: Каже тобі учитель: Де сьвітлиця, щоб пасху з учениками моїми їсти?
12. І той вам покаже гірницю велику застелену; там приготовте.
13. Пійшовши ж знайшли, як сказав їм, і приготовили пасху.
14. І, як настала година, сїв Він, й дванайцять апостолів з Ним.
15. І рече до них: Бажаннєм забажав я сю пасху їсти з вами, перш нїж прийму муки:
16. глаголю бо вам: Що більш не їсти му її, доки сповнить ся в царстві Божому.
17. І, взявши чашу, й оддавши хвалу, рече: Прийміть се та поділить собі:
18. глаголю бо вам: Що не пити му вже від плоду виноградного, доки царство Боже прийде.
19. І, взявши хлїб, та оддавши хвалу, переломив, і дав їм, глаголючи: Се єсть тїло моє, що за вас дається ся. Се чиніть на мій спомин.
20. Так само й чашу після вечері, глаголючи: Ся чаша новий завіт у крові моїй, що за вас пролита буде.
21. Та ось рука зрадника мого зо мною на столї.
22. Син то чоловічий іде, як постановлено наперед, тільки ж горе чоловікові тому, що зрадить Його!
23. І стали вони перепитуватись між собою, хто б з них був, що се має зробити.
24. Постало ж і змаганнє між ними, хто з них здаєть ся бути більшим.
25. Він же рече їм: Царі в поган панують над ними, й ті, що власть над ними мають, добродїями звуть ся.
26. Ви ж не так: тільки ж найбільший між вами нехай буде як найменший, і хто старший — як слуга.
27. Хто бо більший: хто за столом, чи хто послугує? хиба не хто за столом? я ж між вами, як слуга.
28. Ви ж пробували зо мною в спокусах моїх.
29. І я завітую вам, як завітував менї Отець мій, царство,
30. щоб їли й пили за столом моїм у царстві моєму, і сиділи на престолах, судячи дванайцять родів Ізраїлевих.
31. Рече ж Господь: Симоне, Симоне, ось сатана жадав собі вас, щоб просївати, як пшеницю;
32. я ж молив ся за тебе, щоб не поменшала віра твоя, і ти колись, навернувшись, утверди братів твоїх.
33. Він же каже Йому: Господи, з Тобою готов я і в темницю, і на смерть іти.
34. Він же рече: Глаголю тобі, Петре, не запіє сьогоднї півень, перш нїж тричі відречеш ся, що не знаєш мене.
35. І рече їм: Як посилав вас я без сакви, й торбини, й обувя, чи чого недоставало вам? Вони ж казали: Нічого.
36. Рече тодї їм: А тепер хто має сакву, нехай бере так само й торбину: а хто не має, нехай продасть одежу, та купить меч.
37. Глаголю бо вам, що ще й се написане мусить справдитись на менї: І з беззаконними полїчено його: бо все про мене сповняєть ся.
38. Вони ж сказали: Господи, ось мечів тут два. Він же рече їм: Доволї.
39. І вийшовши пійшов по звичаю на гору Оливну; ійшли ж слїдом за Ним і ученики Його.
40. Прибувши ж на місце, рече їм: Молїть ся, щоб не ввійти в спокусу.
41. А сам відступив од них, так як кинути каменем, і, приклонивши колїна, молив ся,
42. глаголючи: Отче, коли хочеш, мимо неси чашу сю від мене: тільки ж не моя воля, а Твоя нехай буде.
43. Явив ся ж Йому ангел з неба, підкріпляючи Його.
44. І, бувши в смертній боротьбі, ще пильнїще молив ся; був же піт Його як каплї крови, каплючі на землю.

45. І, вставши від молитви, й прий-
шовши до учеників своїх, знайшов
їх сплячих від смутку,
46. і рече їм: Чого спите? уставши
моліть ся, щоб не ввійшли в споку-
су.
47. Ще ж Він промовляв, ось народ
і званий Юда, один з дванайцяти,
йшов поперед них, і приступив до
Ісуса, поцілувати Його.
48. Ісус же рече йому: Юдо, цілу-
ваннєм Сина чоловічого враджуєш?
49. Бачивши ж ті, що коло Него, до
чого доходить, казали Йому: Госпо-
ди, чи вдарити нам мечем?
50. І вдарив один хтось із них слу-
гу архиєрейського, та й відтяв йому
ухо праве.
51. І озвавшись Ісус, рече: Оставте
аж до сього. І, приторкнувшись до у-
ха його, сцілив його.
52. Рече ж Ісус до прийшовших на
Него архиєреїв і воєвод, і церковних
старших: Як на розбійника ви прий-
шли з мечами та киями?
53. Як що-дня був я з вами в церкві,
не простягали рук на мене; та се ва-
ша година й власть темряви.
54. Узявши ж Його, повели, й при-
вели Його в двір архиєрейський. Петр
же йшов слідом оддалеки.
55. Як же запалили огонь серед дво-
ра та посідали вкупі, сїв і Петр серед
них.
56. Побачивши ж Його одна служни-
ця, як сидів коло сьвітла, й, придив-
ляючись на него, сказала: І сей з
Ним був.
57. Він же одрік ся Його, кажучи:
Жінко, не знаю Його.
58. А згодя другий, побачивши його,
сказав: І ти з них єси. Петр же ка-
же: Чоловіче, нї.
59. І мало що не через одну годи-
ну, инший хтось ствердив, кажучи:
Справдї і сей з Ним був, бо й Гали-
леєць він.
60. Каже Петр: Чоловіче, не знаю,
що кажеш. І зараз, як ще говорив він,
запіяв півень.
61. І обернувшись Господь, погля-
нув на Петра. І згадав Петр слово
Господнє, як глаголав йому: Що перш
ніж півень запіє, відречеш ся мене
тричі.
62. І вийшовши геть Петр, заплакав
гірко.
63. А чоловіки, що держали Ісуса,
насьміхались із Него, бючи.
64. І, закривши Його, били в лице
Його, та й питали Його, кажучи: Про-
речи, хто вдарив Тебе.
65. І иншого багато, хуливши, каза-
ли на Него.
66. А як настав день, зібралась стар-
шина людська, та архиєреї і письмен-
ники, та й повели Його в раду свою,
кажучи:
67. Чи Ти єси Христос? скажи нам.
Рече ж їм: Коли вам скажу, не пій-
мете віри;
68. коли ж і спитаю вас, не відпові-
сте менї й не відпустите.
69. Від нинї сидїти ме Син чолові-
чий по правицї сили Божої.
70. І сказали всї: То се Ти Син Бо-
жий? Він же до них рече: Ви каже-
те, що се я.
71. Вони ж сказали: На що нам ще
сьвідчення? самі бо чули з уст Його.

ГОЛОВА 23.

І вставши все множество їх, повели
Його до Пилата.
2. І стали винувати Його, кажучи:
Сього знайшли ми, що розвертає на-
род і забороняє кесареві данину дава-
ти, та й каже, що Він Христос-цар.
3. Пилат же спитав Його, кажучи:
Чи Ти цар Жидівський? Він же, о-
звавшись до него, рече: Ти кажеш.
4. Пилат же сказав до архиєреїв і
до народу: Ніякої не знаходжу вини
в чоловікові сьому.
5. Вони ж намагали, говорячи: Що
бунтує народ, навчаючи по всїй Ю-
деї, почавши від Галилеї аж досї.
6. Пилат же, почувши про Галилею,
спитав, чи чоловік не Галилеєць,
7. і, довідавшись, що Він присуду
Іродового, післав Його до Ірода, що
також був у Єрусалимі тими днями.
8. Ірод же, побачивши Ісуса, зра-
дїв вельми; бажав бо здавна бачи-
ти Його; бо чув багато про Него; й
сподївав ся яку ознаку бачити, що від
Него станеть ся.
9. Питав же Його словами многими;
Він же нїчого не відказав йому.

10. Стояли ж архиєреї та письменники, завзято винуючи Його.

11. Зневаживши ж Його Ірод з воїнами своїми та насьміявшись, одягнувши Його в шату ясну, післав Його Пилатові.

12. Стали ж собі другами Пилат та Ірод того дня: жили бо перше, ворогуючи між собою.

13. Пилат же, скликавши архиєреїв та князїв і народ,

14. каже до них: Привели ви менї чоловіка сього, яко розвертаючого народ; і ось я, перед вами питаючи, нїякої не знайшов в чоловікові сьому вини, якими винуєте Його;

15. та й нї Ірод; посилав бо Його до него, й ось нїчого достойного смерти не знайдено в Ньому.

16. То, покаравши, відпущу Його.

17. (Треба ж йому було відпускати їм що-сьвята одного.)

18. Закричали ж вони всї разом, кажучи: Візьми сього, відпусти ж нам Вараву,

19. котрого, за якусь бучу, що сталась у городї, і за убийство, вкинуто в темницю.

20. Знов же Пилат покликнув, хотївши відпустити Ісуса.

21. Вони ж кричали: Розпни, розпни Його!

22. Він же втретє каже до них: Яке ж бо зло зробив сей? Нїякої вини смерти не знайшов я в Йому. То покаравши, випущу Його.

23. Вони ж намагали голосом великим, просячи, Його розпяти. І перемогли голоси їх та архиєрейські.

24. Пилат же присудив, щоб сталось по просьбі їх.

25. Відпустив же їм за бунт і убийство вкинутого в темницю, котрого просили; Ісуса ж видав на їх волю.

26. І як повели Його, то, взявши одного Симона Киринея, ідучого з поля, положили на него хрест нести за Ісусом.

27. Ійшло ж слїдом за Ним велике множество народу й жінок, що голосили й ридали по Йому.

28. І обернувшись до них Ісус, рече: Дочки Єрусалимські, не плачте по менї, а по собі плачте і по дїтях ваших.

29. Бо ось прийдуть днї, коли скажуть: Блаженні неплідні, й утроби, що не родили, й соски, що не годували.

30. Тодї стануть говорити горам: Упадїть на нас, і узгіррям: Покрийте нас.

31. Бо коли зеленому дереву се роблять, то з сухим що станеть ся?

32. Ведено ж і инших двох лиходїїв з Ним на смерть.

33. І, як прийшли на врочище Черепове, там розпяли Його й лиходїїв, одного по правицї, а одного по лївицї.

34. Ісус же рече: Отче, відпусти їм; не знають бо, що роблять.

35. І стояв народ дивлячись. Насьміхали ся ж і старші з ними, кажучи: Инших спасав; нехай спасе й себе, коли се Христос, вибраний Божий.

36. Насьміхали ся ж з Него й воїни, приступаючи й оцет подаючи Йому,

37. і кажучи: Коли Ти єси цар Жидівський, спаси себе.

38. Була ж і надпись над Ним письмом Грецьким та Римським, та Єврейським: Се цар Жидівський.

39. Один же з повішених лиходїїв хулив Його, кажучи: Коли Ти Христос, спаси себе й нас!

40. Озвавши ся ж другий, докорив йому, кажучи: І не боїш ся Бога, коли в такому ж осудї єси?

41. Та ми по правдї; по заслузї бо за те, що коїли, приймаємо; сей же нїчого недоброго не зробив.

42. І сказав до Ісуса: Спогадай мене, Господи, як прийдеш у царство Твоє.

43. І рече йому Ісус: Істино глаголю тобі: Сьогоднї зо мною будеш у раю.

44. Було ж се коло години шестої, і темрява сталась по всїй землї до години девятої.

45. І померкло сонце, й роздерлась завіса церковня посерединї.

46. І покликнувши голосом великим Ісус, рече: Отче, у Твої руки передаю духа мого! й, се промовивши, вітхнув духа.

47. Побачивши ж сотник, що сталось, прославив Бога, кажучи: Справдї, чоловік сей праведний був.

48. І ввесь народ, що зійшов ся на сю дивовижу, побачивши, що сталось, бючи себе в груди, вертав ся.
49. Стояли ж усї знакомі Його оддалеки й жінки, що поприходили слїдом за Ним із Галилеї, дивлячись на се.
50. І ось чоловік, на ймя Йосиф, що був радник, чоловік добрий і праведний,
51. (сей не пристав до ради й дїла їх,) з Ариматеї, города Жидівського, що також сподївавсь царства Божого;
52. сей, прийшовши до Пилата, просив тїла Ісусового.
53. І, знявши Його, обгорнув Його плащеницею, і положив Його у гробі висїченому, де нїколи нїхто не лежав.
54. І був день пятниця, а субота сьвітала.
55. Поприходивши ж слїдом жінки, що прийшли з Галилеї, дивились на гріб, і як положене було тїло Його.
56. І вернувшись наготовили пахощів та мира, а в суботу відпочивали по заповідї.

ГОЛОВА 24.

Первого ж дня тижня, вельми рано, прийшли вони на гріб, несучи, що наготовили, пахощі, і другі з ними.
2. Знайшли ж камінь відкочений від гробу.
3. І ввійшовши не знайшли тїла Господа Ісуса.
4. І сталось, як здумілись вони від сього, ось два чоловіки стояли перед ними в шатах ясних.
5. Як же полякались вони й нахилили лице до землї, рекли до них: Чого шукаєте живого між мертвими?
6. Нема Його тут, а встав. Згадайте, як Він промовляв до вас, ще бувши в Галилеї,
7. глаголючи: Що мусить Син чоловічий бути виданим у руки чоловіків грішників, і бути розпятим, і третього дня воскреснути.
8. І згадали слова Його,
9. і, вернувшись од гробу, сповістили про се все одинайцятьох і всїх инших.
10. Була ж Мария Магдалина, та Йоанна, та Мария Яковова, й инші з ними, що оповідали перед апостолами се.
11. І явились перед ними яко видумка слова їх, і не поняли віри їм.
12. Петр же, вставши, побіг до гробу; й нахилившись побачив тільки полотно, що лежало, й пійшов, сам у собі дивуючись тим, що сталось.
13. І ось двоє з них ійшло того ж дня на село, зване Емаус, гоней з шістьдесять од Єрусалиму.
14. І розмовляли вони між собою про все те, що стало ся.
15. І сталось, як розмовляли вони та перепитувались, і сам Ісус наблизившись, ійшов з ними.
16. Очі ж їх були вдержані, щоб не пізнали Його.
17. Рече ж до них: Що се за речі, про котрі розмовляєте між собою йдучи, та сумуєте?
18. Озвав ся ж один, на ймя Клеопа й каже до Него: Хиба Ти один захожий у Єрусалимі, і не знаєш, що стало ся в йому сими днями?
19. І рече їм: Що ж таке? Вони ж сказали Йому: Про Ісуса Назарянина, що був муж пророк, сильний дїлом і словом перед Богом і всїм народом,
20. як видали Його архиєреї та князї наші на суд смертний і розпяли Його.
21. Ми ж уповали, що се Він, що має збавити Ізраїля; а до всього того третїй се день іде сьогоднї, як се стало ся;
22. тільки ж і жінки деякі з наших налякали нас, бувши рано при гробі,
23. і, не знайшовши тїла Його, прийшли оповідуючи, що явленнє ангелів бачили, котрі глаголють, що Він живий.
24. І пійшли деякі з наших до гробу, й знайшли так, як і жінки казали; Його ж не бачили.
25. І рече Він до них: о безумні і лїниві серцем вірувати всьому, що промовили пророки!
26. Чи не мусїв се терпіти Христос і ввійти в славу свою?
27. І, почавши від Мойсея і від усїх

пророків, виясняв їм у всїх писаннях про Него.

28. І наближились до села, куди йшли, й Він зробив, нїби хоче йти далїй.

29. Вони ж удержували Його, кажучи: Зостань ся з нами; бо вже надвечір, і нахилив ся день. І ввійшов, щоб зостатись із ними.

30. І сталось, як сидїв Він за столом з ними, взявши хлїб, благословив, і переломивши, подав їм.

31. Їм же відкрились очі, й пізнали вони Його; й став ся Він невидимий їм.

32. І казали вони один до одного: Хиба ж серце наше не горіло в нас, як промовляв до нас у дорозї, і як розкривав нам писання?

33. І, вставши тієї ж години, вернулись у Єрусалим і знайшли згромаджених одинайцять, і тих, що були з ними,

34. як говорили: Що встав Господь справдї і явив ся Симонові.

35. І розповіли вони, що сталось у дорозї, і як пізнали Його в ламанню хлїба.

36. Як же се вони говорили, сам Ісус став посеред них, і рече їм: Упокій вам.

37. Вони ж, полякавшись і перестрашившись, думали, що духа бачять.

38. І рече їм: Чого стрівожились? і чого думки встають у серцях ваших?

39. Дивіть ся на руки мої і ноги мої, що се сам я. Дотикайтесь мене й вбачайте; бо дух тїла й костей не має, як бачите, що я маю.

40. І, се глаголючи, показав їм руки й ноги.

41. Ще ж як не поняли вони віри з радощів та дивувались, рече їм: Маєте що їсти тут?

42. Вони ж Йому подали риби печеної частину та медового стільника (крижку).

43. І взявши, їв перед ними.

44. Рече ж їм: Оце ж слова, що глаголав я до вас, ще бувши з вами, що мусить справдити ся все, писане в законї Мойсейовому, й пророках, і псальмах про мене.

45. Тодї розкрив їм розум розуміти писання,

46. і рече їм: Що так написано й так треба було терпіти Христу й воскреснути з мертвих третього дня;

47. і проповідуватись в імя Його покаянню і відпущенню гріхів між усїма народами, почавши від Єрусалиму.

48. Ви ж сьвідки сього.

49. І ось я посилаю обітуваннє Отця мого на вас; ви ж сидїть у городї Єрусалимі, поки одягнетесь силою звиш.

50. І вивів їх геть аж до Витанії, і, знявши руки свої, благословив їх.

51. І сталось, як благословляв їх, одступив од них і вознїс ся на небо.

52. Вони ж, поклонившись Йому, вернулись у Єрусалим, з радощами великими;

53. і пробували раз у раз у церкві, хвалячи й благословлячи Бога. Амінь.

ЄВАНГЕЛИЯ ВІД СЬВ. ЙОАНА.

ГОЛОВА 1.

У починї було Слово, й Слово було в Бога, й Бог було Слово.

2. Воно було в починї у Бога.

3. Все Ним стало ся; і без Него не стало ся нїщо, що стало ся.

4. У Йому життє було: й життє було сьвітлом людям.

5. І сьвітло у темряві сьвітить, і темрява Його не обняла.

6. Був чоловік посланий від Бога, імя йому Йоан.

7. Сей прийшов на сьвідкуваннє, щоб сьвідкувати про сьвітло, щоб усї вірували через него.

8. Не був він сьвітло, а щоб сьвідкувати про сьвітло.

9. Було сьвітло правдиве, що про-
сьвічує кожного чоловіка, що прихо-
дить на сьвіт.
10. На сьвіті був, і сьвіт Ним на-
став, і сьвіт Його не пізнав.
11. У своє прийшов, і свої не прий-
няли Його.
12. Которі ж прийняли Його, дав їм
власть дітьми Божими стати ся, що
вірують в імя Його:
13. що не від крові, нї від хотїння
тїлесного, нї від хотїння мужеського,
а від Бога родили ся.
14. І Слово тїлом стало ся, і пробу-
вало між нами (й бачили ми славу
Його, славу, яко Єдинородного від От-
ця), повне благодати і правди.
15. Йоан сьвідкує про Него, й по-
award кликував, глаголючи: Се той, про
кого казав я: За мною грядущий
поперед мене був; бо перш мене
був.
16. І з повноти Його ми всї прийня-
ли й благодать за благодать.
17. Бо закон через Мойсея даний
був; благодать і правда через Ісуса
Христа стала ся.
18. Бога нїхто не бачив нїколи; еди-
нородний Син, що в лонї Отця, той
вияснив.
19. І се сьвідченнє Йоанове, як пі-
слали Жиди з Єрусалиму священиків
та левитів, щоб спитали Його: Хто
ти єси?
20. І визнав, і не відпер ся; а ви-
знав: Що я не Христос.
21. І питали його: Що ж? Ілия єси
ти? І рече: Нї. Пророк єси ти? І від-
казав: Нї.
22. Казали ж йому: Хто ж єси? щоб
нам одповідь дати тим, що післали
нас. Що кажеш про себе?
23. Рече: Я голос покликуючого в
пустинї: Випростайте дорогу Господ-
ню, як глаголав Ісаїя пророк.
24. А послані були з Фарисеїв.
25. І питали вони його, й казали йо-
му: Чого ж хрестиш, коли ти не Хри-
стос, нї Ілия, нї пророк.
26. Відказав їм Йоан, глаголючи: Я
хрещу вас водою; серед вас же сто-
їть, котрого ви не знаєте:
27. се за мною Грядущий, що попе-
ред мене був; котрому я недостоєн
розвязати ременя обувя Його.
28. Се в Витаварі стало ся, за Йор-
даном, де Йоан хрестив.
29. Назавтра бачить Йоан, що Ісус
їйде до него, й рече: Ось Агнець Бо-
жий, що бере на себе гріхи сьвіта.
30. Се Той, про кого я казав: За
мною гряде муж, що поперед мене
був, бо перше мене був.
31. І я не знав Його, та, щоб явив
ся Ізраїлеві, для того прийшов я, хре-
стячи водою.
32. І сьвідкував Йоан, глаголючи:
Що бачив я Духа, злинувшого як го-
луб з неба, і став він над Ним.
33. І я не знав Його; та пославший
мене хрестити водою, той менї глаго-
лав: На кого побачиш, що Дух злине
та стане над Ним, се той, що хрестить
Духом сьвятим.
34. І бачив я, і сьвідкував, що се
Син Божий.
35. Назавтра знов стояв Йоан і два
з учеників його;
36. і, споглянувши на Ісуса йдучого,
рече: ось Агнець Божий.
37. І чули його два ученики глаго-
лючого, й пійшли слїдом за Ісусом.
38. І обернувшись Ісус та побачив-
ши їх слїдом ідучих, рече їм: Чого
шукаєте? Вони ж сказали Йому: Ра-
ви (що єсть перекладом: Учителю), де
пробуваєш?
39. Рече їм: Ідїть і подивіть ся. Пій-
шли вони, та й бачили, де пробуває,
і перебули в Него день той; було ж
коло десятої години.
40. Один з двох, що чули від Йоана
та й пійшли слїдом за ним, був Ан-
дрей, брат Симона Петра.
41. Він знаходить первий брата сво-
го Симона, й каже йому: Знайшли
ми Месию (що єсть перекладом: Хри-
стос).
42. І привів його до Ісуса. Поглянув-
ши ж на него Ісус, рече: Ти єси Си-
мон, син Йони; ти назвеш ся Кифа
(що єсть перекладом: Петр).
43. Назавтра хотів Ісус вийти в Га-
лилею, і знаходить Филипа, й рече
йому: Йди слїдом за мною.
44. Був же Филип із Витсаїди, з го-
рода Андреєвого та Петрового.
45. Знаходить Филип Натанаїла, й
каже йому: Про кого писав Мой-
сей у законї й пророки, знайшли ми,

Ісуса, сина Йосифового, що з Назарету.
46. І каже Натанаїл до него: З Назарету хиба може що добре бути? Каже йому Филип: Іди та й подивись!
47. Побачив Ісус Натанаїла, йдучого до Него, й рече про него: Ось справдї Ізраїлитянин, що в йому підступу нема.
48. Каже Йому Натанаїл: Звідкіля мене знаєш? Озвавсь Ісус і рече йому: Перш ніж Филип покликав тебе, як був єси під смоківницею, бачив я тебе.
49. Озвавсь Натанаїл і каже Йому: Рави, Ти єси Син Божий, Ти єси цар Ізраїлїв.
50. Озвавсь Ісус і рече йому: Що сказав тобі: Я бачив тебе під смоківницею, то й віруєш? Більше сього бачити меш.
51. І рече йому: Істино, істино глаголю вам: Від нинї бачити мете небо відкрите, а ангелів Божих, що сходять угору і вниз на Сина чоловічого.

ГОЛОВА 2.

А третього дня було весїллє в Канї Галилейській; і була мати Ісусова там;
2. запрошено ж і Ісуса, й учеників Його на весїллє.
3. І, як не ставало вина, каже мати Ісусова до Него: Вина не мають.
4. Рече їй Ісус: Що менї й тобі, жено? ще не прийшла година моя.
5. Каже Його мати слугам: Що вам скаже, робіть.
6. Стояло ж там шість камяних водників про очищеннє Жидівське, що містили відер по два або по три.
7. Рече їм Ісус: Поналивайте водники водою. І поналивали їх аж по верх.
8. І рече їм: Черпайте тепер, та й несїть до старости. І понесли.
9. Як же покоштував староста води, що сталась вином (а не знав, звідкіля, слуги ж знали, що черпали воду), кличе жениха староста,
10. і каже йому: Кожен чоловік перш добре вино ставить, а як підопють, тодї гірше; ти ж додержав добре вино аж досї.
11. Сей почин ознак зробив Ісус у Канї Галилейській, і показав славу свою; і вірували в Него ученики Його.
12. Після сього пійшов у Капернаум, Він і мати Його, й брати Його, й ученики Його; і там пробували небагато днїв.
13. А була близько пасха у Жидів, і пійшов у Єрусалим Ісус,
14. і знайшов у церкві продаючих воли, й вівцї, і голуби, й міняльників сидячих.
15. І, зробивши джгута* з мотузків, повиганяв усїх із церкви, й вівцї й воли, а міняльникам порозсипав гроші, і столи попереввертав;
16. а тим, що голуби продавали, рече: Візьміть се звідсїля; не робіть дому Отця мого домом торговим.
17. Згадали ж ученики Його, що написано: Ревність дому твого з'їла мене.
18. Озвались тодї Жиди, й казали Йому: Що за знак покажеш нам, що се робиш?
19. Озвавсь Ісус і рече їм: Зруйнуйте сю церкву, й я за три днї піднїму вам її.
20. Казали тодї Жиди: Сорок і шість років будовано церкву сю, а Ти в три днї піднїмеш її?
21. Він же глаголав про церкву тїла свого.
22. Як же встав з мертвих, згадали ученики Його, що Він се глаголав їм; і вірували писанню і слову, що глаголав Ісус.
23. Як же був у Єрусалимі у пасху на сьвята, многі увірували в імя Його, побачивши чудеса Його, що робив.
24. Сам же Ісус не звіряв ся їм, тим що знав усїх:
25. бо не треба було Йому, щоб хто сьвідкував про чоловіка, бо Він знав, що було в чоловіку.

ГОЛОВА 3.

Був же чоловік з Фарисеїв, Никодим імя йому, князь Жидівський.
2. Сей прийшов до Ісуса в ночі, і ка-

* Скрутля, плетїнку.

же Йому: Рави, знаємо, що від Бога прийшов єси учителем; ніхто бо таких ознак не може робити, як Ти робиш, коли не буде Бог з ним.

3. Озвавсь Ісус і рече йому: Істино, істино глаголю тобі: Коли хто не народить ся звиш, не може видїти царства Божого.

4. Каже до Него Никодим: Як же може чоловік народитись, старим бувши? хиба може в утробу матери своєї знов увійти, і родитись?

5. Озвавсь Ісус: Істино, істино глаголю тобі: Коли хто не родить ся од води й Духа, не може ввійти в царство Боже.

6. Роджене від тїла — тїло, а роджене від Духа — дух.

7. Не дивуй ся, що глаголав тобі: Мусите ви народити ся звиш.

8. Дух, де хоче, дише, й голос його чуєш, та не знаєш, звідкіля виходить, і куди йде; так усякий народжений од Духа.

9. Озвавсь Никодим і каже Йому: Як може се статись:

10. Відказав Ісус і рече йому: Ти єси учитель Ізраїлїв, і сього не знаєш?

11. Істино, істино глаголю тобі: Що те, що знаємо, говоримо, й що бачили, сьвідкуємо; а сьвідкування нашого не приймаєте.

12. Коли про земне глаголав вам, і не віруєте, — як же, коли скажу вам про небесне, увіруєте?

13. І нїхто не зійшов на небо, тільки хто з неба зійшов, Син чоловічий, що на небі.

14. І, як Мойсей підняв угору гадюку в пустинї, так мусить бути піднятий і Син чоловічий,

15. щоб кожний віруючий в Него не погиб, а мав життє вічнє.

16. Так бо полюбив Бог сьвіт, що Сина свого єдинородного дав, щоб кожен, віруючий в Него, не погиб, а мав життє вічнє.

17. Бо не післав Бог Сина свого на сьвіт, щоб осудив сьвіт, а щоб спас ся Ним сьвіт.

18. Хто вірує в Него, не осудить ся; хто ж не вірує, уже осуджений; бо не вірував у йме єдинородного Сина Божого.

19. Сей же есть суд, що сьвітло прийшло на сьвіт, а полюбили люде темряву більше нїж сьвітло; були бо лихі їх учинки.

20. Кожен бо, хто чинить лихе, ненавидить сьвітло, й не йде до сьвітла, щоб не зганено вчинків його.

21. Хто ж робить правду, йде до сьвітла, щоб виявились його вчинки, бо в Бозї роблені.

22. Після сього пійшов Ісус і ученики Його в Юдейську землю; і там пробував з ними, й хрестив.

23. Хрестив же й Йоан у Єнонї поблизу Салима, бо води було там багато; й приходили, й хрестились.

24. Ще бо не вкинуто в темницю Йоана.

25. Постало ж змаганнє в учеників Йоанових з Жидами про очищеннє.

26. І прийшли вони до Йоана, й казали йому: Рави, той що був з тобою за Йорданом, котрому сьвідкував єси, ось сей хрестить і всї йдуть до Него.

27. Озвавсь Йоан і рече: Не може чоловік прийняти нїчого, коли не буде дано йому з неба.

28. Самі ви менї сьвідкуєте, що я казав: Я не Христос, а що я посланий перед Ним.

29. Хто має заручену, той жених; а друг жениха, стоячи й слухаючи його, радощами радуєть ся голосу жениха; ся оце радість моя сповнилась.

30. Той мусить рости, я ж малїти.

31. Хто звиш гряде, той над усїма: хто від землї, той від землї, і від землї говорить; хто з неба гряде, той над усїма.

32. І що бачив і чув, про те й сьвідкує; і сьвідкування Його нїхто не приймає.

33. Хто прийняв сьвідкуваннє Його, той ствердив, що Бог правдивий.

34. Кого бо післав Бог, той слова Божі говорить; бо не мірою дає Бог Духа.

35. Отець любить Сина, і все дав у руки Йому.

36. Хто вірує в Сина, той має вічне життє; а хто не вірує Синові, не бачити ме життя, а гнїв Божий пробуває на йому.

ГОЛОВА 4.

Як же взнав Господь, що прочули
Фарисеї, що Ісус більш учеників
єднає і хрестить, ніж Йоан,
2. (хоч Ісус сам не хрестив, а уче-
ники Його;)
3. то покинув Юдею, та й пійшов
знов у Галилею.
4. Треба ж було Йому проходити че-
рез Самарию.
5. Приходить оце в город Самарян-
ський, названий Сихар, поблизу ху-
тора, що дав Яков Йосифу, синові сво-
єму.
6. Була ж там криниця Яковова. О-
це ж Ісус, утомившись у дорозї, си-
дїв так на криницї; було ж коло ше-
стої години.
7. Приходить жінка з Самариї на-
черпати води. Рече їй Ісус: Дай менї
пити.
8. Ученики бо Його пійшли в город,
щоб купити їжі.
9. Каже ж Йому жінка Самарянка:
Як се Ти, Жидовин бувши, пити
просиш від мене, жінки Самарянки?
Бо Жиди не сходять ся з Самаряна-
ми.
10. Озвавсь Ісус і рече їй: Коли б
знала дар Божий і хто се говорить то-
бі: Дай менї пити, ти просила б Його,
й дав би тобі води живої.
11. Каже Йому жінка: Добродїю, і
черпака не маєш, і колодязь глибо-
кий; звідкіля ж маєш воду живу?
12. Хиба Ти більший єси отця на-
шого Якова, що дав нам сей колодязь?
і він сам з него пив, і сини його, й
скот його.
13. Озвавсь Ісус і рече їй: Всякий,
хто пє воду сю забажає знов;
14. хто ж напєть ся води, що я дам
йому, не забажає до віку; а вода, що
дам йому, буде в йому жерелом води,
що тече в життє вічнє.
15. Каже до Него жінка: Добродїю,
дай менї сієї води, щоб не жаждува-
ла, анї ходила сюди черпати.
16. Рече їй Ісус: Іди поклич чолові-
ка твого, та й приходь сюди.
17. Озвалась жінка і каже: Не маю
чоловіка. Рече їй Ісус: Добре сказала
єси, що чоловіка не маєш;
18. пять бо чоловіків мала, та й те-
пер которого маєш, не чоловік тобі;
у сьому правду сказала єси.
19. Каже Йому жінка: Добродїю, ба-
чу, що пророк єси Ти.
20. Батьки наші на сїй горі покла-
нялись; а ви кажете, що в Єрусалимі
місце, де треба покланяти ся.
21. Рече їй Ісус: Жінко, вір менї,
що прийде час, коли нї на горі сїй,
анї в Єрусалимі покланяти метесь ви
Отцеві.
22. Ви кланяєтесь, а чому — не зна-
єте; ми кланяємось, і чому — знаємо,
бо спасеннє від Жидів.
23. Та прийде час, і вже єсть, що
правдиві поклонники поклонять ся
Отцеві духом і правдою; Отець бо та-
ких шукає покланяючих ся Йому.
24. Дух — Бог, і хто покланяєть ся
Йому, духом і правдою мусить покла-
нятись.
25. Каже Йому жінка: Знаю, що
Месия прийде (званий Христос). Як
прийде Він, звістить нам усе.
26. Рече їй Ісус: Се я, що глаголю
тобі.
27. І прийшли на се ученики Його,
й дивувались, що Він із жінкою роз-
мовляв; та нїхто не сказав: Чого тобі
треба? або: Про що розмовляєш із
нею?
28. Покинула тодї відро своє жінка,
й пійшла в город, і каже людям:
29. Ійдїть подивіть ся на чоловіка,
котрий сказав менї все, що я зроби-
ла; чи се не Христос?
30. Вийшли ж з города, й прийшли
до Него.
31. Тим часом просили Його учени-
ки: Рави, їж.
32. Він же рече їм: Я маю їжу їсти,
котрої ви не знаєте.
33. Казали ж ученики один до одно-
го: Хиба хто приніс Йому їсти?
34. Рече їм Ісус: Моя їжа, щоб чи-
нити волю Пославшого мене, й скін-
чити Його дїло.
35. Хиба ви не кажете: Що ще чо-
тирі місяцї, та й жнива прийдуть?
Ось глаголю вам: Здійміть очі ваші,
та поглянъте на ниви, що вже попо-
ловіли на жнива.
36. І приймає жнець плату, й зби-
рає овощ у життє вічнє, щоб і хто сїє
радував ся, і хто жне.

37. Бо у сьому слово правдиве: що
инший, хто сіє, а инший, хто жне.
38. Я післав вас жати, коло чого ви
не працювали; инші люде працювали, а ви на працю їх увійшли.
39. З города ж того багато увірувало в Него Самарян через слово жінки, сьвідкуючої: Що сказав менї все, що зробила.
40. Як же прийшли до Него Самаряне, просили Його зістатись у них; і зістависб там два днї.
41. І багато більше увірувало за слово Його.
42. А тій жінцї казали: Що вже не задля твого оповідання віруємо; самі бо чули, й знаємо, що се справдї Спас сьвіту Христос.
43. Через два ж днї вийшов звідтіля та прийшов у Галилею.
44. Сам бо Ісус сьвідкував, що пророк у своїй отчинї чести не має.
45. Як же прийшов у Галилею, прийняли Його Галилейцї, бачивши все, що зробив у Єрусалимі на сьвята: бо й вони ходили на сьвята.
46. Прийшов же Ісус ізнов у Кану Галилейську, де зробив воду вином. І був один царський, котрого син нездужав у Капернаумі.
47. Сей, почувши, що Ісус прибув із Юдеї в Галилею, прийшов до Него, й благав Його, щоб пійшов та оздоровив сина його, бо мав умерти.
48. Рече ж Ісус до него: Коли ознак та див не побачите, не увіруєте.
49. Каже до Него царський: Господи, йди перш, ніж умре дитина моя.
50. Рече йому Ісус: Іди, син твій живий. І увірував чоловік слову, що промовив йому Ісус, і пійшов.
51. Вже ж він ішов, зустріли його слуги його й звістили, кажучи: Що хлопчик твій живий.
52. Спитав же в них про годину, коли полегшало йому. І кажуть йому: Що вчора семої години покинула його горячка.
53. Зрозумів же батько, що тієї самої години, котрої сказав йому Ісус: Що син твій живий; і увірував сам і ввесь дім його.
54. Се знов другу ознаку зробив Ісус, прийшовши з Юдеї в Галилею.

ГОЛОВА 5.

Після сього було сьвято Жидівське; і прийшов Ісус у Єрусалим.
2. У Єрусялимі ж коло Овечих ворїт є купіль, що зветь ся по еврейськи Ветезда, з пятьма ходниками.
3. В них лежало велике множество недужих, слїпих, кривих, сухих, що дожидали движення води.
4. Ангел бо певного часу спускавсь у купіль і збивав воду: хто ж перший улазив після збивання води, одужував, якою б нї мучив ся болестю.
5. Був же там один чоловік, що трийцять і вісїм років був у недузї.
6. Сього побачивши Ісус лежачого, й відаючи, що довгий уже час нездужає, рече йому: Хочеш одужати?
7. Відповів Йому недужий: Господи, чоловіка не маю, щоб, як зібєть ся вода, вкинув мене в купіль; як же прийду я, инший поперед мене влазить.
8. Рече йому Ісус: Устань, візьми постїль твою, та й ходи!
9. І зараз одужав чоловік, і взяв постїль свою, та й ходив; була ж субота того дня.
10. І казали Жиди сцїленому: Субота; не годить ся тобі брати постелї.
11. Відказав їм: Хто оздоровив мене, той менї сказав: Візьми постїль твою, та й ходи.
12. Питали ж його: Що то за чоловік, що сказав тобі: Візьми постїль твою, та й ходи?
13. Той же, що одужав, не знав, хто Він; бо Ісус відійшов геть, як народ був на місцї тому.
14. Опісля знаходить його Ісус у церкві, і рече йому: Оце одужав єси; не гріши більш, щоб гіршого тобі не стало ся.
15. Пійшов чоловік, та й сповістив Жидів, що се Ісус, що оздоровив його.
16. За се гонили Ісуса Жиди й шукали Його вбити, що се зробив у суботу.
17. Ісус же відказав їм: Отець мій і досї робить і я роблю.
18. За се ж ще більш шукали Його Жиди вбити, що не то ламле суботу, а

ще й Отцем своїм зве Бога, рівним себе ставлячи Богу.

19. Озвав ся ж Ісус і рече їм: Істино, істино глаголю вам: Не може Син нїчого робити від себе, коли не бачить, що Отець те робить: що бо Той робить, те й Син так само робить.

20. Отець бо любить Сина, і все показує Йому, що сам робить; і більші сих покаже Йому дїла, щоб ви дивувались.

21. Бо, як Отець воскрешає мертвих і оживлює, так і Син, кого хоче, оживлює.

22. Бо Отець і не судить нїкого, а суд увесь дав Синові,

23. щоб усї шанували Сина, як шанують Отця. Хто не шанує Сина, не шанує Отця, що післав Його.

24. Істино, істино глаголю вам: Що, хто слухає слово моє і вірує Пославшому мене, має життє вічнє, і на суд не прийде, а перейде від смерти в життє.

25. Істино, істино глаголю вам: Що прийде час, і нинї єсть, що мертві почують голос Сина Божого, й почувши оживуть.

26. Бо, як Отець має життє в собі, так дав і Синові життє мати в собі,

27. і власть дав Йому і суд чинити; бо Він Син чоловічий.

28. Не дивуйтесь сьому, бо прийде час, що в гробах почують голос Його,

29. і повиходять: которі добро робили, в воскресеннє життя, а которі зло робили, в воскресеннє суду.

30. Не можу я робити від себе нїчого: як чую, суджу; і суд мій праведний; бо не шукаю волї моєї, а волї пославшого мене Отця.

31. Коли я сьвідкую про себе, сьвідченнє моє не правдиве.

32. Инший єсть, хто сьвідкує про мене; і я знаю, що правдиве сьвідченнє, котре про мене сьвідкує.

33. Ви посилали до Йоана, й сьвідкував правдї.

34. Я же не від чоловіка сьвідченнє приймаю, а глаголю се, щоб ви спаслись.

35. Той був сьвітильник горючий і сьвітючий; ви ж хотїли повеселитись на часину сьвітлом його.

36. Я ж маю сьвідченнє більше Йоанового: дїла бо, що дав менї Отець, щоб їх скінчити, ті дїла, що я роблю, сьвідкують про мене, що Отець мене післав.

37. І пославший мене Отець сам сьвідкував про мене. Анї голосу Його не чули ви нїколи, анї виду Його не бачили;

38. і слова Його не маєте пробуваючого в вас; бо кого післав Він, тому ви не віруєте.

39. Прослїдїть писання; бо ви думаєте в них життє вічнє мати; й ті сьвідкують про мене.

40. Та не хочете прийти до мене, щоб життє мати.

41. Чести від людей не приймаю.

42. Та я спізнав вас, що любови Божої не маєте в собі.

43. Я прийшов в імя Отця мого, і не приймаєте мене. Коли инший прийде в імя своє, того приймете.

44. Як ви можете вірувати, славу один од одного приймаючи, а слави, що від одного Бога, не шукаєте?

45. Не думайте, що я обвинувачу вас перед Отцем: є хто винуватить вас: Мойсей, що на него вповаєте.

46. Коли б ви вірували Мойсейові, вірували б менї; бо про мене той писав.

47. Коли ж його писанням не віруєте, як моїм словам вірувати мете?

ГОЛОВА 6.

Після сього пійшов Ісус на той бік моря Галилейського, Тивериядського.

2. І йшло за Ним багато народу, бо бачили Його ознаки, що робив над недужими.

3. Зійшов же на гору Ісус, і сидїв там з учениками своїми.

4. Була ж близько пасха, сьвято Жидівське.

5. Знявши ж Ісус очі і побачивши, що багато народу йде до Него, рече до Филипа: Звідкіля купимо хлїба, щоб вони попоїли?

6. Се ж сказав, вивідуючи його, бо сам знав, що має робити.

7. Відказав Йому Филип: За двісті денариїв хлїба не стане їм, щоб кожному з них хоч трохи досталось.

8. Каже Йому один з учеників Його, Андрей, брат Симона Петра:
9. Є тут хлопець один, що має пять хлїбів ячних* та дві рибки; тільки що сього на стільки?
10. Рече ж Ісус: Заставте людей сїдати. Була ж трава велика на тому місцї. Посїдали ж чоловіки, числом тисяч з пять.
11. Прийнявши ж хлїби Ісус, і оддавши хвалу, подав ученикам, ученики ж сидячим; так само й риби, скільки хотїли.
12. Як же наситились, рече ученикам своїм: Позбирайте останки окрушин, щоб не пропало нїщо.
13. Зібрали ж і наповнили дванайцять кошів окрушин із пяти хлїбів ячних, що зосталось у тих, що їли.
14. Люде ж, бачивши, яку ознаку зробив Ісус, сказали, що се справдї пророк, грядущий на сьвіт.
15. Як же постеріг Ісус, що хочуть прийти та схопити Його, щоб зробити Його царем, то пійшов ізнов на гору сам один.
16. Як же настав вечір, пійшли ученики Його над море,
17. і, ввійшовши в човен, плили на той бік моря у Капернаум. І вже стемнїло, й не приходив до них Ісус.
18. А море, од великого вітру, що бурхав, піднялось.
19. Одпливши ж гоней на двайцять і пять або трийцять, бачять, що Ісус ходить по морю, і до човна наближуєть ся, і полякались.
20. Він же рече їм: Се я; не лякайтесь.
21. Тодї радо прийняли Його в човен, і зараз човен опинивсь коло землї, куди вони прямували.
22. Назавтра народ, стоячий по тім боцї моря, побачивши, що иншого човна не було там, тільки один той, у котрий ввійшли ученики Його, й що не ввійшов з учениками своїми Ісус у човен, а що самі ученики Його відчалили,
23. инші ж човни поприходили з Тиверияди поблизу місця, де їли хлїб, як хвалу оддав Господь;
24. побачивши ж оце люде, що Ісуса там нема, анї учеників Його, ввійшли і вони в човни, та й прибули в Капернаум, шукаючи Ісуса.
25. І, знайшовши Його на тім боцї моря, сказали Йому: Рави, коли прибув єси сюда?
26. Відказав їм Ісус і рече: Істино, істино глаголю вам: Шукаєте мене не тому, що бачили ознаки, а що їли хлїб, та й наситились.
27. Трудїть ся не для їжи погибаючої, а для їжи, що зостаєть ся в вічне життє, котру Син чоловічий вам дасть; Сього бо Отець ствердив, Бог.
28. Казали ж до Него: Що нам робити, щоб чинити дїла Божі?
29. Відказав Ісус і рече їм: Се єсть дїло Боже, щоб вірувати в Того, кого післав Він.
30. Казали ж Йому: Що ж робиш Ти за ознаку, щоб виділи ми, та й вірували Тобі? що чиниш?
31. Батьки наші манну їли в пустинї, як писано: Хлїб з неба дав їм їсти.
32. Рече ж їм Ісус: Істино, істино глаголю вам: Не Мойсей дав вам хлїб з неба, а Отець мій дає вам хлїб з неба правдивий.
33. Бо хлїб Божий той, що сходить з неба, й життє дає сьвітові.
34. Казали ж до Него: Господи, всякого часу давай нам хлїб сей.
35. Рече ж їм Ісус: Я хлїб життя. хто приходить до мене, не голодувати ме, і хто вірує в мене, не жаждувати ме нїколи.
36. Тільки глаголю вам, що й видїли мене, та й не віруєте.
37. Усе, що дає менї Отець, до мене прийде; а хто приходить до мене, не вижену геть.
38. Бо зійшов я з неба, не щоб чинити волю мою, а волю Пославшого мене.
39. Се ж воля пославшого мене Отця, щоб з усього, що дав менї, не погубив я нїчого, а воскресив його останнього дня.
40. Се ж воля пославшого мене, щоб кожен, хто видить Сина й вірує в Него, мав життє вічне, і я воскрешу його останнього дня.
41. Миркали* тодї Жиди про Него,

* Ячмінних.

* Відказували.

що сказав: Я хліб, що зійшов з небес;
42. і казали: Хиба се не Ісус, син Йосифів, котрого знаємо ми батька й матїр? Як же Він каже: Що з неба зійшов я?
43. Озвав ся ж Ісус і рече їм: Не миркайте між собою.
44. Нїхто не може прийти до мене, коли Отець, пославший мене, не притягне його, й я воскрешу його останнього дня.
45. Написано в пророків: І будуть усї навчені від Бога. Тим кожен, хто чув од Отця і навчивсь, приходить до мене.
46. Не то, щоб Отця хто видїв, тільки Той, хто від Бога, Той видїв Отця.
47. Істино, істино глаголю вам: Хто вірує в мене, має життє вічнє.
48. Я хлїб життя.
49. Батьки ваші їли манну в пустинї, та й повмирали.
50. Се хлїб, що з неба сходить, щоб, хто їсть Його, не вмер.
51. Я хлїб живий, що з неба зійшов. Коли хто їсть сей хлїб, жити ме по вік; а хлїб, що я дам, се тїло моє, що я дам за життє сьвіту.
52. Змагались тодї між собою, говорячи: Як може Він дати нам тїло їсти?
53. Рече ж їм Ісус: Істино, істино глаголю вам: Як не їсте тїла Сина чоловічого й не пєте Його крові, не маєте життя в собі.
54. Хто їсть тїло моє і пє мою кров, має життє вічнє, і я воскрешу його останнього дня.
55. Тїло моє справдї єсть їжа, а кров моя справдї єсть напиток.
56. Хто їсть тїло моє і пє кров мою, в менї пробуває, а я в йому.
57. Як післав мене живий Отець, і я живу Отцем, так і хто їсть мене, й той жити ме мною.
58. Се хлїб, що з неба зійшов. Не як батьки ваші їли манну та й повмирали; хто їсть сей хлїб, жити ме по вік.
59. Се Він глаголав у школї, навчаючи в Капернаумі.
60. Многі ж слухавши з учеників Його казали: Жорстоке се слово; хто може його слухати?
61. Знаючи ж Ісус сам у собі, що миркають про Него ученики Його, рече їм: Се вас блазнить?
62. Що ж, коли побачите Сина чоловічого, як входить туди, де перше був?
63. Се дух, що оживлює; тїло не годить ся нї на що. Слова, що я глаголю вам, се дух і життє.
64. Тільки ж є такі між вами, що не вірують. Знав бо з почину Ісус, котрі не вірують, і хто зрадить Його.
65. І рече: Тим глаголав вам, що нїхто не може прийти до мене, коли не буде дано йому від Отця мого.
66. Після сього багато з учеників Його пійшли назад, і вже більш з Ним не ходили.
67. Рече ж Ісус дванайцятьом: Чи й ви хочете йти?
68. Відказав тодї Йому Симон Петр: Господи, до кого йти нам? у Тебе слова життя вічнього,
69. і ми увірували й взнали, що Ти єси Христос, Син Бога живого.
70. Відказав їм Ісус: Хиба не я вас дванайцятьох вибрав? а один з вас диявол.
71. Говорив же про Юду Симонового Іскариота: сей бо мав Його зрадити, один з дванайцяти.

ГОЛОВА 7.

Іходив Ісус після сього по Галилеї; не хотїв бо по Юдеї ходити, що шукали Його Жиди вбити.
2. Було ж близько Жидівське сьвято кучок.
3. Казали ж до Него брати Його: Зійди звідсїля, та й іди в Юдею, щоб і ученики Твої видїли дїла Твої, що робиш.
4. Нїхто бо тайно нїчого не робить, шукаючи сам знаним бути. Коли таке робиш, то покажи себе сьвітові.
5. Бо й брати Його не вірували в Него.
6. Рече тодї їм Ісус: Пора моя ще не прийшла; ваша ж пора всякого часу готова.
7. Не може сьвіт ненавидїти вас, мене ж ненавидить; бо я сьвідкую про него, що дїла його лихі.
8. Ви йдїть на се сьвято: я ще не

пійду на те сьвято, бо пора моя ще
не сповнилась.
9. Се сказавши їм, зіставсь у Галилеї.
10. Як же пійшли брати Його, тоді
й Він пійшов на сьвято, не явно, а
якби потай.
11. Жиди ж шукали Його в сьвято,
й казали: Де Він?
12. І було багато говірки про Него
в народї: инші казали, що Він добрий; инші ж казали: Нї, а зводить
народ.
13. Та нїхто явно не говорив про
Него задля страху перед Жидами.
14. Як же було в половинї сьвята,
ввійшов Ісус у церкву, та й навчав.
15. І дивувались Жиди, кажучи: Як
Він писання знає, не вчившись?
16. Озвав ся до них Ісус і рече: Моя
наука не єсть моя, а Пославшого мене.
17. Коли хто хоче волю Його чинити, знати ме про науку, чи від Бога
вона, чи я від себе глаголю.
18. Хто від себе говорить, слави своєї
шукає; хто ж шукає слави Пославшого Його, Той правдивий, і неправди нема в Йому.
19. Хиба не Мойсей дав вам закон?
а нїхто з вас не чинить закону. Чого
шукаєте мене вбити?
20. Озвавсь народ і каже: Біса маєш; хто шукає вбити Тебе?
21. Відказав Ісус і рече їм: Одно дїло зробив я, і всї дивуєтесь.
22. Мойсей дав вам обрізаннє (не,
що від Мойсея воно, а від батьків);
то й у суботу обрізуєте чоловіка.
23. Коли обрізаннє приймає чоловік
у суботу, щоб не був зламаний закон
Мойсеїв, чого на мене ремствуєте, що
всього чоловіка уздоровив у суботу?
24. Не судїть по виду, а праведний
суд судїть.
25. Казали тодї деякі з Єрусалимцїв:
Чи не се Той, що шукають убити Його?
26. І ось явно говорить, і нїчого Йому не кажуть. Чи справдї не взнали
князї, що Він справдї Христос?
27. Тільки ж ми Його знаємо, звідкіля Він; Христос же як прийде, нїхто
не знати ме, звідкіля Він.
28. Покликне тодї в церкві Ісус, навчаючи й глаголючи: І мене знаєте, й
знаєте, звідкіля я! а від себе не прийшов я, єсть же правдивий Пославший
мене, котрого ви не знаєте.
29. Я ж знаю Його, бо я від Него; й
Той мене післав.
30. Шукали тодї, щоб схопити Його, та нїхто не зняв на Него руки, бо
ще не прийшла година Його.
31. Многі ж з народу увірували в
Него, й казали: Що, як прийде Христос, чи більші сих ознак робити ме,
які Сей зробив?
32. Почули Фарисеї, що народ поговорював таке про Него, й післали
Фарисеї та архиєреї слуги, щоб схопили Його.
33. Рече їм тодї Ісус: Ще малий час
я з вами, й пійду до Пославшого мене.
34. Шукати мете мене, та й не знайдете; й де я, ви не зможете прийти.
35. Казали тодї Жиди між собою:
Куди Він хоче йти, що ми не знайдемо Його? Чи не між розсипаних Геленян хоче йти та навчати Геленян?
36. Що се за слово, що каже: Шукати мете мене, та й не знайдете? і:
Де я, ви не можете прийти?
37. В останнїй же великий день сьвята став Ісус, та й покликнув, глаголючи: Коли хто жаждує, нехай прийде до мене, та й пє.
38. Хто вірує в мене, як рече писаннє, ріки води живої з черева його потечуть.
39. Се ж глаголав про Духа, що мають прийняти віруючі в Него; ще бо
не був (на них) Дух сьвятий, бо Ісус
ще не прославив ся.
40. Многі ж з народу, почувши се
слово, сказали: Се справдї пророк,
41. инші казали: Чи з Галилеї ж
Христу приходити?
42. Чи не глаголе ж писаннє, що з
насїння Давидового й з Витлеєма села, де був Давид, Христос прийде?
43. Тодї повстало роздїленнє в народї через Него.
44. Деякі ж з них хотїли схопити
Його; тільки ж нїхто не зняв на Него рук.
45. Прийшли тодї слуги до архиєреїв та Фарисеїв, і казали їм вони: Чом
не привели Його?

46. Відказали слуги: Нїколи так не говорив чоловік, як Сей чоловік.
47. Відказали тодї їм Фарисеї: Чи й вас не зведено?
48. Хиба хто з князїв увірував у Него, або з Фарисеїв?
49. А сей народ, що не знає закону, проклятий.
50. Каже Никодим до них, котрий приходив у ночі до Него, бувши один з них:
51. Чи закон наш судить чоловіка, коли не вислухає його перше й не знає, що робить?
52. Озвались вони й казали йому: Чи й ти з Галилеї єси? Пошукай і подивись, що пророк з Галилеї не встає.
53. І пійшов кожен до дому свого.

ГОЛОВА 8.

Ісус же пійшов на гору Оливну.
2. Вранцї ж ізнов прийшов у церкву, і всї люде приходили до Него; й сївши навчав їх.
3. Приводять же письменники та Фарисеї до Него жінку, схоплену в перелюбі, і, поставивши її посерединї,
4. кажуть Йому: Учителю, сю жінку схоплено в перелюбі, на самому вчинку.
5. В законї ж Мойсей нам звелїв таких каменувати; Ти ж що кажеш?
6. Се ж казали, спокушуючи Його, щоб мали чим винувати Його. Ісус же, схилившись до долу, писав пальцем по землї.
7. Як же не переставали питати Його, піднявшись рече до них: Хто з вас без гріха, нехай первий кине камінь на неї.
8. І, знов, схилившись до долу, писав по землї.
9. Вони ж, почувши й докорені совістю, вийшли один за одним, почавши від старших та аж до останнїх; і зоставсь один Ісус та жінка, стоячи посерединї.
10. Піднявши ся ж Ісус і нїкого не бачивши, тільки жінку, рече їй: Жінко, де ж ті винувателї твої? нїхто тебе не осудив?
11. Вона ж каже: Нїхто, Господи. Рече ж їй Ісус: І я тебе не суджу: йди, і більш не гріши.
12. Знов же промовляв їм Ісус, глаголючи: Я сьвітло сьвіту. Хто йде слїдом за мною, не ходити ме в темряві, а мати ме сьвітло життя.
13. Казали тодї Йому Фарисеї: Ти про себе сьвідкуєш; сьвідченнє Твоє неправдиве.
14. Озвавсь Ісус і рече їм: Хоч я сьвідкую про себе, правдиве сьвідченнє моє; бо я знаю, звідкіля я прийшов, і куди йду.
15. Ви по тїлу судите; я не суджу нїкого.
16. Коли ж я суджу, суд мій правдивий; бо я не один, а я й пославший мене Отець.
17. І в законї ж вашому написано, що двох людей сьвідченнє правдиве.
18. Я сьвідкую про себе, й сьвідкує про мене пославший мене Отець.
19. Казали тодї Йому: Де Отець Твій? Відказав Ісус: Нї мене не знаєте, нї Отця мого. Коли б мене знали, й Отця мого знали б.
20. Такі слова промовив Ісус у скарбницї, навчаючи в церкві; і нїхто не хапав Його; бо ще не прийшла година Його.
21. Рече їм тодї знов Ісус: Я йду, й шукати мете мене, і в гріхах ваших повмираєте. Куди ж я йду, ви не можете йти.
22. Сказали тодї Жиди: Чи не вбє Він себе, що каже: Куди я йду, ви не можете йти?
23. І рече їм: Ви од нижнього, я од вишнього; ви од сьвіту сього, я не од сьвіту сього.
24. Тим я сказав вам, що повмираєте в гріхах ваших: коли бо не увіруєте, що се я, повмираєте в гріхах ваших.
25. Казали тодї Йому: Хто Ти єси? І рече їм Ісус: Той, що з почину, як і глаголю вам.
26. Багато маю про вас глаголати й судити; тільки ж Пославший мене правдивий; і я, що чув від Него, се глаголю в сьвітї.
27. Не розуміли, що про Отця їм глаголе.
28. Рече ж їм Ісус: Як знесете вгору Сина чоловічого, тодї зрозумієте,

що се я, і що від себе не роблю нічого; тільки, як навчив мене Отець мій, таке глаголю.

29. І Пославший мене — зо мною; не зоставив мене одного Отець; бо я роблю всякого часу, що подобаєть ся Йому.

30. Як се Він промовляв, многі увірували в Него.

31. Рече тоді Ісус до Жидів, що увірували Йому: Коли пробувати мете у слові моєму, справді ви ученики мої будете,

32. і зрозумієте правду, й правда визволить вас.

33. Відказали Йому: Ми насіннє Авраамове, й ні в кого не були в неволї ніколи. Як же Ти говориш, що вільні будете?

34. Відказав їм Ісус: Істино, істино глаголю вам: Що всякий, хто робить гріх, невільник гріха.

35. Невільник же не пробуває в дому до віку, Син пробуває до віку.

36. Коли ж Син визволить вас, справдї вільними будете.

37. Знаю, що ви насіннє Авраамове; та шукаєте вбити мене, бо слово моє не містить ся в вас.

38. Я, що видів ув Отця мого, глаголю; а ви, що видїли в отця вашого, робите.

39. Озвались вони й казали Йому: Отець наш Авраам. Рече їм Ісус: Коли б ви дїти Авраамові були, дїла Авраамові робили б.

40. Тепер же шукаєте вбити мене, чоловіка, що вам правду глаголав, котру чув я від Бога. Сього Авраам не робив.

41. Ви робите дїла отця вашого. Казали тоді Йому: Ми не з перелюбу родились: одного Отця маємо, Бога.

42. Рече ж їм Ісус: Коли б Бог отець ваш був, любили б ви мене; бо я від Бога вийшов і приходжу, бо не від себе прийшов я, а Він мене післав.

43. Чом бесїди моєї не розумієте? Бо не можете слухати слова мого.

44. Ви від отця диявола, й хотїння отця вашого диявола хочете робити. Той був душогубцем з почину, й в правдї не встояв; бо нема правди в йому. Коли говорить брехню, із свого говорить; бо він брехун і отець її.

45. А що я правду глаголю, не віруєте менї.

46. Хто з вас докорить менї за гріх? Коли ж правду глаголю, чому ви не віруєте менї?

47. Хто від Бога, слова Божі слухає. Тому ви не слухаєте, що ви не від Бога.

48. Озвались тоді Жиди, й казали Йому: Чи не добре ми кажемо, що Самарянин єси Ти, і біса маєш?

49. Відказав Ісус: Я біса не маю, а шаную Отця мого; ви ж не шануєте мене.

50. Я ж не шукаю моєї слави; єсть, хто шукає й судить.

51. Істино, істино глаголю вам: Коли хто слово моє хоронити ме, смерти не побачить по вік.

52. Сказали тоді Йому Жиди: Тепер ми знаємо, що Ти біса маєш. Авраам умер і пророки, а Ти кажеш: Коли хто слово моє хоронити ме, не вкусить смерти по вік.

53. Хиба Ти більший єси, нїж отець наш Авраам, що вмер? І пророки повмирали. Ким Ти себе робиш?

54. Відказав Ісус: Коли я прославляю себе, слава моя нїщо. Єсть Отець мій, що прославляє мене, про котрого ви кажете, що Він Бог ваш.

55. І не пізнали Його; я ж знаю Його. А коли я скажу, що не знаю Його, буду подобний вам ложник. Нї, знаю Його, й слово Його хороню.

56. Авраам, отець ваш, рад був видїти день мій; та він увидїв, і зрадїв.

57. Казали тоді Жиди до Него: Не маєш пятидесяти років ще, і Авраама видів єси?

58. Рече їм Ісус: Істино, істино глаголю вам: Перш нїж Авраамові бути, я був.

59. Брали тоді камінне, щоб кидати на Него; Ісус же сховав ся, і вийшов з церкви, пройшовши посеред них. і пійшов так мимо.

ГОЛОВА 9.

І, йдучи мимо, побачив чоловіка, слїпого зроду.

2. І спитали в Него ученики Його, говорячи: Рави, хто згрішив: він, чи родителї його, що слїпим родив ся.

3. Відказав Ісус: Ні він не згрішив, ні родителї його, тільки щоб явились діла Божі на йому.

4. Менї треба робити дїла Пославшого мене, поки дня: прийде ніч; тодї нїхто не зможе робити.

5. Доки я в сьвітї, я сьвітло сьвітові.

6. Се промовивши, плюнув на землю, і зробив грязиво з слини, та й помазав грязивом очі слїпому,

7. і рече йому: Іди, вмий ся в купелї Силоамській (що перекладом: Посланий). Пійшов же і вмивсь, та й прийшов видющий.

8. Сусїди ж, що виділи його перше, що був слїпий, казали: Чи се не той, що сидїв та просив?

9. Инші казали: Що се той; а другі: Що похожий на него. Він же каже: Що се я.

10. Сказали тодї йому: Як відкрились твої очі?

11. Відказав він, і каже: Чоловік, званий Ісус, зробив грязиво, й помазав мої очі, і рече менї: Іди до Силоамської купелї та вмий ся. Пійшовши ж і вмившись, прозрів я.

12. Сказали тодї йому: Де Він? Каже: Не знаю.

13. Приводять його до Фарисеїв, колись слїпого.

14. Була ж субота, як грязиво зробив Ісус, і відкрив його очі.

15. Знов же питали його Фарисеї, як прозрів. Він же казав їм: Грязиво положив на очі мої, а я вмивсь, та й бачу.

16. Казали тодї деякі з Фарисеїв: Сей чоловік не від Бога, бо суботи не хоронить. Инші казали: Як може чоловік грішний такі ознаки робити? І була незгода між ними.

17. Кажуть слїпому знов: Ти що кажеш про Него, що відкрив твої очі? Він же сказав: Що Він пророк.

18. Не увірували ж Жиди про него, що слїпим був і прозрів, аж доки покликали родителїв самого прозрівшого.

19. І питали їх, кажучи: Чи се син ваш, про котрого ви кажете, що слїпим родив ся? як же тепер бачить?

20. Відказали їм родителї його, й казали: Знаємо, що син наш, і що слїпим родив ся;

21. як же тепер бачить, не знаємо; або хто відкрив його очі, ми не знаємо. Він зріст має, його спитайте; сам про себе нехай говорить.

22. Се казали родителї його, бо боялись Жидів; уже бо постановили Жиди, щоб, коли хто Його визнає Христом, того вилучити із школи.

23. Тим родителї його казали: Що зріст має, його питайте.

24. Покликали тодї вдруге чоловіка, що був слїпим, і сказали йому: Дай славу Богу; ми знаємо, що чоловік сей грішний.

25. Озвав ся ж той, і сказав: Чи грішний, не знаю; одно знаю, що, слїпим бувши, тепер бачу.

26. Сказали ж йому знов: Що зробив тобі? як одкрив очі твої?

27. Відказав їм: Я сказав вам уже, й ви чули. Чого знов хочете чути? Хиба й ви хочете Його учениками бути?

28. Налаяли його тодї, і казали: Ти ученик Його, ми ж Мойсейові ученики.

29. Ми знаємо, що Мойсейові глаголав Бог; Сього ж не знаємо, звідкіля Він.

30. Озвавсь чоловік, і каже їм: Тим воно й дивно, що ви не знаєте, звідкіля Він, а відкрив очі мої.

31. Ми ж знаємо, що грішників Бог не слухає; хто ж побожний та волю Його чинить, того слухає.

32. Од віку не чувано, щоб одкрив хто очі зроду слїпому.

33. Коли б Сей не був від Бога, не міг би робити нїчого.

34. Озвались і казали йому: У гріхах ти родивсь увесь, і ти навчаєш нас? Та й вигнали його геть.

35. Почув Ісус, що вигнали його геть, і, знайшовши його, сказав йому: Ти віруєш у Сина Божого?

36. Озвав ся той, і сказав: Хто Він, Господи, щоб увірував я в Него?

37. Рече ж йому Ісус: І видів єси Його, й хто говорить з тобою, се Він.

38. Він же каже: Вірую, Господи, та й поклонивсь Йому.

39. І рече Ісус: На суд я в сьвіт сей прийшов, щоб которі не бачять, почали бачити, й щоб которі бачять, слїпими робились.

40. І почули се деякі з Фарисеїв, що були з Ним, і казали Йому: То й ми сліпі?

41. Рече їм Ісус: Коли б сліпі були, не мали б гріха; тепер же кажете: Що бачимо; тим гріх ваш остаєть ся.

ГОЛОВА 10.

Істино, істино глаголю вам: Хто не ввіходить дверима в кошару, а перелазить де инде, той злодій і розбійник.

2. Хто ж увіходить дверима, той пастир вівцям.

3. Тому воротар одчиняє, і вівці голосу його слухають, і свої вівці кличе по імени, і виводить їх.

4. І як вижене вівці свої, ійде поперед них, а вівці ійдуть слїдом за ним, бо знають голос його.

5. За чужим же не пійдуть, а втїкати муть од него, бо не знають голосу чужих.

6. Сю приповість сказав їм Ісус, вони ж не зрозуміли, що се було, про що глаголав їм.

7. Тодї знов рече їм Ісус: Істино, істино глаголю вам: Що я двері вівцям.

8. Всї, скільки прийшло їх перше мене, злодїї і розбійники; тільки ж не послухали їх вівцї.

9. Я — двері: мною коли хто ввійде, спасеть ся, і входити ме, й виходити ме, і знайде пашу.

10. Злодій не приходить, як тільки щоб украсти, і вбити, й погубити. Я прийшов, щоб життє мали, й надто мали.

11. Я пастир добрий: пастир добрий душу свою кладе за вівцї.

12. Наймит же й хто не пастир, що не його вівцї, бачить вовка йдучого, та й кидає вівцї, та й утїкає; а вовк хапа їх, і розсипає вівцї.

13. Наймит же втїкає, бо він наймит, і не журить ся про вівцї.

14. Я пастир добрий, і знаю моїх, і знають мене мої.

15. Яко ж знає мене Отець, так і я знаю Отця, і душу мою кладу за вівцї.

16. І инші вівцї маю, що не сієї кошари; і тих я мушу привести, й голос мій почують, і буде одно стадо, й один пастир.

17. За те Отець мене любить, що я кладу душу мою, щоб знов прийняти її.

18. Нїхто не бере її від мене, а я кладу її від себе. Маю власть положити її, і маю власть знов прийняти її. Сю заповідь прийняв я від Отця мого.

19. Постала тодї знов незгода між Жидами за слова сї.

20. Казали ж многі з них: Біса має і божеволїє; чого ви Його слухаєте?

21. Инші казали: Се слова не біснуватого. Хиба біс може слїпим очі відкривати?

22. Були ж поновини в Єрусалимі, і зима була.

23. І ходив Ісус по церкві у Соломоновім ходнику.

24. Обступили тодї Його Жиди, й казали Йому: Доки нас морочити меш? Коли Ти Христос, скажи нам явно.

25. Відказав їм Ісус: Я казав вам, та й не віруєте. Дїла, що я роблю в імя Отця мого, сї сьвідкують про мене.

26. Та ви не віруєте, бо ви не з овець моїх, як я казав вам.

27. Вівцї мої голосу мого слухають, і я знаю їх, і вони йдуть слїдом за мною.

28. І я життє вічнє даю їм; і не погинуть до віку, й не вихопить їх нїхто з рук моїх.

29. Отець мій, що дав менї, більший усїх, і нїхто не здолїє вихопити їх із рук Отця мого.

30. Я і Отець одно.

31. Брали тодї знов каміннє Жиди, щоб каменувати Його.

32. Озвавсь до них Ісус: Багато добрих дїл явив я від Отця мого. За котре з тих дїл каменуєте мене?

33. Відказали йому Жиди, говорячи: За добре дїло не каменуємо Тебе, а за хулу, і що Ти, чоловіком бувши, робиш себе Богом.

34. Озвавсь до них Ісус: Хиба не написано в законї вашому: Я сказав, ви боги?

35. Коли тих назвав богами, до кого

слово Боже було, та й не може поламатись писаннє, —
36. то як же про Того, кого Отець осьвятив і післав у сьвіт, ви кажете: Що хулиш, бо сказав: Я Син Божий?
37. Коли я не роблю діл Отця мого, не йміть віри менї.
38. Коли ж роблю, а ви менї не віруєте, то дїлам віруйте, щоб ви знали й вірували, що в менї Отець, і я в Йому.
39. Шукали тодї знов Його схопити, та вхиливсь од рук їх,
40. та й пійшов ізнов на той бік у те місце, де Йоан перше хрестив, та й пробував там.
41. І многі приходили до Него, й казали: Що Йоан нїякої ознаки не зробив, усе ж, що Йоан казав про сього чоловіка, правда була.
42. І увірували там многі в Него.

ГОЛОВА 11.

Був же один, що нездужав, Лазар з села Мариї та Марти, сестри її.
2. Була ж се Мария, що намастила Господа миром і обтерла ноги Його волоссєм своїм, котрої брат Лазар нездужав.
3. Післали тодї сестри до Него, кажучи: Господи, ось той, що Ти любиш, нездужає.
4. Почувши Ісус, рече: Ся болїсть не на смерть, а про славу Божу, щоб прославивсь Син Божий через неї.
5. Любив же Ісус Марту, й сестру її, і Лазаря.
6. Як же почув, що нездужає, тодї зоставсь у тому місцї, де був, ще два днї.
7. Після того ж рече ученикам: Ходїм знов у Юдею.
8. Кажуть Йому ученики: Рави, тепер шукали Тебе Жиди каменувати, й знов ідеш туди!
9. Відказав Ісус: Хиба не дванайцять годин у днї? Коли хто ходить у день, не спотикаєть ся, бо сьвітло сьвіта сього бачить.
10. Коли ж хто ходить поночі, спотикаєть ся, бо нема сьвітла в йому.
11. Се промовив, і після того рече їм: Лазар, друг наш, заснув; та я пійду, щоб розбудити його.
12. Казали тодї ученики Його: Господи, коли заснув, то й одужає.
13. Говорив же Ісус про смерть його; вони ж думали, що про спочинок сонний каже.
14. Тодї ж рече їм Ісус явно: Лазар умер.
15. І я радуюсь задля вас, що не був там, щоб ви увірували. Та ходїмо до него.
16. Рече тодї Тома, на прізвище близняк, товаришам ученикам: Ходїмо й ми, щоб умерти з Ним.
17. Прийшовши тодї Ісус, застав його, що він чотирі днї вже у гробі.
18. Була ж Витания поблизу Єрусалиму, гоней на пятьдесять.
19. І багато Жидів поприходило до Марти та Мариї, щоб розважати їх по братові їх.
20. Марта ж, як почула, що Ісус прийшов, вибігла назустріч Йому; Мария ж сидїла в хатї.
21. Каже тодї Марта до Ісуса: Господи, коли б був єси тут, брат мій не вмер би.
22. Тільки ж і тепер знаю, що, чого попросиш у Бога, дасть Тобі Бог.
23. Рече їй Ісус: Воскресне брат твій.
24. Каже Марта до Него: Я знаю, що воскресне у воскресенню останнього дня.
25. Рече їй Ісус: Я воскресеннє і життє. Хто віруе в мене, коли й умре, жити ме.
26. І всякий, хто живе й віруе в мене, не вмре по вік. Чи віруєш сьому?
27. Каже йому: Так, Господи, я увірувала, що Ти єси Христос, Син Божий, грядущий на сьвіт.
28. І, се промовивши, пійшла та й покликала Марию, сестру свою, нишком, кажучи: Учитель прийшов, і кличе тебе.
29. Вона ж, як почула, встає хутко, і йде до Него.
30. Ще ж не прийшов у село Ісус, а був на місцї, де зустріла Його Марта.
31. Тодї Жиди, що були з нею в хатї та розважали її, побачивши Ма-

рию, що хутко встала та вийшла, пійшли за нею, кажучи: Що йде до гробу, щоб плакати там.

32. Мария ж, як прийшла, де був Ісус, і побачила Його, то впала в ноги Йому, кажучи до Него: Господи, коли б був єси тут, не вмер би брат мій.

33. Ісус же, як побачив її, що плаче, і прийшовших з нею Жидів, що плачуть, засмутив ся духом, і зворушив ся,

34. і рече: Де положили його? Кажуть Йому: Господи, йди та подивись.

35. І заплакав Ісус.

36. Казали тоді Жиди: Ось як Він любив його!

37. Деякі ж з них казали: Чи не міг Сей, що відкрив очі сліпому, зробити, щоб і він не вмер?

38. Тоді Ісус, зітхнувши знов у собі, пійшов до гробу. Була ж печера, й камінь лежав на ній.

39. Рече Ісус: Зніміть каменя. Каже Йому сестра умершого Марта: Господи, уже смердить; чотири бо днї йому.

40. Рече їй Ісус: Чи не казав я тобі, що, коли вірувати меш, побачиш славу Божу?

41. Зняли тоді каменя, де положено мерця. Ісус же звів очі вгору, і рече: Отче, дякую Тобі, що почув єси мене.

42. Я ж знав, що всякого часу мене чуєш, тільки задля народу, що навколо стоїть, сказав, щоб увірували, що Ти мене післав.

43. І, се промовивши, покликнув голосом великим: Лазаре, вийди!

44. І вийшов мрець з завязаними в полотно ногами й руками, й лице його хусткою було завязане. Рече їм Ісус: Розвяжіть його й пустїть, нехай іде.

45. Тоді многі з Жидів, що поприходили до Марії, і виділи, що зробив Ісус, увірували в Него.

46. Деякі ж з них пійшли до Фарисеїв, та й сказали їм, що зробив Ісус.

47. Зібрали тоді архиєреї та Фарисеї раду, і казали: Що нам чинити? бо сей чоловік багато робить ознак.

48. Коли оставимо Його так, усї увірують в Него; й прийдуть Римляне, та й заберуть у нас і місце і нарід.

49. Один же з них, Каяфа, бувши архиєреєм року того, каже їм: Ви не знаєте нічого,

50. і не думаєте, що лучче нам, щоб один чоловік умер за людей, а не ввесь народ загинув.

51. Се ж не від себе промовив, а, бувши архиєреєм того року, пророкував, що мав Ісус умерти за людей,

52. і не тільки за людей, а щоб і діти Божі розсипані зібрати в одно.

53. З того ж дня нарадились, щоб убити Його.

54. Ісус же більш не ходив явно по Юдеї, а пійшов звідтіля в землю близько пустині, у город званий Єфрем, і там пробував із учениками своїми.

55. Була ж близько пасха Жудівська; і йшло багато в Єрусалим із сїл перед пасхою, щоб очищати себе.

56. Шукали тоді Ісуса, й говорили між собою, стоячи в церкві: Як вам здасть ся? чи не прийде на сьвято?

57. Дали ж і архиєреї і Фарисеї наказ, щоб, як хто знати ме, де Він, то щоб схопити Його.

ГОЛОВА 12.

Тоді Ісус, шестого дня перед пасхою, прийшов у Витанию, де був Лазар, що був умер, котрого воскресив із мертвих.

2. Зробили тоді Йому вечерю там, і Марта послугувала, Лазар же був один із тих, що сиділи за столом.

3. Мария ж, узявши литру мира нардового, правдивого, предорогого, намастила ноги Ісусу, та й обтерла волоссєм своїм ноги Його; господа ж повна була духу від мира.

4. Каже тоді один з учеників Його, Юда Симонів Іскариоцький, що мав Його зрадити.

5. Чому мира сього не продано за триста денариїв та не роздано вбогим?

6. Сказав же се не того, що про вбогих дбав, а що злодій був, і скриньку мав, і, що вкидано, носив.

7. Рече тодї Ісус: Остав її; на день похорону мого приховала се.

8. Вбогих бо маєте всякого часу з собою, мене ж не всякого часу маєте.

9. Довідалось же багато народу з Жидів, що Він там, і поприходили не задля Ісуса одного, а щоб і Лазаря побачити, котрого воскресив із мертвих.

10. Нарадили ся ж архиєреї, щоб і Лазаря вбити;

11. бо многі через него приходили від Жидів, та й увірували в Ісуса.

12. Назавтра багато народу, поприходивши на сьвято, почувши, що Ісус йде в Єрусалим,

13. побрали віттє пальмове, та й вийшли назустріч Йому, покликуючи: Осанна! благословен грядущий в імя Господнє, Цар Ізраїлів!

14. Знайшовши ж Ісус осля, сїв на него, як написано:

15. Не лякайсь, дочко Сионська! ось твій Цар іде, сидячи на молодому ослї.

16. Сього ж не зрозуміли ученики Його спершу; тільки, як прославивсь Ісус, тодї згадали, що се про Него писано, й що се зробили Йому.

17. Сьвідкував же народ, що був із Ним, як Лазаря викликав із гробу й воскресив Його з мертвих.

18. Тим і зустрів Його народ, бо чув, що Він зробив сю ознаку.

19. Фарисеї ж казали між собою: Бачите, що не вдієте нїчого? ось увесь сьвіт за Ним пійшов!

20. Були ж деякі Геленяне між тими, що поприходили, щоб поклонитись у сьвято.

21. Сї ж приступили до Филипа, що був з Витсаїди Галилейської, кажучи: Добродїю, хочемо Ісуса видїти.

22. Приходить Филип і каже Андреєві, а знов Андрей та Филип кажуть Ісусові.

23. Ісус же відказав їм, говорячи: Прийшла година, щоб прославив ся Син чоловічий.

24. Істино, істино глаголю вам: Коли зерно пшеничне, впавши на землю, не вмре, то одно зостаєть ся; коли ж умре, то багато овощу приносить.

25. Хто любить душу свою, погубить її; а хто ненавидить душу свою в сьвітї сьому, на вічнє життє збереже її.

26. Коли менї служить хто, нехай іде слїдом за мною; і де я, там і слуга мій буде. І коли хто менї служить, пошанує його Отець.

27. Тепер же душа моя стрівожилась, і що менї казати? Отче, спаси мене від години сієї; тільки ж для сього прийшов я на годину сю.

28. Отче, прослав імя Твоє! Зійшов тодї голос із неба: І прославив, і знов прославлю.

29. Народ же, що стояв і чув, казав, що грім загремів. Инші казали: Ангел Йому говорив.

30. Озвавсь Ісус і рече: Сей голос роздавсь не ради мене, а ради вас.

31. Тепер суд сьвіту сьому: тепер князь сьвіту сього проженеть ся геть.

32. І я, як буду піднятий від землї, всїх притягну до себе.

33. Се ж глаголав, означуючи, якою смертю має вмерти.

34. Озвавсь до Него народ: Ми чули з закону, що Христос пробуває по вік; як же Ти кажеш, що треба угору піднятись Синові чоловічому? Хто се Син чоловічий?

35. Рече ж їм Ісус: Ще малий час сьвітло з вами. Ходїть, доки сьвітло маєте, щоб темрява вас не захопила; а хто ходить у темряві, не знає, куди йде.

36. Доки сьвітло маєте, віруйте в сьвітло, щоб синами сьвітла стали ся. Се промовив Ісус, і пійшовши, заховавсь од них.

37. Хоч стільки ознак зробив перед ними, не увірували в Него,

38. щоб слово Ісаїї пророка справдилось, котрий промовив: Господи, хто вірував тому, що чув од нас? і рамя Господнє кому відкрилось?

39. Тим не змогли вірувати, що знов глаголе Ісаїя:

40. Заслїпив очі їх і закаменив серце їх, щоб не бачили очима, нї розуміли серцем, і не обернулись, і я не сцїлив їх.

41. Се промовив Ісаїя, як видїв славу Його й глаголав про Него.

42. Однако ж з князїв многі увірували в Него, та задля Фарисеїв не визнавали, щоб не вилучено їх із школи.

43. Любили бо славу чоловічу більш, нїж славу Божу.

44. Ісус же покликнув, і рече: Хто віруе в мене, не в мене віруе, а в Пославшого мене.
45. І хто видить мене, видить Пославшого мене.
46. Я сьвітлом у сьвіт прийшов, щоб усякий, хто віруе в мене, в темряві не пробував.
47. І коли хто слухае слова мої, та й не віруе, я не суджу його; бо я прийшов, не щоб судити сьвіт, а щоб спасти сьвіт.
48. Хто цураеть ся мене, й не приймае словес моїх, мае собі суддю: слово, що я глаголав, воно судити ме його останнього дня.
49. Бо я не від себе глаголав, а пославший мене Отець, Він менї заповідь дав, що промовляти і що глаголати.
50. І я знаю, що Його заповідь життє вічнє. Що ж промовляю я, яко ж глаголав менї Отець, так промовляю.

ГОЛОВА 13.

Перед сьвятом же пасхи, знаючи Ісус, що прийшла Його година, щоб зійти з сьвіту сього до Отця, — любивши своїх, що були в сьвіті, до кінця любив їх.
2. І по вечері, як диявол уже вкинув у серце Юди Симонового Іскариоцького, щоб Його зрадив,
3. знаючи Ісус, що все дав Йому Отець у руки, й що від Бога вийшов, і до Бога йде,
4. устае зза вечері і скидае одежу; і, взявши рушник, підперезавсь.
5. Після того налив води в умивальницю, та й почав обмивати ноги ученикам та обтирати рушником, котрим був підперезаний.
6. Приходить же до Симона Петра, й каже Йому той: Господи, Ти обмиваєш ноги мої?
7. Відказав Ісус, і рече Йому: Що я роблю, ти не знаєш тепер, зрозумієш же опісля.
8. Каже Йому Петр: Не мити меш ніг моїх до віку. Відказав йому Ісус: Як не обмию тебе, не мати меш части зо мною.
9. Каже Йому Симон Петр: Господи, не тільки ноги мої, та й руки й голову.
10. Рече йому Ісус: Обмитому не треба, як тільки ноги мити, а чистий увесь. І ви чисті, та не всї.
11. Знав бо зрадника свого; тим і сказав: Не всї ви чисті.
12. Як же пообмивав ноги їх і взяв одежу свою, сївши знов, рече їм: Чи знаєте, що зробив я вам?
13. Ви звете мене Учителем і Господем, і добре кажете, се бо я.
14. Коли ж я помив вам ноги, Господь і Учитель, то й ви повинні один одному обмивати ноги.
15. Приклад бо дав вам, і як я зробив вам, і ви робіть.
16. Істино, істино глаголю вам: Не есть слуга більший пана свого, анї посланець більший пославшого його.
17. Коли се знаєте, то блаженні ви, коли робити мете се.
18. Не про всїх вас глаголю: я знаю кого вибрав; та щоб писаннє справдилось: Хто їсть зо мною хлїб, підняв на мене пяту свою.
19. Від нинї глаголю вам, перше нїж стало ся, щоб, як станеть ся, увірували, що се я.
20. Істино, істино глаголю вам: Хто приймає, коли я кого пішлю, мене приймає; а хто мене приймає, приймає Пославшого мене.
21. Се промовивши Ісус, зворушив ся духом, і сьвідкував і рече: Істино, істино глаголю вам, що один із вас ізрадить мене.
22. Ззирались тодї між собою ученики, сумнїваючись, про кого Він говорить.
23. Був же за столом один із учеників Його на лонї Ісусовім, котрого любив Ісус.
24. Сьому кивнув Симон Петр, щоб спитав, хто б се був, про кого говорить.
25. Пригорнувшись той до грудей Ісусових, каже Йому: Господи, хто се?
26. Відказав Ісус: Той, кому я, умочивши кусок, подам. І, вмочивши кусок, дав Юдї Симонову Іскариоцькому.
27. А за куском увійшов тодї в него сатана. Рече ж йому Ісус: Що робиш, роби швидко.
28. Сього не зрозумів нїхто, що си-

дїли за столом, проти чого сказав йо-
му.
29. Деякі бо думали, — яко ж бо
скриньку мав Юда, — що каже йому
Ісус: купи, що треба нам про сьвято;
або, щоб що дав убогим.
30. Узявши ж він кусок, зараз вий-
шов; була ж ніч.
31. Як же вийшов, рече Ісус: Тепер
прославив ся Син чоловічий, й Бог
прославив ся в Йому.
32. Коли Бог прославив ся в Йому,
то Бог прославить і Його в собі, і ско-
ро прославить Його.
33. Дїтки! ще короткий час я з ва-
ми. Шукати мете мене, і яко ж казав
я Жидам: Що, куди йду я, ви не мо-
жете йти, і вам глаголю тепер.
34. Заповідь нову даю вам: щоб лю-
били один одного. Як я любив вас,
щоб і ви любили один одного.
35. По сьому знати муть усї, що ви
мої ученики, коли любов мати мете
один до одного.
36. Рече Йому Симон Петр: Госпо-
ди, куди йдеш? Відказав йому Ісус:
Куди йду, не можеш тепер за мною
йти; опісля ж пійдеш за мною.
37. Каже Йому Петр: Господи, чому
не можу за Тобою йти тепер? Душу
мою за Тебе положу.
38. Відказав йому Ісус: Душу твою
за мене положиш? Істино, істино гла-
голю тобі: не запіє півень, доки мене
відречеш ся тричі.

ГОЛОВА 14.

Нехай не трівожить ся серце ваше.
Віруйте в Бога і в мене віруй-
те.
2. В дому Отця мого осель багато.
Коли б нї, сказав би вам: Іду паго-
товити місцс вам.
3. І, як пійду та наготовлю вам мі-
сце, знов прийду й прийму вас до се-
бе, щоб де я, і ви були.
4. А куди я йду, знаєте, й дорогу зна-
єте.
5. Каже Йому Тома: Господи, не зна-
ємо, куди йдеш; і як можемо дорогу
знати?
6. Рече йому Ісус: Я дорога й прав-
да, й життє: нїхто не приходить до
Отця, як тільки мною.
7. Коли б знали мене, й Отця мого
знали б; і від нинї знаєте Його, й ви-
дїли Його.
8. Каже Йому Филип: Господи, по-
кажи нам Отця, то й буде з нас.
9. Рече йому Ісус: Стілький час я з
вами, й не пізнав єси мене, Филипе?
Хто видїв мене, видїв Отця; як же
ти кажеш: Покажи нам Отця?
10. Хиба не ймеш віри, що я в Отцї
і Отець у менї? Слова, що я промов-
ляю вам, від себе не промовляю; О-
тець же, що в менї пробуває, Той ро-
бить дїла.
11. Віруйте менї, що я в Отцї і О-
тець у менї; коли ж нї, задля дїл са-
мих віруйте менї.
12. Істино, істино глаголю вам: Хто
вірує в мене, дїла, що я роблю, і він
робити ме: й більше сього робити ме;
бо я до Отця мого йду.
13. І чого просити мете в імя моє,
те зроблю, щоб прославивсь Отець у
Синї.
14. Коли чого просити мете в імя
моє, я зроблю.
15. Коли любите мене, хоронїть за-
повідї мої.
16. І я вблагаю Отця, і дасть вам ин-
шого утїшителя, щоб пробував з ва-
ми по вік, —
17. Духа правди, котрого сьвіт не
може прийняти; бо не видить Його,
анї знає Його; ви ж знаєте Його, бо
з вами пробуває і в вас буде.
18. Не зоставлю вас сиротами: прий-
ду до вас.
19. Ще трохи, й сьвіт мене більш не
видїти ме; ви ж будете видїти мене,
бо я живу, й ви жити мете.
20. Того дня знати мете, що я в От-
цї моїм, і ви в менї, а я в вас.
21. Хто має заповідї мої і хоронить
їх, той любить мене; хто ж любить
мене, буде люблений від Отця мого, і
я любити му його, і обявлюсь йому.
22. Каже Йому Юда, не Іскариоць-
кий: Господи, що воно єсть, що маєш
нам обявитись, а не сьвітові?
23. Відказав Ісус і рече йому: Коли
хто любить мене, слово моє хоронити
ме, і Отець мій любити ме його, і до
него прийдемо, і оселю в него зроби-
мо.
24. Хто не любить мене, словес моїх

не хоронить; а слово, що ви чуєте, не моє, а пославшого мене Отця.
25. Се я глаголав вам, у вас пробуваючи.
26. Утішитель же, Дух сьвятий, котрого пішле Отець в імя моє, Той научить вас усього, й пригадає вам усе, що я глаголав вам.
27. Упокій оставляю вам, мій упокій даю вам; не, яко ж сьвіт дає, я даю вам. Нехай не трівожить ся серце ваше, анї лякаєть ся.
28. Ви чули, що я глаголав вам: Ійду, й прийду до вас. Коли б любили мене, зрадїли б, що я сказав: Ійду до Отця; бо Отець мій більший мене.
29. І оце глаголав вам, перш нїж тому стати ся, щоб, як станеть ся, увірували.
30. Вже більш не говорити му багато з вами, йде бо князь сьвіта сього, й у менї не має нїчого.
31. Та, щоб знав сьвіт, що я люблю Отця, і, яко ж заповідав менї Отець, так чиню. Уставайте, ходїмо з відсіля.

ГОЛОВА 15.

Я правдива виноградина, а Отець мій виноградар.
2. Кожну вітку в мене, що не родить овощу, відтинає її, а кожну, що родить овощ, обчищує її, щоб більш овощу родила.
3. Вже ви чисті через слово, що я глаголав вам.
4. Пробувайте в менї, і я в вас. Яко ж вітка не може овощу родити від себе, коли не пробувати ме на виноградинї, так анї ви, коли в менї не будете пробувати.
5. Я виноградина, ви віттє. Хто пробуває в менї, а я в йому, той приносить багато овощу; бо без мене не можете робити нїчого.
6. Коли хто не пробуває в менї, буде викинутий геть, як вітка, і всохне, й зберуть їх, та й кинуть в огонь, і згорять.
7. Коли пробувати мете в менї, а слова мої пробувати муть в вас, то, чого схочете, просити мете, і станеть ся.
8. У сьому прославив ся Отець мій, щоб овощу багато давали ви, й були моїми учениками.
9. Яко ж полюбив мене Отець, і я полюбив вас; пробувайте в любові моїй.
10. Коли заповідї мої хоронити мете, пробувати мете в любові моїй; я хоронив заповідї Отця мого, й пробуваю в любові Його.
11. Се глаголю вам, щоб радощі мої пробували в вас, і щоб радощі ваші сповнились.
12. Се заповідь моя: Щоб любили один одного, як я полюбив вас.
13. Більшої сієї любови нїхто не має, як щоб хто душу свою положив за другів своїх.
14. Ви други мої, коли робити все, що я заповідаю вам.
15. Вже більш вас не зву слугами, бо слуга не знає, що робить пан його; вас же назвав я другами, бо все, що чув я від Отця мого, обявив вам.
16. Не ви мене вибрали, а я вибрав вас, та й настановив вас, щоб ви йшли і овощ приносили, і овощ ваш пробував; щоб чого просити мете в Отця імям моїм, дав вам.
17. Се заповідую вам, щоб любили один одного.
18. Коли сьвіт вас ненавидить, знайте, що мене перш вас зненавидїв.
19. Коли б із сьвіта були, сьвіт своє любив би; як же ви не з сьвіта, а я вибрав вас із сьвіта, тим ненавидить вас сьвіт.
20. Згадайте слово, що я сказав вам: Не більший слуга пана свого. Коли мене гонили, і вас гонити муть. Коли моє слово хоронили, і ваше хоронити муть.
21. Та се все робити муть вам задля імя мого, бо не знають Пославшого мене.
22. Коли б я не прийшов і не глаголав їм, гріха не мали б вони; тепер же вимовки не мають вони за гріх свій.
23. Хто мене ненавидить, і Отця мого ненавидить.
24. Коли б дїл не зробив я в них, яких нїхто инший не робив, гріха не мали б; тепер же видїли й зненавидїли мене і Отця мого.
25. Та щоб справдилось слово, напи-

сане в законї їх: Що зненавидїли мене дармо.

26. Як же прийде Утїшитель, що я пішлю вам од Отця, Дух правди, що від Отця виходить, Той сьвідкувати ме про мене.

27. І ви ж сьвідкувати мете: бо від почину ви зо мною.

ГОЛОВА 16.

Се я глаголав вам, щоб ви не поблазнились.

2. Вилучати муть вас із шкіл; ба прийде час, що всякий, хто вбиває вас, думати ме, що службу приносить Богу.

3. І се робити муть вам, бо не знали нї Отця,, нї мене.

4. Та се сказав я вам, щоб, як прийде час, згадали про се, що я глаголав вам; бо з вами був.

5. Тепер же йду до Пославшого мене; й нїхто з вас не питає мене: Куди йдеш?

6. Та що се сказав я вам, смуток сповнив ваше серце.

7. Тільки ж я правду глаголю вам: лучче вам, щоб я пійшов; як бо не пійду, Утїшитель не прийде до вас; як же пійду, пришлю Його до вас.

8. А Той прийшовши, докорить сьвітові за гріх, і за правду, і за суд:

9. за гріх бо не вірують у мене;

10. за правду ж, бо я до Отця мого йду, й більш не побачите мене;

11. за суд, бо князь сьвіта сього осуджений.

12. Ще багато маю глаголати вам, та ви не можете носити нинї.

13. Як же прийде той Дух правди, то проведе вас до всякої правди; бо глаголати ме не від себе, а все, що чути ме, буде глаголати, й що настане, звістить вам.

14. Той мене прославить: бо з мого прийме і звістить вам.

15. Усе, що має Отець, — моє: тим я сказав, що з мого Він прийме, і звістить вам.

16. Трохи, і не будете видїти мене; а знов трохи, і побачите мене; бо я йду до Отця.

17. Казали тодї деякі з учеників Його між собою: Що се, що каже нам: Трохи, і не будете видїти мене, а знов трохи, і побачите мене, і: Бо я йду до Отця?

18. Казали ж: Що се, що каже: Трохи? Не знаємо, що Він каже.

19. Знав же Ісус, що хотїли Його спитати, й рече їм: Про се розпитуєтесь між собою, що я сказав: Трохи, і не будете видїти мене, а знов: трохи, і побачите мене?

20. Істино, істино глаголю вам: Що плакати й ридати будете ви, сьвіт же веселитись; ви ж смуткувати мете, та смуток ваш на радощі обернеть ся.

21. Жінка як роджає, смуток має, бо прийшла година її; скоро ж уродить дитину, вже не памятає муки з радощів, що народив ся чоловік на сьвіт.

22. І ви оце тепер смуток маєте; знов же побачу вас, і звеселить ся серце ваше, і радощів ваших нїхто не візьме од вас.

23. І того дня в мене не питати мете. Істино, істино глаголю вам: Що чого нї попросите в Отця імям моїм, дасть вам.

24. Досі не просили ви нїчого в імя моє. Просїть, то й приймете, щоб радість ваша була повна.

25. Оце приповістями глаголав вам; та прийде час, що більше вже приповістями не глаголати му вам, а явно про Отця звіщу вам.

26. Того дня просити мете в імя моє, і не глаголю вам, що я просити му Отця за вас.

27. Сам бо Отець любить вас; бо ви мене полюбили, й увірували, що я від Бога вийшов.

28. Я вийшов од Отця, і прийшов на сьвіт. Знов оставляю сьвіт і йду до Отця.

29. Кажуть Йому ученики Його: Оттепер явно глаголеш, і приповісти нїякої не кажеш.

30. Тепер знаємо, що знаєш усе, і не треба, щоб хто питав Тебе. По сьому віруємо, що від Бога вийшов єси.

31. Відказав їм Ісус: Тепер віруєте?

32. Ось прийде час, і нинї прийшов, щоб ви розсипались кожен у свій бік, а мене самого зоставили; та я не сам, бо Отець зо мною.

33. Се глаголав я вам, щоб у менї

впокій мали. У сьвіті горе мати мете, тільки ж бодріть ся: я побідив сьвіт.

ГОЛОВА 17.

Се глаголав Ісус, і зняв очі свої на небо, й рече: Отче! прийшла година; прослав Сина Твого, щоб і Син Твій прославив Тебе.

2. Яко ж дав єси Йому власть над усяким тїлом, щоб усїм, що дав єси Йому, дав вічнє життє.

3. Се ж життє вічнє в тому, щоб знали Тебе, єдиного справдешнього Бога, та кого післав єси, Ісуса Христа.

4. Я прославив Тебе на землї: дїло кінчав я, що дав єси менї робити.

5. А тепер прослав мене Ти, Отче, у Тебе самого славою, що мав я в Тебе, перш нїж сьвіту бути.

6. Обявив я імя Твоє людям, що дав єси менї з сьвіта. Твої були вони, а Ти менї їх дав; і слово Твоє хоронили вони.

7. Тепер зрозуміли вони, що, скільки дав єси менї, все від Тебе.

8. Бо слова, що дав єси менї, дав я їм; і вони прийняли й зрозуміли справдї, що від Тебе прийшов я, і увірували, що Ти мене післав.

9. Я про них молю, не про сьвіт молю, а про тих, що дав єси менї, бо вони Твої.

10. І все моє Твоє, і Твоє моє, і я прославив ся в них.

11. І вже більш я не в сьвітї, а сї в сьвітї, і я до Тебе йду. Отче сьвятий, збережи їх в імя Твоє, тих, котрих дав єси менї, щоб були одно, яко ж ми.

12. Як був я з ними на сьвітї, я беріг їх в імя Твоє; котрих дав єси менї, стеріг я, і нїхто з них не погиб, тільки Син погибельний, щоб писаннє справдилось.

13. Тепер же до Тебе йду, і се глаголю в сьвітї, щоб мали радість мою повну в собі.

14. Я дав їм слово Твоє, і сьвіт зненавидїв їх, бо вони не з сьвіта, яко ж я не з сьвіта.

15. Не молю, щоб узяв їх із сьвіта, а щоб зберіг їх од зла.

16. Не з сьвіта вони, яко ж я не з сьвіта.

17. Освяти їх правдою Твоєю; слово Твоє правда.

18. Як мене післав єси в сьвіт, і я післав їх у сьвіт.

19. І за них я посьвячую себе, щоб і вони були осьвячені правдою.

20. Не про сих же тільки молю, а також і про тих, що задля слова їх увірують у мене,

21. щоб усї одно були: яко ж Ти, Отче, в менї і я в Тобі, щоб і вони в нас одно були, щоб сьвіт увірував, що Ти мене післав єси.

22. І славу, що дав єси менї, дав я їм, щоб були одно, яко ж ми одно.

23. Я в них і Ти в менї, щоб були звершені в одно, і щоб зрозумів сьвіт, що Ти мене післав єси і полюбив їх, яко ж мене полюбив єси.

24. Отче, котрих дав єси менї, хочу, щоб, де я, і вони були зо мною, щоб видїли славу мою, що дав єси менї; бо полюбив єси мене перш основания сьвіта.

25. Отче праведний, і сьвіт Тебе не пізнав, я ж пізнав Тебе, і сї пізнали, що Ти мене післав.

26. І я обявив їм імя Твоє, і обявляти му, щоб любов, якою любив єси мене, в них була, а я в них.

ГОЛОВА 18.

Се промовивши Ісус, вийшов з учениками своїми за потік Кедрон, де був сад, у котрий ввійшов Він і ученики Його.

2. Знав же й Юда, що зрадив Його, се місце, бо почасту збирались там Ісус і ученики Його.

3. Тодї Юда, взявши роту та архиєрейських і Фарисейських слуг, приходить туди з лихтарнями, та факлями,* та з зброєю.

4. Знаючи ж Ісус усе, що настигає на Него, вийшов і рече їм: Кого шукаєте?

5. Відказали Йому: Ісуса Назорея. Рече їм Ісус: Се я. Стояв же й Юда зрадник Його, з ними.

6. Як же сказав їм: Що се я, відступили вони назад, та й попадали на землю.

---

* Смолоскипами.

7. Знов же спитав їх: Кого шукаєте? Вони ж сказали: Ісуса Назорея.
8. Відказав Ісус: Сказав вам, що се я. Коли ж мене шукаєте, дайте сим відійти.
9. Щоб справдилось слово, що промовив: Що котрих дав єси менї, не згубив я з них нїкого.
10. Тоді Симон Петр, маючи меч, вийняв його, і вдарив слугу архиєрейського, та й відтяв йому ухо праве. Було ж імя слузї Малх.
11. Рече тоді Ісус Петрови: Вкинь меч твій у похву. Чашу, що дав менї Отець, хиба не пити її?
12. Тоді рота, й тисячник, і слуги Жидівські схопили Ісуса, та й звязали Його,
13. і повели Його перш до Анни, був бо тестем Каяфі, що був архиєреєм того року.
14. Був же Каяфа той, що порадив Жидам, що лучче нехай один чоловік умре за людей.
15. Пійшов же слїдом за Ісусом Симон Петр та ще другий ученик. Той же ученик був знаний архиєреві, і прийшов з Ісусом у двір архиєрейський.
16. Петр же стояв перед дверми знадвору. Вийшов тоді другий ученик, що був знаний архиєреві, і сказав дверницї, і ввела Петра.
17. Каже тоді слуга дверниця Петрові: Чи й ти єси з учеників чоловіка сього? Каже той: Нї.
18. Стояли ж раби й слуги, що розложили огонь; холодно бо було, та й грілись. Стояв з ними й Петр, і грів ся.
19. Тоді архиєрей спитав Ісуса про учеників Його й про науку Його.
20. Відказав йому Ісус: Я глаголав ясно сьвітові; я завсїди учив у школї і в церкві, куди Жиди завсїди сходять ся, і потай не глаголав нїчого.
21. Чого мене питаєш? Спитай тих, що слухали, що я глаголав їм; ось вони знають, що я казав.
22. Як же Він се промовив, один із слуг, стоячи тут, ударив у лице Ісуса, кажучи: Так відказуєш архиєреві?
23. Відказав йому Ісус: Коли недобре сказав я, сьвідкуй про недобре; коли добре, за що мене бєш?
24. Післав Його Анна звязаного до Каяфи архиєрея.
25. Симон же Петр стояв та грів ся. Кажуть тоді йому: Чи й ти з Його учеників? Він же відрік ся і сказав: Нї.
26. Каже один із слуг архиєрейських, свояк того, котрому відтяв Петр ухо: Чи ж не бачив я тебе в саду з Ним?
27. Знов тоді відрік ся Петр, і зараз пївень запіяв.
28. Ведуть тоді Ісуса від Каяфи у претор; був же ранок; і не ввійшли вони в претор, щоб не опоганитись та щоб їсти їм пасху.
29. Вийшов тоді Пилат до них, і каже: Яку вину приносите на чоловіка сього?
30. Озвались і казали йому: Коли б Він не був лиходїй, не віддавали б ми Його тобі.
31. Каже тоді їм Пилат: Візьміть ви Його й по закону вашому осудіть Його. Сказали тоді йому Жиди: Нам не годить ся вбивати нїкого.
32. Щоб Ісусове слово справдилось, що промовив, означуючи, якою смертю має вмерти.
33. Увійшов тоді знов Пилат у претор, і покликав Ісуса, і каже Йому: Ти єси цар Жидівський?
34. Відказав йому Ісус: Від себе ти се говориш, чи инші тобі сказали про мене?
35. Озвавсь Пилат: Хиба я Жид? Нарід Твій і архиєреї видали менї Тебе. Що зробив єси?
36. Відказав Ісус: Царство моє не од сьвіта сього. Коли б од сьвіта сього було царство моє, слуги мої воювали б, щоб не видано мене Жидам; тільки ж царство моє не звідсїля.
37. Рече тоді Йому Пилат: Так Ти цар? Відказав Ісус: Ти кажеш, що цар я. Я на се родивсь і на се прийшов у сьвіт, щоб сьвідкувати правдї. Кожен, хто від правди, слухає мого голосу.
38. Каже Йому Пилат: Що таке правда? І, се сказавши, знов вийшов до Жидів, і каже їм: Нїякої вини не знаходжу я в Йому.

39. Єсть же звичай у вас, щоб одного вам відпускав я на пасху. Хочете ж, щоб випустив вам царя Жидівського.

40. Закричали тодї вони всї знов, кажучи: Не Сього, а Вараву. Був же Варава розбійник.

ГОЛОВА 19.

Тодї узяв Пилат Ісуса, та й бив Його.

2. А воїни сплївши вінець їз тернини, надїли на голову Йому, і в одежу червону одягли Його,

3. і казали: Радуй ся, царю Жидівський! і били Його в лице.

4. Вийшов тодї знов Пилат, і каже їм: Ось я виводжу вам Його, щоб знали, що в Йому нїякої вини не знаходжу.

5. Вийшов тодї Ісус у терновім вінцї і в червонїй одежі. І каже їм Пилат: Ось, чоловік!

6. Як же побачили Його архиєреї та слуги, то закричали, кажучи: Розпни, розпни Його! Каже їм Пилат: Візьміть ви Його, та й розпнїть; я бо не знаходжу в Йому вини.

7. Відказали йому Жиди: Ми закон маємо, і по закону нашому повинен умерти, бо Він себе Сином Божим зробив.

8. Як же почув Пилат се слово, то ще більше злякав ся,

9. і ввійшов у претор знов, і каже Ісусові: Звідкіля єси Ти? Ісус же одповідї не дав йому.

10. Каже тодї Йому Пилат: До мене не говориш? Не знаєш, що власть маю розпяти Тебе, і власть маю відпустити Тебе?

11. Відказав Ісус: Не мав би єси власти нїякої надо мною, коли б не було тобі дано звиш. Тим, хто видав мене тобі, більший гріх має.

12. З того часу шукав Пилат одпустити Його; Жиди ж кричали, кажучи: Коли Сього відпустиш, не єси друг Кесареві. Всякий, хто царем себе робить, противить ся Кесареві.

13. Пилат же, почувши таке слово, вивів Ісуса, та й сїв на судищі, що зване Литостротос, а по єврейски: Гавата.

14. Була ж пятниця перед пасхою, коло години ж шестої. І каже Жидам: Ось, Цар ваш!

15. Вони ж закричали: Візьми, візьми розпни Його! Каже їм Пилат: Царя вашого розпну? Відказали архиєреї: Не маємо царя, тільки Кесаря.

16. Тодї ж видав їм Його, щоб розпяли. Узяли ж Ісуса, та й повели.

17. І, несучи хрест свій, вийшов Він на врочище (місце) Черепове, що зветь ся по єврейськи Голгота.

18. Там розпяли Його, а з Ним инших двох, по сей і по той бік, посерединї ж Ісуса.

19. Написав же і надпись Пилат, та й виставив на хрестї; було ж написано: Ісус Назорей, Цар Жидівський.

20. Сю ж надпись многі читали з Жидів; бо поблизу города було місце, де розпято Ісуса; а було написане по єврейськи, по грецьки і по римськи.

21. Казали тодї Пилатові архиєреї Жидівські: Не пиши: Цар Жидівський, а що Він казав: Я цар Жидівський.

22. Відказав Пилат: Що написав, написав.

23. Тодї воїни, розпявши Ісуса, взяли одежу Його, й зробили з неї чотири частї, кожному воїнові часть, і хитон;* був же хитон не сшиваний, а ввесь од верху тканий.

24. Сказали тодї між собою: Не дерімо його, а киньмо жереб на него, чий буде. Щоб справдилось писаннє, що глаголе: Подїлили одежу мою собі, і на моє платтє кидали жереб. То воїни се й зробили.

25. Стояла ж коло хреста Ісусового мати Його та сестра матери Його, Мария Клеопова, та Мария Магдалина.

26. Ісус же, побачивши матїр і ученика стоячого коло неї, котрого любив, рече до матери своєї: Жено, ось син твій.

27. Опісля рече ученику: Оть, мати твоя. І з тієї години узяв її ученик до себе.

28. Після сього, знаючи Ісус, що все вже звершилось, щоб справдилось писаннє, рече: Жаждую.

29. Стояла ж посудина повна оцту;

* Намітку.

вони ж, напоївши губку оцтом і на тростину настромивши, піднесли Йому до уст.

30. Скушавши ж оцту Ісус, рече: Звершилось; і, схиливши голову, віддав духа.

31. Жиди ж, щоб не зоставались на хрестах тіла в суботу (був бо великий день тієї суботи), благали Пилата, щоб поперебивали їм гомілки, та й поздіймали.

32. Прийшли тодї воїни, й первому поломили ноги, й другому розпятому з Ним.

33. До Ісуса ж прийшовши, як побачили Його вже мертвого, не перебили Йому ніг;

34. а один з воїнів проколов Йому списом бік, і зараз вийшла кров і вода.

35. І той, що бачив се, засьвідкував, і правдиве сьвідченнє його; і знає він, що говорить правду, щоб ви вірували.

36. Сталось бо се, щоб писаннє справдилось: Кість Його не буде переломлена.

37. І знов инше писаннє рече: Дивити муть ся на Того, кого прокололи.

38. Після ж сього благав Пилата Йосиф з Ариматеї (бувши учеником Ісусовим, потайним же задля страху Жидівського), щоб зняти тїло Ісусове; й дозволив Пилат. Прийшов тодї і взяв тїло Ісусове.

39. Прийшов же й Никодим, що приходив перше до Ісуса в ночі, принїсши змішаної смирни й алоє фунтів із сотню.

40. Взяли тодї тїло Ісусове, і обгорнули полотном з пахощами, як се звичай у Жидів ховати.

41. Був же на місцї, де розпято Його, сад, а в саду новий гріб, в котрому нїколи нїкого не положено.

42. Там оце положили Ісуса задля пятницї Жидівської; бо поблизу був гріб.

ГОЛОВА 20.

Первого ж дня тижня приходить Мария Магдалина вранцї, як ще було темно, до гробу, і бачить, що каменя одвалено від гробу.

2. Біжить тодї, і приходить до Симона Петра та другого ученика, котрого любив Ісус, і каже їм: Узято Господа з гробу, і не знаємо, де положено Його.

3. Вийшов тодї Петр і другий ученик, і прийшли до гробу.

4. Бігли ж обидва разом, та другий ученик побіг скоріщ Петра, і прийшов первий до гробу.

5. І нахилившись, бачить, що лежить полотно, та не ввійшов.

6. Приходить тодї Симон Петр слїдом за ним, і ввійшов у гріб, і видить, що лежить полотно,

7. а хустка, що була на голові Його, не з полотном лежала, а осторонь звита, на одному місцї.

8. Тодї ж увійшов і другий ученик, що прийшов первий до гробу, і видів, і вірував.

9. Ще бо не знали писання, що має Він з мертвих воскреснути.

10. Пійшли ж тодї ученики знов до себе.

11. Мария ж стояла перед гробом, плачучи, знадвору; як же плакала, нахилилась у гріб,

12. і видить двох ангелів у білому сидячих, один у головах, а один у ногах, де лежало тїло Ісусове.

13. І кажуть вони їй: Жено, чого плачеш? Каже їм: Бо взято Господа мого, й не знаю, де положено Його.

14. І, промовивши се, обернулась назад, і видить Ісуса стоячого, та й не знала, що се Ісус.

15. Рече їй Ісус: Жено, чого плачеш? кого шукаєш? Вона, думаючи, що се садівник, каже Йому: Добродїю, коли ти виніс Його, скажи менї, де Його положив, і я Його візьму.

16. Рече їй Ісус: Мариє. Обернувшись вона, каже Йому: Равуні, чи то б сказати: Учителю.

17. Рече їй Ісус: Не приторкайсь до мене; ще бо не зійшов до Отця мого, а йди до братів моїх, та скажи їм: Я схожу до Отця мого й Отця вашого, й Бога мого й Бога вашого.

18. Приходить Мария Магдалина, звіщаючи ученикам, що бачила Господа, й що Він се промовив їй.

19. Як же був вечір дня того, первого на тижнї, як двері були замкне-

ні, де зібрались ученики задля страху перед Жидами, прийшов Ісус та й став посередині, і рече їм: Упокій вам.

20. І, се промовивши, показав їм свої руки, і бік свій. Зраділи тоді ученики, побачивши Господа.

21. Рече ж їм Ісус ізнов: Упокій вам. Яко ж післав мене Отець, і я посилаю вас.

22. І, се промовивши, дихнув, і рече їм: Прийміть Духа сьвятого.

23. Кому відпустите гріхи, відпустять ся їм; кому задержите, задержять ся.

24. Тома ж, один з дванайцяти, на прізвище Близняк, не був з ними, як прийшов Ісус.

25. Сказали йому другі ученики: Ми виділи Господа. Він же сказав їм: Коли не побачу на руках Його рани од гвіздя, і не вложу руки моєї в бік Його, не пійму віри.

26. А по восьми днях знов були в середині ученики Його, й Тома з ними. Приходить Ісус, як двері були замкнені, і став посередині, і рече: Впокій вам.

27. Опісля рече до Томи: Подай палець твій сюди, й подивись на руки мої, і подай руку твою, і вложи в бік мій, та й не будь невірний, а вірний.

28. І озвавшись Тома, каже Йому: Господь мій і Бог мій.

29. Рече йому Ісус: Що видів єси мене, Томо, увірував єси; блаженні, що не виділи, та й вірували.

30. Багато ж инших ознак робив Ісус перед учениками своїми, що не написані в книзї сїй.

31. Се ж написано, щоб ви вірували, що Ісус єсть Христос, Син Божий, і щоб, віруючи, життє мали в імя Його.

ГОЛОВА 21.

Після сього явив ся знов Ісус ученикам на морі Тивериядському; явив ся ж так.

2. Були в купі Симон Петр та Тома, на прізвище Близняк, та Натанаїл із Кани Галилейської, та сини Зеведеєві, та инших учеників Його двоє.

3. Каже їм Симон Петр: Пійду риби ловити. Кажуть вони йому: Пійдемо й ми з тобою. Вийшли та й улїзли зараз у човен; та не піймали тієї ночі нїчого.

4. Як же настав уже ранок, стояв Ісус на березї; та не знали ученики, що се був Ісус.

5. Рече тоді їм Ісус: Діти, чи маєте що їсти? Відказали Йому: Нї.

6. Він же рече їм: Закиньте невода з правого боку човна, то й знайдете. Закинули ж, і вже не здолїли його витягти задля множества риби.

7. Каже тоді ученик той, котрого любив Ісус, Петрові: Се Господь. Симон же Петр, почувши, що се Господь, підперезавсь (був бо нагий), та й кинувсь у море.

8. Инші ж ученики човником приплили (бо недалеко були від землї, а локот на двістї), тягнучи невода з рибою.

9. Скоро вийшли на землю, бачять розложений жар, а на йому рибу і хлїб.

10. Рече їм Ісус: Принесїть риби, що вловили тепер.

11. Улїз же Симон Петр, та й витяг невід на землю повен риби великої, сто й пятьдесять і три; і хоч стільки її було, не порвав ся невід.

12. Рече їм Ісус: Ідїть обідайте. Нїхто ж не важив ся з учеників спитати Його: Хто Ти єси? знаючи, що се Господь.

13. Приходить тоді Ісус і бере хлїб, та й дає їм, і риби так само.

14. Се вже втретє явивсь Ісус ученикам своїм, уставши з мертвих.

15. Як же обідали, рече Ісус Симонові Петру: Симоне Йонин, чи любиш мене більш, нїж сї: Каже Йому: Так, Господи; Ти знаєш, що я люблю Тебе. Рече йому: Паси ягнята мої.

16. Рече йому знов удруге: Симоне Йонин, чи любиш мене? Каже Йому: Так, Господи, Ти знаєш, що я люблю Тебе. Рече йому: Паси вівцї мої.

17. Рече йому втретє: Симоне Йонин, чи любиш мене? Засмутив ся Петр, що сказав йому втретє: Чи любиш мене? й каже Йому: Господи, Ти все знаєш; Ти знаєш, що люблю Тебе. Рече йому Ісус: Паси вівцї мої.

18. Істино, істино глаголю тобі: Як

був еси молодий, то підперізував ся
сам, і ходив еси куди хотїв; як же зі-
старієш ся, то простягнеш руки твої,
і инший тебе підпереже, й поведе, ку-
ди не схочеш.
19. Се ж промовив, означуючи, якою
смертю прославить Бога. І, сказавши
се, рече йому: Йди слїдом за мною.
20. І обернувшись Петр, бачить у-
ченика, котрого любив Ісус, слїдом
ідучого, що й на вечері пригорнувсь
до грудей Його, і питав: Господи, хто
се, що зрадить Тебе?
21. Сього побачивши Петр, каже
Ісусові: Господи, сей же що?
22. Рече йому Ісус: Коли схочу, щоб
він пробував, доки прийду, що тобі
до того? ти йди за мною.
23. І пійшло слово се між братів,
що ученик той не вмре, та не сказав
йому Ісус, що не вмре; а: Коли схо-
чу, щоб він пробував, доки прийду,
що тобі до того?
24. Се той ученик, що сьвідкує про
се, і писав се; і знаємо, що правдиве
сьвідкуваннє його.
25. Єсть же й иншого багато, що
зробив Ісус, що, коли б писати з'о-
сібна, то думаю, що й сам сьвіт не
помістив би писаних книг. Амінь.

ДІЯННЯ СЬВЯТИХ АПОСТОЛІВ.

ГОЛОВА 1.

Перве оповіданнє написав я, Тео-
филе, про все, що Ісус робив і
навчав,
2. аж до дня, котрого вознїс ся, за-
повідавши через Духа сьвятого апо-
столам, котрих вибрав;
3. перед котрими являв ся Він жи-
вий після муки своєї у многих озна-
ках; і бачили Його сорок днїв, і гла-
голав про царство Боже;
4. і, зібравши їх, заповів їм, з Єру-
салиму не виходити, а дожидатись о-
бітування Отця, що про Него чули
від мене.
5. Бо Йоан хрестив водою: ви ж хре-
стити метесь Духом сьвятим по не-
многих сїх днях.
6. Вони ж зійшовшись питали Йо-
го, кажучи: Господи, чи не під сей
час поставиш Ти знов царство Ізра-
їльське?
7. Рече ж до них: Не вам єсть розу-
міти час і пору, що Отець положив у
своїй властї.
8. А приймете силу, як зійде сьвя-
тий Дух на вас; і будете менї сьвід-
ками в Єрусалимі й у всїй Юдеї і Са-
марії, і до краю землї.
9. І, се промовивши, як дивились во-
ни, знявсь угору, і хмара взяла Його
від очей їх.
10. І, як вони пильно дивились на
небо, як Він відходив, аж ось два му-
жі стали перед ними в білій одежі,
11. котрі й сказали: Мужі Галилей-
ські, чого стоїте, диблячись на небо?
Сей Ісус, узятий од вас на небо, так
прийде, як виділи ви Його, сходячого
на небо.
12. Тодї вернулись вони в Єрусалим
із гори, званої Оливною, що поблизу
Єрусалиму на субітнїй день ходи.
13. І ввійшовши, зійшли на гірни-
цю, де пробували Петр та Яков, та
Йоан, та Андрей, Филип та Тома, Вар-
толомей и Матей, Яков Алхеїв та Си-
мон Зилот, та Юда Яковів.
14. Усї вони пробували однодушно
в молитві і благанню — з жінками й
Марисю, матїррю Ісусовою, і з брата-
ми Його.
15. І ставши тими днями Петр посе-
ред учеників, рече (було ж число імен
укупі до ста двайцяти):
16. Мужі брати! треба було справ-
дитись писанню сьому, що прорік Дух
сьвятий устами Давидовими про Ю-
ду, що став ся проводирем тих, котрі
схопили Ісуса.
17. Полїчено ж його до нас, і прий-
няв був долю служення сього.
18. Сей чоловік придбав поле за на-
городу неправедну, і, впавши сторч,
тріснув надвоє, і вийшло усе нутро
його.
19. І відомо стало всїм домуючим у

Єрусалимі, так що прозвано поле теє власною говіркою їх Акельдама, чи то б сказати: поле крови.

20. Написано ж в книзї Псальм: Нехай оселя його спустїє, і нехай нїхто не домує в нїй, а догляд її нехай прийме инший.

21. Треба ж, щоб з мужів, що сходились із нами по всяк час, як входив і виходив між нами Господь Ісус,

22. почавши від хрещення Йоанового до дня, як Його взято від нас, був один із сїх укупі з нами сьвідком воскресення Його.

23. І поставили двох: Йосифа, званого Варсавою, котрого звали також Юстом, та Маттія.

24. І молячись, казали: Ти, Господи, що знаєш серця всїх, покажи одного з сих двох, котрого вибрав єси,

25. приняти долю служення сього й апостольства, від котрого відступив Юда, щоб іти в своє місце.

26. І кинули жереб про них; і впав жереб на Маттія; і прилучено його до дванайцяти апостолів.

ГОЛОВА 2.

А як скінчив ся день пятидесятницї, були всї однодушно вкупі.

2. І роздав ся зразу гук* із неба, мов би од віючого буйного вітру, й сповнив увесь дім, де вони сидїли.

3. І явились їм подїлені язики, нїби огняні, і сїв на кожному з них.

4. І сповнились усї Духом сьвятим, і почали розмовляти иншими мовами, як Дух давав їм промовляти.

5. Домували ж у Єрусалимі Жиди, люде побожні, з усякого народу під небом.

6. Як же роздав ся сей голос, зійшлось множество, і стрівожились, бо чув кожен, що вони говіркою їх розмовляють.

7. Здуміли ся ж усї і дивувались, говорячи один до одного: Чи не всї оце сї, що розмовляють, Галилейцї?

8. Як же се чуємо кожний власну говірку свою, в якій родились,

9. Парфяне, й Мидяне, й Єламити, й що домуємо в Месопотамиї, і в Юдеї, і Каппадокиї, і Понтї, і Азиї,

10. і Фригиї, і Памфилиї, й Єгиптї, і в сторонах Ливийських, що коло Киринеї, і захожі Римляне, й Жиди, і нововірцї,

11. Критяне й Араби, чуємо, що вони розмовляють нашими мовами про величчє Боже?

12. Здуміли ся ж усї, і в сумнїві казали один до одного: Що се має бути?

13. Инші ж, сьміючись, казали, що молодим вином повпивались.

14. Ставши ж Петр з одинайцятьма, зняв голос свій і промовив до них: Люде Юдейські, і всї жителї Єрусалимські, нехай се відомо вам буде, і вислухайте слово моє.

15. Сї бо не пяні, як думаєте, бо третя година дня.

16. А єсть се, що промовив пророк Йоіл:

17. І буде останнього дня, глаголе Бог, виллю я Духа мого на всяке тїло; й пророкувати муть сини ваші і дочки ваші, і молодцї ваші видїння бачити муть, і старшим вашим сни снити муть ся;

18. і на слуг моїх і на служниць моїх виллю в ті днї Духа мого, й пророкувати муть.

19. І дам чудеса вгорі на небі, і ознаки внизу на землї: кров і огонь і димову куряву.

20. Сонце обернеть ся в темряву, і місяць у кров, перш нїж прийде день Господень великий і славний.

21. І буде, що всякий, хто призивати ме ймя Господнє, то спасеть ся.

22. Мужі Ізраїльські, вислухайте сї слова: Ісуса Назорея, чоловіка, від Бога прославленого між вами силою, і чудесами, і ознаками, які робив через Него Бог серед вас, як і самі знаєте,

23. Сього, призначеного радою і провидїннєм Божим виданого, ви, взявши руками беззаконних, і пригвоздивши, вбили.

24. Котрого Бог воскресив, розвязавши болестї смерти; яко ж бо не було можливе вдержаним Йому бути від неї.

25. Давид бо глаголе про Него: Мав

* Шум.

я Господа перед очима завсїди, бо Він по правицї в мене, щоб я не захитав ся.
26. Тим звеселилось серце моє, і зрадів язик мій; ще ж і тїло моє оселить ся в надії.
27. Бо не зоставиш душі моєї в пеклї, анї даси сьвятому Твоєму видїти зотлїння.
28. Обявив єси менї дороги життя; сповниш мене радощами перед лицем Твоїм.
29. Мужі брати, дайте говорити явно до вас про праотця Давида, що вмер і поховано його, і гріб його у нас до сього дня.
30. Бувши ж пророком і знавши, що клятьбою клявсь йому Бог, що з плоду поясницї його по тїлу підійме Христа сидїти на престолї його,
31. предвидївши, глаголав про воскресеннє Христове, що душа Його не зоставлена в пеклї, а тїло не видїло зотлїння.
32. Сього Ісуса воскресив Бог; Йому всї ми сьвідки.
33. Правицею ж Божою вознїсшись і обітуваннє сьвятого Духа прийнявши від Отця, злив се, що ви тепер бачите і чуєте.
34. Бо Давид не зійшов на небеса; глаголе ж сам: Рече Господь Господеві моєму: Сиди по правицї в мене,
35. доки положу ворогів Твоїх підніжком ніг Твоїх.
36. Твердо ж нехай знає ввесь дім Ізраїлів, що Господом і Христом зробив Його Бог, сього Ісуса, котрого ви розпяли.
37. Почувши ж се, помякли серцем, і казали до Петра та до инших апостолів: Що ж робити нам, мужі брати?
38. Петр же рече до них: Покайтесь, і нехай охрестить ся кожен з вас в імя Ісуса Христа на оставленнє гріхів, і прийнете дар сьвятого Духа.
39. Для вас бо обітниця, і для дїтей ваших, і для всїх далеких, скільки їх покличе Господь Бог ваш.
40. І иншими многими словами сьвідкував і напоминав, глаголючи: Спасайте себе з сього розворотного кодла.
41. Хто ж залюбки прийняв слово його, охрестились; і пристало того дня душ тисяч зо три.
42. Пробували ж у науцї апостольській, і в общинї, і в ламанню хлїба, і в молитвах.
43. Був же на кожній душі страх, і багато чудес і ознак робилось через апостолів.
44. І всї віруючі були вкупі, і все було в них спільне;
45. і продавали маєтки та достатки, і дїлили їх на всїх, як кому було треба.
46. І що-дня пробували одностайно в церкві, і ламлючи по домах хлїб, приймали харч в радостї і простотї серця,
47. хвалячи Бога й маючи ласку у всього народу. Господь же прибавляв спасенників у церкву що-дня.

ГОЛОВА 3.

Петр та Йоан ійшли вкупі до церкви на молитву о девятій годинї.
2. І несено одного чоловіка, що був кривий від утроби матери своєї, котрого кладено що дня перед церковними дверима, званими Гарними, просити милостинї в тих, що входили в церкву.
3. Побачивши він Петра та Йоана, що хотїли ввійти в церкву, просив милостинї.
4. Споглянувши ж Петр на него з Йоаном, рече: Подивись на нас.
5. Він же дивив ся пильно на них, сподїваючись що від них прийняти.
6. Рече ж Петр: Срібла та золота нема в мене; що ж маю, се тобі даю. В імя Ісуса Христа Назорея встань і ходи.
7. І, взявши його за праву руку, звів угору, і зараз його ноги й колїна окрепились,
8. і підскочивши, став та ходив, і ввійшов із ними в церкву, походжаючи, та скачучи, та хвалячи Бога.
9. І видїв його ввесь народ ходячого й хвалячого Бога.
10. А знали його, що се той, що для милостинї сидїв коло Гарних дверей церковних, і сповнили ся страхом і дивом над тим, що сталось йому.
11. Як же держав ся спіцїлений кри-

вий коло Петра та Йоана, збіг ся до них увесь народ у ходник званий Соломонів, дивуючись.

12. І вбачаючи се Петр, озвав ся до народу: Мужі Ізраїльскі, чого ви чуд́уєте ся сим? або чого так пильно до нас дивитись, мов би своєю силою або побожністю зробили ми, щоб ходив він?

13. Бог Авраамів, та Ісааків, та Яковів, Бог отців наших, прославив Сина свого Ісуса, що ви видали та відреклись Його перед Пилатом, як судив він відпустити Його.

14. Ви ж Сьвятого й Праведного відреклись, і просили дарувати вам чоловіка душогубця,

15. а Князя життя убили, котрого Бог воскресив з мертвих; Йому ми сьвідки.

16. І через віру в імя Його, сього, що бачите й знаєте, окрепило імя Його, і віра, що через Него, дала йому се сціленнє перед усіма вами.

17. І тепер, брати, знаю, що через незнаннє зробили ви, як і князї ваші.

18. Бог же, що наперед звістив устами всїх пророків своїх про муки Христові, сповнив так.

19. Покайте ся ж і наверніть ся, щоб очистились од гріхів ваших, як прийде час покріплення від лиця Господнього,

20. і пішле наперед проповіданого вам Ісуса Христа,

21. котрого мусїло небо прийняти аж до часу новонастання всього, що глаголав Бог устами всїх сьвятих своїх пророків од віку.

22. Мойсей бо до отцїв промовив: Що пророка підійме вам Господь Бог ваш із братів ваших, як мене. Сього слухайте у всьому, що глаголати ме вам.

23. Буде ж, що всяка душа, котра не слухати ме пророка того, погубить ся з народу.

24. І всї пророки від Самуїла й після сих, скільки їх промовляло, також наперед сповіщали про днї сесї.

25. Ви ж сини пророків і завіту, що положив Бог з отцями нашими, глаголючи Авраамові: І в насїннї твоїм благословенні будуть усї народи землї.

26. Вам найперше, піднявши Бог Сина свого Ісуса, післав Його благословити вас, щоб кожен одвернувсь од лукавства свого.

ГОЛОВА 4.

Як же вони промовляли до народу, приступили до них священики та старшина церковна та Садукеї,

2. сердячись, що вони навчають народ і проповідують в Ісусї воскресеннє з мертвих.

3. І наложили на них руки, і оддали їх під сторожу до ранку, бо вже був вечір.

4. Многі ж з них, що слухали слово, увірували; було ж число людей вірних тисяч з пять.

5. І сталось, зібрались у ранцї князї їх та старші, та письменники в Єрусалимі,

6. та Анна архиєрей, та Каяфа, та Йоан, та Александр і скільки було з родини архиєрейської,

7. і, поставивши їх посерединї, питали: Якою силою, або яким імям, зробили ви се?

8. Тодї Петр, сповнившись Духом сьвятим, рече до них: Князї людські та старші Ізраїлеві!

9. коли в нас оце допитують ся про добре дїло (зроблене) недужому чоловікові, чим сей спас ся,

10. то нехай знане буде всїм вам і всьому народові Ізраїлевому, що в імя Ісуса Христа Назорея, котрого ви розпяли, котрого Бог воскресив з мертвих; Ним сей стоїть перед вами здоровий.

11. Се камінь, зневажений од вас будівничих, що став ся головою угла;

12. і нема нї в кому другому спасення, бо й нема иншого імя під небом, даного людям, щоб ним спасатись нам.

13. Як же побачили вони сьміливість Петра та Йоана, і постерегли, що се люде невчені і прості, то дивувались; і пізнали їх, що вони були з Ісусом,

14. і, бачивши чоловіка з ними стоячого сціленого, не мали нічого сказати проти.

15. Звелївши ж їм вийти з ради, радились між собою,

16. говорячи: Що нам робити з си-

ми людьми? бо велика ознака сталась через них усїм явна, що домують у Єрусалимі, і не можемо відректи.

17. Тільки ж, щоб більш не ширилось між народом, то заказом закажімо їм, щоб більш не говорили в імя сеє нїкому з людей.

18. І, покликавши їх, заповіли їм зовсїм не говорити анї навчати в імя Ісусове.

19. Петр же та Йоан, озвавшись до них, рекли: Чи праведно перед Богом слухати вас більш нїж Бога, — судїть.

20. Не можна бо нам того, що видїли й що чули, не говорити.

21. Вони ж заказавши, відпустили їх, не знайшовши нїчого, за що б їх покарати, задля народу; бо всї прославляли Бога за те, що стало ся.

22. Було бо більш сорока років чоловікові тому, на котрому стала ся ся ознака сцїлення.

23. Відпущені ж прийшли до своїх і сповістили, що казали до них архиєреї та старші.

24. Вони ж, вислухавши те, однодушно підняли голос до Бога й промовили: Владико, Ти єси Бог, що сотворив небо, і землю, і море, і все, що в них;

25. котрий устами Давида, слуги Твого, промовив: Чого збунтувались погане, і люде задумують марні речі?

26. Повставали царі земні, і князї зібрались докупи на Господа й на Христа Його.

27. Бо зібрали ся справдї на сьвятого Сина Твого Ісуса, що Його помазав єси, і Ірод, і Понтийський Пилат з поганами й людьми Ізраїльськими,

28. зробити, що Твоя рука і рада Твоя наперед призначили статись.

29. І нинї, Господи, споглянь на закази їх, і дай слугам Твоїм з усякою одвагою промовляти слово Твоє,

30. і простягай руку Твою на сцїленнє, і нехай ознаки й чудеса стають ся через імя сьвятого Сина Твого Ісуса.

31. А як помолились вони, захитало ся місце, де зібрались, і сповнились усї Духом сьвятим, і промовляли слово Боже з одвагою.

32. Множество ж вірних мали одно серце й одну душу; й нї один, що мав, не казав, що се його, а було в них усе спільнє.

33. І з великою силою давали апостоли сьвідченнє воскресення Господа Ісуса, й ласка велика була на всїх їх.

34. Та й в недостатку нїхто між ними не був; хто бо був властительом земель або домів, тї, продавши, приносили гроші за продане,

35. та й клали у ногах у апостолів, і роздавали кожному, як кому треба було.

36. Так Йосія, названий від апостолів Варнава (що єсть перекладом: Син одради), левит, родом Кипрянин,

37. мавши поле, продав, та й принїс гроші, та й положив у ногах у апостолів.

ГОЛОВА 5.

Один же чоловік, на ймя Ананїя, з Сафирою, жінкою своєю, продав маєток,

2. та й приховав з цїни, за довідом жінки своєї, та, принїсши якусь частину, положив у ногах у апостолів.

3. Петр же рече: Ананїє, чого сповнив сатана серце твоє, щоб обманити сьвятого Духа та приховати з цїни за землю?

4. Хиба, що ти мав, не твоє воно було? й продане, не в твоїй властї було? На що положив єси в твоєму серцї дїло таке? Ти обманив не людей, а Бога.

5. Почувши ж Ананїя слова сї, упав без духу; й обняв страх великий усїх, що чули се.

6. Уставши молодцї, взяли його і винїсши поховали.

7. І сталось, годин через три після сього ввійшла й жінка його, не знаючи, що стало ся.

8. Озвав ся ж до неї Петр: Скажи менї, чи за стільки віддали землю? Вона ж каже: Так, за стільки.

9. Петр же рече до неї: Як се, що змовились ви спокусити Духа Господнього? Ось коло дверей ноги тих, що поховали чоловіка твого; то й тебе винесуть.

10. Упала ж зараз у ноги йому, та й зітхнула духа. І ввійшовши молод-

ції, знайшли її мертву, й винїсши, поховали коло чоловіка її.

11. І обняв страх великий усю церкву і всїх, що чули про се.

12. Руками ж апостолськими дїялись ознаки й чудеса в народї многі (і були однодушні всї в ходнику Соломоновім.

13. З инших же нїхто не важив ся приставати до них, тільки величав їх народ.

14. І прибувало все більш віруючих у Господа, — множество чоловіків і жінок.)

15. Так що виносили на улицї недужих, і клали на постелях та ліжках, щоб як йти ме Петр, хоч тїнь отїнила кого з них.

16. Сходилось же множество з околичних городів у Єрусалим, приносячи недужих та мучених від нечистих духів, і всї сцїлялись.

17. Уставши ж архиєрей і всї, що з ним (тодїшня єресь Садукейська), сповнились завистю,

18. і наложили руки свої на апостолів, та й посадили їх у громадську темницю.

19. Ангел же Господень одчинив уночі двері темничні, і вивівши рече:

20. Ійдїть, і ставши промовляйте в церкві до народу всї слова життя сього.

21. Вислухавши ж ввійшли вранцї в церкву, та й навчали. Прийшовши ж архиєрей і ті, що з ним, скликали раду і всю старшину синів Ізраїлевих, і післали в вязницю привести їх.

22. Слуги ж прийшовши, не знайшли їх у темницї, і вернувшись, оповіли,

23. говорячи: Що темницю знайшли ми замкнену з усякою осторожністю і сторожів знадвору стоячих перед дверима, та відчинивши, нїкого в серединї не знайшли.

24. Почувши ж слова сї священик і старшина церковний та архиєреї, сумнївались, що б воно таке було.

25. Прийшовши ж один, сповістив їх, кажучи: Що ось чоловіки, що ви повкидали в темницю, стоять у церкві і навчають народ.

26. Тодї прийшовши старшина з слугами, привели їх без примусу; боялись бо народу, щоб не покаменував їх.

27. І привівши їх, поставили перед радою; і спитав їх архиєрей,

28. кажучи: Чи не заказом же заказувано вам навчати в імя се? І ось сповнили ви Єрусалим наукою вашою, і хочете навести на нас кров Чоловіка того.

29. Озвав ся ж Петр і апостоли, і рекли: Більше треба коритись Богу, нїж людям.

30. Бог отцїв наших підняв Ісуса, що Його ви вбили, повісивши на дереві.

31. Сього підняв Бог правицею своєю в Князя і Спаса, щоб дати покаяннє Ізраїлеві і оставленнє гріхів.

32. І сьвідки Його в словах сих ми й Дух сьвятий, котрого дав Бог тим, хто корить ся Йому.

33. Вони ж почувши запалали гнївом, і радились, щоб повбивати їх.

34. Уставши ж у радї один Фарисей, на ймя Гамалиїл, учитель закону, поважаний від усього народу, звелїв на часину вивести апостолів,

35. і каже своїм: Мужі Ізраїльскі, вважайте на людей сих, що маєте робити.

36. Бо перед сими днями встав був Тевда, кажучи, що він хтось такий; до него пристало число людей з чотириста; його вбито, і всї, хто слухав його, розійшлись і обернулись у нїщо.

37. Після сього встав був Юда Галилейський під час переписї, і потяг за собою доволї народу. І сей загинув, і всї, хто слухав його, розсипались.

38. А тепер кажу вам: Відступіть ся від людей сих і оставте їх; бо коли від людей рада ся або дїло се, то оберне ть ся в нїщо;

39. коли ж від Бога, то не здолїєте його знївечити, та щоб іще й противниками Божими не зробитись вам.

40. Послухали ж його, і, покликавши апостолів та побивши, заказали їм говорити в імя Ісусове, та й відпустили їх.

41. Вони ж пішли веселі з перед ради, що за імя Його удостоїлись бути зневаженими.

42. І по всяк день не переставали

вони і в церкві і по домах навчати й благовіствувати Ісуса Христа.

ГОЛОВА 6.

У тиї ж днї, як намножилось учеників, було наріканнє Єленян на Євреїв, що у щоденному служенню не дбають про вдовиць їх.

2. Прикликавши ж дванайцять (апостоли) громаду учеників, рекли: Не личить нам, покинувши слово Боже, служити при столах.

3. Вигледїть же, брати, сїм мужів із вас доброї слави, повних Духа сьвятого та мудрости, котрих поставимо на сю потріб.

4. Ми ж у молитві і в служенню слова пробувати мем.

5. І вподобалось слово всїй громадї; і вибрали Стефана, чоловіка, повного віри і Духа сьвятого, та Филипа, та Прохора, та Никанора, та Тимона, та Пармена, та Миколая, нововірця з Антиохиї,

6. котрих поставили перед апостолами, і помолившись положили вони руки на них.

7. І росло слово Боже, і намножувалось число учеників у Єрусалимі вельми, й велике множество сьвящеників покорилось вірі.

8. Стефан же, повний віри й сили, робив чудеса і ознаки великі між народом.

9. Устали ж деякі з школи, званої Либертинцїв, та Киринейцїв, та Александрийцїв і тих, що з Киликиї та Азиї, перепитуючись із Стефаном.

10. І не здолїли встояти проти премудрости й духа, яким глаголав.

11. Тодї під'устили вони людей, щоб казали, що чули ми його, як він промовляв слова хульні на Мойсея і Бога.

12. І підбурили народ, і старшину, й письменників, і напавши схопили його, і привели в раду,

13. і поставили кривих сьвідків, що казали: Сей чоловік не перестає слова хульні говорити проти місця сього сьвятого і проти закону:

14. чули бо ми, як він казав, що Ісус Назорей зруйнує місце се й перемінить, звичаї, котрі Мойсей передав нам.

15. І дивлячись пильно на него всї, що сидїли в радї, видїли лице його як-би лице ангела.

ГОЛОВА 7.

Каже тодї архиєрей: Чи справдї се так?

2. Він же рече: Мужі брати й батьки, слухайте: Бог слави явивсь отцеві нашому Авраамові, як був у Месопотамиї, перш нїж оселив ся він у Харанї,

3. і рече до него: вийди з землї твоєї, і з родини твоєї, та йди в землю, що я тобі покажу.

4. Тодї вийшовши з землї Халдейської, оселив ся він у Харанї, а звідтіля, як умер батько його, переселив його (Бог) у сю землю, де ви тепер живете.

5. І не дав йому наслїддя в нїй нї на ступінь ноги, а обіцяв дати йому її в державу і насїнню його після него, як не було в него дитини.

6. Глаголав же Бог так, що буде насїннє його захожим у землї чужій, і підневолять його, і мучити муть чотириста років.

7. А народ, котрому служити муть, буду я судити, рече Бог; і після того вийдуть вони, та служити муть менї у місцї сьому.

8. І дав йому завіт обрізання; і так породив Ісаака, та й обрізав його восьмого дня; а Ісаак породив Якова, а Яков дванайцять патриярхів.

9. А патриярхи через зависть продали Йосифа в Єгипет; і був з ним Бог,

10. і визволив його з усякого горя його, і дав йому ласку та премудрість перед Фараоном, царем Єгипецьким; і настановив його той правителем над Єгиптом і над усією господою своєю.

11. Прийшла ж голоднеча на всю землю Єгипецьку та Ханаанську, та горе велике; і не знайшли поживи отцї наші.

12. Почувши ж Яков, що є пшениця в Єгиптї, післав отців наших найперш.

13. А другого разу був пізнаний Йо-

сиф од братів своїх; і став ся знаним Фараонові рід Йосифів.
14. Пїславши ж Йосиф, прикликав батька свого Якова і всю родину свою, сїмдесять і пять душ.
15. Прийшов же Яков у Єгипет, і вмер, він і отцї наші,
16. і перенесено їх у Сихем, і положено в гробі, що купив Авраам цїною срібла в синів Ємора Сихемового.
17. Як же наближував ся час обітування, котрим кляв ся Бог Авраамові, ріс народ і намножувавсь у Єгиптї,
18. аж поки настав инший цар, що не знав уже Йосифа.
19. Сей, хитрий проти роду нашого, мучив отцїв наших, щоб викидали дїток своїх, щоб не бути їм живими.
20. Того часу родивсь Мойсей, і був угоден Богу; годовано його три місяцї в хатї батька його.
21. Як же викинуто його, взяла його дочка Фараонова, й вигодувала його собі за сина.
22. І навчивсь Мойсей усієї Єгипецької мудрости, був же потужний у словах і в дїлах.
23. Як же сповнивсь йому сороколїтний час, забажало серце його одвідати братів своїх, синів Ізраїлевих.
24. І, побачивши одного обиженого, уступив ся за него, тай помстив ся за обиженого, вбивши Єдиптянина.
25. Думав же, що зрозуміють брати його, що Бог його рукою дає їм спасеннє; вони ж не зрозуміли.
26. Другого ж дня явив ся їм, як бились, і приводив їх до поєднання, говорячи: Мужі, ви брати; за що ви обижаєте один одного?
27. Той же, що обижав ближнього, відопхнув його, кажучи: Хто тебе настановив князем і суддею над нами?
28. Чи й мене хочеш убити, як убив єси вчора Єгиптянина?
29. Утїк же Мойсей за словом сим, і зайшов у землю Мадиямську, де зродив двох синів.
30. А як уплило сорок років, явивсь йому в пустинї під горою Синаєм ангел Господень у поломї огняного куща.
31. Мойсей же побачивши дивувавсь видїннєм; як же приступив він, щоб придивитись, роздав ся голос Господень до него:
32. Я Бог отцїв твоїх, і Бог Авраамів, і Бог Ісааків, і Бог Яковів. Затрусившись же Мойсей, не одважив ся придивлятись.
33. Рече ж йому Господь: Роззуй обуве ніг твоїх, бо місце, на котрому стоїш, — земля сьвята.
34. Дивившись видїв я муку народу мого в Єгиптї, і стогнаннє його чув я, і зійшов визволити його. І тепер іди, пішлю тебе в Єгипет.
35. Сього Мойсея, котрого відцурались вони, кажучи: хто тебе настановив князем та суддею над нами? сього Бог князем і збавителем післав рукою ангела, що явивсь йому в кущі (корчі).
36. Сей вивів їх, робивши чудеса та ознаки в Єгиптї, й на Червоному морі, і в пустинї сорок років.
37. Се той Мойсей, що сказав синам Ізраїлевим: Поставить вам Господь Бог ваш пророка з братів ваших, як мене; Його слухайте.
38. Се той, що був у зборі в пустинї з ангелом, котрий промовляв до него на горі Синаї, та з отцями нашими, що прийняв живі слова, щоб дати нам.
39. Котрому не хотїли слухняними бути отцї наші, а відопхнули його, і обернулись серцем у Єгипет,
40. говорячи Ааронові: Зроби нам богів, котрі б ійшли перед нами; бо Мойсей той, що вивів нас із Єгипту, не знаємо, що стало ся з ним.
41. І зробили телця в днї ті, і приносили посьвяти ідолу, і втїшались дїлами рук своїх.
42. Одвернув ся ж Бог і попустив їх кланятись воїнству небесному, як написано в книзї пророків: Хиба заколене та посьвяти приносили ви менї сорок років у пустинї, доме Ізраїлів?
43. Нї, ви підняли намет Молохів і зорю бога вашого Ремфана, боввани, що поробили на поклоненнє їм; і переселю я вас дальш Вавилона.
44. Намет сьвідчення був у отцїв наших у пустинї, як звелїв Той, хто

глаголав Мойсейові зробити його по взорцеві, який бачив.

45. Котрий також узявши отцї наші винесли з Ісусом у державу поган, що прогнав Бог од лиця отців наших, аж до днів Давидових.

46. Котрий знайшов ласку перед Богом, і просив, щоб знайти намет для Бога Яковового.

47. Соломон же збудував йому храм.

48. Тільки ж Вишнїй не в рукотворних церквах домує, як глаголе пророк:

49. Небо менї престол, а земля підніжок ніг моїх; який храм збудуєте менї? рече Господь, або яке місце відпочинку мого?

50. Хиба не моя рука зробила се все?

51. Люде тугошиї і необрізані серцем і ушима, ви завсїди Духові сьвятому противитесь; як батьки ваші, так і ви.

52. Кого з пророків не гонили батьки ваші? і повбивали тих, що наперед звіщали про прихід Праведного, котрого ви тепер зрадниками й убийцями сталась.

53. Ви прийняли закон через розпорядки ангелів, та й не хоронили його.

54. Почувши ж се, запалали серцем своїм, і скреготали зубами на него.

55. Він же, будучи повний сьвятого Духа, споглянувши на небо, побачив славу Божу, й Ісуса, стоячого по правицї у Бога,

56. і рече: Ось, виджу небеса відчинені, і Сина чоловічого, стоячого по правиці в Бога.

57. Вони ж закричали голосом великим, позатуляли уші свої, та й кинулись однодушно на него,

58. і, випровадивши за город, укаменували його; а сьвідки поклали одежу свою у ногах у молодця, званого Савлом,

59. і каменували Стефана, молячогось і глаголючого: Господи Ісусе, прийми дух мій.

60. Приклонивши ж колїна, покликнув голосом великим: Господи, не постав їм сього за гріх. І, се промовивши, уснув.

ГОЛОВА 8.

Савло ж похваляв убийство його. Стало ся ж того дня велике гоненнє на церкву Єрусалимську і всї порозсипались по землях Юдейських та Самарийських, окрім апостолів.

2. Поховали ж Стефана побожні люде, і счинили великий плач по нему.

3. Савло ж руйнував церкву, входячи в доми та хапаючи і виволїкаючи чоловіків і жінок, і передавав у темницю.

4. Которі ж порозсипались, ходили, благовіствуючи слово.

5. І так, Филип, прийшовши в город Самарийський, проповідував їм Христа.

6. І вважав народ на слова Филипові однодушно, слухавши і бачивши ознаки, що він робив.

7. З многих бо, що мали духів нечистих, виходили вони, ревучи великим голосом; і многі розслаблені і криві сцїлялись.

8. І стались радощі великі в городї тому.

9. Один же чоловік, на ймя Симон, пробував перше у городї, і чарував та дивував народ Самарийський, кажучи, що він хтось великий.

10. На него вважали всї від малого до старого, кажучи: Сей єсть велика сила Божа.

11. Вважали ж на него через те, що доволї часу чарами дивував їх.

12. Як же увірували Филипу, що благовіствував про царство Боже й імя Ісуса Христа, то хрестились і чоловіки й жінки.

13. Увірував же і сам Симон, і, охрестившись, пробував у Филипа; а, видївши ознаки й чудеса великі, дивував ся.

14. Почувши ж апостоли в Єрусалимі, що прийняла Самария слово Боже, послали до них Петра та Йоана,

15. котрі прийшовши, молили ся про них, щоб прийняли Духа сьвятого.

16. (Ще бо нї на кого з них не зійшов, а тільки охрещені були в імя Господа Ісуса.)

17. Тодї клали руки на них, і прийняли вони сьвятого Духа.

18. Видївши ж Симон, що положенєм рук апостольських дасть ся Дух сьвятий, приніс їм грошей,

19. говорячи: Дайте й менї власть таку, щоб, на кого я положу руки, прийняв Духа сьвятого.

20. Петр же рече до него: Нехай срібло твоє з тобою буде на погибель, бо дар Божий думав єси за грошї здобути.

21. Нема для тебе частини, анї долї в речі сїй, серце бо твоє не праве перед Богом.

22. Покай ся ж у ледарстві сьому твоїм, та благай Бога: може відпустить ся тобі думка серця твого.

23. Бо в жовчї гіркости і в увязї неправди виджу тебе.

24. Озвав ся ж Симон та й каже: Молїть ся ви за мене Господу, щоб нїщо не найшло на мене, що ви сказали.

25. Ті ж, що сьвідкували, глаголавши слово Господнє, вернулись у Єрусалим, і в многих селах Самарийських благовіствували.

26. Ангел же Господень промовив Филипові, глаголючи: Устань, та йди на полуднє дорогою, що йде з Єрусалиму в Газу; вона пуста.

27. І вставши пійшов; і ось чоловік із Єтіопиї, євнух, вельможа Кандакиї, цариці Єтіопської, що був над усїм скарбом її; він приходив поклонитись у Єрусалим;

28. і вертав ся, а сидячи на возї своїм, читав пророка Ісаїю.

29. Рече ж Дух Филипові: Приступи та пристань до воза сього.

30. Приступивши ж Филип, почув його, як читав пророка Ісаїю, і рече: Чи розумієш, що читаєш?

31. Він же каже: Як бо можу, коли нїхто не наведе мене? І просив Филипа, щоб, вилїзши, сїв з ним.

32. Місце ж писання, що читав, було се: Як овечку на зарізь ведено Його; й як ягня перед тим, хто стриже його, безголосе, так не відкриває уст своїх.

33. У приниженню Його суд Його взято; рід же Його хто з'ясує? бо береть ся з землї життє Його.

34. Озвав ся ж євнух, і каже до Филипа: прошу тебе, про кого пророк глаголе се? про себе, чи про иншого кого?

35. Відкривши ж Филип уста свої, і почавши від писання сього, благовіствував йому Ісуса.

36. Верстаючи ж дорогу, прибули до води; й каже євнух: Ось вода; що боронить менї охреститись?

37. Рече ж Филип: Коли віруєш усїм серцем, то можна. Озвавши ся ж, каже: Вірую, що Син Божий Ісус Христос.

38. І звелїв з'упинити воза; й увійшли обидва в воду, Филип і євнух; і охрестив його.

39. Як же вийшли з води, Дух Господень ухопив Филипа, і не бачив його більш євнух; і пійшов дорогою своєю, радуючись.

40. Филип же опинивсь ув Азотї, і проходячи проповідував по всїх городах, аж доки прийшов у Кесарию.

ГОЛОВА 9.

Савло ж, ще дишучи грозьбою та вбийством на учеників Господнїх, приступив до архиєрея,

2. і просив від него листів у Дамаск до шкіл, щоб, коли кого знайде, що путя того будуть, чоловіків і жінок, звязавши, поприводив у Єрусалим.

3. Ідучи ж був близько Дамаску, аж ось осияло його сьвітло з неба,

4. і, впавши на землю, чув голос, глаголючий йому: Савле, Савле, чого мене гониш?

5. Каже ж: Хто єси, Господи? Господь же рече: Я Ісус, котрого ти гониш. Трудно тобі проти рожна прати (упиратись).

6. І затрусившись та স্туманївши, каже: Господи, що хочеш, щоб робив я? А Господь до него: Устань, та йди в город; і скажеть ся тобі, що маєш робити.

7. Люде ж, що йшли з ним, стояли з'умівшись, чуючи голос, нїкого ж не бачивши.

8. Устав же Савло з землї; як же відтворив очі, нїкого не бачив. І вели його за руку, та й привели в Дамаск.

9. І був він три днї невидющим, і не їв і не пив.

10. Був же один ученик у Дамаску, на ймя Ананія; і рече йому Господь у видїннї: Ананїє! Він же каже: Ось я, Господи.

11. Господь же до него: Уставши, йди на улицю, що зветь ся Простою, та й пошукай у Юдиній хатї Тарсянина, на ймя Савла; ось бо він молить ся,

12. І видїв (Савло) у видїннї чоловіка, на ймя Ананію, що (нїби) ввійшов і положив руку на него, щоб прозрів.

13. Відказав же Ананія: Господи, я чув од многих про чоловіка сього, скільки він зла заподїяв сьвятим твоїм у Єрусалимі;

14. і тут має власть од архиєреїв вязати всїх, хто призиває імя Твоє.

15. Рече ж до него Господь: Іди, бо сей у мене вибрана посудина, щоб нести йменя моє перед поган, і царів і синів Ізраїлевих:

16. я бо покажу йому, скільки мусить він за йменя моє терпіти.

17. Пійшовши Ананія, ввійшов у господу та, положивши на него руки, рече: Савле брате! Господь Ісус, що явивсь тобі в дорозї, котрою йшов еси, післав мене, щоб ти прозрів і сповнив ся Духом сьвятим.

18. І зараз із очей йому, мов би луска, спало, і прозрів того часу, та й вставши, охрестив ся.

19. І прийнявши їжу, покрепив ся. Був же Савло з учениками, що в Дамаску, днів кілька.

20. І зараз проповідував по школах Христа, що се Син Божий.

21. Дивувались же усї, хто чув, і казали: Чи се не той, що погубляв у Єрусалимі призиваючих се імя, та й сюди на те прийшов, щоб, звязавши їх, вести до архиєреїв?

22. А Савло вбивавсь у силу та в силу, й перемагав Жидів, що жили в Дамаску, доводячи, що се Христос.

23. Як же сповнилось доволї днів, змовили ся Жиди, вбити його.

24. Довідав ся ж Савло про змову їх. А вони стерегли воріт день і ніч, щоб його вбити.

25. Взявши ж його ученики в ночі, спустили через мур у кошї.

26. Прийшовши ж Савло в Єрусалим, пробував пристати в ученики; та всї боялись його, не діймаючи віри, що він ученик.

27. Варнава ж, прийнявши його, повів до апостолів, і розповів їм, як він дорогою видїв Господа, і як він глаголав йому, та як у Дамаску одважно проповідував імя Ісусове.

28. І ввіходив і виходив з ними в Єрусалимі.

29. І одважно проповідував імя Господа Ісуса й розмовляв і змагав ся з Єленянами; вони ж лагодились убити його.

30. Довідавшись же брати, привели його в Кесарию, та й вислали його в Тарс.

31. Церкви ж по всїй Юдеї і Галилеї і Самариї мали впокій, будуючись і ходячи в страсї Господнїм, а потїхою сьвятого Духа намножувались.

32. Стало ся ж, як переходив Петр усї, прийшов і до сьвятих, що проживали в Лиддї.

33. Знайшов же там одного чоловіка, на ймя Єнея, що на ліжку лежав вісїм років, будучи розслабленим.

34. І рече йому Петр: Єнею, оздоровлює тебе Ісус Христос; устань, та й постели собі. І зараз устав.

35. І бачили його всї, що жили в Лиддї та в Саронї, котрі навернулись до Господа.

36. Була ж в Йоппиї одна учениця, на ймя Тавита, що перекладом зветь ся: Сарна. Ся була повна добрих учинків і милостинї, що робила.

37. Стало ся ж, що тими днями занедужавши, вмерла вона. Обмивши ж її, положили в гірницї.

38. Як же близько була Лидда від Йоппиї, то ученики, почувши, що Петр там, післали двох чоловіків до него, просячи, щоб не загаявсь прийти до них.

39. Устав же Петр, та й пійшов з ними. Як же прийшов, повели його в гірницю; і обступили його всї вдовицї, плачучи й показуючи одежу й шматтє, що їм посправляла, бувши з ними, Сарна.

40. Випровадивши ж Петр усїх і приклонивши колїна, молив ся, і, обернувшись до тїла, рече: Тавито,

встань. Вона ж відкрила очі свої і,
побачивши Петра, сїла.
41. Подавши їй руку, підвів її; по-
кликавши ж сьвятих та вдовиць, по-
ставив її перед ними живу.
42. І знане се стало по всїй Йоппиї,
і многі увірували в Господа.
43. Стало ся ж, що доволї днїв про-
бував він у Йоппиї у одного Симона
кожемяки (гарбаря).

ГОЛОВА 10.

Був же один чоловік у Кесариї, на
йимя Корнелий, сотник із роти,
званої Італийською,
2. побожний і богобоязливий з усїм
домом своїм; подавав він багато ми-
лостинї народові, і молив ся всякого
часу Богу.
3. Видїв же він у видїннї ясно коло
девятої години, як ангел Божий ввій-
шов до него й промовив йому: Кор-
нелию!
4. Він же, глянувши на него, злякав
ся, і каже: Чого, Господи? Рече ж йо-
му: Молитви твої і милостинї твої
спогадались перед Богом.
5. Пішли ж тепер у Йоппию людей
та приклич Симона, що прозиваєть
ся Петром.
6. Він гостює в одного Симона кожо-
мяки, що хата його над морем. Сей
скаже тобі, що маєш робити.
7. Як же пійшов ангел, що глаголав
до Корнелия, покликавши він двох
слуг своїх, та побожного воїна з тих,
що стерегли його,
8. і розказавши їм усе, післав їх у
Йоппию.
9. Назавтра ж, як були в дорові і
наближались до города, зійшов Петр
на кришу помолитись коло шестої го-
дини.
10. Став же голодний і забажав їсти;
як же готовили, найшло на него за-
хопленнє,
11. і видить небо відчинене, і що
сходить до него посудина якась, на-
че обрус великий, по чотиром кін-
цям звязаний і спускаючий ся на зе-
млю,
12. в котрому були всякі чотироногі
землї, і зьвірі, і повзючі, і птицї не-
бесні.
13. І роздав ся голос до него: Устань,
Петре, заколи, та й їж.
14. Петр же каже: Нї, Господи, нї-
коли бо не їв я нїчого поганого та не-
чистого.
15. А голос знов вдруге до него: Що
Бог очистив, ти не погань.
16. Стало ся ж се тричі; і взято знов
посудину на небо.
17. Як же сумнївав ся в собі Петр,
що се за видїннє було, що видїв, аж
ось два чоловіки, послані від Корне-
лия, розпитавши про Симонову госпо-
ду, стали коло воріт,
18. і покликнувши спитали: Чи тут
гостює Симон, на прізвище Петр?
19. Коли ж думав Петр про видїннє,
рече йому Дух: Ось три чоловіки шу-
кають тебе.
20. Уставши ж, зійди та йди з ними,
не розбираючи; бо я післав їх.
21. Зійшовши ж Петр до чоловіків,
посланих до него від Корнелия, рече:
Ось я, кого шукаєте? Що за причи-
на, для котрої прийшли?
22. Вони ж кажуть: Корнелий сот-
ник, чоловік праведний, і богобоязли-
вий, і доброї слави між усїм народом
Жидівським, був наставлений від ан-
гела сьвятого покликати тебе в госпо-
ду свою і послухати словес від тебе.
23. Закликавши ж їх, угостив. На-
завтра ж вийшов Петр із ними, і де-
які з братів з Йоппиї пійшли з ним.
24. А другого дня увійшли в Кеса-
рию. Корнелий же дожидав їх, скли-
кавши родину свою і близьких прия-
телїв.
25. Як же стало ся, що ввійшов
Петр, зустрівши його Корнелий, упав
у ноги та й уклонив ся.
26. Петр же підвів його, говорячи:
Встань; я таки же чоловік.
27. І, розмовляючи з ним, увійшов, і
знаходить многих, що посходились.
28. І рече до них: Ви знаєте, що не
годить ся чоловікові Жидовинові при-
ставати або приходити до чужозем-
цїв; та менї Бог показав, щоб нїкого
поганином або нечистим чоловіком не
звав.
29. Тим я, не відмовляючись, прий-
шов покликаний. Питаю ж оце, для
чого покликали мене?
30. І каже Корнелий: Четвертий

день тому, як постив я аж до сієї години, а в девятій годині молив ся в дому моїм; і ось чоловік став передо мною в ясній одежі,

31. і рече: Корнелию, вислухана твоя молитва, і милостині твої згадано перед Богом.

32. Пішли ж в Иоппию та поклич Симона, що зветь ся Петром. Він гостює в господі в Симона кожемяки, над морем. Він, прийшовши, глаголати ме тобі.

33. Зараз оце післав я до тебе, і добре зробив єси, прийшовши. Нині ж усі ми перед Богом стоїмо, щоб слухати все, що звелено тобі від Бога.

34. Відкривши ж Петр уста, рече: Поправді постерегаю, що не на лице дивить ся Бог,

35. а в кожному народі, хто боїть ся Його, і робить правду, приятен Йому.

36. Слово, що післав синам Ізраїлевим, благовіствуючи впокій через Ісуса Христа (се Господь усїх);

37. ви знаєте слово, що було по всїй Юдеї, почавши від Галилеї після хрещення, що проповідував Йоан,

38. Про Ісуса з Назарета, як помазав Його Бог Духом сьвятим і силою, а котрий ходив, роблячи добро та сцїляючи всїх підневолених дияволом, бо Бог був з Ним.

39. І ми сьвідки всього, що Він робив і в землї Жидівській, і в Єрусалимі; котрого убили й повісили на дереві.

40. Сього воскресив Бог третього дня, і дав Йому статись явним

41. не всьому народові, а сьвідкам наперед вибраним від Бога, — нам, що їли й пили з Ним по воскресенню Його з мертвих.

42. І повелїв нам проповідувати народові і сьвідкувати, що Він призначений від Бога суддею живим і мертвим.

43. Про Сього всї пророки сьвідкують, що всякий, хто вірує в Него, відпущеннє гріхів прийме через імя Його.

44. Ще, як промовляв Петр слова сї, найшов Дух сьвятий на всїх, хто слухав його.

45. І здивувались ті, що були від обрізання, котрі прийшли з Петром, що й на поган дар сьвятого Духа вилив ся.

46. Чули бо їх, що розмовляли мовами і величали Бога. Тоді озвав ся Петр:

47. Чи може хто боронити води, щоб оцїм охреститись, котрі Духа сьвятого прийняли, як і ми?

48. І звелів їм охреститись в імя Господнє. Тоді просили його, щоб пробув у них кілька днів.

ГОЛОВА 11.

Почули ж апостоли та брати, котрі були в Юдеї, що й погане прийняли слово Боже.

2. І як прийшов Петр у Єрусалим, змагались із ним ті, що від обрізання,

3. кажучи: Що до людей, обрізання немаючих, ходив єси і їв з ними.

4. Почавши ж Петр, виложив їм рядом, говорячи:

5. Був я в городї, Йоппиї, і молячись бачив у захопленню видїннє: посудину якусь, що сходила, наче обрус великий, по чотирох кінцях спусканий з неба; і прийшов аж до мене.

6. Зазирнувши в него і розглянувши, бачив чотироногих землї, і зьвірів, і повзючих, і птиць небесних.

7. І чув я голос, що глаголав до мене: Встань, Петре, заколи та й їж.

8. Я ж сказав: Нї, Господи, бо нїщо погане або нечисте нїколи не входило в уста мої.

9. Відказав же менї голос удруге з неба: Що Бог очистив, ти не погань,

10. Се сталось тричі, і знов потягнено було все на небо.

11. І ось зараз три чоловіки прийшли в господу, де я був, послані з Кесариї до мене.

12. Сказав же менї Дух іти з ними, нїчого не розбираючи. Пішли ж зо мною і шість братів, і ввійшли ми в господу до чоловіка;

13. і звістив нам, як видів ангела в господї своїй, що став і глаголав йому: Пішли в Йоппию людей, та поклич Симона, званого Петром.

14. Він глаголати ме слова до тебе,

котрими спасеш ся ти й увесь дім твій.

15. Як же став я говорити, найшов Дух сьвятий на них, як і на нас у почині.

16. Згадав я тоді слово Господнє, як глаголав він: Йоан хрестив водою, а ви будете хреститись Духом сьвятим.

17. Коли ж рівний дар дав їм Бог, як і нам, що увірували в Господа Ісуса Христа, то хто ж я такий, щоб міг заборонити Богові?

18. Вислухавши се, замовкли, і славили Бога, говорячи: То й поганам дав Бог покаяннє в життє!

19. Ті ж, що порозсипались від гонення, що сталось на Стефана, пійшли аж у Финикию, Кипр і Антиохию, нікому не проповідуючи слова, тільки одним Жидам.

20. Були ж деякі з них люде з Кипру і Киринеї, котрі, прийшовши в Антиохию, говорили до Єленян, благовіствуючи Господа Ісуса.

21. І була рука Господня з ними; і велике число увірувавши, навернулись до Господа.

22. Дійшло ж про них слово до ушей церкви, що в Єрусалимі, і післали Варнаву, щоб пійшов аж до Антиохиї;

23. котрий прийшовши і видївши ласку Божу, зрадїв, і молив усїх, щоб у постановленню серця пробували в Господї.

24. Бо був чоловік добрий, повний Духа сьвятого й віри; і прихилилось доволї народу до Господа.

25. Вийшов же Варнава в Тарс шукати Павла,

26. і, знайшовши його, привів його в Антиохию. Стало ся ж, що вони цїлий рік збирались у церкві, і навчали багато народу, і ученики в Антиохиї стали найперш звати ся Християнами.

27. Тих же днїв прийшли з Єрусалиму пророки в Антиохию.

28. Ставши ж один з них, на ймя Агав, віщував духом, що велика голоднеча має бути по всїй вселеннїй, яка й постала за Клавдия кесаря.

29. З учеників же, скільки хто міг, постановив кожен з них післати на запомогу братам, що жили в Юдеї.

30. Що й зробили, піславши до старших через руки Варнави та Савла.

ГОЛОВА 12.

Під той же час здвигнув цар Ірод руки, щоб мучити деяких із церкви.

2. Вбив же Якова, брата Йоанового, мечем,

3. а видївши, що се подобаєть ся Жидам, постановив схопити й Петра. (Були ж днї опрісноків.)

4. І схопивши його, посадив у темницю, передавши чотиром четверицям воїнів стерегти його, задумавши після пасхи вивести його перед народ.

5. Стережено ж Петра в темници; церква ж без перестану молилась Богу за него.

6. Як же мав його вивести Ірод, спав тієї ночи Петр між двома воїнами, скований двома залїзами; а сторожі перед дверима стерегли темницї.

7. І ось ангел Господень став перед ним, і сьвітло засияло в будинку; торкнувши ж у бік Петра, підвів його, говорячи: Уставай боржій. І поспадали кайдани з рук його.

8. І рече ангел до него: Підпережись та підвяжи постоли твої. Зробив же так. І рече йому: Надїнь одежу твою, та йди за мною.

9. І, вийшовши, пійшов слїдом за ним, і не знав, що се правда, що сталось через ангела; думав же, що видїннє бачить.

10. Минувши ж перву сторожу й другу, прийшли до залїзних воріт, що вели в город, котрі самі собою відчинились їм; і вийшовши пройшли одну улицю, і зараз відступив ангел від него.

11. І, прийшовши Петр до себе, рече: Тепер знаю справдї, що післав Господь ангела свого, і вирвав мене з руки Іродової і від усього дожидання народу Жидівського.

12. І зміркувавши, прийшов до хати Мариї, матери Йоана, званого Марком, де многі зібрались і молились.

13. Як же постукав Петр у сїнешнї двері, вийшла послухати дївчина, на ймя Рода;

14. і, пізнавши голос Петра, з радо-
щів не відчинила дверей, а вбігши,
сповістила, що Петр стоїть під две-
рима.
15. Вони ж сказали до неї: Збоже-
воліла єси. Вона ж таки говорила,
що се так. Вони ж казали: Се ангел
його.
16. Петр же не перестав стукати;
відчинивши ж, увиділи його, та й зди-
вувались.
17. Махнувши ж їм рукою, щоб мов-
чали, оповів їм, як Господь вивів йо-
го з темниці. Рече ж: Сповістїть Я-
кова та братів про се. І, вийшовши,
пійшов у друге місце.
18. Скоро ж настав день, зробивсь
немалий переполох між воїнами, що
стало ся з Петром.
19. Ірод же, пошукавши його, й не
знайшовши, судив сторожів, та й зве-
лїв покарати їх. І перейшовши з Ю-
деї в Кисарию, жив (там).
20. Лютував же Ірод на Тирян та
на Сидонян. Прийшовши ж однодуш-
но до него, й приєднавши Бласта, цар-
ського постельника, просили примир-
ря; бо земля їх живилась од царської.
21. Призначеного ж дня Ірод, одіг-
шись у царські шати і сївши на пре-
столї, промовляв до них:
22. Народ же покликував: Голос Бо-
га, а не чоловіка!
23. Зараз же поразив його ангел Го-
сподень за те, що не віддав слави Бо-
гу; і з'їли його черви, і вмер.
24. Слово ж Боже росло і множи-
лось.
25. Варнава ж та Савло вернулись
із Єрусалиму, сповнивши службу, і
взявши з собою Йоана, званого Мар-
ком.

ГОЛОВА 13.

Були ж у церкві, що була в Анти-
охиї, деякі пророки та вчителї:
Варнава та Симеон, званий Нигером,
та Лукий Киринейський, та Манаіл,
зрощений з Іродом четверовластни-
ком, та Савло.
2. Як же служили Господеві та по-
стили, рече Дух сьвятий: Відлучіть
менї Варнаву та Савла на дїло, до ко-
трого покликав я їх.
3. Тодї вони, попостивши та помо-
лившись і положивши руки на них,
відпустили їх.
4. Вони ж, послані від Духа сьвято-
го, прийшли у Селевкию, а звідтіля
відплили в Кипр.
5. І, бувши в Саламинї, проповіду-
вали слово Боже по школах Жидів-
ських; мали ж і Йоана за слугу.
6. Пройшовши ж остров аж до Па-
фи, знайшли одного чарівника, Жи-
дівського лжепророка, на ймя Вар-
Ісуса,
7. котрий був у старости Сергія Па-
вла, чоловіка розумного. Сей, покли-
кавши Варнаву та Савла, бажав слу-
хати слово Боже.
8. Противив ся ж їм Єлима чарів-
ник (так бо перекладаєть ся імя йо-
го), шукаючи одвернути старосту од
віри.
9. Савло ж, — (він же) й Павел, спов-
нившись сьвятим Духом, і подивив-
шись на него,
10. сказав: Ой ти, повний усякого
підступу і всякого зла, сину дияволів,
вороже всякої правди! чи (нїколи) не
перестанеш розвертати праві дороги
Господні?
11. Оце ж рука Господня на тебе, й
будеш слїпий, і не бачити меш сонця
до часу. І зараз обняв його туман і
темрява й слоняючись (мацяючи) шу-
кав, хто б його провів за руку.
12. Тодї видівши староста, що ста-
лось, увірував, дивуючись наукою Го-
сподньою.
13. Пустивши ся ж із Пафи ті, що
круг Павла, прийшли в Пергию Пан-
филську; Йоан же, відлучившись від
них, вернувсь у Єрусалим.
14. Вони ж, перейшовши з Пергиї,
прибули в Антиохию Писидийську, і
ввійшовши в школу субітнього дня,
посїдали.
15. Як же прочитано з закону та
пророків, післала старшина шкільна
до них, говорячи: Мужі брати, коли
маєте слово утїшення до людей, то
промовте.
16. Вставши ж Павел і повівши ру-
кою, рече: Мужі Ізраїльські і богобоя-
зливі, слухайте:
17. Бог народу Ізраїлського вибрав
отців наших, і підняв угору народ,

як був він захожим у землї Єгипецькій, і рамям високим вивів їх з неї.
18. І до сорока лїт годував їх у пустинї.
19. А зруйнувавши сїм народів у землї Канаанській, попаював їм землю їх.
20. А після сього лїт з чотириста й пятьдесять давав (їм) суддів до Самуїла пророка.
21. А потім забажали вони царя, і дав їм Бог Саула, сина Кисового, чоловіка з роду Веняминового, на сорок лїт.
22. А відсунувши його, підняв їм Давида за царя, котрому сьвідкуючи, рече: Знайшов я Давида сина Єссеєвого, чоловіка по серцю моєму, котрий вчинить усю волю мою.
23. Із його ж насіння підняв Бог по обітуванню Ізраїлеві Спасителя Ісуса,
24. перед котрого приходом проповідував Йоан хрещеннє покаяння всьому народові Ізраїлевому.
25. Сповнивши ж Йоан путь свій, рече: Хто я, думаєте ви? Се не я. А ось іде за мною, котрому я недостоєн обувє ніг розвязати.
26. Мужі брати, синове роду Авраамового, і всї богобоязливі між вами, вам слово спасення сього послано.
27. Ті бо, що жили в Єрусалимі, і князї їх, не зрозумівши сього і голосів пророчих, читаних що-суботи, сповнили їх, осудивши Його,
28. і, не знайшовши ніякої вини смерти, просили Пилата убити Його.
29. Як же скінчилось усе, що про Него писано, знявши з дерева, положили у гробі;
30. Бог же воскресив Його з мертвих.
31. Многі днї являв ся Він тим, що поприходили з Ним з Галилеї в Єрусалим; вони сьвідки Його перед людьми.
32. А ми вам благовіствуємо обітуваннє, дане отцям,
33. що його Бог сповнив нам, дїтям їх, піднявши Ісуса, як і в другій псальмі написано: Син мій єси Ти; я сьогоднї родив Тебе.
34. А що воскресив Його з мертвих, так, що більш не вернеть ся на зотлїннє, то так глаголав: дам вам сьвятий Давидів завіт.
35. Тим і в иншій (псальмі) глаголе: Не даси Сьвятому твоєму видїти зотлїння.
36. Давид бо, послуживши своєму родові, Божою волею уснув, і положено його до батьків його, і ввидїв зотлїннє;
37. Той же, що Його Бог підняв, не видїв зотлїння.
38. Відоме ж нехай буде вам, мужі брати, що через Него вам прощеннє гріхів проповідуєть ся;
39. і від чого не могли ви у законї Мойсейовім оправдити ся, у Тому всякий віруючий оправдуєть ся.
40. Гледїть же, щоб не прийшло на вас те, що сказано в пророків:
41. Дивіть ся, гордівники, та дивуйтесь, та й пощезайте, бо дїло роблю я в днї ваші, дїло, котрому не увірили б, коли б хто розказував вам.
42. Як же виходили вони з школи, просили їх погане, щоб і другої суботи говорили слова сї.
43. Як же розійшлась школа, тодї многі з Жидів і побожних нововірцїв ішли слїдом за Павлом та Варнавою, котрі, розмовляючи з ними, напоминали їх, щоб пробували в благодатї Божій.
44. А другої суботи мало не ввесь город зібрав ся слухати слово Боже.
45. Видївши ж Жиди народ, сповнились завистю, і перечили речам Павла та хулили.
46. Озвавшись Павел та Варнава, сказали сьміливо: До вас треба було перше промовити слово Боже; коли ж відкинули ви його і вважаєте себе за недостойних життя вічнього, то ось обертаємось до поган.
47. Так бо заповів нам Господь: Я поставив тебе сьвітлом поганам, щоб був ти на спасеннє до краю землї.
48. Слухаючи ж погане, зрадїли, і прославляли слово Господнє, і увірували, скільки було їх призначено до вічнього життя.
49. Розносило ся ж слово Боже по всїй тїй сторонї.
50. Жиди ж наустили побожних та поважних жінок і перших у городї, і підняли гоненнє на Павла та Вар-

наву, та й вигнали їх із границь своїх.
51. Вони ж обтрусивши порох од ніг своїх на них, пійшли в Іконию.
52. Ученики ж сповнились радощами та сьвятим Духом.

ГОЛОВА 14.

Стало ся ж в Ікониї, увійшли вони вкупі в Жидівську школу, і промовляли так, що увірувало велике множество і Жидів і Єленян.
2. Невірні ж Жиди підіймали й озлобляли душі поган на братів.
3. Доволї ж часу пробували вони, одважно промовляючи про Господа, що сьвідкував словом благодати своєї, і давав, щоб ознаки та чудеса робились руками їх.
4. Та розділилась громада городська, і одні були з Жидами, а другі з апостолами.
5. Як же підняв ся заколот поган та Жидів з князями їх, щоб зневажати і покаменувати їх,
6. вони довідавшись, повтїкали в городи Ликаонські, Листру та Дервию, і в околицю,
7. і там благовіствували.
8. А один чоловік у Листрі сидів нездужавши ногами, кривий бувши від утроби матери своєї, котрий нїколи не ходив.
9. Сей слухав, як Павел говорив; а той подививсь на него і, постерігши, що має віру, щоб одужати,
10. рече голосом великим: Стань просто на ноги твої. І підскочив і ходив.
11. Народ же, видївши, що зробив Павел, підняв голос свій, говорячи по ликаонськи: Боги, уподобившись людям, зійшли до нас.
12. Назвали ж Варнаву Зевесом, а Павла Гермесом; бо він був проводирем слова.
13. Жерець же (ідола) Зевеса, що був перед городом їх, привівши воли з вінками до воріт, хотїв зробити посьвят разом з народом.
14. Почувши ж апостоли Варнава та Павел, роздерли одежу свою, і вбігли, покликуючи, між народ,
15. і глаголали: Мужі, на що се робите? Ми такі ж люде, як ви; благовіствуємо вам, щоб від сих дурниць навернулись до Бога живого, що сотворив небо, і землю, і море, і все, що є в них.
16. Він у минувші часи попустив усїм поганам ходити дорогами їх.
17. Тільки ж не оставляв себе без сьвідчення, роблячи добро: даючи дощі з неба й пори вроджайні, та сповняючи їжею й радощами серця наші.
18. І, се говорячи, ледве впинили народ, щоб не приносили їм посьвяту.
19. Прийшли ж з Антиохиї та Ікониї Жиди, і наустивши народ, і вкаменувавши Павла, виволїкли геть з города, думаючи, що він умер.
20. Як же обступили його ученики, уставши ввійшов у город, а назавтра вийшов з Варнавою в Дервию.
21. І благовіствувавши городу сьому, і навчивши многих, вернулись вони в Листру, і Іконию, і Антиохию,
22. укріпляючи душі учеників, благаючи пробувати у вірі, і що многими муками треба нам увійти в царство Боже.
23. Рукоположивши ж їм пресвитерів по церквах і помолившись з постом, передали їх Господеві, в котрого увірували.
24. І, перейшовши Писидию, прийшли в Памфилию.
25. А глаголавши в Пергиї слово, прийшли в Аталию,
26. а з відсіля поплили в Антиохию, звідкіля були передані благодатї Божій на діло, котре сповнили.
27. Прибувши ж та зібравши церкву, оповідали все, що зробив Бог з ними, і як Він відчинив поганам двері віри.
28. Пробували ж там час немалий з учениками.

ГОЛОВА 15.

І, поприходивши деякі з Юдеї, навчали братів: що коли не обріжетесь по звичаю Мойсейовому, не можете спасти ся.
2. Як же почав ся спір і немале змаганнє Павла та Варнави з ними, то постановили, щоб Павел та Варнава і деякі инші з них пійшли до апосто-

лів та старших у Єрусалим ради сього питання.

3. Вони ж, послані від церкви, проходили Финикию та Самарию, оповідуючи про наверненнє поган; і зробили великі радощі всїм братам.

4. Прийшовши ж у Єрусалим, прийняті були від церкви і апостолів і старших, і сповістили про все, що Бог з ними зробив.

5. Устали ж деякі з єресї Фарисейської, що увірували, кажучи, що треба обрізати їх та наказати, щоб хоронили закон Мойсеїв.

6. І зібрались апостоли та старші вглянути в сю річ.

7. Як же постало велике змаганнє, вставши Петр, рече до них: Мужі брати, ви знаєте, що з давнїх днїв Бог між нами вибрав мене, щоб через мої уста погане чули слово благовістя, та й увірували.

8. І Бог, що знає серця, сьвідкував їм, давши їм Духа сьвятого, як нам,

9. і не розріжнив нїчого між нами й ними, вірою очистивши серця їх.

10. Тепер же чого спокушуєте Бога, щоб наложив ярмо на шию ученикам, котрого нї батьки наші, нї ми не здолїли носити.

11. Нї віруємо, що благодаттю Господа Ісуса Христа спасемось, яко ж і вони.

12. Умовкла ж уся громада, й слухала, як Варнава та Павел оповідували про ознаки та чудеса, що зробив Бог через них між поганами.

13. Як же вмовкли вони, озвав ся Яков, говорячи: Мужі брати, вислухайте мене.

14. Симон оповів, як Бог перше зглянув ся, щоб з поган прийняти людей в імя своє.

15. З сим сходять ся слова пророчі, яко ж писано:

16. Після сього знов верну ся, і збудую намет Давидів, що впав, і руїни його збудую знов і поставлю його,

17. щоб остальні з людей шукали Господа, і всї народи, на котрих призвано імя моє, глаголе Господь, що робить оце все.

18. Звісні од віку Богові всї дїла Його.

19. То ж суджу, що не треба тим докучати, которі від поган обернулись до Бога;

20. а написати їм, нехай удержують ся від ідольських гидот, та блуду, та давленого, та крови.

21. Мойсей бо від стародавнїх родів має проповідуючих його по городах, і читаний по школах що-суботи.

22. Зволили тодї апостоли і старші і вся церква вибраних мужів з між себе післати в Антиохию з Павлом та Варнавою: Юду, названого Варсавою, та Силу, мужів-проводирів між братами,

23. написавши через руки їх так: Апостоли та старші і брати — братам з поган, що в Антиохиї, і Сириї і Киликиї, радуйте ся.

24. Яко ж чули ми, що деякі з між нас вийшовши, потрівожили вас словами і захитали душі ваші, говорячи, щоб обрізувались та хоронили закон, чого ми їм не наказували;

25. то зволилось нам, зібравшим ся однодушно вибраних мужів післати до вас з любими нашими Варнавою та Павлом,

26. людьми, що віддавали душі свої за імя Господа нашого Ісуса Христа.

27. Післали ми оце Юду та Силу, котрі й самі розкажуть про те словом.

28. Зволилось бо сьвятому Духу та й нам, ніякої тяготи більш не накладувати вам, опріч сього конечного:

29. щоб удержувались від жертів ідолам, та крови, та давленого, та блуду. Від чого оберегаючи себе, добре робити мете. Бувайте здорові.

30. Послані ж прийшли в Антиохию і, зібравши громаду, подали посланнє.

31. Прочитавши ж (ті), зрадїли від сього потїшення.

32. Юда ж та Сила, будучи самі пророками, многими словами втїшали братів і утверджували.

33. Пробувши ж (там якийсь) час, відпущені були з упокоєм од братів до апостолів.

34. Зволив же Сила зостатись там.

35. Павел же та Варнава пробували в Антиохиї, навчаючи та благовіствуючи слово Господнє з многими иншими.

36. По кількох же днях рече Павел

до Варнави: Вернувшись одвідаємо братів наших по всїх городах, де проповідували ми слово Господнє, як вони мають ся.

37. Варнава ж раяв узяти з собою Йоана, званого Марком.

38. Павло ж не удостоїв брати з собою того, хто одлучивсь од них з Памфилиї, і не пійшов з ними на дїло.

39. Постала ж ріжниця, так, що вони розлучились між собою; і Варнава, взявши Марка, поплив у Кипр,

40. Павел же, вибравши Силу, пійшов, переданий благодатї Божій від братів,

41. і проходив Сирию і Киликию, утверджаючи церкви.

ГОЛОВА 16.

Прийшов же у Дервию та в Листру; і ось був там один ученик, на ймя Тимотей, син однієї жінки, вірної Жидівки, батька ж Грека,

2. що мав добру славу між братами у Листрі та Ікониї.

3. Сього схотїв Павел узяти з собою; і взявши обрізав його задля Жидів, що були в тих місцях; знали бо всї батька його, що був Грек.

4. Як же проходили городи, передавали їм хоронити устави, постановлені від апостолів та старших, що в Єрусалимі.

5. Церкви ж утверджувались у вірі, і прибували числом що-дня.

6. Як же пройшли Фригию та Галацьку сторону, заборонив їм сьвятий Дух промовляти слово в Азиї.

7. Прийшовши ж в Мисию, поривались іти в Витинию, і не пустив їх Дух.

8. Перейшовши ж Мисию, прийшли в Трояду.

9. І явилось уночі видїннє Павлу: стояв один чоловік Македонець, благаючи його й говорячи: Прийшовши в Македонию, поможи нам.

10. Як же видїннє увидїв, забажали ми зараз іти в Македонию, зрозумівши, що Господь покликав нас благовіствувати їм.

11. Пустившись тодї з Трояди, приспіли ми в Самотракию, другого ж дня в Неаполь,

12. а звідтіля в Филипи, котрий єсть первий город тієї части Македониї, — осада. Пробували ж ми в сьому городї кілька днів.

13. А субітнього дня вийшли геть з города над річку, де бувало звичайно моленнє, і посїдавши говорили до жінок, що посходились.

14. І слухала нас одна жінка, на ймя Лидия, купчиха кармазином, із города Тиятирського, що шанувала Бога; їй же Господь відчинив серце уважати на глаголане від Павла.

15. Як же охрестилась вона і дім її, благала, говорячи: Коли ви судили мене, що я вірна Господеві, то, ввійшовши в господу мою, пробувайте. І присилувала нас.

16. Стало ся ж, як ми йшли на молитву, зустріла нас одна дївчина, що мала духа віщого, і котра заробіток великий давала панам своїм, ворожачи.

17. Ся, йдучи слїдом за Павлом та за нами, покликувала, кажучи: Сї люде — слуги Вишнього Бога, що звіщають нам дорогу спасення.

18. Робила ж се многі днї. Далїй Павел, розсердившись і обернувшись, рече духові: Повелїваю тобі імям Ісуса Христа, вийди з неї. І вийшов тієї ж години.

19. Видївши ж пани її, що пропала надїя заробітку їх, схопивши Павла та Силу, потягли їх на майдан до князїв.

20. І привівши їх до воївод, казали: Сї люде вельми трівожать город наш, бувши Жидами,

21. і навчають звичаїв, котрих не годить ся нам приймати, анї робити, бувши Римлянами.

22. І встав народ проти них, а воїводи, роздерши одежу їх, звелїли бити їх.

23. І завдавши їм багато ран, повкидали в темницю, звелївши темничнику пильно стерегти їх

24. Котрий прийнявши такий наказ, повкидав їх у саму середню темницю і позабивав ноги їх у колоду.

25. О півночі Павел та Сила моливишсь славили Бога піснею, і чули їх вязники.

26. Нараз став ся великий трус, так

що аж підвалини в вязниції захитались; і повідчинялись зараз усї двері, і поспадали кайдани з усїх.
27. Прокинувши ся ж темничник од сну, та побачивши відчинені двері темниції, вийнявши меч, хотїв себе вбити, думаючи, що повтїкали вязники.
28. Покликнув же голосом великим Павел, говорячи: Не роби собі нїчого лихого, всї бо ми тут.
29. Попросивши ж сьвітла, вбіг трусячись, і припав до Павла та Сили,
30. а, вивівши їх геть, каже: Добродії, що менї робити, щоб спастись?
31. Вони ж рекли: Віруй в Господа Ісуса Христа, то спасеш ся ти і дім твій.
32. І глаголали йому слово Господнє, і всїм, що в дому його.
33. І, взявши їх тієї ж нічної години, пообмивав рани, та й охрестив ся сам і всї його зараз.
34. І, повівши їх у господу свою, заставив перед ними стіл, і веселив ся з усїм домом, увірувавши в Бога.
35. Як же настав день, прислали воїводи паличників, кажучи: Відпусти людей сих.
36. Звістив же темничник про сї слова Павла, що прислали воїводи, щоб відпустити вас;
37. Павел же рече: Бивши нас прилюдно неосуджених людей римських, повкидали в темницю, а тепер потай нас виганяють? Нї бо, а нехай самі, прийшовши, виведуть нас.
38. Звістили ж воїводам паличники слова сї; і перелякались, почувши, що вони Римляне.
39. І прийшовши благали їх, і вивівши просили, щоб вийшли з города.
40. І, вийшовши вони з темниції, прийшли до Лидиї, і, побачивши братів, утїшили їх, та й пійшли.

ГОЛОВА 17.

Перейшовши ж Амфиполь та Аполонию, прийшли в Солунь, де була школа Жидівська.
2. По звичаю ж своєму, ввійшовши до них Павел, три суботи розмовляв з ними з писання,
3. виказуючи і доводячи, що треба було Христу пострадати і воскреснути з мертвих, і що се Христос Ісус, котрого я звіщаю вам.
4. І деякі з них увірували, та й пристали до Павла та Сили, і побожних Єленян велике множество і жінок значних немало.
5. Завидуючи невірні Жиди, і назбиравши гультяїв, якихсь поганих людей, і зібравши купу, збунтували народ, і напавши на хату Ясонову, шукали їх, щоб вивести перед народ.
6. Не знайшовши ж їх, поволокли Ясона та кілька братів до городської старшини, гукаючи: Ті, що заколотили вселенну, і сюди поприходили;
7. Ясон прийняв їх; і всї вони йдуть проти уставів кесаревих, говорячи, що єсть инший цар, Ісус.
8. Стрівожили ж вони народ і городську старшину, що чули се.
9. І взявши поруку у Ясона і в инших, відпустили їх.
10. Брати ж зараз уночі вислали Павла та Силу у Верию. Прибувши вони (туди), прийшли в Жидівську школу.
11. Сї ж були благороднїщі від тих, що в Солунї; вони прийняли слово з великою охотою, що-дня розбираючи писаннє, чи так воно є.
12. Многі ж з них увірували, і з Єленських жінок поважних і з чоловіків не мало.
13. Як же довідались ті, що з Солуня Жиди, що і в Вериї проповідуєть ся від Павла слово Боже, то прийшли й сюди, бунтуючи народ.
14. Зараз же післали тодї брати Павла, щоб йшов нїби над море, а Сила та Тимотей зостались.
15. Ті, що провожали Павла, провели його аж до Атин, і, прийнявши наказ до Сили та Тимотея, щоб як найборжій прийшли до него, пійшли.
16. Як же дожидав їх Павел в Атинах, кипів дух його в йому, бачивши город, одданий ідольству.
17. Розмовляв же в школї з Жидами та з побожними, та й на торгу що-дня з тими, з ким довело ся.
18. Деякі ж з философів Епикуреїв та Стоіків змагали ся з ним: і одні казали: Що хоче сей балакайло ска-

зати? инші ж: Здаєть ся, буде проповідником чужих богів, — бо благовіствував їм Ісуса та воскресеннє.

19. І, схопивши його, повели в Ареопаг, говорячи: Чи можемо знати, що се ти за нову таку науку проповідуєш?

20. Чуже бо щось вносиш в уші наші; то хочемо знати, що воно має бути.

21. Усї бо Атиняне і захожі чужоземцї нї про що инше не дбали, як говорити або слухати що нове.

22. Ставши ж Павел посерединї Ареопага, рече: Мужі Атиняне, по всьому виджу, що ви вельми побожні.

23. Бо, ходячи та дивлячись на божницї ваші, знайшов я жертівню, на котрій написано: Невідомому Богу. Кому ж ви, не відаючи, поклоняєтесь, того я проповідую вам.

24. Бог, що сотворив сьвіт і все в йому, сей неба і землї Господь, не в рукотворних хмарах домує,

25. нї від рук чоловічих служеннє приймає, дознаючи нужду в чому; сам бо дає всїм життє, і диханнє, і все;

26. і зробив з однієї крови ввесь рід чоловічий, щоб жили на всему лицї землї, відграничивши наперед призначені часи і границї домування їх,

27. щоб шукали Господа, чей намацяють Його та знайдуть, хоч недалеко (Він) від кожного з нас.

28. Ним бо живемо й двигаємось, і єсьмо, як і деякі з ваших поетів мовляли: Його бо й рід ми.

29. Бувши ж оце Божим родом, не мусимо думати, що Божество похоже на золото, або на камінь, різьбу, іскуства і видумки чоловічої.

30. От же не вважаючи на часи незнання, Бог тепер повелїває всїм людям усюди каятись;

31. бо призначив день, в котрий судити ме вселенну правдою через Чоловіка, котрого наперед постановив, подаючи певноту всїм, воскресивши Його з мертвих.

32. Чуючи про воскресеннє мертвих, деякі сьміялись, инші ж казали: Послухаємо тебе знов про се.

33. І так Павел пійшов з посеред них.

34. Деякі ж люде, приставши до него, увірували, між котрими і Дионисий Ареопагит, і жінка на ймя Дамара, і инші з ними.

ГОЛОВА 18.

Після сього, покинувши Павел Атини, прийшов у Коринт,

2. І, знайшовши одного Жидовина, на ймя Авкилу, родом Понтянина, тільки що прибувшого з Італиї, і Прискилу, жінку його (бо Клавдий повелїв, щоб усї Жиди вийшли з Риму), прийшов до них.

3. А, бувши одного з ними ремесла, пробував у них і робив; були бо наметники по ремеслу.

4. І розмовляв що-суботи в школї, і пересьвідчував Жидів і Єленян.

5. Як же прийшов з Македонії Сила та Тимотей, був Павел спонукуваний духом, сьвідкуючи Жидам про Христа Ісуса.

6. Як же противились вони і хулили, струснувши він одежу, рече до них: кров ваша на голови ваші; я чистий; від нинї між погане йду.

7. І, пійшовши звідтіля, прийшов у господу одного, на ймя Юста, що поклоняв ся Богу, котрого господа була обіч школи.

8. Крисп же, шкільний старшина, увірував у Господа з усїм домом своїм, і многі з Коринтян, почувши, увірували, та й охрестились.

9. Рече ж Господь у нічному видїнню Павлу: Не бій ся, тільки говори й не мовчи:

10. бо я з тобою, і нїхто не одважить ся тобі нїчого лихого заподїяти; бо в мене багато людей у сьому городї.

11. І пробував там рік і шість місяцїв, навчаючи між ними слова Божого.

12. Як же старостував Галион в Ахаї, напали однодушно Жиди на Павла, та й повели його перед суд,

13. говорячи, що він намовляє людей проти закону шанувати Бога.

14. Як же хотів Павел одкрити уста, каже Галион до Жидів: Жидове, коли б (тут була) кривда яка, або лихе дїло, вислухав би я вас (до слова).

15. Коли ж (тут) питаннє про слово,

та імена, та про закон ваш, то гледіть самі; суддею бо сього не хочу бути.

16. Та й повиганяв їх із судища.

17. Тоді всї Єленяне, взявши Состена, шкільного старшину, били його перед судищем; та Галионові було про те байдуже.

18. Павел же, пробувши там ще доволї днїв, попрощавшись із братами, поплив у Сирию (а з ним Прискила й Авкила), остригши голову в Кинхреях; бо зробив був обітницю.

19. Прибувши ж у Єфес, зоставив тих там, сам же, ввійшовши в школу, розмовляв з Жидами.

20. Як же просили його, щоб довший час побув у них, не зволив,

21. а попрощав ся з ними, говорячи: Притьмом мушу сьвято, що надходить, сьвяткувати в Єрусалимі; та вернусь знов до вас, коли буде воля Божа. І поплив з Єфесу.

22. А прибувши в Кесарию, вступив (до Єрусалиму), і привитавши церкву, пійшов ув Антиохию.

23. І, пробувши тут час якийсь, вийшов, проходячи рядом Галацьку сторону та Фригию, і утверджуючи всїх учеників.

24. Один же Жидовин, на ймя Аполос, родом Александриєць, чоловік вимовний і сильний у писаннях, прийшов у Єфес.

25. Сей був наставлений на путь Господень, і палаючи духом, промовляв і навчав пильно про Господа, знаючи тільки про хрещеннє Йоанове.

26. І почав одважно говорити в школї. Слухаючи ж його Авкила та Прискила, прийняли його, і виложили йому доладнїщ путь Господень.

27. Як же захотів він перейти в Ахаю, писали брати ученикам, напоминаючи прийняти його; а він прибувши, много помагав тим, що увірували благодаттю;

28. сильно бо обличав Жидів прилюдно, доводячи писаннями, що Ісус єсть Христос.

ГОЛОВА 19.

Стало ся ж, як був Аполос у Коринтї, пройшовши Павел верхні сторони, прибув у Єфес, і, знайшовши деяких учеників,

2. рече до них: Чи прийняли ви Духа сьвятого, увірувавши? Вони ж сказали йому: Ба й не чували, чи є Дух сьвятий.

3. І рече до них: У що ж ви хрестились? Вони ж казали: В Йоанове хрещеннє.

4. Рече ж Павел: Йоан хрестив хрещеннєм покаяння, глаголючи людям, щоб у Грядущого за ним вірували, се єсть в Христа Ісуса.

5. Почувши ж се, хрестились в імя Господа Ісуса.

6. І, як положив на них Павел руки, зійшов Дух сьвятий на них, і заговорили мовами, і пророкували.

7. Було ж усїх до дванайцяти чоловік.

8. Увійшовши ж у школу, промовляв одважно три місяцї, розмовляючи і доводячи про царство Боже.

9. Як же деякі закаменїли, й не слухали, злословлячи путь (Господень) перед народом, відступив од них і відлучив учеників, та й що-дня розмовляв в школї одного Тирана.

10. Се дїялось два роки, так що всї, що проживали в Азиї, слухали слово Господа Ісуса, — Жиди й Єленяне.

11. І не малї чудеса робив Бог руками Павловими,

12. так що на недужих вкладали з тїла його хустки або рушники, й покидали їх недуги, й злї духи виходили з них.

13. Почали ж деякі з тиняючих ся Жидів-заклинателїв іменувати над маючими духів лукавих імя Господа Ісуса, говорячи: Заклинаємо вас Ісусом, котрого Павел проповідує.

14. Було ж якихсь сїм синів Скеви Жидовина архиєрея, що се робили.

15. Та дух лукавий озвавшись, казав: Ісуса знаю, і Павла знаю; ви ж хто такі?

16. І кинувсь на них чоловік, що в йому був дух лукавий, і, опанувавши їх, подужав їх так, що нагі й зранені повтїкали з того дому.

17. Стало ся ж се відоме всїм Жидам і Єленянам, що жили в Єфесї: і попав страх на всїх їх, і величано імя Господа Ісуса.

18. І многі з вірних приходили, і визнавали, і виявляли учинки свої.

19. Доволї ж багато з тих, що робили чари, позносивши книги свої, попалили перед усїма; і злїчено цїну їх, і налїчено пятьдесять тисяч срібняків.

20. Так потужно росло слово Господнє і укріплялось.

21. Як же се сповнилось, постановив Павел у дусї, пройшовши через Македонию та Ахаю, іти в Єрусалим, говорячи, що, побувши там, мушу й Рим побачити.

22. Піславши ж у Македонию двох послугуючих йому, Тимотея та Єраста, сам пробув (який ся) час ув Азиї.

23. Стала ся ж часу того немала трівога про Господень путь.

24. Один бо, на ймя Димитрий, золотар, що робив срібні храми Артемиди, давав ремесникам немалий заробіток.

25. Зібравши їх і инших сього діла робітників, каже: Люде, ви знаєте, що з сього заробітку прожиток наш;

26. та бачите й чуєте, що не то в Єфесї, а мало не по всїй Азиї сей Павел, пересьвідчивши, одвернув багато народу, говорячи, що нема богів рукотворних.

27. І не тільки се ремеслу нашому грозить, прийти в упадок, та щоб і храм великої богинї Артемиди не обернувсь у нїщо, і не пропало величчє тієї, котрій вся Азия і вселенна поклоняєть ся.

28. Вислухавши се і сповнившись гнївом, закричали, говорячи: Велика Артемида Єфеська!

29. І ввесь город був повен заколоту; і кинулись однодушно до театру, схопивши Гайя та Аристарха, Македонян, подорожнїх товаришів Павлових.

30. Як же хотїв Павел увійти між народ, не пустили його ученики.

31. І деякі з Азийської старшини, бувши йому приятелями, піславши до него, благали, щоб не йшов до театру.

32. Инші ж що инше гукали; була бо громада заколочена, і більша з них (часть) не знала, чого посходились.

33. З народу ж вивели Александра, і Жиди попихали його наперед. Александр же, махнувши рукою, хотїв був оправдуватись перед народом.

34. Як же довідались, що він Жидовин, то всї гукали в один голос годин зо дві: Велика Артемида Єфеська!

35. Утихомиривши ж писар народ, каже: Мужі Єфеські, що б то був за чоловік, котрий не знав би, що город Єфес шануватель великої богинї Артемиди і Диопета!

36. А коли нїчого проти сього не можна сказати, то треба вам угамуватись і нїчого нерозважно не робити.

37. Привели бо ви чоловіків сих, що нї сьвятого не крали, нї богинї вашої не хулили.

38. Коли ж Димитрий та ремісники що з ним, мають з ким справу, то (на се) суддї судять і є старости; нехай позивають один одного.

39. А коли чого иншого допевняєтесь, то у законному зборі розсудить ся.

40. Бо ще опасуємось, щоб не обвинувачено нас за сегоднїшню бучу, не маючи жадної причини, котрою могли б оправдити се збіговище.

41. І, се промовивши, розпустив громаду.

ГОЛОВА 20.

А, як утихомирилась буча, покликав Павел учеників і попрощавшись, вийшов у дорогу до Македониї.

2. Пройшовши ж тї сторони і напімнувши їх многими словами, прийшов у Грецію.

3. Поживши ж (там) три місяцї, як засїли на него Жиди, коли хотїв був плисти в Сирию, надумавсь вернутись через Македонию.

4. Товаришували йому до Азиї Сосипатр Вериєць і Солуняне Аристарх та Секунд, та Гай Дервянин, та Тимотей, і Азияне Тихик та Трофим.

5. Сї, пійшовши попереду, підождали нас у Троядї.

6. Ми ж поплили після опрісночних днїв із Филип, та й прибули до них за пять днїв у Трояду, де пробули сїм день.

7. Первого ж дня в тижнї, як зібра-

лись ученики на ломаннє хлїба, про-
повідував їм Павел, хотячи вийти
назавтра, і продовжив слово до пів-
ночи.
8. Було ж сьвітла много в гірници,
де ми зібрали ся.
9. Сидїв же один молодець, на ймя
Євтих, на вікнї, та й обняв його твер-
дий сон; і, як Павел промовляв мно-
го, похилившись зі сну, упав з тре-
тього поверху до долу, і підняли його
мертвого.
10. Зійшовши ж Павел у низ, при-
пав до него, й обнявши рече: Не трі-
вожтесь, душа бо його в йому.
11. Зійшовши ж угору, переломив
хлїб, і попоївши, бесїдував богато аж
до зорі, та й пійшов.
12. Привели ж хлопця живого і вті-
шились немало.
13. Ми ж, прийшовши до корабля,
поплили в Асон, хотївши звідтіля взя-
ти Павла, так бо звелїв, хотївши сам
йти пішки.
14. Як же зійшов ся з нами в Асонї,
узявши його, прибули ми в Митиле-
ну.
15. А відпливши звідтіля, причали-
ли ми другого дня проти Хиоса, на
другий же день поплили в Самос, та,
побувши в Трогилиї, другого дня прий-
шли в Милет.
16. Надумавсь бо Павел плисти ми-
мо Єфеса, щоб не гаятись в Азиї, а
поспішав, коли можна, щоб йому бу-
ти в день пятидесятницї в Єрусали-
мі.
17. З Милета ж, пославши в Єфес,
прикликав старших церковних.
18. Як же прийшли до него, рече їм:
Ви знаєте з первого дня, як прийшов
я в Азию, яким робом пробував я з
вами всякого часу,
19. служачи Господеві з усякою по-
корою і многими слїзми і спокусами,
які прилучали ся менї од Жидівсько-
го чигання,
20. і що я нї від чого корисного
не вхиляв ся, щоб не звістити вам
і не навчати вас прилюдно і по до-
мам,
21. сьвідкуючи й Жидам і Єленянам
покаяннє перед Богом і віру в Госпо-
да нашого Ісуса Христа.
22. І ось я, звязаний духом, іду в
Єрусалим, не знаючи, що в йому при-
ключить ся менї.
23. Тільки що Дух сьвятий по горо-
дам сьвідкує слово, що кайдани мене
та муки ждуть.
24. Та нї про що я не дбаю, й не до-
рога менї душа моя, аби з радістю
скінчити путь мій і ту службу, що
прийняв я од Господа Ісуса, щоб
сьвідкувати євангелию благодати Бо-
жої.
25. І тепер ось я знаю, що більш не
бачити мете лиця мого ви всї, між
котрими ходив я, проповідуючи цар-
ство Боже.
26. Тим я сьвідкую вам сьогоднї, що
чистий я від крові всїх.
27. Бо я не вхилявсь обявляти вам
усяку волю Божу.
28. Тим достерегайте себе і все ста-
до, в котрому вас Дух сьвятий наста-
новив епископами, щоб пасти церкву
Божу, котру придбав кровю своєю.
29. Я бо знаю се, що після виходу
мого прийдуть вовки хижі між вас,
що не пощадять стада.
30. І з вас самих устануть люде, го-
ворячи розворотне, щоб потягти уче-
ників за собою.
31. Тим пильнуйте, памятаючи, що
три роки ніч і день не переставав я
із слїзми напоминати кожного.
32. А тепер передаю вас, брати, Бо-
гові і слову благодати Його, котрим
може збудувати вас і дати вам на-
слїддє між усїма осьвяченими.
33. Срібла або золота або одежі, —
нїчого не жадав я.
34. Сами ж знаєте, що потребинам
моїм і тим, хто бував зо мною, слу-
жили оцї руки мої.
35. У всьому показав я вам, що, так
працюючи, треба помагати малосиль-
ним і памятати слова Господа Ісуса,
що Він глаголав: Більше щастє дава-
ти, нїж приймати.
36. І се промовивши, упав на колї-
на свої, і моливсь із усїма ними.
37. Доволї ж було плачу у всїх, і,
впавши на шию Павлові, цїлували
його,
38. смуткуючи найбільш про те сло-
во, що промовив, що більш не мають
лиця його видїти. І провели його до
корабля.

ГОЛОВА 21.

Як же сталось, що ми поплили, попрощавшись із ними, то просто верстаючи дорогу, прибули ми в Кон, другого ж дня в Родос, а з відтіля в Патару.

2. І, знайшовши корабель, що плив у Финикию, сївши, поплили ми.

3. Зуздрівши Кипр і минувши його лїворуч, поплили ми в Сирию, та й пристали в Тирі; там бо треба було кораблю скинути тягар.

4. І, знайшовши учеників, пробули ми там сїм день. Вони Павлові казали Духом не йти в Єрусалим.

5. А як ми скінчили днї, вийшовши пійшли ми; а всї провожали нас із жінками й дїтьми аж за город; і, приклонивши коліна на березї, помолились;

6. і, попрощавшись один з одним, увійшли в корабель, вони ж вернулись до дому.

7. Ми ж, скінчивши плаваннє від Тира, пристали в Птоломаїдї, і, привитавши братів, пробули в них один день.

8. Назавтра ж, вийшовши тї що з Павлом, прибули в Кесарию; і, ввійшовши в господу Филипа благовістника, одного з семи, пробували в него.

9. Було ж у него четверо дочок дївчат, що пророкували.

10. Як же пробували там много днїв, прийшов з Юдеї один пророк, на ймя Агав.

11. І, прийшовши до нас, і взявши пояс Павла, звязавши руки свої і ноги, рече: Так глаголе Дух сьвятий: Чоловіка, чий се пояс, оттак звяжуть у Єрусалимі Жиди, і видадуть у руки поганам.

12. Як же почули ми се, благали ми й тамешнї, щоб не йшов він у Єрусалим.

13. Озвав ся ж Павел: Що робите, плачучи та рвучи менї серце? я бо не то звязаним бути готов, а й умерти в Єрусалимі за ймя Господа Ісуса.

14. Як же він не дав себе вговорити, замовкли ми, кажучи: Нехай буде воля Господня.

15. По тих же днях, налагодившись, пустились у Єрусалим.

16. Ішли ж з нами й деякі з учеників із Кесариї, і вели одного Мнасона Кипрянина, старого ученика, в котрого б нам оселитись.

17. Як же прибули в Єрусалим, радо прийняли нас брати.

18. Назавтра прийшов Павел до Якова, прийшли ж і всї старші.

19. І, привитавши їх, розказував про все, що зробив Бог між поганами через служеннє його.

20. Вони ж, вислухавши, прославляли Господа, і рекли йому: Бачиш, брате, скільки тут тисяч Жидів, що увірували, а всї вони ревнителї закону.

21. Про тебе ж дознались, що ти навчаєш відступлення від закону Мойсейового усїх Жидів між поганами, говорячи, щоб не обрізували дїтей своїх, анї додержували звичаїв.

22. Що ж тепер (робити)? Конче зійдеть ся купа; прочують бо, що прийшов єси.

23. Зроби ж оце, що тобі скажемо: Є в нас чотири чоловіки таких, що мають на собі обітницю.

24. Узявши їх, очистись із ними, та й втрать ся на них, щоб обстригли голови; то й знати муть усї, що чого дознались про тебе, се нїщо, та що й ти ходиш у законї, хоронячи його.

25. Що ж до увірувавших поган, ми писали, присудивши, щоб такого нїчого вони не додержували, а тільки щоб хоронились ідолської жертви, та крові, та давленого, та блуду.

26. Тодї Павел, узявши тих чоловіків, і очистившись із ними, увійшов назавтра в сьвятилище, звіщаючи сповненнє днів очищення, доки принесеть ся за кожного з них принос.

27. Як же вже мало сїм день скінчитись, Азийські Жиди, побачивши його в сьвятилищі, збунтували ввесь народ, і наложили руки на него,

28. гукаючи: Мужі Ізраїлеві, помагайте! Се чоловік, що проти народу й закону й місця сього всїх усюди навчає, та що й Єленян увів у сьвятилище, й опоганив сьвяте місце се.

29. (Виділи бо Трофима Єфесця у городї з ним, про котрого думали, що його увів у сьвятилище Павел.)

30. І здвигнувсь увесь город, і по-

стало збіговище народу; і взявши Павла, виволікли з церкви, і зараз зачинили двері.

31. Та, як хотіли вбити його, дойшла вістка до тисячника роти, що ввесь Єрусалим збунтував ся.

32. Узявши він зараз воїнів і сотників побіг на них; вони ж, побачивши тисячника та воїнів, перестали бити Павла.

33. Приступивши ж тисячник узяв його і звелїв закувати в два ланцюги, і питав, хто він такий, і що зробив.

34. І деякі кричали одно, а инші друге між народом; і, не здолївши довідатись нїчого певного за гуком, звелїв вести його в замок.

35. Як же дійшов до сходів, то прилучилось, що мало не несли його воїни задля натовпу народу.

36. Ішло бо за ним множество народу з криком: Страть його!

37. А, як мали вводити Павла в замок, рече він тисячнику: Чи дозволиш сказати що тобі? Він же каже: Чи вмієш по грецьки?

38. Чи не ти еси Єгиптянин, що перед сими днями зробив бунт та вивів у пустиню чотири тисячі народу розбишацького?

39. Рече ж Павел: Я чоловік Жидовин Тарсийський, славного города Киликиї житель; прошу тебе, дозволь менї промовити до народу.

40. Як же дозволив, тоді Павел, ставши на сходах, махнув рукою до народу, й як настало велике мовчаннє, промовив Жидівською мовою, говорячи:

ГОЛОВА 22.

Мужі брати й батьки, вислухайте тепер моє оправданнє перед вами.

2. Почувши ж, що Жидівською мовою говорив до них, ще більш утихомирились.)

3. І рече: Я справдї чоловік Жидовин, роджений у Тарсї Киликийському, зрощений же у сьому городї при ногах Гамалиїла, навчений добре отцївського закону, бувши ревнителем Бога, якож ви всї тепер.

4. Я сей путь гонив до смерти, вяжучи та віддаючи в темницї чоловіків і жінок;

5. яко ж і архиєрей засьвідкує менї, і вся старшина, від котрих і листи взявши до братів, ішов я в Дамаск, щоб звязавши привести у Єрусалим тих, що там були, щоб скарано їх.

6. Стало ся ж менї, як ішов я і наближавсь до Дамаску, о полуднї зразу осияло мене велике сьвітло з неба.

7. І впав я на землю, і почув голос, глаголючий менї: Савле, Савле, чого мене гониш?

8. Я ж озвавсь: Хто єси, Господи? І рече до мене: Я Ісус Назорей, котрого ти гониш.

9. Ті ж, що були зо мною, видїли сьвітло і полякались; голосу ж не чули, що глаголав менї.

10. Сказав же я: Що робити менї, Господи? Господь же рече до мене: Уставши йди в Дамаск; а там скажеть ся тобі про все, що постановлено тобі робити.

11. Як же не бачив я від сяєва того сьвітла, то ведений за руку від тих, що були зо мною, увійшов я в Дамаск.

12. Ананїя ж, чоловік один побожний по закону, доброї слави у всїх тамешнїх Жидів,

13. прийшовши до мене і ставши, рече менї: Савле брате, прозри. І я тієї ж години побачив його.

14. Він же рече: Бог отцїв наших вибрав тебе розуміти волю Його, й видїти Праведника, й чути голос із уст Його.

15. Бо будеш сьвідком Йому перед усїма людьми у тому, що ти бачив і чув єси.

16. А тепер чого гаєш ся? уставши охрестись, та обмий гріхи твої, призвавши імя Господнє.

17. І сталось, як вернувсь я в Єрусалим та моливсь у церкві, то був у захопленню,

18. і видїв Його, глаголючого менї: Поспіши та вийди борзїй з Єрусалиму, бо не приймуть сьвідчення твого про мене.

19. А я сказав: Господи, вони знають, що я вкидав у темницї та бив по школах тих, що вірували в Тебе.

20. І як пролилась кров Стефана, сьвідка Твого, я сам стояв і похваляв убийство його, стережучи одежі убийців його.

21. І рече до мене: Іди: бо я до поган далеко пішлю тебе.

22. Слухали ж його аж до сього слова, а тепер зняли голос свій, кажучи: Геть із землї такого! не жити йому.

23. Як же кричали вони та кидали одежу, та підкидали порохом на воздух,

24. звелїв тисячник вести його в замок, і казав бійкою допитуватись у него, щоб дознатись, чого так гукають на него.

25. Як же розтягнуто (вязано) його ремінням, рече Павел до сотника стоячого: Хиба годить ся вам чоловіка Римлянина, та й несудженого, бити?

26. Почувши ж сотник, приступивши до тисячника, сповістив, говорячи: Дивись, що хочеш робити; чоловік бо сей Римлянин.

27. Прийшовши тисячник промовив до него: Скажи менї, чи Римлянин єси ти? Він же рече: Так.

28. І відказав тисячник: За велику суму здобув я се горожанство. Павел же рече: Я ж і родивсь (у йому).

29. Зараз тодї відступили від него ті, що мали в него допитуватись; і тисячник злякав ся, довідавшись, що се Римлянин, і що він його закував.

30. Назавтра ж, хотївши довідатись певно, за що винуватять його, зняв з него кайдани, і звелїв прийти архиереям і всїй радї їх і, вивівши Павла, поставив перед ними.

ГОЛОВА 23.

Поглянувши ж Павел пильно на раду рече: Мужі брати, я жив у всїй добрій совістї перед Богом до сього дня.

2. Архиерей же Ананїя звелїв тим, що стояли перед ним, бити його в лице.

3. Тодї рече Павел до него: Бити ме тебе Бог, стїно побіляна; і ти сидиш, щоб судити мене по закону, а проти закону велиш мене бити?

4. Ті ж, що стояли, сказали: Ти архиерея Божого злорічиш?

5. Рече ж Павел: Не знав я, брати, що се архиерей: писано бо: Не казати меш лихого на князя народу твого.

6. Постерігши ж Павел, що одна часть (людей) Садукейська, а друга Фарисейська, покликнув у радї: Мужі брати! я Фарисей, син Фарисеїв; за надію воскресення мертвих мене судять.

7. Як ж се промовив, постала незгода між Фарисеями та Садукеями; і розділилась громада.

8. Садукеї бо кажуть, що нема воскресення, нї ангела, нї духа, а Фарисеї визнають обох.

9. Постав же крик великий; і, вставши письменники части Фарисейської, змагались, говорячи: Нїчого лихого не знаходимо в чоловікові сему; коли ж дух промовив до него або ангел, то не воюймо з Богом.

10. І, як постала буча велика, тисячник, опасуючись, щоб вони не розірвали Павла, звелїв воїнам зійти, та, вхопивши його з посеред них, привести в замок.

11. Другої ж ночи став перед ним Господь і рече: Бодрись, Павле; як бо ти сьвідкував про мене в Єрусалимі, так ти маєш і в Римі сьвідкувати.

12. Як же настав день, зложивши змову деякі з Жидів, заклялись, говорячи, що нї їсти муть, нї пити муть, доки не вбють Павла.

13. Було ж більш сорока, що сю клятьбу зробили.

14. Приступивши вони до архиереїв та старших, казали: клятьбою поклялись ми нїчого не їсти, доки не вбємо Павла.

15. Тепер же ви дайте знати тисячникові й радї, щоб завтра вивів його до вас, нїби хочете розвідатись пильнїще про справу його; ми ж, поки ще він наближить ся, готові будемо вбити його.

16. Прочувши ж син сестри Павлової про їх задум на него, прийшовши і ввійшовши в замок, сказав Павлові.

17. Покликавши ж Павел одного з сотників, рече: Одведи хлопця сього до тисячника; має бо щось сказати йому.

18. Він же, взявши його, повів до тисячника, й каже: Вязник Павел, покликавши мене, просив привести до тебе сього хлопця; має бо щось сказати тобі.

19. Узявши ж його за руку тисячник, і відійшовши на самоту, питав його: Про що ти маєш звістити менї?

20. Він же каже, що Жиди змовились просити тебе, щоб завтра привів Павла до них у раду, наче б хотіли лучче розпитатись про него.

21. Ти ж не слухай їх: засїдає ся бо їх на него більш сорока чоловік, що закляли ся не їсти й не пити, доки не вбють його; і тепер готові вони, дожидаючи від тебе обіцянки.

22. Тисячник же відпустив хлопця, звелївши нікому не казати, що се виявив еси передо мною.

23. І, покликавши двох із сотників, каже: Наготовте дві сотнї воїнів, щоб ішли в Кесарию, та сїмдесять комонників, та дві сотнї стрельців на третю годину ночи;

24. і скотину наготовити, щоб, посадивши Павла, одвели цїлого до старости Феликса.

25. Написав же й лист такого змісту:

26. Клавдий Лизия вельможному старостї Феликсові: радуй ся.

27. Чоловіка сего Жиди схопили і мали вбити; я ж, пристигши з військом, одняв його, довідавшись, що він Римлянин.

28. Хотївши ж довідатись про причину, за що обвинували його, увів його в раду їх,

29. і знайшов, що обвинували його про питання закону їх, та ніякої вини, достойної смерти або кайданів, нема в йому.

30. Як же сказано менї про зраду, що мала бути од Жидів на чоловіка сього, зараз післав я його до тебе, звелївши і винувателям його говорити перед тобою, що мають на него. Бувай здоров.

31. Воїни ж, як звелено їм, узявши Павла, повели в ночі в Антипатриду.

32. А назавтра, зоставивши комонників ійти з ним, вернулись у замок.

33. Вони ж, ввійшовши в Кесарию і оддавши лист старостї, поставили перед ним і Павла.

34. Прочитавши ж староста і спитавши, з якої він країни, та довідавшись, що з Киликиї,

35. слухати му тебе, каже, як прийдуть винувателї твої. І звелїв стеречи його в преториї Іродовій.

ГОЛОВА 24.

По пяти ж днях прийшов архиєрей Ананїя з старшими і з речником Тертилом якимся, і озвались вони перед старостою проти Павла.

2. Як же покликано його, почав винувати Тертил, говорячи: Дознаючи через тебе великого впокою і всякого добра, що стало ся народові сьому за твоїм дбаннєм,

3. завсїди і всюди приймаємо (се), вельможний Феликсе, з усякою дякою.

4. Та, щоб довго тобі не докучати, благаю вислухати нас у коротцї, твоєю ласкою.

5. Знайшли бо ми, що чоловік сей зараза, й зачинщик бучи між усїма Жидами по вселеннїй, і ватажок Назорейскої єресї,

6. що й церкву зважив ся опоганити; ми його й узяли, й хотїли по нашому закону судити.

7. Пристигши ж Лизия тисячник, з великим насильством узяв його з наших рук,

8. звелївши винувателям його йти до тебе. Від него можеш сам, як схочеш, про все дознатись, за що ми винуємо його.

9. Пристали ж (на се) й Жиди, говорячи, що се так єсть.

10. Озвав ся Павел, як кивнув йому староста говорити: Знаючи від многих лїт тебе суддею народові сьому, тим раднїщ про себе відповідаю.

11. Ти можеш розвідатись, що не більш, як дванайцять днїв, відколи я прийшов поклонитись у Єрусалим.

12. Та й нї в церкві не знайшли мене, щоб я до кого промовляв, або робив усобицю в народї, нї по школах, нї в городї;

13. анї довести менї не можуть, у чому тепер винують мене.

14. Визнаю ж тобі се, що в сьому путю, котрий вони звуть єрессю, служу так отецькому Богу, віруючи всьому, що по закону і що в пророках написане,

15. маючи надію в Бозї, чого й самі оцї сподївають ся, що має бути воскресеннє мертвих праведних і неправедних.

16. На те я й подвизаюсь, щоб мати по всяк час чисту совість перед Богом і людьми.

17. По многих же лїтах прийшов я зробити милостиню народові моєму та приноси.

18. У сьому знайшли мене очищеного в церкві, — анї з натовпом, анї з бучею, — деякі Жиди з Азиї,

19. котрим би треба перед тебе прийти й винувати, коли б що мали проти мене.

20. Або самі оцї нехай скажуть, чи знайшли в менї яку неправду, як стояв я перед радою,

21. окрім одного голосу сього, котрим покликнув, стоячи між ними, що за воскресеннє мертвих я суд приймаю сьогоднї од вас.

22. Вислухавши ж се Феликс, відослав їх, докладнїщ довідавшись про путь сей, говорячи: Як Лизия тисячник прийде, розберу вашу справу.

23. І звелїв сотникові стерегти Павла, й давати волю, і нїкому з його знакомих не забороняти послугувати або приходити до него.

24. По кількох же днях, прибувши Феликс із жінкою своєю Друзилою, Жидівкою, покликав Павла, і слухав його про віру в Христа.

25. Як же говорив він про правду і здержаннє, і про суд, що має бути, злякавшись Феликс, озвав ся: Тепер годї, іди; мавши час, покличу тебе.

26. До того ж сподївав ся, що й грошей здобуде від Павла, щоб випустив його, тим же й часто прикликаючи його, бесїдував з ним.

27. Як же скінчилось два роки, перемінив Феликса Порцїй Фест, а Феликс хотячи угодити Жидам, оставив Павла закованого.

ГОЛОВА 25.

Прибувши ж Фест у ту країну, по трох днях пійшов у Єрусалим з Кесариї.

2. І явились перед ним архиєреї та значні з Жидів проти Павла, й благали його,

3. просячи ласку в него, щоб післав його в Єрусалим, — змовившись, щоб його вбити на дорозї.

4. Фест же відказав, що Павла стережуть у Кесариї, і що він сам незабаром має пійти (туди).

5. Которі ж з між вас, каже, згідні в сьому, нехай ідуть зо мною, і коли що є в сьому чоловікові, нехай винують його.

6. І, пробувши у них більш десяти днїв, прибув у Кесарию; назавтра ж сївши на судищі, звелїв привести Павла.

7. Як же прийшов він, обступили (його) Жиди, що прийшли з Єрусалиму, приносячи на Павла многі і тяжкі вини, котрих не змогли довести.

8. А він відказав, що нї проти закону Жидівського, нї проти церкви, нї проти кесаря нїчого не провинив.

9. Фест же, хотївши Жидам угодити, озвавшись, каже Павлові: Хочеш іти в Єрусалим, і там судитись передо мною в сьому?

10. Рече ж Павел: Я стою перед судищем кесаревим; там маю суд приймати. Жидів нїчим не скривдив я, як і ти добре знаєш.

11. Коли я не прав і зробив що достойне смерти, не відмовляюсь і вмерти; коли ж нема в менї нїчого, чим мене сї винують, нїхто не може мене їм видати. Покликуюсь до кесаря.

12. Тодї Фест, поговоривши з радою, відказав: Ти покликуєш ся до кесаря, до кесаря й пійдеш.

13. Як же минуло днїв кілька, Агриппа цар та Верникия прибули в Кесарию витати Феста.

14. А як пробули тут многі днї, предложив Фест цареві Павлову справу, говорячи: Є (тут) один чоловік, оставлений вязнем од Феликса;

15. про него, як прибув я в Єрусалим, обявили архиєреї та старші Жидівські, допевняючись суду на него.

16. Відказав я їм, що се не Римський звичай, видавати кого на смерть перш, ніж обвинувачений мати ме винувателїв перед лицем, і дасть ся йому місце оборони від вини.

17. Як же зійшлись вони сюди, я, не роблячи жадної проволоки, сївши другого дня на судищі, звелїв привести чоловіка.

18. Обступивши його винуватель, нїякої вини не принесли, про які я думав,

19. були ж між ними деякі змагання про марновірство їх та про якогось Ісуса, що вмер, про котрого казав Павел, що Він живий.

20. Я ж, сумнїваючись про се змагання, сказав: коли хоче, нехай іде в Єрусалим і там судить ся про се.

21. Як же Павел покликнув ся, щоб його задержано до розсуду Августа, звелїв я держати його, доки одішлю до кесаря.

22. Агрипа ж каже до Феста: Хотїв би й я чоловіка сього послухати. Він же: Завтра, каже, чути меш його.

23. Назавтра ж, як прийшов Агрипа та Верникия з великою пихою та ввійшли в судову палату з тисячниками та городськими переднїми мужами, звелїв Фест привести Павла.

24. І каже Фест: Агрипо царю і всї мужі, що сидите з нами, гляньте на сього, про котрого все множество Жидів озвалось до мене в Єрусалимі, гукаючи, що не треба йому жити більш.

25. Я ж, зрозумівши, що нїчого достойного смерти він не зробив, а як і (сам) він покликнув ся до Августа, то й присудив я післати його.

26. Про него ж нїчого докладного писати панові не маю. Тим привів його перед вас, а особливо перед тебе, царю Агрипо, щоб зробивши розпит, мав що написати.

27. Нерозсудливо бо менї здаєть ся післати вязника, а яка вина на нему, не означити.

ГОЛОВА 26.

Агрипа ж каже до Павла: Дозволяєть ся тобі за себе говорити. Тодї Павел відповів, простягши руку:

2. Про все, в чому винують мене Жиди, царю Агрипо, вважаю себе за щасливого, маючи відповідати сьогоднї перед тобою,

3. а й надто, що ти сьвідомий всїх звичаїв Жидівських і перепитів. Тим благаю тебе вислухати мене терпиливо.

4. Яке ж було житте моє з малку від почину між народом моїм у Єрусалимі, знають усї Жиди,

5. знаючи мене здавна (коли схочуть сьвідкувати), що жив я Фарисеєм по найдокональшій єресї нашої віри.

6. А тепер за надію обітування, зробленого отцям нашим од Бога, стою на суді,

7. котрого дванайцять родів наших, без перестану день і ніч служачи, надіють ся дойти. За сю надію, царю Агрипо, винуватять мене Жиди.

8. Що? невірним здаєть ся вам (се), що Бог воскрешає мертвих?

9. Менї справдї й самому здавалось, що проти імени Ісуса Назорея треба багато робити.

10. Що й робив я в Єрусалимі, і многих сьвятих замикав у темницї, прийнявши власть од архиєреїв, а як убивали їх, давав мій голос.

11. І по всїх школах часто караючи їх, примушував хулити; і превельми лютуючи на них, гонив їх навіть і в чужих городах.

12. І, в сих (мислях) ідучи в Дамаск з властю і наказом од архиєреїв,

13. ополуднї, царю, в дорозї видїв я з неба сьвітло над сяєво сонця, осіявше мене й тих, що йшли зо мною.

14. Як же всї ми попадали на землю, почув я голос, що глаголав до мене і промовив Єврейською мовою: Савле, Савле, чого гониш мене? тяжко тобі проти рожна прати (перти).

15. Я ж сказав: Хто єси, Господи? Він же рече: Я, Ісус, котрого ти гониш.

16. Та встань і стань на ноги твої; на се бо явивсь я тобі, щоб зробити тебе слугою і сьвідком того, що бачив єси, і що обявлю тобі,

17. вириваючи тебе від людей і від

поган, до котрих тепер тебе посилаю,

18. відкрити очі їм, щоб обернулись від темряви до сьвітла і від власти сатаниної до Бога, щоб прийняли вони оставленнє гріхів і наслїддє між сьвятими вірою в мене.

19. Тим, царю Агриппо, не протививсь я небесному видїнню,

20. а найперш у Дамаску і в Єрусалимі і по всїй землї Юдейській та й поганам проповідував, щоб покаялись та обернулись до Бога, роблячи дїла, достойні покаяння.

21. За се Жиди, вхопивши мене в церкві, хотїли вбити.

22. Дізнавши ж помочи від Бога, аж до сего дня стою, сьвідкуючи малому й великому, нїчого иншого не говорячи, як що пророки глаголали, що має бути, і Мойсей:

23. що мусить пострадати Христос, а будучи первий з воскресення мертвих, має сьвітло проповідувати народові і поганам.

24. Як же він так відповів, сказав Фест голосом великим: Дурієш, Павле; великі науки до дурощів тебе приводять.

25. Він же рече: Не дурію, вельможний Фесте, а слова правди й розуму глаголю.

26. Знає бо про се цар, до котрого і промовляю вільно; певен бо я, що нїщо з сего перед ним не втаїлось; бо не в закутку се дїялось.

27. Віруєш, царю Агриппо, пророкам? Знаю, що віруєш.

28. Агриппа ж каже до Павла: О мало не вговорив єси мене бути Християнином.

29. Павел же рече: Бажав би я від Бога, щоб чи за малий чи за довгий (час) не тільки ти, та й усї, хто чує мене сьогоднї, стались такими, як я, окрім оцїх кайданів.

30. І, як промовив се, устав цар і игемон і Вереникия і ті, що сидїли з ними,

31. і, одійшовши на бік, розмовляли між собою, говорячи, що нїчого смерти достойного не робить чоловік сей.

32. Агриппа ж каже Фестові: Можна було б випустити сего чоловіка, коли б не покликав ся до кесаря.

ГОЛОВА 27.

Як же присуджено, щоб плисти нам в Італию, то передано Павла і деяких инших вязників сотникові, на ймя Юлию, Августової роти.

2. І, ввійшовши в корабель Адрамицький, маючи плисти попри місця Азийські, пустились ми з Аристархом Македонцем із Солуня, що був з нами.

3. А другого дня пристали в Сидонї. І обходив ся Юлий ласкаво з Павлом, і дозволив ходити до другів, щоб дізнати їх пїклування.

4. А відчаливши звідтіля, поплили до Кипра; бо вітри були противні.

5. І, перепливши море, що проти Киликиї та Памфилиї, прибули в Мири Ликийські.

6. А там знайшовши сотник корабель Александрийський, що плив в Італию, посадив нас на него.

7. Многі ж днї помалу пливучи і ледві бувши проти Книда, тим що не допускав нас вітер, приплили ми під Крит проти Салмона,

8. і, ледві минувши його, прибули на врочище Гарна пристань, від котрого був близько город Ласей.

9. Як же доволї часу минуло й було вже непевне плаваннє, тим що вже й піст минув, то раяв Павел,

10. кажучи їм: Люде, я бачу, що з утратою і з великою шкодою, не тільки для тягару і для статку, та й для душ наших буде плаваннє.

11. Сотник же керманичові і властителеві корабля довіряв більш, нїж тому, що сказав Павел.

12. Як же пристань не була вигідна на зимуваннє, то більше їх давали раду пуститись ізвідтіля, чи не можна б як, добравшись до Финикиї, перезимувати в пристанї Крицькій, що лежить між вітром полуденнїм і західнїм.

13. Як же повіяв полуденнїй вітер, то, думаючи, що досягли свого заміру, знявшись поплили мимо Крита.

14. Та незабаром опісля настиг на них бурний вітер, званий Євроклидон.

15. Як же підхопило корабля і не

можна було противитись вітрові, то віддались ми (хвилям) і носило нас.

16. На остров же якийсь набігши, званий Клавда, на силу здоліли удержати човна,

17. котрий стягнувши, усякого способу добирали, підвязуючи корабля; а боячись упасти в сирть (мілке місце), спустили парус, і так нас носило.

18. А що вельми буря нами кидала, то назавтра повикидали тягар.

19. А третього дня своїми руками надібє корабельне викидали.

20. Як же нї сонце, нї зорі не являлись многі днї, і налягала немала буря, то на останок і вся надія віднялась, щоб спасти ся нам.

21. Як же довго не їли ми, то ставши Павел серед них, рече: Люде, треба було, послухавши мене, не відчалювати від Криту, (то) і не здобулись би такої втрати і шкоди.

22. А тепер благаю вас, бодріть ся; не буде бо погибелї нї однїй душі з вас, окрім корабля.

23. Явив ся бо менї сієї ночи ангел Бога, до котрого я належу й котрому служу,

24. глаголючи: Не бійсь, Павле: ти мусиш стояти перед кесарем, і ось дарував тобі Бог усїх тих, що плинуть з тобою.

25. Тим бодріть ся, люде (добрі); вірую бо Богу, що так буде, як сказано менї.

26. Мусимо бо до острова якогось пристати.

27. Як же настала чотирнайцята ніч, що носило нас по Адриятицькому морю, коло північи постерегли корабельники, що близько від них якась земля;

28. і, змірявши глибиню, знайшли двайцять сяжнів; трохи ж відпливши і знов змірявши, знайшли сяжнів пятнайцять.

29. І, опасуючись, щоб не набігти на гостре місце, кинули з демена (керми) чотири якори і дожидали дня.

30. Як же корабельники шукали втікти з корабля, спускаючи човна на море, роблячи вид, нїби хочуть кинути якоря з носу,

31. сказав Павел сотникові й воїнам: Коли сї не зістануть ся на кораблї, то ви не можете спасти ся.

32. Тодї воїни пообтинали верівки в човна, та й дали йому впасти.

33. Як же почало днїти, благав Павел усїх прийняти їжи, говорячи: Сьогоднї чотирнайцятий день ви, ждучи, постите, нїчого не ївши.

34. Тим же благаю вас, прийміть їжи; воно бо для вашого спасення; нї в кого бо з вас і волос не впаде з голови.

35. Сказавши ж се і взявши хлїб, оддав Богу хвалу перед усїма, і переломивши почав їсти.

36. Тодї повеселїшали всї, і вони прийняли їжу.

37. Було ж нас у кораблї всїх двісті сїмдесять і шість душ.

38. А наситившись їжею, облегчили корабель, викидаючи пшеницю в море.

39. Як же настав день, не пізнали землї, загледїли ж затоку якусь, що мала беріг, до котрого нарадились, коли можна, причалити кораблем.

40. І, витягши якорі, пустились морем, порозвязувавши завязї деменові і піднявши парусок по вітру, прямували до берега.

41. Попавши ж на місце двоєморське, загрузили корабля; і перед, застрявши, був нерухомий, а зад розбивало силою филь.

42. Між воїнами ж стала рада, щоб вязників повбивати, щоб котрий виплившн, не втїк.

43. Сотник же, хотївши спасти Павла, заборонив їм що загадали, і звелїв, щоб ті, хто вміє плавати, перші скочили, і вийшли на землю,

44. а остальні, — хто на дошках, а хто на чому з корабля. І сталось так, що всї спаслись на землю.

ГОЛОВА 28.

Спасши ся ж довідались, що остров зветь ся Мелит.

2. Чужоземцї ж показали нам не мале милосердє: розложивши бо багаттє, прийняли всїх нас задля дощу, що йшов, і задля холоду.

3. Як же набрав Павел оберемок хворосту і положив на огнище, вибігши

від жару гадина, почепилась на руцї в него.

4. Побачивши ж чужоземцї, що зьвірюка висїла з руки його, говорили між собою: Певно сей чоловік убийця, що спас ся з моря, та суд (богів) не дав йому жити.

5. Він же, струснувши гадюку в огонь, не дізнав ніякого лиха.

6. Вони ж дожидали, що він має опухнути або зараз упаде мертвий; як же довго дожидались і бачили, що нїякого лиха йому не сталось, перемінивши думки, казали, що се Бог.

7. Навкруги ж сього місця були землї першого на острові, на ймя Публия. Він, прийнявши нас, три днї поприятельски гостив.

8. І сталось, що батько Публиїв лежав, болїючи на пропасницю та на живіт. Приступивши до него Павел, помоливсь і, положивши руки на него, сцїлив його.

9. Як се стало ся, то й инші на острові, що мали недуги, приходили та й сцїлялись.

10. Вони і великою честю пошанували нас, а як ми відпливали, надавали, чого нам треба (було).

11. По трох же місяцях одвезлись ми кораблем Александрийським, надписаним Диоскур, що зимував на острові,

12. і припливши в Сиракузу, пробули (там) три днї.

13. А звідтіля відпливши, прибули в Регию, і за один день, як настав полуденний вітер, прийшли другого дня в Путеоли,

14. де знайшовши братів, ублагані були від них перебути у них сїм день; і так прийшли в Рим.

15. Звідтіля, почувши брати про нас, повиходили назустріч нам аж до Апиєвого торгу та Трох Гостинниць. Побачивши їх Павел і подякувавши Богу, набрав ся сьмілости.

16. Як же прийшли ми в Рим, сотник передав вязників воїводї; Павлу ж дозволено жити окроме з воїном, що стеріг його.

17. Стало ся ж по трох днях, скликав Павел первих із Жидів, і, як посходились вони, рече до них: Мужі брати, нїчого не зробивши противного народові або звичаям отцївським, передан я, яко вязник, у руки Римлянам.

18. Розпитавши вони мене, хотїли випустити, бо нїякої вини смерти не було в менї.

19. Як же противились Жиди, був я змушений покликатись до кесаря, не яко би мав чим обвинувати нарід мій.

20. Тим же скликав я вас, щоб побачити вас та поговорити, бо за надію Ізраїлеву залїзом сим оковано мене.

21. Вони ж промовили до него: Ми анї письма про тебе не одержували з Юдеї, анї прийшовши хто з братів, звістив або сказав про тебе що лихе.

22. Та бажаємо від тебе чути, що ти думаєш; бо про сю єресь відоме нам, що всюди противлять ся їй.

23. Призначивши ж йому день, поприходили до него в оселю многі, і викладував він їм, сьвідкуючи про царство Боже, і впевняючи їх про Ісуса й з закону Мойсеєвого й з пророків, од ранку до вечера.

24. І деякі увірували в слова його, а инші не увірували.

25. І, будучи в незгодї між собою, розійшлись, як промовив Павел одно слово: що добре промовив сьвятий Дух через Ісаїю пророка до батьків ваших,

26. глаголючи: Йди до людей сих та скажи: Слухом будете слухати, та й не зрозумієте, і дивлячись будете дивитись, та й не побачите:

27. бо серце сього народу затвердїло, й ушима тяжко чують, і очі свої позаплющували, щоб не видїли очима, і ушима не чули, і серцем не розуміли, і не навернулись, щоб я сцїлив їх.

28. Відоме ж нехай вам буде, що послане поганам спасеннє Боже вони чути муть.

29. І, як промовив сї слова, пійшли Жиди, маючи велике змаганнє між собою.

30. Пробував же Павел цїлих два роки в найнятій хатї своїй, і приймав усїх, хто приходив до него,

31. проповідуючи царство Боже і навчаючи про Господа Ісуса Христа з усією сьміливостю, без заборони.

ПОСЛАННЄ СЬВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО РИМЛЯН.

ГОЛОВА 1.

Павел, слуга Ісуса Христа, покликаний апостол, вибраний на благовістуваннє Боже,

2. (котре наперед обіцяв [Бог] через пророків своїх у сьвятих писаннях,)

3. про Сина свого (народженого з насїння Давидового по тїлу,

4. обявленого Сина Божого в силї, по Духу сьвятости, через воскресеннє з мертвих), Ісуса Христа, Господа нашого,

5. (котрим прийняли ми благодать і апостольство на впокореннє вірі між усїма народами ради імени Його,

6. між котрими й ви покликані, Ісус-Христові;)

7. Усїм вам, що єсте в Римі, любленим від Бога, покликаним сьвятим: благодать вам і впокій од Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа.

8. Перш усего дякую Богові моєму через Ісуса Христа за всїх вас, що віра ваша проповідуєть ся по всему сьвіту.

9. Сьвідок менї Бог, котрому служу духом моїм у благовіствуванню Сина Його, що без перестану спомни про вас роблю,

10. усе в молитвах моїх молючись, щоб колись довелось менї по волї Божій, прийти до вас.

11. Бажаю бо бачити вас, щоб передати вам даруваннє духовне дла утвердження вашого;

12. се ж єсть утїшитись укупі з вами спільною вірою вашою і моєю.

13. Не хочу ж таїти од вас, браттє, що часто заміряв я прийти до вас (та й досї спиняло мене), щоб який овощ мати й між вами, яко ж і між иншими поганами.

14. Єленянам і чужоземцям, мудрим і нерозумним довжен я.

15. От же, що до мене, готов я й вам, що в Римі, благовіствувати.

16. Бо не соромлюсь благовіствування Христового, сила бо Божа на спасеннє всякому віруючому, Жидовинові перше, а потім і Грекові.

17. Правда бо Божа в йому відкриваєть ся до віри в віру, яко ж написано: Праведний вірою жив буде.

18. Одкриваєть ся бо гнїв Божий з неба на всяке нечесте і неправду людей, що держять істину в неправдї.

19. Тим, що розумне про Бога, явно в них; Бог бо явив їм.

20. Невидиме бо Його від создання сьвіту думаннєм про твори робить ся видиме, і вічна Його сила і божество, щоб бути їм без оправдання.

21. Тим, що знаючи Бога, не яко Бога прославляли або дякували, а осуєтились думками своїми і оморочилось нерозумне серце їх.

22. Славлячи себе мудрими, потуманїли,

23. і обернули славу нетлїнного Бога на подобину образа тлїнного чоловіка, і птиць і четвероногих і гаду.

24. Тим же й передав їх Бог нечистотї в похотях сердець їх, щоб сквернили тїла свої між самими собою.

25. Вони перемінили істину Божу на лжу і поклонялись і служили тварі більш Творця, котрий благословен на віки. Амінь.

26. За се передав їх Бог карі безчестя, бо й жінки їх обернули природню подобу на протиприродню;

27. так само й чоловіки, оставивши природнє вживаннє женського полу, розгорілись похоттю своєю один на одного, чоловіки на чоловіках сором роблячи, і заплату, яка подобала заблудові їх, у собі приймаючи.

28. І, яко ж не вподобалось їм мати Бога в розумі, передав їх Бог ледачому уму, робити неподобне, —

29. сповнених усякої неправди, перелюбу, лукавства, зажерливости, злоби, сповнених зависти, убийства, сварнї, підступу, лихих звичаїв,

30. осудників, поклїпників, богоненавидників, гордувників, хвастунів, пишних, видумщиків лихого, родителям непокірних,
31. нерозумних, ламателїв умови, нелюбовних, невблагальних, немилостивих.
32. Котрі, хоч Божий присуд розуміють, що хто таке робить, достоін смерти, не тільки самі се роблять, та й похваляють роблячих.

ГОЛОВА 2.

Тим без оправдання єси, всякий чоловіче, що судиш; у чому бо судиш другого, себе осуджуєш; те ж бо саме робиш, судячи (другого).
2. Знаємо ж, що суд Божий по истинї на тих, що роблять таке.
3. Чи думаєш же, чоловіче, судячи того, хто таке робить, і роблячи те ж саме, що ти втечеш од суду Божого?
4. Або богацтвом благости Його та вдержливости та довготерпіння погорджуєш? не знаєш, що благость Божа до покаяння тебе веде?
5. По жорстокости ж твоїй і непокаянному серцю збираєш собі гнїв на день гнїву і відкриття праведного суду Бога,
6. котрий віддасть кожному по дїлам його:
7. тим, що терпіливостю в доброму дїлї шукають слави, та чести, та нетлїння — життє вічне;
8. а которі сварливі і противлять ся истинї, корять ся ж неправдї, (тим) ярость та гнїв.
9. Горе й тїснота на всяку душу чоловіка, що робить лихе, Жидовина перше, та й Грека;
10. слава ж, честь і впокій усякому, хто робить добре, Жидовинові перше, та й Грекові.
11. Нема бо в Бога вважання на лиця.
12. Скільки бо без закону згрішило, (стільки їх) без закону й погине; а скільки в законї згрішило, (стільки їх) законом суд прийме
13. (Не слухателї бо закону праведні перед Богом, а чинителї закону оправдять ся.
14. Коли бо погане, не маючи закону, по природї законне чинять, то вони, закону не маючи, самі собі закон:
15. вони показують дїло законне, написане в серцях їх, як сьвідкує совість їх, і між тим думки їх одна другу осуджують, або оправдують);
16. в день, коли судити ме Бог тайни людські, по благовістю моєму, через Ісуса Христа.
17. Ось ти Жидовин звеш ся, і почиваєш на законї, і хвалиш ся Богом,
18. і розумієш волю (Його), і розпізнаєш (що єсть) лучче, навчаючись із закону;
19. і вповаєш на себе, що ти проводир слїпим, сьвітло тим, що в темряві,
20. наставник незмислям, учитель малолїткам, мавши образ розуму і истини в законї.
21. Навчаючи ж иншого, себе не навчаєш? проповідуючи не красти, сам крадеш?
22. говорячи, щоб не робили перелюбу, робиш перелюб? гидуючи ідолами, крадеш сьвяте?
23. ти, що хвалиш ся законом, переступом закону Бога зневажаєш?
24. Імя бо Боже через вас хулить ся між поганами, яко ж писано.
25. З обрізання бо є користь, коли чиниш закон; коли ж ти переступник закону, обрізаннє твоє сталось необрізаннєм.
26. Коли ж необрізаний хоронить установи закону, чи необрізаннє його за обрізаннє не полїчить ся?
27. І осудить необрізаннє по природї, котре сповняє закон, тебе, котрий з писаннєм і обрізаннєм переступник єси закону.
28. Не той бо, хто явно (такий) єсть Жидовин, і не те, що явно по тїлу, обрізаннє,
29. а котрий потай, (той) Жидовин, і обрізаннє (єсть обрізаннє) серця в дусї, (а) не в писанню; йому ж похвала не від людей, а від Бога.

ГОЛОВА 3.

Чим же переважує Жидовин? або яка користь з обрізання?

2. Велика на всякий спосіб: найперше бо, що їм були звірені словеса Божі.

3. Що бо, що не увірували деякі? Хиба невірство їх віру Божу оберне в ніщо?

4. Нехай не буде (так). Ні, (нехай буде) Бог правдивий, усякий же чоловік омана, яко ж писано: Щоб оправдив ся Ти в словах Твоїх, і побідив, як судити меш ся.

5. Коли ж неправда наша Божу правду викликає, що скажемо? Хиба неправеден Бог, що посилає кару? (яко чоловік глаголю.)

6. Нехай не буде (так). Як же бо мав би Бог судити сьвіт?

7. Коли бо істина Божа через мою оману ще побагатшала на славу Його, чого ж іще й менї, яко грішникові, осудженим бути?

8. А не (так тому бути), як нас хулять, і як говорять деякі, нїби ми кажемо, що нумо робити лихе, щоб прийшло добре? Праведний суд на таких.

9. Що ж? ми луччі? Нїяк (не луччі); попереду бо укорили ми й Жидів і Греків, що вони всї під гріхом,

10. яко ж писано: що нема праведного нїкого,

11. нема, хто розумів би, нема, хто шукав би Бога,

12. всї відхилились, вкупі нїкчемні стали; нема, хто робив би добро, нема аж до одного.

13. Гріб відчинений горло їх, язиками своїми підводили; отрута гадюча під губами їх;

14. котрих уста клятьби і гіркости повні;

15. скорі ноги їх проливати кров;

16. руїна та злиднї на дорогах їх,

17. а дороги мирної не пізнали.

18. Нема страху Божого перед очима їх.

19. Знаємо ж, що скільки закон говорить, тим, що під законом, говорить, щоб усякі уста загородились, і винен був увесь сьвіт Богові;

20. тим що дїлами закону не оправдить ся всяке тїло перед Ним; через закон бо познаннє гріха.

21. Тепер же окроме закону правда Божа явилась, сьвідкована від закону й пророків;

22. правда ж Бога через віру Ісус Христову усїм і на всїх віруючих; нема бо ріжницї:

23. всї бо згрішили, і лишені слави Божої,

24. оправдають ся (ж) дармо благодаттю Його, викупленнєм, що в Христї Ісусї,

25. котрого предложив Бог на вблагальну жертву через віру в кров Його, щоб з'ясувати правду свою одпущеннєм прежнїх гріхів у довготерпінню Божому,

26. щоб з'ясувати (кажу) правду свою нинїшнього часу, щоб був Він праведний і оправдуючий, хто з віри Ісусової.

27. Де ж величаннє? Виключене. Котрим законом? учинків? Нї, а законом віри.

28. Думаємо оце, що чоловік оправдуєть ся вірою, без учинків по закону.

29. Або Жидам Бог тільки, а й не поганам? Так, і поганам;

30. яко ж бо один Бог, що оправдує обрізаннє з віри і необрізаннє вірою.

31. То ми оце руйнуємо закон вірою? Нехай не буде (так). Нї, ми утверджуємо закон.

ГОЛОВА 4.

Що ж, скажемо, Авраам, отець наш, знайшов по тїлу?

2. Коли бо Авраам з учинків оправдив ся, має похвалу, та не перед Богом.

3. Що бо писаннє глаголе? Увірував же Авраам Богові, і полїчено се йому за праведність.

4. Оце ж хто робить, нагорода не полїчуєть ся по благодатї, а по довгу.

5. Хто ж не робить, а вірує в Оправдуючого нечестивого, віра його полїчуєть ся за праведність.

6. Яко ж і Давид глаголе про блаженство чоловіка, котрому полїчує Бог праведність без учинків:

7. Блаженні, кому відпущено беззаконня, і кому прикрито гріхи.

8. Блажен чоловік, котрому не полїчить Господь гріха.

9. Чи блаженство ж се на обрізаннє, чи й на необрізаннє? глаголе-

мо бо, що полічено Авраамові віру за праведність.
10. Як же полічено йому? чи як він в обрізанню був, чи в необрізанню? Не в обрізанню, а в необрізанню.
11. І знак обрізання прийняв, яко печать праведности (тієї) віри, що в необрізанню, щоб бути йому отцем усїх віруючих через необрізаннє, щоб полічено й тим за праведність,
12. і отцем обрізання не тільки тим, що з обрізання, а й тим, хто ходить по слїдам віри, яку (мав) у необрізанню отець наш Авраам.
13. Не по закону бо (було) обітуваннє Авраамові або насїнню його, що буде він наслїдником сьвіту, а по праведності віри.
14. Коли бо ті, що з закону, наслїдники, то зникне віра, й обітуваннє обернеть ся в нїщо.
15. Закон бо робить гнів; де бо нема закону, нема й переступу.
16. Тим з віри, що по благодатї, щоб було певне обітуваннє всьому насїнню, не тільки тому, що з закону, та й тому, що з віри Авраама, котрий отець усїм нам,
17. (яко ж писано: що отцем многим народам настановив я тебе,) перед Богом, котрий, оживляє мертвих і зове те чого нема, так як те, що є, котрому увірував.
18. Котрий, окрім надїї, в надїї увірував, що бути йому отцем многим народам, по реченному: Так буде насїннє твоє.
19. І не знемігши вірою, не вважав тїла свого вже омертвілим, бувши мало не столїтнїм, і Сариної утроби замершою.
20. В обітуваннї ж Божім не сумнив ся невіруваннєм, а покріпшав вірою, давши славу Богові,
21. і впевнившись, що Обіцявший здолїє й зробити.
22. Тим же й полічено йому за праведність.
23. Не про того ж одного тільки писано було, що полічено йому,
24. а й про нас, котрим має полїчитись, віруючим в Того, хто воскресив Ісуса, Господа нашого, з мертвих,
25. котрий був переданий за погрішення наші, і воскрес на оправданнє наше.

ГОЛОВА 5.

Оправдивши ся ж вірою, маємо мир з Богом через Господа нашого Ісуса Христа,
2. через котрого й приступ одержали вірою в благодать сю, в котрій стоїмо і хвалимось упованнєм слави Божої.
3. Не тільки ж (се), а хвалимось і горем, знаючи, що горе робить терпіннє,
4. терпіннє ж досьвід, досьвід же надїю,
5. надїя ж не осоромлює, бо любов Божа вилилась у серця наші Духом сьвятим, даним нам.
6. Ще бо Христос, як були ми недужими, в свою пору за нечестивих умер.
7. Ледви бо за праведника хто вмре; хиба за благого може ще хто й одважитись умерти.
8. Являє ж свою любов до нас Бог (у тому), що як ще були ми грішниками, Христос за нас умер.
9. Много ж більше тепер, бувши оправдані кровю Його, спасемось Ним од гнїва.
10. Коли бо, ворогами бувши, примирились ми з Богом смертю Сина Його, то много більше, примиривши ся, спасемось у життї Його.
11. Не тільки ж (се), а й хвалимось у Бозї Господем нашим Ісусом Христом, через котрого тепер примиреннє прийняли.
12. Тим же то, як через одного чоловіка гріх у сьвіт увійшов, а через гріх смерть, так і смерть у всїх людей увійшла (через того), в кому всї згрішили.
13. Бо (й) до закону гріх був у сьвітї, та гріх не полічуєть ся, коли нема закону.
14. Тільки ж царювала смерть од Адама аж до Мойсея і над тими, хто не згрішив по подобинї переступу Адамового, котрий єсть образ будучого.
15. Та не так і дар, як прогрішеннє. Коли бо через прогрішеннє одного многі померли, то много більше

благодать Божа і дар благодаттю
одного чоловіка Ісуса Христа у многих наддостаткували.
16. І не таке даруваннє, як (те що
сталось) через одного согрішившого;
суд бо з однієї (провини був) на осуд,
дар же на оправданнє з многих провин.
17. Бо, коли через провину одного
смерть царювала через одного, много більше ті, хто прийняв наддостаток благодати і дар правди, царювати муть в життю одним Ісусом Христом.
18. Тим же оце, як через провину
одного на всїх людей осуд, так і через праведність одного на всїх людей
оправданнє життя.
19. Яко бо через непокору одного чоловіка грішними зробились многі, так
і покорою одного праведниками зроблять ся многі.
20. Закон же ввійшов, і намножилось гріха; де ж намножилось гріха,
там ще більший наддостаток благодати,
21. щоб, як гріх царював у смерть,
так і благодать царювала через правду у життє вічнє Ісусом Христом, Господом нашим.

ГОЛОВА 6.

Що ж скажемо? чи зостанемось у
грісї, щоб благодать помножилась? Нехай не буде (так).
2. Ми, що померли гріхом, як ще
жити мем в йому?
3. Хиба не знаєте, що скільки нас у
Христа Ісуса охрестилось, у смерть
Його охрестились?
4. Бо погреблись ми з Ним через
хрещеннє у смерть, щоб, як Христос устав із мертвих славою Отця,
так і ми в обновленню життя ходили.
5. Коли бо ми з'єднані (з Ним) подобиєм смерти Його, то й (подобиєм)
воскресення будемо,
6. знаючи, що давнього нашого чоловіка з Ним розпято, щоб зникло
тїло гріховне, щоб не служити нам
більш гріху.
7. Хто бо вмер, той визволивсь од
гріха.
8. Коли ж ми вмерли з Христом, віруємо, що й жити мем з Ним,
9. знаючи, що Христос, уставши з
мертвих, уже більш не вмре: смерть
над Ним більш не панує.
10. Бо що вмер, за гріх вмер Він раз:
а що живе, Богові живе.
11. Так само й ви думайте, що ви
мертві вже гріху, живі ж Богові, у
Христі Ісусі, Господї нашім.
12. Нехай же не царює гріх у смертному вашому тїлї, так щоб коритись
йому в похотях його;
13. анї оддавайте членів ваших гріху, (яко) знарядде неправдї, а оддавайте себе Богові, яко з мертвих ожившших, і члени ваші, (яко) знарядде
правди, Богові.
14. Гріх бо над вами нехай не панує; не під законом бо ви, а під благодаттю.
15. Що ж? чи будемо грішити, що
ми не під законом, а під благодаттю?
Нехай не буде.
16. Хиба не знаєте, що кому оддаєте
себе в слуги на послух, того ви й
слуги, кого слухаєте: чи то гріха на
смерть, чи слухання на праведність?
17. Дяка ж Богові, що ви були слугами гріха, та послухали від серця
тої науки, якій і піддались.
18. Визволивши ся ж од гріха, зробились ви слугами правди.
19. Почоловічи глаголю ради немочи тїла вашого: як ви оддавали члени ваші в слуги нечистотї і беззаконню на беззаконнє, так тепер оддайте члени ваші в слуги правдї на
сьвятість.
20. Коли бо ви були слугами гріха,
вільні (нагі) були від праведностї.
21. Який же тодї мали ви овощ з того, чого тепер соромитесь? конець бо
того — смерть.
22. Тепер же визволившись од гріха і ставшись слугами Богу, маєте
овощ ваш на осьвяченнє, конець же
— життє вічнє.
23. Плата бо за гріх смерть, даруваннє ж Боже — життє вічнє в Христї Ісусї, Господї нашім.

ГОЛОВА 7.

Хиба не знаєте, браттє (знаючим бо
закон глаголю), що закон панує
над чоловіком, доки він жив?

2. Бо мужня жона з живим мужем звязана законом; як же вмре муж її, тодї вона відзволена від мужа.
3. Тим же оце, як жив муж, перелюбницею звати меть ся, коли буде (жінкою) инщому чоловікові; коли ж умре муж її, вільна вона від закону, щоб не бути їй перелюбницею, хоч би була (жінкою) иншому чоловікові.
4. Оце ж, браттє моє, і ви вмерли закону тїлом Христовим, щоб бути вам Иншому, що встав із мертвих, щоб принесли ми овощ Богові.
5. Як були бо ми в тїлї, страсти гріховні, що були через закон, орудували в членах наших, щоб приносити овощ смертї.
6. Тепер же ми відзволились од закону умершого, котрим були держані, щоб служити нам (Богові) в обновленню духа, а не у ветхости писання.
7. Що ж скажемо? закон гріх? Нехай не буде так. Нї, я й не знав гріха, як тільки через закон, і жадоби не відав би, коли б закон не сказав: Не жадай.
8. Гріх же, взявшись через заповідь, підняв у менї всяку жадобу. Без закону бо гріх мертвий.
9. Я ж колись жив окроме закому; як же настала заповідь, гріх ожив, а я вмер.
10. І знайшов я, що заповідь, котра на життє, ся на смерть.
11. Гріх бо, узявшись через заповідь, обманив мене, і нею вбив мене.
12. Тим же оце закон сьвят, і заповідь сьвята, і праведна і добра.
13. Хиба ж добро принесло менї смерть? Нехай не буде так. Нї, гріх, щоб явив ся гріхом, добрим завдав менї смерть, щоб гріх був без міри грішен через заповідь.
14. Знаємо бо, що закон духовний, я ж тїлесний, проданий під гріх.
15. Що бо роблю, не розумію; не що бо хочу, роблю, а що ненавиджу, те роблю.
16. Коли ж, чого не хочу, те роблю, то хвалю закон, що добрий.
17. Тепер же вже не я роблю се, а гріх, що домує в менї.
18. Знаю бо, що не живе в менї (се єсть в тїлї моїм), добре; бо хотїннє є в мене, зробити ж що добре, не знаходжу (способу).
19. Бо доброго, що хочу, не роблю, а чого не хочу, лихого, те роблю.
20. Коли ж, чого не хочу, те роблю, то вже не я те роблю, а гріх, що домує в менї.
21. Оце ж знаходжу закон, що, коли хочу робити добре, передо мною лежить лихе.
22. Бо я кохаюсь у законї Божому по нутряному чоловікові,
23. бачу ж инший закон у членах моїх, що воює проти закону ума мого і підневолює мене законові гріха, що в членах моїх.
24. Окаянний я чоловік! хто мене збавить од тїла смерти сієї?
25. Дякую Богові через Ісуса Христа, Господа нашого. Оце ж умом сам я служу закону Божому, тїлом же закону гріховному.

ГОЛОВА 8.

Тим же то тепер нема нїякого осуду тим, що в Христї Ісусї не по тїлу ходять, а по духу.
2. Закон бо духа життя в Христї Ісусї визволив мене від закону гріха і від смерти.
3. Позаяк закон, ослаблений тїлом, був безсилен, то Бог, піславши Сина свого в подобі тїла гріховного і ради гріха, осудив гріх у тїлї,
4. щоб оправданнє закону сповнилось в нас, которі не по тїлу ходимо, а по духу.
5. Которі бо по тїлу, тї думають про тїлесне, которі ж по духу, — про духовне.
6. Думаннє бо тїлесне — смерть, а думаннє духовне — життє і впокій.
7. Тим що думаннє тїлесне — ворогуваннє проти Бога; законові бо Божому не корить ся, та й не може.
8. Хто бо по тїлу, тї Богу вгодити не можуть.
9. Ви ж не по тїлу, а в дусї, коли тільки Дух Божий домує в вас. Коли ж хто Духа Христового не має, то сей не Його.
10. Коли ж Христос в вас, тодї тїло мертве для гріха, дух же живий ради праведности.
11. Коли ж Дух Того, хто воскресив

Ісуса з мертвих домує в вас, то Воскресивший Христа із мертвих оживить і смертні тіла ваші Духом своїм, що домує в вас.

12. Тим же то, браттє, ми довжники не тїлу, щоб по тїлу жити.

13. Коли бо живете по тїлу, то помрете; коли ж духом дїла тїлесні мертвите, будете живі.

14. Котрі бо Духом Божим водять ся, ті сини Божі.

15. Бо не прийняли ви духа неволї, знов на боязнь, а прийняли духа всиновлення, нимже покликуємо: Авва, Отче!

16. Сей самий Дух сьвідкує нашому духові, що ми дїти Божі,

17. коли ж дїти, то й наслїдники, наслїдники Божі, а спільні наслїдники Христові, коли тільки з Ним стражедемо, щоб з Ним і прославитись.

18. Думаю бо, що муки теперішнього часу недостойні слави, що має явитись в нас.

19. Бо дожиданнє творива дожидає одкриття синів Божих.

20. Суєтї бо твориво підневолилось не по волї, а через підневолившого, в надїї,

21. що й саме твориво визволить ся з неволї зотлїння на волю слави дїтей Божих.

22. Знаємо бо, що все твориво вкупі стогне і мучить ся аж досї.

23. Не тільки ж (воно), та й ми самі, первоплід духа маючи, й ми самі в собі стогнемо, ждучи всиновлення, избавлення тїла нашого.

24. Надїєю бо спаслись ми; надія ж видима не єсть надія; що бо хто бачить, чого й надїятись?

25. Коли ж надїємось, чого не бачимо, терпіннєм ждемо.

26. Так же само й Дух помагає нам в немощах наших; про що бо молитись нам так, як треба, не знаємо, та сам Дух заступаєть ся за нас стогнаннєм невимовним.

27. Той же, хто вивідує серця, знає, яка думка в Духа; бо по Богу промовляє за сьвятих.

28. Знаємо ж, що люблячим Бога, усе допомагає до доброго, котрі по постанові (Його) покликані;

29. бо котрих наперед узнав, тих наперед і призначив бути подобним образу Сина Його, щоб Він був перворoдним між многими братами.

30. А кого наперед призначив, тих і покликав; а кого прикликав, тих і оправдив, а кого оправдив, тих і прославив.

31. Що ж скажемо на се? Коли Бог за нас, хто на нас?

32. Він, що свого Сина не пощадив, а за всїх нас видав Його, хиба ж з Ним і всього нам не подарує?

33. Хто буде винуватити вибраних Божих? Бог же, той, що оправдує!

34. Хто ж се, що осуджує? (Та ж) Христос умер, ба й воскрес; Він і по правицї в Отця, Він і заступаєть ся за нас!

35. Хто нас розлучить од любови Христової? чи горе, чи тїснота, чи гоненнє, чи голод, чи нагота, чи біда, чи меч?

36. Яко ж писано: задля тебе вбивають нас увесь день, полїчено нас як овечок на заріз.

37. Та у всьому тому ми побіждаємо через Возлюбившого нас.

38. Упевнив ся бо я, що нї смерть, нї життє, нї ангели, нї князївства, нї сили, нї теперішнє, нї будуче,

39. нї висота, нї глибина, нї инше яке твориво не возможе нас розлучити від любови Божої, що в Христї Ісусї, Господї нашім.

ГОЛОВА 9.

Правду кажу в Христї, не обманюю, як сьвідкує менї (й) совість моя Духом сьвятим,

2. що великий менї смуток, і безустання болесть серцю моєму.

3. Бо я сам бажав би бути відлученим від Христа за братів моїх, рідних менї по тїлу;

4. вони ж Ізраїльтяне, їх усиновленнє, і слава, й завіти, й даваннє закону, й судженнє, і обітування;

5. їх і отцї, з них і Христос по тїлу, що над усім Бог, благословенний по віки. Амінь.

6. Не те ж воно, наче б слово Боже не сповнилось; бо не всї ті, що від Ізраїля, сї Ізраїльтяне,

7. анї всї дїти, тим що вони насїннє

Авраамове; нї, в Ісаакові (рече) назветь ся тобі насіннє.

8. Се єсть: не дїти тїлеснї, се дїти Божі, а дїти обітування полїчені в насіннє.

9. Слово бо обітування таке: Пори сієї прийду, і буде Сарі син.

10. Не тільки ж (се); а й Ревека, що почала за одним разом од Ісаака, отця нашого;

11. ще бо не родились, анї зробили нїчого доброго або лихого (щоб постанова Божа у вибранню пробувала, не по дїлам, а від Того, хто кличе),

12. сказано їй, що більший служити ме меншому,

13. яко ж писано: Якова злюбив я, а Ісава зненавидїв.

14. Що ж скажемо? чи вже ж несправедливість у Бога? Нехай не буде.

15. Глаголе бо Мойсейові: Помилую, кого помилую, і змилосерджусь, над ким змилосерджусь.

16. Тим же воно нї від того, хто хоче, нї від того, хто біжить, а від милуючого Бога.

17. Глаголе бо писаннє й Фараонові: Що на се іменно підняв я тебе, щоб показати на тобі силу мою, і щоб звістилось імя моє по всїй землї.

18. Тим же то, кого хоче, милує, а кого хоче, ожорсточує (окаменює).

19. Скажеш же менї: Чого ж іще й винуватить? хто встояв проти волї Його?

20. Хто ж се ти, чоловіче, що змагаєш ся з Богом? Хиба скаже зроблене тому, хто зробив його: На що зробив єси мене так?

21. Або не має власти ганчар над глиною, щоб з того самого місива зробити одну посудину на честь, а другу на нечесть?

22. Коли ж, хотячи Бог показати гнїв свій, і явити силу свою, щадив у великому довготерпінню посуди гнїва, наготовлені на погибель,

23. і щоб явити богацтво слави своєї на посудах милости, котрих наперед наготовив на славу,

24. як і над нами, котрих покликав не тільки з Жидів, та й з поган?

25. Як і в Осії глаголе: Назву немоїх людей людьми моїми, і неполюблену полюбленою.

26. І буде на місцї, де сказано їм: Не мій ви народ, там назвуть ся синами Бога живого.

27. Ісаія ж покликує про Ізраїля: Хочби було число синів Ізраїлевих як пісок морський, останок (тільки) спасеть ся:

28. скінчивши бо слово, поскорить ся в правдї; бо скоро слово зробить Господь на землї.

29. І яко ж прорік Ісаія: Коли б Господь Саваот не зоставив нам насїння, були б ми, як Содома, й уподобились би Гоморі.

30. Що ж скажемо? Що погане, котрі не вганяли за праведностю, настигли праведність, праведність, що од віри;

31. Ізраїль же, вганяючи за праведностю, не настиг закону праведности.

32. Чому? Тому, що (шукали праведности) не од віри, а якби од учинків закону; спіткнулись бо на камінь спотикання.

33. Яко ж писано: Ось кладу в Сіонї камінь спотикання і камень поблазнї, а всякий, хто вірує в Него, не осоромить ся.

ГОЛОВА 10.

Браттє, бажаннє мого серця і молитва (йде) до Бога за Ізраїля про спасеннє.

2. Сьвідкую бо їм, що ревність Божу мають, та не по розуму.

3. Не розуміючи бо праведності Божої, і шукаючи свою праведність поставити, праведності Божій не корили ся.

4. Кінець бо закону — Христос, на праведність кожному віруючому.

5. Мойсей пише про праведність, що від закону: що котрий чоловік робити ме се, жити ме ним.

6. А та, що од віри, праведність, так говорить: Не кажи в серцї твоїм: Хто зійде на небо? (се єсть: Христа звести додолу;)

7. або: Хто зійде в безодню? (се єсть: Христа з мертвих угору звести.)

8. А що ж глаголе (писаннє)? Близько тебе слово в устах твоїх і в серцї твоїм, се єсть слово віри, що ми проповідуємо;

9. щоб, коли визнавати меш устами твоїми Господа Ісуса, і вірувати меш в серцї твоїм, що Бог Його підняв з мертвих, ти спас ся.

10. Серцем бо вірує ся на праведність, устами ж визнає ся на спасеннє.

11. Глаголе бо писаннє: Всяк, хто вірує в Него, не осоромить ся.

12. Бо нема ріжницї між Жидовином і Греком; Він бо Господь усїх, богатий для всїх, хто призиває Його.

13. Всяк бо, хто призове імя Господнє, спасеть ся.

14. Як же призивати муть Того, в кого не увірували? як же вірувати муть, про кого не чули, як же чути муть без проповідаючого?

15. А як же проповідати муть, коли не будуть послані? яко ж писано: Що за красні ноги благовіствуючих впокій, благовіствуючих про добре?

16. Та не всї послухали благовістя. Ісаїя бо глаголе: Господи, хто увірував голосу нашому?

17. Тим же то віра (приходить) через слуханнє, слуханнє ж через слово Боже.

18. Тільки ж глаголю: Хиба вони не чули? Нї, по всїй землї бо розійшов ся гомін їх і до кінців вселенної глаголи їх.

19. І ще питаю : Хиба не розумів Ізраїль? Первий Мойсей глаголе: Завдам вам зависти через (тих, що) не (єсть мій) нарід, народом безумним завдам жалю вам.

20. Ісаїя ж зосьмілившись і глаголе: Знайшли мене ті, що не шукали, обявивсь я тим, що не питали про мене.

21. До Ізраїля ж глаголе: Увесь день простягав я руки мої до людей непокірних і суперетних.

ГОЛОВА 11.

Глаголю ж оце: Чи вже ж відопхнув Бог людей своїх? Нехай не буде! Бо й я Ізраїльтянин, із насїння Авраамового, із роду Беняминового.

2. Не відопхнув Бог людей своїх, котрих перше знав. Хиба не відаєте, що про Ілию глаголе писаннє? як він обертаєть ся до Бога проти Ізраїля, глаголючи:

3. Господи, пророки Твої повбивали, і жертівнї Твої порозкидали; я зоставсь один, і шукають душі моєї.

4. Що ж глаголе йому Божа відповідь? Зоставив я собі сїм тисяч мужів, що не приклонили колїна перед Ваалом.

5. Оттак же і в теперішнїм часї єсть останок по вибору благодатї.

6. Коли ж по благодатї, то не по дїлам; ато благодать не була б уже більш благодаттю. Коли ж по дїлам, то більш нема благодатї; ато дїло не було б уже більш дїлом.

7. Що ж? чого шукав Ізраїль, того не осяг, а вибір осяг, инші ж осліпли,

8. (яко ж писано: Дав їм Бог духа дрімоти; очі, щоб не бачили, й уші, щоб не чули) до днешнього дня.

9. І Давид глаголе: Нехай буде трапеза їх на сїть і на ловитву, і на поблазнь, і на відплату їм.

10. Нехай оморочать ся очі їх, щоб не бачили, і хребет їх завсїди зігнутий.

11. Глаголю й питаю теперь: Чи вони спіткнулись, щоб (на завсїди) упали? Нехай не буде! їх-то упадком і спасеннє поганам, щоб завдати їм зависти.

12. Коли ж упадок їх багацтво сьвіту, і відпаденнє їх багацтво поган, скільки ж більше повнота їх?

13. Вам бо, поганам, глаголю, на скільки я апостол поганам: Службу мою прославляю,

14. чи не завдам як зависти тїлу моєму, і не спасу котрих із них.

15. Коли бо відкинуттє їх примиреннє сьвітові, що ж (буде) прийняттє, коли не життє з мертвих?

16. Коли ж росчина сьвята, то й заміс; і коли корінь сьвят, то й віттє.

17. Коли ж деякі з віття відломились, а ти, бувши дикою оливиною, прищепивсь єси замість них, і спільником коріння і туку оливного зробивсь єси,

18. то не величай ся перед віттєм.

Коли ж величаєш ся, то (знай) не ти кореня носиш, а корінь тебе.

19. Ти ж кажеш: Відломилось віттє, щоб я прищепив ся.

20. Добре: невірою відломились вони, ти ж вірою стоїш. Не носись високо, а бій ся.

21. Коли бо Бог природнього віття не пощадив, (гледи) що й тебе не пощадить.

22. Вбачай же благость і непощадіннє Боже: на тих, що відпали, непощадіннє; на тебе ж благость, коли пробувати меш у благости; коли ж нї, то й ти будеш відтятий.

23. І вони ж, як не зостануть ся в невірстві, прищеплять ся; здолїє бо Бог знов прищепити їх.

24. Коли бо ти відтятий від оливини, дикої по природї, і проти природи прищеплений до доброї оливини, то як більш сї, що по природї прищеплять ся до своєї оливини.

25. Не хочу бо, щоб ви не відали тайни сієї, брати (щоб не були самі в собі мудрими), що осліпленнє від части Ізраїлеві стало ся, доки сповненнє поган увійде.

26. І так увесь Ізраїль спасеть ся, яко ж писано: Прийде з Сіону Збавитель, і одверне безбожжє від Якова;

27. і се їм од мене завіт, коли зниму гріхи їх.

28. По благовістю (вони) вороги задля вас; по вибранню ж полюблені задля отців.

29. Бо в даруваннях і покликанню Бог не каєть ся.

30. Бо, як і ви колись противились Богові, тепер же помилувані через непокору сих,

31. так і сї тепер противились, щоб через ваше помилуваннє і їх помилувано.

32. Зачинив бо Бог усїх у непокору, щоб усїх помилувати.

33. О, глибино багацтва і премудрости і розуму Божого! як не довідомі присуди Його і не дослїджені дороги Його!

34. Хто бо зрозумів ум Господень? або хто порадником Йому був?

35. або хто наперед дав Йому, щоб Він віддав йому?

36. Бо з Него, і Ним, і в Него все. Єму слава на віки. Амінь.

ГОЛОВА 12.

То ж благаю вас, браттє, щедротами Божими, представляйте тїла ваші (яко) жертву живу, сьвяту, угодну Богові; (се) розумне служеннє ваше.

2. І не приладжуйтесь до віку сього, а переображуйтесь обновленнєм ума вашого, щоб довідуватись, що воля Божа добра й угодна і звершена.

3. Глаголю бо благодаттю, даною менї, кожному між вами, щоб не думав більш про себе, нїж треба думати, а думав тверезо, як Бог кожному удїлив міру віри.

4. Бо яко ж в одному тїлї маємо многі члени, усї ж члени мають не одно дїло,

5. так многі ми — одно тїло в Христї, по одному ж, один другому члени.

6. Маючи ж дарування по данїй нам благодатї неоднакі: чи то пророцтво (то й пророкуймо) по мірі віри;

7. чи то служеннє (пильнуймо) в служенню; чи то навчає хто — в ученню;

8. чи то напоминає хто — в напоминанню; хто дає, (давай) у простотї; хто старшинує, (старшинуй) з пильностю; хто милосердує, (милосердуй) з радістю.

9. Любов (нехай буде) нелицемірна. Ненавидячи лихе, прихиляйтесь до доброго.

10. Братньою любовю (бувайте) один до одного нїжні; честю один одного більшим робіть;

11. у роботї не лїниві; духом горючі, Господеві служачі;

12. в надїї веселї; в горю терпіливі; в молитві непереставаючі,

13. у потребинах сьвятих — подїльчиві; до гостинностї охочі.

14. Благословляйте тих, хто гонить вас; благословляйте, а не кленїть.

15. Радуйте ся з тими, хто радує ть ся, і плачте з тими, хто плаче.

16. Однаково один з одним думайте. Високо про себе не думайте, а до смиренних нахиляйтесь. Не бувайте мудрі самі в себе.

17. Нікому злом за зло не оддавайте. Дбайте про добре перед усїма людьми.

18. Коли можна, скільки (се) од вас, з усїма людьми майте мир.

19. Не відомщайте за себе, любі, а давайте місце гніву (Божому), писано бо: Менї відомщеннє, я віддам, глаголе Господь.

20. Оце ж, коли голодує ворог твій, нагодуй його; коли жаждує, напій його; се бо роблячи, уголлє огняне згребеш на голову його.

21. Не давай ся подужати злу, а подужуй зло добром.

ГОЛОВА 13.

Усяка душа властям висшим нехай корить ся; нема бо властї, коли не від Бога. Які ж є властї, від Бога вони настановлені.

2. Тим-же, хто противить ся властї, Божому повелїнню противить ся; хто ж противить ся, ті собі осуд набувають.

3. Князї бо не добрим дїлам страх, а лихим. Хочеш же не боятись властї? Добре роби, то й мати меш похвалу від неї.

4. Божий бо слуга він, тобі на добро. Коли ж лихе робиш, бій ся, бо не дармо меч носить; Божий бо слуга він, відомститель гніва тому, хто робить лихе.

5. Тим-же треба коритись не тільки ради гніва (кари), та й ради совісти.

6. Того ж то й данину даєте; слуги бо Божі вони, що раз-у-раз того пильнують.

7. Оддавайте ж усїм, що треба: кому данину, данину; кому мито, мито; кому страх, страх; кому честь, честь.

8. Нікому ж нїчим не задовжуйтесь, тільки любовю один одному; хто бо любить другого, закон сповнив.

9. Бо се: Не роби перелюбу, Не вбий, Не вкрадь, Не сьвідкуй криво, Не похотствуй, і коли (є) яка инша заповідь, у сему слові містить ся: Люби ближнього твого, як сам себе.

10. Любов ближньому зла не робить; тим любов — сповненнє закону.

11. Так (чиніть), знаючи пору, що вже час нам від сна встати; тепер бо ближче нас спасеннє, нїж як ми увірували.

12. Ніч минула, а день наближив ся; відложімо ж дїла темряви, а одягнїмось у зброю сьвітла.

13. Яко в день нумо чесно ходити, не в прожорстві та піянстві, не в любодіяннї та розпустї, не в сварнї та завистї.

14. Нї; одягнїть ся Господом нашим Ісусом Христом, і не догоджуйте тїлу в похотї.

ГОЛОВА 14.

Знемогаючого ж у вірі приймайте не на розбираннє думок.

2. Один вірує, (що можна) їсти все, а знемогаючий зїллє (нехай) їсть.

3. Хто їсть, нехай тому, хто не їсть, не докоряє, а хто не їсть, нехай того, хто їсть, не осуджує; Бог бо його прийняв.

4. Ти хто єси, що судиш чужого слугу? своєму панові стоїть він, або падає. Устоїть же, бо здолїє Бог поставити його.

5. Инший шанує (один) день над (другий) день; инший же судить про всякий день (однаково). Кожен у своїй мислї нехай буде певен.

6. Хто вважає на день, Господеві вважає; і хто не вважає на день, Господеві не вважає. Хто їсть, Господеві їсть, бо дякує Богу; і хто не їсть, Господеві не їсть, та й дякує Богу.

7. Нїхто бо з нас собі не живе, і нїхто собі не вмирає.

8. Бо коли живемо, Господеві живемо; й коли вмираємо, Господеві вмираємо; то, чи живемо, чи вмираємо, ми Господнї.

9. На се бо Христос і вмер, і воскрес, і ожив, щоб і над мертвими, й над живими панувати.

10. Ти ж чого судиш брата твого? або й ти, чого докоряєш брата твого? Усї бо станемо перед судищем Христовим.

11. Писано бо: Як живу, глаголе Господь, що передо мною поклонить ся всяке колїно, і всякий язик визнавати ме Бога.

12. Тим же кожен з нас за себе перелїк дасть Богу.

13. Оце ж більш один одного не осуджуймо, а лучче розсуджуйте, як би не класти спотикання брату, або поблазні.

14. Знаю я і впевнивсь у Христї Ісусї, що нїщо нескверне само собою; тільки, хто думає, що воно скверне, тому й скверне.

15. Коли ж через їжу брат твій сумує, то вже не по любови ходиш. Не погубляй їжею твоєю того, за кого Христос умер.

16. Нехай же не ганить ся ваше добре.

17. Бо царство Боже не їжа і питтє, а правда, і впокій, і радощі в Дусї сьвятім.

18. Хто бо в сьому служить Христу, той любий Богові і шануваний між людьми.

19. Тому ж отсе побиваймось за тим, що для впокою і для збудовання спільного.

20. Ради їжи не руйнуй дїла Божого. Все чисте, тільки лихо чоловікові, що їсть із спотиканнєм.

21. Добре не їсти мясива, анї пити вина, нї (такого), від чого брат твій спотикаєть ся або блазнить ся, або знемогає.

22. Ти маєш віру? май (її) собі перед Богом. Блажен, хто не осуджує себе в тому, що похваляє.

23. Хто ж сумнить ся, чи їсти, осудить ся, бо (їсть) не по вірі; все ж, що не по вірі, гріх.

ГОЛОВА 15.

Мусимо ми, сильні, немочі безсильних носити, а не собі догоджати.

2. Кожен бо з нас ближньому нехай догоджає, на добре, до збудування.

3. Бо і Христос не собі годив, а яко ж писано: Зневага зневажаючих Тебе упала на мене.

4. Скільки бо перше написано, нам на науку написано, щоб через терпіннє та утїшеннє (з) писання мали надію.

5. Бог же терпіння та утїшення нехай дасть вам однаково думати між собою по Христу Ісусові,

6. щоб однодушно, одними устами славили Бога й Отця Господа нашого Ісуса Христа.

7. Тим же приймайте один одного, яко ж і Христос прийняв вас у славу Божу.

8. Глаголю ж, що Ісус Христос став ся слугою обрїзання ради істини Божої, щоб ствердити обітовання отцїв,

9. а для поган — з милостї, щоб прославляли Бога, яко ж писано: За се визнавати му Тебе між поганами й імени Твоєму співати му.

10. І знов глаголе: Звеселїть ся, погане, з людьми Його.

11. І знов: Хвалїть Господа, всї погане, і вихваляйте Його всї люде.

12. І знов Ісаїя глаголе: Буде корінь Єссеїв, Той, що встане, владикувати над поганами; на Него погане вповати муть.

13. Бог же вповання нехай сповнить вас усякими радощами й упокоєм у вірі, щоб ви збагатились упованнєм, силою Духа сьвятого.

14. Впевнив ся ж і я сам про вас, браттє моє, що й самі ви повні доброти, повні всякого знання, і зможете один одного навчати.

15. Сьмілїще ж написав я вам, браттє моє, трохи, яко нагадуючи вам по благодатї, данїй менї від Бога,

16. щоб бути менї служителем Ісус-Христовим між поганами, сьвято проповідуючи благовістє Боже, щоб приношеннє від поган було приятне і осьвящене Духом сьвятим.

17. Маю оце похвалу через Христа Ісуса в Божих речах.

18. Не сьмію бо глаголати про таке, чого не вдїяв Христос через мене на послух поган, словом і дїлом,

19. силою ознак і чудес, силою Духа Божого; так що я від Єрусалиму і кругом аж до Ілирика сповнив благовістє Христове.

20. Так силкувавсь я благовістити, не де іменував ся Христос, щоб на чужій основинї не будувати,

21. а яко ж писано: Кому не звіщено про Него, побачать, і котрі не чули, зрозуміють.

22. Тим же й був я з'упинений не раз, прийти до вас.

23. Тепер же, більш не маючи місця

в сих країнах, бажаннє ж маючи прийти до вас од многих літ,

24. як пійду в Іспанию, прийду до вас; сподіваюсь бо, проходючи, бачити вас, і що ви мене проведете туди, як перш вами трохи навтїшаюсь.

25. Тепер же йду в Єрусалим, служити сьвятим.

26. Зволили бо Македонцї та Ахайцї удїлити де-що вбогим сьвятим, що в Єрусалимі.

27. Зволили, та й винні їм. Коли бо в духовному їх спільниками стали погане, то повинні в тїлесному послужити й їм.

28. Се ж скінчивши й запечатавши (оддавши) їм овощ сей, пійду через вас в Іспанию.

29. Знаю ж, що прийшовши до вас, в повні благословення благовістя Христового прийду.

30. Благаю ж вас, браттє, Господом нашим Ісусом Христом і любовю Духа, помагайте менї молитвами за мене до Бога,

31. щоб збавитись менї від непокірних в Юдеї, і щоб служба моя в Єрусалимі приятна була сьвятим,

32. щоб з радістю прийшов до вас волею Божою, та й покрепив ся з вами.

33. Бог же впокою з усїма вами. Амінь.

ГОЛОВА 16.

Поручаю ж вам Фиву, сестру нашу, служительку церкви, що в Кенхреях,

2. щоб прийняли її в Господї, як личить сьвятим, і помагали їй, в якому дїлї вас потрібувати ме; бо вона була заступницею многим, і самому менї.

3. Витайте Прискилу та Аквилу, помічників моїх у Христї Ісусї,

4. (котрі за мою душу шию свою клали, й котрим не тільки я дякую, та і всї церкви поган,) і домашню їх церкву.

5. Витайте Епенета, любого мого, котрий єсть первоплід Ахаї для Христа.

6. Витайте Марию, що трудилась багато для нас.

7. Витайте Андроника та Юния, родину мою і товаришів неволї моєї; вони значні між апостолами, і перше мене увірували в Христа.

8. Витайте Амплия, любого мого в Господї.

9. Витайте Урбана, помічника нашого в Христї, і Стахия, любого менї.

10. Витайте Апелеса, вірного в Христї. Витайте Аристовулових.

11. Витайте Іродиона, родину мою. Витайте з Наркисових, котрі в Господї.

12. Витайте Трифену й Трифосу, що трудять ся в Господї, витайте Персиду любу, що багато трудилась в Господї.

13. Витайте Руфа, вибраного в Господї, і матїр його й мою.

14. Витайте Асинкрита, Флегонта, Єрма, Патрова, Єрмия і инших з ними братів.

15. Витайте Филолога й Юлию, Нерея і сестру його, і Олимпана, і всїх сьвятих з ними.

16. Витайте один одного цїлуваннєм сьвятим. Витають вас церкви Христові.

17. Благаю ж вас, браттє, остерегайтесь тих, що роблять незгоду та поблазнї проти науки, котрої ви навчились, і вхиляйтесь од них.

18. Бо такі Господеві нашому Ісусу Христу не служять, а своєму череву; і ласкавими словами та благословеннєм обманюють серця нелукавих.

19. Бо слухняність ваша до всїх дийшла; тим я радуюсь вами, хочу ж, щоб були мудрі на добре, а неприступні на лихе.

20. Бог же впокою розітре сатану під ногами вашими незабаром. Благодать Господа нашого Ісуса Христа з вами. Амінь.

21. Витає вас Тимотей, помічник мій, та Лукий, та Ясон, та Сосипатр, родина моя.

22. Витаю вас у Господї я Тертий, що написав посланнє се.

23. Витає вас Гай, гостинник мій і всієї церкви. Витає вас Єраст, домоглядник городський, і Кварт брат.

24. Благодать Господа нашого Ісуса Христа з усїма вами. Амінь.

25. Тому ж, що може вас утвердити

по благовістю моєму і проповіданню Ісус-Христовому, по відкриттю тайни від часів вічних умовчаної,
26. тепер же обявленої, і через писання пророческі, по повелїнню вічнього Бога, на послуханнє віри, усїм народам звіщеної, —
27. єдиному премудрому Богові, через Ісуса Христа, котрому слава на віки. Амінь.

Писане до Римлян з Коринту через Фиву, служительку церкви в Кенхреях.

ПЕРВЕ ПОСЛАННЄ СЬВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО КОРИНТЯН.

ГОЛОВА 1.

Павел, покликаний апостол Ісуса Христа, волею Божою, та Состен брат,
2. церкві Божій в Коринтї, осьвяченим в Ісусї Христї, покликаним сьвятим, з усїма, которі призивають імя Господа нашого Ісуса Христа, на всякому місцї, у них і в нас:
3. благодать вам і впокій од Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа.
4. Дякую Богу моєму всякого часу за вас про благодать Божу, дану вам в Христї Ісусї,
5. тим, що у всьому ви збагатились ним у всякім слові і всякім знанню,
6. яко ж сьвідченнє Христове утверджено в вас,
7. так що ви не маєте недостатку нї в однім даруванню, дожидаючись одкриття Господа нашого Ісуса Христа,
8. котрий і утвердить вас до кінця, щоб ви були невинуваті в день Господа нашого Ісуса Христа.
9. Вірен бо Бог, через котрого покликані ви в общеннє Сина Його, Ісуса Христа, Господа нашого.
10. Благаю ж вас, браттє, імям Господа нашого Ісуса Христа, щоб те саме говорили ви всї, і щоб не було між вами розділення, а щоб були з'єднані в одному розумінню і в однїй мислї.
11. Звіщено бо менї про вас, браттє моє, від Хлоїних, що між вами єсть незгодини.
12. Кажу ж про те, що кожен з вас говорить: Я Павлів; а я Аполосів; а я Кифин; а я Христів.
13. Хиба подїливсь Христос? хиба Павла розпято за вас? або в імя Павлове хрестились ви?
14. Дякую Богові, що я нїкого з вас не охрестив, тільки Криспа та Гая,
15. щоб хто не сказав, що в імя моє я охрестив.
16. Хрестив же я й Стефанів дім; більш не знаю, чи кого другого хрестив.
17. Не послав бо мене Христос хрестити, а благовістити, не в премудрости слова, щоб не опустїв хрест Христів.
18. Слово бо про хрест погибаючим дурощі, нам же, що спасаємось, сила Божа.
19. Писано бо: Погублю премудрість премудрих, і розум розумних відкину.
20. Де мудрець? де письменник? де дослїджуватель віку сього? Чи не обернув Бог премудрість сьвіта сього в дурощі?
21. Коли бо у премудростї Божій не пізнав сьвіт Бога премудростю, то зволив Бог дурощами проповідї спасти віруючих.
22. Коли і Жиди ознак допевняють ся, і Греки премудростї шукають,
23. ми проповідуємо Христа розпятого, Жидам поблазнь, Грекам же дурощі,
24. самим же покликаним, і Жидам і Грекам, Божу силу й Божу премудрість:
25. тим що немудре Боже мудріще від людей, а немічне Боже кріпше людей.

26. Спогляньте бо на покликаннє ваше, браттє, що небагато (між вами) премудрих по тїлу, небагато сильних, небагато благородних;

27. нї, немудре сьвіта вибрав Бог, щоб осоромити премудрих, і безсильне сьвіта вибрав Бог, щоб осоромити потужне,

28. і незначне сьвіту і погорджене вибрав Бог, і те чого нема, щоб те, що є, в нїщо обернути,

29. щоб не величалось ніяке тїло перед Ним.

30. З Него ж і ви в Христї Ісусї, що став ся нам премудростю від Бога, і праведностю, і освяченнєм, і викупленнєм,

31. щоб, яко ж писано: Хто хвалить ся, в Господї хвалив ся.

ГОЛОВА 2.

І я, прийшовши до вас, браттє, прийшов не з високим словом або премудростю, звіщаючи вам сьвідченнє Боже.

2. Бо я надумавсь, не знати нїчого між вами, тільки Ісуса Христа, та й Його розпятого.

3. І був я в вас у слабосиллї, в страсї і в великій трівозї.

4. І слово моє, і проповідь моя не в переважливих словах людської премудростї, а в явленню духа і сили,

5. щоб віра ваша була не в мудростї людській, а в силї Божій.

6. Премудрість же промовляємо між звершеними, та премудрість не віка сього, анї князїв віка сього, що зникають,

7. а промовляємо премудрість Божу тайну, закриту, котру Бог призначив перш віків на славу нашу,

8. котрої нїхто з князїв віка сього не пізнав; бо коли б пізнали, то Господа слави не розпяли б.

9. Нї, яко ж писано: Чого око не виділо, нї ухо не чуло і що на серце чоловікові не зійшло, те наготовив Бог тим, хто любить Його.

10. Нам же Бог відкрив Духом своїм: бо Дух усього дослїджує, навіть і глибокостей Божих.

11. Хто бо з людей знає, що в чоловіку, окрім духа чоловічого, що в ньому? Так і що в Бозї, нїхто не знає, тільки Дух Божий.

12. Ми ж не духа сьвіта прийняли, а Духа, що від Бога, щоб знали, що нам дароване від Бога.

13. Се промовляємо не ученими словами людської премудрости, а навченими Духом сьвятим, духовні (речи) духовним (словом) подаючи.

14. Душевний же чоловік не приймає, що єсть Духа Божого; дурощі бо воно йому, і не може зрозуміти, бо се духовно треба розбірати.

15. Духовний же розбірає все, він же від нікого не розбираєть ся.

16. Хто бо зрозумів ум Господень, щоб ясувати його? Ми ж ум Христів маємо.

ГОЛОВА 3.

І я, браттє, не міг промовляти до вас, яко до духовних, а яко до тїлесних, яко до малолїтків у Христї.

2. Молоком поїв вас, а не стравою: ще бо не змогли (знести того), та ще й тепер не можете, ще бо ви тїлесні.

3. Коли бо між вами зависть та сварня, та незгода, то хиба ж не тїлесні ви й хиба не чоловічим робом ходите?

4. Коли бо каже хто: Я Павлів; другий же: Я Аполосів; то хиба ж не тїлесні ви?

5. Хто ж Павел і хто Аполос? Та же ж вони тільки слуги, через котрих ви увірували, і як кому дав Господь.

6. Я посадив, Аполос поливав, Бог же зростив.

7. Тим то нїщо й той, хто садить, і хто поливає, а хто зрощує — Бог.

8. Хто ж садить і хто поливає, се одно, кожний же прийме нагороду свою по своїм труді.

9. Бо ми Божі помічники, ви Боже поле, Божа будівля.

10. По благодатї Божій, данїй менї, яко мудрий будівничий, положив я основину, инший же будує. Нехай же кожен дивить ся, як він будує.

11. Иншої бо підвалини нїхто не може положити окрім тієї, що положена, котра єсть Ісус Христос.

12. Коли ж хто будує на сїй підва-

линї з золота, срібла, дорогого камения, дерева, сїна, очерету, —
13. кожного дїло буде явне; день бо (Господень) покаже, тим що в огнї відкриєть ся, і яка в кожного робота, огонь випробує.
14. Коли робота встоїть, хто вибудував — прийме нагороду.
15. Коли робота згорить, понесе шкоду, сам же спасеть ся, тільки так, як через огонь.
16. Хиба не знаєте, що ви храм Божий, і Дух Божий живе в вас?
17. Коли хто зруйнує Божий храм, зруйнує його Бог: бо храм Божий сьвят, котрий єсте ви.
18. Нехай нїхто себе не обманює. Коли хто між вами здаєть ся мудрим у віку сьому, нехай буде дурним, щоб бути премудрим.
19. Бо премудрість сьвіта сього — дурощі у Бога, писано бо: Спіймає премудрих в хитрощах їх.
20. І знов: Господь знає думки мудрих, що вони марні.
21. Тимже нїхто нехай не хвалить ся в людях; все бо ваше:
22. Чи то Павел, чи Аполос, чи Кифа, чи сьвіт, чи життє, чи смерть, чи теперішнє, чи будуче, — все ваше,
23. ви ж Христові, а Христос Божий.

ГОЛОВА 4.

Так нас нехай вважає чоловік, яко слуг Христових, і доморядників тайн Божих.
2. Ще ж до того від доморядників вимагають, щоб кожного знайдено вірним.
3. Та се в мене найменша річ, щоб мене судили ви або людський суд; нї, я й сам себе не суджу.
4. Бо нїчого на себе не знаю, та сим я не оправдуюсь; суддя ж мій Бог.
5. Тимже нї про що перше часу не судіть, доки прийде Господь, котрий висьвітить сховане в темряві і виявить думки сердець; а тодї похвала буде кожному від Бога.
6. Се ж, браттє, приложив я до себе та Аполоса задля вас, щоб ви з нас навчились не думати більш того, що написано, щоб один перед одним не неслись гордо проти другого.
7. Хто бо тебе одрізняє? що ж маєш, чого не прийняв (од Бога)? а коли прийняв, то чого величаєш ся, мов би не прийнявши?
8. Ви вже ситі, вже забагатїли, без нас зацарювали. О, щоб ви зацарювали, щоб і ми з вами царювали!
9. Та я думаю, що Бог нас, апостолів, яко останнїх поставив, мов на смерть призначених; бо видовищем зробились ми сьвітові, і ангелам, і людям.
10. Ми дурні задля Христа, ви ж мудрі в Христї; ми немічні, ви ж кріпкі; ви славні, ми ж безчесні.
11. Ще ж і до сієї години й голодуємо й жаждуємо, й наготїєм і биті в лице, і тиняємось,
12. і трудимось, працюючи своїми руками; нас лають, а ми благословляємо; нас гонять, ми терпимо;
13. нас хулять, ми молимось; мов сьміттє сьвіту стали ся ми, ометиця всїм аж досї.
14. Не на сором вам се пишу, а яко дїтей моїх любих остерегаю.
15. Бо, коли б ви мали й тисячі наставників у Христї, та батьків небагато; бо в Христї Ісусї благовістєм я вас появив (зродив).
16. Благаю ж оце вас, будьте послїдувателями моїми.
17. Про се післав я до вас Тимотея, мою любу дитину і вірного в Господї, котрий вам нагадає про дороги мої в Христї, яко ж усюди у всякій церкві я навчаю.
18. Мов би не мав я до вас прийти, так розгордїли деякі.
19. Я ж прийду скоро до вас, коли Господь схоче, і розвідаю не слово розгордївших, а силу.
20. Не в слові бо царство Боже, а в силї.
21. Чого хочете? чи з лозиною прийти менї до вас, чи з любовю і духом лагідности?

ГОЛОВА 5.

Звідусюди чути, що між вами перелюб, та такий перелюб, про який

і між поганами не чувати, щоб хто
жінку батька свого мав.
2. І ви розгордїли, а не лучче б сумувати вам, щоб вилучено з між вас
такого, що дїло се робить?
3. Я ж бо, небувши між вами тїлом,
а бувши духом, уже присудив, яко
бувший (між вами), щоб того, хто так
робить,
4. в імя Господа нашого Ісуса Христа, як зберетесь ви і дух мій силою
Господа нашого Ісуса Христа,
5. видали такого сатанї на погибель
тїла, щоб дух спас ся в день Господа
Ісуса.
6. Не добре величаннє ваше. Хиба
не знаєте, що трохи квасу все місиво
заквашує.
7. Очистьте ж старий квас, щоб ви
були нове місиво, яко ж ви й є безквасні, бо пасха наша, Христос, заколена за нас.
8. Тим же сьвяткуймо не в старому квасї, анї в квасї злоби та лукавства, а в опрісноках чистоти і правди.
9. Писав я до вас ув одному листї,
щоб ви не мішались із перелюбниками,
10. та не в загалї з перелюбниками
сьвіта сього, або з зажерливими, або
хижаками, або ідолослужителями; бо
мусїли б хиба з сьвіта сього зійти.
11. Тепер же я писав вам, щоб не
мішались, коли хто, звавшись братом, буде або перелюбник, або зажерливий, або ідолослужитель, або злоріка, або пяниця, або хижак; з таким
і не їсти.
12. Чого бо менї й тих судити, що
осторонь (вас)? Хиба не тих, що в серединї, ви судите?
13. Тих же, що осторонь, Бог судить. То ж вилучте лукавого з між
себе.

ГОЛОВА 6.

Не вже ж із вас хто сьміє, мавши
дїло з другим, судитись перед неправедними, а не перед сьвятими?
2. Хиба не знаєте, що сьвяті сьвіт
судити муть? а коли сьвіт судити меть
ся од вас, то хиба ви не достойні найменших річей судити?
3. Хиба не знаєте, що ми ангелів
судити мем, а не тільки житейські речі?
4. Коли ж маєте судитись про житейські речі, то хоч би упослїджених
у церкві беріть за суддїв.
5. На сором вам глаголю: Хиба нема між вами й одного мудрого, котрий зміг би розсудити між братами
своїми?
6. Нї, брат з братом судить ся, та
ще й перед невірними!
7. І се вже зовсїм сором вам, що ви
судитесь між собою. Чом би вам раднїщ кривди не терпіти? чом лучче не
терпіти шкоди?
8. Нї, ви самі кривдите, та обдираєте, та ще й братів.
9. Або хиба не знаєте, що неправедні царства Божого не наслїдять?
Не обманюйте себе: нї блудники, нї
ідолослужителї, нї перелюбники, нї
пещені, нї мужоложники,
10. нї злодїї, нї зажерливі, нї пяницї, нї злоріки, нї хижаки царства Божого не наслїдять.
11. А такими з вас деякі були; та ви
обмились, та осьвятились, та оправдились імям Господа Ісуса і Духом
Бога нашого.
12. Все менї можна, та не все користнє; все менї можна, та нїчому не
дам орудувати мною.
13. Їжа про черево, й черево про
їжу; Бог же те й те зруйнує. Тїло ж
не про перелюб, а про Господа, а Господь про тїло.
14. Бог же Господа підняв, то й нас
підійме силою своєю.
15. Хиба не знаєте, що тїла ваші
члени Христові? Узявши ж члени
Христові, невже зроблю (їх) членами
перелюбницї? Нехай не буде!
16. Хиба не знаєте, що, хто пригорнеть ся до перелюбницї, той одно (з
нею) тїло? Будуть бо, рече, вдвох
одно тїло.
17. Хто ж пригорнеть ся до Господа,
той один (з Ним) дух.
18. Утїкайте від перелюбу. Усякий
гріх, що робить чоловік, осторонь тїла; хто ж робить перелюб, проти свого тїла грішить.
19. Хиба не знаєте, що тїло ваше
храм Духа сьвятого, що (живе) в

вас, котрого маєте від Бога, і ви не свої?

20. Ви бо куплені ціною; тим прославляйте Бога в тїлї вашому і в дусї вашому; вони Божі.

ГОЛОВА 7.

Про що ж ви писали до мене, то добре б чоловікові до жінки не приставати.

2. Та задля (ухилення) перелюбу, кожен свою жінку нехай має, і кожна свого чоловіка нехай має.

3. Нехай чоловік оддає жінцї, яку треба, любов; так само й жінка чоловікові.

4. Жінка над своїм тїлом не має власти, а чоловік; так же само й чоловік над своїм тїлом не має власти, а жінка.

5. Не вхиляйтесь одно від одного, хиба що по згодї на (який ся) час, щоб пробували в постї та молитві, та й знов докупи сходьтесь, щоб сатана не спокушував вас невдержаннєм вашим.

6. Се ж глаголю по дозволу, а не по наказу.

7. Бажаю бо, щоб усї люде були, як я сам. Тільки ж свій дар має кожен від Бога: один так, другий так.

8. Глаголю ж нежонатим та вдовицям: Добре їм, коли зістануть ся, як і я.

9. Коли ж не вдержять ся, нехай женять ся; лучче бо женитись, ніж розпалюватись.

10. Жонатим же завітую не я, а Господь: Жінка нехай не розлучаєть ся з чоловіком.

11. Коли ж і розлучить ся, то нехай буде без чоловіка, або нехай з чоловіком помирить ся; та й чоловік щоб з жінкою не розлучав ся.

12. Иншим же я глаголю, не Господь: Коли котрий брат має жінку, що не вірує, а любо їй жити з ним, нехай не відпуска її.

13. І котора жінка має чоловіка, що не вірує, а йому любо жити з нею, нехай не відпуска його.

14. Осьвячуєть ся бо чоловік невіруючий в жінцї, і осьвячуєть ся жінка невіруюча в чоловікові; ато дїти ваші були б нечисті; тепер же сьвяті.

15. Коли ж невіруючий розлучаєть ся, нехай розлучаєть ся; не приневолюєть ся бо брат або сестра у такому; у впокою ж бо покликав нас Бог.

16. Як бо ти знаєш, жінко, що може спасеш чоловіка? Або як ти знаєш, чоловіче, що може жінку спасеш?

17. Тільки, як кожному удїлив Бог, і як кожного покликав Господь, так нехай й ходить. І се всїм церквам наказую.

18. Чи хто в обрізанню покликаний, нехай не притворюєть ся. Чи в необрізанню хто покликаний, нехай не обрізуєть ся.

19. Обрізаннє нїщо, і необрізаннє нїщо, а хороненнє заповідей Божих.

20. Кожний, у якому покликанню покликаний, у тому нехай і зостаєть ся.

21. Невільником ти покликаний? не журись; а коли можна й вільним стати ся, раднїще (тим) користуй ся.

22. Покликаний бо у Господї невільник, той визволений у Господа. Так само й хто вільним покликаний, той невільник Христів.

23. Цїною ви куплені; не робіть ся невільниками людскими.

24. У чому кожен покликаний, браттє, в тому нехай і пробуває перед Богом.

25. Про дїв же наказу Господнього не маю, а даю раду, яко помилуваний від Господа, щоб вірним бути.

26. Думаю, що се добре задля теперішньої нужди, щоб чоловіку так бути.

27. Одруживсь єси з жінкою? не шукай розводу. Розвів ся єси з жінкою, не шукай жінки.

28. Як же й ожениш ся, (ще) не згрішив єси; як і віддасть ся дїва, не згрішила; та горе по тїлу мати муть такі; я ж вас щаджу.

29. Се ж глаголю, браттє, що час короткий, і щоб ті, хто має жінку, були наче не мають;

30. і хто плаче, наче не плачуть; і хто радуєть ся, наче не радують ся; і хто купує, наче не осягають;

31. і хто користуєть ся сим сьвітом,

наче не користують ся; переходить бо образ сьвіта сього.

32. Я ж хочу, щоб ви не журились. Нежонатий журить ся про Господнє, як угодити Господеві;

33. жонатий же журить ся про сьвітове, як угодити жінці.

34. Єсть (також) ріжниця жіж жінкою і дівицею: Незамужня журить ся про Господнє, щоб бути сьвятою тілом і духом; а замужня журить ся про сьвітове, як угодити мужові.

35. Се ж вам на користь вашу глаголю, не щоб вам накинути сїло, а ради чемности і приступу вашого до Господа без озирання.

36. Коли ж хто думає, що соромно для дївиції його, коли перецьвіте і так мусить бути, той, що хоче, нехай робить, не згрішить; нехай ідуть заміж.

37. Который стоїть твердо в серцї, не маючи примусу, та має власть над своєю волею, і розсудив так у серцї своїм, щоб держати дївицю свою, добре робить.

38. Тим же хто віддає заміж, добре робить; а хто не віддає, лучче робить.

39. Жінка звязана законом, доки жив чоловік її; як же вмре чоловік її, вільна вона йти, за кого схоче, тільки в Господї.

40. Щасливша ж, коли так пробувати ме по моїй радї; думаю ж, що й я маю Духа Божого.

ГОЛОВА 8.

Що ж до ідольських посьвятів, знаємо, що всї знаннє маємо. Знаннє ж надимає, а любов збудовує.

2. Коли ж хто думає, що він знає що, то ніколи ще нїчого не знав, як треба знати.

3. Коли ж хто любить Бога, то сей пізнаний від Него.

4. Що ж до їди посьвятів ідольських, знаємо, що ідоли нїщо в сьвітї, і що нема иншого Бога, тільки один.

5. Бо хоч і є так звані боги, чи то на небі, чи то на землї (як многі боги і многі пани);

6. та наш один Бог Отець, від котрого все і ми для Него; і один Господь Ісус Христос, через котрого усе (стало ся), і ми через Него.

7. Нї, не у всїх знаннє; деякі з совістю ідольскою аж досї, яко посьвят ідольский їдять; і совість їх, бувши недужою, скверниться ся.

8. Їжа ж нас не поставляє перед Богом; бо анї луччі ми, коли їмо, анї гірші, коли не їмо.

9. Глядїть же, щоб нїколи ся ваша власть не була спотиканнєм (людям) недужим.

10. Бо коли хто побачить тебе, що маючи знаннє, (за столом) сидиш у ідольському храмі, то чи совість його, яко недужого, не збудуєть ся, щоб їсти посьвяти ідольські?

11. І погибне через твоє знаннє недужий брат, за котрого Христос умер.

12. Грішачи ж так проти братів та вражаючи їх недужу совість, ви грішите проти Христа.

13. Тим же, коли їжа блазнить брата мого, не їсти му мясива до віку, щоб не блазнити брата мого.

ГОЛОВА 9.

Хиба ж я не апостол? хиба ж я не вільний? хиба ж я Ісуса Христа, Господа нашого, не бачив? хиба не моє ви дїло в Господї?

2. Коли иншим я не апостол, то все ж вам; ви бо печать апостолування мого в Господї.

3. Оце моя відповідь тим, хто судить мене.

4. Хиба ми не маємо власти їсти і пити?

5. Хиба не маємо власти сестру-жінку водити, як инші апостоли, й брати Господнї, і Кифа?

6. Або один я та Варнава не маємо власти, щоб не робити?

7. Хто воїнствує коли своїми доходами? хто садить виноградник, та й овощу його не їсть? або хто пасе стадо, та й молока з стада не їсть?

8. Хиба се я глаголю яко чоловік? чи не говорить сього й закон?

9. Бо в Мойсейовім законї писано: Не завязуй рота волові, як молотить. Хиба про волів дбає Бог?

10. чи задля нас як раз глаголе? За-

для нас бо написано, що в надії мусить ратай орати, і хто молотить, (робить се) з надією, бути спільником свого вповання.

11. Коли ми духовне сїяли вам, то чи велика річ, коли ми тїлесне ваше жати мем?

12. коли инші бувають спільниками (сієї) власти над вами, то чи не більше ми? Та не користувались ми властю сією, а все терпимо, щоб не з'упинити як не будь благовістя Христового.

13. Чи то ж не знаєте, що хто коло сьвятого служить, тї з сьвятого їдять? і хто коло жертівнї пильнує, тї від жертівнї частину приймають.

14. Так і Господь повелїв тим, хто проповідує благовістє, з благовістя жити.

15. Я ж нїчим з сього не користувавсь, і не (для того) се написав, щоб так роблено для мене; бо лучче менї вмерти, нїж щоб хто славу мою знївечив.

16. Коли бо благовіствую, нема менї слави, примус бо на менї лежить, і горе менї, коли не благовіствую!

17. Коли бо роблю се охотою, маю нагороду; коли ж проти волї, то роблю службу, звірену менї.

18. За що ж менї нагорода? (За те,) що благовіствуючи без користї, подаю благовістє Христове, так щоб не надуживати моєї властї в благовістю.

19. Бувши бо вільний від усїх (непідневолений нїкому), зробив я себе усїм слугою, щоб більш придбати:

20. Я став ся Жидам, як Жидовин, щоб Жидів придбати; тим, що під законом, був я як під законом, щоб тих, що під законом, придбати;

21. беззаконним — як беззаконний (не бувши беззаконним Богу, а законним Христу), щоб придбати беззаконних;

22. недужим я був недужий, щоб недужих придбати. Усїм був я все, щоб конче деяких спасти.

23. Се ж роблю задля благовістя, щоб бути спільником у йому.

24. Хиба не знаєте, що тї, що на гонах біжять, усї біжять, а один приймає нагороду? Так біжіть і ви, щоб осягли.

25. Кожен же, хто бореть ся, від усього вдержуєть ся. Тї ж, щоб тлїнний вінець прийняти, а ми нетлїнний.

26. Оце ж я так біжу, не якби на непевне; подвизаюсь так, не якби повітрє (вітер) бючи.

27. А морю тїло моє і підневолюю, щоб, иншим проповідуючи, самому иногдї не бути нїкчемним.

ГОЛОВА 10.

Не хочу ж, браттє, щоб ви не знали, що отцї наші всї під хмарою були, і всї через море переходили;

2. і всї в Мойсея хрестили ся в хмарі і в морі;

3. і всї ту саму їжу духовну їли;

4. і всї той самий напиток духовний пили; бо пили з духовної скелї, що йшла за ними, скеля ж була Христос.

5. Та многих з них не вподобав Бог, бо поражені були в пустинї.

6. Се ж стало ся нам прикладом, щоб не бажали лихого, яко ж і вони бажали.

7. Анї ідослужителями не робіть ся, яко ж деякі з них, яко ж писано: Посїдали люде їсти й пити і встали грати.

8. Анї робім перелюбу, як деякі з них робили, та й полягло їх за один день двайцять три тисячі.

9. Анї спокушуймо Христа, яко ж деякі з тих спокушували, та й погинули від гадюк.

10. Анї нарекаймо, яко ж деякі з них нарекали, та й погинули від губителя.

11. Усе ж се прикладами стало ся їм, прописано ж на науку нашу, на котрих конець віку прийшов.

12. Тимже, хто думає стояти, нехай гледить, щоб не впав.

13. Не яка спокуса настигла на вас, тільки чоловіча; вірен же Бог, котрий не допустить, щоб ви були спокушені більш, нїж що здолїєте (знести); а зробить із спокусою й вихід, щоб ви здолїли знести.

14. Тим, любі мої, втїкайте від ідольського служення.

15. Яко мудрим глаголю; судіть, що я глаголю:

16. Чаша благословення, котру благословляємо, хиба не єсть общеннє крови Христової? хлїб, що переломлюємо, хиба не єсть общеннє тїла Христового?

17. Бо один хлїб, одно тїло ми многі; всї бо від одного хлїба причащаємось.

18. Погляньте на Ізраїля по тїлу; хиба ті, що їдять посьвяти, не спільники жертівнї?

19. що ж я кажу? що ідол що-небудь єсть? або посьвят ідольский що-небудь єсть?

20. Нї, а що посьвячують погане, бісам посьвячують, а не Богові. Не хочу ж, щоб ви були спільниками бісів.

21. Не можете чашу Господню пити і чашу бісовську, не можете трапезї Господнїй причащати ся і трапезї бісовській.

22. Чи нам же роздражати Господа? хиба ми дужчі Його?

23. Все менї можна, та не все на користь; все менї можна, та не все збудовує.

24. Нїхто свого нехай не шукає, а кожен (того) що другого.

25. Все, що на торгу продаєть ся, їжте, нїчого не сумнячись задля совісти.

26. Бо Господня земля і повня її.

27. Коли ж хто з невірних запрошує вас і схочете пійти, то все поставлене перед вами їжте, нїчого не сумнячись задля совісти.

28. Коли ж хто вам скаже: Се ідольский посьвят, тодї не їжте задля того, хто вам сказав, і задля совісти; бо Господня земля і повня її.

29. Про совість же я кажу, не про свою, а про другого; чого бо вілність моя судити маєть ся від совісти другого?

30. Коли ж я благодаттю причащаю ся, на що менї хулу приймати (за те), за що дякую?

31. Оце ж, чи то їсте, чи пєте, чи що инше робите, все на славу Божу робіть.

32. Не будьте спотиканнєм нї Жидам, нї Грекам, нї церкві Божій,

33. яко ж і я у всьому всїм годжу, не своєї шукаючи користи, а користи многих, щоб спасли ся.

ГОЛОВА 11.

Будьте послїдувателями моїми, яко ж і я Христів.

2. Хвалю ж вас, браттє, що все моє памятаєте і, яко ж я передав вам, перекази держите.

3. Хочу ж, щоб ви знали, що всякому чоловікові голова Христос, голова жінцї чоловік, голова ж Христу — Бог.

4. Усякий чоловік, що молить ся або пророкує, покривши голову, осоромлює голову свою.

5. Уська ж жінка, що молить ся або пророкує, не покривши голови, осоромлює голову свою; одно ж бо воно й те саме, якби була й обголена.

6. Коли бо не покриваєть ся жінка, нехай і стрижеть ся; коли ж сором жінцї стригти ся чи голити ся, нехай покриваєть ся.

7. Чоловік бо не має покривати голови, образом і славою Божою бувши, жінка ж славою чоловічою.

8. Бо не чоловік од жінки, а жінка від чоловіка.

9. І не сотворено чоловіка ради жінки, а жінку ради чоловіка.

10. Тим і мусить жінка знак властї мати на голові ради ангелів.

11. Однако ж нї чоловік без жінки, нї жінка без чоловіка, в Господї.

12. Бо як жінка від чоловіка, так і чоловік через жінку, все ж від Бога.

13. Самі між собою судїть: чи личить жінцї непокритій молитись Богу?

14. Або чи не сама ж природа навчає вас, що коли чоловік має довге волоссє, то сором йому?

15. Жінка ж, коли має довге волоссє, се слава їй; бо волоссє замість покриття їй дано.

16. Коли ж хто єсть сварливим, то ми такого звичаю не маємо, нї церкви Божі.

17. Се ж завіщаючи, не хвалю, що не на лучче, а на гірше збираєтесь.

18. Бо найперш, як сходитесь ви в церкву, чую, що буває роздїленнє між вами, й почасти вірю.

19. Треба бо й єресям між вами бути, щоб вірні між вами явились.

20. Як же сходитесь до купи, то не на те, щоб Господню вечерю їсти.

21. Кожен бо свою вечэрю попереду поїсть, і один голодує, другий же впиваєть ся.

22. Хиба бо домів не маєте, щоб їсти й пити? чи церквою Божою гордуєте і осоромлюєте неимущих? Що ж вам сказати? чи похвалити вас у сьому? Не похвалю.

23. Я бо прийняв од Господа, що й передав вам, що Господь Ісус тієї ночи, котрої був виданий, прийняв хліб,

24. і, хвалу віддавши, переломив, і рече: Прийміть, їжте, се єсть тіло моє, що за вас ламлене; се робіть на мій спомин.

25. Так само й чашу по вечері глаголючи: Ся чаша єсть новий завіт у крові моїй; се робіть, скільки раз пєте, на мій спомин.

26. Скільки бо раз їсте хліб сей і чашу сю пєте, смерть Господню звіщаєте, доки (Він) прийде.

27. Тим же, хто їсти ме хліб сей і пити ме чашу Господню недостойно, винен буде тіла і крови Господньої.

28. Нехай же розгледить чоловік себе і так нехай хліб їсть і чашу пє.

29. Хто бо їсть і пє недостойно, суд собі їсть і пє, неровсуджаючи про тіло Господнє.

30. Того-то многі між вами недужі та слабі, й заснуло доволї.

31. Бо коли б ми самі себе розсуджували, то не були б осуджені.

32. Бувши ж осудженими, від Бога караємось, щоб з сьвітом не осудились.

33. Тимже, браттє моє, зійшовшись їсти, один одного дожидайте.

34. Коли ж хто голодний, дома нехай їсть, щоб на суд не сходились. Про остальне ж, як прийду, дам порядок.

ГОЛОВА 12.

Про духовне ж, браттє, не хочу, щоб ви не знали.

2. Ви знаєте, що як були ви поганами, то до ідолів безголосих воджено вас, мов ведених.

3. Тим кажу вам, що ніхто, Духом Божим глаголючи, не проклинає Ісуса, і ніхто не може назвати Господа Ісуса, як тільки Духом сьвятим.

4. Між даруваннями є ріжниця, Дух же той самий.

5. І ріжниця між служеннями, а той самий Господь.

6. І ріжниця між роботами, один же Бог, що робить усе у всїх.

7. Кожному ж даєть ся явленнє Духа на користь.

8. Тому бо Духом даєть ся слово премудрости, другому слово знання тим же Духом;

9. иншому ж віра тим же Духом; иншому ж дарування сцілення тим же Духом;

10. иншому жробленнє чудес; иншому ж пророкуваннє; иншому розпізнаваннє духів; иншому ж усякі мови; иншому виклади мів (язиків).

11. Все ж се дійствує один і той же Дух, уділяючи кожному, яко ж хоче.

12. Як бо тіло одно, а членів має багато, всї ж члени одного тїла, хоч багато їх, а одно тїло, так і Христос.

13. Бо одним Дихом усї ми в одно тїло хрестились, чи то Жиди, чи Греки, чи невільники, чи вільні, і всї одним Духом напоєні.

14. Бо тїло не єсть один член, а многі.

15. Коли скаже нога: я не рука, от же я не від тїла, то хиба через се не єсть від тїла?

16. І коли скаже ухо: я не око, то ж я не від тїла, то хиба через те не єсть від тїла?

17. Коли б усе тїло (було) око, де ж (був би) слух? Коли б усе слух, де понюх?

18. Та Бог розложив члени кожного по одному з них в тїлї, яко ж схотів.

19. Коли ж би все (було) один член, то де (було б) тїло?

20. Тепер же багато членів, а тїло одно.

21. Не може ж око сказати руцї: Не треба менї тебе; або знов голова ногам: Не треба менї вас.

22. Нї, которі члени тїла здають ся слабшими, тї тим більше потрібні;

23. і которі здають ся нам неповажнїщими в тїлї, тим більше чести додаємо, і менше чесні наші (члени) більшу окрасу приймають.

24. Звичайним бо нашим того не

треба. Та Бог зложив тїло, давши більшу честь послїднїйшому,

25. щоб не було роздїлення в тїлї, а щоб члени однаково один про одного дбали.

26. І коли терпить один член, терплять з ним усї члени; а коли славить ся один член, радують ся з ним усї члени.

27. Ви ж тїло Христове і члени від части (з особна).

28. І инших поставив Бог у церкві найперш апостолів, вдруге пророків, втретє учителїв, потім сили, а там даровання, сцїлення, помагання, порядкування, всякі мови.

29. Хиба всї апостоли? хиба всї пророки? хиба всї учителї? хиба всї сили?

30. хиба всї мають дарованнє сцїлення? хиба вони всї глаголють мовами? хиба всї викладають?

31. Жадайте ж дарувань луччих, і я покажу вам ще кращу дорогу.

ГОЛОВА 13.

Коли мовами людськими глаголю й ангелськими, любови ж не маю, то став ся я як мідь дзвіняча і бубен гудячий.

2. Коли маю пророцтво і знаю всї тайни і все знаннє, і коли маю всю віру, так щоб і гори переставляти, любови ж не маю, то я нїщо.

3. І коли роздам увесь маєток мій, і коли тїло моє передам, щоб його спалено, любови ж не маю, то нїякої користи менї (з того).

4. Любов довго терпить, милосердує; любов не завидує; любов не величається, не надимаєть ся,

5. не осоромлює, не шукає свого, не пориваєть ся до гнїву, не думає лихого;

6. не веселить ся неправдою, а веселить ся правдою;

7. все покриває, всьому йме віри, на все вповає, все терпить.

8. Любов нїколи не впадає (гине); чи то ж пророцтва, вони впадуть; чи то мови, вони замовкнуть; чи то знаннє, воно зникне.

9. Бо від части знаємо і від части пророкуємо.

10. Як же прийде звершене, тодї те, що від части, зникне.

11. Як був я малолїток, то яко малолїток говорив, яко малолїток розумів, яко малолїток думав; як же став чоловіком, то покинув дитяче.

12. Бачимо бо тепер через дзеркало, в загадцї, тодї ж лицем до лиця; тепер пізнаю від части, тодї ж пізнаю, яко ж і я познаний.

13. Тепер же пробувають віра, надїя, любов, сї троє; більша ж із сих любов.

ГОЛОВА 14.

Дбайте про любов і жадайте духовного, найбільше ж, щоб пророкувати.

2. Бо, хто говорить (чужою) мовою, не людям говорить, а Богу; бо нїхто не чує (слухає) його; а духом він говорить тайне.

3. Хто ж пророкує, людям говорить на збудованнє, і напоминаннє і утїшеннє.

4. Хто говорить (чужою) мовою, себе збудовує; а хто пророкує, церкву збудовує.

5. Хочу ж, щоб усї ви говорили мовами, та раднїщ, щоб пророкували; більший бо хто пророкує, нїж хто говорить мовами, хиба що й виясню, щоб церква збудованнє прийняла.

6. Тепер же, браттє, коли прийду до вас, мовами говорячи, то що вам за користь, коли вам не говорити му або одкриттєм, або знаннєм, або пророцтвом, або наукою?

7. Ба й бездушне, що дає голос, чи сопілка, чи гуслї, коли різноти голосу не дає, як розуміти, що виграєть ся в сопілку або в гуслї.

8. Бо коли й сурма невиразний голос дає, то хто готовити меть ся до бою?

9. Так само й ви, коли подасте мовою незрозуміле слово, як зрозуміє ть ся говорене? на вітер бо говорити мете.

10. Стільки, як от буває, родів слів на сьвітї, і нї одно з них без голосу.

11. Коли ж не зрозумію значіння слів, буду тому, хто говорить, чужоземець, і хто говорить, чужоземець менї.

12. Так і ви, коли дбаєте про дари духовні, то гледїть, щоб збагатїли ними на збудованнє церкві.

13. Так, хто говорить (чужою) мовою, нехай молить ся, щоб міг вияснювати.

14. Коли бо молюсь (чужою) мовою, дух мій молить ся, розуміннє ж моє без'овочне.

15. Що ж (робити)? Молити мусь духом, молити мусь же й розуміннєм; співати му духом, співати му й розуміннєм.

16. Бо коли благословити меш духом, то як той, хто займе місце невченого, скаже „амінь" на твоє дякуваннє, коли він не знає, що говориш.

17. Ти бо добре дякуєш, тільки ж другий не збудовуєть ся.

18. Дякую Богу моєму, що я більш усїх вас говорю мовами.

19. Тільки ж у церкві лучче менї пять слів промовити розуміннєм моїм, щоб і инших навчити, нїж десять тисяч слів (чужою) мовою.

20. Браттє, не бувайте дїти розуміннєм; нї, в лихому бувайте малолїтниками, у розумінню ж звершеними.

21. В законї писано: Чужими язиками й чужими устами говорити му людям сим, та й так не послухають мене, глаголе Господь.

22. Тимже язики на ознаку не тим, хто вірує, а невірним; пророцтво ж не невірним, а віруючим.

23. Коли оце зійдеть ся вся церква докупи, і всї чужими мовами заговорять, увійдуть же і невчені або невірні, то чи не скажуть, що ви дурієте?

24. Коли ж усї пророкують і ввійде хто невірний або невчений, то від усїх буде докорений і від усїх суджений.

25. І так тайни серця його виявлять ся, і так припавши лицем, поклонить ся Богові, звіщаючи, що справдї з вами Бог.

26. Що ж (треба робити), браттє? Коли сходитесь, і кожен псальму має, науку має, мову має, одкриттє має, виясненнє має, — усе на збудованнє нехай буде.

27. Коли хто (чужою) мовою говорить, (говорїть) по двоє, а найбільш по троє, і чергами, а один нехай вияснює.

28. Коли ж нема вияснювателя, то нехай мовчить у церкві; собі ж нехай говорить та Богові.

29. Пророки ж нехай по двоє і по троє говорять, а инші нехай міркують.

30. Коли ж другому, що сидить, одкриєть ся (що), перший нехай мовчить.

31. Можете бо всї один за одним пророкувати, щоб усї навчались і всї утїшались.

32. І духи пророцькі пророкам корять ся.

33. Не єсть бо Бог безладу, а впокою, як по всїх церквах у сьвятих.

34. Жінки ваші в церквах нехай мовчять; бо не дозволено їм говорити, а щоб корили ся, яко ж закон глаголе.

35. Коли ж хочуть чого навчитись, нехай дома в своїх чоловіків питають; сором бо жінкам у церкві говорити.

36. Хиба од вас слово Боже вийшло? або до вас одних досягло?

37. Коли хто думає пророком бути або духовним, нехай розуміє, що те що пишу вам, се заповідї Господнї.

38. Коли ж хто не розуміє, нехай не розуміє.

39. Тимже, браттє, бажайте пророкувати, та й говорити мовами не боронїть.

40. Усе нехай поважно та до ладу робить ся.

ГОЛОВА 15.

Звіщаю ж вам, браттє, благовістє, що я благовіствував вам, котре й прийняли ви, і в котрому встояли,

2. котрим і спасаєтесь, коли памятаєте, яким словом я благовіствував вам, хиба що марно увірували.

3. Бо я передав вам найперш, що й прийняв, що Христос умер за наші гріхи по писанням,

4. і що поховано Його, і що встав третього дня по писанням,

5. і що явив ся Кифі а опісля дванайцятьом.

6. Після того явив ся більш пяти сотень братам разом, з котрих більше живуть і досї, инші ж і впокоїлись.

7. Після того явив ся Якову, а потім усім апостолам.

8. На останок же всїх, мов якому недорідку, явивсь і менї.

9. Я бо останнїй з апостолів, котрий недостоєн зватись апостолом, бо гонив церкву Божу.

10. Благодаттю ж Божою я те, що є; і благодать Його до мене була не марна, а більш усїх їх працював я; не я ж, а благодать Божа, що зо мною.

11. Чи то ж я, чи то вони, так проповідуємо, і так ви увірували.

12. Коли ж про Христа проповідуєть ся, що Він з мертвих устав, то як се деякі між вами кажуть, що нема воскресення мертвих?

13. Коли ж воскресення мертвих нема, то й Христос не воскрес;

14. коли ж Христос не воскрес, то марна проповідь наша, марна ж і віра ваша.

15. І ми являємось кривими сьвідками Божими, бо сьвідкували про Бога, що воскресив Христа, котрого не воскресив, коли мертві не встають.

16. Бо коли мертві не встають, то й Христос не встав.

17. А коли Христос не встав, то марна віра ваша: ви ще в гріхах ваших.

18. Тодї й померші в Христї погибли.

19. Коли тільки в сьому життї вповаємо на Христа, то окаяннїщї (нещасливійші) ми всїх людей.

20. Тепер же Христос устав з мертвих; первістком між мертвими став ся.

21. Яко ж бо через чоловіка (прийшла) смерть, так через чоловіка й воскресеннє з мертвих.

22. Як бо в Адамі всї вмирають, так і в Христї всї оживають.

23. Кожен своїм порядком: Первісток Христос, а потім Христові у приходї Його.

24. Тодї (прийде) конець, як передасть царство Богу й Отцеві, як зруйнує всяке старшинуваннє і всяку власть і силу.

25. Мусить бо Він царювати, доки положить усїх ворогів під ноги Його.

26. Останнїй ворог зруйнуєть ся — смерть.

27. Усе бо впокорив під ноги Його. Коли ж рече, що все впокорено, то явно, що окрім Того, хто покорив Йому все.

28. Коли ж упокорить ся Йому все, тодї і сам Син упокорить ся Тому, хто впокорив Йому все, щоб Бог був усе у всьому.

29. Ато що робити муть ті, хто хрестить ся ради мертвих, коли зовсім мертві не встають? чого ж і хрестять ся ради мертвих?

30. Чого ж і ми небезпечимось всякого часу?

31. Що-дня вмираю; так (по правдї нехай буде) менї ваша похвала, що маю в Христї Ісусї, Господї нашому.

32. Коли б я чоловічим робом боров ся з зьвірями в Ефесї, то яка менї користь, коли мертві не встають? Нумо їсти й пити, бо завтра помремо.

33. Не обманюйте себе: ледачі бесїди псують добрі звичаї.

34. Протверезїть ся праведно та не грішить; бо деякі не знають Бога. На сором вам глаголю.

35. Та хто-небудь скаже: Як устануть мертві? і в якому тїлї прийдуть?

36. Безумний! що ти сієш, не оживе, коли не вмре.

37. І що сієш, не тїло будуче сієш, а голе зерно, як лучить ся, пшеничне, або яке инше.

38. Бог же дає йому тїло, яке схоче, і кожному насїнню своє тїло.

39. Не кожне тїло таке саме тїло: тільки инше тїло в людей, инше тїло в скотини, инше у риб, инше ж у птаства.

40. (Єсть) і тїла небесні й тїла земні, та инша слава небесних, а инша земних.

41. Инша слава сонця, а инша слава місяця, і инша слава зір; зоря бо від зори відрізняєть ся славою.

42. Так і воскресеннє мертвих. Сїєть ся у зотлїннє, устає у нетлїнню.

43. Сїєть ся в безчестю, устає в славі; сїєть ся в немочі, устає в силї.

44. Сїєть ся тїло душевне, устає тїло духовне; єсть тїло душевне і єсть тїло духовне.

45. Так і написано: Став ся первий чоловік Адам душею живою, а останнїй Адам духом животворящим.

46. Тільки перш не духовне (було), а душевне, духовне ж потім.
47. Первий чоловік із землї земний; другий чоловік Господь з неба.
48. Який земний, такі й земні; і який небесний, такі й небесні.
49. І яко ж носили ми образ земного, так носити мем і образ небесного.
50. Се ж глаголю, браттє, що тїло і кров царства Божого наслїдити не може; і зотлїннє незотлїння не наслїдить.
51. Ось тайну вам глаголю: Всї не впокоїмось, всї ж перемінимось.
52. У хвилину, у миг ока, за останньою трубою — бо затрубить, і мертві повстають нетлїнними, і ми попереміняємось.
53. Треба бо тлїнному сьому одягнутись у нетлїннє, і смертному сьому одягнутись у безсмертє.
54. Як же тлїнне се одягнеть ся в нетлїннє і смертне се одягнеть ся в безсмертє, тодї станеть ся написане слово: Пожерта смерть побідою.
55. Де в тебе, смерте, жоло? де в тебе, пекло, побіда?
56. Жоло ж смерти — гріх, а сила гріха — закон.
57. Богу ж дяка, що дав нам побіду через Господа нашого Ісуса Христа.
58. Тимже, браттє моє любе, бувайте тверді, стійкі, надто збогачуючись у дїлї Господньому завсїди, знаючи, що праця ваша не марна перед Господем.

ГОЛОВА 16.

Про милостиню ж для сьвятих, як я розпорядив у церквах Галатийських, так і ви робіть.
2. Первого дня в тижнї нехай кожен з вас у себе складає, скарбуючи, як йому ведеть ся, щоб не тодї, як прийду, складку робити.
3. Як же прийду, то котрих ви ухвалите, тих пішлю з листами віднести дар ваш у Єрусалим.
4. Коли ж буде достойно, щоб і менї йти, зо мною пійдуть.
5. Прийду ж до вас, як Македонию перейду (Македонию бо проходжу).
6. У вас же може загаюсь, або й зазимую, щоб ви провели мене, куди я пійду.
7. Не хочу бо вас тепер переходом бачити; маю ж надію, якийсь час пробути в вас, коли Господь дозволить.
8. Пробуду ж у Єфесї до пятидесятницї.
9. Двері бо великі й широкі відчинились менї, і багато (в мене) противників.
10. Як же прийде Тимотей, гледїть, щоб без страху був у вас; дїло бо Господнє робить, яко ж і я.
11. То нехай нїхто ним не гордує, а випроводїть його з упокоєм, щоб прийшов до мене; жду бо його з браттєм.
12. Що ж до Аполоса брата, то вельми просив я його, щоб прийшов до вас з браттєм; та зовсїм не було волї в него, щоб прийти тепер, прийде ж, як мати ме догідний час.
13. Пильнуйте, стійте в вірі, мужайтесь і утверджуйтесь.
14. Все вам нехай в любові дїєть ся.
15. Благаю ж вас, браттє (ви знаєте семю Стефанову, що вона первоплід Ахайський, і що на служеннє сьвятим оддали себе),
16. щоб і ви корились таким і кожному, хто помагає нам і працює.
17. Зрадїв же я приходом Стефановим і Фортунатовим і Ахаїковим; бо недостачу вашу вони сповнили.
18. Заспокоїли бо мій дух й ваш; пізнавайте ж оце таких.
19. Витають вас церкви Азийські. Витають вас у Господї много Аквила і Прискила з домашньою їх церквою.
20. Витають вас усї брати. Витайте один одного цїлуваннєм сьвятим.
21. Витаннє моєю рукою Павловою.
22. Коли хто не любить Господа Ісуса Христа, нехай буде проклят, маран ата!
23. Благодать Господа Ісуса Христа з вами.
24. Любов моя з усїма вами у Христї Ісусї. Амінь.

Перве до Коринтян писане з Филип через Стефана, та Фортуната, та Ахаїка, та Тимотея.

ДРУГЕ ПОСЛАННЄ СЬВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО КОРИНТЯН.

ГОЛОВА 1.

Павел апостол Ісуса Христа, волею Божою, та Тимотей брат, церквам Божим у Коринтї з усіма сьвятими у всїй Ахаї:
2. Благодать вам і впокій од Бога Отця нашого і Господа Ісуса Христа.
3. Благословен Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, Отець милосердя і Бог всякої утїхи,
4. що втїшає нас у всякому горю нашому, щоб змогли ми утїшати тих, що у всякому горю, утїшеннєм, яким утїшаємось самі від Бога.
5. Бо яко ж намножують ся страдання Христові в нас, так Христом намножуєть ся і утїшеннє наше.
6. Чи то ж ми скорбимо, то для вашого втїшення і спасення, котре звершуєть ся терпїннєм тих мук, що й ми терпимо; чи то ми втїшаємось, то для вашого утїшення і спасення.
7. І впованнє наше тверде про вас, знаючи, що як спільники ви страдання нашого, так і утїшення.
8. Бо не хочемо, браттє, щоб ви не відали про горе наше, що було нам в Азиї, що над міру і над силу тяжко було нам, так що не мали вже надії й жити.
9. Та сами в собі присуд смерти мали, щоб не надїяти ся нам на себе, а на Бога, що підіймає мертвих,
10. котрий з такої смерти збавив нас і збавляє, і на котрого вповяємо, що й ще збавляти ме,
11. за підмогою і вашої за нас молитви, щоб за те, що нам даровано стараннєм многих, многі за нас і дякували.
12. Се бо хвала наша, сьвідченнє совісти нашої, що ми в простотї і чистотї Божій, не в мудрости тїлесній, а в благодати Божій жили на сьвітї, більше ж у вас.
13. Не инше бо пишем вам, як або що читаєте, або розумієте; маю ж надїю, що й до кінця зрозумієте,
14. як і зрозуміли нас від части, що ми хвала вам, яко ж і ви нам у день Господа нашого Ісуса Христа.
15. І в сїй певнотї хотів був я прийти до вас перше, щоб і другу благодать мали,
16. а через вас пройти в Македонию. і знов з Македониї прийти до вас, а ви щоб провели мене в Юдею.
17. Сього бажаючи, хиба я легким розумом що робив? або що задумую. чи по тїлу задумую, щоб було в мене то так — так, то, нї — нї.
18. Вірен же Бог, що слово наше до вас не було „так“ і „нї“.
19. Бо Син Божий Ісус Христос, вам нами проповідуваний, мною та Сильваном, та Тимотеєм, не був „так“ і „нї“, а було у Йому „так“.
20. Бо скільки обітниць Божих, то (все) в Йому „так“ і в Йому „амінь“, на славу Божу через нас.
21. Той же, що утверджує нас із вами у Христа й намастив нас — Бог,
22. Він і запечатав нас, і дав задаток Духа в серцях наших.
23. Я ж сьвідком Бога призиваю на свою душу, що, щадивши вас, ще не прийшов в Коринт.
24. Не тому, що ми пануємо над вірою вашою; нї, ми помічники вашої радости, бо ви стоїте вірою.

ГОЛОВА 2.

Розсудив же я сам із собою се, щоб знов у смутку до вас не прийти.
2. Бо коли я завдаю смутку вам, то хто мене розвеселить, як не той, хто засмучений через мене.
3. І написав вам се, щоб, прийшовши не мав смутку від тих, котрими годилось би менї веселитись, певен будучи про всїх вас, що моя радість для всїх вас.
4. Бо з великого горя, і туги серця

написав я вам з многими сьлїзми, не щоб ви смуткували, а щоб пізнали любов, котрої в мене пребагато до вас.

5. Коли ж хто засмутив, не мене засмутив, а від части (щоб не отягчив я) і всїх вас.

6. Доволї такому сієї кари від многих.

7. Так що напротив лучче простїть і утїште, щоб надто великий сум не пожер такого.

8. Тим же благаю вас, обявіть любов до него.

9. На те бо й писав я, щоб мати доказ од вас, чи у всьому ви слухняні.

10. Кому ж ви прощаєте, тому й я; бо й я, коли що кому простив, то ради вас перед лицем Христа,

11. щоб не подужав нас сатана; бо нам відомі задуми його.

12. Прийшовши ж у Трояду на благовістє Христове, як відчинено менї двері в Господї,

13. не мав я впокою в дусї моїм, не знайшовши Тита, брата мого; а, попрощавшись із ними, вийшов у Македонию.

14. Богу ж дяка, що завсїгди дає нам побіду в Христї, і пахощі знання свого обявляє через нас у всякому місцї.

15. Бо ми пахощі Христові Богу в тих, що спасають ся, і в тих, що погибають:

16. одним ми пахощі смерти на смерть, а другим пахощі життя на життє; та кого на се вистачить?

17. Не такі бо ми, як многі, що крамують словом Божим, а щиро, як од Бога, перед Богом, у Христї глаголемо.

ГОЛОВА 3.

Чи нам же починати знов самих себе поручати? або треба нам, як иншим, поручальних листів до вас, чи од вас поручальних (листів?).

2. Ви наше посланнє, написане в серцях наших, котре знають і читають усї люде.

3. (А й надто) ви явлені, що ви посланнє Христове через служеннє наше, написане не чернилом, а Духом Бога живого, не на камяних скрижалях, а на тїлесних скрижалях серця.

4. Надїю ж таку маємо через Христа до Бога,

5. бо ми не в силї самі від себе що думати, яко із себе; а сила наша від Бога,

6. котрий і дав нам силу бути слугами нового завіту, не букви, а духа; буква бо вбиває, а дух животворить.

7. Коли ж служеннє смерти, письмом вирізане на камінних, було в славі, так що сини Ізраїлеві не могли дивитись на лице Мойсейове задля слави лиця його минущої,

8. як же не більше служеннє духа буде в славі?

9. Бо коли служеннє осуду — слава, то геть більше служеннє правдї багатше славою?

10. Бо й не прославилось прославлене в тій мірі, задля переважуючої слави.

11. Коли бо те, що минає, в славі, то багато більше в славі те, що пробуває.

12. Маючи оце таке вповаиннє, уживаємо велику волю,

13. а не яко ж Мойсей, що клав покривало на лице своє, щоб сини Ізраїлеві не дивились на конець минущого.

14. Та осьліпились думки їх: бо аж до сього дня те ж покривало в читанню старого завіту зостаєть ся невідкрите, котре в Христї зникає.

15. Нї, аж до сього дня, коли читаєть ся Мойсея, покривало на серцї їх лежить.

16. Як же обернуть ся до Господа, здіймаєть ся покривало.

17. Господь же Дух; де ж Господень Дух, там воля.

18. Ми ж усї відкритим лицем, поглядаючи як у дзеркало, на славу Господню, преобразуємось у той же образ від слави в славу, яко ж від Господнього Духа.

ГОЛОВА 4.

Тим же то, маючи се служеннє, яко же помилувані, не слабнемо,

2. а відреклись тайного в безчестю, не ходячи в лукавстві, анї хитруючи

словом Божим, а явленнєм правди поручаючи себе всякій совісті чоловічій перед Богом.

3. Коли ж і закрите благовістє наше, то у погибаючих єсть закрите,

4. в котрих бог віку сього осьліпив думки їх, невірних, щоб не засияло їм сьвітло благовістя слави Христа, котрий єсть образ Бога.

5. Бо ми не себе самих проповідуємо, а Христа Ісуса Господа, себе ж самих слугами вашими Ісуса ради.

6. Бо Бог, що звелів з темряви засияти, той засьвітив у серцях наших на просьвіченнє розуміння слави Божої в лиці Ісус-Христовім.

7. Маємо ж скарб сей у глиняних посудах, щоб премножество сили було від Бога, а не від нас.

8. У всьому горюємо, та не нарікаємо; трівожимось, та не теряємо надії;

9. гонять нас, та ми не покинуті; повалені ми, та не погублені;

10. всякого часу мертвість Господа Ісуса на тїлї носимо, щоб і життє Ісусове в тїлї нашому являло ся.

11. Завсїди бо нас живих на смерть видають задля Ісуса, щоб і життє Ісусове являлось у смертному тїлї нашому.

12. Тим же оце смерть в нас орудує, а життє в вас.

13. Мавши той же дух віри, по писаному: Я вірував, тим і глаголав, і ми віруємо, тим і глаголемо,

14. знаючи, що хто підняв Господа Ісуса, і нас через Ісуса підійме і поставить з вами.

15. Все бо задля вас, щоб богата благодать через благодареннє многих намножувалась на славу Божу.

16. Тим то не слабнемо; нї, хоч зовнїшнїй наш чоловік млїє, та нутряний обновляєть ся день у день.

17. Бо теперішня легкота горя нашого надто над міру приготовлює нам вічню вагу слави,

18. нам, що не дивимось на видоме, а на невидоме; що бо видоме, дочасне, що ж невидоме, вічне.

ГОЛОВА 5.

Знаємо бо, як земний будинок тїла нашого розпадеть ся, ми будівлю від Бога маємо, будинок нерукотворний, вічний на небесах.

2. Бо в сьому ми стогнемо, бажаючи одягтись домівкою нашою, що з неба,

3. коли б тільки нам, і одягнувшись, нагими не явитись.

4. Бо, стогнемо отягчені, будучи в тїлї сьому, з котрого не хочемо роздягтись, а одягнутись, щоб смертне було пожерте життєм.

5. На се сотворив нас Бог, і дав нам задаток Духа.

6. Оце ж маймо духа всякого часу, знаймо, що, домуючи в тїлї, ми далеко від Господа:

7. (бо ходимо вірою, а не видїннєм.)

8. Маймо ж духа й волїймо лучче бути далеко від тїла, а домувати у Господа.

9. Тим і силкуємось, чи то будучи дома, чи далеко від дому, бути Йому любими.

10. Всїм бо нам треба явитись перед судищем Христовим, щоб прийняв кожен по тому, що заробив тїлом, чи то добре, чи лихе.

11. Знаючи оце страх Господень, пересьвідчуємо людей; Богові ж явні ми, і вповаю, що й вашим совістям обявились.

12. Не знов бо похваляємо себе перед вами, а даємо вам причину хвалитись нами, щоб мали що (відказувати) тим, що хвалять ся лицем, а не серцем.

13. Бо як ми не при собі, то (се) Богові; а як ми тверезимось (здержуємось), (се) вам.

14. Бо любов Христова вимагає від нас, судячих так, що, коли один за всїх умер, тодї всї вмерли;

15. і (що) Він умер за всїх, щоб живі нїколи більш собі не жили, а Тому, хто за них умер і воскрес.

16. Тимже ми від нинї нїкого не знаємо по тїлу; коли ж і знали по тїлу Христа, то тепер більш не знаємо.

17. Тимже, коли хто в Христї, той нове сотворіннє; старе минуло; ось стало все нове.

18. Усе ж від Бога, що примирив нас із собою через Ісуса Христа, і дав нам служеннє примирення,

19. яко ж бо Бог був у Христї, примиряючи сьвіт із собою, не полїчуючи їм провин їх, і положив у нас слово примирення.
20. Замість Христа оце ми посли, і наче Бог благає (вас) через нас; ми просимо вас замість Христа: примиріть ся з Богом.
21. Бо Він Того, хто не знав гріха, за нас гріхом зробив, щоб ми були праведностю Божою в Йому.

ГОЛОВА 6.

Помагаючи ж (Йому), благаємо вас, щоб ви марно благодать Божу не приймали.
2. (Бо глаголе: Приятного часу вислухав я тебе, і в день спасення поміг тобі. Ось тепер пора приятна, ось тепер день спасення.)
3. Нїякого нї в чому не даємо спотикання, щоб не було ганене служеннє,
4. а у всьому показуючи себе яко слуг Божих: у великому терпінню, в горю, в нуждах, в тїснотах,
5. в ранах, в темницях, в бучах, у працях, у недосипаннях, у постах,
6. в чистотї, в знанню, в довготерпінню, в добростї, в сьвятому Дусї, в любові нелицемірній,
7. в словах правди, в силї Божій, із зброєю праведности в правій і лївій,
8. славою і безчестєм, ганьбою і хвалою; яко дуросьвіти, та правдиві;
9. яко незнані, та познані; яко вміраючі, і ось ми живі; яко карані, та не повбивані;
10. яко сумні, а завсїди веселї; яко вбогі, многих же збогачуючі; яко нїчого немаючі, а все держучи.
11. Уста наші відкрились до вас, Коринтяне; серця наші розпросторились.
12. Не стїснені ви в нас, а тїснитесь в утробах ваших.
13. Такою ж нагородою (кажу вам, як дїтям) розпросторітесь і ви.
14. Не ходїть у жадному ярмі з невірними; яке бо товаришуваннє праведности і беззаконня, і яка спільність сьвітла з темрявою?
15. Яка ж згода в Христа з Велиялом? або яка часть вірному з невірним?
16. І яка згода церкви Божої з ідольською? бо ви церква Бога живого, яко ж рече Бог: вселю ся в них, і ходити му; і буду їм Бог, а вони будуть менї люде.
17. Тимже вийдїть із між них, і відлучіть ся, глаголе Господь, і до нечистого не приторкайтесь; і я прийму вас,
18. і буду вам за отця, а ви будете менї за синів і дочок, глаголе Господь Вседержитель.

ГОЛОВА 7.

Мавши оце сї обітування, любі (мої), очищуймо себе від усякої нечистї тїла і духа, звершуючи сьвятість у страсї Божому.
2. Зрозумійте нас: ми нїкого не скривдили, нїкого не зопсували, нї з кого не здирали.
3. Не на осуд глаголю; бо попереду сказав я, що в серцях наших ви (такі), щоб умирати з вами і жити.
4. Велика сьмілость моя до вас, велика похвала менї за вас; сповнив ся я утїхою; надто багатий я радощами у всякому горю нашому.
5. Бо, й як прийшли ми в Македонию, нїякого впокою не мало тїло наше, у всьому бідуючи: осторонь боротьби, в серединї страхи.
6. Та Бог, що втїшає смиренних, утїшив нас приходом Титовим,
7. не тільки ж приходом його, та й утїшеннєм, котрим утїшив ся про вас, оповідуючи ваше бажаннє, ваше риданнє, вашу прихільність до мене, так що я вельми зрадував ся.
8. Бо хоч я й засмутив вас посланнєм, не каюсь, хоч і каяв ся; бачу бо, що те посланнє, хоч і на час, засмутило вас.
9. Тепер я радуюсь, не тому, що ви засмутились були, а тому, що смуткували на покаяннє; засмутились бо ви по Бозї, щоб нї в чому не було вам шкоди від нас.
10. Бо смуток по Бозї нерозкаяне покаяннє на спасеннє робить; смуток же сьвіта сього смерть робить.
11. Ось бо се саме, що по Бозї смут-

кували, яке велике зробило в вас дбаннє, а (яке) оправданнє, а жаль, а страх, а бажаннє, а ревність, яке (відомщеннє)! У всьому показали ви, що чисті в сьому ділї.

12. А хоч і писав я вам, то не задля того, хто скривдив, і не задля того, хто скривджений, а щоб явилось у вас дбаннє наше про вас, перед Богом.

13. Того ж то втїшились ми втїшеннєм вашим; а й надто більш зрадїли радістю Титовою, що заспокоїв ся дух його від усїх вас.

14. Бо коли я хваливсь йому чим про вас, то не осоромив ся; а, як усе по правдї говорили ми вам, так і хвала наша перед Титом правдивою була.

15. Серце ж його ще більш до вас (прихиляєть ся), згадуючи послух усїх вас, з яким страхом і трепетом прийняли його.

16. Радуюсь оце, що у всьому можу звіритись вам.

ГОЛОВА 8.

Даємо ж вам знати, браттє, про благодать Божу, дану церквам Македонським,

2. що у великому допустї горя наддостаток радощів їх, і до глибини убожество їх достаткувало багацтвом щирости їх.

3. Бо вони по силї — се я сьвідкую — і над силу доброхітні.

4. З великим благаннєм благали нас прийняти дар і товаришуваннє (спілність) в служенню сьвятим.

5. І не, яко ж ми надїялись, а оддали себе перш Господеві, та й нам, волею Божою;

6. тим то ми вблагали Тита, щоб, ако ж перше почав, так і скінчив у вас благодать сю.

7. А ви, яко ж у всьому достаткуєте вірою, і словом, і знаннєм, і всяким дбаннєм, і любовю вашою до нас, щоб і в сїй благодатї достаткували.

8. Не повелїваючи глаголю, а через дбаннє инших хочу допевнитись в щирості вашої любови.

9. Знаєте бо благодать Господа нашого Ісуса Христа, що задля вас з'убожів, бувши багатим, щоб ви убожеством Його збагатились.

10. І в сьому даю раду: се бо вам на користь, котрі не тільки робити, та й хотїти перш почали від торішнього лїта.

11. Тепер же і кінчіть роботу, щоб яко ж була охота хотїти, так щоб і скінчили по спромозї.

12. Бо коли в кого є охота, то вона приятна по тому, як хто має, а не по тому, як хто не має.

13. (Нехай) бо не (буде) иншим одрада, а вам горе, а по рівнотї:

14. в теперешнїй час ваш достаток про їх недостаток, щоб і їх достаток був про ваш недостаток, щоб була рівнота,

15. яко ж писано: хто (назбирав) багато, не надто мав, і хто мало, не мав недостатку.

16. Дякуємо ж Богові, що дав таке щире дбаннє про вас у серце Титу.

17. Бо благаннє таки прийняв, та й, бувши прихильнїщим своєю охотою, вийшов до вас.

18. Послали ж ми з ним і брата, котрого похвала в євангелию по всїх церквах.

19. Не тільки ж се; а він і вибраний від церков товариш наш з сією благодаттю, що нею служимо на славу самого Господа й на одраду вашу,

20. остерегаючись того, щоб хто не дорікав нам достатком сїм, котрим ми служимо,

21. промишляючи про добре не тільки перед Богом, та й перед людьми.

22. Послали ж з ними брата нашого, про котрого ми допевнились, що він у многому дуже пильний, тепер же він ще пильнїщий, у великій надії на вас.

23. Що до Тита, то він мій товариш і помічник про вас; що до братів наших, вони посланники церков, слава Христова.

24. Покажіть же доказ любови вашої і хвалення нашого вами перед ними й перед лицем церков.

ГОЛОВА 9.

Про служеннє ж сьвятим зайшнє мені писати вам:

2. бо я знаю охоту вашу, котрою про вас хвалюсь Македонянам, що Ахая приготовилась від торішнього літа, і ваша ревність заохотила многих.

3. Післав же я братів, щоб похвала наша, що єсть про вас, не зробилась марна в сьому случаї, щоб, яко ж казав я, ви були готові,

4. щоб, як прийдуть зо мною Македоняне та знайдуть вас неготових, ми (щоб не сказати ви) не осоромились, сією сьмілостю хвальби.

5. Оце ж надумавсь я, що треба вблагати браттє, нехай попереду пійдуть до вас, і заздалегідь наготовлять сей дар ваш, про котрий наперед звіщено, що він готовий, так як дар, а не як здирство.

6. Оце ж: хто сіє скупо, скупо й жати ме; а хто сіє в дарах, в дарах і жати ме.

7. Кожен (давай), яко ж постановляє в серці, не з жалю або з примусу; веселого бо дателя любить Бог.

8. Силен же Бог всякою благодаттю збогатити вас, щоб у всьому всякого часу всякий достаток маючи, збагачувались ви всяким добрим ділом,

9. (яко ж писано: Розсипав, дав убогим; праведність його пробуває по вік.

10. Хто ж дає насїннє сїючому, подасть і хліб на їжу, і намножить насїннє ваше і зростить засїви праведности вашої),

11. щоб у всьому збагатились на всяку щирість, котра через нас робить подяку Богу.

12. Бо порядкуваннє служення сього не тільки сповняє недостатки сьвятих, а також достаткує многими подяками Богові.

13. Дознавши служення сього, прославляють вони Бога за покірне визнаваннє ваше благовістя Христового, і за щирість общення з ними і з усїма,

14. і молять ся за вас, прихиляючись до вас задля превеликої благодати Божої в вас.

15. Дяка ж Богові за невимовний дар Його.

ГОЛОВА 10.

Сам же я Павел благаю вас лагідностю і тихостю Христовою, а що в вічі смиренний між вами, а, не будучи між вами, сьміливий проти вас;

2. благаю ж, щоб, бувши між вами, не бути сьміливим з тією певнотою, якою думаю осьмілитись проти деяких, що думають про нас, нїби ми ходимо по тїлу.

3. Бо ходячи в тїлї, не по тїлу воюємо:

4. (бо зброя воювання нашого не тїлесна, а сильна Богом на зруйнованнє твердинь,)

5. руйнуючи видумки і всяку висоту, що встає проти знання Божого, і займаючи в полонь усякий розум на послух Христу,

6. і будучи на поготові помститись над усяким непослухом, як сповнить ся ваш послух.

7. Хиба ви на лице дивитесь? Коли хто певен у собі, що він Христів, нехай знов по собі думає так, що, як він Христів, так і ми Христові.

8. Бо коли б я ще більш хвалив ся властю нашою, що дав нам Господь на збудуваннє, а не на зруйнуваннє ваше, то не осоромив ся б.

9. (Та) щоб не здаватись, наче б лякав вас посланнями, —

10. бо послання (його) скажуть, важкі і кріпкі, а присутність тїла немочна і слово мизерне, —

11. такий нехай се знає, що які ми словом у посланнях, не бувши (між вами), такі ми й дїлом, бувши (між вами).

12. Бо не сьміємо прилїчувати або рівняти себе до деяких, що самі себе хвалять; ті, що самі в собі себе міряють і порівнюють самих себе, не розуміють.

13. Ми ж не без міри хвалити мемось, а по мірі мірила, що відмірив нам Бог, (яко) міру, щоб досягти і до вас.

14. Ми бо не так, як би не досягнувши вас, над міру простираємось; бо аж і до вас досягли благовістєм Христовим.

15. Не без міри хвалимось чужою працею, маючи надію, що, як виросте віра ваша, то звеличимось і ми по мірилу нашому надто,

16. щоб і дальше вас благовіствува-

ти, і не хвалитись над тим, що чужим мірилом приготовлене.

17. Хто ж хвалить ся, нехай у Господї хвалить ся.

18. Бо не той певний, хто сам себе хвалить, а кого Господь похваляє.

ГОЛОВА 11.

Ой коли б ви трохи потерпіли моє безумство! а таки потерпите мене.

2. Бо я ревную про вас ревностю Божою; я бо заручив вас одному мужові, щоб чистою дївою привести перед Христа.

3. Бою ся ж, щоб, як змій Єву обманив лукавством своїм, так не попсувались думки ваші, (одвернувши) від простоти в Христї.

4. Бо коли ж хто, прийшовши, иншого Христа проповідує, котрого ми не проповідували, або духа иншого ви приймаєте, котрого не прийняли, або инше благовістє, котрого не одержали; то ви були б дуже терпіливі.

5. Думаю бо, що я нїчим не зоставсь позаду переднїх апостолів.

6. Хоч бо я й неук словом, та не розумом; нї, ми знані у всьому між вами.

7. Або гріх я зробив, себе смиряючи, щоб ви пійшли вгору, бо даром благовістє Боже проповідував вам?

8. Од инших церков брав я, приймаючи плату, на служеннє вам;

9. і, прийшовши до вас, та й бувши в недостатку, не був я нїкому важким; бо недостаток мій сповнили брати мої, що прийшли з Македониї; та й у всьому я хоронив себе, щоб не бути вам важким, і хоронити му.

10. (Як) істина Христова є в менї (так вірно), що похвала ся не загородить ся від мене в сторонах Ахайських.

11. Чого ж? хиба, що не люблю вас? Бог знає (те).

12. Що ж роблю, те й робити му, щоб відтяти причину тим, що хочуть причини, щоб чим хвалять ся, (у тому) показались як і ми.

13. Бо такі лжеапостоли, робітники лукаві, прикидають ся апостолами Христовими.

14. І не диво: сам бо сатана прикидаєть ся ангелом сьвітлим.

15. Не велика ж річ, коли й слуги його прикидають ся слугами правди. Конець їх буде по дїлам їх.

16. Знов глаголю: щоб нїхто не вважав мене за безумного; коли ж нї, хоч яко безумного мене прийміть, щоб хоч трохи менї похвалитись.

17. А що глаголю, не глаголю по Господї, а мов би в безумстві, у сїй певнотї похвали.

18. Яко ж бо многі хвалять ся по тїлу, то й я хвалити мусь.

19. Радо бо терпите безумних, розумними бувши.

20. Терпите бо, як хто підневолює вас, як хто жере (вас), як хто обдирає (вас), як хто величаєть ся, як хто бє вас у лице.

21. Робом досади глаголю, так ніби ми знемоглись. Коли ж у чому хто осьмілюєть ся (у безумстві глаголю), то й я осьмілююсь.

22. Вони Євреї? І я. Вони Ізраїльтяне? І я. Вони насїннє Авраамове? І я.

23. Христові слуги? (безумствуючи глаголю) я більше: В працях премного, в ранах без міри, у темницях пребагато, при смерти почасту.

24. Од Жидів пять раз по сорок без одного прийняв я.

25. Тричі киями бито мене, а один раз каменовано; тричі розбивав ся корабель, ніч і день пробув я в глибинї;

26. у дорогах почасту, у бідах (на) водї, у бідах (од) розбійників, у бідах од земляків, у бідах од поган, у бідах у городї, у бідах у пустинї, у бідах на морі, у бідах між лукавими братами;

27. у працї і в журбі, почасту в недосипанню, в голодї і жаждї, в постах часто, в холодї й наготї.

28. Опріч того, що осторонь, налягає на мене щоденна журба про всї церкви.

29. Хто знемогає, щоб і я не знемогав? Хто блазнить ся, щоб і я не горів?

30. Коли хвалитись треба, то хвалити мусь тим, що від немочі моєї.

31. Бог, Отець Господа нашого Ісу-

са Христа, будучи благословен на віки, знає, що я не обманюю.

32. У Дамаску царський намістник Арета, стеріг город Дамащан, хотівши піймати мене;

33. і віконцем у коші спущено мене по стінї, і втік я з рук його.

ГОЛОВА 12.

Не користь же менї хвалитись, та перейду до видїння і одкриття Господнього.

2. Я знаю чоловіка в Христї перед чотирнайцятьма лїтами (чи в тїлї, не знаю, чи без тїла, не знаю; Бог знає), підхопленого аж до третього неба.

3. І знаю такого чоловіка (чи в тїлї, чи без тїла, не знаю; Бог знає),

4. що був підхоплений у рай, і чув він слова невимовні, що не можна чоловікові промовити.

5. Таким хвалити мусь; собою ж не хвалити мусь, а тільки немощами моїми.

6. Коли бо я схочу хвалитись, не буду безумний, бо говорити му правду; та вдержуюсь, щоб хто мене не вважав над те, чим бачить мене або чує що від мене;

7. І, щоб превеликими відкриттями надто не величатись менї, дано менї колючку в тїло, ангела сатану, нехай бє мене в лице, щоб не величав ся.

8. Про него тричі Господа благав я, щоб відступив від мене.

9. Та Він сказав менї: Доволї з тебе благодати моєї, сила бо моя в немощі звершуєть ся. Найлюбіще ж оце лучче хвалитись менї немощами моїми, щоб вселилась у мене сила Христова.

10. Тим любо менї в немочах, докорах, нуждах, гоненнях, тїснотах за Христа; коли бо я немочний, тодї я сильний.

11. Я зробивсь безумним хвалячись; ви мене примусили; бо треба, щоб я був хвалений од вас; нїчим бо я негірший од найперших апостолів, хоч я й нїщо.

12. Справдї ознаки апостола стались між вами у всякому терпінню, в ознаках, чудесах і силах.

13. Що бо есть, чим вас упослїджено перед иншими церквами? хиба тим, що я сам не був вам важким? Простїть менї сю кривду.

14. Ось утретє готов я прийти до вас, і не буду важким вам, бо не шукаю вашого, а вас; бо не дїтям треба для родителїв скарбувати, а родителям для дїтей.

15. Менї ж найлюбіщ буде втрачуватись і втрачувати себе за душі ваші; хоч вельми вас люблячи, я менше люблений вами.

16. Нехай же буде так, що я не отягчив вас; та може, бувши хитрим, підступом обдирав вас?

17. Хиба кого посилав я до вас і через него покористувавсь од вас?

18. Ублагав я Тита, й разом з ним послав брата. Хиба покористувавсь чим од вас Тит? Чи не тим же духом ходили ми? не тими ж слїдами?

19. Хиба думаєте знов, що оправдуємось перед вами? Перед Богом у Христї глаголемо; усе ж, любі, на ваше збудуваннє.

20. Боюсь бо, щоб иноді прийшовши, не знайшов вас не такими, як хочу, і щоб ви не знайшли мене таким, якого не хочете: щоб иноді (не було) змагання, зависти, досад, сварок, пересудів, нашептів, пихи, безладу;

21. щоб, як прийду знов, не принизив мене Бог мій між вами, і щоб не оплакував многих, що перше згрішили, та й не покаялись у нечистоті, й блудї, й розпустї, що коїли.

ГОЛОВА 13.

Се вже втретє йду до вас. При устах двох сьвідків або трох стане кожне слово.

2. Наперед казав я вам і наперед кажу, мов би був перед вами вдруге, і тепер, не бувши між вами, пишу до тих, що перше згрішили, і до всїх инших, що, як прийду знов, то не пощаджу:

3. бо ви шукаєте в менї доказу глаголючого в менї Христа, котрий до вас не немочний, а потужний в вас.

4. Бо хоч і розпято Його від немощі, та живий Він од сили Божої. Бо хоч

і ми немочні в Йому, та жити мемо з Ним од сили Божої в вас.

5. Самих себе розбирайте, чи ви в вірі; самих себе вивідайте. Чи то ж не знаєте себе самих, що Ісус Христос у вас єсть? Хиба тільки, що ви недостойні.

6. Сподіваю ся ж, що зрозумієте, що ми не недостойні.

7. Молю ся ж Богу, щоб ви не зробили ніякого зла, не щоб ми хвальними явили ся, а щоб ви добре зробили, а ми яко нехвальні були.

8. Нічого бо не можемо проти правди, а за правду.

9. Радуємось бо, коли ми немочні, ви ж сильні; про се ж і молимо ся на звершеннє ваше.

10. Тим то й не бувши між вами, пишу, щоб бувши між вами не зробив без'ощадно по власті, котру дав мені Господь на збудованнє, а не на руйнованнє.

11. На останок, браттє, радуйте ся, звершуйтесь, утішайтесь, те ж саме думайте, мирно живіть, то й Бог любови й миру буде з вами.

12. Витайте один одного цїлуваннєм сьвятим. Витають вас, усї сьвяті.

13. Благодать Господа Ісуса Христа і любов Божа, і причастє сьвятого Духа з усіма вами. Амінь.

Друге до Коринтян писано з Филип Македонських через Тита та Луку.

ПОСЛАННЄ СЬВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ГАЛАТ.

ГОЛОВА 1.

Павел апостол (не від людей і не через чоловіка, а через Ісуса Христа й Бога Отця, що воскресив Його з мертвих),

2. і все браттє, що зо мною, церквам Галацьким:

3. Благодать вам і мир од Бога Отця і від Господа нашого Ісуса Христа,

4. що віддав себе за гріхи наші, щоб збавити нас від сього віку лукавого, по волї Бога й Отця нашого,

5. котрому слава на віки вічні. Амінь.

6. Дивуюсь, що так скоро одвернулись від покликавшого вас благодаттю Христовою на друге благовістє.

7. Воно то не друге, та є такі, що вами колотять, і хочуть перевернути благовістє Христове.

8. Та, коли б і ми або ангел з неба проповідував вам більш того, що ми проповідували вам, нехай буде анатема.

9. Як перше рекли ми, так і тепер глаголю: коли хто благовіствує вам більш того, що ви прийняли, нехай буде анатема.

10. Бо чи людей я тепер впевняю (шукаю), чи Бога? чи людям шукаю вгодити? Бо коли б я ще людям угождав, то не був би слугою Христовим.

11. Звіщаю ж вам, браттє, що благовістє, благовіщене від мене, не єсть по чоловіку.

12. Анї бо від чоловіка не прийняв я його, анї не навчивсь, а через одкриттє Ісуса Христа.

13. Чували бо про життє моє колись у Жидівстві, що без міри гонив я церкву Божу, та руйнував її,

14. і передував я в Жидівстві перед многими ровесниками народу мого, будучи аж надто ревнителем отцївських моїх переказів.

15. Як же зволив Бог, що вибрав мене від утроби матери моєї, і покликав мене благодаттю своєю,

16. відкрити в менї Сина свого, щоб я благовіствував Його між поганами, то зараз не радивсь я з тїлом і кровю,

17. анї не вийшов у Єрусалим до тих, що були апостолами перш мене, а пійшов у Аравию, та й знов вернувсь у Дамаск.

18. Потім через три роки пійшов я в Єрусалим, щоб побачитись із Петром, і пробув у нього пятнайцять день.

19. Инших же апостолів я не видїв, тільки Якова, брата Господнього.

20. Що ж пишу до вас, ось вам перед Богом, що не обманюю.
21. Потім ходив я в сторони Сирські і Киликийські,
22. був же незнаний лицем церквам Жидівським у Христї,
23. а тільки чували, що гонивший нас колись тепер благовіствує віру, що колись руйнував,
24. і прославляли у менї Бога.

ГОЛОВА 2.

Потім, по чотирнайцяти лїтах, пійшов я знов у Єрусалим із Варнавою, взявши з собою й Тита.
2. А пійшов я по відкриттю, і предложив їм благовістє, котре проповідую між поганами, тільки на самотї, значнїщим, чи не марно я ходжу або ходив.
3. Та й Тит, що був зо мною, не був, яко Грек, примушений обрізатись.
4. А лжебратам, що крадькома ввійшли, щоб підгледїти волю нашу, що маємо в Христї Ісусї, щоб нас підневолити,
5. ми анї на годину не поступились, корючись, щоб істина благовістя пробувала в вас.
6. Від тих же, що здають ся чим бути (які вони колись були, менї байдуже: Бог не дивить ся на лице чоловіка); ті (кажу), що здають ся (чим бути), на мене нїчого не наложили.
7. Нї, противно, зрозумівши, що звірено менї благовістє необрізання, яко ж Петрові обрізання:
8. (хто бо допоміг Петрові до апостольства обрізання, допоміг і менї між поганами;)
9. і, пізнавши благодать, дану менї, Яков, та Кифа, та Йоан, що здавали ся стовпами, дали правицї менї та Варнаві на товаришуваннє, щоб ми (були) для поган, а вони для обрізання;
10. тільки щоб ми вбогих памятали, про що й я дбав, щоб се чинити.
11. Як же прийшов Петр в Антиохию, устав я проти него в вічі, бо заслужив докору.
12. Перше бо нїм прийшли деякі від Якова, він їв з поганами; як же прийшли, таївсь і відлучавсь, боячись тих, що були з обрізання.
13. Лицеміряли з ним також і инші Жиди, так що й Варнава зведений був лицемірством їх.
14. Та, як побачив я, що вони неправо ходять по євангелській істинї, то я сказав Петрові перед усіма: коли ти, бувши Жидовином, живеш поганськи, а не пожидівськи, то на що примушуєш поган жити пожидівськи?
15. Ми по природї Жиди, а не грішники з поган;
16. та знаючи, що не оправдуєть ся чоловік дїлами закону, а тільки вірою в Христа Ісуса, і ми увірували в Ісуса Христа, щоб оправдитись вірою в Христа, а не дїлами закону; бо не оправдить ся дїлами закону нїяке тїло.
17. Коли ж, шукаючи оправдитись у Христї, і самі явились грішниками, то чи Христос не служитель гріху? Нехай не буде!
18. Бо коли я знов будую, що зруйнував, то переступником себе представляю.
19. Я бо через закон законові умер, щоб жити Богові.
20. Я розпятий з Христом; живу ж уже не я, а живе Христос у менї; а що живу тепер у тїлї, то живу вірою в Сина Божого, що полюбив мене і видав себе за мене.
21. Не відкидаю благодати Божої; коли бо через закон праведність, то Христос марно вмер.

ГОЛОВА 3.

Ой ви безумні Галати! хто вас очарував, щоб ви не корились правдї, (ви) котрим перед очима наперед був прописаний Христос, розпятий між вами?
2. Про одно се хочу довідатись од вас: Чи дїлами закону прийняли ви Духа, чи, слухаючи, проповіддю віри?
3. Чи такі ви незмислі, що почавши духом, звершуєте тепер тїлом?
4. Марно стільки ви терпіли? Коли б тільки марно!
5. Хто подає вам Духа і робить чудеса між вами, чи дїлами закону, чи проповіддю віри?

6. Яко ж Авраам вірував у Бога, і полїчено йому за праведність.

7. Знайте ж, що хто од віри, ті сини Авраамові.

8. І писаннє знаючи наперед, що Бог вірою оправдує поган, благовістило Авраамові: що в тобі благословлять ся всї народи.

9. Тимже хто од віри, ті благословенні із вірним Авраамом.

10. Которі ж од діл закону, ті під клятьбою; писано бо: Проклят, хто не встоїть у всьому написаному в книзї закону, щоб робити те.

11. А що нїхто законом не оправдуєть ся перед Богом, се явно, бо праведний вірою жив буде.

12. Закон же не од віри, та которий чоловік робити ме те, жити ме в тому.

13. Христос викупив нас од клятьби закону, ставшись за нас клятьбою, (писано бо: Проклят всяк, хто висить на дереві,)

14. щоб на поган благословеннє Авраамове прийшло в Христї Ісусї, щоб обітуваннє Духа прийняли ми через віру.

15. Браттє, по чоловічи глаголю; одначе чоловічого закону ствердженого нїхто не відкидає, анї додає до него.

16. Авраамові ж виречені обітування і насїнню його. Не сказано: І насїнням, яко про многі, а яко про одно: І насїнню твоєму, що єсть Христос.

17. Оце ж глаголю, що завіту перше ствердженого від Бога про Христа, закон, що постав чотириста й трийцять лїт потім, не нехтує, так щоб обернути в нїщо обітуваннє.

18. Бо коли від закону наслїддє, то вже не від обітування; Аврааму ж обітуваннєм дарував Бог.

19. Що ж тодї закон? Задля переступів додано його, доки прийде насїннє, котрому обітувано; (і був він) уряджений через ангелів рукою посередника.

20. Посередник же не єсть (посередник) одного, а Бог один.

21. То хиба закон проти обітувань Божих? Нехай не буде! Бо коли б дано закон, що міг би оживляти, то справдї від закону була б праведність.

22. Нї, зачинило писаннє усе під гріхом, щоб обітуваннє од віри Ісус-Христової дане було віруючим.

23. Перше ж приходу віри, під законом стережено нас зачинених на віру, що мала відкритись.

24. Тим же закон був нам учителем, (щоб привести нас) до Христа, щоб вірою нам оправдитись.

25. Як же прийшла віра, то вже ми не під учителем.

26. Усї бо ви сини Божі вірою в Ісуса Христа.

27. Скільки бо вас у Христа хрестилось, у Христа одягли ся.

28. Нема Жидовина, нї Грека; нема невільника, нї вільного; нема мужеського полу, нї женського: усї бо ви одно, в Христї Ісусї.

29. Коли ж ви Христові, то ви насїннє Авраамове, і по обітованню наслїдники.

ГОЛОВА 4.

Глаголю ж: Доки наслїдник малолїток, доти не відрізняєть ся від слуги, хоч він і пан усього,

2. а єсть під опікунами та доморядниками аж до нароку отця.

3. Так же й ми, як були малолїтками, були підневолені первотинами сьвіта.

4. Як же прийшла повня часу, послав Бог Сина свого, що родивсь від жени і був під законом,

5. щоб викупив тих, що під законом, щоб ми прийняли всиновленнє.

6. А що ви сини, то послав Бог Духа Сина свого в серця ваші, що покликує: Авва, Отче!

7. Тимже вже більш не невільник єси, а син; коли ж син, то й наслїдник Божий через Христа.

8. Тільки ж тодї, не знаючи Бога, служили ви тим, що не по природї були богами.

9. Тепер же, знаючи Бога, більше ж будучи познані від Бога, як вертаєтесь до немочних та мізерних первотин, котрим знов наново служити хочете?

10. Ви вважаєте на днї, місяцї, пори й лїта.

11. Боюсь за вас, що може марно працював коло вас.

12. Будьте, братте, благаю вас, як і я: бо й я (такий), як ви. Нічим ви мене не скривдили.

13. Ви ж знаете, що я у немощі тїла благовістив вам перше.

14. І не погордували ви спокусою, що була в тїлї моїм, анї відопхнули, а як ангела Божого прийняли мене, як Христа Ісуса.

15. Яке ж то було блаженство ваше! Сьвідкую бо вам, що коли б можна, ви б тодї, вирвавши очі свої, оддали менї.

16. То чи вже став я ворогом вам, говорячи вам правду?

17. Ревнують про вас не добре, а хочуть відлучити вас, щоб ви про них ревнували.

18. Добре ж ревнувати всякого часу в доброму, тай не тільки, як я приходжу до вас.

19. Дїточки мої, (ви,) котрими знов мучусь (перед родинами), доки Христос в'образить ся у вас,

20. хотїв би я бути у вас сьогоднї і змінити голос мій: бо я в непевности про вас.

21. Скажіть менї, ви, що хочете бути під законом: хиба ви закону не слухаете?

22. Писано бо, що Авраам мав два сини, одного від невольницї, а одного од вільної.

23. Та що був од невольницї, родивсь по тїлу, а що од вільної, по обітницї.

24. Се ж иносказанне; се бо два завіти: один з гори Синая, що родить у неволю, котра єсть Агара.

25. Бо Агара, се Синай, гора в Аравиї, прикладаєть ся ж до теперішнього Єрусалиму, і служить з дїтьми своїми.

26. А вишнїй Єрусалим вільний; він мати всім нам.

27. Писано бо: Звеселись, неплідна, що не роджаєш; гукай та покликуй, ти, що не мучилась; бо в одинокої багато дїтей, більш нїж у тієї, що має чоловіка.

28. Ми ж, братте, по Ісааку дїти обітування.

29. Та, як тодї, хто родивсь по тїлу, гонив того, хто по духу, так і тепер.

30. Тільки ж бо що глаголе писанне? Вижени невільницю й сина її, не має бо наслїдувати син невільницї з сином вільної.

31. Оце ж, братте, ми не дїти невільницї, а вільної.

ГОЛОВА 5.

У волї ж оце, котрою Христос визволив нас, стійте, і під ярмо неволї знов не піддавайтесь.

2. Ось я Павел глаголю вам, що коли ви обрізуєтесь, Христос вам нїчого не поможе.

3. Сьвідкую ж знов кожному чоловіку обрізаному, що винен увесь закон чинити.

4. Обернулись ви в нїщо (одійшовши) від Христа; (ви,) що оправдуєтесь законом, од благодати відпали.

5. Ми бо духом од віри надії праведности ждемо.

6. Бо в Христї Ісусї нї обрізаннє нїчого не може, нї необрізаннє, а віра, любовю сильна.

7. Ви бігли добре. Хто заборонив вам коритись правдї?

8. Сей перекір не від того (приходить), хто покликав вас.

9. Трошки квасу все місиво квасить.

10. Покладаюсь на вас у Господї, що не думати мете нїчого иншого, а хто колотить вами, понесе свій осуд, хто б він нї був.

11. Я ж, братте, коли ще проповідую обрізанне, то чого ще гонять мене? Тодї обернеть ся в нїщо поблазнь хреста.

12. Ой коли б відсїчено тих, що колотять вами!

13. Ви бо, братте, покликані на волю; тільки щоб воля ваша не була причиною (до гріха) тїлу; а любовю служіть один одному.

14. Увесь бо закон в одному слові сповняеть ся: Люби ближнього твого, як себе самого.

15. Коли ж ви гризете й заїдаєте один одного, то гледїть, щоб не були пожерті один від одного.

16. Глаголю ж: Духом ходїть, і хотїння тїлесного не звершуйте.

17. Бо тїло бажає (того що) проти духа, а дух, (що) проти тїла; се ж

одно другому противить ся, щоб не, що хочете, те робили.
18. Коли ж водитесь духом, то ви не під законом.
19. Явні ж діла тілесні; оце вони: перелюб, блуд, нечистота, розпуст,
20. ідолослуженнє, чарованнє, ворогуваннє, свари, ненависть, гнів, суперечки, незгода, єресї,
21. зависть, убийство, пянство, бенкети й таке инше. Се наперед глаголю вам, яко ж і наперед глаголав, що хто таке робить, ті царства Божого не наслїдять.
22. А овощ духа: любов, радощі, мир, довготерпіннє, добрість, милосерде, віра,
23. тихість, вдержливість. На таких нема закону.
24. А которі Христові, ті розпяли тїло з страстьми і хотїннєм.
25. Коли духом живемо, духом і ходїмо.
26. Не буваймо марнославні, один одного роздражнюючи і один одному завидуючи.

ГОЛОВА 6.

Браттє, хоч і впаде чоловік у яке прогрішеннє, ви, духовні, направляйте такого духом тихости, доглядаючи себе, щоб і тобі не бути спокушеним.
2. Один одного тягарі носїть, і так сповняйте закон Христів.
3. Коли бо хто думає, що він що есть, бувши нїчим, сам себе обманює.
4. Дїло ж своє нехай випробовує кожен, тодї хвалу в собі мати ме, а не в иншому.
5. Кожен бо свій тягар нести ме.
6. Нехай же дїлить ся той, хто учить ся слова, з тим, хто навчає всього доброго.
7. Не обманюйте себе: З Бога насьміятись не можна; що бо чоловік сїє, те й жати ме.
8. Бо хто сїє тїлу своєму, од тїла жати ме зотлїннє; а хто сїє духу, од духа пожне життє вічнє.
9. Добре ж роблячи, не вниваймо, свого бо часу своє жати мем, не ослабіваючи.
10. Тим же оце, доки час маємо, робімо добро всїм, а найбільш товаришам по вірі.
11. Бачите, який великий лист написав я вам своєю рукою.
12. Которі хочуть хвалитись по тїлу, ті примушують вас обрізуватись, тільки щоб за хрест Христів гонимим їм не бути.
13. Бо і ті, що обрізались, і самі закону не додержують, а хочуть, щоб ви обрізувались, аби в вашому тїлї хвалитись.
14. Мене ж не доведи (Боже) хвалитись (чим небудь) тільки хрестом Господа нашого Ісуса Христа, котрим менї сьвіт розпято, а я сьвітові.
15. У Христї бо Ісусї нї обрізаннє нїчого не жоже, нї необрізаннє, а нове створіннє.
16. І которі по правилу сьому живуть, мир на них і милость і на Ізраїлї Божому.
17. На останок, нехай нїхто не завдає менї журби; бо я рани Господа Ісуса на тїлї моїм ношу.
18. Благодать Господа нашого Ісуса Христа з духом вашим, браттє. Амінь.

До Галат писано з Риму.

ПОСЛАННЄ СЬВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ЄФЕСЯН.

ГОЛОВА 1.

Павел, апостол Ісуса Христа волею Божою, до сьвятих у Єфесї і до вірних у Христї Ісусї:
2. Благодать вам і мир од Бога Отця нашого і Господа Ісуса Христа.
3. Благословен Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, що благословив нас усяким благословеннєм духовним на небесах у Христї,
4. яко ж вибрав нас у Йому перед оснуюваннєм сьвіта, щоб бути нам сьвятим і непорочним перед Ним у любови,

5. наперед призначивши нас на всиновленнє собі через Ісуса Христа, по благоволенню хотїння свого,

6. на похвалу славної благодати своєї, котрою обдарував нас в своїм Улюбленім,

7. в котрому маємо збавленнє кровю Його й оставленнє гріхів по багацтву благодати Його,

8. котру намножив нам у всякій премудрості і розумі,

9. обявивши нам тайну волї своєї по благоволенню своєму, котру перше постановив у собі,

10. щоб у порядкуванню сповнення времен зібрати все в Христї, те, що на небесах, і те, що на землї,

11. у тому, в котрому й ми наслїдниками зробили ся, бувши наперед призначені по задуму Того, хто чинить усе по радї волї своєї,

12. щоб ми, котрі перше вповали на Христа, були на хваленнє слави Його;

13. і в котрому й ви (впевнились), почувши слово правди, благовістє спасення вашого, і в котрого увірувавши, ви запечатані Духом обітування сьвятим,

14. котрий єсть задаток наслїддя нашого на викуп придбаного, в похвалу слави Його.

15. Того й я, чувши про вашу віру в Господа Ісуса і любов до всїх сьвятих,

16. не перестаю дякувати за вас, роблячи спомин про вас у молитвах моїх,

17. щоб Бог Господа нашого Ісуса Христа, Отець слави, дав вам духа премудрости й відкриття на познаннє Його,

18. просьвічені очі серця вашого, щоб зрозуміли ви, що за вповаинє поклику Його, і що за багацтво славного наслїддя Його в сьвятих,

19. і що за безмірне величчє сили Його в нас, котрі віруємо, по дїйству превеликої потуги Його,

20. котру вдїяв у Христї, воскресивши Його з мертвих і посадивши по правицї в себе на небесах,

21. вище всякого начальства, і власти, і сили, і панування, і всякого імени, названого не тільки в сьому віку, та й у будучому,

22. і все покорив під ноги Його, й дав Його яко голову над усїм у церкві,

23. котра єсть тїло Його, повня Того, хто сповняє все у всьому.

ГОЛОВА 2.

І вас (оживив), що були мертві провинами й гріхами вашими,

2. в котрих колись ходили по віку сьвіта сього, робом князя власти воздушної, духа, що тепер орудує в синах перекору,

3. між котрими й ми всї жили колись у хотїнню тїла нашого, чинивши волю тїла й думок, і були по природї дїтьми гніва, як і инші.

4. Бог же, багатий на милость, по превеликій любові своїй, котрою полюбив нас,

5. і нас, мертвих провинами, оживив укупі з Христом (благодаттю ви спасені),

6. і воскресив з Ним, і дав нам сидїти вкупі на небесних (місцях) у Христї Ісусї,

7. щоб показав у віках грядущих безмірне багацтво благодати своєї благостю до нас через Ісуса Христа.

8. Благодатю бо ви спасені через віру; і се не од вас: се Божий дар;

9. не від дїл, щоб нїхто не хвалив ся.

10. Його бо ми твориво, сотворені в Христї Ісусї на добрі дїла, котрі наперед призначив Бог, щоб ми в них ходили.

11. Тим же споминайте, що ви (були) колись погане в тїлї, звані необрізаннєм від рекомого обрізання у плотї, рукотвореного;

12. що були ви того часу без Христа, відчужені від громади Ізраїлевої і чужі завітові обітування, не маючи надії і безбожні в сьвітї.

13. Тепер же в Христї Ісусї ви, що були колись далеко, стали близькі кровю Христовою.

14. Він бо мир наш, що зробив з обох одно, і розвалив середню перегородню стїну;

15. вражду тїлом своїм, закон заповідей наукою обернув у нїщо, щоб з двох зробити собою одного нового чоловіка, роблячи мир,

16. і примирити з Богом обох ув одному тїлї хрестом, убивши ворогуваннє на ньому;
17. і прийшовши благовістив мир вам, далеким і близьким,
18. тим що через Його маємо приступ обоє в одному Дусї до Отця.
19. Тим-же оце вже ви більш не чужі і захожі, а товариші сьвятим і домашні Божі;
20. збудовані на підвалинї апостолів і пророків, а угловий (камінь) сам Ісус Христос;
21. на котрому вся будівля, докупи споєна, росте в церкву сьвяту в Господї.
22. На Ньому й ви збудовуєтесь на оселю Божу Духом.

ГОЛОВА 3.

Того ради й я, Павел, вязник Ісус-Христів за вас поган.
2. Коли ви чували про служеннє благодати Божої, даної менї між вами,
3. що одкриттєм обявилась менї тайна (яко ж перше я написав коротко,
4. з того можете, читаючи, зрозуміти розум мій у тайнї Христовій),
5. котра в инших родах не обявилась синам чоловічим, яко ж тепер одкрилась сьвятим Його апостолам і пророкам Духом,
6. що погане також наслїдники, однотїлесники і спільники обітування Його в Христї через благовістє,
7. котрому став я служителем по дару благодати Божої, даної менї по дїйству сили Його.
8. Менї, меньшому всїх сьвятих, дана ся благодать, благовістити між поганами про недослїджене багацтво Христове,
9. і з'ясувати всїм, що се за спільність тайни, закритої од віків у Бозї, що створив усе Ісусом Христом,
10. щоб обявилась тепер князївствам і силам на небесах через церкву усяка премудрість Божа,
11. по вічньому постановленню, котре зробив у Христї Ісусї, Господї нашому,
12. в котрому маємо сьмїливість і приступ у надїї через віру Його.
13. Тимже благаю вас не смутитись горем моїм про вас, котре єсть слава ваша.
14. Того ж то приклоняю колїна мої перед Отцем Господа нашого Ісуса Христа,
15. від котрого всяке отцївство на небесах і на землї зветь ся,
16. щоб дав вам по багацтву слави своєї утвердитись силою через Духа Його у нутряному чоловіку,
17. щоб Христос вселив ся вірою в серця ваші, щоб ви, закоренившись і оснувавшись у любови,
18. могли зрозуміти з усїма сьвятими, що таке ширина, й довжина, й глибина, й висота,
19. і зрозуміти любов Христову, що перевисшує (всякий) розум, щоб сповнились усякою повнею Божою.
20. Тому ж, хто може зробити геть більш над усе, чого просимо або думаємо, по силї, що дїйствує в вас.
21. Тому слава в церкві в Христї Ісусї по всї роди на віки вічні. Амінь.

ГОЛОВА 4.

Благаю ж оце вас я, вязник у Господї, ходити достойно поклику, яким вас покликано,
2. з усякою смиреннотою й тихостю, з довготерпіливостю, терплячи один одного в любови,
3. стараючись держати єдиненнє духа в мирному союзї.
4. Одно тїло й один дух, яко ж і покликані в однїй надїї вашого покликання;
5. один Господь, одна віра, одно хрещеннє,
6. один Бог і Отець усїх, що над усїма й через усїх і в усїх вас.
7. Кожному ж з нас дана благодать по мірі даровання Христового.
8. Тимже глаголе: Зійшовши на висоту, полонив еси полонь, і дав дари людям.
9. (А те [слово] зійшов, що ж воно [значить], коли не те, що перш зійшов у найнищі сторони землї?
10. Хто зійшов додолу, се Той, що й зійшов вище всїх небес, щоб сповнити все.)
11. І Він настановив инших апосто-

лами, а инших пророками, а инших благовістниками, а инших пастирями та учителями,

12. на звершеннє сьвятих, на діло служення, на збудуваннє тіла Христового,

13. доки дійдемо всї до з'єдинення віри і познання Сина Божого, до чоловіка звершеного, до міри зросту сповнення Христового,

14. щоб більш не бути малолїтками, хвилюючись і кидаючись від усякого вітру науки, в омані людській, у лукавстві до підступного заблуду,

15. а ходячи поправдї в любови помножаймо все в Того, котрий єсть голова, Христос,

16. котрого все тіло зложене і звязано всякою увяззю спромоги по дійству, (яке є) в мірі кожної части, робить зрост тїла на збудуваннє самого себе в любові.

17. Се ж оце глаголю і сьвідкую в Господї, щоб вам більш не ходити, яко ж і инші погане ходять у суєтї ума свого,

18. оморочені мислями, відчужені від життя Божого через невіжество, що єсть в них, через окаменїннє сердець їх.

19. Вони, зробившись безчувственними, оддали себе розпусту, щоб робити всяку нечистоту в зажерливости.

20. Ви ж не так познали Христа:

21. коли ж бо чули Його і в Йому навчились, що истина в Ісусї,

22. щоб відложити вам по першому життю давнього чоловіка, що тлїє в похотях лукавих,

23. а обновлятись духом ума вашого,

24. та й одягнутись у нового чоловіка, створеного по Богу в праведности і сьвятости правди.

25. Тим-же, відкинувши лож, говоріть правду кожен до ближнього свого; бо ми один одному члени.

26. Гнївайтесь та й не грішіть: нехай сонце не зайде у гніві вашому.

27. Анї давайте місця дияволу.

28. Хто крав, більш не крадь, а лучче працюй, роблячи руками своїми добре, щоб мав що подати тому, хто в нуждї.

29. Всяке гниле слово нехай не виходить з уст ваших, а тільки таке, що годить ся на збудуваннє віри, щоб подало благодать тим, хто чує.

30. І не засмучуйте Духа сьвятого Божого, котрим ви запечатані в день викупу.

31. Усяка гіркість, і гнїв, і ярость, і крик, і лайка нехай зникне од вас із усїм лихим.

32. Бувайте ж один до одного добрі, милосерні, прощаючи один одному, яко ж і Бог у Христї простив вам.

ГОЛОВА 5.

Оце ж будьте послїдувателями Божими, як любі дїти,

2. і ходїть у любові, яко ж і Христос улюбив нас і оддав себе за нас на жертву і на посьвят Богу, у солодкі пахощі.

3. Блуд же і всяка нечистота або зажерливість нехай і не згадуеть ся між вами, як подобає сьвятим,

4. нї безсором і дурні слова, або жарти і неподобиє; а лучче дякуваннє.

5. Се бо знайте, що нї один блудник, або нечистий, або зажерливий, котрий єсть ідолослужитель, не має наслїддя в царстві Христа і Бога.

6. Нехай нїхто не зводить вас марними словами, бо за се приходить гнїв Божий на синів непокірних.

7. Не бувайте ж спільниками їх.

8. Ви бо були колись тьмою, тепер же (ви) сьвітло в Господї; ходїть же яко дїти сьвітла:

9. (бо овощ духа — у всякій добростї і праведностї і правдї,)

10. допевняючись, що єсть угодне Богові.

11. І не приставайте до неплідних дїл тьми, а лучче ж винуйте їх.

12. Що бо дїеть ся потай у них, соромно й казати.

13. Усе ж обвинувачене від сьвітла виявляєть ся; все бо виявлене єсть сьвітло.

14. Того ж то глаголе: Устань, сонний, і воскресни з мертвих, то й осьвітить тебе Христос.

15. Гледїть же, як би вам оглядно ходити, не яко немудрі, а яко мудрі,

16. викуплюючи час, бо дні лихі.
17. Тим-то не бувайте нерозумними, а розумійте, що єсть Божа воля.
18. І не впивайтесь вином, бо в йому розпуст, а сповняйте себе Духом,
19. бесідуючи між собою псальмами, та гимнами, та піснями духовними, сьпіваючи та виграючи в серцях ваших Господеві,
20. дякуючи всякого часу за все в імя Господа нашого Ісуса Христа Богові і Отцеві,
21. корючись один одному в страху Божім.
22. Жінки, коріть ся своїм чоловікам, як Господеві,
23. тим що чоловік голова жінки, як і Христос голова церкви, і Він спаситель тїла.
24. А як церква корить ся Христу, так і жінки своїм чоловікам у всьому.
25. Чоловіки, любіть своїх жінок, як і Христос полюбив церкву, і себе видав за неї,
26. щоб осьвятити її, очистивши купіллю води у слові,
27. щоб поставити її перед собою славною церквою, що не має скази або пороку або чого такого, а щоб була сьвята і непорочна.
28. Так мусять чоловіки любити своїх жінок, ак свої тїла; хто бо любить свою жінку, себе самого любить.
29. Нїхто бо ще нїколи тїла свого не зненавидів, а годує і гріє його, яко ж і Господь церкву;
30. тим що ми члени тїла Його, від тїла Його і від костей Його.
31. Того-то покине чоловік батька свого й матїр, і пригорнеть ся до жінки своєї, і будуть у двох одно тїло.
32. Тайна се велика, я ж глаголю що до Христа і до церкви.
33. Тим то і ви по одному кожен свою жінку так нехай любить, як і себе, а жінка нехай боїть ся свого чоловіка.

ГОЛОВА 6.

Дїти, слухайте своїх родителїв у Господї, се бо по правдї.
2. Поважай батька твого і матїр: се перва заповідь із обітуваннєм:
3. щоб добре тобі було і був ти довголїтен на землї.
4. І ви, батьки, не роздразнюйте дїтей своїх, а зрощуйте їх у науцї і напоминанню Господньому.
5. Слуги, слухайте панів по тїлу з страхом і трепетом, у простотї серця вашого, яко ж і Христа,
6. не перед очима тільки служачи, яко чоловікоугодники, а яко слуги Христові, чинячи волю Божу од душі,
7. з охотою служачи, як Господу, а не як людям,
8. знаючи, що кожен, хто зробить що добре, прийме те від Господа, чи то невільник, чи вільний.
9. І ви, пани, робіть те ж саме їм, попускаючи їм грізьбу, знаючи, що й вам самим і їм єсть Пан на небесах, і вважання на лице нема в Него.
10. На останок, браттє моє, кріпіть ся в Господї і в потузї сили Його.
11. Одягнїть ся у всю зброю Божу, щоб змогли ви стояти проти хитрощів дияволських.
12. Бо наша боротьба не з тїлом і кровю, а з князївствами, і з властями і з миродержителями тьми віка сього, з піднебесними духами злоби.
13. Того-то прийміть усю зброю Божу, щоб змогли встояти в день лютий і, все зробивши, стояти.
14. Стійте ж оце, підперезавши поясницї ваші правдою і одягнувшись у броню (панцир) праведности,
15. і обувши ноги в готовість благовіствування миру,
16. над усе ж узявши щит віри, котрим здолієте всї розпалені стріли лукавого вгасити;
17. і шолом спасення візьміть і меч духовний, котрий єсть слово Боже.
18. Всякою молитвою і благаннєм молячись всякого часу духом і в сьому пильнуйте в усякому терпінню і благанню за всїх сьвятих,
19. і за мене, щоб менї дано слово на відкриваннє уст моїх, щоб сьміливо обявляти тайну благовістя;
20. Його ж я й посел у кайданах, щоб у ньому був сьміливий, яко же подобає менї глаголати.
21. А щоб і ви знали про мене, що

я роблю, усе скаже вам Тихик, любий брат і вірний слуга в Господї,
22. котрого я й послав до вас, щоб ви знали про наші справи, і щоб він утїшив серця ваші.
23. Мир браттю і любов з вірою від Бога Отця і Господа Ісуса Христа.
24. Благодать з усїма, хто любить Господа нашого Ісуса Христа в незотлїнню. Амін.

До Єфесян писано з Риму через Тихика.

ПОСЛАННЄ СЬВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ФИЛИПЯН.

ГОЛОВА 1.

Павел та Тимотей, слуги Ісуса Христа, до всїх сьвятих у Христї Ісусї, що в Филипах, з єпископами і дияконами:
2. Благодать вам і мир від Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа.
3. Дякую Богу моєму при всякому споминї про вас,
4. (завсїди в кожнїй молитві моїй за всїх вас з радощами молячись,)
5. за товаришуваннє ваше в благовістї від первого дня й досї,
6. впевнившись про те, що хто розпочав у вас добре дїло, звершувати ме аж до дня Ісуса Христа.
7. Яко ж праведно єсть менї се думати про всїх вас, тим що маю вас у серцї і у вязницї моїй і в оборонї і в утвердженню благовістя, вас усїх, спільників моїх благодати.
8. Бог бо менї сьвідок, як я люблю усїх вас по милости Ісус-Христовій.
9. І про се молюсь, щоб любов ваша ще більш та й більш достаткувала у розумі і у всякому чуттї,
10. щоб допевнитись вам, що лучче, і щоб були чисті і непорушені в день Христа,
11. сповнені овощами праведности через Ісуса Христа на славу й хвалу Божу.
12. Хочу ж, щоб ви, браттє, зрозуміли, що те, що сталось менї, більш на користь благовістя вийшло,
13. так що кайдани мої в Христї обявились у всьому судищі і по всїх инших (місцях),
14. і більше братів у Господї, упевнившись кайданами моїми, ще більш осьмілились без страху глаголати слово.
15. Деякі з зависти та перекору, а инші з доброї волї проповідують Христа.
16. Инші з перекору проповідують Христа, не щиро, думаючи завдати горя кайданам моїм,
17. а другі з любови, знаючи, що я за оборону благовістя (в кайданах) лежу.
18. Що ж бо? тільки все таки, чи для виду, чи по правдї, Христос проповідуєть ся; і я сим радуюсь і радувати мусь.
19. Знаю бо, що се обернеть ся на моє спасеннє вашою молитвою і поміччю Духа Ісус-Христового,
20. по дожиданню і надії моїй, що нї в чому не осоромлюсь, а з усїєю сьміливостю, як завсїди, так і тепер звеличить ся Христос у тїлї моїм, чи то життєм, чи то смертю.
21. Бо життє менї Христос, а смерть надбаннє.
22. Коли ж жити менї тїлом, се минї овощ дїла, то що й вибрати, не знаю.
23. Тїсно бо менї від обох, маючи бажаннє розвязатись (із тїлом), та з Христом бути; багато бо воно лучче.
24. А щоб пробувати в тїлї, се нужнїщ ради вас.
25. І певно знаю, що зістанусь (у тїлї) і пробувати му з усїма вами на вашу користь і радість віри,
26. щоб ваша похвала много достаткувала в Христї Ісусї, як прийду знов до вас.
27. Тільки достойно благовістя Христового живіть, щоб, чи я прийду та

побачу вас, чи то й не буду між вами, почув про вас, що стоїте в одному дусї, і однією душею боретесь за віру євангелську,

28. і не жахаючись нї в чому від противників; се їм явний знак погибелї, а вам спасення, і воно від Бога.

29. Бо вам дано, що до Христа, не тільки в Него вірувати, та задля Него й страждати,

30. маючи ту ж боротьбу, яку в менї видїли, і тепер чуєте про мене.

ГОЛОВА 2.

Коли ж оце (є) утїшеннє в Христї, або яка одрада любови, коли (є) яка спільність духа, коли (є) яка милость і милосердє,

2. то сповнїть мою радість, щоб однаково думали, одну любов маючи, один дух і один розум.

3. Нїчого (не роблячи) перекором або з марної слави; а смирним розумом один одного вважаючи більшим себе.

4. Не про своє кожен, а також про другого (справи) кожен дбайте.

5. Так бо нехай думаєть ся у вас, як і в Христї Ісусї,

6. котрий, бувши в образї Божому, не вважав хижацтвом бути рівним Богу;

7. тільки ж умалив себе, прийнявши вид слуги, бувши в подобиї чоловічому,

8. і здававшись видом, яко чоловік, принизив себе, бувши слухняним аж до смерти, смерти ж хрестної.

9. Тимже і Бог Його високо вознїс, і дав Йому імя, більше всякого імени,

10. щоб в імя Ісусове приклонилось усяке колїно, що на небі, і на землї, і під землею,

11. і щоб усякий язик визнавав, що Господь Ісус Христос у славу Бога Отця.

12. Тимже, любі мої, яко ж завсїди слухали ви мене, не тільки як се за мого побиту між вами, а й тепер ще більш за моїм непобитом, із страхом і трепетом про своє спасеннє дбайте.

13. Бог бо се робить у вас, щоб і хотїти (вам) і робити по (Його) вподобі.

14. Усе робіть без нарекання і розбирання,

15. щоб ви були безвинними і чистими, дїтьми Божими непорочними серед лукавого і розворотного роду, що між ними ви сияєте як сьвітила в сьвітї,

16. держачи (перед ними) слово життя, на похвалу менї в день Христів, що не дурно ходив я, анї дурно працював.

17. Та хоч і приносять мене в жертву і служеннє віри вашої, я (тим) радуюсь і веселюсь із усїма вами.

18. Тим же самим і ви радуйтесь і веселїть ся зо мною.

19. Уповаю ж в Господї Ісусї незабаром послати до вас Тимотея, щоб і менї радїти душею, довідавшись про вас.

20. Нїкого бо не маю рівного (йому) душею, щоб (так) щиро дбав про вас.

21. Усї бо свого шукають, а не Ісус Христового.

22. Ви ж досьвід його знаєте; тим, що як батькові дитина, так він служив зо мною в благовістї.

23. Сього ж оце надїюсь послати зараз, скоро тільки довідаюсь, як воно буде зо мною.

24. Маю ж надїю в Господї, що й сам скоро прийду.

25. Вважав же я потрібним послати до вас Єпафродита, брата й товариша мого в працї і боротьбі, а вашого посла й слугу в потребі моїй.

26. Яко ж бо жадав (бачити) всїх вас і тужив тим, що ви чули, що він нездужав.

27. Бо й нездужав мало що не до смерти, та Бог помилував його: не його ж тільки, та й мене, щоб не було менї смутку на смуток.

28. Оце ж скоріщ послав я його, щоб ви, побачивши його знов, зрадїли, та й я меньше мав смутку.

29. Прийміть же оце його в Господї з усякими радощами, і таких держіть у повазї,

30. тим що він за дїло Христове був близько смерти, не дбаючи про своє життє, аби сповнити недостаток служення вашого менї.

ГОЛОВА 3.

На останок, браттє моє, радуйтесь у Господї. Те ж саме писати вам менї не противно, для вас же певно.

2. Остерегайтесь собак, остерегайтесь лихих робітників, остерегайтесь відрізання.

3. Ми бо обрізаннє, которі духом Богу служимо, і хвалимось в Ісусї Христї, а не в тїлї надїємось,

4. хоч і я маю також надію в тїлї. Коли хто инший думає надїятись у тїлї, то я тим більш, —

5. обрізаний восьмого дня, з роду Ізраїлевого, з колїна Веняминового, Євреїн з Євреїв, по закону Фарисей,

6. по ревности гонив я церкву, по праведности законнїй непорочен.

7. Та що було менї надбаннєм, те вважав я за втрату ради Христа.

8. Так оце я все вважаю за втрату ради вищого розуміння Христа Ісуса, Господа мого, ради котрого я все втеряв, і вважаю все за сьміттє, аби придбати Христа,

9. та й явитись у Ньому, не маючи моєї праведности, що від закону, а (маючи) ту, що вірою Христовою (здобуваєть ся), праведність від Бога у вірі,

10. щоб розуміти Його, і силу воскресення Його, і спільність мук Його, приподоблюючись смерти Його,

11. аби тільки достигнути до воскресення мертвих.

12. Не тим, щоб уже я достиг, або вже був звершений; гоню ж, чи не достигну того, за що і Христос Ісус достиг мене.

13. Браттє, я про себе не думаю, що я вже достиг; одно ж (роблю), забуваючи вже те що позаду, і сягаючи по те, що спереду,

14. біжу до мети по нагороду вишнього поклику Божого в Христї Ісусї.

15. Скільки оце (нас) звершених, се думаймо, і коли що инакше думаєте, то й се Бог вам одкриє.

16. Тільки ж (те), до чого ми достигли, (єсть) одним правилом жити і те саме думати.

17. Приподоблюйтесь до мене, браттє, і вважайте, хто так ходить, яко ж маєте за взір нас.

18. (Многі бо ходять, про котрих не раз говорив я вам, тепер же й плачучи говорю, про ворогів хреста Христового,

19. котрим кінець — погибель, котрим Бог черево, а слава в соромі їх, котрі про земне думають.)

20. Наше бо життє єсть на небесах, звідкіля ждемо і Спасителя, Господа нашого Ісуса Христа, котрий перебразить тїло смирення нашого, щоб було подобне тїлу слави Його, по дїйству, котрим зможе і покорити собі все.

ГОЛОВА 4.

Тим же, браттє моє любе й жадане, радосте і вінче мій, стійте так у Господї, любі.

2. Благаю Єводию, благаю і Синтихию, щоб однаково думали в Господї.

3. Благаю й тебе, щирий товаришу, помагай їм, що працювали в благовіствуванню зо мною, і з Климентом, і з иншими помічниками моїми, котрих імення в книзї життя.

4. Радуйте ся завсїди в Господї, і знов кажу: радуйте ся.

5. Тихість вашу нехай зрозуміють усї люде. Господь близько.

6. Не журіть ся нїчим, а у всьому молитвою і благаннєм з подякою нехай обявляють ся прошення ваші перед Богом.

7. І мир Божий, що вище всякого розуму, нехай хоронить серця ваші і мислї ваші в Христї Ісусї.

8. На останок, браттє, що правдиве, що чесне, що праведне, що чисте, що любе, що хвалебне, коли (є в чому) яка чеснота й коли (є) яка похвала, про се помишляйте.

9. Чого ви і навчились, і прийняли, й чували, й видали в менї, те чинїть, то Бог миру буде з вами.

10. Зрадїв же я в Господї вельми, що вже раз згадали дбати про мене; ви ж бо й дбали, та не мали догідного часу.

11. Не задля недостатку глаголю; я бо навчивсь, що маю, тим і вдовольнятись.

12. Умію і смирити ся, умію й достаткувати; усюди й у всьому навчивсь і насищати ся, й голодувати, й достаткувати й недостаток терпіти.

13. Все здолію в Христї, що мене покрепляє.
14. Одначе добре ви зробили, що приймаєте участь у моєму горю.
15. Знаєте ж і ви, Филипяне, що в почині благовіствування, як вийшов я з Македонії, нї одна церква не пристала до мене що до давання й приймання, тільки ви одні.
16. Бо й в Солунь раз і вдруге прислали ви на мою потріб.
17. Не то щоб я шукав дару, а шукаю овощу, що намножуєть ся на користь вашу.
18. Прийняв же я все і достаткую. Сповнив ся, прийнявши від Єпафродита послане од вас, солодкі пахощі, жертву приятну, угодну Богу.
19. Бог же мій нехай сповнить усяку потріб вашу, по багацтву своєму в славі, в Христї Ісусї.
20. Богу ж і Отцеві нашому слава на віки-вічні. Амінь.
21. Витайте всякого сьвятого в Христї Ісусї. Витають вас брати, що зо мною.
22. Витають вас усї сьвяті, а найбільш которі з кесаревого дому.
23. Благодать Господа нашого Ісуса Христа з усїма вами. Амінь.

До Филипян писано з Риму через Єпафродита.

ПОСЛАННЄ СЬВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО КОЛОСЯН.

ГОЛОВА 1.

Павел, апостол Ісус-Христа волею Божою, та Тимотей брат,
2. до сьвятих і вірних братів у Христї, що в Колосах: Благодать вам і мир од Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа.
3. Дякуємо Богу й Отцеві Господа нашого Ісуса Христа, молячись всякого часу за вас,
4. почувши про віру вашу в Христї Ісусї і любов, що маєте до всїх сьвятих,
5. задля надії, що зложена для вас на небесах, про яку ви чували перше в слові правди благовіствування,
6. що прийшло до вас, яко ж і до всього сьвіта, і дає овощ, яко ж і в вас, від того дня, як ви почули і зрозуміли благодать Божу в правдї,
7. яко ж і навчились од Єпафра, любого нашого товариша слуги, котрий єсть вірний служитель Христів, за вас,
8. котрий і явив нам вашу любов у дусї.
9. Того-то й ми, від того дня, як почули, не перестаємо за вас молитись і просити, щоб ви сповнились розумінєм волї Його у всякій премудрости і розумі духовному,
10. щоб ходити вам достойно перед Господом у всякому догоджуванню, і у всякому доброму дїлї приносячи овощ і ростучи в розумінню Бога,
11. кріпшаючи усякою силою по потузї слави Його на всяке видержуваннє і довготерпіннє з радощами,
12. дякуючи Отцеві, котрий зробив нас достойними спільности в наслїдю сьвятих у сьвітлї,
13. котрий збавив нас од власти тьми і переніс у царство Сина любови своєї,
14. в котрому маємо викуп кровю Його і прощеннє гріхів.
15. Котрий єсть образ невидомого Бога, перворідень усякого творива.
16. Бо Ним сотворене все, що на небесах і що на землї, видиме й невидиме, чи престоли, чи панства, чи князївства, чи властї, — все Ним і для Него сотворене.
17. Він єсть перш усього, і все в Ньому стоїть.
18. І Він голова тїлу і церкві. Він початок, перворідень з мертвих, щоб у всьому Йому передувати.
19. Бо зволив (Отець), щоб у Ньому вселилась уся повня,
20. і щоб через Него поєднати все з собою, примиривши кровю хреста Його, через Него, чи то земне, чи то небесне.
21. І вас, що були колись відчуже-

ними і ворогували думкою у лукавих ділах, тепер же примирив
22. у тїлї плоти Його смертю, щоб поставити вас сьвятими й непорочними й неповинними перед собою,
23. коли оце пробуваєте в вірі основані і тверді, і неподвижимі в упованнї благовістя, котре чули проповідуване усьому твориву піднебесному, котрому став я Павел служителем.
24. Тепер радуюсь у страданнях моїх за вас, і доповняю недостаток горювання Христового у тїлї моїм (смертному) за тїло Його, котре єсть церква,
25. котрої став я слугою по домоярдництву Божому, даному менї про вас, щоб сповнити слово Боже,
26. тайну закриту од віків і од родів, тепер же явлену сьвятим Його,
27. котрим Бог зволив обявити, яке багацтво слави тайни сієї між поганами, котре єсть Христос в вас, надїя слави,
28. котрого ми проповідуємо, наставляючи кожного чоловіка всякої премудрости, щоб нам представити кожного чоловіка звершеного в Христї Ісусї.
29. У чому й працюю, воюючи силою Його, що орудує в менї потужно.

ГОЛОВА 2.

Хочу оце, щоб ви знали, яку велику боротьбу маю за вас і за Лаодичан і за тих, що не бачили обличчя мого в тїлї,
2. щоб утїшились серця їх, з'єднавшись у любові і на всяке багацтво повної певности розуму на познаннє тайни Бога і Отця і Христа,
3. в котрому всї скарби премудрости і розуму заховані.
4. Се ж глаголю, щоб хто не обманив вас у суперечках;
5. бо хоч я тїлом і оддалеки, та духом з вами, радуючись і дивлячись на ваш порядок і утвердженнє віри вашої в Христа.
6. Оце ж, як прийняли ви Христа Ісуса Господа, так і ходїть у Ньому,
7. вкоренившись і збудувавшись у Ньому і впевнившись вірою, так як навчились, достаткуючи в нїй з дякуваннєм.
8. Гледїть, щоб хто не пожакував вас философиєю і марним підступом, по переказу людському, по первотинам сьвіта, а не по Христу.
9. Бо в Ньому живе вся повня Божества тїлесно.
10. І ви сповнені в Ньому: бо Він голова всякому князївству і властї.
11. В котрому ви й обрізані обрізаннєм нерукотворним, скинувши тїло гріхів тїлесних в обрізаннї Христовому,
12. погрібшись із Ним крещеннєм, і в котрому і встали вірою в силу Бога, котрий воскресив Його з мертвих.
13. І вас, що були мертві в провинах і в необрізанню тїла вашого, оживив з Ним, простивши вам усї провини,
14. знищивши рукописаннє наукою, що була проти нас, і взяв Його з середини, прибивши на хрестї,
15. (і) роздягши князївства і власти, вивів на дивовижу сьміливо, побідивши їх на йому.
16. Нехай же оце нїхто не судить вас за їжу або за напиток, або поглядом сьвят, або нового місяца, або суботи.
17. Се тїнь того, що настане, тїло ж — Христове.
18. Нїхто ж нехай не обманює вас, будучи самовільним у покорі і службі ангелській і вдаючись у те, чого не бачив, марно надимаючись умом тїла свого,
19. а не держачись Голови, від котрого все тїло, суставами і повязями запоможене і звязане, росте зростом Божим.
20. Коли ж оце ви вмерли з Христом для первотин сьвіта, то чого мов би ще живі в сьвітї, про закон суперечитесь
21. (не займай, анї вкуси, анї доторкуй ся),
22. що все на погибель через надужиток по заповідям і наукам людським?
23. Воно має вид премудрости в самовольній службі і покорі і непощадї тїла, (а) не у шанобі до ситости тїла.

ГОЛОВА 3.

Коли ж оце воскресли ви з Христом, то гірнього шукайте, де Христос сидить по правиці в Бога.

2. Про гірнє думайте, (а) не про земне.

3. Умерли бо ви, і житте ваше поховане з Христом у Бозї.

4. Коли ж Христос, житте ваше, явить ся, тодї і ви з Ним явитесь у славі.

5. Оце ж умертвіть члени ваші, що на землї: блуд, нечистоту, страсть, похоть лиху, зажерливість, котра єсть ідолослуженнє,

6. за се йде гнїв Божий на синів неслухняности,

7. між котрими і ви колись ходили, як жили між ними.

8. Тепер же покиньте й ви те все: гнїв, ярость, злобу, лайку, соромні слова од уст ваших.

9. Не кривіть словом один проти одного, скинувши з себе давнього чоловіка з дїлами його,

10. і одягнувшись у нового, що обновляєть ся в розумі по образу Того, хто сотворив його,

11. де нема Грека, нї Жидовина, обрізання і необрізання, чужоземця і Скита, невільника й вільного, а все й у всьому Христос.

12. Одягнїть ся ж оце, яко вибрані Божі, сьвяті і любі, в милость милосердя, добрість, смирність, тихість і довготерпіннє,

13. терплячи один одного й прощаючи собі, коли хто на кого має жаль; яко ж і Христос простив вам, так і ви.

14. Над усїм же сим любов, котра єсть союз звершення,

15. і мир Божий нехай править в серцях ваших, до котрого вас і покликано в одному тїлї, та й будьте вдячні.

16. Слово Христове нехай вселяєть ся в вас, багате на всяку премудрість, навчаючи і наставляючи самих себе псальмами та гимнами, та піснями духовними, у благодатї сьпіваючи в серцю вашому Господеві.

17. І все, що нї робите словом або дїлом, усе в імя Господа Ісуса, дякуючи Богу й Отцеві через Него.

18. Жінки, коріть ся своїм чоловікам, яко ж подобає в Господї.

19. Чоловіки, любіть жінок і не бувайте гіркими до них.

20. Дїти, слухайте родителїв у всьому, се бо угодно Господеві.

21. Батьки, не роздражнюйте дїтей ваших, щоб не внивали.

22. Слуги, слухайте у всьому панів по тїлу, не перед очима тільки служачи, яко чоловіковгодники, а в простотї серця, боячись Бога;

23. і все, що робите, від душі робіть, яко ж Господу, а не людям,

24. знаючи, що від Бога приймете нагороду наслїддя; Господу бо Христу служите.

25. А хто кривдить, прийме у чому скривдив, і нема вважання на лице (в Бога).

ГОЛОВА 4.

Панове, оддавайте слугам правду і рівноту, знаючи, що й ви маєте Господа на небесах.

2. В молитві кріпіть ся, пильнуючи в нїй з подякою,

3. молячись разом і за нас, щоб Бог відчинив нам двері слова, проглаголати тайну Христову, за котру я і в кайданах,

4. щоб явив я її, як подобає менї глаголати.

5. У премудрості ходїть перед тими, що осторонь, викупляючи час.

6. Слово ваше нехай буде завсїди ласкаве, приправлене сіллю, щоб знали ви, як кожному відказувати.

7. Що дїєть ся зо мною, про все скаже вам Тихик, любий брат і вірний служитель і слуга-товариш у Господї,

8. котрого післав я до вас на те, щоб довідавсь, що з вами дїєть ся, і утїшив серця ваші,

9. з Онисимом, вірним і любим братом нашим, котрий з між вас: все вони скажуть вам, що тут (дїєть ся).

10. Витає вас Аристарх, товариш мій у неволї, та Марко, сестринець Варнави (про нього маєте наказ: як прийде до вас, прийміть його),

11. та Ісус, на прізвище Юст, котрі з обрізання. Сї одні помічники мої в царство Боже, котрі були менї втїхою.

12. Витає вас Єпафрас, що з вас, слу-

га Христа; всякого часу подвизаєть ся за вас у молитвах, щоб ви стояли звершені і сповнені у всякій волї Божій.
13. Сьвідкую бо за нього, що має велику ревність про вас і про Лаодичан і Єрополян.
14. Витає вас Лука, любий лїкарь, та Дамас.
15. Витайте братів, що в Лаодикиї, і Нимфана, і домашню церкву його.
16. І як прочитаєть ся се посланнє між вами, постарайтесь, щоб і в Лаодикийській церкві прочитане було, а написане з Лаодикиї щоб і ви прочитали.
17. Та скажіть Архипові: Гледи служення, що прийняв єси в Господї, щоб довершив його.
18. Витаннє моєю рукою, Павловою. Згадуйте про мої кайдани. Благодать з усїма вами. Амінь.

До Колосян писано з Риму через Тихика та Онисима.

ПЕРВЕ ПОСЛАННЄ СЬВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО СОЛУНЯН.

ГОЛОВА 1.

Павел, та Сильван, та Тимотей до церков Солуньских у Бозї Отцї і Господї Ісусї Христї: Благодать вам і мир од Бога Отця і Господа Ісуса Христа.
2. Дякуємо Богові всякого часу за всїх вас, роблячи спомин про вас у молитвах наших,
3. без перестану згадуючи ваше дїло віри, і працю любови, і терпіннє уповання на Господа нашого Ісуса Христа перед Богом і Отцем нашим,
4. знаючи, браттє Богові любе, вибраннє ваше.
5. Бо благовістє наше не було до вас у слові тілько, а і в силї, і в Дусї сьвятому, і в великій певнотї, яко ж і знаєте, які ми були між вами задля вас.
6. І ви стали послїдувателями нашими і Господнїми, прийнявши слово в великому горю з радощами Духа сьвятого,
7. так що ви стали ся взором усїм віруючим у Македониї і Ахаї.
8. Од вас бо промчало ся слово Господнє не тілько в Македониї і Ахаї, та й у всяке місце віра ваша в Бога пройшла, так що не треба нам що й казати.
9. Вони бо самі про нас звіщають, який вхід мали ми до вас і як ви обернулись до Бога од ідолів, служити Богу живому і правдивому,
10. і ждати Сина Його з небес, котрого воскресив з мертвих, Ісуса, збавляючого нас від наступаючого гнїва.

ГОЛОВА 2.

Самі бо знаєте, браттє, про вхід наш між вас, що не марно він став ся;
2. нї, пострадавши перед тим і дознавши зневаги, як знаєте, в Филипах, зосьмілились ми в Бозї нашому глаголати до вас благовістє Боже з великою боротьбою.
3. Утїшеннє бо наше (було) не від лукавства, анї від нечистоти, анї в підступї,
4. а яко ж ми вибрані від Бога, щоб повірити нам благовістє, так ми й глаголемо, не як ті, що людям догоджують, а Богу, що розвідує серця наші.
5. Нїколи бо не було в нас лестивого слова до вас, яко ж знаєте, анї думки зажерливої: Бог сьвідок.
6. Не шукали ми нї від людей слави, нї од вас, нї од инших, можучи в повазї бути, яко Христові апостоли.
7. Нї, ми були тихі серед вас. Як мамка гріє дїток своїх,
8. оттак, бажаючи вас, мали ми щиру волю, передати вам не тілько благовістє Боже, та ще й свої душі, тим що ви були нам любі.
9. Згадайте бо, браттє, труд наш і працю: ніч бо і день роблячи, щоб нї-

кого з вас не отяготити, проповідували ми вам благовістє Боже.

10. Ви сьвідки і Бог, як преподобно, і праведно, і непорочно ми обертались між вами віруючими,

11. яко ж знаєте, що ми кожного з вас, як батько діток своїх, утїшали і розважали, і сьвідкували;

12. щоб ви ходили достойно перед Богом, що покликав вас у своє царство і славу.

13. Того ж то й дякуємо Богові без перестану, що ви, прийнявши слово проповіді Божої від нас, прийняли не яко слово чоловіче, а (яко ж справдї є,) слово Боже, котре й орудує в вас віруючих.

14. Ви бо, браттє, стали послїдувателями церквам Божим, що в Юдеї в Христї Ісусї, тим що й ви пострадали від своїх земляків, як і вони від Жидів,

15. що вбили й Господа Ісуса і своїх пророків, і нас вигнали, й Богу не вгодили, і всїм людям противні,

16. що забороняють нам глаголати поганам, щоб спасли ся, щоб сповнились гріхи їх всякого часу; настиг же їх на конець гнів (Божий).

17. Ми ж, браттє, осиротївши без вас на час-годину, лицем, а не серцем, ще більш старались з великим бажаннєм бачити лице ваше.

18. Тимже хотїли ми йти до вас, я таки Павел раз і вдруге, та й заборонив нам сатана.

19. Яка бо нам надїя, або радість, або вінець похвали? чи й не ви ж перед Господом нашим Ісусом Христом у приходї Його?

20. Ви бо слава наша і радість.

ГОЛОВА 3.

Тим же вже, не стерпівши, зволили ми зостати ся самим в Атинах,

2. і послали ми Тимотея, брата нашого, й слугу Божого, й помічника нашого в благовістю Христовому, утвердити вас і втїшити вас у вірі вашій,

3. щоб нї один не хитавсь у горю сьому; самі бо знаєте, що нас на се поставлено.

4. Бо коли і в вас були ми, наперед казали вам, що маємо горювати, яко ж і сталось, і знаєте.

5. Того ж то й я, більш не стерпівши, послав довідатись про віру вашу, щоб не спокусив вас спокусник, і не марний буде труд наш.

6. Тепер же, як прийшов Тимотей до нас од вас, та благовістив нам про віру вашу і любов, і що маєте спомин про нас добрий завсїди, бажаючи нас видїти, яко ж і ми вас,

7. тим то втїшились ми, браттє, вами у всякому горю, і нуждї нашій, вашою вірою:

8. бо ми тепер живі, коли ви стоїте в Господї.

9. Яку ж бо дяку Богу можемо оддати за вас, за всю радість, якою радуємось задля вас перед Богом нашим,

10. ніч і день ревно молячись, щоб видїти лице ваше і доповнити недостаток віри вашої?

11. Сам же Бог і Отець наш і Господь наш Ісус Христос нехай направить путь наш до вас.

12. Вас же нехай Господь намножить і збагатить любовю один до одного й до всїх, яко ж і ми до вас,

13. щоб утвердити серця ваші непорочні в сьвятості перед Богом, Отцем нашим у прихід Господа нашого Ісуса Христа з усїма сьвятими Його.

ГОЛОВА 4.

Дальше ж благаємо вас, браттє, і напоминаємо в Господї Ісусї, яко ж прийняли від нас, як подобає вам ходити й угождати Богові, так щоб більш (у тому) достаткували.

2. Бо знаєте, які заповідї дали ми вам Господом Ісусом.

3. Така бо воля Божа, осьвяченнє ваше, щоб ви вдержувались од блуду,

4. щоб кожен з вас знав, як держати посудину свою у сьвятості і чести,

5. не в страсті похотній, яко ж і погане, що не знають Бога;

6. щоб нїхто не переступав нї в якому дїлї і не обманював брата свого: тим що Господь відомститель за все те, яко ж ми й перше казали вам і сьвідкували.

7. Не покликав бо нас Бог на нечистоту, а на сьвятость.

8. Тимже, хто відкидає, відкидає не чоловіка, а Бога, що дав нам і Духа свого сьвятого.

9. Що ж до братньої любови, то не треба писати вам, самі бо ви навчені від Бога любити один одного.

10. І справді ви так чините всїм братам по всїй Македониї. Благаємо ж вас, браттє, достаткувати ще більш,

11. і щоб пильно дбали (про те, щоб) бути тихими, та чинити своє, та робити своїми руками, яко ж ми заповідали вам,

12. щоб ви чесно ходили проти тих, що осторонь (вас), і не знали нужди нї в чому.

13. Не хочу ж, браттє, щоб ви не відали про тих, що впокоїлись, щоб не скорбіли ви, як инші, що не мають надії.

14. Бо коли віруємо, що Христос умер і воскрес, так Бог і тих, що поснули в Ісусї, приведе з Ним.

15. Се бо вам глаголемо словом Господнїм, що ми, которі зостанемось живими до приходу Господнього, не попередимо тих, що впокоїлись.

16. Сам бо Господь з повелїннєм, з голосом архангельским і з трубою Божою зійде з неба, і мертві в Христї воскреснуть найперше;

17. потім ми, которі зостанемось живі, вкупі з ними будемо підхоплені в хмарах назустріч Господеві на воздух, і так завсїди з Господем будемо.

18. Тим же втїшайте один одного словами сими.

ГОЛОВА 5.

Про часи ж і пори, браттє, не треба вам писати.

2. Бо самі ви добре знаєте, що день Господень, як злодій у ночі, так прийде.

3. Бо, як говорити муть: „Упокій і безпечність", тодї несподїванно настигне на них погибель, як муки на маючу в утробі, і не втїчуть вони.

4. Ви ж, браттє, не в темряві, щоб той день як злодій, захопив вас.

5. Усї ви сини сьвітла і сини дня; ми не (сини) ночи або тьми.

6. Тимже оце не спімо, як инші, а пильнуймо і будьмо тверезі.

7. Ті бо, що сплять, у ночі сплять, і що впивають ся, у ночі впивають ся.

8. Ми ж, (сини) дня, тверезїмо ся, одягнувшись у броню віри та любови і (надївши) шолом надії на спасеннє.

9. Бо не призначив нас Бог на гнїв, а на одержаннє спасення, через Господа нашого Ісуса Христа,

10. що вмер за нас, щоб, чи то пильнуємо, чи то спимо, укупі з Ним жили.

11. Того ж то втїшайте один одного і збудовуйте один одного, яко ж і робите.

12. Благаємо ж вас, браттє, знайте тих, которі працюють між вами, і старшинують над вами в Господї, і навчають вас,

13. і поважайте їх вельми високо в любові за дїло їх. Живіть мирно між собою.

14. Благаємо ж вас, браттє, урозумлюйте непорядних, утїшайте малодушних, піддержуйте немочних, довго терпіть усїм.

15. Глядїть, щоб нїхто не оддавав злом за зло, а завсїди про добре дбайте і один для одного і для всїх.

16. Всякого часу радуйтесь.

17. Без перестану молїтесь.

18. За все дякуйте: така бо воля Божа в Христї Ісусї про вас.

19. Духа не вгашуйте.

20. Пророцтвами не гордуйте.

21. Всього дослїджуйте; доброго держітесь.

22. Од усякого виду лихого вдержуйтесь.

23. Сам же Бог упокою нехай осьвятить вас зовсїм, і ввесь ваш дух, і душа, і тїло нехай збереже ть ся непорочно у прихід Господа нашого Ісуса Христа.

24. Вірен, Хто покликав вас, Він і зробить (се).

25. Браттє, молїте ся за нас.

26. Витайте все браттє цїлуваннєм сьвятим.

27. Заклинаю вас Господом, прочитати посланнє се перед усїм браттєм.

28. Благодать Господа нашого Ісуса Христа з вами. Амінь.

Перве до Солунян писано з Атин.

ДРУГЕ ПОСЛАННЄ СЬВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО СОЛУНЯН.

ГОЛОВА 1.

Павел, та Силуан, та Тимотей цер-
кві Солуньській у Бозї, Отцї на-
шому, і Господї Ісусї Христї:
2. Благодать вам і впокій од Бога,
Отця нашого, і Господа Ісуса Христа.
3. Дякувати мусимо Богу завсїди за
вас, браттє, яко ж воно й достойно,
бо вельми росте віра ваша, і множить
ся любов кожного з усїх вас один до
одного;
4. так що ми самі хвалимось вами
по церквах Божих за терпіннє ваше
і віру у всїх гоненнях ваших і в го-
рю, що приймаєте,
5. в доказ праведного суду Божого,
щоб удостоїтись вам царства Божо-
го, ради котрого й страждаєте.
6. Бо ж праведно в Бога, віддати го-
ре тим, що завдають вам горя,
7. а вам горюючим, одраду з нами в
одкриттю Господа Ісуса з неба з ан-
гелами сили,
8. в огнї поломяному даючи відом-
щеннє тим, що не знають Бога і не
корять ся благовістю Господа нашого
Ісуса Христа.
9. Вони приймуть муку, погибель
вічну від лиця Господнього і від сла-
ви потуги Його,
10. як прийде прославити ся у сьвя-
тих своїх і дивним бути у всїх віру-
ючих (бо ввірувано сьвідкуванню на-
шому між вами) в той день.
11. Того й молимо ся всякого часу
за вас, щоб сподобив вас поклику Бог
наш, і сповнив усяке благоволеннє
благости і дїло віри в силї,
12. щоб прославилось імя Господа
нашого Ісуса Христа в вас, а ви в
Ньому, по благодатї Бога нашого і
Господа Ісуса Христа.

ГОЛОВА 2.

Благаємо ж вас, браттє, ради при-
ходу Господа нашого Ісуса Хри-
ста і ради нашого збору до Него,
2. не скоро хитайтесь умом, і не трі-
вожтесь нї духом, нї словом, нї по-
сланнєм нашим, що нїби настає день
Христів.
3. Нехай нїхто вас не зводить нїя-
ким робом; бо коли не прийде від-
ступленнє перше, і не відкриєть ся
чоловік беззаконня, син погибелї,
4. що противить ся і несеть ся вище
всякого званого Бога або шановища,
так що засяде як Бог у храмі Божо-
му, показуючи себе, що він єсть Бог.
5. Хиба не памятаєте, що живучи
ще в вас, я се вам казав?
6. І тепер знаєте, щó не дає йому
відкритись часу свого.
7. Бо тайна беззаконня вже орудує,
тільки той хто вдержує тепер, (удер-
жувати ме) доки візьметь ся з сере-
дини.
8. І тодї відкриєть ся беззаконник,
котрого Господь убє духом уст своїх,
і знищить явленнєм приходу свого.
9. Котрого (беззаконника) прихід,
сатаниною силою, буде з усякою по-
тугою і ознаками й чудесами оманн,
10. і з усяким підступом неправди в
тих, що погибають, бо любови прав-
ди не прийняли, щоб спасти ся їм.
11. І за се пішле їм Бог орудуваннє
підступу, щоб вони вірували брехнї,
12. щоб прийняли суд усї, хто не ві-
рував правдї, а кохавсь у неправдї.
13. Нам же треба дякувати Богові
завсїди за вас, браттє полюблене від
Госпола, що вибрав вас Бог від по-
чатку на спасеннє осьвяченнєм духа
й у вірі правди,
14. до чого покликав вас благовістєм
нашим, щоб здобути ся слави Госпо-
да нашого Ісуса Христа.
15. Тим же, браттє, стійте і держіть
перекази, яких навчились чи словом,
чи посланнєм нашим.
16. Сам же Господь наш Ісус Хри-
стос, і Бог і Отець наш, що полюбив
нас і дає нам утїху вічню і добру на-
дїю в благодатї,

17. нехай утїшить серця ваші, і утвердить вас у всякому слові і дїлї доброму.

ГОЛОВА 3.

На останок, молїтесь, браттє, за нас, щоб слово Господнє ширилось та славилось, яко ж і в вас,

2. і щоб нам визволитись од безпутних і лукавих людей; бо не у всїх віра.

3. Вірен же Господь, котрий утвердить вас і обереже від лукавого.

4. Уповаємо ж у Господї про вас, що щó ми вам повелїваємо, ви робите і робити мете.

5. Господь же нехай направить серця ваші у любов Божу і в терпіннє Христове.

6. Повелїваємо ж вам, браттє, імям Господа нашого Ісуса Христа, відлучатись від усякого брата, що ходить непорядно і не по переказу, який прийняв од нас.

7. Самі бо знаєте, як вам треба подобити ся нам; бо не робили ми безладдя між вами,

8. анї їли дармо хлїб у кого; а в трудї і журбі, ніч і день роблячи дїло, щоб не отягчити нїкого з вас:

9. не тим що не маємо власти, а щоб себе за взір дати вам, щоб уподобити ся нам.

10. Бо, як були ми в вас, то так завітували вам, що хто не хоче робити дїла, нехай і не їсть.

11. Чуємо бо, що деякі непорядно ходять між вами, нїчого не роблять, а метушять ся.

12. Таким-то повелїваємо і напоминаємо Господом нашим Ісусом Христом, щоб мовчки роблячи, свій хлїб їли.

13. Ви ж, браттє, не втомлюйтесь, роблячи добре.

14. Коли ж хто не послухає слова нашого посланнєм, такого назначіть і не мішайтесь із ним, щоб йому був сором.

15. Та не за ворога вважайте його, а навчайте, яко брата.

16. Сам же Господь миру нехай дасть вам мир завсїди всїма способами. Господь із усїма вами.

17. Витаннє моєю рукою Павловою, котре єсть знак у всякому посланню; так пишу:

18. Благодать Господа нашого Ісуса Христа з усїма вами. Амінь.

Друге до Солунян, писане з Атин.

ПЕРВЕ ПОСЛАННЄ СЬВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ТИМОТЕЯ.

ГОЛОВА 1.

Павел, апостол Ісуса Христа, по повелїнню Бога, Спаса нашого, і Господа Ісуса Христа, надїї нашої,

2. Тимотею, правдивому сину в вірі: Благодать, милость, мир од Бога, Отця нашого, і Христа Ісуса, Господа нашого.

3. Яко ж ублагав я тебе пробувати в Ефесї, ідучи в Македонию, щоб завітував деяким не инше вчити,

4. анї вважати на видумки та не скінчені родоводи, котрі більш роблять змагання, нїж Божого будування в вірі.

5. Конець же завітування єсть любов з щирого серця та совісти благої і віри не лицемірної,

6. у котрих деякі погрішивши, вдались у пусті слова,

7. хотячи бути законоучителями, не розуміючи, нї що говорять, нї об чому впевняють.

8. Знаємо ж, що закон добрий, коли хто його законно творить,

9. знаючи се, що не про праведника закон положений, а про беззаконних та непокірних, нечестивих та грішних, неправедних та скверних, про убийць батька й матери, про душогубцїв,

10. про блудників, мужоложників, про людокрадів, брехунів, про тих,

що криво присягають, і коли що иншого здоровій науці противить ся,

11. по славному благовістю блаженного Бога, котре менї звірено.

12. І дякую Тому, хто окріпляє мене, Христу Ісусу, Господу нашому, що за вірного мене вважав, поставивши мене на службу,

13. мене, що був колись хулителем і гонителем і знущателем, та помилувано мене; бо, невідаючи, робив я в невірстві.

14. Намножила ся ж благодать Господа нашого вірою і любовю, що в Христї Ісусї.

15. Вірне се слово і всякого прийняття достойне, що Христос Ісус прийшов у мир грішників спасти, між котрими я первий.

16. Та ради сього й помилувано мене, щоб на менї первому показав Ісус Христос усе довготерпіннє, на приклад тим, що мають вірувати в Него на життє вічне.

17. Цареві ж вічному нетлїнному, невидимому, єдиному премудрому Богу честь і слава на віки вічні. Амінь.

18. Се ж завітуваннє передаю тобі, сину Тимотею, по пророцтвах, що були перше про тебе, щоб воював ти в них доброю війною,

19. маючи віру і добру совість, котру деякі відкинувши, од віри відпали.

20. Між ними ж Іменей та Александр, котрих я передав сатанї, щоб навчились не хулити.

ГОЛОВА 2.

Тим я молю перш усього творити благання, молитви, дякування за всїх людей,

2. за царів і за всїх, що мають власть, щоб тихим і спокійним життєм нам жити у всякому благочестї і чистотї.

3. Се бо добре і приятно перед Спасителем нашим Богом,

4. котрий хоче, щоб усї люде спаслись ся і до розуміння правди прийшли.

5. Один бо Бог і один посередник між Богом і людьми, чоловік Ісус Христос,

6. що дав себе на викуп за всїх: сьвідкуваннє временами своїми.

7. На се ж поставлено мене проповідником і апостолом (глаголю правду в Христї, а не неправду) учителем поган у вірі і правдї.

8. Оце ж хочу, щоб молились чоловіки на всякому місцї, здіймаючи вгору преподобні руки, без гнїва і змагання.

9. Так само й жінки, чисто вбираючись, із соромом та з чистотою, щоб украшували себе, не заплїтаннєм, не золотом або перлами, або шатами предорогими,

10. а (як подобає жінкам, що пристали на благочесте) дїлами добрими.

11. Жінка мовчки нехай вчить ся усякої покори.

12. Жінцї ж учити не велю, анї орудувати чоловіком, а бути в мовчанню.

13. Адама бо перше створено, опісля ж Еву;

14. і Адама не зведено; жінка ж, як зведено її, була в переступі.

15. Спасеть ся ж ради родження дїтей, коли пробувати ме в вірі та любові і в сьвятостї з чистотою.

ГОЛОВА 3.

Вірне слово: коли хто епископства хоче, доброго дїла бажає.

2. Треба ж епископу бути непорочним, однієї жінки чоловіком, тверезим, цїломудрим, чесним, гостинним, навчаючим,

3. не пяницею, не до бійки, не до здирства, а тихим, несварливим, не сріблолюбцем,

4. своїм домом щоб добре правив, дїтей держав у слухняностї з усякою повагою;

5. (Коли бо хто своїм домом не вміє правити, то як йому про церкву Божу дбати?)

6. не новохрищеним, щоб розгордившись не впав у суд диявольський.

7. Треба ж йому і сьвідкуваннє добре мати від осторонніх, щоб не впав у ганьбу та в тенета диявольські.

8. Дияконам так само (треба бути) чесним, не двоязичним, щоб не вживали багато вина, не здирствовали,

9. мали тайну віри в чистій совістї.

10. І про таких же (треба) перше впевнитись, а потім нехай служять, бувши непорочними.
11. Жінкам (їх) так само (треба бути) чесним, не до осуди, тверезим, вірним у всьому.
12. Диякони що б бували однієї жінки чоловіками, дїтьми добре правлячи і своїми домами.
13. Бо хто добре дияконував, степень собі добрий здобуває і велику одвагу у вірі, що в Христї Ісусї.
14. Се пишу тобі, уповаючи прийти до тебе скоро;
15. коли ж загаюсь, що б ти знав, як треба в дому Божому жити, котрий єсть церква Бога живого, стовп і утвердженнє правди.
16. І справдї велика се тайна благочестя: Бог явив ся в тїлї, оправдивсь у Дусї, показав ся ангелам, проповідано Його між поганами, увірували в Його по сьвіту, вознїс ся в славі.

ГОЛОВА 4.

Дух же явно глаголе, що в останнї часи відступлять декотрі од віри, слухаючи духів лестивих і наук бісових,
2. в лицемірстві брехливих, запеклих у совістї своїй,
3. що боронять женитись (і велять вдержуватись) од їжи, що Бог створив на їду з подякою вірним і познавшим правду.
4. Бо всяке створіннє Боже добре і нїщо не гидке, коли з подякою приймаємо;
5. осьвячуєть ся бо словом Божим і молитвою.
6. Се все нагадуючи браттю, будеш добрий служитель Ісуса Христа, годований словами віри і доброю наукою, котрій послїдував єси.
7. Скверних же і бабських байок цурай ся, а привчай себе до благочестя.
8. Тїлесна бо вправа мало корисна, а благочестє корисне на все, маючи обітницю життя нинїшнього і будучого.
9. Вірне слово і всякого принятя достойне.
10. На се бо і трудимось і ганять нас, що вповали на Бога живого, котрий єсть Спаситель усїх людей, а найбільш вірних.
11. Звіщай се і навчай.
12. Нїхто ж нехай молодостю твоєю не гордує; а будь взором для вірних, у слові, у життю, у любові, у дусї, у чистотї.
13. Доки прийду, пильнуй читання, утїшення, науки.
14. Не занедбай твого дарування, котре дано тобі пророцтвом, з положеннєм рук сьвященства.
15. Про се дбай, в сьому пробувай, щоб успіх твій явен був у всїх.
16. Пильнуй себе і науки; пробувай у сьому; се бо роблячи, і сам спасеш ся і ті, що слухають тебе.

ГОЛОВА 5.

Старого не докоряй, а умоляй, як батька, молодших, як братів,
2. старих жінок, як матїрок, молодших, як сестер, з усякою чистотою.
3. Удовиць шануй, тих що справдї удовицї.
4. Коли ж котора вдовиця дїти або внучата має, нехай вчять ся перше свій дім благочестиво спорядити і віддячувати родителям; се бо добре і любо перед Богом.
5. Тая ж справдї вдовиця, котора одинока, (та) вповає на Бога і пробуває в молитвах і благаннях день і ніч.
6. Котора ж роскошує, та жива — вмерла.
7. І се наказуй, щоб непорочні були.
8. Коли ж хто про своїх, а найбільш про домашнїх не промишляє, той відцуравсь віри, і гірший од невірного.
9. Удовицю ж вибирати не меньше лїт шестидесяти, таку щоб була одному мужу жінкою,
10. в дїлах добрих сьвідчена, чи дїтей згодувала, чи людей сторонних приймала, чи сьвятим ноги вмивала, чи бідолашним помагала, чи до всякого дїла доброго щира була.
11. Молодих же вдовиць не приймай; бо, розбуявшись проти Христа, схочуть заміж;

12. маючи осуд, що першої віри відцурались.

13. Ще ж без діла звикають ходити по домах; не тільки ж без діла, та й довгоязикі і пронозливі, говорять, чого не годить ся.

14. Тим хочу, щоб молоді вдовиці йшли заміж, дітей рожали, домом правили і ніякої причини не давали противному до поговору.

15. Вже бо деякі звернули слідом за сатаною.

16. Коли який вірний або вірна має вдовиці, нехай їм помагає, і нехай не буде тягару для церкви, щоб правдивим удовицям помагати.

17. Которі ж пресвитери пильнують добре, нехай удостоять ся двійної чести, найбільше ж ті, що трудять ся в слові і науці.

18. Глаголе бо писаннє: Вола молотячого не заоброчуй; і: Достоїн робітник нагороди своєї.

19. На пресвитера обвинувачення не приймай, хиба при двох або трьох сьвідках.

20. Которі ж згрішять, обличай перед усїма, щоб і инші страх мали.

21. Заклинаю перед Богом, і Господом Ісус-Христом, і вибраними ангелами, щоб се хоронив без пересуду, нїчого не роблячи по привичцї (пристрастї).

22. Рук скоро не клади нї на кого, анї приставай до чужих гріхів; себе чистим держи.

23. Вже не пий води, а потроху вина приймай, ради жолудка твого і частих твоїх недугів.

24. В инших людей гріхи явні, попереджують на суд, а за иншими йдуть слїдом.

25. Так само й добрі дїла наперед явні, тай що инше, утаїтись не може.

ГОЛОВА 6.

Которі слуги під ярмом, нехай уважають панів своїх достойними всякої чести, щоб імя Боже не хулилось і наука.

2. Хто ж має вірних панів, ті нехай не гордують ними, бо вони брати; а ще більш нехай служять, що вони вірні і любі, приймаючи благодать. Сього навчай і наказуй.

3. Коли ж хто инше вчить і не приступає до здорових словес Господа нашого Ісуса Христа і до науки побожної,

4. той розгордив ся, нїчого не знаючи, а нездужаючи змаганнями та суперечкою, від чого буває зависть, сварка, поговори, лукаві думки,

5. пусті розмови людей попсованого розуму, що втеряли правду і думають, що благочесте — надбаннє. Відступай від таких.

6. Велике ж (таки) надбаннє благочесте з самодовольством.

7. Нїчого бо не внесли ми у сьвіт, то й ясно, що нїчого не можемо винести.

8. Маючи ж їжу й одежу, сим довольні будемо.

9. Котрі ж хочуть забагатїти, впадають у напасть й тенета і в хотїння многі нерозумні і шкодливі, що топлять людей у безодню і погибель.

10. Корень бо всього лихого сріблолюбство; котрого инші бажаючи, заблудили од віри, і себе прибили многими муками.

11. Ти ж, чоловіче Божий, від сього втїкай; побивай ся за правдою, благочестєм, вірою, любовю, терпіннєм, тихостю.

12. Борись доброю боротьбою віри, держись вічнього життя, до котрого й покликано тебе, й визнав єси добре визнаннє перед многими сьвідками.

13. Заповідаю тобі перед Богом, що оживлює все, і Христом Ісусом, що сьвідкував при Понтийському Пилатї добре визнаннє:

14. додержати сю заповідь чистою, без докору, до явлення Господа нашого Ісуса Христа,

15. котре свого часу явить блаженний і єдиний сильний Цар над царями і Пан над панами;

16. один, що має безсмерте, і живе в сьвітлї неприступному, котрого не бачив нїхто з людей, анї бачити не може; Йому ж честь і держава вічна. Амінь.

17. Багатим у нинїшнім віцї наказуй не високомудровати, анї впова-

ти на богацтво непевне, а на Бога
живого, що дає нам усе щедро на втї-
ху;
18. добре робити, багатитись дїлами
добрими, охочими на подаваннє бути
і подїльчивими,
19. скарбуючи собі добру основину
в будущинї, щоб прийняти життє
вічне.
20. О Тимотею! хорони переказ, од-
вертаючись од скверного марнословя
і перекорів неправдивого розуму,
21. котрим деякі хвалячись, у вірі
погрішили. Благодать з Тобою. Амінь.

Перве до Тимотея писане з Лаодикеї, що єсть столиця Фригиї Пакатиянської.

ДРУГЕ ПОСЛАННЄ СЬВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ТИМОТЕЯ.

ГОЛОВА 1.

Павел, апостол Ісуса Христа волею
Божою, по обітницї життя, що в
Христї Ісусї,
2. Тимотею, любому синові: Благо-
дать, милость, мир од Бога Отця, і
Христа Ісуса, Господа нашого.
3. Дякую Богу, котрому служу від
прародителїв чистою совістю, що без
перестанку згадую тебе в молитвах
моїх ніч і день,
4. бажаючи видїти тебе, памятаючи
сльози твої, щоб сповнитись радоща-
ми,
5. згадуючи нелицемірну віру твою,
яка вселилась перше в бабу твою Ло-
їду і в матїр твою Євникию; певен
же я, що і в тебе.
6. З сієї ж причини нагадую тобі,
щоб ти підʼогрівав дар Божий, що
маєш у собі через положеннє рук
моїх.
7. Бо дав нам Бог не духа страху, а
(духа) сили і любови і здорового ро-
зуму.
8. Оце ж не сором ся сьвідчення Го-
спода нашого, анї мене, вязника Його,
а страждай з благовістєм Христо-
вим по силї Бога,
9. що спас нас і покликав покликом
сьвятим, не по дїлам нашим, а по
своїй постанові і благодатї, данїй нам
у Христї Ісусї перше часів вічних,
10. тепер же обявленій через явлен-
нє Спасителя нашого Ісуса Христа,
що зруйнував смерть і осияв життє і
нетлїннє благовістєм,
11. для котрого поставлений я про-
повідником і апостолом і учителем по-
ган.
12. З сієї ж причини я й се терплю;
тільки ж не соромлюсь, знаю бо, в ко-
го увірував, і певен, що силен Він пе-
реказ мій схоронити до того дня.
13. Май приклад здорових словес,
котрі від мене чув єси, у вірі і любо-
ві, що в Христї Ісусї.
14. Добре завіщаннє схорони Духом
сьвятим, що живе в нас.
15. Ти знаєш се, що одвернулись од
мене всї, що в Азиї; а між ними Фи-
гел і Гермоген.
16. Нехай же дасть милость Господь
Онисифоровому дому, бо він часто ме-
не впокоював, і кайданів моїх не со-
ромив ся;
17. а бувши в Римі, дуже пильно
шукав мене, та й знайшов.
18. Нехай дасть йому Господь знай-
ти милость Господню в той день. А
скілько услугував менї в Єфесї, ти
лучче знаєш.

ГОЛОВА 2.

Ти ж, сину мій, кріпшай у благода-
тї, що в Христї Ісусї,
2. і, що чув єси від мене перед мно-
гими сьвідками, те передай вірним
людям, котрі способні будуть і инших
навчати.
3. Ти ж терпи лихо, яко добрий воїн
Ісуса Христа.
4. Нїхто ж, воїном бувши, не міша-
єть ся в справи життя (сього), щоб
угодити тому, хто вибрав його вої-
ном.

5. Хоч же хто й бореть ся, не заслужить вінця, коли не законно боротимеш ся.

6. Трудящому ратаєві перш подобає овощу скоштувати.

7. Зрозумій, що глаголю; а Господь нехай дасть тобі розум у всьому.

8. Поминай Господа Ісуса Христа, що встав із мертвих, з насіння Давидового, по благовістю моєму,

9. в Йому ж терплю лихо аж до кайдан, як лиходій, та слова Божого не скувати.

10. Тим усе терплю ради вибраних, щоб і вони осягли спасеннє, що в Христї Ісусї з вічньою славою.

11. Вірне слово: коли бо ми з Ним умерли, то з Ним і жити мем.

12. Коли терпимо, з Ним і царювати мем; коли відцураємось, і Він відцурає ся нас.

13. Коли не віруємо, Він вірним пробуває, відректись бо себе не може.

14. Про се нагадуй, сьвідкуючи перед Господом не перечитись; нї на що воно не потрібне, (тілько) на руїну тих, що слухають.

15. Старай ся поставити себе вірним перед Богом, робітником без докору, право правлючим слово правди.

16. Від скверного марнословия оддаляй ся; більше бо та більш (такі) розводять безбожність,

17. і слово їх, як гангрена (рак), мати ме жир. З таких Гименей і Филит,

18. котрі проти правди согрішили, говорячи, що воскресеннє вже було, і перевертають деяких віру.

19. Твердо ж основина Божа стоїть, маючи печать таку: Познав Господь своїх, і: Нехай відступить од неправди всяк, хто іменує імя Христове.

20. У великому ж домі не тілько посуд золотий та срібний, а й деревяний і глиняний; і инші на честь, а инші на нечесть.

21. Оце ж, коли хто очистить себе від сього, буде посудиною на честь, осьвяченою і потрібною владиці, на всяке дїло добре наготовленою.

22. Від похотей молодечих утїкай; побивай ся ж за правдою, вірою, любовю, миром з тими, що призивають Господа чистим серцем.

23. Від дурного ж і невченого змагання вхиляй ся, знаючи, що воно родить сварки.

24. Слуга ж Господень не повинен сваритись, а бути тихим до всїх, навчаючим, незлобним,

25. щоб нагідно навчав противних, чи не дасть їм Бог покаяння на зрозуміннє правди,

26. і виплутають ся з дияволських тенет, що живими вловлені від нього у його волю.

ГОЛОВА 3.

Се ж відай, що в послїдні днї настануть времена люті.

2. Будуть бо люде самолюбцї, сріблолюбцї, пишні, горді, хулителї, родителям непокірні, невдячні, безбожні,

3. нелюбовні, непримирливі, осудливі, невдержливі, люті, вороги добра,

4. зрадники, напастники, гордувики, що більш люблять розкоші, нїж Бога,

5. мають образ благочестя, сили ж його відцурались. І ти від таких одвертай ся.

6. Бо з таких ті, що влазять у доми і полонять женщин, отягчених гріхами, що водять ся всякими похотьми,

7. що завсїди вчять ся, та й нїколи до зрозуміння правди прийти не можуть.

8. Як Яннїй та Ямврій противились Мойсейові, так само й сї противлять ся правдї, люде попсованого розуму, нетямущі в вірі.

9. Та не поступлять вони далїй; безумство бо їх явлене буде всїм, як і тих було.

10. Ти ж послїдував єси моїй наукї, життю, постанові, вірі, довготерпінню, любові, терпінню,

11. гоненню, страданням, які лучились менї в Антиохиї, в Ікониї, в Листрі; котрі гонення я переніс, і від усїх ізбавив мене Господь.

12. І всї ж, хто хоче благочестиво жити в Христї Ісусї, гонені будуть.

13. Лукаві ж люде та чарівники дійдуть до гіршого, зводячи та даючи себе зводити.

14. Ти ж пробувай у тому, чого нав-

чено тебе, і що звірено тобі, відаючи, від кого навчивсь єси,
15. і що з малку сьвяте писаннє знаєш, котре може тебе вмудрити на спасеннє вірою в Христа Ісуса.
16. Всяке писаннє богодухновенне і корисне до науки, до докору, до направи, до наказу по правдї,
17. щоб звершений був Божий чоловік, до всякого доброго дїла готовий.

ГОЛОВА 4.

Оце ж сьвідкую перед Богом і Господом нашим Ісусом Христом, що має судити живих і мертвих в явленнї Його і царстві Його:
2. проповідуй слово, настоюй в час і не в час, докоряй, погрожуй, благай з усяким довготерпіннєм і наукою.
3. Буде бо час, що здорової науки не послухають, а по своїх похотях виберуть собі учителїв, ласкані (од них) слухом,
4. і від правди слух одвернуть, а до байок прихилять ся.
5. Ти ж тверезись у всьому, терпи лихо, роби дїло благовісника, службу твою знаною вчини.
6. Мене бо вже на жертву наготовлено, і час мого відходу настав.
7. Боротьбою доброю я боров ся, дорогу скінчив, віри додержав.
8. На останок готовить ся менї вінець правди, котрий оддасть менї Господь того дня, праведний суддя, і не тілько менї, та і всїм, хто полюбив явленнє Його.
9. Старай ся скоро прийти до мене.
10. Димас бо мене покинув, полюбивши нинїшнїй вік, та й пійшов у Солунь; Крискент в Галатию, Тит в Далматию;
11. Лука один зо мною. Марка взявши приведи з собою, він бо менї потрібен на служеннє.
12. Тихика ж послав я в Єфес.
13. Плащ, що зоставив я в Троядї в Карпа, ідучи, принеси, і книги, особливо ж кожані.
14. Александер котляр наробив менї багато лиха; нехай оддасть йому Господь по дїлам його,
15. котрого й ти остерегайсь, вельми бо противить ся словам нашим.
16. У перве моє одвітуваннє нїкого не було зо мною, а всї мене покинули; нехай не полїчить ся їм.
17. Господь же став передо мною і окрепив мене, щоб проповідане від мене знане було, і щоб почули всї погане; і збавивсь я з пащи левиної.
18. І визволить мене Господь від усякого дїла лукавого, і спасе про царство своє небесне; Йому ж слава по віки вічні. Амінь.
19. Витай Прискилу і Аквилу і Онисифорів дім.
20. Єраст зоставсь у Коринтї, а Трофима зоставив я в Милетї недужного.
21. Старайсь до зими прийти. Витають тебе Єввул, і Пуд, і Лин, і Клавдия, і все браттє.
22. Господь Ісус Христос із духом твоїм. Благодать з вами. Амінь.

Друге до Тимотея, Єфесийськоі церкви первого рукоположеного епископа, писане з Риму, як ставив ся Павел удруге перед кесаря Нерона.

ПОСЛАННЄ СЬВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ТИТА.

ГОЛОВА 1.

Павел, слуга Божий, апостол же Ісуса Христа, по вірі вибраних Божих і зрозумінню правди, що по благочестю,
2. в надїї вічнього життя, котре обітував Бог, що не обманює, перед вічними часами,
3. явив же часу свого слово своє проповіданнєм, котре менї поручено по повелїнню Спасителя нашого, Бога:
4. Титу, правдивому синові по спільнїй вірі: Благодать, милость, мир од Бога Отця і Господа Ісуса Христа, Спаса нашого.
5. На те зоставив я тебе в Критї,

щоб остальне довів до ладу і настановив по всїх городах пресвитерів, як я тобі повелїв.

6. Коли хто непорочен, однієї жінки муж, має вірних дїтей, недокорених за розврат, або непокірних.

7. Треба бо епископу без пороку бути, яко Божому доморядникові, щоб не собі годив, не був гнївливий, не пяниця, не сварливий, не жадний поганого надбання,

8. а був гостинний, любив добре, (у всьому) мірний, праведний, преподобний, вдержливий,

9. щоб державсь вірного слова по науцї, щоб умів і напоминати здоровою наукою і докоряти противних.

10. Багато бо непокірних, марномовцїв і обманщиків, найбільше ж которі з обрізання,

11. їм треба роти позатуляти; вони всї доми розвертають, навчаючи чого не треба, ради скверного надбання.

12. Сказав же один о них, власний їх пророк: Критяне завсїди брехуни, люті зьвіри, черева лїниві.

13. Вірне се сьвідченнє. З сієї ж то причини докоряй їх нещадно, щоб здорові були в вірі,

14. не вважаючи на жидівські байки, нї на заповідї людей, що одвертають ся од правди.

15. Все чисте чистим; опоганеним же та невірним нїщо не чисте, а опоганив ся і розум їх і совість.

16. Визнають, що знають Бога, а дїлами одрікають ся від Него, бувши гидкими і непокірними і до всякого дїла доброго неспосібними.

ГОЛОВА 2.

Ти ж говори, що личить здоровій науцї:

2. старики щоб були тверезі, чесні, мірні, здорові вірою, любовю, терпіннєм;

3. старі жінки так само щоб убирались як годить ся сьвятим, (були) не осудливі, не підневолені великому пянству і навчали добра,

4. щоб доводили до розуму молодших, любити чоловіків, жалувати дїтей,

5. щоб були мірними, чистими, господарними, добрими, корились своїм чоловікам, щоб слово Боже не зневажалось.

6. Молодїж так само напоминай знати міру.

7. У всьому ж сам себе подаючи за взір добрих дїл, у науцї цїлость, поважність,

8. слово здорове, недокорене, щоб осоромив ся противник, не маючи нїчого казати про нас докірно.

9. Слуги своїм панам щоб корились, у всьому догоджали, не відказуючи,

10. не крали, а показували всяку добру віру, щоб науку Спасителя нашого, Бога, укращували у всьому.

11. Явилась бо благодать Божа спасительна всїм людям,

12. навчаючи нас, щоб відцуравшись нечестя і мирських похотей, розумно і праведно і благочестно жили ми в нинїшньому вікї,

13. ждучи блаженного вповання і явлення слави великого Бога і Спаса нашого Ісуса Христа,

14. котрий оддав себе самого за нас, щоб ізбавити нас од усякого беззаконня і очистити собі людей вибраних, ревнителїв добрих дїл.

15. Се говори, напоминай, і докоряй з усяким повелїннєм. Нехай нїхто тобою не гордує.

ГОЛОВА 3.

Нагадуй їм, щоб начальства і власти слухали і корились, і до всякого доброго дїла були готові,

2. щоб нїкого не хулили, не були сварливі, а тихі, показуючи всяку лагідність до всїх людей.

3. Були бо колись і ми нерозумні, непокірні, і зведені слуги похотям та всяким розкошам, живучи в злобі та завистї, гидкими бувши та ненавидячи один одного.

4. Як же явилась благость і чоловіколюбиє Спаса нашого Бога,

5. не з дїл праведних, що ми робили, а по своїй милости спас нас купеллю новорожденя і обновлення Духа сьвятого,

6. котрого вилив на нас щедро че-

рез Ісуса Христа, Спасителя нашого,
7. щоб оправдившись благодаттю Його, зробились ми наслїдниками по надії життя вічнього.
8. Вірне слово, і хочу, щоб про се ти впевняв, щоб которі увірували в Бога, старались пильнувати добрих дїл. Добре воно і користне людям.
9. Дурного ж змагання, та родоводів, та спорів, та сварок про закон цурай ся, бо вони не на користь і марні.
10. Єретика чоловіка після первого і другого напомину, покинь,
11. знаючи, що такий розвертаєть ся і грішить, осудивши сам себе.
12. Як пришлю Артема до тебе або Тихика, постарайсь прийти до мене в Никополь: там бо надумавсь я зазимувати.
13. Зину законника та Аполоса старанно випровадь, щоб нї в чому не мали недостатку.
14. Нехай і наші вчять ся пильнувати добрих дїл для конечних потріб, щоб не були без овощу.
15. Витають тебе усї, що зо мною. Витай тих, хто любить нас у вірі. Благодать з усїма вами. Амінь.

До Тита, критянської церкви первого рукоположеного епископа, писано з Никополя Македонського.

ПОСЛАННЄ СЬВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ФИЛИМОНА.

ГОЛОВА 1.

Павел, вязник Ісуса Христа, та Тимотей брат, Филимонові, нашому любому і помічникові,
2. та любій Апфиї, та Архипові, товаришові воїну нашому і домашнїй твоїй церкві:
3. Благодать вам і мир од Бога Отця нашого і Господа Ісуса Христа.
4. Дякую Богу моєму всякого часу, згадуючи тебе в молитвах моїх,
5. чуючи про любов твою та віру, що маєш до Господа Ісуса і до всїх сьвятих,
6. щоб спільність віри твоєї була дїйственна в розумінню всякого добра, яке в вас є через Христа Ісуса.
7. Велику бо маємо радість і утїху з любови твоєї, бо серця сьвятих дізнали одради через тебе, брате.
8. Тим, хоч велику сьміливость маю в Христї, наказувати тобі, що треба,
9. та ради любови лучче благаю, бувши таким, як Павел, старець, тепер же і вязник Ісуса Христа;
10. благаю тебе про мого сина, котрого я породив у кайданах моїх, Онисима,
11. колись тобі непотрібного, тепер же тобі й менї вельми потрібного, котрого я послав,
12. ти ж його, чи то серце моє, прийми.
13. Хотїв був я при собі держати його, щоб замість тебе служив менї в кайданах благовістя;
14. та без твоєї волї не хотїв я нїчого зробити, щоб не мов по неволї добро твоє було, а по волї.
15. Бо може тому розлучивсь на час, щоб на віки прийняв єси його,
16. вже не яко слугу, а вище слуги, яко брата любого, найбільше менї, скілько ж більше тобі, і по тїлу, і в Господї.
17. Коли ж маєш мене за спільника, прийми його, як мене.
18. Коли ж чим обидив тебе, або (чим) винуватий, на менї те полїчи.
19. Я, Павел, написав рукою моєю: я оддам, щоб не казати тобі, що і сам себе менї завинуватив.
20. Так, брате, нехай маю потїху з тебе в Господї; звесели серце моє в Господї.
21. Надїявшись на слухняність твою, написав я тобі, знаючи, що і більш, нїж говорю, зробиш.

22. Разом же наготов менї і господу; надїюсь бо, що молитвами вашими буду дарований вам.
23. Витають тебе Єпафрас, товариш, неволї моєї в Христї Ісусї, Марко, Аристарх, Димас, Лука, помічники мої.
24. Благодать Господа нашого Ісуса Христа з духом вашим. Амінь.

До Филимона писано з Риму через Онисима, слугу.

ПОСЛАННЄ СЬВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ЖИДІВ.

ГОЛОВА 1.

Почасту і всяково промовляючи здавна Бог до батьків через пророків,
2. в останнї сї днї глаголав до нас через Сина, котрого настановив наслїдником усього, котрим і віки створив.
3. Сей, будучи сяєвом слави і образом особи Його, і двигаючи все словом сили своєї, зробивши собою очищеннє гріхів наших, осївсь по правицї величчя на вишинах,
4. Стільки луччий будучи від ангелів, скільки славнїще над їх наслїдував імя.
5. Кому бо рече коли з ангелів: Син мій єси Ти, я сьогоднї родив Тебе? і знов: Я буду Йому Отцем, а Він буде менї Сином?
6. Коли ж знов уводить Перворідня у вселенну, глаголе: І нехай поклонять ся Йому всї ангели Божі.
7. І до ангелів же глаголе: Що творить духи ангелами своїми, а поломе огня слугами своїми.
8. Про Сина ж: Престол Твій, Боже, по вік вічний, палиця правоти — палиця царювання Твого.
9. Полюбив єси правду, і зненавидїв беззаконнє; за се помазав тебе, Боже, Бог твій єлеєм радости більш спільників Твоїх.
10. І (знов): У починї Ти, Господи, землю оснував єси, і небеса — дїло рук Твоїх.
11. Вони зникнуть, Ти ж пробуваєш, і всї, як шати звetшають,
12. і як одежину згорнеш їх, і перемінять ся; Ти ж той же самий єси, і лїта Твої не скінчать ся.
13. Кому ж із ангелів сказав коли: Сиди по правицї в мене, доки положу ворогів Твоїх підніжком ніг Твоїх?
14. Чи не всї ж вони служебні духи, посилаємі на служеннє про тих, що хочуть наслїдувати спасеннє?

ГОЛОВА 2.

Тим подобає нам більше вважати на те, що чували, щоб иноді не відпасти.
2. Бо коли промовлене ангелам слово було певне, і всякий переступ і непослух прийняв праведну відплату,
3. то як нам утекти, що недбали про таке велике спасеннє? котре, почавши проповідувати ся через Господа, від тих що чули, нам стверджене,
4. як сьвідкував Бог ознаками і чудесами, і всякими силами, і роздаваннєм Духа сьвятого, по своїй волї.
5. Не ангелам бо покорив вселенну грядущу, про котру глаголемо;
6. засьвідкував же хтось десь, глаголючи: Що таке чоловік, що памятаєш його, або син чоловічий, що одвідуєш його?
7. Умалив єси його малим чим од ангелів; славою і честю вінчав єси його, і поставив єси його над дїлами рук Твоїх;
8. все покорив єси під ноги його. А впокоривши йому все, нїчого не зоставив невпокореним йому. Тепер же ще не бачимо, щоб усе було йому впокорене,
9. а бачимо Ісуса, малим чим умаленого від ангелів, за муку смерти увінчаного славою й честю, щоб благодаттю Божою за всїх зажив смерти.
10. Подобало бо Тому, про кого все і ким усе, що привів многих синів у славу, починателя спасення їх страданнями звершити.

11. Бо й хто осьвячуе і хто осьвячуеть ся, від Одного всї; з сієї то причини не соромить ся братами звати їх,

12. глаголючи: Звіщу імя Твоє браттю моєму, посеред церкви сьпівати му хвалу Тобі.

13. І знов: Надїяти мусь на Него. І знов: Ось я і дїти, що дав менї Бог.

14. Коли ж дїти стали ся спільниками тїла і крови, і Він так само спільником їх, щоб смертю знищити того, що має державу смерти, се єсть диявола,

15. і визволити тих, що з страху смерти через усе життє підневолені були рабству.

16. Справдї бо не ангелів приймає, а насїннє Авраамове приймає.

17. Звідсїля мусів у всьому подобитись братам, щоб бути милосердним і вірним архиєреєм у Божому, щоб очистити гріхи людскі.

18. У чому бо сам пострадав, спокушуваний бувши, може і тим, що спокушують ся, помогти.

ГОЛОВА 3.

Тим же, браттє сьвяте, поклику небесного спільники, вважайте на Посланика і Сьвятителя визнання нашого, на Христа Ісуса.

2. Вірен Він Тому, хто настановив Його, як і Мойсей у всьому домі Його:

3. більшої бо слави Сей над Мойсея сподобив ся, скільки більшу честь має, ніж будинок, той, хто збудував його.

4. Всякий бо будинок будує хтось, а хто все збудував, се Бог.

5. І Мойсей же вірен у всьому домі Його, яко слуга, на сьвідченнє тому, що мало глаголатись;

6. Христос же, яко Син, в домі Його, котрого дім ми, коли свободу і похвалу надії аж до кінця твердо держати мем.

7. Тим же (яко ж глаголе Дух сьвятий): Сьогоднї, як голос мій почуєте,

8. не закаменяйте сердець ваших, як в прогнїванню, в день спокуси в пустинї,

9. де спокушували мене батьки ваші, досьвідчались про мене, й виділи дїла мої сорок років.

10. За се прогнївивсь я на рід той і сказав: Завсїди заблуджують серцем, і не пізнали вони доріг моїх;

11. так що поклявсь я в гнїві моїм: Чи (коли) ввійдуть вони в відпочинок мій.

12. Остерегайтесь, браттє, щоб не було в кого з вас серце лукаве і невірне, та не відступило від Бога живого.

13. А вговорюйте один одного щодня, доки сьогоднї зоветь зя, щоб не став котрий з вас запеклим через підступ гріха.

14. Бо ми стали ся спільниками Христовими, коли тільки початок істнування до кінця твердо додержимо.

15. Коли (нам) глаголеть ся: „Сьогоднї, коли почуєте голос Його, не закаменяйте сердець ваших, як у прогнїванню."

16. Деякі бо, чувши, прогнївали (Бога), тільки ж не всї, що вийшли з Єгипту з Мойсейом.

17. На кого ж Він гнївив ся сорок років? Чи не на тих, що грішили, котрих кости полягли в пустинї?

18. Кому ж Він кляв ся, що не ввійдуть у вкокій Його, коли не неслухняним?

19. І бачимо, що не змогли ввійти за невірство.

ГОЛОВА 4.

Біймо ся ж оце, щоб, коли зостаєть ся обітниця ввійти в покій Його, не явив ся хто з вас опізнившись.

2. Бо й нам благовіствовано, як і тим, тільки не було користне їм слово проповіді, не зеднавшись з вірою тих, що слухали Його.

3. Входимо бо в відпочинок ми, що увірували, яко ж рече: „Так що покляв ся я в гнїві моїм, що не ввійдуть в відпочинок мій," хоч дїла від настання сьвіту скінчені.

4. Рече бо десь про семий день так: „І відпочив Бог дня семого від усїх дїл своїх."

5. І в сьому (місцї) знов: „Чи коли ввійдуть у відпочинок мій."

6. Коли ж оставляєть ся, щоб деякі

ввійшли в него, а котрим перше благовіствовано, не ввійшли за непослух;

7. то знов означає якийсь день, „сьогоднї“ глаголючи в Давиді, по стількиж лїтах, яко ж було сказано: „Сьогоднї, як почуєте голос Його, не закаменяйте сердець ваших.“

8. Бо коли б Ісус тих упокоїв, не говорив би про инший день після того.

9. Оце ж оставлено ще суботованнє людям божим.

10. Хто бо ввійшов у відпочинок Його, той відпочив от дїл своїх, яко ж од своїх Бог.

11. Стараймо ся ж увійти в той відпочинок, щоб хто не впав тим же робом у недовірство.

12. Живе бо слово Боже і дїйственне, і гостріще всякого обоюдного меча, і проходить аж до роздїлення душі і духа, членів і мозків, і розсуджує помишлення і думки серця.

13. І нема творива невідомого перед Ним; усе ж наге і явне перед очима Його, про кого наше слово.

14. Маючи ж Архиєрея великого, що пройшов небеса, Ісуса Сина Божого, держімось визнання.

15. Не маємо бо архиєрея, що не міг би болїти серцем у немощах наших, а такого, що дізнав усякої спокуси по подобию, окрім гріха.

16. Приступаймо ж з одвагою до престола благодати, щоб прийняти милость і знайти благодать на поміч зачасу.

ГОЛОВА 5.

Всякий бо архиєрей, із людей узятий, для людей поставляєть ся на служеннє у тому, що Боже, щоб приносив дари і жертви за гріхи,

2. котрий би міг болїти серцем за нетямущих і заблуджених; бо й сам обложений немощею;

3. і ради того мусить, як за людей, так за себе приносити за гріхи.

4. І нїхто сам по собі не приймає чести, а хто покликаний од Бога, яко ж і Аарон.

5. Так і Христос не сам себе прославив бути архиєреєм, а Той, хто глаголав до Нього: „Син мій єси Ти, я сьогоднї породив Тебе.“

6. Яко ж і инде глаголе: „Ти єси священик по вік по чину Мелхиседековому.“

7. Котрий за днїв тїла свого приносив молитви і благання до Того, хто міг спасти Його від смерти, з великим голосїннєм і слїзми, і почуто Його за страх (Його перед Богом).

8. Хоч і Син Він був, тільки ж навчивсь послуху через те, що терпів,

9. і, звершившись, ставсь усїм, що слухають Його, причиною спасення вічнього,

10. і названий від Бога архиєреєм по чину Мелхиседековому.

11. Про котрого маємо велике слово, та важко його висловити; тому що ви немочні стали слухом:

12. Бо коли вам годилось би бути учителями задля (часу), знов треба, щоб вас учено первих початків словес Божих, і стались такими, котрим треба молока, а не кріпкої пищі.

13. Усякий бо, що вживає (саме) молоко, (ще) несьвідомий у слові правди, бо він малолїток.

14. Звершеним же тверда пища, маючим чувства вправлені довгою наукою до розсуджування добра і зла.

ГОЛОВА 6.

Тим же, зоставивши початки Христового слова, ідїмо до звершення, не кладучи знов основин покаяння од мертвих дїл і віри в Бога,

2. науки хрещення, і положення рук, і воскресення мертвих, і суду вічнього.

3. І се зробимо, коли Бог дозволить.

4. Неможливе бо тих, що раз уже просьвітились, і вкусили дара небесного, і стали причастниками Духа сьвятого,

5. і вкусили доброго слова Божого і сили грядущого віка,

6. та й відпали, знов обновляти покаяннєм, удруге розпинаючих у собі Сина Божого та зневажаючих Його.

7. Земля бо, що пє падаючий часто на неї дощ, і родить билину, потрібну тим, хто її садить, приймає благословеннє від Бога;

8. а котра приносить терни та бодяки, непотрібна і близька проклятття, котрої кінець на спаленнє.

9. Ми ж надієсмось по вас, любі, луччого і ближчого до спасення, хоч і говоримо так.

10. Не єсть бо Бог неправеден, щоб забути діло ваше і труд любови, що показали ви в імя Його, послугувавши і послугуючи сьвятим.

11. Бажаємо ж, щоб кожен з вас являв таке саме стараннє про тверду надію аж до кінця,

12. щоб не були ви лїниві, а послїдователї тих, що наслїдують обітниці вірою і довготерпіннєм.

13. Обітуючи бо Аврааму Бог, яко ж бо нікого не мав більшого, щоб клястись, кляв ся собою,

14. глаголючи: „Істинно благословляючи благословлю тебе, і намножуючи намножу тебе.“

15. І так,. бувши довготерпилив, одержав обітницю.

16. Люде бо більшим кленуть ся, і всякої суперечки між ними конець на ствердженнє, — клятьба.

17. У тому ж, хотївши Бог більше показати наслїдникам обітниці незмінність ради своєї, посередникував клятьбою,

18. щоб двома речами незмінними (в котрих не можна обманити Богу) мали кріпке втїшеннє ми, що прибігаємо (до Нього) приняти надію, що лежить перед нами,

19. котру маємо, яко якор душі, тверду і певну, і входить вона у саму середину за завісою,

20. куди предтеча про нас увійшов Ісус, по чину Мелхиседековому, ставшись Архиєреєм по вік.

ГОЛОВА 7.

Сей бо Мелхиседек, цар Салимський, священик Бога вишнього, що зустрів Авраама, як вертавсь він з побоїща царів, і благословив його;

2. котрому й десятину з усього відділив Авраам (перше ж оце перекладом зветь ся цар правди, а потім і цар Салимський, чи то цар впокою),

3. без батька, без матери, без родоводу, нї почину днів, нї конця життя немаючи, уподоблений же Сину Божому, пробуває священиком вічно.

4. Дивіте ся ж, який великий той, кому і десятину дав Авраам патриярх із вибраного.

5. Тай ті із синів Левіїних, що приймають сьвященство, мають заповідь брати десятину з народу по закону, се єсть із браття свого, хоч і з чересел Авраамових вийшло воно.

6. Той же, хто не виводить роду свого від них, узяв десятину з Авраама, і маючого обітницю благословив.

7. Без усякого ж переченння менше від більшого благословляєть ся.

8. І тут беруть десятини люде, що мруть, а там — той, про кого сьвідчить ся, що він живе.

9. І, щоб так сказати, через Авраама взята десятина і з Левія, що бере десятини.

10. Ще бо в чреслах отецьких був, як зустрів його Мелхиседек.

11. Коли ж звершеннє було через Левійське сьвященство (бо під ним люде озаконені стались), то яка ж іще потреба иншому встати сьвященикові по чину Мелхиседековому, а не по чину Аароновому звати ся?

12. Коли бо переміняєть ся сьвященство, мусить конче і переміна закону бути.

13. Про Кого бо се говорить ся, з иншого колїна був, з котрого нїхто не приступав до жертівнї.

14. Явно бо, що з колїна Юдового вийшов Господь наш, а про се колїно Мойсей об сьвященстві нїчого не сказав.

15. І більше ще явно, що по подобию Мелхиседековому встає инший сьвященик,

16. котрий не по закону заповіді тїлесної постав, а по силї життя незотлїнного.

17. Сьвідкує бо: „Що Ти єси сьвященик по вік по чину Мелхиседековому.“

18. Стало ся ж знищеннє попередньої заповіді за її неміць і невжиточність.

19. Нїчого бо не звершив закон, а приведене лучче впованнє, котрим наближуємось до Бога.

20. І на скілько воно не без клятьби,
21. (ті бо сьвященики без клятьби ставали, а Сей з клятьбою через Того, хто глаголав до Него: „Кляв ся Господь, і не розкаяв ся: Ти єси сьвященик по вік, по чину Мелхиседековому)
22. на стілько луччого завіту став ся порукою Ісус.
23. І більш їх було сьвящениками, бо смерть боронила їм пробувати;
24. сей же, через те, що пробуває по вік, непереходяче має сьвященство.
25. Тимже і спасти може до кінця приходящих через Нього до Бога, будучи вічно жив, щоб посередникувати за них.
26. Такого бо нам подобало (мати) Архиєрея, преподобного, безвинного, непорочного, відлученого від грішників і вищого небес,
27. котрий не має по всї днї нужди, як архиєреї, перше за свої гріхи жертви приносити, а потім за людські: се бо зробив заразом, себе принїсши.
28. Закон бо людей поставляє архиєреями, маючих немочі, слово ж клятьби, що послї закону, Сина на віки звершеного.

ГОЛОВА 8.

Голова ж сказаного: Такого маємо Архиєрея, що сїв по правицї престола величчя на небесах,
2. служителя святинї і скинї істинної, котру поставив Господь, а не чоловік.
3. Всякий бо архиєрей поставляєть ся, щоб приносити дари і жертви; тим треба й Сьому що мати, щоб принести.
4. Бо коли б Він був на землї, не був би священиком, (де) є священики, що приносять по закону дари,
5. котрі служать образу і тїнї небесного, яко ж глаголано Мойсейові, як хотїв зробити скинию. „Гледи бо“, рече, „зроби все по взору, показаному тобі на горі.“
6. Тепер же (Христос) лучче знарядив служеннє, на скілько Він посередник луччого завіту, котрий на луччих обітницях узаконив ся.
7. Бо коли б первий той був без пороку, не шукалось би місця другому.
8. Докоряючи бо їх глаголе: „Ось ідуть днї, глаголе Господь, і зроблю з домом Ізраїлевим і з домом Юдовим завіт новий,
9. не по завіту, що зробив я з отцями вашими, того дня, як узяв я їх за руку, щоб вивести їх із землї Єгипецької: бо вони не пробували в завітї моїм, і я занедбав їх, глаголе Господь.
10. Тим се завіт, котрий зроблю дому Ізраїлевому по тих днях, глаголе Господь: Давши закони мої в думку їх, і на серцях їх напишу їх, і буду їм Бог, а вони будуть менї народ.
11. І не вчити ме кожен ближнього свого, і кожен брата свого, говорячи: Познай Господа; бо всї знати муть мене від малого та й до великого між ними.
12. Тим що милостив буду на неправди їх, і гріхів їх і беззаконий їх не згадувати му більше.“
13. А що глаголе: „новий“, то обветшив первого; що ж обветшало і встарілось, те близьке зотлїння.

ГОЛОВА 9.

Мала ж і перва скиня установи служби, і сьвятиню людську.
2. Споруджено бо перву скиню, а в нїй сьвітильник і стіл і предложеннє хлїбів, котра зветь ся: Сьвята.
3. За другою ж завісою скиня, що звана: Сьвятая Сьвятих;
4. мала вона золоту кадильницю і ковчег завіта, окований усюди золотом, а в ньому посудина золота з манною, і жезло Ааронове зацьвівше, і скрижалї завіта,
5. а над ним херувими слави, отїнюючі ублагальню. Про се не слїд нинї говорити порізно.
6. Як же се так устроєно, то в перву скиню завсїди входили сьвященики, правлячи служби;
7. у другу ж раз у рік сам архиєрей, не без крові, котру приносить за себе і за людські провини.
8. Сим ясує Дух сьвятий, що дорога

у сьвятиню ще не явилась, доки перва скиня стоїть.

9. Котра єсть образ часу настоящого, в котрому приносять ся і дари і жертви, що не можуть звершити по совісті того, хто служить,

10. а були тільки в їжах і напитках, та у всяких обливаннях і установах тїла, накинуті аж до часу направи.

11. Христос же, прийшовши яко Архиєрей грядущих благ, із більшою і звершенїщою скинею, нерукотвореною, се єсть не такого будування,

12. анї з кровю козлиною, нї телячою, а своєю кровю, увійшов раз у сьвятиню, знайшовши вічне відкупленнє.

13. Бо коли кров волова та козина і попіл з яловицї, окроплюючи осквернених, осьвячує на тїлесну чистоту;

14. то скілько більше кров Христа, що Духом вічнїм принїс себе непорочного Богу, очистить совість вашу від мертвих дїл, щоб служити Богу живому?

15. І задля того Він посередник нового завіту, щоб, як станеть ся смерть, на одкупленнє переступів, що (були) у первому завітї, прийняли покликані обітницю вічнього наслїддя.

16. Де бо єсть завіт, там мусить прийти й смерть завітуючого.

17. Завіт бо після мертвих має силу: яко ж бо нїчого не стоїть, доки жив завітуючий.

18. Тим же й первий не був осьвячений без крови.

19. Як вирік бо Мойсей всяку заповідь по закону всїм людям, то взявши крови телячої та козлиної з водою та червоної вовни та гисопу, покропив і саму книгу і ввесь народ,

20. глаголючи: „Се кров завіту, котрий завітував вам Бог."

21. І скиню і ввесь посуд служебний кровю так само покропив.

22. А мало не все кровю очищаєть ся по закону, і без пролиття крови не буває оставлення (гріхів).

23. Оце ж треба було, щоб образи небесного сим очищались, саме ж небесне луччими жертвами, нїж сї.

24. Не в рукотворену бо сьвятиню ввійшов Христос, зроблену взором правдивої, а в саме небо, щоб нинї являтись лицю Божому за нас,

25. анї щоб много раз приносити себе, яко ж архиєрей входить у святиню по всї роки з чужою кровю;

26. (а то б треба було Йому много раз страдати від настання сьвіту) а нинї раз у концї віків явив ся на знївеченнє гріха жертвою своєю.

27. І як призначено людям раз умерти, а потім суд,

28. так і Христос, один раз принесений, щоб понести гріхи многих, удруге без гріха явить ся ждучим Його на спасеннє.

ГОЛОВА 10.

Маючи бо закон тїнь будучих благ, а не самий образ річей, щороку тими самими жертвами, які приносять без перестану, нїколи не може звершити приступаючих.

2. Ато б перестали приносити їх, не мавши вже ті, хто служить, нїякої совісти за гріхи, раз очистившись.

3. А в них що-року (робить ся) спомни гріхів.

4. Не можна бо щоб кров волова та козлина знимала гріхи.

5. Тим же, входячи у сьвіт, глаголе: „Жертви і приносу не схотїв єси, тїло ж наготовив Менї єси.

6. Огняні жертви і (жертви) за гріх не вподобав єси.

7. Тодї я сказав: Ось, ійду (у починї книги написано про мене) вчинити волю Твою, Боже."

8. Сказавши вище: „Що жертва і принос і огняні жертви і (жертви) за гріхи не схотїв єси, анї вподобав єси," котрі по закону приносять ся,

9. потім рече: „Ось, ійду вчинити волю Твою, Боже." Зносить перве, щоб друге поставити.

10. По сїй-то волї осьвячені ми одним приносом тїла Ісус-Христового.

11. І всякий же сьвященик стоїть що-дня служачи і много раз ті ж самі жертви приносячи, котрі нїколи не можуть зняти гріхів.

12. Він же, принїсши одну жертву за гріхи, сїв на завсїди по правицї Бога,

13. дожидаючи далїй, доки поло-

жять ся вороги Його підніжком ніг Його.

14. Одним бо приносом звершив на віки осьвячуємих.

15. Сьвідкує ж нам і Дух сьвятий; по реченому бо перше:

16. „Се завіт, що завітувати му з ними після тих днів“, глаголе Господь: „Давши закони мої в серця їх, і в думках їх напишу їх,

17. і гріхів їх і беззаконий їх не споминати му вже.“

18. А де відпущеннє гріхів, там нема вже приносу за гріхи.

19. Оце ж, браттє, маючи свободу входити у сьвятиню кровю Ісусовою,

20. дорогою новою і живою, котру обновив нам Він завісою, се єсть тілом своїм,

21. і Єрея великого над домом Божим,

22. приступаймо з щирим серцем в повноті віри, окропивши серця від совісти лукавої, і обмивши тіло водою чистою;

23. держімо непохибне визнаннє надії (вірен бо Той, хто обіцяв)

24. і назираймо один одного, заохочуючи до любови і добрих діл,

25. не покидаючи громади своєї, як у деяких є звичай, а один одного піддержуючи, і стілько більше, скілько більше бачите, що наближуєть ся день.

26. Бо коли ми самохіть грішимо, прийнявши розум правди, то вже не зостаєть ся жертви за гріхи,

27. а якесь страшне сподіваннє суду і огняний гнів, що має пожерти противників.

28. Хто відцурав ся закону Мойсейового, при двох або трьох сьвідках, смерть йому без милосердя:

29. Скільки ж, думаєте, гіршої муки заслужить, хто Сина Божого потоптав і кров завіту, котрою осьвятив ся, вважав за звичайну, і Духа благодати зневажив?

30. Знаємо Того, хто промовив: „Мені відомщеннє, я віддам, глаголе Господь“; і знов: „Господь судити ме людей своїх.“

31. Страшно впасти в руки Бога живого.

32. Згадайте ж перші днї, в котрі ви, просьвітившись, перенесли велику боротьбу терпіння,

33. то на зневагу і знущаннє виставлювані, то буваючи спільниками тих, що так жили.

34. Бо і в моїх кайданах ви зо мною мучились, і жакуваннє маєтків ваших з радістю приймали, відаючи, що маєте собі маєток на небесах вічний і луччий.

35. Не кидайте ж сьміливости вашої, котра має нагороду велику.

36. Терпіннє бо вам треба мати, щоб, волю Божу вчинивши, прийняли обітуваннє.

37. Вже бо незабаром ось, ось Грядущий прийде, і не загаєть ся.

38. „А праведний з віри жив буде:“ і: „Коли хто малодушен, не вподобає душа моя його.“

39. Ми ж не малодушні (собі) на погибель, а віруючі на спасеннє душі.

ГОЛОВА 11.

Віра ж єсть підстава того, на що вповаємо, доказ (певність) річей невидимих.

2. Через неї бо були сьвідчені старі.

3. Вірою розуміємо, що віки стали ся словом Божим, щоб з невидимого видиме постало.

4. Вірою приніс Авель луччу жертву Богу нїж Каїн, через котру сьвідчено (йому), що він праведний, як сьвідкував про дари його Бог; нею він, і вмерши, ще говорить.

5. Вірою Єнох перенесен, щоб не бачити смерти, і „не знайдено його: бо переніс його Бог“: перед перенесеннєм бо його сьвідчено, „що угодив Богу.“

6. Без віри ж не можна угодити: вірувати мусить бо, хто приходить до Бога, що Він єсть, і хто Його шукає, тих нагороджує.

7. Вірою, звістку прийнявши Ной про те, чого ніколи не видано, в страсї (Божому) збудовав ковчег на спасеннє дому свого; котрим осудив сьвіт, і став ся наслїдником праведности, по вірі.

8. Вірою, покликаний Авраам, послухав, щоб вийти на те місце, котре

мав прийняти в наслїддє, і вийшов, не знаючи, куди йде.

9. Вірою оселивсь у землї обітуваній, яко чужій, живучи в наметах, з Ісааком і Яковом, спільними наслїдниками того ж обітування.

10. Дожидав бо города, що має основини, котрого будівничий і творець Бог.

11. Вірою і сама Сарра прийняла силу на зачаттє насїння і мимо пори віку вродила, тим що вірним уважала Того, хто обітував.

12. Тим же і від одного, та ще помертвілого, народилось множество, як зорі небесні і як піску край моря безлїч.

13. По вірі померли ті всї, не прийнявши обітниць, а оддалеки видївши їх, і вірували, і витали, і визнавали, що вони чуженицї і захожі на землї.

14. Бо которі таке говорять, виявляють, що отчини шукають.

15. І справдї, коли б ту памятали, з якої вийшли, мали б вони нагоду вернутись.

16. Нинї ж лучччої бажають, се єсть небесної; тим і не соромить ся їх Бог, називати ся Богом їх: наготовив бо їм город.

17. Вірою привів Авраам, спокушуваний, Ісаака (на жертву); єдинородного приніс, прийнявши обітницю,

18. про котрого було глаголано: „Що в Ісааку назветь ся тобі насїннє,“

19. подумавши, що і з мертвих силен Бог воскресити; тим і прийняв його в образї (воскресення).

20. Вірою в грядуще благословив Ісаак Якова та Ісава.

21. Вірою Яков, умираючи, благословив кожного сина Йосифого і „склонивсь на верх жезла свого“.

22. Вірою Йосиф, умираючи, про вихід синів Ізраїлевих згадав, а про кости свої заповів.

23. Вірою Мойсей, народившись, хований був три місяцї від батьків своїх, коли видїли вони, що дитина гарна, і не злякались повелїння царського.

24. Вірою Мойсей, бувши великим, відрік ся звати ся сином дочки Фараонової,

25. а лучче зволив страдати з людьми Божими, ніж дізнавати дочасної розкоші гріха,

26. більшим багацтвом над Єгипецькі скарби вважаючи наругу Христову; озиравсь бо на нагороду.

27. Вірою покинув Єгипет, не боячись гнїва царевого; устояв бо, яко такий, що Невидомого видить.

28. Вірою зробив пасху і пролиттє крови, щоб губитель первороджених не займав їх.

29. Вірою перейшли вони Червоне море, як по суходолу; що спробувавши Єгиптяне, потопились.

30. Вірою стїни Єрихонські попадали, після семидневних обходин.

31. Вірою Раава блудниця не згинула з невірними, прийнявши підглядників з миром.

32. І що менї ще казати? не стане бо менї часу оповідати про Гедеона, та Варака, та Самсона, та Єтая, та про Давида і Самуїла, та про пророків,

33. котрі вірою побивали царства, робили правду, одержували обітування, загороджували пащі левам,

34. гасили силу огняну, втїкали від гострого меча, робились потужними від немочи, бували міцні в бою, обертали в ростїч полки чужоземців;

35. жінки приймали мертвих своїх з воскресення; инші ж побиті бували, не прийнявши збавлення, щоб лучче воскресеннє одержати;

36. другі ж наруги та ран дізнали, та ще й кайдан і темницї;

37. каміннєм побиті бували, розпилювані, допитувані, смертю від меча вмирали, тинялись в овечих та козиних шкурах, бідуючи, горюючи, мучені,

38. (котрих не був достоєн сьвіт,) по пустинях скитались та по горах та по вертепах і проваллях земних:

39. І всї ці, одержавши сьвідченнє вірою, не прийняли обітування,

40. тим що Бог лучче щось про нас провидїв, щоб не без нас осягли звершеннє.

ГОЛОВА 12.

Тим же оце й ми, маючи кругом нас таку тьму сьвідків, відложивши всяку гордість і гріх, що путав нас, з

терпіннєм біжім на боротьбу, що перед нами,

2. дивлячись на Ісуса, починателя і звершителя віри, котрий замість радости, яка була перед Ним, витерпів хрест, не дбаючи про сором, і сїв по правиці престола Божого.

3. Подумайте бо про Того, хто витерпів од грішників такий перекір проти себе, щоб не внивали, ослабши в душах ваших.

4. Ще ви аж до крові не стояли, борючись проти гріха,

5. і забули напомин, що до вас, як до синів, глаголе: „Сину мій, не гордуй караннєм Господнїм, анї слабни, докоренний від Нього;

6. кого бо любить Господь, карає; і бє всякого сина, котрого приймає."

7. Коли караннє терпите, Бог до вас такий, як до синів: чи єсть бо такий син, котрого не карає батько?

8. Коли ж ви пробуваєте без карання, котрого спільниками стались усї, то ви неправого ложа дїти, а не сини.

9. Ще ж, мали ми батьків, тїла нашого карателїв, та й поважали їх; то чи не геть більше коритись нам Отцю духів, і жити мемо?

10. Тї бо на мало днїв, як самі знали, карали нас; а Сей на користь (нашу), щоб ми були спільниками сьвятости Його.

11. Усяка ж кара на той час не здаєть ся радощами, а смутком; опісля ж дає овощ впокою тим, що нею навчені правди.

12. Тим же „зомлїлі руки і зомлїлі колїна випростайте",

13. і „стежки праві робіте ногами вашими", щоб не звернуло кульгаве з дороги, а лучче сцїлилось.

14. Дбайте про впокій з усїма і про сьвятість, без чого нїхто не побачить Бога,

15. наглядаючи, щоб хто не відпав од благодати Божої, щоб який гіркий корінь, угору виросши, не зашкодив вам, і тим не опоганились многі;

16. щоб не був хто блудник, або необачний, як Ісав, що за одну страву оддав первородство своє.

17. Знаєте бо, що і опісля, як схотів наслїдувати благословеннє, відкинуто його; місце бо покаяння не знайшов, хоч і з слїзми шукав його.

18. Не приступили бо ви до гори, до котрої доторкаємої і до палаючого огню, і хмари, і темряви і бурі,

19. і до трубного гуку, і голосу мови, котрий хто чув, то благали, щоб до них не мовило ся слово:

20. (бо не видержали наказу: „Хоч і зьвір доторкнеть ся до гори, буде каміннєм побитий, або стрілою пробитий."

21. І, таке страшне було видїннє, що Мойсей сказав: „Я в страсї і трепетї.")

22. А приступили ви до Сионської гори і до города Бога живого, Єрусалима небесного, і до тьми ангелів,

23. до громади і церкви первородних, на небесах написаних, і до судді всїх, Бога, і до духів праведників звершених,

24. і до Посередника завіта нового, Ісуса, і крови кроплення, що промовляє лучче, нїж Авелева.

25. Гледїть, щоб не відректись глаголющого. Коли бо вони не втекли, одрікшись пророкувавшого на землї, то геть більше ми, одрікшись небесного,

26. котрого голос тодї захитав землею, нинї ж обітував, глаголючи: „Ще раз потрясу не тілько землею, та й небом."

27. Се ж: „ще раз" показує переміну потрясеного, яко створеного, щоб пробувало нерухоме.

28. Тим же царство нерухоме приймаючи, маємо благодать, котрою треба нам служити до вподоби Богу з шанобою і страхом.

29. Бо наш Бог — огонь пожирающий.

ГОЛОВА 13.

Братня любов нехай пробуває.

2. Гостинности не забувайте, через се бо инші, не відаючи, вгостили ангелів.

3. Памятайте вязників, мов би з ними ви увязнені, бідолашних, самі бувши в тїлї.

4. Чесна женитва у всїх і ложе непорочне; блудників же і перелюбників судити ме Бог.

5. Не сріблолюбиві обичаєм, довольні тим, що єсть. Сам бо рече: „Не оставлю тебе, анї покину тебе.“
6. Так що сьміло можемо сказати: „Господь моя поміч; не бояти мусь: що вдіє менї чоловік?“
7. Поминайте наставників ваших, що глаголали вам слово Боже; і позираючи на конець їх життя, послїдуйте вірі їх.
8. Ісус Христос учора і сьогоднї, той же самий і на віки.
9. У всякі чужі науки не вдавайтесь. Добре бо благодаттю покріпляти серця, а не їжами, з котрих не мали користи ті, що пішли за ними.
10. Маємо жертівню, з котрої не мають права їсти, хто служить скинї.
11. Которих бо животних кров уносить в сьвятиню архиєрей за гріхи, тих мясо палить ся осторонь стану.
12. Тим і Ісус, щоб осьвятити людей своєю кровю, осторонь воріт пострадав.
13. Тим же оце вийдїмо до Нього осторонь стану, дізнаючи наруги Його.
14. Не маємо бо тут сталого города, а того, що буде, шукаємо.
15. Тим оце через Нього приносьмо жертву хваления без перестанку Богу, се єсть „овощ уст“, що визнають імя Його.
16. Благотворення ж і подїльчивости не забувайте; такими бо жертвами вельми догоджують Богу.
17. Слухайте наставників ваших і коріть ся (їм); вони бо пильнують душ ваших, яко мають перелїк оддати; щоб з радістю се робили, а не зітхаючи; не користь бо вам се.
18. Молїте ся за нас: уповаємо бо, що добру совість маємо, у всьому хотячи добре жити.
19. Найбільше ж благаю се чинити, щоб скоро вернено мене вам.
20. Бог же впокою, що підняв з мертвих великого Пастиря вівцям через кров завіту вічнього, Господа нашого Ісуса Христа,
21. нехай звершить вас у всякому доброму дїлї, щоб чинили волю Його, роблячи в вас любе перед Ним, через Ісуса Христа, котрому слава до віку вічнього. Амінь.
22. Благаю ж вас, браттє, прийміте се слово напомину: бо коротко написав вам.
23. Знайте, що брата нашого Тимотея випущено, з котрим, коли скоро прийде, побачу вас.
24. Витайте всїх наставників ваших і всїх сьвятих. Витають вас ті, що з Італиї.
25. Благодать з усїма вами. Амінь.

До Жидів писано з Італиї через Тимотея.

СОБОРНЕ ПОСЛАННЄ СЬВ. АПОСТОЛА ЯКОВА.

ГОЛОВА 1.

Яков, слуга Божий і Господа Ісуса Христа, дванайцяти родам, що розсїяні: Витайте.
2. Усяку радість майте, браттє моє, коли впадаєте в різні спокуси,
3. знаючи, що доказ вашої віри робить терпіннє;
4. терпіннє ж нехай має звершене дїло, щоб ви були звершені і повні, нї в чому не маючи недостатку.
5. Коли ж у кого з вас недостає премудрости, нехай просить у Бога, котрий дає всїм щедро та й не осоромлює, то й дасть ся йому.
6. Нехай же просить вірою, нїчого не сумнячись; хто бо сумнить ся, той подобен филї морській, котру вітер жене та й розбиває.
7. Нехай бо не думає такий чоловік, що прийме що від Бога.
8. Чоловік двоєдушний не статечний у всїх дорогах своїх.
9. Нехай же хвалить ся брат смиренний висотою своєю,
10. а багатий смиреннєм своїм; бо він, як травяний цьвіт, перейде.
11. Зійшло бо сонце із спекою, і висушило траву, і цьвіт її опав, і краса лиця її зникла; так і багатий в дорогах своїх зівяне.

12. Блажен чоловік, що витерпить спокусу; тим що, будучи вірний, прийме вінець життя, що обіцяв Бог тим, що люблять Його.

13. Ніхто ж у спокусї нехай не каже: Що Бог мене спокушує; Бог бо не спокушуєть ся лихим, і не спокушує сам нікого.

14. Кожен же спокушуєть ся, надившись і лестившись похоттю своєю.

15. Потім похоть, зачавши, роджає гріх, гріх же зроблений роджає смерть.

16. Не заблуджуйтесь, браттє моє любе.

17. Усяке добре даяннє і всякий звершений дар з висоти сходить, од Отця сьвітла, в котрого нема переміни анї тїни зміни.

18. Схотїв бо, то й породив нас словом правди, щоб бути нам якимсь почином творива Його.

19. Тим же, браттє моє любе, нехай буде всякий чоловік скорий на слуханнє, і нескорий на слова, нескорий на гнїв.

20. Гнїв бо чоловіка правди Божої не чинить.

21. Задля того відкинувши всяку погань і останок зла, прийміть у лагідности посаджене слово, що може спасти душі ваші.

22. Будьте ж чинителями слова, а не тільки слухателями, обманюючи себе самих.

23. Бо, коли хто слухатель слова, а не чинитель, той подобен чоловікові, що дивить ся на природне лице своє в зеркалї.

24. Подививсь бо на себе, та й одійшов, та зараз і забув, який він був.

25. Хто ж дивить ся в звершений закон свободи, та й пробуває в ньому, той не слухатель забуваючий, а чинитель дїла; такий буде щасливий у дїланню своїм.

26. Коли хто думає, що він вірен між вами, не уздаючи язика свого, а обманюючи серце своє, у того марна віра.

27. Ото бо віра чиста і неопоганена перед Богом і Отцем, щоб одвідувати сиріт і вдовиць у горю їх, і держати себе неопоганеним од сьвіта.

ГОЛОВА 2.

Браттє моє, не на лиця вважаючи, майте віру Господа нашого Ісуса Христа прославленого.

2. Коли бо ввійшов у громаду вашу чоловік з золотим перснем, в одежі осяйній, ввійшов же й вбогий в мізерній одежі,

3. і ви споглянете на того, що носить осяйну одежу, і скажете йому: Ти сїдай отут гарно, а вбогому скажете: Ти стань отам, або сїдай отут на підніжку моїм,

4. то чи не пересуджуєте між собою і не станетесь суддями з ледачими думками?

5. Слухайте, браттє моє любе: хиба не вбогих сьвіту сього вибрав Бог на багатих вірою і наслїдників царства, котре обіцяв тим, хто любить Його?

6. Ви ж зневажили вбогого. Хиба не багаті підневолюють вас, і не вони тягнуть вас на судища?

7. Хиба не вони зневажають добре імя, яким вас названо?

8. Коли ж оце звершуєте закон царський по писанню: „Люби ближнього свого, як себе самого", добре чините;

9. коли ж на лиця дивитесь, то гріх робите, докорені законом, як переступники.

10. Кожний бо, хто увесь закон заховає, та згрішить в одному, станеть ся у всьому виноватий.

11. Хто бо сказав: „Не чини перелюбу," Той сказав і: „Не вбивай." Коли ж не зробиш перелюбу, а вбєш, став ся єси переступником закону.

12. Так говоріте і так творіте, яко такі, що законом свободним судити метесь.

13. Суд бо без милосердя тому, хто не зробив милости, і вихваляєть ся милосердє суду (понад суд).

14. Яка користь, браттє моє. коли хто каже, що віру має, та дїл не має? чи може віра спасти його?

15. Коли ж брат або сестра нагі будуть і жадні щоденної страви,

16. а з вас хто скаже їм: Ідїть з миром, грійтесь і годуйтесь, а не дасть їм потрібного для тїла; яка (з того) користь?

17. Так само й віра, коли діл не має, мертва сама по собі.

18. Ну, скаже хто: Ти віру маєш, а я діла маю. Покажи менї віру твою з діл твоїх, а я тобі покажу з діл моїх віру мою.

19. Ти віруєш, що Бог один; добре робиш: і біси вірують, та й тремтять.

20. Чи хочеш же зрозуміти, чоловіче марний, що віра без діл мертва?

21. Авраам, отець наш, хиба не з діл оправдив ся, піднявши Ісаака, сина свого, на жертівник?

22. Чи бачиш, що віра допомагала ділам його, і ділами звершилась віра?

23. І сповнилось писаннє, що глаголе: „Увірував же Авраам Богові й полїчено йому (те) за праведність, і другом Божим наречено його.“

24. Чи бачите ж оце, що з діл оправдуєть ся чоловік, а не з однієї віри?

25. Так само і Раава блудниця хиба не з діл оправдилась, прийнявши посланців і вивівши їх иншою дорогою?

26. Яко бо тїло без духа мертва, так і віра без діл мертва.

ГОЛОВА 3.

Не бувайте многі учителями, браттє моє, знаючи, що більший осуд приймемо.

2. Багато бо грішимо всї. Коли хто в слові не грішить, се звершений чоловік, сильний обуздати і все тїло.

3. Ось бо і коням узди в роти вкладаємо, щоб слухали нас, і все тїло їх повертаємо.

4. Ось і кораблї, хоч які величезні, і страшенними вітрами носять ся, обертають ся малим стерном, куди воля стерника хоче.

5. Так само й язик — малий член, а вельми хвалить ся. Ось малий огонь, а які великі речі палить!

6. І язик огонь, сьвіт неправди; так, язик стоїть між членами нашими, сквернячи все тїло, і палючи круг природи, а запалюючись од геєнни.

7. Всяка бо природа, зьвірей і птиць, гадів і морських (зьвірів) вгамовуєть ся і вгамовано природою чоловічою;

8. язика ж нїхто з людей не може вгамувати; без упину бо (се) зло, повне отрути смертоносної.

9. Ним благословляємо Бога і Отця, і ним кленем людей, що постали по подобию Божому.

10. Із тих же уст виходить благословеннє і проклін. Не подобає, браттє моє любе, сьому так бути.

11. Хиба криниця з одного джерела випускає солодке і гірке?

12. Хиба може, браттє моє, смоківниця маслини родити, або виноградина смокви? Так само нї одна криниця не дає солоної і солодкої води.

13. Хто мудрий та розумний між вами, нехай покаже з доброго життя діла свої в лагідности і премудрости.

14. Коли ж гірку зависть маєте та сварку в серцї вашому, то не величайтесь і не кривіть на правду.

15. Не сходить ся премудрость звише, а земна (вона), душевна, бісовська.

16. Де бо завись та сварка, там безладдє і всяке лихе дїло.

17. А та премудрость, що звише, найперше чиста, потім мирна, лагідна, покірлива, повна милости і добрих овочів, безстороння і нелицемірна.

18. Овощ же праведности сїєть ся в упокої тим, хто творить упокій.

ГОЛОВА 4.

Звідкіля войни та свари в вас? Чи не звідсїля: з розкошів ваших, що воюють у членах ваших?

2. Бажаєте, та й не маєте; убиваєте і завидуєте, та й не можете осягти; сваритесь і воюєте, та й не маєте, тим що не просите.

3. Просите, та й не приймаєте, тому що погано просите, щоб обернути на розкоші ваші.

4. Перелюбники і перелюбницї! хиба не знаєте, що любов сьвіта сього — вражда проти Бога? Оце ж, хто хоче бути приятелем сьвіту, той стаєть ся ворогом Бога.

5. Або думаєте, що марно писаннє глаголе: „До зависти пре Дух, що вселив ся в нас?“

6. Більшу ж дає благодать; тим же і глаголе: „Господь гордим противить ся, смиренним же дає благодать.“

7. Коріте ся ж оце Богу, противте ся ж дияволові, то й утїче од вас.

8. Приближуйтесь до Бога, то й приближить ся до вас; очистїть руки, грішники, і направте серця (ваші), двоєдушники.

9. Страдайте, сумуйте та плачте; сьміх ваш у плач нехай обернеть ся, і радість у горе.

10. Смирітесь перед Господом, то й підійме вас.

11. Не осуджуйте один одного, браттє; хто бо осуджує брата та судить брата свого, осуджує закон і судить закон; коли ж закон судиш, то ти не чинитель закону, а суддя.

12. Один єсть Законодавець, що може спасти і погубити; ти ж хто єси, що судиш другого?

13. А нуте ж ви, що говорите: Сьогоднї або завтра пійдемо в той і той город, і пробудемо там рік, та торгувати мем та дбати мем,

14. (ви, що не знаєте, що буде завтрішнього. Яке бо життє ваше? та же ж воно пара, що на малий час явить ся, а потім счезає.)

15. Замість щоб говорити вам: Коли Господь зволить та живі будемо, то зробимо се або те.

16. Нинї ж хвалитесь у гордощах ваших. Усяка така хвала лиха.

17. Оце ж хто знає, як чинити добро, та й не чинить, тому гріх.

ГОЛОВА 5.

А нуте ж ви, багаті, плачте ридаючи над злиднями вашими, що надходять.

2. Багатство ваше згнило, і шати ваші міль поїла.

3. Золото ваше та срібло поржавіло, і ржа їх на сьвідченнє проти вас буде, і з'їсть тїло ваше, як огонь.

4. Ось, плата робітників, що порали ниви ваші, задержана од вас, голосить; і голосїннє женців до ушей Господа Саваота дійшло.

5. Розкошували ви на землї та буяли; повгодовували серця ваші, мов на день заколення.

6. Осудили ви, убили праведного; він не противив ся вам.

7. Терпіть же оце, браттє моє, аж до приходу Господнього. Ось, ратай жде доброго овощу з землї, дожидаючись терпіливо його, доки прийме дощ раннїй і пізнїй.

8. Терпіть же й ви, утвердїте серця ваші, бо прихід Господень наближується ся.

9. Не зітхайте один на одного, браттє, щоб вас не осуджено: ось, суддя перед дверима стоїть.

10. За взір тяжкої муки і довгого терпіння прийміть, браттє моє, пророків, що глаголали імям Господнїм.

11. Ось, ми звемо блаженними, хто терпів. Про терпіннє Йовове чули ви, і кончину Господню виділи; бо Господь вельми милосерний і благий.

12. Перше ж усього, браттє моє, не кленїтесь нї небом, нї землею, нї иншою якою клятьбою; а нехай буде в вас: так, так, нї, нї, щоб не впали ви в осуд.

13. Хто між вами тяжко страдає? нехай молить ся; хто радїє? нехай сьпіває.

14. Чи хто нездужає між вами, нехай призове пресвитерів церкви, і нехай молять ся над ним, помазавши його оливою в імя Господнє;

15. і молитва віри спасе болящого, і підійме його Господь; а коли гріхи вчинив, відпустять ся йому.

16. Визнавайте один одному гріхи, і молїте ся один за одного, щоб сцїлитись вам. Много бо може молитва праведного ревна.

17. Ілия був чоловік подобний нам страстями, а помоливсь молитвою, щоб не було дощу, то й не було дощу на землї три роки і шість місяців.

18. А знов помолив ся, то й дало небо дощ, і земля зростила овощ свій.

19. Браттє, коли хто з вас заблудить від правди, і наверне хто його,

20. нехай знає, що навернувший грішника від блудної дороги його спасе душу від смерти і покриє множество гріхів.

ПЕРВЕ СОБОРНЕ ПОСЛАННЄ СЬВ. АПОСТОЛА ПЕТРА.

ГОЛОВА 1.

Петр, апостол Ісуса Христа, вибраним захожанам розсїяння по Понту, Галатиї, Кападокиї, Азиї і Витинії,

2. по провидїнню Бога Отця, через осьвяченнє Духа, на послуханнє і кропленнє крові Ісус-Христової: Благодать вам і мир нехай намножить ся.

3. Благословен Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, що, по великій своїй милости, знов породив нас на вpopованнє живе воскресеннєм Ісус-Христовим із мертвих,

4. до наслїддя нетлїнного і непорочного, що не зовяне, сховане на небесах про вас,

5. котрі силою Божою стережені пробуваєте через віру, на спасеннє, готове явитись останнього часу.

6. Сим радуйте ся, мало нинї (коли треба), смуткуючи у всяких напастях,

7. щоб випробувана віра ваша, геть дорожча золота пропадущого, хоч і огнем випробуваного, знайшлась на похвалу і честь і славу в одкриттю Ісус-Христовому.

8. Котрого не бачивши любите, і на котрого нинї не дивлячись, а віруючи, радуєтесь радістю невимовною і преславною,

9. приймаючи конець віри вашої, спасеннє душам.

10. Про се ж то спасеннє розвідували і допитувались пророки, що про вашу благодать пророкували,

11. дознаючись, якого або котрого часу являв у них Дух Христов, поперед сьвідкуючи про Христові страсті і про славу, що після них;

12. котрим відкрито, що не самим собі, а нам служили вони (тим), що нинї звістили вам ті, котрі благовіствували вам Духом сьвятим, посланим із неба, (і) на що бажають ангели дивитись.

13. Тим то, підперезавши поясниці думок ваших, будьте тверезі, і звершено вповайте на благодать, що приносить ся вам в одкриттю Ісуса Христа.

14. Яко дїти слухняні, не водячи себе по давнїм хотїнням вашим, що в незнанню,

15. а, яко Покликавший вас сьвятий, і ви самі сьвяті у всьому життю будьте:

16. бо написано: „Будьте сьвяті, бо я сьвят.“

17. І коли Отцем зовете Того, що, не вважаючи на лице, судить кожного по дїлу, то во страхом провожайте час вашого домування,

18. знаючи, що не тлїнним сріблом або золотом викупились од марного життя вашого, від отцїв переданого,

19. но дорогоцїнною кровю Христа, як непорочного і чистого агнця,

20. призначеного перш настання сьвіта, обявленого в останнї часи задля вас,

21. що через Його віруєте в Бога, котрий воскресив Його з мертвих і дав Йому славу, щоб віра ваша і надїя була на Бога.

22. Душі ваші очистивши, в послусї правди Духом, на братню любов нелицемірну, із чистого серця любіте один одного щиро,

23. як народжені не з тлїнного сїмя а з нетлїнного, через слово Бога живого і пробуваючого по вік.

24. Бо „всяке тїло, як трава, і всяка слава чоловіча, як цьвіт на траві: Зісохла трава і цьвіт її упав;

25. а слово Господнє пробуває по вік.“ Се ж слово — благовіствоване між вами.

ГОЛОВА 2.

Тим то, відложивши всяку злобу, і всякий підступ і лицемірство і зависть і всяку осуду,

2. яко ж новорожденні діти будьте жадні словесного чистого молока, щоб у ньому виросли на спасеннє;

3. коли покушали, що благий Господь.

4. Приступаючи до Него, до каменя живого, від людей відкинутого, від Бога ж вибраного, дорогого,

5. і самі, яко живе каміннє, будуйте дім духовний, сьвященьство сьвяте, щоб приношено духовні жертви любоприємні Богу через Ісуса Христа.

6. Тим то й стоїть в писанню: „Ось, кладу в Сионї угольний, камінь, вибраний, дорогий; і віруючий в Него не осоромить ся.“

7. Оце ж вам віруючим, — дорогий, неслухняним же „камінь, що відкинули будівничі, та став ся у голову угла, — камінь спотикання і скеля поблазнї“;

8. і спотикають ся, не слухаючи слова, на що вони й полишені.

9. Ви ж — рід вибраний, царске сьвященьство, нарід сьвятий, люде прибрані, щоб звіщали чесноти Покликавшого вас із темряви у дивне своє сьвітло;

10. ви, колись і не народ, а тепер народ Божий; непомилувані, а тепер помилувані.

11. Любі, молю, як чужосторонцїв і прохожих, ухилятись від тїлесного хотїння, котре воює проти душі,

12. і вести добре життє своє між поганами, щоб, у чому судять вас яко лиходїїв, наглядаючи добрі дїла (ваші), славили Бога в день одвідання.

13. Тим то коріть ся всякому чоловічому начальству ради Господа: чи то цареві, яко значному,

14. чи то начальникам, яко від него посланим на одмщеннє лиходїям, а на хвалу добротворцям.

15. Така бо воля Божа, щоб ви, роблячи добро, затикали уста невіжи безрозумних людей,

16. яко свобідні, а не яко ті, що мають свободу за покриттє злоби, а яко слуги Божі.

17. Усїх шануйте; браттівство любіте; Бога лякайтесь; царя честїть.

18. Слуги, з усяким страхом корітесь панам, не тільки добрим і лагідним, а також лукавим.

19. Се бо угодно перед Богом, коли хто ради совісти Божої переносить смуток, страждаючи не по правдї.

20. Яка бо похвала, коли, согрішаючи й биті в лице, терпите? Тільки коли добре робите, і, страждаючи терпите, то се угодно перед Богом.

21. На се бо ви покликані, бо і Христос страждав за вас, оставляючи вам приклад, щоб ви йшли слїдом за Його стопами;

22. котрий не зробив гріха, анї не знайдено підступу в устах Його;

23. котрий, злословлений, не злословив, і страждаючи, не грозив, а передав Судячому праведно;

24. котрий гріхи наші сам підніс на тїлї своїм на дереві, щоб ми, для гріхів умерши, правдою жили; котрого „ранами сцїлились“.

25. Були бо ви, як вівцї блукаючі: тільки ж вернулись нинї до Пастиря і Владики душ ваших.

ГОЛОВА 3.

Також і жінки, корітесь своїм чоловікам, щоб і ті, що не корять ся слову, життєм жінок без слова були з'єднані,

2. дивлячись на чисте життє ваше у страху (Божому).

3. Ваша окраса нехай не буде зовнїшнє заплїтаннє волосся і убираннє в золото, або з'одяганнє в одежу;

4. а потайний серця чоловік, у нетлїнню лагідного й тихого духа, що перед Богом многоцїнне.

5. Так бо колись і сьвяті жінки, що вповали на Бога, украшали себе, корячись своїм чоловікам;

6. як Сарра слухала Авраама, паном його зовучи, котрої ви стали дїтьми, добре роблячи і не лякаючи ся нїякого страху.

7. Чоловіки також, домуйте разом з ними по розумі, яко більше слабосильній посудинї жіночій віддаючи честь, яко і спільні наслїдники благодати життя, щоб не з'упинялись молитви ваші.

8. Наконець же, будьте усї одної думки, милосердуючі, братолюбні, сердечні, привітливі;

9. не віддаючи зло за зло, або докір за докір; а насупроти благословляй-

те, знаючи, що на те ви покликані, щоб благословеннє наслїдили.

10. „Хто бо хоче життє любити, і видїти днї добрі, нехай вдержить язик свій від злого, й уста свої, щоб не говорити зради;

11. нехай ухиляєть ся від злого, і робить добре; нехай шукає впокою, і побиваєть ся за ним.

12. Бо очі Господнї на праведних, і уші Його на моления їх; лице ж Господнє проти тих, що зле роблять."

13. І хто ж такий, що заподїяв би вам лихо, коли будете наслїдниками доброго?

14. Тільки ж, коли б і страждали задля правди, блаженні ви; страху ж їх не бійтесь, анї трівожтесь;

15. а Господа Бога сьвятїть у серцях ваших. Бувайте завсїди готові дати одвіт всякому, що домагаєть ся від вас слова про вашу надію, з лагідностю і страхом;

16. маючи совість добру, щоб, у чому судять вас, яко лиходїїв, осоромились ті, що докоряють добре життє ваше в Христї.

17. Лучче бо, коли воля Божа, пострадати за добрі дїла, анїж за дїла лихі;

18. тому що й Христос, щоби привести нас до Бога, один раз пострадав за гріхи наші, Праведник за неправедних, що був умертвений по тїлу, но ожив духом,

19. в котрому і тим духам, що в темницї, прийшовши, проповідував,

20. колисьто неслухняним, як того часу дожидало (їх) довготерпіннє Боже, за днїв Ноя, як строїв ся ковчег, в котрий мало, то єсть, вісїм душ, спасло ся од води;

21. чого образ хрещеннє (не відложеннє тїлесної нечистоти, а совісти доброї обітниця перед Богом), що і нас тепер спасає через воскресеннє Ісуса Христа,

22. котрий єсть по правицї в Бога, війшовши на небо, котрому покорились ангели і властї і сили.

ГОЛОВА 4.

Тим же то, коли Христос страждав за нас тїлом, то й ви тією самою думкою оружїть ся; хто бо страждав тїлом, перестав грішити,

2. щоб уже не по хотїнню чоловічому, а по волї Божій, жити остальний час у тїлї.

3. Доволї бо з нас минувшого часу життя, що чинили волю поган, ходячи в розпустї, пристрастях, пияньстві, бенкетах, напитках і мерзських ідолослуженнях.

4. Чим і дивують ся, що ви не біжете разом з ними на розлив розпусти, хулячи;

5. котрі дадуть одвіт Тому, що готов судити живих і мертвих.

6. На се бо і мертвим проповідувано благовістє, щоб приняли суд по чоловіку тїлом, і жили по Бозї духом.

7. Усьому ж конець наближив ся. Будьте ж оце мудрі і тверезі до молитов.

8. Перш усього ж майте один до одного щиру любов, бо любов покриває множество гріхів.

9. Будьте гостинні один дла одного без дорікання.

10. Кожний, яко ж приняв дар, так ним нехай служить один одному, як добрі доморядники всякої благодати Божої.

11. Коли хто говорить, то нехай говорить як слова Божі; коли хто служить, нехай же служить по силї, котру подає Бог; щоб у всьому прославляв ся Бог через Ісуса Христа, котрому слава і держава по вічні віки. Амінь.

12. Любі, не чудуйтесь розпаленнєм, що буває вам на спокусу, наче б вам що дивного довело ся;

13. а радуйтесь, яко ж маєте участь в страданнях Христових, щоб і в одкриттю слави Його радувались і веселились.

14. Коли докоряють вас за імя Христове, — ви блаженні; Дух бо слави й Бога почиває на вас; ними він хулить ся, вами ж прославляєть ся.

15. Тільки ж нїхто з вас нехай не постраждає яко душегубець, або злодїй, або лиходїй, або як бунтівник;

16. коли ж яко Християнин, то нехай не соромить ся, а прославляє Бога за сю участь.

17. Бо пора початись судові від до-

му Божого; коли ж найперш од нас, то який конець тих, що не корять ся благовістю Божому?
18. І коли „праведник тільки що спасеть ся, то безбожник і грішник де явить ся?“
19. Тим то й страждаючі по волї Божій, як вірному Творцеві, нехай передають душі свої, роблячи добре.

ГОЛОВА 5.

Старших між вами молю, яко товариш-старший і сьвідок страдання Христового, і спільник слави, що має відкритись:
2. пасїте стадо Боже, що у вас, доглядаючи не по неволї, анї для поганої користї, а з доброго серця;
3. анї пануйте над народом, а взором будьте стада;
4. і як явить ся Пастир-Начальник, приймете невянучий слави вінець.
5. Саме так, молодші, коріть ся старшим; усї ж, один одному корячись, смирностю підпережіть ся; бо „Бог гордим противить ся, смирним же дає благодать.“
6. Смиріть ся ж під сильну руку Божу, щоб підніс вас угору свого часу:
7. всяку журбу вашу скинувши на Него, бо Він старає ся про вас.
8. Тверезїть ся, пильнуйте, бо противник ваш, диявол, як лев рикаючий, ходить, шукаючи кого пожерти;
9. проти него вставайте тверді вірою, знаючи, що такі страждання доводять ся і братівству вашому в сьвітї.
10. Бог же всякої благодати, покликавший нас до вічньої своєї слави в Христї Ісусї, коли трохи пострадаєте, Він нехай звершить вас, утвердить, укріпить і оснує (непорушно).
11. Йому слава і держава по вічні віки. Амінь.
12. Через Сильвана, вірного вам брата, як думаю, коротко написав, написав, наповідаючи і сьвідкуючи, що се правдива благодать Божа, в котрій стоїте.
13. Витає вас вибрана з вами (церков) в Вавилонї, і Марк, син мій.
14. Витайте один одного у цїлуванню любови. Впокій вам усїм, що в Христї Ісусї. Амінь.

ДРУГЕ СОБОРНЕ ПОСЛАННЄ СЬВ. АПОСТОЛА ПЕТРА.

ГОЛОВА 1.

Симон Петр, слуга і апостол Ісуса Христа, тим, що з нами однаку дорогу віру приняли по правдї Бога нашого і Спаса Ісуса Христа:
2. благодать вам і впокій нехай умножить ся в познанню Бога й Ісуса, Господа нашого.
3. Яко ж усе до життя і побожности дароване нам Божою силою Його, через познаннє Покликавшого нас славою і чеснотою (милостю),
4. чим найбільші і дорогі обітницї даровані нам, щоб через них були ви спільниками Божої природи, ухиляючись від тлїнного хотїння, що в сьвітї,
5. то доложіть до сього усе ваше стараннє, і подайте у вірі вашій чесноту, а в чесноті розум,
6. а в розумі вдержаннє, а у вдержанню терпіннє, а в терпінню побожність,
7. а в побожности братню любов, а в братній любові любов (для всїх).
8. Коли бо се буде у вас і умножить ся, то не оставить вас лїнивими, анї безплодними в познанні Господа нашого Ісуса Христа.
9. У кого бо нема сього, той слїпий і коротко видющий, що забув на очищеннє давних своїх гріхів.
10. Тим то, брати, старайтесь більше утвердити ваше покликаннє і вибраннє; се бо роблячи, нїколи не спотикнетесь.
11. Так бо щедро дозволить ся вам

вхід у вічнє царство Господа нашого і Спаса Ісуса Христа.

12. Тим і не занехую завсїди пригадувати вам сї речи, хоч ви й знаєте, і утверджені у сїй правді.

13. Видить ся ж менї право, доки я у сїй оселї, розбуджувати вас у наповіданню;

14. знаючи, що скоро оставлю оселю мою, яко ж і Господь наш Ісус Христос обявив менї.

15. Старати му ся ж, щоб ви і всюди, по моєму розстанню, робили спомин сїх річей.

16. Не за байками бо, хитро придуманими, йдучи, обявили ми вам силу і прихід Господа нашого Ісуса Христа, а бувши самовидцями величчя Його.

17. Бо Він приняв від Бога Отця честь і славу, коли зійшов до Него од величньої слави такий голос: „Се Син мій любий, що я вподобав Його.“

18. І сей голос чули ми, як сходив з неба, бувши з Ним на горі сьвятій.

19. Ще ж маємо певнїще слово пророче, і ви добре робите, вважаючи на него, як на сьвітильника, що сьвітить в темному місцї, аж день засияє, і денниця зійде в серцях ваших;

20. се найперш знаючи, що жадне книжне пророцтво не дїєть ся своїм розвязаннєм.

21. Бо нїколи із волї чоловіка не виповідано пророцтво, а від Духа сьвятого розбуджувані, промовляли сьвяті люде Божі.

ГОЛОВА 2.

Були ж і лжепророки між людьми, як і між вами будуть лжеучителї, котрі введуть єресї погибелї, і відцуравшись викупившого їх Владики, приведуть на себе скору погибіль.

2. І многі підуть за їх погибіллю, котрі дорогу правди хулити муть;

3. і в зажерливостї придуманими словами вас підходити муть, для котрих суд з давнього часу не гаїть ся, і погибіль їх не дрімає.

4. Бо коли Бог ангелів, що згрішили, не пощадив, а кинув їх в окови пекольної темряви, і передав, щоб хоронено їх на суд;

5. і коли первого сьвіта не пощадив, а самовосьмого Ноя, проповідника правди, охоронив, повідь на сьвіт нечестивих допустивши;

6. і коли городи Содому й Гоморру засудив на руїну, обернувши в попіл, і поставивши, яко приклад для будучих безбожників,

7. а ізбавив праведного Лота, омерзенного розпустним життєм безбожників;

8. (живучи бо між ними праведник той, дивлячись і слухаючи про беззаконні діла, день в день мучив праведну душу;)

9. то й знає Господь побожних з покуси вибавляти, неправедних же хоронити про судний день на муки, —

10. найбільше ж тих, що ходять в слід за тїлом в нечистому хотїнню, і зневажають начальство; що сьміливі, самолюбні, не лякають ся хулити власть,

11. хоч ангели, кріпостю і силою більшими бувши, не приносять проти них перед Господа докоряючого суду.

12. Сї ж, як безсловесні зьвірі, природні, що родять ся на лови і забиттє, хулять, чого не розуміють, і в зотлїнню своїм загинуть,

13. і нагороду неправди приймуть. Солодкими вважають вони дочасні розкоші; вони — самий сором і беззаконнє, розкошують в обманьстві своїм, їдаючи з вами;

14. очі мають повні прелюбодїяння і неперестаючого гріха, надять душі неутверджені; серце в них навчене до зажерливости, се — дїти прокляття;

15. котрі, опустивши праву дорогу, заблудили, йдучи дорогою Валаама, сина Восорового, що полюбив неправедну нагороду,

16. тільки ж мав кару за своє беззаконнє, бо підяремник нїмий, проговоривши чоловічим голосом, остановив нерозум пророка.

17. Се жерела безводні, хмари, хуртовиною гонимі, котрим чорна темрява на віки захована.

18. Промовляючи бо великими і марними словами, принаджують хотїн-

нєм тїла та розпустою тих, що ледво
утїкли від живучих в блудї,
19. обіцяючи їм волю, самі бувши
слуги зотлїння; хто бо ким подужа-
ний, того він і невольник.
20. Коли бо, утїкши від нечистоти
сьвіта через пізнаннє Господа і Спа-
са Ісуса Христа, однакож, знов замо-
тавшись, бувають подужані, то остан-
нє їх — гірше первого.
21. Лучче би їм було не пізнати до-
роги правди, як, пізнавши, одверну-
тись від переданої їм сьвятої запові-
ди.
22. Довело ся ж їм по правдивій
приповісті: „Пес вертаєть ся до своєї
блювотини“, а „свиня, скупавшись,
(іде) валятись у калюжу“.

ГОЛОВА 3.

Се вже, любі, друге пишу вам по-
сланнє, в котрих, наповідаючи,
збуджаю чисту думку вашу,
2. щоб згадали слова, проречені від
сьвятих пророків, і заповідь від нас,
яко апостолів Господа і Спаса,
3. се найперш знаючи, що прийдуть
в останні днї ругателї, ходящі по сво-
єму хотїнню,
4. і скажуть: Де обітниця приходу
Його? від коли бо батьки умирають,
усе так само пробуває від почину ство-
рїння.
5. Не знають бо ті, що так хочуть,
що небеса були з давнього часу, і зем-
ля із води, і в водї постала словом Бо-
жим,
6. длячого й тогдашнїй сьвіт водою
затоплений, погиб;
7. нинїшні ж небеса і земля тим са-
мим словом заховані, і на огонь збе-
регають ся про день суду й погибелї
безбожних людей.
8. Тільки ж одно се нехай не бу-
перед вами тайне, любі, що один день
у Господа, як тисяч літ, а тисяч літ,
як один день.
9. Не гаїть ся Господь з обітницею,
як се декотрі за гайку вважають: а
довготерпить вам, не хотячи, щоб хто
погиб, а щоб усї до покаяння прий-
шли.
10. Прийде ж день Господень, як зло-
дїй в ночі; тодї небеса з шумом пе-
рейдуть, первотини ж, розпечені роз-
топлять ся, і земля і дїла на нїй пого-
рять.
11. Коли ж се все зруйнуєть ся, то
якими слїд вам бути в сьвятому жит-
тю і побожності,
12. дожидаючи й бажаючи скорого
приходу Божого дня, котрого небеса
палаючи, рунуть, і первотини, горю-
чи, розтоплять ся?
13. Нових же небес і землї нової по
обітниці дожидаємось, в котрих прав-
да домує.
14. Тим то, любі, сього дожидаючи,
старайтесь нескверними і чистими
явитись перед Ним в упокою,
15. а довготерпіннє Господа нашого
за спасеннє вважайте; яко ж і лю-
бий наш брат Павел по данїй йому
премудрості писав вам,
16. яко ж і в усїх листах, говоря-
чи в них про сї речі; в котрих дещо
тяжко зрозуміти, що неуки і неутвер-
джені перекручують, як і инші пи-
сання, на свою власну погибіль.
17. Ви ж, любі, знаючи вперед, бе-
режіть ся, щоб і вас не зведено блу-
дом безбожників, і не відпали від сво-
го утвердження;
18. а ростїть в благодатї і знанні
Господа нашого і Спаса Ісуса Христа.
Йому слава і тепер і по день віка. А-
мінь.

ПЕРВЕ СОБОРНЕ ПОСЛАННЄ СЬВ. АПОСТОЛА ЙОАНА БОГОСЛОВА.

ГОЛОВА 1.

Що було від почину, про що ми
чули, що бачили очима наши-
ми, і на що дивили ся, і чого ру-
ки наші дотикали ся, про Слово жит-
тя, —
2. (бо життє явилось, і ми бачили, і

сьвідкуємо, і звіщаєм вам життє вічнє, що було в Отця, а явилось нам;)
3. що ми бачили і чули, звіщаєм вам, щоб і ви мали спільність з нами; а спільність наша з Отцем і Сином Його Ісусом Христом.
4. І се пишемо вам, щоб радість ваша була повна.
5. І се обітниця, котру ми чули від Нього, і звіщаємо вам, бо Бог сьвітло, і ніякої у Нього темряви.
6. Коли говоримо, що спільність маємо з Ним, а в темряві ходимо, то не говоримо по правдї і не творимо правди;
7. коли ж у сьвітлї ходимо, яко ж Він сам у сьвітлї, то маємо спільність один з одним, і кров Ісуса Христа, Сина Його, очищає нас од усякого гріха.
8. Коли говоримо, що гріха не маємо, то самі себе обманюємо, і нема правди в нас.
9. Коли визнаєм гріхи наші, то Він вірний і праведний, щоб простив нам гріхи, і очистив нас од всякої неправди.
10. Коли кажемо, що ми не згрішили, то й слова Його нема в нас.

ГОЛОВА 2.

Дїточки мої, се пишу вам, щоб не грішили; а коли хто згрішить, заступника маємо перед Отцем, Ісуса Христа праведника.
2. А Він вблаганнє за гріхи наші; не за наші ж тільки, а також цілого сьвіта.
3. А по тому знаємо, що ми пізнали Його, коли заповіді Його хоронимо.
4. Хто говорить: Я пізнав Його, а заповідей Його не хоронить, той ложник, і в тому нема правди;
5. хто ж хоронить слово Його, істино у тому любов Божа звершена. По тому знаємо, що ми в Ньому.
6. Хто говорить, що в Ньому пробуває, повинен, яко ж Той ходив, і він так ходити.
7. Брати, не заповідь нову пишу вам, а заповідь стару, котру маєте з почину; заповідь стара, се слово, котре ви чули з почину.
8. Знов заповідь нову пишу вам, що єсть правдиве і в Ньому і в вас: що темрява переходить, а сьвітло правдиве вже сьвітить.
9. Хто говорить, що він в сьвітлї, а ненавидить брата свого, той в темряві аж досї.
10. Хто любить брата свого, в сьвітлї пробуває, і поблазні у ньому нема;
11. хто ж ненавидить брата свого, той в темряві, і в темряві ходить, і не знає де йде, бо темрява осліпила очі його.
12. Пишу вам, дїточки, що оставляють ся вам гріхи задля імени Його.
13. Пишу вам, батьки, що ви пізнали Того, котрий (єсть) від почину. Пишу вам, молодята, що ви подужали лукавого. Пишу вам, діти, що ви пізнали Отця.
14. Писав я вам, батьки, що ви пізнали Того, що від почину. Писав я вам, молодята, що ви сильні, і слово Боже у вас пробуває, і що подужали лукавого.
15. Не любіте ж сьвіта, анї того, що в сьвітї. Коли хто любить сьвіт, нема любови Отцївської у ньому;
16. все бо, що в сьвітї, — хотїннє тїла і хотїннє очей, і гордощі сьвітові, — не з Отця а зо сьвіта.
17. І сьвіт перейде, і хотїннє його; хто ж чинить волю Божу, пробуває по вік.
18. Діти, остання година настала; і яко ж чули ви, що антихрист прийде, а тепер многі антихристи постали, то й звідтіля знаємо, що остання година.
19. Зміж нас вийшли, тільки не були зміж нас; бо коли б були зміж нас, то остали б з нами; тільки ж відступили вони, щоб явилось, що не всї наші.
20. І ви помазаннє маєте від Сьвятого, і знаєте все.
21. Не писав я вам, наче б ви не знали правди, а що знаєте її, і що всяка брехня не від правди.
22. Хто ложник, як не той, хто відрікаєть ся, що Ісус не Христос? Сей антихрист, хто відрікаєть ся Отця і Сина.
23. Всякий, хто відрікаєть ся Сина, той і Отця не має.

24. Ви ж, що чули від почину, те нехай в вас пробуває; коли в вас пробувати ме, що ви від почину чули, то й ви будете пробувати у Синї і в Отцї.

25. А се обітниця, котру обіцяв нам, — життє вічнє.

26. Се писав я вам про тих, що підманюють вас.

27. Та помазаннє, котре ви приняли від Нього, в вас пробуває, і не потрібуєте, щоб хто учив вас; а як те саме помазаннє навчає вас про все, і воно правдиве й не брехня, то яко ж воно навчало вас, пробувайте в тому.

28. Так, дїточки, пробувайте в Ньому, щоб, коли явить ся, була у нас одвага, і не осоромились перед Ним при Його приходї.

29. Коли знаєте, що Він праведний, то знайте, що всякий, хто робить правду, від Нього родив ся.

ГОЛОВА 3.

Глядїть, яку любов дав нам Отець, щоб ми дїти Божі звались. Тим то не знає нас сьвіт, що не пізнав Його.

2. Любі, ми тепер дїти Божі; та ще не явилось, що ми будемо; знаємо ж, що, коли явить ся, подібні Йому будемо, бо побачимо Його, яко ж єсть.

3. І всякий, що має сю надію на Нього, очищує себе, яко і Він чистий.

4. Кожен, хто робить гріх, робить також беззаконнє, і гріх єсть беззаконнє.

5. Знаєте ж, що Він явив ся, щоб гріхи наші взяти, і що гріха нема у Ньому.

6. Кожен, хто у Ньому пробуває, не грішить; кожен, хто грішить, не бачив Його, нї пізнав Його.

7. Дїточки, нехай нїхто вас не обманює: хто робить правду, той праведний, яко ж Він праведний,

8. хто робить гріх, той від диявола, бо від почину диявол грішить. На се явив ся Син Божий, щоб зруйновати дїла диявола.

9. Кожен, хто родив ся з Бога, гріха не робить, бо насїннє Його в ньому пробуває; і не може грішити, бо він з Бога родив ся.

10. По сьому явні дїти Божі, і дїти дияволські. Кожен, хто не робить правди, не від Бога, так само й хто не любить брата свого.

11. Се бо віщаннє, котре ви чули від почину, щоб ми любили один одного,

12. не яко ж Каїн, що від лихого був, і забив брата свого; та й за що забив його? тому, що дїла його лихі були, а (дїла) брата його праведнї.

13. Не дивуйтесь, брати мої, коли ненавидить вас сьвіт.

14. Ми знаєм, що перейшли від смерти у життє, бо любимо братів; хто не любить брата, пробуває в смертї.

15. Кожен, хто ненавидить брата свого, той чоловікогубець; а ви знаєте, що жоден чоловікогубець не має життя вічнього, в ньому пробуваючого.

16. У сьому пізнали ми любов, що Він за нас душу свою положив; і ми повинні за братів душі класти.

17. Хто ж має прожиток у сьвітї, і видить брата свого, що в потребі, та й зачинить серце своє перед ним, то як любов Божа пробуває у ньому?

18. Дїточки мої, не любім словом, анї язиком, а дїлом і правдою.

19. І по сьому пізнаємо, що ми від правди, і перед Ним втихомирюєм серця наші;

20. бо коли винує нас серце, (то о скільки більше Бог); бо більший Бог, нїж серце наше, і знає все.

21. Любі, коли серце наше не винує нас, одвагу маєм перед Богом,

22. і, коли що просимо, приймаємо від Нього, бо хоронимо заповіді Його, і угодне перед Ним робимо.

23. А се заповідь Його, щоб вірували в імя Сина Його Ісуса Христа, й любили один одного, яко ж і дав заповідь нам.

24. І, хто хоронить заповіді Його, у тому Він пробуває, а той в Ньому. І по сьому пізнаємо, що пробуває в нас, — по Духові, котрого дав нам.

ГОЛОВА 4.

Любі, не всякому духові віруйте, а досьвідчайте духів, чи від Бога вони; бо многі лжепророки вийшли у сьвіт.

2. По сьому пізнавайте духа Божого: всякий дух, котрий визнає Ісуса Христа, що прийшов у тїлї, є від Бога.

3. І всякий дух, котрий не визнає Ісуса Христа, що прийшов у тїлї, не є від Бога; се дух антихристів, про котрого чували, що прийде, і тепер вже єсть у сьвітї.

4. Ви од Бога, дїточки, і подужали їх; більший бо Той, хто в вас, нїж той, хто в сьвітї.

5. Вони від сьвіта, тим то від сьвіта говорять, і сьвіт слухає їх.

6. Ми від Бога; хто знає Бога, слухає нас; хто не від Бога, не слухає нас; із сього пізнаємо духа правди, і духа мани.

7. Любі, любім один одного; бо любов від Бога, і кожен, хто любить, від Бога родив ся, і знає Бога;

8. хто не любить, не пізнав Бога, бо Бог любов.

9. У сьому явилась любов Божа в нас, що Бог Сина свого єдинородного у сьвіт післав, щоб ми жили через Него.

10. У сьому любов, не що ми любили Бога, а що Він любив нас, і післав Сина свого на вблаганнє за гріхи наші.

11. Любі, коли так Бог полюбив нас, то й ми повинні один одного любити.

12. Бога нїколи нїхто не бачив; коли ж любимо один одного, то Бог у нас пробуває, і любов Його звершена в нас.

13. По сьому пізнаємо, що в Ньому пробуваєм, а Він у нас, що від Духа свого дав нам.

14. А ми виділи й сьвідкуємо, що Отець післав Сина, Спасителя сьвіта.

15. Коли хто визнає, що Ісус Син Божий, то в ньому пробуває Бог, а він у Бозї.

16. Ми пізнали також, та й увірували в любов, котру має Бог до нас. Бог є любов, і хто пробуває в любові, в Бозї пробуває, а Бог в ньому.

17. У сьому звершена любов у нас, щоб мати одвагу на день суду, бо який Він, такі й ми у сьвітї сьому.

18. Страху нема в любові, а звершена любов геть виганяє страха, бо страх має муку, і хто лякаєть ся, той не звершений в любові.

19. Ми любимо Його, бо Він перший любив нас.

20. Коли хто каже: Що люблю Бога, а брата свого ненавидить, той ложник; бо хто не любить брата, котрого бачить, Бога, котрого не бачить, як може любити?

21. І заповідь сю маємо від Него, щоб, хто любить Бога, любив і брата свого.

ГОЛОВА 5.

Кожен, хто вірує, що Ісус єсть Христос, той від Бога родив ся; і кожен, хто любить Родившого, любить і рожденого від Нього.

2. По сьому пізнаємо, що любимо дїтей Божих, коли Бога любимо, і заповіді Його хоронимо.

3. Се бо любов Божа, щоб ми хоронили заповіді Його; а заповіді Його не тяжкі.

4. Все бо рождене від Бога сьвіт побіждає; і ся побіда, побідивша сьвіт, віра наша.

5. Хто се, що побіждає сьвіт, як не той, хто вірує, що Ісус Син Божий?

6. Се Той, що прийшов з водою і кровю, Ісус Христос; та й не з водою тільки, а з водою і кровю; а Дух сьвідкує, бо Дух є правда.

7. Бо три їх, що сьвідкують на небі: Отець, Слово і сьвятий Дух; і сї три — одно.

8. І троє їх, що сьвідкують на землї: дух і вода і кров; і сї троє — одно.

9. Коли сьвідченнє людей приймаємо, то сьвідченнє Боже більше, бо се сьвідченнє Боже, котрим сьвідчив про Сина свого.

10. Хто вірує в Сина Божого, має сьвідченнє в собі; хто не вірує Богу, ложником зробив Його, бо не увірував у сьвідченнє, котрим сьвідкував Бог про Сина свого.

11. А се сьвідченнє єсть, що життє вічнє дав нам Бог, а се життє у Синї Його.

12. Хто має Сина, має життє; хто не має Сина Божого, життя не має.

13. Се написав я вам, віруючим в

імя Сина Божого, щоб ви знали, що маєте життє вічнє, і щоб вірували в імя Сина Божого.

14. І се одвага, котру маємо до Него, що, коли чого просимо по волї Його, Він слухає нас;

15. і коли знаємо, що Він слухає нас, чого б ми не просили, то знаємо, що одержуємо прошення від Него.

16. Коли хто бачить брата свого, що грішить гріхом не на смерть, нехай молить ся, і (Бог) дасть Йому життє, тим що грішить не на смерть. Єсть гріх на смерть; не за сей кажу, щоб молив ся.

17. Всяка неправда гріх, та єсть гріх не на смерть.

18. Знаємо, що кожний, хто родив ся від Бога, не грішить; тільки рожденний від Бога, хоронить себе, а лихий не дотикаєть ся його.

19. Знаємо, що ми від Бога, і ввесь сьвіт у лихому лежить.

20. Знаємо ж, що Син Божий прийшов, і дав нам розум, щоб пізнавали Бога правдивого; і ми в правдивому, в Синї Його Ісусї Христї.

21. Сей правдивий Бог, і життє вічнє. Діточки, хороніть себе від ідолів. Амінь.

ДРУГЕ СОБОРНЕ ПОСЛАННЄ СЬВ. АПОСТОЛА ЙОАНА БОГОСЛОВА.

ГОЛОВА 1.

Старець — вибраній панї і дітям її, котрих я істино люблю (і не я тільки, а також усі, що пізнали правду),

2. задля правди, що пробуває в нас, і з нами буде по вік:

3. Нехай буде з вами благодать, милость, впокій від Бога Отця, і від Господа Ісуса Христа, Сина Отцївського, в правдї і любові.

4. Вельми я зрадував ся, що знайшов дітей твоїх, ходячих в правдї, яко ж заповідь прийняли ми від Отця.

5. І тепер прошу тебе, панї, не яко нову заповідь пишу тобі, а котру мали ми від почину, щоб любили один одного.

6. І се любов, щоб ми ходили по заповідям Його. Се заповідь, яко ж ви чули від почину, щоб у нїй ходили.

7. Бо многі зводителї увійшли у сьвіт, котрі не визнають Ісуса Христа, що прийшов у тїлї; а такий зводитель і антихрист.

8. Глядїть на себе, щоб не згубити нам, що заробили, а щоб нагороду повну прийняли.

9. Кожен, хто переступає, а не пробуває в науцї Христовій, не має Бога; хто пробуває в науцї Христовій, сей має і Отця і Сина.

10. Коли хто приходить до вас, і сієї науки не приносить, не приймайте його у хату, і не витайте його;

11. хто бо його витає, бере участь в дїлах його лихих.

12. Маючи много вам писати, не схотїв на папері і чернилом, а надїюсь прийти до вас, і устами з вами говорити, щоб благодать ваша була повна.

13. Витають тебе дїти сестри твоєї вибраної. Амінь.

ТРЕТЄ СОБОРНЕ ПОСЛАННЄ СЬВ. АПОСТОЛА ЙОАНА БОГОСЛОВА.

ГОЛОВА 1.

Старець — Гайові любому, котрого люблю істино.

2. Любий, молю ся, щоб у всьому добре тобі вело ся, і ти здоров був, яко ж добре ведеть ся душі твоїй.

3. Вельми бо зрадів я, коли прий-

шли брати, і сьвідкували про твою правду, яко ж ти в правдї ходиш.
4. Більшої радости над сю не маю, щоб чути, що дїти мої в правдї ходять.
5. Любий, ти вірно робиш, коли що робиш для братів і для посторонніх,
6. котрі сьвідкували про твою любов перед церквою; добре ти зробиш, одпровадивши їх достойно перед Богом.
7. Вони бо ради імени Його вийшли, нїчого не прийнявши від поган;
8. тим то мусимо приймати таких, щоб бути помічниками правдї.
9. Писав я церкві; тільки Диотреф, що побиваеть ся за старшуваннем, не приймає нас.
10. Тим, коли прийду, згадаю про його дїла, що робить, докоряючи нас лихими словами; і не доволен тим, нї сам не приймає братів, і боронить тим, що хочуть, і з церкви виганяє.
11. Любий, не повертай за лихим, а за добрим. Хто добре робить, (той) від Бога, хто ж лихе робить, (той) не бачив Бога.
12. Про Димитрия сьвідковано од усїх, і від самої правди; і ми також сьвідкуємо, а знаєте, що сьвідченнє наше правдиве.
13. Багацько мав я писати, тільки не хочу чернилом та пером тобі писати;
14. надїю ся ж незабаром бачити тебе, то й устно поговоримо.
15. Впокій тобі. Витають тебе други. Витай другів по імени.

СОБОРНЕ ПОСЛАННЄ СЬВ. АПОСТОЛА ЮДИ.

ГОЛОВА 1.

Юда, слуга Ісуса Христа, брат же Яковів, — покликаним, од Бога Отця осьвяченним, а Ісусом Христом охороненим:
2. милость вам і впокій і любов нехай умножить ся.
3. Любі, стараючись з усією пильностю писати вам про спільне спасеннє, вважав я за конечне написати вам, вговорюючи, щоб боролись за віру, сьвятим раз передану.
4. Повлазили бо деякі люде, давно призначені на сей суд, безбожні, що благодать Бога нашого обертають на розпусту, і самого Владики Бога і Господа нашого Ісуса Христа одрікають ся.
5. Пригнути ж хочу вам, котрі загально се знаєте, що Господь, хоч спас нарід із землї Єгипецької, то опісля погубив тих, що не вірували.
6. І ангелів, що не схоронили свого начальства, оставивших свої оселї, про суд великого дня вічнїми оковами під темрявою схоронив.
7. Як Содома і Гоморра, і городи кругом них, що, подібно їм, жили в перелюбі і ходили в слїд за иншим тїлом, принявши кару вічнього огня, виставлені яко приклад;
8. так і сї сновиди опоганюють тїло, начальством же гордують, а на власть хулять.
9. Михаіл же Архангел, коли, змагаючись з дияволом, говорив про Мойсейове тїло, не поважив ся піднести проти нього суду докоряючого, а сказав: Нехай Господь загрозить тобі:
10. Сї ж, чого не розуміють, хулять; щож по природї, як безсловесні зьвірі, розуміють, у сьому поганять себе.
11. Горе їм, бо пійшли вони дорогою Каїна, попались в обману нагороди Валаама, і погибли в бунтї як Корей.
12. Се погань (на вечерях) милостинї вашої, що живлять ся з вами без страху, і пасуть ся; хмари безводні, од вітрів ношені; дерева осінні, безовочні, двичі умерші, викорінені;
13. люті филї морські, що пінять ся своїм соромом, блукаючі звізди, котрим чорна темрява на віки хоронить ся.
14. Пророкував же про сих і семий від Адама, Енох, глаголючи: „Ось, йде Господь із тисячами сьвятих своїх,
15. зробити суд над усїма, і докори-

ти між ними усїх безбожних, за всї дїла безбожности їх, що безбожно накоїли, і за всї жорстокостї, що говорили проти Нього грішники безбожні.“
16. Се миркачі, докорителї, що ходять по хотїнню своєму; і уста їх говорять гордо, і поважають лиця задля користи.
17. Ви ж, любі, згадуйте слова, пречені від апостолів Господа нашого Ісуса Христа;
18. бо вони казали вам, що останнього часу будуть ругателї, що ходять по хотїнню свого безбожя.
19. Се ті, що відлучають ся (від єдности віри,) тїлесні, що не мають Духа.
20. Ви ж, любі, найсьвятїщою вашою вірою будуйте ся, і в Духові сьвятому молїть ся,
21. і себе в любові Божій хоронїть, дожидаючи милости Господа нашого Ісуса Христа до життя вічнього.
22. Також инших милуйте, розсуджуючи;
23. инших же страхом спасайте, вихоплюючи з огня, ненавидячи ще й одежу, од тїла опоганену.
24. Тому ж, що може вас оберегати без спотикання, і поставити перед славою своєю непорочних в радостї,
25. єдиному премудрому Богу, Спасителю нашому, слава і величчє, держава і власть, тепер і по всї віки. Амінь.

ОДКРИТТЄ СЬВ. ЙОАНА БОГОСЛОВА.

ГОЛОВА 1.

Одкриттє Ісуса Христа, котре дав Йому Бог, показати слугам своїм, щó має скоро бути, і показав, піславши через ангела свого, слузї своєму Йоанові,
2. котрий засьвідкував про слово Боже, і сьвідченнє Ісуса Христа, і що видїв.
3. Блаженний, хто читає, і хто слухає слова пророцтва, і хоронить, що написано в ньому; бо час близький.
4. Йоан семи церквам, що в Азиї: благодать вам і впокій від Того, що єсть, що був, і що прийде, і від семи духів, що перед престолом Його;
5. і від Ісуса Христа, котрий сьвідок вірний, перворідень із мертвих, і князь царів земних; Йому, милуючому нас, і обмившому нас від гріхів наших в крові своїй,
6. (і зробив тому нас царями і сьвящениками Богу і Отцеві своєму,) слава і держава по вічні віки. Амінь.
7. Ось, іде з хмарами, й побачить Його всяке око, і ті, що Його прокололи; і заголосять перед Ним усї роди землї. Так, амінь.
8. Я Альфа і Омега, почин і конець, глаголе Господь, що єсть, і що був. і що прийде, Вседержитель.
9. Я Йоан, і брат вам, і спільник у горю і в царстві і в терпінню Ісуса Христа, був на острові, званім Патмос, за слово Боже, і за сьвідкуваннє Ісуса Христа.
10. Я був в дусї в день Господень, і чув іззa себе великий голос, наче труби, що глаголав:
11. Я Альфа і Омега, Первий і Останнїй; і що бачиш, напиши в книгу: і пішли церквам, що в Азиї: в Ефез. і в Смирну, і в Пергам, і в Тиатир, і в Сарди, і в Филадельфию, і в Лаодикию.
12. І обернув ся я, щоб побачити, чий се голос, що глаголав до мене: а обернувшись, побачив я сїм сьвічників золотих;
13. і посеред семи сьвічників подібного Сину чоловічому, з'одягненого в довгу одежу, і підперезаного по грудех золотим поясом.
14. Голова ж Його і волоссє білі, як вовна біла, як сніг; а очі Його як полонінь огняна;
15. а ноги Його подібні до мідї, наче в печі розпаленої; а голос Його, як шум многих вод;
16. а мав Він у правій руцї своїй

сїм звізд; а з уст Його виходив меч обоюдний, гострий; а очі Його, як сонце, що сьвітить у силї своїй.
17. І коли побачив Його, впав я до ніг Його як мертвий; і поклав Він праву свою руку на мене, глаголючи менї: Не бій ся, я Первий і Останнїй, і живий;
18. і був я мертвий, і ось живу по вічні віки; амінь. І маю ключі пекла і смерти.
19. Напиши, що бачив еси, і що єсть, і що має бути після сього;
20. тайна семи звізд, котрі бачив еси у правиці моїй, і сїм сьвічників золотих (така): сїм звізд, се ангели семи церков; а сїм сьвічників, се сїм церков.

ГОЛОВА 2.

Ангелові Ефеської церкви напиши: Се глаголе Той, що держить сїм звізд у правиці своїй, що ходить посеред семи сьвічників золотих:
2. Знаю дїла твої, і труд твій, і терпиливість твою, і що не можеш терпіти лихих, і досьвідчив тих, що зовуть себе апостолами, та ними не є, я знайшов їх ложниками,
3. і терпів еси, і маєш терпиливість, і задля імени мого трудив ся еси, і не знеміг ся.
4. Тільки ж маю проти тебе, що ти любов твою перву оставив.
5. Згадай же, з відкіля випав еси, і покай ся і перві дїла роби; а то прийду до тебе скоро, і двигну сьвічник твій з місця його, коли не покаєш ся.
6. Тільки ж се (добре) маєш, що ненавидиш дїла Николаїтів, котрі й я ненавиджу.
7. Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам: Хто побідить, тому дам поживати від дерева життя, що по серединї раю Божого.
8. І ангелові церкви Смирнейської напиши: Се глаголе Первий і Останнїй, що був мертвий і ожив:
9. Знаю дїла твої, і горе і убожество (багатий же еси), і хулу тих, що зовуть себе Жидами, та ними не є, а зборище сатани:
10. Нїчого не бій ся, що маєш терпіти. Ось, диявол вкидати ме декотрих із вас у темницю, щоб спокусити вас; і мати мете горе десять день. Будь вірний аж до смерти, і дам тобі вінець життя.
11. Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам. Хто побідить, не мати ме кривди від другої смерти.
12. І ангелові церкви, що в Пергамі, напиши: Се глаголе Той, що має меч обоюдний, гострий:
13. Знаю дїла твої, і що ти домуєш, де престол сатани, і держиш імя моє, і не відрік ся віри моєї і в ті днї, коли Антипа, сьвідок мій вірний, убитий у вас, де домує сатана.
14. Тільки ж маю дещо проти тебе, бо маєш там таких, що держать ся науки Валаама, котрий навчив Валака ввести поблазнь перед синами Ізраїлевими, щоб їли ідолські жертви і жили в перелюбі.
15. Також маєш і таких, що держать ся науки Николаїтів, що я ненавиджу.
16. Покай ся; ато прийду до тебе скоро, і воювати му з ними мечом уст моїх.
17. Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам. Хто побідить, тому дам поживати від манни закритої, і дам йому камінь білий, а на каменї нове імя написане, котрого нїхто не знає, тільки, хто приняв.
18. І ангелові церкви в Тиятирі напиши: Се глаголе Син Божий, що має очі свої, як поломінь огняна, і ноги Його подобні мідї:
19. Знаю твої дїла і любов і служенне, і віру, і терпиливість твою, і дїла твої, і що останнїх більше, як первих.
20. Тільки маю дещо проти тебе, бо даєш жінцї Єзавелї, що зове себе пророкинею, учити і зводити моїх слуг, жити в перелюбі і їсти ідолські жертви.
21. Я дав їй часу, щоб покаялась в перелюбі своїм, та не покаялась.
22. Се я кидаю її на постіль, і перелюбників з нею у велике горе, коли не покають ся в дїлах своїх.
23. І дїти її убю смертю; і пізнають усї церкви, що я досліджую внутро і серця; і дам вам кожному по дїлам вашим.
24. Вам же глаголю, і иншим, що в Тиятирі, скільки їх не мають сієї науки, і котрі не пізнали глибинї сата-

ниної, як кажуть, що не кину на вас иншого тягару;
25. тільки, що маєте, держіть, аж поки прийду.
26. І хто побідить, і хто хоронить аж до кінця діла мої, тому дам власть над поганами;
27. і пасти ме їх жезлом залізним; як посуди глиняні покрушать ся; як се я приняв від Отця мого;
28. і дам йому ранню зору.
29. Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам.

ГОЛОВА 3.

І ангелові церкви в Сардах напиши: Се глаголе Той, що має сїм духів Божих, і сїм звізд. Знаю твої діла, що маєш імя, що живеш, а мертвий єси.
2. Будь чуйний, і утверджуй инше, що має вмерти, бо не знайшов я, щоб діла твої були скінчені перед Богом.
3. Тим то згадай, як приняв і чув єси, і хорони, і покай ся, коли ж не чувати меш, прийду на тебе, як злодій, і не знати меш, якого часу прийду на тебе.
4. Та маєш не багато імен в Сардах, що не опоганили одеж своїх; вони ходити муть зо мною у білих, бо достойні.
5. Хто побідить, то з'одягнеть ся в білу одїж, і не витру імя його з книги життя, і визнаю імя його перед Отцем моїм, і перед ангелами Його.
6. Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам.
7. І ангелові церкви, що в Филадельфиї, напиши: Се глаголе Сьвятий, Правдивий, що має ключ Давидів, котрий відчиняє, і нїхто не зачинить, і зачиняє, і нїхто не відчинить:
8. Знаю твої діла; ось дав я перед тобою незачинені двері, і нїхто не може зачинити їх; ти малу маєш силу, а схоронив моє слово, і не відрік ся імени мого.
9. Ось, я дам, що деякі із зборища сатаниного, котрі зовуть себе Жидами, та ними не є, а брешуть; ось я зроблю, щоб вони прийшли, і поклонились перед ногами твоїми, і пізнали, що я полюбив тебе.
10. Яко ж хоронив єси слово терпиливости моєї, то й я тебе схороню від години спокуси, що має прийти на цїлу вселенну, спокусити домуючих на землї.
11. Ось, ійду скоро; держи, що маєш, щоб нїхто не взяв вінця твого.
12. Хто побідить, зроблю його стовпом в храмі Бога мого, і вже не вийде геть; і напишу на ньому імя Бога мого, і ймя города Бога мого, нового Єрусалиму, сходящого з неба від Бога мого, і ймя моє нове.
13. Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам.
14. І ангелові церкви Лаодикийської напиши: Се глаголе Амінь, сьвідок вірний і правдивий, почин створіння Божого:
15. Знаю твої діла, що ти нї зимний нї гарячий; о, коли б ти був зимний або гарячий!
16. Тим то, яко ж лїтний єси, і нї зимний нї гарячий, викину тебе з уст моїх.
17. Бо кажеш: Я багатий, і збагатів, і нїчого не потрібую; а не знаєш, що ти бідолашний, і мізерний, і вбогий, і слїпий і голий.
18. Раджу тобі купити в мене золото, огнем перечищене, щоб збагатив ся; і білу одїж, щоб з'одягнув ся, і не було видно сорому наготи твоєї; і мастю від очей намасти очі твої, щоб бачив.
19. Я, кого люблю, докоряю і караю; будь же ревний і покай ся.
20. Ось, стою під дверми і стукаю; коли хто почує мій голос, і відчинить двері, то ввійду до нього, і вечеряти му з ним, а він зо мною.
21. Хто побідить, дам йому сїсти зо мною на престолї моїм, яко ж і я побідив, і сїв з Отцем моїм на престолї Його.
22. Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам.

ГОЛОВА 4.

Після сього поглянув я, і ось, двері відчинені на небі, і перший голос, що я чув, якби (від) труби говорячої зо мною, сказав: зійди сюди, і покажу тобі, що має бути після сього.

2. І зараз був я в дусї; і ось, престол стояв в небі, а на престолї Сидячий;

3. а Сидячий був подібний видом до каменя яспісового і сардинового; і веселка кругом престола, подібна видом як смарагд.

4. А кругом престола двайцять і чотири престолів; а на престолах бачив я двайцять і чотири старців сидячих, з'одягнених у білі одежі; а на головах своїх мали золоті вінцї.

5. А з того престола виходять блискавки, громи і голоси; і сїм сьвічників огняних горять перед престолом, а се сїм духів Божих:

6. А перед престолом море шклянне, подібне до христалї. А в серединї престола, і кругом престола четверо животних, повні очей зпереду і ззаду.

7. А перше животне подобне до лева, а друге животне подобне до теляти, а третє животне мало лице, як чоловік, а четверте животне подобне до летячого орла.

8. А четверо животних мали, кожне з осібна, по шість крил в округ, а в серединї повно очей; і не мають вони впокою день і ніч, говорячи: Сьвят, сьвят, сьвят Господь Бог вседержитель, що був, і єсть, і прийде.

9. І, коли давали ті животні славу і честь, і подяку Сидячому на престолї, Живучому по вічні віки,

10. упали двайцять і чотири старцї перед Сидячим на престолї, і поклонялись Живучому по вічні віки, і кидали вінцї свої перед престолом, говорячи:

11. Достоєн єси, Господи, приняти славу і честь і силу; Ти бо створив єси усе, і волею Твоєю (усе) єсть, і створено.

ГОЛОВА 5.

І бачив я в правицї Сидячого на престолї книгу записану із середини і зверху, запечатану семи печатьми.

2. І бачив я ангела сильного, поклйкуючого голосом великим: Хто достоєн розгорнути книгу, і розломити печатї її?

3. І нїхто не міг на небі, анї на землї, анї під землею, розгорнути книгу, анї заглянути до неї.

4. І я вельми плакав, що нїхто достойний не знайшов ся, щоб розгорнути і прочитати книгу, анї заглянути до неї.

5. І один із старцїв каже менї: Не плач; ось, побідив лев, що з роду Юдиного, корінь Давидів, щоб розгорнути книгу, і розломити сїм печатїй її.

6. І поглянув я, і ось, по серединї між престолом і чотирма животними, і по серединї старцїв, стоїть Ягнятко, наче заколене, і мало сїм рогів, і сїм очей, а се сїм духів Божих, що пославі по цїлій землї.

7. І прийшов, і взяв книгу з правицї Сидячого на престолї.

8. І коли взяв книгу, то чотири животні і двайцять чотири старцї впали перед Агнцем, маючи кожний кобзу і чашу золоту, повну пахощів, що були молитви сьвятих.

9. І сьпівають пісню нову, глаголючи: Достоєн еси приняти книгу, і отворити печатї її, бо Ти був заколений, і відкупив єси нас Богу кровю своєю, з усякого роду, і язика, і народу і поган,

10. і зробив єси нас Богу нашому царями і священиками; і царювати мем на землї.

11. І я бачив і чув голос ангелів многих кругом престола і животних, і старцїв; і було число їх тьма тьмами і тисячі тисячами,

12. глаголючи голосом великим: Достоєн Агнець, заколений, приняти силу й багацтво, й премудрость, і кріпость, і честь і славу.

13. І всяке створіннє, що в небі, і на землї, і під землею, і що на морю, і все, що в них, чув я, що говорило: Сидячому на престолї і Агнцеві благословеннє, і честь, і слава і держава по вічні віки.

14. А четверо животних сказали: Амінь, а двайцять чотири старцї упали, і поклонились Живучому по вічні віки.

ГОЛОВА 6.

І я бачив, що отворив Агнець одну з печатїй і чув, як одно з живот-

них сказало, наче громовим голосом: Прийди і подиви ся.

2. І я поглянув, і ось, кінь білий, а, що сидів на ньому, мав лук; і дано йому вінець, і вийшов яко побідник, щоб побіждати.

3. І коли отворив другу печать, чув я груге животне, що сказало: Прийди, і подиви ся.

4. І вийшов инший кінь рижий; а, що сидів на йому, тому дано взяти впокій із землї, і щоб один одного вбивали; і дано йому великий меч.

5. І коли отворив третю печать, чув я третє животне, що сказало: Прийди і подиви ся. І я поглянув, аж ось кінь карий, а, що сидів на ньому, мав вагу в руцї своїй.

6. І почув я голос зпосеред чотирьох животних, що сказав: Міра пшеницї за денар, і три міри ячменю за денар; і оливи і вина не марнуй.

7. І коли отворив четверту печать, чув я голос четвертого животного, що сказало: Прийди і подиви ся.

8. І я поглянув, і ось, кінь блїдий, а, що сидів верх него, імя йому смерть, а пекло слїдом за ним; і дана йому власть вбивати на четвертій частї землї мечем, і голодом, і смертю, і зьвірми земними.

9. І коли отворив пяту печать, бачив я під жертівнею душі убитих за слово Боже, і за сьвідченнє, котре мали; і покликнули голосом великим, говорячи:

10. Доки, Владико сьвятий і правдивий, не будеш судити і мстити за кров нашу над тими, що домують на землї?

11. І дано кожному одїж білу, і сказано їм, щоб впокоїлись ще малий час, доки не доповнять (числа) слуги-товариші їх, і брати їх, що мають бути вбиті, як і вони.

12. І поглянув я, коли отворив шесту печать; і ось, трясеннє велике стало ся, і сонце стало чорне, як верета волосїнна, а місяць став, як кров,

13. а зорі небесні попадали на землю, як смоківниця, од великого вітру трясена, скидає свої недостиглі смокви.

14. А небо зникло, як лист звинутий, і всяка гора і виспа двигнулись із місць своїх;

15. і царі землї, і вельможі, і багаті, і тисячники, і сильні, і всякий невільник, і всякий вільний скрились у печерах і скелях гірських,

16. і кажуть скелям і горам: Впадїте на нас, і закрийте нас від лиця Сидячого на престолї, і від гніва Агнця,

17. бо прийшов великий день гніва Його, і хто може встояти?

ГОЛОВА 7.

А після сього бачив я чотирьох ангелів, що стояли на чотирьох краях землї, і держали чотири вітри землї, щоб не віяв вітер на землю, анї на море, анї на жадне дерево.

2. Ще бачив я иншого ангела, що виходив від сходу сонця, і мав печать Бога живого; і покликнув голосом великим до чотирьох ангелів, котрим дано шкодити на землї і на морю, глаголючи:

3. Не робіть шкоди землї нї морю, нї деревинї, доки не попечатаєм слуг Бога нашого на чолї їх.

4. І я чув число попечатаних, сто сорок і чотири тисяч попечатаних із усїх родів синів Ізраїлевих:

5. З роду Юдиного дванайцять тисяч попечатаних; з роду Рувимового дванайцять тисяч попечатаних; з роду Гадового дванайцять тисяч попечатаних;

6. з роду Асирового дванайцять тисяч попечатаних;

7. з роду Нефталимового дванайцять тисяч попечатаних; з роду Манассїїного дванайцять тисяч попечатаних. з роду Симеонового дванайцять тисяч попечатаних;

8. з роду Левиїного дванайцять тисяч попечатаних; з роду Іссахарового дванайцять тисяч попечатаних; з роду Завулонового дванайцять тисяч попечатаних; з роду Йосифового дванайцять тисяч попечатаних; з роду Веняминового дванайцять тисяч попечатаних.

9. Після сього поглянув я, і ось, пребагато людей, котрих нїхто не міг перелїчити, з кожного народу, і роду, і людей, і язиків, стоїть перед престо-

лом і перед Агнцем, з'одягнені в одежі білі, а пальмові вітки в руках їх.

10. І покликували великим голосом, говорячи: Спасеннє Богу нашому, сидячому на престолї, і Агнцеві.

11. І всї ангели стояли кругом престола і старців і чотирьох животних, і впали перед престолом на лиця свої, і поклонились Богу,

12. говорячи: Амінь; благословеннє, і слава, і премудрость, і подяка, і честь, і сила і кріпость Богу нашому по вічні віки. Амінь.

13. І сказав один із старців, говорючи менї: Хто се, що з'одягнені в білі одежі, і звідкіля прийшли?

14. І я сказав: Добродїю, ти знаєш; і рече менї: се, що прийшли з великого горя, і вимили вони одежі свої, і вибілили одежі свої кровю Агнця.

15. Тим то вони перед престолом Бога, і служять Йому день і ніч в храмі Його; і Сидячий на престолї оселить ся в них.

16. Вже не будуть голодні, анї жадні, анї падати ме на них сонце, анї жадна спека;

17. Агнець бо, що на серединї престола, пасти ме їх, і водити ме їх до живих жерел вод; і Бог отре всяку сльозину з очей їх.

ГОЛОВА 8.

І коли отворив сему печать, стало мовчаннє на небі, близько пів години.

2. І я бачив сїм ангелів, що стояли перед Богом, і дано їм сїм труб.

3. І приступив инший ангел, і став перед жертівнею, маючи золоту кадильницю; і дано йому багато пахощів, щоб положив з молитвами усїх сьвятих на жертівню золоту, що перед престолом.

4. І зняв ся дим пахощів з молитвами сьвятих, від руки ангела, перед Богом,

5. і взяв ангел кадильницю, і наповнив її огнем із жертівнї, і кинув на землю; і постали голоси, і громи, і блискавки і трясеннє.

6. І сїм ангелів, що мали сїм труб, готовились, щоб трубити.

7. І первий ангел затрубив, і постав град і вогонь, змішані з кровю; і спало на землю. І третя часть деревини згоріла, і вся трава зелена згоріла.

8. І другий ангел затрубив, і наче велику гору, огнем розпалену, кинуло в море. І третя часть моря стала кровю.

9. І погибла третя часть створіння в морю, що мала життє, і третя часть човнів знищена.

10. І третїй ангел затрубив, і впала з неба велика звізда палаюча, як смолоскип, а впала на третю часть рік і на жерела вод.

11. А ймя звізди Полин, і стала третя часть вод наче полин, і многі люде померли од води, бо гірка була.

12. І четвертий ангел затрубив, і поражена стала третя часть сонця, і третя часть місяця і третя часть звізд, щоб третя часть їх затьмилась, і день щоб третю часть не сьвітив, так само й ніч.

13. І бачив я, і чув, як один ангел летів серед неба, і говорив великим голосом: Горе, горе, горе домуючим на землї від остальних голосів труби трьох ангелів, що мають трубити!

ГОЛОВА 9.

І пятий ангел затрубив, і я бачив звізду, що впала з неба на землю, і дано їй ключ від бездонного колодязя,

2. і відчинив він бездонний колодязь; і знїс ся дим з колодязя, наче дим великої печі, і затьмилось сонце, і повітрє від диму з колодязя.

3. А з диму вийшла сарана на землю, і дана їй власть, яко ж мають власть скорпиони земні.

4. І сказано їм, щоб не шкодили траві земній, анї жоднїй зеленинї, анї жоднїй деревинї, тільки одним людям, що не мають печатї Божої на чолах своїх.

5. І дано їм, щоб не вбивали їх, а щоб мучили пять місяців; а мука від них, як мука від скорпиона, коли вкусить чоловіка.

6. І шукати муть в днї ті люде смерти, і не знайдуть її; і бажати муть вмерти, і втїкати ме смерть від них.

7. А порода сарани наче то коні, приготовлені до війни, а на головах її наче вінці подобаючі на золото, а лиця їх як лиця людські.

8. І мали волоссє, як волоссє жіноче; а зуби їх, наче левині,

9. і мали броні (панцирі), наче броні залізні; а шум крил їх, наче шум возів, коли багато коней біжить на війну.

10. А хвости у них подобні, як у скорпионів, і жала були в хвостах їх; а власть їх — шкодити людям пять місяців.

11. І мають над собою царя, ангела безодні; імя йому по єврейськи Авадон, а по грецьки має імя Аполион (Губитель).

12. Горе одно перейшло; ось, настигають ще два після сього.

13. І шестий ангел затрубив, і я почув один голос з чотирьох рогів золотої жертівні, що перед Богом,

14. що глаголав шестому ангелу, котрий мав трубу: Розвяжи чотирьох ангелів, що звязані над великою рікою Євфратом.

15. І розвязано чотирьох ангелів, що були приготовані на годину, і день, і місяць, і рік, щоб убили третю часть людей.

16. А число войська кінного двісті тисяч тисячей; і чув я число їх.

17. І так бачив я коні у видїнню, а ті, що сиділи на них, мали броні огняні і гияцинтові і сірчані, а голови коней, як голови левів, а з ротів їх виходить огонь, і дим, і сірка.

18. А від тих трьох убита третя часть людей, від огня, і від диму, і від сірки, виходячої з ротів їх.

19. Сила бо їх в роті (і в хвостах їх); хвости бо їх подобні зміям, маючи голови, котрими шкодять.

20. А остальні люде, що не повбивані тими поразами, анї покаялись у ділах рук своїх, щоб не покланятись бісам, і ідолам золотим, і срібним, і мідяним, і камінним, і деревяним, котрі анї бачити не можуть, анї чути, анї ходити.

21. І не каялись в убийствах своїх, анї в чарах своїх, анї в блудодїяннях своїх, анї в крадїжах своїх.

ГОЛОВА 10.

І бачив я иншого ангела сильного, сходячого з неба, з'одягненого в хмару, а дуга над головою, а лице його, наче сонце, а ноги його, наче стовпи огняні;

2. і мав він в руцї своїй книжку розгорнуту, і поставив він ногу свою праву на море, а ліву на землю,

3. і покликнув великим голосом, наче лев рикає. І коли покликнув, тоді сїм громів промовили своїми голосами.

4. І коли промовили сїм громів своїми голосами, хотів я писати; і почув я голос з неба, що глаголав менї: Запечатай, що промовили сїм громів, і не пиши сього.

5. І ангел, котрого я бачив, що стояв на морі і на землї, зняв руку свою до неба,

6. і покляв ся Живучим по вічні віки, котрий створив небо, і що в ньому, та землю, і що на нїй, та море, і що в ньому: Що вже не буде часу:

7. тільки в днї голосу семого ангела коли буде трубити, скінчить ся і тайна Божа, як благовістив слугам своїм пророкам.

8. І голос, що я чув його з неба, знов розмовляв зо мною, і глаголав: Іди, візьми книжку розгорнуту з руки ангела, що стоїть на морю, і на землї.

9. І я пійшов до ангела, кажучи йому: Дай менї книгу. І рече він менї: Возьми і з'їж її; і буде вона гірка в животї твоїм, а в устах твоїх буде солодка, як мед.

10. І приняв я книжку з руки ангела, і з'їв її; і була вона в устах моїх, як мед солодка; і коли з'їв її, то стало гірко в животї моїм.

11. І рече менї: Мусиш ти знов пророкувати про люде, і народи, і язики, і царі многі.

ГОЛОВА 11.

І дано менї тростину, подібну до жезла; і стояв ангел глаголючи: Встань, і змір храм Божий, і жертівню, і тих, що покланяють ся у ньому.

2. А двір, що навперід храма, ви-

кинь геть, і не мір його, бо він даний
поганам; і топтати муть город сьвятий, місяців сорок і два.
3. І дам двом моїм сьвідкам, і про-
рокувати муть днів тисяч двісті шість-
десять, з'одягнені у веретища.
4. Се дві оливинї, і два сьвічники,
що перед Богом землї стоять.
5. А коли хто схоче з'обідити їх, то
огонь вийде з уст їх, і пожере воро-
гів їх; і коли хто схоче з'обідити їх,
то (й) він мусить так бути вбитий.
6. Сї мають власть зачинити небо,
щоб не йшов дощ за днів їх пророку-
вання, і мають власть над водами, о-
бернути їх у кров, і вдарити на зем-
лю всякою поразою, скільки раз схо-
чуть.
7. А коли скінчять сьвідкуваннє своє,
то зьвір, вийшовши з безоднї, заведе
з ними війну, і побідить їх, і повби-
ває їх.
8. А трупи їх будуть на улицях ве-
ликого города, що зоветь ся духовно
Содома й Єгипет, де і Господь, наш
розпятий.
9. І бачити муть (многі) з людей, і
родів, і язиків, і народів трупи їх три
і пів дня, і не дозволять до гробів по-
ложити трупів їх.
10. І радувати муть ся над ними ті,
що домують на землї, і веселити муть
ся; і дари посилати муть один одно-
му; бо сї два пророки мучили домую-
чих на землї.
11. А після трьох і пів дня дух жит-
тя від Бога зійшов на них, і вони
встали на ноги свої, а великий страх
напав тих, що виділи їх.
12. І почули голос великий з неба,
що глаголав їм: Зійдїть сюди. І зій-
шли на небо в хмарі, і дивились на
них вороги їх.
13. І постало тієї години велике тря-
сеннє і десята часть города впала, і
забило у трясенню сїм тисяч імен люд-
ських; а другі полякались, і дали сла-
ву Богу небесному.
14. Горе друге перейшло; ось, горе
третє настигає хутко.
15. І затрубив семий ангел, і поста-
ли великі голоси на небі, глаголючи:
царства сьвіта стали (царствами) Го-
спода нашого й Його Христа, і царю-
вати ме по вічні віки.
16. А двайцять і чотири старцї, що
перед Богом сидїли на престолах сво-
їх, впали на лиця свої, і поклонились
Богу,
17. глаголючи: Дякуємо Тобі, Госпо-
ди і Боже вседержителю, що єси, і
був, і прийдеш, що приняв єси силу
Твою велику і воцарив ся єси.
18. І розгнївились погане, і настиг
гнів твій, і пора мертвим суд приня-
ти, і дати нагороду слугам твоїм про-
рокам, і сьвятим, і боячим ся імени
Твого, і малим, і великим, і знищити
тих, що нищять землю.
19. І відчинив ся храм Божий в не-
бі, і видно було ковчег завіту Його
в храмі Його; і постали блискавки, і
гуркіт і громи, і трясеннє, і великий
град.

ГОЛОВА 12.

І явилась велика ознака на небі, —
жінка з'одягнена в сонце, а місяць
під ногамі її, а на голові її вінець з
дванайцяти звізд.
2. І бувши важкою, кричала в бо-
лещах, і мучилась породом.
3. І явилась друга ознака на небі; і
ось, змій великий, червоний як огонь,
у котрого голов сїм і десять рогів, а
на головах його сїм корон.
4. А хвіст його тягнув третю часть
зір із неба, і кинув їх на землю. І
став змій перед жінкою, що мала ро-
дити, щоб, коли вродить, пожерти ди-
тину її.
5. І породила сина, хлопятко, що
має пасти всї народи жезлом залїз-
ним; і взято дитятко її до Бога і до
престола Його.
6. А жінка втїкла у пустиню, де має
місце, приготоване від Бога, щоб там
кормили її днів тисяч двісті шістьде-
сять.
7. І постала війна на небі. Михаїл і
ангели його воювали проти змія, і
змій воював і ангели його,
8. і не здолїли; анї місця вже не
знайдено по них на небі.
9. І скинутий змій великий, вуж ві-
кодавнїй, званий дияволом і сатаною,
що зводить цїлу вселенну, скинутий
на землю, і ангели його з ним ски-
нуті.
10. І чув я голос великий, що гово-

рив в небі: Тепер настало спасеннє і сила і царство Бога нашого, і власть Христа Його; бо скинуто винувателя братів наших, що винував їх перед Богом нашим день і ніч.

11. І вони побідили його кровю Агнця, і словом сьвідчення свого, і не полюбили життя свого аж до смерти.

12. Тим то веселїте ся, небеса, і що домуєте в них. Горе живучим на землї і на морі, бо зійшов диявол до вас, маючи великий гнїв; знає бо, що короткий йому час.

13. І коли увидїв змій, що скинуто його на землю, погнав за жінкою, що породила хлопятко.

14. І дано жінцї дві крилї великого орла, щоб летїла в пустиню на своє місце, де б живилась пору, і пори, і половину пори, (далеко) від зазору вужа.

15. І пустив змій за жінкою з рота свою воду, наче ріку, щоб її в рiцї втопити.

16. А земля помогла жінцї; і отворила земля уста свої, і випила ріку, котру пустив змій з рота свого.

17. І розлютив ся змій на жінку, і пійшов провадити війну з иншими насїння її, що хоронять заповідї Божі, і мають сьвідченнє Ісуса Христа.

ГОЛОВА 13.

І став я на піску морському, і бачив зьвіра, що виходив з моря, в котрого сїм голов і десять рогів; а на рогах його десять корон, а на головах його імена богохульні.

2. А зьвір, котрого я бачив, був подібний до рися, а ноги його як у ведмедя, а рот його як рот у лева. І дав йому змій силу свою, і престол свій, і велику власть.

3. І бачив я одну з голов його, наче на смерть вбиту, і смертня рана її вилїчена, і дивувала ся цїла земля, (ідучи) в слїд за зьвіром.

4. І поклонились змієві, що дав власть зьвірові; і поклонились зьвірові, говорячи: хто подібний зьвірові? хто може воювати з ним?

5. І дано йому уста, говорити велике й хулу; й дана йому власть провадити війну сорок і два місяцї.

6. І відчинив він уста свої на хулу проти Бога, щоб хулити імя Його, і оселю Його, і тих, що домують в небі.

7. І дано йому провадити війну з сьвятими, і побідити їх; і дана йому власть над всяким родом, і язиком, і народом.

8. І поклонять ся йому всї, що домують на землї, котрих імена не написані в книзї життя Агнця, заколеного від основання сьвіта.

9. Коли хто має ухо, нехай слухає.

10. Коли хто веде в полон, то пійде (сам) в полон; коли хто мечем вбиває, то мусить сам бути вбитий мечем. Осьде терпиливість і віра сьвятих.

11. І бачив я иншого зьвіра, що виходив із землї, а мав він два роги, подобні як у ягняти, а говорив як змій.

12. І всією властю первого зьвіра орудує він перед ним; і наставляє землю і домуючих на нїй, щоб покланялись первому зьвірові, в котрого сцїлена смертна рана його.

13. І робить великі ознаки, так що вогонь зводить з неба на землю перед людьми.

14. І підманює домуючих на землї через ознаки, що дано йому робити їх перед зьвіром, говорячи домуючим на землї, щоб робили образ зьвіра, що має рану від меча, і ожив.

15. І дано йому вложити духа образові зьвіра, нехай би також говорив образ зьвіра, і робив, щоб, хто не поклонить ся перед образом зьвіра, був убитий.

16. І зробить він, щоб усїм малим і великим, і багатим, і вбогим, і вольним, і невольним дано пятно на правій руцї їх, або на чолї їх.

17. І щоб нїхто не міг куповати або продавати, як тільки, хто має пятно або імя зьвіра, або число імени його.

18. Ось де премудрость. Хто має розум, нехай вилїчить число зьвіра; се бо число чоловіче; і число його шістьсот шістьдесять і шість.

ГОЛОВА 14.

І поглянув я, і ось, Агнець стоїть на горі Сіон, а з ним сто сорок чоти-

ри тисяч, у котрих імя Отця Його написано на чолї їх.

2. І чув я голос із неба, наче голос многих вод, і наче голос великого грому; і чув я голос кобзарів, що грали на кобзах своїх.

3. І сьпівають, як би нову пісню, перед престолом, і перед чотирма животними і старцями. І нїхто не зміг навчитись піснї, тільки сто сорок чотири тисячі, що викуплені від землї.

4. Се що не опоганились з жінками, вони бо чисті. Се що йдуть слїдом за Агнцем, де б Він не йшов. Се що викуплені від людей, первістки Богу і Агнцеві.

5. І в устах їх не знайшов ся підступ; вони бо непорочні перед престолом Божим.

6. І бачив я иншого ангела, що летїв серед неба, а в нього Євангелия вічна, що мав її благовіствувати домуючим на землї, і всякому народові, і родові, і язикові, і людові,

7. глаголючи голосом великим: Бійте ся Бога, і дайте славу Йому, прийшла бо година суду Його; і покланяйтесь Тому, що створив небо і землю і море і жерела вод.

8. І другий ангел ішов слїдом (за ними), глаголючи: Упав, упав Вавилон, великий город, що пристрастним вином блудодїяння свого напоїв всї народи.

9. І третїй ангел ійшов слїдом за ними, глаголючи голосом великим: Коли хто покланяєть ся перед зьвіром і образом його, і приймає пятно на чоло своє, або на руку свою,

10. той пити ме також од вина гнїва Божого, немішаного, наточеного в чашу гнїва Його; і буде мучений в огнї і сїрцї перед сьвятими ангелами і перед Агнцем.

11. А дим їх муки буде зноситись по вічні віки; і не мають впокою день і ніч ті, що покланяють ся зьвірові і образові його, і коли хто приймає пятно імени його.

12. Ось терпиливість сьвятих; ось ті, що хоронять заповідї Божі і віру Ісуса.

13. І чув я голос з неба, що глаголав менї: напиши: Блаженні мертві, що в Господеві вмирають від нинї. Так глаголе Дух, щоб впокоїлись від трудів своїх; дїла ж їх ідуть слїдом за ними.

14. І поглянув я, і ось, біла хмара, а на хмарі сидїв подібний Синові чоловічому, а на голові Його вінець золотий, а в руцї Його гострий серп.

15. Ще инший ангел вийшов з храму і покликнув голосом великим до сидячого на хмарі: Пішли серпа твого, і жни; бо прийшла для тебе година жати, достигло бо жниво землї.

16. І скинув сидячий на хмарі серп свій на землю, і земля була пожата.

17. І вийшов инший ангел із храму, що в небі, а мав і він гострий серп.

18. І вийшов инший ангел із жертівнї, в котрого власть над огнем, і покликнув покликом великим на того, що мав гострий серп, глаголючи: Пішли твій гострий серп і збирай грозна з виноградини земної, вже бо доспіли грозна її.

19. І кинув ангел серп свій на землю, і зібрав виноград земний, і кинув у велику винотоку гнїва Божого.

20. І товчено осторонь города в винотоцї, і вийшла кров з винотоки аж по узди кінські на тисяч шістьсот стадий.

ГОЛОВА 15.

І бачив я иншу ознаку на небі, велику і чудну; сїм ангелів, а в них сїм останнїх пораз, котрими скінчив ся гнїв Божий.

2. І бачив я наче шклянне море, змішане з огнем і тих, що побідили зьвіра, і образ його, як стояли на шклянному морі, маючи кобзи Божі.

3. І сьпівають пісню Мойсея, слуги Божого, і пісню Агнця, глаголючи: Великі і чудні дїла Твої, Господи Боже Вседержителю; праведні і правдиві дороги Твої, Царю сьвятих.

4. Хто не убоїть ся Тебе, Господи, і не прославить імени Твого? Ти бо один сьвятий, бо всї народи прийдуть і поклонять ся перед Тобою; бо Твої суди обявились.

5. І після сього поглянув я, і ось, відчинив ся храм скинї сьвідчення на небі;

6. і вийшло сїм ангелів, у котрих сїм пораз, з храму, з'одягнені в чисту

осяйну лнянку одежу, і підперезані по грудех золотими поясами.

7. І одно з чотирьох животних дало семи ангелам сім золотих чаш, повних гнїва Бога живучого по вічні віки.

8. І наповнив ся храм димом слави Бога, і сили Його; і нїхто не міг увійти в храм, доки не скінчилось сім пораз семи ангелів.

ГОЛОВА 16.

І почув я з храму великий голос, що глаголав семи ангелам: Ідїть і вилийте чаші гнїва Божого на землю.

2. І пійшов первий, і вилив чашу свою на землю; і обкинуло людей злим і лютим боляком, тих що мали пятно зьвіра, і покланялись образові його.

3. А другий ангел вилив чашу свою на море; і стала кров наче у мерця, і всяка душа жива вмерла в морі.

4. І третїй ангел вилив чашу свою на ріки і жерела водні; і стала кров.

5. І чув я ангела вод, що глаголав: Праведний Ти, Господи, котрий єси, і був, і сьвятий, що таке судив єси;

6. кров бо сьвятих і пророків пролили вони, тим і кров дав єси їм пити; вони бо достойні.

7. І чув я иншого, що з жертівнї глаголав: Так, Господи, Боже Вседержителю, правдиві і праведні суди Твої.

8. А четвертий ангел вилив чашу свою на сонце; і дано йому пекти людей огнем.

9. І пекла людей велика спека, і вони хулили імя Бога, що має власть над тими поразами, та не надумались дати Йому славу.

10. А пятий ангел вилив чашу свою на престол зьвіра, і стало царство його темне. І кусали язики свої від болю;

11. і хулили Бога небесного задля болещів своїх, і задля боляків своїх, а не покаялись від дїл своїх.

12. А шестий ангел вилив чашу свою на велику ріку Євфрат; і висохла вода його, щоб готова була дорога царям, що зі сходу сонця.

13. І бачив я із рота змія, і з рота зьвіра, і з рота лжепророка три нечисті духи, подобні до жаб.

14. Се бо духи бісовські, що роблять ознаки, що виходять на царів землї і цїлої вселенної, зібрати їх на війну в день той великий Бога Вседержителя.

15. Ось іду, як злодїй; блаженний, хто чуває, і хоронить одежу свою, щоб не ходити йому голим, і щоб не бачили сорому його.

16. І зібрав їх в одно місце, що зоветь ся по еврейськи Армагедон.

17. А семий ангел вилив чашу свою на повітрє; і вийшов великий голос з храму небесного, від престола, глаголючи: Стало ся.

18. І постали голоси, і громи, і блискавки, і трясеннє постало велике, якого не було, від коли люде на землї постали; таке трясеннє! таке велике!

19. І розпав ся великий город на три части, і городи поган попадали; і про Вавилон великий згадано перед Богом, дати йому чашу вина лютости гнїва Його.

20. І всякий остров зник, і не знайдено гори.

21. І град великий, як сотнар, упав з неба на людей; і хулили люде Бога задля градової порази, бо пораза граду вельми була велика.

ГОЛОВА 17.

І прийшов один із семи ангелів, що мали сім чаш, і говорив зо мною, глаголючи менї: Ходи, я покажу тобі суд блудницї великої, що сидить над многими водами;

2. з котрою блудили царі земні, і впивались вином блудодїяння її, ті, що домують на землї.

3. І повів мене духом у пустиню. І я бачив жінку, що сидїла на зьвірі кармазиновому, повному імен хули, в котрого сім голов і десять рогів.

4. А жінка з'одягнена в багряницю і кармазин, і озолочена золотом, і дорогим каміннєм, і перлами, а в неї золота чаша в руцї її, повна гидоти і нечистоти блудодїяння її,

5. а на чолї її імя написане: Тайна:

Вавилон великий, мати блудницям і гидотам землї.

6. І бачив я, що жінка пяна від крові сьвятих, і від крові сьвідків Ісусових; і я дивував ся, бачивши її, дивом великим.

7. І рече менї ангел: Длячого дивуєш ся? Я тобі скажу тайну жінки, і зьвіра, що носить її, у котрого сїм голов і десять рогів:

8. Зьвір, котрого ти бачив, був, і вже нема його, і має він вийти з безоднї, та й іти в погибіль; і будуть чудуватись домуючі на землї, (котрих імена не записані в книзї життя від основання сьвіта,) бачивши зьвіра, що був, і нема його, хоч і єсть.

9. Ось розум, в котрого мудрість. Сїм голов се сїм гір, де жінка сидить на них, і царів сїм;

10. пять упало, а один єсть, а инший ще не прийшов; і коли прийде, то не довго має він бути.

11. А зьвір, котрий був, і (котрого) нема, — він восьмий, та з сїмох, і в погибіль іде.

12. А десять рогів, що бачив їх, се десять царів, котрі ще не приняли царства, тільки приймуть власть як царі, однієї години з зьвіром.

13. Ті мають одну думку і силу, і власть свою зьвірові передадуть.

14. Ті воювати муть з Агнцем, і Агнець побідить їх, бо Він Пан панів і Цар царів, а ті, що з Ним, покликані і вибрані і вірні.

15. І рече менї: Води, що ти бачив, де блудниця сидить, се люде, і громади, і народи і язики.

16. А десять рогів, що ти бачив на зьвірові, ті зненавидять блудницю, і спустошать її, і обнажать, і тїло її з'їдять, і спалять її в огнї.

17. Бог бо дав у серця їх, щоб чинили волю Його, і чинили однодушно, і дали царство своє зьвірові, доки не сповнять ся слова Божі.

18. А жінка, котру ти бачив, се город великий, що має царство над царями земними.

ГОЛОВА 18.

А після сього бачив я ангела, що сходив з неба, що мав велику власть; а земля осьвітилась від слави його.

2. І покликнув сильно голосом великим, глаголючи: Упав, упав Вавилон, велика (блудниця), і став домівкою бісам і сховиском всякому духові нечистому, і сховиском всякій птицї нечистій і огидній.

3. Бо пристрасним вином блудодіяння свого напоїла всї народи, і царі земні блудили з нею, і купцї земні з превеликої розкоші її збагатїли.

4. І чув я инший голос з неба, що глаголав: Вийди з неї, народе мій, щоб не мати вам спілки в гріхах її, і щоб не приняти вам пораз її.

5. Дійшли бо гріхи її аж до неба, і згадав Бог про неправди її.

6. Віддайте їй, яко ж вона віддавала вам; і подвоїть їй у двоє по дїлам її; і в чаші, в котрій вона мішала, мішайте їй у двоє.

7. Скільки вона себе славила, і розкошувала, стільки завдайте їй муки і смутку. Бо в серцї своїм говорить вона: Сиджу царицею, і я не вдова, і смутку не побачу.

8. Тим то прийдуть одного дня порази її: смерть і смуток і голод; і буде огнем спалена; сильний бо Господь Бог, що судить її.

9. І заплачуть і заголосять по нїй царі земні, що з нею блудили й розкошували, коли побачять дим пожару її,

10. оддалеки стоячи задля страху перед мукою її, говорячи: Горе, горе (тобі,) великий городе, Вавилоне, городе кріпкий, одної бо години настиг суд твій!

11. І купцї земні заплачуть, і засумують по нїй; товару бо їх нїхто вже не купить,

12. товару: золота, і срібла, і каміння дорогого, і перел, і виссону, і багряницї, і шовку, і кармазину, і всякого дерева пахучого, і всякого посуду з кости слоневої, і всякого посуду з дерева дорогого, і з мідї, і з желїза, і з мрамора;

13. і цинамону, і пахощів, і мира, і ладану, і вина, і оливи, і муки, і пшеницї, і скоту, і овець, і коней, і возів, і тїл, і душ людських.

14. І овощі, бажання душі твоєї, ві-

дійшли від тебе, і все, що тучне і сьвітле, відійшло від тебе, і вже більш не знайдеш того.

15. Купці сього всего, котрі збогатїли з неї, оддалеки станутъ із страху перед мукою її, і будуть плакати, та сумувати,

16. та казати: Горе, горе (тобі), городе великий, з'одягнений у виссон, і багряницю, та кармазин, та озолочений золотом, і в камінях дорогих, та перлах.

17. Одної бо години спустошене таке багацтво. І всякий керманич, і ввесь народ, що в кораблях, і корабельники і всї, що на морі орудують, стояли оддалеки,

18. і покликували, дивлячись на дим пожару його, і казали: котрий подібний городу великому?

19. І посипали попелом голови свої, і кликали плачучи, та сумуючи, й казали: Горе, горе (тобі), городе великий, в котрому забогатїли всї, що мають кораблї на морі, багацтвом твоїм; одної бо години спустошений!

20. Веселись над ним, небо і сьвяті апостоли і пророки; Бог бо суд ваш судив над нею.

21. І підняв один сильний ангел каменя, наче млинового, великого, і кинув у море, глаголючи: З таким розгоном буде кинутий Вавилон, великий город, і вже більш його не знайдуть.

22. І голосу кобзарів, і сьпіваків, і сопільників, і трубачів вже не буде більш чути у тобі, і вже жоден іскусник від жодного іскуства не знайдеть ся у тебе, й голосу млинового каменя не буде вже чути у тебе,

23. і сьвітло сьвічника вже не засьвітить у тебе, й голосу жениха й невісти не буде вже чути у тебе; твої бо купції були вельможі земні, і твоїми чарами зведені всї народи.

24. І в ньому знайдена кров пророків і сьвятих, і всїх вбитих на землї.

ГОЛОВА 19.

А після сього чув я наче грімкий голос великого народу в небі, що казав: Алилуя! Спасеннє і слава і честь і сила Господеві Богу нашому;

2. правдиві бо і праведні суди Його. що осудив велику блудницю, котра псувала землю блудодїяннєм своїм: і помстив кров слуг своїх од руки її.

3. І сказали у друге: Алилуя! а дим її сходить на вічні віки.

4. І впали двайцять і чотири старцї, і чотири животні, і поклонились Богу, сидячому на престолї, глаголючи: Амінь! Алилуя!

5. А з престола вийшов голос і глаголав: Хвалїте Бога нашого, всї слуги Його, і боящі ся Його, і малі і великі.

6. І чув я наче голос народу великого, і наче голос многих вод, і наче голос сильних громів, що казали: Алилуя! обняв бо царство Господь Бог Вседержитель.

7. Радуймо ся і веселїмо ся, і даймо славу Йому; прийшло бо весїллє Агнця, і жена Його приготовила себе.

8. І дано їй, щоб з'одягла ся у виссон чистий і сьвітлий; виссон бо оправданнє сьвятих.

9. І рече менї: напиши: Блаженні, хто покликаний на вечерю весїлля Агнцевого. І рече менї: сї слова Божі правдиві.

10. І впав я до ніг його, поклонитись йому; і рече менї: Нї, глянь, я слуга-товариш твій і батьків твоїх, що мають сьвідченнє Ісусове. Богу кланяй ся; сьвідченнє бо Ісусове — дух пророцтва.

11. І бачив я відчинене небо, і ось, кінь білий, а що сидїв на ньому, Того зовуть Вірним і Правдивим, а судить Він і воює по правдї.

12. Очі ж у Нього, як огняна поломінь, а на голові Його много корон: а мав Він імя написане, котрого нїхто не знав, як тільки Він сам.

13. А з'одягнений Він в одежу, закрашену кровю, а імя Його зоветь ся: Слово Боже.

14. А війська, що на небі, йшли слїдом за Ним на білих конях, з'одягнені у виссон білий і чистий.

15. А з уст Його виходить меч гострий, щоб ним побити поган; а сам Він пасти ме їх жезлом желїзним: і сам товче винотоку вина лютости і гнїва Бога Вседержителя.

16. А на одежі в Нього, і на поясниці в Нього імя написане: Цар царів, і Пан панів.

17. І бачив я одного ангела, що стояв на сонці; і кликав він голосом великим, глаголючи усьому птаству, що літало посеред неба: Ходїть і зберітесь на вечерю великого Бога,

18. щоб їсти тїла царів, і тїла тисячників, і тїла сильних, і тїла коней, і тих, що сидять на них, і тїла всїх вольних і невольних, і малих і великих.

19. І бачив я зьвіра, і царі земні, і війська їх зібрані, щоб воювати війну з сидячим на конї, і з військом Його.

20. І схоплено зьвіра, а з ним лжепророка, що робив ознаки перед ним, котрими зводив тих, що приняли пятно зьвіра, і що покланялись образові його. Живцем вкинуто обох в озеро огняне, палаюче сїркою.

21. І другі побиті мечем сидячого на конї, що виходив з уст Його; і все птаство наситилось тїлами їх.

ГОЛОВА 20.

І бачив я ангела, що сходив з неба, і мав ключ від безоднї, і ланцюг великий в руцї своїй.

2. І схопив змія, вужа віколавнього, що то диявол і сатана, і звязав його на тисяч років;

3. і вкинув його у безодню, і зачинив його і запечатав над ним, щоб не зводив більше народи, доки не скінчить ся тисяч років; а після сього має бути розвязаний на короткий час.

4. І бачив я престоли, і посїдали на них, і дано їм суд; також (бачив я) душі тих, що постинано їх задля сьвідчення Ісусового, і задля слова Божого, і що не покланялись зьвірові анї образові його, і не приняли пятна на чоло своє і на руку свою; і жили і царювали з Христом тисяч років.

5. А остальнї мертві не ожили, доки не скінчить ся тисяч років. Се перве воскресеннє.

6. Блаженний і сьвятий, хто має часть у першому воскресенню; над сими друга смерть не має власти, а будуть сьвящениками Божими і Христовими, і царювати муть з Ним тисяч років.

7. І коли скінчить ся тисяч років, буде випущений сатана з темницї своєї,

8. і вийде зводити народи на чотирьох краях сьвіта, Гога і Магога, і збирати їх на війну, котрих число як пісок морський.

9. І вийшли на ширину землї, і обступили табор сьвятих, і город любий; і зійшов огонь від Бога з неба, і пожер їх.

10. А диявола, що зводив їх, вкинуто в озеро огняне і сїрчане, де зьвір і лжепророк; і будуть мучитись день і ніч по вічні віки.

11. І бачив я престол великий білий, і Сидячого на ньому, від котрого лиця утїкла земля і небо, і місця не знайдено їм.

12. Також бачив я мертвих, малих і великих, що стояли перед Богом, і розгорнуто книги; ще иншу книгу розгорнуто, то єсть життя; і суджено мертвих з того, що написано в книгах, по дїлам їх.

13. І дало море мертвих, що в ньому, і смерть і пекло дали мертвих, що в них; і суджено їх, кожного по дїлам їх.

14. А смерть і пекло вкинуто в озеро огняне. Се друга смерть.

15. А коли кого не знайдено написаного в книзї життя, то вкинуто його в огняне пекло.

ГОЛОВА 21.

І бачив я нове небо й нову землю; перве бо небо і перва земля перейшла, а моря вже більше не було.

2. А я Йоан бачив город той сьвятий, новий Єрусалим, що сходив від Бога з неба, приготований, як невіста украшена чоловікові своєму.

3. І чув я голос великий з неба, що глаголав: Ось, оселя Божа з людьми, і домувати ме з ними; а вони будуть Його люде, і сам Бог буде з ними, Бог їх.

4. І обітре Бог усяку сльозу з очей їх; і смерти більш не буде; анї смутку, анї крику, анї труду не буде вже; перве бо минуло.

5. І рече Сидячий на престолї: Ось, усе нове роблю. І рече менї: Напиши; сї бо слова правдиві і вірні.
6. І рече менї: Стало ся! Я Альфа і Омега, почин і конець. Я дам жадному з жерела води життя дармо.
7. Хто побідить, наслїдить усе, і я буду йому Бог, а він буде менї син.
8. А боязким, і невірним, і огидним, і душегубцям, і блудникам, і чарівникам, і ідольским служителям, і всїм ложникам часть їх в озері, палаючому огнем і сїркою, що єсть смерть друга.
9. І приступив до мене один із семи ангелів, що мають сїм чаш, повні семи пораз останнїх, і говорив зо мною, глаголючи: Ходи, покажу тобі невісту, жену Агнця.
10. І поніс мене духом на гору велику, і високу, і показав менї город великий, сьвятий Єрусалим, що сходив з неба від Бога,
11. і мав славу Божу; а сьвітло Його подібне до найдорощого каменя, наче до каменя яспісового, як хришталь блискучого,
12. а мав він мур великий і високий, мав дванайцять воріт, а на воротах дванайцять ангелів, та й імена написані, котрі були дванайцять роди синів Ізраїлевих.
13. Від сходу троє воріт, від півночі троє воріт, від полудня троє воріт, від заходу троє воріт.
14. А мур города мав дванайцять підвалин, а на них імена дванайцяти апостолів Агнця.
15. А той, хто говорив зо мною, мав золоту тростину, щоб змірити город і ворота його, і мур його.
16. А город той четверокутний, а довжина його стілька, скілька ширина. І змірив город тростиною на дванайцять тисяч стадий; довжина, і ширина і вишина його однакі.
17. І змірив мур його на сто сорок чотири локот міри чоловічої, котра була ангелська (міра).
18. А була будівля муру його яспісова, а город — золото чисте, подібне до чистого шкла.
19. А підвалини муру городського всяким дорогим камінєм украшені. Перва підвалина яспис, друга сафир, третя халькидон, четверта смарагд,
20. пята сардоних, шеста сард, сема хризолит, восьма бериль, девята топаз, десята хризопрас, одинайцята гиякинт, дванайцята аметист.
21. А дванайцять воріт то дванайцять перел. А кожні ворота з однієї перли. А вулиця города — то золото чисте, як шкло просяйне.
22. А храму не бачив я в ньому: бо Господь Бог Вседержитель — його храм, і Агнець,
23. І не потрібує город той сонця, анї місяця, щоб сьвітили в ньому, бо слава Божа осьвітила його, а сьвітильник його — Агнець.
24. А народи, що будуть спасені, ходити муть у сьвітлї його; а царі землї принесуть славу і честь свою до нього.
25. А ворота його не будуть зачинятись днями; ночі бо не буде там.
26. І принесуть славу і честь народів до него.
27. І не ввійде до него нїщо погане, анї хто робить гидоту та лож, тільки ті, що написані в книзї життя Агнцевій.

ГОЛОВА 22.

І показав менї чисту ріку води життя, ясну як хришталь, що виходила з престола Божого і Агнцевого.
2. А посеред улицї його, та й по сей і по той бік ріки — дерево життя, що родить овощі дванайцять (раз), і що місяця свій овощ дає, а листє з дерева на сцїленнє поган.
3. І вже більш не буде жодного проклону; а престол Бога і Агнця буде в ньому, і слуги Його служити муть Йому.
4. І побачять лице Його, а імя Його на чолах їх.
5. І ночі не буде там; і не потрібувати муть сьвічника і сьвітла сонця, бо Господь Бог осьвічує їх; і царювати муть по вічні віки.
6. І рече менї: Сї слова вірні і правдиві; і Господь, Бог сьвятих пророків, післав ангела свого, показати слугам своїм, що має незабаром бути.
7. Ось прийду незабаром. Блажен-

ний, хто хоронить слова пророцтва
книги сієї.
8. А я Йоан, що бачив се і чув; і ко-
ли чув я, і бачив, упав я поклонитись
перед ногами ангела, що менї се по-
казував.
9. І каже менї: нї, глянь, я бо слуга-
товариш твій, і братів твоїх проро-
ків, і тих, що хоронять слова книги
сієї: Богу поклони ся.
10. І глаголе менї: Не печатай слів
пророцтва книги сієї; час бо близько.
11. Хто з'обіжає, нехай ще з'обіжає,
і хто поганий, нехай ще опоганюєть
ся; і хто праведний, нехай ще оправ-
дуєть ся, і хто сьвятий, нехай ще о-
сьвячуєть ся.
12. І ось, я прийду хутко, і заплата
моя зо мною, щоб віддати кожному,
яко ж буде дїло його.
13. Я Альфа і Омега, почин і конець,
Первий і Останнїй.
14. Блаженні, що творять заповідї
Його, щоб мали власть до дерева жит-
тя, і увійшли ворітьми в город.
15. А на дворі будуть пси, і чарів-
ники, і перелюбники, і душегубцї, і
ідольські служителї, і кожен, хто лю-
бить і робить лож.
16. Я Ісус післав ангела мого, сьвід-
кувати вам усе по церквах. Я — ко-
рінь і рід Давидів, зоря ясна і рання.
17. А Дух і невіста глаголють: Прий-
ди! і хто чує, нехай каже: Прийди!
Хто жадний, нехай прийде, а хто хо-
че, нехай приймає воду життя дар-
мо.
18. Сьвідкую ж також кожному, хто
слухає словес пророцтва книги сієї:
коли хто доложить до сього, доложить
йому Бог і пораз, що написані в кни-
зї сїй.
19. Коли ж хто уйме від словес кни-
ги пророцтва сього, уйме Бог часть
його з книги життя, і з города сьвя-
того, та й з того, що написано в кни-
зї сїй.
20. Сей, що про се сьвідкує, глаголе:
Так, прийду хутко! Амінь. О, прий-
ди, Господи Ісусе!
21. Благодать Господа нашого Ісуса
Христа з усїма вами. Амінь.